

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

ಆದಿ ಪರ್ವ

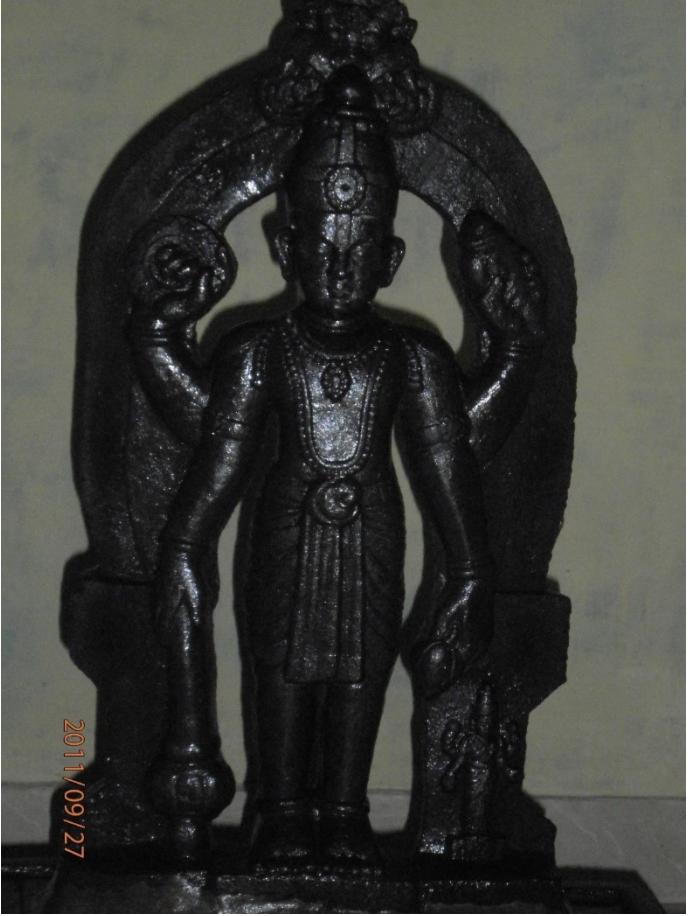

ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಉಪ ಪರ್ವಗಳು

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಪರ್ವ	4
ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹ ಪರ್ವ	77
ಪೌಷ್ಯ ಪರ್ವ	139

ಪೌಲೋಮ ಪರ್ವ	207
ಆಸ್ತಿಕ ಪರ್ವ	258
ಅಂಶಾವತರಣ ಪರ್ವ	588
ಸಂಭವ ಪರ್ವ	726
ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವ	1367
ಹಿಡಿಂಬವಧ ಪರ್ವ	1495
ಬಕವಧಪರ್ವ	1547
ಚೈತ್ರರಥ ಪರ್ವ	1607
ಸ್ವಯಂವರ ಪರ್ವ	1770
ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ	1847
ವಿದುರಾಗಮನ ಪರ್ವ	1915
ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವ	1965
ಅರ್ಜುನವನವಾಸ ಪರ್ವ	1979
ಸುಭದ್ರಾಹರಣ ಪರ್ವ	2072
ಹರಣಾಹರಣ ಪರ್ವ	2089
ಖಾಂಡವದಾಹ ಪರ್ವ	2115

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಪರ್ವ

ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂತ ಪೌರಾಣಿಕ ಉಗ್ರಶ್ರವನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸಿದುದು (ಶ್ಲೋಕ ೧-೧೯). ಮಂಗಲಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಘನತೆಯ ಕಿರುಪರಿಚಯ (೨೦-೨೬). ಸೃಷ್ಟಿ ವಿಚಾರ, ಕಾಲನ ಮಹತ್ವ (೨೭-೪೫). ಮಹಾಭಾರತದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶ (೪೬-೬೪). ಕಥೆಯ

ಕಿರು ಸಾರಾಂಶ (೬೫-೯೫). ಯುದ್ಧಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
 ಸಂಜಯನಿಗೆ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೯೬-೧೬೧)
 ಮತ್ತು ಸಂಜಯನು ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸುವುದು (೧೬೨-೧೯೦).
 ಮಹಾಭಾರತದ ಘನತೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧೯೧-೨೧೦).

010010000 ನಾರಾಯಣಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ನರಂ ಚೈವ ನರೋತ್ತಮಂ |

010010000 ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ಚೈವ ತತೋ ಜಯಮುದೀರಯೇತ್||

ನರೋತ್ತಮರಾದ ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ನರ ಹಾಗೂ ದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿಗೆ
 ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಜಯ¹ವನ್ನು ಪರಿಸಬೇಕು.

¹ 'ಜಯ' ಎನ್ನುವುದು ಮಹಾಭಾರತದ ಅಂತಿಮ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ವಿಜಯದ
 ವರ್ಣನೆಯಿರುವ ಭಾಗದ ಹಳೆಯ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
 ಭವಿಷ್ಯ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಜಯ ಎನ್ನುವುದು ಮಹಾಭಾರತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಇತರ
 ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರೂ ಕೂಡ: ಅಷ್ಟಾದಶ ಪುರಾಣಾನಿ ರಾಮಸ್ಯ ಚರಿತಂ ತಥಾ|
 ಕಾರ್ಷ್ಣಂ ವೇದಂ ಪಂಚಮಂ ಚ ಯಂ ಮಹಾಭಾರತಂ ವಿದುಃ|| ತಥೈವ
 ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮಾಶ್ಚ ಶಿವಧರ್ಮಾಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಾ| ಜಯೇತಿ ನಾಮ ತೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರವದಂತಿ
 ಮನೀಷಿಣಃ|| ಸರಸ್ವತೀಂ ಚೈವ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲು ಸರಸ್ವತೀಂ ವ್ಯಾಸಂ ಎನ್ನುವ
 ಪಾಠಾಂತರವೂ ಇದೆ. ಇದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಮಂಗಳಶ್ಲೋಕವಾದ ಕಾರಣ
 ವ್ಯಾಸರು ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ತಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು
 ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ಚೈವ ಎನ್ನುವುದೇ ಸರಿ
 ಎಂದು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವ್ಯಾಸ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು
 ಪದವಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರಿಂದ ವೇದವ್ಯಾಸರೂ ಆ ಪದವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು
 ಅನುಚಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ವ್ಯಾಸಂ ಎನ್ನುವುದೂ ಸರಿ ಎಂದು

01001001A ಲೋಮಹರ್ಷಣಪುತ್ರ ಉಗ್ರಶ್ರವಾಃ ಸೂತಃ ಪೌರಾಣಿಕೋ
ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯೇ ಶೌನಕಸ್ಯ ಕುಲಪತೇರ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೇ
ಸತ್ರೇ||

01001002a ಸಮಾಸೀನಾನಭ್ಯಗಚ್ಛದ್ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೀನ್ಸಂಶಿತವ್ರತಾನ್ |

01001002c ವಿನಯಾವನತೋ ಭೂತ್ವಾ ಕದಾಚಿತ್ಸೂತನಂದನಃ ||

ಒಮ್ಮೆ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ²ದಲ್ಲಿ ಕುಲಪತಿ³ ಶೌನಕನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ
ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸೀನರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಂಶಿತವ್ರತ
ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಲೋಮಹರ್ಷಣಪುತ್ರ ಸೂತ ಪೌರಾಣಿಕ

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಷಃ ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ಚೈವ
ಎಂದಿದ್ದು ನಂತರದ ಪಾಠಕರು ಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯಾಸರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳನ್ನು
ಸಲ್ಲಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ವ್ಯಾಸಂ ಎಂದು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿರಬಹುದು.
ಈ ಭಾರತ ಪಠಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮುನ್ನ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀ ವ್ಯಾಸಂ
ಎನ್ನುವುದರಿಂದ ಇಂಥಹ ಅದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಮಗಿತ್ತ ವ್ಯಾಸದೇವರಿಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಎನ್ನಬಹುದು.

² ನೈಮಿಷ ಪದದ ಅರ್ಥವು ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿದೆ. ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ
ತತೋ ದೇವೋ ಮುನಿಂ ಗೌರಮುಖಂ ತದಾ| ಉವಾಚ ನಿಮಿಷೇಣೇದಂ ನಿಹತಂ
ದಾನವಂ ಬಲಂ|| ಅರಣ್ಯೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತತಸ್ತೇತನ್ವೈಮಿಷಾರಣ್ಯ ಸಂಜ್ಞಿತಂ| ಅರ್ಥಾತ್
ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ ದೇವನು ಗೌರಮುಖ ಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ದಾನವ ಬಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದುದರಿಂದ ಈ ಅರಣ್ಯವು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವೆಂದು
ಕರೆಯಲ್ಪಡಲಿ.”

³ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ-ಪಾನಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪೋಷಿಸುವ
ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗೆ ಕುಲಪತಿ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಉಗ್ರಶ್ರವನು ವಿನಯಾವನತನಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದನು.

01001003a ತಮಾಶ್ರಮಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿನಃ⁴ |

01001003c ಚಿತ್ರಾಃ ಶ್ರೋತುಂ ಕಥಾಸ್ತತ್ರ ಪರಿವವ್ರಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ ||

ಅವನು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಲುಪಿದೊಡನೆಯೇ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿ ತಪಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ರೋಮಾಂಚಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

01001004a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಮುನೀಂಸ್ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನೇವ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ |

01001004c ಅಪೃಚ್ಛತ್ಸ ತಪೋವೃದ್ಧಿಂ ಸದ್ಭಿಶ್ಚೈವಾಭಿನಂದಿತಃ ||

ಅಭಿನಂದಿತನಾದ ಅವನು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಅವರ ತಪೋವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದನು.

01001005a ಅಥ ತೇಷೂಪವಿಷ್ಟೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವ ತಪಸ್ವಿಷು |

01001005c ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮಾಸನಂ ಭೇಜೇ ವಿನಯಾಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಿಃ ||

ಸರ್ವ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನಂತರ, ಲೋಮಹರ್ಷಣಿಯು ತನಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

01001006a ಸುಖಾಸೀನಂ ತತಸ್ತಂತು ವಿಶ್ರಾಂತಮುಪಲಕ್ಷ್ಯ ಚ |

01001006c ಅಥಾಪೃಚ್ಛದೃಷಿಸ್ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಸ್ತಾವಯನ್ಕಥಾಃ ||

⁴ ನೀಲಕಂಠಿಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿನಃ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿನಾಂ ಎಂದಿದೆ.

ಸೂತನು ಸುಖಾಸೀನನಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬನು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನು
ಕೇಳಿದನು:

01001007a ಕುತ ಆಗಮ್ಯತೇ ಸೌತೇ ಕ್ವ ಚಾಯಂ ವಿಹೃತಸ್ವ ಯಾ |

01001007c ಕಾಲಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷ ಶಂಸ್ಯೈತತ್ಪೃಚ್ಛತೋ ಮಮ ||

“ಸೌತಿ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ
ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಳೆದೆ? ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷ! ನಾನು
ಕೇಳಿದುದರ ಕುರಿತು ಹೇಳು.”

⁵01001008 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01001008a ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಃ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ |

01001008c ಸಮೀಪೇ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಯಕ್ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಚ ||

01001009a ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಸುಪುಣ್ಯಾ ವಿವಿಧಾಃ ಕಥಾಃ |

01001009c ಕಥಿತಾಶ್ಚಾಪಿ ವಿಧಿವದ್ಯಾ ವೈಶಂಪಾಯನೇನ ವೈ ||

01001010a ಶ್ರುತ್ವಾಹಂ ತಾ ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಾ ಮಹಾಭಾರತಸಂಶ್ರಿತಾಃ |

01001010c ಬಹೂನಿ ಸಂಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ ||

⁵ ನೀಲಕಂಠಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಏವಂ ಪೃಷ್ಠೋಽಬ್ರವೀತ್
ಸಮ್ಯಗ್ಗೃಥಾವಲ್ಲೊಮಹರ್ಷಣಿಃ| ವಾಕ್ಯಂ ವಚನಸಂಪನ್ನಸ್ತೇಷಾಂ ಚ ಚರಿತಾಶ್ರಯಂ||
ತಸ್ಮಿನ್ ಸದಸಿವಿಸ್ತೀರ್ಣೇ ಮುನೀನಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಹೀಗೆ
ಕೇಳಿದಾಗ ವಚನಸಂಪನ್ನ ಲೋಮಹರ್ಷಣಿಯು ಆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ
ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಸಂಪನ್ನ ಚರಿತ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸುಂದರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01001011a ಸಮಂತಪಂಚಕಂ ನಾಮ ಪುಣ್ಯಂ ದ್ವಿಜನಿಸೇವಿತಂ |

01001011c ಗತವಾನಸ್ಮಿ ತಂ ದೇಶಂ ಯುದ್ಧಂ ಯತ್ರಾಭವತ್ಪುರಾ |

01001011e ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರಿಕ್ಷಿತ, ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜರ್ಷಿ ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಪ್ರೋಕ್ತ ವಿವಿಧ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಪುಣ್ಯಕಾರಕ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ವೈಶಂಪಾಯನನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನಂತರ ನಾನು ಹಲವಾರು ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ, ಹಿಂದೆ ಕುರು-ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ, ದ್ವಿಜಸಂಸೇವಿತ ಸಮಂತಪಂಚಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

01001012a ದಿದೃಕ್ಷುರಾಗತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಸಮೀಪಂ ಭವತಾಮಿಹ |

01001012c ಆಯುಷ್ಮಂತಃ ಸರ್ವ ಏವ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಾ ಹಿ ಮೇ ಮತಾಃ ||

01001013a ಅಸ್ಮಿ ನೃಜ್ಞೇ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸೂರ್ಯಪಾವಕವರ್ಚಸಃ |

ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ಮಹಾಭಾಗರೂ ಸೂರ್ಯಪಾವಕವರ್ಚಸರೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮತದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಭೂತರೂ ಆದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

01001013c ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾಃ ಶುಚಯಃ ಕೃತಜಪ್ಯಾಹುತಾಗ್ನಯಃ |

01001013e ಭವಂತ ಆಸತೇ ಸ್ವಸ್ಥಾ ಬ್ರವೀಮಿ ಕಿಮಹಂ ದ್ವಿಜಾಃ ||

01001014a ಪುರಾಣಸಂಶ್ರಿತಾಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಕಥಾ ವಾ ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತಾಃ |

01001014c ಇತಿವೃತ್ತಂ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಮೃಷೀಣಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ||

ದ್ವಿಜರೇ! ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶುಚಿಭೂತರಾಗಿ ಜಪ-ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕುಳಿತ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿ? ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತ ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಅಥವಾ ಮಹಾತ್ಮ ಋಷಿ-ನರೇಂದ್ರರ ಸಂಶ್ರಿತ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲೇ?”

01001015 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

01001015a ದ್ವೈಪಾಯನೇನ ಯತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪುರಾಣಂ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ |

01001015c ಸುರೈರ್ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಭಿಶ್ಚೈವ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯದಭಿಪೂಜಿತಂ ||

01001016a v ಸ್ಯಾಖ್ಯಾನವರಿಷ್ಠಸ್ಯ ವಿಚಿತ್ರಪದಪರ್ವಣಃ |

01001016c ಸೂಕ್ಷ್ಮಾರ್ಥನ್ಯಾಯಯುಕ್ತಸ್ಯ ವೇದಾರ್ಥೈರ್ಭೂಷಿತಸ್ಯ ಚ ||

01001017a ಭಾರತಸ್ಯೇತಿಹಾಸಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಂ ಗ್ರಂಥಾರ್ಥಸಂಯುತಾಂ |

01001017c ಸಂಸ್ಕಾರೋಪಗತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರೋಪಬೃಂಹಿತಾಂ||

01001018a ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಯಾಂ ರಾಜ್ಞೋ ವೈಶಂಪಾಯನ ಉಕ್ತವಾನ್|

01001018c ಯಥಾವತ್ಸ ಋಷಿಸ್ತುಷ್ಯಾ ಸತ್ರೇ ದ್ವೈಪಾಯನಾಜ್ಞಯಾ||

01001019a ವೇದೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಃ ಸಮಿತಾಂ ವ್ಯಾಸಸ್ಯಾಧ್ಯುತಕರ್ಮಣಃ |

01001019c ಸಂಹಿತಾಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮೋ ಧರ್ಮ್ಯಾಂ ಪಾಪಭಯಾಪಹಾಂ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಪರಮ ಋಷಿ ದ್ವೈಪಾಯನಪ್ರೋಕ್ತ, ಸುರಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ ಕೇಳಿ ಪೂಜಿಸುವ, ವಿಚಿತ್ರ ಪದ ಪರ್ವಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ, ಆಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲೇ ವರಿಷ್ಠ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾರ್ಥ-

ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತ ವೇದಾರ್ಥಭೂಷಿತ, ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸದೊಂದಿಗೆ ಪುಣ್ಯಕರ ಗ್ರಂಥಾರ್ಥಸಂಯುತ, ಸಂಸ್ಕಾರೋಪಗತ, ನಾನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ, ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದ, ಚತುರ್ವೇದಗಳ ಸಂಹಿತೆ, ವ್ಯಾಸನ ಅದ್ಭುತ ಕೃತಿ, ಪಾಪಭಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ, ಆ ಧರ್ಮ ಸಂಹಿತೆ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

01001020 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01001020a ಆದ್ಯಂ ಪುರುಷಮೀಶಾನಂ ಪುರುಹೂತಂ ಪುರುಷ್ಠತಂ |

01001020c ಋತಮೇಕಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಂ ಸನಾತನಂ ||

01001021a ಅಸಚ್ಚ ಸಚ್ಚೈವ ಚ ಯದ್ವಿಶ್ವಂ ಸದಸತಃ ಪರಂ |

01001021c ಪರಾವರಾಣಾಂ ಸ್ರಷ್ಟಾರಂ ಪುರಾಣಂ ಪರಮವ್ಯಯಂ ||

01001022a ಮಂಗಲ್ಯಂ ಮಂಗಲಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವರೇಣ್ಯಮನಘಂ ಶುಚಿಂ |

01001022c ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಚರಾಚರಗುರುಂ ಹರಿಂ ||

01001023a ಮಹರ್ಷೇಃ ಪೂಜಿತಸ್ಯೇಹ ಸರ್ವಲೋಕೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ |

01001023c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮತಂ ಕೃತ್ಸುಂ ವ್ಯಾಸಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆದ್ಯನೂ⁶, ಪುರುಷನೂ, ಈಶನೂ, ಪುರುಹೂತನೂ, ಪುರುಷ್ಠತನೂ, ಋತನೂ⁷, ಏಕಾಕ್ಷರನೂ, ಬ್ರಹ್ಮನೂ,

⁶ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣನಾದ

⁷ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪ

ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತನೂ, ಸನಾತನನೂ, ಅಸಚ್ಚ ಸಚ್ಚನೂ, ವಿಶ್ವನೂ, ಸದಸತನೂ, ಪರಮನೂ, ಪರಾವರಗಳ ಸೃಷ್ಟನೂ, ಪುರಾಣನೂ, ಪರಮ ಅವ್ಯಯನೂ, ಮಂಗಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಲಕರನೂ, ವಿಷ್ಣುವೂ, ವರೇಣ್ಯನೂ, ಅನಘನೂ, ಶುಚಿಯೂ ಆದ ಚರಾಚರಗಳ ಗುರು, ಹರಿ ಹೃಷೀಕೇಶನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸರ್ವ ಲೋಕಪೂಜಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹರ್ಷಿ ಅಮಿತ ತೇಜಸ ವ್ಯಾಸನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ.

01001024a ಆಚಮ್ಯುಃ ಕವಯಃ ಕೇಚಿತ್ಸಂಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಪರೇ |

01001024c ಆಖ್ಯಾಸ್ಯಂತಿ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ಭುವಿ ||

ಈ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಕವಿಗಳು ಇದನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಅನ್ಯರು ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01001025a ಇದಂ ತು ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಮಹಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ |

01001025c ವಿಸ್ತರೈಶ್ಚ ಸಮಾಸೈಶ್ಚ ಧಾರ್ಯತೇ ಯದ್ವಿ ಜಾತಿಭಿಃ ||

ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಮಹಾಜ್ಞಾನವೆಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ. ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರು ಇದನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

01001026a ಅಲಂಕೃತಂ ಶುಭೈಃ ಶಬ್ದೈಃ ಸಮಯೈರ್ದಿವ್ಯಮಾನುಷ್ಯೈಃ |

01001026c ಚಂದೋವೃತ್ತೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರನ್ವಿತಂ ವಿದುಷಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ||

ಇದು ಶುಭ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ದೇವ
ವಿಷಯಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭಂದ, ಆವೃತ್ತ ಮುಂತಾದ
ವಿವಿಧತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ವಿದುಷರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

⁸ 01001027a ನಿಷ್ಪ್ರಭೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿರಾಲೋಕೇ ಸರ್ವತಸ್ತಮಸಾವೃತೇ |

01001027c ಬೃಹದಂಡಮಭೂದೇಕಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಬೀಜಮಕ್ಷಯಂ ||

ನಿಷ್ಪ್ರಭೆಯೂ ನಿರಾಲೋಕವೂ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಸರ್ವವೂ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ, ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಅಕ್ಷಯ ಬೀಜವಾದ ಬೃಹತ್
ಅಂಡವೊಂದಿತ್ತು.

01001028a ಯುಗಸ್ಯಾದೌ ನಿಮಿತ್ತಂ ತನ್ಮಹದ್ಧಿವ್ಯಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ |

01001028c ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತತ್ ಶ್ರೂಯತೇ ಸತ್ಯಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಂ||

ಈ ದಿವ್ಯ ಮಹಾ ಅಂಡವೇ ಯುಗದ ಆದಿ ನಿಮಿತ್ತ ಎಂದು

⁸ ಕುಂಭಕೋಣ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಹಾಭಾರತರಚನೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಈ
ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಪುಣ್ಯೇ ಹಿಮವತಃ ಪಾದೇ ಮಧ್ಯೇ ಗಿರಿಗುಹಾಲಯೇ| ವಿಶೋಧ್ಯ
ದೇಹಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದರ್ಭಸಂಸ್ಥರಮಾಶ್ರಿತಃ|| ಶುಚಿಃ ಸನಿಯಮೋವ್ಯಾಸಃ
ಶಾಂತಾತ್ಮಾ ತಪಸ್ವಿಃಶ್ರೀಭಾರತಸ್ಯೇತಿಹಾಸಸ್ಯ ಧರ್ಮೇಣನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ತಾಂ ಗತಿಂ|
ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಯೋಗಂ ಜ್ಞಾನೇನ ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ ಸರ್ವಮಂತತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಪುಣ್ಯ
ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಇಳುವಿನ ಗುಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೇಹಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ
ವ್ಯಾಸನು ಧರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಶುಚಿ ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಶಾಂತಾತ್ಮನಾಗಿ
ತಪಸ್ವಿತನಾಗಿರಲು ಯೋಗ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕ ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು
ಆದಿಯಿಂದ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಕಂಡನು.

ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಕಾರಣಹೇತುವಾದ ಇದನ್ನೇ ಸತ್ಯ,
ಸನಾತನ ಜ್ಯೋತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ⁹.

01001029a ಅದ್ಭುತಂ ಚಾಪ್ಯಚಿಂತ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮತಾಂ ಗತಂ |

01001029c ಅವ್ಯಕ್ತಂ ಕಾರಣಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಯತ್ತತ್ಸದಸದಾತ್ಮಕಂ ||

ಅದ್ಭುತ, ಅಚಿಂತ್ಯ, ಮತ್ತು ಸರ್ವತ್ರ ಸಮನಾಗಿರುವ ಇದೇ ಇರುವ
ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಅವ್ಯಕ್ತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣ.

01001030a ಯಸ್ಮಾತ್ಪಿತಾಮಹೋ ಜಜ್ಞೇ ಪ್ರಭುರೇಕಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ |

01001030c ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸುರಗುರುಃ ಸ್ಥಾನುರ್ಮನುಃ ಕಃ ಪರಮೇಷ್ಟ್ಯಥ ||

01001031a ಪ್ರಾಚೇತಸಸ್ತಥಾ ದಕ್ಷೋ ದಕ್ಷಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸಪ್ತ ಯೇ |

01001031c ತತಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಃ ಪ್ರಾಭವನ್ನೇಕವಿಂಶತಿಃ ||

ಇದರಿಂದಲೇ ಏಕೈಕ ಪ್ರಭು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮ, ಸುರಗುರು
ಸ್ಥಾನು, ಮನು, ಪರಮೇಷ್ಟಿ, ಪ್ರಾಚೇತಸ, ದಕ್ಷ, ದಕ್ಷನ ಏಳು ಮಕ್ಕಳು¹⁰
ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು¹¹ ಹುಟ್ಟಿದರು.

⁹ ತತ್ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತದೇವಾನು ಪ್ರವಿಶತ್ ಅರ್ಥಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಿ
ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನೆಂದು ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ ನಲ್ಲಿ
ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

¹⁰ ಕ್ರೋಧ, ತಮ, ದಮ, ವಿಕೃತ, ಅಂಗೀರ, ಕರ್ದಮ ಮತ್ತು ಅಶ್ವ

¹¹ ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳು (ಮರೀಚಿ, ಅತ್ರಿ, ಅಂಗೀರಸ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು ಮತ್ತು
ಕಶ್ಯಪ) ಮತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳು (ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಹದಿನಾಲ್ಕು

01001032a ಪುರುಷಶ್ಚಾಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮಾ ಯಂ ಸರ್ವಂ ಋಷಯೋ ವಿದುಃ|

01001032c ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತಥಾದಿತ್ಯಾ ವಸವೋಽಥಾಶ್ವಿನಾವಪಿ ||

ಇದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಅಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮ
ಪುರುಷ, ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಆದಿತ್ಯರು, ವಸುಗಳು ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನಿ
ದೇವತೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು.

01001033a ಯಕ್ಷಾಃ ಸಾಧ್ಯಾಃ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಗುಹ್ಯಕಾಃ ಪಿತರಸ್ತಥಾ |

01001033c ತತಃ ಪ್ರಸೂತಾ ವಿದ್ವಾಂಸಃ ಶಿಷ್ಟಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯೋಽಮಲಾಃ||

ನಂತರ ಯಕ್ಷ, ಸಾಧ್ಯ, ಪಿಶಾಚ, ಗುಹ್ಯಕ, ಪಿತೃಗಳು ಹಾಗೂ
ವಿದ್ವಾಂಸ-ಶಿಷ್ಯ-ಅಮಲ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

01001034a ರಾಜರ್ಷಯಶ್ಚ ಬಹವಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ |

01001034c ಆಪೋ ದ್ಯೌಃ ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಂತರಿಕ್ಷಂ ದಿಶಸ್ತಥಾ ||

ಅದೇರೀತಿ, ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಗುಣ ಸಮುದಿತ
ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ, ನಂತರ ನೀರು, ಆಕಾಶ, ಪೃಥ್ವಿ, ವಾಯು, ಅಂತರಿಕ್ಷ

ಮನುಗಳು: ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನು, ಸ್ವಾರೋಚಿಷ ಮನು, ಉತ್ತಮ ಮನು, ತಾಪಸ
ಮನು, ರೈವತ ಮನು, ಚಾಕ್ಷುಷ ಮನು, ವೈವಸ್ವತ ಮನು, ಸಾವರ್ಣಿಕ ಮನು,
ದಕ್ಷಸಾವರ್ಣಿಕ ಮನು, ಬ್ರಹ್ಮಸಾವರ್ಣಿಕ ಮನು, ಧರ್ಮ ಸಾವರ್ಣಿಕ ಮನು, ರುದ್ರ
ಸಾವರ್ಣಿಕ ಮನು, ರುಚಿರ ಮನು ಮತ್ತು ಭೌಮ ಮನು). ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ
ಇದರ ವರ್ಣನೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ: ಋಷಯಃ ಸಪ್ತ ಪೂರ್ವೇ ಯೇ ಮನವಶ್ಚ
ಚತುರ್ದಶಃ| ಏತೇ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯ ಏಭಿಃ ಕಲ್ಪಃ ಸಮಾಪ್ಯತೇ||

ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದವು.

01001035a ಸಂವತ್ಸರರ್ತವೋ ಮಾಸಾಃ ಪಕ್ಷಾಹೋರಾತ್ರಯಃ ಕ್ರಮಾತ್ |

01001035c ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಸಂಭೂತಂ ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿಕಂ ||

ಇದರಿಂದಲೇ ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸರ್ವವೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದವು.

01001036a ಯದಿದಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಂ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ |

01001036c ಪುನಃ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯತೇ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯುಗಕ್ಷಯೇ ||

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮತ್ತು ಕಾಣುವ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳೂ ಯುಗಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

01001037a ಯಥರ್ತಾವೃತುಲಿಂಗಾನಿ ನಾನಾರೂಪಾಣಿ ಪರ್ಯಯೇ |

01001037c ದೃಶ್ಯಂತೇ ತಾನಿ ತಾನ್ಯೇವ ತಥಾ ಭಾವಾ ಯುಗಾದಿಷು ||

ಋತುವಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಾನಾ ರೂಪಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡು ಬಂದು ಅದರ ಜೊತೆಗೇ ನಾಶವಾಗುವವೋ ಹಾಗೆ ಯುಗದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವವು ಅದರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

01001038a ಏವಮೇತದನಾದ್ಯಂತಂ ಭೂತಸಂಹಾರಕಾರಕಂ |

01001038c ಅನಾದಿನಿಧನಂ ಲೋಕೇ ಚಕ್ರಂ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ ||

ಈ ರೀತಿ ಈ ಅನಾದಿನಿಧನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು-ಸಂಹಾರದ ಚಕ್ರವು

ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

01001039a ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಚ್ಚತಾನಿ ಚ |

01001039c ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಚ್ಚ ದೇವಾನಾಂ ಸೃಷ್ಟಿಃ ಸಂಕ್ಷೇಪಲಕ್ಷಣಾ ||

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಸಾವಿರ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ನೂರು ದೇವತೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

01001040a ದಿವಸ್ಪುತ್ರೋ ಬೃಹದ್ಭಾನುಶ್ಚಕ್ಷುರಾತ್ಮಾ ವಿಭಾವಸುಃ |

01001040c ಸವಿತಾ ಚ ಋಚೀಕೋಽಕೋ ಭಾನುರಾಶಾವಹೋ ರವಿಃ ||

01001041a ಪುತ್ರಾ ವಿವಸ್ವತಃ ಸರ್ವೇ ಮಹ್ಯಸ್ತೇಷಾಂ ತಥಾವರಃ |

01001041c ದೇವಭ್ರಾತೃನಯಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ಸುಭ್ರಾಥಿತಿ ಸ್ಮೃತಃ ||

ದಿವಸ್ಪುತ್ರ, ಬೃಹದ್ಭಾನು, ಚಕ್ಷು, ಆತ್ಮ, ವಿಭಾವಸು, ಸವಿತ, ಋಚಿಕ, ಅರ್ಕ, ಭಾನು, ಅಶಾವಹ, ರವಿ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ವಿವಸ್ವತರೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮಹಾತ್ಮನು ದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ದೇವಭ್ರಾತನೆಂಬ ಪುತ್ರನನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ದೇವಭ್ರಾತನು ಸುಭ್ರಾತನೆಂಬ ತನಯನನ್ನೂ ಪಡೆದರು.

01001042a ಸುಭ್ರಾಜಸ್ತು ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಜಾವಂತೋ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ|

01001042c ದಶಜ್ಯೋತಿಃ ಶತಜ್ಯೋತಿಃ ಸಹಸ್ರಜ್ಯೋತಿರಾತ್ಮವಾನ್ ||

ಸುಭ್ರಾತನು ದಶಜ್ಯೋತಿ, ಶತಜ್ಯೋತಿ ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಜ್ಯೋತಿ ಎನ್ನುವ ಮೂವರು ಪ್ರಜಾವಂತ, ಬಹುಶ್ರುತ, ಆತ್ಮವಂತ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು.

01001043a ದಶ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶಜ್ಯೋತೇರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ |

01001043c ತತೋ ದಶಗುಣಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಶತಜ್ಯೋತೇರಿಹಾತ್ಮಜಾಃ ||

ಮಹಾತ್ಮ ದಶಜ್ಯೋತಿಯು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೂ ಹತ್ತುಪಟ್ಟು ಪುತ್ರರನ್ನು ಶತಜ್ಯೋತಿಯೂ ಪಡೆದರು.

01001044a ಭೂಯಸ್ತತೋ ದಶಗುಣಾಃ ಸಹಸ್ರಜ್ಯೋತಿಷಃ ಸುತಾಃ |

01001044c ತೇಭ್ಯೋಽಯಂ ಕುರುವಂಶಶ್ಚ ಯದೂನಾಂ ಭರತಸ್ಯ ಚ ||

01001045a ಯಯಾತೀಕ್ಷ್ವಾ ಕುವಂಶಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ |

01001045c ಸಂಭೂತಾ ಬಹವೋ ವಂಶಾ ಭೂತಸರ್ಗಾಃ ಸವಿಸ್ತರಾಃ ||

ಸಹಸ್ರಜ್ಯೋತಿಯು ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಹತ್ತುಪಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇವರಲ್ಲಿಯೇ ಕುರು, ಯದು, ಭರತ, ಯಯಾತಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ರಾಜರ್ಷಿ ವಂಶಗಳು ಜನಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಈ ವಂಶಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಳಿದ ಬಹಳಷ್ಟು ಸವಿಸ್ತಾರ ವಂಶಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.

01001046a ಭೂತಸ್ಥಾನಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ರಹಸ್ಯಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ಚ ಯತ್ |

01001046c ವೇದಯೋಗಂ ಸವಿಜ್ಞಾನಂ ಧರ್ಮೋಽರ್ಥಃ ಕಾಮ ಏವ ಚ ||

01001047a ಧರ್ಮ ಕಾಮಾರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ |

01001047c ಲೋಕಯಾತ್ರಾವಿಧಾನಂ ಚ ಸಂಭೂತಂ ದೃಷ್ಟವಾನ್ಯಪಿಃ ||

ಋಷಿಯು ತನ್ನ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ವ ಭೂತಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ತ್ರಿವಿಧ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ, ವೇದ, ಯೋಗ, ಸವಿಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಧರ್ಮ ಕಾಮಾರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ,

ಮತ್ತು ಲೋಕಯಾತ್ರಾವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ.

01001048a ಇತಿಹಾಸಾಃ ಸವೈಯಾಖ್ಯಾ ವಿವಿಧಾಃ ಶ್ರುತಯೋಽಪಿ ಚ |

01001048c ಇಹ ಸರ್ವಮನುಕ್ರಾಂತಮುಕ್ತಂ ಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ ||

ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸಹಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಗಳ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಈ ಗ್ರಂಥದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

01001049a ವಿಸ್ತೀರ್ಯೈತನ್ಮಹಜ್ಞಾನಂ ಋಷಿಃ ಸಂಕ್ಷೇಪಮಬ್ರವೀತ್ |

01001049c ಇಷ್ಟಂ ಹಿ ವಿದುಷಾಂ ಲೋಕೇ ಸಮಾಸವ್ಯಾಸಧಾರಣಂ ||

ಋಷಿಯು ಮಹಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿದುಷರು ಸಮಾಸ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

01001050a ಮನ್ನಾದಿ ಭಾರತಂ ಕೇಚಿದಾಸ್ತೀಕಾದಿ ತಥಾಪರೇ |

01001050c ತಥೋಪರಿಚರಾದ್ಯನ್ಯೇ ವಿಪ್ರಾಃ ಸಮ್ಯಗಧೀಯತೇ ||

ಭಾರತವನ್ನು ಕೆಲವರು ಆದಿಪರ್ವದಿಂದ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಿಂದ, ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಉಪರಿಚರನ ಕಥೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಪ್ರರು ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

01001051a ವಿವಿಧಂ ಸಂಹಿತಾಜ್ಞಾನಂ ದೀಪಯಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ |

01001051c ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಂ ಕುಶಲಾಃ ಕೇಚಿದ್ಗ್ರಂಥಂ ಧಾರಯಿತುಂ ಪರೇ ||

ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಸಂಹಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

01001052a ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ವ್ಯಸ್ಯ ವೇದಂ ಸನಾತನಂ |

01001052c ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ಚಕ್ರೇ ಪುಣ್ಯಂ ಸತ್ಯವತೀಸುತಃ ||

ಸನಾತನ ವೇದವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸತ್ಯವತೀಸುತನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿದನು.

01001053a ಪರಾಶರಾತ್ಮಜೋ ವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ |

¹² 01001053c ಮಾತುರ್ನಿಯೋಗಾದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಗಾಂಗೇಯಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ||

01001054a ಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಃ ಪುರಾ |

01001054c ತ್ರೀನಗ್ನೀನಿವ ಕೌರವ್ಯಾನ್ಜನಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್ ||

01001055a ಉತ್ಪಾದ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಪಾಂಡುಂ ವಿದುರಮೇವ ಚ |

01001055c ಜಗಾಮ ತಪಸೇ ಧೀಮಾನ್ಪುನರೇವಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ ||

ಪರಾಶರಾತ್ಮಜ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಧೀಮಂತ

¹² ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಾಧ್ಯಾಯವೆನ್ನುವ ಮಹಾಭಾರತ ರಚನೆಗೊಂಡ ಕುರಿತಾದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಇದು ಪುಣೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ೩೯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಧೀಮಂತ
 ಗಾಂಗೇಯನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ
 ಮೂವರು ಅಗ್ನಿಸದೃಶರೂ ವೀರರೂ ಆದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಾಂಡು
 ಮತ್ತು ವಿದುರರಿಗೆ ಜನ್ಮವನ್ನಿತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗೋಸ್ಕರ ಪುನಃ ತನ್ನ
 ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

01001056a ತೇಷು ಜಾತೇಷು ವೃದ್ಧೇಷು ಗತೇಷು ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ |

01001056c ಅಬ್ರವೀದ್ಭಾರತಂ ಲೋಕೇ ಮಾನುಷೇಽಸ್ಮಿನ್ಮಹಾನ್ಯಷಿಃ||

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ವೃದ್ಧರಾಗಿ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಆ
 ಮಹಾನ್ಯಷಿಯು ಭಾರತವನ್ನು ಮನುಷ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು.

01001057a ಜನಮೇಜಯೇನ ಪೃಷ್ಠಃ ಸನ್ಬಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ |

01001057c ಶಶಾಸ ಶಿಷ್ಯಮಾಸೀನಂ ವೈಶಂಪಾಯನಮಂತಿಕೇ ||

01001058a ಸ ಸದಸೈಃ ಸಹಾಸೀನಃ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ಭಾರತಂ |

01001058c ಕರ್ಮಾಂತರೇಷು ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಚೋದ್ಯಮಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ||

ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೊತೆ
 ಕುಳಿತಿದ್ದ ಜನಮೇಜಯನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನು
 ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯ ವೈಶಂಪಾಯನಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು
 ಹೇಳಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01001059a ವಿಸ್ತರಂ ಕುರುವಂಶಸ್ಯ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಧರ್ಮಶೀಲತಾಂ |

01001059c ಕ್ಷತ್ರಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಧೃತಿಂ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಸಮ್ಯಗ್ವೈಪಾಯನೋಽಬ್ರವೀತ್||

01001060a ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸತ್ಯತಾಂ|

01001060c ದುರ್ವೃತ್ತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಮುಕ್ತವಾನ್ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಕುರುವಂಶ ವಿಸ್ತಾರ, ಗಾಂಧಾರಿಯ ಧರ್ಮಶೀಲತೆ, ಕ್ಷತ್ತ್ರ¹³ನ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಕುಂತಿಯ ಧೃತಿ, ವಾಸುದೇವನ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಪಾಂಡವರ ಸತ್ಯತೆ, ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ದುರ್ವೃತ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

¹⁴ 01001061a ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರೀಂ ಚಕ್ರೇ ಭಾರತಸಂಹಿತಾಂ |

01001061c ಉಪಾಖ್ಯಾನೈರ್ವಿನಾ ತಾವದ್ಭಾರತಂ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ||

ಭಾರತ ಸಂಹಿತದಲ್ಲಿರುವ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ೨೪,೦೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಭಾರತವೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

01001062a ತತೋಽಧ್ಯರ್ಥಶತಂ ಭೂಯಃ ಸಂಕ್ಷೇಪಂ ಕೃತವಾನ್ಯುಷಿಃ |

01001062c ಅನುಕ್ರಮಣಿಮಧ್ಯಾಯಂ ವೃತ್ತಾಂತಾನಾಂ ಸಪರ್ವಣಾಂ ||

ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಋಷಿಯು ಎಲ್ಲ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ

¹³ ವಿದುರ

¹⁴ ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಇದಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ತು ಲೋಕಾನಾಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ| ಉಪಾಖ್ಯಾನೈಃ ಸಹ ಜ್ಞೇಯಮಾದ್ಯಂ ಭಾರತಮುತ್ತಮಂ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಲೋಕದ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಆದ್ಯಭಾರತವು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪರಿಚಯಿಸುವ ಗಜಂ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು
ಸೇರಿಸಿದನು.

01001063a ಇದಂ ದ್ವೈಪಾಯನಃ ಪೂರ್ವಂ ಪುತ್ರಮಧ್ಯಾಪಯಚ್ಛುಕಂ |

01001063c ತತೋಽನ್ಯೇಭ್ಯೋಽನುರೂಪೇಭ್ಯಃ ಶಿಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದದೌ ಪ್ರಭುಃ ||

ಪ್ರಭು ದ್ವೈಪಾಯನನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪುತ್ರ ಶುಕನಿಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸಿದನು ಮತ್ತು ನಂತರ ಇತರ ಅನುರೂಪ ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೆ
ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು.

15 01001064a ನಾರದೋಽಶ್ರಾವಯದ್ದೇವಾನಸಿತೋ ದೇವಲಃ ಪಿತೃನ್ |

01001064c ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾಂಸಿ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ವೈ ಶುಕಃ ||

ನಾರದನು ಇದನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಸಿತ ದೇವಲನು
ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶುಕನು ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

15 ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಷಷ್ಠಿಂ ಶತ ಸಹಸ್ರಾಣಿ
ಚಕಾರಾನ್ಯಾಂ ಸ ಸಂಹಿತಾಂ| ತ್ರಿಂಶಚ್ಚತಸಹಸ್ರಂ ಚ ದೇವಲೋಕೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||
ಪಿತೃಃ ಪಂಚದಶ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಗಂಧರ್ವೇಷು ಚದುರ್ದಶ| ಏಕಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ತು
ಮಾನುಷೇಶು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅನಂತರ ಅವನು ೬೦ ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳುಳ್ಳ
ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ೩೦ ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳು
ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಗಜ ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಗಳ ಲಕ್ಷ
ಶ್ಲೋಕಗಳು ಗಂಧರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಉಳಿದ ೧ ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳು
ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ.

16^{01001065a} ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮನ್ಯುಮಯೋ ಮಹಾದ್ರುಮಃ

ಸ್ಕಂಧಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಸ್ತಸ್ಯ ಶಾಖಾಃ |

01001065c ದುಃಶಾಸನಃ ಪುಷ್ಪಫಲೇ ಸಮೃದ್ಧೇ

ಮೂಲಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಮನೀಷೀ ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಕ್ರೋಧದ ಮಹಾವೃಕ್ಷ. ಕರ್ಣನು ಅದರ ಕಾಂಡ. ಶಕುನಿಯು ಅದರ ರೆಂಬೆ. ದುಃಶಾಸನನು ಸಮೃದ್ಧ ಪುಷ್ಪ-ಫಲ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಿ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದರ ಬೇರು.

01001066a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಧರ್ಮಮಯೋ ಮಹಾದ್ರುಮಃ

ಸ್ಕಂಧೋಽರ್ಜುನೋ ಭೀಮಸೇನೋಽಸ್ಯ ಶಾಖಾಃ |

01001066c ಮಾದ್ರೀಸುತೌ ಪುಷ್ಪಫಲೇ ಸಮೃದ್ಧೇ

ಮೂಲಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಧರ್ಮದ ಮಹಾವೃಕ್ಷ. ಅರ್ಜುನನು ಅದರ ಕಾಂಡ. ಭೀಮಸೇನನು ಅದರ ರೆಂಬೆ. ಮಾದ್ರಿಯ ಮಕ್ಕಳಿವರು ಸಮೃದ್ಧ ಪುಷ್ಪ-ಫಲಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ, ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅದರ

16 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ವೈಶಂಪಾಯನ ಉಕ್ತವಾನ್| ಶಿಷ್ಯೋ ವ್ಯಾಸಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವವೇದವಿದಾಂ ವರಃ|| ಏಕಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ತು ಮಯೋಕ್ತಂ ವೈ ನಿಬೋಧತ|| ಅರ್ಥಾತ್: ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಚಾರಕನಾದನು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿ !

ಬೇರುಗಳು.

01001067a ಪಾಂಡುರ್ಜಿತ್ವಾ ಬಹುನ್ದೇಶಾನ್ಯುಧಾ ವಿಕ್ರಮಣೇನ ಚ|

01001067c ಅರಣ್ಯೇ ಮೃಗಯಾಶೀಲೋ ನ್ಯವಸತ್ಸಜನಸ್ತದಾ ||

ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಬಹು ದೇಶಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತನ್ನವರೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01001068a ಮೃಗವ್ಯವಾಯನಿಧನೇ ಕೃಚ್ಛಾಂ ಪ್ರಾಪ ಸ ಆಪದಂ |

01001068c ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ತತ್ರಾಚಾರವಿಧಿಕ್ರಮಃ ||

ಅವನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಆಪತ್ತನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಪಾರ್ಥರ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ವಿಧಿಕ್ರಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆರವೇರಿಸಲಾಯಿತು.

01001069a ಮಾತ್ರೋರಭ್ಯುಪಪತ್ತಿಶ್ಚ ಧರ್ಮೋಪನಿಷದಂ ಪ್ರತಿ |

01001069c ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಾಯೋಃ ಶಕ್ರಸ್ಯ ದೇವಯೋಶ್ಚ ತಥಾಶ್ವಿನೋಃ ||

ತಾಯಂದಿರೀರ್ವರು ಧರ್ಮೋಪನಿಷದದ ಪ್ರಕಾರ ಧರ್ಮ, ವಾಯು, ಶಕ್ರ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದರು.

¹⁷ 01001070a ತಾಪಸ್ಯೈಃ ಸಹ ಸಂವೃದ್ಧಾ ಮಾತೃಭ್ಯಾಂ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾಃ |

¹⁷ ಕುಂಭಕೋಣ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ತತೋ ಧರ್ಮೋಪನಿಷದಃ ಶೃತ್ವಾ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಾ ಪೃಥಾ| ಧರ್ಮಾನಿಲೇಂದ್ರಾನ್

01001070c ಮೇಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಷು ಪುಣ್ಯೇಷು ಮಹತಾಮಾಶ್ರಮೇಷು ಚ ||

ಅವರು ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಪುಣ್ಯಕರ ಮಹಾ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ತಾಯಿಂದಿರಿಂದ ಪರಿರಕ್ಷಿತರಾಗಿ ತಾಪಸಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳೆದರು.

01001071a ಋಷಿಭಿಶ್ಚ ತದಾನೀತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಯಂ |

01001071c ಶಿಶವಶ್ಚಾಭಿರೂಪಾಶ್ಚ ಜಟಿಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ ||

ಸ್ವಯಂ ಋಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಂತೆ ಜಟಿಲ ರೂಪಧರಿಸಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದರು.

01001072a ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಭ್ರಾತರಶ್ಚೇಮೇ ಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಸುಹೃದಶ್ಚ ವಃ |

01001072c ಪಾಂಡವಾ ಏತ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮುನಯೋಽಂತರ್ಹಿತಾಸ್ತತಃ ||

“ಈ ನಮ್ಮ ಸುಹೃದಯ ಶಿಷ್ಯರು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಮುನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಹಿತರಾದರು.

01001073a ತಾಂಸ್ತೈರ್ನಿವೇದಿತಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಕೌರವಾಸ್ತದಾ|

01001073c ಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ವರ್ಣಾಃ ಪೌರಾ ಯೇ ತೇ ಹರ್ಷಾಚ್ಚುಕ್ರುಶುರ್ಭೃಶಂ||

ಸ್ತುತಿಭಿರ್ಜುಹಾವ ಸುತವಾಂಛಯಾ|| ತದ್ಗತ್ತೋಪನಿಷನ್ನಾದ್ರೀ
ಚಾಶ್ವಿನಾವಾಜುಹಾವ ಚ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅನಂತರ ಧರ್ಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೃಥೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಧರ್ಮ-ಅನಿಲ-
ಇಂದ್ರರನ್ನು ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು. ಅದರ ನಂತರ ಮಾದ್ರಿಯು
ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು.

ಅವರು ಕರೆದುತಂದು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಂಡು ಕೌರವರು,
ಶಿಷ್ಯರು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣದ ಪೌರರೂ ಹರ್ಷಭರಿತರಾದರು.

01001074a ಆಹುಃ ಕೇಚಿನ್ನ ತಸ್ಯೈತೇ ತಸ್ಯೈತ ಇತಿ ಚಾಪರೇ |

01001074c ಯದಾ ಚಿರಮೃತಃ ಪಾಂಡುಃ ಕಥಂ ತಸ್ಯೇತಿ ಚಾಪರೇ ||

ಕೆಲವರು “ಚಿರಮೃತ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ? ಇವರು ಅವನ
ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಲವರು ಇವರು ಅವನದ್ದೇ ಮಕ್ಕಳು
ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

01001075a ಸ್ವಾಗತಂ ಸರ್ವಥಾ ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡೋಃ ಪಶ್ಯಾಮ ಸಂತತಿಂ|

01001075c ಉಚ್ಯತಾಂ ಸ್ವಾಗತಮಿತಿ ವಾಚೋಽಶ್ರುಯಂತ ಸರ್ವಶಃ ||

“ಪಾಂಡುವಿನ ಸಂತತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ದೊರೆತ ನಾವೇ ಧನ್ಯರು
ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಸ್ವಾಗತ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಗತವೆನ್ನುತ್ತೇವೆ”
ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ವದಿಶೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01001076a ತಸ್ಮಿನ್ನುಪರತೇ ಶಬ್ದೇ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವಿನಾದಯನ್ |

01001076c ಅಂತರ್ಹಿತಾನಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ನಿಸ್ವನಸ್ತುಮುಲೋಽಭವತ್||

ಸರ್ವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶಬ್ದನಿನಾದಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ
ಅಂತರ್ಹಿತ ಭೂತಗಳ ಧ್ವನಿಯು ತುಮುಲಗಳನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿತು.

01001077a ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಃ ಶುಭಾ ಗಂಧಾಃ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಾಃ |

01001077c ಆಸನ್ಮವೇಶೇ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ||

ಪಾರ್ಥರು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹಲವಾರು ಅದ್ಭುತಗಳು ನಡೆದವು:
ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು, ಮಂಗಳಕರ ಸುಗಂಧವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು,
ಮತ್ತು ಶಂಖ-ದುಂದುಭಿಗಳ ಸುಸ್ವರವು ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು.

01001078a ತತ್ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪೌರಾಣಾಂ ಹರ್ಷಸಂಭವಃ |

01001078c ಶಬ್ದ ಆಸೀನ್ಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ದಿವಸ್ಪೃತ್ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಃ ||

ತತ್ಪ್ರೀತ ಸರ್ವ ಪೌರರ ಹರ್ಷಸಂಭವವಾದ ಮಹತ್ತರ ಶಬ್ದವು
ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಬರುವಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿತ್ತು.

01001079a ತೇಽಪ್ಯಧೀತ್ಯಾಖಿಲಾನ್ವೇದಾನ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01001079c ನ್ಯವಸನ್ನಾಂಡವಾಸ್ತತ್ರ ಪೂಜಿತಾ ಅಕುತೋಭಯಾಃ ||

ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಡದೇ, ಎಲ್ಲರಿಂದ
ಪೂಜಿತರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅಖಿಲ ವೇದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ
ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು.

01001080a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಶೌಚೇನ ಪ್ರೀತಾಃ ಪ್ರಕೃತಯೋಽಭವನ್ |

01001080c ಧೃತ್ಯಾ ಚ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮೇಣಾರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ||

01001081a ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಕುಂತ್ಯಾ ಯಮಯೋರ್ವಿನಯೇನ ಚ |

01001081c ತುತೋಷ ಲೋಕಃ ಸಕಲಸ್ತೇಷಾಂ ಶೌರ್ಯಗುಣೇನ ಚ ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪವಿತ್ರತೆ¹⁸, ಭೀಮಸೇನನ ಧೈರ್ಯ¹⁹, ಅರ್ಜುನನ
ವಿಕ್ರಮ²⁰, ಕುಂತಿಯ ಶುಶ್ರುಷೆ²¹, ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳ ವಿನಯ²² ಮತ್ತು
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಅವರ ಶೌರ್ಯ²³ ಗುಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ
ಜನರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು.

01001082a ಸಮವಾಯೇ ತತೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಭರ್ತ್ಯಸ್ವಯಂವರಾಂ|

01001082c ಪ್ರಾಪ್ತವಾನರ್ಜುನಃ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ ||

18 ಆಚಾರಾಪರಿಹಾರಶ್ಚ ಸಂಸರ್ಗಶ್ಚಾಪ್ಯನಿಂದಿತೈಃ| ಆಚಾರೇ ಚ ವ್ಯವಸ್ಥಾನಂ
ಶೌಚಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಆಚಾರಗಳನ್ನು
ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡದಿರುವುದು, ಸತ್ತುರುಷರೊಡನೆ ಸಹವಾಸ, ಸದಾಚರದಲ್ಲಿ
ದೃಢವಿಶಾಸ - ಇವಕ್ಕೆ ಶೌಚವೆಂದು ಹೆಸರು.

19 ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಂಪತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಯಾವ್ಯ ತಿರ್ಧೃತಿಃ ಅರ್ಥಾತ್ ಇಷ್ಟವಾದುದೇ ನಡೆಯಲಿ
ಅನಿಷ್ಟವಾದುದೇ ನಡೆಯಲಿ - ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಕಾರಗೊಳಿಸದಿರುವುದೇ ಧೃತಿ ಅಥವಾ
ಧೈರ್ಯ.

20 ಸರ್ವಾ ತಿಶಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ವಿಕ್ರಮಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ| ಅರ್ಥಾತ್: ಸರ್ವರನ್ನೂ
ಮೀರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವಿಕೆಯು ವಿಕ್ರಮವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

21 ವೃತ್ತಾನುವೃತ್ತಿಃ ಶುಶ್ರುಷಾ| ಅರ್ಥಾತ್: ಸದಾಚಾರಪರಾಯಣರಾದ
ಗುರುಜನರನ್ನು ಅನುಸರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಶುಶ್ರುಷೆ.

22 ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವಂ ವಿನಯೋಽಥವಾನುದ್ಧತಶೀಲತಾ| ಅರ್ಥಾತ್: ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆ
ಅಥವಾ ಉದ್ಧತನಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಿನಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

23 ಶೌರ್ಯಮಧ್ಯವಸಾಯಸ್ತ್ಯಾ ದ್ವಲಿನೋಽಪಿ ಪರಾಭವೇ| ಅರ್ಥಾತ್: ಶತ್ರುವು
ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ
ಶೌರ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಸಮಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಕರ
ಕಾರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಎಸಗಿ ರಾಜಕನ್ಯೆ ದ್ರೌಪದಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು
ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದನು.

01001083a ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನೂಜ್ಯಃ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ |

01001083c ಆದಿತ್ಯೈವ ದುಷ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಃ ಸಮರೇಷ್ಟಪಿ ಚಾಭವತ್ ||

ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಲೋಕದ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮಂತರಲ್ಲಿ ಪೂಜನೀಯ
ಮತ್ತು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ದುಷ್ಪ್ರೇಕ್ಷ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡನು.

01001084a ಸ ಸರ್ವಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಜಿತ್ವಾ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಮಹತೋ ಗಣಾನ್|

01001084c ಆಜಹಾರಾರ್ಜುನೋ ರಾಜ್ಞೇ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಎಲ್ಲರ ಮಹತ್ತರ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನೂ
ಗೆದ್ದು ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ರಾಜಸೂಯ ಮಹಾಕ್ರತುವಿಗೆ
ಸಹಾಯಮಾಡಿದನು.

01001085a ಅನ್ನವಾನ್ದಕ್ಷಿಣಾವಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತೋ ಗುಣೈಃ |

01001085c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಜಸೂಯೋ ಮಹಾಕ್ರತುಃ||

01001086a ಸುನಯಾದ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಭೀಮಾರ್ಜುನಬಲೇನ ಚ |

01001086c ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಜರಾಸಂಧಂ ಚೈದ್ಯಂ ಚ ಬಲಗರ್ವಿತಂ ||

ವಾಸುದೇವನ ಸುನೀತಿ ಮತ್ತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬಲದಿಂದ
ಬಲಗರ್ವಿತ ಜರಾಸಂಧ ಮತ್ತು ಚೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಅನ್ನ-ದಕ್ಷಿಣೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವಗುಣಯುಕ್ತ²⁴ ರಾಜಸೂಯ ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01001087a ದುರ್ಯೋಧನಮುಪಾಗಚ್ಛನ್ನಹರ್ಷಣಾನಿ ತತಸ್ತತಃ |

01001087c ಮಣಿಕಾಂಚನರತ್ನಾನಿ ಗೋಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಧನಾನಿ ಚ ||

²⁵01001088a ಸಮೃದ್ಧಾಂ ತಾಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತದಾ ಶ್ರಿಯಂ|

01001088c ಈರ್ಷ್ಯಾಸಮುತ್ಥಃ ಸುಮಹಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಮನ್ಯುರಜಾಯತ ||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಣಿ, ಕಾಂಚನ, ರತ್ನ, ಗೋವು, ಆನೆ ಮತ್ತು
ಅಶ್ವಧನಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಪಾಂಡವರ ಸಮೃದ್ಧ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ನೋಡಿದ ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆ-ಕೋಪಗಳುಂಟಾದವು.

01001089a ವಿಮಾನಪ್ರತಿಮಾಂ ಚಾಪಿ ಮಯೇನ ಸುಕೃತಾಂ ಸಭಾಂ |

01001089c ಪಾಂಡವಾನಾಮುಪಹೃತಾಂ ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ದೊರೆತಿದ್ದ ಮಯ ಸುನಿರ್ಮಿತ
ವಿಮಾನಸದೃಶ ಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂದನು.

01001090a ಯತ್ರಾವಹಸಿತಶ್ಚಾಸೀತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದನ್ನಿವ ಸಂಭ್ರಮಾತ್ |

²⁴ ಆಚಾರ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಋತ್ವಿಕ್, ಸದಸ್ಯರು, ಯಜಮಾನ, ಯಜಮಾನ ಪತ್ನೀ,
ಧನಸಂಪತ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಉತ್ಸಾಹ, ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸದ್ಬುದ್ಧಿ - ಇವೇ ಯಜ್ಞದ ಮಹಾಗುಣಗಳು.

²⁵ ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ವಾಸಾಂಸಿ
ಪ್ರಾವಾರಾಭರಣಾನಿ ಚ| ಕಂಬಲಜಿನರತ್ನಾನಿ ರಾಂಕವಾಸ್ತರಣಾನಿ ಚ||

01001090c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಭೀಮೇನಾನಭಿಜಾತವತ್ ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ, ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಜಾರಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಅವಹೇಳನೆಗೊಳಪಟ್ಟನು.

01001091a ಸ ಭೋಗಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ಭುಂಜನ್ತಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01001091c ಕಥಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಿವರ್ಣೋ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ ||

ವಿವಿಧ ಭುಂಜನ-ರತ್ನಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನು ವಿವರ್ಣನಾಗಿ ಕೃಶನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

01001092a ಅನ್ವಜಾನಾತ್ತತೋ ದ್ಯೂತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುತಪ್ರಿಯಃ |

01001092c ತಚ್ಛುತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಕೋಪಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್ ||

ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದ್ಯೂತವನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಾಸುದೇವನು ಅತ್ಯಂತ ಕುಪಿತನಾದನು.

01001093a ನಾತಿಪ್ರೀತಮನಾಶ್ಚಾಸೀದ್ವಿವಾದಾಂಶ್ಚಾನ್ವಮೋದತ |

01001093c ದ್ಯೂತಾದೀನನಯಾನ್ ಘೋರಾನ್ವಪ್ಯದ್ಧಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯುಪೈಕ್ಷತ ||

ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಯಸದಿದ್ದ ಅವನು ದ್ಯೂತ ಮತ್ತು ಇತರ ಘೋರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

01001094a ನಿರಸ್ಯ ವಿದುರಂ ದ್ರೋಣಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾರದ್ವತಂ ಕೃಪಂ |

01001094c ವಿಗ್ರಹೇ ತುಮುಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಹನ್ ಕ್ಷತ್ರಂ ಪರಸ್ಪರಂ ||

ವಿದುರ, ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪ ಇವರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ
ಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡಿದನು.

01001095a ಜಯತ್ಸು ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಷು ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಮಹದಪ್ರಿಯಂ |

01001095c ದುರ್ಯೋಧನಮತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಕುನೇಸ್ತಥಾ |

01001095e ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚಿರಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಸಂಜಯಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಕುನಿಯರ ಮೇಲೆ
ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು ಎಂಬ ಅತಿ ಅಪ್ರಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಸಂಜಯನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ
ಹೇಳಿದನು:

01001096a ಶೃಣು ಸಂಜಯ ಮೇ ಸರ್ವಂ ನ ಮೇಽಸೂಯಿತುಮರ್ಹಸಿ |

01001096c ಶ್ರುತವಾನಸಿ ಮೇಧಾವೀ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಪ್ರಾಜ್ಞಸಮ್ಮತಃ ||

“ಸಂಜಯ ! ನಾನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳು. ಮೇಧಾವಿ,
ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜ್ಞಸಮ್ಮತನಾದ ನೀನು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ
ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

01001097a ನ ವಿಗ್ರಹೇ ಮಮ ಮರ್ತಿನಃ ಚ ಪ್ರೀಯೇ ಕುರುಕ್ಷಯೇ |

01001097c ನ ಮೇ ವಿಶೇಷಃ ಪುತ್ರೇಷು ಸ್ವೇಷು ಪಾಂಡುಸುತೇಷು ಚ ||

ಈ ಕುರುಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಪ್ರಿಯವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಸುತರಲ್ಲಿ ನನಗೆ

ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01001098a ವೃದ್ಧಂ ಮಾಮಭ್ಯಸೂಯಂತಿ ಪುತ್ರಾ ಮನ್ಯುಪರಾಯಣಾಃ |

01001098c ಅಹಂ ತ್ವಚಕ್ಷುಃ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾತ್ಪುತ್ರಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸಹಾಮಿ ತತ್ |

01001098e ಮುಹ್ಯಂತಂ ಚಾನುಮಹ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಯೋಧನಮಚೇತನಂ ||

ಕೆಟ್ಟದಾರಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನನ್ನ ಪುತ್ರರು ಈ ಕುರುಡ ವೃದ್ಧ ದೀನನನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪುತ್ರರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆನು. ಮೂಢ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬೇಸರದಿಂದಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಾನೂ ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು.

01001099a ರಾಜಸೂಯೇ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹೌಜಸಃ |

01001099c ತಚ್ಚಾವಹಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಭಾರೋಹಣದರ್ಶನೇ ||

01001100a ಅಮರ್ಷಿತಃ ಸ್ವಯಂ ಜೇತುಮಶಕ್ತಃ ಪಾಂಡವಾನ್ರಣೇ |

01001100c ನಿರುತ್ಸಾಹಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಶ್ರಿಯಮಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಯಥಾ |

01001100e ಗಾಂಧಾರರಾಜಸಹಿತಶ್ಚ ದ್ಮದ್ಯೂತಮಮಂತ್ರಯತ್ ||

ರಾಜಸೂಯದಲ್ಲಿ ಮಹೌಜಸ ಪಾಂಡವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಸಭಾ ದರ್ಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಅವನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವುದು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಿರುತ್ಸಾಹಗೊಂಡು ಗಾಂಧಾರರಾಜನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಶೋಭಿಸದ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು.

01001101a ತತ್ರ ಯದ್ಯದ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾತಂ ಮಯಾ ಸಂಜಯ ತಚ್ಚಕ್ಷುಣ |

01001101c ಶ್ರುತ್ವಾ ಹಿ ಮಮ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಯುಕ್ತಾನಿ ತತ್ತ್ವತಃ |

01001101e ತತೋ ಜ್ಞಾಸ್ಯಸಿ ಮಾಂ ಸೌತೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಷಮಿತ್ಯುತ ||

ಸಂಜಯ ! ಇದರ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಏನೆಲ್ಲ ಆಯಿತು ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಸೌತಿ ! ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನನಗೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕಣ್ಣೊಂದಿದೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

26 01001102a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಧನುರಾಯಮ್ಯ ಚಿತ್ರಂ ವಿದ್ಧಂ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಪಾತಿತಂ ವೈ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ |

01001102c ಕೃಷ್ಣಾಂ ಹೃತಾಂ ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವರಾಜ್ಞಾಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಸರ್ವ ರಾಜರುಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅರ್ಜುನನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಧನಸ್ಸು ಹೂಡಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪೃಥಿವಿಗೆ ಉರುಳಿಸಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು.

01001103a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ ಸುಭದ್ರಾಂ

26 ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೂ ಸೇರಿ ಮುಂದಿನ ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ೫೫ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಯದಾಶ್ರೌಷಪರ್ವವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಈ ಉಪಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಎರಡನೆಯ ಸಾರಾಂಶವೆನ್ನಬಹುದು.

ಪ್ರಸಹ್ಯೋಧಾಂ ಮಾಧವೀಮರ್ಜುನೇನ |

01001103c ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ವೃಷ್ಟಿವೀರೌ ಚ ಯಾತೌ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅರ್ಜುನನು ಮಾಧವಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿದ
ಮತ್ತು ನಂತರ ವೃಷ್ಟಿವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಂದು
ನಾನು ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001104a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದೇವರಾಜಂ ಪ್ರವೃಷ್ಟಂ

ಶರೈರ್ದಿವ್ಯೈರ್ವಾರಿತಂ ಚಾರ್ಜುನೇನ |

01001104c ಅಗ್ನಿಂ ತಥಾ ತರ್ಪಿತಂ ಖಾಂಡವೇ ಚ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ದಿವ್ಯ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವರಾಜನನ್ನು
ತಡೆಹಿಡಿದು ಅರ್ಜುನನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಖಾಂಡವವನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು
ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

27 01001105a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಹೃತರಾಜ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ

27 ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಚಾತುಷಾದ್ ವೇಸ್ಮನಸ್ತಾನ್ ಮುಕ್ತಾನ್ ಪಾರ್ಥಾನ್ ಪಂಚ ಕುಂತ್ಯಾ
ಸಮೇತಾನ್| ಯುಕ್ತಂ ಚೈಷಾಂ ವಿದುರಂ ಸ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧೌ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ
ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಚಾತುಗೃಹದಿಂದ ಪಂಚಪಾಂಡವರು

ಪರಾಜಿತಂ ಸೌಬಲೇನಾಕ್ಷವತ್ಯಾಂ |

01001105c ಅನ್ನಾಗತಂ ಭ್ರಾತೃಭಿರಪ್ರಮೇಯೈಸ್

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೌಬಲನಿಂದ ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ, ಅಪ್ರಮೇಯ ಸಹೋದರರು ಅವನನ್ನು

ಕುಂತಿಯೊಡನೆ ಮುಕ್ತರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ವಿದುರನ ಕೈವಾಡವಿತ್ತೆಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಯದಾಶ್ರಿಷಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ರಂಗಮಧ್ಯೇ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಭಿತ್ವಾ ನಿರ್ಜಿತಾಮರ್ಜುನೇನ|
ಶೂರಾನ್ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ ಪಾಂಡವೇಯಾಂಶ್ಚ ಯುಕ್ತಾಂಸ್ತದಾ ನಾಶಂಸೇ

ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ|| ಅರ್ಥಾತ್: ರಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ

ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಂಡವರು ಶೂರ ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ
ಸೇರಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಯದಾಶ್ರಿಷಂ ಮಾಗಧಾನಾಂ ವರಿಷ್ಠಂ ಜರಾಸಂಧಂ ಕ್ಷತ್ರಮಧ್ಯೇ ಜ್ವಲಂತಂ|
ದೋಮ್ಯಾಂ ಹತಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ಗತ್ವಾ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ||

ಅರ್ಥಾತ್: ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಗಧರ ವರಿಷ್ಠ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು
ಭೀಮಸೇನನು ಬಾಹುಬಲದಿಂದಲೇ ಸಂಹರಿಸಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ

ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಯದಾಶ್ರಿಷಂ ದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈರ್ವ ಶೀಕೃತಾನ್ ಭೂಮಿಪಾಲಾನ್ ಪ್ರಸಹ್ಯ|
ಮಹಾಕ್ರತುಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಕೃತಂ ಚ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ||

ಅರ್ಥಾತ್: ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಭೂಮಿಪಾಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ

ವಶೀಕರಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಕೃತುವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ
ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಅನುಸರಿಸಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು.

01001106a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ರೌಪದೀಮಶ್ರುಕಂಠೀಮ್

ಸಭಾಂ ನೀತಾಂ ದುಃಖಿತಾಮೇಕವಸ್ತ್ರಾಂ |

01001106c ರಜಸ್ವಲಾಂ ನಾಥವತೀಮನಾಥವತ್

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಪತಿಗಳಿದ್ದರೂ ಅನಾಥಳಂತೆ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ,
ಏಕವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿಹೋಗಿದ್ದ ರಜಸ್ವಲೆ
ಅಶ್ರುಕಂಠೀ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆತಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ
ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಕುರಿತು ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು.

²⁸01001107a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವಿವಿಧಾಸ್ತಾತ ಚೇಷ್ಠಾ

ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನಾಂ ವನಾಯ |

01001107c ಜ್ಯೇಷ್ಠಪ್ರೀತ್ಯಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

28 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವಾಸಸಾಂ
ತತ್ರ ರಾಶಿಂ ಸಮಾಕ್ಷಿಪತ್ ಕಿತವೋ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ| ದುಃಶಾಸನೋ ಗತವಾನ್ ನೈವ
ಚಾಂತಂ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಜೂಜುಗಾರ
ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುಃಶಾಸನನು ವಸ್ತ್ರದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡನೇ ಹೊರತು ಅದರ
ಕೊನೆಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಕುರಿತು
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಯಾವಾಗ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಜ್ಯೇಷ್ಠನನ್ನು ವನಕ್ಕೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ,
ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದನೋ
ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001108a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಸ್ನಾತಕಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೈರ್
ಅನ್ವಾಗತಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ ವನಸ್ಥಂ |

01001108c ಭಿಕ್ಷಾಭುಜಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ
ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಸಹಸ್ರಾರು ಸ್ನಾತಕರು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ವನಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ
ಹೋದರು ಮತ್ತು ಅವನು ಆ ಎಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ-
ಭೋಜನಗಳನ್ನಿತ್ತನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು.

01001109a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಅರ್ಜುನೋ ದೇವದೇವಂ
ಕಿರಾತರೂಪಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕಂ ತೋಷ್ಯ ಯುದ್ಧೇ |

01001109c ಅವಾಪ ತತ್ಪಾಶುಪತಂ ಮಹಾಸ್ತ್ರಂ
ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಅರ್ಜುನನು ಕಿರಾತರೂಪಿ ದೇವದೇವ ತ್ರಯಂಬಕನನ್ನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾಸ್ತ್ರ ಪಾಶುಪತವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದು
ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನಾನು ವಿಜಯದ ಆಸೆಯನ್ನು
ತೊರೆದಿದ್ದೆನು.

²⁹_{01001110a} ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ತ್ರಿದಿವಸ್ಥಂ ಧನಂಜಯಂ

ಶಕ್ರಾತ್ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಯಥಾವತ್ |

_{01001110c} ಅಧೀಯಾನಂ ಶಂಸಿತಂ ಸತ್ಯಸಂಧಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸತ್ಯಸಂಧ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧನಂಜಯನು ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಕ್ರನಿಂದ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದು ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

³⁰_{01001111a} ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವೈಶ್ರವಣೇನ ಸಾರ್ಧಂ

²⁹ ಕುಂಭಕೋಣ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವನವಾಸೇ ತು ಪಾರ್ಥಾನ್ ಸಮಾಗತಾನ್ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ಪುರಾಣೈಃ| ಉಪಾಸ್ಯಮಾನಾನ್ ಸಗಣೈರ್ಜಾತಸಖ್ಯಾನ್ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ|| ಅರ್ಥಾತ್: ವನವಾಸದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಪುರಾತನ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಅವರ ಸಖ್ಯೆಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

³⁰ ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕಾಲಕೇಯಾಸ್ತತಸ್ತೇ ಪೌಲೋಮಾನೋ ವರದಾನಾಚ್ಚ ದೃಷ್ಟಾಃ| ದೇವೈರಜೇಯಾ ನಿರ್ಜಿತಾಶ್ಚಾರ್ಜುನೇನ ತನಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ|| ಅರ್ಥಾತ್: ವರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಪೌಲೋಮರೂ ಕಾಲಕೇಯರೂ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾದರೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ|

ಸಮಾಗತಂ ಭೀಮಮನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಾನ್ |

01001111c ತಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ಮಾನುಷಾಣಾಮಗಮ್ಯೇ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ವೈಶ್ರವಣನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾರ್ಥರು
ಮನುಷ್ಯರು ಮೊದಲೆಂದೂ ಹೋಗದೇ ಇದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋದರು
ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಕುರಿತು ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು.

01001112a ಯದಾಶೌಷಂ ಘೋಷಯಾತ್ರಾಗತಾನಾಂ

ಬಂಧಂ ಗಂಧವ್ಯೋಮೋಕ್ಷಣಂ ಚಾರ್ಜುನೇನ |

01001112c ಸ್ವೇಷಾಂ ಸುತಾನಾಂ ಕರ್ಣಬುದ್ಧೌ ರತಾನಾಂ

ಯದಾಶೌಷಮಸುರಾಣಾಂ ವಧಾರ್ಥೇ ಕಿರೀಟೀನಂ ಯಾಂತಮಮಿತ್ರಕರ್ಶನಮ್ |
ಕೃತಾರ್ಥಂ ಚಾಪ್ಯಾಗತಂ ಶಕ್ರಲೋಕಾತ್ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||
ಅರ್ಥಾತ್: ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ ಅರ್ಜುನನು ಅಸುರರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ
ಭೂಮಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಕುಂಭಕೋಣ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಯದಾಶೌಷಂ
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪ್ರವೃತ್ತಂ ಪಾಂಡೋಃ ಸುತಂ ಸಹಿತಂ ಲೋಮಶೇನ |

ತಸ್ಮಾದಶೌಷೀದರ್ಜುನಸ್ಯಾರ್ಥಲಾಭಂ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||
ಅರ್ಥಾತ್: ಲೋಮಶನೊಂದಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದಾದ ಪಾಂಡುಸುತ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅರ್ಥಲಾಭವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದುದನ್ನು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಕರ್ಣನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಗನು ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ
ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನಾನು ವಿಜಯದ ಕುರಿತು
ಸಂಶಯವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದೆ.

01001113a ಯದಾಶೌಷಂ ಯಕ್ಷರೂಪೇಣ ಧರ್ಮಂ

ಸಮಾಗತಂ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಸೂತ |

01001113c ಪ್ರಶ್ನಾನುಕ್ತಾನ್ವಿಬ್ರುವಂತಂ ಚ ಸಮ್ಯಕ್

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸೂತ ಸಂಜಯ ! ಯಕ್ಷರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಧರ್ಮನು ಕೇಳಿದ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಧರ್ಮರಾಜನು ಉತ್ತರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು
ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು.

31 01001114a ಯದಾಶೌಷಂ ಮಾಮಕಾನಾಂ ಪರಿಷ್ಠಾನ್

31 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವೆದೆ: ಯದಾಶೌಷಂ
ನ ವಿದುರ್ಮಾಮಕಾಸ್ತಾನ್ವಚ್ಛನ್ನರೂಪಾನ್ವಸತಃ ಪಾಂಡವೇಯಾನ್| ವಿರಾಟರಾಷ್ಟ್ರೇ
ಸಹ ಕೃಷ್ಣಯಾ ಚ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ|| ಅರ್ಥಾತ್:
ವಿರಾಟರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಪಾಂಡವೇಯರನ್ನು ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಗುರುತಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ

ಧನಂಜಯೇನೈಕರಥೇನ ಭಘ್ನಾನ್ |

01001114c ವಿರಾಟರಾಷ್ಟ್ರೇ ವಸತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ವಿರಾಟರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ
ಹಿರಿಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನಮ್ಮವರನ್ನು ಧನಂಜಯನು
ಏಕಾಕಿಯಾಗಿಯೇ ಸೋಲಿಸಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ
ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001115a ಯದಾಶೌಷಂ ಸತ್ಕೃತಾಂ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜ್ಞಾ

ಸುತಾಂ ದತ್ತಾಮುತ್ತರಾಮರ್ಜುನಾಯ |

01001115c ತಾಂ ಚಾರ್ಜುನಃ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ ಸುತಾರ್ಥೇ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸುತೆ ಉತ್ತರೆಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಸುತನಿಗಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನೆಂದು

ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಕುಂಭಕೋಣ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಯದಾಶೌಷಂ
ಕೀಚಕಾನಾಂ ವರಿಷ್ಠಂ ನಿಷೂದಿತಂ ಭ್ರಾತೃಶತೇನ ಸಾರ್ಥಮ್ | ದ್ರೌಪದ್ಯರ್ಥಂ
ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಂಖ್ಯೇ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ || ಅರ್ಥಾತ್:
ದ್ರೌಪದಿಗಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನು ಕೀಚಕರ ಹಿರಿಯನನ್ನು, ಅವನ ನೂರು

ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಂದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ |

ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001116a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ನಿರ್ಜಿತಸ್ಯಾಧನಸ್ಯ

ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಸ್ಯ ಸ್ವಜನಾತ್ಪ್ರಚ್ಯುತಸ್ಯ |

01001116c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಃ ಸಪ್ತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ರಾಜ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನವರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001117a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ನರನಾರಾಯಣೌ ತೌ

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನೌ ವದತೋ ನಾರದಸ್ಯ |

01001117c ಅಹಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಸದೇತಿ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುವ ನರನಾರಾಯಣರು ಎಂದು ನಾರದನಿಂದ ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001118a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಮಾಧವಂ ವಾಸುದೇವಂ

ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ನಿವಿಷ್ಠಂ |

01001118c ಯಸ್ಯೇಮಾಂ ಗಾಂ ವಿಕ್ರಮಮೇಕಮಾಹುಸ್

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಒಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಳೆದ ವಿಕ್ರಮಿ ಮಾಧವ
ವಾಸುದೇವನ ಆತ್ಮವು ಪಾಂಡವರ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು
ಸಂಜಯ !

³²_{01001119a} ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಾಭ್ಯಾಂ

ಬುದ್ಧಿಂ ಕೃತಾಂ ನಿಗ್ರಹೇ ಕೇಶವಸ್ಯ |

_{01001119c} ತಂ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಬಹುಧಾ ದರ್ಶಯಾನಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಕೇಶವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನರಿಗೆ
ಅವನು ತನ್ನ ಬಹು ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ
ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

_{01001120a} ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವಾಸುದೇವೇ ಪ್ರಯಾತೇ

³² ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಲೋಕಹಿತಾಯ ಕೃಷ್ಣಂ ಶರ್ಮಾರ್ಥಿನಮುಪಯಾತಂ ಕುರೂಣಾಮ್ |

ಶಮಂ ಕುರ್ವಾಣಮಕೃತಾರ್ಥಂ ಚ ಯಾತಂ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ

ಸಂಜಯ || ಅರ್ಥಾತ್: ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು

ಕೃಷ್ಣನೇ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗದೇ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು

ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ |

ರಥಸೈಕಾಮಗ್ರತಸ್ತಿಷ್ಠಮಾನಾಂ |

01001120c ಆರ್ತಾಂ ಪೃಥಾಂ ಸಾಂತ್ವಿತಾಂ ಕೇಶವೇನ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ವಾಸುದೇವನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಕುಂತಿಯು ಅವನ ರಥದ
ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶೋಕಿಸಲು ಕೇಶವನು ಅವಳನ್ನು ಸಂತವಿಸಿದ
ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001121a ಯದಾಶೌಷಂ ಮಂತ್ರಿಣಂ ವಾಸುದೇವಂ

ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಚ ತೇಷಾಂ |

01001121c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಚಾಶಿಷೋಽನುಬ್ರುವಾಣಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅವರಿಗೆ ವಾಸುದೇವನ ಮಂತ್ರಿತ್ವ, ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮ, ಭಾರದ್ವಾಜ
ಮೊದಲಾದವರ ಆಶೀರ್ವಾದವಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನಮ್ಮ
ಗೆಲುವಿನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ಬಂದಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001122a ಯದಾಶೌಷಂ ಕರ್ಣ ಉವಾಚ ಭೀಷ್ಮಂ

ನಾಹಂ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಯುಧ್ಯಮಾನೇ ತ್ವಯೀತಿ |

01001122c ಹಿತ್ವಾ ಸೇನಾಮಪಚಕ್ರಾಮ ಚೈವ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

“ನೀನಿರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ
ಹೇಳಿ ಕರ್ಣನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದುದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ

ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001123a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ತೌ

ತಥಾ ಧನುರ್ಗಾಂಡಿವಮಪ್ರಮೇಯಂ |

01001123c ತ್ರೀಣ್ಯಗ್ರವೀರ್ಯಾಣಿ ಸಮಾಗತಾನಿ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ವಾಸುದೇವ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಮೇಯ ಗಾಂಡೀವ ಈ ಮೂವರು ಉಗ್ರವೀರ್ಯರೂ ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001124a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕಶ್ಮಲೇನಾಭಿಪನ್ನೇ

ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಸೀದಮಾನೇಽರ್ಜುನೇ ವೈ |

01001124c ಕೃಷ್ಣಂ ಲೋಕಾನ್ದರ್ಶಯಾನಂ ಶರೀರೇ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ದುಃಖಿತ ಅರ್ಜುನನು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ತೋರಿಸಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಗೆಲುವಿನ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001125a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಭೀಷ್ಮಮಮಿತ್ರಕರ್ಶನಂ

ನಿಘ್ನಂತಮಾಜಾವಯುತಂ ರಥಾನಾಂ |

01001125c ನೈಷಾಂ ಕಶ್ಚಿದ್ವದ್ಯತೇ ದೃಶ್ಯರೂಪಸಃ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ ಭೀಷ್ಮನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರಥಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದರೂ
ಯಾರೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಂಡವನೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

³³_{01001126a} ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ಯಂತಶೂರಂ

ಹತಂ ಪಾರ್ಥೇನಾಹವೇಷ್ಟಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ |

_{01001126c} ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಪುರತಃ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ರಥದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ಥನು ಅತ್ಯಂತ
ಶೂರ, ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ
ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

_{01001127a} ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಶರತಲ್ಪೇ ಶಯಾನಂ

ವೃದ್ಧಂ ವೀರಂ ಸಾದಿತಂ ಚಿತ್ರಪುಂಖೈಃ |

_{01001127c} ಭೀಷ್ಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಸೋಮಕಾನಲ್ಪಶೇಷಾಂಸೌ

³³ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಚಾಪಗೇಯೇನ ಸಂಖ್ಯೇ ಸ್ವಯಂ ಮೃತ್ಯುಂ ವಿಹಿತಂ ಧಾರ್ಮಿಕೇಣ|
ತಚ್ಚಾಕಾಷುಃ ಪಾಂಡವೇಯಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ||
ಅರ್ಥಾತ್: ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಗಾಂಗೇಯನೇ ತನ್ನ ಮರಣದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ಪಾಂಡವರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರಲ್ಲದೇ ಅವನು
ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸೋಮಕರನ್ನು ಅಲ್ಪಗೊಳಿಸಿದ ಆ ವೃದ್ಧ ವೀರ ಭೀಷ್ಮನು
ಗಾಯಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾ ಶರತ್ಪದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ ಎಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001128a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಶಾಂತನವೇ ಶಯಾನೇ

ಪಾನೀಯಾರ್ಥೇ ಚೋದಿತೇನಾರ್ಜುನೇನ |

01001128c ಭೂಮಿಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತರ್ಪಿತಂ ತತ್ರ ಭೀಷ್ಮಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಮಲಗಿದ್ದ ಶಾಂತನವನು ಪಾನೀಯವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನು
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ನೀರನ್ನಿತ್ತ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ
ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001129a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಶುಕ್ರಸೂರ್ಯೌ ಚ ಯುಕ್ತೌ

ಕೌಂತೇಯಾನಾಮನುಲೋಮೌ ಜಯಾಯ |

01001129c ನಿತ್ಯಂ ಚಾಸ್ಮನ್ ಶ್ವಾಪದಾ ವ್ಯಾಭಷಂತಸ್

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ಕೌಂತೇಯರ ಜಯವನ್ನೇ
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳೂ ಕೂಡ ನಿತ್ಯವೂ ನಮ್ಮನ್ನು
ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001130a ಯದಾ ದ್ರೋಣೋ ವಿವಿಧಾನಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗಾನ್

ವಿದರ್ಶಯನ್ನಮರೇ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ |

01001130c ನ ಪಾಂಡವಾನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಾನ್ನಿಹಂತಿ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಚಿತ್ರಯೋಧಿ ದ್ರೋಣನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೂ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಯಾರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001131a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಚಾಸ್ಮದೀಯಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾನರ್ಜುನಸ್ಯಾಂತಕಾಯ |

01001131c ಸಂಶಪ್ತಕಾನ್ನಿಹತಾನರ್ಜುನೇನ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಠಹಿಡಿದಿದ್ದ ನಮ್ಮವರಾದ ಮಹಾರಥಿ ಸಂಶಪ್ತಕರು ಅರ್ಜುನನಿಂದಲೇ ಮರಣಹೊಂದಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001132a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವ್ಯೂಹಮಭೇದ್ಯಮನ್ಶ್ಚೈ

ಭಾರದ್ವಾಜೇನಾತ್ತಶಸ್ತ್ರೇಣ ಗುಪ್ತಂ |

01001132c ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸೌಭದ್ರಂ ವೀರಮೇಕಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ರಚಿತಗೊಂಡು ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನ್ಯರಿಂದ

ಅಭೇಧ್ಯವಾದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ವೀರ ಸೌಭದ್ರಿಯೊಬ್ಬನೇ ಒಡೆದು
ಒಳಹೊಕ್ಕಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001133a ಯದಾಭಿಮನ್ಯುಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ಬಾಲಂ

ಸರ್ವೇ ಹತ್ವಾ ಹೃಷ್ಟರೂಪಾ ಬಭೂವುಃ |

01001133c ಮಹಾರಥಾಃ ಪಾರ್ಥಮಶಕ್ನುವಂತಸ್

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಶಕ್ತರಾದ ಮಹಾರಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಾಲಕ
ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಕೊಂದು ಹರ್ಷಿತರಾದರೆಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001134a ಯದಾಶ್ರೇಷ್ಠಮಭಿಮನ್ಯುಂ ನಿಹತ್ಯ

ಹರ್ಷಾನ್ಮೂಢಾನ್ಮೋಶತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್

01001134c ಕ್ರೋಧಂ ಮುಕ್ತಂ ಸ್ಯಂಧವೇ ಚಾರ್ಜುನೇನ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೊಂದು ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ ಮೂಢ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು
ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕ್ರೋಧಿತ ಅರ್ಜುನನು
ಸ್ಯಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ
ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001135a ಯದಾಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸ್ಯಂಧವಾರ್ಥೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಾಂ ತದ್ವಧಾಯಾರ್ಜುನೇನ |

01001135c ಸತ್ಯಾಂ ನಿಸ್ತೀರ್ಣಾಂ ಶತ್ರುಮಧ್ಯೇ ಚ ತೇನ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಜುನನು
ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಸಿದನೆಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001136a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಶ್ರಾಂತಹಯೇ ಧನಂಜಯೇ

ಮುಕ್ತ್ವಾ ಹಯಾನ್ಪಾಯಯಿತ್ವೋಪವೃತ್ತಾನ್ |

01001136c ಪುನರ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಂ ಪ್ರಯಾತಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಧನಂಜಯನ ಕುದುರೆಗಳು ಬಳಲಿರುವಾಗ ಮಾಧವನು
ರಣಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೀರುಕುಡಿಸಿ ಪುನಃ
ಕಟ್ಟಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ರಥವನ್ನು ಓಡಿಸಿದ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ
ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001137a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವಾಹನೇಷ್ಟಾಶ್ವಸತ್ತು

ರಥೋಪಸ್ಥೇ ತಿಷ್ಠತಾ ಗಾಂಡಿವೇನ |

01001137c ಸರ್ವಾನ್ಯೋಧಾನ್ವಾರಿತಾನರ್ಜುನೇನ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಕುದುರೆಗಳು ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ

ನಿಂತು ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಸರ್ವ ಯೋಧರನ್ನೂ ತಡೆಹಿಡಿದನೆಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001138a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ನಾಗಬಲೈರ್ದುರುತ್ಸಹಂ

ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಯುಯುಧಾನಂ ಪ್ರಮಥ್ಯ |

01001138c ಯಾತಂ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಯತ್ರ ತೌ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥೌ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ಯುಯುಧಾನನು ದ್ರೋಣನ ಆನೆಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ
ಕಡೆ ಚದುರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳು ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥರಿದ್ದೆಡೆ
ತಲುಪದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001139a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ಮುಕ್ತಂ

ವಧಾದ್ಭೀಮಂ ಕುತ್ಸಯಿತ್ವಾ ವಚೋಭಿಃ |

01001139c ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾ ತುದ್ಯ ಕರ್ಣೇನ ವೀರಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ವೀರ ಕರ್ಣನು ಧನುಸ್ಸಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ತನ್ನ
ವಶದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಬರಿಯ ಮೂದಲಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ವಧಿಸದೇ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದನೆಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001140a ಯದಾ ದ್ರೋಣಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಕೃಪಶ್ಚ

ಕರ್ಣೋ ದ್ರೋಣಿರ್ಮದ್ರರಾಜಶ್ಚ ಶೂರಃ |

01001140c ಅಮರ್ಷಯನ್ಸ್ಯಂಧವಂ ವಧ್ಯಮಾನಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ದ್ರೋಣ, ಕೃತವರ್ಮ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಮತ್ತು ಶೂರ ಮದ್ರರಾಜ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ಯಂಧವನ ವಧೆಯಾಗಲು ಬಿಟ್ಟರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001141a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದೇವರಾಜೇನ ದತ್ತಾಂ

ದಿವ್ಯಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ವ್ಯಂಸಿತಾಂ ಮಾಧವೇನ |

01001141c ಘಟೋತ್ಕಚೇ ರಾಕ್ಷಸೇ ಘೋರರೂಪೇ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ದೇವರಾಜನಿಂದ ದೊರೆತ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಧವನ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಘೋರರೂಪಿ ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು, ಸಂಜಯ !

01001142a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕರ್ಣಘಟೋತ್ಕಚಾಭ್ಯಾಂ

ಯುದ್ಧೇ ಮುಕ್ತಾಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಶಕ್ತಿಂ |

01001142c ಯಯಾ ವಧ್ಯಃ ಸಮರೇ ಸವ್ಯಸಾಚೀ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ವಧೆಗೆಂದು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ಕರ್ಣ-ಘಟೋತ್ಕಚರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರನು ಬಳಸಿದನು ಎಂದು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001143a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ರೋಣಮಾಚಾರ್ಯಮೇಕಂ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನಾಭ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಧರ್ಮಂ |

01001143c ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಪ್ರಾಯಗತಂ ವಿಶಸ್ತಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನು ಒಬ್ಬನೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು

ಪ್ರಾಯಗತನಾಗಿದ್ದಾಗ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು

ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ

ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001144a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ರೋಣನಾ ದ್ವೈರಥಸ್ಥಂ

ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಂ ನಕುಲಂ ಲೋಕಮಧ್ಯೇ |

01001144c ಸಮಂ ಯುದ್ಧೇ ಪಾಂಡವಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರ ನಕುಲನು ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿಯ ರಥವನ್ನು

ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮಾಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನಾದ ತಾನೂ

ಸರಿಸಾಟಿಯೆಂದು ತೋರಿಸಿದಲಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ

ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001145a ಯದಾ ದ್ರೋಣೇ ನಿಹತೇ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ

ನಾರಾಯಣಂ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವನ್ |

01001145c ನೈಷಾಮಂತಂ ಗತವಾನ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ದ್ರೋಣಾವಸಾನದ ನಂತರ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಬಿಟ್ಟ ದಿವ್ಯ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ

ಅಸಫಲವಾದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

34 01001146a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕರ್ಣಮತ್ಯಂತಶೂರಂ

ಹತಂ ಪಾರ್ಥೇನಾಹವೇಷ್ಟಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ |

01001146c ತಸ್ಮಿನ್ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ವಿಗ್ರಹೇ ದೇವಗುಹ್ಯೇ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯ ಅತಿ ಶೂರ ಕರ್ಣನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ

ಗುಹ್ಯವಾದ ಆ ಸಹೋದರರ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನಿಂದ

ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು

34 ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪೀತಂ ರಕ್ತಂ ಭ್ರಾತುರ್ಯುಧಿ ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ |

ನಿವಾರಿತಂ ನಾನ್ಯತಮೇನ ಭೀಮಂ ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅರ್ಥಾತ್: ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ತಮ್ಮ ದುಃಶಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ

ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಆ ಘೋರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಧೈರ್ಯಮಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು

ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

ಸಂಜಯ !

01001147a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಕೃಪಂ ಚ

ದುಃಶಾಸನಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮುಗ್ರಂ |

01001147c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಶೂನ್ಯಮಧರ್ಷಯಂತಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರ, ಕೃಪ, ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ಉಗ್ರ

ಕೃತವರ್ಮರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ

ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001148a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ನಿಹತಂ ಮದ್ರಾಜಂ

ರಣೇ ಶೂರಂ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಸೂತ |

01001148c ಸದಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ಯಃ ಸ ಕೃಷ್ಣಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ಶೂರ ಮದ್ರಾಜನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಹತನಾದನು

ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು.

01001149a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಕಲಹದ್ಯೂತಮೂಲಂ

ಮಾಯಾಬಲಂ ಸೌಬಲಂ ಪಾಂಡವೇನ |

01001149c ಹತಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಹದೇವೇನ ಪಾಪಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಕಲಹದ್ಯೂತ ಮೂಲ, ಮಾಯಾಬಲ ಪಾಪಿ ಸೌಬಲನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವ ಸಹದೇವನಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ
ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001150a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಶ್ರಾಂತಮೇಕಂ ಶಯಾನಂ

ಹ್ರದಂ ಗತ್ವಾ ಸ್ತಂಭಯಿತ್ವಾ ತದಂಭಃ |

01001150c ದುರ್ಯೋಧನಂ ವಿರಥಂ ಭಗ್ನದರ್ಪಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಭಗ್ನದರ್ಪ ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿರಥನಾಗಿ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ನೀರನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ಒಬ್ಬನೇ ಮಲಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ
ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001151a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತಿಷ್ಯಮಾನ್

ಆಂಗಂಗಾಹ್ರದೇ ವಾಸುದೇವೇನ ಸಾರ್ಧಂ |

01001151c ಅಮರ್ಷಣಂ ಧರ್ಷಯತಃ ಸುತಂ ಮೇ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ವಾಸುದೇವನನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಪಾಂಡವರು ಅದೇ ಸರೋವರದ
ದಡದಮೇಲೆ ನಿಂತು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಅಸಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಿ
ಮೂದಲಿಸಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001152a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ವಿವಿಧಾಂಸ್ತಾತ ಮಾರ್ಗಾನ್

ಗದಾಯುದ್ಧೇ ಮಂಡಲಂ ಸಂಚರಂತಂ |

01001152c ಮಿಥ್ಯಾ ಹತಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುಬಳಸಿ ವಿವಿಧ ಕುಶಲತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ವಾಸುದೇವನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ
ಹೊಡೆಯಲಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001153a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾದಿಭಿಸ್ತೈರ್ಹತಾನ್

ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪ್ರಾಪದೇಯಾಂಶ್ಚ ಸುಪ್ತಾನ್ |

01001153c ಕೃತಂ ಬೀಭತ್ಸಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಕರ್ಮ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಮಲಗಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರ ಮತ್ತು
ಇತರರು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಬೀಭತ್ಸ ಕರ್ಮವನ್ನೆಸಗಿದರೆಂದು
ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದನೋ ಅಂದೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು
ಸಂಜಯ !

01001154a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಭೀಮಸೇನಾನುಯಾತೇನ

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಯುಕ್ತಂ |

01001154c ಕ್ರುದ್ಧೇನೈಷೀಕಮವಧೀದ್ಯೇನ ಗರ್ಭಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಬೆನ್ನಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಲ್ಲಿನ
ಮೂಲಕ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗರ್ಭವಧೆಗೈದುದನ್ನು
ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001155a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಽರ್ಜುನೇನ

ಮುಕ್ತಂ ಸ್ವಸ್ತಿತ್ಯಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ಶಾಂತಂ |

01001155c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಮಣಿರತ್ನಂ ಚ ದತ್ತಂ

ತದಾ ನಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಾಯ ಸಂಜಯ ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರವು ಅರ್ಜುನನು ಸ್ವಸ್ತಿ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟ
ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಶಾಂತಗೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ತನ್ನ
ಮಣಿರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ವಿಜಯದ
ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001156a ಯದಾಶ್ರೌಷಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಗರ್ಭೇ

ವೈರಾಟ್ಯಾ ವೈ ಪಾತ್ಯಮಾನೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರೇ |

01001156c ದ್ವೈಪಾಯನಃ ಕೇಶವೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ

ಪರಸ್ಪರೇಣಾಭಿಶಾಪೈಃ ಶಶಾಪ ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಮಹಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ವೈರಾಟಿಯ ಗರ್ಭವು
ಹನನಗೊಂಡಾಗ ದ್ವೈಪಾಯನ, ಕೇಶವ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಪುತ್ರರು
ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಶಾಪ-ಅಭಿಶಾಪಗಳನ್ನಿತ್ತರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ
ವಿಜಯದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು ಸಂಜಯ !

01001157a ಶೋಚ್ಯಾ ಗಾಂಧಾರೀ ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈರ್ವಿಹೀನಾ

ತಥಾ ವದ್ಧಃ ಪಿತೃಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚ |

01001157c ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಂ ದುಷ್ಕರಂ ಪಾಂಡವೇಯೈಃ

ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮಸಪತ್ನಂ ಪುನಸ್ತೈಃ ||

ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯುವ ದುಷ್ಕರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪುತ್ರ, ಪೌತ್ರ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಗಾಂಧಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಕಿಸಬೇಕು.

01001158a ಕಷ್ಟಂ ಯುದ್ಧೇ ದಶ ಶೇಷಾಃ ಶ್ರುತಾ ಮೇ

ತ್ರಯೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸಪ್ತ |

01001158c ದ್ವ್ಯೋ ನಾ ವಿಂಶತಿರಾಹತಾಕ್ಷೌಹಿಣೀನಾಂ

ತಸ್ಮಿನ್ನಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಗ್ರಹೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ||

ಆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ೧೮ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಹತರಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೧೦ ಮಂದಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ - ನಮ್ಮವರು ಮೂರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯವರು ಏಳು - ಎಂದು ಕೇಳಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

01001159a ತಮಸಾತ್ವಭ್ಯವಸ್ತಿಣೋ ಮೋಹ ಆವಿಶತೀವ ಮಾಂ |

01001159c ಸಂಜ್ಞಾಂ ನೋಪಲಭೇ ಸೂತ ಮನೋ ವಿಹ್ವಲತೀವ ಮೇ ||

ಸೂತ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಹ್ವಲವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡಂಥವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮೋಹಪರವಶನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸುತ್ತಿದೆ.”

01001160a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಥ ವಿಲಪ್ಯ ಬಹುದುಃಖಿತಃ |

01001160c ಮೂರ್ಛಿತಃ ಪುನರಾಶ್ವಸ್ತುಃ ಸಂಜಯಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ||

ಬಹು ದುಃಖಿತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಾ ಮೂರ್ಛಿ ಹೊಂದಿ, ಪುನಃ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಸಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01001161a ಸಂಜಯೈವಂಗತೇ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತುಕ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಾಚಿರಂ |

01001161c ಸ್ತೋಕಂ ಹ್ಯಪಿ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಫಲಂ ಜೀವಿತಧಾರಣೇ ||

“ಸಂಜಯ! ಈಗಲೇ ಈ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬದುಕಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲವನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01001162a ತಂ ತಥಾವಾದಿನಂ ದೀನಂ ವಿಲಪಂತಂ ಮಹೀಪತಿಂ |

01001162c ಗಾವಲ್ಗಣಿರಿದಂ ಧೀಮಾನ್ಮಹಾರ್ಥಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ||

ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ದೀನನಾಗಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹೀಪತಿಗೆ ಧೀಮಂತ ಗಾವಲ್ಗಣಿಯು ಮಹಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01001163a ಶ್ರುತವಾನಸಿ ವೈ ರಾಜ್ಞೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹಾನ್ಮಹಾಬಲಾನ್ |

01001163c ದ್ವೈಪಾಯನಸ್ಯ ವದತೋ ನಾರದಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ ||

“ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಮಹೋತ್ಸಾಹಿಗಳೂ ಆದ ರಾಜರ ಕುರಿತು ಧೀಮಂತ ವೈಶಂಪಾಯನ ಮತ್ತು ನಾರದರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು

ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

01001164a ಮಹತ್ಸು ರಾಜವಂಶೇಷು ಗುಣೈಃ ಸಮುದಿತೇಷು ಚ |

01001164c ಚಾತಾನ್ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಃ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮತೇಜಸಃ ||

01001165a ಧರ್ಮೇಣ ಪೃಥಿವೀಂ ಜಿತ್ವಾ ಯಜ್ಞೈರಿಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ |

01001165c ಅಸ್ಮಿನ್ನೋಕೇ ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತಃ ಕಾಲವಶಂ ಗತಾಃ ||

ಮಹಾ ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಉತ್ತಮ
ಗುಣಶಾಲಿಗಳೂ, ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರ ವಿದುಷರೂ, ಶಕ್ರನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ
ರಾಜರುಗಳು ಧರ್ಮ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಧಾರಾಳ
ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಶವನ್ನು
ಹೊಂದಿ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಲವಶರಾದರು.

01001166a ವೈನ್ಯಂ ಮಹಾರಥಂ ವೀರಂ ಸೃಂಜಯಂ ಜಯತಾಂ ವರಂ |

01001166c ಸುಹೋತ್ರಂ ರಂತಿದೇವಂ ಚ ಕಕ್ಷೀವಂತಂ ತಥೌಶಿಜಂ ||

01001167a ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ದಮನಂ ಶೈಬ್ಯಂ ಶರ್ಯಾತಿಮಜಿತಂ ನಲಂ |

01001167c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮಮಿತ್ರಘ್ನಂ ಅಂಬರೀಷಂ ಮಹಾಬಲಂ ||

01001168a ಮರುತ್ತಂ ಮನುಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಂ ಗಯಂ ಭರತಮೇವ ಚ |

01001168c ರಾಮಂ ದಾಶರಥಿಂ ಚೈವ ಶಶಬಿಂದುಂ ಭಗೀರಥಂ ||

³⁵01001168c ಕೃತವೀರ್ಯಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ತಥೈವ ಜನಮೇಜಯಂ||

³⁵ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದ ಪ್ರಕಾರ ನಾರದನು ಶೈತ್ಯರಾಜನಿಗೆ ೨೪ ರಾಜರುಗಳ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪುಣೆಯ ಈ ಸಂಸ್ಕರಣದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಕೇವಲ ೨೨

01001169a ಯಯಾತಿಂ ಶುಭಕರ್ಮಾಣಂ ದೇವೈರ್ಯೋ ಯಾಜಿತಃ ಸ್ವಯಂ|

01001169c ಚೈತ್ಯಯೂಪಾಂಕಿತಾ ಭೂಮಿಯರ್ಯೋಯಂ ಸವನಾಕರಾ ||

ಈ ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಿ ವೀರ ವೈನ್ಯ, ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೃಂಜಯ, ಸುಹೋತ್ರ, ರಂತಿದೇವ, ಕಕ್ಷೀವಂತ, ಔಶಿಜ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ದಮನ, ಶೈಭ್ಯ, ಶರ್ಯಾತಿ, ಅಪರಾಜಿತ ನಲ, ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಮಹಾಬಲಿ ಅಂಬರೀಷ, ಮರುತ್ತ, ಮನು, ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಗಯ, ಭರತ, ದಾಶರಥಿ ರಾಮ, ಶಶಬಿಂದು, ಭಗೀರಥ, ಮಹಾಭಾಗ ಕೃತವೀರ್ಯ, ಜನಮೇಜಯ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಯಜ್ಞಕುಂಡವನ್ನಾಗಿ ಗುರುತುಹಾಕಿ ಸ್ವಯಂ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಯಯಾತಿ ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ.

01001170a ಇತಿ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚತುರ್ವಿಂಶನ್ನಾರದೇನ ಸುರರ್ಷಿಣಾ |

01001170c ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿತಪ್ತಾಯ ಪುರಾ ಶೈಬ್ಯಾಯ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಹಿಂದೆ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಶೈಬ್ಯನಿಗೆ ಸುರರ್ಷಿ ನಾರದನು ಈ ೨೪ ರಾಜರುಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದನು.

01001171a ತೇಭ್ಯಶ್ಚಾನೈ ಗತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ರಾಜಾನೋ ಬಲವತ್ತರಾಃ |

01001171c ಮಹಾರಥಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ ||

01001172a ಪೂರುಃ ಕುರುರ್ಯದುಃ ಶೂರೋ ವಿಷ್ವಗಶ್ವೋ ಮಹಾಧೃತಿಃ |

ಮಂದಿ ರಾಜರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

01001172c ಅನೇನಾ ಯುವನಾಶ್ವಶ್ಚ ಕಕುತ್ಕೋ ವಿಕ್ರಮೀ ರಘುಃ ||

01001173a ವಿಜಿತೀ ವೀತಿಹೋತ್ರಶ್ಚ ಭವಃ ಶ್ವೇತೋ ಬೃಹದ್ಗುರುಃ |

01001173c ಉಶೀನರಃ ಶತರಥಃ ಕಂಕೋ ದುಲಿದುಹೋ ದ್ರುಪಃ ||

01001174a ದಂಭೋದ್ಭವಃ ಪರೋ ವೇನಃ ಸಗರಃ ಸಂಕೃತಿನಿಮಿಃ |

01001174c ಅಜೇಯಃ ಪರಶುಃ ಪುಂಡ್ರಃ ಶಂಭುದೇವಾವೃಧೋಽನಘಃ ||

01001175a ದೇವಾಹ್ವಯಃ ಸುಪ್ರತಿಮಃ ಸುಪ್ರತೀಕೋ ಬೃಹದ್ರಥಃ |

01001175c ಮಹೋತ್ಸಾಹೋ ವಿನೀತಾತ್ಮಾ ಸುಕ್ರತುರ್ನೈಷಧೋ ನಲಃ ||

01001176a ಸತ್ಯವ್ರತಃ ಶಾಂತಭಯಃ ಸುಮಿತ್ರಃ ಸುಬಲಃ ಪ್ರಭುಃ |

01001176c ಜಾನುಜಂಘೋಽನರಣ್ಯೋಽರ್ಕಃ ಪ್ರಿಯಭೃತ್ಯಃ ಶುಭವ್ರತಃ ||

01001177a ಬಲಬಂಧುರ್ನಿರಾಮದಃ ಕೇತುಶೃಂಗೋ ಬೃಹದ್ಬಲಃ |

01001177c ಧೃಷ್ಟಕೇತುರ್ಬೃಹತ್ಕೇತುರ್ದೀಪ್ತಕೇತುರ್ನಿರಾಮಯಃ ||

01001178a ಅವಿಕ್ಷಿತ್ವ ಬಲೋ ಧೂರ್ತಃ ಕೃತಬಂಧುರ್ದೃಢೇಷುಧಿಃ |

01001178c ಮಹಾಪುರಾಣಃ ಸಂಭಾವ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಂಗಃ ಪರಹಾ ಶ್ರುತಿಃ ||

ಇವರಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಲಶಾಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾರಥಿ ಸರ್ವ ಸುಗುಣೋಪೇತ ರಾಜರುಗಳು ಈ ಹಿಂದೆ ಕಾಲವಶರಾಗಿದ್ದಾರೆ: ಪುರು, ಕುರು, ಯದು, ಶೂರ, ವಿಶಗಶ್ವ, ಮಹಾಧೃತಿ, ಅನೇನ, ಯುವನಾಶ್ವ, ಕುಕುತ್ಕ, ವಿಕ್ರಮೀ, ರಘು, ವಿಜಯ, ವೀತಿಹೋತ್ರ, ಭವ, ಶ್ವೇತ, ಬೃಹದ್ಗುರು, ಉಶೀನರ, ಶತರಥ, ಕಂಕ, ದುಲಿದುಹ, ದೃಪ, ದಂಭೋದ್ಭವ, ಪರ, ವೇನ, ಸಗರ, ಸಂಕೃತಿ, ನಿಮಿ, ಅಜೇಯ, ಪರಶು, ಪುಂಡ್ರ, ಶಂಭು, ದೇವಾವೃಧ, ಅನಘ, ದೇವಾಹ್ವಯ, ಸುಪ್ರತಿಮ,

ಸುಪ್ರತೀಕ, ಬೃಹದ್ರಥ, ಮಹೋತ್ಸಾಹ, ವಿನೀತಾತ್ಮ, ಸುಕರ್ತು, ನೈಷಧ ನಲ, ಸತ್ಯವ್ರತ, ಶಾಂತಭಯ, ಸುಮಿತ್ರ, ಸುಬಲ, ಪ್ರಭು, ಜಾನುಜಂಘ, ಅನರಣ್ಯ, ಅರ್ಕ, ಪ್ರಿಯಭೃತ್ಯ, ಶುಭವ್ರತ, ಬಲಬಂಧು, ನಿರಾಮರ್ದ, ಕೇತುಶಂಗ, ಬೃಹದ್ಬಲ, ಧೃತಕೇತು, ಬೃಹತ್ಕೇತು, ದೀಪ್ತಕೇತು, ನಿರಾಮಯ, ಅವಿಕ್ಷಿತ್, ಪ್ರಬಲ, ಧೂರ್ತ, ಕೃತಬಂಧು, ದೃಢೇಷುಧಿ, ಮಹಾಪುರಾಣ, ಸಂಭಾವ್ಯ, ಪ್ರತ್ಯಂಗ, ಪರಹಾ ಮತ್ತು ಶೃತಿ.

01001179a ಏತೇ ಚಾನೈ ಚ ಬಹವಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ |

01001179c ಶ್ರುಯಂತೇಽಯುತಶಶ್ಚಾನೈ ಸಂಖ್ಯಾತಾಶ್ಚಾಪಿ ಪದ್ಮಶಃ ||

01001180a ಹಿತ್ವಾ ಸುವಿಪುಲಾನೋಽಗಾನ್ಬುದ್ಧಿಮಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ |

01001180c ರಾಜಾನೋ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತವ ಪುತ್ರೈರ್ಮಹತ್ತಮಾಃ ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹಲವರು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಹಾಬಲ ರಾಜರುಗಳು ವಿಪುಲ ಭೋಗಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಹಾಗೆ ಮಹತ್ತಮ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

01001181a ಯೇಷಾಂ ದಿವ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಕ್ರಮಸ್ತ್ವಾಗ ಏವ ಚ |

01001181c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಪಿ ಚಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಸತ್ಯತಾ ಶೌಚಮಾರ್ಜವಂ ||

01001182a ವಿದ್ವದ್ಭಿಃ ಕಥ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ಪುರಾಣೈಃ ಕವಿಸತ್ತಮೈಃ |

01001182c ಸರ್ವ ಧ್ವಿಗುಣಸಂಪನ್ನಾಸ್ತೇ ಚಾಪಿ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ ||

ಯಾರ ದಿವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳು, ವಿಕ್ರಮ, ತ್ಯಾಗ, ಮಹಾತ್ಮೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಸತ್ಯತೆ

ಮತ್ತು ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಲೋಕದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಕವಿಸತ್ತಮರು
ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಗುಣಸಂಪನ್ನರೂ ಏಷ್ವೋ
ಕಾಲದ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಧನರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

01001183a ತವ ಪುತ್ರಾ ದುರಾತ್ಮಾನಃ ಪ್ರತಪ್ತಾಶ್ಚೈವ ಮನ್ಯುನಾ |

01001183c ಲುಬ್ಧಾ ದುರ್ವೃತ್ತಭೂಯಿಷ್ಠಾ ನ ತಾನ್ಮೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ ||

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದರೋ ದುರಾತ್ಮರಾಗಿದ್ದರು. ಸಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಲೋಭದಿಂದ
ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದುರ್ವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥವರಿಗಾಗಿ ನೀನು
ಶೋಚಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

01001184a ಶ್ರುತವಾನಸಿ ಮೇಧಾವೀ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ವಾಜ್ಞಸಮ್ಮತಃ |

01001184c ಯೇಷಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗಾ ಬುದ್ಧಿರ್ನ ತೇ ಮುಹ್ಯಂತಿ ಭಾರತ ||

ಭಾರತ! ನೀನು ಶೃತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತವನೂ, ಮೇಧಾವಿಯೂ,
ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ಪ್ರಜ್ಞಸಮ್ಮತನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವವರು ಹೀಗೆ ಶೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01001185a ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹೌ ಚಾಪಿ ವಿದಿತೌ ತೇ ನರಾಧಿಪ |

01001185c ನಾತ್ಯಂತಮೇವಾನುವೃತ್ತಿಃ ಶ್ರೂಯತೇ ಪುತ್ರರಕ್ಷಣೇ ||

ನರಾಧಿಪ! ನೀನು ವಿಧಿಯ ನಿಗ್ರಹ-ಅನುಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.
ಪುತ್ರರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ನೀನು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಧಿಯು ಮೊದಲೇ
ನಿರ್ಧರಿಸಿತ್ತು.

01001186a ಭವಿತವ್ಯಂ ತಥಾ ತಚ್ಚ ನಾತಃ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ |

01001186c ದೈವಂ ಪ್ರಜ್ಞಾವಿಶೇಷೇಣ ಕೋ ನಿವರ್ತಿತುಮರ್ಹತಿ ||

ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ಶೋಚಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಜ್ಞಾವಿಷೇಷದಿಂದ ಯಾರುತಾನೆ ದೈವವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯ?

01001187a ವಿಧಾತ್ಯವಿಹಿತಂ ಮಾರ್ಗಂ ನ ಕಶ್ಚಿದತಿವರ್ತತೇ |

01001187c ಕಾಲಮೂಲಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಭಾವಾಭಾವೌ ಸುಖಾಸುಖೇ ||

ವಿಧಾತನಿಂದ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು

ಯಾರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಆಗುವಂತದ್ದು-ಆಗದಿರುವಂತದ್ದು, ಸುಖ-ದುಃಖ

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

01001188a ಕಾಲಃ ಪಚತಿ ಭೂತಾನಿ ಕಾಲಃ ಸಂಹರತಿ ಪ್ರಜಾಃ |

01001188c ನಿರ್ದಹಂತಂ ಪ್ರಜಾಃ ಕಾಲಂ ಕಾಲಃ ಶಮಯತೇ ಪುನಃ ||

ಇರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಅದೇ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲವು ಸುಡುತ್ತದೆ

ಮತ್ತು ಕಾಲವೇ ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತದೆ.

01001189a ಕಾಲೋ ವಿಕುರುತೇ ಭಾವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಲೋಕೇ ಶುಭಾಶುಭಾನ್|

01001189c ಕಾಲಃ ಸಂಕ್ಷಿಪತೇ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ ವಿಸೃಜತೇ ಪುನಃ |

01001189e ಕಾಲಃ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಚರತ್ಯವಿಧೃತಃ ಸಮಃ ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ಕಾಲವೇ

ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲವು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇರುವ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲವು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

01001190a ಅತೀತಾನಾಗತಾ ಭಾವಾ ಯೇ ಚ ವರ್ತಂತಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ |

01001190c ತಾನ್ಕಾಲನಿರ್ಮಿತಾನ್ಬುದ್ಧ್ವಾನ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಹಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲನಿರ್ಮಿತವಾದವು ಎಂದು ತಿಳಿದೂ ಶೋಕಿಸಿ ಬಳಲುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01001191 ಸೂತ ಉವಾಚ|

³⁶01001191a ಅತ್ರೋಪನಿಷದಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೋಽಬ್ರವೀತ್|

01001191c ಭಾರತಾಧ್ಯಯನಾತ್ಪುಣ್ಯಾದಪಿ ಪಾದಮಧೀಯತಃ |

01001191e ಶ್ರದ್ಧಧಾನಸ್ಯ ಪೂಯಂತೇ ಸರ್ವಪಾಪಾನ್ಯಶೇಷತಃ ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಹೇಳಿದ ಪುಣ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು. ಭಾರತದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ

³⁶ ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವೊಂದಿದೆ: ಇತ್ಯೇವಂ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ| ಆಶ್ವಾಸ್ಯ ಸ್ವಸ್ಥಮಕರೋತ್ ಸೂತೋ ಗಾವಲ್ಲಣಿಸ್ತದಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಹೀಗೆ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಆರ್ತನಾಗಿದ್ದ ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸೂತ ಗಾವಲ್ಲಣಿಯು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವಸ್ಥನನ್ನಾಗಿಸಿದನು.

ಓದುವವನ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳೂ ಅಶೇಷವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

01001192a ದೇವರ್ಷಯೋ ಹ್ಯತ್ರ ಪುಣ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮರಾಜರ್ಷಯಸ್ತಥಾ |

01001192c ಕೀರ್ತ್ಯಂತೇ ಶುಭಕರ್ಮಾಣಸ್ತಥಾ ಯಕ್ಷಮಹೋರಗಾಃ ||

ಈ ಪುಣ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಷಿ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ, ಮತ್ತು ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷ, ಮಹಾ ಉರಗಗಳ ಶುಭಕರ್ಮಗಳ ಕೀರ್ತನೆಯಿದೆ.

01001193a ಭಗವಾನ್ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಕೀರ್ತ್ಯತೇಽತ್ರ ಸನಾತನಃ |

01001193c ಸ ಹಿ ಸತ್ಯಂ ಋತಂ ಚೈವ ಪವಿತ್ರಂ ಪುಣ್ಯಮೇವ ಚ ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಸನಾತನನೂ ಸತ್ಯನೂ, ಋತನೂ, ಪವಿತ್ರನೂ, ಪುಣ್ಯನೂ ಆದ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನ ಕೀರ್ತನೆಯಿದೆ.

01001194a ಶಾಶ್ವತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ಧ್ರುವಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಸನಾತನಂ |

01001194c ಯಸ್ಯ ದಿವ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕಥಯಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ ||

ಅವನು ಶಾಶ್ವತ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮ ಧ್ರುವ ಜ್ಯೋತಿ, ಸನಾತನ. ಅವನ ದಿವ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

01001195a ಅಸತ್ಸತ್ಸದಸಚ್ಚೈವ ಯಸ್ಮಾದ್ದೇವಾತ್ಪ್ರವರ್ತತೇ |

01001195c ಸಂತತಿಶ್ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಃ ಪುನರ್ಭವಃ ||

ಇರುವವು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವವೆಲ್ಲವೂ - ಸಂತತಿ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಜನ್ಮ, ಮೃತ್ಯು, ಪುನರ್ಜನ್ಮ - ಎಲ್ಲವೂ ಅವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

01001196a ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಶ್ರೂಯತೇ ಯಚ್ಚ ಪಂಚಭೂತಗುಣಾತ್ಮಕಂ |

01001196c ಅವ್ಯಕ್ತಾದಿ ಪರಂ ಯಚ್ಚ ಸ ಏವ ಪರಿಗೀಯತೇ ||

ಅವನನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮನೆಂದೂ, ಪಂಚಭೂತಗುಣಾತ್ಮಕನೆಂದೂ, ಅವ್ಯಕ್ತ, ಆದಿ, ಮತ್ತು ಪರ ಎಂದೂ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01001197a ಯತ್ತದ್ಯತಿವರಾ ಯುಕ್ತಾ ಧ್ಯಾನಯೋಗಬಲಾನ್ವಿತಾಃ |

01001197c ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮಿವಾದರ್ಶೇ ಪಶ್ಯಂತ್ಯಾತ್ಮನ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ||

ಧ್ಯಾನಯೋಗಬಲಾನ್ವಿತ ಯತಿವರರು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿರುವ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

01001198a ಶ್ರದ್ಧಧಾನಃ ಸದೋದ್ಯುಕ್ತಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ |

01001198c ಆಸೇವನ್ನಿಮಮಧ್ಯಾಯಂ ನರಃ ಪಾಪಾತ್ಮಮುಚ್ಯತೇ ||

ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣ, ಶ್ರದ್ಧಾವಂತ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುವ ನರನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದಿದರೆ ಪಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01001199a ಅನುಕ್ರಮಣಿಮಧ್ಯಾಯಂ ಭಾರತಸ್ಯೇಮಮಾದಿತಃ |

01001199c ಆಸ್ತಿಕಃ ಸತತಂ ಶೃಣ್ವನ್ನ ಕೃಚ್ಛೇಷ್ಟವಸೀದತಿ ||

ಭಾರತದ ಈ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಸತತವೂ ಕೇಳುವ ಆಸ್ತಿಕನು ಸರ್ವ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01001200a ಉಭೇ ಸಂಧ್ಯೇ ಜಪನ್ಕಿಂಚಿತ್ಸದ್ಯೋ ಮುಚ್ಯೇತ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ |

01001200c ಅನುಕ್ರಮಣ್ಯಾ ಯಾವತ್ಸ್ಯಾ ದಹ್ನಾರಾತ್ಯಾ ಚ ಸಂಚಿತಂ ||

ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಯ ಎರಡೂ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಪರ್ವದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಓದುವವರು ಹಗಲು ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01001201a ಭಾರತಸ್ಯ ವಪುರ್ಹ್ಯೇ ತತ್ಸತ್ಯಂ ಚಾಮೃತಮೇವ ಚ |

01001201c ನವನೀತಂ ಯಥಾ ದಧ್ನೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಥಾ||

ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಗೋ ಮತ್ತು ಮೊಸರಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಮೃತವಿದ್ದಂತೆ.

01001202a ಹೃದಾನಾಮುದಧಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಘೌರ್ವರಿಷ್ಠಾ ಚತುಷ್ಟದಾಂ |

01001202c ಯಥೈತಾನಿ ವರಿಷ್ಠಾನಿ ತಥಾ ಭಾರತಮುಚ್ಯತೇ ||

ಎಲ್ಲ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗರವು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ, ಎಲ್ಲ ಚತುಷ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವರಿಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

01001203a ಯಶ್ಚೈನಂ ಶ್ರಾವಯೇಚ್ಛಾ ದ್ಧೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪಾದಮಂತತಃ|

01001203c ಅಕ್ಷಯ್ಯಮನ್ನಪಾನಂ ತತ್ಪಿತೃಂಸ್ತಸ್ಮೋಪತಿಷ್ಠತಿ ||

ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಕಾಲುಭಾಗವನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅನ್ನ-ಪಾನೀಯಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ.

01001204a ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾಭ್ಯಾಂ ವೇದಂ ಸಮುಪಬೃಹ್ಮಯೇತ್ |

01001204c ಬಿಭೇತ್ಯಲ್ಪಶ್ರುತಾದ್ವೇದೋ ಮಾಮಯಂ ಪ್ರತರಿಷ್ಯತಿ ||

ಇತಿಹಾಸ-ಪುರಾಣಗಳು ವೇದವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು
ಅರಿಯದಿದ್ದ ಅಲ್ಪವಿದರಿಗೆ ವೇದಗಳೂ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

01001205a ಕಾರ್ಷ್ಣಂ ವೇದಮಿಮಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾರ್ಥಮಶ್ನುತೇ |

01001205c ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಕೃತಂ ಚಾಪಿ ಪಾಪಂ ಜಹ್ಯಾನ್ನಸಂಶಯಃ ||

ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುವ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೆ ವೇದವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭ್ರೂಣಹತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೂ
ನಾಶವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01001206a ಯ ಇಮಂ ಶುಚಿರಧ್ಯಾಯಂ ಪಠೇತ್ಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಣಿ |

01001206c ಅಧೀತಂ ಭಾರತಂ ತೇನ ಕೃತ್ಸುಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ ||

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯ ಶುಚಿಯನ್ನು ಪರ್ವ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ
ಓದಿದರೆ ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನೇ ಓದಿದಹಾಗೆ.

01001207a ಯಶ್ಚೇಮಂ ಶೃಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಮಾರ್ಷಂ ಶ್ರದ್ಧಾಸಮನ್ವಿತಃ |

01001207c ಸ ದೀರ್ಘಮಾಯುಃ ಕೀರ್ತಿಂ ಚ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಚಾಪ್ನುಯಾನ್ನರಃ ||

ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಕೇಳುವ ನರನು
ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

01001208a ಚತ್ವಾರ ಏಕತೋ ವೇದಾ ಭಾರತಂ ಚೈಕಮೇಕತಃ |

01001208c ಸಮಾಗತ್ಯೈಃ ಸುರರ್ಷಿಭಿಸ್ತುಲಾಂ ಆರೋಪಿತಂ ಪುರಾ |

01001208e ಮಹತ್ವೇ ಚ ಗುರುತ್ವೇ ಚ ದ್ವಿಯಮಾಣಂ ತತೋಽಧಿಕಂ ||

ಹಿಂದೆ ಸುರರ್ಷಿಗಳು ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಒಂದುಕಡೆ ಮತ್ತು ಭಾರತವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಭಾರತವೇ ತೂಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರಂತೆ.

01001209a ಮಹತ್ತ್ವಾ ದ್ಭಾರವತ್ತ್ವಾ ಚ್ಚ ಮಹಾಭಾರತಮುಚ್ಯತೇ |

01001209c ನಿರುಕ್ತಮಸ್ಯ ಯೋ ವೇದ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ||

ಅಂದಿನಿಂದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಗುರುತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಮಾನ್ಯತೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಹತ್ತರ ಭಾರವಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಮಹಾಭಾರತವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವನು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01001210a ತಪೋ ನ ಕಲ್ಮೋಽಧ್ಯಯನಂ ನ ಕಲ್ಮಃ

ಸ್ವಾಭಾವಿಕೋ ವೇದವಿಧಿರ್ನ ಕಲ್ಮಃ |

01001210c ಪ್ರಸಹ್ಯ ವಿತ್ತಾಹರಣಂ ನ ಕಲ್ಮಸ್

ತಾನ್ಯೇವ ಭಾವೋಪಹತಾನಿ ಕಲ್ಮಃ ||

ತಪಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ; ಅಧ್ಯಯನವು ಕೆಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವೇದವಿಧಿಗಳೂ ಕೆಟ್ಟವಲ್ಲ; ದುಡಿದು ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದೂ ಕೆಟ್ಟದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾಡಿದರೆ

ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ³⁷.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾಪರ್ವಣಿ
ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾಪರ್ವಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೧/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೨೧೮³⁸

³⁷ ತಪಸ್ಸು, ಅಧ್ಯಯನ, ವೇದವಿಧಿಗಳು, ಧನಸಂಪಾದನೆ ಇವು ಯಾವುವು
ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೂ ಬೇರೆಯೇ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವು
ಕೆಟ್ಟವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದುಷ್ಟ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವುದು
ದೋಷ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ದೋಷ.

³⁸ ನೀಲಕಂಠಿಯದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೨೨೫. ಕುಂಭಕೋಣದ ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಶ್ಲೋಕಗಳ
ಸಂಖ್ಯೆ ೨೧೦.

ಪರ್ವ ಸಂಗ್ರಹ ಪರ್ವ

೨

ಸಮಂತಪಂಚಕದ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮೆ (೧-೧೦). ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ಪರಿಮಾಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ದಿನಗಳ ಸಾರಾಂಶ, ಮತ್ತು ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವ (೧೧-೨೦). ನೂರು ಉಪಪರ್ವಗಳ ಹೆಸರುಗಳು (೨೧-೨೦). ಹದಿನೆಂಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳ ಸಾರಾಂಶ (೨೧-೨೨೦). ಕೃತಿಯ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಫಲಶ್ರುತಿ (೨೨೧-೨೪೦).

01002001 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

01002001a ಸಮಂತಪಂಚಕಮಿತಿ ಯದುಕ್ತಂ ಸೂತನಂದನ|

01002001c ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ವಯಂ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಸೂತನಂದನ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಸಮಂತಪಂಚಕದ ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

01002002 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01002002a ಶುಶ್ರೂಷಾ ಯದಿ ವೋ ವಿಪ್ರಾ ಬ್ರುವತಶ್ಚ ಕಥಾಃ ಶುಭಾಃ|

01002002c ಸಮಂತಪಂಚಕಾಖ್ಯಂ ಚ ಶ್ರೋತುಮರ್ಹಥ ಸತ್ತಮಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರರೇ! ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.

ಸತ್ತಮರಾದ ನೀವು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವ ಶುಭ
ಸಮಂತಪಂಚಕಾಖ್ಯೆ³⁹ವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಹರಿದ್ದೀರಿ.

01002003a ತ್ರೇತಾದ್ವಾಪರಯೋಃ ಸಂದೌ ರಾಮಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

01002003c ಅಸಕೃತ್ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಜಘಾನಾಮರ್ಷಚೋದಿತಃ||

ತ್ರೇತ-ದ್ವಾಪರ ಯುಗಗಳ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಾಮನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮೇಲಿನ ಕೋಪದಿಂದ ಹಲವಾರು ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

01002004a ಸ ಸರ್ವಂ ಕ್ಷತ್ರಮತ್ಸಾದ್ಯ ಸ್ವವೀರ್ಯೇಣಾನಲದ್ಯುತಿಃ|

01002004c ಸಮಂತಪಂಚಕೇ ಪಂಚ ಚಕಾರ ರುಧಿರಹೃದಾನ್||

ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಸರ್ವ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಿ ಸಮಂತಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಐದು
ಸರೋವರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

01002005a ಸ ತೇಷು ರುಧಿರಾಂಭಸ್ಸು ಹೃದೇಷು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚ್ಛಿತಃ|

01002005c ಪಿತೃನ್ಸಂತರ್ಪ ಯಾಮಾಸ ರುಧಿರೇಣೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಆ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನು ರಕ್ತಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ
ರಕ್ತದಿಂದಲೇ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನಿತ್ತನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

³⁹ ಸಮಂತಪಂಚಕ ತೀರ್ಥಮಹಾತ್ಮೆಯು ವನಪರ್ವದ ಆಗನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ
(ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ) ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ ೨೨-೩೩ ರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

01002006a ಅಥರ್ಚೀಕಾದಯೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಿತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಂ|

40_{01002006c} ತಂ ಕ್ಷಮಸ್ವೇತಿ ಸಿಷಿದುಸ್ತತಃ ಸ ವಿರರಾಮ ಹ||

ಆಗ ಋಚಿಕ ಮೊದಲಾದ ಪಿತೃಗಳು ಆಗಮಿಸಿ “ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭನ ವಿನಾಶಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರಾಮವನ್ನಿತ್ತರು.

01002007a ತೇಷಾಂ ಸಮೀಪೇ ಯೋ ದೇಶೋ ಹೃದಾನಾಂ ರುಧಿರಾಂಭಸಾಂ|

01002007c ಸಮಂತಪಂಚಕಮಿತಿ ಪುಣ್ಯಂ ತತ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ||

40 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಅಥರ್ಚೀಕಾದಯೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಿತರೋ ರಾಮಮಬ್ರುವನ್| ರಾಮ ರಾಮ ಮಹಾಭಾಗ ಪ್ರೀತಾಃ ಸ್ಮ ತವ ಭಾರ್ಗವ|| ಅನಯಾ ಪಿತೃಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ವಿಕ್ರಮೇಣ ತವ ಪ್ರಭೋ| ವರಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಯಮಿಚ್ಛಸಿ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅನಂತರ ಅರ್ಚೀಕ ಮೊದಲಾದ ಪಿತೃಗಳು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ರಾಮ! ರಾಮ! ಮಹಾಭಾಗ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾವು ಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ!”

ರಾಮ ಉವಾಚ: ಯದಿ ಮೇ ಪಿತರಃ ಪ್ರೀತಾ ಯದ್ಯನುಗ್ರಾಹ್ಯತಾ ಮಯಿ| ಅತಶ್ಚ ಪಾಪನ್ಮುಚ್ಯೇಽಹಮೇಷ ಮೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ವರಃ| ಹೃದಾಶ್ಚ ತೀರ್ಥಭೂತಾ ಮೇ ಭವೇಯುರ್ಭುವಿ ವಿಶ್ವತಾಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ರಾಮನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಪಿತೃಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಎನ್ನುವ ವರವನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ತೀರ್ಥಗಳು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತವಾಗಲಿ!”

ಏವಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯೇವಂ ಪಿತರಸ್ತಮಥಾಬ್ರುವನ್| ಅರ್ಥಾತ್: ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಪಿತೃಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ರಕ್ತದ ಈ ಸರೋವರಗಳ ಸಮೀಪದ ಪ್ರದೇಶವು ಪುಣ್ಯ
ಸಮಂತಪಂಚಕ ಎಂದು ಪ್ರಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

01002008a ಯೇನ ಲಿಂಗೇನ ಯೋ ದೇಶೋ ಯುಕ್ತಃ ಸಮುಪಲಕ್ಷ್ಯತೇ|

01002008c ತೇನೈವ ನಾಮ್ನಾ ತಂ ದೇಶಂ ವಾಚ್ಯಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಹೆಸರು ಆ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ
ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು⁴¹.

01002009a ಅಂತರೇ ಚೈವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಲಿದ್ವಾಪರಯೋರಭೂತ್|

01002009c ಸಮಂತಪಂಚಕೇ ಯುದ್ಧಂ ಕುರುಪಾಂಡವಸೇನಯೋಃ||

ಕಲಿ-ದ್ವಾಪರಯುಗಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಂತಪಂಚಕದಲ್ಲಿಯೇ
ಕುರುಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು.

01002010a ತಸ್ಮಿನ್ನರಮಧರ್ಮಿಷ್ಟೇ ದೇಶೇ ಭೂದೋಷವರ್ಜಿತೇ|

01002010c ಅಷ್ಟಾದಶ ಸಮಾಜಗ್ಮುರಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ಅದೇ ಭೂದೋಷವರ್ಜಿತ ಪರಮಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳು ಯುದ್ಧ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದರು.

⁴¹ ತ್ರೇತ-ದ್ವಾಪರಗಳ ಸಂಧ್ಯದಲ್ಲಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿನಾಶವು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಕೊನೆಗೊಂಡಿತೋ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದ್ವಾಪರ-ಕಲಿಗಳ ಸಂಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ವಿನಾಶವು ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

42^{01002011a} ಏವಂ ನಾಮಾಭಿನಿವೃತ್ತಂ ತಸ್ಯ ದೇಶಸ್ಯ ವೈ ದ್ವಿಜಾಃ|

01002011c ಪುಣ್ಯಶ್ಚ ರಮಣೀಯಶ್ಚ ಸ ದೇಶೋ ವಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ||

ದ್ವಿಜರೇ! ಇದೇ ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ರಮಣೀಯವೆಂದು ಪ್ರಕೀರ್ತಿತ ಆ ದೇಶದ ಹೆಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತ.

01002012a ತದೇತತ್ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಮಯಾ ವೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ|

01002012c ಯಥಾ ದೇಶಃ ಸ ವಿಖ್ಯಾತಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ||

ಮುನಿಸತ್ತಮರೇ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಖ್ಯಾತ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಕುರಿತಾದ ಸರ್ವವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

01002013 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

01002013a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಯತ್ತ್ವ ಯಾ ಸೂತನಂದನ|

01002013c ಏತದಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಶ್ರೋತುಂ ಸರ್ವಮೇವ ಯಥಾತಥಂ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಸೂತನಂದನ! ನೀನು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ ಅದರ ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ.

01002014a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾಃ ಪರೀಮಾಣಂ ರಥಾಶ್ವನರದಂತಿನಾಂ|

01002014c ಯಥಾವಚ್ಛೈವ ನೋ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಂ ಹಿ ವಿದಿತಂ ತವ||

42 ಇದರ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಸಮೇತ್ಯ ತಂ ದ್ವಿಜಾಸ್ತಾಶ್ಚ ತತ್ತ್ವೈವ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಒಂದುಗೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದರು.

ನಿನಗೆ ಸರ್ವವೂ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ರಥ,
ಅಶ್ವ, ನರ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಪರಿಮಾಣ ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳು.”

01002015 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01002015a ಏಕೋ ರಥೋ ಗಜಶ್ಚೈಕೋ ನರಾಃ ಪಂಚ ಪದಾತಯಃ|

01002015c ತ್ರಯಶ್ಚ ತುರಗಾಸ್ತಜ್ಞೈಃ ಪತ್ತಿರಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ರಥ, ಒಂದು ಆನೆ, ಐದು
ಪಾದಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಒಂದು ಪತ್ತಿ
ಎಂದು ತಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01002016a ಪತ್ತಿಂ ತು ತ್ರಿಗುಣಾಮೇತಾಮಾಹುಃ ಸೇನಾಮುಖಂ ಬುಧಾಃ|

01002016c ತ್ರೀಣಿ ಸೇನಾಮುಖಾನ್ಯೈಕೋ ಗುಲ್ಮ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ||

ತಿಳಿದವರ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಪತ್ತಿಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಸೇನಾಮುಖ,
ಮತ್ತು ಮೂರು ಸೇನಾಮುಖಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಗುಲ್ಮ.

01002017a ತ್ರಯೋ ಗುಲ್ಮಾ ಗಣೋ ನಾಮ ವಾಹಿನೀ ತು ಗಣಾಸ್ತ್ರಯಃ|

01002017c ಸ್ಮೃತಾಸ್ತಿಸ್ತು ವಾಹಿನ್ಯಃ ಪೃತನೇತಿ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ||

ಮೂರು ಗುಲ್ಮಗಳು ಒಂದು ಗಣದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ಗಣಗಳು ಒಂದು
ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೂರು ವಾಹಿನಿಗಳು ಒಂದು ಪೃತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.

01002018a ಚಮೂಸ್ತು ಪೃತನಾಸ್ತಿಸ್ತಿಸ್ತಶ್ಚಂವಸ್ತ್ವನೀಕಿನೀ|

01002018c ಅನೀಕಿನೀಂ ದಶಗುಣಾಂ ಪ್ರಾಹುರಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ಬುಧಾಃ||

ಮೂರು ಪೃಥಗಲು ಒಂದು ಚಮುವನ್ನೂ, ಮೂರು ಚಮುಗಳು ಒಂದು ಅನೀಕಿನಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಅನೀಕಿನಿಗಳು ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ⁴³.

01002019a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾಃ ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾನಂ ರಥಾನಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ|

01002019c ಸಂಖ್ಯಾಗಣಿತತತ್ತ್ವಜ್ಞೈಃ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯೇಕವಿಂಶತಿಃ||

01002020a ಶತಾನ್ಯುಪರಿ ಚೈವಾಷ್ಟೌ ತಥಾ ಭೂಯಶ್ಚ ಸಪ್ತತಿಃ|

01002020c ಗಜಾನಾಂ ತು ಪರೀಮಾಣಮೇತದೇವಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಶೇತ್||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮರೇ! ಗಣಿತಜ್ಞರು ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರಾ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು (೨೧,೮೨೧) ರಥಗಳು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆನೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೆಂದು ಲೆಖ್ಯ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.

01002021a ಜ್ಞೇಯಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ತು ಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಥಾ ನವ|

01002021c ನರಾಣಾಮಪಿ ಪಂಚಾಶಚ್ಚತಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ಚಾನಘಾಃ||

01002022a ಪಂಚಷಷ್ಠಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಥಾಶ್ವಾನಾಂ ಶತಾನಿ ಚ|

01002022c ದಶೋತ್ತರಾಣಿ ಷಟ್ ಪ್ರಾಹುರ್ಯಥಾವದಿಹ ಸಂಖ್ಯಯಾ||

ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರಾ ಐವತ್ತು (೧೦೯,೩೫೦) ಕಾಲ್ದಾಳುಗಳೂ ಮತ್ತು ಅರವತ್ತೈದು ಸಾವಿರದ

⁴³ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ಲೆಖ್ಯಾಚಾರವು ಕಾಲದ ಅಳತೆಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಘಟಕವನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆರುನೂರಾ ಹತ್ತು (೬೫,೬೦೦) ಕುದುರೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

01002023a ಏತಾಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಸಂಖ್ಯಾತತ್ವ ವಿದೋ ಜನಾಃ|

01002023c ಯಾಂ ವಃ ಕಥಿತವಾನಸ್ಮಿ ವಿಸ್ತರೇಣ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೇ ! ಸಂಖ್ಯಾತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ನಾನು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಎಂದು
ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

01002024a ಏತಯಾ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಹ್ಯಾಸನ್ಕುರುಪಾಂಡವಸೇನಯೋಃ|

01002024c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪಿಂಡೇನಾಷ್ಟಾದಶೈವ ತಾಃ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರೇ ! ಕುರುಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂತಹ
ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಾಗಿತ್ತು⁴⁴.

01002025a ಸಮೇತಾಸ್ತತ್ರ ವೈ ದೇಶೇ ತತ್ತ್ಯೈವ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ|

01002025c ಕೌರವಾನ್ಕಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಾಲೇನಾಧ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ||

ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮಿ ಕಾಲವು ಕೌರವರನ್ನೇ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು

⁴⁴ ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮೂರುಲಕ್ಷ ತೊಂಭತ್ತಮೂರು ಸಾವಿರದ ಆರುನೂರಾ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟು (೩,೯೩,೬೨೮) ರಥಗಳು, ಇಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆನೆಗಳು, ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಅರವತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು (೧೯,೬೮,೩೦೦) ಕಾಲ್ದಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಹನ್ನೊಂದುಲಕ್ಷ ಎಂಭತ್ತು ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರಾ ಎಂಭತ್ತು (೧೧,೮೦,೯೮೦) ಕುದುರೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವು.

ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ⁴⁵ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿತು.

01002026a ಅಹಾನಿ ಯುಯುಧೇ ಭೀಷ್ಮೋ ದಶೈವ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್|

01002026c ಅಹಾನಿ ಪಂಚ ದ್ರೋಣಸ್ತು ರರಕ್ಷ ಕುರುವಾಹಿನೀಂ||

ಪರಮಾಸ್ತ್ರಧಾರಿ ಭೀಷ್ಮನು ಹತ್ತು ದಿವಸ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

ದ್ರೋಣನು ಕುರುವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಐದು ದಿವಸ ರಕ್ಷಿಸಿದನು.

01002027a ಅಹನೀ ಯುಯುಧೇ ದ್ವೇ ತು ಕರ್ಣಃ ಪರಬಲಾರ್ದನಃ|

01002027c ಶಲ್ಯೋಽರ್ಧದಿವಸಂ ತ್ವಾಸೀದ್ಗದಾಯುದ್ಧಮತಃ ಪರಂ||

ಪರಬಲಾರ್ದನ ಕರ್ಣನು ಎರಡು ದಿವಸ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಶಲ್ಯನು

ಅರ್ಧ ದಿವಸ ಮತ್ತು ಗದಾಯುದ್ಧವು ನಂತರದ ಅರ್ಧ ದಿವಸದಲ್ಲಿ

ನಡೆಯಿತು.

01002028a ತಸ್ಮೈವ ತು ದಿನಸ್ಯಾಂತೇ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯದ್ರಾಣಿಗೌತಮಾಃ|

01002028c ಪ್ರಸುಪ್ತಂ ನಿಶಿ ವಿಶ್ವಸ್ತಂ ಜಘ್ನುರ್ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಂ ಬಲಂ||

ಅದೇ ದಿವಸದ ರಾತ್ರಿ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ ದ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಗೌತಮರು ಮಲಗಿದ್ದ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸರ್ವ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದರು.

01002029a ಯತ್ತು ಶೌನಕಸತ್ರೇ ತೇ ಭಾರತಾಖ್ಯಾನವಿಸ್ತರಂ|

⁴⁵ ಸಮಂತಪಂಚಕದಲ್ಲಿ

4601002029c ಆಖ್ಯಾಸ್ಯೇ ತತ್ರ ಪೌಲೋಮಮಾಖ್ಯಾನಂ ಚಾದಿತಃ ಪರಂ||

ಈ ಶೌನಕ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ ಪೌಲೋಮನ ಕಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ.

01002030a ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥ ಪದಾಖ್ಯಾನಮನೇಕಸಮಯಾನ್ವಿತಂ|

01002030c ಅಭಿಪನ್ನಂ ನರೈಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ವೈರಾಗ್ಯಮಿವ ಮೋಕ್ಷಭಿಃ||

ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥ ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿದ, ಅನೇಕ ಕಾಲಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ⁴⁷ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

01002031a ಆತ್ಮೈವ ವೇದಿತವ್ಯೇಷು ಪ್ರಿಯೇಷ್ಟಿವ ಚ ಜೀವಿತಂ|

01002031c ಇತಿಹಾಸಃ ಪ್ರಧಾನಾರ್ಥಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಾ ಗಮೇಷ್ಟಯಂ||

ತಿಳಿಯುವಂಥವುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವವು

46 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ತತ್ಸತ್ರೇ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯೇಣ ಧೀಮತಾ| ಕಥಿತಂ ವಿಸ್ತಾರಾರ್ಥಂ ಚ ಯಶೋ ವೀರ್ಯಂ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|| ಪೌಷ್ಯಂ ತತ್ರ ಚ ಪೌಲೋಮಮಾಸ್ತಿಕಂ ಚಾದಿತಃ ಸ್ಮೃತಂ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಜನಮೇಜಯನ ಆ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಧೀಮತ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯನು ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲೋಸುಗ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಯ, ಪೌಲೋಮ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಕ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದನು.

47 ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯುಗಗಳು, ಮನ್ವಂತರಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿವೆ.

ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಇತಿಹಾಸವು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪ್ರಧಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

48^{01002032a} ಇತಿಹಾಸೋತ್ತಮೇ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ನರ್ಪಿತಾ ಬುದ್ಧಿರುತ್ತಮಾ|

01002032c ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಯೋಃ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ಲೋಕವೇದಾಶ್ರಯೇವ ವಾಕ್||

ಈ ಉತ್ತಮ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಉತ್ತಮವೆಂದು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವ ಸ್ವರ-
ವ್ಯಂಜನಗಳ ಅದ್ಭುತ ವಿನ್ಯಾಸವಿದೆ.

01002033a ಅಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಭಿಪನ್ನಸ್ಯ ವಿಚಿತ್ರಪದಪರ್ವಣಃ|

01002033c ಭಾರತಸ್ಯೇತಿಹಾಸಸ್ಯ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಃ||

ವಿಚಿತ್ರ ಪದಜೋಡಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಈ
ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸದ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ.

48 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಅನಾಶ್ರಿತ್ಯೇದಮಾಖ್ಯಾನಂ ಕಥಾ ಭುವಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ| ಆಹಾರಮನಪಾಶ್ರಿತ್ಯ
ಶರೀರಸ್ಯೇವ ಧಾರಣಂ|| ತದೇತದ್ಭಾರತಂ ನಾಮ ಕವಿಭಿಸ್ತುಪಜೀವ್ಯತೇ|
ಉದಯಪ್ರೇಕ್ಷುಭಿರ್ಭೃತ್ಯೈರಭಿಜಾತ ಇವೇಶ್ವರಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಆಹಾರವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಶರೀರಧಾರಣೆಯು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ

ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದಿರುವ ಯಾವುದೊಂದು ಆಖ್ಯಾನವೂ ಈ
ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು

ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸುವಂತೆ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಮ ಕವಿಗಳು ಭಾರತವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕಾವ್ಯ-
ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೀರ್ತಿವಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

49^{01002034a} ಪರ್ವಾನುಕ್ರಮಣೀ ಪೂರ್ವಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಃ|
 01002034c ಪೌಷ್ಯಂ ಪೌಲೋಮಮಾಸ್ತೀಕಮಾದಿವಂಶಾವತಾರಣಂ⁵⁰||
 01002035a ತತಃ ಸಂಭವಪರ್ವೋಕ್ತಮದ್ಭುತಂ ದೇವನಿರ್ಮಿತಂ|
 01002035c ದಾಹೋ ಜತುಗೃಹಸ್ಯಾತ್ರ ಹೈಡಿಂಬಂ ಪರ್ವ ಚೋಚ್ಯತೇ||
 01002036a ತತೋ ಬಕವಧಃ ಪರ್ವ ಪರ್ವ ಚೈತ್ರರಥಂ ತತಃ|
 01002036c ತತಃ ಸ್ವಯಂವರಂ ದೇವ್ಯಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪರ್ವ ಚೋಚ್ಯತೇ||
 01002037a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ತತೋ ವೈವಾಹಿಕಂ ಸ್ಮೃತಂ|
 01002037c ವಿದುರಾಗಮನಂ ಪರ್ವ ರಾಜ್ಯಲಂಭಸ್ತಥೈವ ಚ||
 01002038a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ವನೇ ವಾಸಃ ಸುಭದ್ರಾಹರಣಂ ತತಃ|
 01002038c ಸುಭದ್ರಾಹರಣಾದೂರ್ಧ್ವಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಹರಣಹಾರಿಕಂ||
 01002039a ತತಃ ಖಾಂಡವದಾಹಾಖ್ಯಂ ತತ್ರೈವ ಮಯದರ್ಶನಂ|
 01002039c ಸಭಾಪರ್ವ ತತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮಂತ್ರಪರ್ವ ತತಃ ಪರಂ||
 01002040a ಜರಾಸಂದವಧಃ ಪರ್ವ ಪರ್ವ ದಿಗ್ವಿಜಯಸ್ತಥಾ|
 01002040c ಪರ್ವ ದಿಗ್ವಿಜಯಾದೂರ್ಧ್ವಂ ರಾಜಸೂಯಿಕಮುಚ್ಯತೇ||
 01002041a ತತಶ್ಚಾರ್ಷಾಭಿಹರಣಂ ಶಿಶುಪಾಲವಧಸ್ತತಃ|

49 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಭಾರತಸ್ಯೇತಿಹಾಸಸ್ಯ ಶ್ರುಯಂತಾಂ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಃ| ಅರ್ಥಾತ್: ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸದ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ.

50 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಯಂಪೌಲೋಮಮಾಸ್ತೀಕಮಾದಿವಂಶಾವತಾರಣಂ ಎಂದಿದ್ದು ವಂಶಾವತಾರಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಂಶಾವತಾರಣ ಪರ್ವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

01002041c ದ್ಯೂತಪರ್ವ ತತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಮನುದ್ಯೂತಮತಃ ಪರಂ||

01002042a ತತ ಆರಣ್ಯಕಂ ಪರ್ವ ಕಿರ್ಮೀರವಧ ಏವ ಚ|

51^{01002042c} ಈಶ್ವರಾರ್ಜುನಯೋರ್ಯುದ್ಧಂ ಪರ್ವ ಕೈರಾತಸಂಜ್ಞಿತಂ||

01002043a ಇಂದ್ರಲೋಕಾಭಿಗಮನಂ ಪರ್ವ ಜ್ಞೇಯಮತಃ ಪರಂ|

52^{01002043c} ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ತತಃ ಪರ್ವ ಕುರುರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

01002044a ಜಟಾಸುರವಧಃ ಪರ್ವ ಯಕ್ಷಯುದ್ಧಮತಃ ಪರಂ|

01002044c ತಥೈವಾಜಗರಂ ಪರ್ವ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ತದನಂತರಂ||⁵³

01002045a ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಸ್ಯಾ ಚ ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ತದನಂತರಂ|

01002045c ಸಂವಾದಶ್ಚ ತತಃ ಪರ್ವ ದ್ರೌಪದೀಸತ್ಯಭಾಮಯೋಃ||

01002046a ಘೋಷಯಾತ್ರಾ ತತಃ ಪರ್ವ ಮೃಗಸ್ವಪ್ನಭಯಂ⁵⁴ ತತಃ|

01002046c ಪ್ರೀಹಿದ್ರೋಣಿಕಮಾಖ್ಯಾನಂ ತತೋಽನಂತರಮುಚ್ಯತೇ||⁵⁵

51 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಸ್ಯಾಭಿಗಮನಂ ಪರ್ವ ಜ್ಞೇಯಮತಃ ಪರಂ| ಎಂದಿದ್ದು ಕಿರಾತಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅರ್ಜುನಾಭಿಗಮನ ಪರ್ವವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

52 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ನಲೋಪಾಖ್ಯಾನಮಪಿ ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಕರುಣೋದಯಂ| ಎಂದಿದ್ದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

53 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ನಿವಾತಕವಚೈರ್ಯುದ್ಧಂ ಪರ್ವ ಚಾಜಗರಂ ತತಃ| ಎಂದಿದ್ದು ಅಜಗರಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಿವಾತಕವಚಯುದ್ಧ ಪರ್ವವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

54 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಮೃಗಸ್ವಪ್ನೋದ್ಭವ ಎಂದಿದೆ.

55 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಹಿದ್ರೋಣಿಕಮಾಖ್ಯಾನಮೈಂದ್ರದ್ಯುಷ್ಣಂ ತಥೈವ ಚ|

- 01002047a ದ್ರೌಪದೀಹರಣಂ ಪರ್ವ ಸೈಂಧವೇನ ವನಾತ್ತತಃ|
- 56^{01002047c} ಕುಂಡಲಾಹರಣಂ ಪರ್ವ ತತಃ ಪರಮಿಹೋಚ್ಯತೇ||
- 01002048a ಆರಣೇಯಂ ತತಃ ಪರ್ವ ವೈರಾಟಂ ತದನಂತರಂ|
- 57^{01002048c} ಕೀಚಕಾನಾಂ ವಧಃ ಪರ್ವ ಪರ್ವ ಗೋಗ್ರಹಣಂ ತತಃ||
- 01002049a ಅಭಿಮನ್ಯುನಾ ಚ ವೈರಾಟಾಃ ಪರ್ವ ವೈವಾಹಿಕಂ ಸ್ತೃತಂ|
- 01002049c ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ ವಿಜ್ಞೇಯಮತಊರ್ಧ್ವಂ ಮಹಾದ್ಭುತಂ||
- 01002050a ತತಃ ಸಂಜಯಯಾನಾಖ್ಯಂ ಪರ್ವ ಜ್ಞೇಯಮತಃ ಪರಂ|
- 01002050c ಪ್ರಜಾಗರಂ ತತಃ ಪರ್ವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಚಿಂತಯಾ||
- 01002051a ಪರ್ವ ಸಾನತ್ಸುಜಾತಂ ಚ ಗುಹ್ಯಮಧ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶನಂ|
- 01002051c ಯಾನಸಂದಿಸ್ತತಃ ಪರ್ವ ಭಗವದ್ಯಾನಮೇವ ಚ||

ಎಂದಿದ್ದು ದ್ರೌಪದೀಹರಣಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ಮಪರ್ವ ವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

56 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಹರಣಂ ಪರ್ವಂ ಜಯದ್ರಥವಿಮೋಕ್ಷಣಂ| ಪತಿವ್ರತಾಯಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಾವಿತ್ರಾಶ್ಚೈವಮದ್ಭುತಂ| ರಾಮೋಪಾಖ್ಯಾನಮತ್ಯೈವ ಪರ್ವ ಶ್ರೇಯಮತಃ ಪರಂ|| ಎಂದಿದ್ದು ಕುಂಡಲಹರಣ ಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪತಿವ್ರತಾಮಹಾತ್ಮೆ ಮತ್ತು ರಾಮೋಪಾಖ್ಯಾನಪರ್ವ ಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

57 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರವೇಶಶ್ಚ ಸಮಯಸ್ಯ ಚ ಪಾಲನಂ| ಎಂದಿದ್ದು ಕೀಚಕವಧ ಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಸಮಯಪಾಲನಪರ್ವ ಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

58^{01002052a} ಜ್ಞೇಯಂ ವಿವಾದಪರ್ವಾತ್ರ ಕರ್ಣಸ್ಯಾಪಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|
 01002052c ನಿಯಾಣಂ ಪರ್ವ ಚ ತತಃ ಕುರುಪಾಂಡವಸೇನಯೋಃ||
 01002053a ರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾ ಚ ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ತದನಂತರಂ|
 01002053c ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನಂ ಪರ್ವಾಮರ್ಷವಿವರ್ಧನಂ||
 01002054a ಅಂಬೋಪಾಖ್ಯಾನಮಪಿ ಚ ಪರ್ವ ಜ್ಞೇಯಮತಃ ಪರಂ|
 01002054c ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನಂ ಪರ್ವ ಜ್ಞೇಯಮದ್ಭುತಕಾರಣಂ||
 01002055a ಜಂಬೂಖಂಡವಿನಿರ್ಮಾಣಂ ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ತದನಂತರಂ|
 01002055c ಭೂಮಿಪರ್ವ ತತೋ ಜ್ಞೇಯಂ ದ್ವೀಪವಿಸ್ತರಕೀರ್ತನಂ||
 01002056a ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಪರ್ವ ಭೀಷ್ಮವಧಸ್ತುತಃ|
 01002056c ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕಃ ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ಸಂಶ್ವಪ್ತವಧಸ್ತುತಃ||
 01002057a ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಃ ಪರ್ವ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪರ್ವ ಚೋಚ್ಯತೇ|
 01002057c ಜಯದ್ರಥವಧಃ ಪರ್ವ ಘಟೋತ್ಕಚವಧಸ್ತುತಃ||

58 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಮಾತಲೀಯಮುಖ್ಯಾನಂ ಚರಿತಂ ಗಾಲವಸ್ಯ ಚ| ಸಾವಿತ್ರಂ ವಾಮದೇವಂ ಚ ವೈನ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ| ಜಾಮದಗ್ನಿಮುಖ್ಯಾನಂ ಪರ್ವ ಷೋಡಶರಾಜಿಕಂ| ಸಭಾಪ್ರವೇಶಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಿದುಲಾಪುತ್ರಶಾಸನಂ| ಉದ್ಯೋಗಃ ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣಂ ವಿಶ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ| ಅರ್ಥಾತ್: ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾತಲೀಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನ, ಗಾಲವ ಚರಿತ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ವಾಮದೇವ ಮತ್ತು ವೈನ್ಯರ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳಿವೆ. ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಹದಿನಾರು ರಾಜರ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳೂ ಇವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಭಾಪ್ರವೇಶ, ವಿದುಲಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶ, ಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗ, ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನಗಳೂ ಕ್ರಮಶಃ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

- 01002058a ತತೋ ದ್ರೋಣವಧಃ ಪರ್ವ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|
- 01002058c ಮೋಕ್ಷೋ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತಸ್ಯ ಪರ್ವಾನಂತರಮುಚ್ಯತೇ||
- 01002059a ಕರ್ಣಪರ್ವ ತತೋ ಜ್ಞೇಯಂ ಶಲ್ಯಪರ್ವ ತತಃ ಪರಂ|
- 01002059c ಹ್ರದಪ್ರವೇಶನಂ ಪರ್ವ ಗದಾಯುದ್ಧಮತಃ ಪರಂ||
- 01002060a ಸಾರಸ್ವತಂ ತತಃ ಪರ್ವ ತೀರ್ಥವಂಶಗುಣಾನ್ವಿತಂ|
- 01002060c ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ತು ಬೀಭತ್ಸಂ ಪರ್ವ ಸೌಪ್ತಿಕಮುಚ್ಯತೇ||
- 01002061a ಐಷೀಕಂ ಪರ್ವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಸುದಾರುಣಂ|
- 01002061c ಜಲಪ್ರದಾನಿಕಂ ಪರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ ಚ ತತಃ ಪರಂ||
- 01002062a ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ ತತೋ ಜ್ಞೇಯಂ ಕುರೂಣಾಮೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಂ|
- 01002062c ಆಭಿಷೇಚನಿಕಂ ಪರ್ವ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||
- 01002063a ಚಾರ್ವಾಕನಿಗ್ರಹಃ ಪರ್ವ ರಕ್ಷಸೋ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಣಃ|
- 01002063c ಪ್ರವಿಭಾಗೋ ಗೃಹಾಣಾಂ ಚ ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ತದನಂತರಂ||
- 01002064a ಶಾಂತಿಪರ್ವ ತತೋ ಯತ್ರ ರಾಜಧರ್ಮಾನುಕೀರ್ತನಂ|
- 01002064c ಆಪದ್ಧರ್ಮಶ್ಚ ಪರ್ವೋಕ್ತಂ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಸ್ತತಃ ಪರಂ||
- 59 01002065a ತತಃ ಪರ್ವ ಪರಿಜ್ಞೇಯಂ ಅನುಶಾಸನಿಕಂ ಪರಂ|
- 01002065c ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಿಕಂ ಪರ್ವ ತತೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

59 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶುಕಪ್ರಶ್ನಾಭಿಗಮನಂ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಶ್ನಾನುಶಾಸನಂ| ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಶ್ಚ ದುರ್ವಾಸಃ ಸಂವಾದಶ್ಚೈವ ಮಾಯಯಾ|| ಎಂದಿದ್ದು ಅನುಶಾಸನಿಕ ಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶುಕಪ್ರಶ್ನಾಭಿಗಮನ, ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಶ್ನಾನುಶಾಸನ, ದುರ್ವಾಸ ಪ್ರಾದುರ್ಭವ ಮತ್ತು ಮಾಯಾಸಂವಾದವೆನ್ನುವ ಪರ್ವಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

01002066a ತತೋಽಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ಪರ್ವ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಂ|

01002066c ಅನುಗೀತಾ ತತಃ ಪರ್ವ ಜ್ಞೇಯಮಧ್ಯಾತ್ಮವಾಚಕಂ||

01002067a ಪರ್ವ ಚಾಶ್ರಮವಾಸಾಖ್ಯಂ ಪುತ್ರದರ್ಶನಮೇವ ಚ|

01002067c ನಾರದಾಗಮನಂ ಪರ್ವ ತತಃ ಪರಮಿಹೋಚ್ಯತೇ||

01002068a ಮೌಸಲಂ ಪರ್ವ ಚ ತತೋ ಘೋರಂ ಸಮನುವರ್ಣ್ಯತೇ|

01002068c ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಂ ಪರ್ವ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಿಕಂ ತತಃ||

01002069a ಹರಿವಂಶಸ್ತುತಃ ಪರ್ವ ಪುರಾಣಂ ಖಿಲಸಂಜ್ಞಿತಂ|

⁶⁰01002069c ಭವಿಷ್ಯತ್ಪರ್ವ ಚಾಪ್ಯುಕ್ತಂ ಖಿಲೇಷ್ಟೇವಾದ್ಭುತಂ ಮಹತ್||

ಮಹಾಭಾರತದ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹವು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ: (೧)

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಪರ್ವ (೨) ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹ ಪರ್ವ (೩) ಪೌಷ್ಯ ಪರ್ವ

(೪) ಪೌಲೋಮ ಪರ್ವ (೫) ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವ (೬) ಆದಿವಂಶಾವತರಣ

ಪರ್ವ (೭) ಸಂಭವ ಪರ್ವ (೮) ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವ (೯) ಹಿಡಿಂಬ

ಪರ್ವ (೧೦) ಬಕವಧ ಪರ್ವ (೧೧) ಚೈತ್ರರಥ ಪರ್ವ (೧೨)

ಸ್ವಯಂವರ ಪರ್ವ (೧೩) ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ (೧೪) ವಿದುರಾಗಮನ

ಪರ್ವ (೧೫) ರಾಜ್ಯಲಂಭ ಪರ್ವ (೧೬) ಅರ್ಜುನವನವಾಸ ಪರ್ವ

(೧೭) ಸುಭದ್ರಾಹರಣ ಪರ್ವ (೧೮) ಹರಣಹಾರಿಕ ಪರ್ವ (೧೯)

ಖಾಂಡವದಾಹ ಪರ್ವ (೨೦) ಸಭಾಪರ್ವ (೨೧) ಮಂತ್ರಪರ್ವ

⁶⁰ ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ವಿಷ್ಣುಪರ್ವಂ

ಶಿಶೋಶ್ವರ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ಕಂಸವಧಸ್ತಥಾ| ಅರ್ಥಾತ್: ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪರ್ವ,

ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಕಂಸವಧೆ ಇವುಗಳ ವಿವರಣೆಯಿದೆ.

(೨೨) ಜರಾಸಂಧವಧ ಪರ್ವ (೨೩) ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪರ್ವ (೨೪)
 ರಾಜಸೂಯಿಕ ಪರ್ವ (೨೫) ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣ ಪರ್ವ (೨೬)
 ಶಿಶುಪಾಲವಧ ಪರ್ವ (೨೭) ದ್ರೂತಪರ್ವ (೨೮) ಅನುದ್ರೂತ
 ಪರ್ವ (೨೯) ಆರಣ್ಯಕ ಪರ್ವ (೩೦) ಕಿರ್ಮೀರವಧ ಪರ್ವ (೩೧)
 ಕೈರಾತಪರ್ವ (೩೨) ಇಂದ್ರಲೋಕಾಭಿಗಮನ ಪರ್ವ (೩೩)
 ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ (೩೪) ಜಟಾಸುರವಧ ಪರ್ವ (೩೫)
 ಯಕ್ಷಯುದ್ಧ ಪರ್ವ (೩೬) ಅಜಗರಪರ್ವ (೩೭)
 ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಸ್ಯ ಪರ್ವ (೩೮) ದ್ರೌಪದೀಸತ್ಯಭಾಮಾಸಂವಾದ
 ಪರ್ವ (೩೯) ಘೋಷಯಾತ್ರಾ ಪರ್ವ (೪೦) ಮೃಗಸ್ವಪ್ನಭಯ ಪರ್ವ
 (೪೧) ವ್ರಿಹಿದ್ರಾಣಿಕ ಪರ್ವ (೪೨) ದ್ರೌಪದೀಹರಣ ಪರ್ವ (೪೩)
 ಕುಂಡಲಾಹರಣ ಪರ್ವ (೪೪) ಆರಣೇಯ ಪರ್ವ (೪೫) ವೈರಾಟ
 ಪರ್ವ (೪೬) ಕೀಚಕವಧ ಪರ್ವ (೪೭) ಗೋಗ್ರಹಣ ಪರ್ವ (೪೮)
 ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ (೪೯) ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ (೫೦) ಸಂಜಯಯಾನ
 ಪರ್ವ (೫೧) ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವ (೫೨) ಸನತ್ಕುಜಾತ ಪರ್ವ (೫೩)
 ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವ (೫೪) ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನ ಪರ್ವ (೫೫) ಕರ್ಣ
 ವಿವಾದಪರ್ವ (೫೬) ನಿಯಾಣ ಪರ್ವ (೫೭) ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾ
 ಪರ್ವ (೫೮) ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವ (೫೯)
 ಅಂಬೋಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವ (೬೦) ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವ (೬೧)
 ಜಂಬೂಖಂಡ ವಿನಿರ್ಮಾಣ ಪರ್ವ (೬೨) ಭೂಮಿ ಪರ್ವ (೬೩)
 ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಪರ್ವ (೬೪) ಭೀಷ್ಮವಧ ಪರ್ವ (೬೫)
 ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವ (೬೬) ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವ (೬೭)

ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವ (೬೮) ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವ (೬೯) ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವ (೭೦) ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವ (೭೧) ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವ (೭೨) ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷ ಪರ್ವ (೭೩) ಕರ್ಣ ಪರ್ವ (೭೪) ಶಲ್ಯ ಪರ್ವ (೭೫) ಹೃದಪ್ರವೇಶ ಪರ್ವ (೭೬) ಸಾರಸ್ವತ ಪರ್ವ (೭೭) ಗದಾಯುದ್ಧ ಪರ್ವ (೭೮) ಸೌಪ್ತಿಕ ಪರ್ವ (೭೯) ಐಷೀಕ ಪರ್ವ (೮೦) ಜಲಪ್ರದಾನಿಕ ಪರ್ವ (೮೧) ಸ್ತ್ರೀ ಪರ್ವ (೮೨) ಶ್ರಾದ್ಧ ಪರ್ವ (೮೩) ಅಭಿಷೇಚನಿಕ ಪರ್ವ (೮೪) ಚಾರ್ವಾಕನಿಗ್ರಹ ಪರ್ವ (೮೫) ಗೃಹಪ್ರವಿಭಾಗ ಪರ್ವ (೮೬) ರಾಜಧರ್ಮ ಪರ್ವ (೮೭) ಆಪದ್ಧರ್ಮ ಪರ್ವ (೮೮) ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ ಪರ್ವ (೮೯) ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ (೯೦) ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಪರ್ವ (೯೧) ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವ (೯೨) ಅನುಗೀತಾ ಪರ್ವ (೯೩) ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕ ಪರ್ವ (೯೪) ಪುತ್ರದರ್ಶನಪರ್ವ (೯೫) ನಾರದಾಗಮನ ಪರ್ವ (೯೬) ಮೌಸಲ ಪರ್ವ (೯೭) ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕ ಪರ್ವ (೯೮) ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಪರ್ವ (೯೯) ಹರಿವಂಶ ಪರ್ವ (೧೦೦) ಭವಿಷ್ಯ ಪರ್ವ⁶¹.

⁶¹ ಪುನೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಪುಟಕ್ಕೂ ನೀಲಕಂಠೀಯಕ್ಕೂ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಉಪಪರ್ವಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಈ ೧೦೦ ಉಪ ಪರ್ವಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಲ್ಯ ಪರ್ವಗಳು ಹಾಗೂ ಹರಿವಂಶ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯಪರ್ವಗಳನ್ನು ನೀಲಕಂಠೀಯ ಸಂಪುಟವು ಉಪಪರ್ವಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. (೧) ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ (೨) ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹ (೩) ಪೌಷ್ಯ (೪) ಪೌಲೋಮ (೫) ಆಸ್ತಿಕ (೬) ಆದಿ-ವಂಶಾವತರಣ (೭) ಸಂಭವ (೮) ಜತುಗೃಹದಾಹ (೯) ಹಿಂಡಿಂಬವಧ

(೧೦) ಬಕವಧ (೧೧) ಚೈತ್ರರಥ (೧೨) ಸ್ವಯಂವರ (೧೩) ವೈವಾಹಿಕ (೧೪)
 ವಿದುರಾಗಮನ (೧೫) ರಾಜ್ಯಲಂಭ (೧೬) ಅರ್ಜುನವನವಾಸ (೧೭)
 ಸುಭದ್ರಾಹರಣ (೧೮) ಹರಣಾಹರಣ (೧೯) ಖಾಂಡವದಾಹ (೨೦)
 ಮಯದರ್ಶನ (೨೧) ಮಂತ್ರ ಅಥವಾ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ (೨೨) ಲೋಕಪಾಲಸಭಾಖ್ಯಾನ
 (೨೩) ರಾಜಸೂಯಾರಂಭ (೨೪) ಜರಾಸಂಧವಧ (೨೫) ದಿಗ್ವಿಜಯ (೨೬)
 ರಾಜಸೂಯ (೨೭) ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣ (೨೮) ಶಿಶುಪಾಲವಧ (೨೯) ದ್ಯೂತ (೩೦)
 ಅನುದ್ಯೂತ (೩೧) ಆರಣ್ಯ (೩೨) ಕಿರ್ಮೀರವಧ (೩೩) ಅರ್ಜುನಾಭಿಗಮನ (೩೪)
 ಕೈರಾತ (೩೫) ಇಂದ್ರಲೋಕಾಭಿಗಮನ (೩೬) ನಲೋಪಾಖ್ಯಾನ (೩೭)
 ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ (೩೮) ಜಟಾಸುರವಧ (೩೯) ಯಕ್ಷಯುದ್ಧ (೪೦)
 ನಿವಾತಕವಚಯುದ್ಧ (೪೧) ಅಜಗರ (೪೨) ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಸ್ಯಾ (೪೩)
 ದ್ರೌಪದೀ-ಸತ್ಯಭಾಮಾಸಂವಾದ (೪೪) ಘೋಷಯಾತ್ರಾ (೪೫) ಮೃಗಸ್ವಪ್ನೋದ್ಭವ
 (೪೬) ಪ್ರಿಹಿದ್ರಾಣಿಕ (೪೭) ದ್ರೌಪದೀಹರಣ (೪೮) ಜಯದ್ರಥವಿಮೋಕ್ಷಣ (೪೯)
 ರಾಮೋಪಾಖ್ಯಾನ (೫೦) ಪತಿವ್ರತಾಮಹಾತ್ಮ್ಯ (೫೧) ಕುಂಡಲಾಹರಣ (೫೨)
 ಅರಣೇಯ (೫೩) ಖಾಂಡವಪ್ರವೇಶ (೫೪) ಸಮಯಪಾಲನ (೫೫) ಕೀಚಕವಧ
 (೫೬) ಗೋಹರಣ (೫೭) ವೈವಾಹಿಕ (೫೮) ಸೇನೋದ್ಯೋಗ (೫೯)
 ಸಂಜಯಯಾನ (೬೦) ಪ್ರಜಾಗರ (೬೧) ಸನತ್ಕುಜಾತ (೬೨) ಯಾನಸಂಧಿ (೬೩)
 ಭಗವದ್ಭಾನ (೬೪) ಸೇನಾನಿಯಾಣ (೬೫) ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ (೬೬)
 ರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ (೬೭) ಅಂಬೋಪಾಖ್ಯಾನ (೬೮)
 ಜಂಬೂಖಂಡವಿನಿರ್ಮಾಣ (೬೯) ಭೂಮಿ (೭೦) ಭಗವದ್ಗೀತಾ (೭೧) ಭೀಷ್ಮವಧ
 (೭೨) ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಚನ (೭೩) ಸಂಶಪ್ತಕವಧ (೭೪) ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ (೭೫)
 ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ (೭೬) ಜಯದ್ರಥವಧ (೭೭) ಘಟೋತ್ಕಚವಧ (೭೮) ದ್ರೋಣವಧ
 (೭೯) ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಚನ (೮೦) ಹೃದಪ್ರವೇಶ (೮೧) ಗದಾಯುದ್ಧ (೮೨)
 ಸೌಪ್ತಿಕ (೮೩) ಐಷೀಕ (೮೪) ಜಲಪ್ರದಾನಿಕ (೮೫) ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪ (೮೬) ಶ್ರಾದ್ಧ
 (೮೭) ರಾಜಧರ್ಮಾನುಷಾಸನ (೮೮) ಆಪದ್ಧರ್ಮ (೮೯) ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ (೯೦)

01002070a ಏತತ್ಪರ್ವಶತಂ ಪೂರ್ಣಂ ವ್ಯಾಸೇನೋಕ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01002070c ಯಥಾವತ್ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಲೋಮಹರ್ಷಣಿನಾ ಪುನಃ||

01002071a ಕಥಿತಂ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯೇ ಪರ್ವಾಣ್ಯಷ್ಟಾದಶೈವ ತು|

01002071c ಸಮಾಸೋ ಭಾರತಸ್ಯಾಯಂ ತತ್ತೋಕ್ತಃ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಃ||

ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ವ್ಯಾಸನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ನೂರು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಂತರ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರ ಲೋಮಹರ್ಷಣನು ಇದನ್ನೇ ೧೮ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಹೇಳಿದ ಪರ್ವಗಳ ವಿಷಯ ಸಾರಾಂಶವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

62_01002072a ಪೌಷ್ಠ್ಯೇ ಪರ್ವಣಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮುತ್ತಂಕಸ್ಯೋಪವರ್ಣಿತಂ|

ದಾನಧರ್ಮ (೯೧) ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ (೯೨) ಅಶ್ವಮೇಧ (೯೩) ಅನುಗೀತಾ (೯೪) ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮ (೯೫) ಆಶ್ರಮವಾಸ (೯೬) ಪುತ್ರದರ್ಶನ (೯೭) ನಾರದಾಗಮನ (೯೮) ಮೌಸಲ (೯೯) ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕ (೧೦೦) ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ.

62 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸಮಾಸೋ ಭಾರತಸ್ಯಾಯಮತ್ತೋಕ್ತಃ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಃ| ಪೌಷ್ಠ್ಯಂ ಪೌಲೋಮಮಾಸ್ತೀಕಮಾದಿರಂಶಾವತಾರಣಂ|| ಸಂಭವೋ ಚತುರ್ವೇಶ್ಶಾಖ್ಯಂ ಹಿಡಿಂಬಕಯೋರ್ವಧಃ| ತಥಾ ಚೈತ್ರರಥಂ ದೇವ್ಯಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಸ್ವಯಂವರಂ|| ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮೇಣ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ತತೋ ವೈವಾಹಿಕಂ ಸ್ಮೃತಂ| ವಿದುರಾಗಮನಂ ಚೈವ ರಾಜ್ಯಲಂಭಸ್ತಥೈವ ಚ|| ವನವಾಸೋಽರ್ಜುನಸ್ಯಾಪಿ ಸುಭದ್ರಾಹರಣಂ ತತಃ| ಹರಣಾಹರಣಂ ಚೈವ ದಹನಂ ಖಾಂಡವಸ್ಯ ಚ| ಮಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಂ ಚೈವ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಕಥ್ಯತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಪೌಷ್ಠ್ಯ, ಪೌಲೋಮ, ಆಸ್ತಿಕ, ಆದಿವಂಶಾವತರಣ, ಸಂಭವ, ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹ, ಹಿಡಿಂಬವಧ, ಬಕವಧ, ಚೈತ್ರರಥ, ದೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರ,

01002072c ಪೌಲೋಮೇ ಭೃಗುವಂಶಸ್ಯ ವಿಸ್ತಾರಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ||

ಪೌಷ್ಯ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಉತ್ತಂಕನ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.
ಪೌಲೋಮದಲ್ಲಿ ಭೃಗುವಂಶದ ವಿಸ್ತಾರ ಕೀರ್ತನೆಯಿದೆ.

01002073a ಆಸ್ತಿಕೇ ಸರ್ವನಾಗಾನಾಂ ಗರುಡಸ್ಯ ಚ ಸಂಭವಃ|

01002073c ಕ್ಷೀರೋದಮಥನಂ ಚೈವ ಜನ್ಮೋಚ್ಛೈಃಶ್ರವಸ್ತಥಾ||

01002074a ಯಜತಃ ಸರ್ಪಸತ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಚ|

01002074c ಕಥೇಯಮಭಿನಿವೃತ್ತಾ ಭಾರತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

01002075a ವಿವಿಧಾಃ ಸಂಭವಾ ರಾಜ್ಞಾಮುಕ್ತಾಃ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ|

01002075c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ವಿಪ್ರಾಣಾಮೃಷೇದ್ವೈಪಾಯನಸ್ಯ ಚ||

ಆಸ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ನಾಗಗಳ ಮತ್ತು ಗರುಡನ ಹುಟ್ಟು, ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಮಥನ, ಉಚ್ಛೈಶ್ರವ ಜನನ, ಮತ್ತು ರಾಜ ಪಾರಿಕ್ಷಿತನಿಂದ ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪಸತ್ರದ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರತರ, ವಿವಿಧ ರಾಜರುಗಳ, ಋಷಿ ದ್ವೈಪಾಯನ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವಿಪ್ರರ ಸಂಭವಗಳನ್ನು ಸಂಭವಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

01002076a ಅಂಶಾವತರಣಂ ಚಾತ್ರ ದೇವಾನಾಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ|

ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡಿದುದು, ವಿದುರಾಗಮನ, ರಾಜ್ಯಲಂಭ, ಅರ್ಜುನನ ವನವಾಸ, ಸುಭದ್ರಾಹರಣ, ಹರಣಾಹರಣ, ಖಾಂಡವದಾಹ, ಮಯದರ್ಶನ - ಇವುಗಳು ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗಗಳು.

01002076c ದೈತ್ಯಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಚ ಮಹೌಜಸಾಂ||

01002077a ನಾಗಾನಾಮಥ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಪತತ್ರಿಣಾಂ|

01002077c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಂ ವಿವಿಧಾನಾಂ ಸಮುದ್ಭವಃ||

ದೇವ, ದೈತ್ಯ, ದಾನವ, ಯಕ್ಷ, ಮಹೌಜಸ ನಾಗ, ಸರ್ಪ, ಗಂಧರ್ವ,
ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವಿಧ ಭೂತಗಳ ಸಮುದ್ಭವವನ್ನು
ಅಂಶಾವತರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

63^{01002078a} ವಸೂನಾಂ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿರ್ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01002078c ಶಂತನೋರ್ವೇಶ್ಮನಿ ಪುನಸ್ತೇಷಾಂ ಚಾರೋಹಣಂ ದಿವಿ||

01002079a ತೇಜೋಂಶಾನಾಂ ಚ ಸಂಘಾತಾದ್ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯಾಪ್ಯತ್ರ ಸಂಭವಃ|

01002079c ರಾಜ್ಯಾನ್ನಿವರ್ತನಂ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತೇ ಸ್ಥಿತಿಃ||

01002080a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪಾಲನಂ ಚೈವ ರಕ್ಷಾ ಚಿತ್ರಾಂಗದಸ್ಯ ಚ|

01002080c ಹತೇ ಚಿತ್ರಾಂಗದೇ ಚೈವ ರಕ್ಷಾ ಭ್ರಾತುರ್ಯವೀಯಸಃ||

01002081a ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ತಥಾ ರಾಜ್ಯೇ ಸಂಪ್ರತಿಪಾದನಂ|

01002081c ಧರ್ಮಸ್ಯ ನೃಷು ಸಂಭೂತಿರಣೀಮಾಂಡವ್ಯಶಾಪಜಾ||

01002082a ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾಚ್ಚೈವ ಪ್ರಸೂತಿರ್ವರದಾನಜಾ|

63 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಮಹರ್ಷೇರಾಶ್ರಮಪದಂ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಚ ತಪಸ್ವಿನಃ| ಶಕುಂತಲಾಯಾಂ ದುಷ್ಯಂತಾದ್
ಭರತಶ್ಚಾಪಿ ಜಜ್ಞಿವಾನ್| ಯಸ್ಯ ಲೋಕೇಷು ನಾಮ್ನೇದಂ ಪ್ರಥಿತಂ ಭಾರತಂ ಕುಲಂ||
ಅರ್ಥಾತ್: ಕಣ್ವರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆಯು ಬೆಳೆದುದು, ಶಕುಂತಲಾ-ದುಷ್ಯಂತರ
ಸಮಾಗಮ, ಭರತನ ಜನ್ಮ - ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸಂಭವಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

01002082c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪಾಂಡೋಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸಂಭವಃ||

01002083a ವಾರಣಾವತಯಾತ್ರಾ ಚ ಮಂತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಚ|

64^{01002083c} ವಿದುರಸ್ಯ ಚ ವಾಕ್ಯೇನ ಸುರುಂಗೋಪಕ್ರಮಕ್ರಿಯಾ||

65^{01002084a} ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವನೇ ಘೋರೇ ಹಿಡಿಂಬಾಯಾಶ್ಚ ದರ್ಶನಂ|

66^{01002084c} ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ಯ ಚೋತ್ಪತ್ತಿರತ್ಯೈವ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಭಾಗೀರಥಿ ಮತ್ತು ಶಂತನುವಿನಲ್ಲಿ ವಸುಗಳ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ, ಅವರು ಪುನಃ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವುದು, ತೇಜೋವಂತ ವೀರ ಭೀಷ್ಮನ ಜನನ, ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ

64 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಕೂಟಸ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಪ್ರೇಷಣಂ ಪಾಂಡವಾನ್ ಪ್ರತಿ ಹಿತೋಪದೇಶಶ್ಚ ಪಥಿ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ| ವಿದುರೇಣ ಕೃತೋ ಯತ್ರ ಹಿತಾರ್ಥಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛಭಾಷಯಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಪಾಂಡವರ ವಾರಣಾವತ ಯಾತ್ರಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೊಡನೆ ಮಾಡಿದ ಕುಟಲೋಪಾಯ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಹಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಮ್ಲೇಚ್ಛಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಹಿತೋಪದೇಶ...

65 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ನಿಷಾಧ್ಯಾಃ ಪಂಚಪುತ್ರಾಯಾಃ ಸುಪ್ತಾಯಾ ಜತುವೇಶ್ಮನಿ| ಪುರೋಚನಸ್ಯ ಚಾತ್ಯೈವ ದಹನಂ ಸಂಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಜತುಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ನಿಷಾದಿ, ಅವಳ ಐವರು ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪುರೋಚನನ ದಹನ ಇವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

66 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ತತ್ಯೈವ ಚ ಹಿಡಿಂಬಶ್ಚ ವಧೋ ಭೀಮಾನ್ಮಹಾಬಲಾತ್| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮನಿಂದ ಹಿಡಿಂಬನ ವಧೆ...

ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪಾಲನೆ, ಚಿತ್ರಾಂಗದನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದು, ಚಿತ್ರಾಂಗದನ ಮರಣದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು, ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದ ಧರ್ಮನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು, ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನ ವರದಾನದಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುವಿನ ಜನನ, ಪಾಂಡವರ ಹುಟ್ಟು, ವಾರಣಾವತ ಯಾತ್ರೆ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಕುತಂತ್ರ, ವಿದುರನ ಮಾತಿನಂತೆ ಸುರಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದದ್ದು, ಘೋರ ವನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹಿಡಿಂಬಿಯ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಜನನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

- 67^{01002085a} ಅಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾ ಪಾಂಡೂನಾಂ ವಾಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಶ್ಮಿನಿ|
 01002085c ಬಕಸ್ಯ ನಿಧನಂ ಚೈವ ನಾಗರಾಣಾಂ ಚ ವಿಸ್ಮಯಃ||
 68^{01002086a} ಅಂಗಾರಪರ್ಣಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಗಂಗಾಕೂಲೇಽರ್ಜುನಸ್ತದಾ|

-
- 67 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:
 ಮಹರ್ಷೇರ್ಧರ್ಶನಂ ಚೈವ ವ್ಯಾಸಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಮಿತ ತೇಜಸ
 ಮಹರ್ಷಿ ವ್ಯಾಸನ ದರ್ಶನ...
- 68 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸಂಭವಶ್ಚೈವ
 ಕೃಷ್ಣಾಯಾಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚೈವ ಹ| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ ಸಮುಪಶೃತ್ಯ
 ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಾಃ|| ದೌಪದೀಂ ಪ್ರಾರ್ಯ ಯಂತಸ್ತೇ ಸ್ವಯಂವರದಿಧೃಕ್ಷಯಾ|
 ಪಾಂಚಾನಾನಭಿತೋ ಜಗ್ಮುರ್ಯತ್ರ ಕೌತೂಹಲಾನ್ವಿತಾಃ|| ಅರ್ಥಾತ್:
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತ, ವ್ಯಾಸನ
 ಮಾತಿನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ದೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವಕ್ಕೆ

69^{01002086c} ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಭಿತೋ ಯಯೌ||

01002087a ತಾಪತ್ಯಮಥ ವಾಸಿಷ್ಠಮೌರ್ವಂ ಚಾಖ್ಯಾನಮುತ್ತಮಂ|

01002087c ಪಂಚೇಂದ್ರಾಣಾಮುಪಾಖ್ಯಾನಮತ್ಯೈವಾದ್ಭುತಮುಚ್ಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ, ಬಕನ ಸಾವು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ವಿಸ್ಮಯ, ಗಂಗೆಯ ತಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಅಂಗಾರಪರ್ಣನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದುದು, ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಪಾಂಚಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದುದು, ತಪತಿ, ವಸಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಔರ್ವರ ಉತ್ತಮ ಆಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಐವರು ಇಂದ್ರರ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

70^{01002088a} ಪಂಚಾನಾಮೇಕಪತ್ನೀತ್ವೇ ವಿಮಶೋ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಚ|

ಹೊರಟಿದುದು...

69 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸಂಖ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತತಸ್ತೇನ ತಸ್ಮಾದೇವ ಚ ಶುಶ್ರವೇ| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಂಗಾರಪರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸಖ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದುದು...

70 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಪಾಂಚಾಲನಗರೇ ಚಾಪಿ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಭಿತ್ತಾ ಧನಂಜಯಃ| ದ್ರೌಪದೀಂ ಲಬ್ಧವಾನತ್ರ ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|| ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಯತ್ರ ಸಂರಬ್ಧಾನ್ ಪೃಥಿವೀಪತೀನ್| ಶಲ್ಯಕರ್ಣೌ ಚ ತರಸಾ ಜಿತವಂತೌ ಮಹಾಮೃಧೇ|| ಧೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ತಯೋಶ್ಚ ತದ್ವೀರ್ಯಮಪ್ರಮೇಯಮಮಾನುಷಮ್| ಶಂಕಮಾನೌ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಮಹಾಮತೀ|| ಜಗ್ಮತುಸ್ತೈಃ ಸಮಾಗಂತುಂ ಶಾಲಾಂ ಭಾರ್ಗವವೇಶ್ಮನಿ| ಅರ್ಥಾತ್: ಪಾಂಚಾಲನಗರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

01002088c ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ದೇವವಿಹಿತೋ ವಿವಾಹಶ್ಚಾಪ್ಯಮಾನುಷಃ||

01002089a ವಿದುರಸ್ಯ ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿದರ್ಶನಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ಚ|

01002089c ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವಾಸಶ್ಚ ತಥಾ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥಶಾಸನಂ||

01002090a ನಾರದಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಚೈವ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಸಮಯಕ್ರಿಯಾ|

01002090c ಸುಂದೋಪಸುಂದಯೋಸ್ತತ್ರ ಉಪಾಖ್ಯಾನಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ||

ಐವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಪತ್ನಿಯಕುರಿತು ದ್ರೌಪದನ ವಿಮರ್ಶೆ, ದ್ರೌಪದಿಯ ದೇವವಿಹಿತ ಅಮಾನುಷ ವಿವಾಹ, ವಿದುರನ ಆಗಮನ, ಕೇಶವನ ದರ್ಶನ, ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ, ನಾರದನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಸಮಯಕ್ರಿಯೆ, ಮತ್ತು ಸುಂದೋಪ-ಸುಂದರ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

01002091a ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವನವಾಸಶ್ಚ ಉಲೂಪ್ಯಾ ಪಥಿ ಸಂಗಮಃ|

01002091c ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಾನುಸಂಯಾನಂ ಬಭ್ರುವಾಹನಜನ್ಮ ಚ||

01002092a ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ ಸುಭದ್ರಾ ಚ ಕಾಮಯಾನೇನ ಕಾಮಿನೀ|

01002092c ವಾಸುದೇವಸ್ಯಾನುಮತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಚೈವ ಕಿರೀಟಿನಾ||

01002093a ಹರಣಂ ಗೃಹ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕೃಷ್ಣೇ ದೇವಕಿನಂದನೇ|

ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದು, ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಶಲ್ಯ-ಕರ್ಣರನ್ನೂ ಇತರ ರಾಜರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದುದು, ಅವರಿಬ್ಬರ ಅಪ್ರಮೇಯ ಅಮಾನುಷ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾಮತಿ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಅವರು ಪಾಂಡವರಿರಬಹುದೆಂದು ಸಂಕಸಿ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದುದು...

01002093c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಶ್ಚ ಕ್ರಧನುಷೋಃ ಖಾಂಡವಸ್ಯ ಚ ದಾಹನಂ||
 01002094a ಅಭಿಮನ್ಯೋಃ ಸುಭದ್ರಾಯಾಂ ಜನ್ಮ ಚೋತ್ತಮತೇಜಸಃ|
 01002094c ಮಯಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷೋ ಜ್ವಲನಾದ್ ಭುಜಂಗಸ್ಯ ಚ ಮೋಕ್ಷಣಂ|
 01002094e ಮಹರ್ಷೇರ್ಮಂದಪಾಲಸ್ಯ ಶಾಂಭ್ರ್ಯಂ ತನಯಸಂಭವಃ||
 01002095a ಇತ್ಯೇತದಾಧಿಪವೋಕ್ತಂ ಪ್ರಥಮಂ ಬಹುವಿಸ್ತರಂ|
 01002095c ಅಧ್ಯಾಯಾನಾಂ ಶತೇ ದ್ವೇ ತು ಸಂಖ್ಯಾತೇ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ|
 01002095e ಅಷ್ಟಾದಶೈವ ಚಾಧ್ಯಾಯಾ ವ್ಯಾಸೇನೋತ್ತಮತೇಜಸಾ||
 01002096a ಸಪ್ತ ಶ್ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಥಾ ನವ ಶತಾನಿ ಚ|
 01002096c ಶ್ಲೋಕಾಶ್ಚ ಚತುರಾಶೀತಿದ್ಯುಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಪಾರ್ಥನ ವನವಾಸ, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಲೂಪಿಯೊಡನೆ ಸಂಗಮ, ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಭೃವಾಹನನ ಜನನ, ಕಾಮ ಪೀಡಿತ ಕಿರೀಟಿಯು ವಾಸುದೇವನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಕಾಮಿನಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ದುದು, ದೇವಕಿನಂದನ ಕೃಷ್ಣನು ವಧುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು, ಖಾಂಡವ ದಹನ ಮತ್ತು ಚಕ್ರ ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸುಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮತೇಜಸ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಜನನ, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಮಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಪಗಳ ಮೋಕ್ಷ, ಮಹರ್ಷಿ ಮಂದಪಾಲನಿಗೆ ಶಾಂಗ್ರ ಎನ್ನುವ ಮಗನ ಜನನ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ೨೧೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಋಷಿ ಉತ್ತಮತೇಜಸ ವ್ಯಾಸನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೯೪೦.

- 01002097a ದ್ವಿತೀಯಂ ತು ಸಭಾಪರ್ವ ಬಹುವೃತ್ತಾಂತಮುಚ್ಯತೇ|
- 01002097c ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕಿಂಕರಾಣಾಂ ಚ ದರ್ಶನಂ||
- 01002098a ಲೋಕಪಾಲಸಭಾಖ್ಯಾನಂ ನಾರದಾದ್ದೇವದರ್ಶನಾತ್|
- 01002098c ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ ಚಾರಂಭೋ ಜರಾಸಂದವಧಸ್ತಥಾ||
- 01002099a ಗಿರಿವ್ರಜೇ ನಿರುದ್ಧಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಕೃಷ್ಣೇನ ಮೋಕ್ಷಣಂ|
- 01002099c ರಾಜಸೂಯೇಽರ್ಘ್ಯಸಂವಾದೇ ಶಿಶುಪಾಲವಧಸ್ತಥಾ||
- 01002100a ಯಜ್ಞೇ ವಿಭೂತಿಂ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಃಖಾಮರ್ಷಾನ್ವಿತಸ್ಯ ಚ|
- 01002100c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾವಹಾಸೋ ಭೀಮೇನ ಚ ಸಭಾತಲೇ||
- 01002101a ಯತ್ರಾಸ್ಯ ಮನ್ಯುರುದ್ಭೂತೋ ಯೇನ ದ್ರುತಮಕಾರಯತ್|
- 01002101c ಯತ್ರ ಧರ್ಮಸುತಂ ದ್ರುತೇ ಶಕುನಿಃ ಕಿತವೋಽಜಯತ್||
- 01002102a ಯತ್ರ ದ್ರುತಾರ್ಣವೇ ಮಗ್ನಾನ್ ದ್ರೌಪದೀ ನೌರಿವಾರ್ಣವಾತ್|
- 01002102c ತಾರಯಾಮಾಸ ತಾಂಸ್ತೀರ್ಣಾನ್ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ|
- 01002102e ಪುನರೇವ ತತೋ ದ್ರುತೇ ಸಮಾಹ್ವಯತ ಪಾಂಡವಾನ್||
- 01002103a ಏತತ್ ಸರ್ವಂ ಸಭಾಪರ್ವ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|
- 01002103c ಅಧ್ಯಾಯಾಃ ಸಪ್ತತಿರ್ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತಥಾ ದ್ವೌ ಚಾತ್ರ ಸಂಖ್ಯಯಾ||
- 01002104a ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ರೇ ತು ಪಂಚ ಶ್ಲೋಕಶತಾನಿ ಚ|
- 01002104c ಶ್ಲೋಕಾಶ್ಚೈಕಾದಶ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಪರ್ವಣ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಎರಡನೆಯ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸಭಾಕ್ರಿಯೆ, ಪಾಂಡವರ ಕಿಂಕರರ ವಿವರಣೆ, ನಾರದ ದೇವದರ್ಶನದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಪಾಲಕರ ಸಭಾಖ್ಯಾನ, ರಾಜಸೂಯದ ತಯಾರಿ ಮತ್ತು ಜರಾಸಂಧನ ವಧೆ, ಗಿರಿವ್ರಜದಲ್ಲಿ

ಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದ ರಾಜರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ, ರಾಜಸೂಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯದ ಕುರಿತ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನ ವಧೆ, ವೈಭವೋಪೇತ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಃಖ-
 ಅಸೂಯೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದು, ಸಭಾತಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಭೀಮನಿಂದ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದು, ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದ್ಯೂತದ ಆಯೋಜನೆ, ಆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಕಪಟಿ ಶಕುನಿಯಿಂದ ಧರ್ಮಸುತನ ಸೋಲು, ದ್ಯೂತದಿಂದಾದ ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ದ್ರಾಪದಿಯನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿದ್ದು, ಮತ್ತು ಸೋಲಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪುನಃ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದುದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಭಾಪರ್ವದ ೭೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತಿಳಿದವರು ಈ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೫೧೧ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

- 01002105a ಅತಃ ಪರಂ ತೃತೀಯಂ ತು ಜ್ಞೇಯಮಾರಣ್ಯಕಂ ಮಹತ್ |
 01002105c ಪೌರಾನುಗಮನಂ ಚೈವ ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ||
 01002106a ವೃಷ್ಟೀನಾಮಾಗಮೋ ಯತ್ರ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ |
 01002106c ಯತ್ರ ಸೌಭವಧಾಖ್ಯಾನಂ ಕಿರ್ಮೀರವಧ ಏವ ಚ |
 01002106e ಅಸ್ತ್ರಹೇತೋರ್ವಿವಾಸಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ ||
 01002107a ಮಹಾದೇವೇನ ಯುದ್ಧಂ ಚ ಕಿರಾತವಪುಷಾ ಸಹ |
 01002107c ದರ್ಶನಂ ಲೋಕಪಾಲಾನಾಂ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಮೇವ ಚ ||

- 01002108a ದರ್ಶನಂ ಬೃಹದಶ್ವಸ್ಯ ಮಹರ್ಷೇರ್ಭಾವಿತಾತ್ಮನಃ|
- 01002108c ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ಯ ಚಾರ್ತಸ್ಯ ವ್ಯಸನೇ ಪರಿದೇವನಂ||
- 01002109a ನಲೋಪಾಖ್ಯಾನಮತ್ರೈವ ಧರ್ಮಿಷ್ಟಂ ಕರುಣೋದಯಂ|
- 01002109c ದಮಯಂತ್ಯಾಃ ಸ್ಥಿತಿಯತ್ರ ನಲಸ್ಯ ವ್ಯಸನಾಗಮೇ||
- 01002110a ವನವಾಸಗತಾನಾಂ ಚ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|
- 01002110c ಸ್ವರ್ಗೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಾಖ್ಯಾತಾ ಲೋಮಶೇನಾರ್ಜುನಸ್ಯ ವೈ||
- 01002111a ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ತಥೈವಾತ್ರ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|
- 01002111c ಜಟಾಸುರಸ್ಯ ತತ್ರೈವ ವಧಃ ಸಮುಪವರ್ಣ್ಯತೇ||
- 01002112a ನಿಯುಕ್ತೋ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಗಂಧಮಾದನೇ|
- 01002112c ಯತ್ರ ಮಂದಾರಪುಷ್ಪಾರ್ಥಂ ನಲಿನೀಂ ತಾಮಧರ್ಷಯತ್||
- 01002113a ಯತ್ರಾಸ್ಯ ಸುಮಹದ್ ಯುದ್ಧಮಭವತ್ಸಹ ರಾಕ್ಷಸೈಃ|
- 01002113c ಯಕ್ಷೈಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾವೀರ್ಯೈರ್ಮಣಿಮತ್ಪ್ರಮುಖೈಸ್ತಥಾ||
- 01002114a ಆಗಸ್ತ್ಯಮಪಿ ಚಾಖ್ಯಾನಂ ಯತ್ರ ವಾತಾಪಿಭಕ್ಷಣಂ|
- 01002114c ಲೋಪಾಮುದ್ರಾಭಿಗಮನಮಪತ್ಯಾರ್ಥಂ ಋಷೇರಪಿ||
- 01002115a ತತಃ ಶ್ರೇನಕಪೋತೀಯಮುಪಾಖ್ಯಾನಮನಂತರಂ|
- 01002115c ಇಂದ್ರೋಽಗ್ನಿಯತ್ರ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಅಜಿಜ್ಞಾಸನ್ ಶಿಬಿಂ ನೃಪಂ||
- 01002116a ಋಶ್ಯಶೃಂಗಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಕೌಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ|
- 01002116c ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಭೂರಿತೇಜಸಃ||
- 01002117a ಕಾರ್ತವೀರ್ಯವಧೋ ಯತ್ರ ಹೈಹಯಾನಾಂ ಚ ವರ್ಣ್ಯತೇ|
- 01002117c ಸೌಕನ್ಯಮಪಿ ಚಾಖ್ಯಾನಂ ಚ್ಯವನೋ ಯತ್ರ ಭಾರ್ಗವಃ||
- 01002118a ಶರ್ಯಾ ತಿಯಜ್ಞೇ ನಾಸತ್ಯೈ ಕೃತವಾನ್ ಸೋಮಪೀಥಿನೌ|

- 01002118c ತಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಯತ್ರ ಸ ಮುನಿಯೌವನಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಃ||
- 01002119a ಜಂತೂಪಾಖ್ಯಾನಮತ್ಯೈವ ಯತ್ರ ಪುತ್ರೇಣ ಸೋಮಕಃ|
- 01002119c ಪುತ್ರಾರ್ಥಮಯಜದ್ರಾಜಾ ಲೇಭೇ ಪುತ್ರಶತಂ ಚ ಸಃ||
- 01002120a ಅಷ್ಟಾವಕ್ರೀಯಮತ್ಯೈವ ವಿವಾದೇ ಯತ್ರ ಬಂದಿನಂ|
- 01002120c ವಿಜಿತ್ಯ ಸಾಗರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪಿತರಂ ಲಬ್ಧವಾನ್ಯುಷಿಃ||
- 01002121a ಅವಾಪ್ಯ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಗುರ್ವರ್ಥೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|
- 01002121c ನಿವಾತಕವಚೈರ್ಯುದ್ಧಂ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿಭಿಃ||
- 01002122a ಸಮಾಗಮಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ಗಂಧಮಾದನೇ|
- 01002122c ಘೋಷಯಾತ್ರಾ ಚ ಗಂಧರ್ವೈರ್ಯತ್ರ ಯುದ್ಧಂ ಕಿರೀಟಿನಃ||
- 01002123a ಪುನರಾಗಮನಂ ಚೈವ ತೇಷಾಂ ದ್ವೈತವನಂ ಸರಃ|
- 01002123c ಜಯದ್ರಥೇನಾಪಹಾರೋ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚಾಶ್ರಮಾಂತರಾತ್||
- 01002124a ಯತ್ಯೈನಮನ್ವಯಾದ್ಭೀಮೋ ವಾಯುವೇಗಸಮೋ ಜವೇ|
- 01002124c ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಸ್ಯಾಯಾಮುಪಾಖ್ಯಾನಾನಿ ಭಾಗಶಃ||
- 01002125a ಸಂದರ್ಶನಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸಂವಾದಶ್ಚೈವ ಸತ್ಯಯಾ|
- 01002125c ವ್ರೀಹಿದ್ರೋಣಿಕಮಾಖ್ಯಾನಂ ಐಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ತಥೈವ ಚ||
- 01002126a ಸಾವಿತ್ರೈದ್ಧಾಲಕೀಯಂ ಚ ವೈನ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ|
- 01002126c ರಾಮಾಯಣಮುಪಾಖ್ಯಾನಮತ್ಯೈವ ಬಹುವಿಸ್ತರಂ||
- 01002127a ಕರ್ಣಸ್ಯ ಪರಿಮೋಷೋಽತ್ರ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ಪುರಂದರಾತ್|
- 01002127c ಆರಣೇಯಮುಪಾಖ್ಯಾನಂ ಯತ್ರ ಧರ್ಮೋಽನ್ವಶಾತ್ಸುತಂ|
- 01002127e ಜಗ್ಮುರ್ಬಲವರಾ ಯತ್ರ ಪಾಂಡವಾಃ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ||
- 01002128a ಏತದಾರಣ್ಯಕಂ ಪರ್ವ ತೃತೀಯಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ|

01002128c ಅತ್ರಾಧ್ಯಾಯಶತೇ ದ್ವೇ ತು ಸಂಖ್ಯಾತೇ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ|

01002128e ಏಕೋನಸಪ್ತಶ್ಚೈವ ತಥಾಧ್ಯಾಯಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ||

01002129a ಏಕಾದಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಷಟ್ ಶತಾನಿ ಚ|

01002129c ಚತುಃಷಷ್ಟಿಸ್ತಥಾ ಶ್ಲೋಕಾಃ ಪರ್ವೈತತ್ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ||

ನಂತರದ ಮೂರನೆಯ ಪರ್ವ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅರಣ್ಯಕ ಪರ್ವವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಧೀಮಂತ ಧರ್ಮಪುತ್ರನನ್ನು ಪೌರಜನರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರೆಲ್ಲರ ಆಗಮನ, ಸೌಭವಧೆ ಮತ್ತು ಕಿರ್ಮೀರ ವಧೆಯ ಅಖ್ಯಾನಗಳು, ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಅಮಿತ ತೇಜಸ ಪಾರ್ಥನ ನಿರ್ಗಮನ, ಕಿರಾತ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾದೇವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ, ಲೋಕಪಾಲಕರ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ, ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮಹರ್ಷಿ ಬೃಹದಶ್ವನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವ್ಯಸನ ಪರಿವೇದನೆ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ನಳನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದಮಯಂತಿಯ ಕರುಣೋದಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ನಲೋಪಾಖ್ಯಾನ, ಲೋಮಶನಿಂದ ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಜೀವನದ ವರದಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ಜಟಾಸುರ ವಧೆ, ಮಂದಾರಪುಷ್ಪಾರ್ಥವಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೀಮಸೇನನು ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸರೋವರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೀಳುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಯಕ್ಷರ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಾವೀರ ಮಣಿಮತನೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಭೀಕರ ಯುದ್ಧ, ವಾತಾಪಿ ಭಕ್ಷಣ,

ಪುತ್ತಾಥ್ ಋಷಿ ಮತ್ತು ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ
 ಸಮಾಗಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಕಥೆ, ಗಿಡುಗ ಮತ್ತು
 ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಕಥೆ, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರು ನೃಪ ಶಿಬಿಯನ್ನು
 ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು, ಕೌಮಾರ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಋಶ್ಯಶೃಂಗನ ಚರಿತ್ರೆ,
 ಭೂರಿತೇಜಸ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆ, ಹೈಹಯ
 ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯನ ವಧೆ, ಭಾರ್ಗವ ಚ್ಯವನನು ಶರ್ಯಾತಿಯ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ
 ನಾಸತ್ಯರೀರ್ವರೂ ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ
 ಅವರೀರ್ವರಿಗೂ ಯೌವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ
 ಸುಕನ್ಯೋಪಖ್ಯಾನ, ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಯಜಿಸಿ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು
 ಪಡೆದ ರಾಜ ಸೋಮಕ ಜಂತುವಿನ ಕಥೆ, ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯನ್ನು
 ಸೋಲಿಸಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ತಂದೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಋಷಿ
 ಅಷ್ಠಾವಕ್ರನ ಕಥೆ, ಹಿರಿಯವನಿಗಾಗಿ ದಿವ್ಯಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ
 ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿ ನಿವಾತಕವಚರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ
 ಮಾಡಿದ್ದು, ಗಂಧಮಾದನದಲ್ಲಿ ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥನ
 ಸಮಾಗಮ, ಘೋಷಯಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರೊಂದಿಗೆ ಕಿರೀಟಿಯ
 ಯುದ್ಧ, ಅವರು ಪುನಃ ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ
 ಜಯದ್ರಥನಿಂದ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯ ಅಪಹರಣ ಮತ್ತು
 ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ವಾಯುವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ್ದು,
 ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಂದ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಕೃಷ್ಣನ
 ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ, ವ್ರೀಹಿದ್ರೋಣಿ
 ಮತ್ತು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಕಥೆಗಳು, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಉದ್ದಾಲಕ ಮತ್ತು ಇತರ

ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಬಹುವಿಸ್ತಾರ ರಾಮಾಯಣೋಪಖ್ಯಾನ,
ಪುರಂದರನು ಕರ್ಣನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ದಾನವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆಯುವುದು,
ಧರ್ಮನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತ ಅರಣ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನ, ಮತ್ತು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದುದು,
ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೂರನೆಯ ಆರಣ್ಯಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೬೯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮತ್ತು ೧೧,೬೬೪
ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

- 01002130a ಅತಃ ಪರಂ ನಿಬೋಧೇದಂ ವೈರಾಟಂ ಪರ್ವ ವಿಸ್ತರಂ|
01002130c ವಿರಾಟನಗರಂ ಗತ್ವಾ ಶ್ಮಶಾನೇ ವಿಪುಲಾಂ ಶಮೀಂ|
01002130e ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸನ್ನಿದಧುಸ್ತತ್ರ ಪಾಂಡವಾ ಆಯುಧಾನ್ಯುತ||
01002131a ಯತ್ರ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ಚದ್ಮಭಿರ್ನ್ಯವಸಂತ ತೇ|
01002131c ದುರಾತ್ಮನೋ ವಧೋ ಯತ್ರ ಕೀಚಕಸ್ಯ ವೃಕೋದರಾತ್||
01002132a ಗೋಗ್ರಹೇ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೇನ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಕುರವೋ ಯುಧಿ|
01002132c ಗೋಧನಂ ಚ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷಿತಂ ಯತ್ರ ಪಾಂಡವೈಃ||
01002133a ವಿರಾಟೇನೋತ್ತರಾ ದತ್ತಾ ಸ್ನುಷಾ ಯತ್ರ ಕಿರೀಟಿನಃ|
01002133c ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಸೌಭದ್ರಮರಿಘಾತಿನಂ||
01002134a ಚತುರ್ಥಮೇತದ್ ವಿಪುಲಂ ವೈರಾಟಂ ಪರ್ವ ವರ್ಣಿತಂ|
01002134c ಅತ್ರಾಪಿ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾತಮಧ್ಯಾಯಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ||
01002135a ಸಪ್ತಷಷ್ಠಿರಥೋ ಪೂರ್ಣಾ ಶ್ಲೋಕಾಗ್ರಮಪಿ ಮೇ ಶೃಣು|
01002135c ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ರೇ ತು ಶ್ಲೋಕಾಃ ಪಂಚಾಶದೇವ ತು|

01002135e ಪರ್ವಣ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾಃ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ||

ನಂತರದ್ದು ವಿಸ್ತಾರ ವಿರಾಟ ಪರ್ವ. ವಿರಾಟನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಶಮೀ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುದು, ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ, ವೃಕೋದರನಿಂದ ದುರಾತ್ಮ ಕೀಚಕನ ವಧೆ, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೌರವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವ ಪಾರ್ಥನು ಸೋಲಿಸಿ ವಿರಾಟನ ಗೋಧನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದು, ಮಗಳು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ವಿರಾಟನು ಕಿರೀಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅವನು ಅರಿಫಾತಿ, ಸೌಭದ್ರಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮನು ಇದರಲ್ಲಿಯ ೨,೦೫೦ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ೬೭ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01002136a ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಪಂಚಮಂ ಶೃಣ್ವತಃ ಪರಂ|

01002136c ಉಪಪ್ಲವ್ಯೇ ನಿವಿಷ್ಠೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಜಿಗೀಷಯಾ|

01002136e ದುರ್ಯೋಧನೋಽರ್ಜುನಶ್ಚೈವ ವಾಸುದೇವಮುಪಸ್ಥಿತೌ||

01002137a ಸಾಹಾಯ್ಯಮಸ್ಮಿನ್ ಸಮರೇ ಭವಾನ್ನಾ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ|

01002137c ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ವಚನೇ ಕೃಷ್ಣೋ ಯತ್ರೋವಾಚ ಮಹಾಮತಿಃ||

01002138a ಅಯುಧ್ಯಮಾನಮಾತ್ಮಾನಂ ಮಂತ್ರಿಣಂ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

01002138c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ವಾ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯ ವಾ ಕಿಂ ದದಾಮ್ಯಹಂ||

01002139a ವವ್ರೇ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸೈನ್ಯಂ ಮಂದಾತ್ಮಾ ಯತ್ರ ದುರ್ಮತಿಃ|

- 01002139c ಅಯುಧ್ಯಮಾನಂ ಸಚಿವಂ ಪಪ್ರೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಧನಂಜಯಃ||
- 01002140a ಸಂಜಯಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಶರ್ಮಾರ್ಥಂ ಪಾಂಡವಾನ್ ಪ್ರತಿ|
- 01002140c ಯತ್ರ ದೂತಂ ಮಹಾರಾಜೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||
- 01002141a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಪಾಂಡವಾನ್ಯತ್ರ ವಾಸುದೇವಪುರೋಗಮಾನ್|
- 01002141c ಪ್ರಜಾಗರಃ ಸಂಪ್ರಜಜ್ಞೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಚಿಂತಯಾ||
- 01002142a ವಿದುರೋ ಯತ್ರ ವಾಕ್ಯಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಹಿತಾನಿ ಚ|
- 01002142c ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ರಾಜಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮನೀಷಿಣಂ||
- 01002143a ತಥಾ ಸನತ್ಸುಜಾತೇನ ಯತ್ರಾಧ್ಯಾತ್ಮಮನುತ್ತಮಂ|
- 01002143c ಮನಸ್ತಾಪಾನ್ವಿತೋ ರಾಜಾ ಶ್ರಾವಿತಃ ಶೋಕಲಾಲಸಃ||
- 01002144a ಪ್ರಭಾತೇ ರಾಜಸಮಿತೌ ಸಂಜಯೋ ಯತ್ರ ಚಾಭಿಭೋಃ|
- 01002144c ಐಕಾತ್ಮ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪ್ರೋಕ್ತವಾನರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ||
- 01002145a ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣೋ ದಯಾಪನ್ನಃ ಸಂದಿಮಿಚ್ಛನ್ನಹಾಯಶಾಃ|
- 01002145c ಸ್ವಯಮಾಗಾಚ್ಚ ಮಂ ಕರ್ತುಂ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||
- 01002146a ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ ದುರ್ಯೋಧನೇನ ವೈ|
- 01002146c ಶರ್ಮಾರ್ಥಂ ಯಾಚಮಾನಸ್ಯ ಪಕ್ಷಯೋರುಭಯೋರ್ಹಿತಂ||
- 01002147a ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಾದೀನಾಂ ದುಷ್ಟಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಂತ್ರಿತಂ|
- 01002147c ಯೋಗೇಶ್ವರತ್ವಂ ಕೃಷ್ಣೇನ ಯತ್ರ ರಾಜಸು ದರ್ಶಿತಂ||
- 01002148a ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಕೃಷ್ಣೇನ ಯತ್ರ ಕರ್ಣೋಽನುಮಂತ್ರಿತಃ|
- 01002148c ಉಪಾಯಪೂರ್ವಂ ಶೌಂಡೀರ್ಯಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಶ್ಚ ತೇನ ಸಃ||
- 01002149a ತತಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿನಿಯಾತ್ರಾ ರಥಾಶ್ವನರದಂತಿನಾಂ|
- 01002149c ನಗರಾದ್ಧಾಸ್ತಿನಪುರಾದ್ ಬಲಸಂಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ||

01002150a ಯತ್ರ ರಾಜ್ಞಾ ಉಲೂಕಸ್ಯ ಪ್ರೇಷಣಂ ಪಾಂಡವಾನ್ ಪ್ರತಿ|
 01002150c ಶ್ವೋಭಾವಿನಿ ಮಹಾಯುದ್ಧೇ ದೂತ್ಯೇನ ಕ್ರೂರವಾದಿನಾ|
 01002150e ರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾನಮಂಬೋಪಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ||
 01002151a ಏತತ್ಸುಬಹುವೃತ್ತಾಂತಂ ಪಂಚಮಂ ಪರ್ವ ಭಾರತೇ|
 01002151c ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಸಂದಿವಿಗ್ರಹಸಂಶ್ರಿತಂ||
 01002152a ಅಧ್ಯಾಯಾಃ ಸಂಖ್ಯಯಾ ತ್ವತ್ರ ಷಡಶೀತಿಶತಂ ಸ್ಮೃತಂ|
 01002152c ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಾವಂತೈವ ಶತಾನಿ ಚ||
 01002153a ಶ್ಲೋಕಾಶ್ಚ ನವತಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತಥೈವಾಷ್ಟೌ ಮಹಾತ್ಮನಾ|
 01002153c ವ್ಯಾಸೇನೋದಾರಮತಿನಾ ಪರ್ವಣ್ಯಸ್ಮಿಸ್ತಪೋಧನಾಃ||

ಈಗ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಐದನೆಯ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಿರಿ.
 ಪಾಂಡವರು ಉಪಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು
 ಅರ್ಜುನ ಇಬ್ಬರೂ ವಾಸುದೇವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದುದು, ಈ
 ಸಮರದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು
 ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಮಹಾಮತಿ ಕೃಷ್ಣನು ಪುರುಷರ್ಷಭರೇ! ಯುದ್ಧವನ್ನು
 ಮಾಡದೇ ಇರುವ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯ
 ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ
 ಮಂದಾತ್ಮ ದುರ್ಮತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು
 ಧನಂಜಯನು ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವ ಸಚಿವನನ್ನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
 ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು, ಪ್ರತಾಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
 ಶಾಂತಿಗೋಸ್ಕರ ಸಂಜಯನನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ದೂತನನ್ನಾಗಿ

ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು, ಪಾಂಡವರು, ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರ
 ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರಾಹೀನನಾಗಿದ್ದು,
 ಮನುಷ್ಯರ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ವಿದುರನು ವಿಚಿತ್ರ ವಾಖ್ಯೆಗಳಿಂದ
 ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು, ಶೋಕಲಾಲಸ ಮತ್ತು ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ
 ಬಳಲಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಸನತ್ಸುಜಾತನ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ
 ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ
 ರಾಜದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜಯನು ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರ
 ಏಕಾತ್ಮತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು, ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಲು
 ಸಂಧಿಯನ್ನಿಚ್ಛಿಸಿ ಮಹಾಯಶ ದಯಾಪನ್ನ ಕೃಷ್ಣನು ನಾಗಸಾಹ್ವಯ
 ನಗರಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ಆಗಮಿಸಿದ್ದು, ಕೃಷ್ಣನು ಯಾಚಿಸಿದ ಉಭಯ
 ಪಕ್ಷಗಳ ಹಿತಕಾರಣಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು
 ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದು, ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನರ ದುಷ್ಟ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ
 ಕೃಷ್ಣನು ರಾಜರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯೋಗೇಶ್ವರತ್ವವನ್ನು
 ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದು, ಕರ್ಣನನ್ನು ರಥದಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು
 ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕರ್ಣನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ
 ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದು, ಹಸ್ತಿನಾಪುರ ನಗರದಿಂದ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಥ,
 ಕುದುರೆ, ಕಾದಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಆನೆಗಳು ಹೊರಟಿದ್ದು, ಕ್ರೂರವಾದಿ
 ರಾಜನು ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಒಂದು ದಿನದ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ
 ಉಲೂಕನನ್ನು ದೂತನನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು, ರಥ ಮತ್ತು
 ಅತಿರಥರನ್ನು ಎಣಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂಬೋಪಾಖ್ಯಾನ, ಈ ಎಲ್ಲ
 ಮತ್ತು ಇತರ ಬಹಳ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಐದನೆಯ ಪರ್ವ

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೬೮
ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮತ್ತು ೬೬೯೮ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ.

01002154a ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಂ ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ|

01002154c ಜಂಬೂಖಂಡವಿನಿರ್ಮಾಣಂ ಯತ್ರೋಕ್ತಂ ಸಂಜಯೇನ ಹ||

01002155a ಯತ್ರ ಯುದ್ಧಮಭೂದ್ಭೋರಂ ದಶಾಹಾನ್ಯತಿದಾರುಣಂ|

01002155c ಯತ್ರ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸೈನ್ಯಂ ವಿಷಾದಮಗಮತ್ ಪರಂ||

01002156a ಕಶ್ಮಲಂ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಾಸುದೇವೋ ಮಹಾಮತಿಃ|

01002156c ಮೋಹಜಂ ನಾಶಯಾಮಾಸ ಹೇತುಭಿರ್ಮೋಕ್ಷದರ್ಶನೈಃ||

01002157a ಶಿಖಂಡಿನಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾಧನುಃ|

01002157c ವಿನಿಘ್ನನ್ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈ ರಥಾದ್ ಭೀಷ್ಮಮಪಾತಯತ್||

01002158a ಷಷ್ಠಮೇತನ್ ಮಹಾಪರ್ವ ಭಾರತೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ|

01002158c ಅಧ್ಯಾಯಾನಾಂ ಶತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸಪ್ತದಶ ತಥಾಪರೇ||

01002159a ಪಂಚ ಶ್ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಂಖ್ಯಯಾಷ್ಠೌ ಶತಾನಿ ಚ|

01002159c ಶ್ಲೋಕಾಶ್ಚ ಚತುರಾಶೀತಿಃ ಪರ್ವಣ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ|

01002159e ವ್ಯಾಸೇನ ವೇದವಿದುಷಾ ಸಂಖ್ಯಾತಾ ಭೀಷ್ಮಪರ್ವಣಿ||

ಮುಂದಿನದು ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳ ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ. ಸಂಜಯನು
ವರ್ಣಿಸಿದ ಜಂಬೂಖಂಡ ನಿರ್ಮಾಣ, ಘೋರ ದಾರುಣ ಯುದ್ಧದ
ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೈನ್ಯವು ಮಹತ್ತರ ವಿಷಾದವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮಹಾಮತಿ ವಾಸುದೇವನು ಮೋಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ
ಪಾರ್ಥನ ಕಶ್ಮಲವನ್ನು ಮೋಕ್ಷ ದರ್ಶನಗಳಿಂದ ನಾಶಮಾಡಿದ್ದು,

ಮಹಾಧನು ಪಾರ್ಥನು ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ತೀಕ್ಷ್ಣ
 ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ರಥದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದ್ದು
 ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವೇದವಿದುಷ ವ್ಯಾಸ ರಚಿತ ಭಾರತದ ಈ ಆರನೆಯ
 ಮಹಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ೧೧೭ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೫,೮೮೪
 ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿವೆ.

- 01002160a ದ್ರೋಣಪರ್ವ ತತಶ್ಚಿತ್ರಂ ಬಹುವೃತ್ತಾಂತಮುಚ್ಯತೇ|
 01002160c ಯತ್ರ ಸಂಶಪ್ತಕಾಃ ಪಾರ್ಥಮಪನಿನ್ಯೂ ರಣಾಜಿರಾತ್||
 01002161a ಭಗದತ್ತೋ ಮಹಾರಾಜೋ ಯತ್ರ ಶಕ್ರಸಮೋ ಯುಧಿ|
 01002161c ಸುಪ್ರತೀಕೇನ ನಾಗೇನ ಸಹ ಶಸ್ತ್ರಃ ಕಿರೀಟಿನಾ||
 01002162a ಯತ್ರಾಭಿಮನ್ಯುಂ ಬಹವೋ ಜಘ್ನುರ್ಲೋಕಮಹಾರಥಾಃ|
 01002162c ಜಯದ್ರಥಮುಖಾ ಬಾಲಂ ಶೂರಮಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಂ||
 01002163a ಹತೇಽಭಿಮನ್ಯೌ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಮ್ಯಗೇ|
 01002163c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಃ ಸಪ್ತ ಹತ್ವಾ ಹತೋ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ|
 01002163e ಸಂಶಪ್ತಕಾವಶೇಷಂ ಚ ಕೃತಂ ನಿಃಶೇಷಮಾಹವೇ||
 01002164a ಅಲಂಬುಸಃ ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ಜಲಸಂದಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|
 01002164c ಸೌಮದತ್ತಿರ್ವಿರಾಟಶ್ಚ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|
 01002164e ಘಟೋತ್ಕಚಾದಯಶ್ಚಾನ್ಯೇ ನಿಹತಾ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ||
 01002165a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಪಿ ಚಾತ್ರೈವ ದ್ರೋಣೇ ಯುಧಿ ನಿಪಾತಿತೇ|
 01002165c ಅಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರೋಗ್ರಂ ನಾರಾಯಣಮಮರ್ಷಿತಃ||
 01002166a ಸಪ್ತಮಂ ಭಾರತೇ ಪರ್ವ ಮಹದೇತದುದಾಹೃತಂ|

01002166c ಅತ್ರ ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಃ ಪ್ರಾಯಶೋ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ|

01002166e ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಯೇ ಶೂರಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ||

01002167a ಅಧ್ಯಾಯಾನಾಂ ಶತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಮಧ್ಯಾಯಾಃ ಸಪ್ತಸ್ತಥಾ|

01002167c ಅಷ್ಟೈ ಶ್ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಥಾ ನವ ಶತಾನಿ ಚ||

01002168a ಶ್ಲೋಕಾ ನವ ತಥೈವಾತ್ರ ಸಂಖ್ಯಾತಾಸ್ತತ್ತ್ವ ದರ್ಶಿನಾ|

01002168c ಪಾರಾಶರ್ಯೇಣ ಮುನಿನಾ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ||

ನಂತರ ವಿಚಿತ್ರ ಬಹು ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ದ್ರೋಣಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕರು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು, ಕಿರೀಟಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರಸಮ ಮಹಾರಾಜ ಭಗದತ್ತನನ್ನು ಅವನ ಆನೆ ಸುಪ್ರತೀಕನ ಸಹಿತ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದು, ಇನ್ನೂ ಯೌವನವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇದ್ದ ಶೂರ ಬಾಲಕ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಜಯದ್ರಥನೂ ಸೇರಿ ಹಲವಾರು ಲೋಕಮಹಾರಥಿಗಳು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದು, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಕೃದ್ಧನಾದ ಪಾರ್ಥನು ಒಟ್ಟು ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದು, ವೀರ ಅಲಂಬುಸ, ಶೃತಾಯು, ಜಲಸಂಘ, ಸೋಮದತ್ತ, ವಿರಾಟ, ಮಹಾರಥಿ ದೃಪದ, ಘಟೋತ್ಕಚ, ದ್ರೋಣ ಮೊದಲಾದವರ ಮರಣ, ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ನಂತರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಉಗ್ರ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಪ್ತಮ ಪರ್ವ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಮಹಾ

ಮಹೀಪಾಲರ ಸಾವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುನಿ ಪಾರಾಶರಿಯಿಂದ ಈ ದ್ರೋಣಪರ್ವವು ಒಟ್ಟು ೮,೯೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳೊನ್ನೊಳಗೊಂಡ ೧೭೦ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

01002169a ಅತಃ ಪರಂ ಕರ್ಣಪರ್ವ ಪೋಚ್ಯತೇ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ|

01002169c ಸಾರಥ್ಯೇ ವಿನಿಯೋಗಶ್ಚ ಮದ್ರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01002169e ಆಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ರ ಪೌರಾಣಂ ತ್ರಿಪುರಸ್ಯ ನಿಪಾತನಂ||

01002170a ಪ್ರಯಾಣೇ ಪರುಷಶ್ಚಾತ್ರ ಸಂವಾದಃ ಕರ್ಣಶಲ್ಯಯೋಃ|

01002170c ಹಂಸಕಾಕೀಯಮಾಖ್ಯಾನಮತ್ರೈವಾಕ್ಷೇಪಸಂಹಿತಂ||

01002171a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಚ ಕ್ರೋಧೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಕಿರೀಟಿನೋಃ|

01002171c ದ್ವೈರಥೇ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೇನ ಹತಃ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಥಃ||

01002172a ಅಷ್ಟಮಂ ಪರ್ವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮೇತದ್ಭಾರತಚಿಂತಕೈಃ|

01002172c ಏಕೋನಸಪ್ತತಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಃ ಕರ್ಣಪರ್ವಣಿ|

01002172e ಚತ್ವಾರ್ಯೇವ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನವ ಶ್ಲೋಕಶತಾನಿ ಚ||

ಇದರ ನಂತರದ್ದು ಪರಮಾದ್ಭುತ ಕರ್ಣಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೀಮತ ಮದ್ರಾಜನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದು, ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದುದರ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾತ್ರಪೌರುಷ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಲ್ಯರ ಸಂವಾದ, ಕರ್ಣನನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವ ಹಂಸ-ಕಾಗೆಗಳ ಕಥೆ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮತ್ತು ಕಿರೀಟಿಗಳ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಮಹಾರಥಿ ಕರ್ಣನ ನಿಧನ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಭಾರತದ ಎಂಟನೆಯ ಪರ್ವ

ಕರ್ಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೪,೯೬೪ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ೬೯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ.

01002173a ಅತಃ ಪರಂ ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಂ ಶಲ್ಯಪರ್ವ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ|

01002173c ಹತಪ್ರವೀರೇ ಸೈನ್ಯೇ ತು ನೇತಾ ಮದ್ರೇಶ್ವರೋಽಭವತ್||

01002174a ವೃತ್ತಾನಿ ರಥಯುದ್ಧಾನಿ ಕೀರ್ತ್ಯಂತೇ ಯತ್ರ ಭಾಗಶಃ|

01002174c ವಿನಾಶಃ ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಶಲ್ಯಪರ್ವಣಿ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ||

01002175a ಶಲ್ಯಸ್ಯ ನಿಧನಂ ಚಾತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜಾನ್ ಮಹಾರಥಾತ್|

01002175c ಗದಾಯುದ್ಧಂ ತು ತುಮುಲಮತ್ಯೈವ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ|

01002175e ಸರಸ್ವತ್ಯಾಶ್ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಪುಣ್ಯತಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ||

01002176a ನವಮಂ ಪರ್ವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮೇತದದ್ಭುತಮರ್ಥವತ್|

01002176c ಏಕೋನಷಷ್ಠಿರಧ್ಯಾಯಾಸ್ತತ್ರ ಸಂಖ್ಯಾವಿಶಾರದೈಃ||

01002177a ಸಂಖ್ಯಾತಾ ಬಹುವೃತ್ತಾಂತಾಃ ಶ್ಲೋಕಾಗ್ರಂ ಚಾತ್ರ ಶಸ್ಯತೇ|

01002177c ತ್ರೀಣಿ ಶ್ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಣಿ ದ್ವೇ ಶತೇ ವಿಂಶತಿಸ್ತಥಾ|

01002177e ಮುನಿನಾ ಸಂಪ್ರಣೀತಾನಿ ಕೌರವಾಣಾಂ ಯಶೋಭೃತಾಂ||

ಇದರ ನಂತರದ್ದು ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಶಲ್ಯಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ

ಹಲವಾರು ಪ್ರವೀಣರು ಸತ್ತನಂತರ ಮದ್ರೇಶ್ವರನು ಸೈನ್ಯದ

ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದುದು, ರಥಯುದ್ಧಗಳ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು, ಕುರುಮುಖ್ಯರ

ವಿನಾಶ, ಮಹಾರಥಿ ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಶಲ್ಯನ ವಧೆ, ಗದಾಯುದ್ಧದ

ತುಮುಲ, ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ತೀರ್ಥದ ಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೌರವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸಿದ ಮುನಿಯು ೩,೨೨೦ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು

೫೯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಪರ್ವವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

- 01002178a ಅತಃ ಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸೌಪ್ತಿಕಂ ಪರ್ವ ದಾರುಣಂ|
01002178c ಭಗ್ನೋರುಂ ಯತ್ರ ರಾಜಾನಂ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ||
01002179a ವ್ಯಪಯಾತೇಷು ಪಾರ್ಥೇಷು ತ್ರಯಸ್ತೇಽಭ್ಯಾಯಯೂ ರಥಾಃ|
01002179c ಕೃತವರ್ಮಾ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಸಾಯಾಹ್ನೇ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ||
01002180a ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ದೃಧಕ್ರೋಧೋ ದ್ರೋಣೀಯತ್ರ ಮಹಾರಥಃ|
01002180c ಅಹತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಾನ್ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪುರೋಗಮಾನ್|
01002180e ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚ ಸಹಾಮಾತ್ಯಾನ್ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದಂಶನಂ||
01002181a ಪ್ರಸುಪ್ತಾನ್ನಿಶಿ ವಿಶ್ವಸ್ತಾನ್ ಯತ್ರ ತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|
01002181c ಪಾಂಚಾಲಾನ್ ಸಪರೀವಾರಾನ್ ಜಘ್ನುರ್ದ್ರೋಣಿಪುರೋಗಮಾಃ||
01002182a ಯತ್ರಾಮುಚ್ಯಂತ ಪಾರ್ಥಾಸ್ತೇ ಪಂಚ ಕೃಷ್ಣಬಲಾಶ್ರಯಾತ್|
01002182c ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಶೇಷಾಶ್ಚ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ||
01002183a ದ್ರೌಪದೀ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾ ಪಿತೃಭ್ರಾತೃವಧಾರ್ಥಿತಾ|
01002183c ಕೃತಾನಶನಸಂಕಲ್ಪಾ ಯತ್ರ ಭರ್ತ್ಯಾನುಪಾವಿಶತ್||
01002184a ದ್ರೌಪದೀವಚನಾದ್ಯತ್ರ ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|
01002184c ಅನ್ವಧಾವತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಗುರೋಃ ಸುತಂ||
01002185a ಭೀಮಸೇನಭಯಾದ್ ಯತ್ರ ದೈವೇನಾಭಿಪ್ರಚೋದಿತಃ|
01002185c ಅಪಾಂಡವಾಯೇತಿ ರುಷಾ ದ್ರೋಣಿರಸ್ತ್ರಮವಾಸ್ಯಜತ್||
01002186a ಮೈವಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಶಮಯಂಸ್ತಸ್ಯ ತದ್ವಚಃ|
01002186c ಯತ್ರಾಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ಚ ತಚ್ಚ ಮಯಾಮಾಸ ಫಾಲ್ಗುನಃ||

01002187a ದ್ರೋಣಿದ್ವೈಪಾಯನಾದೀನಾಂ ಶಾಪಾಶ್ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಕಾರಿತಾಃ|

01002187c ತೋಯಕರ್ಮಣಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಾಜ್ಞಾಮುದಕದಾನಿಕೇ||

01002188a ಗೂಢೋತ್ಪನ್ನಸ್ಯ ಚಾಖ್ಯಾನಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಪೃಥಯಾತ್ಮನಃ|

01002188c ಸುತಸ್ತ್ವೈತದಿಹ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ದಶಮಂ ಪರ್ವ ಸೌಪ್ತಿಕಂ||

01002189a ಅಷ್ಟಾದಶಾಸ್ಮಿನ್ನಧ್ಯಾಯಾಃ ಪರ್ವಣ್ಯುಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01002189c ಶ್ಲೋಕಾಗ್ರಮತ್ರ ಕಥಿತಂ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟೌ ತಥೈವ ಚ||

01002190a ಶ್ಲೋಕಾಶ್ಚ ಸಪ್ತತಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಯಥಾವದಭಿಸಂಖ್ಯಯಾ|

01002190c ಸೌಪ್ತಿಕೈಷೀಕಸಂಬಂಧೇ ಪರ್ವಣ್ಯಮಿತಬುದ್ಧಿನಾ||

ನಂತರ ದಾರುಣ ಸೌಪ್ತಿಕ ಪರ್ವದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ಥರು ತೆರಳಿದನಂತರ ಸಾಯಂಕಾಲ ರಥವೇರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೃತವರ್ಮ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಿ ಈ ಮೂವರೂ ತೊಡೆಮುರಿದು ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು, ಮಹಾರಥಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಸರ್ವ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರ ಸಹಿತ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲದೇ ಈ ಕವಚವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ! ಎನ್ನುವ ದೃಢ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಕೊಲೆಗೈದಿದ್ದು, ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕೃಷ್ಣನ ಆಶ್ರಯಬಲದಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ಪಂಚ ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದು, ಪಿತೃ-ಭ್ರಾತೃಗಳ ವಧೆಯಿಂದ ಆರ್ತ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ

ಗಂಡಂದಿರ ಎದುರು ಅಶನಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ದ್ರೌಪದಿಯ ವಚನದಂತೆ ಸಂಕೃದ್ಧ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು ಗುರುಸುತ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗಿದ್ದು, ಭೀಮಸೇನನ ಭಯದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಅಪಾಂಡವ! ಎಂದು ರೋಷದಿಂದ ದ್ರೌಣಿಯು ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, -ಇದು ಸುಳ್ಳಾಗಲಿ!- ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಫಾಲ್ಗುಣನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ದ್ರೌಣಿ ಮತ್ತು ದ್ವೈಪಾಯನರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಶಪಿಸಿದ್ದು, ಸರ್ವ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದು, ಪೃಥಿಯು ತನ್ನಿಂದ ಕರ್ಣನ ಜನನ ಮತ್ತು ಅವನೂ ತನ್ನ ಮಗನೇ ಎನ್ನುವ ಗೂಢ ವೃತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಹತ್ತನೆಯ ಸೌಪ್ತಿಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ೮೭೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ.

- 01002191a ಅತ ಉರ್ಧ್ವಮಿದಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ ಕರುಣೋದಯಂ|
01002191c ವಿಲಾಪೋ ವೀರಪತ್ತೀನಾಂ ಯತ್ರಾತಿಕರುಣಃ ಸ್ಮೃತಃ|
01002191e ಕ್ರೋಧಾವೇಶಃ ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಗಾಂಧಾರೀಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಯೋಃ||
01002192a ಯತ್ರ ತಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಶೂರಾನ್ ದಿಷ್ಟಾಂತಾನನಿವರ್ತಿನಃ|
01002192c ಪುತ್ರಾನ್ ಭ್ರಾತೃನ್ ಪಿತೃಂಶ್ಚೈವ ದದೃಶುರ್ನಿಹತಾನ್ತನೇ||
01002193a ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|
01002193c ರಾಜ್ಞಾಂ ತಾನಿ ಶರೀರಾಣಿ ದಾಹಯಾಮಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ||

01002194a ಏತದೇಕಾದಶಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪರ್ವಾ ತಿಕರುಣಂ ಮಹತ್|

01002194c ಸಪ್ತವಿಂಶತಿರಧ್ಯಾಯಾಃ ಪರ್ವಣ್ಯಸ್ಮಿನ್ನದಾಹೃತಾಃ||

01002195a ಶ್ಲೋಕಾಃ ಸಪ್ತಶತಂ ಚಾತ್ರ ಪಂಚಸಪ್ತತಿರುಚ್ಯತೇ|

01002195c ಸಂಖ್ಯಯಾ ಭಾರತಾಖ್ಯಾನಂ ಕರ್ತೃ ಹೃತ್ರ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01002195e ಪ್ರಣೀತಂ ಸಜ್ಜನಮನೋವೈಕ್ಲವ್ಯಾಶ್ರುಪ್ರವರ್ತಕಂ||

ಮುಂದಿನದು ಕರುಣೋದಯ ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೀರಪತ್ನಿಯರ ಅತಿಕರುಣ ವಿಲಾಪ, ಗಾಂಧಾರಿ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ಕ್ರೋಧಾವೇಶ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶೂರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುತ್ರ, ಭ್ರಾತೃ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು, ಸರ್ವ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞ ರಾಜನಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ರಾಜರುಗಳ ಶರೀರ ದಹನ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಈ ಪರ್ವವು ಅತ್ಯಂತ ಕರುಣಾಜನಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೭೭೫ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನುಳ್ಳ ೧೭ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01002196a ಅತಃ ಪರಂ ಶಾಂತಿಪರ್ವ ದ್ವಾದಶಂ ಬುದ್ಧಿವರ್ಧನಂ|

01002196c ಯತ್ರ ನಿರ್ವೇದಮಾಪನ್ನೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01002196e ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಪಿತೃನ್ ಭ್ರಾತೃನ್ ಪುತ್ರಾನ್ ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್||

01002197a ಶಾಂತಿಪರ್ವಣಿ ಧರ್ಮಾಶ್ಚ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಃ ಶರತಲ್ಪಿಕಾಃ|

01002197c ರಾಜಭಿರ್ವೇದಿತವ್ಯಾಯೇ ಸಮ್ಯಜ್ಜಯಬುಭುತ್ಸುಭಿಃ||

01002198a ಆಪದ್ಧರ್ಮಾಶ್ಚ ತತ್ರೈವ ಕಾಲಹೇತುಪ್ರದರ್ಶಕಾಃ|

01002198c ಯಾನ್ಬುದ್ಧಿವಾನ್ ಪುರುಷಃ ಸಮ್ಯಕ್ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಮವಾಪ್ನುಯಾತ್|

01002198e ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಶ್ಚ ಕಥಿತಾ ವಿಚಿತ್ರಾ ಬಹುವಿಸ್ತರಾಃ||

01002199a ದ್ವಾದಶಂ ಪರ್ವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮೇತತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞಜನಪ್ರಿಯಂ|

01002199c ಪರ್ವಣ್ಯತ್ರ ಪರಿಚ್ಛೇಯಮಧ್ಯಾಯಾನಾಂ ಶತತ್ರಯಂ|

01002199e ತ್ರಿಂಶಚ್ಚೈವ ತಥಾಧ್ಯಾಯಾ ನವ ಚೈವ ತಪೋಧನಾಃ||

01002200a ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ತು ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕೀರ್ತಿತಾನಿ ಚತುರ್ದಶ|

01002200c ಪಂಚ ಚೈವ ಶತಾನ್ಯಾಹುಃ ಪಂಚವಿಂಶತಿಸಂಖ್ಯಯಾ||

ನಂತರ ಬುದ್ಧಿವರ್ಧಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶಾಂತಿಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಿತೃ, ಭ್ರಾತೃ, ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿ ಬಾಂಧವರನ್ನು ಕೊಂದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟಿದ್ದುದರ ವೃತ್ತಾಂತವಿದೆ. ಶರತಲ್ಪದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ, ರಾಜರು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಂಥಹ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾಲಪ್ರದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ನಡತೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆಪದ್ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಜ್ಞಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ೧೪,೭೩೨ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ೩೩೯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ.

01002201a ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ತು ವಿಜ್ಞೇಯಮಾನುಶಾಸನಮುತ್ತಮಂ|

01002201c ಯತ್ರ ಪ್ರಕೃತಿಮಾಪನ್ನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಂ|

01002201e ಭೀಷ್ಮಾ ದ್ಭಾಗೀರಥೀಪುತ್ರಾತ್ಕುರುರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

01002202a ವ್ಯವಹಾರೋಽತ್ರ ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ ಧರ್ಮಾರ್ಥೀಯೋ ನಿದರ್ಶಿತಃ|

01002202c ವಿವಿಧಾನಾಂ ಚ ದಾನಾನಾಂ ಫಲಯೋಗಾಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾಃ||

01002203a ತಥಾ ಪಾತ್ರವಿಶೇಷಾಶ್ಚ ದಾನಾನಾಂ ಚ ಪರೋ ವಿಧಿಃ|

01002203c ಆಚಾರವಿಧಿಯೋಗಶ್ಚ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪರಾ ಗತಿಃ||

01002204a ಏತತ್ ಸುಬಹುವೃತ್ತಾಂತಮುತ್ತಮಂ ಚಾನುಶಾಸನಂ|

01002204c ಭೀಷ್ಮಸ್ಯಾತ್ಮೈವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ||

01002205a ಏತತ್ತ್ರಯೋದಶಂ ಪರ್ವ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯಕಾರಕಂ|

01002205c ಅಧ್ಯಾಯಾನಾಂ ಶತಂ ಚಾತ್ರ ಷಟ್ಪತ್ವಾರಿಂಶದೇವ ಚ|

01002205e ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ತು ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಷಟ್ಸಪ್ತೈವ ಶತಾನಿ ಚ||

ನಂತರದ್ದು ಉತ್ತಮ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿರಥೀಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮನು ಕುರುರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಧರ್ಮವಿನ್ಯಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗಳ ನಿದರ್ಶನ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ದಾನ ಫಲ-ಯೋಗಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಾನಗಳ ಪಾತ್ರವಿಶೇಷ, ಆಚಾರವಿಧಿಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದುದನ್ನು ಈ ಉತ್ತಮ ಅನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಪರ್ವವು ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯ-ಕಾರಕವಾಗಿದ್ದು ೮೦೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ೧೪೬ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ.

01002206a ತತೋಽಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ನಾಮ ಪರ್ವ ಪೋಕ್ತಂ ಚತುರ್ದಶಂ|

01002206c ತತ್ಸಂವರ್ತಮರುತ್ತೀಯಂ ಯತ್ರಾಖ್ಯಾನಮನುತ್ತಮಂ||

01002207a ಸುವರ್ಣ ಕೋಶಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿರ್ಜನ್ಮ ಚೋಕ್ತಂ ಪರಿಕ್ಷಿತಃ|
01002207c ದಗ್ಧಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿನಾ ಪೂರ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಾತ್ ಸಂಜೀವನಂ ಪುನಃ||
01002208a ಚರ್ಯಾ ಯಾಂ ಹಯಮುತ್ಸ್ರಷ್ಟಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯಾನುಗಚ್ಛತಃ|
01002208c ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ಯುದ್ಧಾನಿ ರಾಜಪುತ್ರೈರಮರ್ಷಣೈಃ||
01002209a ಚಿತ್ರಾಂಗದಾಯಾಃ ಪುತ್ರೇಣ ಪುತ್ರಿಕಾಯಾ ಧನಂಜಯಃ|
01002209c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಬಭ್ರುವಾಹೇನ ಸಂಶಯಂ ಚಾತ್ರ ದರ್ಶಿತಃ|
01002209e ಅಶ್ವಮೇಧೇ ಮಹಾಯಜ್ಞೇ ನಕುಲಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ||
01002210a ಇತ್ಯಾಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ಪರ್ವ ಪೋಕ್ತಮೇತನ್ ಮಹಾದ್ಭುತಂ|
01002210c ಅತ್ರಾಧ್ಯಾಯಶತಂ ತ್ರಿಂಶತ್ತಯೋಽಧ್ಯಾಯಾಶ್ಚ ಶಬ್ದಿತಾಃ||
01002211a ತ್ರೀಣಿ ಶ್ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಾವಂತ್ಯೇವ ಶತಾನಿ ಚ|
01002211c ವಿಂಶತಿಶ್ಚ ತಥಾ ಶ್ಲೋಕಾಃ ಸಂಖ್ಯಾತಾಸ್ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿನಾ||

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರ್ವವನ್ನು ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಸಂವರ್ತ-ಮರುತ್ತರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸುವರ್ಣಕೋಶ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪುನಃ ಸಂಜೀವನಗೊಂಡ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಜನನ, ಹೊರಬಿಟ್ಟ ಹಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪಾಂಡವನು ಹೋಗಿದ್ದುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಪಿತ ರಾಜಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ, ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ಪುತ್ರ ಬಭ್ರುವಾಹನನೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನು ಸಂಶಯವಾಗಿ ತೋರಿದ್ದುದು, ಅಶ್ವಮೇಧ ಮಹಾಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಕುಲಾಖ್ಯಾನ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾದ್ಭುತಗಳನ್ನೂ ಈ

ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦೩
ಅಧ್ಯಾಯಗಳೂ ೩೩೨೦ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ಇವೆ.

- 01002212a ತತ ಆಶ್ರಮವಾಸಾಕ್ಯಂ ಪರ್ವ ಪಂಚದಶಂ ಸ್ಮೃತಂ|
01002212c ಯತ್ರ ರಾಜ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗಾಂಧಾರೀಸಹಿತೋ ನೃಪಃ|
01002212e ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಶ್ರಮಪದಂ ವಿದುರಶ್ಚ ಜಗಾಮ ಹ||
01002213a ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಸಾಧ್ವೀ ಪೃಥಾಪ್ಯನುಯಯೌ ತದಾ|
01002213c ಪುತ್ರರಾಜ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾ||
01002214a ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಹತಾನ್ ಪುತ್ರಾನ್ ಪೌತ್ರಾನನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|
01002214c ಲೋಕಾಂತರಗತಾನ್ ವೀರಾನಪಶ್ಯತ್ ಪುನರಾಗತಾನ್||
01002215a ಋಷೇಃ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾಶ್ಚ ಯಮನುತ್ತಮಂ|
01002215c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಶೋಕಂ ಸದಾರಶ್ಚ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಗತಃ||
01002216a ಯತ್ರ ಧರ್ಮಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವಿದುರಃ ಸುಗತಿಂ ಗತಃ|
01002216c ಸಂಜಯಶ್ಚ ಮಹಾಮಾತ್ರೋ ವಿದ್ವಾನ್ ಗಾವಲ್ಗಣಿರ್ವಶೀ||
01002217a ದದರ್ಶ ನಾರದಂ ಯತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|
01002217c ನಾರದಾಚ್ಚೈವ ಶುಶ್ರಾವ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಕದನಂ ಮಹತ್||
01002218a ಏತದಾಶ್ರಮವಾಸಾಖ್ಯಂ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಂ ಸುಮಹಾದ್ಭುತಂ|
01002218c ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶದಧ್ಯಾಯಾಃ ಪರ್ವೈತದಭಿಸಂಖ್ಯಯಾ||
01002219a ಸಹಸ್ರಮೇಕಂ ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಪಂಚ ಶ್ಲೋಕಶತಾನಿ ಚ|
01002219c ಷಢೇವ ಚ ತಥಾ ಶ್ಲೋಕಾಃ ಸಂಖ್ಯಾತಾಸ್ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿನಾ||
ಹದಿನೈದನೆಯ ಪರ್ವ ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕ ಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೃಪ

ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಮತ್ತು
 ವಿದುರರೊಡಗೂಡಿ ಆಶ್ರಮದೆಡೆಗೆ ತೆರಳಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ
 ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣನಿರತೆ ಸಾಧ್ವಿ ಪೃಥಲೂ ಪುತ್ರರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ
 ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದು, ಹತರಾಗಿ ಲೋಕಾಂತರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದ
 ವೀರ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾರ್ಥಿವರು ತೆರಳಿ ಬಂದಿರುವ
 ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಅನುತ್ತಮ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಋಷಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ
 ನೋಡಿದ ರಾಜನು ಶೋಕವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
 ಹೊಂದಿದ್ದು, ಧರ್ಮಸಮಾಶ್ರಿತ ವಿದುರ ಮತ್ತು ಮಹಾಮಾತ್ರ
 ವಿದ್ವಾನ್ ಗಾವಲ್ಗಣಿ ಸಂಜಯರು ಸುಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು,
 ನಾರದನನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕಂಡಿದ್ದು ಮತ್ತು
 ನಾರದನು ವೃಷ್ಟಿಯರ ಮಹತ್ತರ ಕದನದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದು,
 ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಮಹಾದ್ಭುತ ಆಶ್ರಮವಾಸಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.
 ಇದರಲ್ಲಿ ೧,೫೦೬ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ೪೨ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

01002220a ಅತಃ ಪರಂ ನಿಬೋಧೇದಂ ಮೌಸಲಂ ಪರ್ವ ದಾರುಣಂ|

01002220c ಯತ್ರ ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಶಸ್ತ್ರಸ್ಪರ್ಶಸಹಾ ಯುಧಿ|

01002220e ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವಿನಿಷ್ಟಿಷ್ಟಾಃ ಸಮೀಪೇ ಲವಣಾಂಭಸಃ||

01002221a ಆಪಾನೇ ಪಾನಗಲಿತಾ ದೈವೇನಾಭಿಪ್ರಚೋದಿತಾಃ|

01002221c ಏರಕಾರೂಪಿಭಿರ್ವಜ್ರೈರ್ನಿಜಘ್ನುರಿತರೇತರಂ||

01002222a ಯತ್ರ ಸರ್ವಕ್ಷಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತಾವುಭೌ ರಾಮಕೇಶವೌ|

01002222c ನಾತಿಚಕ್ರಮತುಃ ಕಾಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸರ್ವಹರಂ ಸಮಂ||

01002223a ಯತ್ರಾರ್ಜುನೋ ದ್ವಾರವತೀಮೇತ್ಯ ವೃಷ್ಟಿವಿನಾಕೃತಾಂ|
 01002223c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಾದಮಗಮತ್ ಪರಾಂ ಚಾರ್ತಿಂ ನರರ್ಷಭಃ||
 01002224a ಸ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಾತುಲಂ ಶೌರಿಮಾತ್ಮನಃ|
 01002224c ದದರ್ಶ ಯದುವೀರಾಣಾಮಾಪಾನೇ ವೈಶಸಂ ಮಹತ್||
 01002225a ಶರೀರಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|
 01002225c ಸಂಸ್ಕಾರಂ ಲಂಭಯಾಮಾಸ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಚ ಪ್ರಧಾನತಃ||
 01002226a ಸ ವೃದ್ಧಬಾಲಮಾದಾಯ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಸ್ತತೋ ಜನಂ|
 01002226c ದದರ್ಶಾಪದಿ ಕಷ್ಟಾಯಾಂ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಪರಾಭವಂ||
 01002227a ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚೈವ ದಿವ್ಯಾನಾಮಸ್ತ್ರಾಣಾಮಪ್ರಸನ್ನತಾಂ|
 01002227c ನಾಶಂ ವೃಷ್ಟಿಕಲತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಭಾವಾನಾಮನಿತ್ಯತಾಂ||
 01002228a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ವೇದಮಾಪನ್ನೋ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಃ|
 01002228c ಧರ್ಮರಾಜಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸನ್ಯಾಸಂ ಸಮರೋಚಯೇತ್||
 01002229a ಇತ್ಯೇತನ್ ಮೌಸಲಂ ಪರ್ವ ಷೋಢಶಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ|
 01002229c ಅಧ್ಯಾಯಾಷ್ಟೌ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾಃ ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಚ ಶತತ್ರಯಂ||

ಮುಂದಿನದು ದಾರುಣ ಮೌಸಲ ಪರ್ವ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇವಪ್ರಚೋದಿತ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ
 ಕುಡಿದು ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ವಜ್ರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ ಎರಕದ
 ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವೂ
 ನಶಿಸಿದರೂ ರಾಮ ಕೇಶವರು ಏನನ್ನೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೇ ಇರುವುದು,
 ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಹರ ಕಾಲನು ಬಂದಿದ್ದು, ದ್ವಾರವತಿಗೆ

ಬಂದು ವೃಷ್ಟಿಯರ ವಿನಾಶವನ್ನು ನೋಡಿದ ನರರ್ಷಭ ಅರ್ಜುನನು
 ಅತೀವ ವಿಷಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವನು ತನ್ನ ಸೋದರಮಾವ
 ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೌರಿಯನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಯದುವೀರರು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದುದನ್ನು
 ನೋಡಿ, ಮಹಾತ್ಮರಾದ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ರಾಮರ ಶರೀರವನ್ನು
 ನೋಡಿ, ಆ ಎಲ್ಲ ವೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಧಾನರ ಶರೀರ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು
 ಮಾಡಿದ್ದು, ಹೆಂಗಸರು ವೃದ್ಧರು ಮತ್ತು ಬಾಲಕರನ್ನು
 ದ್ವಾರವತಿಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಗಾಂಡೀವದ
 ಪರಾಭವ, ಸರ್ವ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಪ್ರಸನ್ನತೆ, ವೃಷ್ಟಿಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೀಲವನ್ನು
 ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಮುಂತಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
 ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ವ್ಯಾಸನ ಮಾತಿನಂತೆ
 ಧರ್ಮರಾಜನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು
 ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹದಿನಾರನೆಯ ಈ ಮೌಸಲ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮತ್ತು ೩೨೦ ಶ್ಲೋಕಗಳು
 ಇವೆ.

01002230a ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಂ ತಸ್ಮಾದೂರ್ಧ್ವಂ ಸಪ್ತದಶಂ ಸ್ಮೃತಂ|

01002230c ಯತ್ರ ರಾಜ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪಾಂಡವಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

01002230e ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಸಹಿತಾ ದೇವ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಗತಾಃ||

01002231a ಅತ್ರಾಧ್ಯಾಯಾಸ್ತ್ರಯಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಚ ಶತಂ ತಥಾ|

01002231c ವಿಂಶತಿಶ್ಚ ತಥಾ ಶ್ಲೋಕಾಃ ಸಂಖ್ಯಾತಾಸ್ತತ್ತ್ವ ದರ್ಶಿನಾ||

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಪರ್ವವು ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕ ಪರ್ವವೆಂದು

ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಪಾಂಡವರು ದೇವಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಹಿತ ಉನ್ನತ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ತತ್ಪದರ್ಶಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮತ್ತು ೩೨೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ

01002232a ಸ್ವರ್ಗ ಪರ್ವ ತತೋ ಜ್ಞೇಯಂ ದಿವ್ಯಂ ಯತ್ತದಮಾನುಷಂ|

01002232c ಅಧ್ಯಾಯಾಃ ಪಂಚ ಸಂಖ್ಯಾತಾಃ ಪರ್ವೈತದಭಿಸಂಖ್ಯಯಾ|

01002232e ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ದ್ವೇ ಶತೇ ಚೈವ ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾತೇ ತಪೋಧನಾಃ||

ನಂತರ ದಿವ್ಯ ಅಮಾನುಷ ಸ್ವರ್ಗ ಪರ್ವ; ೨೦೯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ⁷¹.

01002233a ಅಷ್ಟಾದಶೈವಮೇತಾನಿ ಪರ್ವಾಣ್ಯುಕ್ತಾನ್ಯಶೇಷತಃ|

⁷¹ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರತಿ ಮಹಾಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೮೪,೮೮೩ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ೧,೮೯೬ ಅಧ್ಯಾಯಗಳೂ ಇವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಈಗಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಯಾವ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪುಣೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೧೮ ಮಹಾಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೩,೭೮೪ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧,೯೯೫. ಗೋರಖಪುರದ ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಪುಟದ ೧೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ ೯೦,೧೧೩ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨,೧೦೭. ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀಲಕಂಠಿಯ ಪಾಠವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

01002233c ಖಿಲೇಷು ಹರಿವಂಶಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ||

72^{01002234a} ಏತದಖಿಲಮಾಖ್ಯಾತಂ ಭಾರತಂ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಾತ್|

ಇವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹದಿನೆಂಟು ಪರ್ವಗಳು. ಹರಿವಂಶ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯಗಳು ಇವುಗಳ ಅನುಬಂಧಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಭಾರತದ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

01002234c ಅಷ್ಟಾದಶ ಸಮಾಜಗ್ಮುರಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ಯುಯುತ್ಸಯಾ|

01002234e ತನ್ಮಹದ್ದಾರುಣಂ ಯುದ್ಧಮಹಾನ್ಯಷ್ಟಾದಶಾಭವತ್||

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಗಳು ನಡೆದ ದಾರುಣ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡವು.

01002235a ಯೋ ವಿದ್ಯಾಚ್ಚ ತುರೋ ವೇದಾನ್ಸಾಂಗೋಪನಿಷದಾನ್ ದ್ವಿಜಃ|

01002235c ನ ಚಾಖ್ಯಾನಮಿದಂ ವಿದ್ಯಾನ್ ನೈವ ಸಸ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ||

ವೇದ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗಗಳಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚತುರ ದ್ವಿಜನು ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

72 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ದಶಶ್ಲೋಕಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಂಶಶ್ಲೋಕಶತಾನಿ ಚ| ಖಿಲೇಷು ಹರಿವಂಶೇ ಚ ಸಂಖ್ಯಾತಾನಿ ಮಹರ್ಷಿಣಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅನುಬಂಧವಾಗಿರುವ ಹರಿವಂಶದಲ್ಲಿ ೧೨,೦೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

73^{01002236a} ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವಿದಮುಪಾಖ್ಯಾನಂ ಶ್ರಾವ್ಯಮನ್ಯನ್ನ ರೋಚತೇ|

01002236c ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲರುತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರೂಕ್ಷಾ ಧ್ವಾಂಕ್ಷಸ್ಯ ವಾಗಿವ||

ಕೋಗಿಲೆಯ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಕಾಗೆಯ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೇಗೆ
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ
ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

01002237a ಇತಿಹಾಸೋತ್ತಮಾದಸ್ಮಾಜ್ಞಾಯಂತೇ ಕವಿಬುದ್ಧಯಃ|

01002237c ಪಂಚಭ್ಯ ಇವ ಭೂತೇಭ್ಯೋ ಲೋಕಸಂವಿಧಯಸ್ತ್ರಯಃ||

ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳು ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ
ಉತ್ತಮ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಯೂ
ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡಿದೆ.

01002238a ಅಸ್ಯಾಖ್ಯಾನಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಪುರಾಣಂ ವರ್ತತೇ ದ್ವಿಜಾಃ|

01002238c ಅಂತರಿಕ್ಷಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಪ್ರಜಾ ಇವ ಚತುರ್ವಿಧಾಃ||

ದ್ವಿಜರೇ! ಅಂತರಿಕ್ಷವು ಹೇಗೆ ನಾಲ್ಕುವಿಧದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು
ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

73 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಂ
ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಂ ಮಹತ್| ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರಮಿತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ
ವ್ಯಾಸೇನಾಮಿತಬುದ್ಧಿನಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಮಿತಬುದ್ಧಿ ವ್ಯಾಸನ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು
ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ, ಮಹಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

01002239a ಕ್ರಿಯಾಗುಣಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಿದಮಾಖ್ಯಾನಮಾಶ್ರಯಃ|

01002239c ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಚಿತ್ರಾ ಇವ ಮನಃಕ್ರಿಯಾಃ||

ಸಮಸ್ತ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯಾಗುಣಗಳನ್ನು ಈ ಆಖ್ಯಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

01002240a ಅನಾಶ್ರಿತ್ಯೈತದಾಖ್ಯಾನಂ ಕಥಾ ಭುವಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

01002240c ಆಹಾರಮನಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಶರೀರಸ್ಯೇವ ಧಾರಣಂ||

ಆಹಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಹೇಗೆ ಶರೀರ ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳೂ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ.

01002241a ಇದಂ ಸರ್ವೈಃ ಕವಿವರೈರಾಖ್ಯಾನಮುಪಜೀವ್ಯತೇ|

01002241c ಉದಯಪ್ರೇಪ್ಸುಭಿರ್ಭೂತೈರಭಿಜಾತ ಇವೇಶ್ವರಃ||

ಸೇವಕರೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

⁷⁴01002242a ದ್ವೈಪಾಯನೌಷ್ಣಪುಟನಿಸ್ಯತಮಪ್ರಮೇಯಂ

⁷⁴ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಅಸ್ಯ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ ಕವಯೋ ನ ಸಮರ್ಥಾ ವಿಶೇಷಣೇ| ಸಾಧೋರಿವ ಗೃಹಸ್ಥಸ್ಯ ಶೇಷಾಸ್ತ್ರಯ

ಪುಣ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಮಥ ಪಾಪಹರಂ ಶಿವಂ ಚ|

01002242c ಯೋ ಭಾರತಂ ಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ ವಾಚ್ಯಮಾನಂ

ಕಿಂ ತಸ್ಯ ಪುಷ್ಕರಜಲೈರಭಿಷೇಚನೇನ||

ದ್ವೈಪಾಯನನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಈ ಭಾರತವು
ಅಪ್ರಮೇಯವಾದದ್ದು, ಪುಣ್ಯವಾದದ್ದು, ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು ಮತ್ತು
ಮಂಗಳವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ಓದಿದವನಿಗೆ ಪುಷ್ಕರ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ?

75^{01002243a} ಆಖ್ಯಾನಂ ತದಿದಮನುತ್ತಮಂ ಮಹಾರ್ಥಂ

ಇವಾಶ್ರಮಾಃ|| ಧರ್ಮೇ ಮತಿರ್ಭವತು ವಃ ಸತತೋತ್ಥಿತಾನಾಂ ಸ ಹೈಕ ಏವ
ಪರಲೋಕಗತಸ್ಯ ಬಂಧುಃ| ಅರ್ಥಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ನಿಪುಣೈರಪಿ ಸೇವ್ಯಮಾನಾ|
ನೈವಾಪ್ತಭಾವಮುಪಯಾಂತಿ ನ ಚ ಸ್ಥಿರತ್ವಂ|| ಅರ್ಥಾತ್ಃ ಉಳಿದ ಮೂರು ಆಶ್ರಮ
(ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸಂನ್ಯಾಸ) ಗಳಿಗಿಂತ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವಂತೆ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಕವಿಗಳು ಮೀರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯರು.

75 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯದಹ್ನಾ
ಕುರುತೇ ಪಾಪಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ವಿಂದ್ರಿಯೈಶ್ಚರಣ್|| ಮಹಾಭಾರತಮಾಖ್ಯಾಯ ಸಂಧ್ಯಾಂ
ಮುಚ್ಯತಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಮ್|| ಯದ್ರಾತ್ರೈ ಕುರುತೇ ಪಾಪಂ ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ಗಿರಾ|
ಮಹಾಭಾರತಮಾಖ್ಯಾಯ ಪೂರ್ವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್ಃ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇಂದ್ರಿಯವಶನಾಗಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಪಾಪವು ಸಾಯಂ
ಸಂಧ್ಯಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತಪ್ರವಚನಮಾಡುವುದರಿಂದ
ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶರೀರ, ಮನಸ್ಸು, ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ
ಮಾಪವು ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ

ವಿನ್ಯಸ್ತಂ ಮಹದಿಹ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹೇಣ|

01002243c ಶ್ರುತ್ವಾದೌ ಭವತಿ ನೃಣಾಂ ಸುಖಾವಗಾಹಂ

ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಲವಣಜಲಂ ಯಥಾ ಪ್ಲವೇನ||

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಡಗಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುತ್ತಮ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಪರ್ವಣಿ
ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪರ್ವಸಂಗ್ರಹಪರ್ವವು.

ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋ ಗೋಶತಂ ಕನಕಶೃಂಗಮಯಂ ದದಾತಿ ವಿಪ್ರಾಯ ವೇದವಿದುಷೇ ಚ
ಬಹುಶೃತಾಯ| ಪುಣ್ಯಾಂ ಚ ಭಾರತಕಥಾಂ ಶೃಣುಯಾಚ್ಚ ನಿತ್ಯಂ ತುಲ್ಯಂ ಫಲಂ
ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಚ ತಸ್ಯ ಚೈವ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಬಹುಶ್ರುತ, ವೇದವಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ
ಅಲಂಕೃತ ಸ್ವರ್ಣಮಯ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೊರಕುವ ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾರತಕಥೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ
ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಬರುವುದರ ಪುಣ್ಯ ಇವೆರಡರ ಫಲಗಳೂ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೪೫೩⁷⁶.

⁷⁶ ಪುನೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಪುಟದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಉಪಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೨೪೩. ನೀಲಕಂಠಿಯ ಸಂಪುಟದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಉಪಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೩೯೬.

ಪೌಷ್ಕ ಪರ್ವ

೩

ಮಗನನ್ನು ಹೊಡೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುರಮೆಯು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತುದುದು (೧-೧೦). ಜನಮೇಜಯನು ಈ ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು (೧೧-೧೮).

ಧೌಮ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ಆರುಣಿಯ ಕಥೆ (೧೯-೩೧). ಧೌಮ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ಉಪಮನ್ಯುವಿನ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತುತಿ (೩೨-೭೮).

ಧೌಮ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ವೇದನ ಕಥೆ (೭೯-೮೭). ವೇದನ ಶಿಷ್ಯ ಉತ್ತಂಕನು
 ಗುರುಪತ್ನಿಗೆ ಪೌಷ್ಯರಾಜಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತರಲು
 ಹೋದುದು (೮೮-೧೩೭). ತಕ್ಷಕನು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದುದು
 ಅವುಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಪಡೆದು ಗುರುಪತ್ನಿಗೆ
 ನೀಡಿದುದು (೧೩೮-೧೮೪). ಉತ್ತಂಕನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ
 ಸರ್ಪಸತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದುದು (೧೮೫-೧೯೫).

01003001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01003001A ಜನಮೇಜಯಃ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಃ ಸಹ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ
 ದೀರ್ಘಸತ್ರಮುಪಾಸ್ತೇ|

01003001B ತಸ್ಯ ಭ್ರಾತರಸ್ತ್ರಯಃ ಶ್ರುತಸೇನ ಉಗ್ರಸೇನೋ ಭೀಮಸೇನ
 ಇತಿ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಜನಮೇಜಯನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
 ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಒಂದು ದೀರ್ಘಯಾಗ⁷⁷ದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನು.
 ಶ್ರುತಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನ ಎನ್ನುವವರು ಅವನ
 ಮೂವರು ಸಹೋದರರು.

01003002A ತೇಷು ತತ್ಸತ್ರಂ ಉಪಾಸೀನೇಷು ತತ್ರ
 ಶ್ವಾಭ್ಯಾಗಚ್ಛತ್ಸಾರಮೇಯಃ|

⁷⁷ ಇದು ಸರ್ಪಸತ್ರವಲ್ಲ. ಈ ಯಜ್ಞದ ಉಲ್ಲೇಖವು ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ
 ಜನಮೇಜಯನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞ.

01003002B ಸ ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಭ್ರಾತೃಭಿರಭಿಹತೋ

ರೋರೂಯಮಾಣೋ ಮಾತುಃ ಸಮೀಪಮುಪಾಗಚ್ಛತ್||

ಅವರು ಆ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ವಾನ⁷⁸

ಸಾರಮೇಯ⁷⁹ನು ಆಗಮಿಸಿದನು. ಜನಮೇಜಯನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಅವನು ರೋಧಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಹೋದನು.

01003003A ತಂ ಮಾತಾ ರೋರೂಯಮಾಣಮುವಾಚ|

01003003B ಕಿಂ ರೋದಿಷಿ|

01003003C ಕೇನಾಸ್ಯಭಿಹತ ಇತಿ||

ರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಗನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ತಾಯಿಯು ಕೇಳಿದಳು: “ಯಾಕೆ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹೊಡೆದರು?”

01003004A ಸ ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಾತರಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

78 ನಾಯಿ

79 ಸರಮೇಯ ಮಗ - ಸಾರಮೇಯ. ಸರಮೇಗೆ ದೇವಶುನಿ ಅಂದರೆ ದೇವಲೋಕದ ನಾಯಿ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರೂ ಇದೆ. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಸರಮೇಯು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದ ಆಂಗೀರಸರ ಹಸುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ತೆಂಬ ವಿಷಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಪಾಣೀ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸರು ಆಂಗೀರಸರ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಗುಹೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದ್ದಾಗ, ಸರಮೇಯು ತನ್ನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹಸುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಳು. ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳೂ ಸರಮೇಯಿಂದ ಬಂದವೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ದಕ್ಷನ ಒಬ್ಬ ಮಗಳ ಹೆಸರೂ ಸರಮೇಯೆಂದಿತ್ತು.

01003004B ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಭ್ರಾತೃಭಿರಭಿಹತೋಽಸ್ತೀತಿ||

ತಾಯಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೊಳಗಾದ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು:
“ಜನಮೇಜಯನ ತಮ್ಮಂದಿರು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.”

01003005A ತಂ ಮಾತಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003005B ವ್ಯಕ್ತಂ ತ್ವಯಾ ತತ್ರಾಪರಾದ್ಧಂ ಯೇನಾಸ್ಯಭಿಹತ ಇತಿ||

ತಾಯಿಯು ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದಳು: “ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ
ಏನೋ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ನಿನಗೆ
ಹೊಡೆದಿರಬಹುದು.”

01003006A ಸ ತಾಂ ಪುನರುವಾಚ|

01003006B ನಾಪರಾಧ್ಯಾಮಿ ಕಿಂಚಿತ್|

01003006C ನಾವೇಕ್ಷೇ ಹವೀಂಷಿ ನಾವಲಿಹ ಇತಿ||

ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ನಾನೇನು ಅಪರಾಧವನ್ನೂ
ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹವಿಸ್ಸಿನ ಕಡೆ ಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ನೆಕ್ಕಲೂ
ಇಲ್ಲ.”

01003007A ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಮಾತಾ ಸರಮಾ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾ

ತತ್ಸತ್ರಮುಪಾಗಚ್ಛದ್ಯತ್ರ ಸ ಜನಮೇಜಯಃ ಸಹ

ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ದೀರ್ಘಘಸತ್ರಮುಪಾಸ್ತೇ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನ ಮಾತೆ ಸರಮೆಯು ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಳಾಗಿ

ತಮ್ಮಂದಿರೊಂದಿಗೆ ದೀರ್ಘಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತನಿದ್ದ
ಜನಮೇಜಯನಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಳು.

01003008A ಸ ತಯಾ ಕ್ರುದ್ಧಯಾ ತತ್ತೋಕ್ತಃ|

01003008B ಅಯಂ ಮೇ ಪುತ್ರೋ ನ ಕಿಂಚಿದಪರಾಧ್ಯತಿ|

01003008C ಕಿಮರ್ಥಮಭಿಹತ ಇತಿ|

01003008D ಯಸ್ಮಾ ಚ್ಚಾಯಮಭಿಹತೋಽನಪಕಾರೀ ತಸ್ಮಾದದೃಷ್ಟಂ ತ್ವಾಂ
ಭಯಮಾಗಮಿಷ್ಯತೀತಿ||

ಕೃದ್ಧಳಾದ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ನನ್ನ ಪುತ್ರನು ಯಾವ
ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಹೊಡೆದಿರಿ? ಏನೂ ತಪ್ಪು
ಮಾಡದ ಇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊಡೆದಿರೋ ಹಾಗೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀವೂ
ಕೂಡ ನಿರೀಕ್ಷಿಪಟ್ಟಿರದ ಭಯ⁸⁰ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೀರಿ!”

01003009A ಸ ಜನಮೇಜಯ ಏವಮುಕ್ತೋ ದೇವಶುನ್ಯಾ ಸರಮಯಾ
ದೃಢಂ ಸಂಭ್ರಾಂತೋ ವಿಷಣ್ಣಶ್ಚಾಸೀತ್||

ದೇವತೆಗಳ ನಾಯಿ ಸರಮೆಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡ
ಜನಮೇಜಯನು ಅತೀವ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಯೋಚನೆಗೊಳಗಾದನು.

01003010A ಸ ತಸ್ಮಿನ್ನತ್ರೇ ಸಮಾಪ್ತೇ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಪ್ರತ್ಯೇತ್ಯ
ಪುರೋಹಿತಮನುರೂಪಮನ್ವಿಚ್ಛಮಾನಃ ಪರಂ

⁸⁰ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಈ ಭಯವಾದರೂ ಏನು? ಸರ್ಪಸತ್ರವೇ?

ಯತ್ನಮಕರೋದ್ಯೋ ಮೇ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಂ ಶಮಯೇದಿತಿ||

ಆ ಸತ್ರವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಅವನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ, ತನ್ನ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿ ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಿಸುವ ಅನುರೂಪ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪರಮ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

01003011A ಸ ಕದಾ ಚಿನ್ಮೃಗಯಾಂ ಯಾತಃ ಪಾರಿಕ್ಷಿತೋ
ಜನಮೇಜಯಃ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ಸ್ವ ವಿಷಯೋದ್ದೇಶೇ
ಆಶ್ರಮಮಪಶ್ಯತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದ ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಜನಮೇಜಯನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯ ಒಳಗೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡನು.

01003012A ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿದೃಷಿರಾಸಾಂ ಚಕ್ರೇ ಶ್ರುತಶ್ರವಾ ನಾಮ|

01003012B ತಸ್ಯಾಭಿಮತಃ ಪುತ್ರ ಆಸ್ತೇ ಸೋಮಶ್ರವಾ ನಾಮ||

ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಶ್ರವ⁸¹ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಓರ್ವ ಋಷಿಯೊಬ್ಬನು ಸೋಮಶ್ರವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತನ್ನ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01003013A ತಸ್ಯ ತಂ ಪುತ್ರಮಭಿಗಮ್ಯ ಜನಮೇಜಯಃ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಃ
ಪೌರೋಹಿತ್ಯಾಯ ವವ್ರೇ||

ಅವನ ಆ ಮಗನನ್ನು ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಜನಮೇಜಯನು ಪೌರೋಹಿತೃಕ್ಕಾಗಿ

⁸¹ ಶ್ರುತಶ್ರವನು ನಾಗ ತಕ್ಷಕನ ತಮ್ಮನೆಂದೂ ಕೆಲವು ಮೂಲಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೇಳಿದನು.

01003014A ಸ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತಂ ಋಷಿಮುವಾಚ|

01003014B ಭಗವನ್ನಯಂ ತವ ಪುತ್ರೋ ಮಮ ಪುರೋಹಿತೋಽಸ್ತಿತಿ||

ಆ ಋಷಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವಾನ್! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ನನ್ನ ಪುರೋಹಿತನಾಗಲಿ.”

01003015A ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003015B ಭೋ ಜನಮೇಜಯ ಪುತ್ರೋಽಯಂ ಮಮ ಸರ್ಪ್ಯಾಂ ಜಾತಃ|

01003015C ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಂಪನ್ನೋ

ಮತ್ತಪೋವೀರ್ಯಸಂಭೃತೋ ಮಚ್ಛುಕ್ರಂ

ಪೀತವತ್ಯಾಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕುಕ್ಷೌ ಸಂವೃದ್ಧಃ|

ಈ ಕೇಳಿಕೆಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ನನ್ನ ತಪೋವೀರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದ ಸರ್ಪವೊಂದರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನನ್ನ ಈ ಮಗನು⁸² ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

⁸² ಜನಮೇಜಯನ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸರ್ಪಸತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟ ಸೋಮಶ್ರವನು ನಾಗಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಮತ್ತು ಅವನೇ ಆಸ್ತೀಕನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ನೀಡಿ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆದರೆ ಸರ್ಪಸತ್ರದ ವಿವರಣೆಯಿರುವ ಮುಂದಿನ ಉಪ ಪರ್ವ ಆಸ್ತೀಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೋಮಶ್ರವನ ಹೆಸರು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

01003015D ಸಮರ್ಥೋಽಯಂ ಭವತಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಃ

ಶಮಯಿತುಮಂತರೇಣ ಮಹಾದೇವಕೃತ್ಯಾಂ|

ಮಹಾದೇವನ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಉಳಿದೆಲ್ಲ
ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

01003015E ಅಸ್ಯ ತ್ವೇಕಮುಪಾಂಶುವ್ರತಂ|

01003015F ಯದೇನಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಂಚಿದರ್ಥಮಭಿಯಾಚೇತ್ತಂ
ತಸ್ಮೈ ದದ್ಯಾದಯಂ|

01003015G ಯದ್ಯೇತದುತ್ಸಹಸೇ ತತೋ ನಯಸ್ವೈನಮಿತಿ||

ಆದರೆ ಅವನು ಒಂದೇ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ
ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಯಾವಾಗ ಏನು
ಕೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ⁸³. ಅವನು ಈ ನಿಯಮವನ್ನು
ಪಾಲಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.”

01003016A ತೇನೈವಮುತ್ಕೋ ಜನಮೇಜಯಸ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003016B ಭಗವಂಸ್ತಥಾ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ||

01003017A ಸ ತಂ ಪುರೋಹಿತಮುಪಾದಾಯೋಪಾವೃತ್ತೋ
ಭ್ರಾತೃನುವಾಚ|

01003017B ಮಯಾಯಂ ವೃತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ|

83 ಬಹುಷಃ ಇದೇ ಪುರೋಹಿತನು ಮುಂದೆ ಸರ್ಪ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕನಿಗೆ
ಯಾಗವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ವಚನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

01003017C ಯದಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ತತ್ಕಾರ್ಯಮವಿಚಾರಯದ್ಭಿರಿತಿ||

ಜನಮೇಜಯನು “ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು “ಇವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದು ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು.

01003018A ತೇನೈವಮುಕ್ತಾ ಭ್ರಾತರಸ್ತಸ್ಯ ತಥಾ ಚಕ್ರುಃ|

01003018B ಸ ತಥಾ ಭ್ರಾತೃನ್ಸಂದಿಶ್ಯ ತಕ್ಷಶಿಲಾಂ ಪ್ರತ್ಯಭಿಪ್ರತಸ್ಥೇ|

01003018C ತಂ ಚ ದೇಶಂ ವಶೇ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ||

ಅವನ ಸಹೋದರರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ಈ ರೀತಿ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವನು ತಕ್ಷಶಿಲೆಗೆ ಅ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01003019A ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೃಷಧೌ ಮೋ ನಾಮಾಯೋದಃ|

01003019B ತಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಾಸ್ತ್ರಯೋ ಭೂವುರುಪಮನ್ಯುರಾರುಣಿವೇದಶ್ಚೇತಿ||

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೌಮ್ಯ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಯೋರ್ವನು ಉಪಮನ್ಯು, ಆರುಣಿ ಮತ್ತು ವೇದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೂವರು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗಿದ್ದನು.

01003020A ಸ ಏಕಂ ಶಿಷ್ಯಮಾರುಣಿಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ|

01003020B ಗಚ್ಛ ಕೇದಾರಖಂಡಂ ಬಧಾನೇತಿ||

ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಶಿಷ್ಯ ಆರುಣಿ ಪಾಂಚಾಲನನ್ನು “ಹೋಗು. ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗೆ ಒಡ್ಡನ್ನು ಕಟ್ಟು!” ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01003021A ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನ ಸಂದಿಷ್ಟ್ಯ ಆರುಣಿಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ
ತತ್ಕೇದಾರಖಂಡಂ ಬದ್ಧಂ ನಾಶಕ್ನೋತ್||

01003022A ಸ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನೋಽಪಶ್ಯದುಪಾಯಂ|

01003022B ಭವತ್ವೇವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮೀತಿ||

01003023A ಸ ತತ್ರ ಸಂವಿವೇಶ ಕೇದಾರಖಂಡೇ|

01003023B ಶಯಾನೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತದುದಕಂ ತಸ್ಥೌ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಆದೇಶಪಡೆದ ಪಾಂಚಾಲ ಆರುಣಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗೆ ಒಡ್ಡನ್ನು ಹಾಕಲು ಅವನಿಗೆ ಸಾದ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಕಷ್ಟವಾಯಿತಲ್ಲ!” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡನು. “ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅವನು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿಯುವಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು.

01003024A ತತಃ ಕದಾಚಿದುಪಾಧ್ಯಾಯ ಆಯೋದೋ ಧೌಮ್ಯಃ
ಶಿಷ್ಯಾನಪೃಚ್ಛತ್|

01003024B ಕ್ವ ಆರುಣಿಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯೋ ಗತ ಇತಿ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಅಯೋದ ಧೌಮ್ಯನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ಪಾಂಚಾಲ ಆರುಣಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ?”

01003025A ತೇ ಪ್ರತ್ಯುಚುಃ|

01003025B ಭಗವತ್ಯೈವ ಪ್ರೇಷಿತೋ ಗಚ್ಛ ಕೇದಾರಖಂಡಂ ಬಧಾನೇತಿ||

ಅವರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು: “ನೀವೇ ಕಳುಹಿಸಿದಂತೆ ಅವನು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗೆ ಒಡ್ಡನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.”

01003026A ಸ ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಾಂ ಶಿಷ್ಯಾನ್ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003026B ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇ ತತ್ರ ಗಚ್ಛಾಮೋ ಯತ್ರ ಸ ಇತಿ||

01003027A ಸ ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ತಸ್ಯಾಹ್ವಾನಾಯ ಶಬ್ದಂ ಚಕಾರ|

01003027B ಭೋ ಆರುಣೇ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಕ್ವಾಸಿ|

01003027C ವತ್ಸೈಹೀತಿ||

ಶಿಷ್ಯರ ಈ ಮಾತಿಗೆ “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಕರೆದನು: “ಪಾಂಚಾಲ ಆರುಣ! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ? ವತ್ಸ! ಇಲ್ಲಿ ಬಾ.”

01003028A ಸ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಆರುಣಿರುಪಾಧ್ಯಾಯವಾಕ್ಯಂ

ತಸ್ಮಾತ್ಕೇದಾರಖಂಡಾತ್ಸಹಸೋತ್ಥಾಯ

ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಮುಪತಸ್ಥೇ|

01003028B ಪ್ರೋವಾಚ ಚೈನಂ|

01003028C ಅಯಮಸ್ಯ ತ್ರ ಕೇದಾರಖಂಡೇ

ನಿಃಸರಮಾಣಮುದಕಮವಾರಣೀಯಂ ಸಂರೋದ್ಧುಂ

ಸಂವಿಷ್ಠೋ ಭಗವಚ್ಛಬ್ದಂ ಶ್ರುತ್ವೈವ ಸಹಸಾ ವಿದಾಯ್

ಕೇದಾರಖಂಡಂ ಭವಂತಮುಪಸ್ಥಿತಃ|

01003028D ತದಭಿವಾದಯೇ ಭಗವಂತಂ|

01003028E ಆಜ್ಞಾಪಯತು ಭವಾನ್|

01003028F ಕಿಂ ಕರವಾಣೀತಿ||

ಉಪಾದ್ಯಾಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆರುಣಿಯು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಉಪಾದ್ಯಾಯನ ಎದುರು ನಿಂತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನೀರು ಹರಿಯುವ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆನು. ಬೇರೆ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನೀರನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ನಾನೇ ಸ್ವತಃ ಕಾಲುವೆಯ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನೀರು ಹರಿಯದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಎದ್ದು ನೀರುಹರಿಯಲು ಬಿಟ್ಟೆ. ಭಗವನ್! ನಿಮಗೆ ಅಭಿವಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಿ. ನಾನೀಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ?”

01003029A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯೋಽಬ್ರವೀತ್|

01003029B ಯಸ್ಮಾದ್ಭವಾನ್ಕೇದಾರಖಂಡಮವದಾರ್ಯೋ ತ್ಥಿತಸ್ತಸ್ಮಾದ್
ಭವಾನುದ್ದಾಲಕ ಏವ ನಾಮ್ನಾ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ||

ಆಗ ಉಪಾದ್ಯಾಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿ ನೀರು ಹರಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಉದ್ದಾಲಕ⁸⁴ ಎಂದಾಗಲಿ.”

⁸⁴ ಪಾಂಚಾಲ ಆರುಣಿ ಉದ್ದಾಲಕನು ಮುಂದೆ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ

01003030A ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನಾನುಗೃಹೀತಃ|

01003030B ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ವಯಾ ಮದ್ವಚೋಽನುಷ್ಠಿತಂ
ತಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಽವಾಪ್ಸ್ಯಸೀತಿ|

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಅವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಅನುಗ್ರಹವಿತ್ತನು: “ನನ್ನ
ವಚನವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
ಸರ್ವ ವೇದಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಭೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.”

01003030C ಸರ್ವೇ ಚ ತೇ ವೇದಾಃ ಪ್ರತಿಭಾಸ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ
ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣೀತಿ||

01003031A ಸ ಏವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನೇಷಂ ದೇಶಂ ಜಗಾಮ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01003032A ಅಥಾಪರಃ ಶಿಷ್ಯಸ್ತಸ್ಯೈವಾಯೋದಸ್ಯ

ಮತ್ತು ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಚಿಂತನೆ-ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು
ನೀಡಿದನು. “ತತ್ವಮಸಿ” ಎನ್ನುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಉದ್ದಾಲಕನು ನೀಡಿದನೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಮಗ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯನ ಹೆಸರು ಶ್ವೇತಕೇತು. ಅನೇಕ ಸಾಮುದಾಯಿಕ
ಅನ್ನದಾನಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದುದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ವಾಜಶ್ರವಸ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ
ಇತ್ತು. ಬಹಳ ಮುಂಗೋಪಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ವಾಜಶ್ರವಸನ ಮಗನೇ ನಚಿಕೇತ ಎಂದು
ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಧೌಮ್ಯಸ್ತೋಪಮನ್ಯುರ್ನಾಮ||

01003033A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ|

01003033B ವತ್ಸೋಪಮನ್ಯೋ ಗಾ ರಕ್ಷಸ್ವೇತಿ||

ಅಯೋದ ಧೌಮ್ಯನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನ ಹೆಸರು ಉಪಮನ್ಯು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಅವನನ್ನು “ವತ್ಸ ಉಪಮನ್ಯು ! ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು” ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01003034A ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯವಚನಾದರಕ್ಷದ್ಗಾಃ|

01003034B ಸ ಚಾಹನಿ ಗಾ ರಕ್ಷಿತ್ವಾ

ದಿವಸಕ್ಷಯೇಽಭ್ಯಾಗಮ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯಾಗ್ರತಃ

ಸ್ಥಿತ್ವಾ ನಮಶ್ಚಕ್ರೇ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ವಚನದಂತೆ ಅವನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು

ಹೋದನು. ಇಡೀ ದಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ

ದಿವಸಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಬಳಿಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ

ಅವನ ಎದಿರು ನಿಂತನು.

01003035A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪೀವಾನಮಪಶ್ಯತ್|

01003035B ಉವಾಚ ಚೈನಂ|

01003035C ವತ್ಸೋಪಮನ್ಯೋ ಕೇನ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಸಿ|

01003035D ಪೀವಾನಸಿ ದೃಢಮಿತಿ||

ಅವನು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು

ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸ ಉಪಮನ್ಯು! ಇಷ್ಟು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿರಲು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ?”

01003036A ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003036B ಭೈಕ್ಷೇಣ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಾಮೀತಿ||

ಅವನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01003037A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003037B ಮಮಾನಿವೇದ್ಯ ಭೈಕ್ಷಂ ನೋಪಯೋಕ್ತವ್ಯಮಿತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ನನಗೆ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡದೇ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು.”

01003038A ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುನರರಕ್ಷದ್ಗಾಃ|

01003038B ರಕ್ಷಿತ್ವಾ ಚಾಗಮ್ಯ ತಥೈವೋಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ
ನಮಶ್ಚಕ್ರೇ||

ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನಂತರ ಪುನಃ ಅವನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋದನು. ರಕ್ಷಿಸಿಯಾದ ನಂತರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಎದಿರು ನಿಂತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

01003039A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ತಥಾಪಿ ಪೀವಾನಮೇವ ದೃಷ್ಟೋವಾಚ|

01003039B ವತ್ಸೋಪಮನ್ಯೋ ಸರ್ವಮಶೇಷತಸ್ತೇ ಭೈಕ್ಷಂ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ|

01003039C ಕೇನೇದಾನೀಂ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಸೀತಿ||

ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಅವನು ದಷ್ಟು ಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಳಿದನು:
“ವತ್ಸ ಉಪಮನ್ಯು! ಏನನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಭಿಕ್ಷವನ್ನೂ
ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಈಗ ನೀನು ಹೇಗೆ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ
ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ?”

01003040A ಸ ಏವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003040B ಭಗವತೇ ನಿವೇದ್ಯ ಪೂರ್ವಮಪರಂ ಚರಾಮಿ|

01003040C ತೇನ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಾಮೀತಿ||

ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಒಮ್ಮೆ
ಪಡೆದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಂತರ ಪುನಃ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಲು
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01003041A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003041B ನೈಷಾ ನ್ಯಾಯ್ಯಾ ಗುರುಪೃತ್ತಿಃ|

01003041C ಅನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ವೃತ್ತ್ಯುಪರೋಧಂ ಕರೋಷ್ಯೇವಂ
ವರ್ತಮಾನಃ|

01003041D ಲುಬ್ಧೋಽಸೀತಿ||

ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಇದು ಗುರುವಿಗೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಸಾರಿ
ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವುದರಿಂದ ನೀನು ಅನ್ಯ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ

ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಈ ರೀತಿಯು
ಲುಬ್ಧವಾಗಿದೆ.”

01003042A ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗಾ ಅರಕ್ಷತ್|

01003042B ರಕ್ಷಿತ್ವಾ ಚ ಪುನರುಪಾಧ್ಯಾಯಗೃಹಂ

ಆಗಮ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ನಮಶ್ಚಕ್ರೇ||

ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ ಅವನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋದನು.

ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಪುನಃ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

01003043A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ತಥಾಪಿ ಪೀವಾನಮೇವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ

ಪುನರುವಾಚ|

01003043B ಅಹಂ ತೇ ಸರ್ವಂ ಭೈಕ್ಷಂ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ನ ಚಾನ್ಯಚ್ಚರಸಿ|

01003043C ಪೀವಾನಸಿ|

01003043D ಕೇನ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಸೀತಿ||

ಈಗಲೂ ಅವನು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಭಿಕ್ಷವನ್ನೂ ನಾನು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಮತ್ತು ನೀನು ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು

ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ

ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊರೆಯಲು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?”

01003044A ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003044B ಭೋ ಏತಾಸಾಂ ಗವಾಂ ಪಯಸಾ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಾಮೀತಿ||

ಆಗ ಅವನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಈ ಹಸುಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01003045A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003045B ನೈತನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಪಯ ಉಪಯೋಕ್ತಂ ಭವತೋ
ಮಯಾನನುಜ್ಞಾತಮಿತಿ||

ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೇ ನೀನು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01003046A ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಗಾ ರಕ್ಷಿತ್ವಾ

ಪುನರುಪಾಧ್ಯಾಯಗೃಹಾನೇತ್ಯ ಗುರೋರಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ
ನಮಶ್ಚಕ್ರೇ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ವಚನವನ್ನಿತ್ತ ಅವನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಪುನಃ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಗುರುವಿನ ಎದಿರು ನಿಂತು ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

01003047A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪೀವಾನಮೇವಾಪಶ್ಯತ್|

01003047B ಉವಾಚ ಚೈನಂ|

01003047C ಭೈಕ್ಷಂ ನಾಶ್ನಾಸಿ ನ ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ರಸಿ|

01003047D ಪಯೋ ನ ಪಿಬಸಿ|

01003047E ಪೀವಾನಸಿ|

01003047F ಕೇನ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಯಸೀತಿ||

ಪುನಃ ದಷ್ಟಪುಷ್ಪವಾಗಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಬೇಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಲನ್ನೂ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ದಷ್ಟಪುಷ್ಪನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯಲು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?”

01003048A ಸ ಏವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003048B ಭೋಃ ಫೇನಂ ಪಿಬಾಮಿ ಯಮಿಮೇ ವತ್ಸಾ ಮಾತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ತನಂ
ಪಿಬಂತ ಉದ್ಗಿರಂತೀತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಕರುಗಳು ತಾಯಂದಿರ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಯುವಾಗ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುವ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯನ್ನು ನಾನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ.”

01003049A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003049B ಏತೇ ತ್ವದನುಕಂಪಯಾ ಗುಣವಂತೋ ವತ್ಸಾಃ ಪ್ರಭೂತತರಂ
ಫೇನಮುದ್ಗಿರಂತಿ|

01003049C ತದೇವಮಪಿ ವತ್ಸಾನಾಂ ವೃತ್ತ್ಯುಪರೋಧಂ ಕರೋಷ್ಯೇವಂ
ವರ್ತಮಾನಃ|

01003049D ಫೇನಮಪಿ ಭವಾನ್ನ ಪಾತುಮರ್ಹ ತೀತಿ||

ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಈ ಕರುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನೊರೆಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಈ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ತಮಗೇ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01003050A ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ನಿರಾಹಾರಸ್ತಾ ಗಾ ಅರಕ್ಷತ್|

01003050B ತಥಾ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧೋ ಭೈಕ್ಷಂ ನಾಶ್ನಾತಿ ನ ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ರತಿ|

01003050C ಪಯೋ ನ ಪಿಬತಿ|

01003050D ಫೇನಂ ನೋಪಯುಂಕ್ತೇ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ವಚನವನ್ನಿತ್ತು ಅವನು
ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಯಲು ಹೋದನು. ಅವನು ಭಿಕ್ಷೆ
ಬೇಡಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ, ಕನೆಯನ್ನೂ ನೆಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

01003051A ಸ ಕದಾಚಿದರಣ್ಯೇ ಕ್ಷುಧಾರ್ತೋಽರ್ಕ ಪತ್ರಾಣ್ಯಭಕ್ಷಯತ್||

01003052A ಸ ತೈರರ್ಕ ಪತ್ರೈರ್ಭಕ್ಷಿತೈಃ

ಕ್ಷಾರಕಥೂಷ್ಣವಿಪಾಕಿಭಿಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಯಪಹತೋಽನ್ಧೋಽಭವತ್|

01003052B ಸೋಽನ್ಧೋಽಪಿ ಚಂಕ್ರಮ್ಯಮಾಣಃ ಕೂಪೇಽಪತತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಅವನು ಅರ್ಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು
ತಿಂದನು. ಅರ್ಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದರ ಕ್ಷಾರ, ಕಟು
ಮತ್ತು ಉಷ್ಣದ ಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕುರುಡಾದವು.
ಅಂಥನಾಗಿ, ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಣದೇ ಒಂದು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು.

01003053A ಅಥ ತಸ್ಮಿನ್ನನಾಗಚ್ಛತ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಶಿಷ್ಯಾನವೋಚತ್|

01003053B ಮಯೋಪಮನ್ಯುಃ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಃ|

01003053C ಸ ನಿಯತಂ ಕುಪಿತಃ|

01003053D ತತೋ ನಾಗಚ್ಛತಿ ಚಿರಗತಶ್ಚೇತಿ||

01003054A ಸ ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಗತ್ವಾರಣ್ಯಮುಪಮನ್ಯೋರಾಹ್ವಾನಂ ಚಕ್ರೇ|

01003054B ಭೋ ಉಪಮನ್ಯೋ ಕ್ವಾಸಿ|

01003054C ವತ್ಸೈಹೀತಿ||

ಅವನು ಬರದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಉಪಮನ್ಯುವು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಬಂಧದಿಂದ ಸಿಟ್ಟಾಗಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ಬರುವುದನ್ನು ತಡಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಕರೆಯ ತೊಡಗಿದನು: “ಉಪಮನ್ಯು! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ? ವತ್ಸ! ಇಲ್ಲಿ ಬಾ.”

01003055A ಸ ತದಾಹ್ವಾನಮುಪಾಧ್ಯಾಯಾಚ್ಛುತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೋಚ್ಛೈಃ|

01003055B ಅಯಮಸ್ಮಿ ಭೋ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕೂಪೇ ಪತಿತ ಇತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಆ ಕರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಚ್ಛ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು: “ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ.”

01003056A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003056B ಕಥಮಸಿ ಕೂಪೇ ಪತಿತ ಇತಿ||

01003057A ಸ ತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003057B ಅರ್ಕಪತ್ರಾಣಿ ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾಂಧೀಭೂತೋಽಸ್ಮಿ|

01003057C ಅತಃ ಕೂಪೇ ಪತಿತ ಇತಿ||

01003058A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003058B ಅಶ್ವಿನೌ ಸ್ತುಹಿ|

01003058C ತೌ ತ್ವಾಂ ಚಕ್ಷುಷ್ಮಂತಂ ಕರಿಷ್ಯತೋ ದೇವಭಿಷಜಾವಿತಿ||

ಆಗ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದನು: “ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದೆ?”
ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಅರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಅಂಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ.” ಆಗ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು
ಹೇಳಿದನು: “ಅಶ್ವಿನಿ⁸⁵ಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು. ಆ ದೇವವೈದ್ಯರು ನಿನ್ನ
ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವರು.”

01003059A ಸ ಏವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನ ಸ್ತೋತುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ

85 ಋಗ್ವೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರು ದೇವಲೋಕದ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು -
ಮೋಡಗಳ ಅಧಿದೇವತೆ ಶರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವಸ್ವತನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೂರ್ಯ -
ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು. ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಗಳ
ಬೆಳಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಇವರಿವರು ವೈದಿಕ ದೇವತೆಗಳು ಈ ಎರಡು
ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ರಥದ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು
ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡಿ, ವಿಘ್ನ ಮತ್ತು ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು
ನೀಡುವರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ದೇವವೈದ್ಯರೆಂದೂ ಆಯುರ್ವೇದದ
ಅಧಿದೇವತೆಗಳೆಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನಾಸತ್ಯ ಅಂದರೆ
ಕರುಣೆಯುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಶೀಲರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ
ಅಶ್ವಿನಿಯರ ಹೆಸರು ಒಟ್ಟು ೩೭೬ ಬಾರಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ೫೭ ಮಂತ್ರಗಳಿವೆ.

ದೇವಾವಶ್ವಿನೌ ವಾಗ್ಬಿರೃಗ್ಬಿಃ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮಾತಿನಂತೆ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ
ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು.

01003060a ಪ್ರ ಪೂರ್ವಗೌ ಪೂರ್ವಜೌ ಚಿತ್ರಭಾನೂ
ಗಿರಾ ವಾ ಶಂಸಾಮಿ ತಪನಾವನಂತೌ|

01003060c ದಿವ್ಯೌ ಸುಪರ್ಣೌ ವಿರಜೌ ವಿಮಾನಾವ್
ಅಧಿಕ್ಷಿಯಂತೌ ಭುವನಾನಿ ವಿಶ್ವಾ||

“ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ನೀವು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವವರು. ಅಶ್ವಜಾತಿಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಹುಟ್ಟಿದವರು. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಕಾಶವು ಅಗ್ನಿ ಸಮಾನ. ನೀವು
ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ
ಗಮನವು ಮನೋಹರವಾದುದು. ನೀವು ರಜೋಗುಣ ರಹಿತರಾಗಿದ್ದು
ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಮಾನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು
ನಾನು ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ⁸⁶.”

01003061a ಹಿರಣ್ಮಯೌ ಶಕುನೀ ಸಾಂಪರಾಯೌ

⁸⁶ ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದ, ಆದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ, ಅನಂತ ಮತ್ತು
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರಭಾನುಗಳೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ದಿವ್ಯರು,
ಸುಪರ್ಣರು, ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಜಿಸುತ್ತಾ ವಿಶ್ವದ ಭುವನಗಳ ಮೇಲೆ
ಇಳಿಯುವವರು.

ನಾಸತ್ಯದಸೌ ಸುನಸೌ ವೈಜಯಂತೌ|

01003061c ಶುಕ್ರಂ ವಯಂತೌ ತರಸಾ ಸುವೇಮಾವ್

ಅಭಿ ವ್ಯಯಂತಾವಸಿತಂ ವಿವಸ್ವತ್||

ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಸುವರ್ಣಮಯ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೀವು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮೈ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದ್ದು. ನೀವು ಆರೋಗ್ಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಪರಲೋಕ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಸುಳ್ಳಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅಶ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೂರ್ಯದೇವನ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮೂಗುಗಳು ಸುಂದರ. ಸೂರ್ಯನ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದು ತಂದೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಕುಷ್ಠ ರೋಗವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ವೈದ್ಯರು ನೀವು. ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಮೈಬಣ್ಣವನ್ನೂ ನೇತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತೀರಿ. ಹೇಗೆ ನೇಕಾರರು ದಾರದ ಜೊತೆ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧ ದಾರದಿಂದ ನೇಯುತ್ತಾರೆಯೋ ಹಾಗೆ ನೀವು ಶ್ಯಾಮ ಕುಷ್ಠವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶುಕ್ರಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೀರಿ⁸⁷.

01003062a ಗ್ರಸ್ತಾಂ ಸುಪರ್ಣಸ್ಯ ಬಲೇನ ವರ್ತಿ ಕಾಂ

ಅಮುಂಚತಾಮಶ್ವಿನೌ ಸೌಭಗಾಯ|

⁸⁷ ಮೊನಚಾದ ಕೊಕ್ಕಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಹಿರಣ್ಮಯ ಪಕ್ಷಿಗಳೇ, ನಾಸತ್ಯರೇ, ಸುನಸರೇ, ವೈಜಯಂತರೇ, ಮಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ವೈವಸ್ವತನ ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಕಿರಣಗಳ ನೂಲನ್ನು ಎಣೆಯುವವರೇ !

01003062c ತಾವತ್ಸುಪೃತ್ಯಾವನಮಂತ ಮಾಯಯಾ

ಸತ್ತಮಾ ಗಾ ಅರುಣಾ ಉದಾವಹನ್||

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ಗರುಡನಷ್ಟೇ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಮತ್ತು
ವೇಗಶಾಲಿಯಾದ ಒಂದು ನಾಯಿಯು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯ ಜಾತಿಯ ಒಂದು
ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ನೀವು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ
ಅದಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಜೀವನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರಿ.
ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿದ್ದರೂ
ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕಾಡಿಸುವ ತುಂಟ ಹಸುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯು
ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು
ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದನು⁸⁸.

01003063a ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಗಾವಸ್ತ್ರಿಸ್ತತಾಶ್ಚ ಧೇನವ

ಏಕಂ ವತ್ಸಂ ಸುವತೇ ತಂ ದುಹಂತಿ|

01003063c ನಾನಾಗೋಷ್ಠಾ ವಿಹಿತಾ ಏಕದೋಹನಾಸ್

ತಾವಶ್ವಿನೌ ದುಹತೋ ಘರ್ಮಮುಕ್ಘಂ||

೩೬೦ ಹಸುಗಳು ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತವೂ ತಮ್ಮ ಸರದಿಯ
ಪ್ರಕಾರ ಹಾಲು ಕರೆದು ಘರ್ಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತವೆ.

⁸⁸ ಸುಪರ್ಣನ ಬಲದಿಂದ ಗ್ರಸ್ತರಾದ ಸುಭಗವನ್ನು ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಬಿಡುಗಡೆ
ಮಾಡಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಮಾಯಾ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಿರಿ.

ಘರ್ಮವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಒಂದೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಹಸುವು ಹಾಲನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ವರ್ಯ ಎಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ಋತ್ವಿಕನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ಘರ್ಮವನ್ನು ಯಾಜ್ಞಿಕರು ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

01003064a ಏಕಾಂ ನಾಭಿಂ ಸಪ್ತಶತಾ ಅರಾಃ ಶ್ರಿತಾಃ

ಪ್ರಧಿಷ್ಟನ್ಯಾ ವಿಂಶತಿರರ್ಪಿತಾ ಅರಾಃ|

01003064c ಅನೇಮಿ ಚಕ್ರಂ ಪರಿವರ್ತತೇಽಜರಂ

ಮಾಯಾಶ್ವಿನೌ ಸಮನಕ್ತಿ ಚರ್ಷಣೀ||

ಜಗತ್ಪಾಲಕ ಸೂರ್ಯನ ರಥಕ್ಕೆ ಕಾಲವೇ ಚಕ್ರ. ಆ ಕಾಲಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಂವತ್ಸರವೇ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ನಾಭಿ. ಕಾಲಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ೭೦೦ ಅರಗಳಿವೆ: ೩೫೦ ಹಗಲುಗಳು ಮತ್ತು ೩೫೦ ರಾತ್ರಿಗಳು. ಈ ಚಕ್ರದ ಹಳಿಗೆ ಸಾವನ ಸಂವತ್ಸರದ ೩೬೦ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಹಗಲುಗಳು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳು ಉದ್ದವಾದ ಅರಗಳಂತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

01003065a ಏಕಂ ಚಕ್ರಂ ವರ್ತತೇ ದ್ವಾದಶಾರಂ ಪ್ರಧಿ

ಷಣ್ಣಾಭಿಮೇಕಾಕ್ಷಮಮೃತಸ್ಯ ಧಾರಣಂ|

01003065c ಯಸ್ಮಿನ್ದೇವಾ ಅಧಿ ವಿಶ್ವೇ ವಿಷಕ್ತಾಸ್

ತಾವಶ್ವಿನೌ ಮುಂಚತೋ ಮಾ ವಿಷೀದತಂ||

ಒಂದು ಚಕ್ರದಿಂದ ರಥವು ಚಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಚಕ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲಚಕ್ರದ ಸಂವತ್ಸರವೆಂಬ ಸ್ಥೂಲ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ಅರಗಳಂತಿವೆ. ಆರು ಋತುಗಳು ಆ ಚಕ್ರದ ಆರು ನಾಭಿಗಳು. ಆ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ದೃಢ ಅಚ್ಚು ಮರವಿದೆ. ಸ್ವರ್ಗ ರಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಇಂತಹ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರ ಸೂರ್ಯದೇವನ ರಥ ಚಕ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿ.

01003066a ಅಶ್ವಿನಾವಿಂದ್ರಮಮೃತಂ ವೃತ್ತಭೂಯೌ

ತಿರೋಧತ್ತಾಮಶ್ವಿನೌ ದಾಸಪತ್ನೀ|

01003066c ಭಿತ್ತ್ವಾ ಗಿರಿಮಶ್ವಿನೌ ಗಾಮುದಾಚರಂತೌ

ತದ್ವೃಷ್ಟಮಹ್ನಾ ಪ್ರಥಿತಾ ವಲಸ್ಯ||

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಶಕ್ತಿಯು ಇರುವುದರಿಂದ ನೀವು ನೀರಿನಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತೀರಿ. ಮೇರು ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು ಬರುವ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಮಳೆಯನ್ನೂ ನೀವು ಬೇಗ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

01003067a ಯುವಾಂ ದಿಶೋ ಜನಯಥೋ ದಶಾಗ್ರೇ

ಸಮಾನಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ರಥಯಾ ವಿಯಂತಿ|

01003067c ತಾಸಾಂ ಯಾತಮೃಷಯೋಽನುಪ್ರಯಾಂತಿ

ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಕ್ಷಿತಿಮಾಚರಂತಿ||

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಸೋಮಯಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರು ಇತರ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಸೂಚಕರು. ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವರಿದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ನಿಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

01003068a ಯುವಾಂ ವರ್ಣಾನ್ವಿಕುರುಧೋ ವಿಶ್ವರೂಪಾನ್

ತೇಽಧಿಕ್ಷಿಯಂತಿ ಭುವನಾನಿ ವಿಶ್ವಾ|

01003068c ತೇ ಭಾನವೋಽಪ್ಯನುಸೃತಾಶ್ಚ ರಂತಿ

ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಕ್ಷಿತಿಮಾಚರಂತಿ||

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳ ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನೂ ಆಯಾ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿ ಅವು ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆವರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಈ ಕಿರಣಗಳು ಜನರಿಗೆ ರೋಗಪರಿಹಾರಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಪ್ರದ. ಈ ರೀತಿಯ ಮಹಿಮೆಯ ಅವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

01003069a ತೌ ನಾಸತ್ಯಾವಶ್ವಿನಾವಾಮಹೇ ವಾಂ

ಸ್ರಜಂ ಚ ಯಾಂ ಬಿಭೃಥಃ ಪುಷ್ಕರಸ್ಯ|

01003069c ತೌ ನಾಸತ್ಯಾವಮೃತಾವೃತಾವೃಧಾವ್

ಋತೇ ದೇವಾಸ್ತತ್ ಪ್ರಪದೇನ ಸೂತೇ||

ಕಮಲದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಅತೀವ ಸುಂದರರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ ಸೋಮಯಾಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹೋಗುವವರಾದುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ ಮರಣರಹಿತರೂ, ಯಜ್ಞವರ್ಧಕರೂ ಆದ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧನ ಹೀನನಾಗಿರುವ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

01003070a ಮುಖೇನ ಗರ್ಭಂ ಲಭತಾಂ ಯುವಾನೌ

ಗತಾಸುರೇತತ್ರ ಪದೇನ ಸೂತೇ|

01003070c ಸದ್ಯೋ ಜಾತೋ ಮಾತರಮತ್ತಿ ಗರ್ಭಃ

ತಾವಶ್ವಿನೌ ಮುಂಚಢೋ ಜೀವಸೇ ಗಾಃ||

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ನವಮಾಸಕಾಲ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದು ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲ. ಅಶ್ವರೂಪ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ವಡವಾ ರೂಪಿಣಿ ಸಂಜ್ಞಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಿಸಂಬಂಧಮಾತ್ರದಿಂದ ತರುಣರಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಅಲ್ಪವಾದ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಯುಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭವಾಸವೂ, ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯ ತರುಣ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ನೀವು ಸುಖಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನೇತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿ.”

01003071A ಏವಂ ತೇನಾಭಿಷ್ಟುತಾವಶ್ವಿನಾವಾಜಗ್ಮತುಃ|

01003071B ಆಹತುಶ್ಚೈನಂ|

01003071C ಪ್ರೀತೌ ಸ್ವಃ|

01003071D ಏಷ ತೇಽಪೂಪಃ|

01003071E ಅಶಾನೈನಮಿತಿ||

ಹೀಗೆ ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಾಗ ಅಶ್ವಿನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು: “ನಾವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದೋ ಈ ಪೂಪವನ್ನು ತಿನ್ನು.” ಎಂದರು.

01003072A ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003072B ನಾನೃತಮೂಚತುರ್ಭವಂತೌ|

01003072C ನ ತ್ವಹಮೇತಮಪೂಪಮುಪಯೋಕ್ತುಮುತ್ಸಹೇ ಅನಿವೇದ್ಯ
ಗುರವ ಇತಿ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಿಮ್ಮ ವಚನಗಳು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರವು. ಆದರೆ ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಪೂಪವನ್ನು ನನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಕೊಡದೇ ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

01003073A ತತಸ್ತಮಶ್ವಿನಾವೂಚತುಃ|

01003073B ಆವಾಭ್ಯಾಂ ಪುರಸ್ತಾದ್ಭವತ

ಪಾಧ್ಯಾಯೇನೈವಮೇವಾಭಿಷ್ಟುತಾಭ್ಯಾಮಪೂಪಃ

ಪ್ರೀತಾಭ್ಯಾಂ ದತ್ತಃ|

01003073C ಉಪಯುಕ್ತಶ್ಚ ಸ ತೇನಾನಿವೇದ್ಯ ಗುರವೇ|

01003073D ತ್ವಮಪಿ ತಥೈವ ಕುರುಷ್ವ ಯಥಾ ಕೃತಮುಪಾಧ್ಯಾಯೇನೇತಿ||

ಅದಕ್ಕೆ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು ಉತ್ತರಿಸಿದರು: “ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜವನ್ನಿತ್ತಾಗ ತನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ನೀಡದೇ ಸೇವಿಸಿದ್ದನು. ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಗುರು ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಮಾಡು.”

01003074A ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪುನರೇವ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೈತೌ|

01003074B ಪ್ರತ್ಯನುನಯೇ ಭವಂತಾವಶ್ವಿನೌ|

01003074C ನೋತ್ಸಹೇಽಹಮನಿವೇದ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಯೋಪಯೋಕ್ತುಮಿತಿ||

ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುನಃ ಅವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಶ್ವಿನಿಗಳೇ! ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ನನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಇದನ್ನು ನೀಡದೇ ನಾನು ತಿನ್ನಲಾರೆ.”

01003075A ತಮಶ್ವಿನಾವಾಹತುಃ|

01003075B ಪ್ರೀತೌ ಸ್ವಸ್ತವಾನಯಾ ಗುರುವೃತ್ತಾ|

01003075C ಉಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯ ತೇ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸಾ ದಂತಾಃ|

01003075D ಭವತೋ ಹಿರಣ್ಮಯಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ|

01003075E ಚಕ್ಷುಷ್ಮಾಂಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

01003075F ಶ್ರೇಯಶ್ಚಾವಾಪ್ಸ್ಯಸೀತಿ||

ಆಗ ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಹೇಳಿದರು: “ನಿನ್ನ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಪ್ಪು

ಕಬ್ಬಿಣದಂತಿವೆ. ನಿನ್ನವು ಚಿನ್ನದವುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಆಗುತ್ತದೆ.”

01003076A ಸ ಏವಮುಕ್ತೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ಲಬ್ಧಚಕ್ಷುರುಪಾಧ್ಯಾಯಸಕಾಶಂ
ಆಗಮ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಮಭಿವಾದ್ಯಾಚಚಕ್ಷೇ|

01003076B ಸ ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿಮಾನಭೂತೌ||

01003077A ಆಹ ಚೈನಂ|

01003077B ಯಥಾಶ್ವಿನಾವಾಹತುಸ್ತಥಾ ತ್ವಂ ಶ್ರೇಯೋಽವಾಪ್ಸ್ಯಸೀತಿ|

01003077C ಸರ್ವೇ ಚ ತೇ ವೇದಾಃ ಪ್ರತಿಭಾಸ್ಯಂತೀತಿ||

01003078A ಏಷಾ ತಸ್ಯಾಪಿ ಪರೀಕ್ಷೋಪಮನ್ಯೋಃ||

ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ, ಪುನಃ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಬಳಿ ಬಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ಅವನೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು: "ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀನು ಬಹಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವೆ. ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ." ಇದು ಉಪಮನ್ಯುವಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು⁸⁹.

01003079A ಅಥಾಪರಃ ಶಿಷ್ಯಸ್ತಸ್ಯೈವಾಯೋದಸ್ಯ ಧೌಮ್ಯಸ್ಯ ವೇದೋ

⁸⁹ ಉಪಮನ್ಯುವಿನ ಕಥೆಯು ಮಹಾಭಾರತದ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಉಪಮನ್ಯುವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶಿವ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

ನಾಮ||

01003080A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಸಂದಿದೇಶ|

01003080B ವತ್ಸ ವೇದ ಇಹಾಸ್ಯತಾಂ|

01003080C ಭವತಾ ಮದ್ಗೃಹೇ ಕಂಚಿತ್ಕಾಲಂ ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣೇನ
ಭವಿತವ್ಯಂ|

01003080D ಶ್ರೇಯಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ||

ಅಯೋದ ಧೌಮ್ಯನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನ ಹೆಸರು ವೇದ. ಅವನಿಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಈ ರೀತಿ ಆದೇಶಿಸಿದನು: “ವತ್ಸ! ವೇದ! ಇಲ್ಲಿ ಬಾ. ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ.”

01003081A ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗುರುಕುಲೇ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣಪರೋಽವಸತ್|

01003081B ಗೌರಿವ ನಿತ್ಯಂ ಗುರುಷು ಧೂರ್ಷು ನಿಯುಜ್ಯಮಾನಃ
ಶೀತೋಷ್ಣಕ್ಷುತ್ರೃಷ್ಣಾದುಃಖಸಹಃ ಸರ್ವತ್ರಾಪ್ರತಿಕೂಲಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಗುರು ಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು. ನಿತ್ಯವೂ, ಏನೂ ದೂರಿಲ್ಲದೇ, ಭಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಲು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಎತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ಶೀತ-ಉಷ್ಣ, ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿದನು.

01003082A ತಸ್ಯ ಮಹತಾ ಕಾಲೇನ ಗುರುಃ ಪರಿತೋಷಂ ಜಗಾಮ|

01003082B ತತ್ಪರಿತೋಷಾಚ್ಚ ಶ್ರೇಯಃ ಸರ್ವಜ್ಞತಾಂ ಚಾವಾಪ|

01003082C ಏಷಾ ತಸ್ಯಾಪಿ ಪರಿಕ್ಷಾ ವೇದಸ್ಯ||

ಬಹಳ ಕಾಲವು ಕಳೆದನಂತರ ಅವನ ಗುರುವು ಸಂತೃಪ್ತನಾದನು.
ಅವನ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಹೊಂದಿದನು. ಇದು ವೇದನ ಪರಿಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

01003083A ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನಾನುಜ್ಞಾತಃ ಸಮಾವೃತ್ತಸ್ತಸ್ಮಾದ್
ಗುರುಕುಲವಾಸಾದ್ಗೃಹಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ|

01003083B ತಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ವಗೃಹೇ ವಸತಸ್ತ್ರಯಃ ಶಿಷ್ಯಾ ಬಭೂವುಃ||

ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ಪಡೆದು ಅವನು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01003084A ಸ ಶಿಷ್ಯಾನ್ನ ಕಿಂಚಿದುವಾಚ|

01003084B ಕರ್ಮ ವಾ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಾ ವೇತಿ|

01003084C ದುಃಖಾಭಿಜ್ಞೋ ಹಿ ಗುರುಕುಲವಾಸಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಾನ್ ಪರಿಕ್ಷೇಶೇನ
ಯೋಜಯಿತುಂ ನೇಯೇಷ||

ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮೂವರು ಶಿಷ್ಯರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಅವನು ಒಮ್ಮೆಯೂ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು ಅಥವಾ
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಕುಲವಾಸದ
ದುಃಖಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಲು
ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01003085A ಅಥ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ಕಾಲಸ್ಯ ವೇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಜನಮೇಜಯಃ
ಪೌಷ್ಯಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾವುಪೇತ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಂ ವರಯಾಂ
ಚಕ್ರತುಃ||

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜನಮೇಜಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಯರು ಬಂದು
ವೇದನನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01003086A ಸ ಕದಾಚಿದ್ಯಾಜ್ಯಕಾರ್ಯೇಣಾಭಿಪ್ರಸ್ಥಿತ ಉತ್ತಂಕಂ ನಾಮ
ಶಿಷ್ಯಂ ನಿಯೋಜಯಾಮಾಸ|

01003086B ಭೋ ಉತ್ತಂಕ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಸ್ಮದ್ಗೃಹೇ ಪರಿಹೀಯತೇ
ತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಮಪರಿಹೀಣಂ ಭವತಾ ಕ್ರಿಯಮಾಣಮಿತಿ||

ಒಂದು ದಿನ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಡುವಾಗ ಉತ್ತಂಕ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು “ಉತ್ತಂಕ! ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ
ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಇವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಕಡೆಗಣಿಸದೇ
ಮಾಡು” ಎಂದು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

01003087A ಸ ಏವಂ ಪ್ರತಿಸಮಾದಿಶ್ಯೋತ್ತಂಕಂ ವೇದಃ ಪ್ರವಾಸಂ
ಜಗಾಮ||

ಹೀಗೆ ಉತ್ತಂಕನಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ವೇದನು ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟು
ಹೋದನು.

01003088A ಅಥೋತ್ತಂಕೋ

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷುರ್ಗುರುನಿಯೋಗಮನುತಿಷ್ಠಮಾನಸ್ತತ್ರ

ಗುರುಕುಲೇ ವಸತಿ ಸ್ಮ||

01003089A ಸ ವಸಂಸ್ತತ್ರೋಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಸಹಿತಾಭಿರಾಹೂಯೋಕ್ತಃ|

01003089B ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನೀ ತೇ ಋತುಮತೀ|

01003089C ಉಪಾಧ್ಯಾಯಶ್ಚ ಪೋಷಿತಃ|

01003089D ಅಸ್ಯಾ ಯಥಾಯಮೃತುರ್ವನ್ಧೋ ನ ಭವತಿ ತಥಾ
ಕ್ರಿಯತಾಂ|

01003089E ಏತದ್ವಿಷೀದತೀತಿ||

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆ ಮತ್ತು ಗುರುನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಉತ್ತಂಕನು
ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ
ಒಂದು ದಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮನೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದು ಹೇಳಿದರು:
“ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಯು ಋತುಮತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು
ಇಲ್ಲ. ಅವಳ ಋತುಕಾಲವು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.”

01003090A ಸ ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003090B ನ ಮಯಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಚನಾದಿದಮಕಾರ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಂ|

01003090C ನ ಹ್ಯಹಮುಪಾಧ್ಯಾಯೇನ ಸಂದಿಷ್ಟಃ|

01003090D ಅಕಾರ್ಯಮಪಿ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತನ್ನು
ಕೇಳಿ ಕಾರ್ಯಗೈಯುವುದು ನನಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಯಾವ ಅಕಾರ್ಯವೂ
ನಿನ್ನಿಂದ ನಡೆಯಬಾರದು ಎಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ನನಗೆ
ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

01003091A ತಸ್ಯ ಪುನರುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಕಾಲಾಂತರೇಣ ಗೃಹಾನುಪಜಗಾಮ
ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರವಾಸಾತ್|

01003091B ಸ ತದ್ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಯಾಶೇಷಮುಪಲಭ್ಯ ಪ್ರೀತಿಮಾನಭೂತ್||

ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಅವನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು
ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು.

01003092A ಉವಾಚ ಚೈನಂ|

01003092B ವತ್ಸೋತ್ತಂಕ ಕಿಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕರವಾಣೀತಿ|

01003092C ಧರ್ಮತೋ ಹಿ ಶುಶ್ರೂಷಿತೋಽಸ್ಮಿ ಭವತಾ|

01003092D ತೇನ ಪ್ರೀತಿಃ ಪರಸ್ಪರೇಣ ನೌ ಸಂವೃದ್ಧಾ|

01003092E ತದನುಜಾನೇ ಭವಂತಂ|

01003092F ಸರ್ವಾಮೇವ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ|

01003092G ಗಮ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಅವನು ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸ ಉತ್ತಂಕ! ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಏನನ್ನು
ಮಾಡಲಿ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ.
ಇದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರರ ಪ್ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಹೋಗಲು
ಅನುಮತಿಯಿದೆ. ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಿ. ಹೋಗು.”

01003093A ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003093B ಕಿಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕರವಾಣೀತಿ|

01003093C ಏವಂ ಹ್ಯಾಹುಃ||

01003094A ಯಶ್ಚಾಧರ್ಮೇಣ ವಿಬ್ರೂಯಾದ್ಯಶ್ಚಾಧರ್ಮೇಣ ಪೃಚ್ಛತಿ||

01003095A ತಯೋರನ್ಯತರಃ ಪ್ರೈತಿ ವಿದ್ವೇಷಂ ಚಾಧಿಗಚ್ಛತಿ|

01003095B ಸೋಽಹಂ ಅನುಜ್ಞಾತೋ ಭವತಾ ಇಚ್ಛಾಮೀಷ್ಟಂ ತೇ
ಗುರ್ವರ್ಥಮುಪಹರ್ತುಮಿತಿ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಏನನ್ನು
ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಥವಾ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಏನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ
ಅವರಿರ್ವರ ನಡುವೆ ದ್ವೇಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅವರಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಿ?”

01003096A ತೇನೈವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003096B ವತ್ಸೋತ್ತಂಕ ಉಷ್ಯತಾಂ ತಾವದಿತಿ||

01003097A ಸ ಕದಾಚಿತ್ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಮಾಹೋತ್ತಂಕಃ|

01003097B ಆಜ್ಞಾಪಯತು ಭವಾನ್|

01003097C ಕಿಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಮುಪಹರಾಮಿ ಗುರ್ವರ್ಥಮಿತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸ ಉತ್ತಂಕ! ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೂ
ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ನಿಲ್ಲು.” ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ ಉತ್ತಂಕನು ಪುನಃ
ಕೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಏನನ್ನು
ಮಾಡಲಿ? ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿ.”

01003098A ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003098B ವತ್ಸೋತ್ತಂಕ ಬಹುಶೋ ಮಾಂ ಚೋದಯಸಿ
ಗುರ್ವರ್ಥಮುಪಹರೇಯಮಿತಿ|

01003098C ತದ್ಗಚ್ಛ|

01003098D ಏನಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನೀಂ ಪೃಚ್ಛ ಕಿಮುಪಹರಾಮೀತಿ|

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ವತ್ಸ ಉತ್ತಂಕ! ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕುರಿತು ನೀನು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಅವಳು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಅವಳು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

01003098E ಏಷಾ ಯದ್ ಬ್ರವೀತಿ ತದುಪಹರಸ್ವೇತಿ||

01003099A ಸ ಏವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನೀಮಪೃಚ್ಛತ್|

01003099B ಭವತ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯೇನಾಸ್ಮ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಗೃಹಂ ಗಂತುಂ|

01003099C ತದಿಚ್ಛಾಮೀಷ್ಟಂ ತೇ ಗುರ್ವರ್ಥಮುಪಹೃತ್ಯಾನೃಣೋ
ಗಂತುಂ|

01003099D ತದಾಜ್ಞಾಪಯತು ಭವತೀ|

01003099E ಕಿಮುಪಹರಾಮಿ ಗುರ್ವರ್ಥಮಿತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀರೆಂದು ಕೇಳಲು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ ಹೇಳಿ.”

01003100A ಸೈವಮುಕ್ತೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನ್ಯುತ್ತಂಕಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003100B ಗಚ್ಛ ಪೌಷ್ಯಂ ರಾಜಾನಂ|

01003100C ಭಿಕ್ಷಸ್ವ ತಸ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಯಾ ಪಿನದ್ಧೇ ಕುಂಡಲೇ|

01003100D ತೇ ಆನಯಸ್ವ|

01003100E ಇತಶ್ಚತುರ್ಥೇಽಹನಿ ಪುಣ್ಯಕಂ ಭವಿತಾ|

01003100F ತಾಭ್ಯಾಮಾಬದ್ಧಾಭ್ಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪರಿವೇಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ|

01003100G ಶೋಭಮಾನಾ ಯಥಾ ತಾಭ್ಯಾಂ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ
ಸಂಪಾದಯಸ್ವ|

01003100H ಶ್ರೇಯೋ ಹಿ ತೇ ಸ್ಯಾತ್ ಕ್ಷಣಂ ಕುರ್ವತ ಇತಿ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯು ಉತ್ತಂಕನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು:

“ಪೌಷ್ಯ⁹⁰ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕ್ಷಾತ್ರೀಯ

ಕರ್ಣಕುಂಡಲ⁹¹ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ಇಂದಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತದ ದಿನ. ಆದಿನ ನಾನು ಆ

ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಲು

⁹⁰ ಪೌಷ್ಯ ಪರ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ಪರ್ವಕ್ಕಿಡಲು ಇದೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಆದರೆ ಈ ಪೌಷ್ಯರಾಜನು ಯಾರು? ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಜಯಮೇಜಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಯರಾಜರು ವೇದನನ್ನು ಪೌರೋಹಿತಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದಿದೆ.

⁹¹ ಆ ಕ್ಷಾತ್ರೀಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳ ವಿಶೇಷತೆ ಏನಿದ್ದಿರಬಹುದು?

ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗಲಿ. ತ್ವರೆ ಮಾಡು.”

01003101A ಸ ಏವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನ್ಯಾ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೋತ್ತಂಕಃ|

01003101B ಸ ಪಥಿ ಗಚ್ಛನ್ನಪಶ್ಯದೃಷಭಮತಿಪ್ರಮಾಣಂ ತಮಧಿರೂಢಂ
ಚ ಪುರುಷಮತಿಪ್ರಮಾಣಮೇವ||

01003102A ಸ ಪುರುಷ ಉತ್ತಂಕಮಭ್ಯಭಾಷತ|

01003102B ಉತ್ತಂಕೈತತ್ಪುರೀಷಮಸ್ಯ ಋಷಭಸ್ಯ ಭಕ್ಷಯಸ್ವೇತಿ||

01003103A ಸ ಏವಮುಕ್ತೋ ನೈಚ್ಛತ್||

01003104A ತಮಾಹ ಪುರುಷೋ ಭೂಯಃ|

01003104B ಭಕ್ಷಯಸ್ವೋತ್ತಂಕ|

01003104C ಮಾ ವಿಚಾರಯ|

01003104D ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನಾಪಿ ತೇ ಭಕ್ಷಿತಂ ಪೂರ್ವಮಿತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಯು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಉತ್ತಂಕನು ಹೊರಟನು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೃಹದಾಕರದ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು

ಬೃಹದಾಕಾರದ ಹೋರಿಯನ್ನೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು

ಕಂಡನು. ಆ ಪುರುಷನು ಉತ್ತಂಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತಂಕ! ಈ

ಹೋರಿಯ ಸಗಣೆಯನ್ನು ತಿನ್ನು.” ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ, ಆ

ಪುರುಷನು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತಂಕ! ಇದನ್ನು ತಿನ್ನು. ವಿಚಾರ

ಮಾಡಬೇಡ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೂ ಇದನ್ನು

ತಿಂದಿದ್ದಾನೆ.”

01003105A ಸ ಏವಮುಕ್ತೋ ಬಾಢಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತದಾ ತದೃಷಭಸ್ಯ

ಪುರೀಷಂ ಮೂತ್ರಂ ಚ ಭಕ್ಷಯಿತ್ವೋತ್ತಂಕಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಯತ್ರ
ಸ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಪೌಷ್ಯಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಉತ್ತಂಕನು “ಆಯಿತು” ಎಂದು ಆ ಹೋರಿಯ ಸಗಣೆ
ಮತ್ತು ಮೂತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪೌಷ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂದುವರೆದನು.

01003106A ತಮುಪೇತ್ಯಾಪಶ್ಯದುತ್ತಂಕ ಆಸೀನಂ|

01003106B ಸ ತಮುಪೇತ್ಯಾಶೀರ್ಭಿರಭಿನಂದ್ಯೋವಾಚ|

01003106C ಅರ್ಥೀ ಭವಂತಮುಪಗತೋಽಸ್ಮಿತಿ||

01003107A ಸ ಏನಮಭಿವಾದ್ಯೋವಾಚ|

01003107B ಭಗವನ್ ಪೌಷ್ಯಃ ಖಲ್ವಹಂ|

01003107C ಕಿಂ ಕರವಾಣೀತಿ||

ಅವನು ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಉತ್ತಂಕನು ಅವನಿಗೆ
ಆಶೀರ್ವಚನಗಳಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೋ
ಒಂದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.” ಆಗ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ
“ಭಗವನ್! ನಾನು ಪೌಷ್ಯ. ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

01003108A ತಮುವಾಚೋತ್ತಂಕಃ|

01003108B ಗುರ್ವರ್ಥೇ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಮರ್ಥಾಗತೋಽಸ್ಮಿತಿ ಯೇ ತೇ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಯಾ ಪಿನದ್ಧೇ ಕುಂಡಲೇ ತೇ
ಭವಾನ್ದಾತುಮರ್ಹ ತೀತಿ||

01003109A ತಂ ಪೌಷ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003109B ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಂತಃಪುರಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಯಾಚ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಉತ್ತಂಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.” ಪೌಷ್ಯನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ.”

01003110A ಸ ತೇನೈವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಂತಃಪುರಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂ ನಾಪಶ್ಯತ್||
ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ ಅವನು ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

01003111A ಸ ಪೌಷ್ಯಂ ಪುನರುವಾಚ|

01003111B ನ ಯುಕ್ತಂ ಭವತಾ ವಯಮನ್ಯತೇನೋಪಚರಿತುಂ|

01003111C ನ ಹಿ ತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಃಪುರೇ ಸನ್ನಿಹಿತಾ|

01003111D ನೈನಾಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ||

ಅವನು ಪೌಷ್ಯನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಈ ರೀತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.”

01003112A ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪೌಷ್ಯಸ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003112B ಸಂಪ್ರತಿ ಭವಾನುಚ್ಛಿಷ್ಯಃ|

01003112C ಸ್ಮರ ತಾವತ್|

01003112D ನ ಹಿ ಸಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಉಚ್ಛಿಷ್ಠೇನಾಶುಚಿನಾ ವಾ ಶಕ್ಯಾ ದ್ರಷ್ಟುಂ|

01003112E ಪತಿವ್ರತಾತ್ವಾದೇಷಾ ನಾಶುಚೇರ್ದರ್ಶನಮುಪೈತೀತಿ||

ಆಗ ಪೌಷ್ಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಿನಗೆ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ನೆನಪುಮಾಡಿಕೋ. ಉಚ್ಚಿಷ್ಠರಾದವರು ಅಥವಾ ಅಶುಚಿಯಾದವರು ಆ ಕ್ಷಾತ್ರಣಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪತಿವ್ರತ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಅಶುಚಿಯಾದವರಿಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

01003113A ಅಧೈವಮುಕ್ತ ಉತ್ತಂಕಃ ಸ್ಮ್ಯತ್ವೋವಾಚ|

01003113B ಅಸ್ತಿ ಖಿಲು ಮಯೋಚ್ಚಿಷ್ಟೇನೋಪಸ್ಪುಷ್ಟಂ ಶೀಘ್ರಂ ಗಚ್ಛತಾ
ಚೇತಿ||

01003114A ತಂ ಪೌಷ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003114B ಏತತ್ತದೇವಂ ಹಿ|

01003114C ನ ಗಚ್ಛತೋಪಸ್ಪುಷ್ಟಂ ಭವತಿ ನ ಸ್ಥಿತೇನೇತಿ||

ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಉತ್ತಂಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಬರುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ಮೂತ್ರ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಠನಾಗಿರಬಹುದು.”
ಅದಕ್ಕೆ ಪೌಷ್ಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಡೆಯುವಾಗ ಅಥವಾ ನಿಂತು ಮೂತ್ರಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ⁹². ”

01003115A ಅಧೋತ್ತಂಕಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯ
ಸುಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತಪಾಣಿಪಾದವದನೋಽಶಬ್ದಾಭಿಹರ್ಯದಯಂಗ-
ಮಾಭಿರದ್ಭಿರುಪಸ್ಪುಶ್ಯ ತ್ರಿಃ ಪೀತ್ವಾ ದ್ವಿಃ ಪರಿಮೃಜ್ಯ

⁹² ಈ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ಈಗಲೂ ಕೆಲವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಖಾನ್ಯದ್ಭಿರುಪಸ್ಪೃಶ್ಯಾಂತಃಪುರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತಾಂ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಮಪಶ್ಯತ್||

ಆಗ ಉತ್ತಂಕನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಕೈಕಾಲು
ಮುಖಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆದು ಶಬ್ದಮಾಡದೇ ಹೃದಯವನ್ನು
ತಲುಪುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಸಾರಿ ಕುಡಿದು, ಎರಡು ಸಾರಿ
ಮುಖ, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಮೂಗುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ,
ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01003116A ಸಾ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವೈವೋತ್ತಂಕಮಭ್ಯುತ್ಥಾಯಾಭಿವಾದ್ಯೋವಾಚ|
01003116B ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಭಗವನ್|
01003116C ಅಜ್ಞಾಪಯ ಕಿಂಕರವಾಣೀತಿ||

ಆಗ ಕ್ಷಾತ್ರಣಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಉತ್ತಂಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು
ಎದ್ದುನಿಂತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ “ಭಗವನ್! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ. ನನ್ನಿಂದ
ಏನಾಗಬೇಕು ಅಜ್ಞಾಪಿಸು” ಎಂದಳು.

01003117A ಸ ತಾಮುವಾಚ|
01003117B ಏತೇ ಕುಂಡಲೇ ಗುರ್ವರ್ಥಂ ಮೇ ಭಿಕ್ಷಿತೇ
ದಾತುಮರ್ಹಸೀತಿ||

01003118A ಸಾ ಪ್ರೀತಾ ತೇನ ತಸ್ಯ ಸದ್ಭಾವೇನ
ಪಾತ್ರಮಯಮನತಿಕ್ರಮಣೀಯಶ್ಚೇತಿ ಮತ್ಪ್ವಾ ತೇ ಕುಂಡಲೇ
ಅವಮುಚ್ಯಾಸ್ಮೈ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್||

01003119A ಆಹ ಚೈನಂ|

01003119B ಏತೇ ಕುಂಡಲೇ ತಕ್ಷಕೋ ನಾಗರಾಜಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯತಿ|

01003119C ಅಪ್ರಮತ್ತೋ ನೇತುಮರ್ಹಸೀತಿ||

ಆಗ ಅವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಈ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೊಡಬೇಕು.” ಅವನ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೀತಳಾಗಿ, ಇವನು ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ನಾಗರಾಜ ತಕ್ಷಕನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ⁹³. ಅದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ.”

01003120A ಸ ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003120B ಭವತಿ ಸುನಿರ್ವೃತಾ ಭವ|

01003120C ನ ಮಾಂ ಶಕ್ತಸ್ತಕ್ಷಕೋ ನಾಗರಾಜೋ ಧರ್ಷಯಿತುಮಿತಿ||

ಕ್ಷಾತ್ರಣಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಿದ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಇದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ನಾಗರಾಜ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

01003121A ಸ ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಮಾಮಂತ್ರೈ

ಪೌಷ್ಯಸಕಾಶಮಾಗಚ್ಛತ್||

01003122A ಸ ತಂ ದೃಷ್ಟೋವಾಚ|

⁹³ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ಈ ಕುಂಡಲಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿದ್ದಿರಬಹುದು?

01003122B ಭೋಲೆ ಪೌಷ್ಪ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ತೀತಿ||

ಕ್ಷಾತ್ರೀಣಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಅವನು ಪೌಷ್ಪನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು: “ಪೌಷ್ಪ ! ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

01003123A ತಂ ಪೌಷ್ಪಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003123B ಭಗವಂಶ್ಚಿ ರಸ್ಯ ಪಾತ್ರಮಾಸಾದ್ಯತೇ|

01003123C ಭವಾಂಶ್ಚ ಗುಣವಾನತಿಥಿಃ|

01003123D ತತ್ಕರಿಷ್ಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧಂ|

01003123E ಕ್ಷಣಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಇತಿ||

ಪೌಷ್ಪನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಿನ್ನಂಥಹ ಪಾತ್ರವುಳ್ಳವನಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡುವ ಅವಕಾಶವು ದುರ್ಲಭ. ನೀನೊಬ್ಬ ಗುಣವಂತ ಅತಿಥಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ⁹⁴ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲು.”

01003124A ತಮುತ್ತಂಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003124B ಕೃತಕ್ಷಣ ಏವಾಸ್ಮಿ|

01003124C ಶೀಘ್ರಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಯಥೋಪಪನ್ನಮನ್ನಮುಪಹೃತಂ
ಭವತೇತಿ||

ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಂಕನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಅವಸರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಕಾಗುವ ಅನ್ನ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬರಲಿ ಎಂದು

⁹⁴ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅರ್ಥವೇನು? ಕೇವಲ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡುವುದೇ?

ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01003125A ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಯಥೋಪಪನ್ನೇನಾನ್ನೇನೈನಂ
ಭೋಜಯಾಮಾಸ||

01003126A ಅಥೋತ್ತಂಕಃ ಶೀತಮನ್ನಂ ಸಕೇಶಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅಶುಚ್ಯೇತದಿತಿ
ಮತ್ವಾ ಪೌಷ್ಯಮುವಾಚ|

ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಆಹಾರದಿಂದ
ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ತಂಗಳ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೂದಲನ್ನು ಕಂಡ
ಉತ್ತಂಕನು ಅಶುಚಿಯಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೌಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01003126B ಯಸ್ಮಾನ್ನೇ ಅಶುಚ್ಯನ್ನಂ ದದಾಸಿ ತಸ್ಮದನ್ಧೋ
ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ||

01003127A ತಂ ಪೌಷ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003127B ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪ್ಯದುಷ್ಪಮನ್ನಂ ದೂಷಯಸಿ ತಸ್ಮಾದನಪತ್ಯೋ
ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ||

“ನನಗೆ ಅಶುಚಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅಂಧನಾಗುವೆ.” ಅದಕ್ಕೆ ಪೌಷ್ಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಶುದ್ಧ ಅನ್ನವನ್ನು
ದೂಷಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.”

01003128A ಸೋಽಥ ಪೌಷ್ಯಸ್ತಸ್ಯಾಶುಚಿಭಾವಮನ್ನಸ್ಯಾಗಮಯಾಮಾಸ||

01003129A ಅಥ ತದನ್ನಂ ಮುಕ್ತಕೇಶ್ಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯೋಪಹೃತಂ ಸಕೇಶಮಶುಚಿ-
ಮತ್ಪೋತ್ತಂಕಂ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ|

01003129B ಭಗವನ್ನಜ್ಞಾನಾದೇತದನ್ನಂ ಸಕೇಶಮುಪಹೃತಂ ಶೀತಂ ಚ|

01003129C ತತ್ ಕ್ಷಾಮಯೇ ಭವಂತಂ|

01003129D ನ ಭವೇಯಮಂಧ ಇತಿ||

ನಂತರ ನೀಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಣ್ಣಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಮುಕ್ತಕೇಶ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ತಯಾರಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂದಲಿದೆ ಎಂದು ಖಾತ್ರಿಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪೌಷ್ಪನು:

“ಭಗವನ್! ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿನಗೆ ಕೂದಲಿದ್ದ ತಂಗಳನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಅಂಧನಾಗದಂತೆ ಮಾಡು.”

01003130A ತಮುತ್ತಂಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003130B ನ ಮೃಷಾ ಬ್ರವೀಮಿ|

01003130C ಭೂತ್ವಾ ತ್ವಮಂಧೋ ನಚಿರಾದನಂಧೋ ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ|

01003130D ಮಮಾಪಿ ಶಾಪೋ ನ ಭವೇದ್ಭವತಾ ದತ್ತ ಇತಿ||

ಆಗ ಉತ್ತಂಕನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅಂಧನಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನಂಧನಾಗುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವೂ ನಡೆಯದಂತೆ ಮಾಡು.”

01003131A ತಂ ಪೌಷ್ಪಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003131B ನಾಹಂ ಶಕ್ತಃ ಶಾಪಂ ಪ್ರತ್ಯಾದಾತುಂ|

01003131C ನ ಹಿ ಮೇ ಮನ್ಯುರದ್ಯಾಪ್ಯುಪಶಮಂ ಗಚ್ಛತಿ|

01003131D ಕಿಂಚೈತದ್ಭವತಾ ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ಯಥಾ||

ಆಗ ಪೌಷ್ಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಾಪವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?”

01003132a ನಾವನೀತಂ ಹೃದಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಾಚಿ ಕ್ಷುರೋ
ನಿಹಿತಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಃ|

01003132c ವಿಪರೀತಮೇತದುಭಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಾಘ್ನಾವನೀತೀ
ಹೃದಯಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಂ||

01003133A ಇತಿ|

01003133B ತದೇವಂ ಗತೇ ನ ಶಕ್ತೋಽಹಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಹೃದಯತ್ವಾತ್ತಂ
ಶಾಪಮನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಂ|

01003133C ಗಮ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೃದಯವು ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಆದರೆ ಮಾತು ಒಂದು ಹರಿತ ಖಿಡ್ಗದಂತೆ. ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಮಾತು ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಹೃದಯ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಖಿಡ್ಗದ ಹಾಗೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಇನ್ನೂ ಹರಿತಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶಾಪವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಈಗ ಹೋಗಬಹುದು.”

01003134A ತಮುತ್ತಂಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003134B ಭವತಾಹಮನ್ನಸ್ಯಾಶುಚಿಭಾವಮಾಗಮಯ್ಯ ಪ್ರತ್ಯನುನೀತಃ|

01003134C ಪ್ರಾಕ್ ಚ ತೇಽಭಿಹಿತಂ|

01003134D ಯಸ್ಮಾದದುಷ್ಠಮನ್ನಂ ದೂಷಯಸಿ ತಸ್ಮಾದನಪತ್ಯೋ

ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ|

01003134E ದುಷ್ಟೇ ಚಾನ್ನೇ ನೈಷ ಮಮ ಶಾಪೋ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ||

01003135A ಸಾಧಯಾಮಸ್ತಾವದಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೋತ್ತಂಕಸ್ತೇ ಕುಂಡಲೇ
ಗೃಹೀತ್ವಾ||

ಉತ್ತಂಕನು ಹೇಳಿದನು: “ನನಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಅನ್ನವು ಅಶುಚಿಯಾದದ್ದು ಎಂದು ನೀನೇ ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದುಷ್ಟ್ಯ ಅನ್ನವನ್ನು ದೂಷಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅನಪತ್ಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ನೀನು ನನಗಿತ್ತ ಶಾಪವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಉತ್ತಂಕನು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

01003136A ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ಪಥಿ ನಗ್ನಂ ಶ್ರಮಣಮಾಗಚ್ಛಂತಂ

ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ದ್ಯುಶ್ಯಮಾನಮದ್ಯುಶ್ಯಮಾನಂ ಚ|

01003136B ಅಥೋತ್ತಂಕಸ್ತೇ ಕುಂಡಲೇ ಭೂಮೌ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯೋದಕಾರ್ಥಂ
ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಗ್ನ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಅವನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಅವನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಂಡರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಉತ್ತಂಕನು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ನೀರಿಗೆ ಹೋದನು.

01003137A ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಸ ಶ್ರಮಣಸ್ತ್ವ ರಮಾಣ ಉಪಸೃತ್ಯ ತೇ

ಕುಂಡಲೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪ್ರಾದ್ರವತ್|

01003137B ತಮುತ್ತಂಕೋಽಭಿಸೃತ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ|

01003137C ಸ ತದ್ರೂಪಂ ವಿಹಾಯ ತಕ್ಷಕರೂಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಹಸಾ

ಧರಣ್ಯಾಂ ವಿವೃತಂ ಮಹಾಬಿಲಂ ವಿವೇಶ||

01003138A ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ನಾಗಲೋಕಂ ಸ್ವಭವನಮಗಚ್ಛತ್|

01003138B ತಮುತ್ತಂಕೋಽನ್ವಾವಿವೇಶ ತೇನೈವ ಬಿಲೇನ|

01003138C ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ನಾಗಾನಸ್ತುವದೇಭಿಃ ಶ್ಲೋಕೈಃ||

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಆ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಬೇಗ ಬಂದು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಉತ್ತಂಕನೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಿದನು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಕ್ಷಕನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ತಕ್ಷಣವೇ ನೆಲದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಿಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಬಿಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಉತ್ತಂಕನೂ ಅದೇ ಬಿಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ನಾಗಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ನಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತೊಡಗಿದನು.

01003139a ಯ ಐರಾವತರಾಜಾನಃ ಸರ್ಪಾಃ ಸಮಿತಿಶೋಭನಾಃ|

01003139c ವರ್ಷಂತ ಇವ ಜೀಮೂತಾಃ ಸವಿದ್ಯುತ್ಪವನೇರಿತಾಃ||

01003140a ಸುರೂಪಾಶ್ಚ ವಿರೂಪಾಶ್ಚ ತಥಾ ಕಲ್ಮಾಷಕುಂಡಲಾಃ|

01003140c ಆದಿತ್ಯವನ್ನಾಕಪೃಷ್ಠೇ ರೇಜುರೈರಾವತೋದ್ಭವಾಃ||

01003141a ಬಹೂನಿ ನಾಗವತ್ಮಾನಿ ಗಂಗಾಯಾಸ್ತಿರ ಉತ್ತರೇ|

01003141c ಇಚ್ಛೇತ್ಕೋಽರ್ಕಾಂಶುಸೇನಾಯಾಂ ಚತುರ್ಮೈರಾವತಂ ವಿನಾ||

01003142a ಶತಾನ್ಯಶೀತಿರಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚ ವಿಂಶತಿಃ|

01003142c ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಪ್ರಗ್ರಹಾ ಯಾಂತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಯದೇಜತಿ||

01003143a ಯೇ ಚೈನಮುಪಸರ್ಪಂತಿ ಯೇ ಚ ದೂರಂ ಪರಂ ಗತಾಃ|

01003143c ಅಹಮೈರಾವತಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತೃಭ್ಯೋಽಕರವಂ ನಮಃ||

01003144a ಯಸ್ಯ ವಾಸಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಖಾಂಡವೇ ಚಾಭವತ್ಸದಾ|

01003144c ತಂ ಕಾದ್ರವೇಯಮಸ್ತೌಷಂ ಕುಂಡಲಾರ್ಥಾಯ ತಕ್ಷಕಂ||

01003145a ತಕ್ಷಕಶ್ಚಾಶ್ವಸೇನಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ ಸಹಚರಾವುಭೌ|

01003145c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ನಿವಸತಾಂ ನದೀಮಿಕ್ಷುಮತೀಮನು||

01003146a ಜಘನ್ಯಜಸ್ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ಶ್ರುತಸೇನೇತಿ ಯಃ ಶ್ರುತಃ|

01003146c ಅವಸದ್ಯೋ ಮಹದ್ಧ್ಯುಮ್ನಿ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ನಾಗಮುಖ್ಯತಾಂ|

01003146e ಕರವಾಣಿ ಸದಾ ಚಾಹಂ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

“ಮಿಂಚಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮೋಡಗಳು ಗಾಳಿಯಿಂದ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಐರಾವತ ರಾಜನ ಸರ್ಪಗಳೇ! ಸುಂದರ ರೂಪವುಳ್ಳವರೇ! ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲವರೇ! ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವರೇ! ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವವರೇ! ಐರಾವತನ ಮಕ್ಕಳೇ! ಗಂಗಾತೀರದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾಗಗಳೇ! ಐರಾವತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವರು? ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೊರಟರೆ ಅವನ ಹಿಂದೆ ೨೮,೦೦೦ ನಾಗಗಳೂ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರಲಿ ಅಥವಾ ದೂರವಿರಲಿ, ಐರಾವತವನ್ನು ತಮ್ಮ
 ಅಣ್ಣನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್ಲ ನಾಗಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ನಮನಗಳು.
 ಮೊದಲು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಖಾಂಡವಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ ನಾಗರಾಜ
 ತಕ್ಷಕನು ನನಗೆ ನನ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ತಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಸೇನರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನದಿ ಇಕ್ಷುಮತಿಯ ತಟದಲ್ಲಿ
 ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿತ್ಯವೂ ಸಹಚರರಿದ್ದರು. ತಕ್ಷಕನ ಜಘನ್ಯಜ
 ಶೃತಸೇನನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ, ಮಹಾದ್ಯುಮ್ನಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ
 ನಾಗಮುಖ್ಯನಾಗಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೂ
 ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01003147A ಏವಂ ಸ್ತುವನ್ನಪಿ ನಾಗಾನ್ಯದಾ ತೇ

ಕುಂಡಲೇನಾಲಭದಥಾಪಶ್ಯತ್ಸ್ಮಿಯೌ ತಂತ್ರೇ ಅಧಿರೋಪ್ಯ
 ಪಟಂ ವಯಂತೌ||

01003148A ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ತಂತ್ರೇ ಕೃಷ್ಣಾಃ ಸಿತಾಶ್ಚ ತಂತವಃ|

01003148B ಚಕ್ರಂ ಚಾಪಶ್ಯತ್ಕ್ಷುಧ್ಭಿಃ ಕುಮಾರೈಃ ಪರಿವರ್ತ್ಯಮಾನಂ|

01003148C ಪುರುಷಂ ಚಾಪಶ್ಯದ್ಧರ್ಶನೀಯಂ||

ಈ ರೀತಿ ನಾಗಗಳ ಸ್ತುತಿಗೈದರೂ ಕುಂಡಲಗಳು ದೊರೆಯದೇ ಇದ್ದಾಗ
 ಅವನು ಒಂದು ಮಗ್ಗವನ್ನೇರಿ ವಸ್ತ್ರವೊಂದನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿರುವ ಇಬ್ಬರು
 ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬಿಳುಪಿನ
 ನೂಲುಗಳಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಆರು ಕುಮಾರರು ಒಂದು ಚಕ್ರವನ್ನು
 ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿದ

ಪುರುಷನೊಬ್ಬನನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

01003149A ಸ ತಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತುಷ್ಟಾವ ಏಭಿರ್ಮಂತ್ರವಾದಶ್ಲೋಕೈಃ||

01003150a ತ್ರೀಣ್ಯರ್ಪಿತಾನ್ಯತ್ರ ಶತಾನಿ ಮಧ್ಯೇ
ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ ಚರತಿ ಧ್ರುವೇಽಸ್ಮಿನ್|

01003150c ಚಕ್ರೇ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಪರ್ವಯೋಗೇ
ಷಡ್ಯತ್ಕುಮಾರಾಃ ಪರಿವರ್ತಯಂತಿ||

01003151a ತಂತ್ರಂ ಚೇದಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಯುವತ್ಯೈ
ವಯತಸ್ತಂತೂನ್ಸತತಂ ವರ್ತಯಂತೈ|

01003151c ಕೃಷ್ಣಾನ್ಸಿತಾಂಶ್ಚೈವ ವಿವರ್ತಯಂತೈ
ಭೂತಾನ್ಯಜಸ್ರಂ ಭುವನಾನಿ ಚೈವ||

01003152a ವಜ್ರಸ್ಯ ಭರ್ತಾ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ
ವೃತ್ರಸ್ಯ ಹಂತಾ ನಮುಚೇರ್ನಿಹಂತಾ|

01003152c ಕೃಷ್ಣೇ ವಸಾನೋ ವಸನೇ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸತ್ಯಾನ್ಯತೇ ಯೋ ವಿವಿನಕ್ತಿ ಲೋಕೇ||

01003153a ಯೋ ವಾಜಿನಂ ಗರ್ಭಮಪಾಂ ಪುರಾಣಂ
ವೈಶ್ವಾನರಂ ವಾಹನಮಭ್ಯುಪೇತಃ|

01003153c ನಮಃ ಸದಾಸ್ಮೈ ಜಗದೀಶ್ವರಾಯ
ಲೋಕತ್ರಯೇಶಾಯ ಪುರಂದರಾಯ||

ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಮಂತ್ರಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ
ಈ ರೀತಿ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. "ಅವಿರತವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಆರು

ಕುಮಾರರಿಂದ ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಚಕ್ರದ ಪರಿಧಿಯು ಪರ್ವಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ೨೪ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೩೦೦ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ವಿಶ್ವರೂಪಿ ಈ ಯುವತಿಯರೀರ್ವರು ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬಿಳುಪಿನ ನೂಲುಗಳಿಂದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ನೇಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಸಂಖ್ಯ ವಿಶ್ವಗಳನ್ನು ಅಸಂಖ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಜ್ರದ ಒಡೆಯ! ಭುವನ ರಕ್ಷಕ! ವೃತ್ರ ಹಂತಕ! ನಮೂಚಿ ಹಂತಕ! ಕಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವವನೇ! ಹಿಂದೆ ಸಮುದ್ರದ ಗರ್ಭದಿಂದ ತೆಗೆದ, ವೈಶ್ವಾನರನಂತಿರುವ ಅಶ್ವವನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿದ, ಲೋಕತ್ರಯಗಳ ಈಶ! ಪುರಂದರ! ಜಗದೀಶ್ವರ! ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮನಗಳು."

01003154A ತತಃ ಸ ಏನಂ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಹ|

01003154B ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತೇಽಹಮನೇನ ಸ್ತೋತ್ರೇಣ|

01003154C ಕಿಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕರವಾಣೀತಿ||

01003155A ಸ ತಮುವಾಚ|

01003155B ನಾಗಾ ಮೇ ವಶಮೀಯುರಿತಿ||

01003156A ಸ ಏನಂ ಪುರುಷಃ ಪುನರುವಾಚ|

01003156B ಏತಮಶ್ವಮಪಾನೇ ಧಮಸ್ವೇತಿ||

ಆಗ ಆ ಪುರುಷನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: "ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ನಾನು

ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಿ?" ಅವನು ಹೇಳಿದನು: "ನಾಗಗಳು ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಾಗಲಿ." ಪುರುಷನು ಹೇಳಿದನು: "ಈ ಕುದುರೆಯ ಗುದದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಊದು."

01003157A ಸ ತಮಶ್ವಮಪಾನೇಽಧಮತ್|

01003157B ಅಥಾಶ್ವಾಧ್ಯಮ್ಯಮಾನಾತ್ಸರ್ವಸ್ಮೋತೋಭ್ಯಃ

ಸಧೂಮಾರ್ಚಿಷೋಽಗ್ನೇರ್ನಿಷ್ಪೇತುಃ||

01003158A ತಾಭಿರ್ನಾಗಲೋಕೋ ಧೂಪಿತಃ||

ಅವನು ಕುದುರೆಯ ಗುದದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಊದಿದನು. ಕುದುರೆಯ ಎಲ್ಲ ರಂಧ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಗೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಇಡೀ ನಾಗಲೋಕವೇ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು.

01003159A ಅಥ ಸಸಂಭ್ರಮಸ್ತಕ್ಷಕೋಽಗ್ನಿತೇಜೋಭಯವಿಷಣ್ಣಸ್ತೇ

ಕುಂಡಲೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸಹಸಾ

ಸ್ವಭವನಾನ್ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯೋತ್ತಂಕಮುವಾಚ|

01003159B ಏತೇ ಕುಂಡಲೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಭವಾನಿತಿ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿತೇಜೋಭಯದಿಂದ ಸಂಭ್ರಾಂತಿಹೊಂದಿ ವಿಷಣ್ಣನಾದ ತಕ್ಷಕನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸ್ವಭವನದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಉತ್ತಂಕನಿಗೆ "ನಿನ್ನ ಈ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು" ಎಂದನು.

01003160A ಸ ತೇ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹೋತ್ತಂಕಃ|

01003160B ಕುಂಡಲೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಚಿಂತಯತ್|

01003160C ಅದ್ಯ ತತ್ಪುಣ್ಯಕಮುಪಾಧ್ಯಾಯಿನ್ಯಾಃ|

01003160D ದೂರಂ ಚಾಹಮಭ್ಯಾಗತಃ|

01003160E ಕಥಂ ನು ಖಿಲು ಸಂಭಾವಯೇಯಮಿತಿ||

ಉತ್ತಂಕನು ಆ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿದನು: “ಇಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯು ಹೇಳಿದ ಪುಣ್ಯದಿನ. ಆದರೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ದೂರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?”

01003161A ತತ ಏನಂ ಚಿಂತಯಾನಮೇವ ಸ ಪುರುಷ ಉವಾಚ|

01003161B ಉತ್ತಂಕ ಏನಮಶ್ವಮಧಿರೋಹ|

01003161C ಏಷ ತ್ವಾಂ ಕ್ಷಣಾದೇವೋಪಾಧ್ಯಾಯಕುಲಂ ಪ್ರಾಪಯಿಷ್ಯತೀತಿ||

ಈ ರೀತಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಪುರುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತಂಕ! ಈ ಅಶ್ವವನ್ನೇರು. ಇದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತದೆ.”

01003162A ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಮಶ್ವಮಧಿರುಹ್ಯ

ಪ್ರತ್ಯಾಜಗಾಮೋಪಾಧ್ಯಾಯಕುಲಂ|

01003162B ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನೀ ಚ ಸ್ನಾತಾ

ಕೇಶಾನಾವಪಯಂತ್ಯುಪವಿಷ್ಠೋತ್ತಂಕೋ ನಾಗಚ್ಛತೀತಿ

ಶಾಪಾಯಾಸ್ಯ ಮನೋ ದಧೇ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಯು “ಉತ್ತಂಕನು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಶಪಿಸುವವಳಿದ್ದಳು.

01003163A ಅಥೋತ್ತಂಕಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನೀಮಭ್ಯವಾದಯತ್|

01003163B ತೇ ಚಾಸ್ಮೈ ಕುಂಡಲೇ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್||

01003164A ಸಾ ಚೈನಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003164B ಉತ್ತಂಕ ದೇಶೇ ಕಾಲೇಽಭ್ಯಾಗತಃ|

01003164C ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ವತ್ಸ|

01003164D ಮನಾಗಸಿ ಮಯಾ ನ ಶಪ್ತಃ|

01003164E ಶ್ರೇಯಸ್ತವೋಪಸ್ಥಿತಂ|

01003164F ಸಿದ್ಧಿಮಾಪ್ನುಹೀತಿ||

ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಉತ್ತಂಕನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ಕೇಳಿದ ಕುಂಡಲಗಳಿವು.” ಅವಳು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು: “ಉತ್ತಂಕ! ನೀನು ಸರಿಯಾದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ವತ್ಸ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಆಸೆಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಿ.”

01003165A ಅಥೋತ್ತಂಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಮಭ್ಯವಾದಯತ್|

01003165B ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003165C ವತ್ಸೋತ್ತಂಕ ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ|

01003165D ಕಿಂ ಚಿರಂ ಕೃತಮಿತಿ||

ತರುವಾಯ ಉತ್ತಂಕನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಕೇಳಿದನು: “ವತ್ಸ ಉತ್ತಂಕ !
ಸ್ವಾಗತವು ನಿನಗೆ. ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವು ಏಕೆ ತಡವಾಯಿತು?”

01003166A ತಮುತ್ತಂಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003166B ಭೋಸ್ತಕ್ಷಕೇಣ ನಾಗರಾಜೇನ ವಿಘ್ನಃ ಕೃತೋಽಸ್ಮಿನ್ ಕರ್ಮಣಿ|

01003166C ತೇನಾಸ್ಮಿ ನಾಗಲೋಕಂ ನೀತಃ||

01003167A ತತ್ರ ಚ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟೇ ಸ್ತ್ರಿಯೌ ತಂತ್ರೇಽಧಿರೋಪ್ಯ ಪಟಂ
ವಯಂತ್ಯಾ|

01003167B ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ತಂತ್ರೇ ಕೃಷ್ಣಾಃ ಸಿತಾಶ್ಚ ತಂತವಃ|

01003167C ಕಿಂ ತತ್||

01003168A ತತ್ರ ಚ ಮಯಾ ಚಕ್ರಂ ದೃಷ್ಟಂ ದ್ವಾದಶಾರಂ|

01003168B ಷಟ್ಚೈನಂ ಕುಮಾರಾಃ ಪರಿವರ್ತಯಂತಿ|

01003168C ತದಪಿ ಕಿಂ||

01003169A ಪುರುಷಶ್ಚಾಪಿ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಃ|

01003169B ಸ ಪುನಃ ಕಃ||

01003170A ಅಶ್ವಶ್ಚಾತಿಪ್ರಮಾಣಯುಕ್ತಃ|

01003170B ಸ ಚಾಪಿ ಕಃ||

01003171A ಪಧಿ ಗಚ್ಚತಾ ಮಯಾ ಋಷಭೋ ದೃಷ್ಟಃ|

01003171B ತಂ ಚ ಪುರುಷೋಽಧಿರೂಢಃ|

01003171C ತೇನಾಸ್ಮಿ ಸೋಪಚಾರಮುಕ್ತಃ|

01003171D ಉತ್ತಂಕಾಸ್ಯ ಋಷಭಸ್ಯ ಪುರೀಷಂ ಭಕ್ಷಯ|

01003171E ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನಾಪಿ ತೇ ಭಕ್ಷಿತಮಿತಿ|

01003171F ತತಸ್ತದ್ವಚನಾನ್ಮಯಾ ತದೃಷಭಸ್ಯ ಪುರೀಷಮುಪಯುಕ್ತಂ|

01003171G ತದಿಚ್ಛಾಮಿ ಭವತೋಪದಿಷ್ಠಂ ಕಿಂ ತದಿತಿ||

ಉತ್ತಂಕನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಸ್ವಾಮಿ! ನನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ ನಾಗರಾಜ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ನಾನು ನಾಗಲೋಕದವರೆಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯರಿರ್ವರು ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ನೂಲುಗಳಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವರ್ಯಾರಿದ್ದರು? ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಅರಗಳಿರುವ ಚಕ್ರವನ್ನು ಆರು ಕುಮಾರರು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿದೆ. ಅವರು ಯಾರಿದ್ದರು? ಅಶ್ವವನ್ನೇರಿದ್ದ ಪುರುಷನೋರ್ವನನ್ನೂ ನೋಡಿದೆ. ಅವನು ಯಾರಿದ್ದನು? ಕುದುರೆಯು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಏನಿತ್ತು? ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಸವಾರಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉತ್ತಂಕ! ಹೋರಿಯ ಸಗಣೆಯನ್ನು ತಿನ್ನು ಎಂದನು. ಅದೂ ಕೂಡ ಏನೆಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01003172A ತೇನೈವಮುಕ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ|

01003172B ಯೇ ತೇ ಸ್ತ್ರಿಯೌ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಚ|

01003172C ಯೇ ಚ ತೇ ಕೃಷ್ಣಾಃ ಸಿತಾಶ್ಚ ತಂತವಸ್ತೇ ರಾತ್ರೈ ಹನೀ||

01003173A ಯದಪಿ ತಚ್ಚಕ್ರಂ ದ್ವಾದಶಾರಂ ಷಟ್ಕುಮಾರಾಃ

ಪರಿವರ್ತಯಂತಿ ತೇ ಋತವಃ ಷಟ್ಸಂವತ್ಸರಶ್ಚಕ್ರಂ|

01003173B ಯಃ ಪುರುಷಃ ಸ ಪರ್ಜನ್ಯಃ|

01003173C ಯೋಽಶ್ವಃ ಸೋಽಗ್ನಿಃ||

01003174A ಯ ಋಷಭಸ್ತ್ವಯಾ ಪಥಿ ಗಚ್ಛತಾ ದೃಷ್ಟಃ ಸ ಐರಾವತೋ
ನಾಗರಾಜಃ|

01003174B ಯಶ್ಚೈನಂ ಅಧಿರೂಢಃ ಸ ಇಂದ್ರಃ|

01003174C ಯದಪಿ ತೇ ಪುರೀಷಂ ಭಕ್ಷಿತಂ ತಸ್ಯ ಋಷಭಸ್ಯ ತದಮೃತಂ||

01003175A ತೇನ ಖಿಲ್ವಸಿ ನ ವ್ಯಾಪನ್ನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಾಗಭವನೇ|

01003175B ಸ ಚಾಪಿ ಮಮ ಸಖಾ ಇಂದ್ರಃ||

01003176A ತದನುಗ್ರಹಾತ್ಕುಂಡಲೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪುನರಭ್ಯಾಗತೋಽಸಿ|

01003176B ತತ್ಸೌಮ್ಯ ಗಮ್ಯತಾಂ|

01003176C ಅನುಜಾನೇ ಭವಂತಂ|

01003176D ಶ್ರೇಯೋಽವಾಪ್ಸ್ಯಸೀತಿ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧಾತಾ ಮತ್ತು ವಿಧಾತರು. ಆ ಕಷ್ಟು ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ತಂತುಗಳು ರಾತ್ರಿ ಹಗಲುಗಳು. ಆರು ಕುಮಾರರಿಂದ ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಹನ್ನೆರಡು ಅರಗಳ ಆ ಚಕ್ರವು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಆರು ಋತುಗಳು. ಆ ಪುರುಷನು ಪರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು

ಕುಡುರೆಯು ಅಗ್ನಿ. ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನೋಡಿದ
ಹೋರಿಯು ಆನೆಗಳ ರಾಜ ಐರಾವತ. ಅದರ ಮೇಲೆ
ಸವಾರಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಇಂದ್ರ. ಮತ್ತು ನೀನು ಭಕ್ತಿಸಿದ ಆ ಹೋರಿಯ
ಸಗಣೆ ಅಮೃತ. ನನ್ನ ಸಖ ಇಂದ್ರನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀನು
ನಾಗಭವನದಲ್ಲಿ ಏನೂ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ
ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನೀನು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹಿಂದಿರುಗಿರುವೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅನುಮತಿ
ಇದೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ.”

01003177a ಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನಾನುಜ್ಞಾತ ಉತ್ತಂಕಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಕ್ಷಕಸ್ಯ
ಪ್ರತಿಚಿಕೀರ್ಷಮಾಣೋ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಪ್ರತಸ್ಥೇ||

01003178a ಸ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಚಿರಾದ್ಧ್ವಜಸತ್ತಮಃ|

01003178c ಸಮಾಗಚ್ಛತರಾಜಾನಮುತ್ತಂಕೋ ಜನಮೇಜಯಂ||

01003179a ಪುರಾ ತಕ್ಷಶಿಲಾತಸ್ತಂ ನಿವೃತ್ತಮಪರಾಜಿತಂ|

01003179c ಸಮ್ಯಗ್ವಿಜಯಿನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮಂತಾನ್ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ವೃತಂ||

01003180a ತಸ್ಮೈ ಜಯಾಶಿಷಃ ಪೂರ್ವಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಸಃ|

01003180c ಉವಾಚೈನಂ ವಚಃ ಕಾಲೇ ಶಬ್ದಸಂಪನ್ನಯಾ ಗಿರಾ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ತಕ್ಷಕನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ
ಉತ್ತಂಕನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು⁹⁵. ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ತಲುಪಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಉತ್ತಂಕನು ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನ ಬಳಿ ಹೋದನು. ತಕ್ಷಶಿಲೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಸಾಮಂತರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆದಿದ್ದ ಆ ವಿಜಯಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಶಬ್ದ ಸಂಪನ್ನ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01003181a ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಕರಣೀಯೇ ತ್ವಂ ಕಾರ್ಯೇ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ|

01003181c ಬಾಲ್ಯಾದಿವಾನ್ಯದೇವ ತ್ವಂ ಕುರುಷೇ ನೃಪಸತ್ತಮ||

“ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ ! ನೃಪಸತ್ತಮ ! ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಲಕನಂತೆ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೋ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ.”

01003182a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ವಿಪ್ರೇಣ ಸ ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ|

01003182c ಜನಮೇಜಯಃ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಸಂಪೂಜ್ಯ ತಂ ಮುನಿ||

ಆ ವಿಪ್ರನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮ ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನು ಮುನಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01003183a ಆಸಾಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನೇನ

⁹⁵ ಉತ್ತಂಕನ ಕಥೆಯು ಮಹಾಭಾರತದ ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಂಕನ ಗುರು ಗೌತಮ. ವನಪರ್ವದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಸ್ಯಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಧು-ಕೈಟಭರ ಮಗ ದುಂಧುವಿನ ಸಂಹಾರದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಉತ್ತಂಕನೆಂಬ ಮುನಿಯ ಕಥೆಯು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಂ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಪರಿಪಾಲಯಾಮಿ|

01003183c ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ವಾ ಕಿಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರ

ಶುಶ್ರೂಷುರಸ್ಯೈದ್ಯ ವಚಸ್ವ ದೀಯಂ||

“ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ನನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದ್ವಿಜೇಂದ್ರ! ನೀನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳು”

01003184a ಸ ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ನೃಪೋತ್ತಮೇನ

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠಃ|

01003184c ಉವಾಚ ರಾಜಾನಮದೀನಸತ್ತ್ವಂ

ಸ್ವಮೇವ ಕಾರ್ಯಂ ನೃಪತೇಶ್ಚ ಯತ್ತತ್||

ನೃಪೋತ್ತಮನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಣ್ಯಕೃತರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠ
ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪತಿ! ನಿನ್ನದೇ ಆದ
ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಿದೆ.

01003185a ತಕ್ಷಕೇಣ ನರೇಂದ್ರೇಂದ್ರಯೇನ ತೇ ಹಿಂಸಿತಃ ಪಿತಾ|

01003185c ತಸ್ಮೈ ಪ್ರತಿಕುರುಷ್ವ ತ್ವಂ ಪನ್ನಗಾಯ ದುರಾತ್ಮನೇ||

ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಯಾವ ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನಿಂದ
ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದನೋ ಆ ದುರಾತ್ಮ ಪನ್ನಗನ ಮೇಲೆ ನೀನು
ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

01003186a ಕಾರ್ಯಕಾಲಂ ಚ ಮನ್ಯೇಹಂ ವಿಧಿದೃಷ್ಟಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ|

01003186c ತದ್ಗಚ್ಛಾಪಚಿತಿಂ ರಾಜನ್ವಿತುಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಹಾತ್ಮ ತಂದೆಯ ಮರಣದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವು ಬಂದಿದೆ.

01003187a ತೇನ ಹ್ಯನಪರಾಧೀ ಸ ದಷ್ಟೋ ದುಷ್ಟಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

01003187c ಪಂಚತ್ವಮಗಮದ್ರಾಜಾ ವಜ್ರಾಹತ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ಅನಪರಾಧಿಯಾದ ಆ ರಾಜನು ದುಷ್ಟಾಂತರಾತ್ಮನಿಂದ ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದನು.

01003188a ಬಲದರ್ಪ ಸಮುತ್ಸಿಕ್ತಸ್ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗಾಧಮಃ|

01003188c ಅಕಾರ್ಯಂ ಕೃತವಾನ್ಪಾಪೋ ಯೋಽದಶತ್ಪಿತರಂ ತವ||

ತನ್ನ ಬಲದರ್ಪದಿಂದ ಉನ್ನತನಾದ ಆ ಪನ್ನಗಾಧಮ ತಕ್ಷಕನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚುವ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

01003189a ರಾಜರ್ಷಿ ವಂಶಗೋಪ್ತಾರಮಮರಪ್ರತಿಮಂ ನೃಪಂ|

01003189c ಜಘಾನ ಕಾಶ್ಯಪಂ ಚೈವ ನೃವರ್ತಯತ ಪಾಪಕೃತ್||

ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ ಅಮರಪ್ರತಿಮ ನೃಪನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01003190a ದಗ್ಧಮರ್ಹಸಿ ತಂ ಪಾಪಂ ಜ್ವಲಿತೇ ಹವ್ಯವಾಹನೇ|

01003190c ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ಮಹಾರಾಜ ತ್ವಯಿ ತದ್ಧಿ ವಿಧೀಯತೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಿನ್ನಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸರ್ಪಸತ್ತದಲ್ಲಿ ಆ
ಪಾಪಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬೇಕು.

01003191a ಏವಂ ಪಿತುಶ್ಚಾಪಚಿತಿಂ ಗತವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

01003191c ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಸುಮಹತ್ಕೃತಂ ರಾಜನ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣದ ಸೇಡು ತೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ರಾಜನ್ ! ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಹಾಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

01003192a ಕರ್ಮಣಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ಮಮ ಯೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ|

01003192c ವಿಘ್ನಃ ಕೃತೋ ಮಹಾರಾಜ ಗುರ್ವರ್ಥಂ ಚರತೋಽನಘ||

ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಅನಘ ! ಒಮ್ಮೆ ನಾನು
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತರುವಾಗ ಆ ದುರಾತ್ಮನು ವಿಘ್ನವನ್ನು
ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದನು.”

01003193a ಏತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ನೃಪತಿಸ್ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ಚುಕೋಪ ಹ|

01003193c ಉತ್ತಂಕವಾಕ್ಯಹವಿಷಾ ದೀಪ್ತೋಽಗ್ನಿಹರ್ವಿಷಾ ಯಥಾ||

ಉತ್ತಂಕನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೃಪತಿಯು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಅದು ಹೇಗೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತದೆಯೋ
ಹಾಗೆ ತಕ್ಷಕನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದನು.

01003194a ಅಪೃಚ್ಛಚ್ಚ ತದಾ ರಾಜಾ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸ್ವಾನ್ಸುದುಃಖಿತಃ|

01003194c ಉತ್ತಂಕಸ್ವೈವ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯೇ ಪಿತುಃ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಂ ಪ್ರತಿ||

ಬಹು ದುಃಖಿತನಾದ ರಾಜನು ಉತ್ತಂಕನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದರ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು.

01003195a ತದೈವ ಹಿ ಸ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ದುಃಖಶೋಕಾಪ್ಲುತೋಽಭವತ್|

01003195c ಯದೈವ ಪಿತರಂ ವೃತ್ತಮುತ್ತಂಕಾದಶೃಣೋತ್ತದಾ||

ಉತ್ತಂಕನಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜೇಂದ್ರನು ದುಃಖಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು⁹⁶.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಷ್ಕಪರ್ವಣಿ

ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಷ್ಕಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಕಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೩/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೩, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೬೪೮.

⁹⁶ ನೀಲಕಂಠಿಯದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಉಪಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೮೮.

ಪೌಲೋಮ ಪರ್ವ

೪

ಕಥಾಪ್ರವೇಶ

ಉಗ್ರಶ್ರವನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ ಋಷಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತನಾಗಿರಲು, ಋಷಿಗಳು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಶೌನಕನ ಬರವನ್ನು ಕಾಯಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೭). ಆಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಶೌನಕನು ಸಭೆಗೆ ಬರುವುದು (೮-೧೧).

01004001A ಲೋಮಹರ್ಷಣಪುತ್ರ ಉಗ್ರಶ್ರವಾಃ ಸೂತಃ ಪೌರಾಣಿಕೋ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯೇ ಶೌನಕಸ್ಯ ಕುಲಪತೇರ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೇ ಸತ್ರೇ ಋಷೀನಭ್ಯಾಗತಾನುಪತಸ್ಥೇ||

ಲೋಮಹರ್ಷಣಪುತ್ರ ಉಗ್ರಶ್ರವ ಸೌತಿ ಪುರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಲಪತಿ ಶೌನಕನ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಋಷಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತನಿದ್ದನು.

01004002A ಪೌರಾಣಿಕಃ ಪುರಾಣೇ ಕೃತಶ್ರಮಃ ಸ ತಾನ್ಯು ತಾಂಜಲಿರುವಾಚ|

01004002B ಕಿಂ ಭವಂತಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಂತಿ|

01004002C ಕಿಮಹಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿ||

ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಪೌರಾಣಿಕನು
ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು: "ನೀವು ಏನನ್ನು ಕೇಳಲು
ಬಯಸುತ್ತೀರಿ? ನಿಮಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಿ?"

01004003A ತಂ ಋಷಯ ಊಚುಃ|

01004003B ಪರಮಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಸ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಚ ನಃ
ಶುಶ್ರೂಷತಾಂ ಕಥಾಯೋಗಂ|

01004003C ತದ್ಭಗವಾಂಸ್ತು ತಾವಚ್ಛೌನಕೋಽಗ್ನಿಶರಣಮಧ್ಯಾಸ್ತೇ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: "ಲೋಮಹರ್ಷಣ! ನೀನು ನಮಗೆ ಹೇಳುವ
ಉತ್ತಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸದ್ಯ
ಶೌನಕನು ಅಗ್ನಿಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01004004a ಯೋಽಸೌ ದಿವ್ಯಾಃ ಕಥಾ ವೇದ ದೇವತಾಸುರಸಂಕಥಾಃ|

01004004c ಮನುಷ್ಯೋರಗಗಂಧರ್ವಕಥಾ ವೇದ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ದೇವತೆ, ಅಸುರ, ಮನುಷ್ಯ, ಉರಗ, ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರ ಸರ್ವ ದಿವ್ಯ
ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಅವನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ.

01004005a ಸ ಚಾಪ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಖೇ ಸೌತೇ ವಿದ್ವಾನ್ಕುಲಪತಿರ್ದ್ವಿಜಃ|

01004005c ದಕ್ಷೋ ಧೃತವ್ರತೋ ಧೀಮಾನ್ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಚಾರಣ್ಯಕೇ ಗುರುಃ||

01004006a ಸತ್ಯವಾದೀ ಶಮಪರಸ್ತಪಸ್ವೀ ನಿಯತವ್ರತಃ|

ಸೌತಿ! ಆ ವಿದ್ವಾನ್ ದ್ವಿಜನು ಈ ಯಜ್ಞದ ಕುಲಪತಿ. ದಕ್ಷನೂ,
ಧೃತವ್ರತನೂ, ಧೀಮಂತನೂ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಅರಣ್ಯಕಗಳ ಗುರುವೂ

ಆದ ಅವನು ಸತ್ಯವಾದಿ, ತಾಳ್ಮೆ, ತಪಸ್ವಿ, ಮತ್ತು ನಿಯತವ್ರತ.

01004006c ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ನೋ ಮಾನ್ಯಃ ಸ ತಾವತ್ಪ್ರತಿಪಾಲ್ಯತಾಂ||

01004007a ತಸ್ಮಿನ್ನಧ್ಯಾಸತಿ ಗುರಾವಾಸನಂ ಪರಮಾರ್ಚಿತಂ|

01004007c ತತೋ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಯತ್ತ್ವಾಂ ಸ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಬರವನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಈ ಪರಮಾರ್ಚಿತ ಗುರುವಿನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಏನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳು.”

01004008 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01004008a ಏವಮಸ್ತು ಗುರೌ ತಸ್ಮಿನ್ನಪವಿಷ್ಟೇ ಮಹಾತ್ಮನಿ|

01004008c ತೇನ ಪೃಷ್ಠಃ ಕಥಾಃ ಪುಣ್ಯಾ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿವಿಧಾಶ್ರಯಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಈ ಗುರುಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವನು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

01004009a ಸೋಽಥ ವಿಪ್ರರ್ಷಭಃ ಕಾರ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ|

01004009c ದೇವಾನ್ವಾಗ್ಭಿಃ ಪಿತೃನದ್ಭಿಸ್ತರ್ಪಯಿತ್ವಾಜಗಾಮ ಹ||

01004010a ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯಃ ಸಿದ್ಧಾಸ್ತ ಆಸೀನಾ ಯತವ್ರತಾಃ|

01004010c ಯಜ್ಞಾಯತನಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರಪುರಃಸ್ಸರಾಃ||

01004011a ಋತ್ವಿಕ್ಷ್ವ ಧ ಸದಸ್ಯೇಷು ಸ ವೈ ಗೃಹಪತಿಸ್ತತಃ|

01004011c ಉಪವಿಷ್ಟೇಷೂಪವಿಷ್ಟಃ ಶೌನಕೋಽಧಾಬ್ರವೀದಿದಂ||

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ವಿಪ್ರರ್ಷಭನು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಸರ್ವ
ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ
ತರ್ಪಣವನ್ನಿತ್ತು, ಸೂತಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಸಿದ್ಧರು ಕುಳಿತಿದ್ದ
ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದನು. ಕುಳಿತಿದ್ದ ಋತ್ವಿಕರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಗೃಹಪತಿ ಶೌನಕನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ
ಕಥಾಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕಥಾಪ್ರವೇಶ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫

ಪುಲೋಮಾಗ್ನಿಸಂವಾದ

ಭೃಗುವಂಶದ ಮೂಲವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಶೌನಕನು ಉಗ್ರಶ್ರವನನ್ನು
ಕೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಭೃಗುವಂಶಾವಳಿ (೧-೯). ರಾಕ್ಷಸ
ಪುಲೋಮನು ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮಳನ್ನು ಕಾಣುವುದು, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅಗ್ನಿಯ ಉತ್ತರ (೧೦-೨೫).

01005001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01005001a ಪುರಾಣಮಖಿಲಂ ತಾತ ಪಿತಾ ತೇಽಧೀತವಾನ್ಪುರಾ|

01005001c ಕಚ್ಚಿತ್ತ ಮಪಿ ತತ್ಸರ್ವಮಧೀಷೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅಖಿಲ

ಪುರಾಣಗಳನ್ನೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಲೋಮಹರ್ಷಣ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ?

01005002a ಪುರಾಣೇ ಹಿ ಕಥಾ ದಿವ್ಯಾ ಆದಿವಂಶಾಶ್ಚ ಧೀಮತಾಂ|

01005002c ಕಥ್ಯಂತೇ ತಾಃ ಪುರಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಶ್ರುತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಪಿತುಸ್ತವ||

ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಧೀಮಂತರ ಮೂಲ ವಂಶಾವಳಿಗಳ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಈ ಹಿಂದೆಯೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01005003a ತತ್ರ ವಂಶಮಹಂ ಪೂರ್ವಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಾರ್ಗವಂ|

01005003c ಕಥಯಸ್ವ ಕಥಾಮೇತಾಂ ಕಲ್ಯಾಃ ಸ್ಮ ಶ್ರವಣೇ ತವ||

ಪುರಾತನ ಭಾರ್ಗವ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ.”

01005004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01005004a ಯದಧೀತಂ ಪುರಾ ಸಂಯದ್ವಿ ಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

01005004c ವೈಶಂಪಾಯನವಿಪ್ರಾದ್ವೈಸ್ತ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಥಿತಂ ಪುರಾ||

01005005a ಯದಧೀತಂ ಚ ಪಿತ್ರಾ ಮೇ ಸಮ್ಯಕ್ಶೈವ ತತೋ ಮಯಾ|

01005005c ತತ್ತಾವಶ್ಯಣು ಯೋ ದೇವೈಃ ಸೇಂದ್ರೈಃ ಸಾಗ್ನಿಮರುದ್ಗಣೈಃ|

01005005e ಪೂಜಿತಃ ಪ್ರವರೋ ವಂಶೋ ಭೃಗೂಣಾಂ ಭೃಗುನಂದನ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃಗುನಂದನ! ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾತ್ಮ
ವೈಶಂಪಾಯನ ಮೊದಲಾದ ವಿಪ್ರರಿಂದ ಈ ಹಿಂದೆ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,
ನನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ನಾನು ಕಲಿತುಕೊಂಡ, ದೇವತೆಗಳು, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ,
ಮತ್ತು ಮರುದ್ಗಣಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತ ಪುರಾತನ
ಭೃಗುವಂಶಪ್ರವರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

01005006a ಇಮಂ ವಂಶಮಹಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಭಾರ್ಗವಂ ತೇ ಮಹಾಮುನೇ|

01005006c ನಿಗದಾಮಿ ಕಥಾಯುಕ್ತಂ ಪುರಾಣಾಶ್ರಯಸಂಯುತಂ||

ಮಹಾಮುನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಾರ್ಗವ! ನಾನು ಈ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು
ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಥಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

97 01005007a ಭೃಗೋಃ ಸುದಯಿತಃ ಪುತ್ರಶ್ಚೈವನೋ ನಾಮ ಭಾರ್ಗವಃ|

01005007c ಚೈವನಸ್ಯಾಪಿ ದಾಯಾದಃ ಪ್ರಮತಿನಾಮ ಧಾರ್ಮಿಕಃ|

ಭಾರ್ಗವ! ಭೃಗು⁹⁸ವಿಗೆ ಚೈವನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಿಯ ಮಗನಿದ್ದನು.

97 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ಭೃಗುರ್ಮಹರ್ಷಿರ್ಭಗವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವೈ ಸ್ವಯಂಭುವಾ| ವರುಣಸ್ಯ ಕೃತೌ ಜಾತಃ
ಪಾವಕಾದಿತಿ ನಃ ಶೃತಮ್|| ಅರ್ಥಾತ್: ಭೃಗುರ್ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮನು
ಮಾಡಿದ ವಾರುಣಯಜ್ಞದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರೆಂದು ನಾವು
ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

98 ಮಹರ್ಷಿ ಭೃಗುವು ಸಪ್ತಮಹಾಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸಪುತ್ರ.

ಚ್ಯವನನು ಪ್ರಮತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01005007e ಪ್ರಮತೇರಪ್ಯಭೂತ್ಪ್ರೋ ಘೃತಾಚ್ಯಾಂ ರುರುರಿತ್ಯುತ||

01005008a ರುರೋರಪಿ ಸುತೋ ಜಜ್ಜೇ ಶುನಕೋ ವೇದಪಾರಗಃ|

01005008c ಪ್ರಮದ್ವರಾಯಾಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತವ ಪೂರ್ವಪಿತಾಮಹಾತ್||

ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಭೃಗುಸಂಹಿತವನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು. ಭೃಗುವಿನ ವಂಶಜರಿಗೆ ಭಾರ್ಗವರೆಂಬ ಉಪನಾಮವಿದೆ. ದೃಶದ್ವತೀ ನದಿಯ ಉಪನದಿ ವಧೂಸರ ಎಂಬ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ, ಈಗಿನ ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ದೋಶೀ ಎಂಬ ಪರ್ವತದ ಬಳಿ ಭೃಗುವಿನ ಆಶ್ರಮವಿತ್ತು. ಸ್ಕಂದಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಭೃಗುವು ಪುಲೋಮಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಮಗ ಚ್ಯವನನನ್ನು ದೋಶೀ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಈಗಿನ ಗುಜರಾತಿನ ನರ್ಮದಾ ನದೀ ತೀರದ ಬರೂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಭೃಗುಕೂಟಕ್ಕೆ ವಲಸೆಹೋದನು. ಅವನು ದಕ್ಷನ ಮಗಳು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ಧಾತಾ ಮತ್ತು ವಿಧಾತರೆಂಬ ಎರಡು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವನ ಮಗಳು ಭಾರ್ಗವಿಯು ನಾರಾಯಣ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವಿವಾಹವಾದಳು. ಕಾವ್ಯ (ಉಶಾನ) ಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗ - ಅಸುರರ ಗುರು ಶುಕ್ರ ಅಥವಾ ಉಶಾಸನ - ಎನ್ನುವ, ಮಗನೂ ಇದ್ದನು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವಾದ ಪರಶುರಾಮನ ತಂದೆ ಜಮದಗ್ನಿಯೂ ಭೃಗುವಿನ ವಂಶಜನೇ. ಒಮ್ಮೆ ಭೃಗುವು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ಭೂಮಿಖಂಡದ ೧೨೧ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಒಮ್ಮೆ ವಿಷ್ಣುವು ಭೃಗುವಿನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟು, ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೋದನು. ಆಗ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಪಾಲಿಸದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಭೃಗುವು - ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸು - ಎಂಬ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನೆಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮತಿಯು ಘೃತಾಚಿ⁹⁹ಯಿಂದ ರುರು ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು.
ರುರು ಮತ್ತು ಪಮದ್ವರೆಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನೇ ವೇದಪಾರಂಗತ,
ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹ ಶುನಕ.

01005009a ತಪಸ್ವೀ ಚ ಯಶಸ್ವೀ ಚ ಶ್ರುತವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಃ|

01005009c ಧರ್ಮಿಷ್ಠಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ನಿಯತೋ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಅವನು ತಪಸ್ವಿ, ಯಶಸ್ವಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ,
ಸತ್ಯವಾದಿ, ಮತ್ತು ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು.”

01005010 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01005010a ಸೂತಪುತ್ರ ಯಥಾ ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

01005010c ಚ್ಯವನತ್ವಂ ಪರಿಖ್ಯಾತಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತಪುತ್ರ! ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರ್ಗವನು
ಚ್ಯವನನೆಂದು ಹೇಗೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ
ನನಗೆ ಹೇಳು.”

01005011 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01005011a ಭೃಗೋಃ ಸುದಯಿತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಪುಲೋಮೇತ್ಯಭಿವಿಶ್ರುತಾ|

01005011c ತಸ್ಯಾಂ ಗರ್ಭಃ ಸಮಭವದ್ಭೃಗೋವೀರ್ಯ ಸಮುದ್ಭವಃ||

⁹⁹ಘೃತಾಚಿಯು ಓರ್ವ ಅಪ್ಸರೆ. ಋಷಿಭಾರದ್ವಾಜನು ಘೃತಾಚಿಯಲ್ಲಿ
ಅನುರಕ್ತನಾದಾಗ ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ಗುರು ಮತ್ತು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ತಂದೆ ದ್ರೋಣನು
ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃಗುವಿಗೆ ಪುಲೋಮ ಎಂಬ ವಿಖ್ಯಾತ ಪ್ರಿಯ
ಭಾರ್ಯೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಭೃಗುವಿನ ವೀರ್ಯಸಮುದ್ಭವ ಗರ್ಭವು
ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

01005012a ತಸ್ಮಿನ್ನರ್ಭೇ ಸಂಭೃತೇಽಥ ಪುಲೋಮಾಯಾಂ ಭೃಗೂದ್ವಹ|

01005012c ಸಮಯೇ ಸಮಶೀಲಿನ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಪತ್ನ್ಯಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

01005013a ಅಭಿಷೇಕಾಯ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೇ ಭೃಗೌ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರೇ|

01005013c ಆಶ್ರಮಂ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷೋಽಥ ಪುಲೋಮಾಭ್ಯಾಜಗಾಮ ಹ||

ಧರ್ಮಪತ್ನಿ, ಯಶಸ್ವಿನಿ, ಸಮಶೀಲೆ, ಪುಲೋಮೆಯು

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮಭೃತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೃಗುವು

ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಹೋದಾಗ ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮನು

ಆಗಮಿಸಿದನು.

01005014a ತಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಶ್ರಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೃಗೋರ್ಭಾರ್ಯಾಮನಿಂದಿತಾಂ|

01005014c ಹೃಚ್ಛಯೇನ ಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ವಿಚೇತಾಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಭೃಗುವಿನ ಅನಿಂದಿತ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು

ನೋಡಿ ಪುಲೋಮನು ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಮಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ

ವಿವೇಕವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

01005015a ಅಭ್ಯಾಗತಂ ತು ತದ್ರಕ್ಷಃ ಪುಲೋಮಾ ಚಾರುದರ್ಶನಾ|

01005015c ನ್ಯಮಂತ್ರಯತ ವನ್ಯೇನ ಫಲಮೂಲಾದಿನಾ ತದಾ||

ಚಾರುದರ್ಶಿಣಿ ಪುಲೋಮಳು ಅತಿಥಿಯಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ವನದಿಂದ

ತಂದ ಫಲಮೂಲಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತಳು.

01005016a ತಾಂ ತು ರಕ್ಷಸ್ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಹೃಚ್ಛಯೇನಾಭಿಪೀಡಿತಂ|

01005016c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೃಷ್ಟಮಭೂತ್ತತ್ರ ಜಿಹೀರ್ಷುಸ್ತಾಮನಿಂದಿತಾಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ
ಆ ಅನಿಂದಿತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
ಸಂತಸಪಟ್ಟನು.

100 01005017a ಅಥಾಗ್ನಿಶರಣೇಽಪಶ್ಯಜ್ಜ್ವಲಿತಂ ಜಾತವೇದಸಂ|

01005017c ತಮಪೃಚ್ಛತ್ತತೋ ರಕ್ಷಃ ಪಾವಕಂ ಜ್ವಲಿತಂ ತದಾ||

ರಾಕ್ಷಸನು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜಾತವೇದಸನನ್ನು ನೋಡಿ,
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪಾವಕನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

100 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಜಾತಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಕಾರ್ಯಂ ಜಿಹೀಷುರ್ಮು ದಿತಃ ಶುಭಾಂ| ಸಾ ಹಿ ಪೂರ್ವಂ ವೃತಾ
ತೇನ ಪುಲೋಮ್ನಾ ತು ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|| ತಾಂ ತು ಪ್ರಾದಾತ್ತಿತಾ ಪಶ್ಚಾದ್ಭೃಗವೇ
ಶಾಸ್ತ್ರವತ್ತದಾ| ತಸ್ಯ ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ನಿತ್ಯಂ ಹೃದಿ ವರ್ತತಿ ಭಾರ್ಗವ||
ಇದಮಂತರಮಿತ್ಯೇವಂ ಹರ್ತುಂ ಚಕ್ರೇ ಮನಸ್ತದಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಆ ಶುಭೆಯನ್ನು
ಕಂಡು ಆನಂದತುಂದಿಲನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ
ಹಿಂದೆ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆ ಪುಲೋಮೆಯನ್ನು ಅವನೇ ವರಿಸಿದ್ದನು. ಅದರ ನಂತರ ಅವಳ
ತಂದೆಯು ಅವಳನ್ನು ಭೃಗುವಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು.
ಭಾರ್ಗವ! ಅದು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಲು ಇದೇ ಅವಕಾಶವೆಂದು ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

01005018a ಶಂಸ ಮೇ ಕಸ್ಯ ಭಾರ್ಯೇ ಯಮಗ್ನೇ ಪೃಷ್ಟ ಋತೇನ ವೈ|

01005018c ಸತ್ಯಸ್ವ ಮಸಿ ಸತ್ಯಂ ಮೇ ವದ ಪಾವಕ ಪೃಚ್ಛತೇ||

“ಅಗ್ನಿ! ದೇವತೆಗಳ ಬಾಯಿಯೂ ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ ಆದ ನೀನು ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸತ್ಯವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳು.

01005019a ಮಯಾ ಹೀಯಂ ಪೂರ್ವವೃತಾ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ವರವರ್ಣಿನೀ|

01005019c ಪಶ್ಚಾತ್ತಿ ಮಾಂ ಪಿತಾ ಪ್ರಾದಾದ್ಭೃಗವೇಽನ್ಯತಕಾರಿಣೇ||

ಪಾವಕ! ಇವಳು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ ಯಾರ ಪತ್ನಿ? ಹಿಂದೆ ಈ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಂತರ ಇವಳ ತಂದೆಯು ಇವಳನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಭೃಗುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01005020a ಸೇಯಂ ಯದಿ ವರಾರೋಹಾ ಭೃಗೋರ್ಭಾರ್ಯಾ ರಹೋಗತಾ|

01005020c ತಥಾ ಸತ್ಯಂ ಸಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಜಿಹೀರ್ಷಾ ಮ್ಯಾಶ್ರಮಾದಿಮಾಂ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಈ ವರಾರೋಹೆಯು ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಭೃಗುವಿನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆಯೇ? ಇವಳನ್ನು ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

01005021a ಮನ್ಯುಹಿ ಹೃದಯಂ ಮೇಽದ್ಯ ಪ್ರದಹನ್ನಿವ ತಿಷ್ಠತಿ|

01005021c ಮತ್ಪೂರ್ವಭಾರ್ಯಾಂ ಯದಿಮಾಂ ಭೃಗುಃ ಪ್ರಾಪ ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ||

ಮೊದಲು ನನ್ನವಳಾಗಿದ್ದವಳನ್ನು ಭೃಗುವು ಪಡೆದನೆಂಬುವುದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತದೆ

ಮತ್ತು ರೋಮಗಳು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.”

01005022a ತದ್ರಕ್ಷ ಏವಮಾಮಂತ್ರೈ ಜ್ವಲಿತಂ ಜಾತವೇದಸಂ|

01005022c ಶಂಕಮಾನೋ ಭೃಗೋರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ಪುನಃ ಪುನರಪೃಚ್ಛತ||

ಅವಳು ಭೃಗುವಿನ ಭಾರ್ಯೆಯೇ ಎಂದು ಶಂಕಿತನಾದ ರಾಕ್ಷಸನು ಈ ರೀತಿ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾತವೇದಸ¹⁰¹ನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು.

01005023a ತ್ವಮಗ್ನೇ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮಂತಶ್ಚ ರಸಿ ನಿತ್ಯದಾ|

¹⁰¹ ಅಗ್ನಿಗೆ ಎರಡು ಸ್ವರೂಪಗಳಿವೆ: ಜಾತವೇದ ಮತ್ತು ಕ್ರವ್ಯಾದ. ಜಾತವೇದ ಅರ್ಥಾತ್ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅರಿತವನು ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಯಾಯಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು (ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಆವಾಹಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಗೆ ಜಾತವೇದಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಋಗ್ವೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಜಾತವೇದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಯಾಗದ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ತ ಶರೀರಗಳ ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಅಗ್ನಿಯ ರೂಪ ಕ್ರವ್ಯಾದವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶರೀರವನ್ನು ಸುಡುವ ಅಗ್ನಿಯೇ ಕ್ರವ್ಯಾದ. ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಅಗ್ನಿಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿನ್ನಬಲ್ಲದು. ಅಗ್ನಿಗೆ ಪಾವಕ, ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ, ವಹ್ನಿ, ಹುತಭುಕ್, ದೇವಮುಖ ಎನ್ನುವ ಇತರ ನಾಮಗಳೂ ಇವೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಗ್ನಿಗೇ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಋಗ್ವೇದದ ಮೊದಲನೆಯ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಶಬ್ದವೇ ಅಗ್ನಿ.

01005023c ಸಾಕ್ಷಿವತ್ಪುಣ್ಯಪಾಪೇಷು ಸತ್ಯಂ ಬ್ರೂಹಿ ಕವೇ ವಚಃ||

“ಅಗ್ನಿ! ನೀನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ಏಕೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ?

01005024a ಮತ್ಪೂರ್ವಭಾರ್ಯಾಪಹೃತಾ ಭೃಗುಣಾನೃತಕಾರಿಣಾ|

01005024c ಸೇಯಂ ಯದಿ ತಥಾ ಮೇ ತ್ವಂ ಸತ್ಯಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮೊದಲು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದಿದ್ದವಳನ್ನು ಭೃಗುವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವಳು ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಹೇಳು.

01005025a ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವತ್ತೋ ಭೃಗೋರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ಹರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮಾಶ್ರಮಾತ್|

01005025c ಜಾತವೇದಃ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ವದ ಸತ್ಯಾಂ ಗಿರಂ ಮಮ||

ಇವಳು ಭೃಗುವಿನ ಭಾರ್ಯೆಯೋ ಅಥವಾ ನನ್ನವಳೋ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಂತರವೇ ನಾನು ಇವಳನ್ನು ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಈ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು.”

01005026a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿದುಃಖಿತೋ ಭೃಶಂ|

01005026c ಭೀತೋಽನೃತಾಚ್ಚ ಶಾಪಾಚ್ಚ ಭೃಗೋರಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ ಶನೈಃ|

ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಯು ದುಃಖಿತನಾದನು. ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವ ಭಯದಷ್ಟೇ ಭೃಗುವಿನ ಶಾಪಕ್ಕೂ ಭಯಪಟ್ಟನು.

ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು¹⁰².”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ
ಪುಲೋಮಾಗ್ನಿಸಂವಾದೋ ನಾಮ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುಲೋಮಾಗ್ನಿಸಂವಾದವೆಂಬ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬

102 ಅಗ್ನಿಯು ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನೆನ್ನುವುದು ನೀಲಕಂಠಿಯದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದೆ: ಅಗ್ನಿರುವಾಚ| ತ್ವಯಾ ವೃತಾ ಪುಲೋಮೇಯಂ ಪೂರ್ವಂ ದಾನವನಂದನ| ಕಿಂತ್ವಿಯಂ ವಿಧಿನಾ ಪೂರ್ವಂ ಮಂತ್ರವನ್ನ ವೃತಾ ತ್ವಯಾ|| ಪಿತ್ರಾ ತು ಭೃಗವೇ ದತ್ತಾ ಪುಲೋಮೇಯಂ ಯಶಸ್ವಿನೀ| ದದಾತಿ ನ ಪಿತಾ ತುಭ್ಯಂ ವರಲೋಭಾನ್ಮಹಾಯಶಾಃ|| ಅಥೇಮಾಂ ವೇದದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ| ಭಾರ್ಯಾಮೃಷಿಭೃಗುಃ ಪ್ರಾಪ ಮಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದಾನವ|| ಸೇಯಮಿತ್ಯವಗಚ್ಛಾಮಿ ನಾನ್ಯತಂ ವಕ್ತುಮುತ್ಸಹೇ| ನಾನ್ಯತಂ ಹಿ ಸದಾ ಲೋಕೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ದಾನವೋತ್ತಮ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು - “ದಾನವನಂದನ! ಹಿಂದೆ ಪುಲೋಮೆಯನ್ನು ನೀನೇ ವರಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವಳ ತಂದೆಯು ವರಲೋಭದಿಂದ ಈ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಪುಲೋಮೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡದೇ ಭೃಗುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ದಾನವ! ಆಗ ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಯು ವೇದದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕರ್ಮಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಇವಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿಷಯಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿವೆ. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಾನವೋತ್ತಮ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಗೌರವವಿಲ್ಲ!”

ಅಗ್ನಿಶಾಪ

ಪುಲೋಮನು ಪುಲೋಮಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು;
ಭೃಗುವಿನ ಮಗ ಚ್ಯವನನು ಪುಲೋಮನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು,
ಪುಲೋಮಳ ಕಣ್ಣೀರು ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುವುದು (೧-೫). ಅಗ್ನಿಯು
ಪುಲೋಮನಿಗಿತ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಭೃಗುವು ಕೋಪದಿಂದ
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಶಪಿಸುವುದು (೫-೧೦).

01006001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01006001a ಅಗ್ನೇರಥ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತದ್ರಕ್ಷಃ ಪ್ರಜಹಾರ ತಾಂ|

01006001c ಬ್ರಹ್ಮನ್ವರಾಹರೂಪೇಣ ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಅಗ್ನಿಯ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ರಾಕ್ಷಸನು ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕು, ವರಾಹ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ
ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

01006002a ತತಃ ಸ ಗರ್ಭೋ ನಿವಸನ್ಮುಕ್ತೌ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹ|

01006002c ರೋಷಾನ್ಮಾತುಶ್ಚ ತಃ ಕುಕ್ಷೇಶ್ಚ ವನಸ್ತೇನ ಸೋಽಭವತ್||

ಆಗ ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ಭವ ಭ್ರೂಣವು
ರೋಷಗೊಂಡು ತಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಗರ್ಭವೇ ಮುಂದೆ
ಚ್ಯವನನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

01006003a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾತುರುದರಾಚ್ಚ ತಮಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಂ|

01006003c ತದ್ರಕ್ಷೋ ಭಸ್ಮಸಾದ್ಭೂತಂ ಪಪಾತ ಪರಿಮುಚ್ಯ ತಾಂ||

ತಾಯಿಯ ಉದರದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸನನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಕ್ಷಸನು ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

01006004a ಸಾ ತಮಾದಾಯ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಸಸಾರ ಭೃಗುನಂದನಂ|

01006004c ಚ್ಯವನಂ ಭಾರ್ಗವಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪಲೋಮಾ ದುಃಖಮೂರ್ಚಿತಾ||

ಆಗ ಆ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಪುಲೋಮೆಯು ಭೃಗುನಂದನ ಭಾರ್ಗವ ಚ್ಯವನನನ್ನು ಹಿಡಿದು ದುಃಖಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು.

01006005a ತಾಂ ದದರ್ಶ ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

01006005c ರುದತೀಂ ಬಾಷ್ಟಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೀಂ ಭೃಗೋರ್ಭಾರ್ಯಾಮನಿಂದಿತಾಂ|

01006005e ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಭಗವಾನ್ವಧೂಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಿತಾಮಹಃ||

ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಅನಿಂದಿತೆ, ಭೃಗುಭಾರ್ಯೆ, ಬಾಷ್ಟ ಪೂರ್ಣಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವಲೋಕ ಪಿತಾಮಹ ಸ್ವಯಂ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಪಿತಾಮಹನೇ ಬಂದು ಆ ವಧುವನ್ನು ಸಂತವಿಸಿದನು.

01006006a ಅಶ್ರುಬಿಂದೂದ್ಭವಾ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಮಹಾನದೀ|

01006006c ಅನುವರ್ತತೀ ಸೃತಿಂ ತಸ್ಯಾ ಭೃಗೋಃ ಪತ್ನ್ಯಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒಂದು ಮಹಾನದಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಭೃಗುಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟಿತು.

01006007a ತಸ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಂ ಸೃತವತೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಸರಿತಂ ತದಾ|

01006007c ನಾಮ ತಸ್ಯಾಸ್ತದಾ ನದ್ಯಾಶ್ಚಕ್ರೇ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

01006007e ವಧೂಸರೇತಿ ಭಗವಾಂಶ್ಚ ವನಸ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ||

ತನ್ನ ಸೊಸೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ನದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಭಗವಾನ್ ಲೋಕಪಿತಾಮಹನು ಆ ನದಿಗೆ ವಧೂಸರ ಎಂಬ
ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು. ಅದರ ಬಳಿಯೇ ಚ್ಯವನನ ಆಶ್ರಮವಿದೆ.

01006008a ಸ ಏವಂ ಚ್ಯವನೋ ಜಜ್ಞೇ ಭೃಗೋಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01006008c ತಂ ದದರ್ಶ ಪಿತಾ ತತ್ರ ಚ್ಯವನಂ ತಾಂ ಚ ಭಾಮಿನೀಂ||

ಈ ರೀತಿ ಭೃಗು ಪುತ್ರ ಪ್ರತಾಪಿ ಚ್ಯವನನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ
ತಂದೆಯು ಚ್ಯವನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01006009a ಸ ಪುಲೋಮಾಂ ತತೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕುಪಿತೋ ಭೃಗುಃ|

01006009c ಕೇನಾಸಿ ರಕ್ಷಸೇ ತಸ್ಮೈ ಕಥಿತೇಹ ಜಿಹೀರ್ಷವೇ|

01006009e ನ ಹಿ ತ್ವಾಂ ವೇದ ತದ್ರಕ್ಷೋ ಮದ್ಭಾರ್ಯಾಂ ಚಾರುಹಾಸಿನೀಂ||

ಕುಪಿತ ಭೃಗುವು ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆ ಪುಲೋಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು:
“ಯಾರಿಂದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಿತು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು? ಚಾರುಹಾಸಿನಿ! ನೀನು ನನ್ನ
ಭಾರ್ಯೆಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದವನು ಯಾರು?”

01006010a ತತ್ತ್ವ ಮಾಖ್ಯಾಹಿ ತಂ ಹ್ಯದ್ಯ ಶಪ್ತಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ರುಷಾ|

01006010c ಬಿಭೇತಿ ಕೋ ನ ಶಾಪಾನ್ಮೇ ಕಸ್ಯ ಚಾಯಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ||

ರೋಷದಿಂದ ಇಂದು ಅವನನ್ನು ಶಪಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕೋಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಾಪದಿಂದ ಯಾರೂ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

01006011 ಪುಲೋಮೋವಾಚ|

01006011a ಅಗ್ನಿನಾ ಭಗವಂಸ್ತಸ್ಮೈ ರಕ್ಷಸೇಽಹಂ ನಿವೇದಿತಾ|

01006011c ತತೋ ಮಾಮನಯದ್ರಕ್ಷಃ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಕುರರೀಮಿವ||

ಪುಲೋಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಿತು¹⁰³. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಕುರಿಯಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

01006012a ಸಾಹಂ ತವ ಸುತಸ್ಯಾಸ್ಯ ತೇಜಸಾ ಪರಿಮೋಕ್ಷಿತಾ|

01006012c ಭಸ್ಮಿಭೂತಂ ಚ ತದ್ರಕ್ಷೋ ಮಾಮತ್ಸೃಜ್ಯ ಪಪಾತ ವೈ||

ನಿನ್ನ ಸುತನ ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ರಕ್ಷಿತಳಾದೆ ಮತ್ತು ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಭಸ್ಮಿಭೂತನಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಬಿದ್ದನು.”

01006013 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01006013a ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುಲೋಮಾಯಾ ಭೃಗುಃ ಪರಮಮನ್ಯುಮಾನ್|

¹⁰³ ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹರ್ಷಿ ಭೃಗುವು ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ದಮನ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಋಷಿಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಹೆದರಿದ ಅಗ್ನಿಯು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುಲೋಮಳು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಭೃಗುವು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಅಗ್ನಿಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು.

01006013c ಶಶಾಪಾಗ್ನಿಮಭಿಕ್ರುದ್ಧಃ ಸರ್ವ ಭಕ್ಷೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುಲೋಮಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೃಗುವು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಪರಮ ಕೋಪದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು “ಸರ್ವ ಭಕ್ಷೋ ಭವ!” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ
ಅಗ್ನಿಶಾಪೋ ನಾಮ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಗ್ನಿಶಾಪವೆಂಬ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭

ಅಗ್ನಿಶಾಪಮೋಚನ

ಕೋಪಗೊಂಡ ಅಗ್ನಿಯು ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು
ಹಿಂದೆತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದುದು (೧-೧೫). ದೇವತೆಗಳ ಒತ್ತಾಯದ
ಮೇರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಹೇಳುವುದು (೧೫-
೨೫).

01007001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01007001a ಶಪ್ತಸ್ತು ಭೃಗುಣಾ ವಹ್ನಿಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಕ್ಯಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

01007001c ಕಿಮಿದಂ ಸಾಹಸಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯ ತವಾನಸಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃಗುವಿನಿಂದ ಶಪಿತನಾದ ವಹ್ನಿಯು

ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಏಕೆ ಈ ಸಾಹಸ
ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದೆ?

01007002a ಧರ್ಮೇ ಪ್ರಯತಮಾನಸ್ಯ ಸತ್ಯಂ ಚ ವದತಃ ಸಮಂ|

01007002c ಪೃಷ್ಠೋ ಯದಬ್ರುವಂ ಸತ್ಯಂ ವ್ಯಭಿಚಾರೋಽತ್ರ ಕೋ ಮಮ||

ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದು
ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದ ನಾನು ಯಾವ ವ್ಯಭಿಚಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ?

01007003a ಪೃಷ್ಠೋ ಹಿ ಸಾಕ್ಷೀ ಯಃ ಸಾಕ್ಷ್ಯಂ ಜಾನಮಾನೋಽನ್ಯಥಾ ವದೇತ್|

01007003c ಸ ಪೂರ್ವಾನಾತ್ಮನಃ ಸಪ್ತ ಕುಲೇ ಹನ್ಯಾತ್ತಥಾ ಪರಾನ್||

ಎದಿರು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವನು ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಿಳಿದಿದ್ದುದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯಥಾ ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ
ಮುಂದಿನ ಕುಲವನ್ನು - ಎರಡನ್ನೂ ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಗಳವರೆಗೆ -
ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

01007004a ಯಶ್ಚ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞೋ ಜಾನಮಾನೋ ನ ಭಾಷತೇ|

01007004c ಸೋಽಪಿ ತೇನೈವ ಪಾಪೇನ ಲಿಪ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಕೇಳಿದಾಗ ತಿಳಿದುದ್ದನ್ನು ಹೇಳದೇ ಇದ್ದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞನೂ ಕೂಡ ಇದೇ
ರಿತಿಯ ಪಾಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01007005a ಶಕ್ತೋಽಹಮಪಿ ಶಪ್ತುಂ ತ್ವಾಂ ಮಾನ್ಯಾಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮಮ|

01007005c ಜಾನತೋಽಪಿ ಚ ತೇ ವ್ಯಕ್ತಂ ಕಥಯಿಷ್ಯೇ ನಿಬೋಧ ತತ್||

ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ಆದರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನಿನಗೆ
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01007006a ಯೋಗೇನ ಬಹುಧಾತ್ಮಾನಂ ಕೃತ್ವಾ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಮೂರ್ತಿಷು|

01007006c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೇಷು ಸತ್ರೇಷು ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಥ ಮಖೇಷು ಚ||

ಯೋಗದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಬಹುದಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಸತ್ರ, ಕ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಮಖಗಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

01007007a ವೇದೋಕ್ತೇನ ವಿಧಾನೇನ ಮಯಿ ಯದ್ಧಯತೇ ಹವಿಃ|

01007007c ದೇವತಾಃ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ತೇನ ತೃಪ್ತಾ ಭವಂತಿ ವೈ||

ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸುರಿದಾಗ ದೇವತೆಗಳು
ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01007008a ಆಪೋ ದೇವಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಆಪಃ ಪಿತೃಗಣಾಸ್ತಥಾ|

01007008c ದರ್ಶಶ್ಚ ಪೌರ್ಣಮಾಸಶ್ಚ ದೇವಾನಾಂ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ||

ಸರ್ವ ದೇವಗಣಗಳು ನೀರು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಣಗಳೂ ಕೂಡ ನೀರು.
ದೇವ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಮ ಮತ್ತು
ಅಮವಾಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

01007009a ದೇವತಾಃ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪಿತರಶ್ಚಾಪಿ ದೇವತಾಃ|

01007009c ಏಕೀಭೂತಾಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಂತೇ ಪೃಥಕ್ತ್ವೇನ ಚ ಪರ್ವಸು||

ದೇವತೆಗಳೇ ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳೇ ದೇವತೆಗಳು. ಒಂದಾದ
ಅವರಿರ್ವರನ್ನೂ ಚಂದ್ರಮಾನ ಮಾಸದ ಪರ್ವಗಳೆರಡಲ್ಲಿ
ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

01007010a ದೇವತಾಃ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ಜುಹ್ವತೇ ಮಯಿ ಯತ್ಸದಾ|

01007010c ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಮುಖಮೇವಮಹಂ ಸ್ಮೃತಃ||

ದೇವತೆ-ಪಿತೃಗಳಿರ್ವರೂ ನನ್ನ ಮೂಲಕವೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ದೇವ-ಪಿತೃಗಳ
ಬಾಯಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01007011a ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಚ ಪಿತರಃ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಚ ದೇವತಾಃ|

01007011c ಮನ್ಮುಖೇನೈವ ಹೂಯಂತೇ ಭುಂಜತೇ ಚ ಹುತಂ ಹವಿಃ|

01007011e ಸರ್ವ ಭಕ್ಷಃ ಕಥಂ ತೇಷಾಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಮುಖಂ ತ್ವಹಂ||

ನನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ

ಅಮವಾಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು

ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಅವರ ಬಾಯಿಯಾಗಿರುವ ನಾನು ಹೇಗೆ
ಸರ್ವ ಭಕ್ಷಕನಾಗಲಿ?”

01007012a ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತತೋ ವಹ್ನಿಶ್ಚಕ್ರೇ ಸಂಹಾರಮಾತ್ಮನಃ|

01007012c ದ್ವಿಜಾನಾಮಗ್ನಿಹೋತ್ರೇಷು ಯಜ್ಞ ಸತ್ರಕ್ರಿಯಾಸು ಚ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಯೋಚಿಸಿ, ವಹ್ನಿಯು ದ್ವಿಜರ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಯಜ್ಞ, ಸತ್ರ
ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

01007013a ನಿರೋಂಕಾರವಷಟ್ಕಾರಾಃ ಸ್ವಧಾಸ್ವಾಹಾವಿವರ್ಜಿತಾಃ|

01007013c ವಿನಾಗ್ನಿನಾ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತತ ಆಸನ್ನದುಃಖಿತಾಃ||

ಓಂಕಾರ, ವಷಟ್ಕಾರ, ಸ್ವಧಾ, ಸ್ವಾಹಗಳಿಲ್ಲದೇ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಂತು ಹೋಗಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ದುಃಖಿತರಾದರು.

01007014a ಅಥರ್ಷಯಃ ಸಮುದ್ವಿಗ್ನಾ ದೇವಾನಗ್ನತ್ವಾಬ್ರುವನ್ವಚಃ|

01007014c ಅಗ್ನಿನಾಶಾತ್ಕ್ರಿಯಾಭ್ರಂಶಾದ್ಭ್ರಂತಾ ಲೋಕಾಸ್ತ್ರಯೋಽನಘಾಃ|

01007014e ವಿಧಧ್ವಮತ್ರ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ನ ಸ್ಯಾತ್ಕಾಲಾತ್ಯಯೋ ಯಥಾ||

ಆಗ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾದ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು: “ಅನಘರೇ! ಅಗ್ನಿನಾಶದಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಭ್ರಂಶವಾಗಿ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳೂ ಭ್ರಾಂತವಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಡೆಮಾಡದೇ ಉಚಿತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಿ.”

01007015a ಅಥರ್ಷಯಶ್ಚ ದೇವಾಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮುಪಗಮ್ಯ ತು|

01007015c ಅಗ್ನೇರಾವೇದಯಂ ಶಾಪಂ ಕ್ರಿಯಾಸಂಹಾರಮೇವ ಚ||

ಆಗ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಬಂದ ಶಾಪ ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದರು.

01007016a ಭೃಗುಣಾ ವೈ ಮಹಾಭಾಗ ಶಪ್ತೋಽಗ್ನಿಃ ಕಾರಣಾಂತರೇ|

01007016c ಕಥಂ ದೇವಮುಖೋ ಭೂತ್ವಾ ಯಜ್ಞಭಾಗಾಗ್ರಭುಕ್ತಥಾ|

01007016e ಹುತಭುಕ್ಸರ್ವ ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವ ಭಕ್ಷತ್ವಮೇಷ್ಯತಿ||

“ಮಹಾಭಾಗ! ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಭೃಗುವು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಶಪಿಸಿದನು. ದೇವಮುಖನಾದ, ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಭುಕ್ತನಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ಸರ್ವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಭಕ್ಷಕನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ?”

01007017a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ತದ್ವಚಸ್ತೇಷಾಮಗ್ನಿಮಾಹೂಯ ಲೋಕಕೃತ್|

01007017c ಉವಾಚ ವಚನಂ ಶ್ಲಕ್ಷಂ ಭೂತಭಾವನಮವ್ಯಯಂ||

ಅವರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಲೋಕಕೃತನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಆ ಭೂತಭಾವನ ಅವ್ಯಯನಿಗೆ ಈ ಮೃದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01007018a ಲೋಕಾನಾಮಿಹ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತ್ವಂ ಕರ್ತಾ ಚಾಂತ ಏವ ಚ|

01007018c ತ್ವಂ ಧಾರಯಸಿ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಪ್ರವರ್ತಕಃ||

“ಈ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳ ಕರ್ತನೂ ನೀನು. ಅಂತನೂ ನೀನು. ನೀನು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತೀಯೆ.

01007019a ಕಸ್ಮಾದೇವಂ ವಿಮೂಢಸ್ತ್ವ ಮೀಶ್ವರಃ ಸನ್ ಹುತಾಶನಃ|

01007019c ತ್ವಂ ಪವಿತ್ರಂ ಯದಾ ಲೋಕೇ ಸರ್ವ ಭೂತಗತಶ್ಚ ಹ||

ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಹುತಾಶನ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಈ ರೀತಿ ಮೂಢನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ? ಲೋಕದ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ನೀನು ಪವಿತ್ರ.

01007020a ನ ತ್ವಂ ಸರ್ವ ಶರೀರೇಣ ಸರ್ವ ಭಕ್ಷತ್ವಮೇಷ್ಯಸಿ|

01007020c ಉಪಾದಾನೇಽರ್ಚಿಷೋ ಯಾಸ್ತೇ ಸರ್ವಂ ಧಕ್ಷ್ಯಂತಿ ತಾಃ ಶಿಖಿನ್||

ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಶರೀರವು ಸರ್ವ ಭಕ್ಷಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅಧೋಮುಖ

ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

104^{01007021a} ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಾಂಶುಭಿಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಸರ್ವಂ ಶುಚಿ ವಿಭಾವ್ಯತೇ|
01007021c ತಥಾ ತ್ವದರ್ಚಿರ್ನಿದರ್ಧಗ್ಧಂ ಸರ್ವಂ ಶುಚಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸರ್ವವೂ ಹೇಗೆ
ಶುಚಿಯಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದಗ್ಧವಾದ ಎಲ್ಲವೂ
ಶುಚಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

01007022a ತದಗ್ನೇ ತ್ವಂ ಮಹತ್ತೇಜಃ ಸ್ವಪ್ರಭಾವಾದ್ವಿನಿರ್ಗತಂ|
01007022c ಸ್ವತೇಜಸ್ಮೈವ ತಂ ಶಾಪಂ ಕುರು ಸತ್ಯಂ ಋಷೇರ್ವಿಭೋ|
01007022e ದೇವಾನಾಂ ಚಾತ್ಮನೋ ಭಾಗಂ ಗೃಹಾಣ ತ್ವಂ ಮುಖೇ ಹುತಂ||

ಅಗ್ನಿ! ನೀನು ನಿನ್ನದೇ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ
ಮಹಾತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. ನಿನ್ನ ಈ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಶಾಪವು
ಸತ್ಯವಾಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು
ದೇವತೆಗಳ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.”

01007023a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತಂ ವಹ್ನಿಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪಿತಾಮಹಂ|
01007023c ಜಗಾಮ ಶಾಸನಂ ಕರ್ತುಂ ದೇವಸ್ಯ ಪರಮೇಷ್ಟಿನಃ||

“ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ವಹ್ನಿಯು ದೇವ

104ಇದರ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಕ್ರವ್ಯಾದಾ ಚ
ತನುರ್ಯಾ ತೇ ಸಾ ಸರ್ವಂ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ| ಅರ್ಥಾತ್: ಕ್ರವ್ಯಾದಾ (ಚಿತಾಗ್ನಿ) ಎನ್ನುವ
ನಿನ್ನ ರೂಪವೇನಿದೆಯೋ ಅದು ಸರ್ವವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಲು ಮುಂದಾದನು.

01007024a ದೇವರ್ಷಯಶ್ಚ ಮುದಿತಾಸ್ತತೋ ಜಗ್ಮುರ್ಯಥಾಗತಂ|

01007024c ಋಷಯಶ್ಚ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಕ್ರಿಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಚಕ್ರೀ||

ದೇವ ಋಷಿಗಳು ಕೂಡ ಮುದಿತರಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವರೂ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದರು.

01007025a ದಿವಿ ದೇವಾ ಮುಮುದಿರೇ ಭೂತಸಂಘಾಶ್ಚ ಲೌಕಿಕಾಃ|

01007025c ಅಗ್ನಿಶ್ಚ ಪರಮಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಾವಾಪ ಹತಕಲ್ಮಷಃ||

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳು ಹರ್ಷಿತರಾದರು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯೂ ಹತಕಲ್ಮಶನಾಗಿ ಪರಮ ಸಂತಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01007026a ಏವಮೇಷ ಪುರಾವೃತ್ತ ಇತಿಹಾಸೋಽಗ್ನಿಶಾಪಜಃ|

01007026c ಪುಲೋಮಸ್ಯ ವಿನಾಶಶ್ಚ ಚ್ಯವನಸ್ಯ ಚ ಸಂಭವಃ||

ಅಗ್ನಿಗೆ ಶಾಪ ಬಂದಿದುದರ, ಪುಲೋಮನ ವಿನಾಶದ ಮತ್ತು ಚ್ಯವನನ ಜನ್ಮದ ಕುರಿತಾದ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಇತಿಹಾಸವಿದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ

ಅಗ್ನಿಶಾಪಮೋಚನೋ ನಾಮ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಗ್ನಿಶಾಪಮೋಚನವೆಂಬ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಪ್ರಮದ್ವರಾಸರ್ಪದಂಶಃ

ರುರುವಿನ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮದ್ವರತಿಯ ಜನನ ವೃತ್ತಾಂತ (೧-೧೦).

ರುರುವು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಮರಣ (೧೦-೨೦).

01008001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01008001a ಸ ಚಾಪಿ ಚ್ಯವನೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಭಾರ್ಗವೋಽಜನಯತ್ಸುತಂ|

01008001c ಸುಕನ್ಯಾಯಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರಮತಿಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಭಾರ್ಗವ ಚ್ಯವನನು
ಸುಕನ್ಯೆಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ದೀಪ್ತತೇಜಸ ಪ್ರಮತಿ ಎನ್ನುವ ಸುತನನ್ನು
ಪಡೆದನು.

01008002a ಪ್ರಮತಿಸ್ತು ರುರುಂ ನಾಮ ಘೃತಾಚ್ಯಾಂ ಸಮಜೀಜನತ್|

01008002c ರುರುಃ ಪ್ರಮದ್ವರಾಯಾಂ ತು ಶುನಕಂ ಸಮಜೀಜನತ್||

ಪ್ರಮತಿಯು ಘೃತಾಚಿಯಲ್ಲಿ ರುರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗನನ್ನು
ಪಡೆದನು. ರುರುವು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಶುನಕನನ್ನು ಪಡೆದನು.

105_{01008003a} ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪುರೋಃ ಸರ್ವಂ ಚರಿತಂ ಭೂರಿತೇಜಸಃ|

105 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಶೌನಕಸ್ತು ಮಹಾಭಾಗ

01008003c ವಿಸ್ತರೇಣ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ಪುಣು ತ್ವಮಶೇಷತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ಈಗ ನಾನು ಆ ಭೂರಿತೇಜಸ ರುರುವಿನ ಸರ್ವ ಚರಿತವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಕೇಳು.

01008004a ಋಷಿರಾಸೀನ್ಮಹಾನ್ವರ್ವಂ ತಪೋವಿದ್ಯಾಸಮನ್ವಿತಃ|

01008004c ಸ್ಥೂಲಕೇಶ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ||

ಹಿಂದೆ ಮಹಾ ತಪೋವಿದ್ಯಾಸಮನ್ವಿತ, ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತರತ ಸ್ಥೂಲಕೇಶ ಎಂಬ ಖ್ಯಾತ ಋಷಿಯೋರ್ವನಿದ್ದನು.

01008005a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಮೇನಕಾಯಾಂ ಪ್ರಜಜ್ಞಿವಾನ್|

01008005c ಗಂಧರ್ವರಾಜೋ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ವಿಶ್ವಾವಸುರಿತಿ ಶ್ರುತಃ||

ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ! ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೇನಕೆಯು ಗಂಧರ್ವರಾಜ ವಿಶ್ವಾವಸುವಿನಿಂದ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01008006a ಅಥಾಪ್ಸರಾ ಮೇನಕಾ ಸಾ ತಂ ಗರ್ಭಂ ಭೃಗುನಂದನ|

01008006c ಉತ್ಸರ್ಜ ಯಥಾಕಾಲಂ ಸ್ಥೂಲಕೇಶಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ||

ಶುನಕಸ್ಯ ಸುತೋ ಭವಾನ್| ಶುನಕಸ್ತು ಮಹಾಸತ್ವಃ ಸರ್ವಭಾರ್ಗವನಂದನಃ|
ಜಾತಸ್ತಪಸಿ ತೀವ್ರೇ ಚ ಸ್ಥಿತಃ ಸ್ಥಿರಯಶಾಸ್ತತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಮಹಾಭಾಗ ಶುನಕನ
ಪುತ್ರನಾದ ನೀನು ಶೌನಕ. ಶುನಕನು ಮಹಾ ಸತ್ವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಸರ್ವ
ಭಾರ್ಗವರಿಗೂ ಆನಂದದಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನು ತೀವ್ರ
ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ, ಶಾಶ್ವತ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಭೃಗುನಂದನ! ಸಮಯಬಂದಾಗ ಅಪ್ಸರೆ ಮೇನಕೆಯು ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು
ಸ್ಥೂಲಕೇಶನ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

01008007a ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ಚೈವ ತಂ ಗರ್ಭಂ ನದ್ಯಾಸ್ತೀರೇ ಜಗಾಮ ಹ|

01008007c ಕನ್ಯಾಮಮರಗರ್ಭಾಭಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಮಿವ ಚ ಶ್ರಿಯಾ||

ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಮರರ ಮಗುವಿನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು
ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅವಳು ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

01008008a ತಾಂ ದದರ್ಶ ಸಮುತ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾಂ ನದೀತೀರೇ ಮಹಾನೃಷಿಃ|

01008008c ಸ್ಥೂಲಕೇಶಃ ಸ ತೇಜಸ್ವೀ ವಿಜನೇ ಬಂಧುವರ್ಜಿತಾಂ||

ಮಹಾನ್ ಋಷಿ ಸ್ಥೂಲಕೇಶನು ವಿಜನ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ
ಬಂಧುವರ್ಜಿತಳಾದ ಆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01008009a ಸ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾ ಕನ್ಯಾಂ ಸ್ಥೂಲಕೇಶೋ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ|

01008009c ಜಗ್ರಾಹಾಥ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೃಪಾವಿಷ್ಟಃ ಪುಪೋಷ ಚ|

01008009e ವವೃಧೇ ಸಾ ವರಾರೋಹಾ ತಸ್ಯಾಶ್ರಮಪದೇ ಶುಭಾ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥೂಲಕೇಶನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಕೃಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪೋಷಿಸಿದನು.
ಅವನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆ ಶುಭೆ ವರಾರೋಹೆಯು ಬೆಳೆದಳು.

106^{01008010a} ಪ್ರಮದಾಭ್ಯೋ ವರಾ ಸಾ ತು ಸರ್ವರೂಪಗುಣಾನ್ವಿತಾ|

106ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಜಾತಕಾದ್ಯಾಃ

01008010c ತತಃ ಪ್ರಮದ್ವರೇತ್ಯಸ್ಯಾ ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾನ್ಯಷಿಃ||

ಸರ್ವ ರೂಪಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರೆಲ್ಲರಿಗಿಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಮಹಾನ್ ಋಷಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರಾ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು.

01008011a ತಾಮಾಶ್ರಮಪದೇ ತಸ್ಯ ರುರುದ್ಯೌಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಮದ್ವರಾಂ|

01008011c ಬಭೂವ ಕಿಲ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮದನಾನುಗತಾತ್ಮವಾನ್||

ಆ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರುರುವು ಅವಳಲ್ಲಿ ಮದನಾನುಗತನಾದನು.

01008012a ಪಿತರಂ ಸಖಿಭಿಃ ಸೋಽಥ ವಾಚಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಗವಃ|

01008012c ಪ್ರಮತಿಶ್ಚಾ ಭ್ಯಯಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ಥೂಲಕೇಶಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ||

ಮಿತ್ರರ ಮೂಲಕ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆ ಭಾರ್ಗವ ಪ್ರಮತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಪ್ರಮತಿಯು ಸ್ಥೂಲಕೇಶನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

01008013a ತತಃ ಪ್ರಾದಾತ್ಪಿತಾ ಕನ್ಯಾಂ ರುರವೇ ತಾಂ ಪ್ರಮದ್ವರಾಂ|

01008013c ವಿವಾಹಂ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾಗ್ರೇ ನಕ್ಷತ್ರೇ ಭಗದೈವತೇ||

ಕ್ರಿಯಾಶ್ಚಾಸ್ಯಾ ವಿಧಿಪೂರ್ವಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ| ಸ್ಥೂಲಕೇಶೋ ಮಹಾಭಾಗಶ್ಚ ಕಾರ ಸುಮಹಾನ್ಯಷಿಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಮಹಾಭಾಗ ಮಹಾನ್ಯಷಿ ಸ್ಥೂಲಕೇಶನು ಅವಳಿಗೆ ಜಾತಕಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

ಕನ್ಯೆಯ ತಂದೆಯು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ರುರುವಿಗೆ ಕೊಡುವುದೆಂದು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಭಗದೇವತ (ಪೂರ್ವ ಪಾಲ್ಗುಣೀ) ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ
ವಿವಾಹ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

01008014a ತತಃ ಕತಿಪಯಾಹಸ್ಯ ವಿವಾಹೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

01008014c ಸಖೀಭಿಃ ಕ್ರೀಡತೀ ಸಾರ್ಧಂ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ವರವರ್ಣಿನೀ||

ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿರುವಾಗ ಆ ಕನ್ಯೆ ವರವರ್ಣಿನಿಯು
ತನ್ನ ಸಖಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

01008015a ನಾಪಶ್ಯತ ಪ್ರಸುಪ್ತಂ ವೈ ಭುಜಗಂ ತಿಯರ್ಗಾಯತಂ|

01008015c ಪದಾ ಚೈನಂ ಸಮಾಕ್ರಾಮನ್ಮೂರ್ಷುಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾ||

ಕಾಲಚೋದಿತಳಾದ ಅವಳು ಕಾಣದಹಾಗೆ ಸುರುಳಿಸುತ್ತಿ ಮಲಗಿದ್ದ
ಹಾವೊಂದನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದಳು.

01008016a ಸ ತಸ್ಯಾಃ ಸಂಪ್ರಮತ್ತಾಯಾಶ್ಚೋದಿತಃ ಕಾಲಧರ್ಮಣಾ|

01008016c ವಿಷೋಪಲಿಪ್ತಾನ್ದಶನಾನ್ ಭೃಶಮಂಗೇ ನ್ಯಪಾತಯತ್||

ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದು ತನ್ನ ವಿಷಭರಿತ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಅವಳ
ಕಾಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೆಳಗುರಿಳಿಸಿತು.

01008017a ಸಾ ದಷ್ಟಾ ಸಹಸಾ ಭೂಮೌ ಪತಿತಾ ಗತಚೇತನಾ|

107 01008017c ವ್ಯಸುರಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಾಪಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯತಮಾಕೃತಿಃ||

107 ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿವೇ: ವಿವರ್ಣಾ ವಿಗತಶ್ರೀಕಾ

ಅದರಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಳು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ
ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿದ್ದರೂ
ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

01008018a ಪ್ರಸುಪ್ತೇವಾಭವಶ್ಚಾಪಿ ಭುವಿ ಸರ್ಪವಿಷಾದಿತಾ|

01008018c ಭೂಯೋ ಮನೋಹರತರಾ ಬಭೂವ ತನುಮಧ್ಯಮಾ||

ಸರ್ಪವಿಷದಿಂದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತನುಮಧ್ಯಮೆಯು
ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮನೋಹರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು.

01008019a ದದರ್ಶ ತಾಂ ಪಿತಾ ಚೈವ ತೇ ಚೈವಾನ್ಯೇ ತಪಸ್ವಿನಃ|

01008019c ವಿಚೇಷ್ಟಮಾನಾಂ ಪತಿತಾಂ ಭೂತಲೇ ಪದ್ಮವರ್ಚಸಂ||

ಪದ್ಮವರ್ಚಸಳಾದ ಅವಳು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ತಪಸ್ವಿಗಳು ನೋಡಿದರು.

01008020a ತತಃ ಸರ್ವೇ ದ್ವಿಜವರಾಃ ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಕೃಪಾನ್ವಿತಾಃ|

01008020c ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾತ್ರೇಯೋ ಮಹಾಜಾನುಃ ಕುಶಿಕಃ ಶಂಖಮೇಖಿಲಃ||

01008021a ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಕೌಣಕುತ್ಸ ಆರ್ಷ್ವಿಷೇಣೋಽಥ ಗೌತಮಃ|

01008021c ಪ್ರಮತಿಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ತಥಾನ್ಯೇ ವನವಾಸಿನಃ||

ಭ್ರಷ್ಟಾಭರಣಚೇತನಾ| ನಿರಾನಂದಕರೀ ತೇಷಾಂ ಬಂಧೂನಾಂ ಮುಕ್ತಮೂರ್ಧಜಾ||
ಅರ್ಥಾತ್: ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವಳ ಕಾಂತಿಯು ಕುಂದಿಹೋಗಿತ್ತು. ಅವಳು
ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಾಗ ಆಭರಣಗಳು ಚದುರಿ ಬಿದ್ದವು. ತಲೆಗೂದಲು
ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅವಳು ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ತಂದಳು.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಸ್ತಾತ್ರೇಯ, ಮಹಾಜಾನು, ಕುಶಿಕ, ಶಂಖಮೇಖಲ,
ಭಾರದ್ವಾಜ, ಕೌಣಕುತ್ಸ, ಆರ್ಷಿಷೇಣ, ಗೌತಮ, ಪುತ್ರ ಸಮೇತ
ಪ್ರಮತಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವನವಾಸಿ ಕೃಪಾನ್ವಿತ ದ್ವಿಜವರರೆಲ್ಲರೂ
ಬಂದರು.

01008022a ತಾಂ ತೇ ಕನ್ಯಾಂ ವ್ಯಸುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭುಜಗಸ್ಯ ವಿಷಾದಿತಾಂ|

01008022c ರುರುದುಃ ಕೃಪಯಾವಿಷ್ಟ್ವಾ ರುರುಸ್ತಾತ್ಸೋ ಬಹಿಯಯೌ||

ಹಾವಿನ ವಿಷದಿಂದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ,
ಕೃಪಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ರೋದಿಸಿದರು. ಬಹು ಆರ್ತನಾದ ರುರುವು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ
ಪ್ರಮದ್ವರಾಸರ್ಪದಂಶೋ ನಾಮ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಮದ್ವರಾಸರ್ಪದಂಶ ಎನ್ನುವ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯

ರುರುವಿನ ಅರ್ಧ ಆಯುಷ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಮದ್ವತಿಗೆ ಪುನರ್ಜೀವನ,
ರುರುವು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು
(೧-೧೫). ಒಮ್ಮೆ ಹಾವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಗ ಡುಂಡುಭವು
ವಿರೋಧಿಸುವುದು (೧೫-೨೦).

01009001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01009001a ತೇಷು ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಸಮಂತತಃ|

01009001c ರುರುಶ್ಚು ಕ್ರೋಶ ಗಹನಂ ವನಂ ಗತ್ವಾ ಸುದುಃಖಿತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಸೇರಿರುವಾಗ ದುಃಖಿತ ರುರುವು ದಟ್ಟು ವನವನ್ನು ಸೇರಿ ಜೋರಾಗಿ ರೋದಿಸಿದನು.

01009002a ಶೋಕೇನಾಭಿಹತಃ ಸೋಽಥ ವಿಲಪನ್ಕುರುಣಂ ಬಹು|

01009002c ಅಬ್ರವೀದ್ವಚನಂ ಶೋಚನ್ಪ್ರಿಯಾಂ ಚಿಂತ್ಯ ಪ್ರಮದ್ವರಾಂ||

ಶೋಕಪೀಡಿತನಾದ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಲಪಿಸಿದನು. ಪ್ರಿಯೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಶೋಕಭರಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01009003a ಶೇತೇ ಸಾ ಭುವಿ ತನ್ವಂಗೀ ಮಮ ಶೋಕವಿವರ್ಧಿನೀ|

01009003c ಬಾಂಧವಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕಿಂ ನು ದುಃಖಮತಃ ಪರಂ||

“ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ಆ ತನ್ವಂಗಿಯು ನನ್ನ ಶೋಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸರ್ವ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವು ಯಾವುದಿರಬಹುದು?

01009004a ಯದಿ ದತ್ತಂ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಗುರವೋ ವಾ ಮಯಾ ಯದಿ|

01009004c ಸಮ್ಯಗಾರಾಧಿತಾಸ್ತೇನ ಸಂಜೀವತು ಮಮ ಪ್ರಿಯಾ||

ನಾನು ಎಂದಾದರೂ ದಾನವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರೆ, ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದ್ದರೆ,

ಗುರುಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ್ದರೆ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಪುಣ್ಯವು ನನ್ನ
ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಬದುಕಿಸಲಿ.

01009005a ಯಥಾ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ವೈ ಯತಾತ್ಮಾಹಂ ಧೃತವ್ರತಃ|

01009005c ಪ್ರಮದ್ವರಾ ತಥಾದ್ವೈವ ಸಮುತ್ತಿಷ್ಟತು ಭಾಮಿನೀ||

ಜನ್ಮ ಪ್ರಭೃತಿ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಧೃಢವ್ರತನನ್ನಾಗಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ
ಭಾಮಿನಿ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಈಗಲೇ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿ.”

01009006 ದೇವದೂತ ಉವಾಚ|

108 01009006a ಅಭಿಧತ್ಸೇ ಹ ಯದ್ವಾಚಾ ರುರೋ ದುಃಖೇನ ತನ್ಮೃಷಾ|

01009006c ನ ತು ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ನಾಯುರಸ್ತಿ ಗತಾಯುಷಃ||

ದೇವದೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ರುರು! ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ
ಈ ಮಾತುಗಳು ಎಂದೂ ಸತ್ಯವಾಗಲಾರವು. ಧರ್ಮಾತ್ಮ! ಆಯುಷ್ಯ

108 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಕೃಷ್ಣೇ ವಿಷ್ಣೌ
ಹೃಷೀಕೇಶೇ ಲೋಕೇಶೇಽಸುರವಿದ್ಧಿಷಿ| ಯದಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಲಾ ಭಕ್ತಿರ್ಮಮ ಜೀವತು
ಸಾ ಪ್ರಿಯಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಒಂದು ವೇಳೆ ಲೋಕೇಶ ಅಸುರವಿನಾಶಿ ವಿಷ್ಣು ಹೃಷೀಕೇಶ
ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಯು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದೆಯೆಂದಾದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯು ಜೀವಿಸಲಿ!
ಏವಂ ಲಾಲಪ್ಯತಸ್ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ದುಃಖಿತಸ್ಯ ಚ| ದೇವದೂತಸ್ತದಾಭ್ಯೇತ್ಯ
ವಾಕ್ಯಮಾಹ ರುರುಂ ವನೇ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಹೀಗೆ ಅವನು ಭಾರ್ಯೆಯ ಸಲುವಾಗಿ
ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರಲು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವದೂತನು ವನದಲ್ಲಿದ್ದ
ರುರುವಿನ ಬಳಿಬಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕಳೆದ ಮರ್ತ್ಯಯಾರೂ ಪುನಃ ಜೀವಿತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01009007a ಗತಾಯುರೇಷಾ ಕೃಪಣಾ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸೋಃ ಸುತಾ|

01009007c ತಸ್ಮಾತ್ ಶೋಕೇ ಮನಸ್ತಾತ ಮಾ ಕೃಥಾಸ್ತ್ವಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರ ಈ ಮಗಳ ಆಯುಷ್ಯರೇಖೆಯು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಗು! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಬೇಡ.

01009008a ಉಪಾಯಶ್ಚಾತ್ರ ವಿಹಿತಃ ಪೂರ್ವಂ ದೇವೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

01009008c ತಂ ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಕರ್ತುಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೀಮಾಂ ಪ್ರಮದ್ವರಾಂ||

ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ವಿಹಿಸಿದ್ದ ಉಪಾಯವೊಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ನೀನು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.”

01009009 ರುರುರುವಾಚ|

01009009a ಕ ಉಪಾಯಃ ಕೃತೋ ದೇವೈರ್ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಖೇಚರ|

01009009c ಕರಿಷ್ಯೇ ತಂ ತಥಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ರಾತುಮರ್ಹತಿ ಮಾಂ ಭವಾನ್||

ರುರುವು ಹೇಳಿದನು: “ಖೇಚರ! ದೇವರು ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಉಪಾಯವು ಯಾವುದು ಹೇಳು. ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01009010 ದೇವದೂತ ಉವಾಚ|

01009010a ಆಯುಷೋಽರ್ಧಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸ್ವ ಕನ್ಯಾಯೈ ಭೃಗುನಂದನ|

01009010c ಏವಮುತ್ಥಾಸ್ಯತಿ ರುರೋ ತವ ಭಾರ್ಯಾ ಪ್ರಮದ್ವರಾ||

ದೇವದೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃಗುನಂದನ ರುರು ! ನಿನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದ ಅರ್ಧವನ್ನು ಈ ಕನ್ಯೆಗೆ ನೀಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಳು.”

01009011 ರುರುರುವಾಚ|

01009011a ಆಯುಷೋಽರ್ಧಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಕನ್ಯಾಯೈ ಖೇಚರೋತ್ತಮ|

01009011c ಶೃಂಗಾರರೂಪಾಭರಣಾ ಉತ್ತಿಷ್ಟತು ಮಮ ಪ್ರಿಯಾ||

ರುರುವು ಹೇಳಿದನು: “ಖೇಚರೋತ್ತಮ ! ನನ್ನ ಆಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಈ ಕನ್ಯೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಶೃಂಗಾರರೂಪಾಭರಣೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯು ಏಳಲಿ.”

01009012 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01009012a ತತೋ ಗಂಧರ್ವರಾಜಶ್ಚ ದೇವದೂತಶ್ಚ ಸತ್ತಮೌ|

01009012c ಧರ್ಮರಾಜಮುಪೇತ್ಯೇದಂ ವಚನಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತಾಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಗಂಧರ್ವ ರಾಜ ಮತ್ತು ದೇವದೂತ ಸತ್ತಮರೀವರೂ ಧರ್ಮರಾಜನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು:

01009013a ಧರ್ಮರಾಜಾಯುಷೋಽರ್ಧೇನ ರುರೋಭಾರ್ಯಾ ಪ್ರಮದ್ವರಾ|

01009013c ಸಮುತ್ತಿಷ್ಟತು ಕಲ್ಯಾಣೀ ಮೃತೈವ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

“ಧರ್ಮರಾಜ ! ನೀನು ಬಯಸಿದರೆ ಮೃತಳಾದ ರುರುವಿನ ಭಾರ್ಯೆ

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಅವನ ಅರ್ಧ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿ.”

01009014 ಧರ್ಮರಾಜ ಉವಾಚ

01009014a ಪ್ರಮದ್ವರಾ ರುರೋರ್ಭಾರ್ಯಾ ದೇವದೂತ ಯದೀಚ್ಛಸಿ|

01009014c ಉತ್ತಿಷ್ಠತ್ವಾಯುಷೋಽರ್ಥೇನ ರುರೋರೇವ ಸಮನ್ವಿತಾ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವದೂತ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ರುರುವಿನ ಅರ್ಧ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ರುರು ಭಾರ್ಯೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿ.””

01009015 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01009015a ಏವಮುಕ್ತೇ ತತಃ ಕನ್ಯಾ ಸೋದತಿಷ್ಠತ್ವಮದ್ವರಾ|

01009015c ರುರೋಸ್ತಸ್ಯಾಯುಷೋಽರ್ಥೇನ ಸುಪ್ತೇವ ವರವರ್ಣಿನೀ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ವರವರ್ಣಿನಿ ಕನ್ಯೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ರುರುವಿನ ಅರ್ಧ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎದ್ದವಳಂತೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತಳು.

01009016a ಏತದ್ಧೃಷ್ಟಂ ಭವಿಷ್ಯೇ ಹಿ ರುರೋರುತ್ತಮತೇಜಸಃ|

01009016c ಆಯುಷೋಽತಿಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇಽರ್ಧಂ ಹ್ರಸತ್ವಿತಿ||

ಉತ್ತಮತೇಜಸ್ವೀ ರುರುವು ಅರ್ಧವನ್ನು ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ದೀರ್ಘ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

01009017a ತತ ಇಷ್ಟೇಽಹನಿ ತಯೋಃ ಪಿತರೌ ಚಕ್ರತುರ್ಮುದಾ|

01009017c ವಿವಾಹಂ ತೌ ಚ ರೇಮಾತೇ ಪರಸ್ಪರಹಿತೈಷಿಣೌ||

ನಂತರ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರಿರ್ವರ ತಂದೆಯಂದಿರು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವರ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.
ಅವರಿರ್ವರೂ ಪರಸ್ಪರರ ಹಿತೈಷಿಗಳಾಗಿ ರಮಿಸಿದರು.

01009018a ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ದುರ್ಲಭಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪದ್ಮಕಿಂಜಲ್ಕಸಪ್ರಭಾಂ|

01009018c ವ್ರತಂ ಚಕ್ರೇ ವಿನಾಶಾಯ ಜಿಹ್ಮಗಾನಾಂ ಧೃತವ್ರತಃ||

ಪದ್ಮದ ಎಸಳುಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಬಹಳ
ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಡೆದ ಧೃತವ್ರತ ರುವು ಸರ್ಪಗಳ ವಿನಾಶದ ವ್ರತವನ್ನು
ಕೈಗೊಂಡನು.

01009019a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಿಹ್ಮಗಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತೀವ್ರಕೋಪಸಮನ್ವಿತಃ|

01009019c ಅಭಿಹಂತಿ ಯಥಾಸನ್ನಂ ಗೃಹ್ಯ ಪ್ರಹರಣಂ ಸದಾ||

ಎಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಅತೀವ
ಕೋಪಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಅವನು ಕೈಗೆ ದೊರಕಿದ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಕೊಲ್ಲ ತೊಡಗಿದನು.

01009020a ಸ ಕದಾ ಚಿದ್ವನಂ ವಿಪ್ರೋ ರುರುರಭ್ಯಾಗಮನ್ಮಹತ್|

01009020c ಶಯಾನಂ ತತ್ರ ಚಾಪಶ್ಯನ್ದುಂಡುಭಂ ವಯಸಾನ್ವಿತಂ||

ಒಮ್ಮೆ ವಿಪ್ರ ರುವು ಒಂದು ಮಹಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ

ಮಲಗಿರುವ ವೃದ್ಧ ಡುಂಡುಭವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01009021a ತತ ಉದ್ಯಮ್ಯ ದಂಡಂ ಸ ಕಾಲದಂಡೋಪಮಂ ತದಾ|

01009021c ಅಭ್ಯಘ್ನದೃಷಿತೋ ವಿಪ್ರಸ್ತಮುವಾಚಾಥಡುಂಡುಭಃ||

ರೋಷಗೊಂಡ ವಿಪ್ರನು ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಾಲದಂಡದಂತಿರುವ ತನ್ನ ದಂಡವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದಾಗ, ಡುಂಡುಭವು ಹೇಳಿತು:

01009022a ನಾಪರಾಧ್ಯಾಮಿ ತೇ ಕಿಂ ಚಿದಹಮದ್ಯ ತಪೋಧನ|

01009022c ಸಂರಂಭಾತ್ತತ್ಕಿಮರ್ಥಂ ಮಾಮಭಿಹಂಸಿ ರುಷಾನ್ವಿತಃ||

“ತಪೋಧನ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಎಸಗಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಏಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ತೊಡಗಿರುವೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ
ಪ್ರಮದ್ವರಾಜೀವೋ ನಾಮ ನವವೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಮದ್ವರಾಜೀವ ಎನ್ನುವ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦

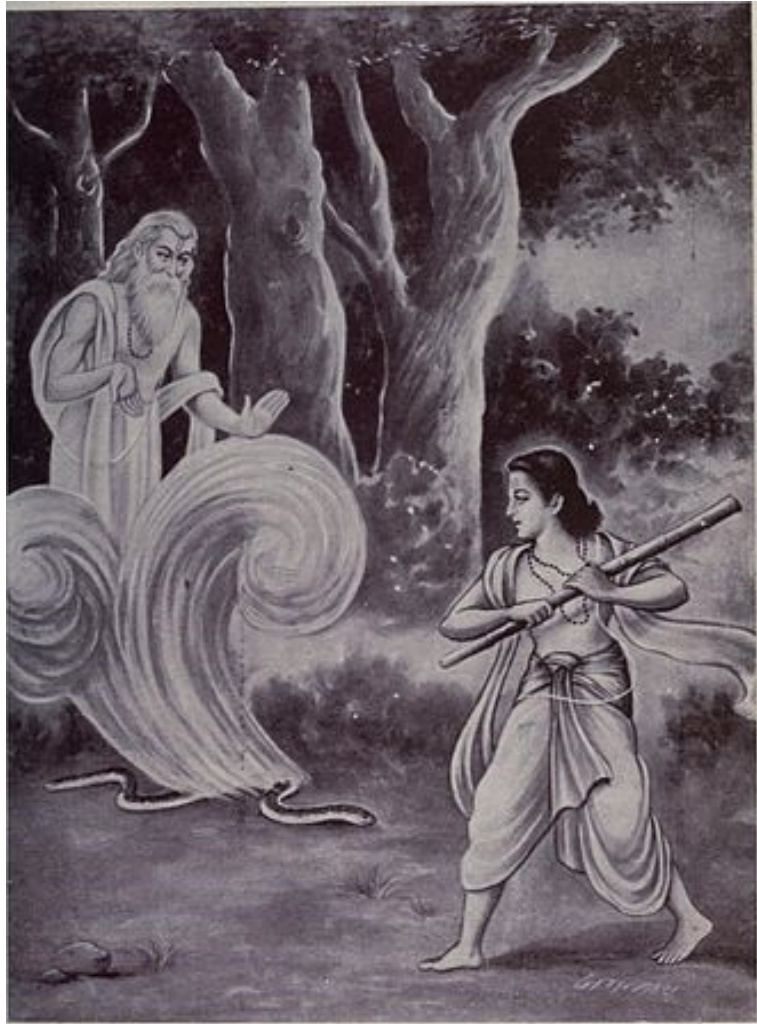
ಡುಂಡುಭವು ತನ್ನ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲು ರುರುವು ಅದನ್ನು
ಕೊಲ್ಲದೇ ಉಳಿಸುವುದು (೧-೮).

01010001 ರುರುರುವಾಚ|

01010001a ಮಮ ಪ್ರಾಣಸಮಾ ಭಾರ್ಯಾ ದಷ್ಟಾಸೀದ್ಭುಜಗೇನ ಹ|

01010001c ತತ್ರ ಮೇ ಸಮಯೋ ಘೋರ ಆತ್ಮನೋರಗ ವೈ ಕೃತಃ||

01010002a ಹನ್ಯಾಂ ಸದೈವ ಭುಜಗಂ ಯಂ ಯಂ ಪಶ್ಯೇಯಮಿತ್ಯುತ|

01010002c ತತೋಽಹಂ ತ್ವಾಂ ಜಿಘಾಂಸಾಮಿ ಜೀವಿತೇನ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ||

ರುರುವು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಮ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸರ್ಪವು ಕಚ್ಚಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂಬ ಘೋರ ನಿಶ್ಚಯವೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಜೀವನ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01010003 ಡುಂಡುಭ ಉವಾಚ|

01010003a ಅನ್ಯೇ ತೇ ಭುಜಗಾ ವಿಪ್ರ ಯೇ ದಶಂತೀಹ ಮಾನವಾನ್|

01010003c ಡುಂಡುಭಾನಹಿಗಂಧೇನ ನ ತ್ವಂ ಹಿಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಡುಂಡುಭವು ಹೇಳಿತು: “ವಿಪ್ರ! ಮಾನವರನ್ನು ಕಚ್ಚುವ ಸರ್ಪಗಳೇ ಬೇರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಡುಂಡುಭಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

01010004a ಏಕಾನರ್ಥಾನ್ಸ್ವರ್ಥಗರ್ಥಾನೇಕದುಃಖಾನ್ಸ್ವರ್ಥಕ್ಸುಖಾನ್|

01010004c ಡುಂಡುಭಾನ್ಧರ್ಮವಿದ್ಭೂತ್ವಾ ನ ತ್ವಂ ಹಿಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಡುಂಡುಭ ಮತ್ತು ಹಾವುಗಳು ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೂ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೇ. ಡುಂಡುಭ ಮತ್ತು ಹಾವುಗಳು ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಒಂದೇ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಡುಂಡುಭಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01010005 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01010005a ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ಭುಜಗಸ್ಯ ರುರುಸ್ತದಾ|

01010005c ನಾವಧೀದ್ಭಯಸಂವಿಗ್ನ ಋಷಿಂ ಮತ್ವಾಥ ಡುಂಡುಭಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ಪದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಋಷಿ ರುರುವು ಭಯಸಂವಿಘ್ನನಾದ ಡುಂಡುಭನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

01010006a ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಭಗವಾನ್ಪುರುಃ ಸಂಶಮಯನ್ನಿವ|

01010006c ಕಾಮಯಾ ಭುಜಗ ಬ್ರೂಹಿ ಕೋಽಸೀಮಾಂ ವಿಕ್ರಿಯಾಂ ಗತಃ||

ಅವನನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಭಗವಾನ್ ರುರುವು ಕೇಳಿದನು:

“ಭುಜಗ! ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

01010007 ಡುಂಡುಭ ಉವಾಚ|

01010007a ಅಹಂ ಪುರಾ ರುರೋ ನಾಮ್ನಾ ಋಷಿರಸಂ ಸಹಸ್ರಪಾತ್|

01010007c ಸೋಽಹಂ ಶಾಪೇನ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಭುಜಗತ್ವಮುಪಾಗತಃ||

ಡುಂಡುಭವು ಹೇಳಿತು: “ರುರು! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸಹಸ್ರಪಾದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಒಬ್ಬ ವಿಪ್ರನ ಶಾಪದಿಂದ ಭುಜಗತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು.”

01010008 ರುರುರುವಾಚ|

01010008a ಕಿಮರ್ಥಂ ಶಪ್ತವಾನ್ಮೃದ್ಧೋ ದ್ವಿಜಸ್ತ್ವಾಂ ಭುಜಗೋತ್ತಮ|

01010008c ಕಿಯಂತಂ ಚೈವ ಕಾಲಂ ತೇ ವಪುರೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ರುರುವು ಹೇಳಿದನು: “ಭುಜಗೋತ್ತಮ! ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೃದ್ಧ
ದ್ವಿಜನಿಂದ ನೀನು ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆ? ಎಷ್ಟು ಕಾಲದವರೆಗೆ ನೀನು ಈ ರೀತಿ
ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ
ರುರುಡುಂಢುಭಸಂವಾದೋ ನಾಮ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರುರುಡುಂಢುಭಸಂವಾದವೆಂಬ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಡುಂಢುಭನ ಕಥೆ (೧-೧೦). ಡುಂಢುಭನು ರುರುವಿಗೆ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು (೧೦-೧೫).

01011001 ಡುಂಢುಭ ಉವಾಚ|

01011001a ಸಖಾ ಬಭೂವ ಮೇ ಪೂರ್ವಂ ಖಿಗಮೋ ನಾಮ ವೈ ದ್ವಿಜಃ|

01011001c ಭೃಶಂ ಸಂಶಿತವಾಕ್ತಾತ ತಪೋಬಲಸಮನ್ವಿತಃ||

ಡುಂಢುಭವು ಹೇಳಿತು: “ಹಿಂದೆ ಖಿಗಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ, ಸದಾ
ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವ ತಪೋಬಲಸಮನ್ವಿತ ದ್ವಿಜನೋರ್ವನು ನನ್ನ
ಸಖನಾಗಿದ್ದನು.

01011002a ಸ ಮಯಾ ಕ್ರೀಡತಾ ಬಾಲ್ಯೇ ಕೃತ್ವಾ ತಾರ್ಣಮಥೋರಗಂ|

01011002c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಪ್ರಸಕ್ತಃ ಸನ್ಭೀಷಿತಃ ಪ್ರಮುಮೋಹ ವೈ||

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು
ಹಾವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು
ಹೆದರಿಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

01011003a ಲಬ್ಧ್ವಾ ಚ ಸ ಪುನಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಮಾಮುವಾಚ ತಪೋಧನಃ|

01011003c ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ ಕೋಪೇನ ಸತ್ಯವಾಕ್ಸಂಶಿತವ್ರತಃ||

ಪುನಃ ಪ್ರಜ್ಞೆಬಂದ ನಂತರ ಆ ಸತ್ಯವಾದಿ ಸಂಶಿತವ್ರತ ತಪೋಧನನು
ಕೋಪದಿಂದ ನಿಹೃದಯಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01011004a ಯಥಾವೀರ್ಯಸ್ವ ಯಾ ಸರ್ಪಃ ಕೃತೋಽಯಂ ಮದ್ಭಿಫೀಷಯಾ|

01011004c ತಥಾವೀರ್ಯೋ ಭುಜಂಗಸ್ತ್ವಂ ಮಮ ಕೋಪಾದ್ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಸರ್ಪದಿಂದ ನನ್ನನು ಹೇಗೆ ಹೆದರಿಸಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ
ನೀನು ನನ್ನ ಕೋಪದಿಂದಾಗಿ ಹಾನಿಕಾರಕವಲ್ಲದ ಸರ್ಪವಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

01011005a ತಸ್ಯಾಹಂ ತಪಸೋ ವೀರ್ಯಂ ಜಾನಮಾನಸ್ತಪೋಧನ|

01011005c ಭೃಶಂ ಉದ್ವಿಗ್ನಹೃದಯಸ್ತಮವೋಚಂ ವನೌಕಸಂ||

01011006a ಪ್ರಯತಃ ಸಂಭ್ರಮಾಚ್ಚೈವ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಣತಃ ಸ್ಥಿತಃ|

ಆ ತಪೋಧನನ ತಪಃಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿತ ನಾನು ಉದ್ವಿಗ್ನ
ಹೃದಯನಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಪ್ರಾಂಜಲೀ ಬದ್ಧನಾಗಿ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದೆನು:

01011006c ಸಖೇತಿ ಹಸತೇದಂ ತೇ ನರ್ಮಾರ್ಥಂ ವೈ ಕೃತಂ ಮಯಾ||

01011007a ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಶಾಪೋಽಯಂ ವಿನಿವರ್ತ್ಯತಾಂ|

“ಸಖನನ್ನು ಮೋಡಿಮಾಡಲೆಂದು ನಾನು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಈ ಶಾಪವನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

01011007c ಸೋಽಥ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ವಿಷ್ಟಾ ಭೃಶಮುದ್ವಿಗ್ನಚೇತಸಂ||

01011008a ಮುಹುರುಷ್ಟಂ ವಿನಿಶ್ವಸ್ಯ ಸುಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತಪೋಧನಃ|

ದುಃಖಿತ ಮತ್ತು ಉದ್ವಿಗ್ನಚೇತಸ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ತಪೋಧನನು
ಅನುಕಂಪಗೊಂಡು ಬಿಸಿಯುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

01011008c ನಾನ್ಯತಂ ವೈ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಭವಿತೇದಂ ಕಥಂ ಚನ||

01011009a ಯತ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಶೃಣು ತನ್ಮೇ ಧೃತವ್ರತ|

01011009c ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಹೃದಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಮಿದಮಸ್ತು ತಪೋಧನ||

01011010a ಉತ್ಪತ್ಸ್ಯತಿ ರುರುರ್ನಾಮ ಪ್ರಮತೇರಾತ್ಮಜಃ ಶುಚಿಃ|

01011010c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಾಪಮೋಕ್ಷಸ್ತೇ ಭವಿತಾ ನಚಿರಾದಿವ||

“ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಅದು ಆಗಿಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ. ಧೃತವ್ರತ! ತಪೋಧನ! ಈಗ ನಾನಾಡುವ ಮಾತನ್ನು
ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೋ. ರುರು ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಶುಚಿ ಪ್ರಮತಿಯ ಮಗನನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದಾಗ
ಶಾಪವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

01011011a ಸ ತ್ವಂ ರುರುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪ್ರಮತೇರಾತ್ಮಜಃ ಶುಚಿಃ|

01011011c ಸ್ವರೂಪಂ ಪ್ರತಿಲಭ್ಯಾಹಮದ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಹಿತಂ||

ಆ ಖ್ಯಾತ ಶುಚಿ ಪ್ರಮತಿಯ ಮಗನಾದ ರುರುವೇ ನೀನು. ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮೊದಲಿನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01011012a ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಃ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಸ್ಮೃತಃ|

01011012c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಣಭೃತಃ ಸರ್ವಾನ್ ಹಿಂಸ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ವಚಿತ್||

ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಧರ್ಮ. ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಯ ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ ಮಾಡಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಎಂದೂ ಇತರರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

01011013a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸೌಮ್ಯ ಏವೇಹ ಜಾಯತೇತಿ ಪರಾ ಶ್ರುತಿಃ|

01011013c ವೇದವೇದಾಂಗವಿತ್ತಾತ ಸರ್ವಭೂತಾಭಯಪ್ರದಃ||

ಒಂದು ಶ್ರುತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸದಾ ಸೌಮ್ಯನಾಗಿರಬೇಕು. ವೇದವೇದಾಂಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡುವಂಥವನಾಗಿರಬೇಕು.

01011014a ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯವಚನಂ ಕ್ಷಮಾ ಚೇತಿ ವಿನಿಶ್ಚಿತಂ|

01011014c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪರೋ ಧರ್ಮೋ ವೇದಾನಾಂ ಧರಣಾದಪಿ||

ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ ವಚನ, ಕ್ಷಮೆ ಮತ್ತು ವೇದಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು

ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪರಮ ಧರ್ಮ.

01011015a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ತು ಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸ ನೇಹೇಷ್ಯತಿ ವೈ ತವ|

01011015c ದಂಡಧಾರಣಮುಗ್ರತ್ವಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಂ||

01011016a ತದಿದಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯಾಸೀತ್ಕರ್ಮ ವೈ ಶೃಣು ಮೇ ರುರೋ|

ನೀನು ಈಗ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮವು ನಿನ್ನದಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಧರ್ಮ. ದಂಡಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು, ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಕರ್ಮಗಳು.

01011016c ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಹಿಂಸನಂ ಪುರಾ||

01011017a ಪರಿತ್ರಾಣಂ ಚ ಭೀತಾನಾಂ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಪಿ|

01011017c ತಪೋವೀರ್ಯ ಬಲೋಪೇತಾದ್ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗಾತ್|

01011017e ಆಸ್ತಿಕಾದ್ವಿ ಜಮುಖ್ಯಾದ್ವೈ ವೈ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದುದರ ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು. ರುರು ! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಗೊಂಡ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಪೋವೀರ್ಯ ಬಲೋಪೇತ, ವೇದವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತ, ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯ ಆಸ್ತಿಕನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ

ಡುಂಡುಭಶಾಪಮೋಕ್ಷೋ ನಾಮ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೧೨

ಆಸ್ತಿಕನ ಕುರಿತು ರುರುವು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೧-೫).

01012001 ರುರುವುವಾಚ|

01012001a ಕಥಂ ಹಿಂಸಿತವಾನ್ಸರ್ಪಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಜನಮೇಜಯಃ|

01012001c ಸರ್ಪಾ ವಾ ಹಿಂಸಿತಾಸ್ತಾತ ಕಿಮರ್ಥಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ರುರುವು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸಿದನು?

01012002a ಕಿಮರ್ಥಂ ಮೋಕ್ಷಿತಾಶ್ಚೈವ ಪನ್ನಗಾಸ್ತೇನ ಶಂಸ ಮೇ|

01012002c ಆಸ್ತಿಕೇನ ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಶೇಷತಃ||

ಆ ಪನ್ನಗಗಳು ಏಕೆ ಆಸ್ತಿಕನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ವಿವರಿಸು. ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01012003 ಋಷಿರುವಾಚ|

01012003a ಶ್ರೋಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ರುರೋ ಸರ್ವಮಾಸ್ತಿಕಚರಿತಂ ಮಹತ್|

0112003c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕಥಯತಾಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತರಧೀಯತ||

ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರುರು! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನೀನು ಮಹತ್ತರ ಆಸ್ತಿಕಚರಿತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೀಯೆ” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.”

01012004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01012004a ರುರುಶ್ಚಾಪಿ ವನಂ ಸರ್ವಂ ಪರ್ಯಧಾವತ್ಸಮಂತತಃ|

01012004c ತಂ ಋಷಿಂ ದ್ರಷ್ಟುಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ಸಂಶ್ರಾಂತೋ ನ್ಯಪತದ್ಭುವಿ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ರುರುವು ಆ ಋಷಿಗಾಗಿ ವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದನು. ಹುಡುಕಾಡಿ ಬಳಲಿದ ಅವನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

01012005a ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞೋ ರುರುಶ್ಚಾ ಯಾತ್ರಚ್ಚಾ ಚಖ್ಯೌ ಪಿತುಸ್ತದಾ|

01012005c ಪಿತಾ ಚಾಸ್ಯ ತದಾಖ್ಯಾನಂ ಪೃಷ್ಠಃ ಸರ್ವಂ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಎಚ್ಚಿತ್ತ ರುರುವು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನ ತಂದೆಯು ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಣಿ

ಸರ್ಪಸತ್ರಪ್ರಸ್ತಾವನೋ ನಾಮ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಸರ್ಪಸತ್ರಪ್ರಸ್ತಾವನವೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೌಲೋಮಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೪/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೨೯೮/೨೩೨೮೪

ಆಸ್ತೀಕ ಪರ್ವ

೧೩

ಆಸ್ತೀಕನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಶೌನಕನು ಉಗ್ರಶ್ರವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ
(೧-೫). ಆಸ್ತೀಕನ ಕಥೆಯ ಸಾರಾಂಶ (೬-೪೫).

01013001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01013001a ಕಿಮರ್ಥಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಃ ಸ ರಾಜಾ ಜನಮೇಜಯಃ|

01013001c ಸರ್ಪಸತ್ರೇಣ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಗತೋಽಂತಂ ತದ್ವದಸ್ವ ಮೇ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನು
ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

01013002a ಆಸ್ತೀಕಶ್ಚ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕಿಮರ್ಥಂ ಜಪತಾಂ ವರಃ|

01013002c ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಭುಜಗಾನ್ದ್ವಿಪ್ರಾತ್ತಸ್ಮಾದ್ ಹುತಾಶನಾತ್||

ಜಪಿಸುವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಸ್ತೀಕನಾದರೋ ಯಾವ
ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಆ ಭುಜಗಗಳನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿದನು?

01013003a ಕಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಸ ರಾಜಾಸೀತ್ಸರ್ಪಸತ್ರಂ ಯ ಆಹರತ್|

01013003c ಸ ಚ ದ್ವಿಜಾತಿಪ್ರವರಃ ಕಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ವದಸ್ವ ಮೇ||

ಆ ಸರ್ಪಸತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ರಾಜನು ಯಾರ ಪುತ್ರ? ಮತ್ತು ಆ ದ್ವಿಜಾತಿಪ್ರವರನು ಯಾರ ಪುತ್ರ? ನನಗೆ ಹೇಳು.”

01013004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01013004a ಮಹದಾಖ್ಯಾನಮಾಸ್ತೀಕಂ ಯತ್ರೈತತ್ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ದ್ವಿಜ|

01013004c ಸರ್ವಮೇತದಶೇಷೇಣ ಶೃಣು ಮೇ ವದತಾಂ ವರ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿ ದ್ವಿಜನೇ! ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಆಸ್ತೀಕ ಎನ್ನುವ ಈ ಮಹದಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳು.”

01013005 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01013005a ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಶೇಷೇಣ ಕಥಾಮೇತಾಂ ಮನೋರಮಾಂ|

01013005c ಆಸ್ತೀಕಸ್ಯ ಪುರಾಣಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಯಶಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆಸ್ತೀಕನ ಮನೋಹರ ಪುರಾಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01013006 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01013006a ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ವೃದ್ಧಾಃ ಪುರಾಣಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

01013006c ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಪ್ರೋಕ್ತಂ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿನಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿರಿಯರು ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಹೇಳಿದ ಪುರಾಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

109^{01013007a} ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಚೋದಿತಃ ಸೂತಃ ಪಿತಾ ಮೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

01013007c ಶಿಷ್ಯೋ ವ್ಯಾಸಸ್ಯ ಮೇಧಾವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರಿದಮುಕ್ತವಾನ್||

ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯ, ಮೇಧಾವಿ, ಸೂತ ಲೋಮಹರ್ಷಣನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

01013008a ತಸ್ಮಾದಹಮುಪಶ್ರುತ್ಯ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾತಥಂ|

01013008c ಇದಮಾಸ್ತೀಕಮಾಖ್ಯಾನಂ ತುಭ್ಯಂ ಶೌನಕ ಪೃಚ್ಛತೇ||

ಶೌನಕ! ನಿನ್ನ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಈ ಆಸ್ತೀಕ
ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01013009a ಆಸ್ತೀಕಸ್ಯ ಪಿತಾ ಹ್ಯಾಸೀತ್ಪ್ರಜಾಪತಿಸಮಃ ಪ್ರಭುಃ|

01013009c ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಯತಾಹಾರಸ್ತಪಸ್ಯುಗ್ರೇ ರತಃ ಸದಾ||

01013010a ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಖ್ಯಾತ ಊರ್ಧ್ವರೇತಾ ಮಹಾನ್ಯುಷಿಃ|

01013010c ಯಾಯಾವರಾಣಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪ್ರವರಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ||

ಪ್ರಭು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಸರಿಸಮ, ಸದಾ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಆಸ್ತೀಕನ ತಂದೆ. ಯಾಯಾವರರ ಕುಲದಲ್ಲಿ¹¹⁰

109 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿರುವ ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಆಸ್ತೀಕನ ಕಥೆಯನ್ನು
ಮೊದಲು ವ್ಯಾಸನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:
ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ವಿಪ್ರಾಃ ಪುರಾಣಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ| ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾನಯಪ್ರೋಕ್ತಂ
ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಷು||

110 ಯಾಯಾವರಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಂಸ್ತೇ

ಹುಟ್ಟಿದ, ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ, ಸಂಶಿತವ್ರತ ಮಹಾನ್ ಋಷಿಯು ಜರತ್ಕಾರು
ಎಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದನು.

¹¹¹_{01013011a} ಅಟಮಾನಃ ಕದಾ ಚಿತ್ಸ ಸ್ವಾನ್ದದರ್ಶ ಪಿತಾಮಹಾನ್|
_{01013011c} ಲಂಬಮಾನಾನ್ಮಹಾಗರ್ತೇ ಪಾದೈರೂರ್ಧ್ವೈರಧೋಮುಖಾನ್||

ಒಮ್ಮೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಒಂದು ಆಳವಾದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ
ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೇಲುತ್ತಿರುವ

ಅರ್ಧಮಾಸಾದಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಜುಹ್ವನ್ (ಭರದ್ವಾಜಃ) ಅರ್ಥಾತ್: ಒಂದೊಂದು
ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಾಯಾವರರೆಂದು
ಹೆಸರು.

¹¹¹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಯಾಯಾವರ ಕುಲದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು
ವರ್ಣಿಸುವ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸ ಕದಾಚಿನ್ಮಹಾಭಾಗಸ್ತಪೋಬಲಸಮನ್ವಿತಃ| ಚಚಾರ
ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಯತ್ರಸಾಯಂಗೃಹೋ ಮುನಿಃ|| ತೀರ್ಥೇಷು ಚ ಸಮಾಪ್ಲಾನಂ
ಕುರ್ವನ್ನಟತಿ ಸರ್ವಶಃ| ಚರಂದ್ರೀಕ್ಷಾಂ ಮಹಾತೇಜಾ ದುಶ್ಚರಾಮಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||
ವಾಯುಭಕ್ಷೋ ನಿರಾಹಾರಃ ಶುಷ್ಯನ್ನನಿಮಿಷೋ ಮುನಿಃ| ಇತಸ್ತತಃ
ಪರಿಚರಂದ್ರೀಪ್ತಪಾವಕಸಪ್ರಭಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಆ ತಪೋಬಲಸಮನ್ವಿತನು ಒಮ್ಮೆ
ಪ್ರಪಂಚಪರ್ಯಟನ ಮಾಡಲು ಹೊರಟನು. ಪುಣ್ಯಪ್ರದ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಯಥಾವಿಧಿ ಸ್ನಾನ-ಪಿತೃಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಂದುವರೆಯುವುದು,
ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಒಂದೆಡೆ ತಂಗುವುದು, ಇದು ಅವನ ದಿನಚರಿಯಾಗಿತ್ತು.
ಆಹಾರದ ಬಯಕೆಯಿರದ ಅವನು ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ಗಾಳಿಯನ್ನೇ
ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಧಗಧಗಿಸುವ ಬೆಂಕಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿದ್ದ ಅವನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ತನ್ನ ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ಕಂಡನು.

01013012a ತಾನಬ್ರವೀತ್ಸ ದೃಷ್ಟೈವ ಜರತ್ಕಾರುಃ ಪಿತಾಮಹಾನ್|

01013012c ಕೇ ಭವಂತೋಽವಲಂಬಂತೇ ಗರ್ತೇಽಸ್ಮಿನ್ವಾ ಅಧೋಮುಖಾಃ||

01013013a ವೀರಣಸ್ತಂಬಕೇ ಲಗ್ನಾಃ ಸರ್ವತಃ ಪರಿಭಕ್ಷಿತೇ|

01013013c ಮೂಷಕೇನ ನಿಗೂಢೇನ ಗರ್ತೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ಯವಾಸಿನಾ||

ತನ್ನ ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ಕಂಡ ಜರತ್ಕಾರುವು ಅವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಗೂಢವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಲಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಈ ವೀರಣ ದಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಧೋಮುಖರಾಗಿ ನೇಲುತ್ತಿರುವ ನೀವು ಯಾರು?”

01013014 ಪಿತರ ಊಚುಃ|

01013014a ಯಾಯಾವರಾ ನಾಮ ವಯಂ ಋಷಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

01013014c ಸಂತಾನಪ್ರಕ್ಷಯಾದ್ಭ್ರಹ್ಮನ್ನಧೋ ಗಚ್ಛಾಮ ಮೇದಿನೀಂ||

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಸಂಶಿತವ್ರತ ಯಾಯಾವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಗಳು ನಾವು. ಸಂತಾನದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಈ ಮೇದಿನಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

01013015a ಅಸ್ಮಾಕಂ ಸಂತತಿಷ್ಟೇಕೋ ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಶ್ರುತಃ|

01013015c ಮಂದಭಾಗ್ಯೋಽಲ್ಪಭಾಗ್ಯಾನಾಂ ತಪ ಏವ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಅಲ್ಪಭಾಗ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬನೇ ಸಂತತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜರತ್ಕಾರು. ಆ ಮಂದಭಾಗ್ಯನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ.

01013016a ನ ಸ ಪುತ್ರಾನ್ವನಯಿತುಂ ದಾರಾನ್ಮೂಢಶ್ಚಿ ಕೀರ್ಷತಿ|

01013016c ತೇನ ಲಂಬಾಮಹೇ ಗರ್ತೇ ಸಂತಾನಪ್ರಕ್ಷಯಾದಿಹ||

ಆ ಮೂಢನು ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಂತಾನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾವು ಈ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ನೇಲಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

01013017a ಅನಾಥಾಸ್ತೇನ ನಾಥೇನ ಯಥಾ ದುಷ್ಕೃತಿನಸ್ತಥಾ|

01013017c ಕಸ್ತ್ವಂ ಬಂಧುರಿವಾಸ್ಮಾಕಮನುಶೋಚಸಿ ಸತ್ತಮ||

ಸಾಧನಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಅನಾಥ ದುಷ್ಕೃತಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಸತ್ತಮ! ನಮ್ಮ ಬಂಧುವೋ ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಯಾರು?

01013018a ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೋ ಭವಾನಿಹ ದಿಷ್ಟಿತಃ|

01013018c ಕಿಮರ್ಥಂ ಚೈವ ನಃ ಶೋಚ್ಯಾನನುಕಂಪಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನುಕಂಪನಾಗಿ ಏಕೆ ಶೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

01013019 ಜರತ್ಕಾರುರುವಾಚ|

01013019a ಮಮ ಪೂರ್ವೇ ಭವಂತೋ ವೈ ಪಿತರಃ ಸಪಿತಾಮಹಾಃ|

01013019c ಬ್ರೂತ ಕಿಂ ಕರವಾಣ್ಯದ್ಯ ಜರತ್ಕಾರುರಹಂ ಸ್ವಯಂ||

ಜರತ್ಕಾರುವು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು, ಪಿತೃ-
ಪಿತಾಮಹರು. ಆ ಜರತ್ಕಾರುವು ನಾನೇ. ನಿಮಗಾಗಿ ಏನು
ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳಿ.”

01013020 ಪಿತರ ಊಚುಃ|

01013020a ಯತಸ್ವ ಯತ್ನವಾಂಸ್ತಾತ ಸಂತಾನಾಯ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ|

01013020c ಆತ್ಮನೋಽರ್ಥೇಽಸ್ಮದರ್ಥೇ ಚ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯೇವ ಚಾಭಿಭೋ||

01013021a ನ ಹಿ ಧರ್ಮಫಲೈಸ್ತಾತ ನ ತಪೋಭಿಃ ಸುಸಂಚಿತ್ಯೈಃ|

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಮಗು! ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನಮಗಾಗಿ
ಕುಲ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ಇದೇ ಧರ್ಮ. ಮಗು! ಪುತ್ರರಿಂದ
ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯು ಧರ್ಮ-ತಪೋಫಲಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಡುವುದರಿಂದ
ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01013021c ತಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀಹ ಪುತ್ರಿಣೋ ಯಾಂ ವ್ರಜಂತಿ ಹ||

01013022a ತದ್ಧಾರಗ್ರಹಣೇ ಯತ್ನಂ ಸಂತತ್ಯಾಂ ಚ ಮನಃ ಕುರು|

01013022c ಪುತ್ರಕಾಸ್ಮನ್ನಿಯೋಗಾತ್ತ್ವಮೇತನ್ನಃ ಪರಮಂ ಹಿತಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಪುತ್ರ! ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಸಂತತಿಗೋಸ್ಕರ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು
ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. ಕೇವಲ ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಪರಮ ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ.”

01013023 ಜರತ್ಕಾರುರುವಾಚ|

01013023a ನ ದಾರಾನ್ವೈ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸದಾ ಮೇ ಭಾವಿತಂ ಮನಃ|

01013023c ಭವತಾಂ ತು ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಕರಿಷ್ಯೇ ದಾರಸಂಗ್ರಹಂ||

ಜರತ್ಕಾರುವು ಹೇಳಿದನು: “ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸದಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

01013024a ಸಮಯೇನ ಚ ಕರ್ತಾಹಮನೇನ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ|

01013024c ತಥಾ ಯದ್ಯುಪಲಪ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕರಿಷ್ಯೇ ನಾನ್ಯಥಾ ತ್ವಹಂ||

ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನದೇ ನಿಯಮಗಳ ಮೇಲೆ. ಅನ್ಯಥಾ ಇಲ್ಲ.

01013025a ಸನಾಮ್ನೀ ಯಾ ಭವಿತ್ರೀ ಮೇ ದಿತ್ತಿತಾ ಚೈವ ಬಂಧುಭಿಃ|

01013025c ಭೈಕ್ಷವತ್ತಾಮಹಂ ಕನ್ಯಾಮುಪಯಂಸ್ಯೇ ವಿಧಾನತಃ||

ಆ ಕನ್ಯೆಯು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಬಂಧುಗಳು ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಭಿಕ್ಷವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು.

01013026a ದರಿದ್ರಾಯ ಹಿ ಮೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ಕೋ ದಾಸ್ಯತಿ ವಿಶೇಷತಃ|

01013026c ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀಷ್ಯೇ ಭಿಕ್ಷಾಂ ತು ಯದಿ ಕಶ್ಚಿತ್ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದರಿದ್ರನಾಗಿರುವ ನನಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾರು ತಾನೆ ನೀಡುವರು? ಆದರೆ ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

01013027a ಏವಂ ದಾರಕ್ರಿಯಾಹೇತೋಃ ಪ್ರಯತಿಷ್ಯೇ ಪಿತಾಮಹಾಃ|

01013027c ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಶಶ್ವನ್ನ ಕರಿಷ್ಯೇಽಹಮನ್ಯಥಾ||

ಪಿತಾಮಹರೆ! ಈ ರೀತಿ ದೊರಕಿದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ.
ಬೇರೆ ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತರೂ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01013028a ತತ್ರ ಚೋತ್ಪತ್ಯ ತೇ ಜಂತುರ್ಭವತಾಂ ತಾರಣಾಯ ವೈ|

01013028c ಶಾಶ್ವತಂ ಸ್ಥಾನಮಾಸಾದ್ಯ ಮೋದಂತಾಂ ಪಿತರೋ ಮಮ||

ನನ್ನ ಪಿತೃಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನೀವು ಶಾಶ್ವತ
ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಖದಿಂದಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವಳಲ್ಲಿ
ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.””

01013029 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01013029a ತತೋ ನಿವೇಶಾಯ ತದಾ ಸ ವಿಪ್ರಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

01013029c ಮಹೀಂ ಚಚಾರ ದಾರಾರ್ಥೀ ನ ಚ ದಾರಾನವಿಂದತ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಸಂಶಿತವ್ರತ ವಿಪ್ರನು ಹೊರಟು
ಪತ್ನಿಗೋಸ್ಕರ ಮಹಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿದನು. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ
ಪತ್ನಿಯು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01013030a ಸ ಕದಾಚಿದ್ವನಂ ಗತ್ವಾ ವಿಪ್ರಃ ಪಿತೃವಚಃ ಸ್ಮರನ್|

01013030c ಚುಕ್ರೋಶ ಕನ್ಯಾಭಿಕ್ಷಾರ್ಥೀ ತಿಸ್ತ್ರೋ ವಾಚಃ ಶನ್ಯೈರಿವ||

ಒಮ್ಮೆ ಆ ವಿಪ್ರನು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ಮಾತನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಕನ್ಯಾಭಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ
ಕೂಗಿದನು.

01013031a ತಂ ವಾಸುಕಿಃ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದುದ್ಯಮ್ಯ ಭಗಿನೀಂ ತದಾ|

01013031c ನ ಸ ತಾಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ನ ಸನಾಮ್ನೀತಿ ಚಿಂತಯನ್||

ಆಗ ವಾಸುಕಿ¹¹²ಯು ತನ್ನ ತಂಗಿ¹¹³ಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹೆಸರು ಒಂದೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

01013032a ಸನಾಮ್ನೀಮುದ್ಯತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಗೃಹ್ಣೀಯಾಮಿತಿ ತಸ್ಯ ಹಿ|

01013032c ಮನೋ ನಿವಿಷ್ಟಮಭವಜ್ಜ ರತ್ನಾರೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದನು: “ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೊಂದಿರದಿದ್ದ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01013033a ತಮುವಾಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾತಪಾಃ|

01013033c ಕಿಮ್ನಾಮ್ನೀ ಭಗಿನೀಯಂ ತೇ ಬ್ರೂಹಿ ಸತ್ಯಂ ಭುಜಂಗಮ||

ಆಗ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು: “ಭುಜಂಗಮ ! ನಿನ್ನ ಈ ತಂಗಿಯ ಹೆಸರೇನು? ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿ.”

¹¹²ಶಿವನ ಕಂಠದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗರಾಜನೇ ವಾಸುಕಿ. ಇವನೂ ಕೂಡ ಅನಂತ ಶೇಷನಾಗನಂತೆ ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕಶ್ಯಪರ ಮಗ ನಾಗ. ಅವನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಗಮಣಿಯಿದೆ.

¹¹³ದೇವೀ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿ, ಆಸ್ತೀಕನ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು ಮಾನಸಾ.

01013034 ವಾಸುಕಿರುವಾಚ|

01013034a ಜರತ್ಕಾರೋ ಜರತ್ಕಾರುಃ ಸ್ವಸೇಯಮನುಜಾ ಮಮ|

01013034c ತ್ವದರ್ಥಂ ರಕ್ಷಿತಾ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛೇಮಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ವಾಸುಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಜರತ್ಕಾರು! ನನ್ನ ಅನುಜೆಯ ಹೆಸರೂ ಜರತ್ಕಾರು. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಿನಗಾಗಿ ಇವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.”

01013035 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01013035a ಮಾತ್ರಾ ಹಿ ಭುಜಗಾಃ ಶಪ್ತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರ|

01013035c ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ವೋ ಯಜ್ಞೇ ಧಕ್ಷ್ಯತ್ಯನಿಲಸಾರಥಿ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳು “ಜನಮೇಜಯನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅನಿಲಸಾರಥಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ” ಎಂದು ಅವರ ಮಾತೆಯಿಂದಲೇ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು.

01013036a ತಸ್ಯ ಶಾಪಸ್ಯ ಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರದದೌ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಃ|

01013036c ಸ್ವಸಾರಂ ಋಷಯೇ ತಸ್ಮೈ ಸುವ್ರತಾಯ ತಪಸ್ವಿನೇ||

ಆ ಶಾಪವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ವಾಸುಕಿಯು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಆ ಸುವ್ರತ ತಪಸ್ವಿ ಋಷಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01013037a ಸ ಚ ತಾಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

01013037c ಆಸ್ತಿಕೋ ನಾಮ ಪುತ್ರಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವಿಧಿವತ್ತಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು
ಮತ್ತು ಅವಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01013038a ತಪಸ್ವೀ ಚ ಮಹಾತ್ಮಾ ಚ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಃ|

01013038c ಸಮಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಪಿತೃಮಾತ್ರಭಯಾಪಹಃ||

ಅವನು ತಪಸ್ವಿಯೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ, ವೇದವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತನೂ,
ಲೋಕದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿ ಕಾಣುವವನೂ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳ
ಭಯವನ್ನು ದೂರಪಡಿಸುವವನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01013039a ಅಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಮಹತಃ ಪಾಂಡವೇಯೋ ನರಾಧಿಪಃ|

01013039c ಆಜಹಾರ ಮಹಾಯಜ್ಞಂ ಸರ್ಪಸತ್ರಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ಪಾಂಡವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನರಾಧಿಪನು
ಸರ್ಪಸತ್ರವೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯಾದ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

01013040a ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಸತ್ರೇ ತು ಸರ್ಪಾಣಾಮಂತಕಾಯ ವೈ|

01013040c ಮೋಚಯಾಮಾಸ ತಂ ಶಾಪಮಾಸ್ತೀಕಃ ಸುಮಹಾಯಶಾಃ||

ಆ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳ ವಿನಾಶವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುಮಹಾಯಶ
ಆಸ್ತಿಕನು ಅವುಗಳನ್ನು ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದನು.

01013041a ನಾಗಾಂಶ್ಚ ಮಾತುಲಾಂಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಚಾನ್ಯಾನ್ಸ ಬಾಂಧವಾನ್|

01013041c ಪಿತೃಂಶ್ಚ ತಾರಯಾಮಾಸ ಸಂತತ್ಯಾ ತಪಸಾ ತಥಾ|

01013041e ಪ್ರತೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸ್ವಧ್ಯಾಯೈಶ್ಚಾನ್ಯಣೋಽಭವತ್||

ತನ್ನ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ವಿವಿಧ ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲಕ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ನಾಗಗಳನ್ನು, ಸೋದರ ಮಾವನನ್ನು, ಇತರ ಬಾಂಧವರನ್ನು,
ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿ
ಅವರಿಂದ ಋಣ¹¹⁴ಮುಕ್ತನಾದನು.

01013042a ದೇವಾಂಶ್ಚ ತರ್ಪ ಯಾಮಾಸ ಯಜ್ಞೈರ್ವಿ ವಿಧದಕ್ಷಿಣೈಃ|

01013042c ಋಷೀಂಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯೇಣ ಸಂತತ್ಯಾ ಚ ಪಿತಾಮಹಾನ್||

ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ವಿವಿಧ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು,
ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯದಿಂದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂತತಿಯಿಂದ
ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

01013043a ಅಪಹೃತ್ಯ ಗುರುಂ ಭಾರಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

01013043c ಜರತ್ಕಾರುರ್ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಸಹಿತಃ ಸ್ವೈಃ ಪಿತಾಮಹೈಃ||

ಈ ರೀತಿ ಪಿತೃಗಳ ದೊಡ್ಡ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ
ಪಿತಾಮಹರ ಸಹಿತ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01013044a ಆಸ್ತಿಕಂ ಚ ಸುತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧರ್ಮಂ ಚಾನುತ್ತಮಂ ಮುನಿಃ|

01013044c ಜರತ್ಕಾರುಃ ಸುಮಹತಾ ಕಾಲೇನ ಸ್ವರ್ಗಮೀಯಿವಾನ್||

¹¹⁴ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೂರು ಋಣಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ದೇವ ಋಣ, ಋಷಿ
ಋಣ ಮತ್ತು ಪಿತೃ ಋಣ. ದೇವಋಣವನ್ನು ಪೂಜೆ-ವ್ರತ-ಯಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ಋಷಿ
ಋಣವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯ-ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ-ತಪಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲಕವೂ, ಪಿತೃ ಋಣವನ್ನು
ಸಂತತಿಯಿಂದಲೂ ಪೂರೈಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಸ್ತಿಕನನ್ನು ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಜರತ್ಕಾರುವು ಬಹಳ ಸಮಯದ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01013045a ಏತದಾಖ್ಯಾನಮಾಸ್ತಿಕಂ ಯಥಾವತ್ಕೀರ್ತಿತಂ ಮಯಾ|

01013045c ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಕಥ್ಯತಾಮಿತಿ||

ನಾನು ಈಗ ಹೇಳಿದುದು ಆಸ್ತಿಕನ ಆಖ್ಯಾನ. ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ! ಇನ್ನು ಯಾವ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಿ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಜರತ್ಕಾರುತತ್ಪಿತೃಸಂವಾದೋ ನಾಮ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ| ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜರತ್ಕಾರುತತ್ಪಿತೃಸಂವಾದವೆಂಬ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪

ಕಶ್ಯಪನ ಪತ್ನಿಯರಾದ ವಿನತೆ ಮತ್ತು ಕದ್ರುವಿಗೆ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ (೧-೧೦). ಹುಟ್ಟಿದ ಅರುಣನು ತಾಯಿ ಕದ್ರುವಿಗೆ ಶಾಪವಿತ್ತುದು (೧೧-೨೦). ಗರುಡನ ಜನನ (೨೧-೨೩).

01014001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01014001a ಸೌತೇ ಕಥಯ ತಾಮೇತಾಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ಕಥಾಂ ಪುನಃ|

01014001c ಆಸ್ತಿಕಸ್ಯ ಕವೇಃ ಸಾಧೋಃ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಪರಮಾ ಹಿ ನಃ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌತಿ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಸಾಧು ಕವಿ ಆಸ್ತಿಕನ

ಪರಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಪುನಃ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳು.

01014002a ಮಧುರಂ ಕಥ್ಯತೇ ಸೌಮ್ಯ ಶ್ಲಕ್ಷಾಕ್ಷರಪದಂ ತ್ವಯಾ|

01014002c ಪ್ರಿಯಾಮಹೇ ಭೃಶಂ ತಾತ ಪಿತೇವೇದಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ||

ಸೌಮ್ಯ ! ನೀನು ಸರಿಯಾದ ಅಕ್ಷರಪದಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ತಾತ ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಹಾಗೇ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾವು ಸುಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

01014003a ಅಸ್ಮಚ್ಛುಶ್ರುಷಣೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತಾ ಹಿ ನಿರತಸ್ತವ|

01014003c ಆಚಷ್ಟೈತದ್ಯಥಾಖ್ಯಾನಂ ಪಿತಾ ತೇ ತ್ವಂ ತಥಾ ವದ||

ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿತ್ಯವೂ ನಮ್ಮ ಶುಶ್ರುಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹೇಳುವ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳು.”

01014004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01014004a ಆಯುಷ್ಯಮಿದಮಾಖ್ಯಾನಮಾಸ್ತಿಕಂ ಕಥಯಾಮಿ ತೇ|

01014004c ಯಥಾ ಶ್ರುತಂ ಕಥಯತಃ ಸಕಾಶಾದ್ವೈ ಪಿತುರ್ಮಯಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಯುಷ್ಮಂತ ! ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಕಥೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಆಸ್ತಿಕನ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01014005a ಪುರಾ ದೇವಯುಗೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಜಾಪತಿಸುತೇ ಶುಭೇ|

01014005c ಆಸ್ತಾಂ ಭಗಿನೌ ರೂಪೇಣ ಸಮುಪೇತೇಽದ್ಭುತೇಽನಘೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ಹಿಂದೆ ದೇವಯುಗ¹¹⁵ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಶುಭ ಸುತೆಯರಿದ್ದರು.

01014006a ತೇ ಭಾರ್ಯೇ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಕದ್ರೂಶ್ಚ ವಿನತಾ ಚ ಹ|

01014006c ಪ್ರಾದಾತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವರಂ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸಮಃ ಪತಿಃ|

01014006e ಕಶ್ಯಪೋ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಭ್ಯಾಂ ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಃ||

ಈ ತಂಗಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಅದ್ಭುತ ಅನಘ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

¹¹⁵ ಕೃತಯುಗದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ದೇವಯುಗ. ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು - ಕೃತ (ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ದೇವ) ಯುಗ, ತ್ರೇತಾಯುಗ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗ ಮತ್ತು ಕಲಿ ಯುಗ. ಕೃತಯುಗದ ಅವಧಿಯು ೪,೮೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ೧೭,೨೮,೦೦೦ ಮನುಷ್ಯವರ್ಷಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಲಾ ೪೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳ ಎರಡು ಸಂಧ್ಯೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಅವಧಿಯು ೩,೬೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ೧೨,೯೬,೦೦೦ ಮನುಷ್ಯವರ್ಷಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಲಾ ೩೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳ ಎರಡು ಸಂಧ್ಯೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಅವಧಿಯು ೨,೪೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ೮,೬೪,೦೦೦ ಮನುಷ್ಯವರ್ಷಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಲಾ ೨೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳ ಎರಡು ಸಂಧ್ಯೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಅವಧಿಯು ೧,೨೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ೪,೩೨,೦೦೦ ಮನುಷ್ಯವರ್ಷಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಲಾ ೧೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳ ಎರಡು ಸಂಧ್ಯೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಧ್ಯೆಗಳೊಡನೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಮಹಾಯುಗವೆನಿಸುತ್ತದೆ (೧೨,೦೦೦ ದೇವವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ೪೩,೨೦,೦೦೦ ಮನುಷ್ಯವರ್ಷಗಳು). ಅಂಥಹ ೧,೦೦೦ ಮಹಾಯುಗಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಕಲ್ಪ - ಬ್ರಹ್ಮನ ಹಗಲು ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿ - ಎನಿಸುತ್ತದೆ. [ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ]

ಅವರು ಕಶ್ಯಪ¹¹⁶ನ ಪತ್ನಿಯರು: ಕದ್ರು ಮತ್ತು ವಿನತ.

ಧರ್ಮಪತ್ನಿಗಳಿಂದ ಪರಮ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಜಾಪತಿಸಮ
ಪತಿ ಕಶ್ಯಪನು ಅವರೀರ್ವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

01014007a ವರಾತಿಸರ್ಗಂ ಶ್ರುತ್ವೈವ ಕಶ್ಯಪಾದುತ್ತಮಂ ಚ ತೇ|

01014007c ಹರ್ಷಾದಪ್ರತಿಮಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಪ್ರಾಪತುಃ ಸ್ಮ ವರಸ್ತ್ರಿಯೌ||

ಕಶ್ಯಪನು ಉತ್ತಮ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಆ
ವರಸ್ತ್ರೀಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅಪ್ರತಿಮ ಹರ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಯಿತು.

01014008a ವವ್ರೇ ಕದ್ರೂಃ ಸುತಾನ್ನಾಗಾನ್ಸಹಸ್ರಂ ತುಲ್ಯತೇಜಸಃ|

116 ಮಹರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಈ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದ
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು (ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರು ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ,
ಜಮದಗ್ನಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ ಮತ್ತು ಗೌತಮ). ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು
ಪ್ರಜಾಪತಿಯೆಂದೂ ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥ
ಕಶ್ಯಪ ಸಂಹಿತ ಅಥವಾ ಜೀವಕೀಯ ತಂತ್ರವು ಕಶ್ಯಪನ ಕೃತಿ. ದಕ್ಷನ ಹದಿಮೂರು
ಕನ್ಯೆಯರು (ಅದಿತಿ - ಆದಿತ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ತಾಯಿ, ದಿತಿ-ದೈತ್ಯರ ತಾಯಿ, ಕದ್ರು-
ನಾಗಗಳ ತಾಯಿ, ದನು-ದಾನವರ ತಾಯಿ, ಅರಿಷ್ಠಾ-ಗಂಧರ್ವರ ತಾಯಿ, ಸುರಸ,
ಸುರಭಿ-ರುದ್ರರ ತಾಯಿ, ವಿನತ-ಅರುಣ ಮತ್ತು ಗರುಡರ ತಾಯಿ, ತಾಮ್ರ,
ಕ್ರೋಧವಶಾ-ಪಿಶಾಚಿಗಳ ತಾಯಿ, ಇರಾ, ವಿಶ್ವಾ ಮತ್ತು ಮುನೀ) ಕಶ್ಯಪನ ಪತ್ನಿಯರು.
ಕಶ್ಯಪನ ಇತರ ಪತ್ನಿಯರು ಶ್ಯೇನೀ (ಜಟಾಯುವಿನ ತಾಯಿ), ಉನ್ಮತಿ (ಸಂಪಾತಿಯ
ತಾಯಿ), ಮತ್ತು ರೋಹಿಣಿ (ಗೋವುಗಳ ತಾಯಿ). ಪರಶುರಾಮನು ಗೆದ್ದ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದಿತ್ತುದರಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಕಾಶ್ಯಪೇಯ ಎನ್ನುವ
ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಕಶ್ಯಪನಿಂದಲೇ ಕಾಶ್ಮೀರವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.

01014008c ದ್ವೈ ಪುತ್ರೌ ವಿನತಾ ವವ್ರೇ ಕದ್ರೂಪುತ್ರಾಧಿಕೌ ಬಲೇ|

01014008e ಓಜಸಾ ತೇಜಸಾ ಚೈವ ವಿಕ್ರಮೇಣಾಧಿಕೌ ಸುತೌ||

ಕದ್ರುವು ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮರಾದ ಸಹಸ್ರ ನಾಗಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು. ವಿನತೆಯು ಕದ್ರುವಿನ ಪುತ್ರರಿಗಿಂಥ ಅಧಿಕ ಬಲಾನ್ವಿತ, ಓಜಸ್ಸು ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕರಾದ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

01014009a ತಸ್ಮೈ ಭರ್ತಾ ವರಂ ಪ್ರಾದಾದಧ್ಯರ್ಥಂ ಪುತ್ರಮೀಪ್ಸಿತಂ|

01014009c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತಂ ಚಾಹ ಕಶ್ಯಪಂ ವಿನತಾ ತದಾ||

ಅವರ ಪತಿ ಕಶ್ಯಪನು ಕದ್ರು ಮತ್ತು ವಿನತೆಯರಿಗೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಬೇಡಿದ ಅಸಂಖ್ಯ ಪುತ್ರರ ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

01014010a ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ತು ವಿನತಾ ಲಬ್ಧ್ವಾ ವೀರ್ಯಾಧಿಕೌ ಸುತೌ|

01014010c ಕದ್ರೂಶ್ಚ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ತುಲ್ಯತೇಜಸಾಂ||

ಅಧಿಕವೀರ್ಯ ಸುತರನ್ನು ಪಡೆದ ವಿನತೆ ಮತ್ತು ಸರಿಸಮ ತೇಜೋವಂತ ಸಹಸ್ರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದ ಕದ್ರು ಇಬ್ಬರೂ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದರು.

01014011a ಧಾರ್ಯೌ ಪ್ರಯತ್ನತೋ ಗರ್ಭಾವಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮಹಾತಪಾಃ|

01014011c ತೇ ಭಾರ್ಯೇ ವರಸಂಹೃಷ್ಣೇ ಕಶ್ಯಪೋ ವನಮಾವಿಶತ್||

“ಗರ್ಭವನ್ನು ಜಾಗೃತೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭಾರ್ಯೆಯರನ್ನು

ವರಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಆ ಮಹಾತಪ ಕಶ್ಯಪನು ಪನವನ್ನು
ಸೇರಿದನು.

01014012a ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ಕದ್ರೂರಂಡಾನಾಂ ದಶತೀರ್ದಶ|

01014012c ಜನಯಾಮಾಸ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ದ್ವೇ ಅಂಡೇ ವಿನತಾ ತದಾ||

ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ! ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ಕದ್ರುವು ಒಂದು ಸಾವಿರ
ಅಂಡಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿನತೆಯು ಎರಡು ಅಂಡಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತರು.

01014013a ತಯೋರಂಡಾನಿ ನಿದಧುಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಪರಿಚಾರಿಕಾಃ|

01014013c ಸೋಪಸ್ವೇದೇಷು ಭಾಂಡೇಷು ಪಂಚ ವರ್ಷಶತಾನಿ ಚ||

ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಅವರ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರು ಆ ಅಂಡಗಳನ್ನು
ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಐದುನೂರು
ವರ್ಷಗಳು¹¹⁷ ಕಳೆದವು.

01014014a ತತಃ ಪಂಚಶತೇ ಕಾಲೇ ಕದ್ರೂಪುತ್ರಾ ವಿನಿಸೃತಾಃ|

01014014c ಅಂಡಾಭ್ಯಾಂ ವಿನತಾಯಾಸ್ತು ಮಿಥುನಂ ನ ವ್ಯದ್ಯಶ್ಯತ||

¹¹⁷ ಈ ರೀತಿಯ ಕಾಲಾವಧಿಗಳು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.
ಇವೇ ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಲೋಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲ
ಪರಿಮಾಣಗಳ ಅಳತೆಯಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಮಾನವ ವರ್ಷವು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ
ಒಂದು ದಿನವೆಂದೂ, ಮಾನವರ ೩೬೦ ವರ್ಷಗಳು ಒಂದು ದೇವವರ್ಷವೆಂದೂ,
೩,೦೩೦ ಮನುಷ್ಯ ವರ್ಷಗಳು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಒಂದು ವರ್ಷವೆಂದೂ, ೯,೦೯೦ ಮನುಷ್ಯ
ವರ್ಷಗಳು ಧೃವನ ಒಂದು ವರ್ಷವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕದ್ದುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಅಂಡದಿಂದ ಹರಿದುಬಂದರು. ಆದರೆ ವಿನತೆಯ ಎರಡು ಅಂಡಗಳು ಒಡೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

01014015a ತತಃ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿಣೀ ದೇವೀ ವ್ರೀಢಿತಾ ಸಾ ತಪಸ್ವಿನೀ|

01014015c ಅಂಡಂ ಬಿಭೇದ ವಿನತಾ ತತ್ರ ಪುತ್ರಮದ್ಯಕ್ಷತ||

ಆಗ ನಾಚಿಕೊಂಡ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿ ತಪಸ್ವಿನೀ ವಿನತಳು ತನ್ನ ಒಂದು ಅಂಡವನ್ನು ಒಡೆದಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕಂಡಳು.

01014016a ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಕಾಯಸಂಪನ್ನಮಿತರೇಣಾಪ್ರಕಾಶತಾ|

01014016c ಸ ಪುತ್ರೋ ರೋಷಸಂಪನ್ನಃ ಶಶಾಪೈನಾಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಮೇಲಿನ ದೇಹ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆದು ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯದೇ ಇದ್ದ ಆ ಪುತ್ರನು ರೋಷಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ತಾಯಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ:

01014017a ಯೋಽಹಮೇವಂ ಕೃತೋ ಮಾತಸ್ತ್ವಯಾ ಲೋಭಪರಿತಯಾ|

01014017c ಶರೀರೇಣಾಸಮಗ್ರೋಽದ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ಧಾಸೀ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ಮಾತಾ ! ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಅಸಮ ಶರೀರನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಒಡೆದು ಹೊರತಂದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ದಾಸಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01014018a ಪಂಚ ವರ್ಷ ಶತಾನ್ಯಸ್ಯಾ ಯಯಾ ವಿಸ್ಪರ್ಧಸೇ ಸಹ|

01014018c ಏಷ ಚ ತ್ವಾಂ ಸುತೋ ಮಾತರ್ಧಾಸ್ಯತ್ವಾನ್ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ||

ಮಾತಾ ! ಇನ್ನು ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಈ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಡವನ್ನು ಒಡೆಯದೇ ಕಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ನಿನ್ನ ಸುತನು ನಿನ್ನನ್ನು ದಾಸತ್ವದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

01014019a ಯದ್ಯೇನಮಪಿ ಮಾತಸ್ತ್ವಂ ಮಾಮಿವಾಂಡವಿಭೇದನಾತ್ |

01014019c ನ ಕರಿಷ್ಯಸ್ಯದೇಹಂ ವಾ ವ್ಯಂಗಂ ವಾಪಿ ತಪಸ್ವಿನಂ ||

ಮಾತಾ ! ನೀನು ಈ ಅಂಡವನ್ನು ಒಡೆದು ತಪಸ್ವಿಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನಾದ ಇವನನ್ನು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ವ್ಯಂಗ ದೇಹವುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಹೀಗಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

01014020a ಪ್ರತಿಪಾಲಯಿತವ್ಯಸ್ತೇ ಜನ್ಮಕಾಲೋಽಸ್ಯ ಧೀರಯಾ |

01014020c ವಿಶಿಷ್ಟಬಲಮೀಪ್ಸಂತ್ಯಾ ಪಂಚವರ್ಷಶತಾತ್ಪರಃ ||

ಅವನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ನೀನು ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅವನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿ ಕಾಯಬೇಕು¹¹⁸. "

01014021a ಏವಂ ಶಪ್ತಾ ತತಃ ಪುತ್ರೋ ವಿನತಾಮಂತರಿಕ್ಷಗಃ |

¹¹⁸ಕದುವು ತನಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ತಾಯಿಯಾದಳೆಂಬ ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಒಡೆಯುವವರೆಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಇವೆರಡೂ ವಿನತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಂದಲೇ ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಈ ರೀತಿಯ ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಗಾಂಧಾರಿಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಬಸಿರನ್ನು ಹೆರಿಗೆಯಾಗುವ ಮೊದಲೇ, ಒಡೆದಳು.

01014021c ಅರುಣೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಭಾತಸಮಯೇ ಸದಾ||¹¹⁹

ಈ ರೀತಿ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತು ವಿನತೆಯ ಪುತ್ರನು ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನೇರಿದನು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಸದಾ ಪ್ರಭಾತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅರುಣನೇ ಅವನು.

01014022a ಗರುಡೋಽಪಿ ಯಥಾಕಾಲಂ ಜಜ್ಞೇ ಪನ್ನಗಸೂದನಃ|

01014022c ಸ ಜಾತಮಾತ್ರೋ ವಿನತಾಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಖಿಮಾವಿಶತ್||

01014023a ಆದಾಸ್ಯನ್ನಾತ್ಮನೋ ಭೋಜ್ಯಮನ್ನಂ ವಿಹಿತಮಸ್ಯ ಯತ್|

01014023c ವಿಧಾತ್ರಾ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ಕ್ಷುಧಿತಸ್ಯ ಬುಭುಕ್ಷತಃ||

ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ! ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗಸೂದನ¹²⁰ ಗರುಡನೂ
ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಅವನು ವಿನತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ
ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನೇರಿ ವಿಧಾತನು ಅವನಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ಅಹಾರವನ್ನು
ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೊರಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ಸರ್ಪಾದೀನಾಮುತ್ಪನ್ನೋ ನಾಮ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

¹¹⁹ಆದಿತ್ಯರಥಮಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಸಾರಥ್ಯಂ ಸಮಕಲ್ಪಯತ್| ಅರ್ಥಾತ್ ಅರುಣನು ಆದಿತ್ಯನ
ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು ಎನ್ನುವ ಈ ಶ್ಲೋಕವು
ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿದೆ.

¹²⁰ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನು. ಗರುಡನಿಗೆ ಸರ್ಪಗಳೇ ಅಹಾರವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ
ವರ.

೧೫

ಸಮುದ್ರ ಮಥನ

ಮೇರು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಮಾಲೋಚನೆ (೧-೧೦).
ನಾರಾಯಣನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮಥಿಸಲು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧೧-
೧೩).

01015001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01015001a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಭಗಿನ್ಯೈ ತೇ ತಪೋಧನ|

01015001c ಅಪಶ್ಯತಾಂ ಸಮಾಯಾಂತಮುಚ್ಛೈಶ್ರವಸಮಂತಿಕಾತ್||

01015002a ಯಂ ತಂ ದೇವಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಹೃಷ್ಯರೂಪಾ ಅಪೂಜಯನ್|

01015002c ಮಥ್ಯಮಾನೇಽಮೃತೇ ಜಾತಮಶ್ವರತ್ನಮನುತ್ತಮಂ||

01015003a ಮಹೌಘಬಲಮಶ್ವಾನಾಮುತ್ತಮಂ ಜವತಾಂ ವರಂ|

01015003c ಶ್ರೀಮಂತಮಜರಂ ದಿವ್ಯಂ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ! ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಆ ತಂಗಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಅಮೃತ ಮಥನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ, ಸರ್ವ ದೇವಗಣ ಪೂಜಿತ, ಹೃಷ್ಯರೂಪಿ, ಅನುತ್ತಮ ಅಶ್ವರತ್ನ, ದಿವ್ಯ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತ, ಶ್ರೀಮಂತ, ಸದಾ ಯೌವನಿ, ಅಶ್ವಗಳಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮಹೌಘಬಲಶಾಲಿ ಉಚ್ಛೈಶ್ರವವು ತಮ್ಮ

ಕಡೆಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು.”

01015004 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01015004a ಕಥಂ ತದಮೃತಂ ದೇವೈರ್ಮಥಿತಂ ಕ್ವ ಚ ಶಂಸ ಮೇ|

01015004c ಯತ್ರ ಜಙ್ಗೇ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸೋಽಶ್ವರಾಜೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏಕೆ ದೇವತೆಗಳು ಅಮೃತವನ್ನು ಮಥಿಸಿದರು? ಮಹಾವೀರ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಅಶ್ವರಾಜನು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು? ವಿವರಿಸು.”

01015005 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01015005a ಜ್ವಲಂತಮಚಲಂ ಮೇರುಂ ತೇಜೋರಾಶಿಮನುತ್ತಮಂ|

01015005c ಆಕ್ಷಿಪಂತಂ ಪ್ರಭಾಂ ಭಾನೋಃ ಸ್ವಶೃಂಗೈಃ ಕಾಂಚನೋಜ್ಜ್ವಲೈಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನುತ್ತಮ ತೇಜೋರಾಶಿಯಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೇರು¹²¹ ಎಂಬ ಪರ್ವತವಿದೆ. ಅದರ ಉಜ್ವಲ ಕಾಂಚನ ಶೃಂಗದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ

¹²¹ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಐದು ಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ ಈ ಮೇರು ಪರ್ವತವು ಭೌತಿಕ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಪಂಚಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಾಡಿ. ಇದು ಭೂಮಂಡಲ ಅಂದರೆ ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳೋಪಾದಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ, ಗ್ರಹ ಮಂಡಲಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರ ಮಂಡಲಗಳು ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

01015006a ಕಾಂಚನಾಭರಣಂ ಚಿತ್ರಂ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತಂ|

01015006c ಅಪ್ರಮೇಯಮನಾಧ್ಯಾತ್ಮ್ಯಮಧರ್ಮಬಹುಲೈರ್ಜನೈಃ||

ಕಾಂಚನಾಭರಣ ಭೂಷಿತ, ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತ, ಅಪ್ರಮೇಯವೂ
ಅನಾಧ್ಯಾತ್ಮ್ಯವೂ ಆದ ಅದು ಅಧರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣದೇ
ಇರುವಂಥಹದು.

01015007a ವ್ಯಾಲೈರಾಚರಿತಂ ಘೋರೈರ್ದಿವ್ಯಾಷಧಿವಿದೀಪಿತಂ|

01015007c ನಾಕಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಮುಚ್ಛಯೇಣ ಮಹಾಗಿರಿಂ||

ದಿವ್ಯಾಷಧಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾಗಿರಿಯ ಉತ್ತುಂಗ
ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಘೋರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

01015008a ಅಗಮ್ಯಂ ಮನಸಾಪ್ಯನ್ಶ್ಚೈರ್ನದೀವೃಕ್ಷಸಮನ್ವಿತಂ|

01015008c ನಾನಾಪತಗಸಂಘೈಶ್ಚ ನಾದಿತಂ ಸುಮನೋಹರೈಃ||

ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅಗಮ್ಯವಾದ ಅದು ಅನೇಕ ನದಿ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ
ಮತ್ತು ನಾನಾ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸುಮನೋಹರ ನಾದದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ.

01015009a ತಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠಮುಪಾರುಹ್ಯ ಬಹುರತ್ನಾಚಿತಂ ಶುಭಂ|

01015009c ಅನಂತಕಲ್ಪಮುದ್ವಿದ್ಧಂ ಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಹೌಜಸಃ||

ಅನಂತ ಕಲ್ಪದಿಂದಲೂ ಎತ್ತರ ನಿಂತಿದ್ದ ಅದರ ಶುಭ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ
ಮಹೌಜಸ ಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಸಭೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು.

01015010a ತೇ ಮಂತ್ರಯಿತುಮಾರಬ್ಧಾಸ್ತತ್ರಾಸೀನಾ ದಿವೌಕಸಃ|

01015010c ಅಮೃತಾರ್ಥೇ ಸಮಾಗಮ್ಯ ತಪೋನಿಯಮಸಂಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಪೋನಿಯಮ ಸಂಸ್ಥಿತ ದಿವೌಕಸರು
ಅಮೃತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ
ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು¹²².

01015011a ತತ್ರ ನಾರಾಯಣೋ ದೇವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

01015011c ಚಿಂತಯತ್ಸು ಸುರೇಷ್ಟೇವಂ ಮಂತ್ರಯತ್ಸು ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಸುರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು
ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ದೇವ ನಾರಾಯಣನು ಹೇಳಿದನು:

¹²² ಶಿವಾಂಶಸಂಭೂತ ಅತ್ರಿಪುತ್ರ ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಯು ಇಂದ್ರನಿಗಿತ್ತ ಶಾಪವೇ
ಸಮುದ್ರಮಥನಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ. ಒಮ್ಮೆ ದುರ್ವಾಸನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೋರ್ವಳಿಂದ
ಕೇಳಿ ಪಡೆದ ಮಂಗಳಕರ ಹಾರವೊಂದನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಅವನು
ಅದನ್ನು ಮದಿಸಿದ ಐರಾವತದ ಕುಂಭಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಮದದಿಂದ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದ
ಐರಾವತವು ಆ ಹಾರವನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಮೂಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯಿತು.
ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಪಿತನಾದ ದುರ್ವಾಸನು “ನಿನ್ನ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ
ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಶಪಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನ ಸಂಪತ್ತು ನಾಶವಾಗಲು
ದೈತ್ಯರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ
ಸಂಪತ್ತು-ಬಲಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಪಡೆಯಲು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು
ನಾರಾಯಣನು ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷೀರಸಾಗರವನ್ನು ಮಥಿಸಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆಯುವ
ಉಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು [ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೯].

01015012a ದೇವೈರಸುರಸಂಘೈಶ್ಚ ಮಧ್ಯತಾಂ ಕಲಶೋದಧಿಃ|

01015012c ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಮೃತಂ ತತ್ರ ಮಧ್ಯಮಾನೇ ಮಹೋದಧೌ||

“ದೇವತೆಗಳೂ ಅಸುರರೂ ಒಂದುಗೂಡಿ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ಕಡೆಯಲಿ. ಮಹಾ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆಯುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತವು ಹುಟ್ಟುವುದು.

01015013a ಸರ್ವೌಷಧಿಃ ಸಮಾವಾಪ್ಯ ಸರ್ವರತ್ನಾನಿ ಚೈವ ಹಿ|

01015013c ಮಂಥಧ್ವಮುದಧಿಂ ದೇವಾ ವೇತ್ಸ್ಯ ಧ್ವಮಮೃತಂ ತತಃ||

ದೇವತೆಗಳೇ! ಸಾಗರವನ್ನು ಕಡೆಯುವಾಗ ಮೊದಲು ಸರ್ವ ಔಷಧಿಗಳೂ, ಸರ್ವರತ್ನಗಳೂ ಮೇಲ್ಬರುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ಅಮೃತಮಂಥನೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಮೃತಮಂಥನದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬

ಅನಂತನು ಮಂದರವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸಮುದ್ರಮಂಥನಕ್ಕೆ
ಕಡೆಗೋಲನ್ನಾಗಿಸಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದು (೧-೧೦). ಕೂರ್ಮವು
ಮಂದರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ದೇವಾಸುರರಿಂದ ಸಮುದ್ರ

ಮಧನ (೧೧-೧೫). ಸಮುದ್ರಮಧನದಿಂದುಂಟಾದ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಗಳು (೧೫-೨೫). ಬಳಲಿದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಾರಾಯಣನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು (೨೬-೩೦). ಸಮುದ್ರದಿಂದ ನಾನಾ ಜೀವ-ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ (೩೧-೩೨). ಅಮೃತದ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ನಾರಾಯಣನ ಮೋಹಿನೀ ರೂಪ (೩೮-೪೦).

01016001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01016001a ತತೋಽಭ್ರಶಿಖರಾಕಾರೈರ್ಗಿರಿಶೃಂಗೈರಲಂಕೃತಂ|

01016001c ಮಂದರಂ ಪರ್ವತವರಂ ಲತಾಜಾಲಸಮಾವೃತಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೋಡಗಳೇ ಶಿಖರಾಕಾರವಾಗಿರುವ, ಗಿರಿಶೃಂಗಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ, ಲತಾಜಾಲ ಸಮಾವೃತ, ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠವೇ ಮಂದರ¹²³.

01016002a ನಾನಾವಿಹಗಸಂಘುಷ್ಪಂ ನಾನಾದಂಷ್ಟ್ರಿಸಮಾಕುಲಂ|

01016002c ಕಿನ್ನರೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ದೇವೈರಪಿ ಚ ಸೇವಿತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಕುಲಗಳು ನಿನಾದಗೈಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಾನಾ ಕೂರ ಮೃಗಸಂಕುಲಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ, ಅಪ್ಸರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

¹²³ ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಐದು ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದರಪರ್ವತವು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಶಿಖರ.

01016003a ಏಕಾದಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯೋಜನಾನಾಂ ಸಮುಚ್ಚೈತಂ|

01016003c ಅಧೋ ಭೂಮೇಃ ಸಹಸ್ರೇಷು ತಾವತ್ಸ್ವೇವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಅದು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ¹²⁴ ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇದೆ.

01016004a ತಮುದ್ಧರ್ತುಂ ನ ಶಕ್ತಾ ವೈ ಸರ್ವೇ ದೇವಗಣಾಸ್ತದಾ|

01016004c ವಿಷ್ಣುಮಾಸೀನಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಚೇದಮಬ್ರುವನ್||

ಅದನ್ನು ಕೀಳಲು ಅಶಕ್ತರಾದ ಸರ್ವ ದೇವಗಣಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಆಸೀನನಾಗಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದರು:

01016005a ಭವಂತಾವತ್ರ ಕುರುತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ನೈಃಶ್ರೇಯಸೀಂ ಪರಾಂ|

01016005c ಮಂದರೋದ್ಧರಣೇ ಯತ್ನಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಚ ಹಿತಾಯ ನಃ||

01016006a ತಥೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀದ್ವಿಷ್ಣುರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಹ ಭಾರ್ಗವ|

“ಮಂದರವನ್ನು ಎತ್ತುವ ಕುರಿತು ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿರಿ.” ಭಾರ್ಗವ! “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ವಿಷ್ಣು-ಬ್ರಹ್ಮರು ಹೇಳಿದರು.

01016006c ತತೋಽನಂತಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪರಿಚೋದಿತಃ|

¹²⁴ಯೋಜನೆಯು ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ದೂರದ ಅಳತೆ. ಒಂದು ಯೋಜನೆಯು ೧೨-೧೫ ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳು ಎನ್ನಬಹುದು (೪ ಕೋಶಗಳು=೧ ಯೋಜನೆ; ೧ ಕೋಶ=೨-೩.೫ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಗಳು).

01016006e ನಾರಾಯಣೇನ ಚಾಪ್ತುಕ್ತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಕರ್ಮಣಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣರಿಂದ ಪರಿಚೋದಿತ ಕರ್ಮವೀರ್ಯವಾನ್
ಅನಂತ¹²⁵ನು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು.

01016007a ಅಥ ಪರ್ವತರಾಜಾನಂ ತಮನಂತೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01016007c ಉಜ್ಜಹಾರ ಬಲಾದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸವನಂ ಸವನೌಕಸಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಆ ಮಹಾಬಲ ಅನಂತನು ಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವನ
ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಹಿತ ಆ ಪರ್ವತರಾಜನನ್ನು ಎಳೆದು ಕಿತ್ತನು.

01016008a ತತಸ್ತೇನ ಸುರಾಃ ಸಾರ್ಧಂ ಸಮುದ್ರಮುಪತಸ್ಥಿರೇ|

01016008c ತಮೂಚುರಮೃತಾರ್ಥಾಯ ನಿರ್ಮಥಿಷ್ಯಾಮಹೇ ಜಲಂ||

ನಂತರ ಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಸಮುದ್ರತಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೇಳಿದರು: “ಸಮುದ್ರ!

¹²⁵ಅನಂತನಿಗೆ ಶೇಷ, ಶೇಷನಾಗ ಮತ್ತು ಆದಿಶೇಷ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇವೆ. ಇವನು ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕಶ್ಯಪರ ಮಗ, ನಾಗ. ಅವನಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ಹೆಡೆಗಳಿದ್ದು, ಅವನ ಪ್ರತಿ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ-ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವನು ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದಿಶೇಷನು ತನ್ನ ಸುರಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದಾಗ ಕಾಲವು ಮುಂದುವರೆದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಪುನಃ ಸುರಳಿಕೊಂಡಾಗ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಶೇಷ ಅನಂತನ ಎರಡು ಅವತಾರಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ - ರಾಮನ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನಾಗಿ.

ಅಮೃತಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಥಿಸಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದೇವೆ.”

01016009a ಅಪಾಂಪತಿರಥೋವಾಚ ಮಮಾಪ್ಯಂಶೋ ಭವೇತ್ತತಃ|

01016009c ಸೋಡಾಸ್ಮಿ ವಿಪುಲಂ ಮರ್ದಂ ಮಂದರಭ್ರಮಣಾದಿತಿ||

ಆಗ ಅಪಾಂಪತಿ¹²⁶ಯು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನನಗೂ ಕೊಡಿ. ಮಂದರವು ಕಡೆಯವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಿಪುಲ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯಬಲ್ಲೆ.”

01016010a ಊಚುಶ್ಚ ಕೂರ್ಮರಾಜಾನಮಕೂಪಾರಂ ಸುರಾಸುರಾಃ|

01016010c ಗಿರೇರದಿಷ್ಟಾನಮಸ್ಯ ಭವಾನ್ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಸುರಾಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಕೂರ್ಮರಾಜ ಅಕೂಪಾರ¹²⁷ನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ “ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ಪರ್ವತವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

01016011a ಕೂರ್ಮೇಣ ತು ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪೃಷ್ಟಮಸ್ಯ ಸಮರ್ಪಿತಂ|

01016011c ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಚಾಗ್ರಂ ವೈ ಯಂತ್ರೇಣೇಂದ್ರೋಽಭ್ಯಪೀಡಯತ್||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಆ ಆಮೆಯು ಹೇಳಲು ಅದರ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಂದ್ರನು ಒಂದು ಯಂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು

¹²⁶ಸಮುದ್ರರಾಜ

¹²⁷ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಕೂಪಾರನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ. ಈ ಆಮೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿರುವ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಇವೆ.

ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

01016012a ಮಂಥಾನಂ ಮಂದರಂ ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ನೇತ್ರಂ ಚ ವಾಸುಕಿಂ|

01016012c ದೇವಾ ಮಧಿತುಮಾರಬ್ಧಾಃ ಸಮುದ್ರಂ ನಿಧಿಮಂಭಸಾಂ|

01016012e ಅಮೃತಾರ್ಥಿನಸ್ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಹಿತಾ ದೈತ್ಯದಾನವಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಮಂದರವನ್ನು ಕಡಗೋಲನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಹಗ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳು ದೈತ್ಯ ದಾನವರೊಡಗೂಡಿ ನೀರೇ ನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಅಮೃತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಡೆಯತೊಡಗಿದರು.

01016013a ಏಕಮಂತಮುಪಾಶ್ಲಿಷ್ಠಾ ನಾಗರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾಸುರಾಃ|

01016013c ವಿಬುಧಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯತಃ ಪುಚ್ಛಂ ತತಃ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಒಂದುಕಡೆ ನಾಗರಾಜನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಮಹಾ ಅಸುರರು ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅದರ ಬಾಲವನ್ನು ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದರು.

01016014a ಅನಂತೋ ಭಗವಾನ್ದೇವೋ ಯತೋ ನಾರಾಯಣಸ್ತತಃ|

01016014c ಶಿರ ಉದ್ಯಮ್ಯ ನಾಗಸ್ಯ ಪುನಃ ಪುನರವಾಕ್ಷಿಪತ್||

ಭಗವಾನ್ ಅನಂತನು ನಾರಾಯಣ ದೇವನಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಇಬ್ಬರೂ ನಾಗ ವಾಸುಕಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೆಳಗಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01016015a ವಾಸುಕೇರಥ ನಾಗಸ್ಯ ಸಹಸಾಕ್ಷಿಪ್ಯತಃ ಸುರೈಃ|

01016015c ಸಧೂಮಾಃ ಸಾರ್ಚಿಷೋ ವಾತಾ ನಿಷ್ಪೇತುರಸಕೃನ್ಮುಖಾತ್||

ಸುರರಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಎಳೆದಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗ ವಾಸುಕಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಧೂಮ ಮತ್ತು ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಹವೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

01016016a ತೇ ಧೂಮಸಂಘಾಃ ಸಂಭೂತಾ ಮೇಘಸಂಘಾಃ ಸವಿದ್ಯುತಃ|

01016016c ಅಭ್ಯವರ್ಷಸ್ಸುರಗಣಾನ್ ಶ್ರಮಸಂತಾಪಕರ್ಶಿತಾನ್||

ಆ ಹವೆಯು ವಿಂಚಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮೇಘಗಳಾಗಿ, ಶ್ರಮಸಂತಾಪದಿಂದ ಬಳಲಿದ ಸುರಗಣಗಳ ಮೇಲೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿತು.

01016017a ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಗಿರಿಕೂಟಾಗ್ರಾತ್ಪ್ರಚ್ಯುತಾಃ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ|

01016017c ಸುರಾಸುರಗಣಾನ್ಮಾಲ್ಯೈಃ ಸರ್ವತಃ ಸಮವಾಕಿರನ್||

ಆ ಗಿರಿಕೂಟದ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳಿಂದ ಉದುರುತ್ತಿದ್ದ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆಗಳು ಸುರಾಸುರಗಣಗಳೆಲ್ಲರ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದವು.

01016018a ಬಭೂವಾತ್ರ ಮಹಾಘೋಷೋ ಮಹಾಮೇಘರವೋಪಮಃ|

01016018c ಉದಧೇರ್ಮಥ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಮಂದರೇಣ ಸುರಾಸುರೈಃ||

ಸುರಾಸುರರಿಂದ ಕಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದರದಿಂದ ಮಹಾಮೇಘಘರ್ಜನೆಯಂಥಹ ಮಹಾ ಘೋಷವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01016019a ತತ್ರ ನಾನಾಜಲಚರಾ ವಿನಿಷ್ಟಿಷ್ಟಾ ಮಹಾದ್ರಿಣಾ|

01016019c ವಿಲಯಂ ಸಮುಪಾಜಗ್ಮುಃ ಶತಶೋ ಲವಣಾಂಭಸಿ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನಾ ಜಲಚರಗಳು ಮಹಾದ್ರಿಯಿಂದ ಪುಡಿಯಾಗಿ ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಲವಣಾಂಭಸಿ¹²⁸ಯಲ್ಲಿ ಲಯವಾದವು.

01016020a ವಾರುಣಾನಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಮಹೀಧರಃ|

01016020c ಪಾತಾಲತಲವಾಸೀನಿ ವಿಲಯಂ ಸಮುಪಾನಯತ್||

ವರುಣ ಲೋಕದ ವಿವಿಧ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾತಾಲತಲವಾಸಿಗಳು ಈ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವು.

01016021a ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣೇಽದ್ರೌ ಸಂಘೃಷ್ಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

01016021c ನ್ಯಪತನ್ವತಗೋಪೇತಾಃ ಪರ್ವತಾಗ್ರಾನ್ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ||

ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರುವ ಮಹಾದ್ರುಮಗಳು¹²⁹ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಘರ್ಷಿಸಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಉರುಳಿದವು.

01016022a ತೇಷಾಂ ಸಂಘರ್ಷಜಶ್ಚಾಗ್ನಿರರ್ಚಿಭಿಃ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ಮಹುಃ|

01016022c ವಿದ್ಯುದ್ಭಿರಿವ ನೀಲಾಭ್ರಮಾವೃಣೋನ್ಮಂದರಂ ಗಿರಿಂ||

ಅವುಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಬೆಂಕಿಗಳ ಭುಗಿಲೆದ್ದು ಆ ಮಂದರ ಗಿರಿಯು ಮಿಂಚಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

¹²⁸ ಸಮುದ್ರ

¹²⁹ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳು

01016023a ದದಾಹ ಕುಂಜರಾಂಶ್ಚೈವ ಸಿಂಹಾಂಶ್ಚೈವ ವಿನಿಸ್ಯತಾನ್|

01016023c ವಿಗತಾಸೂನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಆನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಂಹಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋದವು.

01016024a ತಮಗ್ನಿಮಮರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರದಹಂತಂ ತತಸ್ತತಃ|

01016024c ವಾರಿಣಾ ಮೇಘಜೇನೇಂದ್ರಃ ಶಮಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ಆಗ ಅಮರಶ್ರೇಷ್ಠ ಇಂದ್ರನು ಭಾರೀ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದನು.

01016025a ತತೋ ನಾನಾವಿಧಾಸ್ತತ್ರ ಸುಸ್ತುವುಃ ಸಾಗರಾಂಭಸಿ|

01016025c ಮಹಾದ್ರುಮಾಣಾಂ ನಿಯಾಸಾ ಬಹವಶ್ಚೌಷಧೀರಸಾಃ||

ಆ ಮಹಾದ್ರುಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಟು, ಸ್ರಾವ ಮತ್ತು ಔಷಧಿ ರಸಗಳು ಸಾಗರದ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಕಲಸಿ ಕರಗಿದವು.

01016026a ತೇಷಾಮಮೃತವೀರ್ಯಾಣಾಂ ರಸಾನಾಂ ಪಯಸೈವ ಚ|

01016026c ಅಮರತ್ವಂ ಸುರಾ ಜಗ್ಮುಃ ಕಾಂಚನಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ರವಾತ್||

ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಮರಗಳ ಅಂಟು ಮತ್ತು ಕಾಂಚನದ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸುರರು ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದರು.

01016027a ಅಥ ತಸ್ಯ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ತಜ್ಜಾತಮುದಕಂ ಪಯಃ|

01016027c ರಸೋತ್ತಮೈರ್ವಿಮಿಶ್ರಂ ಚ ತತಃ ಕ್ಷೀರಾದಭೂದ್ ಘೃತಂ||

ಹಾಲೇ ನೀರಾಗಿದ್ದ ಆ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಉತ್ತಮ ರಸಮಿಶ್ರಿತ ತುಪ್ಪವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು.

01016028a ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಾಸೀನಂ ದೇವಾ ವರದಮಬ್ರುವನ್|

01016028c ಶ್ರಾಂತಾಃ ಸ್ಮ ಸುಭೃಶಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೋದ್ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಚ ತತ್||

ಆಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ವರವನ್ನೀಯುವ ಬ್ರಹ್ಮನು ಉಪಸ್ಥಿತನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದರು: "ಬ್ರಹ್ಮ ! ನಾವು ಅಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಅಮೃತವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01016029a ಋತೇ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ದೈತ್ಯಾ ನಾಗೋತ್ತಮಾಸ್ತಥಾ|

01016029c ಚಿರಾರಬ್ಧಮಿದಂ ಚಾಪಿ ಸಾಗರಸ್ಯಾಪಿ ಮಂಥನಂ||

ನಾರಾಯಣ ದೇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ದೈತ್ಯ-
ನಾಗೋತ್ತಮರಿಂದಲೂ ಈ ಸಾಗರ ಮಂಥನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01016030a ತತೋ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01016030c ವಿಧತ್ಸ್ಯಷ್ಟಾಂ ಬಲಂ ವಿಷ್ಣೋ ಭವಾನತ್ರ ಪರಾಯಣಂ||

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾರಾಯಣ ದೇವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು: “ವಿಷ್ಣು! ನಿನ್ನ
ಪರಾಯಣರಾದ ಇವರಿಗೆ ಬಲವನ್ನು ಕರುಣಿಸು.”

01016031 ವಿಷ್ಣುರುವಾಚ|

01016031a ಬಲಂ ದದಾಮಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ಮೈತದ್ಯೇ ಸಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

01016031c ಕ್ಷೋಭ್ಯತಾಂ ಕಲಶಃ ಸರ್ವೈರ್ಮಂದರಃ ಪರಿವತ್ಸ್ಯತಾಂ||

ವಿಷ್ಣುವು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸರ್ವರಿಗೂ ಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಂದರವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಸರ್ವರೂ ಕಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ.””

01016032 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01016032a ನಾರಾಯಣವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಬಲಿನಸ್ತೇ ಮಹೋದಧೇಃ|

01016032c ತತ್ಪಯಃ ಸಹಿತಾ ಭೂಯಶ್ಚ ಕ್ರಿರೇ ಭೃಶಮಾಕುಲಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾರಾಯಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಅವರು ಪರ್ವತವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪುನಃ ಕಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

01016033a ತತಃ ಶತಸಹಸ್ರಾಂಶುಃ ಸಮಾನ ಇವ ಸಾಗರಾತ್|

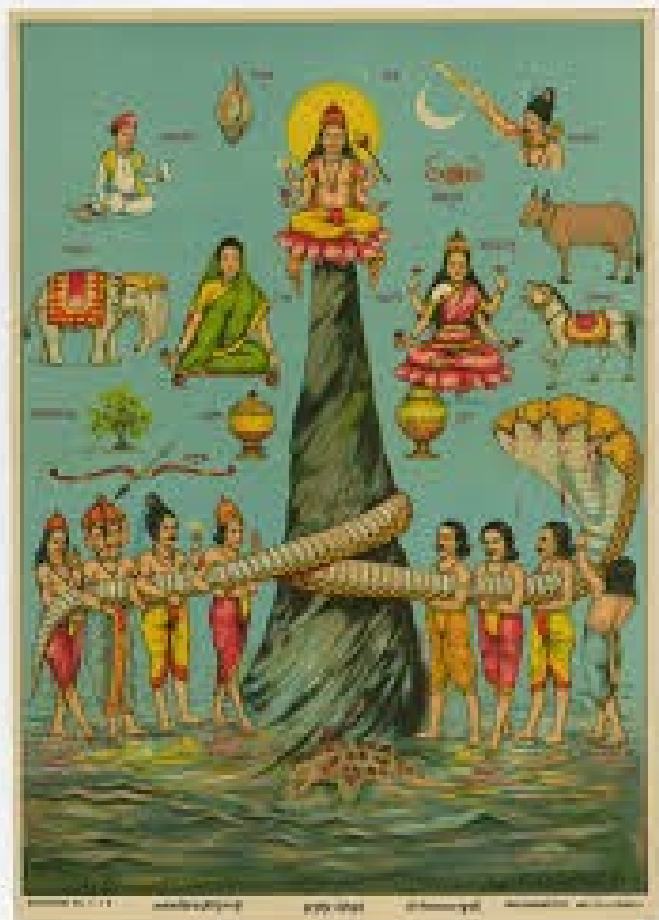
01016033c ಪ್ರಸನ್ನಭಾಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಸೋಮಃ ಶೀತಾಂಶುರುಜ್ಜ್ವಲಃ||

ನಂತರ, ಶತಸಹಸ್ರಾಂಶು ಸಮಾನ, ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಖರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಶೀತಾಂಶು ಸೋಮ¹³⁰ನು ಸಾಗರದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು.

01016034a ಶ್ರೀರನಂತರಮುತ್ಪನ್ನಾ ಘೃತಾತ್ ಪಾಂಡುರವಾಸಿನೀ|

01016034c ಸುರಾ ದೇವೀ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ತುರಗಃ ಪಾಂಡುರಸ್ತಥಾ||

¹³⁰ ಚಂದ್ರ. ಸಮುದ್ರಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿವನು ತನ್ನ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದನು [ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೯].

ನಂತರ ಘೃತದಿಂದ ಪಾಂಡುರವಾಸಿನೀ ಶ್ರೀ¹³¹ಯು ಉತ್ಪನ್ನಳಾದಳು.
ನಂತರ ಸುರಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಶ್ವೇತತುರಗ¹³²ಗಳು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು.

01016035a ಕೌಸ್ತುಭಶ್ಚ ಮಣಿರ್ದಿವ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನೋಽಮೃತಸಂಭವಃ|

01016035c ಮರೀಚಿವಿಕಚಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ನಾರಾಯಣರೋಗತಃ||

ಶ್ರೀಮಾನ್ನಾರಾಯಣನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸುವ ದಿವ್ಯ ಕೌಸ್ತುಭ
ಮಣಿಯೂ ಕೂಡ ಅಮೃತದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು.

133 01016036a ಶ್ರೀಃ ಸುರಾ ಚೈವ ಸೋಮಶ್ಚ ತುರಗಶ್ಚ ಮನೋಜವಃ|

01016036c ಯತೋ ದೇವಾಸ್ತತೋ ಜಗ್ಮುರಾದಿತ್ಯಪಥಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಆದಿತ್ಯನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಶ್ರೀ, ಸುರಾ, ಸೋಮ ಮತ್ತು ತುರಗಗಳು
ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಸೇರಿದರು.

01016037a ಧನ್ವಂತರಿಸ್ತತೋ ದೇವೋ ವಪುಷ್ಮಾನುದತಿಷ್ಠತ|

131 ಶ್ರೀ ಅಥವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಋಷಿಗಳು “ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾಂ ಹರಿಣೀಂ”
ಎನ್ನುವ ಹದಿನೈದು ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು
[ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೯]

132 ಉಚ್ಛ್ರೇವ

133 ಪಾರಿಜಾತಶ್ಚ ತತ್ರೈವ ಸುರಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಮುನೇ| ಜಙ್ಘಾತೇ ತೌ ತದಾ
ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದೌ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಮಹಾಮುನೇ! ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಸರ್ವಕಾಮಫಲಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವ ಪಾರಿಜಾತ ಮತ್ತು ಸುರಭಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು
ಎಂದು ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠ ಕುಂಭಕೋಣಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

01016037c ಶ್ವೇತಂ ಕಮಂಡಲುಂ ಬಿಭ್ರದಮೃತಂ ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಅನಂತರ, ದೇವ ಧನ್ವಂತರಿಯು ಅಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶ್ವೇತ ಕಮಂಡಲುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎದ್ದು ನಿಂತನು.

01016038a ಏತದತ್ಯದ್ಭುತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಾನವಾನಾಂ ಸಮುತ್ಥಿತಃ|

01016038c ಅಮೃತಾರ್ಥೇ ಮಹಾನ್ನಾದೋ ಮಮೇದಮಿತಿ ಜಲ್ಪತಾಂ||

ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ದಾನವರು ಅಮೃತಕ್ಕಾಗಿ “ಇದು ನಮ್ಮದು” ಎಂದು ಮಹಾ ನಾದಗೈದರು.

134^{01016039a} ತತೋ ನಾರಾಯಣೋ ಮಾಯಾಮಾಸ್ಥಿತೋ ಮೋಹಿನೀಂ ಪ್ರಭುಃ|

134 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಶ್ವೇತೈರ್ದಂತ್ಯೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಸ್ತು ಮಹಾಕಾಯಸ್ತತಃ ಪರಂ| ಐರಾವತೋ ಮಹಾನಾಗೋಽಭವದ್ವಜ್ರಭೃತಾ ಧೃತಃ|| ಅತಿನಿರ್ಮಥನಾದೇವ ಕಾಲಕೂಟಸ್ತತಃ ಪರಃ| ಜಗದಾವೃತ್ಯ ಸಹಸಾ ಸಧೂರ್ಮೇಽಗ್ನಿಂವ ಜ್ವಲನ್|| ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಮೋಹಿತಂ ಯಸ್ಯ ಗಂಧಮಾಘ್ರಾಯ ತದ್ವಿಷಂ| ಪ್ರಾಗ್ರಸಲ್ಲೋಕರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಚನಾಶ್ಚಿವಃ|| ದಧಾರ ಭಗವಾನ್ಕಂಠೇ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿರ್ಮಹೇಶ್ವರಃ| ತದಾಬ್ರಭೃತಿ ತೇವಂತು ನೀಲಕಂಠ ಇತಿ ಶೃತಃ|| ಏತತ್ತದ್ಭುತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರಾಶಾ ದಾನವಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ| ಅಮೃತಾರ್ಥೇ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯರ್ಥೇ ಮಹಾಂತಂ ವೈರಮಾಶ್ರಿತಾಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಬಿಳಿಯ ದಂತಗಳಿದ್ದ, ಮಹಾಕಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಐರಾವತವೆಂಬ ಆನೆಯು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ವಜ್ರಪಾಣಿ ಇಂದ್ರನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ದೇವ-ದಾನವರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಕಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕಾಲಕೂಟವೆಂಬ ವಿಷವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಅದು ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ವಜಗತ್ತನ್ನೂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ

01016039c ಸ್ತ್ರೀರೂಪಮದ್ಭುತಂ ಕೃತ್ವಾ ದಾನವಾನಭಿಸಂಶ್ರಿತಃ||

ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡವು. ಒಡನೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವನ್ನು ಪ್ರಾಶನಮಾಡುವಂತೆ ಪರಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಶಿವನು ವಿಷವನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ ಭಗವಾನ್ ಮಹೇಶ್ವರನು ಕಾಲಕೂಟವಿಷವನ್ನು ತನ್ನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ನೀಲಕಂಠನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಶಿವನು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಚೆಲ್ಲಿದ ವಿಷವನ್ನು ನಾಗಗಳು ನೆಕ್ಕಿದುದರಿಂದ ಅವು ವಿಷಮಯವಾದವು [ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೯]. ಆ ಪರಮಾದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ದಾನವರು ನಿರಾಶೆಹೊಂದಿದರು. ಅಮೃತವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತುಂಬಾ ಆಶಿಸಿದ್ದರು.

ಆಗ ಪ್ರಭು ನಾರಾಯಣನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅದ್ಭುತ ಮೋಹಿನೀ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ದಾನವರನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿದನು.

01016040a ತತಸ್ತದಮೃತಂ ತಸ್ಯೈ ದದುಸ್ತೇ ಮೂಢಚೇತಸಃ|

01016040c ಸ್ತ್ರಿಯೈ ದಾನವದೈತೇಯಾಃ ಸರ್ವೇ ತದ್ಗತಮಾನಸಾಃ||

ಮೂಢಚೇತಸ ದಾನವ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಮೃತವನ್ನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕೈಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟರು.”¹³⁵

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ಅಮೃತಮಂಥನೇ ಷೋಡಷೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಮೃತಮಂಥನದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭

ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು

¹³⁵ ಇದರ ನಂತರ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಕುಂಭಕೋಣದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಸಾ ತು ನಾರಾಯಣೇ ಮಾಯಾಧಾರಯಂತೀ ಕಮಂಡಲುಂ| ಆಸ್ಯಮಾನೇಷು ದೈತ್ಯೇಷು ಪಂಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಪ್ರತಿ ದಾನವೈಃ| ದೇವಾನಪಾಯಯದ್ದೇವೀ ನ ದೈತ್ಯಾಂಸ್ತೇ ಚ ಚುಕ್ರುಷುಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಮಾಯೆಯ ಆ ನಾರಾಯಣಿಯು ಕಮಂಡಲುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದೈತ್ಯ-ದಾನವ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಬಡಿಸಲು ತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೆ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ವಂಚಿಸಿ ಅವಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಮೃತವನ್ನು ನೀಡಿದಳು. ಆಗ ದೈತ್ಯರು ಕೋಲಾಹಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು.

ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಹುವಿನ ಶಿರವನ್ನು ಮೋಹಿನೀ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ
ನಾರಾಯಣನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು (೧-೧೦). ಅಮೃತಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಾಸುರರ
ಸಂಗ್ರಾಮ, ನರ-ನಾರಾಯಣರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು
ತಂದುದು (೧೧-೨೫). ದೇವತೆಗಳು ಅಮೃತಕ್ಕೆ
ಕಡುಕಾವಲನ್ನಿರಿಸುದು (೨೬-೩೦).

01017001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01017001a ಅಥಾವರಣಮುಖ್ಯಾನಿ ನಾನಾಪ್ರಹರಣಾನಿ ಚ|

01017001c ಪ್ರಗೃಹ್ಯಾಭ್ಯದ್ರವಂದೇವಾನ್ಸಹಿತಾ ದೈತ್ಯದಾನವಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಪ್ರಮುಖ ದೈತ್ಯ-ದಾನವರು ಕವಚ ಮತ್ತು
ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು.

01017002a ತತಸ್ತದಮೃತಂ ದೇವೋ ವಿಷ್ಣುರಾದಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01017002c ಜಹಾರ ದಾನವೇಂದ್ರೇಭ್ಯೋ ನರೇಣ ಸಹಿತಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪ್ರಭು ವಿಷ್ಣುದೇವನು ನರನ
ಜೊತೆಗೂಡಿ ದಾನವೇಂದ್ರರಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

01017003a ತತೋ ದೇವಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಶುಸ್ತದಮೃತಂ ತದಾ|

01017003c ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಕಾಶಾತ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂಭ್ರಮೇ ತುಮುಲೇ ಸತಿ||

ಆಗ ದೇವಗಣ ಸರ್ವರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆದು
ಸಂಭ್ರಮ ತುಮುಲಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಕುಡಿದರು.

01017004a ತತಃ ಪಿಬತ್ಸು ತತ್ಕಾಲಂ ದೇವೇಷ್ಟಮೃತಮೀಪ್ಸಿತಂ|

01017004c ರಾಹುರ್ವಿಬುಧರೂಪೇಣ ದಾನವಃ ಪ್ರಾಪಿಬತ್ತದಾ||

ದೇವತೆಗಳು ಬಹಳ ಆಸೆಯಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ದಾನವ ರಾಹುವೂ ಅದನ್ನು ಕುಡಿದನು.

01017005a ತಸ್ಯ ಕಂಠಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ದಾನವಸ್ಯಾಮೃತೇ ತದಾ|

01017005c ಆಖ್ಯಾತಂ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಸುರಾಣಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಾ||

ಅಮೃತವು ಆ ದಾನವನ ಕಂಠವನ್ನು ಸೇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸುರ ಹಿತಕಾಮಿ ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

01017006a ತತೋ ಭಗವತಾ ತಸ್ಯ ಶಿರಶ್ಚಿನ್ನಮಲಂಕೃತಂ|

01017006c ಚಕ್ರಾಯುಧೇನ ಚಕ್ರೇಣ ಪಿಬತೋಽಮೃತಮೋಜಸಾ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಅಲಂಕೃತ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

01017007a ತಚ್ಚೈಲಶೃಂಗಪ್ರತಿಮಂ ದಾನವಸ್ಯ ಶಿರೋ ಮಹತ್|

01017007c ಚಕ್ರೇಣೋತ್ಕೃತ್ತಮಪತಚ್ಚಾಲಯದ್ವಸುಧಾತಲಂ||

ಆ ದಾನವನ ಶೈಲಶೃಂಗ ಸಮಾನ ಮಹಾ ಶಿರವು ಚಕ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿತು ಮತ್ತು ಶಿರರಹಿತ ದೇಹವು ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು.

01017008a ತತೋ ವೈರವಿನಿರ್ಬಂಧಃ ಕೃತೋ ರಾಹುಮುಖೇನ ವೈ|

01017008c ಶಾಶ್ವತಶ್ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಗ್ರಹತ್ಯದ್ಯಾಪಿ ಚೈವ ತೌ||

ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಹುವಿನ ಮುಖ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರ ನಡುವೆ
ಶಾಶ್ವತ ವೈರತ್ವ ಬೆಳೆಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರಿರ್ವರ ಗ್ರಹಣಗಳು
ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

01017009a ವಿಹಾಯ ಭಗವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಮತುಲಂ ಹರಿಃ|

01017009c ನಾನಾಪ್ರಹರಣೈರ್ಭೀದ್ಯಮೈರ್ದಾನವಾನ್ಸಮಕಂಪಯತ್||

ನಂತರ ಭಗವಾನ್ ಹರಿಯು ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು
ತೊರೆದು ನಾನಾ ತರಹದ ಭೀಷಣ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾ
ದಾನವರು ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01017010a ತತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಸಮೀಪೇ ಲವಣಾಂಭಸಃ|

01017010c ಸುರಾಣಾಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ವಘೋರತರೋ ಮಹಾನ್||

ಆಗ ಲವಣಾಂಭಸದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸುರಾಸುರರ ಸರ್ವ ಘೋರತರ
ಮಹಾ ಸಂಗ್ರಾಮ¹³⁶ವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

01017011a ಪ್ರಾಸಾಃ ಸುವಿಪುಲಾಸ್ತಿಕ್ಷಾ ನೃಪತಂತ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01017011c ತೋಮರಾಶ್ಚ ಸುತೀಕ್ಷಾಗ್ರಾಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

¹³⁶ ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ೧೨ ದೇವಾಸುರರ ಸಂಗ್ರಾಮಗಳು ನಡೆದವು.
ಅಮೃತಮಂಥನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಏಳನೆಯದು.

ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರಾಸಗಳು, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಈಟಿಗಳು, ಮೊನಚಾದ ತುದಿಗಳ
ತೋಮರಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ
ಎಸೆಯಲಾಯಿತು.

01017012a ತತೋಽಸುರಾಶ್ಚ ಕ್ರಭಿನ್ನಾ ವಮಂತೋ ರುಧಿರಂ ಬಹು|

01017012c ಅಸಿಶಕ್ತಿಗದಾರುಗ್ಣಾ ನಿಪೇತುರ್ಧರಣೀತಲೇ||

ಚಕ್ರದಿಂದ ತುಂಡಾದ ಅಸುರರು ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿದರು ಮತ್ತು
ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಖಡ್ಗ, ಈಟಿ ಮತ್ತು ಗದೆಗಳ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದರು.

01017013a ಛಿನ್ನಾನಿ ಪಟ್ಟಿಶೈಶ್ವಾಪಿ ಶಿರಾಂಸಿ ಯುಧಿ ದಾರುಣೇ|

01017013c ತಪ್ತಕಾಂಚನಜಾಲಾನಿ ನಿಪೇತುರನಿಶಂ ತದಾ||

ದಾರುಣ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಕಿರೀಟಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶಿರಗಳು ಚಕ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತಲೇ
ಇದ್ದವು.

01017014a ರುಧಿರೇಣಾವಲಿಪ್ತಾಂಗಾ ನಿಹತಾಶ್ಚ ಮಹಾಸುರಾಃ|

01017014c ಅದ್ರೀಣಾಮಿವ ಕೂಟಾನಿ ಧಾತುರಕ್ತಾನಿ ಶೇರತೇ||

ರಕ್ತಲಿಪ್ತಾಂಗರಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಹಾ ಅಸುರರು
ರಕ್ತದಿಂದ ಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ವತ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

01017015a ಹಾಹಾಕಾರಃ ಸಮಭವತ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01017015c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಚಿಂದತಾಂ ಶಸ್ತ್ರೈರಾದಿತ್ಯೇ ಲೋಹಿತಾಯತಿ||

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಗಾಯದಿಂದ
ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಅಸುರರ ಹಾಹಾಕಾರವು ಎಲ್ಲ
ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01017016a ಪರಿಘೈಶ್ಚಾಯಸ್ಯೈಃ ಪೀತೈಃ ಸನ್ನಿಕರ್ಷೇ ಚ ಮುಷ್ಟಿಭಿಃ|

01017016c ನಿಘ್ನತಾಂ ಸಮರೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶಬ್ದೋ ದಿವಮಿವಾಸ್ಪುಶತ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪರಿಘಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸುವ ಮತ್ತು
ಮುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡುವ ಶಬ್ದವು ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿತು.

01017017a ಛಿಂಧಿ ಭಿಂಧಿ ಪ್ರಧಾವಧ್ವಂ ಪಾತಯಾಭಿಸರೇತಿ ಚ|

01017017c ವ್ಯಶ್ರೂಯಂತ ಮಹಾಘೋರಾಃ ಶಬ್ದಾಸ್ತತ್ರ ಸಮಂತತಃ||

“ಕತ್ತರಿಸು ! ಚುಚ್ಚು ! ಬೆನ್ನಟ್ಟು ! ಮುನ್ನುಗ್ಗು !” ಮೊದಲಾದ
ಮಹಾಘೋರ ಕದನ ಕೂಗುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

01017018a ಏವಂ ಸುತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಭಯಾವಹೇ|

01017018c ನರನಾರಾಯಣೌ ದೇವೌ ಸಮಾಜಗ್ಮತುರಾಹವಂ||

ಈ ರೀತಿ ಭಯಾನಕ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ದೇವ ನರ ಮತ್ತು
ನಾರಾಯಣರು¹³⁷ ಸಮರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

¹³⁷ ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವಳಿ ಅವತಾರಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ನಾರಾಯಣನು ದೈವತ್ವದ ಪ್ರತೀಕ ಮತ್ತು ನರನು ದೈವತ್ವದ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುವ

01017019a ತತ್ರ ದಿವ್ಯಂ ಧನುರ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ನರಸ್ಯ ಭಗವಾನಪಿ|

01017019c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ವೈ ಚಕ್ರಂ ವಿಷ್ಣುರ್ಧಾನವಸೂದನಂ||

ನರನಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ದಾನವಸೂದನ ಭಗವಾನ್
ವಿಷ್ಣುವು ಚಕ್ರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು.

01017020a ತತೋಽಂಬರಾಚ್ಚಿಂತಿತಮಾತ್ರಮಾಗತಂ

ಮಹಾಪ್ರಭಂಚಕ್ರಮಮಿತ್ರತಾಪನಂ|

01017020c ವಿಭಾವಸೋಸ್ತುಲ್ಯಮಕುಂಠಮಂಡಲಂ

ಸುದರ್ಶನಂ ಭೀಮಮಜಯ್ಯಮುತ್ತಮಂ||

ಅವನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ಶತ್ರುತಾಪನ, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ವಿಭಾವಸುವಿನ ಸರಿಸಮಾನ, ಯುದ್ಧ ಭಯಂಕರ, ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ,
ಉತ್ತಮ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ¹³⁸ವು ಆಗಮಿಸಿತು.

ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಪ್ರತೀಕ. ನರ-ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಗಳು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಘೋರ
ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದಕ್ಷನ ಮಗಳಾದ ಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ
ಅಹಿಂಸಾಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಧರ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೇ
ನರ-ನಾರಾಯಣರೆಂಬ ವಿಷಯವು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
ಊರ್ವಶಿಯು ನರ-ನಾರಾಯಣರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಳೆಂದು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣವು
ಹೇಳುತ್ತದೆ.

¹³⁸ ಸುದರ್ಶನ (ಅರ್ಥಾತ್ ನೋಡಲು ಶುಭಕರವಾದುದು) ಚಕ್ರವು ವಿಷ್ಣುವಿನ
ಆಯುಧಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ೧೦೮ ಅಲಗುಗಳಿವೆ. ಪೂಜೆ-ಹವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ
ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದೂರವಿಡಲು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಮಗಳು

01017021a ತದಾಗತಂ ಜ್ವಲಿತಹುತಾಶನಪ್ರಭಂ

ಭಯಂಕರಂ ಕರಿಕರಬಾಹುರಚ್ಯುತಃ|

01017021c ಮುಮೋಚ ವೈ ಚಪಲಮುದಗ್ರವೇಗವನ್

ಮಹಾಪ್ರಭಂ ಪರನಗರಾವದಾರಣಂ||

ಅದು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಪ್ರಭೆಯ ಭಯಂಕರ ಅಚ್ಯುತನು ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಂತಿದ್ದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ ಶತ್ರುಗಳ ನಗರವನ್ನಿಡೀ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲಂಥಹ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎಸೆದನು.

01017022a ತದಂತಕಜ್ವಲನಸಮಾನವರ್ಚಸಂ

ಪುನಃ ಪುನರ್ನ್ಯಪತತ ವೇಗವತ್ತದಾ|

01017022c ವಿದಾರಯದ್ಧಿ ತಿದನುಜಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ

ಕರೇರಿತಂ ಪುರುಷವರೇಣ ಸಂಯುಗೇ||

ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನಿಂದ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯ ಹಾಗೆ

ಸಂಜನಾಳು ಅವಳ ಪತಿ ಸೂರ್ಯನ ತಾಪವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರನೆಂದಾಗ ದೇವಶಿಲ್ಪಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲೋಸುಗ ಅವನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನ, ತ್ರಿಶೂಲ ಮತ್ತು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಸತಿಯ ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಬಳಸಿದ್ದನು. ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತ ಅಂಬರೀಷನನ್ನು ದುರ್ವಾಸನ ಮಾಯಾ ಆಸುರನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಕಥೆಯು ಇದೇ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಚಕ್ರವು ಸಹಸ್ರಾರು ದೈತ್ಯರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿತು.

01017023a ದಹತ್ಯ ಚಿಜ್ಜ ಲನೈವಾವಲೇಲಿಹತ್

ಪ್ರಸಹ್ಯ ತಾನಸುರಗಣಾನ್ಯ ಕೃಂತತ|

01017023c ಪ್ರವೇರಿತಂ ವಿಯತಿ ಮುಹುಃ ಕ್ಷಿತೌ ತದಾ

ಪಪೌ ರಣೇ ರುಧಿರಮಥೋ ಪಿಶಾಚವತ್||

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಗ್ನಿಯ ಹಾಗೆ ಉರಿದು ಅವರೆನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು,
ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕ್ಷಿಪಣಿಯಂತೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು,
ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ಕೆಳಗೆ
ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅಸುರರ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

01017024a ಅಥಾಸುರಾ ಗಿರಿಭಿರದೀನಚೇತಸೋ

ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಸುರಗಣಮರ್ದಯಂಸ್ತದಾ|

01017024c ಮಹಾಬಲಾ ವಿಗಲಿತಮೇಘವರ್ಚಸಃ

ಸಹಸ್ರಶೋ ಗಗನಮಭಿಪ್ರಪದ್ಯ ಹ||

ನೀರಿಲ್ಲದ ಮೇಘಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಅಸುರರು
ಗಗನವನ್ನೇರಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಸುರಗಣಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿ
ಹಿಂಸಿಸತೊಡಗಿದರು.

01017025a ಅಥಾಂಬರಾದ್ಭಯಜನನಾಃ ಪ್ರಪೇದಿರೇ

ಸಪಾದಪಾ ಬಹುವಿಧಮೇಘರೂಪಿಣಃ|

01017025c ಮಹಾದ್ರಯಃ ಪ್ರವಿಗಲಿತಾಗ್ರಸಾನವಃ

ಪರಸ್ಪರಂ ದ್ರುತಮಭಿಹತ್ಯ ಸಸ್ವನಾಃ||

ಕಾಡು ಕಣಿವೆಗಳ ಆ ಮಹಾ ಪರ್ವತಗಳು ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೆಳಗೆ
ಬೀಳುವಾಗ ಮೇಘಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರರಿಗೆ ತಾಗಿ ಮಹಾ
ಘರ್ಜನೆಯನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದವು.

01017026a ತತೋ ಮಹೀ ಪ್ರವಿಚಲಿತಾ ಸಕಾನನಾ

ಮಹಾದ್ರಿಪಾತಾಭಿಹತಾ ಸಮಂತತಃ|

01017026c ಪರಸ್ಪರಂ ಭೃಶಮಭಿಗರ್ಜತಾಂ ಮುಹೂ

ರಣಾಜಿರೇ ಭೃಶಮಭಿಸಂಪ್ರವರ್ತಿತೇ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಯೋಧರು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಘರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು
ಕಾಡುಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಪರ್ವತಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು ಭೂಮಿಯು
ತತ್ತರಿಸಿತು.

01017027a ನರಸ್ತತೋ ವರಕನಕಾಗ್ರಭೂಷಣೈಃ

ಮಹೇಷುಭಿರ್ಗಗನಪಥಂ ಸಮಾವೃಣೋತ್|

01017027c ವಿದಾರಯನ್ನಿರಿಶಿಖರಾಣಿ ಪತ್ರಿಭಿಃ

ಮಹಾಭಯೇಽಸುರಗಣವಿಗ್ರಹೇ ತದಾ||

ಆಗ ನರನು ಸುರಾಸುರರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಭಯಂಕರ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನಕಾಗ್ರದಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಶರಗಳಿಂದ
ಆ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಿ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ಧೂಳಿನಿಂದ
ತುಂಬಿಸಿದನು.

01017028a ತತೋ ಮಹೀಂ ಲವಣಜಲಂ ಚ ಸಾಗರಂ

ಮಹಾಸುರಾಃ ಪ್ರವಿವಿಶುರದ್ವಿತಾಃ ಸುರೈಃ|

01017028c ವಿಯದ್ಗತಂ ಜ್ವಲಿತಹುತಾಶನಪ್ರಭಂ

ಸುದರ್ಶನಂ ಪರಿಕುಪಿತಂ ನಿಶಾಮ್ಯ ಚ||

ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಕುಪಿತ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುರರಿಂದ ಪರಾಭವಗೊಂಡ ಮಹಾ ಅಸುರರು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01017029a ತತಃ ಸುರೈರ್ವಿಜಯಮವಾಪ್ಯ ಮಂದರಃ

ಸ್ವಮೇವ ದೇಶಂ ಗಮಿತಃ ಸುಪೂಜಿತಃ|

01017029c ವಿನಾದ್ಯ ಖಿಂ ದಿವಮಪಿ ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ

ತತೋ ಗತಾಃ ಸಲಿಲಧರಾ ಯಥಾಗತಂ||

ವಿಜಯಿ ಸುರರು ಮಂದರವನ್ನು ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಸಂತಸಭರಿತ ಘೋಷಗಳಿಂದ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ತುಂಬಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು.

01017030a ತತೋಽಮೃತಂ ಸುನಿಹಿತಮೇವ ಚಕ್ರರೇ

ಸುರಾಃ ಪರಾಂ ಮುದಮಭಿಗಮ್ಯ ಪುಷ್ಕಲಾಂ|

01017030c ದದೌ ಚ ತಂ ನಿಧಿಮಮೃತಸ್ಯ ರಕ್ಷಿತುಂ

ಕಿರೀಟಿನೇ ಬಲಭಿದಧಾಮರೈಃ ಸಹ||

ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಸುರರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಜಾಗೃತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದುಕೊಂಡರು. ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಮರರು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ರಕ್ಷಣೆಗೈದು ಕಿರೀಟಿ ನರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ಅಮೃತಮಂಥನಸಮಾಪ್ತಿನಾಮ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಮೃತಮಂಥನಸಮಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮

ಸರ್ಪ ಶಾಪ

ವಿನತೆ ಮತ್ತು ಕದ್ರುವಿನ ನಡುವೆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದ ಬಾಲದಬಣ್ಣದ ಕುರಿತು ಪಣ (೧-೫). ಕದ್ರುವು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶಾಪ (೬-೧೦).

01018001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01018001a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಮಮೃತಂ ಮಥಿತಂ ಯಥಾ|

01018001c ಯತ್ರ ಸೋಽಶ್ವಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಶ್ರೀಮಾನತುಲವಿಕ್ರಮಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮೃತಮಥನದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು
ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತುಲ ವಿಕ್ರಮಿ ಸುಂದರ
ಅಶ್ವವು ಹುಟ್ಟಿತು.

01018002a ಯಂ ನಿಶಾಮ್ಯ ತದಾ ಕದ್ರೂರ್ವಿನತಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

01018002c ಉಚ್ಛ್ರೈಶ್ರವಾ ನು ಕಿಂವರ್ಣೋ ಭದ್ರೇ ಜಾನೀಹಿ ಮಾಚಿರಂ||

ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕದ್ರುವು ವಿನತಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು: “ಭದ್ರೇ! ಆ
ಉಚ್ಛ್ರೈಶ್ರವವು ಯಾವ ವರ್ಣದ್ದು? ಬೇಗ ಹೇಳು.”

01018003 ವಿನತೋವಾಚ|

01018003a ಶ್ವೇತ ಏವಾಶ್ವರಾಜೋಽಯಂ ಕಿಂ ವಾ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ಶುಭೇ|

01018003c ಬ್ರೂಹಿ ವರ್ಣಂ ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯ ತತೋಽತ್ರ ವಿಪಣಾವಹೇ||

ವಿನತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ಅಶ್ವರಾಜನು ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶುಭೇ!
ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಅದರ ಬಣ್ಣವು ಯಾವುದು ಎಂದು ನೀನು
ಹೇಳು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಣವಿಡೋಣ.”

01018004 ಕದ್ರೂರುವಾಚ|

01018004a ಕೃಷ್ಣವಾಲಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಹಯಮೇನಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01018004c ಏಹಿ ಸಾರ್ಥಂ ಮಯಾ ದೀವ್ಯ ದಾಸೀಭಾವಾಯ ಭಾಮಿನಿ||

ಕದ್ರುವು ಹೇಳಿದಳು: “ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಈ ಕುದುರೆಯ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪು
ಬಣ್ಣದ್ದು ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಭಾಮಿನಿ! ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋತವರು
ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದಾಸಿಯಾಗಬೇಕು.”

01018005 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01018005a ಏವಂ ತೇ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ದಾಸೀಭಾವಾಯ ವೈ ಮಿಥಃ|

01018005c ಜಗ್ಮತುಃ ಸ್ವಗೃಹಾನೇವ ಶ್ವೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾವ ಇತಿ ಸ್ಮ ಹ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ದಾಸಿಯಾಗುವ ಪಣವನ್ನು ತೊಟ್ಟು “ನಾಳೆ ಬಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ” ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

01018006a ತತಃ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಂ ತು ಕದ್ರೂರ್ಜಿಹ್ಮಂ ಚಿಕೀರ್ಷತೀ|

01018006c ಆಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ತದಾ ವಾಲಾ ಭೂತ್ವಾಂಜನಪ್ರಭಾಃ||

ಮೋಸಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕದ್ರುವು ತನ್ನ ಸಹಸ್ರ ಪುತ್ರರಿಗೆ “ನಾನು ದಾಸಿಯಾಗಬಾರದೆಂದಾದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಹೋಗಿ ಆ ಅಶ್ವದ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅದು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು.

01018007a ಆವಿಶಧ್ವಂ ಹಯಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದಾಸೀ ನ ಸ್ಯಾಮಹಂ ಯಥಾ|

01018007c ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಾನ್ವಪದ್ಯಂತ ತಾನ್ ಶಶಾಪ ಭುಜಂಗಮಾನ್||

01018008a ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಪಾವಕೋ ವಃ ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ|

01018008c ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಲು ಇಚ್ಛೆ ತೋರದ ಆ ಭುಜಂಗಗಳಿಗೆ ಅವಳು “ಧೀಮಂತ ಪಾಂಡವೇಯ ರಾಜರ್ಷಿ ಜನಮೇಜಯನು ನಡೆಸುವ ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾವಕನು ಸುಟ್ಟು

ಭಸ್ಮಮಾಡುವನು” ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತಳು.

01018009a ಶಾಪಮೇನಂ ತು ಶುಶ್ರಾವ ಸ್ವಯಮೇವ ಪಿತಾಮಹಃ|

01018009c ಅತಿಕ್ರೂರಂ ಸಮುದ್ಧಿಷ್ಟಂ ಕದ್ರ್ವಾ ದೈವಾದತೀವ ಹಿ||

01018010a ಸಾರ್ಧಂ ದೇವಗಣೈಃ ಸರ್ವೈರ್ವಾಚಂ ತಾಮನ್ವಮೋದತ|

01018010c ಬಹುತ್ವಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ||

ದೈವಾಧೀನ ಕದ್ರುವಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಈ ಅತಿ ಕ್ರೂರ ಶಾಪವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪಿತಾಮಹನೂ ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಸರ್ಪಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಎಲ್ಲ ದೇವಗಣಗಳ ಸಹಿತ ಆ ಶಾಪವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದನು.

01018011a ತಿಗ್ಮವೀರ್ಯವಿಷಾ ಹ್ಯೇತೇ ದಂದಶೂಕಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01018011c ತೇಷಾಂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಿಷತ್ವಾದ್ಧಿ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಹಿತಾಯ ವೈ|

139 01018011e ಪ್ರಾದಾದ್ಧಿಷಹರೀಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಕಾಶ್ಯಪಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

139 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯುಕ್ತಂ ಮಾತ್ರಾ ಕೃತಂ ತೇಷಾಂ ಪರಪೀಡೋಪಸರ್ಪಿಣಾಂ| ಅನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ಸತ್ವಾನಾಂ ನಿತ್ಯಂ ದೋಷಪರಾಸ್ತು ಯೇ|| ತೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಾಂತಕೋ ದಂಡೋ ದೈವೇನ ವಿವಿಪಾತ್ಯತೇ| ಏವಂ ಸಂಭಾಷ್ಯ ದೇವಸ್ತು ಪೂಜ್ಯ ಕದ್ರೂಂ ಚ ತಾಂ ತದಾ|| ಆಯೂಯ ಕಶ್ಯಪಂ ದೇವ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್| ಯದೇತೇ ದಂತಶೂಕಾಶ್ಚ ಸರ್ಪಾ ಜಾತಾಸ್ತವಾನಘ|| ವಿಷೋಲ್ಬಣಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಾತ್ರಾ ಶಪ್ತಾಃ ಪರಂತಪ| ತತ್ರ ಮನ್ಯುಸ್ತ್ವಯಾ ತಾತ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕಥಂಚನ|| ದೃಷ್ಟಂ ಪುರಾತನಂ ಏತದ್ಭಿಜ್ಞೇ ಸರ್ಪವಿನಾಶನಂ| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸೃಷ್ಟಿಕೃದ್ದೇವಸ್ತಂ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ|| ಅರ್ಥಾತ್:

“ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅವರ ವಿಷ, ಅವರ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಷ, ಮತ್ತು ಕಚ್ಚುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು!” ಎಂದು ಅವನು ಮಹಾತ್ಮ ಕಾಶ್ಯಪನಿಗೆ ವಿಷಹರಣೀ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರದಾನಿಸಿದನು.”¹⁴⁰

“ಪರರಿಗೆ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಅವರ ತಾಯಿಯು ಮಾಡಿರುವುದು ಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿದೆ. ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತೊಂದರೆಯನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಕರ ಶಿಕ್ಷೆಯು ದೈವದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.” ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕದ್ರುವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ದೇವನು ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಕರೆದು ಹೀಗೆಂದನು: “ಅನಘ! ಇವಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಸರ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಭರಿತ ಹಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಭರಿತವಾಗಿರುವ, ಮಹಾಕಾಯದ ಈ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ತಾಯಿಯೇ ಶಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಪರಂತಪ! ಮಗನೇ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕುಪಿತನಾಗಬಾರದು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳ ವಿನಾಶವು ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿತ್ತು.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ದೇವನು ಪ್ರಜಾಪತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು.

¹⁴⁰ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದ ಕುಂಭಕೋಣ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಏವಂ ಶಪ್ತೇಷು ನಾಗೇಷು ಕದ್ರ್ವಾ ಚ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ| ಉದ್ವಿಗ್ನಃ ಶಾಪತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕದ್ರೂಂ ಕರ್ಕೋಟಕೋಽಬ್ರವೀತ್|| ಮಾತರಂ ಪರಮಪ್ರೀತಸ್ತದಾ ಭುಜಗಸತ್ತಮಃ| ಆವಿಷ್ಯ ವಾಜಿನಂ ಮುಖ್ಯಂ ವಾಲೋ ಭೂತ್ವಾಂಜನಪ್ರಭಃ|| ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ರಾಹಮಾತ್ಮಾನಂ ಕಾಮಮಾಷ್ಟಸ| ಏವಮಸ್ವಿತಿ ತಂ ಪುತ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ|| ಅರ್ಥಾತ್: ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಹೀಗೆ ಕದ್ರುವು ನಾಗಗಳಿಗೆ ಶಪಿಸಲು, ಅವಳ ಶಾಪದಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾದ ಭುಜಗಸತ್ತಮ ಕರ್ಕೋಟಕನು ತಾಯಿ ಕದ್ರುವಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡಲು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಮಾತೆ! ಕಷ್ಟಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಬಾಲವಾಗಿ ನಾನು ಆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಿನಗೆ

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸುಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯

ಕದ್ರು ಮತ್ತು ವಿನತೆಯರು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವಿಕ್ಷಿಸುವುದು (೧-೨).
ಸಮುದ್ರದ ವರ್ಣನೆ (೨-೧೫).

01019001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01019001a ತತೋ ರಜನ್ಯಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಾಯಾಂ ಪ್ರಭಾತ ಉದಿತೇ ರವೌ|

01019001c ಕದ್ರುಶ್ಚ ವಿನತಾ ಚೈವ ಭಗಿನ್ಯೌ ತೇ ತಪೋಧನ||

01019002a ಅಮರ್ಷಿತೇ ಸುಸಂರಭ್ಧೇ ದಾಸ್ಯೇ ಕೃತಪಣೇ ತದಾ|

01019002c ಜಗ್ಮತುಸ್ತುರಗಂ ದ್ರಷ್ಟುಮುಚ್ಛೈಃಶ್ರವಸಮಂತಿಕಾತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ! ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ
ರವಿಯ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದಾಸ್ಯತ್ವದ ಪಣವನ್ನಿಟ್ಟು
ಆತಂಕಗೊಂಡ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ ಕದ್ರು ಮತ್ತು ವಿನತೆಯರು ಕುದುರೆ

ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ!” ಅದಕ್ಕೆ ಯುಶಸ್ವಿನೀ ಕದ್ರುವು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!”
ಎಂದಳು.

ಉಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠವವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಟರು.

01019003a ದದೃಶಾತೇ ತದಾ ತತ್ರ ಸಮುದ್ರಂ ನಿಧಿಮಂಭಸಾಂ|

01019003c ತಿಮಿಂಗಿಲರುಷಾಕೀರ್ಣಂ ಮಕರೈರಾವೃತಂ ತಥಾ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ತಿಮಿಂಗಿಲು ಮಕರಗಳ ಕೂಗಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ನೀರಿನ ನಿಧಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಂಡರು.

01019004a ಸತ್ತ್ವೈಶ್ಚ ಬಹುಸಾಹಸೈರ್ನಾನಾರೂಪೈಃ ಸಮಾವೃತಂ|

01019004c ಉಗ್ರೈರ್ನಿತ್ಯಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಕೂರ್ಮಗ್ರಾಹಸಮಾಕುಲಂ||

ಅದು ನಾನಾ ರೂಪದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜೀವಿಗಳು, ಉಗ್ರ ಜಂತುಗಳು, ಮತ್ತು ಕೂರ್ಮಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು.

01019005a ಆಕರಂ ಸರ್ವರತ್ನಾನಾಮಾಲಯಂ ವರುಣಸ್ಯ ಚ|

01019005c ನಾಗಾನಾಮಾಲಯಂ ರಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ ಸರಿತಾಂ ಪತಿಂ||

ಸರ್ವ ರತ್ನಗಳ ಆಗರ, ವರುಣನ ಆಲಯ, ಮತ್ತು ಸರ್ಪಗಳ ಆಲಯವಾಗಿದ್ದ ರಮ್ಯ ಉತ್ತಮ ಸರಿತಾ ಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

01019006a ಪಾತಾಲಜ್ವಲನಾವಾಸಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಬಂಧನಂ|

01019006c ಭಯಂಕರಂ ಚ ಸತ್ತ್ವಾ ನಾಂ ಪಯಸಾಂ ನಿಧಿಮರ್ಣವಂ||

ಅದರೊಳಗೆ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಭಯಂಕರರಾದ ಅಸುರರ ಬಂಧನಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಪ ಪಾತಾಳ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಆಳದವರೆಗೂ ನೀರಿನ ನಿಧಿ ಇದೆ.

01019007a ಶುಭಂ ದಿವ್ಯಮಮರ್ತ್ಯಾನಾಮಮೃತಸ್ಯಾಕರಂ ಪರಂ|

01019007c ಅಪ್ರಮೇಯಮಚಿಂತ್ಯಂ ಚ ಸುಪುಣ್ಯಜಲಮದ್ಭುತಂ||

ಅದು ಶುಭವೂ, ಅಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ಪರಮಾಮೃತದ ಆಕರವೂ,
ಅಪ್ರಮೇಯವೂ, ಅಚಿಂತ್ಯವೂ, ಸುಪುಣ್ಯವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಆದ
ಜಲಾಶಯವಾಗಿತ್ತು.

01019008a ಘೋರಂ ಜಲಚರಾರಾವರೌದ್ರಂ ಭೈರವನಿಷ್ಟನಂ|

01019008c ಗಂಭೀರಾವರ್ತಕಲಿಲಂ ಸರ್ವಭೂತಭಯಂಕರಂ||

ಘೋರ ಜಲಚರಗಳ ರೌದ್ರ ಘರ್ಜನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರ
ಸುಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದಿತು.

01019009a ವೇಲಾದೋಲಾನಿಲಚಲಂ ಕ್ಷೋಭೋದ್ವೇಗಸಮುತ್ಥಿತಂ|

01019009c ವೀಚೀಹಸ್ತೈಃ ಪ್ರಚಲಿತೈರ್ನೃತ್ಯಂತಮಿವ ಸರ್ವಶಃ||

ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ನರ್ತಿಸಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡು
ಕ್ಷೋಭೋದ್ವೇಗದೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಲೆಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದವು.

01019010a ಚಂದ್ರವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯವಶಾದ್ವೃತ್ತೋರ್ಮಿದುರಾಸದಂ|

01019010c ಪಾಂಚಜನ್ಯಸ್ಯ ಜನನಂ ರತ್ನಾಕರಮನುತ್ತಮಂ||

ಚಂದ್ರನ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷಯದೊಂದಿಗೆ ಏರಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಅನುತ್ತಮ

ರತ್ನಾಕರನಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಚಜನ್ಯ¹⁴¹ದ ಜನನವಾಗಿತ್ತು.

01019011a ಗಾಂ ವಿಂದತಾ ಭಗವತಾ ಗೋವಿಂದೇನಾಮಿತೌಜಸಾ|

01019011c ವರಾಹರೂಪಿಣಾ ಚಾಂತರ್ವಿಕ್ಷೋಭಿತಜಲಾವಿಲಂ||

ಅಮಿತತೇಜಸ ಗೋವಿಂದನು ವರಾಹ¹⁴² ರೂಪಧರಿಸಿ, ಜಲವನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದನು.

01019012a ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಣಾ ಚ ತಪತಾ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಶತಮತ್ರಿಣಾ|

01019012c ಅನಾಸಾದಿತಗಾಧಂ ಚ ಪಾತಾಲತಲಮವ್ಯಯಂ||

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಗೈದರೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಅತ್ರಿ¹⁴³ಯು

¹⁴¹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಯುಧಗಳಲ್ಲೊಂದು ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂಬ ಶಂಖ. ಹರಿವಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಂಚಜನ ಅಥವಾ ಶಂಖಾಸುರನು ಪ್ರಭಾಸ ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಕೃಷ್ಣನ ಗುರು ಸಾಂದೀಪನಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಆ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿರಿಸಿದ್ದನು. ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮರು ಪಾಂಚಜನನನ್ನು ಕೊಂದು ಸಾಂದೀಪನಿಯ ಮಗನನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಶಂಖವನ್ನು ತನಗಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದಾಗ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಯವುಂಟಾಗುವುದು.

¹⁴² ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಶಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದು ವರಾಹಾವತಾರ. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಕದ್ದು ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದನು.

¹⁴³ ಮಹರ್ಷಿ ಅತ್ರಿಯು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು. ಋಗ್ವೇದದ ಐದನೆಯ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ

ಪತಾಳಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇದರ ಆಳವನ್ನು ಅಳೆಯಲು
ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ.

01019013a ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗನಿದ್ರಾಂ ಚ ಪದ್ಮನಾಭಸ್ಯ ಸೇವತಃ|

01019013c ಯುಗಾದಿಕಾಲಶಯನಂ ವಿಷ್ಣೋರಮಿತತೇಜಸಃ||

ಅಮಿತ ತೇಜಸ ಪದ್ಮನಾಭ ವಿಷ್ಣುವು ಯುಗಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇದು ಅವನಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿ
ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತ್ತು.

¹⁴⁴ 01019014a ವಢವಾಮುಖಿದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಸ್ತೋಯಹವ್ಯಪ್ರದಂ ಶುಭಂ|

ಅತ್ರಿಮಂಡಲವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅತ್ರಿಯು ಅಗ್ನಿ, ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ
ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಅತ್ರಿಯು ಪತ್ನಿ ಅನುಸೂಯಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ
ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ದುರ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸೋಮರನ್ನು ಪುತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದನು.
ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ, ರಾಮ, ಸೀತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಚಿತ್ರಕೂಟ (ಈಗಿನ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ
ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ) ದಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ರಿ-ಅನುಸೂಯರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದಿದೆ. ಅವನು
ಸಮುದ್ರದ ಆಳವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಯಾವ
ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

¹⁴⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ವಜ್ರಪಾತನಸಂತ್ರಸ್ತಮೈನಾಕಸ್ಯಾಭಯಪ್ರದಂ| ಡಿಂಬಾಹವಾದಿ ತಾನಾಂ ಚ
ಅಸುರಾಣಾಂ ಪರಾಯಣಂ|| ಅರ್ಥಾತ್: ವಜ್ರಾಯುಧಘಾತದ ಭೀತಿಯಿಂದ
ಸಂತ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದ ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಅಭಯಪ್ರದನಾದ, ದೇವತೆಗಳ ಪೆಟ್ಟನ್ನು
ತಾಳಲಾರದೇ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡಿ ಓಡಿ ಬಂದ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನನಾದ
ಸಮುದ್ರರಾಜನನ್ನು ಕದ್ರೂ-ವಿನತೆಯರು ನೋಡಿದರು.

01019014c ಅಗಾಧಪಾರಂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮಪ್ರಮೇಯಂ ಸರಿತ್ಪತಿಂ||

ವಡವನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಗೆ¹⁴⁵
ಅಗಾಧ, ಅಪಾರ, ಮತ್ತು ಅಪ್ರಮೇಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ
ಶುಭ ಸರಿತ್ಪತಿಯು ಹವಿಸ್ಸಾಗಿದ್ದನು.

01019015a ಮಹಾನದೀಭಿರ್ಬಹ್ವಿಭಿಃ ಸ್ಪರ್ಧಯೇವ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01019015c ಅಭಿಸಾರ್ಯಮಾಣಮನಿಶಂ ದದೃಶಾತೇ ಮಹಾರ್ಣವಂ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಮಹಾನದಿಗಳು ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳು ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಸೇರಲು
ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಭಿಸಾರಿಕೆಯರಂತೆ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರಲು
ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು.

01019016a ಗಂಭೀರಂ ತಿಮಿಮಕರೋಗ್ರಸಂಕುಲಂ ತಂ

ಗರ್ಜಂತಂ ಜಲಚರರಾವರೌದ್ರನಾದ್ಯೈಃ|

01019016c ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ದದೃಶತುರಂಬರಪ್ರಕಾಶಂ

ತೇಽಗಾಧಂ ನಿಧಿಮುರುಮಂಭಸಾಮನಂತಂ||

ತಿಮಿಂಗಿಲ ಮತ್ತು ಮಕರಗಳ ಉಗ್ರ ಸಂಕುಲಗಳ ಘರ್ಜನೆ, ಇತರ

¹⁴⁵ ವಡವಮುಖ್ಯಾಙ್ಗಿ ಅಥವಾ ವಡವಾಙ್ಗಿಯು ಔರ್ವ ಎಂಬ ಭಾರ್ಗವವಂಶಜ
ಋಷಿಯ ಕೋಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿ. ಕುದುರೆಯ ಮುಖದ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದಿರುವ
ಈ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ವಡವಾಙ್ಗಿಯು
ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತದೆ. ಔರ್ವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ
ಚೈತ್ರರಥ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಜಲಚರಗಳ ರೌದ್ರನಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿರುವ, ಗಂಭೀರ,
ಗಗನದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಗಾಧ
ಮತ್ತು ಅನಂತ ನೀರಿನ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

¹⁴⁶_{01019017a} ಇತ್ಯೇವಂ ಝಷಮಕರೋರ್ಮಿಸಂಕುಲಂ ತಂ

ಗಂಭೀರಂ ವಿಕಸಿತಮಂಬರಪ್ರಕಾಶಂ|

_{01019017c} ಪಾತಾಲಜ್ವಲನಶಿಖಾವಿದೀಪಿತಂ ತಂ

ಪಶ್ಯಂತೌ ದ್ರುತಮಭಿಪೇತತುಸ್ತದಾನೀಂ||

ಈ ರೀತಿ ಮಕರ ತಿಮಿಂಗಿಲುಗಳ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ,

¹⁴⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳು ತಾಯಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ
ಉಚ್ಚೈಶ್ರವನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ
ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ನಾಗಾಶ್ಚ ಸಂವಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ತೃವ್ಯಮಿತಿ ತದ್ವಚಃ| ನಿಃಸ್ನೇಹಾ ವೈ
ದಹೇನ್ಮಾತಾ ಅಸಂಪ್ರಾಪ್ತಮನೋರಥಾ|| ಪ್ರಸನ್ನಾ
ಮೋಕ್ಷಯೇದಸ್ಮಾಂಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಛಾಪಾಶ್ಚ ಭಾಮಿನೀ| ಕೃಷ್ಣಂ ಪೃಚ್ಛಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಸ್ತುರಗಸ್ಯ
ನ ಸಂಶಯಃ|| ತಥಾ ಹಿ ಗತ್ವಾ ತೇ ತಸ್ಯ ಪೃಚ್ಛೇ ವಾಲಾ ಇವ ಸ್ಥಿತಾಃ| ಅರ್ಥಾತ್:
ಅವಳ ಮನೋರಥವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಾರೆವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿಃಸ್ನೇಹದಿಂದ ಮಾತೆಯು
ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಏನು ಕರ್ತೃವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿದರು. ತಾಯಿ ಭಾಮಿನಿಯು
ಪ್ರಸನ್ನಳಾದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಾಪದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದು.
ನಿಃಸಂಶಯವಾಗಿ ನಾವು ಕುದುರೆಯ ಬಾಲವನ್ನು ಕಪ್ಪನ್ನಾಗಿಸೋಣ ಎಂದು ಕಪ್ಪಾದ
ಸರ್ಪಗಳು ಕುದುರೆಯ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಯ ಬಾಲದ
ಕೂದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟವು.

ಆಕಾಶದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಭಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಗಂಭೀರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅವರು ಸಾಗರವನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಗರುಡೋತ್ಪತ್ತಿ; ಅಮೃತ ಹರಣ

ವಿನತೆಯು ಪಣವನ್ನು ಸೋತು ಕದ್ದುವಿನ ದಾಸಿಯಾದುದು (೧-೨).

ಗರುಡನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಸ್ತುತಿ (೩-೧೫).

01020001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01020001a ತಂ ಸಮುದ್ರಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕದ್ರೂರ್ವಿನತಯಾ ಸಹ|

01020001c ನ್ಯಪತತ್ತುರಗಾಭ್ಯಾಶೇ ನಚಿರಾದಿವ ಶೀಘ್ರಗಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ವಿನತೆಯ ಸಹಿತ ಕದ್ದುವು ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ತುರಗದ ಬಳಿ ಬಂದಿಳಿದಳು.

01020002a ನಿಶಾಮ್ಯ ಚ ಬಹೂನ್ವಾಲಾನ್ ಕೃಷ್ಣಾನ್ಪುಚ್ಛಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಾನ್|

01020002c ವಿನತಾಂ ವಿಷಣ್ಣವದನಾಂ ಕದ್ರುದಾರ್ಥಸ್ಯೇ ನ್ಯಯೋಜಯತ್||

ಬಾಲವು ಕಪ್ಪು ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ವಿಷಣ್ಣವದನಳಾದ ವಿನತೆಯು ಕದ್ರುವಿನ ದಾಸಿಯಾಗಿ
ನಿಯೋಜಿತಳಾದಳು¹⁴⁷.

01020003a ತತಃ ಸಾ ವಿನತಾ ತಸ್ಮಿನ್ನಣಿತೇನ ಪರಾಜಿತಾ|

01020003c ಅಭವದ್ಧುಃಖಸಂತಪ್ತಾ ದಾಸೀಭಾವಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಾ||

ಆ ಪಣದಿಂದ ಪರಾಜಿತಗೊಂಡ ವಿನತೆಯು ತನಗೊದಗಿದ
ದಾಸೀಭಾವದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಳಾದಳು.

01020004a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಚೈವ ಗರುಡಃ ಕಾಲ ಆಗತೇ|

01020004c ವಿನಾ ಮಾತ್ರಾ ಮಹಾತೇಜಾ ವಿದಾರ್ಯಾಂಡಮಜಾಯತ||

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಲ ಬಂದಂತೆ ಮಹಾತೇಜ ಗರುಡನು ಯಾರ
ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಅಂಡವನ್ನು ಒಡೆದು ಹೊರಬಂದನು.

01020005a ಅಗ್ನಿರಾಶಿರಿವೋದ್ಭಾಸನ್ನಮಿದ್ಧೋಽತಿಭಯಂಕರಃ|

01020005c ಪ್ರವೃದ್ಧಃ ಸಹಸಾ ಪಕ್ಷೀ ಮಹಾಕಾಯೋ ನಭೋಗತಃ||

ಅಗ್ನಿರಾಶಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಅತಿಭಯಂಕರವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ
ಪಕ್ಷಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಮಹಾಕಾಯನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಗಗನವನ್ನೇರಿದನು.

¹⁴⁷ ಮಗ ಅರುಣನು ತಾಯಿ ವಿನತೆಗೆತ್ತ ಶಾಪದ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವು ಈ ರೀತಿ
ಸತ್ಯವಾಯಿತು.

01020006a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶರಣಂ ಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ವಿಭಾವಸುಂ|

01020006c ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಬ್ರುವಂಶ್ಚೈನಮಾಸೀನಂ ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಂ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳು ವಿಭಾವಸುವಿನ
ಶರಣುಹೊಕ್ಕರು. ಕುಳಿತಿರುವ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ

ವಿನಂತಿಸಿದರು:

01020007a ಅಗ್ನೇ ಮಾ ತ್ವಂ ಪ್ರವರ್ಧಿಷ್ಠಾಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನೋ ನ ದಿಧಕ್ಷಸಿ|

01020007c ಅಸೌ ಹಿ ರಾಶಿಃ ಸುಮಹಾನ್ಸಮಿದ್ಧಸ್ತವ ಸರ್ಪತಿ||

“ಅಗ್ನಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಕಾಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಸುತ್ತೀಯೆ? ಈ ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ರಾಶಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ.”

01020008 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

01020008a ನೈತದೇವಂ ಯಥಾ ಯೂಯಂ ಮನ್ಯಧ್ವಮಸುರಾರ್ದನಾಃ|

01020008c ಗರುಡೋ ಬಲವಾನೇಷ ಮಮ ತುಲ್ಯಃ ಸ್ವತೇಜಸಾ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸುರಾರ್ದನರೇ! ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ನನ್ನ ಸರಿಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳ ಬಲವಾನ್ ಗರುಡ.”

01020009 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01020009a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತೋ ಗತ್ವಾ ಗರುಡಂ ವಾಗ್ಭಿರಸ್ತುವನ್|

01020009c ಅದೂರಾದಭ್ಯುಪೇತ್ತ್ಯನಂ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಗಣಾಸ್ತದಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದೇವತೆಗಳು

ಋಷಿಗಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಗರುಡನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ

ನಿಂತು ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು:

01020010a ತ್ವಂ ಋಷಿಸ್ತ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗಸ್ತ್ವಂ ದೇವಃ ಪತಗೇಶ್ವರಃ|

01020010c ತ್ವಂ ಪ್ರಭುಸ್ತಪನಪ್ರಖ್ಯಿಸ್ತ್ವಂ ನಸ್ಮಾಣಮನುತ್ತಮಂ||

01020011a ಬಲೋರ್ಮಿ ಮಾನ್ಸಾಧುರದೀನಸತ್ತ್ವಃ

ಸಮೃದ್ಧಿಮಾನ್ಸುಷ್ಟ್ರಸಹಸ್ವಮೇವ|

01020011c ತಪಃ ಶ್ರುತಂ ಸರ್ವಮಹೀನಕೀರ್ತೇ

ಅನಾಗತಂ ಚೋಪಗತಂ ಚ ಸರ್ವಂ||

01020012a ತ್ವಮುತ್ತಮಃ ಸರ್ವಮಿದಂ ಚರಾಚರಂ

ಗಭಸ್ತಿಭಿರ್ಭಾನುರಿವಾವಭಾಸಸೇ|

01020012c ಸಮಾಕ್ಷಿಪನ್ಬಾನುಮತಃ ಪ್ರಭಾಂ ಮುಹುಃ

ತ್ವಮಂತಕಃ ಸರ್ವಮಿದಂ ಧ್ರುವಾಧ್ರುವಂ||

01020013a ದಿವಾಕರಃ ಪರಿಕುಪಿತೋ ಯಥಾ ದಹೇತ್

ಪ್ರಜಾಸ್ತಥಾ ದಹಸಿ ಹುತಾಶನಪ್ರಭ|

01020013c ಭಯಂಕರಃ ಪ್ರಲಯ ಇವಾಗ್ನಿರುತ್ಥಿತೋ

ವಿನಾಶಯನ್ಯುಗಪರಿವರ್ತನಾಂತಕೃತ್||

01020014a ಖಿಗೇಶ್ವರಂ ಶರಣಮುಪಸ್ಥಿತಾ ವಯಂ

ಮಹೌಜಸಂ ವಿತಿಮಿರಮಭ್ರಗೋಚರಂ|

01020014c ಮಹಾಬಲಂ ಗರುಡಮುಪೇತ್ಯ ಖೇಚರಂ

ಪರಾವರಂ ವರದಮಜಯ್ಯವಿಕ್ರಮಂ||

“ಪತಗೇಶ್ವರ ! ನೀನು ಋಷಿ. ಮಹಾಭಾಗ. ನೀನು ದೇವ. ನೀನು ಪ್ರಭು
ಸೂರ್ಯನ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಿರಣ. ನಿನ್ನ ಸರಿಸಾಟಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.
ಬಲಶಾಲಿಯಾದರೂ ಸಾಧು ನೀನು. ಸತ್ವವು ನಿನ್ನ ಅಧೀನ. ನೀನು
ಸಮೃದ್ಧಿವಂತ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಸಹ. ನೀನು ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕ್ಷೀಣವಾಗದ

ಕೀರ್ತಿ. ಕೇಳಿದ್ದುದೆಲ್ಲವೂ, ನಡೆದುದೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತು
ನಡೆಯುವಂತಹುದೆಲ್ಲವೂ ನೀನೇ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಚರಾಚರಗಳಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೇ ಗ್ರಹಣಗೊಳಿಸುವ ನೀನು ಉತ್ತಮ.
ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿದ ನೀನು ನಿಶ್ಚಿತ
ಅನಿಶ್ಚಿತಗಳೆಲ್ಲವುದಕ್ಕೂ ಅಂತಕ. ಹೇಗೆ ಪರಿಕುಪಿತ ದಿವಾಕರನು
ಸುಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹುತಾಶನಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಯುಗವನ್ನು ವಿನಾಶಮಾಡಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನೇ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವ
ಭಯಂಕರ ಪ್ರಲಯಾಗ್ನಿಯಂತೆ ನಿಂತಿರುವೆ. ಖಗೇಶ್ವರ! ಮಹಾಜಸ!
ಮೋಡಗಳನ್ನೇರಿ ಚಲಿಸುವವನೇ! ಮಹಾಬಲ! ವಿಕ್ರಮ! ವಿಜಯ!
ವರದ! ಪರಾವರ! ಗರುಡ! ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.”

01020015a ಏವಂ ಸ್ತುತಃ ಸುಪರ್ಣಸ್ತು ದೇವೈಃ ಸರ್ಷಿಗಣೈಸ್ತದಾ|

01020015c ತೇಜಸಃ ಪ್ರತಿಸಂಹಾರಮಾತ್ಮನಃ ಸ ಚಕಾರ ಹ||

ಋಷಿಗಣಗಳ ಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳು ಈ ರೀತಿ ಸ್ತುತಿಸಲು ಸುಪರ್ಣನು
ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು-ಗಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ವಿನತೆ ಮತ್ತು ಗರುಡರು ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸರ್ಪಗಳು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಬಳಲುವುದು (೧-
೫). ಕದ್ದುವು ಮಳೆಸುರಿಸೆಂದು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು (೬-೧೫).

148₀₁₀₂₁₀₀₁ ಸೂತ ಉವಾಚ|

01021001a ತತಃ ಕಾಮಗಮಃ ಪಕ್ಷೀ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01021001c ಮಾತುರಂತಿಕಮಾಗಚ್ಛತ್ಪರಂ ತೀರಂ ಮಹೋದಧೇಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಮಹಾವೀರ, ಮಹಾಬಲ,
ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಸಾಗರದ ಇನ್ನೊಂದು
ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದನು.

01021002a ಯತ್ರ ಸಾ ವಿನತಾ ತಸ್ಮಿನ್ವಣಿತೇನ ಪರಾಜಿತಾ|

01021002c ಅತೀವ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಾ ದಾಸೀಭಾವಮುಪಾಗತಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಪಣವನ್ನು ಸೋತು ದಾಸೀಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಿನತೆಯು
ಅತೀವ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು.

01021003a ತತಃ ಕದಾಚಿದ್ವಿನತಾಂ ಪ್ರವಣಾಂ ಪುತ್ರಸನ್ನಿಧೌ|

148 ಈ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಅರುಣನನ್ನು
ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದೆ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಕೂರಿಸಿದುದು, ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನು ಜಗತ್ತನ್ನೇ
ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು
ಅಧ್ಯಾಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

01021003c ಕಾಲ ಆಹೂಯ ವಚನಂ ಕದ್ಮೂರಿದಮಭಾಷತ||

ನಂತರ ಒಮ್ಮೆ ಕದ್ಮುವು ವಿನತೆಯನ್ನು ಕರೆದು, ಪುತ್ರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01021004a ನಾಗಾನಾಮಾಲಯಂ ಭದ್ರೇ ಸುರಮ್ಯಂ ರಮಣೀಯಕಂ|

01021004c ಸಮುದ್ರಕುಕ್ಷಾವೇಕಾಂತೇ ತತ್ರ ಮಾಂ ವಿನತೇ ವಹ||

“ಭದ್ರೇ ವಿನತೇ! ಸಮುದ್ರ ತಳದಲ್ಲಿರುವ ರಮ್ಯವೂ ರಮಣೀಯವೂ ಆದ ನಾಗಗಳ ಆಲಯದ ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಿ.”

01021005a ತತಃ ಸುಪರ್ಣಮಾತಾ ತಾಮವಹತ್ಸರ್ಪಮಾತರಂ|

01021005c ಪನ್ನಗಾನ್ಗರುಡಶ್ಚಾಪಿ ಮಾತುರ್ವಚನಚೋದಿತಃ||

ಆಗ ಸುಪರ್ಣನ ಮಾತೆಯು ಸರ್ಪಗಳ ಮಾತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ತಾಯಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಗರುಡನು ಪನ್ನಗಗಳನ್ನೂ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಹೊರಟರು.

01021006a ಸ ಸೂರ್ಯಸ್ಯಾಭಿತೋ ಯಾತಿ ವೈನತೇಯೋ ವಿಹಂಗಮಃ|

01021006c ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಪರೀತಾಶ್ಚ ಮೂರ್ಛಿತಾಃ ಪನ್ನಗಾಭವನ್|

01021006e ತದವಸ್ಥಾನ್ಸುತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕದ್ಮೂಃ ಶಕ್ರಮಥಾಸ್ತುವತ್||

ಆ ವಿಹಂಗಮ ವೈನತೇಯನು ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆ ಏರುತ್ತಿರುವಾಗ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ತಾಗಿ ಪನ್ನಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು. ಮಕ್ಕಳ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕದ್ಮುವು ಶಕ್ರ ಇಂದ್ರನನ್ನು

ಸ್ತುತಿಸಿದಳು:

- 01021007a ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶ ನಮಸ್ತೇ ಬಲಸೂದನ|
- 01021007c ನಮುಚಿಘ್ನ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಶಚೀಪತೇ||
- 01021008a ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಸೂರ್ಯತಪ್ತಾನಾಂ ವಾರಿಣಾ ತ್ವಂ ಪ್ಲವೋ ಭವ|
- 01021008c ತ್ವಮೇವ ಪರಮಂ ತ್ರಾಣಮಸ್ಮಾಕಮಮರೋತ್ತಮ||
- 01021009a ಈಶೋ ಹ್ಯಸಿ ಪಯಃ ಸ್ರಷ್ಟುಂ ತ್ವಮನಲ್ಪಂ ಪುರಂದರ|
- 01021009c ತ್ವಮೇವ ಮೇಘಸ್ತ್ವಂ ವಾಯುಸ್ತ್ವಮಗ್ನಿವೈದ್ಯುತೋಽಂಬರೇ||
- 01021010a ತ್ವಮಭ್ರಘನವಿಕ್ಷೇಪ್ತಾ ತ್ವಾಮೇವಾಹುಃ ಪುನರ್ಭಾನಂ|
- 01021010c ತ್ವಂ ವಜ್ರಮತುಲಂ ಘೋರಂ ಘೋಷವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಬಲಾಹಕಃ||
- 01021011a ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಮೇವ ಲೋಕಾನಾಂ ಸಂಹರ್ತಾ ಚಾಪರಾಜಿತಃ|
- 01021011c ತ್ವಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತ್ವಮಾದಿತ್ಯೋ ವಿಭಾವಸುಃ||
- 01021012a ತ್ವಂ ಮಹದ್ಭೂತಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ತ್ವಂ ರಾಜಾ ತ್ವಂ ಸುರೋತ್ತಮಃ|
- 01021012c ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ವಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸ್ತ್ವಂ ದೇವಸ್ತ್ವಂ ಪರಾಯಣಂ||
- 01021013a ತ್ವಂ ಸರ್ವಮಮೃತಂ ದೇವ ತ್ವಂ ಸೋಮಃ ಪರಮಾರ್ಚಿತಃ|
- 01021013c ತ್ವಂ ಮುಹೂರ್ತಸ್ತಿಥಿಶ್ಚ ತ್ವಂ ಲವಸ್ತ್ವಂ ವೈ ಪುನಃ ಕ್ಷಣಃ||
- 01021014a ಶುಕ್ಲಸ್ತ್ವಂ ಬಹುಲಶ್ಚೈವ ಕಲಾ ಕಾಷ್ಠಾ ತ್ರುಟಿಸ್ತಥಾ|
- 01021014c ಸಂವತ್ಸರರ್ತವೋ ಮಾಸಾ ರಜನ್ಯಶ್ಚ ದಿನಾನಿ ಚ||
- 01021015a ತ್ವಮುತ್ತಮಾ ಸಗಿರಿವನಾ ವಸುಂಧರಾ
ಸಭಾಸ್ಕರಂ ವಿತಿಮಿರಮಂಬರಂ ತಥಾ|
- 01021015c ಮಹೋದಧಿಃ ಸತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಲಸ್ತಥಾ
ಮಹೋರ್ಮಿ ಮಾನ್ಯಹುಮಕರೋ ಝಷಾಲಯಃ||

01021016a ಮಹದ್ಯಶಸ್ವ ಮಿತಿ ಸದಾಭಿಪೂಜ್ಯಸೇ
ಮನೀಷಿಭಿರ್ಮು ದಿತಮನಾ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ|

01021016c ಅಭಿಷ್ಟುತಃ ಪಿಬಸಿ ಚ ಸೋಮಮಧ್ವರೇ
ವಷಟ್ಕೃತಾನ್ಯಪಿ ಚ ಹವೀಂಷಿ ಭೂತಯೇ||

01021017a ತ್ವಂ ವಿಪ್ರೈಃ ಸತತಮಿಹೇಜ್ಯಸೇ ಫಲಾರ್ಥಂ
ವೇದಾಂಗೇಷ್ಟತುಲಬಲೌಘ ಗೀಯಸೇ ಚ|

01021017c ತ್ವದ್ಧೇತೋರ್ಯ ಜನಪರಾಯಣಾ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾ
ವೇದಾಂಗಾನ್ಯಭಿಗಮಯಂತಿ ಸರ್ವವೇದೈಃ||

“ದೇವದೇವೇಶ! ನಿನಗೆ ನಮನಗಳು. ಬಲಸೂದನ! ನಿನಗೆ
ನಮನಗಳು. ನಮೂಚಿಘ್ನ! ನಿನಗೆ ನಮನಗಳು. ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ!
ಶಚೀಪತೇ! ನಿನಗೆ ನಮನಗಳು. ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ
ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಉಳಿಸು. ಅಮರೋತ್ತಮ! ನೀನೊಬ್ಬನೇ
ನಮ್ಮ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ತ್ರಾಣ. ಪುರಂದರ! ನೀನು ಮಳೆಯ ಪ್ರಭು ಮತ್ತು
ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಳೆಯನ್ನು ನೀನು ಸುರಿಸಬಲ್ಲೆ. ನೀನೇ ಮೋಡ, ನೀನೇ
ವಾಯು, ಮತ್ತು ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಮಿಂಚೂ ನೀನೇ.
ಮೋಡಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸುವವನೂ ನೀನೇ, ಮೋಡಗಳನ್ನು
ಒಟ್ಟುಮಾಡುವವನೂ ನೀನೇ. ಘೋರವಾಗಿ ಗುಡುಗಿ ಘೋಷಗೈಯುವ
ಮೋಡಗಳೂ ನೀನೇ. ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನೂ ಮತ್ತು
ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ನೀನೇ. ನೀನು ಅಪರಾಜಿತ.
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಯೋತಿ ನೀನು. ಮತ್ತು ನೀನೇ ಆದಿತ್ಯ,

ವಿಭಾವಸು. ನೀನೊಂದು ಮಹಾ ಅದ್ಭುತ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ನೀನು
 ರಾಜ, ನೀನು ಸುರೋತ್ತಮ, ನೀನು ವಿಷ್ಣು, ನೀನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ, ನೀನು
 ದೇವ ಮತ್ತು ಪರಾಯಣನೂ ನೀನೇ. ದೇವ ! ನಿನ್ನ ಸರ್ವವೂ ಅಮೃತ.
 ನೀನು ಪರಮಾರ್ಚಿತ ಸೋಮ. ಮುಹೂರ್ತ, ತಿಥಿ, ಲವ ಮತ್ತು ಕ್ಷಣ
 ಇವೆಲ್ಲವೂ ನೀನೇ. ಶುಕ್ಲವೂ ನೀನೇ, ಬಹುಲವೂ ನೀನೇ. ಕಾಲ, ಕಾಷ್ಠ
 ಮತ್ತು ತ್ರುಟಿಗಳೂ ನೀನೇ. ಸಂವತ್ಸರವೂ ನೀನೇ, ಮಾಸ, ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು
 ಹಗಲು ಕೂಡ ನೀನೇ. ಗಿರಿವನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉತ್ತಮ
 ವಸುಂಧರೆಯೂ ನೀನೇ. ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ಭಾಸ್ಕರನಿರುವ
 ಅಂಬರವೂ ನೀನೇ. ಮಹಾ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳ, ಮಕರಗಳ ಮತ್ತು
 ಅಂಥಹ ಇತರ ಜೀವಿಗಳ ಆಲಯ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರವೂ ನೀನೇ.
 ಮುದಿತ ಮನಸ್ಕು ಮನೀಷಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸದಾ
 ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾ ಯಶಸ್ವಿ ನೀನು. ಅದ್ವರಗಳಲ್ಲಿ
 ವಷಟ್ಕರಣ ಮಾಡಿ ನೀಡುವ ಸೋಮದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸೇವಿಸುವ
 ಅಗ್ರನು ನೀನು. ಫಲಾರ್ಥಿ ವಿಪ್ರರಿಂದ ಸತತವಾಗಿ
 ಯಾಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ನೀನು. ಅತುಲಬಲಶಾಲಿ ! ವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ
 ನೀನು ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು
 ದ್ವಿಜೇಂದ್ರರು ಸರ್ವ ವೇದ ವೇದಾಂಗಗಳ ಪರಾಯಣ
 ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
 ಏಕವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ |

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಇಂದ್ರನು ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಪುನಃಶ್ಚೇತರಿಸಿದುದು (೧-೫).

01022001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01022001a ಏವಂ ಸ್ತುತಸ್ತದಾ ಕದ್ವ್ಯಾ ಭಗವಾನ್ ಹರಿವಾಹನಃ|

01022001c ನೀಲಜೀಮೂತಸಂಘಾತ್ಯೈರ್ವ್ಯೋಮ ಸರ್ಪಂ ಸಮಾವೃಣೋತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಕದ್ರುವಿನಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವಾನ್
ಹರಿವಾಹನನು ಆಕಾಶವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದನು.

01022002a ತೇ ಮೇಘಾ ಮುಮುಚುಸ್ತೋಯಂ ಪ್ರಭೂತಂ ವಿದ್ಯುದುಜ್ಜ್ವಲಾಃ|

01022002c ಪರಸ್ಪರಮಿವಾತ್ಯರ್ಥಂ ಗರ್ಜಂತಃ ಸತತಂ ದಿವಿ||

“ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ” ಎಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಆ ಮೇಘಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಸತತವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ತಾಗಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿ ಗುಡುಗಿದವು.

01022003a ಸಂಘಾತಿತಮಿವಾಕಾಶಂ ಜಲದೈಃ ಸುಮಹಾದ್ಭುತೈಃ|

01022003c ಸೃಜದ್ಭಿರತುಲಂ ತೋಯಮಜಸ್ರಂ ಸುಮಹಾರವೈಃ||

ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಹಾಗೆ ಸುಮಹಾದ್ಭುತ ಅತುಲ
ನೀರನ್ನು ಮಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಸುರಿಸಿದವು.

01022004a ಸಂಪ್ರನೃತ್ಯಮಿವಾಕಾಶಂ ಧಾರೋರ್ಮಿ ಭಿರನೇಕಶಃ|

01022004c ಮೇಘಸ್ತನಿತನಿಘೋಷಮಂಬರಂ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಅನೇಕ ಮಿಂಚು ಗುಡುಗುಗಳಿಂದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರಲು
ಅಂಬರವು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01022005a ನಾಗಾನಾಮುತ್ತಮೋ ಹರ್ಷಸ್ತದಾ ವರ್ಷತಿ ವಾಸವೇ|

01022005c ಆಪೂರ್ಯತ ಮಹೀ ಚಾಪಿ ಸಲಿಲೇನ ಸಮಂತತಃ||

ವಾಸವನು ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾಗಗಳು ತುಂಬಾ
ಹರ್ಷಿತಗೊಂಡವು ಮತ್ತು ಮಹಿಯೂ ಕೂಡ ಶೀತಲ ಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ
ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೩

ಗರುಡನು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ದ್ವೀಪವೊಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದುದು (೧-೫).
ತಮ್ಮ ದಾಸತ್ವದ ಕಾರಣವನ್ನು ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತೆಯು ವಿವರಿಸಿದುದು
(೬-೧೦). ದಾಸತ್ವದ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸರ್ಪಗಳು ಗರುಡನಲ್ಲಿ
ಅಮೃತವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧೧-೧೨).

01023001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01023001a ಸುಪರ್ಣೇನೋಹ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ಜಗ್ಮುಸ್ತಂ ದೇಶಮಾಶು ವೈ|

01023001c ಸಾಗರಾಂಬುಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಪಕ್ಷಿಸಂಘನಿನಾದಿತಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಪರ್ಣನಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗಗಳು ಸಾಗರದ ನೀರನ್ನು ದಾಟಿ ಪಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ದ್ವೀಪವನ್ನು ತಲುಪಿದವು.

01023002a ವಿಚಿತ್ರಫಲಪುಷ್ಪಾಭಿವರ್ತನರಾಜಿಭಿರಾವೃತಂ|

01023002c ಭವನೈರಾವೃತಂ ರಮ್ಭೈಸ್ತಥಾ ಪದ್ಮಾಕರೈರಪಿ||

ಅದು ವಿಚಿತ್ರ ಫಲ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ವನರಾಶಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಹಾಗೂ ರಮ್ಯ ಭವನ ಪದ್ಮಾಕರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

01023003a ಪ್ರಸನ್ನಸಲಿಲೈಶ್ಚಾಪಿ ಹೃದೈಶ್ಚಿತ್ರೈರ್ವಿಭೂಷಿತಂ|

01023003c ದಿವ್ಯಗಂಧವಹೈಃ ಪುಣ್ಯೈರ್ಮಾರುತೈರುಪವೀಜಿತಂ||

ಅದು ಪ್ರಸನ್ನ ಜಲದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸುಂದರ ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಸೂಸುವ ಪುಣ್ಯ ಮಾರುತದಿಂದ ಪುನರ್ಜೀವನಗೊಂಡಿತ್ತು.

01023004a ಉಪಜಿಘ್ರದ್ಭಿರಾಕಾಶಂ ವೃಕ್ಷೈರ್ಮಲಯಜೈರಪಿ|

01023004c ಶೋಭಿತಂ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿ ಮುಂಚದ್ಭಿರ್ಮಾರುತೋದ್ಧೃತೈಃ||

ಮಲಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುವಂತಿರುವ ಸುಂದರ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು

ಸುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01023005a ಕಿರದ್ಭಿರಿವ ತತ್ರಸ್ಥಾನಾಗಾನ್ಪುಷ್ಪಾಂಬುವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

01023005c ಮನಃಸಂಹರ್ಷಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಪ್ರಿಯಂ|

01023005e ನಾನಾಪಕ್ಷಿರುತಂ ರಮ್ಯಂ ಕದ್ರೂಪುತ್ರಪ್ರಹರ್ಷಣಂ||

ಅಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೇ ನೀರಿನಂತೆ ಸುರಿಸಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು
ನೀಡುವ, ಪುಣ್ಯಪ್ರದ, ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರ, ನಾನಾ
ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲರವಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಕದ್ರು
ಪುತ್ರರನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸಿತು.

01023006a ತತ್ತೇ ವನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಜಹ್ಯುಃ ಪನ್ನಗಾ ಮುದಾ|

01023006c ಅಬ್ರುವಂಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಸುಪರ್ಣಂ ಪತಗೋತ್ತಮಂ||

ಆ ವನವನ್ನು ಸೇರಿದ ನಾಗಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಮುದಿತರಾದರು ಮತ್ತು
ಪತಗೋತ್ತಮ ಮಹಾವೀರ ಸುಪರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

01023007a ವಹಾಸ್ಮಾನಪರಂ ದ್ವೀಪಂ ಸುರಮ್ಯಂ ವಿಪುಲೋದಕಂ|

01023007c ತ್ವಂ ಹಿ ದೇಶಾನ್ಬಹೂನ್ಮಮ್ಯಾನ್ವತನ್ವಶ್ಯಸಿ ಖೇಚರ||

“ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಪುಲವಾಗಿ ನೀರಿರುವ ಸುರಮ್ಯ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು
ಕರೆದೊಯ್ಯಿ. ನೀನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಬರುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ರಮ್ಯ
ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು.”

01023008a ಸ ವಿಚಿಂತ್ಯಾಬ್ರವೀತ್ಪಕ್ಷೀ ಮಾತರಂ ವಿನತಾಂ ತದಾ|

01023008c ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಮಯಾ ಮಾತಃ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಸರ್ಪಭಾಷಿತಂ||

ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಮಾತೆ ವಿನತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:
“ಮಾತೆ! ಈ ಸರ್ಪಗಳು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಏಕೆ
ಮಾಡಬೇಕು?”

01023009 ವಿನತೋವಾಚ|

01023009a ದಾಸೀಭೂತಾಸ್ಮ್ಯನಾರ್ಯಾಯಾ ಭಗಿನ್ಯಾಃ ಪತಗೋತ್ತಮ|

01023009c ಪಣಂ ವಿತಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಸರ್ಪೈರುಪಧಿನಾ ಕೃತಂ||

ವಿನತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪತಗೋತ್ತಮ! ಸರ್ಪಗಳ ಮೋಸದಿಂದ
ನಾನು ಪಣವನ್ನು ಸೋತು ನನ್ನ ಪತಿಯ ಎರಡನೇ ಪತ್ನಿ ನನ್ನ
ಸಹೋದರಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

01023010 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01023010a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಕಥಿತೇ ಮಾತ್ರಾ ಕಾರಣೇ ಗಗನೇಚರಃ|

01023010c ಉವಾಚ ವಚನಂ ಸರ್ಪಾಂಸ್ತೇನ ದುಃಖೇನ ದುಃಖಿತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾಯಿಯಿಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದ
ಗಗನೇಚರನು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01023011a ಕಿಮಾಹೃತ್ಯ ವಿದಿತ್ವಾ ವಾ ಕಿಂ ವಾ ಕೃತ್ವೇಹ ಪೌರುಷಂ|

01023011c ದಾಸ್ಯಾದ್ವೋ ವಿಪ್ರಮುಚ್ಯೇಯಂ ಸತ್ಯಂ ಶಂಸತ ಲೇಲಿಹಾಃ||

“ಸರ್ಪಗಳೇ! ಏನನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದರಿಂದ, ಅಥವಾ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರಿಂದ, ಅಥವಾ ಎಂಥಹ ಪೌರುಷ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ದಾಸತ್ವದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಬಹುದು ಹೇಳಿ.”

01023012a ಶ್ರುತ್ವಾ ತಮಬ್ರುವನ್ಸರ್ಪಾ ಆಹರಾಮೃತಮೋಜಸಾ|

01023012c ತತೋ ದಾಸ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರಮೋಕ್ಷೋ ಭವಿತಾ ತವ ಖೇಚರ||

ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸರ್ಪಗಳು “ಖೇಚರ!

ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಅಮೃತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಆಗ ನೀವು ದಾಸತ್ವದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವಿರಿ” ಎಂದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೪

ಗರುಡನು ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಹೊರಡುವುದು, ಏನತೆಯು ಅವನಿಗೆ

ನಿಷಾದರನ್ನು ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು

ತಿನ್ನಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೊಡುವುದು (೧-೯).

ಗರುಡನು ನಿಷಾದರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವುದು (೧೦-೧೫).

01024001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01024001a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಗರುಡಃ ಸರ್ಪೈಸ್ತತೋ ಮಾತರಮಬ್ರವೀತ್|

01024001c ಗಚ್ಛಾಮೃತಮಾಹರ್ತುಂ ಭಕ್ಷ್ಯಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ಪಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಗರುಡನು ಮಾತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಏನನ್ನಾದರೂ ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಏನನ್ನು ತಿನ್ನಲಿ ಹೇಳು.”

01024002 ವಿನತೋವಾಚ|

01024002a ಸಮುದ್ರಕುಕ್ಷಾವೇಕಾಂತೇ ನಿಷಾದಾಲಯಮುತ್ತಮಂ|

01024002c ಸಹಸ್ರಾಣಾಮನೇಕಾನಾಂ ತಾನ್ಭುಕ್ತ್ವಾಮೃತಮಾನಯ||

ವಿನತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸಮುದ್ರಕುಕ್ಷದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನಿಷಾದಾಲಯವಿದೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅವರನ್ನು ತಿಂದು ಅಮೃತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

01024003a ನ ತು ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಹಂತುಂ ಕಾರ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಕಥಂ ಚನ|

01024003c ಅವಧ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯನಲೋಪಮಃ||

ಆದರೆ ಎಂದೂ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ. ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವಧ್ಯ. ಅವನು ಬೆಂಕಿಯ ಹಾಗೆ.

01024004a ಅಗ್ನಿರಕೋ ವಿಷಂ ಶಸ್ತ್ರಂ ವಿಪ್ರೋ ಭವತಿ ಕೋಪಿತಃ|

01024004c ಭೂತಾನಾಮಗ್ರಭುಗ್ವಿಪ್ರೋ ವರ್ಣಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪಿತಾ ಗುರುಃ||

ಕುಪಿತ ವಿಪ್ರನು ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ವಿಷ ಅಥವಾ ಹರಿತ ಶಸ್ತ್ರದ ಸಮಾನ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಪ್ರನು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪಿತ ಮತ್ತು ಗುರುವಿನಂತೆ ಅವನ ಸ್ಥಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.”

01024005 ಗರುಡ ಉವಾಚ|

01024005a ಯಥಾಹಮಭಿಜಾನೀಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಲಕ್ಷಣೈಃ ಶುಭೈಃ|

01024005c ತನ್ಮೈ ಕಾರಣತೋ ಮಾತಃ ಪೃಚ್ಛತೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತೆ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಹೇಳು. ಅವರ ಶುಭ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವು?”

01024006 ವಿನತೋವಾಚ|

01024006a ಯಸ್ತೇ ಕಂಠಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ನಿಗೀರ್ಣಂ ಬಡಿಶಂ ಯಥಾ|

01024006c ದಹೇದಂಗಾರವತ್ಪುತ್ರ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಯಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಂ||

ವಿನತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪುತ್ರ! ಗಂಟಲು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೀನುಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸುವ ಕೊಕ್ಕೆಯ ಹಾಗೆ ಪೀಡಿಸುವವನು ಅಥವಾ ಬಿಸಿ ಕೆಂಡದಂತೆ ಸುಡುವವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭನೆಂದು ತಿಳಿ.”

01024007 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01024007a ಪ್ರೋವಾಚ ಚೈನಂ ವಿನತಾ ಪುತ್ರಹಾರ್ದಾದಿದಂ ವಚಃ|

01024007c ಜಾನಂತ್ಯಪ್ಯತುಲಂ ವೀರ್ಯಮಾಶೀರ್ವಾದಸಮನ್ವಿತಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗನ ಅತುಲ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ
ವಿನತೆಯು ಹಾರ್ದಿಕವಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು:

01024008a ಪಕ್ಷೌ ತೇ ಮಾರುತಃ ಪಾತು ಚಂದ್ರಃ ಪೃಷ್ಠಂ ತು ಪುತ್ರಕ|

01024008c ಶಿರಸ್ತು ಪಾತು ತೇ ವಹ್ನಿಭಾಸ್ಕರಃ ಸರ್ವಮೇವ ತು||

“ಪಕ್ಷಿಯೇ! ಮಾರುತಗಳು ನಿನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಚಂದ್ರನು ನಿನ್ನ
ಬೆನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಅಗ್ನಿಯು ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾಸ್ಕರನು ನಿನ್ನ
ಸರ್ವವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

01024009a ಅಹಂ ಚ ತೇ ಸದಾ ಪುತ್ರ ಶಾಂತಿಸ್ವಸ್ತಿಪರಾಯಣಾ|

01024009c ಅರಿಷ್ಟಂ ವ್ರಜ ಪಂಥಾನಂ ವತ್ಸ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ||

ಪುತ್ರ! ನಾನೂ ಕೂಡ ಸದಾ ಶಾಂತಿಸ್ವಸ್ತಿಪರಾಯಣಳಾಗಿ ನಿನ್ನ
ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ವತ್ಸ! ನಿನ್ನ
ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಿ.”

01024010a ತತಃ ಸ ಮಾತುರ್ವಚನಂ ನಿಶಮ್ಯ

ವಿತತ್ಯ ಪಕ್ಷೌ ನಭ ಉತ್ಪಪಾತ|

01024010c ತತೋ ನಿಷಾದಾನ್ಬಲವಾನುಪಾಗಮದ್

ಬುಭುಕ್ಷಿತಃ ಕಾಲ ಇವಾಂತಕೋ ಮಹಾನ್||

ಮಾತುರ್ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನು ರೆಕ್ಕೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹರಡಿ
ನಭವನ್ನೇರಿದನು. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಲವಂತನು
ಅಂತಕ ಮಹಾ ಕಾಲನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿಷಾದರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

01024011a ಸ ತಾನ್ನಿಷಾದಾನುಪಸಂಹರಂಸ್ತದಾ

ರಜಃ ಸಮುದ್ಧಯ ನಭಹಸ್ಪುಶಂ ಮಹತ್|

01024011c ಸಮುದ್ರಕುಕ್ಷೌ ಚ ವಿಶೋಷಯನ್ವಯಃ

ಸಮೀಪಗಾನ್ಭೂಮಿಧರಾನ್ವಿಚಾಲಯನ್||

ಆ ನಿಷಾದರನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಅವನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಧೂಳಿನ ಭಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಸಮುದ್ರದ ತಳದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರದ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ವೃಕ್ಷಗಳು ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01024012a ತತಃ ಸ ಚಕ್ರೇ ಮಹದಾನನಂ ತದಾ

ನಿಷಾದಮಾರ್ಗಂ ಪ್ರತಿರುಧ್ಯ ಪಕ್ಷಿರಾಟ್|

01024012c ತತೋ ನಿಷಾದಾಸ್ತ್ವರಿತಾಃ ಪ್ರವವ್ರಜುಃ

ಯತೋ ಮುಖಿಂ ತಸ್ಯ ಭುಜಂಗಭೋಜಿನಃ||

ಅನಂತರ ಆ ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ತನ್ನ ಅಗಲ ಬಾಯಿಯನ್ನು ನಿಷಾದರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು; ನಿಷಾದರು ಆ ಭುಜಂಗಭೋಜಿನಿಯ ಬಾಯಿಯೆಡೆಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು.

01024013a ತದಾನನಂ ವಿವೃತಮತಿಪ್ರಮಾಣವತ್

ಸಮಭ್ಯಯುರ್ಗಗನಮಿವಾದಿತಾಃ ಖಿಗಾಃ|

01024013c ಸಹಸ್ರಶಃ ಪವನರಜೋಭ್ರಮೋಹಿತಾ

ಮಹಾನಿಲಪ್ರಚಲಿತಪಾದಪೇ ವನೇ||

ಭಯಭರಿತ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೆದರಿ ಗಗನವನ್ನೇರುವಂತೆ ಅವರು ಅವನ ಅಗಲ ಬಾಯಿಯಬಳಿ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿದರು. ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧೂಳಿನ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಅವರು ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ತರುಬಲ್ಪಟ್ಟ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಅವನ ಬಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು.

01024014a ತತಃ ಖಿಗೋ ವದನಮಮಿತ್ರತಾಪನಃ

ಸಮಾಹರತ್ಪರಿಚಪಲೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01024014c ನಿಷಾದಯನ್ಬಹುವಿಧಮತ್ಸ್ಯ ಭಕ್ಷಿಣೋ

ಬುಭುಕ್ಷಿತೋ ಗಗನಚರೇಶ್ವರಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಯಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶತ್ರುತಾಪನ ಮಹಾಬಲಿ ಪಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಹುವಿಧದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಆ ನಿಷಾದ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ

ಚತುರ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನುಂಗಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಗರುಡನು

ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುವುದು (೧-೫). ತಂದೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು
(೬-೯). ಆನೆ-ಕಚ್ಚಪರ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತ (೧೦-೨೫). ಗರುಡನು ಆನೆ-
ಕಚ್ಚಪರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾರಿದುದು (೨೬-೩೦).

01025001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01025001a ತಸ್ಯ ಕಂಠಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ|

01025001c ದಹನ್ದೀಪ್ತ ಇವಾಂಗರಸ್ತಮುವಾಚಾಂತರಿಕ್ಷಗಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪತ್ನಿಸಹಿತ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನ
ಗಂಟಲನ್ನು ಸೇರಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡದಹಾಗೆ
ಸುಡುತ್ತಿರಲು ಆ ಅಂತರಿಕ್ಷಗನು ಅವನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01025002a ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ಏನಿರ್ಗಚ್ಛ ತೂರ್ಣಮಾಸ್ಯಾದಪಾವೃತಾತ್|

01025002c ನ ಹಿ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಧ್ಯಃ ಪಾಪೇಷ್ಟಪಿ ರತಃ ಸದಾ||

“ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ನಿನಗಾಗಿ ನನ್ನ ಬಾಯಿಯನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತೇನೆ. ತಕ್ಷಣವೇ
ಹೊರಗೆ ಬಾ. ಸದಾ ಪಾಪ-ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನಾಗಿದ್ದರೂ
ಸಹ ನಾನು ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ವಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01025003a ಬ್ರುವಾಣಮೇವಂ ಗರುಡಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಮಭಾಷತ|

01025003c ನಿಷಾದೀ ಮಮ ಭಾರ್ಯೆಯಂ ನಿರ್ಗಚ್ಛತು ಮಯಾ ಸಹ||

ಗರುಡನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಸಹ ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ
ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ನಿಷದಿಯೂ ಹೊರಬರಲಿ.”

01025004 ಗರುಡ ಉವಾಚ|

01025004a ಏತಾಮಪಿ ನಿಷಾದೀಂ ತ್ವಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯಾಶು ನಿಷ್ಪತ|

01025004c ತೂರ್ಣಂ ಸಂಭಾವಯಾತ್ಮಾನಮಜೀರ್ಣಂ ಮಮ ತೇಜಸಾ||

ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಷದಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೂಡಲೇ ಹೊರಬೀಳು. ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಜೀರ್ಣವಾಗಿರದೇ ಇದ್ದ ನೀವು ತಡಮಾಡದೇ ನಿಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.”

01025005 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01025005a ತತಃ ಸ ವಿಪ್ರೋ ನಿಷ್ಯಾಂತೋ ನಿಷಾದೀಸಹಿತಸ್ತದಾ|

01025005c ವರ್ಧಯಿತ್ವಾ ಚ ಗರುಡಮಿಷ್ಟಂ ದೇಶಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ವಿಪ್ರನು ನಿಷದಿಯ ಸಹಿತ ಹೊರಬಂದನು ಮತ್ತು ಗರುಡನಿಗೆ ಕೃತಘ್ನತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತನಗಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

01025006a ಸಹಭಾರ್ಯೇ ವಿನಿಷ್ಯಾಂತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ವಿಪ್ರೇ ಸ ಪಕ್ಷಿರಾಟ್|

01025006c ವಿತತ್ಯ ಪಕ್ಷಾವಾಕಾಶಮುತ್ಪಪಾತ ಮನೋಜವಃ||

ವಿಪ್ರನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಸಹಿತ ಹೊರಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಆ ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿ ಗಗನವನ್ನೇರಿದನು.

01025007a ತತೋಽಪಶ್ಯತ್ಸ ಪಿತರಂ ಪೃಷ್ಠಶ್ಚಾಖ್ಯಾತವಾನ್ಪಿತುಃ|

01025007c ಅಹಂ ಹಿ ಸರ್ಪೈಃ ಪ್ರಹಿತಃ ಸೋಮಮಾಹರ್ತುಮುದ್ಯತಃ|

01025007e ಮಾತುರ್ದಾಸ್ಯವಿಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಮಾಹರಿಷ್ಯೇ ತಮದ್ಯ ವೈ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಹೇಳಿದನು:

“ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ಸೋಮವನ್ನು ತರಲು ಹೊರಟಿರುವೆ. ಅದನ್ನು ತಂದು ಇಂದು ನಾನು ತಾಯಿಗೆ ದಾಸತ್ವದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ದೊರಕಿಸುತ್ತೇನೆ.

01025008a ಮಾತ್ರಾ ಚಾಸ್ಮಿ ಸಮಾದಿಷ್ಟೋ ನಿಷಾದಾನ್ಭಕ್ಷಯೇತಿ ವೈ|

01025008c ನ ಚ ಮೇ ತೃಪ್ತಿರಭವದ್ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ನಿಷಾದರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು ತಾಯಿಯು ಹೇಳಿದಳು. ಅವರನ್ನು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಸಿದನಾದರೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

01025009a ತಸ್ಮಾದ್ಭೋಕ್ತವ್ಯಮಪರಂ ಭಗವನ್ವ ದಿಶಸ್ವ ಮೇ|

01025009c ಯದ್ಭಕ್ತ್ವಾ ಮೃತಮಾಹರ್ತುಂ ಸಮರ್ಥಃ ಸ್ಯಾಮಹಂ ಪ್ರಭೋ||

ಭಗವನ್! ಪ್ರಭೋ! ಭುಂಜಿಸಿ ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುವಂತೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಭೋಜನವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡು.”

01025010 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

01025010a ಆಸೀದ್ವಿಭಾವಸುರ್ನಾಮ ಮಹರ್ಷಿಃ ಕೋಪನೋ ಭೃಶಂ|

01025010c ಭ್ರಾತಾ ತಸ್ಯಾನುಜಶ್ಚಾಸೀತ್ಸುಪ್ರತೀಕೋ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ವಿಭಾವಸು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಕೋಪಸ್ವಭಾವದ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ
ಸುಪ್ರತೀಕನೆಂಬ ತಮ್ಮನಿದ್ದನು.

01025011a ಸ ನೇಚ್ಛತಿ ಧನಂ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹೈಕಸ್ಥಂ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01025011c ವಿಭಾಗಂ ಕೀರ್ತಯತ್ಯೇವ ಸುಪ್ರತೀಕೋಽಥ ನಿತ್ಯಶಃ||

01025012a ಅಥಾಬ್ರವೀಚ್ಛ ತಂ ಭ್ರಾತಾ ಸುಪ್ರತೀಕಂ ವಿಭಾವಸುಃ|

ಮಹಾಮುನಿ ಸುಪ್ರತೀಕನು ಅಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಇಡಲು ಇಚ್ಛಿಸದೇ
ಅದರ ವಿಭಜನೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ
ವಿಭಾವಸುವು ತಮ್ಮ ಸುಪ್ರತೀಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01025012c ವಿಭಾಗಂ ಬಹವೋ ಮೋಹಾತ್ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ನಿತ್ಯದಾ|

01025012e ತತೋ ವಿಭಕ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ನಾದ್ರಿಯಂತೇಽರ್ಥಮೋಹಿತಾಃ||

“ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಮೋಹದಿಂದ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸದಾ
ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಭಜನೆಯಾದ ನಂತರ
ಅರ್ಥಮೋಹಿತರಾಗಿ ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

01025013a ತತಃ ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾನ್ಮೂಡಾನ್ ಪೃಥಗ್ಭೂತಾನ್ಸ್ವಕೈರ್ಧನೈಃ|

01025013c ವಿದಿತ್ವಾ ಭೇದಯಂತೈತಾನಮಿತ್ರಾ ಮಿತ್ರರೂಪಿಣಃ||

ಅವರು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಶತ್ರುಗಳು
ಮಿತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅದೇ ಧನದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ
ದೊಡ್ಡ ಬಿರುಕನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

01025014a ವಿದಿತ್ವಾ ಚಾಪರೇ ಭಿನ್ನಾನಂತರೇಷು ಪತಂತ್ಯಥ|

01025014c ಭಿನ್ನಾನಾಮತುಲೋ ನಾಶಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಇನ್ನೂ ದೂರವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಇತರರು ಅವರ ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದ ಸಹೋದರರು ಬೇಗನೇ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

01025015a ತಸ್ಮಾಚ್ಚೈವ ವಿಭಾಗಾರ್ಥಂ ನ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಪಂಡಿತಾಃ|

01025015c ಗುರುಶಾಸ್ತ್ರೇ ನಿಬದ್ಧಾನಾಮನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಶಂಕಿನಾಂ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಬದ್ಧ ಪಂಡಿತರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವವರ ನಡುವೆ ಅರ್ಥವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

01025016a ನಿಯಂತುಂ ನ ಹಿ ಶಕ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಭೇದತೋ ಧನಮಿಚ್ಛಸಿ|

01025016c ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಸುಪ್ರತೀಕ ಹಸ್ತಿತ್ವಂ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಆದರೆ ಸುಪ್ರತೀಕ! ಧನವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಒಂದು ಆನೆಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

01025017a ಶಪ್ತಸ್ತೇವಂ ಸುಪ್ರತೀಕೋ ವಿಭಾವಸುಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

01025017c ತ್ವಮಪ್ಯಂತರ್ಜಲಚರಃ ಕಚ್ಛಪಃ ಸಂಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಈ ರೀತಿ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಪ್ರತೀಕನು ವಿಭಾವಸುವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನೂ ಕೂಡ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಆಮೆಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

01025018a ಏವಮನ್ಯೋನ್ಯಶಾಪಾತ್ತೌ ಸುಪ್ರತೀಕವಿಭಾವಸೂ|

01025018c ಗಜಕಚ್ಚಪತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾವರ್ಥಾರ್ಥಂ ಮೂಢಚೇತಸೌ||

ಈ ರೀತಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಮೂಢಚೇತಸ ಸುಪ್ರತೀಕ ಮತ್ತು ವಿಭಾವಸು ಇಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತು ಗಜ-ಕಚ್ಚಪ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

01025019a ರೋಷದೋಷಾನುಷಂಗೇಣ ತೀರ್ಯಗ್ರೋನಿಗತಾವಪಿ|

01025019c ಪರಸ್ಪರದ್ವೇಷರತೌ ಪ್ರಮಾಣಬಲದರ್ಪಿತೌ||

ರೋಷದೋಷದಿಂದ ಕೀಳುಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರವರ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಲದಿಂದ ದರ್ಪಿತ ಅವರಿರ್ವರೂ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

01025020a ಸರಸ್ಯಸ್ಮಿನ್ಮಹಾಕಾಯೌ ಪೂರ್ವವೈರಾನುಸಾರಿಣೌ|

01025020c ತಯೋರೇಕತರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸಮುಪೈತಿ ಮಹಾಗಜಃ||

ಆ ಈರ್ವರು ಮಹಾಕಾಯರು ಈ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂರ್ವ ವೈರತ್ವವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡು ! ಆ ಸುಂದರ ಮಹಾಗಜವು ನೀರಿನಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ.

01025021a ತಸ್ಯ ಬೃಂಹಿತಶಬ್ದೇನ ಕೂರ್ಮೋಽಪ್ಯಂತರ್ಜಲೇಶಯಃ|

01025021c ಉತ್ಥಿತೋಽಸೌ ಮಹಾಕಾಯಃ ಕೃತ್ಸುಂ ಸಂಕ್ಷೋಭಯನ್ಸರಃ||

ಅವನ ಕೂಗಿನ ಶಬ್ದದಿಂದ ನೀರಿನ ಒಳಗಿದ್ದ ಮಹಾಕಾಯ ಆಮೆಯು

ಸರೋವರವನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಿದೆ.

01025022a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವೇಷ್ಟಿತಕರಃ ಪತತ್ಯೇಷ ಗಜೋ ಜಲಂ|

01025022c ದಂತಹಸ್ತಾಗ್ರಲಾಂಗೂಲಪಾದವೇಗೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ವೀರ ಆನೆಯು ತನ್ನ ದಂತ, ಸೊಂಡಿಲು, ಮತ್ತು ಬಾಲಗಳನ್ನು ಸುರುಳಿಸುತ್ತಿ ವೇಗದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆ.

01025023a ತಂ ವಿಕ್ಷೋಭಯಮಾಣಂ ತು ಸರೋ ಬಹುರುಷಾಕುಲಂ|

01025023c ಕೂರ್ಮೋಽಪ್ಯಭ್ಯುದ್ಯತಶಿರಾ ಯುದ್ಧಾಯಾಭ್ಯೇತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಮೀನುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸರೋವರವನ್ನು ಅದು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ವೀರ ಆಮೆಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದೆ.

01025024a ಷಡುಚ್ಛ್ರಿತೋ ಯೋಜನಾನಿ ಗಜಸ್ತದ್ವಿ ಗುಣಾಯತಃ|

01025024c ಕೂರ್ಮಸ್ತ್ರಿಯೋಜನೋತ್ಸೇಧೋ ದಶಯೋಜನಮಂಡಲಃ||

ಆ ಅನೆಯ ಎತ್ತರ ಆರು ಯೋಜನ ಮತ್ತು ಪರಿಧಿಯು ಅದರ ಎರಡರಷ್ಟು. ಆಮೆಯೂ ಕೂಡ ಮೂರು ಯೋಜನ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಅದರ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದೆ.

01025025a ತಾವೇತೌ ಯುದ್ಧಸಮ್ಮತ್ತೌ ಪರಸ್ಪರಜಯೈಷಿಣೌ|

01025025c ಉಪಯುಜ್ಯಾಶು ಕರ್ಮೇದಂ ಸಾಧಯೇಪ್ಸಿತಮಾತ್ಮನಃ||

ಈ ರೀತಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಹಠದಿಂದ ಯುದ್ಧನಿರತರಾದ

ಇವರಿರ್ವರನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸು.””

01025026 ಸೂತ ಉವಾಚ

01025026a ಸ ತತ್ ಶೃತ್ವಾ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಮವೇಗೋಽಂತರಿಕ್ಷಗಃ|

01025026c ನಖೇನ ಗಜಮೇಕೇನ ಕೂರ್ಮಮೇಕೇನ ಚಾಕ್ಷಿಪತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತೃವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಅಂತರಿಕ್ಷಗನು ಭೀಮವೇಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಖದಿಂದ ಆನೆಯನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಆಮೆಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದನು.

01025027a ಸಮುತ್ಪಪಾತ ಚಾಕಾಶಂ ತತ ಉಚ್ಚೈರ್ವಿಹಂಗಮಃ|

01025027c ಸೋಽಲಂಬತೀರ್ಥಮಾಸಾದ್ಯ ದೇವವೃಕ್ಷಾನುಪಾಗಮತ್||

01025028a ತೇ ಭೀತಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ತಸ್ಯ ಪಕ್ಷಾನಿಲಾಹತಾಃ|

01025028c ನ ನೋ ಭಂಜ್ಯಾದಿತಿ ತದಾ ದಿವ್ಯಾಃ ಕನಕಶಾಖಿನಃ||

01025029a ಪ್ರಚಲಾಂಗಾನ್ಸ ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನೋರಥಫಲಾಂಕುರಾನ್|

01025029c ಅನ್ಯಾನತುಲರೂಪಾಂಗಾನುಪಚಕ್ರಾಮ ಖೇಚರಃ||

ಬಯಸಿದ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಆ ವೃಕ್ಷಗಳು ಹೆದರಿ

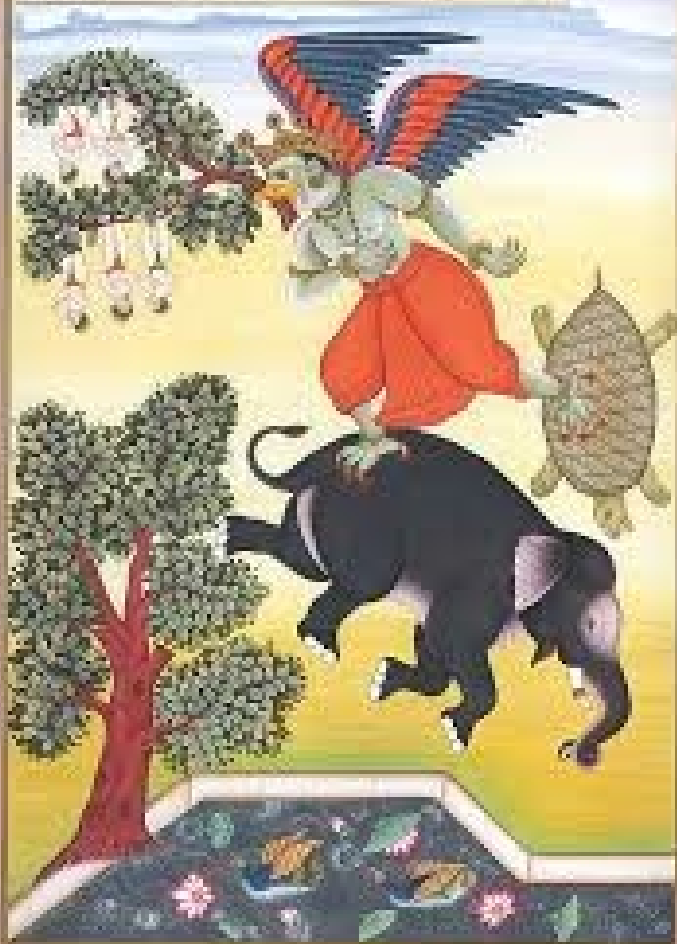
ತತ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಖೇಚರನು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಟಿ ಇರದ ಅನ್ಯ ವೃಕ್ಷಗಳ ಕಡೆ ಹಾರಿದನು.

01025030a ಕಾಂಚನೈ ರಾಜತೈಶ್ಚೈವ ಫಲೈರ್ವೈರ್ಢೂರ್ಯಶಾಖಿನಃ|

01025030c ಸಾಗರಾಂಬುಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ ಭ್ರಾಜಮಾನಾನ್ಮಹಾದ್ರುಮಾನ್||

ಕಾಂಚನ-ರಜತ ಫಲ ಮತ್ತು ವೈರ್ಢೂರ್ಯದ ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ شَيْءٌ مِنْ حَقِّ الْيَتَامَى فَاجْتَمَعَا عَلَيْهِ شُيُوعًا مِنْ الْبُهْلَانِ فَذُكِرْتُمْ فِي الْمَعَادِ

ಆ ಮಹಾದ್ರುಮಗಳು ಸಾಗರದ ಅಲೆಗಳಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

01025031a ತಮುವಾಚ ಖಿಗಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತತ್ರ ರೋಹಿಣಪಾದಪಃ|

01025031c ಅತಿಪ್ರವೃದ್ಧಃ ಸುಮಹಾನಾಪತಂತಂ ಮನೋಜವಂ||

01025032a ಯೈಷಾ ಮಮ ಮಹಾಶಾಖಾ ಶತಯೋಜನಮಾಯತಾ|

01025032c ಏತಾಮಾಸ್ಥಾಯ ಶಾಖಾಂ ತ್ವಂ ಖಾದೇಮೌ ಗಜಕಚ್ಚಪೌ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ರೋಹಿಣಪಾಪದವೊಂದು
ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಖಿಗಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೆ “ಶತಯೋಜನ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ನನ್ನ ಈ ಮಹಾಶಾಖೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದಿಳಿದು ಆ ಆನೆ-
ಆಮೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನು!” ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

01025033a ತತೋ ದ್ರುಮಂ ಪತಗಸಹಸ್ರಸೇವಿತಂ

ಮಹೀಧರಪ್ರತಿಮವಪುಃ ಪ್ರಕಂಪಯನ್|

01025033c ಖಿಗೋತ್ತಮೋ ದ್ರುತಮಭಿಪತ್ಯ ವೇಗವಾನ್

ಬಭಂಜ ತಾಮವಿರಲಪತ್ರಸಂವೃತಾಂ||

ಖಿಗೋತ್ತಮನು ತನ್ನ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ
ಬಂದಿಳಿದಾಗ, ಸಹಸ್ರಾರು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಆ ಪರ್ವತ
ಸಮಾನ ವೃಕ್ಷವು ತತ್ತರಿಸಿ, ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಎಲೆಗಳ ಆ ರೆಂಭೆಯು
ತುಂಡಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ

ಪಂಚವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ವಾಲಖಿಲ್ಯುರಿರುವ ಮರದ ರೆಂಬೆಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಗರುಡನು
ಹಾರಿದುದು (೧-೧೫). ಮರದ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರಿಸಿ
ಗರುಡನು ಆನೆ-ಕಚ್ಚಪರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವುದು (೧೬-೨೫). ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
ಅಪಶಕುನಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದು, ದೇವತೆಗಳು ಆಯುಧಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದುದು (೨೬-೪೫).

01026001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01026001a ಸ್ತುಷ್ಟಮಾತ್ರಾ ತು ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಸಾ ಗರುಡೇನ ಬಲೀಯಸಾ|

01026001c ಅಭಜ್ಯತ ತರೋಃ ಶಾಖಾ ಭಗ್ನಾಂ ಚೈನಾಮಧಾರಯತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಲಿ ಗರುಡನು ತನ್ನ ಪಂಜುಗಳಿಂದ ಆ
ರೆಂಬೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಅದು ಮುರಿಯಲು ಅವನು ಆ
ತುಂಡಾದ ರೆಂಬೆಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

01026002a ತಾಂ ಭಗ್ನಾಂ ಸ ಮಹಾಶಾಖಾಂ ಸ್ಮಯನ್ನಮವಲೋಕಯನ್|

01026002c ಅಥಾತ್ರ ಲಂಬತೋಽಪಶ್ಯದ್ವಾಲಖಿಲ್ಯಾನಧೋಮುಖಾನ್||

ತುಂಡಾದ ಆ ಮಹಾಶಾಖೆಯನ್ನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ನೋಡುತ್ತಿರಲು

ಅಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖರಾಗಿ ನೇಲುತ್ತಿದ್ದ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ಕಂಡನು.

01026003a ಸ ತದ್ವಿನಾಶಸಂತ್ರಾಸಾದನುಪತ್ಯ ಖಿಗಾಧಿಪಃ|

01026003c ಶಾಖಾಮಾಸ್ಯೇನ ಜಗ್ರಾಹ ತೇಷಾಮೇವಾನ್ವವೇಕ್ಷಯಾ|

01026003e ಶನೈಃ ಪರ್ಯಪತತ್ಪಕ್ಷೀ ಪರ್ವತಾನ್ಪವಿಶಾತಯನ್||

ಅವರ ನಾಶದ ಭಯಪಟ್ಟ ಖಿಗಾಧಿಪನು ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸುವ
ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು,
ಪರ್ವತವನ್ನೇ ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೇಲೇರಿದನು.

01026004a ಏವಂ ಸೋಽಭ್ಯಪತದ್ದೇಶಾನ್ಬಹೂನ್ಸಗಜಕಚ್ಚಪಃ|

01026004c ದಯಾರ್ಥಂ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾನಾಂ ನ ಚ ಸ್ಥಾನಮವಿಂದತ||

ಈ ರೀತಿ ಆನೆ-ಕಚ್ಚಪ-ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು
ಬಹಳಷ್ಟು ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ
ಯಾವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

01026005a ಸ ಗತ್ವಾ ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಗಂಧಮಾದನಮವ್ಯಯಂ|

01026005c ದದರ್ಶ ಕಶ್ಯಪಂ ತತ್ರ ಪಿತರಂ ತಪಸಿ ಸ್ಥಿತಂ||

ಆಗ ಅವ್ಯಯ ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ತಂದೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಕಂಡನು.

01026006a ದದರ್ಶ ತಂ ಪಿತಾ ಚಾಪಿ ದಿವ್ಯರೂಪಂ ವಿಹಂಗಮಂ|

01026006c ತೇಜೋವೀರ್ಯಬಲೋಪೇತಂ ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಂ||

01026007a ಶೈಲಶೃಂಗಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಮಿವೋದ್ಯತಂ|

01026007c ಅಚಿಂತ್ಯಮನಭಿಜ್ಞೇಯಂ ಸರ್ವಭೂತಭಯಂಕರಂ||

01026008a ಮಾಯಾವೀರ್ಯಧರಂ ಸಾಕ್ಷಾದಗ್ನಿಮಿದ್ಧಮಿವೋದ್ಯತಂ|

01026008c ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯಮಜೇಯಂ ಚ ದೇವದಾನವರಾಕ್ಷಸೈಃ||

01026009a ಭೇತ್ತಾರಂ ಗಿರಿಶೃಂಗಾಣಾಂ ನದೀಜಲವಿಶೋಷಣಂ|

01026009c ಲೋಕಸಂಲೋಡನಂ ಘೋರಂ ಕೃತಾಂತಸಮದರ್ಶನಂ||

01026010a ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭಗವಾನ್ಕೃತ್ಯಪಸ್ತದಾ|

01026010c ವಿದಿತ್ವಾ ಚಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಲದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ, ಮನೋಮಾರುತದ
ವೇಗವುಳ್ಳ, ಶೈಲಶೃಂಗದಂತೆ ಮಹಾಕಾಯನಾದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಶಾಪದಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣನಾದ, ಅಚಿಂತ್ಯನೂ ಅನಭಿಜ್ಞೇಯನೂ ಆದ,
ಸರ್ವಭೂತಭಯಂಕರ, ಮಹಾವೀರ್ಯಧರ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
ದೇದೀಪ್ಯಮಾನನಾದ, ದೇವದಾನವರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಅಜೇಯನಾದ,
ಗಿರಿಶೃಂಗಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಬಲ್ಲ, ಸಾಗರದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ
ಹೀರಬಲ್ಲ, ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ, ಕೃತಾಂತ ಸದೃಶ, ಆ
ದಿವ್ಯರೂಪೀ ವಿಹಂಗಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನ ತಂದೆ ಭಗವಾನ್
ಕಶ್ಯಪನು ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪವೇನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ
ಹೇಳಿದನು:

01026011a ಪುತ್ರ ಮಾ ಸಾಹಸಂ ಕಾರ್ಷೀರ್ಮಾ ಸದ್ಯೋ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ವ್ಯಥಾಂ|

01026011c ಮಾ ತ್ವಾ ದಹೇಯುಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾ ಮರೀಚಿಪಾಃ||

“ಪುತ್ರ! ಮುಂದೆ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವಂಥಹ ಯಾವ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಡ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಕುಪಿತರಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಲ್ಲರು.”

01026012a ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಸ ತಾನ್ಕಶ್ಯಪಃ ಪುತ್ರಕಾರಣಾತ್|

01026012c ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಂಸ್ತಪಃ ಸಿದ್ಧಾನಿದಮದ್ವಿಶ್ಯ ಕಾರಣಂ||

01026013a ಪ್ರಜಾಹಿತಾರ್ಥಮಾರಂಭೋ ಗರುಡಸ್ಯ ತಪೋಧನಾಃ|

01026013c ಚಿಕೀರ್ಷತಿ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ತದನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಥ||

ತನ್ನ ಪುತ್ರನ ಸಲುವಾಗಿ ಕಶ್ಯಪನು ತಪಃಸಿದ್ಧ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನರೇ! ಪ್ರಜಾಹಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗರುಡನ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಕರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

01026014a ಏವಮುಕ್ತಾ ಭಗವತಾ ಮುನಯಸ್ತೇ ಸಮಭ್ಯಯಃ|

01026014c ಮುಕ್ತಾ ಶಾಖಾಂ ಗಿರಿಂ ಪುಣ್ಯಂ ಹಿಮವಂತಂ ತಪೋರ್ಥಿನಃ||

ಭಗವಾನ್ ಮುನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಪಾರ್ಥಿ ಮುನಿಗಳು ಆ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುಣ್ಯಕರ ಹಿಮವತ್ ಗಿರಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

01026015a ತತಸ್ತೇಷ್ವಪಯಾತೇಷು ಪಿತರಂ ವಿನತಾತ್ಮಜಃ|

01026015c ಶಾಖಾವ್ಯಕ್ಷಿಪ್ತವದನಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ಕಶ್ಯಪಂ||

ಅವರು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ವಿನತಾತ್ಮಜನು ರೆಂಬೆಯನ್ನು
ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ತಂದೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

01026016a ಭಗವನ್ಯ್ವ ವಿಮುಂಚಾಮಿ ತರುಶಾಖಾಮಿಮಾಮಹಂ|

01026016c ವರ್ಜಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ದೇಶಮಾಖ್ಯಾತು ಭಗವಾನ್ಮಮ||

“ಭಗವನ್! ಈ ಮುಹಾವೃಕ್ಷದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಲಿ?
ಭಗವನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಲ್ಲದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನನಗೆ
ತೋರಿಸಿಕೊಡು.”

01026017a ತತೋ ನಿಷ್ಟುರುಷಂ ಶೈಲಂ ಹಿಮಸಂದುದ್ಧಕಂದರಂ|

01026017c ಅಗಮ್ಯಂ ಮನಸಾಪ್ಯನ್ಶ್ಚಿಸ್ತಸ್ಯಾಚಖ್ಯೌ ಸ ಕಶ್ಯಪಃ||

ಆಗ ಕಶ್ಯಪನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಹಿಮಸಂವೃದ್ಧ
ಕಂದರಗಳಿರುವ, ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯರ ಯೋಚನೆಗೂ ನಿಲುಕದ
ಪರ್ವತವೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

01026018a ತಂ ಪರ್ವತಮಹಾಕುಕ್ಷಿಮಾವಿಶ್ಯ ಮನಸಾ ಖಿಗಃ|

01026018c ಜವೇನಾಭ್ಯಪತತ್ತಾಕ್ಷ್ಯಃ ಸಶಾಖಾಗಜಕಚ್ಚಪಃ||

ಆ ಮಹಾಕಂದರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡ ಪಕ್ಷಿ ತಾರ್ಕ್ಷನು ರೆಂಬೆ,
ಆಮೆ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದರಡೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ
ಹೊರಟನು.

01026019a ನ ತಾಂ ವದ್ಧಃ ಪರಿಣಹೇತ್ ಶತಚರ್ಮಾ ಮಹಾನಣುಃ|

01026019c ಶಾಖಿನೋ ಮಹತೀಂ ಶಾಖಾಂ ಯಾಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಯಯೌ ಖಿಗಃ||

ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಕಚ್ಚಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಶಾಖೆಯನ್ನು ಒಂದು ನೂರು ಮಹಾಮೃಗಗಳ ಚರ್ಮದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ತೆಳು ವಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಸುತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01026020a ತತಃ ಸ ಶತಸಾಹಸ್ರಂ ಯೋಜನಾಂತರಮಾಗತಃ|

01026020c ಕಾಲೇನ ನಾತಿಮಹತಾ ಗರುಡಃ ಪತತಾಂ ವರಃ||

ಪಕ್ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಗರುಡನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೂರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿದನು.

01026021a ಸ ತಂ ಗತ್ವಾ ಕ್ಷಣೇನೈವ ಪರ್ವತಂ ವಚನಾತ್ತಿತುಃ|

01026021c ಅಮುಂಚನ್ಮಹತೀಂ ಶಾಖಾಂ ಸಸ್ವನಾಂ ತತ್ರ ಖೇಚರಃ||

ಆ ಖೇಚರನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದ ಪರ್ವತವನ್ನು ತಲುಪಿ ಮಹಾಶಾಖೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿತು.

01026022a ಪಕ್ಷಾನಿಲಹತಶ್ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಾಕಂಪತ ಸ ಶೈಲರಾಟ್|

01026022c ಮುಮೋಚ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಂ ಚ ಸಮಾಗಲಿತಪಾದಪಃ||

ಅವನ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಶೈಲರಾಜನು ತತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳು ಕೆಳಗುರುಳಿ ಬೀಳುವಾಗ ಪುಷ್ಪವರ್ಷವೇ ಆಯಿತು.

01026023a ಶೃಂಗಾಣಿ ಚ ವ್ಯಶೀರ್ಯಂತ ಗಿರೇಸ್ತಸ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

01026023c ಮಣಿಕಾಂಚನಚಿತ್ರಾಣಿ ಶೋಭಯಂತಿ ಮಹಾಗಿರಿಂ||

ಆ ಮಹಾಗಿರಿಯ ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಮಣಿ-ಕಾಂಚನಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಪರ್ವತದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಉದುರಿದವು.

01026024a ಶಾಖಿನೋ ಬಹವಶ್ಚಾಪಿ ಶಾಖಿಯಾಭಿಹತಾಸ್ತಯಾ|

01026024c ಕಾಂಚನೈಃ ಕುಸುಮೈರ್ಭಾಂತಿ ವಿದ್ಯುತ್ಪಂತ ಇವಾಂಬುದಾಃ||

ಕಾಂಚನ ಕುಸುಮಗಳ ಹಲವಾರು ರೆಂಬೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ರೆಂಬೆಯು ಬಿದ್ದಾಗ ಅವು ಮಿಂಚುಬಡಿದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಂತೆ ಕಂಡವು.

01026025a ತೇ ಹೇಮವಿಕಚಾ ಭೂಯೋ ಯುಕ್ತಾಃ ಪರ್ವತಧಾತುಭಿಃ|

01026025c ವ್ಯರಾಜನ್ ಶಾಖಿನಸ್ತತ್ರ ಸೂರ್ಯಾಂಶುಪ್ರತಿರಂಜಿತಾಃ||

ಪರ್ವತ ಖನಿಜಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಹೊಳಪಿನ ರೆಂಬೆಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

01026026a ತತಸ್ತಸ್ಯ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಸ ಖಿಗೋತ್ತಮಃ|

01026026c ಭಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಗರುಡಸ್ತಾವುಭೌ ಗಜಕಚ್ಚಪೌ||

ಆಗ ಆ ಖಿಗೋತ್ತಮ ಗರುಡನು ಗಿರಿಶಿಖರದ ಮೇಲೇರಿ ಆನೆ-ಆಮೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿದನು.

01026027a ತತಃ ಪರ್ವತಕೂಟಾಗ್ರಾದುತ್ತಪಾತ ಮನೋಜವಃ|

01026027c ಪ್ರಾವರ್ತಂತಾಥ ದೇವಾನಾಮುತ್ಪಾತಾ ಭಯವೇದಿನಃ||

ಮನಸ್ಸಿನಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಅವನು ಆ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಿಂದ
ಮೇಲೇರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭಯ-ನೋವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ
ಅಪಶಕುನಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

01026028a ಇಂದ್ರಸ್ಯ ವಜ್ರಂ ದಯಿತಂ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ವ್ಯಥಾನ್ವಿತಂ|

01026028c ಸಧೂಮಾ ಚಾಪತತ್ಸಾರ್ಚಿದಿವೋಲ್ಕಾ ನಭಸಶ್ಚು ತಾ||

ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಿಯ ವಜ್ರವು ಭಯದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಂಡಿತು.
ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಭದಿಂದ ಹೊಗೆ-ಬೆಂಕಿಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ
ಉಲೈಗಳು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

01026029a ತಥಾ ವಸೂನಾಂ ರುದ್ರಾಣಾಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01026029c ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ಮರುತಾಂ ಚೈವ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ದೇವತಾಗಣಾಃ|

01026029e ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಪ್ರಹರಣಂ ತೇಷಾಂ ಪರಸ್ಪರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ವಸು, ರುದ್ರ, ಆದಿತ್ಯ, ಸಾಧ್ಯ, ಮರುತ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ದೇವಗಣಗಳ
ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು.

01026030a ಅಭೂತಪೂರ್ವಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತದಾ ದೇವಾಸುರೇಽಪಿ ಚ|

01026030c ವವುರ್ವಾತಾಃ ಸನಿರ್ಘಾತಾಃ ಪೇತುರುಲ್ಕಾಃ ಸಮಂತತಃ||

ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಎಂದೂ - ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ - ಹೀಗೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಡುಗಿನೊಂದಿಗೆ ಭಿರುಗಾಳಿ
ಬೀಸುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಉಲೈಗಳು ತೂರತೊಡಗಿದವು.

01026031a ನಿರಭ್ರಮಪಿ ಚಾಕಾಶಂ ಪ್ರಜಗರ್ಜ ಮಹಾಸ್ವನಂ|

01026031c ದೇವಾನಾಮಪಿ ಯೋ ದೇವಃ ಸೋಽಪ್ಯವರ್ಷದಸ್ಯಕ್ತದಾ||

ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಕಾಶವು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿತು. ದೇವತೆಗಳ
ದೇವನು ರಕ್ತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

01026032a ಮಮ್ಲುರ್ಮಾ ಲ್ಯಾನಿ ದೇವಾನಾಂ ಶೇಮುಸ್ತೇಜಾಂಸಿ ಚೈವ ಹಿ|

01026032c ಉತ್ಪಾತಮೇಘಾ ರೌದ್ರಾಶ್ಚ ವವರ್ಷುಃ ಶೋಣಿತಂ ಬಹು|

01026032e ರಜಾಂಸಿ ಮುಕುಟಾನ್ಯೇಷಾಮುಕ್ತಿತಾನಿ ವ್ಯಧರ್ಷಯನ್||

ದೇವತೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳು ಮಾಸಿದವು. ಅವರ ತೇಜಸ್ಸು ಕುಂದಿತು.
ಮೋಡಗಳು ಮೇಲೆದ್ದು ರೌದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಅತಿಯಾಗಿ
ರಕ್ತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದವು. ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳಿನ ಭಿರುಗಾಳಿಯು
ದೇವತೆಗಳ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿತು.

01026033a ತತಸ್ತ್ರಾಸಸಮುದ್ವಿಗ್ನಃ ಸಹ ದೇವೈಃ ಶತಕ್ರತುಃ|

01026033c ಉತ್ಪಾತಾನ್ದಾರುಣಾನ್ವಶ್ಯನ್ನಿತ್ಯುವಾಚ ಬೃಹಸ್ಪತಿಂ||

ಈ ದಾರುಣ ಉತ್ಪಾತಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾದ ಶತಕ್ರತುವು
ಇತರ ದೇವತೆಗಳೊಡಗೂಡಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

01026034a ಕಿಮರ್ಥಂ ಭಗವನ್ ಘೋರಾ ಮಹೋತ್ಪಾತಾಃ ಸಮುಕ್ತಿತಾಃ|

01026034c ನ ಚ ಶತ್ರುಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಯುಧಿ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಧರ್ಷಯೇತ್||

“ಭಗವನ್ ! ಈ ಘೋರ ಮಹೋತ್ಪಾತಗಳು ಏಕೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ?

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಜಯಗಳಿಸುವ ಶತ್ರು ಯಾರೂ
ಕಾಣಬರುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ?”

01026035 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

01026035a ತವಾಪರಾಧಾದ್ದೇವೇಂದ್ರ ಪ್ರಮಾದಾಚ್ಚ ಶತಕ್ರತೋ|

01026035c ತಪಸಾ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾನಾಂ ಭೂತಮುತ್ಪನ್ನಮದ್ಭುತಂ||

01026036a ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಮುನೇಃ ಪುತ್ರೋ ವಿನತಾಯಾಶ್ಚ ಖೇಚರಃ|

01026036c ಹರ್ತುಂ ಸೋಮಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬಲವಾನ್ಕಾಮರೂಪವಾನ್||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಶತಕ್ರತು ದೇವೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನದೇ
ಅಪರಾಧದಿಂದ ಮತ್ತು ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದ್ಭುತ
ಜೀವಿಯೊಂದು ಮುನಿ ಕಶ್ಯಪ ಮತ್ತು ವಿನತೆಯರ ಪುತ್ರನಾಗಿ
ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟಬಂದ ರೂಪ ಧರಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಬಲಶಾಲಿ
ಪಕ್ಷಿಯು ಅಮೃತವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01026037a ಸಮರ್ಥೋ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಹರ್ತುಂ ಸೋಮಂ ವಿಹಂಗಮಃ|

01026037c ಸರ್ವಂ ಸಂಭಾವಯಾಮ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಸಾಧ್ಯಮಪಿ ಸಾಧಯೇತ್||

ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಸೋಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಸಾಧ್ಯಗಳೂ
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.”

01026038 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01026038a ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ವಚನಂ ಶಕ್ರಃ ಪ್ರೋವಾಚಾಮೃತರಕ್ಷಿಣಃ|

01026038c ಮಹಾವೀರ್ಯ ಬಲಃ ಪಕ್ಷೀ ಹರ್ತುಂ ಸೋಮಮಿಹೋದ್ಯತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಕ್ರನು ಅಮೃತ ರಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾ ವೀರ ಬಲಶಾಲಿ ಪಕ್ಷಿಯೋರ್ವನು ಸೋಮವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01026039a ಯುಷ್ಮಾನ್ಸಂಭೋಧಯಾಮ್ಯೇಷ ಯಥಾ ಸ ನ ಹರೇದ್ಬಲಾತ್|

01026039c ಅತುಲಂ ಹಿ ಬಲಂ ತಸ್ಯ ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ ಮೇ||

ಅವನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮೊದಲೇ ಚೇತಾಗ್ನಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಬಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸರಿಸಾಟಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.”

01026040a ತತ್ ಶೃತ್ವಾ ವಿಬುಧಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಿಸ್ಮಿತಾ ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

01026040c ಪರಿವಾರ್ಯಾಮೃತಂ ತಸ್ಥುರ್ವಜ್ರೀ ಚೇಂದ್ರಃ ಶತಕ್ರತುಃ||

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ವಜ್ರಧಾರಿ ಶತಕ್ರತು ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಅಮೃತದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾವಲು ನಿಂತರು.

01026041a ಧಾರಯಂತೋ ಮಹಾರ್ಹಣಿ ಕವಚಾನಿ ಮನಸ್ವಿನಃ|

01026041c ಕಾಂಚನಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ವೈಷ್ಣೋರ್ವಿಕ್ಯತಾನಿ ಚ||

ಅವರು ಮನಸೂಸುವ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ, ಕಾಂಚನ ಮತ್ತು ವಿಚಿತ್ರ ವೈಷ್ಣೋರ್ವಿಕ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

01026042a ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಘೋರರೂಪಾಣ್ಯನೇಕಶಃ|

01026042c ಶಿತತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಧಾರಾಣಿ ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರು ಮೊನಚಾಗಿ ಮಸೆದ ಅನೇಕ
ಘೋರರೂಪಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

01026043a ಸವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಜ್ವಾಲಾನಿ ಸಧೂಮಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01026043c ಚಕ್ರಾಣಿ ಪರಿಘಾಂಶ್ಚೈವ ತ್ರಿಶೂಲಾನಿ ಪರಶ್ವಧಾನ್||

01026044a ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಃ ಕರವಾಲಾಂಶ್ಚ ನಿರ್ಮಲಾನ್|

01026044c ಸ್ವದೇಹರೂಪಾಣ್ಯಾದಾಯ ಗದಾಶ್ಲೋಗ್ರಪ್ರದರ್ಶನಾಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಧೂಮ-ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು
ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರ, ಪರಿಘ, ತ್ರಿಶೂಲ, ಪರಶು, ವಿವಿಧ ಶಕ್ತಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಕರವಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಉಗ್ರ ಗದೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

01026045a ತೈಃ ಶಸ್ತ್ರೈರ್ಭಾನುಮದ್ಭಿಸ್ತೇ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ|

01026045c ಭಾನುಮಂತಃ ಸುರಗಣಾಸ್ತಸ್ಥುರ್ವಿಗತಕಲ್ಮಷಾಃ||

ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತ ಸುರಗಣವು ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ
ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು.

01026046a ಅನುಪಮಬಲವೀರ್ಯತೇಜಸೋ

ಧೃತಮನಸಃ ಪರಿರಕ್ಷಣೇಽಮೃತಸ್ಯ|

01026046c ಅಸುರಪುರವಿದಾರಣಾಃ ಸುರಾ

ಜ್ವಲನಸಮಿದ್ಧವಪುಹೃಕಾಶಿನಃ||

ಅನುಪಮ ಬಲವೀರ್ಯ ತೇಜಸರೂ, ಅಸುರಪುರಗಳನ್ನು
ಪುಡಿಮಾಡಬಲ್ಲ, ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುರರೆಲ್ಲರೂ
ಧೃಢಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಕಾವಲು ನಿಂತರು.

01026047a ಇತಿ ಸಮರವರಂ ಸುರಾಸ್ಥಿತಂ

ಪರಿಘಸಹಸ್ರಶತೈಃ ಸಮಾಕುಲಂ|

01026047c ವಿಗಲಿತಮಿವ ಚಾಂಬರಾಂತರೇ

ತಪನಮರೀಚಿವಿಭಾಸಿತಂ ಬಭೌ||

ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪರಿಘಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತ ಸುರರಿಂದಾಗಿ ಆ
ಸಮರಭೂಮಿಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ
ಒಲೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ಷಷ್ಠವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅಪಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಗರುಡೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ
ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವುದು (೧-೧೦). ಯಜ್ಞ-ಫಲವಾಗಿ ವಿನತೆಯಲ್ಲಿ
ಅರುಣ-ಗರುಡರ ಜನನ (೧೧-೩೫).

01027001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01027001a ಕೋಽಪರಾಧೋ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕಃ ಪ್ರಮಾದಶ್ಚ ಸೂತಜ|

01027001c ತಪಸಾ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾನಾಂ ಸಂಭೂತೋ ಗರುಡಃ ಕಥಂ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತಜ ! ಮಹೇಂದ್ರನ ಅಪರಾಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾದವಾದರೂ ಏನಿತ್ತು? ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಗರುಡನ ಜನ್ಮವು ಹೇಗಾಯಿತು?

01027002a ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ದ್ವಿಜಾತೇಶ್ಚ ಕಥಂ ವೈ ಪಕ್ಷಿರಾಟುತಃ|

01027002c ಅಧೃಷ್ಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮವಧ್ಯಶ್ಚಾ ಭವತ್ಕಥಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಪಕ್ಷಿಯೊಂದು ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿದನು? ಅವನು ಹೇಗೆ ಸರ್ವ ಭೂತರಲ್ಲಿ ಅವಧ್ಯನೂ ಅಧೃಷ್ಯನೂ ಆದನು?

01027003a ಕಥಂ ಚ ಕಾಮಚಾರೀ ಸ ಕಾಮವೀರ್ಯಶ್ಚ ಖೇಚರಃ|

01027003c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಪುರಾಣೇ ಯದಿ ಪಥ್ಯತೇ||

ಆ ಖೇಚರನು ಹೇಗೆ ಕಾಮಚಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾಮವೀರ್ಯನಾದನು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01027004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01027004a ವಿಷಯೋಽಯಂ ಪುರಾಣಸ್ಯ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

01027004c ಶೃಣು ಮೇ ವದತಃ ಸರ್ವಮೇತತ್ಸಂಕ್ಷೇಪತೋ ದ್ವಿಜ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜ ! ನೀನು ಕೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

01027005a ಯಜತಃ ಪುತ್ರಕಾಮಸ್ಯ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ|

01027005c ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಋಷಯೋ ದೇವಾ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ದದುಃ ಕಿಲ||

ಪ್ರಜಾಪತಿ ಕಶ್ಯಪನು ಸಂತಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಋಷಿ, ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು.

01027006a ತತ್ರೇಧ್ಮಾನಯನೇ ಶಕ್ರೋ ನಿಯುಕ್ತಃ ಕಶ್ಯಪೇನ ಹ|

01027006c ಮುನಯೋ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ದೇವತಾಗಣಾಃ||

ಕಶ್ಯಪನು ಇಂದ್ರ, ವಾಲಖಿಲ್ಯ ಮುನಿವರ್ಯರು ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವಗಣಗಳಿಗೆ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದನು.

01027007a ಶಕ್ರಸ್ತು ವೀರ್ಯಸದೃಶಮಿಧಂ ಭಾರಂ ಗಿರಿಪ್ರಭಂ|

01027007c ಸಮುದ್ಯಮ್ಯಾನಯಾಮಾಸ ನಾತಿಕೃಚ್ಛಾ ದಿವ ಪ್ರಭುಃ||

ಶಕ್ರನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾದ ಒಂದು ಪರ್ವತದಷ್ಟು ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದನು.

01027008a ಅಥಾಪಶ್ಯದ್ಯುಷೀನ್ ಹ್ರಸ್ವಾನಂಗುಷ್ಟೋದರಪರ್ವಣಃ|

01027008c ಪಲಾಶವೃಂತಿಕಾಮೇಕಾಂ ಸಹಿತಾನ್ವಹತಃ ಪಥಿ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂಗುಷ್ಟದಷ್ಟು ಸಣ್ಣವರಾಗಿದ್ದ

ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪಲಾಶದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು
ತರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01027009a ಪ್ರಲೀನಾನ್ವೇಷ್ಟಿವಾಂಗೇಷು ನಿರಾಹಾರಾಂಸ್ತಪೋಧನಾನ್|

01027009c ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾನ್ಮಂದಬಲಾನ್ಗೋಷ್ವದೇ ಸಂಪ್ಲುತೋದಕೇ||

ನಿರಾಹಾರದಿಂದ ಬಡಕಲಾಗಿದ್ದ ಆ ತಪೋಧನರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಗೋವಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಕುಣಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನೋಡದೇ
ಬಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾದರು.

01027010a ತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ಮಯಾವಿಷ್ಟೋ ವೀರ್ಯೋನ್ಮತ್ತಃ ಪುರಂದರಃ|

01027010c ಅವಹಸ್ಯಾತ್ಯಗಾಶ್ಚೀಪ್ರಂ ಲಂಘಯಿತ್ವಾವಮನ್ಯ ಚ||

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ವೀರ್ಯಮತ್ತ ಪುರಂದರನು ಅವರನ್ನು
ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಗುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ಅವರನ್ನು ದಾಟಿ
ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಿದನು.

01027011a ತೇಽಥ ರೋಷಸಮಾವಿಷ್ಟಾಃ ಸುಭೃಶಂ ಜಾತಮನ್ಯವಃ|

01027011c ಆರೇಭಿರೇ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ತದಾ ಶಕ್ರಭಯಂಕರಂ||

ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅತಿ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. ದುಃಖ ಮತ್ತು
ರೋಷಸಮಾವಿಷ್ಟರಾದ ಅವರು ಶಕ್ರನಿಗೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ಮಹಾ
ಯಜ್ಞವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

01027012a ಜುಹುವುಸ್ತೇ ಸುತಪಸೋ ವಿಧಿವಜ್ಜಾತವೇದಸಂ|

01027012c ಮಂತ್ರೈರುಚ್ಚಾವಚೈರ್ವಿಪ್ರಾಯೇನ ಕಾಮೇನ ತಚ್ಚ್ಚುಣು||

ಆ ಸುತಪಸ್ವಿಗಳು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ
ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಇದರ
ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕೇಳು.

01027013a ಕಾಮವೀರ್ಯಃ ಕಾಮಗಮೋ ದೇವರಾಜಭಯಪ್ರದಃ|

01027013c ಇಂದ್ರೋಽನ್ಯಃ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಭವೇದಿತಿ ಯತವ್ರತಾಃ||

“ದೇವರಾಜನಿಗೆ ಭಯಪ್ರದ ಕಾಮವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಮಗಾಮಿಯಾದ
ಬೇರೊಬ್ಬ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳ ಇಂದ್ರನು ಬರಲಿ.

01027014a ಇಂದ್ರಾಚ್ಛತಗುಣಃ ಶೌರ್ಯೇ ವೀರ್ಯೇ ಚೈವ ಮನೋಜವಃ|

01027014c ತಪಸೋ ನಃ ಫಲೇನಾದ್ಯ ದಾರುಣಃ ಸಂಭವತ್ಸಿತಿ||

ನಮ್ಮ ಈ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತಲೂ ನೂರುಪಟ್ಟು ವೀರ್ಯ-
ಶೌರ್ಯಗಳಿರುವ ಮನೋವೇಗೀ ದಾರುಣನೋರ್ವನ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲಿ.”

01027015a ತದ್ಬುದ್ಧ್ವಾ ಭೃಶಸಂತಪ್ತೋ ದೇವರಾಜಃ ಶತಕ್ರತುಃ|

01027015c ಜಗಾಮ ಶರಣಂ ತತ್ರ ಕಶ್ಯಪಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ||

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಭಯಸಂತಪ್ತನಾದ ಶತಕ್ರತು ದೇವರಾಜನು
ಸಂಶಿತವ್ರತ ಕಶ್ಯಪನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕನು.

01027016a ತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಕಶ್ಯಪೋಽಥ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

01027016c ವಾಲಖಿಲ್ಯಾನುಪಾಗಮ್ಯ ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಿಮಪ್ಯಚ್ಛತ||

ದೇವರಾಜನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಕಶ್ಯಪನು
ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಬಳಿಬಂದು ಅವರ ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು
ವಿಚಾರಿಸಿದನು.

01027017a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರತ್ಯೂಚುಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

01027017c ತಾನ್ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚೇದಂ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಹೀಗೆ ಕೇಳಲು ಆ ಸತ್ಯವಾದಿಗಳು “ಇದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ”
ಎಂದರು. ಅವರನ್ನು ಸಾಂತ್ವನ ಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಕಶ್ಯಪನು
ಹೇಳಿದನು:

01027018a ಅಯಮಿಂದ್ರಸ್ತ್ರಿಭುವನೇ ನಿಯೋಗಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೃತಃ|

01027018c ಇಂದ್ರಾರ್ಥಂ ಚ ಭವಂತೋಽಪಿ ಯತ್ನವಂತಸ್ತಪೋಧನಾಃ||

“ಈ ಇಂದ್ರನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಇಂದ್ರನೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೇ
ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ತಪೋಧನರಾದ ನೀವು ಇನ್ನೊಬ್ಬ
ಇಂದ್ರನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

01027019a ನ ಮಿಥ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾಕ್ಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಥ ಸತ್ತಮಾಃ|

01027019c ಭವತಾಂ ಚ ನ ಮಿಥ್ಯಾಯಂ ಸಂಕಲ್ಪೋ ಮೇ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಃ||

ಸತ್ತಮರೇ! ಬ್ರಹ್ಮವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ
ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

01027020a ಭವತ್ವೇಷ ಪತತ್ರೀಣಾಂ ಇಂದ್ರೋಽತಿಬಲಸತ್ತ್ವವಾನ್|

01027020c ಪ್ರಸಾದಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಚೈವ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಯಾಚತಃ||

ಅತಿಬಲನೂ ಸತ್ತ್ವವಂತನೂ ಆದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಇಂದ್ರನೊಬ್ಬನಾಗಲಿ.
ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರಿ.”

01027021a ಏವಮುಕ್ತಾಃ ಕಶ್ಯಪೇನ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಸ್ತಪೋಧನಾಃ|

01027021c ಪ್ರತ್ಯೂಚುರಭಿಸಂಪೂಜ್ಯ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ||

ಕಶ್ಯಪನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ತಪೋಧನ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಆ ಪ್ರಜಾಪತಿ
ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರು:

01027022a ಇಂದ್ರಾರ್ಥೋಽಯಂ ಸಮಾರಂಭಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪ್ರಜಾಪತೇ|

01027022c ಅಪತ್ಯಾರ್ಥಂ ಸಮಾರಂಭೋ ಭವತಶ್ಚಾಯಮೀಪ್ಸಿತಃ||

“ಪ್ರಜಾಪತೇ! ನಮ್ಮ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಂದ್ರನನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಮಗನು ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಲೆಂದೇ ಈ
ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

01027023a ತದಿದಂ ಸಫಲಂ ಕರ್ಮ ತ್ವಯಾ ವೈ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ|

01027023c ತಥಾ ಚೈವ ವಿಧತ್ಸ್ವಾತ್ರ ಯಥಾ ಶ್ರೇಯೋಽನುಪಶ್ಯಸಿ||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಫಲ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೀನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ನೀನು
ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಡು.”

01027024a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದೇವೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣೀ ಶುಭಾ|

01027024c ವಿನತಾ ನಾಮ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪುತ್ರಕಾಮಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

01027025a ತಪಸ್ತಪ್ತಾ ವ್ರತಪರಾ ಸ್ನಾತಾ ಪುಂಸವನೇ ಶುಚಿಃ|

01027025c ಉಪಚಕ್ರಾಮ ಭರ್ತಾರಂ ತಾಮುವಾಚಾಥ ಕಶ್ಯಪಃ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವಿ, ಶುಭೆ, ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಯಶಸ್ವಿನಿ, ತಪಸ್ವಿನಿ, ವ್ರತಪರ ವಿನತೆಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಪುತ್ರಕಾಮಿಯಾಗಿ ಪುಂಸವನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಪತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಕಶ್ಯಪನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01027026a ಆರಂಭಃ ಸಫಲೋ ದೇವಿ ಭವಿತಾಯಂ ತವೇಪ್ಸಿತಃ|

01027026c ಜನಯಿಷ್ಯಸಿ ಪುತ್ರೌ ದ್ವೌ ವೀರೌ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರೌ||

“ಆರಂಭಿಸಿದ ಯಜ್ಞವು ಸಫಲವಾಯಿತು ಮತ್ತು ದೇವೀ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಿನಗೆ ಈವರು ವೀರ, ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಈಶ್ವರರಾಗಬಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ.

01027027a ತಪಸಾ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾನಾಂ ಮಮ ಸಂಕಲ್ಪಜೌ ತಥಾ|

01027027c ಭವಿಷ್ಯತೋ ಮಹಾಭಾಗೌ ಪುತ್ರೌ ತೇ ಲೋಕಪೂಜಿತೌ||

ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಜನಿಸುವ ಈ ಪುತ್ರರು ಮಹಾಭಾಗರೂ ಲೋಕಪೂಜಿತರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ.-

01027028a ಉವಾಚ ಚೈನಾಂ ಭಗವಾನ್ಮಾರೀಚಃ ಪುನರೇವ ಹ|

01027028c ಧಾರ್ಯ ತಾಮಪ್ರಮಾದೇನ ಗರ್ಭೋಽಯಂ ಸುಮಹೋದಯಃ||

ಭಗವಾನ್ ಮಾರೀಚನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವಳಿಗೆ “ಈ ಸುಮಹೋದಯ
ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಟ್ಟುಕೋ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

01027029a ಏಕಃ ಸರ್ವಪತತ್ರೀಣಾಮಿಂದ್ರತ್ವಂ ಕಾರಯಿಷ್ಯತಿ|

01027029c ಲೋಕಸಂಭಾವಿತೋ ವೀರಃ ಕಾಮವೀರ್ಯೋ ವಿಹಂಗಮಃ||

“ಒಬ್ಬನು ಸರ್ವ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಇಂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೀರನೂ
ಕಾಮವೀರ್ಯನೂ ಆದ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ
ಗೌರವಾನ್ವಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01027030a ಶತಕ್ರತುಮಥೋವಾಚ ಪ್ರೀಯಮಾಣಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

01027030c ತ್ವತ್ಸಹಾಯೌ ಖಿಗಾವೇತೌ ಭ್ರಾತರೌ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಃ||

ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಶತಕ್ರತುವಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಈರ್ವರು
ಪಕ್ಷಿ ಸಹೋದರರು ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01027031a ನೈತಾಭ್ಯಾಂ ಭವಿತಾ ದೋಷಃ ಸಕಾಶಾತ್ತೇ ಪುರಂದರ|

01027031c ವೈತು ತೇ ಶಕ್ರ ಸಂತಾಪಸ್ವ ಮೇವೇಂದ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಪುರಂದರ! ಅವರಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬಾಧೆಯೂ
ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಕ್ರ! ಇಂದು ನಿನ್ನ ಸಂತಾಪವು ಕಳೆಯಿತು. ನೀನೇ
ಇಂದ್ರನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ!

01027032a ನ ಚಾಪ್ಯೇವಂ ತ್ವಯಾ ಭೂಯಃ ಕ್ಷೇಪ್ತವ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

01027032c ನ ಚಾವಮಾನ್ಯಾ ದರ್ಪಾತ್ತೇ ವಾಗ್ವಿಷಾ ಭೃಶಕೋಪನಾಃ||

ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯನ್ನೂ ಕೀಳಾಗಿ
ಕಾಣಬೇಡ. ಕೋಪವೇ ಪೆಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮಾತೇ ವಿಷವಾಗಬಲ್ಲ
ಅವರನ್ನು ದರ್ಪದಿಂದ ಎಂದೂ ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ!”

01027033a ಏವಮುಕ್ತೋ ಜಗಾಮೇಂದ್ರೋ ನಿರ್ವಿಶಂಕಸ್ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಂ|

01027033c ವಿನತಾ ಚಾಪಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ಬಭೂವ ಮುದಿತಾ ತದಾ||

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇಂದ್ರನು ನಿರ್ವಿಶಂಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿದನು. ವಿನತೆಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಬಯಕೆಯು ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದು
ಸಂತೋಷಗೊಂಡಳು.

01027034a ಜನಯಾಮಾಸ ಪುತ್ರೌ ದ್ವಾವರುಣಂ ಗರುಡಂ ತಥಾ|

01027034c ಅರುಣಸ್ತಯೋಸ್ತು ವಿಕಲ ಆದಿತ್ಯಸ್ಯ ಪುರಃಸರಃ||

ಅವಳು ಅರುಣ ಮತ್ತು ಗರುಡರೆಂಬ ಈವರು ಪುತ್ರರಿಗೆ
ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಕಲನಾಗಿದ್ದ ಅರುಣನು ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದೆ
ಕುಳಿತು ಸಾರಥಿಯಾದನು.

01027035a ಪತತ್ರೀಣಾಂ ತು ಗರುಡ ಇಂದ್ರತ್ವೇನಾಭ್ಯಷಿಚ್ಯತ|

01027035c ತಸ್ಮೈತತ್ಕರ್ಮ ಸುಮಹಶ್ಶ್ರೂಯತಾಂ ಭೃಗುನಂದನ||

ಗರುಡನಾದರೋ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಇಂದ್ರನೆಂದು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.
ಭೃಗುನಂದನ! ಅವನದೇ ಸುಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಈಗ
ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ನೇ

ಸಪ್ತವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೮

ಗರುಡನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದುದು (೧-೨೦).

ಬೆಂಕಿಯ ಭಿರುಗಾಳಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದುದು (೨೧-೨೫).

01028001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01028001a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಿ ಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮುದೀರ್ಣೇ ತಥಾವಿಧೇ|

01028001c ಗರುತ್ಮಾನ್ವಕ್ಷಿರಾಟ್ಪೂರ್ಣಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಬುಧಾನ್ಪ್ರತಿ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಪಕ್ಷಿರಾಜ ಗುರುತ್ಮಂತನು ಅವರ ಬಳಿ
ತಲುಪಿದನು.

01028002a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಿಬಲಂ ಚೈವ ಪ್ರಾಕಂಪಂತ ಸಮಂತತಃ|

01028002c ಪರಸ್ಪರಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಘ್ನನ್ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾನ್ಯಪಿ||

ಆ ಅತಿಬಲನನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಭಯದಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಾ
ಅವರೆಲ್ಲರ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡೆದಾಡಲು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

01028003a ತತ್ರ ಚಾಸೀದಮೇಯಾತ್ಮಾ ವಿದ್ಯುದಗ್ನಿಸಮಪ್ರಭಃ|

01028003c ಭೌವನಃ ಸುಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸೋಮಸ್ಯ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾ||

ಸೋಮದ ಪರಿರಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಅಮೇಯಾತ್ಮ, ವಿದ್ಯುದಗ್ನಿಸಮಪ್ರಭ,
ಸುಮಹಾವೀರ್ಯ ಭೌವನನೂ ಇದ್ದನು.

01028004a ಸ ತೇನ ಪತಗೇಂದ್ರೇಣ ಪಕ್ಷತುಂಡನಖೈಃ ಕ್ಷತಃ|

01028004c ಮುಹೂರ್ತಮತುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿನಿಹತೋ ಯುಧಿ||

ಅವನು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಪತಗೇಂದ್ರನ ರೆಕ್ಕೆ, ಕೊಕ್ಕು ಮತ್ತು
ಪಂಜುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿದನು.

01028005a ರಜಶ್ಚೋದ್ಧಯ ಸುಮಹತ್ಪಕ್ಷವಾತೇನ ಖೇಚರಃ|

01028005c ಕೃತ್ವಾ ಲೋಕಾನ್ನಿರಾಲೋಕಾಂಸ್ತೇನ ದೇವಾನವಾಕಿರತ್||

ಆ ಖೇಚರನು ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಧೂಳಿನ
ಭಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ವಿಗ್ನಗೊಳಿಸಿದನು.

01028006a ತೇನಾವಕೀರ್ಣಾ ರಜಸಾ ದೇವಾ ಮೋಹಮುಪಾಗಮನ್|

01028006c ನ ಚೈನಂ ದದೃಶುಶ್ಚನ್ನಾ ರಜಸಾಮೃತರಕ್ಷಿಣಃ||

ಧೂಳಿನಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದೇವತೆಗಳು ಮೂರ್ಛಿ ಹೊಂದಿದರು.
ಅಮೃತವನ್ನು ಕಾಯಲು ನಿಂತವರು ಆ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು
ನೋಡಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರು.

01028007a ಏವಂ ಸಂಲೋಡಯಾಮಾಸ ಗರುಡಸ್ತ್ರಿದಿವಾಲಯಂ|

01028007c ಪಕ್ಷತುಂಡಪ್ರಹಾರೈಶ್ಚ ದೇವಾನ್ಸ ವಿದದಾರ ಹ||

ಹೀಗೆ ಗರುಡನು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ
ಮೂರುಲೋಕಗಳ ಪಾಲಕರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿದನು.

01028008a ತತೋ ದೇವಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸ್ತೂರ್ಣಂ ವಾಯುಮಚೋದಯತ್|

01028008c ವಿಕ್ಷಿಪೇಮಾಂ ರಜೋವೃಷ್ಟಿಂ ತವೈತತ್ಕರ್ಮ ಮಾರುತ||

ಆಗ ದೇವ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ವಾಯುವಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು:
“ಮಾರುತ! ಈ ಧೂಳಿನ ಮಳೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ!”

01028009a ಅಥ ವಾಯುರಪೋವಾಹ ತದ್ರಜಸ್ತರಸಾ ಬಲೀ|

01028009c ತತೋ ವಿತಿಮಿರೇ ಜಾತೇ ದೇವಾಃ ಶಕುನಿಮಾರ್ದಯನ್||

ಬಲಶಾಲಿ ವಾಯುವು ಆ ಧೂಳಿನ ಮಳೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನು.
ಕತ್ತಲೆಯು ನಾಶವಾದಾಗ ದೇವತೆಗಳು ಪಕ್ಷಿಯ ಮೇಲೆರಗಿದರು.

01028010a ನನಾದ ಚೋಚ್ಚೈರ್ಬಲವಾನ್ಮಹಾಮೇಘರವಃ ಖಿಗಃ|

01028010c ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸುರಗಣೈಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಭೀಷಯನ್|

01028010e ಉತ್ಪಪಾತ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಪಕ್ಷಿರಾಟ್ಟರವೀರಹಾ||

ಈ ರೀತಿ ಸುರಗಣಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಆ ಬಲವಾನ್ ಪಕ್ಷಿಯು
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮಹಾಮೇಘದಂತೆ
ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಮಹಾವೀರ್ಯ ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನೇರಿ

ಹಾರಿದನು.

01028011a ತಮುತ್ಪತ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಸ್ಥಂ ದೇವಾನಾಮುಪರಿ ಸ್ಥಿತಂ|

01028011c ವರ್ಮಿಣೋ ವಿಬುಧಾಃ ಸರ್ವೇ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರೈರವಾಕಿರನ್||

01028012a ಪಟ್ಟಿಶೈಃ ಪರಿಘೈಃ ಶೂಲ್ಯೈರ್ಗದಾಭಿಶ್ಚ ಸವಾಸವಾಃ|

01028012c ಕ್ಷುರಾಂತೈರ್ಜ್ವಲಿತೈಶ್ಚಾಪಿ ಚಕ್ರೈರಾದಿತ್ಯರೂಪಿಭಿಃ||

ಮೇಲೆ ಹಾರಿದ ಅವನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತನು. ಆಗ ವಾಸವನೂ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಪಟ್ಟಿಶ, ಪರಿಘ, ಶೂಲ, ಗದೆ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯರೂಪಿ ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದರು.

01028013a ನಾನಾಶಸ್ತ್ರವಿಸರ್ಗೈಶ್ಚ ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸಮಂತತಃ|

01028013c ಕುರ್ವನ್ಸುತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ಪಕ್ಷಿರಾಣ್ಣ ವ್ಯಕಂಪತ||

01028014a ವಿನರ್ದನ್ನಿವ ಚಾಕಾಶೇ ವೈನತೇಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01028014c ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಮುರಸಾ ಚೈವ ಸಮಂತಾದ್ವ್ಯಾಕ್ಷಿಪತ್ಸುರಾನ್||

ಹೀಗೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಹಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರೂ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ವೈನತೇಯನು ಸುರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಛಾತಿಗಳಿಂದ ಧಾಳಿಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಓಡಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01028015a ತೇ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಸ್ತತೋ ದೇವಾಃ ಪ್ರಜಗ್ಮುರ್ಗರುಡಾರ್ದಿತಾಃ|

01028015c ನಖಿತುಂಡಕ್ಷತಾಶ್ಚೈವ ಸುಸುವುಃ ಶೋಣಿತಂ ಬಹು||

ಗರುಡನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ದೇವತೆಗಳು ಸೋತು ಪಲಾಯನ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವನ ಉಗುರು ಪಂಜಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದವರ ದೇಹಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ರಕ್ತವು ಸೋರತೊಡಗಿತು.

01028016a ಸಾಧ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಚೀಂ ಸಗಂಧರ್ವಾ ವಸವೋ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ|

01028016c ಪ್ರಜಗ್ಮುಃ ಸಹಿತಾ ರುದ್ರೈಃ ಪತಗೇಂದ್ರಪ್ರಧರ್ಷಿತಾಃ||

01028017a ದಿಶಂ ಪ್ರತೀಚೀಮಾದಿತ್ಯಾ ನಾಸತ್ಯಾ ಉತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ|

01028017c ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾ ಯುಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹೌಜಸಂ||

ಪತಗೇಂದ್ರನ ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ಸಾಧ್ಯರು ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಗೈದರು. ವಸುಗಳು ಮತ್ತು ರುದ್ರರು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆ ಓಡಿದರು. ಆದಿತ್ಯರು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ, ನಾಸತ್ಯರು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮಹೋಜಸನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಪಲಾಯನಗೈದರು.

01028018a ಅಶ್ವಕ್ರಂದೇನ ವೀರೇಣ ರೇಣುಕೇನ ಚ ಪಕ್ಷಿಣಾ|

01028018c ಕ್ರಥನೇನ ಚ ಶೂರೇಣ ತಪನೇನ ಚ ಖೇಚರಃ||

01028019a ಉಲೂಕಶ್ವಸನಾಭ್ಯಾಂ ಚ ನಿಮೇಷೇಣ ಚ ಪಕ್ಷಿಣಾ|

01028019c ಪ್ರರುಜೇನ ಚ ಸಮ್ಯುಧ್ಧಂ ಚಕಾರ ಪ್ರಲಿಹೇನ ಚ||

ಈ ರೀತಿ ಖೇಚರ ಪಕ್ಷಿಯು ವೀರ ಅಶ್ವಕ್ರಂದ ಮತ್ತು ರೇಣುಕ, ಶೂರ ಕ್ರಥನ ಮತ್ತು ತಪನ, ಉಲೂಕ, ಅಶ್ವಸನ, ನಿಮಿಷ, ಪ್ರರುಜ, ಪ್ರಲಿನ,

ಮುಂತಾದವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು.

01028020a ತಾನ್ವಕ್ಷನಖಿತುಂಥಾಗ್ರೈರಭಿನದ್ವಿನತಾಸುತಃ|

01028020c ಯುಗಾಂತಕಾಲೇ ಸಂಕೃದ್ಧಃ ಪಿನಾಕೀವ ಮಹಾಬಲಃ||

ಆ ಮಹಾಬಲ ವಿನತಸುತನು ಯುಗಾಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಕೃದ್ಧ
ಪಿನಾಕಿಯ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆ, ಉಗುರು ಮತ್ತು ಪಂಜಗಳ ತುದಿಯಿಂದ
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

01028021a ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಮಹೋತ್ಸಾಹಾಸ್ತೇನ ತೇ ಬಹುಧಾ ಕ್ಷತಾಃ|

01028021c ರೇಜುರಭ್ರಘನಪ್ರಖ್ಯಾ ರುಧಿರೌಘಪ್ರವರ್ಷಿಣಃ||

ಮಹಾವೀರ್ಯ ಮಹೋತ್ಸಾಹೀ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಂದ ಹೊಡೆತ
ತಿಂದು ರಕ್ತದ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಕಂಡುಬಂದರು.

01028022a ತಾನ್ಯತ್ವಾ ಪತಗಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಾನುತ್ಯಾಂತಜೀವಿತಾನ್|

01028022c ಅತಿಕ್ರಾಂತೋಽಮೃತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸರ್ವತೋಽಗ್ನಿಮಪಶ್ಯತ||

ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಜೀವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆ
ಪತಗಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅಮೃತದ ಕಡೆ ಮುಂದುವರೆದನು. ಅದರ ಎಲ್ಲ
ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಅಗ್ನಿಯು ಆವರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು.

01028023a ಆವೃಣ್ವಾನಂ ಮಹಾಜ್ವಾಲಮರ್ಚಿಭಿಃ ಸರ್ವತೋಽಂಬರಂ|

01028023c ದಹಂತಮಿವ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಂಶುಂ ಘೋರಂ ವಾಯುಸಮೀರಿತಂ||

ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಗಳು ಇಡೀ ಆಕಾಶವನ್ನೇ
ಆವರಿಸುವಂತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಘೋರ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಾ
ಅವು ಸೂರ್ಯನನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

01028024a ತತೋ ನವತ್ಯಾ ನವತೀರ್ಮುಖಾನಾಂ

ಕೃತ್ವಾ ತರಸ್ವೀ ಗರುಡೋ ಮಹಾತ್ಮಾ |

01028024c ನದೀಃ ಸಮಾಪೀಯ ಮುಖೈಸ್ತತಸ್ತೈಃ

ಸುಶೀಘ್ರಮಾಗಮ್ಯ ಪುನರ್ಜವೇನ ||

01028025a ಜ್ವಲಂತಮಗ್ನಿಂ ತಮಮಿತ್ರತಾಪನಃ

ಸಮಾಸ್ತರತ್ವತ್ರರಥೋ ನದೀಭಿಃ |

01028025c ತತಃ ಪ್ರಚಕ್ರೇ ವಪುರನ್ಯದಲ್ಪಂ

ಪ್ರವೇಷ್ಯುಕಾಮೋಽಗ್ನಿಮಭಿಪ್ರಶಾಮ್ಯ ||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಗರುಡನು ಎಂಭತ್ತೊಂದು ಮುಖಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆ
ಬಾಯಿಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ನದಿಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳ
ರಥವನ್ನೇರಿ ಸುಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ
ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆ ನದಿಗಳನ್ನು ಸುರುವಿದನು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿದ
ತಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಪ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಅಮೃತವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ಣಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ಅಷ್ಟವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೯

ಗರುಡನು ಅಮೃತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದುದು (೧-೧೦). ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಗರುಡನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ವರವನ್ನು ನೀಡಿದುದು (೧೧-
೧೫), ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಗರುಡನು ಒಂದು ಪುಕ್ಕವನ್ನು
ಬೀಳಿಸಲು, ಇಂದ್ರನು ಗರುಡನ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (೧೬-
೨೦).

01029001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01029001a ಜಾಂಬೂನದಮಯೋ ಭೂತ್ವಾ ಮರೀಚಿವಿಕಚೋಜ್ಜ್ವಲಃ|

01029001c ಪ್ರವಿವೇಶ ಬಲಾತ್ ಪಕ್ಷೀ ವಾರಿವೇಗ ಇವಾರ್ಣವಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಕಾಂಚನದೇಹವನ್ನು ತಾಳಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರುವ
ನದಿಯಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಒಳ ಹೊಕ್ಕನು.

01029002a ಸ ಚಕ್ರಂ ಕ್ಷುರಪರ್ಯಂತಮಪಶ್ಯದಮೃತಾಂತಿಕೇ|

01029002c ಪರಿಭ್ರಮಂತಮನಿಶಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಮಯಸ್ಮಯಂ||

01029003a ಜ್ವಲನಾರ್ಕಪ್ರಭಂ ಘೋರಂ ಚೇದನಂ ಸೋಮಹಾರಿಣಾಂ|

01029003c ಘೋರರೂಪಂ ತದತ್ಯರ್ಥಂ ಯಂತ್ರಂ ದೇವೈಃ ಸುನಿರ್ಮಿತಂ||

ಅಮೃತವನ್ನು ಕದಿಯಲು ಬರುವವರನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ದೇವತೆಗಳು
 ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ರಚಿಸಿದ್ದ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
 ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಲ್ಲುಗಳ ಘೋರ
 ಚಕ್ರವೊಂದನ್ನು ಅಮೃತದ ಮುಂದೆ ನೋಡಿದನು.

01029004a ತಸ್ಯಾಂತರಂ ಸ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಪರ್ಯವರ್ತತ ಖೇಚರಃ|

01029004c ಅರಾಂತರೇಣಾಭ್ಯಪತತ್ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯಾಂಗಂ ಕ್ಷಣೇನ ಹ||

ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರಿಯೊಂದನ್ನು ಕಂಡ ಖೇಚರನು ಒಂದು
 ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಆ ಚಕ್ರದ ಹಲ್ಲುಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಒಳ ಹೊಕ್ಕನು.

01029005a ಅಧಶ್ಚಕ್ರಸ್ಯ ಚೈವಾತ್ರ ದೀಪ್ತಾನಲಸಮದ್ಯುತೀ|

01029005c ವಿದ್ಯುಜ್ಜಿಹ್ವಾ ಮಹಾಘೋರೌ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯೌ ದೀಪ್ತಲೋಚನೌ||

01029006a ಚಕ್ಷುವಿಷೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ನಿತ್ಯಕೃದ್ಧೌ ತರಸ್ವಿನೌ|

01029006c ರಕ್ಷಾರ್ಥಮೇವಾಮೃತಸ್ಯ ದದರ್ಶ ಭುಜಗೋತ್ತಮೌ||

01029007a ಸದಾ ಸಂರಬ್ಧನಯನೌ ಸದಾ ಚಾನಿಮಿಷೇಕ್ಷಣೌ|

01029007c ತಯೋರೇಕೋಽಪಿ ಯಂ ಪಶ್ಯೇತ್ಸ ತೂರ್ಣಂ ಭಸ್ಮಸಾಧ್ಯವೇತ್||

ಆ ಚಕ್ರದ ಹಿಂದೆ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
 ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಚಾಚುತ್ತಿದ್ದ, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು
 ಕಾರುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ,
 ವಿಷಕಾರಕ, ಮಹಾಘೋರ, ಮಹಾವೀರ್ಯ, ಸದಾ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ,
 ಕಣ್ಣನ್ನು ಮಚ್ಚದೆಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಮೃತವನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈವರು ಸರ್ಪೋತ್ತಮರನ್ನು ಕಂಡನು. ಯಾವುದೇ ಸರ್ಪದ ಕಣ್ಣು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಕ್ಷಣವೇ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01029008a ತಯೋಶ್ಚ ಕ್ಷಾಂಷಿ ರಜಸಾ ಸುಪರ್ಣಸ್ತೂರ್ಣಮಾವೃಣೋತ್|

01029008c ಅದೃಷ್ಟರೂಪಸ್ತೌ ಚಾಪಿ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯಕಾಲಯತ್||

ಆಗ ಸುಪರ್ಣನು ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಅವರನ್ನು ಅಂಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

01029009a ತಯೋರಂಗೇ ಸಮಾಕ್ರಮ್ಯ ವೈನತೇಯೋಽಂತರಿಕ್ಷಗಃ|

01029009c ಆಚ್ಛಿ ನತ್ತರಸಾ ಮಧ್ಯೇ ಸೋಮಮಭ್ಯದ್ರವತ್ ತತಃ||

ಆ ಅಂತರಿಕ್ಷಗ ವೈನತೇಯನು ಅವರನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ ಮುದ್ದೆಮಾಡಿ ತಡಮಾಡದೇ ಸೋಮದ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

01029010a ಸಮುತ್ಪಾಟ್ಯಾಮೃತಂ ತತ್ತು ವೈನತೇಯಸ್ತತೋ ಬಲೀ|

01029010c ಉತ್ಪಪಾತ ಜವೇನೈವ ಯಂತ್ರಮನ್ಮಥ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಬಲಶಾಲಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ವೈನತೇಯನು ಅಮೃತವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿ, ಆ ಚಕ್ರವನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿ ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲೇರಿದನು.

01029011a ಅಪೀತ್ಸೈವಾಮೃತಂ ಪಕ್ಷೀ ಪರಿಗೃಹ್ಯಾಶು ವೀರ್ಯವಾನ್|

01029011c ಅಗಚ್ಛದಪರಿಶ್ರಾಂತ ಆವಾರ್ಯಾರ್ಕಪ್ರಭಾಂ ಖಿಗಃ||

ಆ ವೀರ ಪಕ್ಷಿಯು ಕುಡಿಯದೆಯೇ ಅಮೃತವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ
ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿದನು.

01029012a ವಿಷ್ಣುನಾ ತು ತದಾಕಾಶೇ ವೈನತೇಯಃ ಸಮೇಯಿವಾನ್|

01029012c ತಸ್ಯ ನಾರಾಯಣಸ್ತುಷ್ಟಸ್ತೇನಾಲೌಲೈನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ನಾರಾಯಣನು ವೈನತೇಯನ ಸ್ವ-ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು
ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ತುಷ್ಟನಾದನು.

01029013a ತಮುವಾಚಾವ್ಯಯೋ ದೇವೋ ವರದೋಽಸ್ತ್ರಿತಿ ಖೇಚರಂ|

01029013c ಸ ವವ್ರೇ ತವ ತಿಷ್ಠೇಯಮುಪರೀತ್ಯಂತರಿಕ್ಷಗಃ||

ಆ ಅವ್ಯಯ ದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಕ್ಷಿಯೇ! ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತೇನೆ.” ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತರಿಕ್ಷಗನು “ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ನನಗೆ
ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡು” ಎಂದನು.

01029014a ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಭೂಯೋಽಪಿ ನಾರಾಯಣಮಿದಂ ವಚಃ|

01029014c ಅಜರಶ್ಚಾಮರಶ್ಚ ಸ್ಯಾಮಮೃತೇನ ವಿನಾಪ್ಯಹಂ||

ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು: “ಅಮೃತವನ್ನು
ಕುಡಿಯದೆಯೇ ನಾನು ಅಜರ ಮತ್ತು ಅಮರನಾಗಲಿ.”

01029015a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ವರೌ ತೌ ಚ ಗರುಡೋ ವಿಷ್ಣುಮಬ್ರವೀತ್|

01029015c ಭವತೇಽಪಿ ವರಂ ದದ್ಮಿ ವೃಣೀತಾಂ ಭಗವಾನಪಿ||

ಆ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಗರುಡನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
 “ಭಗವನ್! ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿಕೋ.”

01029016a ತಂ ವವ್ರೇ ವಾಹನಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಗರುತ್ಮಂತಂ ಮಹಾಬಲಂ|

01029016c ಧ್ವಜಂ ಚ ಚಕ್ರೇ ಭಗವಾನುಪರಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯಸೀತಿ ತಂ||

ಆ ಮಾತಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾಬಲ ಗರುತ್ಮಂತನನ್ನು ತನ್ನ
 ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು
 “ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೂ ನೀನು ಇರುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದನು.

01029017a ಅನುಪತ್ಯ ಖಿಗಂ ತ್ವಿಂದ್ರೋ ವಜ್ರೇಣಾಂಗೇಽಭ್ಯತಾಡಯತ್|

01029017c ವಿಹಂಗಮಂ ಸುರಾಮಿತ್ರಂ ಹರಂತಮಮೃತಂ ಬಲಾತ್||

ಅಮೃತವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕದ್ದು ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಸುರಶತ್ರು
 ಗರುಡನನ್ನು ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

01029018a ತಮುವಾಚೇಂದ್ರಮಾಕ್ರಂದೇ ಗರುಡಃ ಪತತಾಂ ವರಃ|

01029018c ಪ್ರಹಸನ್ ಶ್ಲಕ್ಷಯಾ ವಾಚಾ ತಥಾ ವಜ್ರಸಮಾಹತಃ||

ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಜ್ರಸಮಾಹತ ಗರುಡನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ನಗುತ್ತಾ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

01029019a ಋಷೇರ್ಮಾನಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಜ್ರಂ ಯಸ್ಯಾಸ್ಥಿಸಂಭವಂ|

01029019c ವಜ್ರಸ್ಯ ಚ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಚೈವ ಶತಕ್ರತೋ||

“ಯಾವ ಋಷಿಗಳ ಎಲುಬಿನಿಂದ ಈ ವಜ್ರವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ
ಅವರನ್ನು, ಈ ವಜ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಶತಕ್ರತು! ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ.

01029020a ಏಷ ಪತ್ರಂ ತ್ಯಜಾಮ್ಯೇಕಂ ಯಸ್ಯಾಂತಂ ನೋಪಲಪ್ಸ್ಯಸೇ|

01029020c ನ ಹಿ ವಜ್ರನಿಪಾತೇನ ರುಜಾ ಮೇಽಸ್ಮಿ ಕದಾಚನ||

ನನ್ನ ಈ ಒಂದು ರೆಕ್ಕೆಯ ಪುಕ್ಕವನ್ನು ಬಿಸಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ
ಕೊನೆಯನ್ನು ನೀನೂ ಕೂಡ ಕಾಣಲಾರೆ. ವಜ್ರದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನನಗೆ
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನೋವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

01029021a ತತ್ರ ತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ವಿಸ್ಮಿತಾನ್ಯಬ್ರುವಂಸ್ತದಾ|

01029021c ಸುರೂಪಂ ಪತ್ರಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಸುಪರ್ಣೋಽಯಂ ಭವತ್ವಿತಿ||

ಆ ಸುಂದರ ರೆಕ್ಕೆಯ ಪುಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದ ಸರ್ವ
ಜೀವಿಗಳೂ “ಇವನು ಸುಪರ್ಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡಲಿ!” ಎಂದರು.

01029022a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದದ್ಭುತಂ ಚಾಪಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಪುರಂದರಃ|

01029022c ಖಿಗೋ ಮಹದಿದಂ ಭೂತಮಿತಿ ಮತ್ವಾಭ್ಯಭಾಷತ||

ಆ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಪುರಂದರನು ಈ ಪಕ್ಷಿಯು ಒಂದು ಮಹಾ ಜೀವಿ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01029023a ಬಲಂ ವಿಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಯತ್ತೇ ಪರಮನುತ್ತಮಂ|

01029023c ಸಖ್ಯಂ ಚಾನಂತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ ಖಿಗೋತ್ತಮ||

“ನಿನ್ನ ಅನುತ್ತಮ ಪರಮ ಬಲವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಖಿಗೋತ್ತಮ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಅನಂತ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸೌಪರ್ಣೀ
ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೌಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಗರುಡನು ಇಂದ್ರನ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದು (೧-೫). ಗರುಡನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ವರದಾನ (೬-೧೦). ಗರುಡನು ಅಮೃತವನ್ನು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು, ಇಂದ್ರನು ಅದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದು (೧೧-೨೦).

01030001 ಗರುಡ ಉವಾಚ|

01030001a ಸಖ್ಯಂ ಮೇಽಸ್ತು ತ್ವಯಾ ದೇವ ಯಥೇಚ್ಛಸಿ ಪುರಂದರ|

01030001c ಬಲಂ ತು ಮಮ ಜಾನೀಹಿ ಮಹಚ್ಛಾಸಹ್ಯಮೇವ ಚ||

ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರಂದರ! ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯಂತೆ
ನಮ್ಮೀರ್ವರಲ್ಲಿ ಸಖ್ಯವಿರಲಿ. ನನ್ನ ಬಲವು ಮಹತ್ತರ ಮತ್ತು
ಅಸಹನೀಯ ಎಂದು ತಿಳಿ.

01030002a ಕಾಮಂ ನೈತತ್ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸಂತಃ ಸ್ವಬಲಸಂಸ್ತವಂ|

01030002c ಗುಣಸಂಕೀರ್ತನಂ ಚಾಪಿ ಸ್ವಯಮೇವ ಶತಕ್ರತೋ||

ಶತಕ್ರತು! ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ
ಬಲವನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಂತರು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

01030003a ಸಖೇತಿ ಕೃತ್ವಾ ತು ಸಖೇ ಪೃಷ್ಟೋ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ|

01030003c ನ ಹ್ಯಾತ್ಮಸ್ತವಸಮ್ಯಕ್ತಂ ವಕ್ತವ್ಯಮನಿಮಿತ್ತತಃ||

ಸಖಿ! ನಾವೀರ್ವರೂ ಈಗ ಸ್ನೇಹಿತರಾದುದರಿಂದ ನೀನು
ಕೇಳಿದೆಯೆಂದು ಸ್ವಸ್ತುತಿಯು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01030004a ಸಪರ್ವತವನಾಮುರ್ವೀಂ ಸಸಾಗರವನಾಮಿಮಾಂ|

01030004c ಪಕ್ಷನಾಡ್ವೈಕಯಾ ಶಕ್ರತ್ವಾಂ ಚೈವಾತ್ರಾವಲಂಬಿನಂ||

ಶಕ್ರ! ನಾನು ಪರ್ವತ, ಸಮುದ್ರ, ವನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಸೇರಿ ಈ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ನನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಯ ಒಂದು ಪುಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಹೊರಬಲ್ಲೆ.

01030005a ಸರ್ವಾನ್ಸಂಪಿಂಡಿತಾನ್ವಾಪಿ ಲೋಕಾನ್ಸಸ್ಥಾಣುಜಂಗಮಾನ್|

01030005c ವಹೇಯಮಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ವಿದ್ಧೀದಂ ಮೇ ಮಹದ್ಬಲಂ||

ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾನು ಜಂಗಮಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿ
ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಹೊರಬಲ್ಲೆ. ಇದು ನನ್ನ ಮಹಾ ಬಲವೆಂದು ತಿಳಿ.””

01030006 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01030006a ಇತ್ಯುಕ್ತವಚನಂ ವೀರಂ ಕಿರಿಟೀ ಶ್ರೀಮತಾಂ ವರಃ|

01030006c ಆಹ ಶೌನಕ ದೇವೇಂದ್ರಃ ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೌನಕ! ವೀರನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರ ಕಿರಿಟೀ ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತ ಪ್ರಭು ದೇವೇಂದ್ರನು
ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

01030007a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಮಿದಾನೀಂ ಮೇ ಸಖ್ಯಮಾನಂತ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

01030007c ನ ಕಾರ್ಯಂ ತವ ಸೋಮೇನ ಮಮ ಸೋಮಃ ಪ್ರದೀಯತಾಂ|

01030007e ಅಸ್ಮಾಂಸ್ತೇ ಹಿ ಪ್ರಬಾಧೇಯುರ್ಯೇ ಭ್ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ಭವಾನಿಮಂ||

“ನಿರಂತರವೂ ಉತ್ತಮವೂ ಆದ ನನ್ನ ಈ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸು.
ನಿನಗೆ ಸೋಮವು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸೋಮವನ್ನು
ನನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸು. ನೀನು ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ ಅವರು
ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಾರೆ.”

01030008 ಗರುಡ ಉವಾಚ|

01030008a ಕಿಂಚಿತ್ಕಾರಣಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಸೋಮೋಽಯಂ ನೀಯತೇ ಮಯಾ|

01030008c ನ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಮಾದಾತುಂ ಸೋಮಂ ಕಸ್ಮೈ ಚಿದಪ್ಯಹಂ||

ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನು

ಈ ಸೋಮವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸೋಮವನ್ನು ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

01030009a ಯತ್ರೇಮಂ ತು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ನಿಕ್ಷಿಪೇಯಮಹಂ ಸ್ವಯಂ|

01030009c ತ್ವಮಾದಾಯ ತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ಹರೇಥಾಸ್ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ! ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ! ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ನೀನು ಸ್ವತಃ ಅಪಹರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.”

01030010 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

01030010a ವಾಕ್ಯೇನಾನೇನ ತುಷ್ಟೋಽಹಂ ಯತ್ತ್ವಯೋಕ್ತಮಿಹಾಂಡಜ|

01030010c ಯದಿಚ್ಛಸಿ ವರಂ ಮತ್ತಸ್ತದ್ಗುಹಾಣ ಖಿಗೋತ್ತಮ||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಂಡಜ! ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಖಿಗೋತ್ತಮ! ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೋ.””

01030011 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01030011a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಕದ್ರೂಪುತ್ರಾನನುಸ್ಮರನ್|

01030011c ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಚೈವೋಪಧಿಕೃತಂ ಮಾತುರ್ದಾಸ್ಯನಿಮಿತ್ತತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅವನು ಕದ್ರುವಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಮೋಸದಿಂದ ತನ್ನ ತಾಯಿಗಾದ ದಾಸತ್ವವನ್ನೂ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದನು:

01030012a ಈಶೋಽಹಮಪಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತು ತೇಽರ್ಥಿತಾಂ|

01030012c ಭವೇಯುರ್ಭುಜಗಾಃ ಶಕ್ರ ಮಮ ಭಕ್ಷ್ಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

“ಶಕ್ರ! ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯನಿದ್ದರೂ ನೀನು ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾಬಲ ನಾಗಗಳು ನನ್ನ ಆಹಾರವಾಗಲಿ.”

01030013a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನ್ವಗಚ್ಛತ್ತಂ ತತೋ ದಾನವಸೂದನಃ|

01030013c ಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಸೋಮಮಿತ್ಯನುಭಾಷ್ಯ ತಂ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನೀನು ಸೋಮವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟಕೂಡಲೇ ನಾನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ದಾನವ ಸೂದನನು ಹೊರಟುಹೋದನು.

01030014a ಆಜಗಾಮ ತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸುಪರ್ಣೋ ಮಾತುರಂತಿಕಂ|

01030014c ಅಥ ಸರ್ಪಾನುವಾಚೇದಂ ಸರ್ವಾನ್ವರಮಹೃಷ್ಯವತ್||

ತಕ್ಷಣವೇ ಸುಪರ್ಣನು ವೇಗವಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ಸರ್ವ ಸರ್ಪಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿದನು:

01030015a ಇದಮಾನೀತಮಮೃತಂ ನಿಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕುಶೇಷು ವಃ|

01030015c ಸ್ನಾತಾ ಮಂಗಲಸಮ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಪ್ರಾಶ್ನೀತ ಪನ್ನಗಾಃ||

“ಇಗೋ ನಾನು ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಕುಶಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪನ್ನಗಗಳೇ! ಮಂಗಳ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು

ಕುಡಿಯಿರಿ.

01030016a ಅದಾಸೀ ಚೈವ ಮಾತೇಯಮದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ಚಾಸ್ತು ಮೇ|

01030016c ಯಥೋಕ್ತಂ ಭವತಾಮೇತದ್ವಚೋ ಮೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಂ||

ನೀವು ನನಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು

ಮಾತುಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯು

ಅದಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.”

01030017a ತತಃ ಸ್ನಾತುಂ ಗತಾಃ ಸರ್ಪಾಃ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ತಥೇತ್ಯುತ|

01030017c ಶಕ್ರೋಽಪ್ಯಮೃತಮಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಜಗಾಮ ತ್ರಿದಿವಂ ಪುನಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಸರ್ಪಗಳು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಹೋದವು.

ಆಗ ಶಕ್ರನು ಅಮೃತವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ

ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

01030018a ಅಥಾಗತಾಸ್ತಮುದ್ದೇಶಂ ಸರ್ಪಾಃ ಸೋಮಾರ್ಥಿ ನಸ್ತದಾ|

01030018c ಸ್ನಾತಾಶ್ಚ ಕೃತಜಪ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಕೃತಮಂಗಲಾಃ||

ಸ್ನಾನ, ಜಪ ಮತ್ತು ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾಗಿ

ಸೋಮಾರ್ಥಿ ಸರ್ಪಗಳು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01030019a ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಹೃತಂ ಸರ್ಪಾಃ ಪ್ರತಿಮಾಯಾಕೃತಂ ಚ ತತ್|

01030019c ಸೋಮಸ್ಥಾನಮಿದಂ ಚೇತಿ ದರ್ಭಾಂಸ್ತೇ ಲಿಲಿಹುಸ್ತದಾ||

ಸೋಮವನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದ ದರ್ಭೆಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಸರ್ಪಗಳು

ಕಂಡು ಮೋಸದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರು.

01030020a ತತೋ ದ್ವೈಧೀಕೃತಾ ಜಿಹ್ವಾ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

01030020c ಅಭವಂಶ್ಚಾಮೃತಸ್ಪರ್ಶಾದ್ಧರ್ಭಾಸ್ತೇಽಥ ಪವಿತ್ರೀಣಃ||

ಆಗ ಅವರು ಅಮೃತವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕ ತೊಡಗಿದರು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಅವುಗಳ ನಾಲಿಗೆಗಳು ಸೀಳಿಹೋದವು. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ದರ್ಭೆಗಳು ಪವಿತ್ರವೆನಿಸಿಕೊಂಡವು.

01030021a ತತಃ ಸುಪರ್ಣಃ ಪರಮಪ್ರಹೃಷ್ಟವಾನ್

ವಿಹೃತ್ಯ ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ತತ್ರ ಕಾನನೇ|

01030021c ಭುಜಂಗಭಕ್ಷಃ ಪರಮಾರ್ಚಿತಃ ಖಿಗೈಃ

ಅಹೀನಕೀರ್ತಿರ್ವಿನತಾಮನಂದಯತ್||

ನಂತರ ಸುಪರ್ಣನು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗರುಡನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಂತಸಗೊಳಿಸಿದನು.

01030022a ಇಮಾಂ ಕಥಾಂ ಯಃ ಶೃಣುಯಾನ್ನರಃ ಸದಾ

ಪಥೇತ ವಾ ದ್ವಿಜಜನಮುಖ್ಯಸಂಸದಿ|

01030022c ಅಸಂಶಯಂ ತ್ರಿದಿವಮಿಯಾತ್ಸ ಪುಣ್ಯಭಾಗ್

ಮಹಾತ್ಮನಃ ಪತಗಪತೇಃ ಪ್ರಕೀರ್ತನಾತ್||

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಾವ ನರನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ
 ದ್ವಿಜನರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಓದುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಗರುಡನ
 ಸಂಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಪುಣ್ಯವಂತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
 ಸೇರುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸುಪರ್ಣೀ
 ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಸುಪರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೧

ಪ್ರಮುಖ ಪನ್ನಗಳ ಹೆಸರುಗಳು (೧-೧೮).

01031001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01031001a ಭುಜಂಗಮಾನಾಂ ಶಾಪಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾ ಚೈವ ಸುತೇನ ಚ|

01031001c ವಿನತಾಯಾಸ್ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಕಾರಣಂ ಸೂತನಂದನ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತನಂದನ! ನಾಗಗಳು ಅವರ
 ತಾಯಿಯಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ವಿನತೆಯು ತನ್ನ ಮಗನಿಂದ
 ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

01031002a ವರಪ್ರದಾನಂ ಭರ್ತೃ ಚ ಕದ್ರೂವಿನತಯೋಸ್ತಥಾ|

01031002c ನಾಮನೀ ಚೈವ ತೇ ಪ್ರೋಕ್ತೇ ಪಕ್ಷಿಣೋವೈ ನತೇಯಯೋಃ||

ಕದ್ರು ಮತ್ತು ವಿನತೆಯರಿಗೆ ಅವರ ಪತಿಯ ವರಪ್ರದಾನ ಮತ್ತು
ವಿನತೆಯ ಈರ್ವರು ಪಕ್ಷಿಪುತ್ರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

01031003a ಪನ್ನಗಾನಾಂ ತು ನಾಮಾನಿ ನ ಕೀರ್ತಯಸಿ ಸೂತಜ|

01031003c ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನಾಪಿ ನಾಮಾನಿ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ವಯಂ||

ಸೂತಜ ! ನಾಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನ ನಾಗಗಳ
ಹೆಸರುಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01031004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01031004a ಬಹುತ್ವಾನ್ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಭುಜಗಾನಾಂ ತಪೋಧನ|

01031004c ನ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯೇ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ತು ಮೇ ಶೃಣು||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ ! ನಾಗಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು
ನಾಮಧೇಯಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.
ಪ್ರಧಾನವಾದವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

01031005a ಶೇಷಃ ಪ್ರಥಮತೋ ಜಾತೋ ವಾಸುಕಿಸ್ತದನಂತರಂ|

01031005c ಐರಾವತಸ್ತಕ್ಷಕಶ್ಚ ಕರ್ಕೋಟಕಧನಂಜಯೌ||

01031006a ಕಾಲಿಯೋ ಮಣಿನಾಗಶ್ಚ ನಾಗಶ್ಚಾಪೂರಣಸ್ತಥಾ|

01031006c ನಾಗಸ್ತಥಾ ಪಿಂಜರಕ ಏಲಾಪತ್ರೋಽಥ ವಾಮನಃ||

01031007a ನೀಲಾನೀಲೌ ತಥಾ ನಾಗೌ ಕಲ್ಮಾಷಶಬಲೌ ತಥಾ|

01031007c ಆರ್ಯಕಶ್ಚಾ ದಿಕಶ್ಚೈವ ನಾಗಶ್ಚ ಶಲಪೋತಕಃ||

01031008a ಸುಮನೋಮುಖೋ ದಧಿಮುಖಿಸ್ತಥಾ ವಿಮಲಪಿಂಡಕಃ|

- 01031008c ಆಪ್ತಃ ಕೋಟನಕಶ್ಚೈವ ಶಂಖೋ ವಾಲಶಿಖಸ್ತಥಾ||
- 01031009a ನಿಷ್ಕೂ ನಕೋ ಹೇಮಗುಹೋ ನಹುಷಃ ಪಿಂಗಲಸ್ತಥಾ|
- 01031009c ಬಾಹ್ಯಕರ್ಣೋ ಹಸ್ತಿಪದಸ್ತಥಾ ಮುದ್ಗರಪಿಂಡಕಃ||
- 01031010a ಕಂಬಲಾಶ್ವತರೌ ಚಾಪಿ ನಾಗಃ ಕಾಲೀಯಕಸ್ತಥಾ|
- 01031010c ವೃತ್ತಸಂವರ್ತಕೌ ನಾಗೌ ದ್ವೌ ಚ ಪದ್ಮಾವಿತಿ ಶ್ರುತೌ||
- 01031011a ನಾಗಃ ಶಂಖನಕಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಚ ಸ್ಫಂಡಕೋಽಪರಃ|
- 01031011c ಕ್ಷೇಮಕಶ್ಚ ಮಹಾನಾಗೋ ನಾಗಃ ಪಿಂಡಾರಕಸ್ತಥಾ||
- 01031012a ಕರವೀರಃ ಪುಷ್ಪದಂಷ್ಟ್ರ ಏಳಕೋ ಬಿಲ್ವಪಾಂಡುಕಃ|
- 01031012c ಮೂಷಕಾದಃ ಶಂಖಶಿರಾಃ ಪೂರ್ಣದಂಷ್ಟ್ರೋ ಹರಿದ್ರಕಃ||
- 01031013a ಅಪರಾಜಿತೋ ಜ್ಯೋತಿಕಶ್ಚ ಪನ್ನಗಃ ಶ್ರೀವಹಸ್ತಥಾ|
- 01031013c ಕೌರವ್ಯೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಪುಷ್ಕರಃ ಶಲ್ಯಕಸ್ತಥಾ||
- 01031014a ವಿರಜಾಶ್ಚ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಶಾಲಿಪಿಂಡಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|
- 01031014c ಹಸ್ತಿಭದ್ರಃ ಪಿಟರಕೋ ಮುಖಿರಃ ಕೋಣವಾಸನಃ||
- 01031015a ಕುಂಜರಃ ಕುರರಶ್ಚೈವ ತಥಾ ನಾಗಃ ಪ್ರಭಾಕರಃ|
- 01031015c ಕುಮುದಃ ಕುಮುದಾಕ್ಷಶ್ಚ ತಿತ್ತಿರಿಹ ಲಿಕಸ್ತಥಾ|
- 01031015e ಕರ್ಕ ರಾಕರ್ಕ ರೌ ಚೋಭೌ ಕುಂಡೋದರಮಹೋದರೌ||

(೧) ಶೇಷ (೨) ವಾಸುಕಿ (೩) ಐರಾವತ (೪) ತಕ್ಷಕ (೫) ಕಾರ್ಕೋಟಕ
 (೬) ಧನಂಜಯ (೭) ಕಾಲಿಯ (೮) ಮಣಿ (೯) ಪೂರಣ (೧೦)
 ಪಿಂಜರಕ (೧೧) ಏಲಾಪತ್ರ (೧೨) ವಾಮನ (೧೩) ನೀಲ (೧೪)
 ಅನಿಲ (೧೫) ಕಲ್ಮಾಶ (೧೬) ಬಲ (೧೭) ಆರ್ಯಕ (೧೮) ಅದಿಕ

(೧೯) ಶಲಪೋತಕ (೨೦) ಸುಮನೋಮುಖಿ (೨೧) ದಧಿಮುಖಿ
(೨೨) ವಿಮಲಪಿಂಡಕ (೨೩) ಆಪ್ತ (೨೪) ಕೋಟನಕ (೨೫) ಶಂಖ
(೨೬) ವಾಲಶಿಖಿ (೨೭) ನಿಷ್ಕೂನಕ (೨೮) ಹೇಮಗುಹ (೨೯)
ನಹುಷ (೩೦) ಪಿಂಗಲ (೩೧) ಬಾಹ್ಯಕರ್ಣ (೩೨) ಹಸ್ತಿಪದ (೩೩)
ಮುದ್ಗರಪಿಂಡಕ (೩೪) ಕಂಬಲ (೩೫) ಅಶ್ವತರ (೩೬) ಕಾಲೀಯಕ
(೩೭) ವೃತ್ತ (೩೮) ಸಂವರ್ತಕ (೩೯) ಪದ್ಮ (೪೦) ಅವಿತಿ (೪೧)
ಶಂಖಿನಕ (೪೨) ಸ್ಪಂಡಕ (೪೩) ಅಪರ (೪೪) ಕ್ಷೇಮಕಕ್ಷ (೪೫)
ಪಿಂಡಾರಕ (೪೬) ಕರವೀರ (೪೭) ಪುಷ್ಪದಂಷ್ಟ್ರ (೪೮) ಏಳಕ (೪೯)
ಬಿಲ್ವಪಾಂಡುಕ (೫೦) ಮೂಷಕಾದ (೫೧) ಶಂಖಶಿರ (೫೨)
ಪೂರ್ಣದಂಷ್ಟ್ರ (೫೩) ಹರಿದ್ರಕ (೫೪) ಅಪರಾಜಿತ (೫೫) ಜ್ಯೋತಿಕ
(೫೬) ಪನ್ನಗ (೫೭) ಶ್ರೀವಹ (೫೮) ಕೌರವ್ಯ (೫೯) ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ
(೬೦) ಪುಷ್ಕರ (೬೧) ಶಲ್ಯಕ (೬೨) ವಿರಜ (೬೩) ಸುಬಾಹು (೬೪)
ಶಾಲಿಪಿಂಡ (೬೫) ಹಸ್ತಿಭದ್ರ (೬೬) ಪಿಠರಕ (೬೭) ಮುಖಿರ (೬೮)
ಕೋಣವಾಸನ (೬೯) ಕುಂಜರ (೭೦) ಕುರರ (೭೧) ಪ್ರಭಾಕರ (೭೨)
ಕುಮುದ (೭೩) ಕುಮುದಾಕ್ಷ (೭೪) ತಿತ್ತಿರಿ (೭೫) ಹಲಿಕ (೭೬)
ಕರ್ಕರ (೭೭) ಅಕರ್ಕರ (೭೮) ಕುಂಡೋದರ (೭೯) ಮಹೋದರ

01031016a ಏತೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೋ ನಾಗಾಃ ಕೀರ್ತಿತಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01031016c ಬಹುತ್ವಾನ್ನಾಮಧೇಯಾನಾಮಿತರೇ ನ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಇವುಗಳು ಪ್ರಧಾನ ನಾಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳು. ಇನ್ನೂ ಇತರ
ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಗಗಳ ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

01031017a ಏತೇಷಾಂ ಪ್ರಸವೋ ಯಶ್ಚ ಪ್ರಸವಸ್ಯ ಚ ಸಂತತಿಃ|

01031017c ಅಸಂಖ್ಯೇಯೇತಿ ಮತ್ವಾ ತಾನ್ ಬ್ರವೀಮಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ಇವರ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಸಂತತಿ ಅಸಂಖ್ಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

01031018a ಬಹುನೀಹ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

01031018c ಅಶಕ್ಯಾನ್ಯೇವ ಸಂಖ್ಯಾತುಂ ಭುಜಗಾನಾಂ ತಪೋಧನ||

ತಪೋಧನ ! ನಾಗಗಳು ಬಹಳ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಲೂ ಅಶಕ್ಯ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಸರ್ಪನಾಮಕಥನೋ ನಾಮ ಏಕತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಸರ್ಪನಾಮಕಥನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ಶೇಷ

ಶೇಷನು ತಾಯಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದುದು (೧-೫).

ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ವರದಾನ (೬-೨೫).

01032001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01032001a ಜಾತಾ ವೈ ಭುಜಗಾಸ್ತಾತ ವೀರ್ಯವಂತೋ ದುರಾಸದಾಃ|

01032001c ಶಾಪಂ ತಂ ತ್ವಥ ವಿಜ್ಞಾಯ ಕೃತವಂತೋ ನು ಕಿಂ ಪರಂ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ್ಯವಂತ ದುರಾಸದ ನಾಗಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಶಾಪವನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂತರ ಅವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

01032002 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01032002a ತೇಷಾಂ ತು ಭಗವಾನ್ ಶೇಷಸ್ತ್ವಕ್ತ್ವಾ ಕದ್ರೂಂ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01032002c ತಪೋ ವಿಪುಲಮಾತಸ್ಥೇ ವಾಯುಭಕ್ಷೋ ಯತವ್ರತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಯಶ ಭಗವಾನ್ ಶೇಷನು ಕದ್ರುವನ್ನು ತೊರೆದು ಯತವ್ರತನಾಗಿ, ಗಾಳಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

01032003a ಗಂಧಮಾದನಮಾಸಾದ್ಯ ಬದರ್ಯಾಂ ಚ ತಪೋರತಃ|

01032003c ಗೋಕರ್ಣೇ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯೇ ತಥಾ ಹಿಮವತಸ್ತಟೇ||

ಗಂಧಮಾದನ, ಬದರಿ, ಗೋಕರ್ಣ, ಮತ್ತು ಪುಷ್ಕರಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಿಮತ್ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

01032004a ತೇಷು ತೇಷು ಚ ಪುಣ್ಯೇಷು ತೀರ್ಥೇಷ್ವಾಯತನೇಷು ಚ|

01032004c ಏಕಾಂತಶೀಲೀ ನಿಯತಃ ಸತತಂ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಈ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ-ಆಯತನಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತಶೀಲನೂ,

ನಿಯತವ್ರತನೂ, ಸತತ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01032005a ತಪ್ಯಮಾನಂ ತಪೋ ಘೋರಂ ತಂ ದದರ್ಶ ಪಿತಾಮಹಃ|

01032005c ಪರಿಶುಷ್ಯಮಾಂಸತ್ವಕ್ನಾಯುಂ ಜಟಾಚೀರಧರಂ ಪ್ರಭುಂ||

ಜಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಹರುಕು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಚರ್ಮ-ಮಾಂಸಗಳು ಒಣಗಿಹೋಗಿ, ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಪಿತಾಮಹನು ನೋಡಿದನು.

01032006a ತಮಬ್ರವೀತ್ಸತ್ಯಧೃತಿಂ ತಪ್ಯಮಾನಂ ಪಿತಾಮಹಃ|

01032006c ಕಿಮಿದಂ ಕುರುಷೇ ಶೇಷ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ವೈ ಕುರು||

ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಸತ್ಯಧೃತಿಗೆ ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೇಷ! ಇದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡು.

01032007a ತ್ವಂ ಹಿ ತೀವ್ರೇಣ ತಪಸಾ ಪ್ರಜಾಸ್ತಾಪಯಸೇಽನಘ|

01032007c ಬ್ರೂಹಿ ಕಾಮಂ ಚ ಮೇ ಶೇಷ ಯತ್ತೇ ಹೃದಿ ಚಿರಂ ಸ್ಥಿತಂ||

ಅನಘ! ನಿನ್ನ ಈ ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕಗಳು ಸುಡುತ್ತಿವೆ. ಶೇಷ! ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

01032008 ಶೇಷ ಉವಾಚ|

01032008a ಸೋದರ್ಯಾ ಮಮ ಸರ್ವೇ ಹಿ ಭ್ರಾತರೋ ಮಂದಚೇತಸಃ|

01032008c ಸಹ ತ್ರೈನೋತ್ಸಹೇ ವಸ್ತುಂ ತದ್ಭವಾನನುಮನ್ಯತಾಂ||

ಶೇಷನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೂ ಮಂದಚೇತಸರು.

ನನಗೆ ಅವರೊಡನೆ ವಾಸಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಭಗವನ್! ಇದನ್ನೇ ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು.

01032009a ಅಭ್ಯಸೂಯಂತಿ ಸತತಂ ಪರಸ್ಪರಮಮಿತ್ರವತ್|

01032009c ತತೋಽಹಂ ತಪ ಆತಿಷ್ಠೇ ನೈತಾನ್ಪಶ್ಯೇಯಮಿತ್ಯುತ||

ಅವರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ಶತ್ರುತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಂಡೆನು. ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದೂ ಬೇಡವಾಗಿದೆ.

01032010a ನ ಮರ್ಷಯಂತಿ ಸತತಂ ವಿನತಾಂ ಸಸುತಾಂ ಚ ತೇ|

01032010c ಅಸ್ಮಾಕಂ ಚಾಪರೋ ಭ್ರಾತಾ ವೈನತೇಯಃ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ವಿನತೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗ, ನಮ್ಮ ತಮ್ಮ, ವೈನತೇಯರಿಗೆ ಅವರು ಸದಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

01032011a ತಂ ಚ ದ್ವಿಷಂತಿ ತೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ಸ ಚಾಪಿ ಸುಮಹಾಬಲಃ|

01032011c ವರಪ್ರದಾನಾತ್ಸ ಪಿತುಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ತಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ಕಶ್ಯಪನ ವರದಾನದಿಂದ ಮಹಾಬಲನಾದ ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

01032012a ಸೋಽಹಂ ತಪಃ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಮೋಕ್ಷಾ ಮೀದಂ ಕಲೇವರಂ|

01032012c ಕಥಂ ಮೇ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇಽಪಿ ನ ತೈಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಹ ಸಂಗಮಃ||

ದೇಹದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗವೇ ನಾನು ಈ ತಪಸ್ಸನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ
ಜೀವಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01032013 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01032013a ಜಾನಾಮಿ ಶೇಷ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ತೇ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ|

01032013c ಮಾತುಶ್ಚಾಪ್ಯಪರಾಧಾದ್ವೈ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ತೇ ಮಹದ್ಭಯಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೇಷ! ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅಪರಾಧಗೈದು ತಾಯಿಯಿಂದ ಪಡೆದ
ಶಾಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಯವಿದೆ.

01032014a ಕೃತೋಽತ್ರ ಪರಿಹಾರಶ್ಚ ಪೂರ್ವಮೇವ ಭುಜಂಗಮ|

01032014c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ತವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನ ಶೋಕಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭುಜಂಗಮ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ನೀನು ಶೋಕಿಸ
ಬೇಡ.

01032015a ವೃಣೀಷ್ಟ್ಯ ಚ ವರಂ ಮತ್ತಃ ಶೇಷ ಯತ್ತೇಽಭಿಕಾಂಕ್ಷಿತಂ|

01032015c ದಿತ್ಸಾಮಿ ಹಿ ವರಂ ತೇಽದ್ಯ ಪ್ರೀತಿರ್ಮೇ ಪರಮಾ ತ್ವಯಿ||

ಶೇಷ! ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ವರವನ್ನಾದರೂ ಕೇಳು. ನಿನ್ನಿಂದ
ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾದ ನಾನು ಇಂದು ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

01032016a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ಬುದ್ಧಿಧರ್ಮೇ ತೇ ನಿವಿಷ್ಟಾ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ|

01032016c ಅತೋ ಭೂಯಶ್ಚ ತೇ ಬುದ್ಧಿಧರ್ಮೇ ಭವತು ಸುಸ್ಥಿರಾ||

ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ! ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುವುದನ್ನು
ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಿ.”

01032017 ಶೇಷ ಉವಾಚ|

01032017a ಏಷ ಏವ ವರೋ ಮೇಽದ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಿತಃ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ|

01032017c ಧರ್ಮೇ ಮೇ ರಮತಾಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಶಮೇ ತಪಸಿ ಚೇಶ್ವರ||

ಶೇಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಪಿತಾಮಹ ! ಈಶ್ವರ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು
ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ರಮಿಸುತ್ತಿರಲಿ. ಇದೇ ನನ್ನ ಬಯಕೆಯ
ವರ.”

01032018 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01032018a ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮ್ಯನೇನ ತೇ ಶೇಷ ದಮೇನ ಪ್ರಶಮೇನ ಚ|

01032018c ತ್ವಯಾ ತ್ವಿದಂ ವಚಃ ಕಾರ್ಯಂ ಮನ್ನಿಯೋಗಾತ್ಪ್ರಜಾಹಿತಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೇಷ ! ನಿನ್ನ ಈ ದಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಮನಗಳಿಂದ
ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನ್ನ ನಿಯೋಗದಂತೆ ನಾನು
ಹೇಳುವ ಈ ಕಾರ್ಯವೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗಲಿ.

01032019a ಇಮಾಂ ಮಹೀಂ ಶೈಲವನೋಪಪನ್ನಾಂ

ಸಸಾಗರಾಂ ಸಾಕರಪತ್ರನಾಂ ಚ|

01032019c ತ್ವಂ ಶೇಷ ಸಮ್ಯಕ್ ಲಿತಾಂ ಯಥಾವತ್

ಸಂಗೃಹ್ಯ ತಿಷ್ಠಸ್ವ ಯಥಾಚಲಾ ಸ್ಯಾತ್||

ಶೇಷ! ಪರ್ವತ, ಕಣಿವೆ, ಸಾಗರ, ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು
ಓಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಿಯು ಅಚಲವಾಗಿರುವಂತೆ ನೀನು ಅವಳನ್ನು
ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊತ್ತಿ ನಿಲ್ಲು.”

01032020 ಶೇಷ ಉವಾಚ|

01032020a ಯಥಾಹ ದೇವೋ ವರದಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ

ಮಹೀಪತಿಭೂತಪತಿರ್ಜಗತ್ಪತಿಃ|

01032020c ತಥಾ ಮಹೀಂ ಧಾರಯಿತಾಸ್ಮಿ ನಿಶ್ಚಲಾಂ

ಪ್ರಯಚ್ಛ ತಾಂ ಮೇ ಶಿರಸಿ ಪ್ರಜಾಪತೇ||

ಶೇಷನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವ! ವರದ! ಪ್ರಜಾಪತಿ! ಮಹೀಪತಿ!
ಭೂತಪತಿ! ಜಗತ್ಪತಿ! ಪ್ರಜಾಪತಿ! ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಈ
ಮಹಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನನ್ನ ಶಿರದಮೇಲೆ ಹೊರುತ್ತೇನೆ.”

01032021 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01032021a ಅಧೋ ಮಹೀಂ ಗಚ್ಛ ಭುಜಂಗಮೋತ್ತಮ

ಸ್ವಯಂ ತವೈಷಾ ವಿವರಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ|

01032021c ಇಮಾಂ ಧರಾಂ ಧಾರಯತಾ ತ್ವಯಾ ಹಿ ಮೇ

ಮಹತ್ತ್ರಿಯಂ ಶೇಷ ಕೃತಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭುಜಂಗಮೋತ್ತಮ ಶೇಷ! ಮಹಿಯ
ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗು. ನಿನಗೆ ಅವಳೇ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವಳು.
ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀನು ಹೊರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಮಹಾ

ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.””

01032022 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01032022a ತಥೇತಿ ಕೃತ್ವಾ ವಿವರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸ

ಪ್ರಭುರ್ಭುವೋ ಭುಜಗವರಾಗ್ರಜಃ ಸ್ಥಿತಃ|

01032022c ಬಿಭರ್ತಿ ದೇವೀಂ ಶಿರಸಾ ಮಹೀಂ ಇಮಾಂ

ಸಮುದ್ರನೇಮಿಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸರ್ವತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಗಗಳ ಅಗ್ರಜ ಆ ಪ್ರಭುವು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಮಹೀದೇವಿಯನ್ನು ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಈ ಸಮುದ್ರನೇಮಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.”

01032023 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01032023a ಶೇಷೋಽಸಿ ನಾಗೋತ್ತಮ ಧರ್ಮದೇವೋ

ಮಹೀಮಿಮಾಂ ಧಾರಯಸೇ ಯದೇಕಃ|

01032023c ಅನಂತಭೋಗಃ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸರ್ವಾಂ

ಯಥಾಹಮೇವಂ ಬಲಭಿದ್ಯಥಾ ವಾ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೇಷ! ಒಬ್ಬನೇ ಈ ಮಹಿಯನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ ನೀನು ನಾಗಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮನೂ ಧರ್ಮದೇವನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾತ್ರ ಈ ಮಹಿಯನ್ನು ಹೊರಬಲೆವು.””

01032024 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01032024a ಅಧೋ ಭೂಮೇರ್ವ ಸತ್ಯೇವಂ ನಾಗೋಽನಂತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01032024c ಧಾರಯನ್ವ ಸುಧಾಮೇಕಃ ಶಾಸನಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿಭುಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ವಿಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಾಸನದಂತೆ ಪ್ರತಾಪಿ ನಾಗ ಅನಂತನು ಭೂಮಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಒಬ್ಬನೇ ಈ ವಸುಧೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01032025a ಸುಪರ್ಣಂ ಚ ಸಖಾಯಂ ವೈ ಭಗವಾನಮರೋತ್ತಮಃ|

01032025c ಪ್ರಾದಾದನಂತಾಯ ತದಾ ವೈನತೇಯಂ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಭಗವಾನ್ ಅಮರೋತ್ತಮ ಪಿತಾಮಹನು ವೈನತೇಯ ಸುಪರ್ಣನನ್ನು ಅನಂತನ ಸಖನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಶೇಷವೃತ್ತಕಥನೋ ನಾಮ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶೇಷವೃತ್ತಕಥನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಕದ್ರುವಿನ ಶಾಪದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಾಸುಕಿಯು ಇತರ ನಾಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು (೧-೫). ನಾಗಗಳ ಸಲಹೆಗಳು (೬-೨೦).

01033001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01033001a ಮಾತು: ಸಕಾಶಾತ್ತಂ ಶಾಪಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪನ್ನಗಸತ್ತಮಃ|

01033001c ವಾಸುಕಿಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಶಾಪೋಽಯಂ ನ ಭವೇತ್ಕಥಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾಯಿಯ ಶಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಪನ್ನಗ ಸತ್ತಮ ವಾಸುಕಿಯು ಈ ಶಾಪವು ಘಟಿಸದ ಹಾಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

01033002a ತತಃ ಸ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಸರ್ವಶಃ|

01033002c ಐರಾವತಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಯೇ ಸ್ಮ ಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ||

ಆಗ ಅವನು ಧರ್ಮಪರಾಯಣ ಐರಾವತನೇ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

01033003 ವಾಸುಕಿರುವಾಚ|

01033003a ಅಯಂ ಶಾಪೋ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟೋ ವಿದಿತಂ ವಸ್ತುಧಾನಘಾಃ|

01033003c ತಸ್ಯ ಶಾಪಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಯತಾಮಹೇ||

ವಾಸುಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಘರೇ! ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಪದ ಕುರಿತು ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಈ ಶಾಪದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

01033004a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಶಾಪಾನಾಂ ಪ್ರತಿಘಾತೋ ಹಿ ವಿದ್ಯತೇ|

01033004c ನ ತು ಮಾತ್ರಾಭಿಶ್ಚಾಪ್ತಾನಾಂ ಮೋಕ್ಷೋ ವಿದ್ಯೇತ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಶಾಪಗಳಿಗೆ ವಿಮೋಚನೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದೆ ಎಂದು

ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಾಗಗಳೇ! ತಾಯಿಯ ಅಭಿಶಾಪಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01033005a ಅವ್ಯಯಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ತಥಾಗ್ರತಃ|

01033005c ಶಪ್ತಾ ಇತ್ಯೇವ ಮೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜಾಯತೇ ಹೃದಿ ವೇಪಥುಃ||

ಅವ್ಯಯ, ಅಪ್ರಮೇಯ, ಮತ್ತು ಸತ್ಯನ ಮುಂದೆಯೇ ಈ ಶಾಪವನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ನಡುಗುತ್ತಿದೆ.

01033006a ನೂನಂ ಸರ್ವವಿನಾಶೋಽಯಮಸ್ಮಾಕಂ ಸಮುದಾಹೃತಃ|

01033006c ನ ಹ್ಯೇನಾಂ ಸೋಽವ್ಯಯೋ ದೇವಃ ಶಪಂತೀಂ ಪ್ರತ್ಯಷೇಧಯತ್||

ನಮ್ಮಿಲ್ಲರ ವಿನಾಶವು ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ಅವ್ಯಯ ದೇವನು ಈ ರೀತಿ ಶಪಿಸುವವಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

01033007a ತಸ್ಮಾತ್ಸಮ್ರಂತ್ರಯಾಮೋಽತ್ರ ಭುಜಗಾನಾಮನಾಮಯಂ|

01033007c ಯಥಾ ಭವೇತ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಮಾ ನಃ ಕಾಲೋಽತ್ಯಗಾದಯಂ||

01033008a ಅಪಿ ಮಂತ್ರಯಮಾಣಾ ಹಿ ಹೇತುಂ ಪಶ್ಯಾಮ ಮೋಕ್ಷಣೇ|

ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಹರಣ ಮಾಡದೇ ಸರ್ವ ನಾಗಗಳ ಒಳಿತಿನ ಕುರಿತು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ.

01033008c ಯಥಾ ನಷ್ಟಂ ಪುರಾ ದೇವಾ ಗೂಢಮಗ್ನಿಂ ಗುಹಾಗತಂ||

01033009a ಯಥಾ ಸ ಯಜ್ಞೋ ನ ಭವೇದ್ಯಥಾ ವಾಪಿ ಪರಾಭವೇತ್|

01033009c ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ವಿನಾಶಕರಣಾಯ ಹಿ||

ಸರ್ಪಗಳ ವಿನಾಶಹೇತುವಾಗುವ ಜನಮೇಜಯನ ಆ ಯಜ್ಞವೇ
ನಡೆಯದಂತೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.”

01033010 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01033010a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಕಾದ್ರವೇಯಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ|

01033010c ಸಮಯಂ ಚಕ್ರೀ ತತ್ರ ಮಂತ್ರಬುದ್ಧಿವಿಶಾರದಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ
ಕದ್ರುವಿನ ಮಂತ್ರಬುದ್ಧಿವಿಶಾರದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತರು.

01033011a ಏಕೇ ತತ್ರಾಬ್ರುವನ್ನಾಗಾ ವಯಂ ಭೂತ್ವಾ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾಃ|

01033011c ಜನಮೇಜಯಂ ತಂ ಭಿಕ್ಷಾಮೋ ಯಜ್ಞಸ್ತೇ ನ ಭವೇದಿತಿ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಾಗನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷ ಧರಿಸಿ
ಜನಮೇಜಯನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಡ ಎಂದು
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.”

01033012a ಅಪರೇ ತ್ವಬ್ರುವನ್ನಾಗಾಸ್ತತ್ರ ಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ|

01033012c ಮಂತ್ರಿಣೋಽಸ್ಯ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಭವಿಷ್ಯಾಮಃ ಸುಸಮ್ಮತಾಃ||

ಇತರ ನಾಗಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಪಂಡಿತರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ
ಹೇಳಿದವು: “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಸುಸಮ್ಮತಿಗಳನ್ನೀಯುವ
ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗೋಣ.

01033013a ಸ ನಃ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ಸರ್ವೇಷು ಕಾರ್ಯೇಷ್ವರ್ಥವಿನಿಶ್ಚಯಂ|

01033013c ತತ್ರ ಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮೋ ಯಥಾ ಯಜ್ಞೋ ನಿವರ್ತತೇ||

ಆಗ ಅವನು ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಈ ಯಜ್ಞವು ನಡೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

01033014a ಸ ನೋ ಬಹುಮತಾನ್ರಾಜಾ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರಃ|

01033014c ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ವ್ಯಕ್ತಂ ನೇತಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ ರಾಜನು ಯಜ್ಞದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳೋಣ.

01033015a ದರ್ಶಯಂತೋ ಬಹುನ್ನೋಷಾನ್ಪ್ರೀತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ದಾರುಣಾನ್|

01033015c ಹೇತುಭಿಃ ಕಾರಣೈಶ್ಚೈವ ಯಥಾ ಯಜ್ಞೋ ಭವೇನ್ನ ಸಃ||

ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ದಾರುಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡೋಣ. ಇದರ ಕಾರಣ- ಪರಿಣಾಮಗಳೆರಡನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಯಜ್ಞವು ನಡೆಯದಂತೆ ಮಾಡೋಣ.

01033016a ಅಥವಾ ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಕ್ರತೌ ತಸ್ಮಿನ್ನಭಿಷ್ಯತಿ|

01033016c ಸರ್ಪಸತ್ರವಿಧಾನಜ್ಞೋ ರಾಜಕಾರ್ಯಹಿತೇ ರತಃ||

01033017a ತಂ ಗತ್ವಾ ದಶತಾಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಭಜಗಃ ಸ ಮರಿಷ್ಯತಿ|

01033017c ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಯಜ್ಞಕರೇ ಕ್ರತುಃ ಸ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಲ್ಲೊಬ್ಬ ನಾಗನು ರಾಜಕಾರ್ಯ ಹಿತರತ ಸರ್ಪಸತ್ರದ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಕ್ರತುವಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಸಾಯಿಸಲಿ. ಯಜ್ಞಕರ್ತೃವಾದ ಅವನು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಯಜ್ಞವು ಮುಂದುವರೆಯಲಾರದು.

01033018a ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಸರ್ಪಸತ್ರಜ್ಞಾ ಭವಿಷ್ಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಋತ್ವಿಜಃ|

01033018c ತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ದಶಿಷ್ಯಾಮಃ ಕೃತಮೇವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸರ್ಪಸತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಅದರ ಋತ್ವಿಜರಾಗಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಚ್ಚಿ ಸಾಯಿಸೋಣ. ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

01033019a ತತ್ರಾಪರೇಽಮಂತ್ರಯಂತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನೋ ಭುಜಂಗಮಾಃ|

01033019c ಅಬುದ್ಧಿರೇಷಾ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ನ ಶೋಭನಾ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ನಾಗನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳು ಅಬುದ್ಧಿಯವು. ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ಯೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

01033020a ಸಮ್ಯಕ್ಸದ್ಧರ್ಮಮೂಲಾ ಹಿ ವ್ಯಸನೇ ಶಾಂತಿರುತ್ತಮಾ|

01033020c ಅಧರ್ಮೋತ್ತರತಾ ನಾಮ ಕೃತ್ಸಂ ವ್ಯಾಪಾದಯೇಜ್ಜಗತ್||

ಸಮ್ಯಕ್ ಸದ್ಧರ್ಮವೇ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಾಂತಿಯ

ಮೂಲ. ಅಧರ್ಮವು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ.”

01033021a ಅಪರೇ ತ್ವಬ್ರುವನ್ನಾಗಾಃ ಸಮಿದ್ಧಂ ಜಾತವೇದಸಂ|

01033021c ವರ್ಷ್ಯೇ ನಿರ್ವಾಪಯಿಷ್ಯಾಮೋ ಮೇಘಾ ಭೂತ್ವಾ ಸವಿದ್ಯುತಃ||

ಇತರ ನಾಗಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನನ್ನು ಆರಿಸಿಬಿಡೋಣ.”

01033022a ಸ್ತುಃ ಭಾಂಡಂ ನಿಶಿ ಗತ್ವಾ ವಾ ಅಪರೇ ಭುಜಗೋತ್ತಮಾಃ|

01033022c ಪ್ರಮತ್ತಾನಾಂ ಹರಂತ್ವಾಶು ವಿಘ್ನ ಏವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಭುಜಗೋತ್ತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಯಜ್ಞದ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತರೋಣ. ಈ ರೀತಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

01033023a ಯಜ್ಞೇ ವಾ ಭುಜಗಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01033023c ಜನಂ ದಶಂತು ವೈ ಸರ್ವಮೇವಂ ತ್ರಾಸೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅಥವಾ, ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ನಾಗಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಚ್ಚಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡೋಣ.

01033024a ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಭೋಜ್ಯಂ ದೂಷಯಂತು ಭುಜಂಗಮಾಃ|

01033024c ಸ್ವೇನ ಮೂತ್ರಪುರೀಷೇಣ ಸರ್ವಭೋಜ್ಯವಿನಾಶಿನಾ||

ಅಥವಾ ಮಡಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾಗಗಳ ಮೂತ್ರ ಮಲಗಳಿಂದ

ಮೈಲಿಗೆ ಮಾಡಿ ಆಹಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡೋಣ.”

01033025a ಅಪರೇ ತ್ವಬ್ರುವಂಸ್ತತ್ರ ಋತ್ವಿಜೋಽಸ್ಯ ಭವಾಮಹೇ|

01033025c ಯಜ್ಞವಿಘ್ನಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ದೀಯತಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾ ಇತಿ|

01033025e ವಶ್ಯತಾಂ ಚ ಗತೋಽಸೌ ನಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಯಥೇಷ್ಟಿತಂ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು: “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಋತ್ವಿಜರಾಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗೋಣ. ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡೋಣ. ಅವನು ನಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಕೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ಮಾಡುವನು.”

01033026a ಅಪರೇ ತ್ವಬ್ರುವಂಸ್ತತ್ರ ಜಲೇ ಪ್ರಕ್ರೀಡಿತಂ ನೃಪಂ|

01033026c ಗೃಹಮಾನೀಯ ಬಧ್ನೀಮಃ ಕ್ರತುರೇವಂ ಭವೇನ್ನ ಸಃ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು: “ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ರಾಜನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇಡೋಣ. ಹೀಗೆ ಯಜ್ಞವೇ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.”

01033027a ಅಪರೇ ತ್ವಬ್ರುವಂಸ್ತತ್ರ ನಾಗಾಃ ಸುಕೃತಕಾರಿಣಃ|

01033027c ದಶಾಮೈನಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯಾಶು ಕೃತಮೇವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01033027e ಚಿನ್ನಂ ಮೂಲಮನರ್ಥಾನಾಂ ಮೃತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಭಿಷ್ಯತಿ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಕೃತಕಾರಿ ನಾಗಗಳಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು: “ತಕ್ಷಣವೇ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಚ್ಚಿ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಸತ್ತನೆಂದಾದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ

ಕಷ್ಟಗಳ ಮೂಲವೇ ಕಡಿದು ಹೋದಂತೆ.

01033028a ಏಷಾ ವೈ ನೈಷ್ಟಿಕೀ ಬುದ್ಧಿಃ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಸಮ್ಮತಾ|

01033028c ಯಥಾ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ರಾಜಂಸ್ತತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ||

ಇದೇ ನಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮ್ಮತಿಯಿದೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸೋಣ.”

01033029a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಮುದೈಕ್ಷಂತ ವಾಸುಕಿಂ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರಂ|

01033029c ವಾಸುಕಿಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ತಾನುವಾಚ ಭುಜಂಗಮಾನ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ ವಾಸುಕಿಯತ್ತ ನೋಡಿದರು. ವಾಸುಕಿಯಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಭುಜಂಗರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01033030a ನೈಷಾ ವೋ ನೈಷ್ಟಿಕೀ ಬುದ್ಧಿರ್ಮತಾ ಕರ್ತುಂ ಭುಜಂಗಮಾಃ|

01033030c ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಮೇ ಬುದ್ಧಿಃ ಪನ್ನಗಾನಾಂ ನ ರೋಚತೇ||

“ಭುಜಂಗಮರೇ! ನಿಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಸಲಹೆಯು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಪನ್ನಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ ಉಪಾಯವೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01033031a ಕಿಂ ತ್ವತ್ರ ಸಂವಿಧಾತವ್ಯಂ ಭವತಾಂ ಯದ್ಭವೇದ್ಧಿತಂ|

01033031c ಅನೇನಾಹಂ ಭೃಶಂ ತಪ್ಯೇ ಗುಣದೋಷೌ ಮದಾಶ್ರಯೌ||

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಈಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಇದೇ ನನ್ನನ್ನು ಚಿಂತೆಗೊಳಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉಳ್ಳೆಯದಾದರೂ ನನ್ನದೇ ಕೆಟ್ಟದಾದರೂ ನನ್ನದೇ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ವಾಸುಕ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಣೋ ನಾಮ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಾಸುಕ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಣ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೂ ರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೪

ಏಲಾಪತ್ರನು ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (೧-೧೫).

01034001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01034001a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಿತಿ ಚೇತಿ ಚ|

01034001c ವಾಸುಕೇಶ್ಚ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಏಲಾಪತ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಏಲ್ಲ ನಾಗಗಳು ಅವರವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಾಸುಕಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಏಲಾಪತ್ರನು ಅವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01034002a ನ ಸ ಯಜ್ಞೋ ನ ಭವಿತಾ ನ ಸ ರಾಜಾ ತಥಾವಿಧಃ|

01034002c ಜನಮೇಜಯಃ ಪಾಂಡವೇಯೋ ಯತೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಮಹಾಭಯಂ||

“ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಈ ಮಹಾಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲ ಪಾಂಡವೇಯ ಜನಮೇಜಯನನ್ನಾಗಲೀ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01034003a ದೈವೇನೋಪಹತೋ ರಾಜನ್ಯೋ ಭವೇದಿಹ ಪೂರುಷಃ|

01034003c ಸ ದೈವಮೇವಾಶ್ರಯತೇ ನಾನ್ಯತ್ತತ್ರ ಪರಾಯಣಂ||

ರಾಜನ್! ದೈವ ಪೀಡಿತ ಪುರುಷನು ದೈವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೊರೆಹೊಗಬೇಕೇ ವಿನಃ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಅವನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

01034004a ತದಿದಂ ದೈವಮಸ್ಮಾಕಂ ಭಯಂ ಪನ್ನಗಸತ್ತಮಾಃ|

01034004c ದೈವಮೇವಾಶ್ರಯಾಮೋಽತ್ರ ಶೃಣುಧ್ವಂ ಚ ವಚೋ ಮಮ||

ಪನ್ನಗಸತ್ತಮರೇ! ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಈ ಭಯವೂ ಕೂಡ ದೈವದತ್ತವಾದದ್ದು. ದೈವದ ಆಶ್ರಯವು ಮಾತ್ರ ನಮಗಿರುವ ದಾರಿ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.

01034005a ಅಹಂ ಶಾಪೇ ಸಮುತ್ಸೃಷ್ಟೇ ಸಮಶ್ರೌಷಂ ವಚಸ್ತದಾ|

01034005c ಮಾತುರುತ್ಸಂಗಮಾರೂಢೋ ಭಯಾತ್ಪನ್ನಗಸತ್ತಮಾಃ||

01034006a ದೇವಾನಾಂ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ|

01034006c ಪಿತಾಮಹಮುಪಾಗಮ್ಯ ದುಃಖಾರ್ತಾನಾಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಪನ್ನಗಸತ್ತಮರೇ! ನಮ್ಮ ಕುರಿತು ಶಾಪವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಭಯದಿಂದ ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯಮೇಲೇರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಆಗ

ನಾನು ದೇವಪ್ರಭುವು “ಇದು ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದದ್ದು ! ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದದ್ದು !”
ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಆಗ ಆ ಮಹಾದ್ಯುತಿಗಳು
ದುಃಖಾರ್ತರಾಗಿ ಪಿತಾಮಹನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು:

01034007 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

01034007a ಕಾ ಹಿ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಿಯಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ ಶಪೇದೇವಂ ಪಿತಾಮಹ|

01034007c ಋತೇ ಕದ್ರೂಂ ತೀಕ್ಷ್ಣರೂಪಾಂ ದೇವದೇವ ತವಾಗ್ರತಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಪಿತಾಮಹ ! ದೇವದೇವ ! ಕದ್ರುವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಯಾವ ತಾಯಿಯು ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹಡೆದು ಅವರನ್ನೇ
ಈ ರೀತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಶಪಿಸಬಹುದು ?

01034008a ತಥೇತಿ ಚ ವಚಸ್ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ವ ಯಾಪ್ಯುಕ್ತಂ ಪಿತಾಮಹ|

01034008c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಕಾರಣಂ ಯನ್ನ ವಾರಿತಾ||

ಪಿತಾಮಹ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು
ಕೇಳಿದೆವು. ನೀನು ಅದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯದೇ ಇರಲು ಕಾರಣವನ್ನು
ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

01034009 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01034009a ಬಹವಃ ಪನ್ನಗಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾ ಭೀಮವೀರ್ಯಾ ವಿಷೋಲ್ಬಣಾಃ|

01034009c ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮೋಽಹಂ ನ ನಿವಾರಿತವಾಂಸ್ತದಾ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತೀಕ್ಷ್ಣರೂ ಭೀಮವೀರ್ಯರೂ ಆದ ವಿಷಭರಿತ
ನಾಗಗಳು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು

ಅವಳನ್ನು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

01034010a ಯೇ ದಂದಶೂಕಾಃ ಕ್ಷುದ್ರಾಶ್ಚ ಪಾಪಚಾರಾ ವಿಷೋಲ್ಬಣಾಃ|

01034010c ತೇಷಾಂ ವಿನಾಶೋ ಭವಿತಾ ನ ತು ಯೇ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಃ||

ಯಾರು ಸದಾ ಕಚ್ಚುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೋ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಕಚ್ಚುತ್ತಾರೋ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೋ ಅಂಥಹ ಪಾಪಚಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಲ್ಲ.

01034011a ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ಭವಿತಾ ಮೋಕ್ಷಸ್ತೇಷಾಂ ಮಹಾಭಯಾತ್|

01034011c ಪನ್ನಗಾನಾಂ ನಿಬೋಧಧ್ವಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇ ತಥಾಗತೇ||

ಆ ಕಾಲವು ಬಂದಾಗ ನಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ಈ ಮಹಾಭಯದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ.

01034012a ಯಾಯಾವರಕುಲೇ ಧೀಮಾನ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾನೃಷಿಃ|

01034012c ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಯಾಯಾವರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜರತ್ಕಾರುವೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಗೊಳ್ಳುವ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಧೀಮಂತನೂ ಆದ ಮಹಾನ್ ಋಷಿಯೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ

01034013a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಜರತ್ಕಾರೋರುತ್ಪತ್ಸ್ಯತಿ ಮಹಾತಪಾಃ|

01034013c ಆಸ್ತಿಕೋ ನಾಮ ಯಜ್ಞಂ ಸ ಪ್ರತಿಷೇತ್ಸ್ಯತಿ ತಂ ತದಾ|

01034013e ತತ್ರ ಮೋಕ್ಷಂತಿ ಭುಜಗಾ ಯೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ||

ಜರತ್ಕಾರುವಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಅವನ ಪುತ್ರ ಆಸ್ತಿಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಗಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

01034014 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

01034014a ಸ ಮುನಿಪ್ರವರೋ ದೇವ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾತಪಾಃ|

01034014c ಕಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ದೇವ! ಆ ಮುನಿಪ್ರವರ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಮಹಾತ್ಮ ವೀರ್ಯವಂತ ಪುತ್ರನು ಯಾರಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ?”

01034015 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01034015a ಸನಾಮಾಯಾಂ ಸನಾಮಾ ಸ ಕನ್ಯಾಯಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

01034015c ಅಪತ್ಯಂ ವೀರ್ಯವಾನ್ದೇವಾ ವೀರ್ಯವಜ್ಜನಯಿಷ್ಯತಿ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳೇ! ಆ ವೀರ್ಯವಂತ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ವೀರ್ಯವಂತ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

01034016 ಏಲಾಪತ್ರ ಉವಾಚ|

01034016a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತಂ ದೇವಾಃ ಪಿತಾಮಹಮಥಾಬ್ರುವನ್|

01034016c ಉಕ್ತ್ವಾ ಚೈವಂ ಗತಾ ದೇವಾಃ ಸ ಚ ದೇವಃ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಏಲಾಪತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳು ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಲು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ದೇವ ಪಿತಾಮಹನು ಹೊರಟುಹೋದನು.

01034017a ಸೋಽಹಮೇವಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ವಾಸುಕೇ ಭಗಿನೀಂ ತವ|

01034017c ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಾಂ ತಾಂ ತಸ್ಮೈ ಪ್ರತಿಪಾದಯ||

01034018a ಭೈಕ್ಷವದ್ಭಿಕ್ಷಮಾಣಾಯ ನಾಗಾನಾಂ ಭಯಶಾಂತಯೇ|

01034018c ಋಷಯೇ ಸುವ್ರತಾಯ ತ್ವಮೇಷ ಮೋಕ್ಷಃ ಶ್ರುತೋ ಮಯಾ||

ವಾಸುಕಿ ! ಜರತ್ಕಾರುವೆಂದು ಖ್ಯಾತಳಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾಗಗಳ ಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲೋಸುಗ ಅವಳನ್ನು ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಸುವ್ರತ ಮುನಿಗೆ ಕೊಡು. ಅದೇ ನಮಗೆ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ

ಏಲಾಪತ್ರವಾಕ್ಯೋ ನಾಮ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಏಲಾಪತ್ರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೫

ವಾಸುಕಿಯು ಏಲಾಪತ್ರನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಂಗಿ ಜರತ್ಕಾರುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

(೧-೧೦). ಮುನಿ ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಡುವಂತೆ ಇತರ

ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧೧-೧೩).

01035001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01035001a ಏಲಾಪತ್ರಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಾಗಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01035001c ಸರ್ವೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಏಲಾಪತ್ರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾಗಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾಗಿ “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರಗೈದರು.

01035002a ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ವಾಸುಕಿಃ ಪರ್ಯರಕ್ಷತ|

01035002c ಜರತ್ಕಾರುಂ ಸ್ವಸಾರಂ ವೈ ಪರಂ ಹರ್ಷಮವಾಪ ಚ||

ಅಂದಿನಿಂದ ವಾಸುಕಿಯು ಆ ಕನ್ಯೆ ಜರತ್ಕಾರುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಅವಳ ಪಾಲನೆ-ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01035003a ತತೋ ನಾತಿಮಹಾನ್ಕಾಲಃ ಸಮತೀತ ಇವಾಭವತ್|

01035003c ಅಥ ದೇವಾಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಮಂಥುರ್ವರುಣಾಲಯಂ||

ದೇವಾಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮಥಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವು ಕಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

01035004a ತತ್ರ ನೇತ್ರಮಭೂನ್ನಾಗೋ ವಾಸುಕಿರ್ಬಲಿನಾಂ ವರಃ|

01035004c ಸಮಾಪ್ತ್ಯೈವ ಚ ತತ್ಕರ್ಮ ಪಿತಾಮಹಮುಪಾಗಮನ್||

ಆಗ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಗ ವಾಸುಕಿಯು ಕಡೆಯವ

ಹಗ್ಗವಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಅವನು ಪಿತಾಮಹನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

01035005a ದೇವಾ ವಾಸುಕಿನಾ ಸಾರ್ಥಂ ಪಿತಾಮಹಮಥಾಬ್ರುವನ್|

01035005c ಭಗವನ್ ಶಾಪಭೀತೋಽಯಂ ವಾಸುಕಿಸ್ತಪ್ಯತೇ ಭೃಶಂ||

ವಾಸುಕಿಯ ಜೊತೆಗಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳು ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು: “ಭಗವನ್! ಈ ಶಾಪಭೀತ ವಾಸುಕಿಯು ತುಂಬಾ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01035006a ತಸ್ಯೇದಂ ಮಾನಸಂ ಶಲ್ಯಂ ಸಮುದ್ಧರ್ತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ|

01035006c ಜನನ್ಯಾಃ ಶಾಪಜಂ ದೇವ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಹಿತಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||

ದೇವ! ಜನನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರ ಹಿತಕಾಂಕ್ಷಿಯಾದ ಇವನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗಿರುವ ಈ ಶಲಾಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

01035007a ಹಿತೋ ಹ್ಯಯಂ ಸದಾಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಿಯಕಾರೀ ಚ ನಾಗರಾಟ್|

01035007c ಕುರು ಪ್ರಸಾದಂ ದೇವೇಶ ಶಮಯಾಸ್ಯ ಮನೋಜ್ವರಂ||

ಈ ನಾಗರಾಜನು ಸದಾ ನಮ್ಮ ಹಿತೈಷಿಯೂ ಪ್ರಿಯಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ದೇವೇಶ! ಇವನ ಮನೋಜ್ವರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನೀಡು.”

01035008 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01035008a ಮಯ್ಯೈವೈತದ್ವಿತೀರ್ಣಂ ವೈ ವಚನಂ ಮನಸಾಮರಾಃ|

01035008c ಏಲಾಪತ್ರೇಣ ನಾಗೇನ ಯದಸ್ಯಾಭಿಹಿತಂ ಪುರಾ||

01035009a ತತ್ಕರೋತ್ವೇಷ ನಾಗೇಂದ್ರಃ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ವಚಸ್ತಥಾ|

01035009c ವಿನಶಿಷ್ಯಂತಿ ಯೇ ಪಾಪಾ ನ ತು ಯೇ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರರೇ! ನಿಮ್ಮ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾಗೇಂದ್ರನು ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಕುರಿತು ನಾಗ ಏಲಾಪತ್ರನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲಿ. ಇದರಿಂದ ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಪಾಪಿಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

01035010a ಉತ್ಪನ್ನಃ ಸ ಜರತ್ಕಾರುಸ್ತಪಸ್ಯುಗ್ರೇ ರತೋ ದ್ವಿಜಃ|

01035010c ತಸ್ಮೈಷ ಭಗಿನೀಂ ಕಾಲೇ ಜರತ್ಕಾರುಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತು||

ಜರತ್ಕಾರುವು ಈಗಾಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಆ ದ್ವಿಜನು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ.

01035011a ಯದೇಲಾಪತ್ರೇಣ ವಚಸ್ತದೋಕ್ತಂ ಭುಜಗೇನ ಹ|

01035011c ಪನ್ನಗಾನಾಂ ಹಿತಂ ದೇವಾಸ್ತತ್ತಥಾ ನ ತದನ್ಯಥಾ||

ದೇವತೆಗಳೇ! ನಾಗ ಏಲಾಪತ್ರನು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿಯೇ ಪನ್ನಗಗಳ ಹಿತವಿದೆ. ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.”

01035012 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01035012a ಏತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ನಾಗೇಂದ್ರಃ ಪಿತಾಮಹವಚಸ್ತದಾ|

01035012c ಸರ್ಪಾನ್ಬಹೂನ್ಜರತ್ಕಾರೌ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಾನ್ಸಮಾದಧತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾಗೇಂದ್ರನು ಜರತ್ಕಾರುವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಎಲ್ಲ ಸರ್ಪಗಳಿಗೂ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01035013a ಜರತ್ಕಾರುರ್ಯದಾ ಭಾರ್ಯಾಮಿಚ್ಛೇದ್ವರಯಿತುಂ ಪ್ರಭುಃ|

01035013c ಶೀಘ್ರಮೇತ್ಯ ಮಮಾಖ್ಯೇಯಂ ತನ್ನಃ ಶ್ರೇಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಯಾವಾಗ ಜರತ್ಕಾರುವು ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳಿ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಇದರ ಮೇಲೆಯೇ ನಿರ್ಭರವಾಗಿದೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಜರತ್ಕಾರನ್ವೇಷಣೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಜರತ್ಕಾರನ್ವೇಷಣ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೬

ಪರಿಕ್ಷಿದುಪಾಖ್ಯಾನ

“ಜರತ್ಕಾರು”ವಿನ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಅವನ ತಪಸ್ಸು (೧-೨).

ಪರಿಕ್ಷಿತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ

ಋಷಿಯೋರ್ವನಿಗೆ ಅಪಮಾನಿಸಿದುದು (೮-೨೦). ಋಷಿಯ ಮಗನಿಗೆ

ಈ ಅಪಮಾನದ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುದು (೨೧-೨೫).

01036001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01036001a ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಯತ್ತ್ವಯಾ ಸೂತನಂದನ|

01036001c ಇಚ್ಛಾಮೈತದಹಂ ತಸ್ಯ ಋಷೇಃ ಶ್ರೋತುಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

01036002a ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಜರತ್ಕಾರೋರ್ನಾಮೈತತ್ಪ್ರಥಿತಂ ಭುವಿ|

01036002c ಜರತ್ಕಾರುನಿರುಕ್ತಂ ತ್ವಂ ಯಥಾವದ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತನಂದನ! ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಋಷಿಯು ಜರತ್ಕಾರುವೆಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನು ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಜರತ್ಕಾರುವೆಂದು ಪ್ರತಿಫನಾದನು? ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳು.”

01036003 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01036003a ಜರೇತಿ ಕ್ಷಯಮಾಹುರ್ವೈ ದಾರುಣಂ ಕಾರುಸಂಜ್ಞಿತಂ|

01036003c ಶರೀರಂ ಕಾರು ತಸ್ಯಾಸೀತ್ತತ್ಸ ಧೀಮಾ ಶನ್ಯೈಃ ಶನ್ಯೈಃ||

01036004a ಕ್ಷಪಯಾಮಾಸ ತೀವ್ರೇಣ ತಪಸೇತ್ಯತ ಉಚ್ಯತೇ|

01036004c ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಾಸುಕೇರ್ಭಗಿನೀ ತಥಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “‘ಜರ’ ಎಂದರೆ ಕ್ಷಯವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ‘ಕಾರು’ ಎಂದರೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೇಹ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಆ ಧೀಮಂತನು

ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ತನ್ನ ಅತಿ ಸ್ಥೂಲ ಕಾಯವನ್ನು
ಬಡಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಇದೇ
ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿಯೂ ಜರತ್ಕಾರುವೆಂದು
ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಳು.”

01036005a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶೌನಕಃ ಪ್ರಾಹಸತ್ತದಾ|

01036005c ಉಗ್ರಶ್ರವಸಮಾಮಂತ್ರೈ ಉಪಪನ್ನಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಶೌನಕನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ “ನೀನು
ಹೇಳುವುದು ಸರಿ!” ಎಂದು ಉಗ್ರಶ್ರವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01036006 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01036006a ಅಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಮಹತಃ ಸ ಮುನಿಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

01036006c ತಪಸ್ಯಭಿರತೋ ಧೀಮಾನ್ನ ದಾರಾನಭ್ಯಕಾಂಕ್ಷತ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯವು ಕಳೆಯಿತು. ಆದರೂ
ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾದ ಆ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಧೀಮಂತ ಮುನಿಯು
ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಯಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

01036007a ಸ ಊರ್ಧ್ವರೇತಾಸ್ತಪಸಿ ಪ್ರಸಕ್ತಃ

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಾನ್ವೀತಭಯಕ್ಲಮಃ ಸನ್|

01036007c ಚಚಾರ ಸರ್ವಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಮಹಾತ್ಮಾ

ನ ಚಾಪಿ ದಾರಾನ್ಮನಸಾಪ್ಯಕಾಂಕ್ಷತ್||

ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಊರ್ಧ್ವರೇತನು ಅಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಪ್ರಸಕ್ತನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಯೂ ಭಯಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಪೃಥ್ವಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಸಂಚರಿಸಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಯಕೆ
ಬರಲಿಲ್ಲ.

01036008a ತತೋಽಪರಸ್ಮಿ ನ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದೇವ ತು|

01036008c ಪರಿಕ್ಷಿದಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ರಾಜಾ ಕೌರವವಂಶಭೃತ್||

ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯವು ಕಳೆದನಂತರ, ಕಾಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಹಾಗೆ,
ಕೌರವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಕ್ಷಿತನೆಂಬ ಖ್ಯಾತ ರಾಜನು ಜನಿಸಿದನು.

01036009a ಯಥಾ ಪಾಂಡುರ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನುರ್ಧರವರೋ ಭುವಿ|

01036009c ಬಭೂವ ಮೃಗಯಾಶೀಲಃ ಪುರಾಸ್ಯ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ||

ತನ್ನ ಪುರಾತನ ಪ್ರಪಿತಾಮಹನಂತೆ ಅವನು ಮಹಾಬಾಹುವೂ,
ಭೂಮಂಡಲದ ಧನುರ್ಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಮತ್ತು ಮೃಗಯಾಶೀಲನೂ
ಆಗಿದ್ದನು.

01036010a ಮೃಗಾನ್ವಿಧ್ಯನ್ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ತರಕ್ಷೂನ್ಮಹಿಷಾಂಸ್ತಥಾ|

01036010c ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ವನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಚಾರ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಆ ಪೃಥಿವೀಪತಿಯು ಜಿಂಕೆ, ವರಾಹ, ಹಯೀನ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆಗಳು ಮತ್ತು
ಇತರ ಹಲವಾರು ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01036011a ಸ ಕದಾಚಿನ್ಮೃಗಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಬಾಣೇನ ನತಪರ್ವಣಾ|

01036011c ಪೃಷ್ಠತೋ ಧನುರಾದಾಯ ಸಸಾರ ಗಹನೇ ವನೇ||

ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದ ಅವನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಭುಜದ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಟ್ಟ ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01036012a ಯಥಾ ಹಿ ಭಗವಾನ್ಪ್ರದ್ಯೋ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಯಜ್ಞಮೃಗಂ ದಿವಿ|

01036012c ಅನ್ವಗಚ್ಛ ದ್ಧನುಷ್ಪಾಣಿಃ ಪರ್ಯನ್ವೇಷಂಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮೃಗವನ್ನು ಅರಸಿದಂತೆ ಆ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಯು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅರಸ ತೊಡಗಿದನು.

01036013a ನ ಹಿ ತೇನ ಮೃಗೋ ವಿದ್ಧೋ ಜೀವನ್ಗಚ್ಛತಿ ವೈ ವನಂ|

01036013c ಪೂರ್ವರೂಪಂ ತು ತನ್ನೂನಮಾಸೀತ್ಸ್ವರ್ಗಗತಿಂ ಪ್ರತಿ|

01036013e ಪರಿಕ್ಷಿತಸ್ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ವಿದ್ಧೋ ಯನ್ನಷ್ಟವಾನ್ಮೃಗಃ||

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವನು ಹೊಡೆದ ಯಾವ ಮೃಗವೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕಳೆದುಹೋದ ಆ ಮೃಗವು ರಾಜ ಪರಿಕ್ಷಿತನ ಸಾವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿತ್ತು.

01036014a ದೂರಂ ಚಾಪಹೃತಸ್ತೇನ ಮೃಗೇಣ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ|

01036014c ಪರಿಶ್ರಾಂತಃ ಪಿಪಾಸಾರ್ತ ಆಸಸಾದ ಮುನಿಂ ವನೇ||

01036015a ಗವಾಂ ಪ್ರಚಾರೇಷ್ಟಾಸೀನಂ ವತ್ಸಾನಾಂ ಮುಖಿನಿಸೃತಂ|

01036015c ಭೂಯಿಷ್ಯಮುಪಯಂಜಾನಂ ಫೇನಮಾಪಿಬತಾಂ ಪಯಃ||

ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬಹುದೂರ ಹೋದ ಮಹೀಪತಿಯು
 ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು
 ಗೋಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರುಗಳು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಅವರ
 ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯನ್ನೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ
 ಓರ್ವ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01036016a ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ವೇಗೇನ ಸ ರಾಜಾ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ|

01036016c ಅಪೃಚ್ಛದ್ಧನುರುದ್ಯಮ್ಯ ತಂ ಮುನಿಂ ಕ್ಷುಚ್ಛಮಾನ್ವಿತಃ||

ವೇಗದಿಂದ ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮೇಲೇರಿಸಿ, ಹಸಿವು
 ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನು ಆ ಸಂಶಿತವ್ರತ
 ಮುನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

01036017a ಭೋ ಭೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಹಂ ರಾಜಾ ಪರಿಕ್ಷಿದಭಿಮನ್ಯುಜಃ|

01036017c ಮಯಾ ವಿದ್ಧೋ ಮೃಗೋ ನಷ್ಟಃ ಕಚ್ಚಿತ್ತ್ವಂ ದೃಷ್ಟವಾನಸಿ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಾನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮಗ ರಾಜ ಪರಿಕ್ಷಿತ. ನನ್ನಿಂದ
 ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ನೀನು ಅದು ಎಲ್ಲಿ
 ಹೋಯಿತೆಂದು ಕಂಡೆಯಾ?”

01036018a ಸ ಮುನಿಸ್ತಸ್ಯ ನೋವಾಚ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಾನವ್ರತೇ ಸ್ಥಿತಃ|

01036018c ತಸ್ಯ ಸ್ಕಂಧೇ ಮೃತಂ ಸರ್ಪಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಾಜಾ ಸಮಾಸಜತ್||

01036019a ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸ ಚೈನಂ ಸಮುದೈಕ್ಷತ|

01036019c ನ ಚ ಕಿಂ ಚಿದುವಾಚೈನಂ ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಂ||

ಮೌನವ್ರತ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುನಿಯು ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕ್ರೋಧಿತನಾದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನ ಕೊನೆಯಿಂದ ಸತ್ತ ಸರ್ಪವೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ.

01036020a ಸ ರಾಜಾ ಕ್ರೋಧಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ವ್ಯಥಿತಸ್ತಂ ತಥಾಗತಂ|

01036020c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಗಾಮ ನಗರಂ ಋಷಿಸ್ತ್ವಾಸ್ತೇ ತಥೈವ ಸಃ||

ಋಷಿಯನ್ನು ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ರಾಜನು ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇಸರದಿಂದ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

01036021a ತರುಣಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂತ್ತಿಗ್ಮತೇಜಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

01036021c ಶೃಂಗೀ ನಾಮ ಮಹಾಕ್ರೋಧೋ ದುಷ್ಪ್ರಸಾದೋ ಮಹಾವ್ರತಃ||

ಅವನಿಗೆ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿ, ಮಹಾತಪಸ್ವಿ, ಮಹಾ ಕ್ರೋಧಿ, ಮಹಾವ್ರತ ಮತ್ತು ಒಲಿಸಲು ದುಷ್ಕರ ಶೃಂಗಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತರುಣ ಮಗನಿದ್ದನು.

01036022a ಸ ದೇವಂ ಪರಮೀಶಾನಂ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಂ|

01036022c ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮುಪತಸ್ಥೇ ವೈ ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ಸುಸಂಯತಃ|

01036022e ಸ ತೇನ ಸಮನುಜ್ಞಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಗೃಹಮೇಯಿವಾನ್||

ಆ ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತನು ಕಾಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಸಂಯಮನಾಗಿ ತನ್ನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪರಮೀಶಾನ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನು

ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

01036023a ಸಮೋಕ್ತಃ ಕ್ರೀಡಮಾನೇನ ಸ ತತ್ರ ಹಸತಾ ಕಿಲ|

01036023c ಸಂರಂಭೀ ಕೋಪನೋಽತೀವ ವಿಷಕಲ್ಪ ಋಷೇಃ ಸುತಃ|

01036023E ಋಷಿಪುತ್ರೇಣ ನರ್ಮಾರ್ಥಂ ಕೃಶೇನ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ವಿಷಸಮಾನ ಅತಿಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಋಷಿಸುತನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಋಷಿಯ ಮಗ ಕೃಶ ಎನ್ನುವ ಸಖನು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01036024a ತೇಜಸ್ವಿನಸ್ತವ ಪಿತಾ ತಥೈವ ಚ ತಪಸ್ವಿನಃ|

01036024c ಶವಂ ಸ್ಯಂಧೇನ ವಹತಿ ಮಾ ಶೃಂಗಿಂಗರ್ವಿತೋ ಭವ||

“ಶೃಂಗಿ! ನಿನ್ನ ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಡು. ನೀನು ತಪಸ್ವಿಯೂ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಒಂದು ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01036025a ವ್ಯಾಹರತ್ಸ್ವಲ್ಪಿಪುತ್ರೇಷು ಮಾ ಸ್ಮ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಚೋ ವದೀಃ|

01036025c ಅಸ್ಮ ದ್ವಿಧೇಷು ಸಿದ್ಧೇಷು ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಸು ತಪಸ್ವಿಷು||

ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಸಿದ್ಧರೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದರೂ ಆದ ನಮ್ಮಂತಹ ಋಷಿಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

01036026a ಕ್ವ ತೇ ಪುರುಷಮಾನಿತ್ವಂ ಕ್ವ ತೇ ವಾಚಸ್ತಥಾವಿಧಾಃ|

01036026c ದರ್ಪಜಾಃ ಪಿತರಂ ಯಸ್ವಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಶವಧರಂ ತಥಾ||

ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಒಂದು ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ
ನಿನ್ನ ಪುರುಷಮಾನಿತ್ವ ಎಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ದರ್ಪದ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲಿ
ಹೋಗುತ್ತವೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಪರಿಕ್ಷಿದುಪಖ್ಯಾನೇ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪರಿಕ್ಷಿದುಪಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ಋಷಿಪುತ್ರನಿಂದ ಪರಿಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಶಾಪ (೧-೧೦). ಋಷಿಯ ಮಗನಿಗೆ
ಶಾಪವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದುದು (೧೧-೨೫).

01037001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01037001a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ತೇಜಸ್ವೀ ಶೃಂಗೀ ಕೋಪಸಮನ್ವಿತಃ|

01037001c ಮೃತಧಾರಂ ಗುರುಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ಮನ್ಯುನಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ತೇಜಸ್ವಿ ಶೃಂಗಿಯು ತನ್ನ ಗುರುವು ಒಂದು
ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಕೋಪಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ
ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿದಿದ್ದನು.

01037002a ಸ ತಂ ಕೃಶಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸೂನೃತಾಂ ವಾಚಮುತ್ಸ್ರಜನ್|

01037002c ಅಪೃಚ್ಛತ ಕಥಂ ತಾತಃ ಸ ಮೇಽದ್ಯ ಮೃತಧಾರಕಃ||

ಆಗ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಮೃದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಕೃಶನಲ್ಲಿ “ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಇಂದು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

01037003 ಕೃಶ ಉವಾಚ|

01037003a ರಾಜ್ಞಾ ಪರಿಕ್ಷಿತಾ ತಾತ ಮೃಗಯಾಂ ಪರಿಧಾವತಾ|

01037003c ಅವಸಕ್ತಃ ಪಿತುಸ್ತೇಽದ್ಯ ಮೃತಃ ಸ್ಕಂಧೇ ಭುಜಂಗಮಃ||

ಕೃಶನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ರಾಜಾ ಪರಿಕ್ಷಿತನು ಸತ್ತ ಒಂದು ಸರ್ಪವನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಭುಜದ ಮೇಲೇರಿಸಿದನು.”

01037004 ಶೃಂಗ್ಯುವಾಚ|

01037004a ಕಿಂ ಮೇ ಪಿತ್ರಾ ಕೃತಂ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋಽನಿಷ್ಠಂ ದುರಾತ್ಮನಃ|

01037004c ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ಕೃಶ ತತ್ತ್ವೇನ ಪಶ್ಯ ಮೇ ತಪಸೋ ಬಲಂ||

ಶೃಂಗಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ದುರಾತ್ಮ ರಾಜನಿಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಯಾವ ಅನಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು? ಕೃಶ! ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಮತ್ತು ನಂತರ ನನ್ನ ತಪೋಬಲವನ್ನು ನೋಡು.”

01037005 ಕೃಶ ಉವಾಚ|

01037005a ಸ ರಾಜಾ ಮೃಗಯಾಂ ಯಾತಃ ಪರಿಕ್ಷಿದಭಿಮನ್ಯುಜಃ|

01037005c ಸಸಾರ ಮೃಗಮೇಕಾಕೀ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಬಾಣೇನ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಕೃಶನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮಗ ರಾಜಾ ಪರಿಕ್ಷಿತನು ತನ್ನ ಬಾಣದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ಪಲಾಯನಗೈದ ಜಿಂಕೆಯೊಂದನ್ನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಅರಸುತ್ತಾ ಬಂದನು.

01037006a ನ ಚಾಪಶ್ಯನ್ಮ್ರಗಂ ರಾಜಾ ಚರಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಮಹಾವನೇ|

01037006c ಪಿತರಂ ತೇ ಸ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಪಪ್ರಚ್ಛಾನಭಿಭಾಷಿಣಂ||

ಈ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಆ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಕಾಣದೇ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು.

01037007a ತಂ ಸ್ಥಾನುಭೂತಂ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಶ್ರಮಾತುರಃ|

01037007c ಪುನಃ ಪುನರ್ಮೃಗಂ ನಷ್ಟಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪಿತರಂ ತವ||

ಹಸಿವು, ಬಾಯರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಯಾಸಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಹೋದ ಜಿಂಕೆಯ ಕುರಿತು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿದನು.

01037008a ಸ ಚ ಮೌನವ್ರತೋಪೇತೋ ನೈವ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01037008c ತಸ್ಯ ರಾಜಾ ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾ ಸರ್ಪಂ ಸ್ಕಂಧೇ ಸಮಾಸೃಜತ್||

ಆದರೆ ಮೌನವ್ರತ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇದ್ದಾಗ ರಾಜನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಸರ್ಪವೊಂದನ್ನು ಅವನ ಭುಜದ ಮೇಲೆರಿಸಿದನು.

01037009a ಶೃಂಗಿಸ್ತವ ಪಿತಾದ್ಯಾಸೌ ತಥೈವಾಸ್ತೇ ಯತವ್ರತಃ|

01037009c ಸೋಽಪಿ ರಾಜಾ ಸ್ವನಗರಂ ಪ್ರತಿಯಾತೋ ಗಜಾಹ್ವಯಂ||

ಶೃಂಗಿ! ವ್ರತನಿರತ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಈಗಲೂ ಅದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ. ರಾಜನು ತನ್ನ ನಗರ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದಾನೆ.”

01037010 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01037010a ಶ್ರುತ್ವೈವಮೃಷಿಪುತ್ರಸ್ತು ದಿವಂ ಸ್ತಬ್ಧೇವ ವಿಷ್ಠಿತಃ|

01037010c ಕೋಪಸಂರಕ್ತನಯನಃ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ ಮನ್ಯುನಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಋಷಿಪುತ್ರನು ಆಕಾಶದ ಕಂಬದಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಕೋಪದಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾದವು ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಭುಗಿಲೆಂದು ಉರಿದದ್ದನು.

01037011a ಆವಿಷ್ಯಃ ಸ ತು ಕೋಪೇನ ಶಶಾಪ ನೃಪತಿಂ ತದಾ|

01037011c ವಾಯುರಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತೇಜಸ್ವೀ ಕ್ರೋಧವೇಗಬಲಾತ್ಕೃತಃ||

ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಕ್ರೋಧದ ವೇಗ ಬಲಗಳಿಂದ ಚೋದಿತನಾಗಿ ಆ ತೇಜಸ್ವಿಯು ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಆ ನೃಪತಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು.

01037012 ಶೃಂಗ್ಯುವಾಚ|

01037012a ಯೋಽಸೌ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ತಾತಸ್ಯ ತಥಾ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತಸ್ಯ ಚ|

01037012c ಸ್ಯಂಧೇ ಮೃತಮವಾಸ್ರಾಕ್ಷೀತ್ವನ್ನಗಂ ರಾಜಕಿಲ್ಬಿಷೀ||

01037013a ತಂ ಪಾಪಮತಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಃ|

01037013c ಆಶೀವಿಷಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜಾ ಮದ್ವಾಕ್ಯಬಲಚೋದಿತಃ||

01037014a ಸಪ್ತರಾತ್ರಾದಿತೋ ನೇತಾ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ|

01037014c ದ್ವಿಜಾನಾಮವಮಂತಾರಂ ಕುರೂಣಾಮಯಶಸ್ಕರಂ||

ಶೃಂಗಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ವೃದ್ಧನೂ, ಕೃಶನೂ ಆದ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಮೃತ ಸರ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಿ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿ ಕುರುಗಳ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದ ಆ ರಾಜಕಿಲ್ಬಿಷಿ, ಪಾಪ ಮತಿಯು ಇಂದಿನಿಂದ ಏಳು ರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ನನ್ನ ವಾಕ್ಯಲದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ ಅತಿವಿಷಸಮಾನ್ವಿತ ತಿಗ್ಮತೇಜಸ್ವಿ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.”

01037015 ಸೂತ ಉವಾಚ

01037015a ಇತಿ ಶಪ್ತಾ ನೃಪಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶೃಂಗೀ ಪಿತರಮಭ್ಯಯಾತ್|

01037015c ಆಸೀನಂ ಗೋಚರೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಹಂತಂ ಶವಪನ್ನಗಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ರಾಜನನ್ನು ಶಪಿಸಿದ ಶೃಂಗಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಸರ್ಪಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಗೋಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01037016a ಸ ತಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಪಿತರಂ ಶೃಂಗೀ ಸ್ಕಂಧಗತೇನ ವೈ|

01037016c ಶವೇನ ಭುಜಗೇನಾಸೀದ್ಭೂಯಃ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತಃ||

ತಂದೆಯ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಸರ್ಪದ ಶವವು ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಅವನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿದಿದ್ದನು.

01037017a ದುಃಖಾಚ್ಛಾಶ್ರೂಣಿ ಮುಮುಚೇ ಪಿತರಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್|

01037017c ಶ್ರುತ್ವೇಮಾಂ ಧರ್ಷಣಾಂ ತಾತ ತವ ತೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ||

01037018a ರಾಜ್ಞಾ ಪರಿಕ್ಷಿತಾ ಕೋಪಾದಶಪಂ ತಮಹಂ ನೃಪಂ|

01037018c ಯಥಾರ್ಹತಿ ಸ ಏವೋಗ್ರಂ ಶಾಪಂ ಕುರುಕುಲಾಧಮಃ||

ದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೇ! ಆ

ದುರಾತ್ಮನಿಂದ ನಿನಗಾದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾನು

ಕೋಪಗೊಂಡು ಆ ರಾಜ ಪರಿಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆ

ಕುರುಕುಲಾಧಮ ನೃಪನು ನನ್ನ ಈ ಉಗ್ರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01037019a ಸಪ್ತಮೇಽಹನಿ ತಂ ಪಾಪಂ ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಃ|

01037019c ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ಭವನಂ ನೇತಾ ಪರಮದಾರುಣಂ||

ಇಂದಿನಿಂದ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ತಕ್ಷಕನು ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು

ವೈವಸ್ವತನ ಪರಮದಾರುಣ ಭವನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.”

01037020a ತಮಬ್ರವೀತ್ತಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತಥಾ ಕೋಪಸಮನ್ವಿತಂ|

01037020c ನ ಮೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕೃತಂ ತಾತ ನೈಷ ಧರ್ಮಸ್ತಪಸ್ವಿನಾಂ||

ಆಗ ಆ ಕೋಪಸಮನ್ವಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅವನ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದನು:

“ನನ್ನ ಮಗನೇ! ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಇದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲ.

01037021a ವಯಂ ತಸ್ಯ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ನಿವಸಾಮಹೇ|

01037021c ನ್ಯಾಯತೋ ರಕ್ಷಿತಾಸ್ತೇನ ತಸ್ಯ ಪಾಪಂ ನ ರೋಚಯೇ||

ನಾವು ಆ ನರೇಂದ್ರನ ಗಡಿಯೊಳಗೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವನು

ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು
ಯೋಚಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

01037022a ಸರ್ವಥಾ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ಹ್ಯಸ್ಮದ್ವಿಧೈಃ ಸದಾ|

01037022c ಕ್ಷಂತವ್ಯಂ ಪುತ್ರ ಧರ್ಮೋ ಹಿ ಹತೋ ಹಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ನಮ್ಮಂಥವರು ಸರ್ವಥಾ
ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಪುತ್ರ! ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮವೇ
ನಮ್ಮನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

01037023a ಯದಿ ರಾಜಾ ನ ರಕ್ಷೇತ ಪೀಠಾ ವೈ ನಃ ಪರಾ ಭವೇತ್|

01037023c ನ ಶಕ್ನುಯಾಮ ಚರಿತುಂ ಧರ್ಮಂ ಪುತ್ರ ಯಥಾಸುಖಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ರಾಜನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ ನಾವು
ಹಲವಾರು ಮಹತ್ತರ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪುತ್ರ!
ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಖದಿಂದ ನಾವು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು
ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01037024a ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಾ ವಯಂ ತಾತ ರಾಜಭಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

01037024c ಚರಾಮೋ ವಿಪುಲಂ ಧರ್ಮಂ ತೇಷಾಂ ಚಾಂಶೋಽಸ್ಮಿ ಧರ್ಮತಃ||

ಮಗನೇ! ರಾಜನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಾವು ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಜೀವಿಸಿ ವಿಪುಲ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿನ ಒಂದು
ಅಂಶವು ಅವನಿಗೂ ಸೇರುತ್ತದೆ.

01037025a ಪರಿಕ್ಷಿತ್ತು ವಿಶೇಷೇಣ ಯಥಾಸ್ಯ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ|

01037025c ರಕ್ಷತ್ಯಸ್ಮಾನ್ಯಥಾ ರಾಜ್ಞಾ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ತಥಾ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಕ್ಷಿತನು ತನ್ನ ಪ್ರಪಿತಾಮಹನಂತೆ, ರಾಜನಾದವನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ, ನಮ್ಮನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01037026a ತೇನೇಹ ಕ್ಷುಧಿತೇನಾದ್ಯ ಶ್ರಾಂತೇನ ಚ ತಪಸ್ವಿನಾ|

01037026c ಅಜಾನತಾ ವ್ರತಮಿದಂ ಕೃತಮೇತದಸಂಶಯಂ||

ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಯಾಸಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ ಆ ತಪಸ್ವಿ ರಾಜನಿಗೆ ನಾನು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅಸಂಶಯವೇ ಸರಿ.

01037027a ತಸ್ಮಾದಿದಂ ತ್ವಯಾ ಬಾಲ್ಯಾತ್ಸಹಸಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ|

01037027c ನ ಹ್ಯರ್ಹತಿ ನೃಪಃ ಶಾಪಮಸ್ಮತ್ತಃ ಪುತ್ರ ಸರ್ವಥಾ||

ಆದುದರಿಂದ ಬಾಲಕನಾದ ನೀನು ಆತುರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಕೆಲಸವು ದುಷ್ಕೃತವಾದದ್ದು. ಪುತ್ರ! ಆ ನೃಪನು ನಮ್ಮಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಈ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹನಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ ಪರಿಕ್ಷಿಚ್ಛಾಪೇ
ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೩೮

ಮಗನು ಶಾಪವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಋಷಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಲು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೨೦). ಪರಿಕ್ಷಿತನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದುದು (೨೧-೩೦). ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ತಡೆದುದು (೩೧-೩೯).

01038001 ಶೃಂಗ್ಯವಾಚೆ|

01038001a ಯದ್ಯೇತತ್ಸಾಹಸಂ ತಾತ ಯದಿ ವಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ|

01038001c ಪ್ರಿಯಂ ವಾಪ್ಯಪ್ರಿಯಂ ವಾ ತೇ ವಾಗುಕ್ತಾ ನ ಮೃಷಾ ಮಯಾ||

ಶೃಂಗಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆ! ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿರಲಿ ನಾನು ಆಡಿದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು.

01038002a ನೈವಾನ್ಯಥೇದಂ ಭವಿತಾ ಪಿತರೇಷ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ|

01038002c ನಾಹಂ ಮೃಷಾ ಪ್ರಬ್ರವೀಮಿ ಸ್ವೈರೇಷ್ಟಪಿ ಕುತಃ ಶಪನಾ||

ತಂದೆ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇದು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಪ ಕೊಡುವಾಗ ಬಿಡು, ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.”

01038003 ಶಮೀಕ ಉವಾಚೆ|

01038003a ಜಾನಾಮೃಗಪ್ರಭಾವಂ ತ್ವಾಂ ಪುತ್ರ ಸತ್ಯಗಿರಂ ತಥಾ|

01038003c ನಾನೃತಂ ಹ್ಯುಕ್ತಪೂರ್ವಂ ತೇ ನೈತನ್ನಿಧ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಶಮೀಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರ! ನೀನು ಉಗ್ರಪ್ರಭಾವಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಾದಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ನೀನು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

01038004a ಪಿತ್ರಾ ಪುತ್ರೋ ವಯಃಸ್ಥೋಽಪಿ ಸತತಂ ವಾಚ್ಯ ಏವ ತು|

01038004c ಯಥಾ ಸ್ಯಾದ್ಗುಣಸಮ್ಯಕ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಚ್ಚ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಆದರೆ ವಯಸ್ಕನಾದರೂ ಸದ್ಗುಣಸಂಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯಾದವನು ಸತತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

01038005a ಕಿಂ ಪುನರ್ಬಾಲ ಏವ ತ್ವಂ ತಪಸಾ ಭಾವಿತಃ ಪ್ರಭೋ|

01038005c ವರ್ಧತೇ ಚ ಪ್ರಭವತಾಂ ಕೋಪೋಽತೀವ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ನೀನಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ತೇಜಸ್ಸು ವೃದ್ಧಿಯಾದಂತೆ ಕೋಪವೂ ಅತೀವವಾಗುತ್ತದೆ.

01038006a ಸೋಽಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ|

01038006c ಪುತ್ರತ್ವಂ ಬಾಲತಾಂ ಚೈವ ತವಾವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಸಾಹಸಂ||

ಧಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀನು ನನ್ನ ಮಗ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನೆಂದು

ತಿಳಿದು, ದುಡುಕಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನಿನಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು
ಅನ್ನಿಸಿತು.

01038007a ಸ ತ್ವಂ ಶಮಯುತೋ ಭೂತ್ವಾ ವನ್ಯಮಾಹಾರಮಾಹರನ್|

01038007c ಚರ ಕ್ರೋಧಮಿಮಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ನೈವಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಹಾಸ್ಯಸಿ||

ನೀನು ಶಮಯುತನಾಗಿ ವನದಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸು. ಈ
ಕ್ರೋಧವನ್ನು ತೊರೆದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯದೇ ನಡೆದುಕೋ.

01038008a ಕ್ರೋಧೋ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಹರತಿ ಯತೀನಾಂ ದುಃಖಸಂಚಿತಂ|

01038008c ತತೋ ಧರ್ಮವಿಹೀನಾನಾಂ ಗತಿರಿಷ್ಟಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಯತಿಗಳು ಬಹು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಪಡೆದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕ್ರೋಧವು
ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವಿಹೀನರಿಗೆ ಅವರ ಮಾರ್ಗದ ಗುರಿಯ
ಅರಿವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

01038009a ಶಮ ಏವ ಯತೀನಾಂ ಹಿ ಕ್ಷಮಿಣಾಂ ಸಿದ್ಧಿಕಾರಕಃ|

01038009c ಕ್ಷಮಾವತಾಮಯಂ ಲೋಕಃ ಪರಶ್ಚೈವ ಕ್ಷಮಾವತಾಂ||

ಕ್ಷಮಿಸುವ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿಕಾರಕವು. ಕ್ಷಮಾವಂತರಿಗೆ ಈ
ಲೋಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ.

01038010a ತಸ್ಮಾಚ್ಚರೇಥಾಃ ಸತತಂ ಕ್ಷಮಾಶೀಲೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

01038010c ಕ್ಷಮಯಾ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯ ಸೇ ಲೋಕಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಮನಂತರಾನ್||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಸತತವೂ ಕ್ಷಮಾಶೀಲನಾಗಿ ಮತ್ತು

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ
ಪಡೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಲೋಕವನ್ನು ಕ್ಷಮೆಯಿಂದಲೇ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

01038011a ಮಯಾ ತು ಶಮಮಾಸ್ಥಾಯ ಯಚ್ಚಕೃಂ ಕರ್ತುಮದ್ಯ ವೈ|

01038011c ತತ್ಕುರಿಷ್ಯೇಽದ್ಯ ತಾತಾಹಂ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯೇ ನೃಪಾಯ ವೈ||

ಮಗನೇ! ಶಾಂತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆರಿಸಿದ ನಾನು ನನಗೆ
ಶಕ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೃಪನಿಗೆ ನಾನು ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು
ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ:

01038012a ಮಮ ಪುತ್ರೇಣ ಶಪ್ತೋಽಸಿ ಬಾಲೇನಾಕೃತಬುದ್ಧಿನಾ|

01038012c ಮಮೇಮಾಂ ಧರ್ಷಣಾಂ ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜನ್ನಮರ್ಷಿಣಾ||

“ರಾಜನ್! ನೀನು ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ನೋಡಿ
ಕೋಪಗೊಂಡ, ಬುದ್ಧಿಯು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯದ ಬಾಲಕ ನನ್ನ ಪುತ್ರನಿಂದ
ನೀನು ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ.””

01038013 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01038013a ಏವಮಾದಿಶ್ಯ ಶಿಷ್ಯಂ ಸ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸುವ್ರತಃ|

01038013c ಪರಿಕ್ಷಿತೇ ನೃಪತಯೇ ದಯಾಪನ್ನೋ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಸುವ್ರತ ದಯಾವಂತ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ತನ್ನ
ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ನೃಪತಿ ಪರಿಕ್ಷಿತನ ಬಳಿ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01038014a ಸಂದಿಶ್ಯ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನಂ ಕಾರ್ಯವೃತ್ತಾಂತಮೇವ ಚ|

01038014c ಶಿಷ್ಯಂ ಗೌರಮುಖಂ ನಾಮ ಶೀಲವಂತಂ ಸಮಾಹಿತಂ||

ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ
ಸಂದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಶೀಲವಂತನಾದ ಗೌರಮುಖ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01038015a ಸೋಽಭಿಗಮ್ಯ ತತಃ ಶೀಘ್ರಂ ನರೇಂದ್ರಂ ಕುರುವರ್ಧನಂ|

01038015c ವಿವೇಶ ಭವನಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪೂರ್ವಂ ದ್ವಾಃಸ್ಥೈರ್ಯವೇದಿತಃ||

ಅವನು ಹೊರಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕುರುವರ್ಧಕ ನರೇಂದ್ರನ ಭವನವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವ ಸಂದೇಶವನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01038016a ಪೂಜಿತಶ್ಚ ನರೇಂದ್ರೇಣ ದ್ವಿಜೋ ಗೌರಮುಖಸ್ತತಃ|

01038016c ಆಚಖ್ಯೌ ಪರಿವಿಶ್ರಾಂತೋ ರಾಜ್ಞೇ ಸರ್ವಮಶೇಷತಃ|

01038016e ಶಮೀಕವಚನಂ ಘೋರಂ ಯಥೋಕ್ತಂ ಮಂತ್ರಿಸಂನಿಧೌ||

ನರೇಂದ್ರನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಿಜ ಗೌರಮುಖನು ಸ್ವಲ್ಪ
ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಶಮೀಕನ ಆ ಘೋರ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಇದ್ದಹಾಗೆ ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಸರ್ವವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01038017a ಶಮೀಕೋ ನಾಮ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಿಷಯೇ ವರ್ತತೇ ತವ|

01038017c ಋಷಿಃ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದಾಂತಃ ಶಾಂತೋ ಮಹಾತಪಾಃ||

“ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಮೀಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರಮ
ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ತನ್ನ ಭಾವೋದ್ವೇಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ,
ಶಾಂತ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿ ಋಷಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01038018a ತಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸರ್ಪಃ ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಯೋಜಿತಃ|

01038018c ಅವಸಕ್ತೋ ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾ ಸ್ಕಂಧೇ ಭರತಸತ್ತಮ|

01038018e ಕ್ಷಾಂತವಾಂಸ್ತವ ತತ್ಕರ್ಮ ಪುತ್ರಸ್ತಸ್ಯ ನ ಚಕ್ಷಮೇ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಭರತಸತ್ತಮ! ಅವನ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ನೀನು ಧನುಸ್ಸಿನ
ತುದಿಯಿಂದ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸರ್ಪವನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದೆ. ಅವನು
ಈ ಕಾರ್ಯಗೈದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮಗನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಕ್ಷಮಿಸಲಿಲ್ಲ.

01038019a ತೇನ ಶಪ್ತೋಽಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಿತುರಜ್ಞಾತಮದ್ಯ ವೈ|

01038019c ತಕ್ಷಕಃ ಸಪ್ತರಾತ್ರೇಣ ಮೃತ್ಯುಸ್ತೇ ವೈ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವನ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸದೆಯೇ ಅವನು ಮುಂದಿನ ಏಳು
ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೃತ್ಯುವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01038020a ತತ್ರ ರಕ್ಷಾಂ ಕುರುಷ್ವೇತಿ ಪುನಃ ಪುನರಥಾಬ್ರವೀತ್|

01038020c ತದನ್ಯಥಾ ನ ಶಕ್ಯಂ ಚ ಕರ್ತುಂ ಕೇನ ಚಿದಪ್ಯುತ||

ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ
ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01038021a ನ ಹಿ ಶಕ್ನೋತಿ ಸಮ್ಯಂತುಂ ಪುತ್ರಂ ಕೋಪಸಮನ್ವಿತಂ|

01038021c ತತೋಽಹಂ ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತೇನ ತವ ರಾಜನ್ ಹಿತಾರ್ಥಿನಾ||

ತನ್ನ ಕೋಪಸಮನ್ವಿತ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸಂಯಮಿಸಲು ಅಶಕ್ತನಾದ ಅವನು ನಿನ್ನ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.”

01038022a ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚೋ ಘೋರಂ ಸ ರಾಜಾ ಕುರುನಂದನಃ|

01038022c ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ತತ್ಪಾಪಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಜಾ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಈ ರೀತಿಯ ಘೋರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುರುನಂದನ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ರಾಜನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ನೊಂದನು.

01038023a ತಂ ಚ ಮೌನವ್ರತಧರಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮುನಿವರಂ ತದಾ|

01038023c ಭೂಯ ಏವಾಭವದ್ರಾಜಾ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಮಾನಸಃ||

ಅಂದು ಮುನಿವರನು ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾದನು.

01038024a ಅನುಕ್ರೋಶಾತ್ಮತಾಂ ತಸ್ಯ ಶಮೀಕಸ್ಯಾವಧಾರ್ಯ ತು|

01038024c ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ಭೂಯೋಽಪಿ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಮುನೇಃ||

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಶಮೀಕನು ತೋರಿದ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂದು ತಾನು ಆ ಮುನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ರಾಜನು ಪರಿತಾಪಗೊಂಡನು.

01038025a ನ ಹಿ ಮೃತ್ಯುಂ ತಥಾ ರಾಜಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ವೈ ಸೋಽನ್ವತಪ್ಯತ|

01038025c ಅಶೋಚದಮರಪ್ರಖ್ಯೋ ಯಥಾ ಕೃತ್ವೇಹ ಕರ್ಮ ತತ್||

ಅಮರನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಾಜನು ತಾನು ಗೃಹ ಕರ್ಮದ ಕುರಿತು ದುಃಖಿಸುವಷ್ಟು ತನ್ನ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಶೋಕಿಸಲಿಲ್ಲ.

01038026a ತತಸ್ತಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ರಾಜಾ ಗೌರಮುಖಂ ತದಾ|

01038026c ಭೂಯಃ ಪ್ರಸಾದಂ ಭಗವಾನ್ಕರೋತ್ತಿತಿ ಮಮೇತಿ ವೈ||

“ಭಗವಾನ್ ಮುನಿಯು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದ ದಯೆಯು ನನಗೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜನು ಗೌರಮುಖನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01038027a ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಗತಮಾತ್ರೇ ವೈ ರಾಜಾ ಗೌರಮುಖೇ ತದಾ|

01038027c ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಸಹ ಸಂವಿಗ್ನಮಾನಸಃ||

ಗೌರಮುಖನು ಹೊರಟುಹೋದೊಡನೆಯೇ ರಾಜನು ಸಂವಿಗ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದನು.

01038028a ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚೈವ ಸಹಿತೋ ಮಂತ್ರತತ್ತ್ವವಿತ್|

01038028c ಪ್ರಾಸಾದಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಏಕಸ್ತಂಭಂ ಸುರಕ್ಷಿತಂ||

ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಒಂದು ಸ್ತಂಭದಮೇಲೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಭವನವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

01038029a ರಕ್ಷಾಂ ಚ ವಿದಧೇ ತತ್ರ ಭಿಷಜಶ್ಚಾಷಧಾನಿ ಚ|

01038029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವಿದ್ಯಮಂತ್ರಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವತೋ ವೈ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಸುತ್ತಲೂ ವೈದ್ಯರು, ಔಷಧಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದವರನ್ನು ಇರಿಸಿದನು.

01038030a ರಾಜಕಾರ್ಯಾಣಿ ತತ್ರಸ್ಥಃ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾಕರೋಚ್ಚ ಸಃ|

01038030c ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಸಹ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸಮಂತಾತ್ಪರಿರಕ್ಷಿತಃ||

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಜ್ಞರಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01038031a ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತು ದಿವಸೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಪ್ತಮೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01038031c ಕಾಶ್ಯಪೋಽಭ್ಯಾಗಮದ್ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಚಿಕಿತ್ಸಿತುಂ||

ಆ ಏಳನೆಯ ದಿನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನೂ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆದ ಕಾಶ್ಯಪನೋರ್ವನು ರಾಜನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

01038032a ಶ್ರುತಂ ಹಿ ತೇನ ತದಭೂದದ್ಯ ತಂ ರಾಜಸತ್ತಮಂ|

01038032c ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನೇಷ್ಯತೇ ಯಮಸಾದನಂ||

ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠ ತಕ್ಷಕನು ಆ ರಾಜಸತ್ತಮನನ್ನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದನು.

01038033a ತಂ ದಷ್ಟಂ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರೇಣ ಕರಿಷ್ಯೇಽಹಮಪಜ್ವರಂ|

01038033c ತತ್ರ ಮೇಽರ್ಥಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಭವಿತೇತಿ ವಿಚಿಂತಯನ್||

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ನಾನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ನಾನು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಗಳಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು.

01038034a ತಂ ದದರ್ಶ ಸ ನಾಗೇಂದ್ರಸ್ತಕ್ಷಕಃ ಕಾಶ್ಯಪಂ ಪಥಿ|

01038034c ಗಚ್ಛಂತಮೇಕಮನಸಂ ದ್ವಿಜೋ ಭೂತ್ವಾ ವಯೋತಿಗಃ||

ಏಕಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ರೂಪತಾಳಿ ಅವನ ಎದಿರು ಬಂದನು.

01038035a ತಮಬ್ರವೀತ್ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಪಂ ಮುನಿಪುಂಗವಂ|

01038035c ಕ್ವ ಭವಾಂಸ್ತ್ವರಿತೋ ಯಾತಿ ಕಿಂ ಚ ಕಾರ್ಯಂ ಚಿಕೀರ್ಷತಿ||

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಮುನಿಪುಂಗವ ಕಾಶ್ಯಪನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು: “ಇಷ್ಟೊಂದು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ?”

01038036 ಕಾಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

01038036a ನೃಪಂ ಕುರುಕುಲೋತ್ಪನ್ನಂ ಪರಿಕ್ಷಿತಮರಿಂದಮಂ|

01038036c ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತೇಜಸಾದ್ಯ ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ||

ಕಾಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಕುಲೋತ್ಪನ್ನ ಅರಿಂದಮ ನೃಪ

ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ಇಂದು ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠ ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಲಿದ್ದಾನೆ.

01038037a ತಂ ದಷ್ಟಂ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರೇಣ ತೇನಾಗ್ನಿಸಮತೇಜಸಾ|

01038037c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುಲಕರಂ ರಾಜಾನಮಮಿತೌಜಸಂ|

01038037e ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸೌಮ್ಯ ತ್ವರಿತಂ ಸದ್ಯಃ ಕರ್ತುಮಪಜ್ವರಂ||

ಸೌಮ್ಯ! ಅಗ್ನಿಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಡುವ ಪಾಂಡವರ ಕುಲಕರ, ಅಮಿತತೇಜಸ ರಾಜನನ್ನು ಉಳಿಸಲೋಸುಗ ನಾನು ಈ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01038038 ತಕ್ಷಕ ಉವಾಚ|

01038038a ಅಹಂ ಸ ತಕ್ಷಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತಂ ಧಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಹೀಪತಿಂ|

01038038c ನಿವರ್ತಸ್ವ ನ ಶಕ್ತಸ್ವಂ ಮಯಾ ದಷ್ಟಂ ಚಿಕಿತ್ಸಿತುಂ||

ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಆ ಮಹೀಪತಿಯನ್ನು ಸಾಯಿಸುವ ತಕ್ಷಕನೇ ನಾನು. ಹಿಂದಿರುಗು. ನನ್ನಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ನೀನು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾರೆ.”

01038039 ಕಾಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

01038039a ಅಹಂ ತಂ ನೃಪತಿಂ ನಾಗ ತ್ವಯಾ ದಷ್ಟಮಪಜ್ವರಂ|

01038039c ಕರಿಷ್ಯ ಇತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿವಿದ್ಯಾಬಲಮುಪಾಶ್ರಿತಃ||

ಕಾಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಗ! ವಿದ್ಯಾಬಲನಾದ ನಾನು ನೀನು ಕಚ್ಚುವ ಆ ನೃಪತಿಗೆ ಉಪಚಾರ ನೀಡಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ನಾನು ಧೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಕಶ್ಯಪಾಗಮನೇ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕಶ್ಯಪಾಗಮನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೯

ತಕ್ಷಕನು ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೨೦). ತಕ್ಷಕನು
ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂದುದು (೨೧-೩೦).

01039001 ತಕ್ಷಕ ಉವಾಚ|

01039001a ದಷ್ಟಂ ಯದಿ ಮಯೇಹ ತ್ವಂ ಶಕ್ತಃ ಕಿಂ ಚಿಚ್ಚಿಕಿತ್ಸಿತುಂ|

01039001c ತತೋ ವೃಕ್ಷಂ ಮಯಾ ದಷ್ಟಮಿಮಂ ಜೀವಯ ಕಾಶ್ಯಪ||

ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಶ್ಯಪ! ನನ್ನಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾರನ್ನೂ ನೀನು
ಗುಣಪಡಿಸಬಲ್ಲೆಯೆಂದಾದರೆ ನಾನು ಕಚ್ಚುವ ಈ ವೃಕ್ಷವನ್ನು
ಪುನರ್ಜೀವಗೊಳಿಸು.

01039002a ಪರಂ ಮಂತ್ರಬಲಂ ಯತ್ತೇ ತದ್ಧರ್ಷಯ ಯತಸ್ವ ಚ|

01039002c ನ್ಯಗ್ರೋಧಮೇನಂ ಧಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆಯೇ ಈ ಆಲದ ಮರವನ್ನು ಸುಟ್ಟು
ಭಸ್ಮ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ವಿಶೇಷ ಮಂತ್ರಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸು.”

01039003 ಕಾಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

01039003a ದಶ ನಾಗೇಂದ್ರ ವೃಕ್ಷಂ ತ್ವಂ ಯಮೇನಮಭಿಮನ್ಯಸೇ|

01039003c ಅಹಮೇನಂ ತ್ವಯಾ ದಷ್ಟಂ ಜೀವಯಿಷ್ಯೇ ಭುಜಂಗಮ||

ಕಾಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಗೇಂದ್ರ! ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಈ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಚ್ಚು. ಭುಜಂಗಮ! ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ನಾನು ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01039004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01039004a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ನಾಗೇಂದ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಪೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01039004c ಅದಶದ್ವೃಕ್ಷಮಭ್ಯೇತ್ಯ ನ್ಯಗ್ರೋಧಂ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ಕಾಶ್ಯಪನಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗೇಂದ್ರ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನ್ಯಗ್ರೋಧ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಚ್ಚಿದನು.

01039005a ಸ ವೃಕ್ಷಸ್ತೇನ ದಷ್ಟಃ ಸನ್ನದ್ಯ ಏವ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

01039005c ಆಶೀವಿಷವಿಷೋಪೇತಃ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ಸಮಂತತಃ||

ಆ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕ್ಷವು ವಿಷವನ್ನುಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸುಟ್ಟು ಉರಿಯತೊಡಗಿತು.

01039006a ತಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ಸ ನಗಂ ನಾಗಃ ಕಾಶ್ಯಪಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್|

01039006c ಕುರು ಯತ್ನಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವಯ್ಮೀನಂ ವನಸ್ಪತಿಂ||

ಆ ಮರವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ನಾಗನು ಕಾಶ್ಯಪನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ವನಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಜೀವಗೊಳಿಸಲು ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ

ಮಾಡು.”

01039007a ಭಸ್ಮಿಭೂತಂ ತತೋ ವೃಕ್ಷಂ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ತೇಜಸಾ|

01039007c ಭಸ್ಮ ಸರ್ವಂ ಸಮಾಹೃತ್ಯ ಕಾಶ್ಯಪೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಸ್ಮಿಭೂತ ಆ ವೃಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಭಸ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾಶ್ಯಪನು ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01039008a ವಿದ್ಯಾಬಲಂ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರ ಪಶ್ಯ ಮೇಽಸ್ಮಿನ್ವನಸ್ಪತೌ|

01039008c ಅಹಂ ಸಂಜೀವಯಾಮ್ಯೇನಂ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ಭುಜಂಗಮ||

“ಪನ್ನಗೇಂದ್ರ! ನೋಡು! ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಈ ವನಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಈಗ ಸಜೀವಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೋಡುತ್ತಿರು ಭುಜಂಗಮ!”

01039009a ತತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ವಿದ್ವಾನ್ಕಾಶ್ಯಪೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

01039009c ಭಸ್ಮ ರಾಶೀಕೃತಂ ವೃಕ್ಷಂ ವಿದ್ಯಯಾ ಸಮಜೀವಯತ್||

ಆಗ ಆ ಭಗವಾನ್ ವಿದ್ವಾನ್ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಕಾಶ್ಯಪನು ಭಸ್ಮದ ರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸಜೀವಗೊಳಿಸಿದನು.

01039010a ಅಂಕುರಂ ತಂ ಸ ಕೃತವಾಂಸ್ತತಃ ಪರ್ಣದ್ವಯಾನ್ವಿತಂ|

01039010c ಪಲಾಶಿನಂ ಶಾಖಿನಂ ಚ ತಥಾ ವಿಟಪಿನಂ ಪುನಃ||

ಮೊದಲು ಅವನು ಅಂಕುರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು, ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಎಲೆಗಳನ್ನಿತ್ತನು, ಮತ್ತು ಪಲಾಶ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಮರದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದನು.

01039011a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ವೃಕ್ಷಂ ಕಾಶ್ಯಪೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01039011c ಉವಾಚ ತಕ್ಷಕೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇತದತ್ಯದ್ಭುತಂ ತ್ವಯಿ||

ಮಹಾತ್ಮ ಕಾಶ್ಯಪನಿಂದ ಜೀವಿತಗೊಂಡ ಆ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿದ
ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಿನ್ನ ಈ ಕೃತಿಯು ಅತ್ಯದ್ಭುತವೇ
ಸರಿ.

01039012a ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಯದ್ವಿಷಂ ಹನ್ಯಾ ಮಮ ವಾ ಮದ್ವಿಧಸ್ಯ ವಾ|

01039012c ಕಂ ತ್ವಮರ್ಥಮಭಿಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಯಾಸಿ ತತ್ರ ತಪೋಧನ||

ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ! ನೀನು ನನ್ನ ಈ ವಿಷ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷವನ್ನೂ
ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲೆ. ತಪೋಧನ! ನೀನು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?

01039013a ಯತ್ತೇಽಭಿಲಷಿತಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಫಲಂ ತಸ್ಮಾನ್ನೃಪೋತ್ತಮಾತ್|

01039013c ಅಹಮೇವ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ತತ್ತೇ ಯದ್ಯಪಿ ದುರ್ಲಭಂ||

ನೃಪೋತ್ತಮನಿಂದ ನೀನು ಬಯಸುವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಎಷ್ಟು
ಕಷ್ಟವಾದರೂ ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

01039014a ವಿಪ್ರಶಾಪಾಭಿಭೂತೇ ಚ ಕ್ಷೀಣಾಯುಷಿ ನರಾಧಿಪೇ|

01039014c ಘಟಮಾನಸ್ಯ ತೇ ವಿಪ್ರ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸಂಶಯಿತಾ ಭವೇತ್||

ವಿಪ್ರ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕ್ಷೀಣಾಯುಷಿ ಆ ನರಾಧಿಪನನ್ನು
ಉಳಿಸುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದು ಸಂಶಯವೇ.

01039015a ತತೋ ಯಶಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಂ ತೇ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ|

01039015c ವಿರಷ್ಮಿರಿವ ಘರ್ಮಾಂಶುರಂತರ್ಧಾನಮಿತೋ ವ್ರಜೇತ್||

ಅದರಿಂದ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ನಿನ್ನ ಈ ಯಶಸ್ಸು ಸೂರ್ಯನಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಂದಿಹೋಗುತ್ತದೆ.”

01039016 ಕಾಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

01039016a ಧನಾರ್ಥಿ ಯಾಮ್ಯಹಂ ತತ್ರ ತನ್ಮೇ ದಿತ್ಸ ಭುಜಂಗಮ|

01039016c ತತೋಽಹಂ ವಿನಿವರ್ತಿಸ್ಯೇ ಗೃಹಾಯೋರಗಸತ್ತಮ||

ಕಾಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಭುಜಂಗಮ! ಉರಗಸತ್ತಮ! ನೀನು ನನಗೆ ಅದನ್ನೇ ನೀಡುವೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.”

01039017 ತಕ್ಷಕ ಉವಾಚ|

01039017a ಯಾವದ್ಧನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜ್ಞಸ್ತತೋಽಧಿಕಂ|

01039017c ಅಹಂ ತೇಽದ್ಯ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ನಿವರ್ತಸ್ವ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಅದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಹಿಂದಿರುಗು.”

01039018 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01039018a ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಾಶ್ಯಪೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

01039018c ಪ್ರದಧ್ಯಾ ಸುಮಹಾತೇಜಾ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತಿ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

01039019a ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಃ ಸ ತೇಜಸ್ವೀ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಂ ನೃಪತಿಂ ತದಾ|

01039019c ಕ್ಷೀಣಾಯುಷಂ ಪಾಂಡವೇಯಮಪಾವರ್ತತ ಕಾಶ್ಯಪಃ|

01039019e ಲಬ್ಧ್ವಾ ವಿತ್ತಂ ಮುನಿವರಸ್ತಕ್ಷಕಾದ್ಯಾವದೀಪ್ಸಿತಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಕ್ಷಕನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ ತೇಜಸ್ವಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಕಾಶ್ಯಪನು ರಾಜನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪಾಂಡವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಆ ನೃಪತಿಯು ಕ್ಷೀಣಾಯುಷಿಯೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಮುನಿವರನು ತಕ್ಷಕನಿಂದ ತನಗಿಷ್ಟವಾದಷ್ಟು ವಿತ್ತವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01039020a ನಿವೃತ್ತೇ ಕಾಶ್ಯಪೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಮಯೇನ ಮಹಾತ್ಮನಿ|

01039020c ಜಗಾಮ ತಕ್ಷಕಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||

ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಕಾಶ್ಯಪನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಲು, ತಕ್ಷಕನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನಾಗಸಾಹ್ವಯ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

01039021a ಅಥ ಶುಶ್ರಾವ ಗಚ್ಛನ್ನ ತಕ್ಷಕೋ ಜಗತೀಪತಿಂ|

01039021c ಮಂತ್ರಾಗದೈರ್ವಿಷಹರೈ ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ ಪ್ರಯತ್ನತಃ||

ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ತಕ್ಷಕನು ಆ ಜಗತ್ಪತಿಯು ವಿಷಹರ ಮಂತ್ರೈಷಧಿಗಳಿಂದ ಬಹು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

01039022a ಸ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ತದಾ ಮಾಯಾಯೋಗೇನ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01039022c ಮಯಾ ವಂಚಯಿತವ್ಯೋಽಸೌ ಕ ಉಪಾಯೋ ಭವೇದಿತಿ||

ಆಗ ಅವನು “ರಾಜನನ್ನು ಮಾಯಾಯೋಗದಿಂದ ವಂಚಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಉಪಾಯವಾದರೂ ಏನು?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

01039023a ತತಸ್ತಾಪಸರೂಪೇಣ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸ ಭುಜಂಗಮಾನ್|

01039023c ಫಲಪತ್ರೋದಕಂ ಗೃಹ್ಯ ರಾಜ್ಞೇ ನಾಗೋಽಥ ತಕ್ಷಕಃ||

ಆಗ ನಾಗ ತಕ್ಷಕನು ಕೆಲವು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಾಪಸರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಫಲ ಪತ್ರ ಉದಕಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01039024 ತಕ್ಷಕ ಉವಾಚ|

01039024a ಗಚ್ಛಧ್ವಂ ಯೂಯಮವ್ಯಗ್ರಾ ರಾಜಾನಂ ಕಾರ್ಯವತ್ತಯಾ|

01039024c ಫಲಪತ್ರೋದಕಂ ನಾಮ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಯಿತುಂ ನೃಪಂ||

ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ರಾಜನು ಫಲಪತ್ರೋದಕಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ.”

01039025 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01039025a ತೇ ತಕ್ಷಕಸಮಾದಿಷ್ಟಾಸ್ತಥಾ ಚಕ್ರುರ್ಭುಜಂಗಮಾಃ|

01039025c ಉಪನಿನ್ಯುಸ್ತಥಾ ರಾಜ್ಞೇ ದರ್ಭಾನಾಪಃ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಕ್ಷಕನ ಮಾತಿನಂತೆ ಆ ಸರ್ಪಗಳು ರಾಜನಿಗೆ

ದರ್ಭೆ, ನೀರು ಮತ್ತು ಫಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟವು.

01039026a ತಚ್ಚ ಸರ್ವಂ ಸ ರಾಜೇಂದ್ರಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01039026c ಕೃತ್ವಾ ಚ ತೇಷಾಂ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಗಮ್ಯತಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ತಾನ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಅವರು ತಂದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ
ಅವರ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಹೇಳಿದನು.

01039027a ಗತೇಷು ತೇಷು ನಾಗೇಷು ತಾಪಸಚ್ಛದ್ಮರೂಪಿಷು|

01039027c ಅಮಾತ್ಯಾನ್ಸುಹೃದಶ್ಚೈವ ಪ್ರೋವಾಚ ಸ ನರಾಧಿಪಃ||

ತಾಪಸರ ರೂಪ ತಳೆದಿದ್ದ ಆ ನಾಗಗಳು ಹೋದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ
ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01039028a ಭಕ್ಷಯಂತು ಭವಂತೋ ವೈ ಸ್ವಾದೂನೀಮಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

01039028c ತಾಪಸೈರುಪನೀತಾನಿ ಫಲಾನಿ ಸಹಿತಾ ಮಯಾ||

“ತಾಪಸರು ತಂದಿರುವ ಈ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಟ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ
ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಸೇವಿಸಿರಿ.”

01039029a ತತೋ ರಾಜಾ ಸಸಚಿವಃ ಫಲಾನ್ಯಾದಾತುಮೈಚ್ಛತ|

01039029c ಯದ್ಗೃಹೀತಂ ಫಲಂ ರಾಜ್ಞಾ ತತ್ರ ಕೃಮಿರಭೂದಣುಃ|

01039029e ಹ್ರಸ್ವಕಃ ಕೃಷ್ಣನಯನಸ್ತಾಮ್ರೋ ವರ್ಣೇನ ಶೌನಕ||

ಶೌನಕ! ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಚಿವರೊಂದಿಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು
ಬಯಸಿದಾಗ, ರಾಜನು ಹಿಡಿದ ಫಲದಲ್ಲಿ ಅಣುವಿನಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ, ಕಪ್ಪು

ಕಣ್ಣುಗಳ ತಾಮ್ರ ವರ್ಣದ ಕ್ರಿಮಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

01039030a ಸ ತಂ ಗೃಹ್ಯ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಚಿವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್|

01039030c ಅಸ್ತಮಭ್ಯೇತಿ ಸವಿತಾ ವಿಷಾದದ್ಯ ನ ಮೇ ಭಯಂ||

01039031a ಸತ್ಯವಾಗಸ್ತು ಸ ಮುನಿಃ ಕೃಮಿಕೋ ಮಾಂ ದಶತ್ವಯಂ|

01039031c ತಕ್ಷಕೋ ನಾಮ ಭೂತ್ವಾ ವೈ ತಥಾ ಪರಿಹೃತಂ ಭವೇತ್||

ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಸಚಿವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:
“ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ನನಗೆ ವಿಷದ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಮುನಿಯ
ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಸಲೋಸುಗ ಈ ಕ್ರಿಮಿಯು ತಕ್ಷಕನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು
ಕಚ್ಚಲಿ. ಈ ರೀತಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲಿ!”

01039032a ತೇ ಚೈನಮನ್ವವರ್ತಂತ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ|

01039032c ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಸಂನಿವೇಶ್ಯ ಹ|

01039032e ಕೃಮಿಕಂ ಪ್ರಾಹಸತ್ತೂರ್ಣಂ ಮುಮೂರ್ಷುರ್ನಷ್ಟಚೇತನಃ||

ಕಾಲಚೋದಿತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಆ ಕ್ರಿಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ
ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಾಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

01039033a ಹಸನ್ನೇವ ಚ ಭೋಗೇನ ತಕ್ಷಕೇಣಾಭಿವೇಷ್ಠಿತಃ|

01039033c ತಸ್ಮಾತ್ಫಲಾದ್ವಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಯತ್ತದ್ರಾಜ್ಞೇ ನಿವೇದಿತಂ||

ರಾಜನು ನಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಫಲದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ತಕ್ಷಕನು

ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ತಕ್ಷಕದಂಶೇ
ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ತಕ್ಷಕದಂಶ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೦

ಜನಮೇಜಯನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ (೧-೧೦).

01040001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01040001a ತಂ ತಥಾ ಮಂತ್ರಿಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೋಗೇನ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಂ|

01040001c ವಿವರ್ಣವದನಾಃ ಸರ್ವೇ ರುರುದುರ್ಭೃಶದುಃಖಿತಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ಪವು ಸುತ್ತಿಹಾಕಿಕೊಂಡ ಅವನನ್ನು
ನೋಡಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವಿವರ್ಣವದನರಾಗಿ ದುಃಖಪೀಡಿತರಾಗಿ
ರೋದಿಸಿದರು.

01040002a ತಂ ತು ನಾದಂ ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಂತ್ರಿಣಸ್ತೇ ಪ್ರದುದ್ರುವುಃ|

01040002c ಅಪಶ್ಯಂಶ್ಚೈವ ತೇ ಯಾಂತಮಾಕಾಶೇ ನಾಗಮದ್ಭೃತಂ||

01040003a ಸೀಮಂತಮಿವ ಕುರ್ವಾಣಂ ನಭಸಃ ಪದ್ಮವರ್ಚಸಂ|

01040003c ತಕ್ಷಕಂ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಭೃಶಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಾಃ||

ಅವನ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಪಲಾಯನ

ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಶೋಕಪರಾಯಣರಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರು
ಆ ಅದ್ಭುತ ನಾಗ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠ ತಕ್ಷಕನು ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿರುವಂತೆ
ಪದ್ಮವರ್ಚಸ ರೇಖೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಂಡರು.

01040004a ತತಸ್ತು ತೇ ತದ್ಗೃಹಮಗ್ನಿನಾ ವೃತಂ

ಪ್ರದೀಪ್ಯಮಾನಂ ವಿಷಜೇನ ಭೋಗಿನಃ|

01040004c ಭಯಾತ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ದಿಶಃ ಪ್ರಪೇದಿರೇ

ಪಪಾತ ತಚ್ಚಾಶನಿತಾಡಿತಂ ಯಥಾ||

ಆ ಗೃಹವು ಸರ್ಪದ ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು.

ಮಿಂಚು ಹೊಡೆದವನಂತೆ ಕೆಳಗುರುಳಿದ ರಾಜನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು
ಭಯದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದಿಕ್ಕುಪಾಲಾದರು.

01040005a ತತೋ ನೃಪೇ ತಕ್ಷಕತೇಜಸಾ ಹತೇ

ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಸರ್ವಾಃ ಪರಲೋಕಸತ್ತ್ವಿಯಾಃ|

01040005c ಶುಚಿದ್ವಿಜೋ ರಾಜಪುರೋಹಿತಸ್ತದಾ

ತಥೈವ ತೇ ತಸ್ಯ ನೃಪಸ್ಯ ಮಂತ್ರಿಣಃ||

ಈ ರೀತಿ ರಾಜನು ತಕ್ಷಕನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹತನಾದ ನಂತರ ಆ

ನೃಪನ ಮಂತ್ರಿಗಳು - ಪುಣ್ಯ ದ್ವಿಜರು ಮತ್ತು

ರಾಜಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ - ಅವನ ಎಲ್ಲ ಪರಲೋಕಸತ್ತ್ವಿಯೆಗಳನ್ನೂ
ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

01040006a ನೃಪಂ ಶಿಶುಂ ತಸ್ಯ ಸುತಂ ಪ್ರಚಕ್ರೀ

ಸಮೇತ್ಯ ಸರ್ವೇ ಪುರವಾಸಿನೋ ಜನಾಃ|

01040006c ನೃಪಂ ಯಮಾಹುಸ್ತಮಮಿತ್ರಘಾತಿನಂ

ಕುರುಪ್ರವೀರಂ ಜನಮೇಜಯಂ ಜನಾಃ||

ಸರ್ವ ಪುರವಾಸಿ ಜನರೂ ಸೇರಿ ಅವನ ಬಾಲಕ ಮಗನನ್ನು
ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಶತ್ರುಘಾತಿ ಕುರುಪ್ರವೀರ ನೃಪನನ್ನು
ಜನರು ಜನಮೇಜಯನೆಂದು ಕರೆದರು.

01040007a ಸ ಬಾಲ ಏವಾರ್ಯಮರ್ತಿನೃಪೋತ್ತಮಃ

ಸಹೈವ ತೈರ್ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತೈಸ್ತದಾ|

01040007c ಶಶಾಸ ರಾಜ್ಯಂ ಕುರುಪುಂಗವಾಗ್ರಜೋ

ಯಥಾಸ್ಯ ವೀರಃ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಸ್ತಥಾ||

ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ನೃಪೋತ್ತಮನು ವಿವೇಕಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ
ಆಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ
ಕುರುಪುಂಗವಾಗ್ರಜನು ತನ್ನ ವೀರ ಪ್ರಪಿತಾಮಹನಂತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಆಳಿದನು.

01040008a ತತಸ್ತು ರಾಜಾನಮಮಿತ್ರತಾಪನಂ

ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತೇ ತಸ್ಯ ನೃಪಸ್ಯ ಮಂತ್ರಿಣಃ|

01040008c ಸುವರ್ಣವರ್ಮಾಣಮುಪೇತ್ಯ ಕಾಶಿಪಂ

ವಪುಷ್ವಮಾರ್ಥಂ ವರಯಾಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮುಃ||

ರಾಜನು ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ

ನೃಪನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾಶೀರಾಜ ಸುವರ್ಣವರ್ಮನ ಮಗಳು
ವಪುಷ್ಯಮೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

01040009a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಪ್ರದದೌ ವಪುಷ್ಯಮಾಂ

ಕುರುಪ್ರವೀರಾಯ ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಧರ್ಮತಃ|

01040009c ಸ ಚಾಪಿ ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮುದಾ ಯುತೋಽಭವನ್

ನ ಚಾನ್ಯನಾರೀಷು ಮನೋ ದಧೇ ಕ್ವಚಿತ್||

ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ರಾಜನು ಕುರುಪ್ರವೀರನಿಗೆ
ವಪುಷ್ಯಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳನ್ನು ಪಡೆದ ಅವನೂ ಕೂಡ
ಸಂತಸಗೊಂಡನು. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಯಾರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

01040010a ಸರಸ್ಸು ಫುಲ್ಲೇಷು ವನೇಷು ಚೈವ ಹ

ಪ್ರಸನ್ನಚೇತಾ ವಿಜಹಾರ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01040010c ತಥಾ ಸ ರಾಜನ್ಯವರೋ ವಿಜಹ್ರಿವಾನ್

ಯಥೋರ್ವಶೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುರಾ ಪುರೂರವಾಃ||

ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ಸರೋವರ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಭರಿತ ವನಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿದನು. ಹಿಂದೆ ಪುರೂರವನು
ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೇಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನೋ
ಹಾಗೆ ಅವನೂ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು.

01040011a ವಪುಷ್ಯಮಾ ಚಾಪಿ ವರಂ ಪತಿಂ ತದಾ

ಪ್ರತೀತರೂಪಂ ಸಮವಾಪ್ಯ ಭೂಮಿಪಂ|

01040011c ಭಾವೇನ ರಾಮಾ ರಮಯಾಂ ಬಭೂವ ವೈ

ವಿಹಾರಕಾಲೇಷ್ಟವರೋಧಸುಂದರೀ||

ಅತೀವ ಸುಂದರಿ ವಪುಷ್ಯಮೆಯಾದರೂ ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ
ರೂಪವಂತನಾದ ಭೂಮಿಪ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಧಿಕ
ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ

ಜನಮೇಜಯರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜನಮೇಜಯರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೧

ಆಸ್ತಿಕನ ಜನನ

ಜರತ್ಕಾರು ಮತ್ತು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಪಿತೃಗಳ ಸಂವಾದ (೧-
೩೦).

01041001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01041001a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾತಪಾಃ|

01041001c ಚಚಾರ ಪೃಥಿವೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಯತ್ರಸಾಯಂಗೃಹೋ ಮುನಿಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ
ಜರತ್ಕಾರುವು ಸಾಯಂಕಾಲ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗುತ್ತಾ
ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯಮೇಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01041002a ಚರಂದೀಕ್ಷಾಂ ಮಹಾತೇಜಾ ದುಶ್ಚರಾಮಕೃತಾತ್ಮಭಿ|

01041002c ತೀರ್ಥೇಷ್ವಾಪ್ಲವನಂ ಕುರ್ವನ್ಪುಣ್ಯೇಷು ವಿಚಚಾರ ಹ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸುವ ಕಾರ್ಯಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01041003a ವಾಯುಭಕ್ಷೋ ನಿರಾಹಾರಃ ಶುಷ್ಯನ್ನಹರಹರ್ಮುನಿಃ|

01041003c ಸ ದದರ್ಶ ಪಿತೃನ್ಗರ್ತೇ ಲಂಬಮಾನಾನಧೋಮುಖಾನ್||

ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ಕೇವಲ ಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ದಿನ ದಿನವೂ ತನ್ನ
ದೇಹವನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಒಂದು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ
ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೇಲುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕಂಡನು.

01041004a ಏಕತಂತ್ವವಶಿಷ್ಠಂ ವೈ ವೀರಣಸ್ತಂಬಮಾಶ್ರಿತಾನ್|

01041004c ತಂ ಚ ತಂತುಂ ಶನ್ಯೆರಾಖುಮಾದದಾನಂ ಬಿಲಾಶ್ರಯಂ||

ಆ ಬಿಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಲಿಗಳು ತಿಂದು ಜೀರ್ಣವಾದ
ಒಂದೇ ಒಂದು ವೀರಣದ ಬೇರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರು
ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01041005a ನಿರಾಹಾರಾನ್ಯ ಶಾನ್ದೀನಾನ್ಗರ್ತೇ ಸ್ಸರ್ತಾಂಸ್ತ್ರಾಣಮಿಚ್ಛತಃ|

01041005c ಉಪಸೃತ್ಯ ಸ ತಾನ್ದೀನಾನ್ದೀನರೂಪೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೇ ಬಡಕಲು ಬಿದ್ದು, ಮೇಲೆ ಬರಲು ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಅರ್ತ ದೀನರೂಪಿಗಳಾದ ದೀನರ ಬಳಿಬಂದು ಅವನು
ಹೇಳಿದನು:

01041006a ಕೇ ಭವಂತೋಽವಲಂಬಂತೇ ವೀರಣಸ್ತಂಬಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

01041006c ದುರ್ಬಲಂ ಖಾದಿತೈರ್ಮೂಲೈರಾಮಿನಾ ಬಿಲವಾಸಿನಾ||

“ಇದೇ ಬಿಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಲಿಯಿಂದ ತಿನ್ನಲ್ಪಟ್ಟು
ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಈ ವೀರಣದ ಬೇರನ್ನು ಹಿಡಿದು
ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ನೀವು ಯಾರು?

01041007a ವೀರಣಸ್ತಂಬಕೇ ಮೂಲಂ ಯದಪ್ಯೇಕಮಿಹ ಸ್ಥಿತಂ|

01041007c ತದಪ್ಯಯಂ ಶನೈರಾಮಿರಾದತ್ತೇ ದಶನೈಃ ಶಿತೈಃ||

ನೀವು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವ ಈ ವೀರಣ ಬೇರಿನ ದಾರವು ಇಲಿಯಿಂದ
ತಿನ್ನಲ್ಪಟ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

01041008a ಚೇತ್ಸ್ಯ ತೇಽಲ್ಪಾವಶಿಷ್ಯತ್ವಾದೇತದಪ್ಯಚಿರಾದಿವ|

01041008c ತತಃ ಸ್ಥ ಪತಿತಾರೋಽತ್ರ ಗರ್ತೇ ಅಸ್ಮಿನ್ನಧೋಮುಖಾಃ||

ಈ ಆಳವಾದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತೀರಿ
ಎನ್ನುವುದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01041009a ತತೋ ಮೇ ದುಃಖಮುತ್ಪನ್ನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಷ್ಮಾನಧೋಮುಖಾನ್|

01041009c ಕೃಚ್ಛಾ ಮಾಪದಮಾಪನ್ನಾನ್ವಿಯಂ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ವಃ||

ಅಧೋಮುಖರಾಗಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅತೀವ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳಿ.

01041010a ತಪಸೋಽಸ್ಯ ಚತುರ್ಥೇನ ತೃತೀಯೇನಾಪಿ ವಾ ಪುನಃ|

01041010c ಅರ್ಥೇನ ವಾಪಿ ನಿಸ್ತರ್ತುಮಾಪದಂ ಬ್ರೂತ ಮಾಚಿರಂ||

ನನ್ನ ತಪೋಬಲದ ಕಾಲುಭಾಗದಿಂದ ಅಥವಾ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಅಥವಾ ಅರ್ಧಭಾಗದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಈ ಆಪತ್ತನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾದರೆ ಬೇಗ ಹೇಳಿ.

01041011a ಅಥವಾಪಿ ಸಮಗ್ರೇಣ ತರಂತು ತಪಸಾ ಮಮ|

01041011c ಭವಂತಃ ಸರ್ವ ಏವಾಸ್ಮಾತ್ಕಾಮಮೇವಂ ವಿಧೀಯತಾಂ||

ಅಥವಾ, ನನ್ನ ಸಮಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನ ಬಲದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳು ದೂರಾಗುವವೆಂದರೆ ಹೇಳಿ. ಅದಕ್ಕೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ.”

01041012 ಪಿತರ ಊಚುಃ

01041012a ಋದ್ಧೋ ಭವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಯೋ ನಸ್ಮಾತುಮಿಹೇಚ್ಛತಿ|

01041012c ನ ತು ವಿಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ ತಪಸಾ ಶಕ್ಯಮೇತದ್ವ್ಯಪೋಹಿತುಂ||

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ! ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಲು

ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

01041013a ಅಸ್ತಿ ನಸ್ತಾತ ತಪಸಃ ಫಲಂ ಪ್ರವದತಾಂ ವರ|

01041013c ಸಂತಾನಪ್ರಕ್ಷಯಾದ್ಭ್ರೂವ್ಯತಾಮೋ ನಿರಯೇಽಶುಚೌ||

ಮಗು! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡ ತಪಸ್ಸಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಫಲಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಸಂತಾನದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

01041014a ಲಂಬತಾಮಿಹ ನಸ್ತಾತ ನ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ವೈ|

01041014c ಯೇನ ತ್ವಾಂ ನಾಭಿಜಾನೀಮೋ ಲೋಕೇ ವಿಖ್ಯಾತಪೌರುಷಂ||

ಮಗು! ಇಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಕುಂದುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಪೌರುಷದಲ್ಲಿ ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

01041015a ಋದ್ಧೋ ಭವಾನ್ಮಹಾಭಾಗೋ ಯೋ ನಃ ಶೋಚ್ಯಾನ್ಸದುಃಖಿತಾನ್|

01041015c ಶೋಚಿಸ್ಯುಪೇತ್ಯ ಕಾರುಣ್ಯಾಚ್ಛ್ಯಣು ಯೇ ವೈ ವಯಂ ದ್ವಿಜ||

ಮಹಾಭಾಗ ನೀನು ಪೂಜಿಸಲರ್ಹ. ಶೋಚಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಮದುಃಖಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ದ್ವಿಜ! ನಾವು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01041016a ಯಾಯಾವರಾ ನಾಮ ವಯಮ್ಯುಷಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

01041016c ಲೋಕಾತ್ಪುಣ್ಯಾದಿಹ ಭ್ರಷ್ಟಾಃ ಸಂತಾನಪ್ರಕ್ಷಯಾದ್ವಿಭೋ||

ನಾವು ಯಾಯಾವರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಋಷಿಗಳು.

ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಪುಣ್ಯಲೋಕದಿಂದ
ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

01041017a ಪ್ರನಷ್ಟಂ ನಸ್ತಪಃ ಪುಣ್ಯಂ ನ ಹಿ ನಸ್ತಂತುರಸ್ತಿ ವೈ|

01041017c ಅಸ್ತಿ ತ್ವೇಕೋಽದ್ಯ ನಸ್ತಂತುಃ ಸೋಽಪಿ ನಾಸ್ತಿ ಯಥಾ ತಥಾ||

ನಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನ ಪುಣ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಶಿಸಿಹೋಗಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಈ ದಾರವಾದರೂ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ
ಇದು ಇದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ.

01041018a ಮಂದಭಾಗ್ಯೋಽಲ್ಪಭಾಗ್ಯಾನಾಂ ಬಂಧುಃ ಸ ಕಿಲ ನಃ ಕುಲೇ|

01041018c ಜರತ್ಕಾರುರಿತಿ ಖ್ಯಾತೋ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಃ|

01041018e ನಿಯತಾತ್ಮಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ಚ ಸುವ್ರತಃ ಸುಮಹಾತಪಾಃ||

ಮಂದಭಾಗ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಕುಲದ ಏಕತ್ರ ಬಂಧುವಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಉಳಿದ
ಅಲ್ಪಭಾಗ್ಯವಿದೆ. ಅವನು ಜರತ್ಕಾರುವೆಂದು ಖ್ಯಾತ
ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತ, ನಿಯತಾತ್ಮ, ಸುವ್ರತ, ಸುಮಹಾತಪಸ್ವಿ
ಮಹಾತ್ಮನು.

01041019a ತೇನ ಸ್ಮ ತಪಸೋ ಲೋಭಾತ್ ಕೃಚ್ಛ ಮಾಪಾದಿತಾ ವಯಂ|

01041019c ನ ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಪುತ್ರೋ ವಾ ಬಾಂಧವೋ ವಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ||

ಆದರೆ ಅವನ ತಪಸ್ಸಿನ ಲೋಭದಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಈ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ, ಪುತ್ರ ಅಥವಾ
ಬಾಂಧವಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

01041020a ತಸ್ಮಾಲ್ಲಂಬಾಮಹೇ ಗರ್ತೇ ನಷ್ಟಸಂಜ್ಞಾ ಹ್ಯನಾಥವತ್|

01041020c ಸ ವಕ್ತವ್ಯಸ್ತ್ವಯಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅಸ್ಮಾಕಂ ನಾಥವತ್ತಯಾ||

ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಹೀಗೆ ನಷ್ಟಸಂಜ್ಞರಾಗಿ ಅನಾಥರಂತೆ ಈ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸು.

01041021a ಪಿತರಸ್ತೇಽವಲಂಬಂತೇ ಗರ್ತೇ ದೀನಾ ಅಧೋಮುಖಾಃ|

01041021c ಸಾಧು ದಾರಾನ್ಕುರುಷ್ಟೇತಿ ಪ್ರಜಾಯಸ್ವೇತಿ ಚಾಭಿಭೋ|

01041021e ಕುಲತಂತುರ್ಹಿ ನಃ ಶಿಷ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಏವೈಕಸ್ತಪೋಧನ||

“ನಿನ್ನ ಪಿತೃಗಳು ಒಂದು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ದೀನರಾಗಿ ಅಧೋಮುಖರಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧುವೇ! ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆ. ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಅವರಿಗಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕುಲತಂತು.”

01041022a ಯಂ ತು ಪಶ್ಯಸಿ ನೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವೀರಣಸ್ತಂಬಮಾಶ್ರಿತಾನ್|

01041022c ಏಷೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಕುಲಸ್ತಂಬ ಆಸೀತ್ಸ್ವ ಕುಲವರ್ಧನಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಾವು ಹಿಡಿದಿರುವ ಈ ವೀರಣದ ಬೇರು ನಮ್ಮ ಕುಲವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದಾಗಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕುಲಸ್ತಂಭ.

01041023a ಯಾನಿ ಪಶ್ಯಸಿ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮೂಲಾನೀಹಾಸ್ಯ ವೀರುಧಃ|

01041023c ಏತೇ ನಸ್ತಂತವಸ್ತಾತ ಕಾಲೇನ ಪರಿಭಕ್ಷಿತಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಿನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಂತೆ ಜೀರ್ಣವಾಗಿರುವ ಈ ಬೇರನ್ನು

ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವವನೇ ಕಾಲ.

01041024a ಯತ್ತ್ವೇತತ್ಪಶ್ಯಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮೂಲಮಸ್ಯಾರ್ಥಭಕ್ಷಿತಂ|

01041024c ತತ್ರ ಲಂಬಾಮಹೇ ಸರ್ವೇ ಸೋಽಪ್ಯೇಕಸ್ತಪ ಆಸ್ಥಿತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಾವು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಥ ತಿಂದು
ಜೀರ್ಣವಾಗಿರುವ ಈ ಬೇರೇ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಅವನು.

01041025a ಯಮಾಮುಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಾಲ ಏಷ ಮಹಾಬಲಃ|

01041025c ಸ ತಂ ತಪೋರತಂ ಮಂದಂ ಶನ್ಯೈಃ ಕ್ಷಪಯತೇ ತುದನ್|

01041025e ಜರತ್ಕಾರುಂ ತಪೋಲುಬ್ಧಂ ಮಂದಾತ್ಮಾನಮಚೇತಸಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನೀನು ನೋಡುವ ಇಲಿಯೇ ಆ ಬಹಾಬಲಿ ಕಾಲ. ಅವನು
ಮಂದಾತ್ಮ, ಅಚೇತಸ, ತಪೋಲುಬ್ಧ ಮತ್ತು ತಪೋನಿರತ
ಜರತ್ಕಾರುವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01041026a ನ ಹಿ ನಸ್ತತ್ತಪಸ್ತಸ್ಯ ತಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಸತ್ತಮ|

01041026c ಚಿನ್ನಮೂಲಾನ್ವರಿಭ್ರಷ್ಟಾನ್ಯಾಲೋಪಹತಚೇತಸಃ|

01041026e ನರಕಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ್ವಶ್ಯಾಸ್ಮಾನ್ಯಥಾ ದುಷ್ಕೃತಿನಸ್ತಥಾ||

ಸತ್ತಮ! ಅವನ ತಪಸ್ಸು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ
ಮೂಲವೇ ತುಂಡಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು
ಗಾಯಗೊಂಡಿದೆ. ನಾವು ಹೇಗೆ ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳಂತೆ
ಅಧೋಗತಿಗಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ನೋಡು!

01041027a ಅಸ್ಮಾಸು ಪತಿತೇಷ್ಟತ್ರ ಸಹ ಪೂರ್ವೈಃ ಪಿತಾಮಹೈಃ|

01041027c ಚಿನ್ನಃ ಕಾಲೇನ ಸೋಽಪ್ಯತ್ರ ಗಂತಾ ವೈ ನರಕಂ ತತಃ||

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಎಂದು ಈ ಆಳದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗುತ್ತೇವೋ ಆಗ ಅವನೂ ಕೂಡ ಕಾಲನಿಂದ ಛಿದ್ರಛಿದ್ರನಾಗಿ
ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನರಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

01041028a ತಪೋ ವಾಪ್ಯಥವಾ ಯಜ್ಞೋ ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ಪಾವನಂ ಮಹತ್|

01041028c ತತ್ಸರ್ವಂ ನ ಸಮಂ ತಾತ ಸಂತತ್ಯೇತಿ ಸತಾಂ ಮತಂ||

ಮಗು! ತಪಸ್ಸಾಗಲೀ, ಯಜ್ಞವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ
ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವಾಗಲೀ - ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸಂತತಿಗೆ ಸಮಾನವಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಂತರ ಮತ.

01041029a ಸ ತಾತ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬ್ರೂಯಾಸ್ತ್ವಂ ಜರತ್ಕಾರುಂ ತಪಸ್ವಿನಂ|

01041029c ಯಥಾದೃಷ್ಟಮಿದಂ ಚಾಸ್ಮೈ ತ್ವಯಾಖ್ಯೇಯಮಶೇಷತಃ||

ಮಗು! ತಪಸ್ವಿ ಜರತ್ಕಾರುವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ
ನೋಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳು.

01041030a ಯಥಾ ದಾರಾನ್ತ್ರಕುರ್ಯಾತ್ಸ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚೋತ್ಪಾದಯೇದ್ಯಥಾ|

01041030c ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತ್ವಯಾ ವಾಚ್ಯಃ ಸೋಽಸ್ಮಾಕಂ ನಾಥವತ್ತಯಾ||

ಅವನು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ನಮ್ಮನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನೀನು ಇದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ಜರತ್ಕಾರುಪಿತೃದರ್ಶನೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರತ್ಕಾರುಪಿತೃದರ್ಶನ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು
(೧-೫). ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ
ವಾಸುಕಿಯು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದುದು (೬-೨೦).

01042001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01042001a ಏತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜರತ್ಕಾರುರ್ದುಃಖಶೋಕಪರಾಯಣಃ|

01042001c ಉವಾಚ ಸ್ವಾನ್ವಿತ್ಯನ್ದುಃಖಾದ್ಬಾಷ್ಟಸಂದಿಗ್ಧಯಾ ಗಿರಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ಜರತ್ಕಾರುವು
ದುಃಖಶೋಕಪರಾಯಣನಾಗಿ, ದುಃಖದಿಂದ ಬಾಷ್ಟಸಂದಿಗ್ಧ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01042002a ಅಹಮೇವ ಜರತ್ಕಾರುಃ ಕಿಲ್ಬಿಷೀ ಭವತಾಂ ಸುತಃ|

01042002c ತದ್ಧಂಡಂ ಧಾರಯತ ಮೇ ದುಷ್ಕೃತೇರಕೃತಾತ್ಮನಃ||

“ನಾನೇ ಆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ನಿಮ್ಮ ಸುತ ಜರತ್ಕಾರು. ನಾನು ಓರ್ವ ಪಾಪಿ.

ಪಾಪಾತ್ಮನಾದ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ.”

01042003 ಪಿತರ ಊಚು:

01042003a ಪುತ್ರ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಸಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಇಮಂ ದೇಶಂ ಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ|

01042003c ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ತ್ವಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೃತೋ ದಾರಸಂಗ್ರಹಃ||

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಇದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನೀನು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದರೆ ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನೀನು ಇದುವರೆಗೂ ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇರಲು ಕಾರಣವೇನು?”

01042004 ಜರತ್ಕಾರುರುವಾಚ

01042004a ಮಮಾಯಂ ಪಿತರೋ ನಿತ್ಯಂ ಹೃದ್ಯರ್ಥಃ ಪರಿವರ್ತತೇ|

01042004c ಊರ್ಧ್ವರೇತಾಃ ಶರೀರಂ ವೈ ಪ್ರಾಪಯೇಯಮಮುತ್ರ ವೈ||

ಜರತ್ಕಾರುವು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತೃಗಳೇ! ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದೇ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅಪರ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂಬುದು ಸದಾ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಯಕೆ.

01042005a ಏವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಭವತಃ ಶಕುಂತಾನಿವ ಲಂಬತಃ|

01042005c ಮಯಾ ನಿವರ್ತಿತಾ ಬುದ್ಧಿಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಾ ತ್ಪಿತಾಮಹಾಃ||

ಆದರೆ ಪಿತಾಮಹರೇ! ಶಕುಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆ.

01042006a ಕರಿಷ್ಯೇ ವಃ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾಮಂ ನಿವೇಕ್ಷ್ಯೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

01042006c ಸನಾಮ್ನೀಂ ಯದ್ಯಹಂ ಕನ್ಯಾಮುಪಲಪ್ಸ್ಯೇ ಕದಾಚನ||

01042007a ಭವಿಷ್ಯತಿ ಚ ಯಾ ಕಾಚಿದ್ ಭೈಕ್ಷವತ್ಸ್ವಯಮುದ್ಯತಾ|

01042007c ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾ ತಾಮಸ್ಮಿ ನ ಭರೇಯಂ ಚ ಯಾಮಹಂ||

ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ -
ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ ಕನ್ಯೆ ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ದೊರೆತರೆ,
ಯಾರಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ನನಗೆ ಸ್ವಯಂ ಬಂದು ಭಿಕ್ಷಾರೂಪದಲ್ಲಿ
ಕೊಟ್ಟರೆ, ಮತ್ತು ನಾನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದವಳು ಸಿಕ್ಕರೆ
ಅವಳನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

01042008a ಏವಂವಿಧಮಹಂ ಕುರ್ಯಾಂ ನಿವೇಶಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಂ ಯದಿ|

01042008c ಅನ್ಯಥಾ ನ ಕರಿಷ್ಯೇ ತು ಸತ್ಯಮೇತತ್ತಿತಾಮಹಾಃ||

ಪಿತಾಮಹರೇ! ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ.
ಅನ್ಯಥಾ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ
ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01042009 ಸೂತ ಉವಾಚ

01042009a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸ ಪಿತೃಂಶ್ಚ ಚಾರ ಪೃಥಿವೀಂ ಮುನಿಃ|

01042009c ನ ಚ ಸ್ಮ ಲಭತೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ವೃದ್ಧೋಽಯಮಿತಿ ಶೌನಕ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮುನಿಯು
ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿದನು. ಶೌನಕ! ಮದುಕನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು
ಅವನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01042010a ಯದಾ ನಿರ್ವೇದಮಾಪನ್ನಃ ಪಿತೃಭಿಶ್ಚೋದಿತಸ್ತಥಾ|

01042010c ತದಾರಣ್ಯಂ ಸ ಗತ್ವೋಚ್ಚೈಶ್ಚ ಕ್ರೋಶ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು
ಅಸಮರ್ಥನಾದನೆಂದು ನಿರಾಶೆಗೊಂಡು, ಒಂದು ಮಹದಾರಣ್ಯವನ್ನು
ಹೊಕ್ಕು ದುಃಖದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡನು:

01042011a ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಸಂತೀಹ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ|

01042011c ಅಂತರ್ಹಿತಾನಿ ವಾ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಶೃಣ್ವಂತು ಮೇ ವಚಃ||

“ಇಲ್ಲಿರುವ ಚಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಚಲಿಸದೇ ಇರುವ, ಕಾಣುವ ಮತ್ತು
ಕಾಣದೇ ಇರುವ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.

01042012a ಉಗ್ರೇ ತಪಸಿ ವರ್ತಂತಂ ಪಿತರಶ್ಚೋದಯಂತಿ ಮಾಂ|

01042012c ನಿವಿಶಸ್ವೇತಿ ದುಃಖಾರ್ತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ನಾನು ನನ್ನ ದುಃಖಾರ್ತ ಪಿತೃಗಳ
ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.

01042013a ನಿವೇಶಾರ್ಥ್ಯಖಿಲಾಂ ಭೂಮಿಂ ಕನ್ಯಾಭೈಕ್ಷಂ ಚರಾಮಿ ಭೋಃ|

01042013c ದರಿದ್ರೋ ದುಃಖಶೀಲಶ್ಚ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಂನಿಯೋಜಿತಃ||

ಪಿತೃಗಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ದರಿದ್ರ ಮತ್ತು ದುಃಖಶೀಲನಾದ ನಾನು
ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕನ್ಯಾಭಿಕ್ಷಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01042014a ಯಸ್ಯ ಕನ್ಯಾಸ್ತಿ ಭೂತಸ್ಯ ಯೇ ಮಯೇಹ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ|

01042014c ತೇ ಮೇ ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತು ಚರತಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೂಗು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಯಾರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಓರ್ವ
ಕನ್ಯೆಯಿದ್ದರೆ ಸರ್ವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಅವಳನ್ನು ನೀಡಿ.

01042015a ಮಮ ಕನ್ಯಾ ಸನಾಮ್ನೀ ಯಾ ಭೈಕ್ಷವಚ್ಛೋದ್ಯತಾ ಭವೇತ್|

01042015c ಭರೇಯಂ ಚೈವ ಯಾಂ ನಾಹಂ ತಾಂ ಮೇ ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತ||

ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಕೊಡಿ. ನಾನು
ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿರದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಿ.”

01042016a ತತಸ್ತೇ ಪನ್ನಗಾ ಯೇ ವೈ ಜರತ್ಕಾರೌ ಸಮಾಹಿತಾಃ|

01042016c ತಾಮಾದಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ತೇ ವಾಸುಕೇಃ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯನ್||

ಆಗ ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪನ್ನಗಗಳು ಅವನ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಾಸುಕಿಗೆ ಬಂದು ವರದಿಮಾಡಿದರು.

01042017a ತೇಷಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ನಾಗೇಂದ್ರಃ ಕನ್ಯಾಂ ತಾಂ ಸಮಲಂಕೃತಾಂ|

01042017c ಪ್ರಗೃಹ್ಯಾರಣ್ಯಮಗಮತ್ಸಮೀಪಂ ತಸ್ಯ ಪನ್ನಗಃ||

ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಪನ್ನಗ ನಾಗೇಂದ್ರನು ಸಮಲಂಕೃತ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಮೀಪ ಬಂದನು.

01042018a ತತ್ರ ತಾಂ ಭೈಕ್ಷವತ್ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಸಸ್ಮೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

01042018c ನಾಗೇಂದ್ರೋ ವಾಸುಕಿರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಸ ತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣತ||

ಬಾಹ್ಮಣ! ನಾಗೇಂದ್ರ ವಾಸುಕಿಯು ಅ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ

ಭಿಕ್ಷವಾಗಿತ್ತರೂ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

01042019a ಅಸನಾಮೇತಿ ವೈ ಮತ್ವಾ ಭರಣೇ ಚಾವಿಚಾರಿತೇ|

01042019c ಮೋಕ್ಷಭಾವೇ ಸ್ಥಿತಶ್ಚಾಪಿ ದ್ವಂದ್ವೀಭೂತಃ ಪರಿಗ್ರಹೇ||

ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಅವಳು ಹೊಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು ಯಾರು ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸಿ ದ್ವಂದ್ವೀಭೂತನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದನು.

01042020a ತತೋ ನಾಮ ಸ ಕನ್ಯಾಯಾಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭೃಗುನಂದನ|

01042020c ವಾಸುಕೇ ಭರಣಂ ಚಾಸ್ಯಾ ನ ಕುರ್ಯಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ಹ||

ಭೃಗುನಂದನ! ಆಗ ಅವನು ವಾಸುಕಿಗೆ ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಹೆಸರೇನೆಂದು ಕೇಳಿ ನಾನು ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ವಾಸುಕಿಜರತ್ಕಾರುಸಮಾಗಮೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಾಸುಕಿಜರತ್ಕಾರುಸಮಾಗಮ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೩

ಮುನಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿ ಜರತ್ಕಾರುವನ್ನು ವಿವಾಹವಾದುದು (೧-೧೦). ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪತಿಯನ್ನು ಜರತ್ಕಾರುವು ಎಬ್ಬಿಸುವುದು (೧೧-೨೦).

ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುನಿಯು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಹೋಗುವುದು (೨೧-೩೫).

01043001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01043001a ವಾಸುಕಿಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಜರತ್ಕಾರುಮೃಷಿಂ ತದಾ|

01043001c ಸನಾಮಾ ತವ ಕನ್ಯೇಯಂ ಸ್ವಸಾ ಮೇ ತಪಸಾನ್ವಿತಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ವಾಸುಕಿಯು ಋಷಿ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ

ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಈ ತಪಸ್ವಿನಿ ತಂಗಿಯು ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ

ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ.

01043002a ಭರಿಷ್ಯಾಮಿ ಚ ತೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛೇಮಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01043002c ರಕ್ಷಣಂ ಚ ಕರಿಷ್ಯೇಽಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವ ಶಕ್ತ್ಯಾ ತಪೋಧನ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಇವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಾನೇ

ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಪೋಧನ! ನನ್ನ ಸರ್ವ

ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅವಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01043003a ಪ್ರತಿಶ್ರುತೇ ತು ನಾಗೇನ ಭರಿಷ್ಯೇ ಭಗಿನೀಮಿತಿ|

01043003c ಜರತ್ಕಾರುಸ್ತದಾ ವೇಶ್ಮ ಭುಜಗಸ್ಯ ಜಗಾಮ ಹ||

ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಾಗನಿಂದ

ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಜರತ್ಕಾರುವು ಆ ನಾಗನ ಮನೆಗೆ

ಹೋದನು.

01043004a ತತ್ರ ಮಂತ್ರವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಪೋವೃದ್ಧೋ ಮಹಾವ್ರತಃ|

01043004c ಜಗ್ರಾಹ ಪಾಣಿಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಿಧಿಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವಿಧ್ವಾಂಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಪೋವೃದ್ಧ, ಮಹಾವ್ರತ
ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ವಿಧಿಮಂತ್ರಪೂರಕವಾಗಿ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದನು.

01043005a ತತೋ ವಾಸಗೃಹಂ ಶುಭ್ರಂ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಮತಂ|

01043005c ಜಗಾಮ ಭಾರ್ಯಾಮಾದಾಯ ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನ ಸಮ್ಮತಿಯಂತೆ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಶುಭ್ರ ವಾಸಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

01043006a ಶಯನಂ ತತ್ರ ವೈ ಕ್ಲಪ್ತಂ ಸ್ವಧ್ಯಾಸ್ತರಣಸಂವೃತಂ|

01043006c ತತ್ರ ಭಾರ್ಯಾಸಹಾಯಃ ಸ ಜರತ್ಕಾರುರುವಾಸ ಹ||

ಆಲ್ಲಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಿತ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ
ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01043007a ಸ ತತ್ರ ಸಮಯಂ ಚಕ್ರೇ ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಹ ಸತ್ತಮಃ|

01043007c ವಿಪ್ರಿಯಂ ಮೇ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ನ ಚ ವಾಚ್ಯಂ ಕದಾ ಚನ||

ಆ ಸತ್ತಮನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡನು: “ಎಂದೂ ನನಗೆ ಅಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ
ಮಾತನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಬಾರದು ಆಡಬಾರದು.

01043008a ತ್ಯಜೇಯಮಪ್ರಿಯೇ ಹಿ ತ್ವಾಂ ಕೃತೇ ವಾಸಂ ಚ ತೇ ಗೃಹೇ|

01043008c ಏತದ್ಗುಹಾಣ ವಚನಂ ಮಯಾ ಯತ್ಸಮುದೀರಿತಂ||

ಹಾಗೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿಟ್ಟಿಹೋ.”

01043009a ತತಃ ಪರಮಸಂವಿಗ್ನಾ ಸ್ವಸಾ ನಾಗಪತೇಸ್ತು ಸಾ|

01043009c ಅತಿದುಃಖಾನ್ವಿತಾ ವಾಚಂ ತಮುವಾಚೈವಮಸ್ತಿ ತಿ||

ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪರಮ ಸಂವಿಗ್ನಳಾದ ನಾಗಪತಿಯ ತಂಗಿಯು ಅತಿ ದುಃಖಿಸಮನ್ವಿತಳಾಗಿ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ವಚನವನ್ನಿತ್ತಳು.

01043010a ತಥೈವ ಸಾ ಚ ಭರ್ತಾರಂ ದುಃಖಶೀಲಮುಪಾಚರತ್|

01043010c ಉಪಾಯೈಃ ಶ್ವೇತಕಾಕೀಯೈಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ಆ ಯಶಸ್ವಿನಿಯಾದರೂ ಶ್ವೇತಕಾಕೀಯ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

01043011a ಋತುಕಾಲೇ ತತಃ ಸ್ನಾತಾ ಕದಾಚಿದ್ವಾಸುಕೇಃ ಸ್ವಸಾ|

01043011c ಭರ್ತಾರಂ ತಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮುಪತಸ್ಥೇ ಮಹಾಮುನಿಂ||

ಒಮ್ಮೆ ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿಯು ಋತುಕಾಲದ ನಂತರ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಮಹಾಮುನಿ ಪತಿಯ ಬಳಿ ಹೋದಳು.

01043012a ತತ್ರ ತಸ್ಯಾಃ ಸಮಭವದ್ಗರ್ಭೋ ಜ್ವಲನಸನ್ನಿಭಃ|

01043012c ಅತೀವ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತೋ ವೈಶ್ವಾನರಸಮದ್ಯುತಿಃ|

01043012e ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಯಥಾ ಸೋಮೋ ವ್ಯವರ್ಧತ ತಥೈವ ಸಃ||

ಆಗ ಅವಳು ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು. ಅತ್ಯಂತ ತಪೋಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರಜ್ವಲ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ಗರ್ಭವು ವೈಶ್ವಾನರನ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು.

01043013a ತತಃ ಕತಿಪಯಾಹಸ್ಯ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾತಪಾಃ|

01043013c ಉತ್ಸಂಗೇಽಸ್ಯಾಃ ಶಿರಃ ಕೃತ್ವಾ ಸುಷ್ವಾಪ ಪರಿಖಿನ್ನವತ್||

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಆಯಾಸಗೊಂಡು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01043014a ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಸುಪ್ತೇ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರೇ ಸವಿತಾಸ್ತಮಿಯಾದ್ಗಿರಿಂ|

01043014c ಅಹ್ನಃ ಪರಿಕ್ಷಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತತಃ ಸಾಚಿಂತಯತ್ತದಾ|

01043014e ವಾಸುಕೇರ್ಭಗಿನೀ ಭೀತಾ ಧರ್ಮಲೋಪಾನ್ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಈ ರೀತಿ ಆ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರನು ಮಲಗಿರುವಾಗ ಸೂರ್ಯನು ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಮನಾಗತೊಡಗಿದನು. ಹಗಲು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿ ಮನಸ್ವಿನಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮಲೋಪವಾಗುವುದೆಂದು ಭೀತಳಾದಳು.

01043015a ಕಿಂ ನು ಮೇ ಸುಕೃತಂ ಭೂಯಾದ್ಭರ್ತುರುತ್ಥಾಪನಂ ನ ವಾ|

01043015c ದುಃಶೀಲೋ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಥಂ ನಾಸ್ಯಾಪರಾಧ್ನುಯಾಂ||

“ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲೇ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ? ಈ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಪರಾಧವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಖಶೀಲಳಾದ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?”

01043016a ಕೋಪೋ ವಾ ಧರ್ಮಶೀಲಸ್ಯ ಧರ್ಮಲೋಪೋಽಥ ವಾ ಪುನಃ|

01043016c ಧರ್ಮಲೋಪೋ ಗರೀಯಾನ್ವೈ ಸ್ಯಾದತ್ರೇತ್ಯಕರೋನ್ಮನಃ||

ಅವನು ಕುಪಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಆ ಧರ್ಮಶೀಲನು ಧರ್ಮಲೋಪನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಲೋಪವೇ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧ.

01043017a ಉತ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯೇ ಯದ್ಯೇನಂ ಧ್ರುವಂ ಕೋಪಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ|

01043017c ಧರ್ಮಲೋಪೋ ಭವೇದಸ್ಯ ಸಂಧ್ಯಾತಿಕ್ರಮಣೇ ಧ್ರುವಂ||

ಅವನನ್ನು ನಾನು ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಸಮಯವು ಕಳೆದುಹೋದಮೇಲೆ ಅವನ ಧರ್ಮಲೋಪವಾಗುವುದೂ ನಿಶ್ಚಯವೇ.”

01043018a ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಭುಜಂಗಮಾ|

01043018c ತಂ ಋಷಿಂ ದೀಪ್ತತಪಸಂ ಶಯಾನಮನಲೋಪಮಂ|

01043018e ಉವಾಚೇದಂ ವಚಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ತತೋ ಮಧುರಭಾಷಿಣೀ||

ಈ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸಿದ ನಾಗಕನ್ಯೆ ಜರತ್ಕಾರುವು ದೀಪ್ತತಪಸ್ವಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಮಲಗಿರುವ ಋಷಿಗೆ ಮಧುರ ಮತ್ತು ಶ್ಲಾಘನೀಯ

ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಡಲು:

01043019a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗ ಸೂರ್ಯೋಽಸ್ತಮುಪಗಚ್ಛತಿ|

01043019c ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ವ ಭಗವನ್ನಪಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಯತವ್ರತಃ||

“ಮಹಾಭಾಗ! ಎದ್ದೇಳು! ಸೂರ್ಯ ಸ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಗವನ್! ನಿನ್ನ
ವ್ರತನಿಯಮದಂತೆ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಸಂಧ್ಯಾ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು
ಮಾಡು.

01043020a ಪ್ರಾದುಷ್ಯ ತಾಗ್ನಿಹೋತ್ರೋಽಯಂ ಮುಹೂರ್ತೋ ರಮ್ಯದಾರುಣಃ|

01043020c ಸಂಧ್ಯಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಚೇಯಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಯಾಂ ದಿಶಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭು! ಸಾಯಂಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಮುಹೂರ್ತವು ಬಂದಿದೆ.
ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ ಮತ್ತು ದಾರುಣ ಸಂಧ್ಯೆಯು ಆವರಿಸುತ್ತಿದೆ.”

01043021a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾತಪಾಃ|

01043021c ಭಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರಸ್ಫುರಮಾಣೋಷ್ಯ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಭಗವಾನ್ ಜರತ್ಕಾರುವು
ಕೋಪದಿಂದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01043022a ಅವಮಾನಃ ಪ್ರಯುಕ್ತೋಽಯಂ ತ್ವಯಾ ಮಮ ಭುಜಂಗಮೇ|

01043022c ಸಮೀಪೇ ತೇ ನ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಗತಂ||

“ನಾಗಕನ್ಯೆ! ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಅವಮಾನವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನಿನ್ನು
ವಾಸಿಸಲಾರೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೆನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01043023a ನ ಹಿ ತೇಜೋಽಸ್ತಿ ವಾಮೋರು ಮಯಿ ಸುಪ್ತೇ ವಿಭಾವಸೋಃ|

01043023c ಅಸ್ತಂ ಗಂತುಂ ಯಥಾಕಾಲಮಿತಿ ಮೇ ಹೃದಿ ವರ್ತತೇ||

ನಾನು ಮಲಗಿರುವಾಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಸ್ತವಾಗಲು ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದಿದೆ.

01043024a ನ ಚಾಪ್ಯವಮತಸ್ಯೇಹ ವಸ್ತುಂ ರೋಚೇತ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

01043024c ಕಿಂ ಪುನರ್ಧರ್ಮಶೀಲಸ್ಯ ಮಮ ವಾ ಮದ್ವಿಧಸ್ಯ ವಾ||

ಅಪಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಯಾರೂ ಇರಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಧರ್ಮಶೀಲನಾದ ನನ್ನಂಥವನು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾನು?"

01043025a ಏವಮುಕ್ತಾ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಭರ್ತ್ರಾ ಹೃದಯಕಂಪನಂ|

01043025c ಅಬ್ರವೀದ್ಭಗಿನೀ ತತ್ರ ವಾಸುಕೇಃ ಸನ್ನಿವೇಶನೇ||

ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಈ ಹೃದಯಕಂಪನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಹೇಳಿದಳು:

01043026a ನಾವಮಾನಾತ್ಕೃತವತೀ ತವಾಹಂ ಪ್ರತಿಬೋಧನಂ|

01043026c ಧರ್ಮಲೋಪೋ ನ ತೇ ವಿಪ್ರ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯೇತತ್ಕೃತಂ ಮಯಾ||

“ನಿನಗೆ ಅವಮಾನಿಸಲು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಿಪ್ರ! ನೀನು ಧರ್ಮಲೋಪನಾಗಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ.”

01043027a ಉವಾಚ ಭಾರ್ಯಾ ಮಿತ್ಯುಕ್ತೋ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾತಪಾಃ|

01043027c ಋಷಿಃ ಕೋಪಸಮಾವಿಷ್ಟಸ್ತುಕ್ತುಕಾಮೋ ಭುಜಂಗಮಾಂ||

ಪತ್ನಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಋಷಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಆ ನಾಗಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತೊರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೋಪಸಮಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01043028a ನ ಮೇ ವಾಗನ್ಯತಂ ಪ್ರಾಹ ಗಮಿಷ್ಯೇಽಹಂ ಭುಜಂಗಮೇ|

01043028c ಸಮಯೋ ಹ್ಯೇಷ ಮೇ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಯಾ ಸಹ ಮಿಥಃ ಕೃತಃ||

“ಭುಜಂಗಮೇ! ನಾನು ಎಂದೂ ಅಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮೊದಲೇ ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು.

01043029a ಸುಖಮಸ್ಮ್ಯುಷಿತೋ ಭದ್ರೇ ಬ್ರೂಯಾಸ್ವಂ ಭ್ರಾತರಂ ಶುಭೇ|

01043029c ಇತೋ ಮಯಿ ಗತೇ ಭೀರು ಗತಃ ಸ ಭಗವಾನಿತಿ|

01043029e ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ಮಯಿ ನಿಷ್ರಾಂತೇ ನ ಶೋಕಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭದ್ರೆ! ಶುಭೇ! ಭೀರು! ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಸುಖಕರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಭಗವಾನನು ಹೊರಟುಹೋದನೆಂದು ಹೇಳು. ನಾನು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸಬಾರದು.”

01043030a ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ಸಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪತಿಂ ತದಾ|

01043030c ಜರತ್ಕಾರುಂ ಜರತ್ಕಾರುಶ್ಚಿಂತಾಶೋಕಪರಾಯಣಾ||

01043031a ಬಾಷ್ಟಗದ್ಗದಯಾ ವಾಚಾ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ|

01043031c ಕೃತಾಂಜಲಿವರ್ಷಾರಾರೋಹಾ ಪರ್ಯಶ್ರುನಯನಾ ತತಃ|

01043031e ಧೈರ್ಯಮಾಲಂಬ್ಯ ವಾಮೋರೂರ್ಹ್ಯದಯೇನ ಪ್ರವೇಪತಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಅನವಧ್ಯಾಂಗಿ ವರಾರೋಹೆ ಜರತ್ಕಾರುವು
ಚಿಂತಶೋಕಪರಾಯಣಳಾಗಿ, ಬಾಷ್ಟಗದ್ಗದಳಾಗಿ, ಮುಖದ ಬಣ್ಣವನ್ನೇ
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಅಂಜಲೀ
ಬದ್ಧಳಾಗಿ, ಹೃದಯವು ಢವಢವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಧೈರ್ಯತಾಳಿ
ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01043032a ನ ಮಾಮರ್ಹಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಮನಾಗಸಂ|

01043032c ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಾಂ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮೇ ಸದಾ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಾಂ||

“ಧರ್ಮಜ್ಞ! ತಪ್ಪನ್ನೇನೂ ಮಾಡಿರದ ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಬಿಟ್ಟು
ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ನೀನು ಸದಾ ನಿನ್ನ
ಪ್ರಿಯಹಿತ ನಿರತಳಾಗಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ನನ್ನನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಡ.

01043033a ಪ್ರದಾನೇ ಕಾರಣಂ ಯಚ್ಚ ಮಮ ತುಭ್ಯಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01043033c ತದಲಬ್ಧವತೀಂ ಮಂದಾಂ ಕಿಂ ಮಾಂ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ವಾಸುಕಿಃ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತೋ
ಅದು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಮೂಢಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ
ವಾಸುಕಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ?

01043034a ಮಾತ್ರಶಾಪಾಭಿಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಮಮ ಸತ್ತಮ|

01043034c ಅಪತ್ಯಮೀಷ್ಟಿತಂ ತ್ವತ್ತಸ್ತಚ್ಚ ತಾವನ್ನ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಸತ್ತಮ ! ಮಾತೃಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾದ ನನ್ನ ಬಾಂಧವರು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ
ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗನು ಇನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01043035a ತ್ವತ್ತೋ ಹ್ಯಪತ್ಯಲಾಭೇನ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಮೇ ಶಿವಂ ಭವೇತ್|

01043035c ಸಂಪ್ರಯೋಗೋ ಭವೇನ್ನಾಯಂ ಮಮ ಮೋಘಸ್ತ್ವಯಾ ದ್ವಿಜ||

01043036a ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಹಿತಮಿಚ್ಛಂತೀ ಭಗವಂಸ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರಸಾದಯೇ|

01043036c ಇಮಮವ್ಯಕ್ತರೂಪಂ ಮೇ ಗರ್ಭಮಾಧಾಯ ಸತ್ತಮ|

01043036e ಕಥಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾಸನ್ಗಂತುಮಿಚ್ಛಸ್ಯನಾಗಸಂ||

ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಈ ಸಂತತಿಯಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಬಾಂಧವರಿಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಿಜನೇ ! ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿನ್ನೊಡನೆ
ಕೂಡಿದುದನ್ನು ನಿಷ್ಫಲಗೊಳಿಸಬೇಡ. ಭಗವನ್ ! ಬಾಂಧವರ
ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು. ಸತ್ತಮ ! ಮಹಾತ್ಮ ! ನನಗೆ
ಗರ್ಭವನ್ನು ನೀಡಿ ಇನ್ನೂ ಅದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವಾಗಲೇ
ಅನಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ?”

01043037a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸ ಮುನಿರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01043037c ಯದ್ಯುಕ್ತಮನುರೂಪಂ ಚ ಜರತ್ಕಾರುಸ್ತಪೋಧನಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಪೋಧನ ಮುನಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಈ
ಅನುರೂಪ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01043038a ಅಸ್ತೇಷ ಗರ್ಭಃ ಸುಭಗೇ ತವ ವೈಶ್ವಾನರೋಪಮಃ|

01043038c ಋಷಿಃ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಃ||

“ಸುಭಗೇ! ನಿನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ವಾನರನಂತಿರುವ ವೇದವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮ ಋಷಿಯಿರುವನು.”

01043039a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಮಹಾನ್ಯಷಿಃ|

01043039c ಉಗ್ರಾಯ ತಪಸೇ ಭೂಯೋ ಜಗಾಮ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮಹಾನ್ ಋಷಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಜರತ್ಕಾರುನಿರ್ಗಮೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜರತ್ಕಾರುನಿರ್ಗಮ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೂ ರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೪

ಅಣ್ಣ ವಾಸುಕಿಗೆ ಜರತ್ಕಾರುವು ನಡೆದುದನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದುದು (೧-೧೦). ಆಸ್ತೀಕನ ಜನನ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ (೧೧-೨೦).

01044001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01044001a ಗತಮಾತ್ರಂ ತು ಭರ್ತಾರಂ ಜರತ್ಕಾರುರವೇದಯತ್|

01044001c ಭ್ರಾತುಸ್ತ್ವರಿತಮಾಗಮ್ಯ ಯಥಾತಥ್ಯಂ ತಪೋಧನ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ! ಪತಿಯು ಹೊರಟುಹೋದ
ನಂತರ ಜರತ್ಕಾರುವು ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವರದಿಮಾಡಿದಳು.

01044002a ತತಃ ಸ ಭುಜಗಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಮಹದಪ್ರಿಯಂ|

01044002c ಉವಾಚ ಭಗಿನೀಂ ದೀನಾಂ ತದಾ ದೀನತರಃ ಸ್ವಯಂ||

ಈ ಮಹದಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭುಜಗಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸ್ವಯಂ
ದೀನತರನಾಗಿ ದೀನಳಾಗಿದ್ದ ತಂಗಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01044003a ಜಾನಾಸಿ ಭದ್ರೇ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರದಾನೇ ಕಾರಣಂ ಚ ಯತ್|

01044003c ಪನ್ನಗಾನಾಂ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ಸ್ಯಾತ್ತತೋ ಯದಿ||

“ಭದ್ರೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವೆಂದು
ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಾಗಗಳ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವನಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಪುತ್ರನಾಗಬೇಕಿತ್ತು.

01044004a ಸ ಸರ್ಪಸತ್ರಾತ್ಕಿಲ ನೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01044004c ಏವಂ ಪಿತಾಮಹಃ ಪೂರ್ವಮುಕ್ತವಾನ್ಮಾಂ ಸುರೈಃ ಸಹ||

ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ಸರ್ಪಸತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷಗೊಳಿಸುವನು
ಎಂದು ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸುರರೊಂದಿಗಿದ್ದಾಗ ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದ್ದನು.

01044005a ಅಪ್ಯಸ್ತಿ ಗರ್ಭಃ ಸುಭಗೇ ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಮುನಿಸತ್ತಮಾತ್|

01044005c ನ ಚೇಚ್ಛಾಮ್ಯಫಲಂ ತಸ್ಯ ದಾರಕರ್ಮ ಮನೀಷಿಣಃ||

ಸುಭಗೇ! ಆ ಮುನಿಸತ್ತಮನಿಂದ ನೀನು ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೀಯಾ?
ನಿನ್ನ ಈ ಮದುವೆಯು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.

01044006a ಕಾಮಂ ಚ ಮಮ ನ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ತ್ವಾಂ ಕಾರ್ಯಮೀದೃಶಂ|

01044006c ಕಿಂ ತು ಕಾರ್ಯಗರೀಯಸ್ವಾ ತ್ವತಸ್ವಾ ಹಮಚೂಚುದಂ||

ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೂ ವಿಷಯವು
ಮಹತ್ತರವಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

01044007a ದುರ್ವಾಸತಾಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಚ ಭರ್ತುಸ್ತೇಽತಿತಪಸ್ವಿನಃ|

01044007c ನೈನಮನ್ವಾಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಕದಾಚಿದ್ಧಿ ಶಪೇತ್ಸ ಮಾಂ||

ನಿನ್ನ ಅತಿತಪಸ್ವಿ ಪತಿಯು ಬೇಗ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು
ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಅವನು ನನಗೆ ಶಾಪವನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲ.

01044008a ಆಚಕ್ಷ್ವ ಭದ್ರೇ ಭರ್ತುಸ್ತ್ವಂ ಸರ್ವಮೇವ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ|

01044008c ಶಲ್ಯಮುದ್ಧರ ಮೇ ಘೋರಂ ಭದ್ರೇ ಹೃದಿ ಚಿರಸ್ಥಿತಂ||

ಭದ್ರೇ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ನಡುವೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ
ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಹುದುಗಿರುವ ಘೋರ
ಶೂಲವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆ.”

01044009a ಜರತ್ಕಾರುಸ್ತತೋ ವಾಕ್ಯಮಿತ್ಯುಕ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01044009c ಆಶ್ವಾಸಯಂತಿ ಸಂತಪ್ತಂ ವಾಸುಕಿಂ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರಂ||

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜರತ್ಕಾರುವು ಸಂತಪ್ತ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ
ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು:

01044010a ಪೃಷ್ಠೋ ಮಯಾಪತ್ಯಹೇತೋಃ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

01044010c ಅಸ್ತೀತ್ಯುದರಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಮಮೇದಂ ಗತವಾಂಶ್ಚ ಸಃ||

“ಮಗುವಿನ ಕುರಿತು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಮಹಾತ್ಮನು
ನನ್ನ ಉದರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, “ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು
ಹೋದನು.

01044011a ಸ್ವೈರೇಷ್ಟಪಿ ನ ತೇನಾಹಂ ಸ್ಮರಾಮಿ ವಿತಥಂ ಕ್ವಚಿತ್|

01044011c ಉಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಕುತೋ ರಾಜನ್ಯಾಂಪರಾಯೇ ಸ ವಕ್ಷ್ಯತಿ||

ತಮಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಹುಸಿಮಾತನ್ನಾಡಿದ್ದುದು ನೆನಪಿಲ್ಲ.
ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ರಾಜನ್! ಈ ಮಹತ್ತರ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಅವನು ಏಕೆ
ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತಾನೆ?

01044012a ನ ಸಂತಾಪಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಃ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಭುಜಂಗಮೇ|

01044012c ಉತ್ಪತ್ಸ್ಯತಿ ಹಿ ತೇ ಪುತ್ರೋ ಜ್ವಲನಾರ್ಕಸಮದ್ಯುತಿಃ||

ಅವನು “ಭುಜಂಗಮೇ! ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ಸಂತಾಪಪಡಬೇಡ.
ಅಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯರ ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಪುತ್ರನೋರ್ವನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದನು.

01044013a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಹಿ ಸ ಮಾಂ ಭ್ರಾತರ್ಗತೋ ಭರ್ತಾ ತಪೋವನಂ|

01044013c ತಸ್ಮಾದ್ವೇತು ಪರಂ ದುಃಖಂ ತವೇದಂ ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಂ||

ಅಣ್ಣ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಪತಿಯು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಪರಮ ದುಃಖ ವೇದನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು.”

01044014a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಸ ನಾಗೇಂದ್ರೋ ವಾಸುಕಿಃ ಪರಯಾ ಮುದಾ|

01044014c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಭಗಿನ್ಯಾಃ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣತ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾಗೇಂದ್ರ ವಾಸುಕಿಯು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ತಂಗಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

01044015a ಸಾಂತ್ವಮಾನಾರ್ಥದಾನೈಶ್ಚ ಪೂಜಯಾ ಚಾನುರೂಪಯಾ|

01044015c ಸೋದರ್ಯಾಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಸ್ವಸಾರಂ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಃ||

ಆ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮನು ತನ್ನ ಸೋದರಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ, ಗೌರವಿಸಿ, ಉಡುಗೊರೆ, ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಪೂಜಾ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

01044016a ತತಃ ಸ ವವೃಧೇ ಗರ್ಭೋ ಮಹಾತೇಜಾ ರವಿಪ್ರಭಃ|

01044016c ಯಥಾ ಸೋಮೋ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೋದಿತೋ ದಿವಿ||

ಅವಳಲ್ಲಿರುವ ರವಿಪ್ರಭ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದನು.

01044017a ಯಥಾಕಾಲಂ ತು ಸಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ಭುಜಗಸ್ವಸಾ|

01044017c ಕುಮಾರಂ ದೇವಗರ್ಭಾಭಂ ಪಿತೃಮಾತ್ರಭಯಾಪಹಂ||

ಸಮಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಾಗ ನಾಗನ ಸಹೋದರಿಯು ದೇವಗರ್ಭದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಿತೃ ಮತ್ತು ಮಾತ್ರ ಭಯಾಪಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01044018a ವವೃಧೇ ಸ ಚ ತತ್ರೈವ ನಾಗರಾಜನಿವೇಶನೇ|

01044018c ವೇದಾಂಶ್ಚಾಧಿಜಗೇ ಸಾಂಗಾನ್ಭರ್ಗವಾಚ್ಚೈವನಾತ್ಮಜಾತ್||

ನಾಗರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಬೆಳೆದನು ಮತ್ತು ಚೈವನಾತ್ಮಜ ಭರ್ಗವನಿಂದ ವೇದ-ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನು ಕಲಿತನು.

01044019a ಚರಿತವ್ರತೋ ಬಾಲ ಏವ ಬುದ್ಧಿಸತ್ತ್ವ ಗುಣಾನ್ವಿತಃ|

01044019c ನಾಮ ಚಾಸ್ಯಾಭವತ್ಪ್ರಾ ತಂ ಲೋಕೇಷ್ವಾಸ್ತಿಕ ಇತ್ಯುತ||

ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಸತ್ತ್ವಗುಣಾನ್ವಿತನು ಆಸ್ತಿಕ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01044020a ಅಸ್ತೀತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗತೋ ಯಸ್ಮಾತ್ಪಿತಾ ಗರ್ಭಸ್ಥಮೇವ ತಂ|

01044020c ವನಂ ತಸ್ಮಾದಿದಂ ತಸ್ಯ ನಾಮಾಸ್ತಿಕೇತಿ ವಿಶ್ರುತಂ||

ಅವನು ಇನ್ನೂ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನ ತಂದೆಯು “ಅಸ್ತಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಆಸ್ತಿಕ

ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

01044021a ಸ ಬಾಲ ಏವ ತತ್ರಸ್ಥಶ್ಚ ರನ್ನಮಿತಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

01044021c ಗೃಹೇ ಪನ್ನಗರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ಪರ್ಯ ರಕ್ಷತ||

ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಧೃಢನಾಗಿ ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಪನ್ನಗರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದನು.

01044022a ಭಗವಾನಿವ ದೇವೇಶಃ ಶೂಲಪಾಣಿಹಿರಣ್ಯದಃ|

01044022c ವಿವರ್ಧ ಮಾನಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ವನ್ನಗಾನಭ್ಯಹರ್ಷಯತ್||

ಅವನು ಶೂಲಪಾಣಿ ಹಿರಣ್ಯ ದೇವೇಶ ಭಗವಂತನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದು ಆ ನಾಗಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಂತಸವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬೆಳೆದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಆಸ್ತೀಕೋತ್ಪತ್ತೌ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಸ್ತೀಕೋತ್ಪತ್ತೌ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೫

ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಯಾಗ

ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ತಂದೆ ಪರಿಕ್ಷಿತನ ಸಾವಿನ ಕುರಿತ ವರದಿ (೧-೨೫).

01045001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01045001a ಯದಪೃಚ್ಛತ್ತದಾ ರಾಜಾ ಮಂತ್ರಿಣೋ ಜನಮೇಜಯಃ|

01045001c ಪಿತುಃ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಂ ತನ್ನೇ ವಿಸ್ತರೇಣ ಪುನರ್ವದ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಏನನ್ನು ಕೇಳಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪುನಃ ನನಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳು.”

01045002 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01045002a ಶೃಣು ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಥಾ ಪೃಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರಿಣೋ ನೃಪತೇಸ್ತದಾ|

01045002c ಆಖ್ಯಾತವಂತಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ನಿಧನಂ ತತ್ಪರಿಕ್ಷಿತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಪರಿಕ್ಷಿತನ ನಿಧನದ ಕುರಿತು ನೃಪತಿಯು ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಕೇಳಿದನು ಮತ್ತು ಅವರು ಅವನಿಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01045003 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01045003a ಜಾನಂತಿ ತು ಭವಂತಸ್ತದ್ಯಥಾವೃತ್ತಃ ಪಿತಾ ಮಮ|

01045003c ಆಸೀದ್ಯಥಾ ಚ ನಿಧನಂ ಗತಃ ಕಾಲೇ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ತಂದೆ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯು ಹೇಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅವನು ಹೇಗೆ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೀರಿ.

01045004a ಶ್ರುತ್ವಾ ಭವತ್ಸಕಾಶಾದ್ಧಿ ಪಿತುರ್ವೃತ್ತಮಶೇಷತಃ|

01045004c ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಯಾ ಮಿ ವಿಪರೀತಂ ನ ಜಾತು ಚಿತ್||

ತಂದೆಯ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೇಳಿದ ನಂತರವೇ
ಯಾವುದು ಕಲ್ಯಾಣಕರವಾದುದೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ಯಥಾ
ಇಲ್ಲ.””

01045005 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01045005a ಮಂತ್ರಿಣೋಽಥಾಬ್ರುವನ್ವಾಕ್ಯಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01045005c ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿದಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ರಾಜಾನಂ ಜನಮೇಜಯಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಂತ್ರಿಗಳು
ಹೇಳಿದರು:

01045006a ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಚ ಮಹಾತ್ಮಾ ಚ ಪ್ರಜಾಪಾಲಃ ಪಿತಾ ತವ|

01045006c ಆಸೀದಿಹ ಯಥಾವೃತ್ತಃ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಶೃಣುಷ್ವ ತತ್||

“ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ, ಪ್ರಜಾಪಾಲಕನೂ
ಆಗಿದ್ದನು. ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಕೇಳು.

01045007a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ಥಂ ಸ ಕೃತ್ವಾ ಪರ್ಯರಕ್ಷತ|

01045007c ಧರ್ಮತೋ ಧರ್ಮವಿದ್ರಾಜಾ ಧರ್ಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನಿವ||

ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕುವರ್ಣದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ರಾಜನು ಧರ್ಮನಂತೆಯೇ ಧರ್ಮವತ್ತಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿದ್ದನು.

01045008a ರರಕ್ಷ ಪೃಥಿವೀಂ ದೇವೀಂ ಶ್ರೀಮಾನತುಲವಿಕ್ರಮಃ|

01045008c ದ್ವೇಷ್ವಾರಸ್ತಸ್ಯ ನೈವಾಸನ್ನ ಚ ನ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಕಂಚನ|

01045008e ಸಮಃ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಪ್ರಜಾಪತಿರಿವಾಭವತ್||

ಶ್ರೀಮಂತನೂ ಅತುಲ ವಿಕ್ರಮಿಯೂ ಆದ ಅವನು ಪೃಥ್ವೀ ದೇವಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಯಾರ ಮೇಲೂ ದ್ವೇಷವಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪತಿಯಂತೆ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಒಂದೇಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

01045009a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚೈವ ಸ್ವಕರ್ಮಸು|

01045009c ಸ್ಥಿತಾಃ ಸುಮನಸೋ ರಾಜಂಸ್ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು, ಸುಖಮನಸ್ಕರಾಗಿ, ರಾಜನ ರಾಜ್ಯಭಾರದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರು.

01045010a ವಿಧವಾನಾಥಕೃಪಣಾನ್ವಿಕಲಾಂಶ್ಚ ಬಭಾರ ಸಃ|

01045010c ಸುದರ್ಶಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾಸೀತ್ಸೋಮ ಇವಾಪರಃ||

ವಿಧವೆಯರ, ಅನಾಥರ ಮತ್ತು ಬಡವರ ಜೀವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆ ಸುಂದರನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಚಂದ್ರನಂತಿದ್ದನು.

01045011a ತುಷ್ಪಪುಷ್ಪಜನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸತ್ಯವಾಗ್ಧೃವಿಕ್ರಮಃ|

01045011c ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ಶಿಷ್ಯೋಽಭೂನ್ಘೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ಯ ಸಃ||

ಜನರಲ್ಲರೂ ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟರೂ, ಶ್ರೀಮಂತರೂ, ಸತ್ಯವಂತರೂ,
ದೃಢವಿಕ್ರಮಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ನೃಪನು ಶಾರದ್ವತ
ಕೃಪನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನು.

01045012a ಗೋವಿಂದಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಶ್ಚಾಸೀತ್ತಿತಾ ತೇ ಜನಮೇಜಯ|

01045012c ಲೋಕಸ್ಯ ಚೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಆಸೀನ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಗೋವಿಂದನ ಪ್ರಿಯಕರನಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರ ಪ್ರಿಯಕರನಾಗಿ ಮಹಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದನು.

01045013a ಪರಿಕ್ಷೀಣೇಷು ಕುರುಷು ಉತ್ತರಾಯಾಮಜಾಯತ|

01045013c ಪರಿಕ್ಷಿದಭವತ್ತೇನ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯಾತ್ಮಜೋ ಬಲೀ||

ಕುರುಗಳ ಪರಿಕ್ಷೀಣವಾದಾಗ ಉತ್ತರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ
ಬಲಶಾಲಿ ಮಗನನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿತ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರು.

01045014a ರಾಜಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲೋ ಯುಕ್ತಃ ಸರ್ವಗುಣೈರ್ನೃಪಃ|

01045014c ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಶ್ಚಾತ್ಮವಾಂಶ್ಚ ಮೇಧಾವೀ ವೃದ್ಧಸೇವಿತಃ||

ರಾಜಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದ ಆ ರಾಜನು ಸರ್ವಗುಣ
ಸಂಪನ್ನನೂ, ಸ್ವತಃ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ಮೇಧಾವಿಯೂ, ವೃದ್ಧರ
ಸೇವನಿರತನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01045015a ಷಡ್ಭರ್ಗವಿನ್ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ನೀ ತಿಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ|

01045015c ಪ್ರಜಾ ಇಮಾಸ್ತವ ಪಿತಾ ಷಷ್ಠಿಂ ವರ್ಷಾಣ್ಯಪಾಲಯತ್|

01045015e ತತೋ ದಿಷ್ಟಾಂತಮಾಪನ್ನಃ ಸರ್ವೇಣಾನತಿವರ್ತಿತಂ||

ಷಡ್ವರ್ಗಗುಣಯುಕ್ತನಾದ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೂ, ನೀತಿಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮನೂ ಆದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಸರ್ಪದಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಲಾಗದಂಥಹ ಆಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿತು.

01045016a ತತಸ್ತ್ವಂ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರತಿಪೇದಿವಾನ್|

01045016c ಇದಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಯ ರಾಜ್ಯಂ ಕುರುಕುಲಾಗತಂ|

01045016e ಬಾಲ ಏವಾಭಿಜಾತೋಽಸಿ ಸರ್ವಭೂತಾನುಪಾಲಕಃ||

ಅವನ ನಂತರ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನೀನು ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕುರುಕುಲಾಗತವಾಗಿದ್ದ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಡೆದೆ. ಸರ್ವಭೂತಾನುಪಾಲಕ! ನೀನು ಬಾಲಕನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಭಿಷಿಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.”

01045017 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01045017a ನಾಸ್ಮಿನ್ಕುಲೇ ಜಾತು ಬಭೂವ ರಾಜಾ

ಯೋ ನ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕೃತ್ಪ್ರಿಯಶ್ಚ|

01045017c ವಿಶೇಷತಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಿತಾಮಹಾನಾಂ

ವೃತ್ತಂ ಮಹದ್ವೃತ್ತಪರಾಯಣಾನಾಂ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವನ್ನಾಗಲೀ ಅವರಿಗೆ

ಬೇಕಾಗಿದ್ದು ದನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ರಾಜರು ಯಾರೂ ನನ್ನ ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನ್ನ ಪಿತಾಮಹರು ಮಹಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿದವರು.

01045018a ಕಥಂ ನಿಧನಮಾಪನ್ನಃ ಪಿತಾ ಮಮ ತಥಾವಿಧಃ|

01045018c ಆಚಕ್ಷಧ್ವಂ ಯಥಾವನ್ಮೇ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದರೋ ಹೇಗೆ ಸಾವೆಂಬ ಆಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾದನು? ನನಗೆ ವಿವರಿಸಿ. ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01045019 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01045019a ಏವಂ ಸಂಚೋದಿತಾ ರಾಜ್ಞಾ ಮಂತ್ರಿಣಸ್ತೇ ನರಾಧಿಪಂ|

01045019c ಊಚುಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಾಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ರಾಜನಿಂದ ಆಜ್ಞೆಯಾದಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಿಯಹಿತ ನಿರತ ರಾಜ ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವರದಿಮಾಡಿದರು.

01045020a ಬಭೂವ ಮೃಗಯಾಶೀಲಸ್ತವ ರಾಜನ್ವಿತಾ ಸದಾ|

01045020c ಯಥಾ ಪಾಂಡುರ್ಮಹಾಭಾಗೋ ಧನುರ್ಧರವರೋ ಯುಧಿ|

01045020e ಅಸ್ಮಾಸ್ವಾಸಜ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿ ರಾಜಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಶೇಷತಃ||

“ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗ ಪಾಂಡುವಿನಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುರ್ಧರನಾದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಸದಾ ಮೃಗಯಾಶೀಲನಾಗಿ

ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳೊಂದನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮಗೊಪ್ಪಿಸಿದ್ದನು.

01045021a ಸ ಕದಾ ಚಿದ್ವನಚರೋ ಮೃಗಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾ|

01045021c ವಿದ್ಧ್ವಾ ಚಾನ್ವಸರತ್ಪೂರ್ಣಂ ತಂ ಮೃಗಂ ಗಹನೇ ವನೇ||

01045022a ಪದಾತಿರ್ಬದ್ಧನಿಸ್ತ್ರಿಸ್ತತಾಯುಧಕಲಾಪವಾನ್|

01045022c ನ ಚಾಸಸಾದ ಗಹನೇ ಮೃಗಂ ನಷ್ಟಂ ಪಿತಾ ತವ||

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೃಗವೊಂದನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸು ಭತ್ತಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ಮೃಗವನ್ನು ಆ ದಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ಹೋದನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಆ ಮೃಗವು ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

01045023a ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ವಯಃಸ್ತಶ್ಚ ಷಷ್ಟಿವರ್ಷೋ ಜರಾನ್ವಿತಃ|

01045023c ಕ್ಷುಧಿತಃ ಸ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ದದರ್ಶ ಮುನಿಮಂತಿಕೇ||

ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ, ಆ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01045024a ಸ ತಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ಮುನಿಂ ಮೌನವ್ರತಾನ್ವಿತಂ|

01045024c ನ ಚ ಕಿಂ ಚಿದುವಾಚ್ಯೇನಂ ಸ ಮುನಿಃ ಪೃಚ್ಛತೋಽಪಿ ಸನ್||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೌನವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ರಾಜೇಂದ್ರನು ಕೇಳಿದನು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿದರೂ ಆ ಮುನಿಯು

ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

01045025a ತತೋ ರಾಜಾ ಕ್ಷುಚ್ಛ್ರ ಮಾರ್ತಸ್ತಂ ಮುನಿಂ ಸ್ಥಾಣುವತ್ಸಿ ತಂ|

01045025c ಮೌನವ್ರತಧರಂ ಶಾಂತಂ ಸದ್ಯೋ ಮನ್ಯುವಶಂ ಯಯೌ||

ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ರಾಜನು ಮೌನವ್ರತಧರನಾಗಿ
ಶಾಂತವಾಗಿ ಅಲುಗಾಡದೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು
ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದನು.

01045026a ನ ಬುಬೋಧ ಹಿ ತಂ ರಾಜಾ ಮೌನವ್ರತಧರಂ ಮುನಿಂ|

01045026c ಸ ತಂ ಮನ್ಯುಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ಧರ್ಷಯಾಮಾಸ ತೇ ಪಿತಾ||

ಮುನಿಯು ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ನಿನ್ನ
ತಂದೆ ರಾಜನು ಸಿಟ್ಟಿನ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದನು.

01045027a ಮೃತಂ ಸರ್ಪಂ ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಧರಾತಲಾತ್|

01045027c ತಸ್ಯ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾದಾತ್ಸ್ಕಂಧೇ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನ ತುದಿಯಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸತ್ತು
ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸರ್ಪವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ
ಹಾಕಿದನು.

01045028a ನ ಚೋವಾಚ ಸ ಮೇಧಾವೀ ತಮಥೋ ಸಾಧ್ವಸಾಧು ವಾ|

01045028c ತಸೌ ತಥೈವ ಚಾಕ್ರುಧ್ಯನ್ನರ್ಪಂ ಸ್ಕಂಧೇನ ಧಾರಯನ್||

ಆದರೂ ಆ ಮೇಧಾವಿಯು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೀ ಕೆಟ್ಟದಾಗಲೀ ಒಂದು

ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಪವನ್ನು ತನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು
ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನಲವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೬

ತಕ್ಷಕನು ಆಸೆತೋರಿಸಿ ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದರ ಕುರಿತು
ವರದಿ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿ (೧-೨೫). ತಕ್ಷಕನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಲು
ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಗಳ ನಾಶದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದುದು (೨೬-
೪೦).

01046001 ಮಂತ್ರಿಣ ಊಚುಃ|

01046001a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ಕಂಧೇ ತಸ್ಯ ಭುಜಂಗಮಂ|

01046001c ಮುನೇಃ ಕ್ಷುತ್ವಾಮ ಆಸಜ್ಯ ಸ್ವಪುರಂ ಪುನರಾಯಯೌ||

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಹಸಿದು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದ ರಾಜೇಂದ್ರನು
ಆ ಮುನಿಯ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಏರಿಸಿ ತನ್ನ ನಗರಿಗೆ
ಮರಳಿದನು.

01046002a ಋಷೇಸ್ತಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರೋಽಭೂದ್ಗವಿ ಜಾತೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01046002c ಶೃಂಗೀ ನಾಮ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತಿಗ್ಮವೀರ್ಯೋಽತಿಕೋಪನಃ||

ಆ ಋಷಿಗೆ ಹಸುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ತಿಗ್ಮವೀರ್ಯ, ಮತ್ತು ಅತಿಕೋಪಿ ಶೃಂಗಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗನಿದ್ದನು.

01046003a ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಸೋಽಭ್ಯುಪಾಗಮ್ಯ ಮುನಿಃ ಪೂಜಾಂ ಚಕಾರ ಹ|

01046003c ಅನುಜ್ಞಾತೋ ಗತಸ್ತತ್ರ ಶೃಂಗೀ ಶುಶ್ರಾವ ತಂ ತದಾ|

01046003e ಸಮ್ಯುಃ ಸಕಾಶಾತ್ಪಿತರಂ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ಧರ್ಷಿತಂ ತಥಾ||

01046004a ಮೃತಂ ಸರ್ಪಂ ಸಮಾಸಕ್ತಂ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ಜನಮೇಜಯ|

01046004c ವಹಂತಂ ಕುರುಶಾದೂಲ ಸ್ಕಂಧೇನಾನಪಕಾರಿಣಂ||

ಜನಮೇಜಯ! ಕುರುಶಾದೂಲ! ಆ ಮುನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಗೆಳೆಯನು “ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಮೃತ ಸರ್ಪವೊಂದನ್ನು ಭುಜಗಳ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದು ಅವನ ತಂದೆಗೆ ಆದ ಅಪಮಾನದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

01046005a ತಪಸ್ವಿನಮತೀವಾಥ ತಂ ಮುನಿಪ್ರವರಂ ನೃಪ|

01046005c ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ ವಿಶುದ್ಧಂ ಚ ಸ್ಥಿತಂ ಕರ್ಮಣ್ಯಥಾದ್ಭುತೇ||

01046006a ತಪಸಾ ದ್ಯೋತಿತಾತ್ಮಾನಂ ಸ್ವೇಷ್ಟಂಗೇಷು ಯತಂ ತಥಾ||

01046006c ಶುಭಾಚಾರಂ ಶುಭಕಥಂ ಸುಸ್ಥಿರಂ ತಮಲೋಲುಪಂ||

01046007a ಅಕ್ಷುದ್ರಮನಸೂಯಂ ಚ ವೃದ್ಧಂ ಮೌನವ್ರತೇ ಸ್ಥಿತಂ|

01046007c ಶರಣ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪಿತ್ರಾ ವಿಪ್ರಕೃತಂ ತವ||

ನೃಪ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಓರ್ವ ಮುನಿಪ್ರವರ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ವಿಶುದ್ಧ,
 ಅದ್ಭುತಕರ್ಮನಿರತ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಅಂಗಗಳು
 ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ, ಶುಭಾಚಾರಿ, ಶುಭವಾಚಕ, ಸುಸ್ಥಿರ,
 ತಮಲೋಲುಪ, ಅಕ್ಷುದ್ರ, ಅನಸೂಯ, ವೃದ್ಧ, ಮೌನವ್ರತದಲ್ಲಿದ್ದ,
 ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಶರಣ್ಯನಾದ ಆ ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿಯನ್ನು
 ಅಪಮಾನಿಸಿದ್ದನು.

01046008a ಶಶಾಪಾಥ ಸ ತಚ್ಛ್ಚ ತ್ವಾ ಪಿತರಂ ತೇ ರುಷಾನ್ವಿತಃ|

01046008c ಋಷೇಃ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಬಾಲೋಽಪಿ ಸ್ಥವಿರೈರ್ವರಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರೋಷಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ
 ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಋಷಿಪುತ್ರನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಶಪಿಸಿದನು.

01046009a ಸ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುದಕಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ರೋಷಾದಿದಮವಾಚ ಹ|

01046009c ಪಿತರಂ ತೇಽಭಿಸಂಧಾಯ ತೇಜಸಾ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನು ನೀರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ರೋಷದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ
 ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01046010a ಅನಾಗಸಿ ಗುರೌ ಯೋ ಮೇ ಮೃತಂ ಸರ್ಪಮವಾಸೃಜತ್|

01046010c ತಂ ನಾಗಸ್ತಕ್ಷಕಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೇಜಸಾ ಸಾದಯಿಷ್ಯತಿ|

01046010e ಸಪ್ತರಾತ್ರಾದಿತಃ ಪಾಪಂ ಪಶ್ಯ ಮೇ ತಪಸೋ ಬಲಂ||

“ಮೃತಸರ್ಪವನ್ನು ಯಾವ ಪಾಪಿಯು ನನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ

ತೊಡಿಸಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅವನನ್ನು ನಾಗ ತಕ್ಷಕನು ಇಂದಿನಿಂದ ಏಳು

ರಾತ್ರಿಗಳೊಳಗೆ ತನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ
ತಪೋಬಲವನ್ನು ಆ ಪಾಪಿಯು ನೋಡಲಿ!”

01046011a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ತತ್ರ ಪಿತಾ ಯತ್ರಾಸ್ಯ ಸೋಽಭವತ್|

01046011c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪಿತರಂ ತಸ್ಮೈ ಶಾಪಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು
ಶಾಪದ ಕುರಿತು ವರದಿ ಮಾಡಿದನು.

01046012a ಸ ಚಾಪಿ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ತೇ ಪಿತುಃ|

01046012c ಶಪ್ತೋಽಸಿ ಮಮ ಪುತ್ರೇಣ ಯತ್ತೋ ಭವ ಮಹೀಪತೇ|

01046012e ತಕ್ಷಕಸ್ತ್ವಾಂ ಮಹಾರಾಜ ತೇಜಸಾ ಸಾದಯಿಷ್ಯತಿ||

ಆಗ ಆ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿದನು: “ಮಹೀಪತೇ! ನೀನು ನನ್ನ ಪುತ್ರನಿಂದ
ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಮಹಾರಾಜ! ತಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಡಲಿದ್ದಾನೆ.”

01046013a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ತದ್ವಚೋ ಘೋರಂ ಪಿತಾ ತೇ ಜನಮೇಜಯ|

01046013c ಯತ್ತೋಽಭವತ್ಪರಿತ್ರಸ್ತಕ್ಷಕಾತ್ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಾತ್||

ಜನಮೇಜಯ! ಆ ಘೋರ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು
ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ
ಮುಂಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

01046014a ತತಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ದಿವಸೇ ಸಪ್ತಮೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

01046014c ರಾಜ್ಞಃ ಸಮೀಪಂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಃ ಕಾಶ್ಯಪೋ ಗಂತುಮೈಚ್ಛತ||

ಏಳನೆಯ ದಿವಸವು ಬಂದಾಗ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕಾಶ್ಯಪನು ಬರಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದನು.

01046015a ತಂ ದದರ್ಶಾಥ ನಾಗೇಂದ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಪಂ ತಕ್ಷಕಸ್ತದಾ|

01046015c ತಮಬ್ರವೀತ್ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಪಂ ತ್ವರಿತಂ ವ್ರಜನ್|

01046015e ಕ್ವ ಭವಾಂಸ್ತ್ವರಿತೋ ಯಾತಿ ಕಿಂ ಚ ಕಾರ್ಯಂ ಚಿಕೀರ್ಷತಿ||

ಆಗ ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನು ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಶ್ಯಪನಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಕೇಳಿದನು: “ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸವಿದೆ?”

01046016 ಕಾಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

01046016a ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪರಿಕ್ಷಿನ್ನಾಮ ವೈ ದ್ವಿಜ|

01046016c ತಕ್ಷಕೇಣ ಭುಜಂಗೇನ ಧಕ್ಷ್ಯತೇ ಕಿಲ ತತ್ರ ವೈ||

01046017a ಗಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ತಂ ತ್ವರಿತಃ ಸದ್ಯಃ ಕರ್ತುಮಪಜ್ವರಂ|

01046017c ಮಯಾಭಿಪನ್ನಂ ತಂ ಚಾಪಿ ನ ಸರ್ಪೋ ಧರ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ||

ಕಾಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜನೇ! ನಾಗ ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಲಿರುವ ಪರಿಕ್ಷಿತನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಅವನು ಆ ಸರ್ಪದ ಕಡಿತದಿಂದ ಸಾಯದ ಹಾಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಸರದಲ್ಲಿ

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01046018 ತಕ್ಷಕ ಉವಾಚ|

01046018a ಕಿಮರ್ಥಂ ತಂ ಮಯಾ ದಷ್ಟಂ ಸಂಜೀವಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

01046018c ಬ್ರೂಹಿ ಕಾಮಮಹಂ ತೇಽದ್ಯ ದಧ್ಮಿಸ್ವಂ ವೇಷ್ಮಗಮ್ಯತಾಂ||

ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಕಚ್ಚುವವನನ್ನು ನೀನು ಬದುಕಿಸಲು ಏಕೆ ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ? ನಿನ್ನ ಆಸೆಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವುದರ ಆಸೆಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಅದನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

01046019 ಮಂತ್ರಿಣ ಊಚುಃ|

01046019a ಧನಲಿಪ್ಸುರಹಂ ತತ್ರ ಯಾಮೀತ್ಯುಕ್ತಶ್ಚ ತೇನ ಸಃ|

01046019c ತಮುವಾಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಮಾನಯನ್ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಯಯಾ ಗಿರಾ||

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಹಣದ ಆಸೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಅವನು ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಈ ಗೌರವಯುಕ್ತ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01046020a ಯಾವದ್ಧನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜ್ಞಸ್ತತೋಽಧಿಕಂ|

01046020c ಗೃಹಾಣ ಮತ್ತ ಏವ ತ್ವಂ ಸಂನಿವರ್ತಸ್ವ ಚಾನಘ||

“ಅನಘ! ನೀನು ರಾಜನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಅದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾದ ಧನವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗು.

01046021a ಸ ಏವಮುಕ್ತೋ ನಾಗೇನ ಕಾಶ್ಯಪೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಃ|

01046021c ಲಬ್ಧ್ವಾ ವಿತ್ತಂ ನಿವವೃತೇ ತಕ್ಷಕಾದ್ಯಾವದೀಪ್ಸಿತಂ||

ನಾಗೇಂದ್ರನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾಶ್ಯಪನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01046022a ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಗತೇ ವಿಪ್ರೇ ಚಧ್ಮನೋಪೇತ್ಯ ತಕ್ಷಕಃ|

01046022c ತಂ ನೃಪಂ ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಿತರಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ತವ||

01046023a ಪ್ರಾಸಾದಸ್ಥಂ ಯತ್ತಮಪಿ ದಗ್ಧವಾನ್ವಿಷವಹ್ನಿನಾ|

01046023c ತತಸ್ತ್ವಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ವಿಜಯಾಯಾಭಿಷೇಚಿತಃ||

ಆ ವಿಪ್ರನು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ತಕ್ಷಕನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃಪನಲ್ಲಿಗೆ ರೂಪ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು. ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಇದರ ನಂತರ ನಿನಗೆ ರಾಜಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

01046024a ಏತದ್ಧೃಷ್ಟಂ ಶ್ರುತಂ ಚಾಪಿ ಯಥಾವನ್ಮುಪಸತ್ತಮ|

01046024c ಅಸ್ಮಾಭಿನಿಖಿಲಂ ಸರ್ವಂ ಕಥಿತಂ ತೇ ಸುದಾರುಣಂ||

ನೃಪಸತ್ತಮ ! ನಾವು ನೋಡಿದ್ದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾರುಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

01046025a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈತಂ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ಪರಾಭವಂ|

01046025c ಅಸ್ಯ ಚರ್ಷೇರುತ್ತಂಕಸ್ಯ ವಿಧತ್ಸ್ಯ ಯದನಂತರಂ||

ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪಾರ್ಥಿವನ ಮತ್ತು ನಂತರ ಋಷಿ ಉತ್ತಂಕನ
ಪರಾಭವಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಯುಕ್ತವೆನಿಸಿದ್ದುದನ್ನು
ಮಾಡು.”

01046026 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01046026a ಏತತ್ತು ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಅಟವ್ಯಾಂ ನಿರ್ಜನೇ ವನೇ|

01046026c ಸಂವಾದಂ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕಾಶ್ಯಪಸ್ಯ ಚ ಯತ್ತದಾ||

01046027a ಕೇನ ದೃಷ್ಟಂ ಶ್ರುತಂ ಚಾಪಿ ಭವತಾಂ ಶ್ರೋತ್ರಮಾಗತಂ|

01046027c ಶ್ರುತ್ವಾ ಚಾಥ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಪನ್ನಗಾಂತಕರೀಂ ಮತಿಂ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ಈಗತಾನೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ
ಅಡವಿಯ ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಯಪರ ನಡುವಿನ
ಸಂವಾದವನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಕೇಳಿದ್ದರು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ
ನಾಗಗಳ ವಿನಾಶದ ಕುರಿತು ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01046028 ಮಂತ್ರಿಣ ಊಚುಃ|

01046028a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಯೇನೈತತ್ಕಥಿತಂ ಪುರಾ|

01046028c ಸಮಾಗಮಂ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಚಾಧ್ವನಿ||

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ರಾಜನ್! ಈ ಹಿಂದೆ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರ ಮತ್ತು
ಪನ್ನಗೇಂದ್ರರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ನಾವು ಯಾರಿಂದ
ಕೇಳಿದೆವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01046029a ತಸ್ಮಿನ್ವೃಕ್ಷೇ ನರಃ ಕಶ್ಚಿದಿಂಧನಾರ್ಥಾಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

01046029c ವಿಚಿನ್ವನ್ವೃರ್ವಮಾರೂಢಃ ಶುಷ್ಕಶಾಖಂ ವನಸ್ಪತಿಂ|

01046029e ಅಬುದ್ಯಮಾನೌ ತಂ ತತ್ರ ವೃಕ್ಷಸ್ಥಂ ಪನ್ನಗದ್ವಿಜೌ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಇಂಧನಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು
ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹತ್ತಿ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಒಣರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನಾಗಿ
ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪನ್ನಗನಾಗಲೀ
ದ್ವಿಜನಾಗಲೀ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

01046030a ಸ ತು ತೇನೈವ ವೃಕ್ಷೇಣ ಭಸ್ಮೀಭೂತೋಽಭವತ್ತದಾ|

01046030c ದ್ವಿಜಪ್ರಭಾವಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಜೀವಿತಃ ಸವನಸ್ಪತಿಃ||

ಆ ವೃಕ್ಷದ ಜೊತೆಗೆ ಅವನೂ ಕೂಡ ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು
ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅದೇ ಮರದ ಜೊತೆಗೆ ಆ ದ್ವಿಜನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುನಃ
ಜೀವಿತಗೊಂಡಿದ್ದ.

01046031a ತೇನ ಗತ್ವಾ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ನಗರೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿವೇದಿತಂ|

01046031c ಯಥಾವೃತ್ತಂ ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ದ್ವಿಜಸ್ಯ ಚ||

ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅವನೇ ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿಜನ ಕುರಿತು
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದನು.

01046032a ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ರಾಜನ್ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಯಥಾಶ್ರುತಂ|

01046032c ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ಪ್ರಕುರುಷ್ವ ಯಥೇಚ್ಛಿತಂ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ನಾವು ನಡೆದುದ್ದನ್ನು ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ್ದುದನ್ನು
ವರದಿಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೀನು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ
ಮಾಡು.””

01046033 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01046033a ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ರಾಜಾ ಜನಮೇಜಯಃ|

01046033c ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ದುಃಖಾರ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯಪಿಂಷತ್ಕರೇ ಕರಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜ
ಜನಮೇಜಯನು ಕೈ ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ
ರೋದಿಸಿದನು.

01046034a ನಿಃಶ್ವಾಸಮುಷ್ಟಮಸಕೃದ್ಧೀರ್ಘಂ ರಾಜೀವಲೋಚನಃ|

01046034c ಮುಮೋಚಾಶ್ರುಣಿ ಚ ತದಾ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರತತಂ ನೃಪಃ|

01046034e ಉವಾಚ ಚ ಮಹೀಪಾಲೋ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಃ||

ಆ ರಾಜೀವಲೋಚನ ರಾಜ ಮಹೀಪಾಲನು ದೀರ್ಘವಾದ ಬಿಸಿ
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ,
ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01046035a ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ಭವತಾಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪಿತುರ್ಮೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಪ್ರತಿ|

01046035c ನಿಶ್ಚಿತೇಯಂ ಮಮ ಮರ್ತಿಯಾ ವೈ ತಾಂ ಮೇ ನಿಬೋಧತ||

“ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೃಢ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು

ತಿಳಿಯಿರಿ.

01046036a ಅನಂತರಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ತಕ್ಷಕಾಯ ದುರಾತ್ಮನೇ|

01046036c ಪ್ರತಿಕರ್ತವ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಯೇನ ಮೇ ಹಿಂಸಿತಃ ಪಿತಾ||

ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹಿಂಸೆಕೊಟ್ಟ ದುರಾತ್ಮ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನೆಸಗುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬಮಾಡಬಾರದು.

01046037a ಋಷೇರ್ಹಿ ಶೃಂಗೇರ್ವಚನಂ ಕೃತ್ವಾ ದಗ್ಧ್ವಾ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ|

01046037c ಯದಿ ಗಚ್ಛೇದಸೌ ಪಾಪೋ ನನು ಜೀವೇತ್ಪಿತಾ ಮಮ||

ಅವನೇ ಋಷಿ ಶೃಂಗಿಯ ಮಾತುಗಳು ನಿಜವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು. ಈ ಪಾಪಿಯು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಬದುಕಿರುತ್ತಿದ್ದನು.

01046038a ಪರಿಹೀಯೇತ ಕಿಂ ತಸ್ಯ ಯದಿ ಜೀವೇತ್ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01046038c ಕಾಶ್ಯಪಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದೇನ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ಸುನಯೇನ ಚ||

ಕಾಶ್ಯಪನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಪಾರ್ಥಿವನು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಅವನು ಏನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ?

01046039a ಸ ತು ವಾರಿತವಾನೋಹಾತ್ಕಾಶ್ಯಪಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಂ|

01046039c ಸಂಜಿಜೀವಯಿಷುಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಜಾನಮಪರಾಜಿತಂ||

ಅಪರಾಜಿತ ರಾಜನಿಗೆ ಪುನರ್ಜೀವನವನ್ನು ಕೊಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ಅವನೇ ಮೋಹದಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು.

01046040a ಮಹಾನತಿಕ್ರಮೋ ಹ್ಯೇಷ ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

01046040c ದ್ವಿಜಸ್ಯ ಯೋಽದದದ್ಧ್ರವ್ಯಂ ಮಾ ನೃಪಂ ಜೀವಯೇದಿತಿ||

ನೃಪನನ್ನು ಬದುಕಿಸಬಾರದೆಂದು ಆ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನಿತ್ತ ದುರಾತ್ಮ ತಕ್ಷಕನ ದುಷ್ಕರ್ಮವು ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು.

01046041a ಉತ್ತಂಕಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂ ಕುರ್ವನ್ನಾತ್ಮನಶ್ಚ ಮಹತ್ಪ್ರಿಯಂ|

01046041c ಭವತಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಪಚಿತಿಂ ಪಿತುಃ||

ಉತ್ತಂಕನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು, ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಸಂತಸಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ
ಪಾರಿಕ್ಷಿನ್ಮಂತ್ರಿಸಂವಾದೇ ಷಟ್‌ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪಾರಿಕ್ಷಿನ್ಮಂತ್ರಿಸಂವಾದವೆಂಬ ನಲ್ವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೭

ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದುದು (೧-೧೦).
ಯಾಗಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಾಗಬಾರದೆಂದು ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಬಿಡದಂತೆ ಆಜ್ಞೆ
(೧೧-೧೫). ಯಾಗ ಪ್ರಾರಂಭ, ಸರ್ಪಗಳು ಯಜ್ಞಕುಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಬೀಳುವುದು (೧೬-೨೫).

01047001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01047001a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚಾನುಮೋದಿತಃ|

01047001c ಆರುರೋಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸ ಸರ್ಪಸತ್ರಾಯ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ
ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಾರ್ಥಿವನು ಸರ್ಪಸತ್ರದ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

01047001e ಬ್ರಹ್ಮನ್ಭರತಶಾರ್ದೂಲೋ ರಾಜಾ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ತದಾ||

01047002a ಪುರೋಹಿತಮಥಾಹೂಯ ಋತ್ವಿಜಂ ವಸುಧಾಧಿಪಃ|

01047002c ಅಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಸಂಪನ್ನಃ ಸಂಪದರ್ಥಕರಂ ವಚಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಭರತಶಾರ್ದೂಲ ಪರಿಕ್ಷಿತನ ಮಗ ವಸುಧಾಧಿಪ ರಾಜನು
ಪುರೋಹಿತರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಯಾಗ ಪ್ರವೀಣ ಋತ್ವಿಜರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ
ಈ ಸಂಪನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01047003a ಯೋ ಮೇ ಹಿಂಸಿತವಾಂಸ್ತಾತಂ ತಕ್ಷಕಃ ಸ ದುರಾತ್ಮವಾನ್|

01047003c ಪ್ರತಿಕುರ್ಯಾಂ ಯಥಾ ತಸ್ಯ ತದ್ಭವಂತೋ ಬ್ರುವಂತು ಮೇ||

“ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನಿತ್ತ ದುರಾತ್ಮ ತಕ್ಷಕನ ಮೇಲೆ ಸೇಡನ್ನು
ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ನನಗೆ ಹೇಳಿ.

01047004a ಅಪಿ ತತ್ಕರ್ಮ ವಿದಿತಂ ಭವತಾಂ ಯೇನ ಪನ್ನಗಂ|

01047004c ತಕ್ಷಕಂ ಸಂಪ್ರದೀಪ್ತೇಽಗ್ನೌ ಪ್ರಾಪ್ತೇಽಹಂ ಸಹಬಾಂಧವಂ||

01047005a ಯಥಾ ತೇನ ಪಿತಾ ಮಹ್ಯಂ ಪೂರ್ವಂ ದಗ್ಧೋ ವಿಷಾಗ್ನಿನಾ|

01047005c ತಥಾಹಮಪಿ ತಂ ಪಾಪಂ ದಗ್ಧುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪನ್ನಗಂ||

ಬಂಧುಗಳ ಸಮೇತ ಪನ್ನಗ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ವಿಷಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಟ್ಟನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತಂದು ಹಾಕಬಲ್ಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ. ಆ ಪಾಪಿ ಪನ್ನಗನನ್ನು ನಾನೂ ಕೂಡ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01047006 ಋತ್ವಿಜ ಊಚುಃ|

01047006a ಅಸ್ತಿ ರಾಜನ್ಯಹತ್ಸತ್ರಂ ತ್ವದರ್ಥಂ ದೇವನಿರ್ಮಿತಂ|

01047006c ಸರ್ಪಸತ್ರಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಪುರಾಣೇ ಕಥ್ಯತೇ ನೃಪ||

ಋತ್ವಿಜರು ಹೇಳಿದರು: “ನಿನಗಾಗಿಯೇ ದೇವನಿರ್ಮಿತ ಮಹಾಸತ್ರವೊಂದಿದೆ ರಾಜನ್! ನೃಪ! ಇದು ಸರ್ಪಸತ್ರವೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತಗೊಂಡಿದೆ.

01047007a ಆಹರ್ತಾ ತಸ್ಯ ಸತ್ರಸ್ಯ ತ್ವನ್ನಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ನರಾಧಿಪ|

01047007c ಇತಿ ಪೌರಾಣಿಕಾಃ ಪ್ರಾಹುರಸ್ಮಾಕಂ ಚಾಸ್ತಿ ಸ ಕ್ರತುಃ||

ನರಾಧಿಪ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಈ ಸತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥರು ಎಂದು ಪೌರಾಣಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕ್ರಮವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ.”

01047008 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01047008a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಮೇನೇ ಸರ್ಪಂ ಹಿ ತಕ್ಷಕಂ|

01047008c ಹುತಾಶನಮುಖಂ ದೀಪ್ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಮಿತಿ ಸತ್ತಮ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜರ್ಷಿ ಸತ್ತಮನು ಆ ಸರ್ಪ
ತಕ್ಷಕನು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

01047009a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಂತ್ರವಿದಸ್ತಾನ್ರಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತದಾ|

01047009c ಆಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ಸತ್ರಂ ಸಂಭಾರಾಃ ಸಂಭಿಯಂತು ಮೇ||

ಆಗ ಮಂತ್ರವಿದ್ವಾಂಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು:
“ಆ ಸತ್ತವನ್ನು ನಾನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ
ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.”

01047010a ತತಸ್ತೇ ಋತ್ವಿಜಸ್ತಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರತೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01047010c ದೇಶಂ ತಂ ಮಾಪಯಾಮಾಸುರ್ಯಜ್ಞಾಯತನಕಾರಣಾತ್|

01047010e ಯಥಾವಜ್ಞಾ ನವಿದುಷಃ ಸರ್ವೇ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪರಂ ಗತಾಃ||

ಅನಂತರ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಋತ್ವಿಜರು
ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಆಯತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು
ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಅಳೆದರು.

01047011a ಋದ್ಧ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಮಿಷ್ಟಂ ದ್ವಿಜಗಣಾಯತಂ|

01047011c ಪ್ರಭೂತಧನಧಾನ್ಯಾಧ್ಯಮೃತ್ವಿಗ್ಭಿಃ ಸುನಿವೇಶಿತಂ||

ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು
ದ್ವಿಜಗಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಧನ-ದಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ
ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

01047012a ನಿರ್ಮಾಯ ಚಾಪಿ ವಿಧಿವದ್ಯಜ್ಞಾಯತನಮೀಪ್ಸಿತಂ|

01047012c ರಾಜಾನಂ ದೀಕ್ಷಯಾಮಾಸುಃ ಸರ್ಪಸತ್ರಾಪ್ತಯೇ ತದಾ||

ಈ ರೀತಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಸರ್ಪಸತ್ರದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು.

01047013a ಇದಂ ಚಾಸೀತ್ತತ್ರ ಪೂರ್ವಂ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01047013c ನಿಮಿತ್ತಂ ಮಹದುತ್ಪನ್ನಂ ಯಜ್ಞವಿಘ್ನಕರಂ ತದಾ||

ಆದರೆ ಸರ್ಪಸತ್ರವು ನಡೆಯುವುದರ ಮೊದಲೇ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ಶಕುನವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

01047014a ಯಜ್ಞಸ್ಯಾಯತನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಿಯಮಾಣೇ ವಚೋಽಬ್ರವೀತ್|

01047014c ಸ್ಥಪತಿರ್ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನೋ ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದಃ||

01047015a ಇತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಸೂತ್ರಧಾರಃ ಸೂತಃ ಪೌರಾಣಿಕಸ್ತದಾ|

01047015c ಯಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ಚ ಕಾಲೇ ಚ ಮಾಪನೇಯಂ ಪ್ರವರ್ತಿತಾ|

01047015e ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ನಾಯಂ ಸಂಸ್ಥಾಸ್ಯತೇ ಕ್ರತುಃ||

ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯನ್ನು ಅಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಓರ್ವ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನ ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದ ಸೂತ್ರಧಾರ ಸೂತ ಪೌರಾಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ಕಾಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಳತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಪಸತ್ರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

01047016a ಏತಚ್ಛ್ವಾ ತು ರಾಜಾ ಸ ಪ್ರಾಗ್ಗೀಕ್ಷಾಕಾಲಮಬ್ರವೀತ್|

01047016c ಕ್ಷತ್ರಾರಂ ನೇಹ ಮೇ ಕಶ್ಚಿ ದಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರವಿಶೇದಿತಿ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ “ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೇ ಯಾರಿಗೂ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

01047017a ತತಃ ಕರ್ಮ ಪ್ರವವೃತೇ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ವಿಧಾನತಃ|

01047017c ಪರ್ಯಕ್ರಾಮಂಶ್ಚ ವಿಧಿವತ್ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ಕರ್ಮಣಿ ಯಾಜಕಾಃ||

01047018a ಪರಿಧಾಯ ಕೃಷ್ಣವಾಸಾಂಸಿ ಧೂಮಸಂರಕ್ತಲೋಚನಾಃ|

01047018c ಜುಹುವುರ್ಮಂತ್ರವಚ್ಚೈವ ಸಮಿದ್ಧಂ ಜಾತವೇದಸಂ||

ಅನಂತರ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸರ್ಪಸತ್ರದ ಕರ್ಮಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯಾಜಕನೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ಕರ್ಮಾಂಗಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹೊಗೆಯಿಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಅವರು ಮಂತ್ರೋಚ್ಛಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಮಿತನ್ನು ಜಾತವೇದಸನಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

01047019a ಕಂಪಯಂತಶ್ಚ ಸರ್ವೇಷಾಮುರಗಾಣಾಂ ಮನಾಂಸಿ ತೇ|

01047019c ಸರ್ಪಾನಾಜುಹುವುಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವಾನಗ್ನಿಮುಖೇ ತದಾ||

ಸರ್ಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಸರ್ಪ ಸರ್ಪಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತಂಕವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು.

01047020a ತತಃ ಸರ್ಪಾಃ ಸಮಾಪೇತುಃ ಪ್ರದೀಪ್ತೇ ಹವ್ಯವಾಹನೇ|

01047020c ವಿವೇಷ್ಯಮಾನಾಃ ಕೃಪಣಾ ಆಹ್ವಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಆರ್ತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸರ್ಪಗಳು ಒಂದೊಂದೇ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹವ್ಯವಾಹನನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

01047021a ವಿಸ್ಫುರಂತಃ ಶ್ವಸಂತಶ್ಚ ವೇಷ್ಯಯಂತಸ್ತಥಾ ಪರೇ|

01047021c ಪುಚ್ಛೈಃ ಶಿರೋಭಿಶ್ಚ ಭೃಶಂ ಚಿತ್ರಭಾನುಂ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ಭುಸಗುಟ್ಟುತ್ತಾ, ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ತಲೆಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಬಾಲಗಳಿಂದ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ತಲೆ ಮುಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಲ ಮುಂದಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಂದು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

01047022a ಶ್ವೇತಾಃ ಕೃಷ್ಣಾಶ್ಚ ನೀಲಾಶ್ಚ ಸ್ಥವಿರಾಃ ಶಿಶವಸ್ತಥಾ|

01047022c ರುವಂತೋ ಭೈರವಾನ್ನಾದಾನ್ವೇತುರ್ದೀಪ್ತೇ ವಿಭಾವಸೌ||

ಬಿಳಿದಾದ, ಕಪ್ಪಾದ, ನೀಲವರ್ಣದ, ಮುದಿಯಾದ, ಹರಯದ ಸರ್ಪಗಳು ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಭೈರವ ನಿನಾದಗೈಯುತ್ತಾ, ಭುಗಿಲೆನ್ನುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಂದು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

01047023a ಏವಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

01047023c ಅವಶಾನಿ ವಿನಷ್ಟಾನಿ ಪನ್ನಗಾನಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಈ ರೀತಿ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಸರ್ಪಗಳು

ನಿಶ್ಯಕ್ತಗೊಂಡು ವಿನಾಶಹೊಂದಿದವು.

01047024a ಇಂದುರಾ ಇವ ತತ್ರಾನ್ಯೇ ಹಸ್ತಿಹಸ್ತಾ ಇವಾಪರೇ|

01047024c ಮತ್ತಾ ಇವ ಚ ಮಾತಂಗಾ ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಕೆಲವು ಇಲಿಗಳಂತೆ ಸಣ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಆನೆಗಳಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಾಗಿದ್ದವು, ಮಾತಂಗಗಳಂತೆ ಉನ್ನತಗೊಂಡು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಮಹಾಕಾಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

01047025a ಉಚ್ಚಾವಚಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ನಾನಾವರ್ಣಾ ವಿಷೋಲ್ಬಣಾಃ|

01047025c ಘೋರಾಶ್ಚ ಪರಿಘಪ್ರಖ್ಯಾ ದಂದಶೂಕಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01047025e ಪ್ರಪೇತುರಗ್ನಾವುರಗಾ ಮಾತ್ಯವಾಗ್ಗಂಡಪೀಡಿತಾಃ||

ತಾಯಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ನಾನಾ ಬಣ್ಣದ, ಕಡುವಿಷಗಳ ಘೋರ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪರಿಘಗಳಂತಿರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಸರ್ಪಗಳು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಸರ್ಪಸತ್ತೋಪಕ್ರಮೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಸರ್ಪಸತ್ತೋಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೆಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೮

ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಮುಖರ ಹೆಸರುಗಳು (೧-೧೦). ತಕ್ಷಕನು

ಇಂದ್ರನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದು (೧೧-೨೦). ವಾಸುಕಿಯು
ಆಸ್ತಿಕನನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ತಂಗಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೨೦-೨೫).

01048001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01048001a ಸರ್ಪ ಸತ್ರೇ ತದಾ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01048001c ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಕೇ ತ್ವಾಸನೃತ್ವಿಜಃ ಪರಮರ್ಷಯಃ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೀಮಂತ ಪಾಂಡವೇಯ ರಾಜ
ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಪರಮ ಋಷಿಗಳು
ಮತ್ತು ಋತ್ವಿಜರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು?

01048002a ಕೇ ಸದಸ್ಯಾ ಬಭೂವುಶ್ಚ ಸರ್ಪ ಸತ್ರೇ ಸುದಾರುಣೇ|

01048002c ವಿಷಾದಜನನೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ಪನ್ನಗಾನಾಂ ಮಹಾಭಯೇ||

ಪನ್ನಗಗಳಿಗೆ ಮಹಾಭಯ ವಿಷಾದಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ದಾರುಣ ಸರ್ಪ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು
ಯಾರಿದ್ದರು?

01048003a ಸರ್ವಂ ವಿಸ್ತರತಸ್ತಾತ ಭವಾಶಂಸಿತುಮರ್ಹ ತಿ|

01048003c ಸರ್ಪ ಸತ್ರವಿಧಾನಜ್ಞಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಸ್ತೇ ಹಿ ಸೂತಜ||

ಸೂತಜ! ತಾತ! ಸರ್ಪ ಸತ್ರದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾರ್ಯಾರು
ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲೋಸುಗ ಸರ್ವವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ
ವಿವರಿಸು.”

01048004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01048004a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾಮಾನೀಹ ಮನೀಷಿಣಾಂ|

01048004c ಯೇ ಋತ್ವಿಜಃ ಸದಸ್ಯಾಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಸನ್ಘಪತೇಸ್ತದಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ನೃಪತಿಗೆ ಋತ್ವಿಜರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01048005a ತತ್ರ ಹೋತಾ ಬಭೂವಾಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚಂಡಭಾರ್ಗವಃ|

01048005c ಚ್ಯವನಸ್ಯಾನ್ವಯೇ ಜಾತಃ ಖ್ಯಾತೋ ವೇದವಿದಾಂ ವರಃ||

ಚ್ಯವನನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಖ್ಯಾತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಚಂಡಭಾರ್ಗವನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋತನಾಗಿದ್ದನು.

01048006a ಉದ್ಗಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೃದ್ಧೋ ವಿದ್ವಾನ್ಕೃತ್ಸಾರ್ಯಜ್ಯಮಿನಿ|

01048006c ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭವಚ್ಛಾರ್ಜರವೋ ಅಧ್ವರ್ಯುರ್ಬೋಧಪಿಂಗಲಃ||

ವೃದ್ಧನೂ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೌತ್ಸನು ಉದ್ಗಾತ, ಜ್ಯಮಿನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ಹಾಗೂ ಶಾರ್ಜರವ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಲರು ಅಧ್ವರ್ಯುರಾಗಿದ್ದರು.

01048007a ಸದಸ್ಯಶ್ಚಾ ಭವದ್ವಾಸಃ ಪುತ್ರಶಿಷ್ಯಸಹಾಯವಾನ್|

01048007c ಉದ್ದಾಲಕಃ ಶಮಥಕಃ¹⁴⁹ ಶ್ವೇತಕೇತುಶ್ಚ ಪಂಚಮಃ¹⁵⁰||

149 ಪ್ರಮಥಕಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

150 ಪಿಂಗಲಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01048008a ಅಸಿತೋ ದೇವಲಶ್ಚೈವ ನಾರದಃ ಪರ್ವತಸ್ತಥಾ|

01048008c ಆತ್ರೇಯಃ ಕುಂಡಜಟರೋ ದ್ವಿಜಃ ಕುಟಿಘಟಸ್ತಥಾ¹⁵¹||

01048009a ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಶ್ರುತಶ್ರವಾ ವೃದ್ಧಸ್ತಪಹ್ನಾ ಧ್ಯಾಯಶೀಲವಾನ್|

01048009c ಕಹೋಢೋ¹⁵² ದೇವಶರ್ಮಾ ಚ ಮೌದ್ಗಲ್ಯಃ ಶಮಸೌಭರಃ¹⁵³||

01048010a ಏತೇ ಚಾನೈ ಚ ಬಹವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

01048010c ಸದಸ್ಯಾ ಅಭವಂಸ್ತತ್ರ ಸತ್ರೇ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಹ||

ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ವ್ಯಾಸ, ಉದ್ದಾಲಕ, ಶಮಟಕ, ಶ್ವೇತಕೇತು, ಪಂಚಮ, ಅಸಿತ, ದೇವಲ, ನಾರದ, ಪರ್ವತ, ಆತ್ರೇಯ, ಕುಂಡ, ಜಟರ, ದ್ವಿಜ ಕುಟಿಘಟ, ವಾತ್ಸ್ಯ, ವೃದ್ಧ ತಪಸ್ವಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲ ಶ್ರುತಶ್ರವ, ಕಹೋಢ, ದೇವಶರ್ಮ, ಮೌದ್ಗಲ್ಯ, ಶಮಸೌಭರ, ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಾರಿಕ್ಷಿತನ ಆ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

01048011a ಜುಹ್ವತ್ಸ್ವಲ್ಪತ್ವಿಕ್ಷ್ವಥ ತದಾ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ಮಹಾಕ್ರತೌ|

01048011c ಅಹಯಃ ಪ್ರಾಪತಂಸ್ತತ್ರ ಘೋರಾಃ ಪ್ರಾಣಿಭಯಾವಹಾಃ||

ಋತ್ವಿಜರು ಆ ಮಹಾಕ್ರತು ಸರ್ಪ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಭಯಕಾರಕ ಘೋರ ಸರ್ಪಗಳು

¹⁵¹ ಕಾಲಘಟಸ್ತಥಾ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁵² ಕೋಹಲೋ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁵³ ಸಮಸೌರಭಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

01048012a ವಸಾಮೇದೋವಹಾಃ ಕುಲ್ಯಾ ನಾಗಾನಾಂ ಸಂಪ್ರವರ್ತಿತಾಃ|

01048012c ವವೌ ಗಂಧಶ್ಚ ತುಮುಲೋ ದಹ್ಯತಾಮನಿಶಂ ತದಾ||

ನಾಗಗಳ ಕೊಬ್ಬು-ಮಾಂಸಗಳ ಹೊಳೆಯೇ ಹರಿದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವುಗಳ ದುರ್ಗಂಧವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಹರಡಿ ತಡೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

01048013a ಪತತಾಂ ಚೈವ ನಾಗಾನಾಂ ಧಿಷ್ಟಿತಾನಾಂ ತಥಾಂಬರೇ|

01048013c ಅಶ್ರುಯತಾನಿಶಂ ಶಬ್ದಃ ಪಚ್ಯತಾಂ ಚಾಗ್ನಿನಾ ಭೃಶಂ||

ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾಗಗಳ ಆಕ್ರೋಶವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01048014a ತಕ್ಷಕಸ್ತು ಸ ನಾಗೇಂದ್ರಃ ಪುರಂದರನಿವೇಶನಂ|

01048014c ಗತಃ ಶ್ರುತ್ವೈವ ರಾಜಾನಂ ದೀಕ್ಷಿತಂ ಜನಮೇಜಯಂ||

ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನು ಪುರಂದರನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

01048015a ತತಃ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಮಾಖ್ಯಾಯ ಭುಜಗೋತ್ತಮಃ|

01048015c ಅಗಚ್ಛಚ್ಛರಣಂ ಭೀತ ಆಗಸ್ಯ ತ್ವಾ ಪುರಂದರಂ||

ಭೀತ ಭುಜಗೋತ್ತಮನು ಪುರಂದರನಿಗೆ ಶರಣುಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದನು.

01048016a ತಮಿಂದ್ರಃ ಪ್ರಾಹ ಸುಪ್ರೀತೋ ನ ತವಾಸ್ತೀಹ ತಕ್ಷಕ|

01048016c ಭಯಂ ನಾಗೇಂದ್ರ ತಸ್ಮಾದ್ವೈ ಸರ್ಪಸತ್ರಾತ್ಕಥಂ ಚನ||

ಸುಪ್ರೀತ ಇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕ! ಇಲ್ಲಿ ನೀನು ಸರ್ಪಸತ್ರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯಪಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

01048017a ಪ್ರಸಾದಿತೋ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ತವಾರ್ಥಾಯ ಪಿತಾಮಹಃ|

01048017c ತಸ್ಮಾತ್ತವ ಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ವ್ಯೇತು ತೇ ಮಾನಸೋ ಜ್ವರಃ||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಕಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಜ್ವರವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು.”

01048018a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತಸ್ತೇನ ತತಃ ಸ ಭುಜಗೋತ್ತಮಃ|

01048018c ಉವಾಸ ಭವನೇ ತತ್ರ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಮುದಿತಃ ಸುಖೀ||

ಅವನಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಭುಜಗೋತ್ತಮನು ಶಕ್ರನ ಭವನದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖ-ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾಸಿಸಿದನು.

01048019a ಅಜಸ್ರಂ ನಿಪತತ್ಸ್ವಗ್ನೌ ನಾಗೇಷು ಭೃಶದುಃಖಿತಃ|

01048019c ಅಲ್ಪಶೇಷಪರೀವಾರೋ ವಾಸುಕಿಃ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ||

01048020a ಕಶ್ಮಲಂ ಚಾವಿಶದ್ಭೋರಂ ವಾಸುಕಿಂ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರಂ|

01048020c ಸ ಘೂರ್ಣಮಾನಹೃದಯೋ ಭಗಿನೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆದರೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ನಾಗಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು ವಾಸುಕಿಯು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖದಿಂದ ನೊಂದು ಪರಿತಪಿಸಿದನು. ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಘೋರ ಕಶ್ಮಲವು ಆವರಿಸಿತು. ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೃದಯದಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01048021a ದಹ್ಯಂತೇಽಂಗಾನಿ ಮೇ ಭದ್ರೇ ದಿಶೋ ನ ಪ್ರತಿಭಾಂತಿ ಚ|

01048021c ಸೀದಾಮೀವ ಚ ಸಮೋಹಾದ್ಭೂರ್ಣ ತೀವ ಚ ಮೇ ಮನಃ||

“ಭದ್ರೇ! ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಸುಡುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಂತಾಗಿದೆ. ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡಂತೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

01048022a ದೃಷ್ಟಿರ್ಭ್ರಮತಿ ಮೇಽತೀವ ಹೃದಯಂ ದೀರ್ಯ ತೀವ ಚ|

01048022c ಪತಿಷ್ಯಾಮ್ಯವಶೋಽದ್ಯಾಹಂ ತಸ್ಮಿನ್ನೀಪ್ತೇ ವಿಭಾವಸೌ||

ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ, ಹೃದಯವು ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ನಾನು ಆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವನಿದ್ದೇನೆ.

01048023a ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಯಜ್ಞೋಽಸೌ ವರ್ತತೇಽಸ್ಮಜ್ಜಿ ಘಾಂಸಯಾ|

01048023c ವ್ಯಕ್ತಂ ಮಯಾಪಿ ಗಂತವ್ಯಂ ಪಿತೃರಾಜನಿವೇಶನಂ||

ನಮ್ಮ ಕುಲದ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರಿಕ್ಷಿತನ ಯಜ್ಞವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಪಿತೃರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆನ್ನುವುದು

ಖಚಿತವಾಗಿದೆ.

01048024a ಅಯಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯದರ್ಥಮಸಿ ಮೇ ಸ್ವಸಃ|

01048024c ಜರತ್ಕಾರೋಃ ಪುರಾ ದತ್ತಾ ಸಾ ತ್ರಾಹ್ಯಸ್ಮಾನ್ಸಬಾಂಧವಾನ್||

ತಂಗಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆನೋ ಅದರ ಕಾಲ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

01048025a ಆಸ್ತಿಕಃ ಕಿಲ ಯಜ್ಞಂ ತಂ ವರ್ತಂತಂ ಭುಜಗೋತ್ತಮೇ|

01048025c ಪ್ರತಿಷೇತ್ಸ್ಯ ತಿ ಮಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ವಯಮಾಹ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಭುಜಗೋತ್ತಮೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹನು ಸ್ವಯಂ ನನಗೆ ಆಸ್ತಿಕನೊಬ್ಬನೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು.

01048026a ತದ್ವತ್ಸೇ ಬ್ರೂಹಿ ವತ್ಸಂ ಸ್ವಂ ಕುಮಾರಂ ವೃದ್ಧಸಮ್ಮತಂ|

01048026c ಮಮಾದ್ಯ ತ್ವಂ ಸಭೃತ್ಯಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ವೇದವಿತ್ತಮಂ||

ಆದುದರಿಂದ ತಂಗಿ! ವೃದ್ಧರಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ವೇದವಿತ್ತಮ ಮಗನಿಗೆ ಅವನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಇಂದು ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲು ಹೇಳು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ

ವಾಸುಕಿವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸುಕಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೯

ಜರತ್ಕಾರು-ಆಸ್ತಿಕರ ಸಂವಾದ (೧-೧೫). ಆಸ್ತಿಕನು ಜನಮೇಜಯನ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಯಾಚಿಸುವುದು (೧೬-೨೫).

01049001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01049001a ತತ ಆಹೂಯ ಪುತ್ರಂ ಸ್ವಂ ಜರತ್ಕಾರುರ್ಭುಜಂಗಮಾ|

01049001c ವಾಸುಕೇರ್ನಾ ಗರಾಜಸ್ಯ ವಚನಾದಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಭುಜಂಗಮೇ ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ನಾಗರಾಜ ವಾಸುಕಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು.

01049002a ಅಹಂ ತವ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದತ್ತಾ ನಿಮಿತ್ತತಃ|

01049002c ಕಾಲಃ ಸ ಚಾಯಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಯಥಾತಥಂ||

“ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.”

01049003 ಆಸ್ತಿಕ ಉವಾಚ|

01049003a ಕೆಂನಿಮಿತ್ತಂ ಮಮ ಪಿತುರ್ದತ್ತಾ ತ್ವಂ ಮಾತುಲೇನ ಮೇ|

01049003c ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ವ ತತ್ತ್ವೇನ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿತತ್ತಥಾ||

ಆಸ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು? ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹೇಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01049004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01049004a ತತ ಆಚಷ್ಟ್ವ ಸಾ ತಸ್ಮೈ ಬಾಂಧವಾನಾಂ ಹಿತೈಷಿಣೀ|

01049004c ಭಗಿನೀ ನಾಗರಾಜಸ್ಯ ಜರತ್ಕಾರುರವಿಕ್ಲವಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಾಂಧವಹಿತೈಷಿಣಿ ನಾಗರಾಜನ ತಂಗಿ ಜರತ್ಕಾರುವು ಅವರಿಗಿದ್ದ ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01049005a ಭುಜಗಾನಾಮಶೇಷಾಣಾಂ ಮಾತಾ ಕದ್ರೂರಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ|

01049005c ತಯಾ ಶಪ್ತಾ ರುಷಿತಯಾ ಸುತಾ ಯಸ್ಮಾನ್ನಿಬೋಧ ತತ್||

“ಮಗನೇ! ಎಲ್ಲಾ ನಾಗಗಳ ತಾಯಿ ಕದ್ರುವೆಂದು ಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ರೋಷಗೊಂಡು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳು.

01049006a ಉಚ್ಛೈಃಶ್ರುವಾಃ ಸೋಽಶ್ವರಾಜೋ ಯನ್ನಿಥ್ಯಾ ನ ಕೃತೋ ಮಮ|

01049006c ವಿನತಾನಿಮಿತ್ತಂ ಪಣಿತೇ ದಾಸಭಾವಾಯ ಪುತ್ರಕಾಃ||

01049007a ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ವೋ ಯಜ್ಞೇ ಧಕ್ಷ್ಯತ್ಯನಿಲಸಾರಥಿಃ|

01049007c ತತ್ರ ಪಂಚತ್ವಮಾಪನ್ನಾಃ ಪ್ರೇತಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಥ||

“ಮಕ್ಕಳೇ! ನಾನು ವಿನತಳೊಂದಿಗೆ ದಾಸತ್ವದ ಪಣತೊಟ್ಟಾಗ ನೀವು
ಅಶ್ವರಾಜ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವನ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ಜನಮೇಜಯನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅನಿಲಸಾರಧಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ನೀವು ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ
ಪ್ರೇತಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವಿರಿ.”

01049008a ತಾಂ ಚ ಶಪ್ತವತೀಮೇವಂ ಸಾಕ್ಷಾಲ್ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

01049008c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರೋವಾಚಾನುಮುಮೋದ ಚ||

ಹೀಗೆ ಅವಳು ಶಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲೋಕಪಿತಾಮಹನೂ
“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಆ ವಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದನು.

01049009a ವಾಸುಕಿಶ್ಚಾಪಿ ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಪಿತಾಮಹವಚಸ್ತದಾ|

01049009c ಅಮೃತೇ ಮಥಿತೇ ತಾತ ದೇವಾನ್ ಶರಣಮೀಯಿವಾನ್||

ಇದನ್ನು ಮತ್ತು ಪಿತಾಮಹನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಾಸುಕಿಯು
ಅಮೃತ ಮಂಥನದ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋದನು.

01049010a ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಶ್ಚ ಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಮೃತಮನುತ್ತಮಂ|

01049010c ಭ್ರಾತರಂ ಮೇ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಮುಪಾಗಮನ್||

ಆಗ ಅನುತ್ತಮ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆದ ಸರ್ವ ಸುರರೂ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು
ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದರು.

01049011a ತೇ ತಂ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸುರ್ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಿತಾಮಹಂ|

01049011c ರಾಜ್ಞಾ ವಾಸುಕಿನಾ ಸಾರ್ಥಂ ಸ ಶಾಪೋ ನ ಭವೇದಿತಿ||

ಅವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು: “ಈ ಶಾಪವು ರಾಜ ವಾಸುಕಿಗೆ ತಗುಲದೇ ಇರಲಿ !

01049012a ವಾಸುಕಿನಾರ್ಗರಾಜೋಽಯಂ ದುಃಖಿತೋ ಜ್ಞಾತಿಕಾರಣಾತ್|

01049012c ಅಭಿಶಾಪಃ ಸ ಮಾತ್ರಾಸ್ಯ ಭಗವನ್ನ ಭವೇದಿತಿ||

ನಾಗರಾಜ ಈ ವಾಸುಕಿಯು ತನ್ನ ಜಾತಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭಗವನ್ ! ಹೇಗೆ ಆ ತಾಯಿಯ ಶಾಪವು ತಗಲದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು?”

01049013 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01049013a ಜರತ್ಕಾರುರ್ಜರತ್ಕಾರುಂ ಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯತಿ|

01049013c ತತ್ರ ಜಾತೋ ದ್ವಿಜಃ ಶಾಪಾದ್ಭುಜಗಾನ್ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಜರತ್ಕಾರುವು ಜರತ್ಕಾರುವೆನ್ನುವವಳನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದ್ವಿಜನು ನಾಗಗಳನ್ನು ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವನು.”

01049014 ಜರತ್ಕಾರುರುವಾಚ|

01049014a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ವಾಸುಕಿಃ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರಃ|

01049014c ಪ್ರಾದಾನ್ಮಾಮಮರಪ್ರಖ್ಯ ತವ ಪಿತೇ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

01049014e ಪ್ರಾಗೇವಾನಾಗತೇ ಕಾಲೇ ತತ್ರ ತ್ವಂ ಮಯ್ಯಜಾಯಥಾಃ||

ಜರತ್ಕಾರುವು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ
ವಾಸುಕಿಯು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು
ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದೆ.

01049015a ಅಯಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭಯಾನ್ನಸ್ತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ|

01049015c ಭ್ರಾತರಂ ಚೈವ ಮೇ ತಸ್ಮಾತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ ಪಾವಕಾತ್||

ಈಗ ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು !
ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಪಾವಕನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು !

01049016a ಅಮೋಘಂ ನಃ ಕೃತಂ ತತ್ತ್ಯಾ ದ್ಯದಹಂ ತವ ಧೀಮತೇ|

01049016c ಪಿತ್ರೇ ದತ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಕಥಂ ವಾ ಪುತ್ರ ಮನ್ಯಸೇ||

ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ.
ಅಥವಾ ಮಗು ! ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?”

01049017 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01049017a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸೋಽಸ್ತಿಕೋ ಮಾತರಂ ತದಾ|

01049017c ಅಬ್ರವೀದ್ಧುಃಖಿಸಂತಪ್ತಂ ವಾಸುಕಿಂ ಜೀವಯನ್ನಿವ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆಸ್ತಿಕನು “ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗಲಿ !” ಎಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ, ದುಃಖಿಸಂತಪ್ತ ವಾಸುಕಿಗೆ
ಪುನರ್ಜೀವವನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01049018a ಅಹಂ ತ್ವಾಂ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಸುಕೇ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ|

01049018c ತಸ್ಮಾ ಚ್ಛಾಪಾನ್ಮಹಾಸತ್ತ್ವ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

“ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ವಾಸುಕಿ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಶಾಪದಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01049019a ಭವ ಸ್ವಸ್ಥಮನಾ ನಾಗ ನ ಹಿ ತೇ ವಿದ್ಯತೇ ಭಯಂ|

01049019c ಪ್ರಯತಿಷ್ಯೇ ತಥಾ ಸೌಮ್ಯ ಯಥಾ ಶ್ರೇಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01049019e ನ ಮೇ ವಾಗನ್ಯತಂ ಪ್ರಾಹಸ್ವೈರೇಷ್ಟಪಿ ಕುತೋಽನ್ಯಥಾ||

ನಾಗ! ಸ್ವಸ್ಥಮನಸ್ಕನಾಗಿರು. ನಿನಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸೌಮ್ಯ!
ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಎಂದೂ
ನನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು.

01049020a ತಂ ವೈ ನೃಪವರಂ ಗತ್ವಾ ದೀಕ್ಷಿತಂ ಜನಮೇಜಯಂ|

01049020c ವಾಗ್ಭಿರ್ಮಂಗಲಯುಕ್ತಾಭಿಸ್ತೋಷಯಿಷ್ಯೇಽದ್ಯ ಮಾತುಲ|

01049020e ಯಥಾ ಸ ಯಜ್ಞೋ ನೃಪತೇರ್ನಿರ್ವರ್ತಿಷ್ಯತಿ ಸತ್ತಮ||

ಸತ್ತಮ! ಮಾವ! ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ನೃಪವರ ಜನಮೇಜಯನಲ್ಲಿ
ಹೋಗಿ ಮಂಗಲಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ
ನೃಪತಿಯ ಯಜ್ಞವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

01049021a ಸ ಸಂಭಾವಯ ನಾಗೇಂದ್ರ ಮಯಿ ಸರ್ವಂ ಮಹಾಮತೇ|

01049021c ನ ತೇ ಮಯಿ ಮನೋ ಜಾತು ಮಿಥ್ಯಾ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಮಹಾಮತಿ ನಾಗೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಡು

ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನಿಟ್ಟ ವಿಶ್ವಾಸವು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

01049022 ವಾಸುಕಿರುವಾಚ|

01049022a ಆಸ್ತಿಕ ಪರಿಘೂರ್ಣಾಮಿ ಹೃದಯಂ ಮೇ ವಿದೀರ್ಯತೇ|

01049022c ದಿಶಶ್ಚ ನ ಪ್ರಜಾನಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡನಿಪೀಡಿತಃ||

ವಾಸುಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಆಸ್ತಿಕ! ಈ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡ ಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಒಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಂತಾಗಿದೆ.”

01049023 ಆಸ್ತಿಕ ಉವಾಚ|

01049023a ನ ಸಂತಾಪಸ್ವ ಯಾ ಕಾರ್ಯಃ ಕಥಂ ಚಿತ್ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ|

01049023c ದೀಪ್ತಾದಗ್ನೇಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ನಾಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಭಯಂ||

ಆಸ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ! ನೀನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಭಯ ಪಡಬೇಡ. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನಿನಗುಂಟಾಗಿರುವ ಈ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

01049024a ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಂ ಮಹಾಘೋರಂ ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಮತೇಜಸಂ|

01049024c ನಾಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾತ್ರ ತ್ವಂ ಭಯಂ ಕಾರ್ಷೀಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾಘೋರ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯಪಡಬೇಡ.”

01049025 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01049025a ತತಃ ಸ ವಾಸುಕೇಘೋರಮಪನೀಯ ಮನೋಜ್ವರಂ|

01049025c ಆಧಾಯ ಚಾತ್ಮನೋಽನ್ಗೇಷು ಜಗಾಮ ತ್ವರಿತೋ ಭೃಶಂ||

01049026a ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಂ ಗುಣೈಃ|

01049026c ಮೋಕ್ಷಾಯ ಭುಜಗೇಂದ್ರಾಣಾಮಾಸ್ತಿಕೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ, ವಾಸುಕಿಯ ಘೋರ

ಮನೋಜ್ವರವನ್ನು ಕಿತ್ತು ತನ್ನ ಭುಜದಮೇಲೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಆಸ್ತಿಕನು ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಭುಜಗೇಂದ್ರರ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಸರ್ವಗುಣ ಸಮುದಿತ ಆ ಜನಮೇಜಯನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

01049027a ಸ ಗತ್ವಾಪಶ್ಯದಾಸ್ತಿಕೋ ಯಜ್ಞಾಯತನಮುತ್ತಮಂ|

01049027c ವೃತಂ ಸದಸ್ಯೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಸೂರ್ಯವಹ್ನಿಸಮಪ್ರಭೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆಸ್ತಿಕನು ಅನೇಕ ಸೂರ್ಯವಹ್ನಿಸಮಪ್ರಭ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡ ಉತ್ತಮ ಯಜ್ಞಾಯತವನ್ನು ಕಂಡನು.

01049028a ಸ ತತ್ರ ವಾರಿತೋ ದ್ವಾಃಸ್ಥೈಃ ಪ್ರವಿಶನ್ನಿ ಜಸತ್ತಮಃ|

01049028c ಅಭಿತುಷ್ಪಾವ ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಪ್ರವೇಶಾರ್ಥಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ||

ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರಲು ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಅವನನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರವೇಶಾರ್ಥಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು

ಉಚ್ಛ್ರದ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸತೊಡಗಿದನು¹⁵⁴.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ
ಆಸ್ತಿಕಾಗಮನೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಾಗಮನದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೦

ಆಸ್ತಿಕನು ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಯಾಗವನ್ನು ಹೊಗಳಿದುದು (೧-
೧೫).

01050001 ಆಸ್ತಿಕ ಉವಾಚ|

01050001a ಸೋಮಸ್ಯ ಯಜ್ಞೋ ವರುಣಸ್ಯ ಯಜ್ಞಃ

ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ಯಜ್ಞ ಆಸೀತ್ಪ್ರಯಾಗೇ|

01050001c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ

154 ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಸ ಪ್ರಾಪ್ಯ
ಯಜ್ಞಾಯತನಂ ವರಿಷ್ಠಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠಃ| ತುಷ್ಪಾವ
ರಾಜಾನಮನಂತಕೀರ್ತಿಮೃತ್ವಿಕ್ಸದಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ತಥೈವ ಚಾಗ್ನಿಮ್|| ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ರೀತಿ
ಆ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಜ್ಞಮಂಡಲದ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಪುಣ್ಯಕೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಸ್ತಿಕನು
ಅಕ್ಷಯ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತ ಯಜಮಾನ ರಾಜಾ ಜನಮೇಜಯ, ಋತ್ವಿಜರು,
ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಅಗ್ನಿದೇವನ ಸ್ತವನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು.

ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

ಆಸ್ತೀಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಸೋಮನ ಯಜ್ಞ, ವರುಣನ ಯಜ್ಞ, ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ನಡೆಸಿದ ಯಜ್ಞಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ !

01050002a ಶಕ್ರಸ್ಯ ಯಜ್ಞಃ ಶತಸಂಖ್ಯ ಉಕ್ತಃ

ತಥಾಪರಸ್ತುಲ್ಯಸಂಖ್ಯಃ¹⁵⁵ ಶತಂ ವೈ|

01050002c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ

ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ಶಕ್ರನ ಯಜ್ಞಗಳು ನೂರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇತರರ ಯಜ್ಞಸಂಖ್ಯೆಯೂ ನೂರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಆ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !

01050003a ಯಮಸ್ಯ ಯಜ್ಞೋ ಹರಿಮೇಧಸಶ್ಚ

ಯಥಾ ಯಜ್ಞೋ ರಂತಿದೇವಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

01050003c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ

ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

¹⁵⁵ ತಥಾ ಪುರೋಸ್ತುಲ್ಯಸಂಖ್ಯಂ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಯಮನ ಯಜ್ಞ,
ಹರಿಮೇಧನ ಯಜ್ಞ, ಮತ್ತು ರಾಜಾ ರಂತಿದೇವನ ಯಜ್ಞಗಳಂತಿದೆ.
ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ !

01050004a ಗಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಃ ಶಶಬಿಂದೋಶ್ಚ ರಾಜ್ಞೋ
ಯಜ್ಞಸ್ತಥಾ ವೈಶ್ರವಣಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

01050004c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ
ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಗಯನ ಯಜ್ಞ, ರಾಜಾ
ಶಶಬಿಂದುವಿನ ಯಜ್ಞ, ರಾಜಾ ವೈಶ್ರವಣನ ಯಜ್ಞಗಳಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ
ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ !

01050005a ನೃಗಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ವ ಜಮೀಡಸ್ಯ ಚಾಸೀದ್
ಯಥಾ ಯಜ್ಞೋ ದಾಶರಥೇಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಃ|

01050005c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ
ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ನೃಗನ ಯಜ್ಞ,
ಅಜಮೀಡನ ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ರಾಜಾ ದಾಶರಥಿಯ ಯಜ್ಞಗಳಂತಿದೆ.
ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ !

01050006a ಯಜ್ಞಃ ಶ್ರುತೋ ನೋ ದಿವಿ ದೇವಸೂನೋರ್¹⁵⁶

ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಸ್ಯಾಜಮೀಡಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

01050006c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ

ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೆ
ದೇವತೆಗಳೂ ಕೇಳಿದ್ದ ಅಜಮೀಡನ ವಂಶಜ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ಯಜ್ಞದಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !

01050007a ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಯಜ್ಞಃ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಃ ಸುತಸ್ಯ

ಸ್ವಯಂ ಚ ಕರ್ಮ ಪ್ರಚಕಾರ ಯತ್ರ|

01050007c ತಥಾ ಯಜ್ಞೋಽಯಂ ತವ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ

ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಸ್ತಿ ನೋಽಸ್ತು ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ||

ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ಕರ್ಮ ಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸತ್ಯವತೀಸುತ ಕೃಷ್ಣನ ಯಜ್ಞದಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ
ಪ್ರಿಯಜನರಿಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !

01050008a ಇಮೇ ಹಿ ತೇ ಸೂರ್ಯಹುತಾಶವರ್ಚಸಃ

ಸಮಾಸತೇ ವೃತ್ರಹಣಃ ಕ್ರತುಂ ಯಥಾ|

01050008c ನೈಷಾಂ ಜ್ಞಾನಂ ವಿದ್ಯತೇ ಜ್ಞಾತುಮದ್ಯ

ದತ್ತಂ ಯೇಭ್ಯೋ ನ ಪ್ರಣಶ್ಯೇತ್ಕಥಂ ಚಿತ್||

¹⁵⁶ ದೇವಸ್ಯ ಸೂನೋರ್ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಋತ್ವಿಜರು ಸೂರ್ಯಗ್ನಿ ವರ್ಚಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಅವರು ವೃತ್ರಹರ ಇಂದ್ರನ ಕ್ರತುವಿನಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದ ಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಏನೂ ಎಂದೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01050009a ಋತ್ವಿಕ್ಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇಷು ಚೈವ
ದ್ವೈಪಾಯನೇನೇತಿ ವಿನಿಶ್ಚಿತಂ ಮೇ|

01050009c ಏತಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಾ ಹಿ ಕ್ಷಿತಿಂ ಚರಂತಿ

ಸರ್ವ ತ್ವಿಜಃ ಕರ್ಮಸು ಸ್ವೇಷು ದಕ್ಷಾಃ||

ದ್ವೈಪಾಯನನ ಸಮಾನ ಋತ್ವಿಜನು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ. ಸ್ವಕರ್ಮ ದಕ್ಷರಾದ ಅವನ ಋತ್ವಿಜ ಶಿಷ್ಯರು ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಲು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

01050010a ವಿಭಾವಸುಶ್ಚಿತ್ರಭಾನುರ್ಮಹಾತ್ಮಾ

ಹಿರಣ್ಯರೇತಾ ವಿಶ್ವಭುಕ್ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮಾ|

01050010c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತ ಶಿಖಃ ಪ್ರದೀಪ್ತೋ

ಹವ್ಯಂ ತವೇದಂ ಹುತಭುಗ್ವಷ್ಟಿ ದೇವಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ವಿಭಾವಸು ಚಿತ್ರಭಾನು ಹಿರಣ್ಯರೇತ, ವಿಶ್ವಭುಕ್, ಮತ್ತು ಯಾರ ದಾರಿ ಕಪ್ಪಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೀಪ್ತಮಾನ ಅಗ್ನಿ ದೇವನು ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತ ಶಿಖೆಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಂಡು ನಿನ್ನ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು ಕಾತರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01050011a ನೇಹ ತ್ವದನ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಜೀವಲೋಕೇ

ಸಮೋ ನೃಪಃ ಪಾಲಯಿತಾ ಪ್ರಜಾನಾಂ|

01050011c ಧೃತ್ಯಾ ಚ ತೇ ಪ್ರೀತಮನಾಃ ಸದಾಹಂ

ತ್ವಂ ವಾ ರಾಜಾ¹⁵⁷ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯಮೋ ವಾ||

ಈ ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ನಿನ್ನ ಸಮನಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನೃಪನಿಲ್ಲ. ರಾಜ ! ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಧರ್ಮರಾಜ ಅಥವಾ ಯಮನಂತೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯು.

01050012a ಶಕ್ರಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಜ್ರಪಾಣಿಯಥೇಹ

ತ್ರಾತಾ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವಂ ತಥೇಹ ಪ್ರಜಾನಾಂ|

01050012c ಮತಸ್ತ್ವಂ ನಃ ಪುರುಷೇಂದ್ರೇಹ ಲೋಕೇ

ನ ಚ ತ್ವದನ್ಯೋ ಗೃಹಪತಿರಸ್ತಿ ಯಜ್ಞೇ¹⁵⁸||

ನೀನು ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಜ್ರಪಾಣಿ ಶಕ್ರನಂತಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನಂತಹ ಪುರುಷೇಂದ್ರನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನಂತಹ ಯಜ್ಞ ಗೃಹಪತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ.

01050013a ಖಿಟ್ಟಾಂಗನಾಭಾಗದಿಲೀಪಕಲ್ಪೋ

¹⁵⁷ ವರುಣೋ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁵⁸ ಭೂಪತಿರಸ್ತಿ ಜಜ್ಞೇ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಯಯಾತಿಮಾಂಧಾತ್ಯಸಮಪ್ರಭಾವಃ

01050013c ಆದಿತ್ಯತೇಜಃಪ್ರತಿಮಾನತೇಜಾ

ಭೀಷ್ಮೋ ಯಥಾ ಭ್ರಾಜಸಿ ಸುವ್ರತಸ್ತ್ವಂ||

ನೀನು ಖಿಟ್ಟಾಂಗ, ನಾಭಾಗ ಅಥವಾ ದಿಲೀಪನಂತಿರುವೆ. ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿ ಮತ್ತು ಮಾಂಧಾತರ ಸಮಾನನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು ಆದಿತ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾನ. ಸುವ್ರತ! ನೀನು ಭೀಷ್ಮನ ಹಾಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01050014a ವಾಲ್ಮೀಕಿವತ್ತೇ ನಿಭೃತಂ ಸುಧೈರ್ಯಂ

ವಸಿಷ್ಠವತ್ತೇ ನಿಯತಶ್ಚ ಕೋಪಃ|

01050014c ಪ್ರಭುತ್ವಮಿಂದ್ರೇಣ ಸಮಂ ಮತಂ ಮೇ

ದ್ಯುತಿಶ್ಚ ನಾರಾಯಣವದ್ವಿಭಾತಿ||

ನನ್ನ ಮತದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಸುಧೈರ್ಯವು ಅಡಕವಾಗಿರುವುದು. ವಸಿಷ್ಠನಂತೆ ನಿನ್ನ ಕೋಪವು ನಿಯತವಾದುದು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಇಂದ್ರನಂತಿದೆ ಮತ್ತು ದ್ಯುತಿಯು ನಾರಾಯಣನಂತಿದೆ.

01050015a ಯಮೋ ಯಥಾ ಧರ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಃ

ಕೃಷ್ಣೋ ಯಥಾ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನಃ|

01050015c ಶ್ರಿಯಾಂ ನಿವಾಸೋಽಸಿ ಯಥಾ ವಸೂನಾಂ

ನಿಧಾನಭೂತೋಽಸಿ ತಥಾ ಕ್ರತೂನಾಂ||

ಯಮನ ಹಾಗೆ ನೀನು ಧರ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಕೃಷ್ಣನ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ವಸುಗಳ
ನಿವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಂಪತ್ತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕ್ರತುಗಳ
ನಿಧಿಯಾಗಿರುವೆ.

01050016a ದಂಭೋದ್ಭವೇನಾಸಿ ಸಮೋ ಬಲೇನ

ರಾಮೋ ಯಥಾ ಶಸ್ತ್ರವಿದಸ್ತ್ರವಿಚ್ಛ|

01050016c ಔರ್ವ ತ್ರಿತಾಭ್ಯಾಮಸಿ ತುಲ್ಯತೇಜಾ

ದುಷ್ಟೇಕ್ಷಣೀಯೋಽಸಿ ಭಗೀರಥೋ ವಾ||

ಬಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ದಂಭೋದ್ಭವನ ಸಮನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ
ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಸಮನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಔರ್ವ ಮತ್ತು
ತ್ರಿತರ ಸಮಾನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಮತ್ತು ಭಗೀರಥನಂತೆ ನಿನ್ನ ಕಡೆ
ನೋಡಲೂ ಕಠಿನವಾಗುತ್ತದೆ.”

01050017 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01050017a ಏವಂ ಸ್ತುತಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಪ್ರಸನ್ನಾ

ರಾಜಾ ಸದಸ್ಯಾ ಋತ್ವಿಜೋ ಹವ್ಯವಾಹಃ|

01050017c ತೇಷಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಾವಿತಾನೀಂಗಿತಾನಿ

ಪ್ರೋವಾಚ ರಾಜಾ ಜನಮೇಜಯೋಽಥ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜ, ಸದಸ್ಯರು,
ಋತ್ವಿಜರು ಮತ್ತು ಹವ್ಯವಾಹನ ಸರ್ವರೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾದರು.
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರತೋರಿಸಿದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ರಾಜ

ಜನಮೇಜಯನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ
ಆಸ್ತಿಕಕೃತರಾಜಸ್ತವೇ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಕೃತರಾಜಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೧

ತಕ್ಷಕನು ಬರುವವರೆಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಬಾರದೆಂದು ಪುರೋಹಿತರು
ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೫). ಇಂದ್ರನಿಂದ ತಕ್ಷಕನು ಜಾರಿ ಬೀಳುವುದು
(೬-೧೦). ಆಸ್ತಿಕನು ವರವನು ವರವನ್ನು ಕೇಳುವುದು,
ಜನಮೇಜಯನು ಬೇರೆ ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೇಳುವುದು (೧೧-೨೫).

01051001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01051001a ಬಾಲೋ ವಾಕ್ಯಂ ಸ್ಥವಿರ ಇವ ಪ್ರಭಾಷತೇ

ನಾಯಂ ಬಾಲಃ ಸ್ಥವಿರೋಽಯಂ ಮತೋ ಮೇ|

01051001c ಇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ವರಮಸ್ಮೈ ಪ್ರದಾತುಂ

ತನ್ಮೈ ವಿಪ್ರಾ ವಿತರಧ್ವಂ ಸಮೇತಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು
ಹಿರಿಯವರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಮತದಲ್ಲಿ ಇವನು
ಬಾಲಕನಲ್ಲ. ಇವನೋರ್ವ ಸ್ಥಾವಿರ. ಇವನಿಗೆ ಒಂದು ವರವನ್ನು
ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಪ್ರರೇ! ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು

ನೀಡಿ.”

01051002 ಸದಸ್ಯಾ ಊಚುಃ|

01051002a ಬಾಲೋಽಪಿ ವಿಪ್ರೋ ಮಾನ್ಯ ಏವೇಹ ರಾಜ್ಞಾಂ

ಯಶ್ಚಾವಿದ್ವಾನ್ಯಶ್ಚಾವಿದ್ವಾನ್ಯಥಾವತ್|

01051002c ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾಂಸ್ತ್ವತ್ತ ಏಷೋಽರ್ಹತೇಽದ್ಯ

ಯಥಾ ಚ ನಸ್ತಕ್ಷಕ ಏತಿ ಶೀಘ್ರಂ||

ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು: “ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಪ್ರನು ರಾಜನ ಮಾನ್ಯತೆಗೆ ಅರ್ಹನು. ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು. ಅವನ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳೂ ಪೂರೈಸಲು ಅರ್ಹವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ತಕ್ಷಕನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ.””

01051003 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01051003a ವ್ಯಾಹರ್ತು ಕಾಮೇ ವರದೇ ನೃಪೇ ದ್ವಿಜಂ

ವರಂ ವೃಣೀಷ್ಟೇತಿ ತತೋಽಭ್ಯುವಾಚ|

01051003c ಹೋತಾ ವಾಕ್ಯಂ ನಾತಿಹೃಷ್ಟಾಂತರಾತ್ಮಾ

ಕರ್ಮಣ್ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತಕ್ಷಕೋ ನೈತಿ ತಾವತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸಿದ ರಾಜನು “ವರವನ್ನು ಕೇಳು” ಎಂದಾಗ ಹೋತನು ಅಸಂತೋಷದಿಂದ “ತಕ್ಷಕನು ಇನ್ನೂ ಯಜ್ಞಕುಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ” ಎಂದನು.

01051004 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01051004a ಯಥಾ ಚೇದಂ ಕರ್ಮ ಸಮಾಪ್ಯತೇ ಮೇ

ಯಥಾ ಚ ನಸ್ತಕ್ಷಕ ಏತಿ ಶೀಘ್ರಂ|

01051004c ತಥಾ ಭವಂತಃ ಪ್ರಯತಂತು ಸರ್ವೇ

ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸ ಹಿ ಮೇ ವಿದ್ವಿಷಾಣಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತಕ್ಷಕನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಈ ಕರ್ಮವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ನನ್ನ ಆ ಶತ್ರುವು ತಡಮಾಡದೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.”

01051005 ಋತ್ವಿಜ ಊಚುಃ|

01051005a ಯಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ನಃ ಪ್ರಾಹುರ್ಯಥಾ ಶಂಸತಿ ಪಾವಕಃ|

01051005c ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಭವನೇ ರಾಜಂಸ್ತಕ್ಷಕೋ ಭಯಪೀಡಿತಃ||

ಋತ್ವಿಜರು ಹೇಳಿದರು: “ಭಯಪೀಡಿತ ರಾಜ ತಕ್ಷಕನು ಇಂದ್ರನ ಭವನದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಪಾವಕನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

01051006 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01051006a ಯಥಾ ಸೂತೋ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಮಹಾತ್ಮಾ

ಪೌರಾಣಿಕೋ ವೇದಿತವಾನ್ಪುರಸ್ತಾತ್|

01051006c ಸ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರಾಹ ಪೃಷ್ಠಸ್ತದಾನೀಂ

ಯಥಾಹುರ್ವಿಪ್ರಾಸ್ತದ್ವದೇತನ್ಘದೇವ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪೌರಾಣಿಕ ಮಹಾತ್ಮ ಸೂತ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷನು
ಹೇಳಿದನು: “ದೇವ! ವಿಪ್ರನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ.

01051007a ಪುರಾಣಮಾಗಮ್ಯ ತತೋ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ
ದತ್ತಂ ತಸ್ಮೈ ವರಮಿಂದ್ರೇಣ ರಾಜನ್|

01051007c ವಸೇಹ ತ್ವಂ ಮತ್ಸಕಾಶೇ ಸುಗುಪ್ತೋ
ನ ಪಾವಕಸ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರದಹಿಷ್ಯತೀತಿ||

ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇನಾದುದರಿಂದ ರಾಜ! ನಾನು
ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದ್ರನು “ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಅಡಗಿ
ವಾಸಿಸು. ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ
ಒಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.”

01051008a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ದೀಕ್ಷಿತಸ್ತಪ್ಯಮಾನ
ಆಸ್ತೇ ಹೋತಾರಂ ಚೋದಯನ್ಕರ್ಮಕಾಲೇ|

01051008c ಹೋತಾ ಚ ಯತ್ತಃ ಸ ಜುಹಾವ ಮಂತ್ರೈರ್
ಅಥೋ ಇಂದ್ರಃ ಸ್ವಯಮೇವಾಜಗಾಮ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದೀಕ್ಷಿತನು ಉರಿದೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಹೋತಾರನನ್ನು ಆ
ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಚೋದಿಸಿದನು. ಹೋತಾರನು
ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ಸ್ವಯಂ ಇಂದ್ರನೇ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01051009a ವಿಮಾನಮಾರುಹ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವಃ

ಸರ್ವೈರ್ದೇವೈಃ ಪರಿಸಂಸ್ತುತಯಮಾನಃ|

01051009c ಬಲಾಹಕೈಶ್ಚಾಪ್ಯನುಗಮ್ಯಮಾನೋ

ವಿದ್ಯಾಧರೈರಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಶ್ಚ||

ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನನ್ನು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳೂ
ಸುತ್ತವರೆದಿದ್ದರು; ಮಹತ್ತರ ಮೋಡಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು;
ವಿದ್ಯಾಧರ-ಅಪ್ಸರ ಗಣಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿದ್ದವು.

01051010a ತಸ್ಯೋತ್ತರೀಯೇ ನಿಹಿತಃ ಸ ನಾಗೋ

ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಶರ್ಮ ನೈವಾಭ್ಯಗಚ್ಛತ್|

01051010c ತತೋ ರಾಜಾ ಮಂತ್ರವಿದೋಽಬ್ರವೀತ್ಪುನಃ

ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಕ್ಯಂ ತಕ್ಷಕಸ್ಯಾಂತಮಿಚ್ಛನ್||

ಅವನ ಉತ್ತರೀಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಹೋಗಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೇ
ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನ ನಾಗನು ಅಡಗಿದ್ದನು. ಆಗ ತಕ್ಷಕನ ಅಂತ್ಯವನ್ನು
ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನು ಪುನಃ ಮಂತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ ಈ ಕೋಪದ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01051011a ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಭವನೇ ವಿಪ್ರಾ ಯದಿ ನಾಗಃ ಸ ತಕ್ಷಕಃ|

01051011c ತಮಿಂದ್ರೇಣೈವ ಸಹಿತಂ ಪಾತಯಧ್ವಂ ವಿಭಾವಸೌ||

“ವಿಪ್ರರೇ! ನಾಗ ತಕ್ಷಕನು ಇಂದ್ರನ ಭವನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರನ ಸಮೇತ
ಅವನನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿರಿ.”

15901051012 ಋತ್ವಿಜ ಊಚುಃ|

01051012a ಅಯಮಾಯಾತಿ ವೈ ತೂರ್ಣಂ ತಕ್ಷಕಸ್ತೇ ವಶಂ ನೃಪ|

01051012c ಶ್ರುಯತೇಽಸ್ಯ ಮಹಾನ್ನಾದೋ ರುವತೋ ಭೈರವಂ ಭಯಾತ್||

ಋತ್ವಿಜರು ಹೇಳಿದರು: “ರಾಜ ! ತಕ್ಷಕನು ನಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಭಯದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಭೈರವ ಮಹಾನಾದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ.

01051013a ನೂನಂ ಮುಕ್ತೋ ವಜ್ರಭೃತಾ ಸ ನಾಗೋ

159 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸೌತಿರುವಾಚಃ ಜನಮೇಜಯೇನ ರಾಜ್ಞಾ ತು ನೋದಿತಸ್ತಕ್ಷಕಂ ಪ್ರತಿ| ಹೋತಾ ಜುಹಾವ ತತ್ರಸ್ಥಂ ತಕ್ಷಕಂ ಪನ್ನಗಂ ತಥಾ|| ಹೂಯಮಾನೋ ತಥಾ ಚೈವ ತಕ್ಷಕಃ ಸಪುರಂದರಃ| ಆಕಾಶೇ ದದೃಶೇ ಚೈವ ಕ್ಷಣೇನ ವ್ಯಥಿತಸ್ತದಾ|| ಪುರಂದರಸ್ತು ತಂ ಯಜ್ಞಂ ದೃಷ್ಟೋರುಭಯಮಾವಿಶತ್| ಹಿತ್ವಾ ತು ತಕ್ಷಕಂ ತ್ರಸ್ತಃ ಸ್ವಮೇವ ಭವನಂ ಯಯೌ|| ಇಂದ್ರೇ ಗತೇ ತು ನಾಗೇಂದ್ರಸ್ತಕ್ಷಕೋ ಭಯಮೋಹಿತಃ| ಮಂತ್ರಶಕ್ತ್ಯಾ ಪಾವಕಾರ್ಚಿಃ ಸಮೀಪಮವಶೋ ಗತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ತಕ್ಷಕನ ಕುರಿತಾಗಿ ರಾಜಾ ಜನಮೇಜಯನು ಹಾಗನ್ನಲು ಹೋತನು ಪನ್ನಗ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತನು. ಹಾಗೆ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತ ಕೂಡಲೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಸಹಿತ ತಕ್ಷಕನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನು ವ್ಯಥಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಿದ ಪುರಂದರನನ್ನಾದರೋ ಭಯವು ಆವರಿಸಿತು. ನಡುಗುತ್ತಾ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ತನ್ನ ಭವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಇಂದ್ರನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನು ಭಯಮೋಹಿತನಾಗಿ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಶನಾಗಿ ಪಾವಕನ ಜ್ವಾಲೆಯ ಸಮೀಪ ಬಂದನು.

ಭ್ರಷ್ಟಷ್ಟಾಂಕಾನ್ಮಂತ್ರವಿಸ್ತುತಕಾಯಃ¹⁶⁰ |

01051013c ಘೂರ್ಣನ್ನಾಕಾಶೇ ನಷ್ಟಸಂಜ್ಞೋಽಭ್ಯುಪೈತಿ

ತೀವ್ರಾನ್ನಿಃಶ್ವಾಸಾನ್ನಿಃಶ್ವಸನ್ನನ್ನಗೇಂದ್ರಃ ||

ವಜ್ರಧಾರಿಯು ಆ ನಾಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಶಂಕಭ್ರಷ್ಟನೂ ವಿಸ್ತುತಕಾಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ, ತೀವ್ರ ನಿಟ್ಟಿಸುರುಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆತಪ್ಪಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01051014a ವರ್ತತೇ ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕರ್ಮೈತದ್ವಿಧಿವತ್ತ್ವಭೋ |

01051014c ಅಸ್ಮೈ ತು ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಾಯ ವರಂ ತ್ವಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಈ ಕರ್ಮವು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ಆ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.”

01051015 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ

01051015a ಬಾಲಾಭಿರೂಪಸ್ಯ ತವಾಪ್ರಮೇಯ

ವರಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಯಥಾನುರೂಪಂ |

01051015c ವೃಣೀಷ್ವ ಯತ್ತೇಽಭಿಮತಂ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಂ

ತತ್ತೇ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಪಿ ಚೇದದೇಯಂ ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಾಲಕರೂಪಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಪ್ರಮೇಯ!

¹⁶⁰ ಭ್ರಷ್ಟೋ ನಾಕಾನ್ಮಂತ್ರವಿಸ್ತುತಕಾಯಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪ ವರವೊಂದನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಅಭಿಮತವೇನಿದ್ದರೂ ಕೇಳು. ಅದೇಯವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಪ್ರದಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01051016 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01051016a ಪತಿಷ್ಯಮಾಣೇ ನಾಗೇಂದ್ರೇ ತಕ್ಷಕೇ ಜಾತವೇದಸಿ|

01051016c ಇದಮಂತರಮಿತ್ಯೇವಂ ತದಾಸ್ತಿಕೋಽಭ್ಯಚೋದಯತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಗೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನು ಇನ್ನೇನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವಾಗ, ಆ ಒಂದು ಅಂತರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದನು:

01051017a ವರಂ ದದಾಸಿ ಚೇನ್ಮಹ್ಯಂ ವೃಣೋಮಿ ಜನಮೇಜಯ|

01051017c ಸತ್ರಂ ತೇ ವಿರಮತ್ವೇತನ್ನ ಪತೇಯುರಿಹೋರಗಾಃ||

“ಜನಮೇಜಯ ! ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ಈ ಸತ್ರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಯಾವ ನಾಗಗಳೂ ಈ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳದಿರಲಿ.”

01051018a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋ ರಾಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ತದಾ|

01051018c ನಾತಿಹೃಷ್ಯಮನಾ ವಾಕ್ಯಮಾಸ್ತಿಕಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜ ಪಾರಿಕ್ಷಿತನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂತಸಗೊಳ್ಳದೇ ಆಸ್ತಿಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01051019a ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ಗಾಶ್ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯನ್ಯನ್ಯಸೇ ವಿಭೋ|

01051019c ತತ್ತೇ ದದ್ಯಾಂ ವರಂ ವಿಪ್ರ ನ ನಿವರ್ತೇತ್ಯ ತುರ್ಮಮ||

“ವಿಭೋ! ವಿಪ್ರ! ಸುವರ್ಣ, ರಜತ, ಗೋವುಗಳು, ಅಥವಾ ಇನ್ನೇನನ್ನಾದರೂ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದದ್ದನ್ನು ಕೇಳು. ಈ ಕ್ರತುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ!”

01051020 ಆಸ್ತಿಕ ಉವಾಚ|

01051020a ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ಗಾಶ್ಚ ನ ತ್ವಾಂ ರಾಜನ್ಪುಣೋಮ್ಯಹಂ|

01051020c ಸತ್ರಂ ತೇ ವಿರಮತ್ಪೇತತ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಮಾತೃಕುಲಸ್ಯ ನಃ||

ಆಸ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸುವರ್ಣ, ರಜತ ಅಥವಾ ಗೋವುಗಳು ಇವ್ಯಾವುವೂ ನನಗೆ ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಈ ಸತ್ರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತೃಕುಲಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡು.”

01051021 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01051021a ಆಸ್ತಿಕೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಜಾ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ತದಾ|

01051021c ಪುನಃ ಪುನರುವಾಚೇದಮಾಸ್ತಿಕಂ ವದತಾಂ ವರಂ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಸ್ತಿಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ರಾಜ ಪಾರಿಕ್ಷಿತನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾತುಗಾರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಸ್ತಿಕನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

01051022a ಅನ್ಯಂ ವರಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ವರಂ ದ್ವಿಜವರೋತ್ತಮ|

01051022c ಅಯಾಚತ ನ ಚಾಪ್ಯನ್ಯಂ ವರಂ ಸ ಭೃಗುನಂದನ||

“ದ್ವಿಜವರೋತ್ತಮ ! ಅನ್ಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ !” ಭೃಗುನಂದನ ! ಆದರೆ ಅವನು ಬೇರೆ ಯಾವ ವರವನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

01051023a ತತೋ ವೇದವಿದಸ್ತತ್ರ ಸದಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ತಂ|

01051023c ರಾಜಾನಮೂಚುಃ ಸಹಿತಾ ಲಭತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವರಂ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ವೇದವಿದಿತ ಸದಸ್ಯರೂ ಸೇರಿ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡು !” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ
ಆಸ್ತಿಕವರಪ್ರದಾನೇ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಆಸ್ತಿಕವರಪ್ರದಾನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಯಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾದ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರುಗಳು (೧-೨೨).

01052001 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01052001a ಯೇ ಸರ್ಪಾಃ ಸರ್ಪಸತ್ತ್ರೇಽಸ್ಮಿನ್ನಪ್ವಿತಾ ಹವ್ಯವಾಹನೇ|

01052001c ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸೂತಜ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತಜ ! ಆ ಸರ್ಪಸತ್ತ್ರದ ಹವ್ಯವಾಹನನಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದ ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01052002 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01052002a ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹೂನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

01052002c ನ ಶಕ್ಯಂ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾತುಂ ಬಹುತ್ವಾದ್ವೇದವಿತ್ತಮ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ವೇದವಿತ್ತಮ! ಅವು ಬಹಳ - ಸಹಸ್ರ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ. ಅವು ಎಷ್ಟಿದ್ದವೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01052003a ಯಥಾಸ್ಮೃತಿ ತು ನಾಮಾನಿ ಪನ್ನಗಾನಾಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

01052003c ಉಚ್ಯಮಾನಾನಿ ಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಹುತಾನಾಂ ಜಾತವೇದಸಿ||

ಆ ಜಾತವೇದಸದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎಷ್ಟು ಪನ್ನಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಿದು ನೆನಪಿದೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01052004a ವಾಸುಕೇಃ ಕುಲಜಾಂಸ್ತಾವತ್ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

01052004c ನೀಲರಕ್ತಾನ್ಸಿತಾನ್ಘೋರಾನ್ಮಹಾಕಾಯಾನ್ವಿಷೋಲ್ಬಣಾನ್||

ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ವಾಸುಕಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನ ಸರ್ಪಗಳು ನೀಲರಕ್ತವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಘೋರವೂ, ಮಹಾಕಾಯಗಳೂ, ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವು.

16101052005a ಕೋಟಿಕೋ ಮಾನಸಃ ಪೂರ್ಣಃ ಸಹಃ ಪೈಲೋ ಹಲೀಸಕಃ¹⁶² |

01052005c ಪಿಚ್ಚಿಲಃ ಕೋಣಪಶ್ಚಕ್ರಃ ಕೋಣವೇಗಃ¹⁶³ ಪ್ರಕಾಲನಃ ||

01052006a ಹಿರಣ್ಯವಾಹಃ¹⁶⁴ ಶರಣಃ ಕಕ್ಷಕಃ ಕಾಲದಂತಕಃ |

01052006c ಏತೇ ವಾಸುಕಿಜಾ ನಾಗಾಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಹವ್ಯವಾಹನಂ ||

ಕೋಟಿಕ, ಮಾನಸ, ಪೂರ್ಣ, ಪೈಲ, ಹಲೀಸಕ, ಪಿಚ್ಚಿಲ,
ಕೋಣಪಶ್ಚಕ, ಕೋಣವೇಗ, ಪ್ರಕಾಲನ, ಹಿರಣ್ಯವಾಹ, ಶರಣ, ಕಕ್ಷಕ,
ಕಾಲದಂತಕ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹವ್ಯವಾಹನನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ವಾಸುಕಿಯ
ಮಕ್ಕಳು.

16501052007a ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಾನ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿಬೋಧ ತಾನ್ |

01052007c ಪುಚ್ಚಾಂಡಕೋ ಮಂಡಲಕಃ ಪಿಂಡಭೇತ್ತಾ¹⁶⁶ ರಭೇಣಕಃ ||

161 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಅವಶಾನ್ಮಾತ್ಮವಾಗ್ಗಂಡಪೀಡಿತಾನ್
ಕೃಪಣಾನ್ ಹುತಾನ್ | ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ.

162 ಕೋಟಿಕೋ ಮಾನಸಃ ಪೂರ್ಣಃ ಶಲಃ ಪಾಲೋ ಹಲೀಮಕಃ | ಎಂಬ
ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

163 ಕಾಲವೇಗಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

164 ಹಿರಣ್ಯಬಾಹುಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

165 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅನ್ಯೇ ಚ
ಬಹವೋ ವಿಪ್ರ ತಥಾ ವೈ ಕುಲಸಂಭವಾಃ | ಪ್ರದೀಪ್ತಾಗ್ನಿ ಹುತಾಃ ಸರ್ವೇ
ಘೋರರೂಪಾ ಮಹಾಬಲಾಃ ||

166 ಪಿಂಡಸೇಕ್ತಾ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠಿಯ).

01052008a ಉಚ್ಛ್ರಿಖಿಃ ಸುರಸೋ ದ್ರಂಗೋ ಬಲಹೇಡೋ ವಿರೋಹಣಃ¹⁶⁷|

01052008c ಶಿಲೀಶಲಕರೋ ಮೂಕಃ ಸುಕುಮಾರಃ ಪ್ರವೇಪನಃ||

01052009a ಮುದ್ಗರಃ ಶಶರೋಮಾ ಚ ಸುಮನಾ ವೇಗವಾಹನಃ¹⁶⁸|

01052009c ಏತೇ ತಕ್ಷಕಜಾ ನಾಗಾಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಹವ್ಯವಾಹನಂ||

ತಕ್ಷಕನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಪುಚ್ಛಾಂಡಕ, ಮಂಡಲಕ, ಪಿಂಡಭೇತ್ತ, ರಭೇಣಕ, ಉಚ್ಛ್ರಿಖಿ, ಸುರಸ, ದ್ರಂಗ, ಬಲಹೇಡ, ವಿರೋಹಣ, ಶಿಲೀಶಲಕರ, ಮೂಕ, ಸುಕುಮಾರ, ಪ್ರವೇಪನ, ಮುದ್ಗರ, ಶಶರೋಮ, ಸುಮನ, ವೇಗವಾಹನ, ಇವರೆಲ್ಲರು ಹವ್ಯವಾಹನನಲ್ಲಿ ಬೆಂದುಹೋದ ತಕ್ಷಕನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಾಗಗಳು.

01052010a ಪಾರಾವತಃ ಪಾರಿಯಾತ್ರಃ¹⁶⁹ ಪಾಂಡರೋ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ|

01052010c ವಿಹಂಗಃ ಶರಭೋ ಮೋದಃ¹⁷⁰ ಪ್ರಮೋದಃ ಸಂಹತಾಂಗದಃ¹⁷¹||

01052011a ಐರಾವತಕುಲಾದೇತೇ ಪ್ರೈವಿಷ್ಟಾ ಹವ್ಯವಾಹನಂ|

ಪಾರಾವತ, ಪಾರಿಯಾತ್ರ, ಪಾಂಡರ, ಹರಿಣ, ಕೃಶ, ವಿಹಂಗ, ಶರಭ,

¹⁶⁷ ಉಚ್ಛ್ರಿಖಿಃ ಶರಭೋ ಭಂಗೋ ಬಿಲ್ವತೇಜಾ ವಿರೋಹಣಃ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁶⁸ ಮುದ್ಗರಃ ಶಿಶುರೋಮಾ ಚ ಸುರೋಮಾ ಚ ಮಹಾಹನುಃ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁶⁹ ಪಾರಿಜಾತಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷⁰ ಮೋದಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷¹ ಸಂಹತಾಪನಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಮೋದ, ಪ್ರಮೋದ, ಸಂಹತಾಂಗದ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹವ್ಯವಾಹನನಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದ ಐರಾವತ ಕುಲದವರು.

01052011c ಕೌರವ್ಯಕುಲಜಾನ್ನಾಗಾನ್ ಶೃಣು ಮೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

01052012a ಐಂಢ್ಢಿಲಃ¹⁷² ಕುಂಡಲೋ ಮುಂಡೋ¹⁷³ ವೇಣಿಸ್ಕಂಧಃ ಕುಮಾರಕಃ|

01052012c ಬಾಹುಕಃ ಶೃಂಗವೇಗಶ್ಚ ಧೂರ್ತಕಃ ಪಾತಪಾತರೌ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ಕೌರವ್ಯನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು
ಕೇಳು. ಐಂಢ್ಢಿಲ, ಕುಂಡಲ, ಮುಂಡ, ವೇಣಿಸ್ಕಂಧ, ಕುಮಾರಕ,
ಬಾಹುಕ, ಶೃಂಗವೇಗ, ಧೂರ್ತಕ, ಮತ್ತು ಪಾತಪಾತರ.

01052013a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಕುಲೇ ಜಾತಾನ್ ಶೃಣು ನಾಗಾನ್ಯಥಾತಥಂ|

01052013c ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಾನ್ಮಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಾತವೇಗಾನ್ವಿಷೋಲ್ಬಣಾನ್||

01052014a ಶಂಕುಕರ್ಣಃ ಪಿಂಗಲಕಃ ಕುಠಾರಮುಖಿಮೇಚಕೌ¹⁷⁴|

01052014c ಪೂರ್ಣಾಂಗದಃ ಪೂರ್ಣಮುಖಿಃ ಪ್ರಹಸಃ ಶಕುನಿರ್ಹರಿಃ¹⁷⁵||

01052015a ಆಮಾಹಥಃ ಕೋಮಥಕಃ ಶ್ವಸನೋ ಮಾನವೋ ವಟಃ¹⁷⁶|

01052015c ಭೈರವೋ ಮುಂಡವೇದಾಂಗಃ ಪಿಶಂಗಶ್ಚೋದ್ರಪಾರಗಃ||

¹⁷² ಎರಕಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷³ ವೇಣೀ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷⁴ ಪಿಠರಕಃ ಕುಠಾರಮುಖಿಸೇಚಕೌ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷⁵ ಶಕುನಿರ್ಹರಿಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷⁶ ಅಮಾಹಠಃ ಕಾಮಠಕಃ ಸುಷೇಣೋ ಮಾನಸೋಽವ್ಯಯಃ| ಎಂಬ
ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01052016a ಋಷಭೋ ವೇಗವಾನ್ನಾಮ ಪಿಂಡಾರಕಮಹಾಹನೂ|

01052016c ರಕ್ತಾಂಗಃ ಸರ್ವಸಾರಂಗಃ ಸಮೃದ್ಧಃ ಪಾಟರಾಕ್ಷಸೌ¹⁷⁷||

01052017a ವರಾಹಕೋ ವಾರಣಕಃ ಸುಮಿತ್ರಶ್ಚಿತ್ರವೇದಿಕಃ¹⁷⁸|

01052017c ಪರಾಶರಸ್ತುರುಣಕೋ ಮಣಿಸ್ಕಂಧಸ್ತಥಾರುಣಿಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಾನು ಈಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವಾಯುವೇಗಿ ವಿಷೋಲ್ಬಣ ನಾಗಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.
ಶಂಕುಕರ್ಣ, ಪಿಂಕಲಕ, ಕುಠಾರಮುಖ, ಮೇಚಕ, ಪೂರ್ಣಾಂಗದ,
ಪೂರ್ಣಮುಖ, ಪ್ರಹಸ, ಶಕುನಿ, ಹರಿ, ಆಮಹಠ, ಕೋಮಠಕ, ಶ್ವಸನ,
ಮಾನವ, ವಟ, ಭೈರವ, ಮುಂಡವೇದಾಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಉದ್ರಪಾರಗ,
ವೇಗವಂತ ಋಷಭ, ಮಹಾಹನು ಪಿಂಡಾರಕ, ರಕ್ತಾಂಗ,
ಸರ್ವಸಾರಂಗ, ಸಮೃದ್ಧ, ಪಾಟರಾಕ್ಷಸ, ವರಾಹಕ, ವಾರಣಕ,
ಸುಮಿತ್ರ, ಚಿತ್ರವೇದಿಕ, ಪರಾಶರ, ತರುಣಕ, ಮಣಿಸ್ಕಂಧ ಮತ್ತು
ಅರುಣಿ.

01052018a ಇತಿ ನಾಗಾ ಮಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವೀರ್ತಿತಾಃ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಾಃ|

01052018c ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ಬಹುತ್ವಾತ್ಪುನ ಸರ್ವೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

¹⁷⁷ ಸಮೃದ್ಧಪಟವಾಸಕೌ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁷⁸ ವರಾಹಕೋ ವೀರಣಕಃ ಸುಚಿತ್ರಶ್ಚಿತ್ರವೇಗಿಕಃ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ
(ನೀಲಕಂಠ).

ತುಂಬಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

01052019a ಏತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಸ್ತು ಪ್ರಸವಸ್ಯ ಚ ಸಂತತಿಃ|

01052019c ನ ಶಕ್ಯಾಃ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾತುಂ ಯೇ ದೀಪ್ತಂ ಪಾವಕಂ ಗತಾಃ||

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ಇವುಗಳ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂತತಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01052020a ಸಪ್ತಶೀರ್ಷಾ ದ್ವಿಶೀರ್ಷಾಶ್ಚ ಪಂಚಶೀರ್ಷಾಸ್ತಥಾಪರೇ||

01052020c ಕಾಲಾನಲವಿಷಾ ಘೋರಾ ಹುತಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ಏಳು ಹೆಡೆಗಳಿದ್ದ, ಎರಡು ಹೆಡೆಗಳಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಐದು ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕಾಲಾನಲದಂಥ ಘೋರ ವಿಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸರ್ಪಗಳು ಹುತರಾದರು.

01052021a ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಶೈಲಶೃಂಗಸಮುಚ್ಛ್ರಯಾಃ|

01052021c ಯೋಜನಾಯಾಮವಿಸ್ತಾರಾ ದ್ವಿಯೋಜನಸಮಾಯತಾಃ||

ಮಹಾಕಾಯ, ಮಹಾವೀರ್ಯ, ಶೈಲಶೃಂಗದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಅವುಗಳು ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನ ಅಗಲ ಮತ್ತು ಎರಡು ಯೋಜನ ಉದ್ದವಿದ್ದವು.

01052022a ಕಾಮರೂಪಾಃ ಕಾಮಗಮಾ ದೀಪ್ತಾನಲವಿಷೋಲ್ಬಣಾಃ|

01052022c ದಗ್ಧಾಸ್ತತ್ರ ಮಹಾಸತ್ರೇ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡನಿಪೀಡಿತಾಃ||

ಕಾಮರೂಪಿಗಳೂ, ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂಥಹವೂ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ

ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ವಿಷವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವೂ ಆದ ಹಲವಾರು ನಾಗಗಳು
ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಪೀಡಿತರಾಗಿ ಆ ಮಹಾಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವಾದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಣಿ

ಸರ್ಪನಾಮಕಥನೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸರ್ಪನಾಮಕಥನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಆಸ್ತೀಕನಿಗೆ ವರಪ್ರಾಪ್ತಿ ಅವನು ತಕ್ಷಕನನ್ನು ತಡೆಯುವುದು (೧-೫).
ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಸರ್ಪಗಳು ಆಸ್ತೀಕನಿಗೆ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತುದುದು (೬-
೨೦). ಶೌನಕನು ಸರ್ಪಯಾಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ
ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಸ ರಚಿತ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು
ಉಗ್ರಶ್ರವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೧-೩೫).

01053001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01053001a ಇದಮತ್ಯದ್ಭುತಂ ಚಾನ್ಯದಾಸ್ತೀಕಸ್ಯಾನುಶುಶ್ರುಮಃ|

01053001c ತಥಾ ವರೈಶ್ಚಂದ್ರಮಾನೇ ರಾಜ್ಞಾ ಪಾರಿಕ್ಷಿತೇನ ಹ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಪಾರಿಕ್ಷಿತನು ಆಸ್ತೀಕನಿಗೆ ವರವನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಾನೆನ್ನವಾಗ ಆದ ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

01053002a ಇಂದ್ರಹಸ್ತಾಚ್ಚ್ಯುತೋ ನಾಗಃ ಖಿ ಏವ ಯದತಿಷ್ಠತ|

01053002c ತತಶ್ಚಿಂತಾಪರೋ ರಾಜಾ ಬಭೂವ ಜನಮೇಜಯಃ||

ಇಂದ್ರನ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿದ ನಾಗ ತಕ್ಷಕನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದೆಯೇ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಾಗ ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನು
ಚಿಂತಾಪರನಾದನು.

01053003a ಹೂಯಮಾನೇ ಭೃಶಂ ದೀಪ್ತೇ ವಿಧಿವತ್ಪಾವಕೇ ತದಾ|

01053003c ನ ಸ್ಮ ಸ ಪ್ರಾಪತದ್ವಹ್ನೌ ತಕ್ಷಕೋ ಭಯಪೀಡಿತಃ||

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಭಯಪೀಡಿತನಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿತ ತಕ್ಷಕನು ವಹ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.”

01053004 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01053004a ಕಿಂ ಸೂತ ತೇಷಾಂ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಮಂತ್ರಗ್ರಾಮೋ ಮನೀಷಿಣಾಂ|

01053004c ನ ಪ್ರತ್ಯಭಾತ್ತದಾಗ್ನೌ ಯನ್ನ ಪಪಾತ ಸ ತಕ್ಷಕಃ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತ! ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿಧ್ವಾಂಸ ವಿಪ್ರರ
ಮಂತ್ರಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ?”

01053005 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01053005a ತಮಿಂದ್ರಹಸ್ತಾದ್ವಿಸ್ತಂ ವಿಸಂಜ್ಞಂ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಂ|

01053005c ಆಸ್ತಿಕಸ್ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ವಾಚಸ್ತಿಸ್ತ್ರೋಽಭ್ಯುದೈರಯತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದ್ರನ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ

ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಪನ್ನಗೋತ್ರಮನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಕನು “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಮೂರು ಬಾರಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

01053006a ವಿತಸ್ಥೇ ಸೋಽಂತರಿಕ್ಷೇಽಥ ಹೃದಯೇನ ವಿದೂಯತಾ|

01053006c ಯಥಾ ತಿಷ್ಠೇತ ವೈ ಕಶ್ಚಿದ್ಗೋಚಕ್ರಸ್ಯಾಂತರಾ ನರಃ||

ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಡುವೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.

01053007a ತತೋ ರಾಜಾಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಸದಸ್ಯೈಶ್ಚೋದಿತೋ ಭೃಶಂ|

01053007c ಕಾಮಮೇತದ್ಭವತ್ವೇವಂ ಯಥಾಽಽಸ್ತಿಕಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ||

ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಒತ್ತಡಬಂದಾಗ ರಾಜನು “ಅಸ್ತಿಕನ ಬಯಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ನಡೆಯಲಿ” ಎಂದನು.

01053008a ಸಮಾಪ್ಯತಾಮಿದಂ ಕರ್ಮ ಪನ್ನಗಾಃ ಸಂತ್ವನಾಮಯಾಃ|

01053008c ಪ್ರೀಯತಾಮಯಮಾಸ್ತಿಕಃ ಸತ್ಯಂ ಸೂತವಚೋಽಸ್ತು ತತ್||

“ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿಲ್ಲಲಿ. ನಾಗಗಳು ಬದುಕಲಿ. ಆಸ್ತಿಕನು ಬಯಸಿದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ ಮತ್ತು ಸೂತನ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಲಿ.”

01053009a ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ದಃ ಪ್ರೀತಿಜಃ ಸಮವರ್ತತ|

01053009c ಆಸ್ತಿಕಸ್ಯ ವರೇ ದತ್ತೇ ತಥೈವೋಪರರಾಮ ಚ||

01053010a ಸ ಯಜ್ಞಃ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಹ|

01053010c ಪ್ರೀತಿಮಾಂಶ್ಚ ಭವದ್ರಾಜಾ ಭಾರತೋ ಜನಮೇಜಯಃ||

ಆಸ್ತೀಕನ ವರವನ್ನಿತ್ತಾಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷದ ಹಲಹಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಪಾಂಡವೇಯ ರಾಜ ಪಾರಿಕ್ಷಿತನ ಯಜ್ಞವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಭಾರತ ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನು ತನ್ನ ಕುರಿತು ಸಂತಸಗೊಂಡನು.

01053011a ಋತ್ವಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಸದಸ್ಯೇಭ್ಯೋ ಯೇ ತತ್ರಾಸನ್ನಮಾಗತಾಃ|

01053011c ತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರದದೌ ವಿತ್ತಂ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಗತ ಋತ್ವಿಜ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೂರು ನೂರು ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡಿಲಾಯಿತು.

01053012a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಾಯ ಸೂತಾಯ ತಥಾ ಸ್ಥಪತಯೇ ವಿಭುಃ|

01053012c ಯೇನೋಕ್ತಂ ತತ್ರ ಸತ್ರಾಗ್ರೇ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿನಿವರ್ತನಂ||

01053013a ನಿಮಿತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇತಿ ತಸ್ಮೈ ವಿತ್ತಂ ದದೌ ಬಹು|

¹⁷⁹01053013c ತತಶ್ಚ ಕಾರಾವಭೃಥಂ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸತ್ರದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಯಜ್ಞವು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಸೂತ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷನಿಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದಾನವಾಗಿ

¹⁷⁹ ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ದತ್ವಾ ದ್ರವ್ಯಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಭೋಜನಾಚ್ಛಾದನಾನ್ವಿತಮ್| ಪ್ರೀತಸ್ತಸ್ಮೈ ನರಪತಿರಪ್ರಮೇಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ನೀಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಅವಭೃತ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯಿತು.

01053014a ಆಸ್ತಿಕಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಗೃಹಾನೇವ ಸುಸತ್ಕೃತಂ|

01053014c ರಾಜಾ ಪ್ರೀತಮನಾಃ ಪ್ರೀತಂ ಕೃತಕೃತ್ಯಂ ಮನೀಷಿಣಂ||

ಈ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವು ಕೃತಕೃತ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ರಾಜನು ಆಸ್ತಿಕನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01053015a ಪುನರಾಗಮನಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಚೈನಂ ವಚೋಽಬ್ರವೀತ್|

01053015c ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಸದಸ್ಯೋ ಮೇ ವಾಚಿಮೇಧೇ ಮಹಾಕ್ರತೌ||

“ಪುನಃ ಬಂದು ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಮಹಾಕ್ರತು ಅಶ್ವಮೇಧದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಬೇಕು” ಎಂದನು.

01053016a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ಸ ಚಾಸ್ತಿಕೋ ಮುದಾ ಯುತಃ|

01053016c ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಕಾರ್ಯಮತುಲಂ ತೋಷಯಿತ್ವಾ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಮಾತುಲ ಪಾರ್ಥಿವನಿಗೆ ಅತೀವ ಸಂತೋಷವಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಂಡು ಆಸ್ತಿಕನು ಮರಳಿದನು.

01053017a ಸ ಗತ್ವಾ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ಮಾತರಂ ಮಾತುಲಂ ಚ ತಂ|

01053017c ಅಭಿಗಮ್ಯೋಪಸಂಗೃಹ್ಯ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಪರಮ ಸಂತಸಗೊಂಡು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಾವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ

ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

01053018a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಪ್ರೀಯಮಾಣಾಃ ಸಮೇತಾ

ಯೇ ತತ್ರಾಸನ್ ಪನ್ನಗಾ ವೀತಮೋಹಾಃ|

01053018c ತೇಽಆಸ್ತಿಕೇ ವೈ ಪ್ರೀತಿಮಂತೋ ಬಭೂವುಃ

ಊಚುಶ್ಚೈನಂ ವರಮಿಷ್ಟಂ ವೃಣೀಷ್ಯ||

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಪನ್ನಗಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಂತಸಗೊಂಡರು. ಆಸ್ತಿಕನಿಂದ ಬಹಳ ಸಂತಸಗೊಂಡ ಅವರು “ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ!” ಎಂದರು.

01053019a ಭೂಯೋ ಭೂಯಃ ಸರ್ವ ಶಸ್ತೇಽಬ್ರುವಂಸ್ತಂ

ಕಿಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕರವಾಮೋಽದ್ಯ ವಿದ್ವನ್|

01053019c ಪ್ರೀತಾ ವಯಂ ಮೋಕ್ಷಿತಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ

ಕಾಮಂ ಕಿಂ ತೇ ಕರವಾಮೋಽದ್ಯ ವತ್ಸ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ “ವಿದ್ವನ್! ನಿನಗೇನು ಇಷ್ಟವಿದೆ? ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ವತ್ಸ! ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಸಂತಸಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ನಾವು ನಿನಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳು.”

01053020 ಆಸ್ತಿಕ ಉವಾಚ|

01053020a ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಃ ಸುಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮ ರೂಪಾ

ಲೋಕೇ ವಿಪ್ರಾ ಮಾನವಾಶ್ಚೇತರೇಽಪಿ|

01053020c ಧರ್ಮಾ ಖ್ಯಾನಂ ಯೇ ವದೇಯುರ್ಮಮೇದಂ

ತೇಷಾಂ ಯುಷ್ಮದ್ಭ್ಯೋ ನೈವ ಕಿಂ ಚಿದ್ಭಯಂ ಸ್ಯಾತ್||

ಆಸ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಪ್ರ ಅಥವಾ ಅನ್ಯ ಮಾನವನು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಆತ್ಮರೂಪನಾಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅಥವಾ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಧರ್ಮಾ ಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಭಯವೂ ಬಾರದಿರಲಿ.””

01053021 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01053021a ತೈಶ್ಚಾಪ್ಯುಕ್ತೋ ಭಾಗಿನೇಯಃ ಪ್ರಸನ್ನೈಃ

ಏತತ್ಸತ್ಯಂ ಕಾಮಮೇವಂ ಚರಂತಃ|

01053021c ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಯುಕ್ತಾ ಈಪ್ಸಿತಂ ಸರ್ವಶಸ್ತೇ

ಕರ್ತಾರಃ ಸ್ಮ ಪ್ರವಣಾ ಭಾಗಿನೇಯ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರೂ ಕೂಡ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದರು: “ತಂಗಿಯ ಮಗನೇ! ನೀನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಸಂತಸದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.”

01053022a ಜರತ್ಕಾರೋರ್ಜರತ್ಕಾರ್ವಾಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಯಶಾಃ¹⁸⁰|

¹⁸⁰ ಯೋ ಜರತ್ಕಾರುಣಾ ಜಾತೋ ಜರತ್ಕಾರೌ ಮಹಾಯಶಾಃ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01053022c ಆಸ್ತಿಕಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಮಾಂ ಪನ್ನಗೇಭ್ಯೋಽಭಿರಕ್ಷತು¹⁸¹||

01053023a ಅಸಿತಂ ಚಾರ್ತಿಮಂತಂ ಚ ಸುನೀಥಂ ಚಾಪಿ ಯಃ ಸ್ಮರೇತ್¹⁸²||

01053023c ದಿವಾ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರಾತ್ರೌ ನಾಸ್ಯ ಸರ್ಪಭಯಂ ಭವೇತ್¹⁸³||

ಜರತ್ಕಾರುವಿನಿಂದ ಜರತ್ಕಾರುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಾಗಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಆ ಮಹಾಯಶ ಸತ್ಯಸಂಧ ಆಸ್ತಿಕನನ್ನು ಯಾರು ಅಸಿತ, ಆರ್ತಿಮಂತ ಮತ್ತು ಸುನೀಥನೆಂದು ಹಗಲು ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಪಭಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.”

01053024 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01053024a ಮೋಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಸ ಭುಜಗಾನ್ಸರ್ಪಸತ್ರಾದ್ಧ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ|

01053024c ಜಗಾಮ ಕಾಲೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾದಿಷ್ಟಾಂತಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರವಾನ್||

¹⁸¹ ಆಸ್ತಿಕಃ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ವಃ ಪನ್ನಗಾನ್ಯೋಽಭಿರಕ್ಷತ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁸² ತಂ ಸ್ಮರಂತಂ ಮಹಾಭಾಗಾ ನ ಮಾಂ ಹಿಂಸಿತುಮರ್ಹಥ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

¹⁸³ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸರ್ಪಾಪಸರ್ಪ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಚ್ಛ ಸರ್ಪ ಮಹಾವಿಷ| ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾಂತೇ ಆಸ್ತಿಕವಚನಂ ಸ್ಮರ|| ಆಸ್ತಿಕಸ್ಯ ವಚಃ ಶೃತ್ವಾ ಯಃ ಸರ್ಪೋ ನ ನಿವರ್ತತೇ| ಶತಧಾ ಭಿದ್ಯತೇ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಶಿಂಶವ್ಯಕ್ಷಫಲಂ ಯಥಾ|| ಸೌತಿರುವಾಚ| ಸ ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ತದಾ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಃ ಸಮಾಗತ್ಯೈಶ್ಚರ್ಭುಜಗೇಂದ್ರಮುಖ್ಯೈ| ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರೀತಿಂ ವಿಪುಲಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾ ತತೋ ಮನೋ ಗಮನಾಯಾಥ ದಧ್ನೇ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ನಾಗಗಳನ್ನು ಸರ್ಪಸತ್ತದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರನ್ನು ತೊರೆದು ಕಾಲವಶನಾದನು.

01053025a ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಮಯಾಸ್ತೀಕಂ ಯಥಾವತ್ಕೀರ್ತಿತಂ ತವ|

01053025c ಯತ್ಕೀರ್ತಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪೇಭ್ಯೋ ನ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಅಸ್ತೀಕನ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಇದನ್ನು ಪಠಿಸಿದವರಿಗೆ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಭಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

¹⁸⁴01053026a ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಮಾಖ್ಯಾನಮಾಸ್ತೀಕಂ ಪುಣ್ಯವರ್ಧನಂ|

01053026c ಆಸ್ತೀಕಸ್ಯ ಕವೇರ್ವಿಪ್ರ ಶ್ರೀಮಚ್ಚರಿತಮಾದಿತಃ||

ವಿಪ್ರ ! ಆಸ್ತೀಕನ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ ಈ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಆಸ್ತೀಕೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದವರ ಪುಣ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.”

01053027 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01053027a ಭೃಗುವಂಶಾತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯೇವ ತ್ವಯಾ ಮೇ ಕಥಿತಂ ಮಹತ್|

01053027c ಆಖ್ಯಾನಮಖಿಲಂ ತಾತ ಸೌತೇ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತೇನ ತೇ||

¹⁸⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯಥಾ ಕಥಿತವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಪ್ರಮತಿಃ ಪೂರ್ವಜಸ್ತವ| ಪುತ್ರಾಯ ರುರವೇ ಪ್ರೀತಃ ಪೃಚ್ಛತೇ ಭಾರ್ಗವೋತ್ತಮ|| ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ಶೃತವಾಂಶ್ಚಾಹಂ ತಥಾ ಚ ಕಥಿತಂ ಮಯಾ|

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗು! ಸೌತಿ! ನೀನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ
ಭೃಗುವಂಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಈ ಮಹತ್ತರ ಕಥೆಯಿಂದ ನಾನು
ಸಂತಸಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

01053028a ಪ್ರಕ್ಷಾಮಿ ಚೈವ ಭೂಯಸ್ತ್ವಾಂ ಯಥಾವತ್ಸೂತನಂದನ|

01053028c ಯಾಂ ಕಥಾಂ ವ್ಯಾಸಸಂಪನ್ನಾಂ ತಾಂ ಚ ಭೂಯಃ ಪ್ರಚಕ್ಷ್ಮ ಮೇ||

01053029a ತಸ್ಮಿನ್ನರಮದುಷ್ಟ್ರಾಪೇ ಸರ್ಪಸತ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01053029c ಕರ್ಮಾಂತರೇಷು ವಿಧಿವತ್ಸದಸ್ಯಾನಾಂ ಮಹಾಕವೇ||

ಸೂತನಂದನ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ
ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಹೇಳಿದ ಮಹಾಕವಿ ವ್ಯಾಸನಿಂದ ಸಂಪಾದಿತಗೊಂಡ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ
ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01053030a ಯಾ ಬಭೂವುಃ ಕಥಾಶ್ಚಿತ್ರಾ ಯೇಷ್ವರ್ಥೇಷು ಯಥಾತಥಂ|

01053030c ತ್ವತ್ತ ಇಚ್ಛಾಮಹೇ ಶ್ರೋತುಂ ಸೌತೇ ತ್ವಂ ವೈ ವಿಚಕ್ಷಣಃ||

ಸೌತಿ! ನಿನ್ನಿಂದ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ
ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

01053031 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01053031a ಕರ್ಮಾಂತರೇಷ್ವಕಥಯನ್ದ್ವಿಜಾ ವೇದಾಶ್ರಯಾಃ ಕಥಾಃ|

01053031c ವ್ಯಾಸಸ್ತು ಕಥಯನ್ನಿತ್ಯಮಾಖ್ಯಾನಂ ಭಾರತಂ ಮಹತ್||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಮಾಂಗಗಳಿಂದ ಬಿಡುವು ದೊರೆತಾಗ

ದ್ವಿಜರು ವೇದಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.
ವ್ಯಾಸನು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.”

01053032 ಶೌನಕ ಉವಾಚ|

01053032a ಮಹಾಭಾರತಮಾಖ್ಯಾನಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಯಶಸ್ಕರಂ|

01053032c ಜನಮೇಜಯೇನ ಯತ್ಪುಷ್ಪಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತದಾ||

01053033a ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ವಿಧಿವತ್ತದಾ ಕರ್ಮಾಂತರೇಷು ಸಃ|

01053033c ತಾಮಹಂ ವಿಧಿವತ್ಪುಣ್ಯಾಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವೈ ಕಥಾಂ||

ಶೌನಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಮಾಂಗಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯನು
ಕೇಳಿದಾಗ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಪಾಂಡವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಆ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01053034a ಮನಃಸಾಗರಸಂಭೂತಾಂ ಮಹರ್ಷೇಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಃ|

01053034c ಕಥಯಸ್ವ ಸತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಸೂತಜ||

ಸೂತಜ ! ನಾನು ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮನೋಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಆ
ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು.”

01053035 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01053035a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹದಾಖ್ಯಾನಮುತ್ತಮಂ|

01053035c ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಮತಂ ಮಹಾಭಾರತಮಾದಿತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈಗ ನಾನು ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವಿರಚಿತ ಉತ್ತಮ ಮಹದಾಖ್ಯಾನ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01053036a ತಜ್ಞು ಷಸ್ವೋತ್ತಮಮತೇ ಕಥ್ಯಮಾನಂ ಮಯಾ ದ್ವಿಜ|

01053036c ಶಂಸಿತುಂ ತನ್ನನೋಹರ್ಷೋ ಮಮಾಪೀಹ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ದ್ವಿಜ ! ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಉತ್ತಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಾದಿಸು. ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ಹರ್ಷಗೊಂಡಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಣಿ
ಕಥಾನುಬಂಧೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕಥಾನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೫೩, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೧೮೨೩

ಅಂಶಾವತರಣ ಪರ್ವ

೫೪

ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸನ ಆಗಮನ

ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಸತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸನ ಆಗಮನ (೧-೧೦).
ಕುರುಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ವ್ಯಾಸನು ವೈಶಂಪಾಯನನಿಗೆ
ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದುದು
(೧೧-೨೫).

01054001 ಸೂತ ಉವಾಚ|

01054001a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಸರ್ಪಸತ್ರಾಯ ದೀಕ್ಷಿತಂ ಜನಮೇಜಯಂ|

01054001c ಅಭ್ಯಾಗಚ್ಛ ದೃಷಿರ್ವಿದ್ವಾನ್ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತದಾ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ಪಸತ್ರಕ್ಕೆ ಜನಮೇಜಯನು
ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ ಋಷಿವಿದ್ವಾಂಸ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01054002a ಜನಯಾಮಾಸ ಯಂ ಕಾಲೀ ಶಕ್ತೇಃ ಪುತ್ರಾತ್ಪರಾಶರಾತ್|

01054002c ಕನ್ಯೈವ ಯಮುನಾದ್ವೀಪೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹಂ||

ಪಾಂಡವ ಪಿತಾಮಹನು ಯಮುನಾನದಿಯ ಒಂದು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ
ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಶಕ್ತಿಯ ಪುತ್ರ ಪರಾಶರನಿಗೆ ಕನ್ಯೆ ಕಾಲಿ (ಸತ್ಯವತಿ) ಯಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದ್ದನು.

01054003a ಜಾತಮಾತ್ರಶ್ಚ ಯಃ ಸದ್ಯ ಇಷ್ಟ್ಯಾ ದೇಹಮವೀವೃಧತ್|

01054003c ವೇದಾಂಶ್ಚಾ ಧಿಜಗೇ ಸಾಂಗಾನ್ಸೇತಿಹಾಸಾನ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಹುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಮಾತ್ರದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು
ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಮಹಾಯಶನು ವೇದ-ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದನು.

01054004a ಯಂ ನಾತಿತಪಸಾ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ವೇದಾಧ್ಯಯನೇನ ಚ|

01054004c ನ ವ್ರತೈರ್ನೋಪವಾಸೈಶ್ಚ ನ ಪ್ರಸೂತ್ಯಾ ನ ಮನ್ಯುನಾ||

ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವೇದಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ
ಅಥವಾ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಮೀರಿದವರ್ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01054005a ವಿವ್ಯಾಸೈಕಂ ಚತುರ್ಧಾ ಯೋ ವೇದಂ ವೇದವಿದಾಂ ವರಃ|

01054005c ಪರಾವರಜ್ಞೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಃ ಕವಿಃ ಸತ್ಯವ್ರತಃ ಶುಚಿಃ||

ಶುಚಿಯೂ, ಸತ್ಯವ್ರತನೂ, ಕವಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೂ, ಪರಾವರಜ್ಞನೂ,
ವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಅವನು ವೇದವನ್ನು ನಾಲ್ಕು
ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದನು.

01054006a ಯಃ ಪಾಂಡುಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ವಿದುರಂ ಚಾಪ್ಯಜೀಜನತ್|

01054006c ಶಂತನೋಃ ಸಂತತಿಂ ತನ್ನನ್ನುಣ್ಯಕೀರ್ತಿರ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಪಾಂಡು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಮತ್ತು ವಿದುರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ಅವನು
ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಮಯ ಶಂತನು ಸಂತತಿಯನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

01054007a ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಃ ಸ ತದ್ಯಜ್ಞಸದಸ್ತದಾ|

01054007c ವಿವೇಶ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಸಹಿತೋ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗೈಃ||

ತನ್ನ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಅವನು ರಾಜರ್ಷಿ
ಜನಮೇಜಯನ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01054008a ತತ್ರ ರಾಜಾನಮಾಸೀನಂ ದದರ್ಶ ಜನಮೇಜಯಂ|

01054008c ವೃತಂ ಸದಸ್ಯೈರ್ಬಹುಭಿರ್ದೇವೈರಿವ ಪುರಂದರಂ||

01054009a ತಥಾ ಮೂರ್ಧಾವಸಿಕ್ತೈಶ್ಚ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರೈಃ|

01054009c ಋತ್ವಿಗ್ಭಿರ್ದೇವಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ಕುಶಲೈರ್ಯಜ್ಞಸಂಸ್ತರೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದ ಪುರಂದರನಂತೆ ಅನೇಕ
ಸದಸ್ಯರಿಂದ, ಮೂರ್ಧಾವಸಿಕ್ತ ನಾನಾ ಜನಪದೇಶ್ವರರಿಂದ, ಮತ್ತು
ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯ ಕುಶಲ ದೇವಕಲ್ಪ ಋತ್ವಿಜರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ರಾಜ ಜನಮೇಜಯನನ್ನು ಕಂಡನು.

01054010a ಜನಮೇಜಯಸ್ತು ರಾಜರ್ಷಿರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮೃಷಿಮಾಗತಂ|

01054010c ಸಗಣೋಽಬ್ಯುದ್ಯಯೌ ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಭರತಸತ್ತಮಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ ರಾಜರ್ಷಿ ಜನಮೇಜಯನು ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಋಷಿಯನ್ನು
ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಗಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಮುಂದೆಬಂದು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

01054011a ಕಾಂಚನಂ ವಿಷ್ವರಂ ತಸ್ಮೈ ಸದಸ್ಯಾನುಮತೇ ಪ್ರಭುಃ|

01054011c ಆಸನಂ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ||

ಸದಸ್ಯರ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಶಕ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ನೀಡುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಭು
ಜನಮೇಜಯನು ಅವನಿಗೆ ಕಾಂಚನ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತನು.

01054012a ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಯಂ ವರದಂ ದೇವರ್ಷಿಗಣಪೂಜಿತಂ|

01054012c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರಃ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ದೇವರ್ಷಿಗಣಪೂಜಿತ ವರದನನ್ನು
ರಾಜೇಂದ್ರನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

01054013a ಪಾದ್ಯಮಾಚಮನೀಯಂ ಚ ಅರ್ಘ್ಯಂ ಗಾಂ ಚ ವಿಧಾನತಃ|

01054013c ಪಿತಾಮಹಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ತದರ್ಹಾಯ ನೈವೇದಯತ್||

ಪಿತಾಮಹ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಾದ್ಯ, ಆಚಮನೀಯ, ಅರ್ಘ್ಯ
ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದನು.

01054014a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ಪಾಂಡವಾಜ್ಜ ನಮೇಜಯಾತ್|

01054014c ಗಾಂ ಚೈವ ಸಮನುಜ್ಞಾಯ ವ್ಯಾಸಃ ಪ್ರೀತೋಽಭವತ್ತದಾ||

ಸುಪ್ರೀತ ವ್ಯಾಸನು ಪಾಂಡವ್ಯ ಜನಮೇಜಯನ ಪೂಜೆ-ಗೋವುಗಳನ್ನು

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.

01054015a ತಥಾ ಸಂಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತಂ ಯತ್ನೇನ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಂ|

01054015c ಉಪೋಪವಿಶ್ಯ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದನಾಮಯಂ||

ಪ್ರಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಿ, ಅವನ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅನಾಮಯನ ಕುಶಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು.

01054016a ಭಗವಾನಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಶಲಂ ಪ್ರತಿವೇದ್ಯ ಚ|

01054016c ಸದಸ್ಮೈಃ ಪೂಜಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಸದಸ್ಯಾನಭ್ಯಪೂಜಯತ್||

ಆ ಭಗವಾನನೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಶಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು.

01054017a ತತಸ್ತಂ ಸತ್ಕೃತಂ¹⁸⁵ ಸರ್ವೈಃ ಸದಸ್ಮೈರ್ಜನಮೇಜಯಃ|

01054017c ಇದಂ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿ ಜಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಜನಮೇಜಯನು ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು:

01054018a ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಭವಾನ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿವಾನ್|

01054018c ತೇಷಾಂ ಚರಿತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಥ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾ ದ್ವಿಜ||

“ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ.

¹⁸⁵ ಸಹಿತಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ದ್ವಿಜ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01054019a ಕಥಂ ಸಮಭವದ್ಭೇದಸ್ತೇಷಾಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾಂ|

01054019c ತಚ್ಚ ಯುದ್ಧಂ ಕಥಂ ವೃತ್ತಂ ಭೂತಾಂತಕರಣಂ ಮಹತ್||

01054020a ಪಿತಾಮಹಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದೈವೇನಾವಿಷ್ಟಚೇತಸಾಂ|

01054020c ಕಾರ್ತೈನ್ಯೈತತ್ಸಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಭಗವನ್ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ||

ಆ ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು? ದೈವಪ್ರೇರಿತ

ಆ ಸರ್ವ ಭೂತಾಂತಕಾರಕ ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನನ್ನ ಪಿತಾಮಹ

ಚೇತನರ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುವಂತಾಯಿತು? ಭಗವನ್ !

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಇವೆಲ್ಲ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿವೆ.”

01054021a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತದಾ|

01054021c ಶಶಾಸ ಶಿಷ್ಯಮಾಸೀನಂ ವೈಶಂಪಾಯನಮಂತಿಕೇ|||

ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಅಲ್ಲಿಯೇ

ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯ ವೈಶಂಪಾಯನನಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು:

01054022a ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಯಥಾ ಭೇದೋಽಭವತ್ಪುರಾ|

01054022c ತದಸ್ಮೈ ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಯನ್ಮತ್ತಃ ಶ್ರುತವಾನಸಿ||

“ಹಿಂದೆ ಕುರು-ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಭೇದವುಂಟಾಯಿತು

ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೇಳು.”

01054023a ಗುರೋರ್ವ ಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ಸ ತು ವಿಪ್ರರ್ಷ ಭಸ್ತದಾ|

01054023c ಆಚಚಕ್ಷೇ ತತಃ ಸರ್ವ ಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ||

01054024a ತಸ್ಮೈ ರಾಜ್ಞೇ ಸದಸ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01054024c ಭೇದಂ ರಾಜ್ಯವಿನಾಶಂ ಚ ಕುರುಪಾಂಡವಯೋಸ್ತದಾ||

ಗುರುವಿನ ವಚನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷ ಭನು ಕುರು-
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಾದ ಭೇದ ಮತ್ತು ನಂತರದ ರಾಜ್ಯವಿನಾಶದ ಸಹಿತ ಆ
ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು
ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ
ಕಥಾನುಬಂಧೇ ಚತುಷ್ಟಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಥಾನುಬಂಧ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೫

ವೈಶಂಪಾಯನನಿಂದ ಮಹಾಭಾರತ

ಕಥಾರಂಭ

ವೈಶಂಪಾಯನನ ಕಥಾಸಾರಾಂಶ (೧-೪೦).

01055001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01055001a ಗುರವೇ ಪ್ರಾಚ್ಛಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮನೋಬುದ್ಧಿಸಮಾಧಿಭಿಃ|

01055001c ಸಂಪೂಜ್ಯ ಚ ದ್ವಿಜಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತಥಾನ್ಯಾನ್ವಿದುಷೋ ಜನಾನ್||

01055002a ಮಹರ್ಷೇಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01055002c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮತಂ ಕೃತ್ಸುಂ ವ್ಯಾಸಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ ಪೂರ್ವಕ ಗುರುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ದ್ವಿಜ-ವಿದುಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂಜಿಸಿ, ಸರ್ವಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಧೀಮಂತ ಅಮಿತತೇಜಸ ಮಹರ್ಷಿ ವ್ಯಾಸನಿಂದ ಕೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01055003a ಶ್ರೋತುಂ ಪಾತ್ರಂ ಚ ರಾಜನ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೇಮಾಂ ಭಾರತೀಂ ಕಥಾಂ|

01055003c ಗುರೋರ್ವಕ್ತುಂ ಪರಿಸ್ಪಂದೋ ಮುದಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹತೀವ ಮಾಂ||

ರಾಜನ್! ಈ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ಗುರುವಿನ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ತುಂಬಾ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

01055004a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾ ಭೇದಃ ಕುರುಪಾಂಡವಯೋರಭೂತ್|

01055004c ರಾಜ್ಯಾರ್ಥೇ ದ್ಯೂತಸಂಭೂತೋ ವನವಾಸಸ್ತಥೈವ ಚ||

ರಾಜನ್! ಕುರುಪಾಂಡವರ ಮಧ್ಯೆ ಭೇದವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದ್ಯೂತ-ವನವಾಸಗಳಾದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01055005a ಯಥಾ ಚ ಯುದ್ಧಮಭವತ್ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಯಕಾರಕಂ|

01055005c ತತ್ತೇಽಹಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪೃಚ್ಛತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನೀನು ಕೇಳಿದಂತೆ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಯಕಾರಕ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01055006a ಮೃತೇ ಪಿತರಿ ತೇ ವೀರಾ ವನಾದೇತ್ಯ ಸ್ವಮಂದಿರಂ|

01055006c ನಚಿರಾದಿವ ವಿದ್ವಾಂಸೋ ವೇದೇ ಧನುಷಿ ಚಾಭವನ್||

ತಂದೆಯ ಮರಣದ ಬಳಿಕ ಆ ವೀರರು ವನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದ-ಧನುರ್ವಿಧ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದರು.

01055007a ತಾಂಸ್ತಥಾ ರೂಪವೀರ್ಯೌ ಜಃ ಸಂಪನ್ನಾನ್ಪೌರಸಮ್ಮತಾನ್|

01055007c ನಾಮೃಷ್ಯನ್ಕುರವೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಂಶ್ರೀಯಶೋಭೃತಃ||

ಶ್ರೀಯಶೋಭೃತ, ರೂಪವೀರ್ಯಜ, ಸಂಪನ್ನ, ಮತ್ತು ಪೌರಸಮ್ಮತ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌರವರು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡರು.

01055008a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕ್ರೂರಃ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಸಹಸೌಬಲಃ|

01055008c ತೇಷಾಂ ನಿಗ್ರಹನಿರ್ವಾಸಾನ್ವಿವಿಧಾಂಸ್ತೇ ಸಮಾಚರನ್||

ಕ್ರೂರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣ-ಸೌಬಲರೊಡಗೂಡಿ ಅವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

186 01055009a ದದಾವಥ ವಿಷಂ ಪಾಪೋ ಭೀಮಾಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜಃ|

01055009c ಜರಯಾಮಾಸ ತದ್ವೀರಃ ಸಹಾನೇನ ವೃಕೋದರಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪಾಪಿಷ್ಠ್ಯ ಮಕ್ಕಳು ಭೀಮನಿಗೆ ವಿಷವನ್ನಿತ್ತರು. ಆದರೆ ಆ ವೀರ ವೃಕೋದರನು ಅದನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

01055010a ಪ್ರಮಾಣಕೋಟ್ಯಾಂ ಸಂಸುಪ್ತಂ ಪುನರ್ಬದ್ಧ್ವಾ ವೃಕೋದರಂ|

01055010c ತೋಯೇಷು ಭೀಮಂ ಗಂಗಾಯಾಃ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪುರಮಾವ್ರಜತ್||

ಪುನಃ ಪ್ರಮಾಣಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೀಮ ವೃಕೋದರನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

01055011a ಯದಾ ಪ್ರಬುದ್ಧಃ ಕೌಂತೇಯಸ್ತದಾ ಸಂಚಿದ್ಯ ಬಂಧನಂ|

01055011c ಉದತಿಷ್ಠನ್ನಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನೋ ಗತವ್ಯಥಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮಸೇನನು ಕಟ್ಟನ್ನು ಹರಿದು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ತನ್ನ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

01055012a ಆಶೀವಿಷ್ಯೈಃ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪೈಃ ಸುಪ್ತಂ ಚೈನಮದಂಶಯತ್|

01055012c ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವಾಂಗದೇಶೇಷು ನ ಮಮಾರ ಚ ಶತ್ರುಹಾ||

186 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶೂರಃ ಕುಲಿಂಗಸ್ಯ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ| ಪಾಂಡವಾನ್ ವಿವಿಧೋಪಾಯೈ ರಾಜ್ಯಹೇತೋರಪೀಡಯತ್|| ಅರ್ಥಾತ್ ಕುಲಿಂಗ ಶಕುನಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶೂರ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಜ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಿವಿಧ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದನು.

ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸರ್ವ ದೇಹಾಂಗಗಳನ್ನು ಮಹಾವಿಷಭರಿತ
ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪಗಳು ಕಚ್ಚಿದ್ದರೂ ಆ ಶತ್ರುಹನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ.

01055013a ತೇಷಾಂ ತು ವಿಪ್ರಕಾರೇಷು ತೇಷು ತೇಷು ಮಹಾಮತಿಃ|

01055013c ಮೋಕ್ಷಣೇ ಪ್ರತಿಘಾತೇ ಚ ವಿದುರೋಽವಹಿತೋಽಭವತ್||

ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರನು ಅವರು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರ
ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01055014a ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥೋ ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ಯಥಾ ಶಕ್ರಃ ಸುಖಾವಹಃ|

01055014c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತಥಾ ನಿತ್ಯಂ ವಿದುರೋಽಪಿ ಸುಖಾವಹಃ||

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಜೀವಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ತರುವ ಹಾಗೆ
ವಿದುರನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಂಡವರ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01055015a ಯದಾ ತು ವಿವಿಧೋಪಾಯೈಃ ಸಂವೃತ್ಯೈವೈವೃತ್ಯೈರಪಿ|

01055015c ನಾಶಕ್ಷೋದ್ವಿನಿಹಂತುಂ ತಾನ್ದೈವಭಾವ್ಯಾರ್ಥರಕ್ಷಿತಾನ್||

ದೈವಭಾವ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ವಿವಿಧ ಗೌಪ್ಯ ಅಥವಾ
ಬಾಹ್ಯ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಕೌರವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01055016a ತತಃ ಸಮ್ಮಂತ್ರೈ ಸಚಿವೈರ್ವೃಷದುಃಶಾಸನಾದಿಭಿಃ|

01055016c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಜಾತುಷಂ ಗೃಹಮಾದಿಶತ್||

187^{1055017a} ತತ್ರ ತಾನ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಾನಮಿತೌಜಸಃ|

01055017c ಅದಾಹಯಚ್ಚ ವಿಸ್ತಬ್ಧಾನ್ಪಾವಕೇನ ಪುನಸ್ತದಾ||

ಆಗ ವೃಷ (ಕರ್ಣ), ದುಃಶಾಸನ ಮೊದಲಾದ ಸಚಿವರು

187 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹವಿಷಯಕ ಬೇರೆಯೇ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸುತಪ್ರಿಯೈಷೀ ತಾನ್ವಾಜಾ ಪಾಂಡವಾನಂಬಿಕಾಸುತಃ| ತತೋ ವಿವಾಸಯಾಮಾಸ ರಾಜ್ಯಭೋಗಬುಭುಕ್ಷಯಃ|| ತೇ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠಂತ ಸಹಿತಾ ನಗರಾನ್ನಾಗಸಾಹ್ವಯಾತ್| ಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ಚಾಭವನ್ಮಂತ್ರೀ ಕ್ಷತ್ರಾ ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|| ತೇನ ಮುಕ್ತಾ ಜತುಗೃಹಾನ್ನಿಶೀಥೆ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ವನಮ್| ತತಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೌಂತೇಯಾ ನಗರಂ ವಾರಣಾವತಮ್|| ನ್ಯವಸಂತ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ಪರಂತಪಾಃ| ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚಾಜ್ಞಪ್ತಾ ಉಷಿತಾ ಜಾತುಷೇ ಗೃಹೇ|| ಪುರೋಚನಾದ್ರಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಸಂವತ್ಸರಮತಂದ್ರಿತಾಃ| ಸುರುಂಗಾಂ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ತು ವಿದುರೇಣ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ|| ಆದೀಪ್ಯ ಜಾತುಷಂ ವೇಶ್ಮ ದಗ್ಧ್ವಾ ಚೈವ ಪುರೋಚನಮ್| ಪ್ರಾದ್ರವನ್ ಭಯಸಂವಿಗ್ನಾ ಮಾತ್ರಸಹ ಪರಂತಪಾಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಮಗನ ಪ್ರಿಯೈಷಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಜಾ ಅಂಬಿಕಾಸುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ರಾಜ್ಯಭೋಗದ ಆಸೆಯಿಂದ ಪಾಂಡವರು ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ವಿದುರನು ಆ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸಲಹೆಯನ್ನಿತ್ತನು. ಅದೇ ಸಲಹೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನಗೈದು ಜತುಗೃಹದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಪರಂತಪ ಕೌಂತೇಯರು ವಾರಣಾವತ ನಗರವನ್ನು ತಲುಪಿ ಜತುಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದರು. ಪುರೋಚನನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರು ವಿದುರನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸುರಂಗವನ್ನು ತೋಡಿಸಿ, ಪುರೋಚನನೊಂದಿಗೆ ಆ ಜತುಗೃಹವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಯಸಂವಿಗ್ನರಾದ ಆ ಪರಂತಪರು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಹೋದರು.

ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದು ಜತುಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರು. ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅನುಮಾನಬಾರದ ಹಾಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು.

01055018a ವಿದುರಸ್ತ್ವೇವ ವಚನಾತ್ಪನಿತ್ರೀ ವಿಹಿತಾ ತತಃ|

01055018c ವೇಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಯೋಗೇನ ತೇ ಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್||

ವಿದುರನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಣಿವೆಯನ್ನು ಅಗೆಯಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವರು ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆ ಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು.

01055019a ತತೋ ಮಹಾವನೇ ಘೋರೇ ಹಿಡಿಂಬಂ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಂ|

01055019c ಭೀಮಸೇನೋಽವಧೀತ್ಯುದ್ಧೋ ಭುವಿ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

ನಂತರ ಆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಭುವಿಯಲ್ಲೇ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೃದ್ಧ ಭೀಮಸೇನನು ಹಿಡಿಂಬ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

01055020a ಅಥ ಸಂಧಾಯ ತೇ ವೀರಾ ಏಕಚಕ್ರಾಂ ವ್ರಜಂಸ್ತದಾ|

01055020c ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಧರಾ ಭೂತ್ವಾ ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ಪರಂತಪಾಃ||

ಆ ಪರಂತಪ ವೀರರು ಎಲ್ಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಏಕಚಕ್ರ ನಗರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ತಾಯಿಯೊಂದಿದ್ದರು.

01055021a ತತ್ರ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥಾಯ ಬಕಂ ಹತ್ವಾ ಮಹಾಬಲಂ|

01055021c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹಿತಾ ಜಗ್ಮುಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಪುರಂ ತತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೋಸ್ಕರ ಮಹಾಬಲ ಬಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಹಿತ ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಗೆ ಹೋದರು.

¹⁸⁸01055022a ತೇ ತತ್ರ ದ್ರೌಪದೀಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪರಿಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಾಃ|

¹⁸⁸ ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹಿಡಿಂಬವಧ, ಬಕವಧ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೀ
ಸ್ವಯಂವರಗಳ ಕುರಿತು ಬೇರೆಯೇ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ದದೃಶುದಾರುಣಂ ರಕ್ಷೋ
ಹಿಡಿಂಬಂ ವನನಿರ್ಝರೇ| ಹತ್ವಾ ಚ ತಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಭೀತಾಃ

ಸಮವಬೋಧನಾತ್|| ನಿಶಿ ಸಂಪ್ರಾದ್ರವನ್ ಪಾರ್ಥಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಭಯಾದ್ಭೀತಾಃ|
ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಹಿಡಿಂಬಾ ಭೀಮೇನ ಯತ್ರ ಜಾತೋ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|| ಏಕಚಕ್ರಾಂ ತತೋ
ಗತ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ| ವೇದಾಧ್ಯಯನಸಂಪನ್ನಾಸ್ತೇಽಭವನ್
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ|| ತೇ ತತ್ರ ನಿಯತಾಃ ಕಾಲಂ ಕಂಚಿದೂಷುರ್ನ ರರ್ಷಭಾಃ| ಮಾತ್ರಾ
ಸಹ್ಯಕಚಕ್ರಾಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ|| ತತ್ರಾಸಸಾದ ಕ್ಷುಧಿತಂ ಪುರುಷಾದಂ
ವ್ಯಕೋದರಃ| ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಬಕಂ ನಾಮ ಮಹಾಬಲಮ್|| ತಂ
ಚಾಪಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಪಾಂಡವಃ| ನಿಹತ್ಯ ತರಸಾ ವೀರೋ
ನಾಗರಾನ್ ಪರ್ಯಸಾಂತ್ವಯತ್|| ತತಸ್ತೇ ಶುಶ್ರುವುಃ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಪಂಚಾಲೇಷು
ಸ್ವಯಂವರಂ| ಶೃತ್ವಾ ಚೈವಾಭ್ಯಗಚ್ಛಂತ ಗತ್ವಾ ಚೈವಾಲಭಂತ ತಾಮ್|| ಅರ್ಥಾತ್ಃ
ವನನಿರ್ಝರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಿಡಿಂಬನೆಂಬ ದಾರುಣ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಿದರು.
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಭಯದಿಂದಾಗ ತಮ್ಮ ಇರವು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು
ಪಾರ್ಥರು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿದರು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮನಿಗೆ
ಹಿಡಿಂಬೆಯು ದೊರಕಿ, ಘಟೋತ್ಕಚನ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ಸಂಶಿತವ್ರತ ಪಾಂಡವರು
ಏಕಚಕ್ರನಗರಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾದರು. ಮಾತೆಯ

01055022c ವಿದಿತಾ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಪ್ರತ್ಯಾಜಗ್ಮುರರಿಂದಮಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಗುರುತು ತಿಳಿದ ನಂತರ ಅರಿಂದಮ
ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01055023a ತ ಉಕ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ ಶಾಂತನವೇನ ಚ|

01055023c ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ವಿಗ್ರಹಸ್ತಾತ ಕಥಂ ವೋ ನ ಭವೇದಿತಿ|

01055023e ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥೇ ಯುಷ್ಮದ್ವಾಸೋಽನುಚಿಂತಿತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮರು
ಹೇಳಿದರು: “ಮಕ್ಕಳೇ! ನೀವು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಭ್ರಾತೃಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಒಡಕು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು ನಾವು
ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವು ನಿಮಗಿರಲಿ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇವೆ.

01055024a ತಸ್ಮಾಜ್ಜನಪದೋಪೇತಂ ಸುವಿಭಕ್ತಮಹಾಪಥಂ|

ಸಹಿತ ಆ ನರರ್ಷಭರು ಏಕಚಕ್ರದ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ
ವಾಸಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಬಾಹು ವ್ಯಕೋದರ ಭೀಮಸೇನನು ಕ್ರೂರ ನರಭಕ್ಷಕ
ಮೌಂಬಲಿ ಬಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸನ ಬಳಿಹೋದನು. ಅವನನ್ನೂ ಕೂಡ
ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವನು ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ
ಸಮಾಧಾನವನ್ನಿತ್ತನು. ಅನಂತರ ಅವರು ಪಂಚಾಲರ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೃಷ್ಣೆಯ
ಸ್ವಯಂವರದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದರು. ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು
ಕೂಡ.

01055024c ವಾಸಾಯ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಂ ವ್ರಜಧ್ವಂ ಗತಮನ್ಯವಃ¹⁸⁹||

ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ ಹಲವಾರು ಜನಪದ ಮಹಾಪಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ.”

01055025a ತಯೋಸ್ತೇ ವಚನಾಜ್ಜಗ್ಮುಃ ಸಹ ಸರ್ವೈಃ ಸುಹೃಜ್ಜನೈಃ|

01055025c ನಗರಂ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಂ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಸರ್ವಶಃ||

ಈ ವಚನದಂತೆ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಸುಹೃಜ್ಜನರೊಡಗೂಡಿ ಹಲವಾರು ರತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥ ನಗರಿಗೆ ಹೋದರು.

01055026a ತತ್ರ ತೇ ನೃವಸನ್ರಾಜನ್ಸಂವತ್ಸರಗಣಾನ್ಬಹೂನ್|

01055026c ವಶೇ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪೇನ ಕುರ್ವಂತೋಽನ್ಯಾನ್ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳು ವಾಸಿಸಿದರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಅನ್ಯ ಮಹೀಕ್ಷಿತರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

01055027a ಏವಂ ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನಾಸ್ತೇ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ|

01055027c ಅಪ್ರಮತ್ತೋಽಠಿತಾಃ ಕ್ಷಾಂತಾಃ ಪ್ರತಪಂತೋಽಹಿತಾಂಸ್ತದಾ||

ಈ ರೀತಿ ಆ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣರು ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನರಾಗಿದ್ದು, ಸಿಟ್ಟಿಗಳೇಳದೇ, ಶಾಂತರಾಗಿ ಅಹಿತಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು.

01055028a ಅಜಯದ್ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ದಿಶಂ ಪ್ರಾಚೀಂ ಮಹಾಬಲಃ|

¹⁸⁹ ಗತಮತ್ಸರಾಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01055028c ಉದೀಚೀಮರ್ಜುನೋ ವೀರಃ ಪ್ರತೀಚೀಂ ನಕುಲಸ್ತಥಾ||

01055029a ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಸಹದೇವಸ್ತು ವಿಜಿಗ್ಮೀ ಪರವೀರಹಾ|

01055029c ಏವಂ ಚಕ್ರುರಿಮಾಂ ಸರ್ವೇ ವಶೇ ಕೃತ್ಸಾಂ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ವೀರ ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು, ನಕುಲನು ಪಶ್ಚಿಮವನ್ನು, ಮತ್ತು ಸಹದೇವನು ದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಆ ಪರವೀರರು ಈ ವಸುಂಧರೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

01055030a ಪಂಚಭಿಃ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶೈಃ ಸೂರ್ಯೇಣ ಚ ವಿರಾಜತಾ|

01055030c ಷಟ್ಸೂರ್ಯೇವಾಬಭೌ ಪೃಥ್ವೀ ಪಾಂಡವೈಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮೈಃ||

ಸೂರ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶ ಐವರು ಪಾಂಡವರೂ ಸೇರಿ ಆರು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸೂರ್ಯರನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯು ಹೊಂದಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01055031a ತತೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿ ದ್ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01055031c ವನಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಭ್ರಾತರಂ ವೈ ಧನಂಜಯಂ||

ನಂತರ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಹೋದರ ಧನಂಜಯನನ್ನು ವನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು.

190 01055032a ಸ ವೈ ಸಂವತ್ಸರಂ ಪೂರ್ಣಂ ಮಾಸಂ ಚೈಕಂ ವನೇವಸತ್|

191 01055032c ತತೋಽಗಚ್ಛ ದ್ವಾಪೀಕೇಶಂ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಕದಾ ಚನ||

ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದು ಅವನು ಹೃಷೀಕೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ದ್ವಾರವತಿಗೂ ಹೋದನು.

01055033a ಲಬ್ಧವಾಂಸ್ತತ್ರ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ರಾಜೀವಲೋಚನಾಂ|

01055033c ಅನುಜಾಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸುಭದ್ರಾಂ ಭದ್ರಭಾಷೀಣೀಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸುವು ವಾಸುದೇವನ ಅನುಜೆ ರಾಜೀವಲೋಚನೆ, ಭದ್ರಭಾಷೀಣೀ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಪಡೆದನು.

01055034a ಸಾ ಶಚೀವ ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ಶ್ರೀಃ ಕೃಷ್ಣೇನೇವ ಸಂಗತಾ|

01055034c ಸುಭದ್ರಾ ಯುಯುಜೇ ಪ್ರೀತಾ ಪಾಂಡವೇನಾರ್ಜುನೇನ ಹ||

190 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತತೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದ್ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ| ವನಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ತೇಜಸ್ವೀ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ| ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಪ್ರಿಯತರಂ ಭ್ರಾತರಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿಮ್|| ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅರ್ಜುನಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತಂ ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಾನಾಂ ಗುಣೈರ್ಯುತಂ| ಧೈರ್ಯಾತ್ಸತ್ಯಾಚ್ಚ ಧರ್ಮಾಚ್ಚ ವಿಜಯಾಚ್ಚಾಧಿಕಪ್ರಿಯಃ| ಅರ್ಜುನೋ ಭ್ರಾತರಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ನಾತ್ಯವರ್ತತ ಜಾತುಚಿತ್||

191 ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಚ ಕೃತವಾನ್ ನಾಗಕನ್ಯಾಮವಾಪ್ಯ ಚ| ಪಾಂಡಸ್ಯ ತನಯಾಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ತತ್ರ ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಹೋಷಿತಃ||

ಶಚಿಯು ಮಹೇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯು ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಸುಭದ್ರೆಯು ಪಾಂಡವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸೇರಿ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡಳು.

01055035a ಅತರ್ಪಯಚ್ಚ ಕೌಂತೇಯಃ ಖಾಂಡವೇ ಹವ್ಯವಾಹನಂ|

01055035c ಬೀಭತ್ಸುರ್ವಾಸುದೇವೇನ ಸಹಿತೋ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ನೃಪಸತ್ತಮ ! ನಂತರ ಕೌಂತೇಯ ಬೀಭತ್ಸುವು ವಾಸುದೇವನ ಸಹಿತ
ಖಾಂಡವವನ್ನು ಹವ್ಯವಾಹನನಿಗಿತ್ತು ಅವನನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

01055036a ನಾತಿಭಾರೋ ಹಿ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಕೇಶವೇನಾಭವತ್ಸಹ|

01055036c ವ್ಯವಸಾಯಸಹಾಯಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶತ್ರುವಧೇಷ್ವಿವ||

ಕೇಶವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸವು
ಅತಿಭಾರವೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶತ್ರುವಧೆಯು
ಮಹಾಕಾರ್ಯವೇನಲ್ಲ.

01055037a ಪಾರ್ಥಾ ಯಾಗ್ನಿದೌ ಚಾಪಿ ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರುತ್ತಮಂ|

01055037c ಇಷುಧೀ ಚಾಕ್ಷಯೈರ್ಬಾಣೈ ರಥಂ ಚ ಕಪಿಲಕ್ಷಣಂ||

ಅಗ್ನಿಯು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗಾಂಡೀವ ಧನಸ್ಸು, ಅಕ್ಷಯ
ಬಾಣಗಳುಳ್ಳ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಪಿಲಕ್ಷಣ ರಥವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01055038a ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಮಯಂ ತತ್ರ ಮಹಾಸುರಂ|

01055038c ಸ ಚಕಾರ ಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವರತ್ನಸಮಾಚಿತಾಂ||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸುವು ಮಹಾಸುರ ಮಯನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನು ಸರ್ವರತ್ನಸಮಾಚಿತ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

01055039a ತಸ್ಯಾಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಂದೋ ಲೋಭಂ ಚಕ್ರೇ ಸುದುರ್ಮತಿಃ|

01055039c ತತೋಽಕ್ಷೈರ್ವಂಚಯಿತ್ವಾ ಚ ಸೌಬಲೇನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

01055040a ವನಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸಪ್ತ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ|

01055040c ಅಜ್ಞಾತಮೇಕಂ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಚ ತಥಾ ವರ್ಷಂ ತ್ರಯೋದಶಂ||

ಮಂದ ಮತ್ತು ದುರ್ಮತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದನು. ಸೌಬಲನ ಸಹಾಯದಿಂದ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಒಟ್ಟು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ - ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಷ ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ - ಮಾಡಿದನು.

01055041a ತತಶ್ಚ ತುರ್ದಶೇ ವರ್ಷೇ ಯಾಚಮಾನಾಃ ಸ್ವಕಂ ವಸು|

01055041c ನಾಲಭಂತ ಮಹಾರಾಜ ತತೋ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಮಹಾರಾಜ! ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದಾಗಲೂ ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ, ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

01055042a ತತಸ್ತೇ ಸರ್ವಮುತ್ಸಾದ್ಯ ಹತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ನೃಪಂ|

01055042c ರಾಜ್ಯಂ ವಿದ್ರುತಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಂತ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡವರು ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು

ಹಿಂದೆ ಪಡೆದರು.

01055043a ಏವಮೇತತ್ತುರಾವೃತ್ತಂ ತೇಷಾಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾಂ|

01055043c ಭೇದೋ ರಾಜ್ಯವಿನಾಶಶ್ಚ ಜಯಶ್ಚ ಜಯತಾಂ ವರ||

ಇದೇ ಹಿಂದೆ ಆ ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಭೇದ,
ರಾಜ್ಯವಿನಾಶ ಮತ್ತು ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರ ಜಯ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ

ಭಾರತಸೂತ್ರಂ ನಾಮ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತಸೂತ್ರ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೬

ಜನಮೇಜಯನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೧-೧೦).

ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಶಂಸೆ (೧೧-೩೦).

01056001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01056001a ಕಥಿತಂ ವೈ ಸಮಾಸೇನ ತ್ವಯಾ ಸರ್ವಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01056001c ಮಹಾಭಾರತಮಾಖ್ಯಾನಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚರಿತಂ ಮಹತ್||

01056002a ಕಥಾಂ ತ್ವನಘ ಚಿತ್ರಾರ್ಥಾಮಿಮಾಂ ಕಥಯತಿ ತ್ವಯಿ|

01056002c ವಿಸ್ತರಶ್ರವಣೇ ಜಾತಂ ಕೌತೂಹಲಮತೀವ ಮೇ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಕುರುಗಳ ಮಹಾ

ಚರಿತ್ರೆಯ ಮಹಾಭಾರತ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಅನಘ! ಚಿತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳುವ ಅತೀವ ಕುತೂಹಲವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

01056003a ಸ ಭವಾನ್ವಿಸ್ತರೇಣೇಮಾಂ ಪುನರಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹತಿ|

01056003c ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಶೃಣ್ವಾನಶ್ಚ ರಿತಂ ಮಹತ್||

ನೀನು ಪುನಃ ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಈಗ ಹೇಳಿದ ಮಹಾ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ.

01056004a ನ ತತ್ಕಾರಣಮಲ್ಪಂ ಹಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯತ್ರ ಪಾಂಡವಾಃ|

01056004c ಅವಧ್ಯಾನ್ಸರ್ವಶೋ ಜಘ್ನುಃ ಪ್ರಶಸ್ಯಂತೇ ಚ ಮಾನವೈಃ||

ಜನರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪಾಂಡವರು ವಧೆಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲದ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದರೆಂದರೆ ಅದರ ಕಾರಣವು ಅಲ್ಪವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

01056005a ಕಿಮರ್ಥಂ ತೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಶಕ್ತಾಃ ಸಂತೋ ಹ್ಯನಾಗಸಃ|

01056005c ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾನಾನ್ಸಂಕ್ಷೇಶಾನ್ ಕ್ಷಾಂತವಂತೋ ದುರಾತ್ಮನಾಂ||

ಸಂತರೂ, ಶಕ್ತರೂ, ತಪ್ಪಿಲ್ಲದವರೂ ಆದ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು ದುರಾತ್ಮರಿಂದ ತಮಗೊದಗಿದ ಸಂಕ್ಷೇಷಗಳನ್ನು ಏಕೆ ವಿರೋಧಿಸಿದೇ ಸಹಿಸಿದರು?

01056006a ಕಥಂ ನಾಗಾಯುತಪ್ರಾಣೋ ಬಾಹುಶಾಲೀ ವೃಕೋದರಃ|

01056006c ಪರಿಕ್ಲಿಶ್ಯನ್ನಪಿ ಕ್ರೋಧಂ ಧೃತವಾನ್ವೈ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಬಾಹುಶಾಲಿ ವೃಕೋದರನು
ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಗಳೊದಗಿದರೂ ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು?

01056007a ಕಥಂ ಸಾ ದ್ರೌಪದೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

01056007c ಶಕ್ತಾ ಸತೀ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ನಾದಹದ್ಧೋರಚಕ್ಷುಷಾ||

ದುರಾತ್ಮರಿಂದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದ ದ್ರೌಪದಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಶಕ್ತಳಾಗಿದ್ದರೂ
ಏಕೆ ತನ್ನ ಘೋರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸುಟ್ಟು
ಭಸ್ಮ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ?

01056008a ಕಥಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಮನ್ದ್ವಿತೇ ಪಾರ್ಥೋ ಮಾದ್ರೀಸುತೌ ತಥಾ|

01056008c ಅನುವ್ರಜನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಂಚ್ಯಮಾನಂ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ||

ಈವರು ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ತು ಈವರು ಮಾದ್ರೀಸುತರು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ
ದುರಾತ್ಮರಿಂದ ವಂಚನೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಸರಿಸಿದರು?

01056009a ಕಥಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸುತೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಧರ್ಮವಿತ್|

01056009c ಅನರ್ಹಃ ಪರಮಂ ಕ್ಲೇಶಂ ಸೋಢವಾನ್ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಧರ್ಮಸುತ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮವಿತ್ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಏಕೆ
ಅನರ್ಹನಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಪರಮ ಕ್ಲೇಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು?

01056010a ಕಥಂ ಚ ಬಹುಲಾಃ ಸೇನಾಃ ಪಾಂಡವಃ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಃ|

01056010c ಅಸ್ಯನ್ನೇಕೋಽನಯತ್ಸರ್ವಾಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ ಧನಂಜಯಃ||

ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬನೇ ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿ ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯನು ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿದನು?

01056011a ಏತದಾಚಕ್ಷ್ಮ ಮೇ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ತಪೋಧನ|

01056011c ಯದ್ಯಚ್ಚ ಕೃತವಂತಸ್ತೇ ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಹಾರಥಾಃ||

ತಪೋಧನ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತೋ ಹಾಗೆ ಹೇಳು - ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳು.”

01056012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

¹⁹²01056012a ಮಹರ್ಷೇಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಪೂಜಿತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01056012c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮತಂ ಕೃತ್ಸುಂ ವ್ಯಾಸಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಲೋಕಪೂಜಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಅಮಿತತೇಜಸ ಮಹರ್ಷಿ ವ್ಯಾಸನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

¹⁹² ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಾಧಿಕವಿದೆ: ಕ್ಷಣಂ ಕುರು ಮಹಾರಾಜ ವಿಪುಲೋಽಯಮನುಕ್ರಮಃ| ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸ್ಯ ವಕ್ತವ್ಯಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೇರಿತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಕೊಡು. ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಈ ಪುಣ್ಯ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಮಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01056013a ಇದಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ಹಿ ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ|

01056013c ಸತ್ಯವತ್ಯಾತ್ಮಜೇನೇಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಮಮಿತೌಜಸಾ||

ಅಮಿತೌಜಸ ಸತ್ಯವತಿಯ ಆತ್ಮಜನು ಆಖ್ಯಾಯಿಸಿದ ಈ ಪುಣ್ಯಕೃತಿಯು ನೂರುಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

01056014a ಯ ಇದಂ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ಯಶ್ಚೇದಂ ಶೃಣುಯಾನ್ನರಃ|

01056014c ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸ್ಥಾನಮೇತ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ನುಯುರ್ದೇವತುಲ್ಯತಾಂ||

ಇದನ್ನು ಓದುವ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮತ್ತು ಕೇಳುವ ನರನು ದೇವಮಾನ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

01056015a ಇದಂ ಹಿ ವೇದೈಃ ಸಮಿತಂ ಪವಿತ್ರಮಪಿ ಚೋತ್ತಮಂ|

01056015c ಶ್ರಾವ್ಯಾಣಾಮುತ್ತಮಂ ಚೇದಂ ಪುರಾಣಂ ಋಷಿಸಂಸ್ತುತಂ||

ವೇದಗಳಷ್ಟೇ ಪವಿತ್ರ, ಋಷಿಸಂಸ್ತುತ ಈ ಪುರಾಣವು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದು ದರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

01056016a ಅಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ನಿಖಿಲೇನೋಪದಿಶ್ಯತೇ|

01056016c ಇತಿಹಾಸೇ ಮಹಾಪುಣ್ಯೇ ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಪರಿನೈಷ್ಟಿಕೇ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ-ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರ ಇತಿಹಾಸವು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

01056017a ಅಕ್ಷುದ್ರಾನ್ದಾನಶೀಲಾಂಶ್ಚ ಸತ್ಯಶೀಲಾನನಾಸ್ತಿಕಾನ್|

01056017c ಕಾರ್ಷ್ಣಂ ವೇದಮಿಮಂ ವಿದ್ವಾಂ ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾರ್ಥಮಶ್ನುತೇ||

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ವೇದವನ್ನು ಅಕ್ಷುದ್ರರಿಗೆ, ದಾನಶೀಲರಿಗೆ, ಸತ್ಯಶೀಲರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಕರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿದ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

01056018a ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಕೃತಂ ಚಾಪಿ ಪಾಪಂ ಜಹ್ಯಾದಸಂಶಯಂ|

01056018c ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುರುಷೋಽಪಿ ಸುದಾರುಣಃ||

ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುರುಷನು ಸುದಾರುಣ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾ ಪಾಪವನ್ನೂ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

01056019a ಜಯೇ ನಾಮೇತಿಹಾಸೋಽಯಂ ಶ್ರೋತವ್ಯೋ ವಿಜಿಗೀಷುಣಾ|

01056019c ಮಹೀಂ ವಿಜಯತೇ ಸರ್ವಾಂ ಶತ್ರುಂಶ್ಚಾಪಿ ಪರಾಜಯೇತ್||

ವಿಜಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು ಜಯ ನಾಮದ ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು; ಅಂಥವನು ಸರ್ವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಮಹಿಯನ್ನೇ ಜಯಿಸಬಹುದು.

01056020a ಇದಂ ಪುಂಸವನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಿದಂ ಸ್ವಸ್ತ್ವಯನಂ ಮಹತ್|

01056020c ಮಹಿಷೀಯುವರಾಜಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಬಹುಶಸ್ತಥಾ||

ರಾಣಿ ಯುವರಾಜರಿರ್ವರೂ ಇದನ್ನು ಬಹುಬಾರಿ ಕೇಳಿದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಹತ್ತರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

01056021a ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಂ ಪರಂ|

01056021c ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವ್ಯಾಸೇನಾಮಿತಬುದ್ಧಿನಾ||

ಇದು ಪುಣ್ಯಕರ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ.
ಅಮಿತಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಇದು ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರವೂ
ಹೌದು.

01056022a ಸಂಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಚೈವ ಆಖ್ಯಾಸ್ಯಂತಿ ತಥಾಪರೇ|

01056022c ಪುತ್ರಾಃ ಶುಶ್ರೂಷವಃ ಸಂತಿ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಃ||

ಈಗ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ನಂತರವೂ
ಕಥಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು
ಪ್ರಿಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸೇವಕರು ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01056023a ಶರೀರೇಣ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ವಾಚಾ ಚ ಮನಸೈವ ಚ|

01056023c ಸರ್ವಂ ತತ್ತ್ವಜತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಿದಂ ಶೃಣ್ವನ್ನರಃ ಸದಾ||

ಇದನ್ನು ಸದಾ ಕೇಳುವ ನರನನ್ನು ಅವನು ವಾಚಾ, ಮನಸಾ ಅಥವಾ
ಶರೀರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಕ್ಷಣವೇ ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ.

01056024a ಭಾರತಾನಾಂ ಮಹಜ್ಜನ್ಮ ಶೃಣ್ವತಾಮನಸೂಯತಾಂ|

01056024c ನಾಸ್ತಿ ವ್ಯಾಧಿಭಯಂ ತೇಷಾಂ ಪರಲೋಕಭಯಂ ಕುತಃ||

ದೂಷಿಸದೇ ಯಾರು ಭಾರತರ ಮಹಾಜನ್ಮದ ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ
ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಧಿಭಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಲೋಕದ

ಭಯವು ಎಲ್ಲಿಂದ?

01056025a ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪುಣ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ|

01056025c ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೇನೇದಂ ಕೃತಂ ಪುಣ್ಯಚಿಕೀರ್ಷುಣಾ||

01056026a ಕೀರ್ತಿಂ ಪ್ರಥಯತಾ ಲೋಕೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01056026c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಭೂರಿದ್ರವಿಣತೇಜಸಾಂ¹⁹³||

ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಧನ್ಯತೆ, ಯಶಸ್ಸು, ಆಯಸ್ಸು, ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ತರುವಂಥಹ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಭೂರಿದ್ರವಿಣತೇಜಸ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸಿದನು.

¹⁹³ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಸರ್ವವಿದ್ಯಾವದಾತಾನಾಂ ಲೋಕೇ ಪ್ರಥಿತಕರ್ಮಣಾಂ| ಯ ಇದಂ ಮಾನವೋ ಲೋಕೇ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಶುಚೀನ್|| ಶ್ರಾವಯೇತ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ| ಕುರೂಣಾಂ ಪ್ರಥಿತಂ ವಂಶಂ ಕೀರ್ತಯನ್ ಸತತಂ ಶುಚಿಃ|| ವಂಶಮಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಂ ಲೋಕೇ ಪೂಜ್ಯತಮೋ ಭವೇತ್| ಯೋಽಧೀತೇ ಬಾರತಂ ಪುಣ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಿಯತವ್ರತಃ|| ಚತುರೋ ವಾರ್ಷಿಕಾನ್ ಮಾಸಾನ್ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ| ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸ ಚ ವೇದಾನಾಂ ಪಾರಗೋ ಭಾರತಂ ಪಠನ್|| ದೇವಾ ರಾಜರ್ಷಯೋ ಹ್ಯತ್ರ ಪುಣ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯಸ್ತಥಾ| ಕೀರ್ತ್ಯಂತೇ ಘೂತಪಾಪ್ಮಾನಃ ಕೀರ್ಯತೇ ಕೇಶವಸ್ತಥಾ|| ಭಗವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ದೇವೇಶೋ ಯತ್ರ ದೇವೀ ಚ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ| ಅನೇಕಜನನೋ ಯತ್ರ ಕಾರ್ತಿಕೇಯಸ್ಯ ಸಂಭವಃ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಗವಾಂ ಚೈವ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಯತ್ರ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ| ಸರ್ವಶೃತಿಸಮೂಹೋಽಯಂ ಶ್ರೋತವ್ಯೋ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಭಿಃ||

¹⁹⁴01056027a ಯಥಾ ಸಮುದ್ರೋ ಭಗವಾನ್ಯಥಾ ಚ ಹಿಮವಾನ್ಗಿರಿಃ|

01056027c ಖ್ಯಾತಾವುಭೌ ರತ್ನನಿಧೀ ತಥಾ ಭಾರತಮುಚ್ಯತೇ||

ಭಗವಾನ್ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಗಳು ರತ್ನನಿಧಿಗಳೆಂದು ಹೇಗೆ ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆ ಭಾರತವೂ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡಿದೆ.

01056028a ಯ ಇದಂ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಿಹ ಪರ್ವಸು|

01056028c ಧೂತಪಾಪ್ಮಾ ಜಿತಸ್ವರ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ||

ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

¹⁹⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಭಾರತಾನಾಂ ಯತಶ್ಚಾಯಮಿತಿಹಾಸೋ ಮಹಾದ್ಭುತಃ| ಮಹತೋ ಹ್ಯೇನಸೋ ಮರ್ತ್ಯಾನ್ ಮೋಚಯೇದನುಕೀರ್ತಿತಃ|| ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷೈರ್ಲಭ್ಧಕಾಮಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೋ ಮುನಿಃ| ನಿತ್ಯೋತ್ಥಿತಃ ಶುಚಿಃ ಶಕ್ತೋ ಮಹಾಭಾರತಮಾದಿತಃ|| ತಪೋ ನಿಯಮಮಾಸ್ಥಾಯ ಕೃತಮೇತನ್ಮಹರ್ಷಿಣಾ| ತಸ್ಮಾನ್ನಿಯಮಸಂಯುಕ್ತೈಃ ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರಿದಮ್|| ಕೃಷ್ಣಪ್ರೋಕ್ತಾಮಿಮಾಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ಭಾರತೀಮುತ್ತಮಾಂ ಕಥಾಮ್| ಶ್ರಾವಯಿಷ್ಯಂತಿ ಯೇ ವಿಪ್ರಾ ಯೇ ಚ ಶ್ರೋಷ್ಯಂತಿ ಮಾನವಾಃ| ಸರ್ವಥಾ ವರ್ತಮಾನಾ ವೈ ನ ತೇ ಶೋಚ್ಯಾಃ ಕೃತಾಕೃತ್ಯೈಃ|| ನರೇಣ ಧರ್ಮಕಾಮೇನ ಸರ್ವಂ ಶ್ರೋತವ್ಯ ಇತ್ಯಪಿ| ನಿಖಿಲೇನೇತಿಹಾಸೋಽಯಂ ತತಃ ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್|| ನ ತಾಂ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ| ಯಾಂ ಶ್ರುತೈವ ಮಹಾಪುಣ್ಯಮಿತಿಹಾಸಮುಪಾಶ್ರುತೇ|| ಶ್ರುಣ್ವನ್ ಶ್ರಾದ್ಧಃ ಪುಣ್ಯಶೀಲಃ ಶ್ರಾವಯಂಶ್ಚೇದಮದ್ಭುತಮ್| ನರಃ ಫಲಮವಾಪ್ನೋತಿ ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಯೋಃ||

195⁰1056029a ಯಶ್ಚೇದಂ ಶ್ರಾವಯೇಚ್ಛ್ಯಾಧ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನಾದಮಂತತಃ|

01056029c ಅಕ್ಷಯ್ಯಂ ತಸ್ಯ ತಚ್ಛಾಧ್ವಮುಪತಿಷ್ಠೇತ್ಪಿತೃನಪಿ||

ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇದರ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವನ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು

195 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯಸ್ತು ರಾಜಾ
ಶೃಣೋತೀದಮಖಿಲಾಮಶ್ನುತೇ ಮಹೀಮ್| ಪ್ರಸೂತೀ ಗರ್ಭಿಣೀ ಪುತ್ರಂ ಕನ್ಯಾ
ಚಾಶು ಪ್ರದೀಯತೇ|| ವಣಿಜಃ ಸಿದ್ಧಯಾತ್ರಾಃ ಸ್ಯುವೀರಾ ವಿಜಯಮಾಶ್ನುಯಃ|
ಆಸ್ತಿಕಾನ್ ಶ್ರಾವಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನನಸೂಯಕಾನ್|| ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತಾನ್
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಜಯಮಾಶ್ರಿತಾನ್| ಸ್ವಧರ್ಮನಿತ್ಯಾನ್ ವೈಶ್ಯಾಂಶ್ಚ ಶ್ರಾವಯೇತ್
ಕ್ಷತ್ರಸಂಶ್ರಿತಾನ್|| ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಪುರಾ ಧೃಷ್ಟಃ ಸರ್ವಧರ್ಮೇಷು ಭಾರತ|
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಶ್ರವಣಂ ರಾಜನ್ ವಿಶೇಷೇಣ ವಿಧೀಯತೇ|| ಭೂಯೋ ವಾ ಯಃ
ಪಠೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಸ ಗಚ್ಛೇತ್ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್| ಶ್ಲೋಕಂ ವಾಪ್ಯನು ಗೃಹ್ಣೀತ
ತಥಾರ್ಥಶ್ಲೋಕಮೇವ ವಾ|| ಅಪಿ ಪಾದಂ ಪಠೇನ್ನಿತ್ಯಂ ನ ಚ ನಿರ್ಭಾರತೋ
ಭವೇತ್| ಇಹ ನೈಕಾಶ್ರಯಂ ಜನ್ಮ ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|| ಇಹ
ಮಂತ್ರಪದಂ ಯುಕ್ತಂ ಧರ್ಮಂ ಚಾನೇಕದರ್ಶನಮ್| ಇಹ ಯುದ್ಧಾನಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ
ರಾಜ್ಞಾಂ ಬುದ್ಧಿರಿಹೈವ ಚ|| ಋಷೀಣಾಂ ಚ ಕಥಾಸ್ತಾತ ಇಹ ಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಸಾಂ|
ಇಹ ತತ್ತತ್ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಹಿತೋ ವಾಕ್ಯವಿಸ್ತರಃ|| ತೀರ್ಥಾನಾಂ ನಾಮ
ಪುಣ್ಯಾನಾಂ ದೇಶಾನಾಂ ಚೈವ ಕೀರ್ತಿತಮ್| ವನಾನಾಂ ಪರ್ವತಾನಾಂ ಚ
ನದೀನಾಂ ಸಾಗರಸ್ಯ ಚ|| ದೇಶಾನಾಂ ಚೈವ ಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಪುರಾಣಂ ಚೈವ
ಕೀರ್ತನಮ್| ಉಪಚಾರಸ್ತಥೈವಾಗ್ನೋ ಧೀರ್ಯಮಪ್ಯತಿಮಾನುಷಮ್|| ಇಹ
ಸತ್ಕಾರಯೋಗಶ್ಚ ಭಾರತೇ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ| ರಥಾಶ್ವವಾರಣೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಕಲ್ಪನಾ
ಯುದ್ಧಕೌಶಲಮ್|| ವಾಕ್ಯಜಾತಿರನೇಕಾ ಚ ಸರ್ವಮಸ್ಮಿನ್ ಸಮರ್ಪಿತಮ್|

ಪಿತ್ರಗಳೂ ಕೂಡ ಸಂತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01056030a ಅಹ್ನಾ ಯದೇನಶ್ಚಾಜ್ಞಾನಾತ್ಪ್ರಕರೋತಿ ನರಶ್ಚ ರನ್¹⁹⁶ |

01056030c ತನ್ಮಹಾಭಾರತಾಖ್ಯಾನಂ ಶ್ರುತ್ವೈವ ಪ್ರವಿಲೀಯತೇ ||

ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ದಿನದಲ್ಲಿ ನರನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಭಾರತದ
ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

01056031a ಭಾರತಾನಾಂ ಮಹಜ್ಜನ್ಮ ಮಹಾಭಾರತಮುಚ್ಯತೇ ||

01056031c ನಿರುಕ್ತಮಸ್ಯ ಯೋ ವೇದ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ||

ಭಾರತರ ಮಹಾಜನ್ಮವೇ ಮಹಾಭಾರತವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ
ನಿರುಕ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

¹⁹⁷01056032a ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷೈಃ ಸದೋತ್ಥಾಯೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೋ ಮುನಿಃ |

01056032c ಮಹಾಭಾರತಮಾಖ್ಯಾನಂ ಕೃತವಾನಿದಮುತ್ತಮಂ ||

¹⁹⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅಹ್ನಾ ಯದೇನಃ
ಕ್ರಿಯತಂ ಇಂದ್ರಿಯೈರ್ಮನಸಾಪಿ ವಾ | ಜ್ಞಾನಾದಜ್ಞಾನತೋ ವಾಪಿ ಪ್ರಕರೋತಿ
ನರಶ್ಚ ಯತ್ ||

¹⁹⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಇದಂ ಹಿ ವೇದೈಃ
ಸಮಿತಂ ಪವಿತ್ರಮಪಿ ಚೋತ್ತಮಮ್ | ಶ್ರವ್ಯಂ ಶೃತಿಸುಖಂ ಚೈವ ಪಾವನಂ
ಶೀಲವರ್ಧನಮ್ || ಯ ಇದಂ ಭಾರತಂ ರಾಜನ್ ವಾಚಕಾಯ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ | ತೇನ
ಸರ್ವಾ ಮಹೀ ದತ್ತಾ ಭವೇತ್ ಸಾಗರಮೇಖಲಾ || ಪಾರಿಕ್ಷಿತ ಕಥಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ
ಪುಣ್ಯಾಯ ವಿಜಯಾಯ ಚ | ಕಥ್ಯಮಾನಾಂ ಮಯಾ ಕೃತ್ಸಾಂ ಶೃಣು
ಹರ್ಷಕರೀಮಿಮಾಮ್ ||

ಮೂರುವರ್ಷಗಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಎದ್ದು ಮುನಿ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು
ಈ ಅನುತ್ತಮ ಮಹಾಭಾರತ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

01056033a ಧರ್ಮೇ ಚಾರ್ಥೇ ಚ ಕಾಮೇ ಚ ಮೋಕ್ಷೇ ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

01056033c ಯದಿಹಾಸ್ತಿ ತದನ್ಯತ್ರ ಯನ್ನೇಹಾಸ್ತಿ ನ ತತ್ತ್ವಚಿತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಗಳ ಕುರಿತು
ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಿವೆಯೋ ಅವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ
ಮಹಾಭಾರತಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರಶಂಸೆ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೭

ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ

ವಸು ಉಪರಿಚರನ ಕಥೆ (೧-೨೦). ಸತ್ಯವತಿಯ ಜನನ (೨೧-೫೫).
ವ್ಯಾಸನ ಜನನ (೫೬-೭೫). ಇತರರ ಅದ್ಭುತ ಜನನಗಳು (೭೬-
೧೦೫).

01057001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01057001a ರಾಜೋಪರಿಚರೋ ನಾಮ ಧರ್ಮನಿತ್ಯೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

01057001c ಬಭೂವ ಮೃಗಯಾಂ ಗಂತುಂ ಸ ಕದಾ ಚಿದ್ಧೃತವ್ರತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಬೇಟೆಯಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಧರ್ಮನಿತ್ಯ, ಸತ್ಯವ್ರತ,
ಮಹೀಪತಿ, ಉಪರಿಚರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಿದ್ದನು.

01057002a ಸ ಚೇದಿವಿಷಯಂ ರಮ್ಯಂ ವಸುಃ ಪೌರವನಂದನಃ|

01057002c ಇಂದ್ರೋಪದೇಶಾಜ್ಜ ಗ್ರಾಹ ಗ್ರಹಣೀಯಂ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಆ ಪೌರವನಂದನ ಮಹೀಪತಿಯು ಇಂದ್ರನ ಉಪದೇಶದಂತೆ ರಮ್ಯ
ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಚೇದಿರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು.

01057003a ತಮಾಶ್ರಮೇ ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರಂ ನಿವಸಂತಂ ತಪೋರತಿಂ|

¹⁹⁸01057003c ದೇವಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸ್ವಯಂ ವಜ್ರೀ ಸಮುಪಾಯಾನ್ಮಹೀಪತಿಂ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ
ತಪೋನಿರತನಾಗಿರಲು ಆ ಮಹೀಪತಿಯ ಬಳಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವ
ವಜ್ರಿಯೇ ಸ್ವಯಂ ಬಂದನು.

¹⁹⁸ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳೂ
ಇದ್ದರೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ದೇವಾಃ ಶಕ್ರಪುರೋಗಾ ವೈ
ರಾಜಾನಾಮುಪತಸ್ಥಿರೇ|

19901057004a ಇಂದ್ರತ್ವಮರ್ಹೋ ರಾಜಾಯಂ ತಪಸೇತ್ಯನುಚಿಂತ್ಯ ವೈ||

01057004c ತಂ ಸಾಂತ್ವೇನ ನೃಪಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಪಸಃ ಸಂನ್ಯವರ್ತಯತ್||

ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ರಾಜನು ಇಂದ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಬಲ್ಲನೆಂದು
ಚಿಂತಿಸಿ ಅವನು ನೃಪನಿಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಸಲಹೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01057005 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ

01057005a ನ ಸಂಕೀರ್ಯೇತ ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

01057005c ತಂ ಪಾಹಿ ಧರ್ಮೋ ಹಿ ಧೃತಃ ಕೃತ್ಸಂ ಧಾರಯತೇ ಜಗತ್||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೃಥ್ವೀಪತೇ! ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸಂಕರವು
ನಡೆಯದಿರಲಿ. ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಧೃತ ಧರ್ಮವು
ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

01057006a ಲೋಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಂ ಪಾಲಯ ತ್ವಂ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

01057006c ಧರ್ಮಯುಕ್ತಸ್ತತೋ ಲೋಕಾನ್ಪುಣ್ಯಾನಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಶಾಶ್ವತಾನ್||

ನಿತ್ಯಯುಕ್ತನೂ ಸಮಾಹಿತನೂ ಆಗಿ ಲೋಕಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸು.
ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸುವೆ.

199 ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ದೇವಾ ಊಚುಃ|
ನಸಂಕರ್ಯೇತ ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇ| ತ್ವಯಾ ಹಿ ಧರ್ಮೋ
ವಿಧೃತಃ ಕೃತ್ಸಂ ಧಾರಯತೇ ಜಗತ್||

01057007a ದಿವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಭುವಿಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ಸಖಾ ಭೂತ್ವಾ ಮಮ ಪ್ರಿಯಃ|

01057007c ಊಧಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ²⁰⁰ ಯೋ ದೇಶಸ್ತಮಾವಸ ನರಾಧಿಪ||

01057008a ಪಶವ್ಯಶ್ಚೈವ ಪುಣ್ಯಶ್ಚ ಸುಸ್ಥಿರೋ ಧನಧಾನ್ಯವಾನ್|

01057008c ಸ್ವಾರಕ್ಷಶ್ಚೈವ ಸೌಮ್ಯಶ್ಚ ಭೋಗೈರ್ಭೂಮಿಗುಣೈರ್ಯುತಃ||

ನಾನು ದಿವಿ ಮತ್ತು ನೀನು ಭುವಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಖನಾಗಿರು. ನರಾಧಿಪ! ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುಭರಿತ, ಪುಣ್ಯ, ಸುಸ್ಥಿರ, ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ಸುರಕ್ಷ, ಸೌಮ್ಯ, ಸುಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಭೋಗೈರ್ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ದೇಶವನ್ನಾಗಿಸಿ ಆಳು.

01057009a ಅತ್ಯನ್ಯಾನೇಷ ದೇಶೋ ಹಿ ಧನರತ್ನಾದಿಭಿರ್ಯುತಃ|

01057009c ವಸುಪೂರ್ಣಾ ಚ ವಸುಧಾ ವಸ ಚೇದಿಷು ಚೇದಿಪ||

ಚೇದಿಪ! ಈ ವಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಚೇದಿಯೇ ಧನರತ್ನಭರಿತ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೇಶ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು.

01057010a ಧರ್ಮಶೀಲಾ ಜನಪದಾಃ ಸುಸಂತೋಷಾಶ್ಚ ಸಾಧವಃ|

01057010c ನ ಚ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಲಾಪೋಽತ್ರ ಸ್ವೈರೇಷ್ಟಪಿ ಕುತೋಽನ್ಯಥಾ||

ಇಲ್ಲಿಯ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಶೀಲರೂ, ಸುಸಂತೋಷರೂ, ಸಾಧುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚೇಷ್ಟೆಗೂ ಕೂಡ ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ?

²⁰⁰ ರಮ್ಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01057011a ನ ಚ ಪಿತ್ರಾ ವಿಭಜ್ಯಂತೇ ನರಾ ಗುರುಹಿತೇ ರತಾಃ|

01057011c ಯುಂಜತೇ ಧುರಿ ನೋ ಗಾಶ್ಚ ಕೃಶಾಃ ಸಂಧುಕ್ಷಯಂತಿ ಚ||

ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಗುರುಹಿತರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆಯಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೇಗಿಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಬಂಡಿಗಳಿಗೆ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡಕಲು ಗೋವುಗಳೂ ಕೂಡ ಸಮೃದ್ಧ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

01057012a ಸರ್ವೇ ವರ್ಣಾಃ ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ಥಾಃ ಸದಾ ಚೇದಿಷು ಮಾನದ|

01057012c ನ ತೇಽಸ್ತುವಿದಿತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ಯದ್ಭವೇತ್||

ಮಾನದ ! ಚೇದಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರೂ ಸದಾ ಸ್ವಧರ್ಮ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವಂಥಹದು ಯಾವುದೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01057013a ದೇವೋಪಭೋಗ್ಯಂ ದಿವ್ಯಂ ಚ ಆಕಾಶೇ ಸ್ಫಾಟಿಕಂ ಮಹತ್|

01057013c ಆಕಾಶಗಂ ತ್ವಾಂ ಮದ್ದತ್ತಂ ವಿಮಾನಮುಪಪತ್ಸ್ಯತೇ||

ದೇವೋಪಭೋಗ್ಯ ದಿವ್ಯ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾ ಸ್ಫಟಿಕದ ಈ ಆಕಾಶಗ ವಿಮಾನವನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01057014a ತ್ವಮೇಕಃ ಸರ್ವಮರ್ತ್ಯೇಷು ವಿಮಾನವರಮಾಸ್ಥಿತಃ|

01057014c ಚರಿಷ್ಯಸ್ಯುಪರಿಸ್ಥೋ ವೈ ದೇವೋ ವಿಗ್ರಹವಾನಿವ||

ಸರ್ವ ಮರ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೇವ
ವಿಗ್ರಹನಂತೆ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲವನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01057015a ದದಾಮಿ ತೇ ವೈಜಯಂತೀಂ ಮಾಲಾಮಂಲಾನಪಂಕಜಾಂ|

01057015c ಧಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯಾ ತ್ವಾಂ ಶಸ್ತ್ರೈರವಿಕ್ಷತಂ||

ಬಾಡದೇ ಇರುವ ಕಮಲಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಈ ವೈಜಯಂತಿ
ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ
ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

01057016a ಲಕ್ಷಣಂ ಚೈತದೇವೇಹ ಭವಿತಾ ತೇ ನರಾಧಿಪ|

01057016c ಇಂದ್ರಮಾಲೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಧನ್ಯಮಪ್ರತಿಮಂ ಮಹತ್||

ನರಾಧಿಪ! ಇಂದ್ರಮಾಲಾ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಈ ಧನ್ಯ ಅಪ್ರತಿಮ
ಮಹತ್ತರ ಮಾಲೆಯು ನಿನಗೆ ದೇವತೆಗಳಿತ್ತ ಗುರುತಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

01057017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

01057017a ಯಷ್ಟಿಂ ಚ ವೈಣವೀಂ ತಸ್ಮೈ ದದೌ ವೃತ್ರನಿಷೂದನಃ|

01057017c ಇಷ್ಟಪ್ರದಾನಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಶಿಷ್ಟಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲಿನೀಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃತ್ರನಿಷೂದನನು ಅವನಿಗೆ
ಇಷ್ಟಪ್ರದಾನ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟ ಪರಿಪಾಲನೆಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಬಿದಿರಿನ
ಕಂಬವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು.

01057018a ತಸ್ಯಾಃ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಪೂಜಾರ್ಥಂ ಭೂಮೌ ಭೂಮಿಪತಿಸ್ತದಾ|

01057018c ಪ್ರವೇಶಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಗತೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ತದಾ||

ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರವು ಕಳೆದ ನಂತರ ಭೂಮಿಪತಿಯು ಶಕ್ರನ
ಪೂಜಾರ್ಥವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಿಸಿದನು.

01057019a ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಚಾದ್ಯಾಪಿ ಯಷ್ಟ್ಯಾಃ ಕ್ಷಿತಿಪಸತ್ತಮೈಃ|

01057019c ಪ್ರವೇಶಃ ಕ್ರಿಯತೇ ರಾಜನ್ಯಥಾ ತೇನ ಪ್ರವರ್ತಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಅಂದಿನಿಂದ ಯಾವೆಲ್ಲ ಕ್ಷಿತಿಪತಿಸತ್ತಮರಾದರೋ
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನು ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನ ಕಂಬವನ್ನು
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

01057020a ಅಪರೇದ್ಯುಸ್ತಥಾ ಚಾಸ್ಯಾಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಉಚ್ಛ್ರಯೋ ನೃಪೈಃ|

01057020c ಅಲಂಕೃತಾಯಾಃ ಪಿಟಕೈರ್ಗಂಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಭೂಷಣೈಃ|

01057020e ಮಾಲ್ಯದಾಮಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾ ವಿಧಿವತ್ಕ್ರಿಯತೇಽಪಿ ಚ||

ನೃಪರು ಅದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರದ ಮುಂಡಾಸು, ಗಂಧ ಮತ್ತು
ಮಾಲೆ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01057021a ಭಗವಾನ್ಮೂಜ್ಯತೇ ಚಾತ್ರ ಹಾಸ್ಯರೂಪೇಣ ಶಂಕರಃ|

01057021c ಸ್ವಯಮೇವ ಗೃಹೀತೇನ ವಸೋಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡ ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರ ಇಂದ್ರನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ಹಂಸರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಹಾತ್ಮ ವಸುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

01057022a ಏತಾಂ ಪೂಜಾಂ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವ ಕೃತಾಂ ಶುಭಾಂ|

01057022c ವಸುನಾ ರಾಜಮುಖ್ಯೇನ ಪ್ರೀತಿಮಾನಬ್ರವೀದ್ವಿಭುಃ||

ವಿಭು ಮಹೇಂದ್ರನಾದರೋ ಈ ಮಂಗಳಕರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಸಂತೃಪ್ತನಾಗಿ ರಾಜಮುಖ್ಯ ವಸುವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01057023a ಯೇ ಪೂಜಯಿಷ್ಯಂತಿ ನರಾ ರಾಜಾನಶ್ಚ ಮಹಂ ಮಮ|

01057023c ಕಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಚ ಮುದಾ ಯಥಾ ಚೇದಿಪತಿನೃಪಃ||

01057024a ತೇಷಾಂ ಶ್ರೀರ್ವಿಜಯಶ್ಚೈವ ಸರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01057024c ತಥಾ ಸ್ಫೀತೋ ಜನಪದೋ ಮುದಿತಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಚೇದಿಪತಿ ನೃಪನ ಹಾಗೆ ಸಂತಸದಿಂದ ಯಾವ ನರ ಅಥವಾ
ರಾಜನು ನನ್ನ ಈ ಮಹಾ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ
ಸಂಪತ್ತು ವಿಜಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವನ
ಜನಪದವೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸದಾ ಸಂತಸದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.”

01057025a ಏವಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ ತೇನ ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ನರಾಧಿಪ|

01057025c ವಸುಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮಘವತಾ ಮಹಾರಾಜೋಽಭಿಸತ್ಕೃತಃ||

ಈ ರೀತಿ ನರಾಧಿಪ ಮಹಾರಾಜ ವಸುವು ಸಂಪ್ರೀತ ಮಹಾತ್ಮ
ಮಹೇಂದ್ರ ಮಘವತನಿಂದ ಹರಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

01057026a ಉತ್ಸವಂ ಕಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಸದಾ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಯೇ ನರಾಃ|

01057026c ಭೂಮಿದಾನಾದಿಭಿದಾರ್ನೈರ್ಯಥಾ ಪೂತಾ ಭವಂತಿ ವೈ|

01057026e ವರದಾನಮಹಾಯಜ್ಞೈಸ್ತಥಾ ಶಕ್ರೋತ್ಸವೇನ ತೇ||

01057027a ಸಂಪೂಜಿತೋ ಮಘವತಾ ವಸುಶ್ಚೇದಿಪತಿಸ್ತದಾ|

ಯಾವ ಮಾನವರು ಸದಾ ಭೂಮಿದಾನ ಮತ್ತು ಇತರ ದಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಶಕ್ರನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಪವಿತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವರದಾನ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಶಕ್ರೋತ್ಸವದಿಂದ ಅವರು ಚೇದಿಪತಿ ವಸುವಿನಂತೆ ಮಘವತನಿಂದ ಸಂಪೂಜಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01057027c ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮೇಣ ಚೇದಿಸ್ಥಃ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

01057027e ಇಂದ್ರಪ್ರೀತ್ಯಾ ಭೂಮಿಪತಿಶ್ಚ ಕಾರೇಂದ್ರಮಹಂ ವಸುಃ||

ಭೂಮಿಪತಿ ವಸುವು ಚೇದಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನ ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಇಂದ್ರಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

01057028a ಪುತ್ರಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಪಂಚಾಸನ್ನಮಿತೌಜಸಃ|

01057028c ನಾನಾರಾಜ್ಯೇಷು ಚ ಸುತಾನ್ಸ ಸಮ್ರಾಡಭ್ಯಷೇಚಯತ್||

ಅವನಿಗೆ ಐದು ಅಮಿತೌಜಸ ಮಹಾವೀರ್ಯವಂತ ಪುತ್ರರಾದರು ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾನಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಟರನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

01057029a ಮಹಾರಥೋ ಮಗಧರಾಡ್ವಿಶ್ರುತೋ ಯೋ ಬೃಹದ್ರಥಃ|

01057029c ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹಃ ಕುಶಾಂಬಶ್ಚ ಯಮಾಹುರ್ಮಣಿವಾಹನಂ|

01057029e ಮಚ್ಛಿಲ್ಲಶ್ಚ²⁰¹ ಯದುಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್ಯಶ್ಚಾಪರಾಜಿತಃ||

ಮಹಾರಥಿಯೆಂದು ವಿಶ್ರುತ ಮಗಧರಾಜ ಬೃಹದ್ರಥ, ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹ, ಮಣಿವಾಹನನೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಶಾಂಬ, ಮಚ್ಛಿಲ ಮತ್ತು ಯದು - ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಅಪರಾಜಿತರು.

01057030a ಏತೇ ತಸ್ಯ ಸುತಾ ರಾಜನ್ರಾಜರ್ಷೇಭೂರಿತೇಜಸಃ|

01057030c ನ್ಯವೇಶಯನ್ನಾಮಭಿಃ ಸ್ವೈಸ್ತೇ ದೇಶಾಂಶ್ಚ ಪುರಾಣಿ ಚ|

01057030e ವಾಸವಾಃ ಪಂಚ ರಾಜಾನಃ ಪೃಥಗ್ವಂಶಾಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಾಃ||

ಭೂರಿತೇಜಸ ರಾಜರ್ಷಿ ರಾಜನ ಈ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ ದೇಶ ಮತ್ತು ಪುರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು; ಈ ಐದು ವಾಸವ ರಾಜರು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಶಾಶ್ವತ ವಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

01057031a ವಸಂತಮಿಂದ್ರಪ್ರಾಸಾದೇ ಆಕಾಶೇ ಸ್ಫಾಟಿಕೇ ಚ ತಂ|

01057031c ಉಪತಸ್ಥುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸೋ ನೃಪಂ|

01057031e ರಾಜೋಪರಿಚರೇತ್ಯೇವಂ ನಾಮ ತಸ್ಯಾಥ ವಿಶ್ರುತಂ||

ಇಂದ್ರನು ನೀಡಿದ ಸ್ಫಟಿಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಹಾತ್ಮ ನೃಪ ವಸುವನ್ನು ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ರಾಜ

201 ಮಾವೇಲ್ಲಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಉಪರಿಚರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

01057032a ಪುರೋಪವಾಹಿನೀಂ ತಸ್ಯ ನದೀಂ ಶುಕ್ತಿಮತೀಂ ಗಿರಿಃ|

01057032c ಅರೌತ್ಸೀಚ್ಚೇತನಾಯುಕ್ತಃ ಕಾಮಾತ್ಪೋಲಾಹಲಃ ಕಿಲ||

ಒಮ್ಮೆ ಪುರದ ಬಳಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶುಕ್ತಿಮತಿ ನದಿಯನ್ನು
ಕೋಲಾಹಲವೆಂಬ ಕಾಮಪೀಡಿತ ಗಿರಿಯು ಬಲತ್ಕಾರಮಾಡಿತು
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01057033a ಗಿರಿಂ ಕೋಲಾಹಲಂ ತಂ ತು ಪದಾ ವಸುರತಾಡಯತ್|

01057033c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ನದೀ ತೇನ ಪ್ರಹಾರವಿವರೇಣ ಸಾ||

ಆಗ ವಸುವು ಕೋಲಾಹಲ ಪರ್ವತವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದಾಗ
ಅವನ ಈ ಒದೆತದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ನದಿಯು ಹರಿಯಲು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

01057034a ತಸ್ಯಾಂ ನದ್ಯಾಮಜನಯನ್ಮಿಥುನಂ ಪರ್ವತಃ ಸ್ವಯಂ|

01057034c ತಸ್ಮಾದ್ವಿಮೋಕ್ಷಣಾತ್ಪ್ರೀತಾ ನದೀ ರಾಜ್ಞೇ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಸ್ವಯಂ ಪರ್ವತನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು
ಜನಿಸಿದರು; ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನದಿಯು ತನಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು
ನೀಡಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

01057035a ಯಃ ಪುಮಾನಭವತ್ತತ್ರ ತಂ ಸ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ|

01057035c ವಸುರ್ವಸುಪ್ರದಶ್ಚಕ್ರೇ ಸೇನಾಪತಿಮರಿಂದಮಂ|

01057035e ಚಕಾರ ಪತ್ನೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ತು ದಯಿತಾಂ ಗಿರಿಕಾಂ ನೃಪಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಓರ್ವನು ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಅರಿಂದಮನನ್ನು ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮ ವಸುವು ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯನಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಮಗಳು ಗಿರಿಕೆಯನ್ನು ನೃಪನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

01057036a ವಸೋಃ ಪತ್ನೀ ತು ಗಿರಿಕಾ ಕಾಮಾತ್ಕಾಲೇ ನೃವೇದಯತ್|

01057036c ಋತುಕಾಲಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ನಾತಾ ಪುಂಸವನೇ ಶುಚಿಃ||

ಒಮ್ಮೆ ವಸುವಿನ ಪತ್ನಿ ಗಿರಿಕೆಯು ತಾನು ಕಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಋತುಕಾಲವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿಭೂತಳಾಗಿ ಪುಂಸವನಳಾದಳು.

01057037a ತದಹಃ ಪಿತರಶ್ಚೈನಮೂಚುರ್ಜಹಿ ಮೃಗಾನಿತಿ|

01057037c ತಂ ರಾಜಸತ್ತಮಂ ಪ್ರೀತಾಸ್ತದಾ ಮತಿಮತಾಂ ವರಂ||

ಆದರೆ ಅದೇ ದಿವಸ ಅವನ ಪ್ರೀತ ಪಿತೃಗಳು ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ ರಾಜಸತ್ತಮನಿಗೆ “ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ತಾ!” ಎಂದರು.

01057038a ಸ ಪಿತೃಣಾಂ ನಿಯೋಗಂ ತಮವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01057038c ಚಕಾರ ಮೃಗಯಾಂ ಕಾಮೀ ಗಿರಿಕಾಮೇವ ಸಂಸ್ಮರನ್|

01057038e ಅತೀವ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾಂ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛ್ರಿಯಮಿವಾಪರಾಂ||

ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾಗದೆ ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು

ಕಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಅತೀವ ರೂಪಸಂಪನ್ನ
ಗರಿಕೆಯನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋದನು.

20201057039a ತಸ್ಯ ರೇತಃ ಪ್ರಚಸ್ಕಂದ ಚರತೋ ರುಚಿರೇ ವನೇ|

01057039c ಸ್ಯನ್ನಮಾತ್ರಂ ಚ ತದ್ರೇತೋ ವೃಕ್ಷಪತ್ರೇಣ ಭೂಮಿಪಃ||

ಆ ಸುಂದರ ವನದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ವೀರ್ಯ
ಸ್ವಲ್ಪನವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪನವಾದ ಕೂಡಲೇ ಭೂಮಿಪನು ಆ
ವೀರ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಮರದ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು.

01057040a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಮಿಥ್ಯಾ ಮೇ ನ ಸ್ಯಂದೇದ್ರೇತ ಇತ್ಯುತ|

01057040c ಋತುಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಪತ್ನ್ಯಾ ಮೇ ನ ಮೋಘಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಪ್ರಭುಃ||

202 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ವನಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಈ
ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಅಶೋಕೈಶ್ಚಂಪಕೈಶ್ಚೂತೈರನೇಕೈರತಿಮುಕ್ತಕೈಃ| ಪುನ್ನಾಗೈಃ
ಕರ್ಣಿಕಾರೈಶ್ಚ ಬಕುಲೈರ್ದಿವ್ಯಪಾಟಲೈಃ|| ಪಾಟಲೈರ್ನಾರಿಕೇಲೈಷ್ಠ
ಚಂದನೈಶ್ಚಾರ್ಜುನೈಸ್ತಥಾ|| ಏತೈ ರಮೈಮಹಾವೃಕ್ಷೈಃ ಪುಣ್ಣೈಃ
ಸ್ವಾದುಫಲೇರ್ಯುತಮ್| ಕೋಕಿಲಾಕುಲಸಂನಾದಂ ಮತ್ತಬ್ರಮರನಾದಿತಮ್||
ವಸಂತಕಾಲೇ ತತ್ತಸ್ಯ ವನಂ ಚೈತ್ರರಥೋಪಮಮ್| ಮನ್ಮಥಾಭಿಪರೀತಾತ್ಮ
ನಾಪಶ್ಯದ್ಗಿರಿಕಾಂ ತದಾ|| ಅಪಶ್ಯನ್ ಕಾಮಸಂತಪ್ತಶ್ಚ ರಮಾಣೇ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|
ಪುಣ್ಯಸಂಛನ್ನಶಾಖಾಯಾಂ ಪಲ್ಲವೈರುಪಶೋಭಿತಮ್|| ಅಶೋಕಂ ಸ್ತವಕೈಶ್ಚನ್ನಂ
ರಮಣೀಯಮಪಶ್ಯತ| ಅಧಸ್ತಾತ್ತಸ್ಯ ಛಾಯಾಯಾಂ ಸುಖಾಸೀನೋ ನರಾಧಿಪಃ||
ಮಧುರ್ಗಂಧೈಶ್ಚ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಪುಷ್ಪಗಂಧಮನೋಹರಮ್| ವಾಯುನಾ
ಪ್ರೇರ್ಯ ಮಾಣಸ್ತು ಧೂಮ್ರಾಯ ಮುದಮನ್ವಗಾತ್||

ಹಿಡಿದು “ನನ್ನ ಈ ಸ್ವಲಿತ ವೀರ್ಯವು ಹಾಳಾಗಬಾರದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಋತುಕಾಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಾರದು” ಎಂದು ಪ್ರಭುವು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01057041a ಸಂಚಿಂತ್ಯೈವಂ ತದಾ ರಾಜಾ ವಿಚಾರ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01057041c ಅಮೋಘತ್ವಂ ಚ ವಿಜ್ಞಾಯ ರೇತಸೋ ರಾಜಸತ್ತಮಃ||

01057042a ಶುಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಾಪನೇ ಕಾಲಂ ಮಹಿಷ್ಯಾಃ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಃ|

ಈ ಯೋಚನೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಪುನಃ ಪುನಃ

ವಿಚಾರಮಾಡಿದನು. ರಾಜಸತ್ತಮನು ವೀರ್ಯವು ಬೀಳುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯು ಋತುಮತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ವೀರ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಗಕೂಡದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

01057042c ಅಭಿಮಂತ್ರಾಥ ತಚ್ಚುಕ್ರಮಾರಾತ್ರಿಷ್ಟಂತಮಾಶುಗಂ|

01057042e ಸೂಕ್ಷ್ಮಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶ್ರೇನಂ ತತೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನು ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಂದು ವೇಗವಾಹಿನಿ ಗಿಡುಗವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01057043a ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಮಿದಂ ಸೌಮ್ಯ ಶುಕ್ರಂ ಮಮ ಗೃಹಂ ನಯ|

01057043c ಗಿರಿಕಾಯಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಶು ತಸ್ಯಾ ಹ್ಯಾರ್ತವಮದ್ಯ ವೈ|||

“ಸೌಮ್ಯ! ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗಿರಿಕೆಗೆ ಕೊಡು. ಇಂದು ಅವಳು

ಋತುಮತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.”

01057044a ಗೃಹೀತ್ವಾ ತತ್ತದಾ ಶೈನಸ್ತೂರ್ಣಮುತ್ಪತ್ಯ ವೇಗವಾನ್|

01057044c ಜವಂ ಪರಮಮಾಸ್ಥಾಯ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ವಿಹಂಗಮಃ||

ಗಿಡುಗವು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೇಲೆ ಹಾರಿತು. ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರತೊಡಗಿತು.

01057045a ತಮಪಶ್ಯದಥಾಯಾಂತಂ ಶೈನಂ ಶೈನಸ್ತಥಾಪರಃ|

01057045c ಅಭ್ಯದ್ರವಚ್ಚ ತಂ ಸದ್ಯೋ ದೃಷ್ಟ್ವೈವಾಮಿಷಶಂಕಯಾ||

01057046a ತುಂಡಯುದ್ಧಮಥಾಕಾಶೇ ತಾವುಭೌ ಸಂಪ್ರಚಕ್ರತುಃ|

01057046c ಯುಧ್ಯತೋರಪತದ್ರೇತಸ್ತಚ್ಚಾಪಿ ಯಮುನಾಂಭಸಿ||

ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡುಗವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಗಿಡುಗವು ನೋಡಿ, ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ, ಅದು ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಮುಂಸದ ತುಂಡೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು ಅವೆರಡೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಾಡ ತೊಡಗಿದವು. ಹೀಗೆ ಕಿತ್ತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ವೀರ್ಯವು ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು.

01057047a ತತ್ರಾದ್ರಿಕೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪಾದ್ವರಾಪ್ಸರಾಃ|

01057047c ಮೀನಭಾವಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಬಭೂವ ಯಮುನಾಚರೀ||

ಅಲ್ಲಿ ಆದ್ರಿಕ ಎಂಬ ವಿಖ್ಯಾತ ಅಪ್ಸರ ಶ್ರೇಷ್ಠಳು ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಮೀನಿನ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಈಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

01057048a ಶೈನಪಾದಪರಿಭ್ರಷ್ಟಂ ತದ್ವೀರ್ಯಮಥ ವಾಸವಂ|

01057048c ಜಗ್ರಾಹ ತರಸೋಪೇತ್ಯ ಸಾದ್ರಿಕಾ ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪಿಣೀ||

ಗಿಡುಗನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಬಿದ್ದ ವಾಸವನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ
ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ಈಸುತ್ತಿದ್ದ ಆದ್ರಿಕೆಯು ನುಂಗಿದಳು.

01057049a ಕದಾ ಚಿದಥ ಮತ್ತೀಂ ತಾಂ ಬಬಂಧುರ್ಮತ್ಸ್ಯ ಜೀವಿನಃ|

01057049c ಮಾಸೇ ಚ ದಶಮೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

01057049e ಉಜ್ಜಹ್ನುರುದರಾತ್ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರೀಪುಮಾಂಸಂ ಚ ಮಾನುಷಂ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಹತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಸ್ತರು ಆ
ಮತ್ಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದರು, ಮತ್ತು ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು
ಮತ್ತು ಗಂಡು ಅವಳಿ ನರರನ್ನು ಕಂಡರು.

01057050a ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ಮತ್ಪ್ವಾ ತದ್ರಾಜ್ಞಸ್ತೇ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯನ್|

01057050c ಕಾಯೇ ಮತ್ಸ್ಯಾ ಇಮೌ ರಾಜನ್ಸಂಭೂತೌ ಮಾನುಷಾವಿತಿ||

ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡ ಅವರು ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದರು:

“ರಾಜನ್! ಈ ಮನುಷ್ಯ ಅವಳಿಗಳು ಮತ್ಸ್ಯೆಯ ದೇಹದಿಂದ
ಜನಿಸಿದರು.”

01057051a ತಯೋಃ ಪುಮಾಂಸಂ ಜಗ್ರಾಹ ರಾಜೋಪರಿಚರಸ್ತದಾ|

01057051c ಸ ಮತ್ಸ್ಯೋ ನಾಮ ರಾಜಾಸೀದ್ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ||

ಅವರೀರ್ವರಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ರಾಜ ಉಪರಿಚರನು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು, ಮತ್ತು ಅವನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸತ್ಯಸಂಗರ ಮತ್ಸ್ಯ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಾದನು.

01057052a ಸಾಪ್ಸರಾ ಮುಕ್ತಶಾಪಾ ಚ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ|

01057052c ಪುರೋಕ್ತಾ ಯಾ ಭಗವತಾ ತಿಯಗ್ಯೋನಿಗತಾ ಶುಭೇ|

01057052e ಮಾನುಷೌ ಜನಯಿತ್ವಾ ತ್ವಂ ಶಾಪಮೋಕ್ಷಮವಾಪ್ಸ್ಯ ಸಿ||

“ಶುಭೇ! ನೀನು ಪ್ರಾಣಿಯೊನಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನೀನು ಈವರೆ
ನರಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಾಗ ಶಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಳಾಗುತ್ತೀಯೆ!” ಎಂದು
ಹಿಂದೆ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಅಪ್ಸರೆಯು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ
ಶಾಪ ವಿಮುಕ್ತಳಾದಳು.

01057053a ತತಃ ಸಾ ಜನಯಿತ್ವಾ ತೌ ವಿಶಸ್ತಾ ಮತ್ಸ್ಯಘಾತಿನಾ|

01057053c ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪಂ ಸಾ ದಿವ್ಯಂ ರೂಪಮವಾಪ್ಯ ಚ|

01057053e ಸಿದ್ಧರ್ಷಿ ಚಾರಣಪಥಂ ಜಗಾಮಾಥ ವರಾಪ್ಸರಾಃ||

ಅವರೀವರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ಬೆಸ್ತರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಅಪ್ಸರ
ಶ್ರೇಷ್ಠೆಯು ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಸಿದ್ಧ ಋಷಿ ಚರಣರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

01057054a ಯಾ ಕನ್ಯಾ ದುಹಿತಾ ತಸ್ಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾ ಮತ್ಸ್ಯ ಸಗಂಧಿನೀ|

01057054c ರಾಜ್ಞಾ ದತ್ತಾಥ ದಾಶಾಯ ಇಯಂ ತವ ಭವತ್ವಿತಿ|

01057054e ರೂಪಸತ್ತ್ವ ಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ||

ಮೀನಿನ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಮೀನಿನ ಮಗಳು ರೂಪಸತ್ತ್ವ

ಸಮಾಯುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸರ್ವ ಸುಮುದಿತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ರಾಜನು ದಾಶನಿಗೆ “ಇವಳು ನಿನ್ನ ಮಗಳಾಗಿರಲಿ!” ಎಂದು ಕೊಟ್ಟನು.

01057055a ಸಾ ತು ಸತ್ಯವತೀ ನಾಮ ಮತ್ಯ ಘಾತ್ಯಭಿಸಂಶ್ರಯಾತ್|

01057055c ಆಸೀನ್ಮತ್ಯ ಸಗಂಧೈವ ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ||

ಸತ್ಯವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆಯು ಬೆಸ್ತರೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೆಲವು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮೀನಿನ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು.

01057056a ಶುಶ್ರುಷಾರ್ಥಂ ಪಿತುರ್ನಾವಂ ತಾಂ ತು ವಾಹಯತೀಂ ಜಲೇ|

01057056c ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಪರಿಕ್ರಾಮನ್ನಪಶ್ಯದ್ವೈ ಪರಾಶರಃ||

ತಂದೆಯ ಶುಶ್ರುಷೆ ಮಾಡಲೋಸುಗ ನದಿಯಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಾಶರನು ನೋಡಿದನು.

01057057a ಅತೀವ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾಂ ಸಿದ್ಧಾನಾಮಪಿ ಕಾಂಕ್ಷಿತಾಂ|

01057057c ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಚ ಸ ತಾಂ ಧೀಮಾಂಶ್ಚ ಕಮೇ ಚಾರುದರ್ಶನಾಂ|

01057057e ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಾಂ ವಾಸವೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ಕಾರ್ಯವಾನ್ಮುನಿಪುಂಗವಃ²⁰³||

²⁰³ ದಿವ್ಯಾಂ ತಾಂ ವಾಸವೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ರಂಭೋರುಂ ಮುನಿಪುಂಗವಃ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಸಿದ್ದರ ಮನವನ್ನೂ ಸೆಳೆಯುವ ಆ ಅತೀವ ರೂಪಸಂಪನ್ನೆಯನ್ನು
ನೋಡಿದ ಆ ಧೀಮಂತ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮುನಿಪುಂಗವನು ಅವಳ
ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ವಾಸವಿ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ
ಕಾರ್ಯನಿರತನಾದನು.

204 01057058a ಸಾಬ್ರವೀತ್ಪಶ್ಯ ಭಗವನ್ನಾರಾವಾರೇ ಋಷೀನ್ಕಿತಾನ್|

01057058c ಆವಯೋದ್ಯಶ್ಯತೋರೇಭಿಃ ಕಥಂ ನು ಸ್ಯಾತ್ಸಮಾಗಮಃ||

ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ನೋಡು! ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾಗಮ ಹೊಂದೋಣ?”

01057059a ಏವಂ ತಯೋಕ್ತೋ ಭಗವಾನ್ನೀಹಾರಮಸ್ಯಜತ್ಪಭುಃ|

01057059c ಯೇನ ದೇಶಃ ಸ ಸರ್ವಸ್ತು ತಮೋಭೂತ ಇವಾಭವತ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭುವು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿಯುವಂತೆ ಮಂಜನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

01057060a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೃಷ್ಟಂ ತು ನೀಹಾರಂ ತತಸ್ತಂ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ|

01057060c ವಿಸ್ಮಿತಾ ಚಾಬ್ರವೀತ್ಕನ್ಯಾ ವ್ರೀಡಿತಾ ಚ ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಪರಮಋಷಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆಯ ಆವರಣವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತ ಮನಸ್ವಿನಿಯು ನಾಚುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು:

01057061a ವಿಧಿ ಮಾಂ ಭಗವನ್ಕನ್ಯಾಂ ಸದಾ ಪಿತೃವಶಾನುಗಾಂ|

01057061c ತ್ವತ್ಸಮ್ಯೋಗಾಚ್ಚ ದುಷ್ಯೇತ ಕನ್ಯಾಭಾವೋ ಮಮಾನಘ||

“ಭಗವನ್! ಸದಾ ಪಿತೃವಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ

204 ಇದರ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸಂಗಮಂ ಮಮ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಕುರುಷ್ವೇತ್ಯಭ್ಯಭಾಷತ|

ನಾನು ಕನ್ಯೆಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಅನಘ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸೇರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ
ಕನ್ಯಾಭಾವದಲ್ಲಿ ದೋಷವುಂಟಾಗುವುದಲ್ಲವೇ?

01057062a ಕನ್ಯಾತ್ವೇ ದೂಷಿತೇ ಚಾಪಿ ಕಥಂ ಶಕ್ಷ್ಯೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01057062c ಗಂತುಂ ಗೃಹಂ ಗೃಹೇ ಚಾಹಂ ಧೀಮನ್ನ ಸ್ಥಾತುಮುತ್ಸಹೇ|

01057062e ಏತತ್ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಭಗವನ್ವಿಧತ್ಸ್ವ ಯದನಂತರಂ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಕನ್ಯತ್ವ ದೂಷಿತ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಿ?
ಧೀಮಂತ! ಆಗ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಉತ್ಸುಕಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಭಗವನ್! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯೋಚಿಸಿ, ನಂತರ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು
ಮಾಡು.”

01057063a ಏವಮುಕ್ತವತೀಂ ತಾಂ ತು ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ಯುಷಿಸತ್ತಮಃ|

01057063c ಉವಾಚ ಮತ್ತ್ರಿಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಕನ್ಯೈವ ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತಸಗೊಂಡ ಆ ಋಷಿಸತ್ತಮನು
“ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ ನೀನು
ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವೆ” ಎಂದನು.

01057064a ವೃಣೀಷ್ಟ ಚ ವರಂ ಭೀರು ಯಂ ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ ಭಾಮಿನಿ|

01057064c ವೃಥಾ ಹಿ ನ ಪ್ರಸಾದೋ ಮೇ ಭೂತಪೂರ್ವಃ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

“ಭಾಮಿನಿ! ಭೀರು! ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ!
ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದವು ಈ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ವೃಥಾವಾಗಿಲ್ಲ.”

01057065a ಏವಮುಕ್ತಾ ವರಂ ವವ್ರೇ ಗಾತ್ರಸೌಗಂಧ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

01057065c ಸ ಚಾಸ್ತ್ವೈ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಾದಾನ್ಮನಸಃ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಪ್ರಭುಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವಳು ತನ್ನ ದೇಹವು ಉತ್ತಮ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭುವು ನೀಡಿದನು.

01057066a ತತೋ ಲಬ್ಧವರಾ ಪ್ರೀತಾ ಸ್ತ್ರೀಭಾವಗುಣಭೂಷಿತಾ|

01057066c ಜಗಾಮ ಸಹ ಸಂಸರ್ಗಂ ಋಷಿಣಾದ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ||

ಈ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರೀತಳಾದ ಅವಳು ಸ್ತ್ರೀಭಾವಗುಣ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಆ ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮಣಿ ಋಷಿಯ ಬಳಿ ಸಾರಿ ಕೂಡಿದಳು.

01057067a ತೇನ ಗಂಧವತೀತ್ಯೇವ ನಾಮಾಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಥಿತಂ ಭುವಿ|

01057067c ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಯೋಜನಾದ್ಗಂಧಮಾಜಿಘ್ರಂತಿ ನರಾ ಭುವಿ||

ಅಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ಗಂಧವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಿತಗೊಂಡಳು. ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ನರರಿಗೆ ಅವಳ ಸುಗಂಧವು ಒಂದು ಯೋಜನ ದೂರದಿಂದಲೂ ಸೂಸುವಂತಿತ್ತು.

01057068a ತತೋ ಯೋಜನಗಂಧೇತಿ ತಸ್ಯಾ ನಾಮ ಪರಿಶ್ರುತಂ|

01057068c ಪರಾಶರೋಽಪಿ ಭಗವಾಂಜಗಾಮ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಯೋಜನಗಂಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಭಗವಾನ್ ಪರಾಶರನು ತನ್ನ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ

ತೆರಳಿದನು.

01057069a ಇತಿ ಸತ್ಯವತೀ ಹೃಷ್ಣಾ ಲಬ್ಧ್ವಾ ವರಮನುತ್ತಮಂ|

01057069c ಪರಾಶರೇಣ ಸಮ್ಯಕ್ತಾ ಸದ್ಯೋ ಗರ್ಭಂ ಸುಷಾವ ಸಾ|

01057069e ಜಜ್ಞೇ ಚ ಯಮುನಾದ್ವೀಪೇ ಪಾರಾಶರ್ಯಃ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಈ ರೀತಿ ಅನುತ್ತಮ ವರವನ್ನು ಪಡೆದ ಸತ್ಯವತಿಯು ಹರ್ಷಿತಳಾದಳು. ಪರಾಶರನನ್ನು ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಆ ಯಮುನಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಂತ ಪಾರಶರ್ಯನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01057070a ಸ ಮಾತರಮುಪಸ್ಥಾಯ ತಪಸ್ಯೇವ ಮನೋ ದಧೇ|

01057070c ಸ್ಮೃತೋಽಹಂ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೃತ್ಯೇಷ್ಟಿತಿ ಚ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್||

ತಪಸ್ಸನ್ನೇ ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನು ತಾಯಿಯ ಎದುರು ನಿಂತು “ನೀನು ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ಆಗ ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

01057071a ಏವಂ ದ್ವೈಪಾಯನೋ ಜಜ್ಞೇ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಂ ಪರಾಶರಾತ್|

01057071c ದ್ವೀಪೇ ನ್ಯಸ್ತಃ ಸ ಯದ್ಬಾಲಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವೈಪಾಯನೋಽಭವತ್||

ಈ ರೀತಿ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಪರಾಶರನಿಂದ ಸತ್ಯವತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಅವನ ಜನ್ಮವಾದುದರಿಂದ ಅವನು ದ್ವೈಪಾಯನನಾದನು.

205 01057072a ಪಾದಾಪಸಾರಿಣಂ ಧರ್ಮಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸ ತು ಯುಗೇ ಯುಗೇ|

01057072c ಆಯುಃ ಶಕ್ತಿಂ ಚ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ ಯುಗಾನುಗಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

01057073a ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ತಥಾನುಗ್ರಹಕಾಮ್ಯಯಾ|

01057073c ವಿವ್ಯಾಸ ವೇದಾನ್ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ ತಸ್ಮಾದ್ವ್ಯಾಸ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಯುಗಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮದ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲು

ಕುಂಟಾಗುವುದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ಆಯಸ್ಸು-ಶಕ್ತಿಗಳು

ಯುಗನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮ

ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ

ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಲೇ ಅವನು

ವ್ಯಾಸನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

01057074a ವೇದಾನಧ್ಯಾಪಯಾಮಾಸ ಮಹಾಭಾರತಪಂಚಮಾನ್|

01057074c ಸುಮಂತುಂ ಜೈಮಿನಿಂ ಪೈಲಂ ಶುಕಂ ಚೈವ ಸ್ವಮಾತ್ಮಜಂ||

205 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವತಿಯ ಸುಗಂಧತ್ವದ ಕುರಿತು

ದಾಶನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತತಃ

ಸತ್ಯವತೀ ಹೃಷ್ಟಾ ಜಗಾಮ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಮ್| ತಸ್ಯಾಸ್ತಾಯೋಜನಾದ್

ಗಂಧಮಾಜಿಘ್ನಂತಿ ನರಾ ಭುವಿ|| ದಾಶರಾಜಸ್ತು ತದ್ಗಂಧಮಾಜಿಘ್ನನ್

ಪ್ರೀತಿಮಾಹವತ್| ದಾಶ ಉವಾಚ| ತ್ವಾಮಾಹುರ್ಮತ್ಸ್ಯ ಗಂಧೇತಿ ಕಥಂ ಬಾಲೇ

ಸುಗಂಧತಾ| ಆಪಸ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯ ಗಂಧತ್ವಂ ಕೇನ ದತ್ತಾ ಸುಗಂಧತಾ|| ಸತ್ಯವತ್ಯುವಾಚಃ

ಶಕ್ತೇಃ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾಪ್ರಾಙ್ಗುಃ ಪರಾಶರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ| ನಾವಂ ವಾಹಯಮಾನಾಯಾ

ಮಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಗರ್ಹಿತಂ| ಅಪಾಸ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯ ಗಂಧತ್ವಂ ಯೋಜನಾದ್ ಗಂಧತಾಂ

ದದೌ|| ಋಷೇಃ ಪ್ರಸಾದಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಜನಾಃ ಪ್ರೀತಿಮುಪಾಗಮನ್|

01057075a ಪ್ರಭುರ್ವರಿಷ್ಠೋ ವರದೋ ವೈಶಂಪಾಯನಮೇವ ಚ|

01057075c ಸಂಹಿತಾಸ್ತೈಃ ಪೃಥಕ್ತ್ವೇನ ಭಾರತಸ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಿತಾಃ||

ಆ ವರಿಷ್ಠ ವರದ ಪ್ರಭುವು ವೇದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐದನೆಯದಾದ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಸುಮಂತ, ಜೈಮಿನಿ, ಪೈಲ, ತನ್ನ ಮಗ ಶುಕ ಮತ್ತು ವೈಶಂಪಾಯನನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ಇವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

01057076a ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ಗಂಗಾಯಾಮಮಿತದ್ಯುತಿಃ|

01057076c ವಸುವೀರ್ಯಾತ್ಸಮಭವನ್ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ನಂತರ ಶಾಂತನವನಿಂದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಮಿತಧ್ಯುತಿ ಮಹಾವೀರ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಭೀಷ್ಮನು ವಸುವೀರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನು.

01057077a ಶೂಲೇ ಪ್ರೋತಃ ಪುರಾಣರ್ಷಿರಚೋರಶ್ಚೋರಶಂಕಯಾ|

01057077c ಅಣೀಮಾಂಡವ್ಯ ಇತಿ ವೈ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಸುಮಹಾಯಶಾಃ||

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಸುಮಹಾಯಶ ವಿಖ್ಯಾತ ಅಣೀಮಾಂಡವ್ಯ ಎನ್ನುವ ಋಷಿಯನ್ನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಳ್ಳನೆನ್ನುವ ಅನುಮಾನದಿಂದ ಶೂಲಕೈರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

01057078a ಸ ಧರ್ಮಮಾಹೂಯ ಪುರಾ ಮಹರ್ಷಿರಿದಮುಕ್ತವಾನ್|

01057078c ಇಷೀಕಯಾ ಮಯಾ ಬಾಲ್ಯಾದೇಕಾ ವಿದ್ಧಾ ಶಕುಂತಿಕಾ||

ಆಗ ಈ ಮಹರ್ಷಿಯು ಧರ್ಮನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು: “ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ

ನಾನು ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ದರ್ಬೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೆ.

01057079a ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಸ್ಮರೇ ಧರ್ಮ ನಾನ್ಯತ್ಪಾಪಮಹಂ ಸ್ಮರೇ||

01057079c ತನ್ನೇ ಸಹಸ್ರಸಮಿತಂ ಕಸ್ಮಾನ್ನೇಹಾಜಯತ್ತಪಃ||

ಈ ಅಪರಾಧ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಧರ್ಮ ! ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ನನ್ನಿಂದಾದದ್ದು ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಗೆ ಜಯಿಸಲಿಲ್ಲ?

01057080a ಗರೀಯಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಧಃ ಸರ್ವಭೂತವಧಾದ್ಯತಃ|

01057080c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಕಿಲ್ಬಿಷಾದಸ್ಮಾಚ್ಛೂದ್ರಯೋನೌ ಜನಿಷ್ಯಸಿ||

ಸರ್ವ ಭೂತವಧೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಧೆಯು ದೊಡ್ಡದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಪಾಪದಿಂದ ನೀನು ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತೀಯೆ.”

01057081a ತೇನ ಶಾಪೇನ ಧರ್ಮೋಽಪಿ ಶೂದ್ರಯೋನಾವಜಾಯತ|

01057081c ವಿದ್ವಾನ್ವಿದುರರೂಪೇಣ ಧಾರ್ಮೀ ತನುರಕಿಲ್ಬಿಷೀ||

ಅವನ ಈ ಶಾಪದಿಂದ ಧರ್ಮನೂ ಕೂಡ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿದ್ವಾನ್ ವಿದುರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01057082a ಸಂಜಯೋ ಮುನಿಕಲ್ಪಸ್ತು ಜಜ್ಞೇ ಸೂತೋ ಗವಲ್ಗಣಾತ್|

01057082c ಸೂರ್ಯಾಚ್ಚ ಕುಂತಿಕನ್ಯಾಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

01057082e ಸಹಜಂ ಕವಚಂ ಬಿಭ್ರತ್ಯುಂಡಲೋದ್ಧೋತಿತಾನನಃ||

ಮುನಿಸಮಾನ ಸಂಜಯನು ಗಾವಲ್ಲಣನಲ್ಲಿ ಸೂತನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.
ಮಹಾರಥಿ ಕರ್ಣನು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಸಹಜ ಕವಚ ಮತ್ತು
ಮುಖವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಕನೈ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01057083a ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಲೋಕಾನಾಂ ವಿಷ್ಣುಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಃ|

01057083c ವಸುದೇವಾತ್ಪದೇವಕ್ಯಾಂ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತೋ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಲೋಕನಮಸ್ಕೃತ ವಿಷ್ಣುವು ಲೋಕ ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಹಾಯಶ
ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01057084a ಅನಾದಿನಿಧನೋ ದೇವಃ ಸ ಕರ್ತಾ ಜಗತಃ ಪ್ರಭುಃ|

01057084c ಅವ್ಯಕ್ತಮಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಧಾನಂ ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮಕಂ||

01057085a ಆತ್ಮಾನಮವ್ಯಯಂ ಚೈವ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಪ್ರಭವಂ ಪರಂ|

01057085c ಪುರುಷಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಂ ಸತ್ತ್ವಯೋಗಂ ಧ್ರುವಾಕ್ಷರಂ||

01057086a ಅನಂತಮಚಲಂ ದೇವಂ ಹಂಸಂ ನಾರಾಯಣಂ ಪ್ರಭುಂ|

01057086c ಧಾತಾರಮಜರಂ ನಿತ್ಯಂ ತಮಾಹುಃ ಪರಮವ್ಯಯಂ||

²⁰⁶01057087a ಪುರುಷಃ ಸ ವಿಭುಃ ಕರ್ತಾ ಸರ್ವಭೂತಪಿತಾಮಹಃ|

01057087c ಧರ್ಮಸಂವರ್ಧನಾರ್ಥಾಯ ಪ್ರಜಜ್ಞೇಽಂಧಕವೃಷ್ಟಿಷು||

²⁰⁶ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಕೈವಲ್ಯಂ
ನಿರ್ಗುಣಂ ವಿಶ್ವಮನಾದಿಮಜಮವ್ಯಯಮ್||

ಆ ಅನಾದಿನಿಧನ, ದೇವ, ಕರ್ತಾ, ಜಗತ್ ಪ್ರಭು, ಅವ್ಯಕ್ತ ಅಕ್ಷರ,
 ಬ್ರಹ್ಮ, ಪ್ರಧಾನ, ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮಕ, ಆತ್ಮ, ಅವ್ಯಯ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಮ
 ಪ್ರಭಾವಿ, ಪುರುಷ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಸತ್ವಯೋಗಿ, ಧೃವ, ಅಕ್ಷರ, ಅನಂತ,
 ಅಚಲ, ದೇವ, ಹಂಸ, ನಾರಾಯಣ, ಪ್ರಭು, ಧಾತಾರ, ಅಜರ, ನಿತ್ಯ,
 ಪರಮವ್ಯಯ, ಪುರುಷ, ವಿಭು, ಕರ್ತ, ಸರ್ವಭೂತಪಿತಾಮಹನೆಂದು
 ಕರೆಯಲ್ಪಡುವವನು ಧರ್ಮಸಂವರ್ಧನಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಜನಿಸಿದನು.

01057088a ಅಸ್ತಜ್ಞೌ ತು ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರವಿಶಾರದೌ|

01057088c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ನಾರಾಯಣಮನುವ್ರತೌ|

01057088e ಸತ್ಯಕಾದ್ಧೃದಿಕಾಚ್ಛೈವ ಜಜ್ಞಾತೇಽಸ್ತ್ರವಿಶಾರದೌ||

ನಾರಾಯಣನ ಅನುವ್ರತ ಅಸ್ತಜ್ಞರೂ, ಮಹಾವೀರ್ಯರೂ,
 ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರೂ ಅಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರೂ ಆದ ಸಾತ್ಯಕಿ-
 ಕೃತವರ್ಮರು ಸತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಹೃದೀಕರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

01057089a ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಚ ಸ್ಕನ್ನಂ ದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ಶುಕ್ರಮವರ್ಧತ|

01057089c ಮಹರ್ಷೇರುಗ್ರತಪಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಧ್ರೋಣೋ ವ್ಯಜಾಯತ||

ಭರದ್ವಾಜನ ಸ್ಥಲಿತ ವೀರ್ಯವು ದ್ರೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು.
 ಅದರಿಂದ ಮಹರ್ಷಿ ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿ ದ್ರೋಣನು ಜನಿಸಿದನು.

01057090a ಗೌತಮಾನ್ಮಿಥುನಂ ಜಜ್ಞೇ ಶರಸ್ತಂಬಾಚ್ಚರದ್ವತಃ|

01057090c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಶ್ಚ ಜನನೀ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ಮಹಾಬಲಃ|

01057090e ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತತೋ ಜಜ್ಞೇ ದ್ರೋಣಾದಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಶರದ್ವತ ಗೌತಮನಿಂದ, ಹುಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಳು ಜನಿಸಿದರು -
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಜನನಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲಿ ಕೃಪ. ಅಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ದ್ರೋಣನಿಂದ ಜನಿಸಿದನು.

01057091a ತಥೈವ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಪಿ ಸಾಕ್ಷಾದಗ್ನಿಸಮದ್ಯುತಿಃ|

01057091c ವೈತಾನೇ ಕರ್ಮಣಿ ತತೇ ಪಾವಕಾತ್ಸಮಜಾಯತ|

01057091e ವೀರೋ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ಧನುಷಾ ಸಹ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಗ್ನಿಸಮದ್ಯುತಿ ವೀರ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ
ಕೂಡ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಯಜ್ಞವು
ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01057092a ತಥೈವ ವೇದ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಪಿ ಜಜ್ಞೇ ತೇಜಸ್ವಿನೀ ಶುಭಾ|

01057092c ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಾ ವಪುಷಾ ಬಿಭ್ರತೀ ರೂಪಮುತ್ತಮಂ||

ಅದೇ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿನಿ, ಶುಭೆ, ಉತ್ತಮ ರೂಪಿನಿ, ತನ್ನ
ರೂಪದಿಂದ ವಿಭ್ರಾಜಮಾನ ಕೃಷ್ಣೆಯೂ ಜನಿಸಿದಳು.

01057093a ಪ್ರಹ್ರಾದಶಿಷ್ಯೋ ನಗ್ನಜಿತ್ಸುಬಲಶ್ಚಾಭವತ್ತತಃ|

01057093c ತಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮಹಂತ್ರೀ ಜಜ್ಞೇ ದೇವಪ್ರಕೋಪನಾತ್||

01057094a ಗಾಂಧಾರರಾಜಪುತ್ರೋಽಭೂಚ್ಛಕುನಿಃ ಸೌಬಲಸ್ತಥಾ|

01057094c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಮಾತಾ ಚ ಜಜ್ಞಾತೇಽರ್ಥವಿದಾವುಭೌ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ ನಗ್ನಜಿತುವು ಸುಬಲನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.
 ದೇವಪ್ರಕೋಪನದಿಂದ ಅವನ ಸಂತತಿಯು ಧರ್ಮನಾಶಕವಾಯಿತು.
 ಅವನಿಗೆ ಗಾಂಧಾರ ರಾಜಪುತ್ರ ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು
 ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತೆ - ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

01057095a ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾಜ್ಜಿಣೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನೇಶ್ವರಃ|
 01057095c ಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಪಾಂಡುಶ್ಚೈವ ಮಹಾಬಲಃ||

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನೇಶ್ವರ
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲಿ ಪಾಂಡುವು ಜನಿಸಿದರು.

20701057096a ಪಾಂಡೋಸ್ತು ಜಜ್ಞಿರೇ ಪಂಚ ಪುತ್ರಾ ದೇವಸಮಾಃ ಪೃಥಕ್|
 01057096c ದ್ವಯೋಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋರ್ಗುಣಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯೇಷಾಮಾಸೀದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಅವನ ಈರ್ವರು ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ದೇವಸಮಾನ ಐವರು
 ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನು ಗುಣವಂತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ.

01057097a ಧರ್ಮಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಜಜ್ಞೇ ಮಾರುತಾತ್ತು ವೃಕೋದರಃ|
 01057097c ಇಂದ್ರಾದ್ಧನಂಜಯಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಧರ್ಮನಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಮಾರುತನಿಂದ ವೃಕೋದರ, ಇಂದ್ರನಿಂದ

207 ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ವಿದುರನ ಕುರಿತಾದ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:
 ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲೋ ಧೀಮಾನ್ ಮೇಧಾವೀ ಧೂತಕಲ್ಮಷಃ| ವಿದುರಃ
 ಶೂದ್ರಯೂನೌ ತು ಜಜ್ಞೇ ದ್ವೈಪಾಯನಾದಪಿ||

ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಧನಂಜಯ - ಇವರು ಜನಿಸಿದರು.

01057098a ಜಜ್ಞಾತೇ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾವಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ತು ಯಮಾವುಭೌ||

01057098c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತೌ||

ರೂಪ ಸಂಪನ್ನರೂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣಾ ನಿರತರೂ ಆದ ಅವಳಿ ನಕುಲ ಮತ್ತು ಸಹದೇವರು ಅಶ್ವಿನಿಯರಿಂದ ಜನಿಸಿದರು.

01057099a ತಥಾ ಪುತ್ರಶತಂ ಜಜ್ಞೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01057099c ದುರ್ಯೋಧನಪ್ರಭೃತಯೋ ಯುಯುತ್ಸುಃ ಕರಣಸ್ತಥಾ||

ಧೀಮಂತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಸೇರಿ ನೂರು ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಯುಯುತ್ಸುವೂ ಜನಿಸಿದರು.

²⁰⁸01057100a ಅಭಿಮನ್ಯುಃ ಸುಭದ್ರಾಯಾಮರ್ಜುನಾದಭ್ಯಜಾಯತ|

01057100c ಸ್ವಸ್ರೀಯೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪೌತ್ರಃ ಪಾಂಡೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಸುಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಅಳಿಯ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಮೊಮ್ಮಗ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಜನಿಸಿದನು.

208 ನೀಲಕಂಠೀಯದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತತೋ ದುಃಶಾಸನಶ್ಚೈವ ದುಃಸಹಶ್ಚಾಪಿ ಭಾರತ| ದುರ್ಮರ್ಷಣೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ|| ಜಯಃ ಸತ್ಯವ್ರತಶ್ಚೈವ ಪುರುಮಿತ್ರಶ್ಚ ಭಾರತ| ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರೋ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ಏಕಾದಶ ಮಹಾರಥಾಃ||

01057101a ಪಾಂಡವೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಪಂಚಭ್ಯಃ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಂ ಪಂಚ ಜಜ್ಞಿರೇ|

01057101c ಕುಮಾರಾ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಾಃ||

ಪಂಚ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಐವರು ರೂಪಸಂಪನ್ನ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ ಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿದರು.

01057102a ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾತ್ನುತಸೋಮೋ ವೃಕೋದರಾತ್|

01057102c ಅರ್ಜುನಾಚ್ಚುತಕೀರ್ತಿಸ್ತು ಶತಾನೀಕಸ್ತು ನಾಕುಲಿಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯ, ವೃಕೋದರನಿಂದ ಸುತಸೋಮ, ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ, ಮತ್ತು ನಕುಲನಿಂದ ಶತಾನೀಕ.

01057103a ತಥೈವ ಸಹದೇವಾಚ್ಚ ಶ್ರುತಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01057103c ಹಿಡಿಂಬಾಯಾಂ ಚ ಭೀಮೇನ ವನೇ ಜಜ್ಞೇ ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ಮತ್ತು ಸಹದೇವನಿಂದ ಪ್ರತಾಪವಂತ ಶ್ರುತಸೇನ. ವನದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಮನಿಂದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

01057104a ಶಿಖಿಂಡೀ ದ್ರುಪದಾಜ್ಜಜ್ಞೇ ಕನ್ಯಾ ಪುತ್ರತ್ವಮಾಗತಾ|

01057104c ಯಾಂ ಯಕ್ಷಃ ಪುರುಷಂ ಚಕ್ರೇ ಸ್ಥೂಣಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯು ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪುತ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ಯಕ್ಷ ಸ್ಥೂಲನು ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01057105a ಕುರೂಣಾಂ ವಿಗ್ರಹೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಮಾಗಚ್ಛನ್ನಹೂನ್ಯಥ|

01057105c ರಾಜ್ಞಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಾನಿ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಎಲ್ಲ ಕುರು ರಾಜರೂ ಮತ್ತು ಸೇನೆಗಳೂ ಆ ಬೃಹತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಸೇರಿದ್ದರು.

01057106a ತೇಷಾಮಪರಿಮೇಯಾನಿ ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

01057106c ನ ಶಕ್ಯಂ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾತುಂ ವರ್ಷಾಣಾಮಯುತೈರಪಿ|

01057106e ಏತೇ ತು ಕೀರ್ತಿತಾ ಮುಖ್ಯಾಯೈರಾಖ್ಯಾನಮಿದಂ ತತಂ||

ಆ ಅಪರಿಮೇಯರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಆಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ
ವ್ಯಾಸಾದ್ಯುತ್ಪತ್ತೌ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಾದ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೮

ಪರಶುರಾಮನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದುದು (೧-೨೫). ಅಸುರರು
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿ ಜನಿಸುವುದು (೨೬-೩೫). ಮೊರೆಹೊಕ್ಕ ಭೂಮಿಗೆ
ನಾರಾಯಣನು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುವುದು (೩೬-೫೦).

01058001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01058001a ಯ ಏತೇ ಕೀರ್ತಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ|

01058001c ಸಮ್ಯಕ್ತಾಂಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ರಾಜ್ಞಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಸುವರ್ಚಸಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನೀನು ಕೆಲವರ ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಎಲ್ಲ ಸುವರ್ಚಸ ರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01058002a ಯದರ್ಥಮಿಹ ಸಂಭೂತಾ ದೇವಕಲ್ಪಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01058002c ಭುವಿ ತನ್ಮೈ ಮಹಾಭಾಗ ಸಮ್ಯಗಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವಕಲ್ಪ ಮಹಾರಥರು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು.”

01058003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01058003a ರಹಸ್ಯಂ ಖಿಲ್ವಿದಂ ರಾಜನ್ದೇವಾನಾಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

01058003c ತತ್ತು ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಯಂಭುವೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇದು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯದಿರುವಂತ ರಹಸ್ಯ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಆ ಸ್ವಯಂಭುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01058004a ತ್ರಿಸಪ್ತಕೃತ್ವಃ ಪೃಥಿವೀಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂ ಪುರಾ|

01058004c ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಸ್ತಪಸ್ತೇಪೇ ಮಹೇಂದ್ರೇ ಪರ್ವತೋತ್ತಮೇ||

ಹಿಂದೆ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು
ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪರ್ವತೋತ್ತಮ ಮಹೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ
ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01058005a ತದಾ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ಲೋಕೇ ಭಾರ್ಗವೇಣ ಕೃತೇ ಸತಿ|

01058005c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ರಾಜನ್ಭಾರ್ಥಿನ್ಯೋಽಭಿಚಕ್ರಮಃ||

ರಾಜನ್! ಭಾರ್ಗವನಿಂದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಇಲ್ಲದಂತಾದಾಗ
ಕ್ಷಾತ್ರಣಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಬೇಡಿದರು.

01058006a ತಾಭಿಃ ಸಹ ಸಮಾಪೇತುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

01058006c ಋತಾವೃತೌ ನರವ್ಯಾಪ್ತೌ ನ ಕಾಮಾನ್ನಾನ್ಯತೌ ತಥಾ||

ನರವ್ಯಾಪ್ತೌ! ಆಗ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಋತುಮತಿಯರಾಗಿದ್ದಾಗ
ಮಾತ್ರ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿದರು. ಕಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.

01058007a ತೇಭ್ಯಸ್ತು ಲೇಭಿರೇ ಗರ್ಭಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ತಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01058007c ತತಃ ಸುಷುವಿರೇ ರಾಜನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತಾನ್|

01058007e ಕುಮಾರಾಂಶ್ಚ ಕುಮಾರೀಶ್ಚ ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಯೇ||

ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕ್ಷಾತ್ರಣಿಯರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಗರ್ಭಧರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರಸಮನ್ವಿತ ಕುಮಾರ
ಕುಮಾರಿಯರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು.

01058008a ಏವಂ ತದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸುತಪಸ್ವಿಭಿಃ|

01058008c ಜಾತಮೃದ್ಧತ ಧರ್ಮೇಣ ಸುದೀರ್ಘೇಣಾಯುಷಾನ್ವಿತಂ|

01058008e ಚತ್ವಾರೋಽಪಿ ತದಾ ವರ್ಣಾ ಬಭೂವುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತರಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ಸುತಪಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಕ್ಷಾತ್ರಿಯರಿಂದ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲವು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯು ಧರ್ಮ,
ಸುದೀರ್ಘಾಯಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮೊದಲಾದ
ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

01058009a ಅಭ್ಯಗಚ್ಛನ್ನತೌ ನಾರೀಂ ನ ಕಾಮಾನ್ನಾನ್ಯತೌ ತಥಾ|

01058009c ತಥೈವಾನ್ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ತಿಯರ್ಗ್ಯೋನಿಗತಾನ್ಯಪಿ|

01058009e ಋತೌ ದಾರಾಂಶ್ಚ ಗಚ್ಛಂತಿ ತದಾ ಸ್ಮ ಭರತರ್ಷಭ||

ನಾರಿಯರು ಋತುಮತಿಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೇ
ಹೊರತು ಋತುಮತಿಯಾಗಿರದಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಕಾಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01058010a ತತೋಽವರ್ಧಂತ ಧರ್ಮೇಣ ಸಹಸ್ರಶತಜೀವಿನಃ|

01058010c ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ಧರ್ಮವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ|

01058010e ಆಧಿಭಿರ್ವ್ಯಾಧಿಭಿಶ್ಚೈವ ವಿಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಶೋ ನರಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರ ಸಹಸ್ರಶತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮವ್ರತಪರಾಯಣ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲರು ಜನಿಸಿದರು ಮತ್ತು
ವೃದ್ಧಿಸಿದರು. ಸರ್ವ ನರರೂ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

01058011a ಅಧೇಮಾಂ ಸಾಗರಾಪಾಂಗಾಂ ಗಾಂ ಗಜೇಂದ್ರಗತಾಖಿಲಾಂ|

01058011c ಅಧ್ಯತಿಷ್ಠತ್ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾಂ||

ಗಜೇಂದ್ರನ ನಡೆಯ ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಗಡಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಪೃಥ್ವಿಯು
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗಿರಿವನಕಾನನಗಳ ಸಮೇತ ಎದ್ದುನಿಂತಂತೆ ಆಯಿತು.

01058012a ಪ್ರಶಾಸತಿ ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ರೇ ಧರ್ಮೇಣೇಮಾಂ ವಸುಂಧರಾಂ|

01058012c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದ್ಯಾಸ್ತದಾ ವರ್ಣಾ ಲೇಭಿರೇ ಮುದಮುತ್ತಮಾಂ||

ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ
ವಸುಂಧರೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯ ವರ್ಣದವರೂ
ಉತ್ತಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

01058013a ಕಾಮಕ್ರೋಧೋದ್ಭವಾಂದೋಷಾನ್ನಿರಸ್ಯಚ ನರಾಧಿಪಾಃ|

01058013c ದಂಡಂ ದಂಡ್ಯೇಷು ಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರಣಯಂತೋಽನ್ವಪಾಲಯನ್||

ನರಾಧಿಪರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ
ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು, ದಂಡಿಸಬೇಕಾದವರಿಗೆ ದಂಡಿಸುತ್ತಾ
ಧರ್ಮದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರು.

01058014a ತಥಾ ಧರ್ಮಪರೇ ಕ್ಷತ್ರೇ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಶತಕ್ರತುಃ|

01058014c ಸ್ವಾದು ದೇಶೇ ಚ ಕಾಲೇ ಚ ವವರ್ಷಾಪ್ಯಾಯಯನ್ವಜಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಪರರಾಗಿರುವಾಗ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ
ಶತಕ್ರತುವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ದೇಶದ

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಖದಿಂದ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01058015a ನ ಬಾಲ ಏವ ಮ್ನಿಯತೇ ತದಾ ಕಶ್ಚಿನ್ನರಾಧಿಪ|

01058015c ನ ಚ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪ್ರಜಾನಾತಿ ಕಶ್ಚಿದಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಯಾವ ಬಾಲಕನೂ ಮರಣಹೊಂದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಯೌವನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದೇ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01058016a ಏವಮಾಯುಷ್ಮ ತೀಭಿಸ್ತು ಪ್ರಜಾಭಿರ್ಭರತರ್ಷಭ|

01058016c ಇಯಂ ಸಾಗರಪರ್ಯಂತಾ ಸಮಾಪೂರ್ಯತ ಮೇದಿನೀ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ರೀತಿ ಸಾಗರಪರ್ಯಂತವೂ ಈ ಮೇದಿನಿಯು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು.

01058017a ಈಜಿರೇ ಚ ಮಹಾಯಜ್ಞೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಬಹುದಕ್ಷಿಣೈಃ|

01058017c ಸಾಂಗೋಪನಿಷದಾನ್ವೇದಾನ್ವಿಪ್ರಾಶ್ಚಾ ಧೀಯತೇ ತದಾ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬಹುದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು ಮತ್ತು ವಿಪ್ರರು ಉಪನಿಷತ್ ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

01058018a ನ ಚ ವಿಕ್ರೀಣತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸ್ಮ ತದಾ ನೃಪ|

01058018c ನ ಚ ಶೂದ್ರಸಮಾಭ್ಯಾಶೇ ವೇದಾನುಚ್ಛಾರಯಂತ್ಯತ||

ನೃಪ! ಆಗ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು

ಮಾರಾಟಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ವೇದೋಚ್ಚಾರ
ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01058019a ಕಾರಯಂತಃ ಕೃಷಿಂ ಗೋಭಿಸ್ತಥಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಕ್ಷಿತಾವಿಹ|

01058019c ನ ಗಾಮಯಂಜಂತ ಧುರಿ ಕೃಶಾಂಗಾಶ್ಚಾಪ್ಯಜೀವಯನ್||

ವೈಶ್ಯರು ಈ ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದರು.
ಆದರೆ ಬಡಕಲು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ಕೃಶಗೋವುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01058020a ಘೇನಪಾಂಶ್ಚ ತಥಾ ವತ್ಸಾನ್ನ ದುಹಂತಿ ಸ್ಮ ಮಾನವಾಃ|

01058020c ನ ಕೂಟಮಾನೈರ್ವಣಿಜಃ ಪಣ್ಯಂ ವಿಕ್ರೀಣತೇ ತದಾ||

ಕರುಗಳು ತಾಯಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುಡಿದು ಜೀವಿಸುವವರೆಗೆ
ನರರು ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ವರ್ತಕನೂ ಸುಳ್ಳು
ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01058021a ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಧರ್ಮೋಪೇತಾನಿ ಮಾನವಾಃ|

01058021c ಧರ್ಮಮೇವಾನುಪಶ್ಯಂತಶ್ಚ ಕ್ರುಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಮಾನವರು ಧರ್ಮದಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಧರ್ಮಪರಾಯಣರಾಗಿ ಧರ್ಮೋಪೇತ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

01058022a ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಾಶ್ಚಾಸನ್ನರ್ವೇ ವರ್ಣಾ ನರಾಧಿಪ|

01058022c ಏವಂ ತದಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಧರ್ಮೋ ನ ಹ್ರಸತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ನರಾಧಿಪ! ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ನರವ್ಯಾಪ್ತ! ಈ ರೀತಿ ಧರ್ಮವು ಎಂದೂ
ಕುಂದಲಿಲ್ಲ.

01058023a ಕಾಲೇ ಗಾವಃ ಪ್ರಸೂಯಂತೇ ನಾರ್ಯಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

01058023c ಫಲಂತ್ಯುತುಷು ವೃಕ್ಷಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಗೋವು ಮತ್ತು ನಾರಿಯರು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಜನ್ಮನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳು ಋತುವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುಷ್ಪ-
ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು.

01058024a ಏವಂ ಕೃತಯುಗೇ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತಮಾನೇ ತದಾ ನೃಪ|

01058024c ಆಪೂರ್ಯತ ಮಹೀ ಕೃತ್ಸಾ ಪ್ರಾಣಿಭಿರ್ಬಹುಭಿರ್ಭೃಶಂ||

ನೃಪ! ಈ ರೀತಿ ಕೃತಯುಗವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಭೂಮಿಯು
ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

01058025a ತತಃ ಸಮುದಿತೇ ಲೋಕೇ ಮಾನುಷೇ ಭರತರ್ಷಭ|

01058025c ಅಸುರಾ ಜಜ್ಞಿರೇ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮನುಜಪುಂಗವ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮನುಜಪುಂಗವ! ಮನುಷ್ಯಲೋಕವು
ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವಾಗ ಅಸುರರು ರಾಜ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ
ಜನಿಸತೊಡಗಿದರು.

01058026a ಆದಿತ್ಯೈರ್ಹಿ ತದಾ ದೈತ್ಯಾ ಬಹುಶೋ ನಿರ್ಜಿತಾ ಯುಧಿ|

01058026c ಐಶ್ವರ್ಯಾದ್ ಭ್ರಂಶಿತಾಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಬಭೂವುಃ ಕ್ಷಿತಾವಿಹ||

ಆದಿತ್ಯರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಐಶ್ವರ್ಯ
ವಂಚಿತ ದೈತ್ಯರು ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರು.

01058027a ಇಹ ದೇವತ್ವಮಿಚ್ಛಂತೋ ಮಾನುಷೇಷು ಮನಸ್ವಿನಃ|

1058027c ಜಜ್ಞಿರೇ ಭುವಿ ಭೂತೇಷು ತೇಷು ತೇಷ್ಟಸುರಾ ವಿಭೋ||

01058028a ಗೋಷ್ಟಶ್ವೇಷು ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಖರೋಷ್ಟ್ರಮಹಿಷೇಷು ಚ|

01058028c ಕ್ರವ್ಯಾದೇಷು ಚ ಭೂತೇಷು ಗಜೇಷು ಚ ಮೃಗೇಷು ಚ||

ವಿಭೋ! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮನಸ್ವಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಬಯಸಿ ಆ
ಅಸುರರು ಭೂಮಿಯ ಹಲವಷ್ಟು ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ - ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ,
ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆನೆಗಳಲ್ಲಿ,
ಜಿಂಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸತೊಡಗಿದರು.

01058029a ಜಾತೈರಿಹ ಮಹೀಪಾಲ ಜಾಯಮಾನೈಶ್ಚ ತೈರ್ಮಹೀ|

01058029c ನ ಶಶಾಕಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಮಿಯಂ ಧಾರಯಿತುಂ ಧರಾ||

ಮಹೀಪಾಲ! ಇದಾಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಮಹೀಧರೆಯು ಅಸಮರ್ಥಳಾದಳು.

01058030a ಅಥ ಜಾತಾ ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ಭಲಸಮನ್ವಿತಾಃ|

01058030c ದಿತೇಃ ಪುತ್ರಾ ದನೋಶ್ಚೈವ ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಿಹ ಚ್ಯುತಾಃ||

ಅವರ ಲೋಕದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾದ ಹಲವು ದಿತಿಯ ಪುತ್ರರು ಇಲ್ಲಿ
ಬಲಸಮನ್ವಿತ ಮಹೀಪಾಲರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01058031a ವೀರ್ಯವಂತೋಽವಲಿಪ್ತಾಸ್ತೇ ನಾನಾರೂಪಧರಾ ಮಹೀಂ|

01058031c ಇಮಾಂ ಸಾಗರಪರ್ಯಂತಾಂ ಪರೀಯುರರಿಮರ್ದನಾಃ||

ಆ ವೀರ್ಯವಂತರು ನಾನಾರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಹಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ
ತುಂಬಿಕೊಂಡರು. ಆ ಅರಿಮರ್ದನರು ಸಾಗರ ಪರ್ಯಂತ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡರು.

01058032a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ವೈಶ್ಯಾಂಶೂದ್ರಾಂಶ್ಚೈವಾಪ್ಯಪೀಡಯನ್|

01058032c ಅನ್ಯಾನಿ ಚೈವ ಭೂತಾನಿ ಪೀಡಯಾಮಾಸುರೋಜಸಾ||

ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ-ಶೂದ್ರರನ್ನು ಪೀಡಿಸ ತೊಡಗಿದರು
ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಅಸುರೀ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು
ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದರು.

01058033a ತ್ರಾಸಯಂತೋ ವಿನಿಘ್ನಂತಸ್ತಾಂಸ್ತಾನ್ಭೂತಗಣಾಂಶ್ಚ ತೇ||

01058033c ವಿಚೇರುಃ ಸರ್ವತೋ ರಾಜನ್ಮಹೀಂ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಾಜನ್! ಭೂತಗಣಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೀಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ
ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಯ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01058034a ಆಶ್ರಮಸ್ಥಾನ್ಮಹರ್ಷೀಂಶ್ಚ ಧರ್ಷಯಂತಸ್ತುತಸ್ತುತಃ|

01058034c ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾ ವೀರ್ಯಮದಾ ಮತ್ತಾ ಮದಬಲೇನ ಚ||

ವೀರ್ಯಮದ ಮತ್ತು ಮದಬಲದಿಂದ ಮತ್ತರಾದ ಆ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಆಶ್ರಮವಾಸಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಾಡತೊಡಗಿದರು.

01058035a ಏವಂ ವೀರ್ಯಬಲೋತ್ಸಿಕ್ತೈರ್ಭೂರಿಯಂ ತೈರ್ಮಹಾಸುರೈಃ|

01058035c ಪೀಡ್ಯಮಾನಾ ಮಹೀಪಾಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ಮಹೀಪಾಲ! ಈ ರೀತಿ ವೀರ್ಯಬಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ಮಹಾಸುರರಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿ
ಹೊರಟಳು.

01058036a ನ ಹೀಮಾಂ ಪವನೋ ರಾಜನ್ ನಾಗಾ ನ ನಗಾ ಮಹೀಂ|

01058036c ತದಾ ಧಾರಯಿತುಂ ಶೇಕುರಾಕ್ರಾಂತಾಂ ದಾನವೈರ್ಬಲಾತ್||

ರಾಜನ್! ದಾನವರ ಬಲದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಯನ್ನು ಹೊರುತ್ತಿದ್ದ ನಾಗ
ಮತ್ತು ಗಜಗಳು ಅವಳನ್ನು ಹೊರಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ
ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01058037a ತತೋ ಮಹೀ ಮಹೀಪಾಲ ಭಾರಾರ್ತಾ ಭಯಪೀಡಿತಾ|

01058037c ಜಗಾಮ ಶರಣಂ ದೇವಂ ಸರ್ವಭೂತಪಿತಾಮಹಂ||

ಮಹೀಪಾಲ! ಆಗ ಮಹಿಯು ಭಾರದಿಂದ ಭಯಪೀಡಿತಳಾಗಿ
ಸರ್ವಭೂತಪಿತಾಮಹ ದೇವನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಳು.

01058038a ಸಾ ಸಂವೃತಂ ಮಹಾಭಾಗೈರ್ದೇವದ್ವಿಜಮಹರ್ಷಿಭಿಃ|

01058038c ದದರ್ಶ ದೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಲೋಕಕರ್ತಾರಮವ್ಯಯಂ||

01058039a ಗಂಧರ್ವೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ಬಂದಿಕರ್ಮಸು ನಿಷ್ಠಿತೈಃ|

01058039c ವಂದ್ಯಮಾನಂ ಮುದೋಪೇತೈರ್ವವಂದೇ ಚೈನಮೇತ್ಯ ಸಾ||

ದೇವದ್ವಿಜಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಆವೃತ, ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತು
ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಲೋಕಕರ್ತಾರನೂ,
ಅವ್ಯಯನೂ ಆದ ಮಹಾಭಾಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನು ಅವಳು ಕಂಡಳು.

01058040a ಅಥ ವಿಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಭೂಮಿಸ್ತಂ ಶರಣಾರ್ಥಿನೀ|

01058040c ಸನ್ನಿಧೌ ಲೋಕಪಾಲಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಶರಣಾರ್ಥಿನಿಯಾದ ಭೂಮಿಯು ಲೋಕಪಾಲಕರೆಲ್ಲರ
ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು.

01058041a ತತ್ತ್ವಧಾನಾತ್ಮನಸ್ತಸ್ಯ ಭೂಮೇಃ ಕೃತ್ಯಂ ಸ್ವಯಂಭುವಃ|

01058041c ಪೂರ್ವಮೇವಾಭವದ್ರಾಜನ್ವಿದಿತಂ ಪರಮೇಷ್ಟಿನಃ||

ರಾಜನ್ ! ಭೂಮಿಯು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ
ಎನ್ನುವುದು ಪರಮೇಷ್ಟಿ ಸ್ವಯಂಭುವಿಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

01058042a ಸ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಹಿ ಜಗತಃ ಕಸ್ಮಾನ್ನ ಸಂಬುಧ್ಯೇತ ಭಾರತ|

01058042c ಸುರಾಸುರಾಣಾಂ ಲೋಕಾನಾಮಶೇಷೇಣ ಮನೋಗತಂ||

ಭಾರತ ! ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವನಿಗೆ ಸುರಾಸುರರ
ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಲೋಕಗಳ ಮನೋಗತವು ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ?

01058043a ತಮುವಾಚ ಮಹಾರಾಜ ಭೂಮಿಂ ಭೂಮಿಪತಿರ್ವಿಭುಃ|

01058043c ಪ್ರಭವಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮೀಶಃ ಶಂಭುಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೂಮಿಪತಿಗಳ ವಿಭು, ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಈಶ, ಶಂಭು, ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಭೂಮಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01058044a ಯದರ್ಥಮಸಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮತ್ಸಕಾಶಂ ವಸುಂಧರೇ|

01058044c ತದರ್ಥಂ ಸನ್ನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾನೇವ ದಿವೌಕಸಃ||

“ವಸುಂಧರೇ ! ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆಯೋ ಅ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ದಿವೌಕಸರನ್ನೂ ನಿಯೋಜಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01058045a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮಹೀಂ ದೇವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ರಾಜನ್ವಿಸೃಜ್ಯ ಚ|

01058045c ಆದಿದೇಶ ತದಾ ಸರ್ವಾನ್ವಿಬುಧಾನ್ಭೂತಕೃತ್ಸ್ವಯಂ||

01058046a ಅಸ್ಯಾ ಭೂಮೇರ್ನಿರಸಿತುಂ ಭಾರಂ ಭಾಗ್ಯೈಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

01058046c ಅಸ್ಯಾಮೇವ ಪ್ರಸೂಯಧ್ವಂ ವಿರೋಧಾಯೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್ ! ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ದೇವನು ಮಹಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು: “ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲೋಸುಗ ನೀವೆಲ್ಲರು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿ.”

01058047a ತಥೈವ ಚ ಸಮಾನೀಯ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾನ್|

01058047c ಉವಾಚ ಭಗವಾನ್ಸರ್ವಾನಿದಂ ವಚನಮುತ್ತಮಂ|

01058047e ಸ್ವೈರಂಶೈಃ ಸಂಪ್ರಸೂಯಧ್ವಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಮಾನುಷೇಷ್ಟಿತಿ||

ಹಾಗೆಯೇ ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರೆಯರ ಎಲ್ಲ ಗಣಗಳನ್ನೂ ಕರೆದು ಭಗವಂತನು “ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿ” ಎಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01058048a ಅಥ ಶಕ್ರಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುರಗುರೋರ್ವಚಃ|

01058048c ತಥ್ಯಮರ್ಥ್ಯಂ ಚ ಪಥ್ಯಂ ಚ ತಸ್ಯ ತೇ ಜಗೃಹುಸ್ತದಾ||

ಶಕ್ರಾದಿ ಸರ್ವರೂ ಸುರಗುರುವಿನ ಈ ತತ್ವಯುತ, ಅರ್ಥಯುತ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

01058049a ಅಥ ತೇ ಸರ್ವಶೋಽಂಶೈಃ ಸ್ವೈರ್ಗಂತುಂ ಭೂಮಿಂ ಕೃತಕ್ಷಣಾಃ|

01058049c ನಾರಾಯಣಮಮಿತ್ರಘ್ನಂ ವೈಕುಂಠಮುಪಚಕ್ರಮುಃ||

01058050a ಯಃ ಸ ಚಕ್ರಗದಾಪಾಣಿಃ ಪೀತವಾಸಾಸಿತಪ್ರಭಃ|

01058050c ಪದ್ಮನಾಭಃ ಸುರಾರಿಘ್ನಃ ಪೃಥುಚಾರ್ವಂಚಿತೇಕ್ಷಣಃ||

ಅದರಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಜನಿಸುವ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ ಸರ್ವರೂ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಕ್ರಗದಾಪಾಣಿ, ಪೀತವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಿತಪ್ರಭನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುರಾರಿಘ್ನ, ತನ್ನ ವಿಶಾಲ ಎದೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ, ಪದ್ಮನಾಭನನ್ನು ಕಂಡರು.

209 01058051a ತಂ ಭುವಃ ಶೋಧನಾಯೇಂದ್ರ ಉವಾಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ|

01058051c ಅಂಶೇನಾವತರಸ್ವೇತಿ ತಥೇತ್ಯಾಹ ಚ ತಂ ಹರಿಃ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗೆ ಇಂದ್ರನು “ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸು” ಎನ್ನಲಾಗಿ ಹರಿಯು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ

ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೯

ಆದಿ ವಂಶಾವಳಿ

ಆದಿವಂಶಾವಳಿ (೧-೫೪).

01059001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01059001a ಅಥ ನಾರಾಯಣೇನೇಂದ್ರಶ್ಚ ಕಾರ ಸಹ ಸಂವಿದಂ|

01059001c ಅವತರ್ತುಂ ಮಹೀಂ ಸ್ವರ್ಗಾದಂಶತಃ ಸಹಿತಃ ಸುರೈಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಇಂದ್ರನು ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ

209 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಲಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಪ್ರಜಾಪತಿಪತಿರ್ದೇವಃ ಸುರನಾಥೋ ಮಹಾಬಲಃ| ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕೋ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸರ್ವದೈವತಪೂಜಿತಃ||

“ಸುರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗಳಿದು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ
ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿತೋಣ!” ಎಂದು ಒಪ್ಪಂದ
ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

01059002a ಆದಿಶ್ಯ ಚ ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ರಃ ಸರ್ವಾನೇವ ದಿವೌಕಸಃ|

01059002c ನಿರ್ಜಗಾಮ ಪುನಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷಯಾನ್ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಹ||

ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ರನೇ ಸರ್ವ ದಿವೌಕಸರಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ನಾರಾಯಣನ
ನಿವಾಸದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01059003a ತೇಽಮರಾರಿವಿನಾಶಾಯ ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಾಯ ಚ|

01059003c ಅವತೇರುಃ ಕ್ರಮೇಣೇಮಾಂ ಮಹೀಂ ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಧಿವೌಕಸಃ||

ಅಮರ ಶತ್ರುಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ
ದಿವೌಕಸರು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗಳಿದರು.

01059004a ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿವಂಶೇಷು ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಿ ಕುಲೇಷು ಚ|

01059004c ಜಜ್ಞಿರೇ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಯಥಾಕಾಮಂ ದಿವೌಕಸಃ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ದಿವೌಕಸರು ಅವರಿಗಿಷ್ಟವಾದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ
ವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜರ್ಷಿ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದರು.

01059005a ದಾನವಾನ್ರಾಕ್ಷಸಾಂಶ್ಚೈವ ಗಂಧರ್ವಾನ್ಪನ್ನಗಾಂಸ್ತಥಾ|

01059005c ಪುರುಷಾದಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಜಘ್ನುಃ ಸತ್ವಾನ್ಯನೇಕಶಃ||

ಅವರು ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾನವ, ರಾಕ್ಷಸ, ಗಂಧರ್ವ, ನಾಗ ಮತ್ತು

ಇತರ ನರಭಕ್ಷಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

01059006a ದಾನವಾ ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚೈವ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪನ್ನಗಾಸ್ತಥಾ|

01059006c ನ ತಾನ್ಬಲಸ್ಥಾನ್ಬಾಲ್ಯೈಽಪಿ ಜಘ್ನುರ್ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ದಾನವರಿಗಾಗಲೀ ರಾಕ್ಷಸರಿಗಾಗಲೀ

ಗಂಧರ್ವರಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನಾಗಗಳಿಗಾಗಲೀ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ

ಅವರನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.”

01059007 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ

01059007a ದೇವದಾನವಸಂಘಾನಾಂ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ತಥಾ|

01059007c ಮಾನವಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತಥಾ ವೈ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಸಾಂ||

01059008a ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಸಂಭವಂ ಕೃತ್ಸ್ನು ಮಾದಿತಃ|

01059008c ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸರ್ವಶಃ ಸರ್ವವಿದ್ಧುಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವದಾನವರ ಗುಂಪುಗಳ,

ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರ, ಮಾನವರ, ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ಮತ್ತು ಸರ್ವ

ಪಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ - ಎಲ್ಲರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ

ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01059009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

01059009a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಯಂಭುವೇ|

01059009c ಸುರಾದೀನಾಮಹಂ ಸಮ್ಯಗ್ಲೋಕಾನಾಂ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ವಯಂಭುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸುರರೇ

ಮೊದಲಾಗಿ ಲೋಕದ ಎಲ್ಲರ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01059010a ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಾನಸಾಃ ಪುತ್ರಾ ವಿದಿತಾಃ ಷಣ್ಮಹರ್ಷಯಃ|

01059010c ಮರೀಚಿರತ್ಯಂಗಿರಸೌ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕೃತುಃ||

ಮರೀಚಿ, ಅತ್ರಿ, ಅಂಗೀರಸ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ ಮತ್ತು ಕೃತು ಈ ಆರು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸಪುತ್ರರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ²¹⁰.

01059011a ಮರೀಚೀಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಪುತ್ರಃ ಕಶ್ಯಪಾತ್ತು ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

01059011c ಪ್ರಜಜ್ಞಿರೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ದಕ್ಷಕನ್ಯಾಸ್ತ್ರಯೋದಶ||

ಮರೀಚಿಯ ಪುತ್ರ ಕಶ್ಯಪ. ಕಶ್ಯಪನಿಂದ ಮಹಾಭಾಗ ದಕ್ಷನ ಹದಿಮೂರು ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

01059012a ಅದಿತಿರ್ದಿ ತಿರ್ದನುಃ ಕಾಲಾ ಅನಾಯುಃ ಸಿಂಹಿಕಾ ಮುನಿಃ|

01059012c ಕ್ರೋಧಾ ಪ್ರಾವಾ ಅರಿಷ್ಟಾ²¹¹ ಚ ವಿನತಾ ಕಪಿಲಾ ತಥಾ||

²¹⁰ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದ ಮೊದಲನೇ ಅಂಶದ ಏಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭೃಗು, ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಸಿಷ್ಠರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರು ಒಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಭೃಗುಂ ಪುಲಸ್ತ್ಯಂ ಪುಲಹಂ ಕೃತುಮಂಗಿರಸಂ ತಥಾ| ಮರೀಚಿಂ ದಕ್ಷಮತ್ರಿಂ ಚ ವಸಿಷ್ಠಂ ಚೈವ ಮಾನಸಾನ್| ನವ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ ಇತ್ಯೇತೇ ಪುರಾಣೇ ನಿಶ್ಚಯಂ ಗತಾಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಭೃಗು, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು, ಅಂಗೀರಸ, ಮರೀಚಿ, ದಕ್ಷ, ಅತ್ರಿ ಮತ್ತು ವಸಿಷ್ಠ ಈ ಒಂಭತ್ತು ಜನರು ಬಹ್ಮ ಮಾನಸಪುತ್ರರೆಂದೂ ನವಬ್ರಹ್ಮರೆಂದೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು.

²¹¹ ಪ್ರಾಧಾ ಚ ವಿಶ್ವಾ ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01059013a ಕದ್ರೂಶ್ಚ ಮನುಜವ್ಯಾಫ್ತು ದಕ್ಷಕನ್ಯೈವ ಭಾರತ|

01059013c ಏತಾಸಾಂ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಮನಂತಕಂ||

ಮನುಜವ್ಯಾಫ್ತು! ಭಾರತ! ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನು, ಕಾಲಾ, ಅನಾಯು, ಸಿಂಹಿಕಾ, ಮುನಿ, ಕ್ರೋಧಾ, ಪ್ರಾವಾ, ಅರಿಷ್ಟಾ, ವಿನತಾ, ಕಪಿಲ, ಮತ್ತು ಕದ್ರು ಇವರು ಕಶ್ಯಪ ಪತ್ನಿಯರಾದ ದಕ್ಷಕನ್ಯೆಯರು²¹². ಇವರಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರಾದರು.

01059014a ಅದಿತ್ಯಾಂ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾಃ ಸಂಭೂತಾ ಭುವನೇಶ್ವರಾಃ|

01059014c ಯೇ ರಾಜನ್ನಾಮತಸ್ತಾಂಸ್ತೇ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

ಹನ್ನೆರಡು ಭುವನೇಶ್ವರ ಆದಿತ್ಯರು ಅದಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಭಾರತ!

²¹² ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ದಕ್ಷನ ಹದಿಮೂರು ಪುತ್ರಿಯರ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಾಂತರಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಹದಿಮೂರು ದಕ್ಷಕನ್ಯೆಯರ ಹೆಸರುಗಳು: ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನು, ಅರಿಷ್ಟಾ, ಸುರಸಾ, ಸುರಭಿ, ವಿನತಾ, ತಾಮ್ರ, ಕ್ರೋಧವಶಾ, ಇರಾ, ಕದ್ರು, ಶುಕ್ರಿ ಮತ್ತು ಶುನಿ. ಮಹಾಭಾರತ ಖಿಲಭಾಗ ಹರಿವಂಶದ ಹರಿವಂಶಪರ್ವದ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪ ಪತ್ನಿಯರ ಕುರಿತಾದ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಲೋಕಾ ಭರತಶಾರ್ದೂಲ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ನಿಬೋಧ ಮೇ | ಅದಿತಿರ್ದಿ ತಿರ್ದನುಶ್ಚೈವ ಅರಿಷ್ಟಾ ಸುರಸಾ ಖಿಶಾ || ಸುರಭಿರ್ವಿನತಾ ಚೈವ ತಾಮ್ರಾ ಕ್ರೋಧವಶಾ ಇರಾ | ಕದ್ರುರ್ಮುನಿಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಸ್ವಪತ್ಯಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು || ಅರ್ಥಾತ್: ಭರತಶಾರ್ದೂಲ! ಈಗ ಕಶ್ಯಪನ ಪತ್ನಿಯರ ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು. ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನು, ಅರಿಷ್ಟಾ, ಸುರಸಾ, ಖಿಶಾ, ಸುರಭಿ, ವಿನತಾ, ತಾಮ್ರಾ, ಕ್ರೋಧವಶಾ, ಇರಾ, ಕದ್ರು ಮತ್ತು ಮುನಿ ಇವರು ಕಶ್ಯಪನ ಪತ್ನಿಯರು. ಅವರ ಸಂತಾನಗಳ ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

ರಾಜನ್! ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01059015a ಧಾತಾ ಮಿತ್ರೋಽಯಮಾ ಶಕ್ರೋ ವರುಣಶ್ಚಾಂಶ ಏವ ಚ|

01059015c ಭಗೋ ವಿವಸ್ವಾನ್ಪುಷಾ ಚ ಸವಿತಾ ದಶಮಸ್ತಥಾ||

ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಮಂದಿ - ಧಾತ, ಮಿತ್ರ, ಆಯಮ, ಶಕ್ರ, ವರುಣ,
ಅಂಶ, ಭಗ, ವಿವಸ್ವತ, ಪುಷ ಮತ್ತು ಸವಿತ.

01059016a ಏಕಾದಶಸ್ತಥಾ ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿಷ್ಟುರ್ವಾದಶ ಉಚ್ಯತೇ|

01059016c ಜಘನ್ಯಜಃ ಸ ಸರ್ವೇಷಾಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂ ಗುಣಾಧಿಕಃ||

ಹನ್ನೊಂದನೆಯವನು ತ್ವಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹನ್ನೆರಡನೆಯವನು ವಿಷ್ಟು ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯವನು ಸರ್ವ ಆದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಗುಣವಂತನು.

01059017a ಏಕ ಏವ ದಿತೇಃ ಪುತ್ರೋ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಸ್ಮೃತಃ|

01059017c ನಾಮ್ನಾ ಖ್ಯಾತಾಸ್ತು ತಸ್ಯೇಮೇ ಪುತ್ರಾಃ ಪಂಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ದಿತಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖ್ಯಾತ ಒಬ್ಬನೇ
ಮಗನಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ²¹³. ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಐವರು

213 ದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ಪಾಠಾಂತರಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ
ಮಹಾಭಾರತದ ಖಿಲಭಾಗ ಹರಿವಂಶದ ಹರಿವಂಶಪರ್ವದ ಮೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ದಿತ್ಯಾಃ ಪುತ್ರದ್ವಯಂ ಜಜ್ಞೇ ಕಶ್ಯಪಾದಿತಿ ನಃ
ಶ್ರುತಮ್ | ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಶ್ಚೈವ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್ || ಅರ್ಥಾತ್:
ಕಶ್ಯಪನಿಂದ ದಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈವರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ:

ಪುತ್ರರಿದ್ದರು.

01059018a ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ²¹⁴ ಪೂರ್ವ ಜಸ್ತೇಷಾಂ ಸಂಹ್ರಾದಸ್ತದನಂತರಂ|

01059018c ಅನುಹ್ರಾದಸ್ತುತೀಯೋಽಭೂತ್ಸ್ಮಾಚ್ಚ ಶಿಬಿಬಾಷ್ಕಲೌ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಅವನ ನಂತರ ಸಂಹ್ರಾದ, ಮೂರನೆಯವನು ಅನುಹ್ರಾದ, ಮತ್ತು ನಂತರ ಶಿಬಿ ಮತ್ತು ಬಾಷ್ಕಲ.

01059019a ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ²¹⁵ ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾಃ ಖ್ಯಾತಾಃ ಸರ್ವತ್ರ ಭಾರತ|

01059019c ವಿರೋಚನಶ್ಚ ಕುಂಭಶ್ಚ ನಿಕುಂಭಶ್ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾಃ||

ಭಾರತ! ವಿರೋಚನ, ಕುಂಭ ಮತ್ತು ನಿಕುಂಭರೆಂದು ವಿಶ್ರುತರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮೂವರು ಪುತ್ರರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು.

01059020a ವಿರೋಚನಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂದ್ಬಲಿರೇಕಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01059020c ಬಲೇಶ್ಚ ಪ್ರಥಿತಃ ಪುತ್ರೋ ಬಾಣೋ ನಾಮ ಮಹಾಸುರಃ²¹⁶||

ಪ್ರತಾಪಿ ಬಲಿಯೊಬ್ಬನೇ ವಿರೋಚನನ ಪುತ್ರ. ಬಾಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಸುರನು ಬಲಿಯ ಪುತ್ರನೆಂದು ಪ್ರಥಿತದಲ್ಲಿದೆ.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ.

²¹⁴ ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

²¹⁵ ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

²¹⁶ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ರುದ್ರಭ್ಯಾನುಚರಃ

ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಹಾಕಾಲೇತಿ ಯಂ ವಿದುಃ|

01059021a ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ದನೋಃ²¹⁷ ಪುತ್ರಾಃ ಖ್ಯಾತಾಃ ಸರ್ವತ್ರ ಭಾರತ|

01059021c ತೇಷಾಂ ಪ್ರಥಮಜೋ ರಾಜಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿರ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಭಾರತ! ದನುವಿನ ನಲವತ್ತು ಪುತ್ರರೂ ಸರ್ವತ್ರ ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು.
ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದವನು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ರಾಜಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ.

01059022a ಶಂಬರೋ ನಮುಚಿಶ್ಚೈವ ಪುಲೋಮಾ ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ|

01059022c ಅಸಿಲೋಮಾ ಚ ಕೇಶೀ ಚ ದುರ್ಜಯಶ್ಚೈವ ದಾನವಃ||

01059023a ಅಯಃಶಿರಾ ಅಶ್ವಶಿರಾ ಅಯಃಶಂಕುಶ್ಚ²¹⁸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01059023c ತಥಾ ಗಗನಮೂರ್ಧಾ ಚ ವೇಗವಾನ್ಯೇತುಮಾಂಶ್ಚ ಯಃ||

01059024a ಸ್ವರ್ಭಾನುರಶ್ವೋಽಶ್ವಪತಿರ್ವೃಷಪರ್ವಾ ಜಕಸ್ತಥಾ|

01059024c ಅಶ್ವಗ್ರೀವಶ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶ್ಚ ತುಹುಂಡಶ್ಚ ಮಹಾಸುರಃ||

01059025a ಇಸ್ಯಪಾ ಏಕಚಕ್ರಶ್ಚ²¹⁹ ವಿರೂಪಾಕ್ಷೋ ಹರಾಹರೌ|

01059025c ನಿಚಂದ್ರಶ್ಚ ನಿಕುಂಭಶ್ಚ ಕುಪಠಃ ಕಾಪಠಸ್ತಥಾ||

01059026a ಶರಭಃ ಶಲಭಶ್ಚೈವ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ತಥಾ|

01059026c ಇತಿ ಖ್ಯಾತಾ ದನೋರ್ವಂಶೇ ದಾನವಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ|

01059026e ಅನ್ಯೌ ತು ಖಿಲು ದೇವಾನಾಂ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ಸ್ಮೃತೌ||

ಶಂಬರ, ನಮುಚಿ, ಪುಲೋಮ, ಅಸಿಲೋಮ, ಕೇಶಿ, ದುರ್ಜಯ,

217 ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ದನೋಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ). ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದಾನವರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕು.

218 ಅಶ್ವಶಂಕುಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

219 ಈಷುಪಾದೇಕಚಕ್ರಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಅಯಃಶಿರ, ಅಶ್ವಶಿರ, ಅಯಃಶಂಕು, ಗಗನಮೂರ್ಧಾ, ವೇಗವಾನ,
 ಕೇತುಮಾನ್, ಸ್ವಭಾನ್, ಅಶ್ವ, ಅಶ್ವಪತಿ, ವೃಶಪರ್ವ, ಅಜಕ,
 ಅಶ್ವಗ್ರೀವ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ತುಹುಂಡ, ಇಸ್ಯಪ, ಏಕಚಕ್ರ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಹರ,
 ಅಹರ, ನಿಚಂದ್ರ, ನಿಕುಂಭ, ಕುಪಠ, ಕಾಪಠ, ಶರಭ, ಶಲಭ, ಸೂರ್ಯ,
 ಚಂದ್ರ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದಾನವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
 ದೇವತೆಗಳಾದ ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರೇ ಬೇರೆ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01059027a ಇಮೇ ಚ ವಂಶೇ ಪ್ರಥಿತಾಃ ಸತ್ತ್ವವಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01059027c ದನುಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಾಜ ದಶ ದಾನವಪುಂಗವಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಇವು ಸತ್ತ್ವವಂತ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲ ದಾನವ
 ವಂಶಗಳೆಂದು ಪ್ರಥಿತಗೊಂಡಿವೆ. ದನುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ
 ಹತ್ತು ದಾನವರು ಮುಖ್ಯರು.

01059028a ಏಕಾಕ್ಷೋ ಮೃತಪಾ ವೀರಃ ಪ್ರಲಂಬನರಕಾವಪಿ|

01059028c ವಾತಾಪಿಃ ಶತ್ರುತಪನಃ ಶತಶ್ಚೈವ ಮಹಾಸುರಃ||

01059029a ಗವಿಷ್ಠಶ್ಚ ದನಾಯುಶ್ಚ²²⁰ ದೀರ್ಘಜಿಹ್ವಶ್ಚ ದಾನವಃ|

01059029c ಅಸಂಖ್ಯೇಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಾಃ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಏಕಾಕ್ಷ, ವೀರ ಮೃತಪ, ಪ್ರಲಂಬ, ನರಕ, ವಾತಾಪಿ,
 ಶತ್ರುತಪನ, ಮಹಾಸುರ ಶರ, ಗವಿಷ್ಠ, ದನಾಯು, ದಾನವ
 ದೀರ್ಘಜಿಹ್ವ, ಮತ್ತು ಇವರ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರು ಅಸಂಖ್ಯರು ಎಂದು

²²⁰ ವನಾಯುಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ!

01059030a ಸಿಂಹಿಕಾ ಸುಷುವೇ ಪುತ್ರಂ ರಾಹುಂ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಮರ್ದನಂ|

01059030c ಸುಚಂದ್ರಂ ಚಂದ್ರಹಂತಾರಂ ತಥಾ ಚಂದ್ರವಿಮರ್ದನಂ||

ಸಿಂಹಿಕೆಯು ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯರ ಮಾನಮರ್ದನ ರಾಹು, ಹಾಗೂ ಸುಚಂದ್ರ, ಚಂದ್ರಹಂತಾರ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರವಿಮರ್ದನರೆಂಬ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01059031a ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವಂ ಕ್ರೂರಾಯಾಃ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಮನಂತಕಂ|

01059031c ಗಣಃ ಕ್ರೋಧವಶೋ ನಾಮ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾರಿಮರ್ದನಃ||

ಕ್ರೂರಳ ಅಸಂಖ್ಯ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರು ಕ್ರೂರ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಿ ಅರಿಮರ್ದನ ಗುಂಪಿಗೆ ಕ್ರೋಧವಶ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿದೆ.

01059032a ಅನಾಯುಷಃ ಪುನಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ತ್ವಾರೋಽಸುರಪುಂಗವಾಃ|

01059032c ವಿಕ್ಷರೋ ಬಲವೀರೌ ಚ ವೃತ್ರಶ್ಚೈವ ಮಹಾಸುರಃ||

ಅನಾಯುಷಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಅಸುರಪುಂಗವ ಪುತ್ರರಾದರು: ವಿಕ್ಷರ, ಬಲ, ವೀರ, ಮತ್ತು ಮಹಾಸುರ ವೃತ್ರ.

01059033a ಕಾಲಾಯಾಃ ಪ್ರಥಿತಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಕಾಲಕಲ್ಪಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

01059033c ಭುವಿ ಖ್ಯಾತಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ದಾನವೇಷು ಪರಂತಪಾಃ||

ಕಾಲಾಳ ಪುತ್ರರು ಕಾಲನಂತೆ ಪ್ರಹಾರಿಗಳಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಭೂಮಿಯ ದಾನವರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾವೀರ ಶತ್ರುತಾಪನರೆಂದು

ಖ್ಯಾತರಾದರು.

01059034a ವಿನಾಶನಶ್ಚ ಕ್ರೋಧಶ್ಚ ಹಂತಾ ಕ್ರೋಧಸ್ಯ ಚಾಪರಃ|

01059034c ಕ್ರೋಧಶತ್ರುಸ್ತಥೈವಾನ್ಯಃ ಕಾಲೇಯಾ²²¹ ಇತಿ ವಿಶ್ರುತಾಃ||

ಈ ನಾಲ್ವರ ಹೆಸರು: ವಿನಾಶನ, ಕ್ರೋಧ, ಹಂತ, ಕ್ರೋಧಶತ್ರು.
ಕಾಲೇಯರೆಂದು ವಿಶ್ರುತ ಅನ್ಯರೂ ಕ್ರೋಧಳ ವಂಶದವರೇ.

01059035a ಅಸುರಾಣಾಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಶುಕ್ರಃಸ್ವ ಋಷಿಸುತೋಽಭವತ್|

01059035c ಖ್ಯಾತಾಶ್ಚೋಶನಸಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ತ್ವಾರೋಽಸುರಯಾಜಕಾಃ||

ಅಸುರರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಶುಕ್ರನು ಭೃಗುಋಷಿಯ ಮಗನು. ಅವನು
ಉಶನ ಎಂದೂ ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ನಾಲ್ವರು ಪುತ್ರರೂ ಅಸುರ
ಯಾಜಕರಾಗಿದ್ದರು.

01059036a ತ್ವಷ್ಟಾವರಸ್ತಥಾತ್ರಿಶ್ಚ ದ್ವಾವನ್ಯೌ ಮಂತ್ರಕರ್ಮಿಣೌ|

01059036c ತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರಭಾವನಾಃ||

ಇವರಲ್ಲದೇ ಅವನಿಗೆ ತ್ವಷ್ಟಾವರ ಮತ್ತು ಅತ್ರಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು
ಮಂತ್ರಕರ್ಮಿ ಪುತ್ರರಾದರು. ತೇಜದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶರೂ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಪ್ರಭಾವನರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

01059037a ಇತ್ಯೇಷ ವಂಶಪ್ರಭವಃ ಕಥಿತಸ್ತೇ ತರಸ್ವಿನಾಂ|

01059037c ಅಸುರಾಣಾಂ ಸುರಾಣಾಂ ಚ ಪುರಾಣೇ ಸಂಶ್ರುತೋ ಮಯಾ||

²²¹ ಕಾಲಕೇಯಾ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಈ ರೀತಿ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಸುರರು ಮತ್ತು ಸುರರ ವಂಶೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕುಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01059038a ಏತೇಷಾಂ ಯದಪತ್ಯಂ ತು ನ ಶಕ್ಯಂ ತದಶೇಷತಃ|

01059038c ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾತುಂ ಮಹೀಪಾಲ ಗುಣಭೂತಮನಂತಕಂ||

ಇವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪೀಳಿಗೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಣಿಸುವುದು ಅಶಕ್ಯ. ಮಹೀಪಾಲ! ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅನಂತ.

01059039a ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶ್ಚಾರಿಷ್ಟನೇಮಿಶ್ಚ ತಥೈವ ಗರುಡಾರುಣೌ|

01059039c ಆರುಣಿವಾರುಣಿಶ್ಚೈವ ವೈನತೇಯಾ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ, ಗರುಡ, ಅರುಣ, ಆರುಣಿ ಮತ್ತು ವಾರುಣಿಯರು ವಿನತೆಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01059040a ಶೇಷೋಽನಂತೋ ವಾಸುಕಿಶ್ಚ ತಕ್ಷಕಶ್ಚ ಭುಜಂಗಮಃ|

01059040c ಕೂರ್ಮಶ್ಚ ಕುಲಿಕಶ್ಚೈವ ಕಾದ್ರವೇಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಶೇಷ, ಅನಂತ, ವಾಸುಕಿ, ತಕ್ಷಕ, ಕೂರ್ಮ, ಕುಲಿಕ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ನಾಗಗಳು ಕದ್ದುವಿನ ಮಕ್ಕಳು.

01059041a ಭೀಮಸೇನೋಗ್ರಸೇನೌ ಚ ಸುಪರ್ಣೋ ವರುಣಸ್ತಥಾ|

01059041c ಗೋಪತಿರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಾಶ್ಚ ಸಪ್ತಮಃ||

01059042a ಪತ್ರವಾನರ್ಕಪರ್ಣಶ್ಚ²²² ಪ್ರಯುತಶ್ಚೈವ ವಿಶ್ರುತಃ|

²²² ಸತ್ಯವಾಗರ್ಕಪರ್ಣಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01059042c ಭೀಮಶ್ಚಿತ್ರರಥಶ್ಚೈವ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಸರ್ವವಿದ್ವಶೀ||

01059043a ತಥಾ ಶಾಲಿಶಿರಾ ರಾಜನ್ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ²²³ ಚತುರ್ದಶಃ|

01059043c ಕಲಿಃ ಪಂಚದಶಶ್ಚೈವ ನಾರದಶ್ಚೈವ ಷೋಡಶಃ|

01059043e ಇತ್ಯೇತೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಾ ಮೌನೇಯಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಭೀಮಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಸುಪರ್ಣ, ವರುಣ, ಗೋಪತಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ,
ಮತ್ತು ಏಳನೆಯವನು ಸೂರ್ಯವರ್ಚ; ಪತ್ರವಾನ, ಅರ್ಕಪರ್ಣ,
ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಯುತ, ವಿಖ್ಯಾತ ಮತ್ತು ಸರ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಭೀಮ ಮತ್ತು
ಚಿತ್ರರಥರು; ಶಾಲಿಶಿರ ಮತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ,
ಹದಿನೈದನೆಯವನು ಕಲಿ, ಹದಿನಾರನೆಯವನು ನಾರದ²²⁴, ಇವರೆಲ್ಲ
ದೇವ-ಗಂಧರ್ವರೂ ಮುನಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

01059044a ಅತಸ್ತು ಭೂತಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|

01059044c ಅನವದ್ಯಾಮನುವಶಾಮನೂನಾಮರುಣಾಂ ಪ್ರಿಯಾಂ|

01059044e ಅನೂಪಾಂ ಸುಭಗಾಂ ಭಾಸೀಮಿತಿ ಪ್ರಾವಾ ವ್ಯಜಾಯತ²²⁵||

²²³ ಪರ್ಜನ್ಯಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

²²⁴ ನಾರದನು ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ದಕ್ಷನ ಪುತ್ರರಾದ
ಹರ್ಯಶ್ವರನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ದದಕ್ಕಾಗಿ ದಕ್ಷನು ಅವನ ಮೇಲೆ
ಕೋಪಗೊಂಡಾಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಖೇನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಾರದನು ಪುನಃ
ದಕ್ಷನ ಮಗಳಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು (ಮಹಾಭಾರತ ಖಿಲಭಾಗ ಹರಿವಂಶ,
ಹರಿವಂಶ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩).

²²⁵ ಅನವದ್ಯಾಂ ಮನುಂ ವಂಶಾಮಸುರಾಂ ಮಾರ್ಗಣಪ್ರಿಯಾಮ್| ಅನೂಪಾಂ

ಭಾರತ ! ಈಗ ನಾನು ಅನ್ಯ ಜೀವಿಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನವದ್ಯ,
ಅಮನು, ಅವಶ, ಅನೂನಾ, ಅರುಣಾ, ಪ್ರಿಯಾ, ಅನೂಪಾ, ಸುಭಗಾ
ಮತ್ತು ಭಾಸೀ ಇವರು ದಕ್ಷಕನ್ಯೆ ಪ್ರಾವಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

01059045a ಸಿದ್ಧಃ ಪೂರ್ಣಶ್ಚ ಬರ್ಹಿ ಚ ಪೂರ್ಣಾಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01059045c ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ರತಿಗುಣಃ ಸುಪರ್ಣಶ್ಚೈವ ಸಪ್ತಮಃ||

01059046a ವಿಶ್ವಾವಸುಶ್ಚ ಭಾನುಶ್ಚ ಸುಚಂದ್ರೋ ದಶಮಸ್ತಥಾ|

01059046c ಇತ್ಯೇತೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಾಃ ಪ್ರಾವೇಯಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಸಿದ್ಧ, ಪೂರ್ಣ, ಬರ್ಹಿ, ಮಹಾಯಶ ಪೂರ್ಣಾಶ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ,
ರತಿಗುಣ, ಏಳನೆಯವನು ಸುಪರ್ಣ, ವಿಶ್ವಾವಸು, ಭಾನು, ಮತ್ತು
ಹತ್ತನೆಯವನು ಸುಚಂದ್ರ ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವರೂ ಪ್ರಾವಳ
ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01059047a ಇಮಂತ್ವಪ್ಸರಸಾಂ ವಂಶಂ ವಿದಿತಂ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣಂ|

01059047c ಪ್ರಾವಾಸೂತ ಮಹಾಭಾಗಾ ದೇವೀ ದೇವರ್ಷಿತಃ ಪುರಾ||

01059048a ಅಲಂಬುಸಾ ಮಿಶ್ರಕೇಷೀ ವಿದ್ಯುತ್ಪರ್ಣಾ ತುಲಾನಘಾ²²⁶|

01059048c ಅರುಣಾ ರಕ್ಷಿತಾ ಚೈವ ರಂಭಾ ತದ್ವನ್ಮನೋರಮಾ||

01059049a ಅಸಿತಾ ಚ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಸುವ್ರತಾ ಸುಭುಜಾ ತಥಾ|

01059049c ಸುಪ್ರಿಯಾ ಚಾತಿಬಾಹುಶ್ಚ ವಿಖ್ಯಾತೌ ಚ ಹಹಾಹುಹೂ|

ಸುಭಗಾಂ ಭಾಸೀಮಿತಿ ಪ್ರಾಧಾ ವ್ಯಜಾಯತ|| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

²²⁶ ತಿಲೋತ್ತಮಾ ಎನ್ನುವ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

01059049e ತುಂಬುರುಶ್ಚೇತಿ ಚತ್ವಾರಃ ಸ್ಮೃತಾ ಗಂಧರ್ವಸತ್ತಮಾಃ||

ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಮಹಾಭಾಗೆ ದೇವಿ ಪ್ರಾಹಾಳಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪನಿಂದ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಅಪ್ಸರೆಯರ ವಂಶವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲಂಬುಸಾ, ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ, ವಿದ್ಯುತ್ಪರ್ಣಾ, ಅನಘೆ ತುಲಾ, ಅರುಣಾ, ರಕ್ಷಿತಾ, ರಂಭಾ, ಮನೋರಮಾ, ಅಸಿತ, ಸುಬಾಹು, ಸುವ್ರತಾ, ಸುಭುಜಾ, ಸುಪ್ರಿಯಾ. ಅತಿಬಾಹು, ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಹಾಹಾ, ಹುಹು, ತುಂಬುರು ಈ ನಾಲ್ವರು ಗಂಧರ್ವಸತ್ತಮರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಹಾಳ ಮಕ್ಕಳು.

01059050a ಅಮೃತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗಾವೋ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

01059050c ಅಪತ್ಯಂ ಕಪಿಲಾಯಾಸ್ತು ಪುರಾಣೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ||

ಅಮೃತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋವುಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕಪಿಲಳ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

01059052a ಭುಜಗಾನಾಂ ಸುಪರ್ಣಾನಾಂ ರುದ್ರಾಣಾಂ ಮರುತಾಂ ತಥಾ|

01059052c ಗವಾಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಶ್ರೀಮತಾಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ||

01059051a ಇತಿ ತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸಂಭವಃ ಕಥಿತೋ ಮಯಾ|

01059051c ಯಥಾವತ್ಪರಿಸಂಖ್ಯತೋ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ತಥಾ||

ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಸರ್ವಭೂತಗಳ - ಅಪ್ಸರೆಯರ, ಗಂಧರ್ವರ, ಸರ್ಪಗಳ, ಪಕ್ಷಿಗಳ, ರುದ್ರರ, ಮರುತರ, ಗೋವುಗಳ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿ ಸುಮತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ - ಹುಟ್ಟಿನ ಕುರಿತು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ,

ಸಾಕಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01059053a ಆಯುಷ್ಯಶೈವ ಪುಣ್ಯಶ್ಚ ಧನ್ಯಃ ಶ್ರುತಿಸುಖಾವಹಃ|

01059053c ಶ್ರೋತವ್ಯಶೈವ ಸತತಂ ಶ್ರಾವ್ಯಶೈವಾನಸೂಯತಾ||

ಇದನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಕೇಳುವವರು, ಯಾವ ಅಸೂಯೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಕೇಳುವವರು ಮತ್ತು ಸುಖಮನಸಿನಿಂದ ಕೇಳುವವರು ಆಯುಷ್ಯ-ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01059054a ಇಮಂ ತು ವಂಶಂ ನಿಯಮೇನ ಯಃ ಪತೇನ್

ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದೇವಸಂನಿಧೌ|

01059054c ಅಪತ್ಯಲಾಭಂ ಲಭತೇ ಸ ಪುಷ್ಕಲಂ

ಶ್ರಿಯಂ ಯಶಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚ ಶೋಭನಾಂ ಗತಿಂ||

ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ದೇವಸನ್ನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಈ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ನಿಯಮದಿಂದ ಪಠಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಪುಷ್ಕಲ ಸಂಪತ್ತು, ಯಶಸ್ಸು, ಶುಭ ಗತಿ ಮತ್ತು ಸಂತಾನಲಾಭವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ

ಆದಿತ್ಯಾದಿವಂಶಕಥನೇ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯಾದಿವಂಶಕಥನ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೦

ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರು (೧-೫). ದಕ್ಷನ ಮಕ್ಕಳು (೬-೧೫).
ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಸಂತಾನ (೧೬-೩೫). ಋಷಿಗಳು (೩೬-೪೫).
ದೇವಗಣಗಳು (೪೬-೬೦).

01060001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01060001a ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಾನಸಾಃ ಪುತ್ರಾ ವಿದಿತಾಃ ಷಣ್ಮಹರ್ಷಯಃ|

01060001c ಏಕಾದಶ ಸುತಾಃ ಸ್ಥಾಣೋಃ ಖ್ಯಾತಾಃ ಪರಮಮಾನಸಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆರು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ
ಮಾನಸ ಪುತ್ರರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಅವನ ಏಳನೆಯ ಪುತ್ರ ಸ್ಥಾಣು.
ಸ್ಥಾಣುವಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ವಿಖ್ಯಾತ, ಪರಮ ಮನಸ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು.

01060002a ಮೃಗವ್ಯಾಧಶ್ಚ ಶರ್ಪಶ್ಚ²²⁷ ನಿರೃತಿಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01060002c ಅಜೈಕಪಾದಹಿರ್ಬುಧ್ಧ್ಯಃ ಪಿನಾಕೀ ಚ ಪರಂತಪಃ||

01060003a ದಹನೋಽಥೇಶ್ವರಶ್ಚೈವ ಕಪಾಲೀ ಚ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

01060003c ಸ್ಥಾಣುರ್ಭವಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಪ್ರದ್ರಾ ಏಕಾದಶ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಮೃಗವ್ಯಾಧ, ಶರ್ಪ, ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ನಿರೃತಿ, ಅಜೈಕಪಾದ,
ಅಹಿರ್ಬುಧ್ಧ್ಯ, ಪರಂತಪ ಪಿನಾಕೀ, ದಹನ, ಈಶ್ವರ, ಮಹಾದ್ಯುತಿ
ಕಪಾಲೀ, ಸ್ಥಾಣು, ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಭವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಾದಶ

²²⁷ ಸರ್ಪಶ್ಚ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ರುದ್ರರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

01060004a ಮರೀಚಿರಂಗಿರಾ ಅತ್ರಿಃ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕೃತುಃ|

01060004c ಷಡೇತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುತ್ರಾ ವೀರ್ಯವಂತೋ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಮರೀಚಿ, ಅಂಗಿರಸ, ಅತ್ರಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ ಮತ್ತು ಕೃತು ಈ ಆರು ವೀರ್ಯವಂತ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ಪುತ್ರರು.

01060005a ತ್ರಯಸ್ತ್ವಂಗಿರಸಃ ಪುತ್ರಾ ಲೋಕೇ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಶ್ರುತಾಃ|

01060005c ಬೃಹಸ್ಪತಿರುತಥ್ಯಶ್ಚ ಸಂವರ್ತಶ್ಚ ಧೃತವ್ರತಾಃ||

ಅಂಗಿರಸನಿಗೆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಶ್ರುತ ಮೂರು ಧೃತವ್ರತ ಪುತ್ರರಾದರು: ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಉತಥ್ಯ, ಮತ್ತು ಸಂವರ್ತ²²⁸.

01060006a ಅತ್ರೇಸ್ತು ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾಃ ಶ್ರುಯಂತೇ ಮನುಜಾಧಿಪ|

01060006c ಸರ್ವೇ ವೇದವಿದಃ ಸಿದ್ಧಾಃ ಶಾಂತಾತ್ಮಾನೋ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಅತ್ರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದವಿದರೂ, ಸಿದ್ಧರೂ, ಶಾಂತಾತ್ಮರೂ ಆದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು.

²²⁸ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ತರ ನಡುವಿನ ಪೈಪೋಟಿ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ತನು ಮರುತ್ತನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

01060007a ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತು ಪುಲಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ವಾನರಾಃ ಕಿನ್ನರಾಸ್ತಥಾ²²⁹ |

01060007c ಪುಲಹಸ್ಯ ಮೃಗಾಃ ಸಿಂಹಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಕಿಂಪುರುಷಾಸ್ತಥಾ²³⁰ ||

ರಾಕ್ಷಸ, ವಾನರ ಮತ್ತು ಕಿನ್ನರರು ಪುಲಸ್ತ್ಯನ ಮಕ್ಕಳು. ಮೃಗ, ಸಿಂಹ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ಮತ್ತು ಕಿಂಪುರುಷರು ಪುಲಹನ ಮಕ್ಕಳು.

01060008a ಕ್ರತೋಃ ಕ್ರತುಸಮಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪತಂಗಸಹಚಾರಿಣಃ |

01060008c ವಿಶ್ವತಾಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ ||

ಕ್ರತು ಸಮರಾದ, ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವತ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣ ಸೂರ್ಯನ ಸಹಚಾರಿ ಪುತ್ರರು²³¹ ಕ್ರತುವಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು.

01060009a ದಕ್ಷಸ್ವ ಜಾಯತಾಂಗುಷ್ಟಾದ್ಧಕ್ಷಿಣಾದ್ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ |

01060009c ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರವತಾಂ ವರಃ²³² ||

ಪೃಥಿವೀ ಪಾಲ! ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪುತ್ರವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಗವಾನ್

²²⁹ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷರೂ ಕೂಡ ಪುಲಸ್ತ್ಯನ ಸಂತಾನವೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಯಕ್ಷಾಶ್ಚ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರ ಪುತ್ರಾಸ್ತಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ |

²³⁰ ಪುಲಹಸ್ಯ ಸುತಾ ರಾಜನ್ ಶರಭಾಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ | ಸಿಂಹಾಃ ಕಿಂಪುರುಷಾವ್ಯಾಘ್ರಾ ಋಕ್ಷಾ ಈಹಾಮೃಗಸ್ತಥಾ || ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

²³¹ ಇವರೇ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಮತ್ತು ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಎಂದು ಗೋರಖಿಪುರದ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿದೆ.

²³² ಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಸುಮಹಾತಪಾಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಋಷಿ ದಕ್ಷನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಎಡ ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಜನಿಸಿದನು.

01060010a ವಾಮಾದಜಾಯತಾಂಗುಷ್ಟಾಧ್ಭಾರ್ಯಾ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01060010c ತಸ್ಯಾಂ ಪಂಚಾಶತಂ ಕನ್ಯಾಃ ಸ ಏವಾಜನಯನ್ಮುನಿಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಭಾರ್ಯೆಯು ಅವನ ಬಲ ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಳು.

ಆ ಮುನಿಯು ಅವಳಿಂದ ಐವತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಪಡೆದನು.

01060011a ತಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ವ ನವದ್ಯಾಂಗ್ಯಃ ಕನ್ಯಾಃ ಕಮಲಲೋಚನಾಃ|

01060011c ಪುತ್ರಿಕಾಃ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ನಷ್ಟಪುತ್ರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಕನ್ಯೆಯರೂ ಅನವದ್ಯಾಂಗಿಯರೂ, ಕಮಲಲೋಚನೆಯರೂ

ಆಗಿದ್ದರು. ಪುತ್ರಹೀನನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಅವರನ್ನೇ

ಪುತ್ರಿಕರನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡನು²³³.

01060012a ದದೌ ಸ ದಶ ಧರ್ಮಾಯ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಮಿಂದವೇ|

²³³ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಪುತ್ರಿಕಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನೇ ಪುತ್ರಿಕಾ-ವಿಧಿಯ ಪ್ರವರ್ತಕನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪುತ್ರಿಕಾ ವಿಧಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ: ಅಪುತ್ರೋಽನೇನ ವಿಧಿನಾ ಸುತಾಂ ಕುರ್ವೀತ ಪುತ್ರಿಕಾಮ್| ಯದಪತ್ಯಂ ಭವೇದಸ್ಯಾಂ ತನ್ಮಮ ಸ್ಯಾತ್ ಸ್ವಧಾಕರಮ್|| ಅರ್ಥಾತ್ ಯಾರಿಗೆ ಪುತ್ರನಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಈ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪುತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು: ಈ ಕನ್ಯೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬಾಲಕನು ನನ್ನ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುತ್ರರೂಪಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.(ಮನುಸ್ಮೃತಿ ೯:೧೨೭).

01060012c ದಿವ್ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ರಾಜನ್ಯಶೃಪಾಯ ತ್ರಯೋದಶ||

ರಾಜನ್! ಅವರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಧರ್ಮನಿಗೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಮತ್ತು ಹದಿಮೂರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ದೇವ ವಿಧಿಯಂತೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01060013a ನಾಮತೋ ಧರ್ಮಪತ್ಯ ಸ್ತಾಃ ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಾ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

01060013c ಕೀರ್ತಿಲಕ್ಷ್ಮೀಧೃತಿಮೇಧಾ ಪುಷ್ಪಿಃ ಶ್ರದ್ಧಾ ಕ್ರಿಯಾ ತಥಾ||

01060014a ಬುದ್ಧಿಲಜ್ಜಾ ಮತಿಶ್ಚೈವ ಪತ್ನೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ತಾ ದಶ|

01060014c ದ್ವಾರಾಣ್ಯೇತಾನಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಿಹಿತಾನಿ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ನಾನು ಈಗ ಧರ್ಮನ ಪತ್ನಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಕೀರ್ತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಧೃತಿ, ಮೇಧಾ, ಪುಷ್ಪಿ, ಶ್ರದ್ಧಾ, ಕ್ರಿಯಾ, ಬುದ್ಧಿ, ಲಜ್ಜಾ, ಮತಿ - ಇವರು ಧರ್ಮನ ಹತ್ತು ಪತ್ನಿಯರು. ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಧರ್ಮದ್ವಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಹಿಸಿದನು.

01060015a ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ ಸೋಮಸ್ಯ ಪತ್ನೋ ಲೋಕೇ ಪರಿಶ್ರುತಾಃ|

01060015c ಕಾಲಸ್ಯ ನಯನೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸೋಮಪತ್ಯಃ ಶುಭವ್ರತಾಃ|

01060015e ಸರ್ವಾ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಿನೋ ಲೋಕಯಾತ್ರಾವಿಧೌ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸೋಮನ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಪತ್ನಿಯರು ಲೋಕಪರಿಶೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಶುಭವ್ರತೆ ಸೋಮಪತ್ನಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಲದ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿದ್ದು ನಕ್ಷತ್ರ ಯೋಗಿನಿಯರಾಗಿ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

01060016a ಪಿತಾಮಹೋ ಮುನಿದೇವಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

01060016c ತಸ್ಯಾಷ್ಟೈ ವಸವಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇಷಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಸ್ತರಂ||

ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ತನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮುನಿ ಧರ್ಮದೇವನು ಅವನ ಪುತ್ರನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷನೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗನೇ. ಧರ್ಮನಿಗೆ ದಕ್ಷಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು - ಅವರೇ ಅಷ್ಟವಸುಗಳು. ಅವರ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01060017a ಧರೋ ಧ್ರುವಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚಾಹಶ್ಚೈವಾನಿಲೋಽನಲಃ|

01060017c ಪ್ರತ್ಯೂಷಶ್ಚ ಪ್ರಭಾಸಶ್ಚ ವಸವೋಽಷ್ಟಾವಿತಿ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಧರ, ಧೃವ, ಸೋಮ, ಅಹ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾಸ ಇವರು ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

01060018a ಧೂಮ್ರಾಯಾಶ್ಚ ಧರಃ ಪುತ್ರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೋ ಧ್ರುವಸ್ತಥಾ|

01060018c ಚಂದ್ರಮಾಸ್ತು ಮನಸ್ವಿನ್ಯಾಃ ಶ್ವಸಾಯಾಃ ಶ್ವಸನಸ್ತಥಾ||

ಧರ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ ಧೃವರು ಧೂಮ್ರಾಳ ಮಕ್ಕಳು. ಚಂದ್ರನು ಮನಸ್ವಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶ್ವಸನನು (ಅನಿಲನು) ಶ್ವಸಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

01060019a ರತಾಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯಹಃ ಪುತ್ರಃ ಶಾಂಡಿಲ್ಯಾಶ್ಚ ಹುತಾಶನಃ|

01060019c ಪ್ರತ್ಯೂಷಶ್ಚ ಪ್ರಭಾಸಶ್ಚ ಪ್ರಭಾತಾಯಾಃ ಸುತೌ ಸ್ಮೃತೌ||

ಅಹನು ರತಳ ಪುತ್ರ. ಹುತಾಶನನು ಶಾಂಡಿಲಿಯ ಪುತ್ರ. ಪ್ರತ್ಯೂಷ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾಸರು ಪ್ರಭಾತಳ ಪುತ್ರರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01060020a ಧರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ದ್ರವಿಣೋ ಹುತಹವ್ಯವಹಸ್ತಥಾ|

01060020c ಧ್ರುವಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಭಗವಾನ್ಕಾಲೋ ಲೋಕಪ್ರಕಾಲನಃ||

ದ್ರವಿಣ ಮತ್ತು ಹುತಹವ್ಯಹರು ಧರನ ಪುತ್ರರು. ಲೋಕಪ್ರಕಾಲನ ಭಗವಾನ್ ಕಾಲನು ಧ್ರುವನ ಪುತ್ರ.

01060021a ಸೋಮಸ್ಯ ತು ಸುತೋ ವರ್ಚಾ ವರ್ಚಸ್ವೀ ಯೇನ ಜಾಯತೇ|

01060021c ಮನೋಹರಾಯಾಃ ಶಿಶಿರಃ ಪ್ರಾಣೋಽಥ ರಮಣಸ್ತಥಾ||

ಸೋಮನಿಗೆ ಮನೋಹರೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ವರ್ಚಸ್ವೀ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವರ್ಚಾ ಎಂಬ ಸುತನಾದನು. ಅನಂತರ ಶಿಶಿರ, ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ರಮಣರು ಜನಿಸಿದರು.

01060022a ಅಹ್ನಃ ಸುತಃ ಸ್ಮೃತೋ ಜ್ಯೋತಿಃ ಶ್ರಮಃ²³⁴ ಶಾಂತಸ್ತಥಾ ಮುನಿಃ|

01060022c ಅಗ್ನೇಃ ಪುತ್ರಃ ಕುಮಾರಸ್ತು ಶ್ರೀಮಾಂಶರವಣಾಲಯಃ||

01060023a ತಸ್ಯ ಶಾಖೋ ವಿಶಾಖಿಶ್ಚ ನೈಗಮೇಶಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠಜಃ|

01060023c ಕೃತ್ತಿಕಾಭ್ಯುಪಪತ್ತೇಶ್ಚ ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಅಹನ ಸುತರು ಜ್ಯೋತಿ, ಶ್ರಮ, ಶಾಂತ ಮತ್ತು ಮುನಿ. ಶರವಣಾಲಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕುಮಾರನು ಅಗ್ನಿಯ ಪುತ್ರ. ಅವನಿಗೆ ಶಾಖಿ, ವಿಶಾಖಿ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವ ನೈಗಮೇಷ ಎನ್ನುವ ತಮ್ಮಂದಿರು²³⁵.

²³⁴ ಶ್ರಮಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

²³⁵ ಕೆಲವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖಿ, ವಿಶಾಖಿ ಮತ್ತು ನೈಗಮೇಯ - ಈ ಮೂರೂ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನದ್ದೇ ಹೆಸರುಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ಈ ಮೂವರು

ಕೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನು ಕಾರ್ತಿಕೇಯನೆಂದು
ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

01060024a ಅನಿಲಸ್ಯ ಶಿವಾ ಭಾರ್ಯಾ ತಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಃ ಪುರೋಜವಃ²³⁶ |

01060024c ಅವಿಜ್ಞಾತಗತಿಶ್ಚೈವ ದ್ವೌ ಪುತ್ರಾವನಿಲಸ್ಯ ತು ||

ಅನಿಲನ ಭಾರ್ಯೆ ಶಿವಾ; ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಪುರೋಜವ ಮತ್ತು
ಅವಿಜ್ಞಾತಗತಿ. ಇವರು ಅನಿಲನ ಈವರ ಪುತ್ರರು.

01060025a ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ಯ ವಿದುಃ ಪುತ್ರಮೃಷಿಂ ನಾಮ್ನಾಥ ದೇವಲಂ |

01060025c ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ದೇವಲಸ್ಯಾಪಿ ಕ್ಷಮಾವಂತೌ ಮನೀಷಿಣೌ ||

ಋಷಿ ದೇವಲನು ಪ್ರತ್ಯೂಷನ ಪುತ್ರನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವಲನಿಗೆ
ಕ್ಷಮಾವಂತರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಈವರ ಪುತ್ರರಾದರು.

01060026a ಬೃಹಸ್ಪತೇಸ್ತು ಭಗಿನೀ ವರಸ್ಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ |

01060026c ಯೋಗಸಿದ್ಧಾ ಜಗತ್ಸರ್ವಮಸಕ್ತಂ ವಿಚರತ್ಯುತ |

01060026e ಪ್ರಭಾಸಸ್ಯ ತು ಭಾರ್ಯಾ ಸಾ ವಸೂನಾಮಷ್ಟಮಸ್ಯ ಹ ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ತಂಗಿ ವರಸ್ಮೀ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ, ಯೋಗಸಿದ್ಧೆ, ಮತ್ತು
ನಿರಾಸಕ್ತಳಾಗಿ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಸಂಚರಿಸಿದವಳು ಎಂಟನೇ ವಸು

ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಪಭೇದದಿಂದಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ
ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು (ಗೋರಖಪುರ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಸಂಪುಟ).

²³⁶ ಮನೋಜವಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಪ್ರಭಾಸನ ಭಾರ್ಯೆಯು.

01060027a ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮಹಾಭಾಗೋ ಜಜ್ಞೇ ಶಿಲ್ಪಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

01060027c ಕರ್ತಾ ಶಿಲ್ಪಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ಚ ವರ್ಧಕಿಃ||

01060028a ಭೂಷಣಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ತಾ ಶಿಲ್ಪವತಾಂ ವರಃ|

01060028c ಯೋ ದಿವ್ಯಾನಿ ವಿಮಾನಾನಿ ದೇವತಾನಾಂ ಚಕಾರ ಹ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಪ್ರಜಾಪತಿ, ಸಹಸ್ರ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕರ್ತೃ, ಮೂವತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಶಿಲ್ಪಿ, ಸರ್ವ ಭೂಷಣಗಳ ಕರ್ತೃ, ಶಿಲ್ಪವಂತರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ದೇವತೆಗಳ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಹಾಭಾಗ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಜನಿಸಿದನು.

01060029a ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚೋಪಜೀವಂತಿ ಯಸ್ಯ ಶಿಲ್ಪಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01060029c ಪೂಜಯಂತಿ ಚ ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮವ್ಯಯಂ||

ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಶಿಲ್ಪದಿಂದ ಉಪಜೀವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ನಿತ್ಯನೂ ಅವ್ಯಯನೂ ಆದ ಈ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

01060030a ಸ್ತನಂ ತು ದಕ್ಷಿಣಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ನರವಿಗ್ರಹಃ|

01060030c ನಿಸ್ಸೃತೋ ಭಗವಾನ್ಧರ್ಮಃ ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಾವಹಃ||

ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಕಾರಕ ಭಗವಾನ್ ಧರ್ಮನು ನರರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಎಡ ಸ್ತನವನ್ನು ಒಡೆದು ಹೊರಬಂದನು.

01060031a ತ್ರಯಸ್ತಸ್ಯ ವರಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಸರ್ವಭೂತಮನೋಹರಾಃ|

01060031c ಶಮಃ ಕಾಮಶ್ಚ ಹರ್ಷಶ್ಚ ತೇಜಸಾ ಲೋಕಧಾರಿಣಃ||

ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವ ಭೂತಮನೋಹರ, ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂವರು ಪುತ್ರರಾದರು: ಶಮ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಹರ್ಷ.

01060032a ಕಾಮಸ್ಯ ತು ರತಿಭಾರ್ಯಾ ಶಮಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿರಂಗನಾ|

01060032c ನಂದೀ²³⁷ ತು ಭಾರ್ಯಾ ಹರ್ಷಸ್ಯ ಯತ್ರ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ||

ಕಾಮನ ಭಾರ್ಯೆ ರತಿ, ಶಮನ ಅಂಗನೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಹರ್ಷನ ಭಾರ್ಯೆ ನಂದೀ. ಇವರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೋಕಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿವೆ.

01060033a ಮರೀಚೀಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಪುತ್ರಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಸುರಾಸುರಾಃ|

01060033c ಜಜ್ಞಿರೇ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ಲೋಕಾನಾಂ ಪ್ರಭವಸ್ತು ಸಃ||

ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ! ಕಶ್ಯಪನು ಮರೀಚಿಯ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಕಶ್ಯಪನಿಂದ ಸುರಾಸುರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಹೀಗೆ ಕಶ್ಯಪನು ಲೋಕಗಳ ಆದಿ ಕಾರಣನು.

01060034a ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೀ ತು ಸವಿತುಭಾರ್ಯಾ ವಡವಾರೂಪಧಾರಿಣೀ|

01060034c ಅಸೂಯತ ಮಹಾಭಾಗಾ ಸಾಂತರಿಕ್ಷೇಽಶ್ವಿನಾವುಭೌ||

ಸೂರ್ಯನ ಪತ್ನಿ, ತ್ವಷ್ಟನ ಮಗಳು, ಪರಮ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಸಂಜ್ಞೆಯು

²³⁷ ನಂದಾ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ನೀಲಕಂಠ).

ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯ ರೂಪಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01060035a ದ್ವಾದಶೈವಾದಿತೇಃ ಪುತ್ರಾಃ ಶಕ್ರಮುಖ್ಯಾ ನರಾಧಿಪ|

01060035c ತೇಷಾಮವರಜೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಯತ್ರ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಶಕ್ರನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಆದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ
ಯಾರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಂತಿವೆಯೋ ಆ
ವಿಷ್ಣುವೇ ಕಿರಿಯವನು.

01060036a ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ ಇತ್ಯೇತೇ ದೇವಾಸ್ತೇಷಾಮಹಂ ತವ|

01060036c ಅನ್ವಯಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಕ್ಷೈಶ್ಚ ಕುಲತೋ ಗಣಾನ್||

ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಮೂವತ್ತೂರು²³⁸ ದೇವತೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಪಕ್ಷ, ಕುಲ ಮತ್ತು ಗಣಗಳ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01060037a ರುದ್ರಾಣಾಮಪರಃ ಪಕ್ಷಃ ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ಮರುತಾಂ ತಥಾ|

01060037c ವಸೂನಾಂ ಭಾರ್ಗವಂ ವಿದ್ಯಾದ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ||

ರುದ್ರರ ಒಂದು ಬೇರೆಯೇ ಪಕ್ಷ ಅಥವಾ ಗಣವಿದೆ. ಸಾಧ್ಯ, ಮರುತ್
ಮತ್ತು ವಸುಗಳದ್ದೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಣಗಳಿವೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರ್ಗವ

²³⁸ ಎಂಟು ವಸುಗಳು, ಹನ್ನೊಂದು ರುದ್ರರು, ಹನ್ನೆರಡು ಆದಿತ್ಯರು, ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮತ್ತು
ವಷಟ್ಕಾರ - ಇವರೇ ಮೂವತ್ತೂರು ದೇವತೆಗಳು.

ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇದೇವಗಣಗಳ ಕುರಿತೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

01060038a ವೈನತೇಯಸ್ತು ಗರುಡೋ ಬಲವಾನರುಣಸ್ತಥಾ|

01060038c ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚ ಭಗವಾನಾದಿತ್ಯೇಷ್ಟೇವ ಗಣ್ಯತೇ||

ವೈನತೇಯ ಗರುಡ, ಬಲವಾನ್ ಅರುಣ, ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಇವರು ಆದಿತ್ಯ ಗಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

01060039a ಅಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ಗುಹ್ಯಕಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಸರ್ವೌಷಧ್ಯಸ್ತಥಾ ಪಶೂನ್|

01060039c ಏಷ ದೇವಗಣೋ ರಾಜನ್ಕೀರ್ತಿತಸ್ತೇನುಪೂರ್ವಶಃ|

01060039e ಯಂ ಕೀರ್ತಯಿತ್ವಾ ಮನುಜಃ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ|

ಈವರು ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ಸರ್ವ ಔಷಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಶುಗಳನ್ನು ಗುಹ್ಯಕರೆಂದು ತಿಳಿ. ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ ದೇವಗಣಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01060040a ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಹೃದಯಂ ಭಿತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೃತೋ ಭಗವಾನ್ಘ್ನುಗುಃ|

01060040c ಭೃಗೋಃ ಪುತ್ರಃ ಕವಿರ್ವಿದ್ವಾಂಶುಕ್ರಃ ಕವಿಸುತೋ ಗ್ರಹಃ||

01060041a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾರ್ಥೇ ವರ್ಷಾವರ್ಷೇ ಭಯಾಭಯೇ|

01060041c ಸ್ವಯಂಭುವಾ ನಿಯುಕ್ತಃ ಸನ್ಭುವನಂ ಪರಿಧಾವತಿ||

ಭಗವಾನ್ ಭೃಗುವು ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಿ ಹೊರಬಂದನು. ಭೃಗುವಿನ ಪುತ್ರ ಕವಿ, ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ್ ಶುಕ್ರನು ಕವಿಸುತನು. ಶುಕ್ರನು ಗ್ರಹವಾಗಿ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಜೀವನರಕ್ಷಣೆಗೆ ವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ,

ಭಯ ಮತ್ತು ಅಭಯಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

01060042a ಯೋಗಾಚಾರ್ಯೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿದೈರ್ಯತ್ಯಾನಾಮಭವದ್ಗುರುಃ|

01060042c ಸುರಾಣಾಂ ಚಾಪಿ ಮೇಧಾವೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಯತವ್ರತಃ||

ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ, ಮಹಾಬುದ್ಧಿವಂತ, ಮೇಧವೀ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಮತ್ತು ಯತವ್ರತನಾದ ಅವನು ದೈತ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರರ ಗುರುವಾದನು.

01060043a ತಸ್ಮಿನ್ನಿಯುಕ್ತೇ ವಿಭುನಾ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾಯ ಭಾರ್ಗವೇ|

01060043c ಅನ್ಯಮುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ಪುತ್ರಂ ಭೃಗುರನಿಂದಿತಂ||

01060044a ಚ್ಯವನಂ ದೀಪ್ತತಪಸಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಮನೀಷಿಣಂ|

01060044c ಯಃ ಸ ರೋಷಾಚ್ಚ್ಯುತೋ ಗರ್ಭಾನ್ಮಾತುರ್ಮೋಕ್ಷಾಯ ಭಾರತ||

ಈ ರೀತಿ ವಿಭು ಬ್ರಹ್ಮನು ಭಾರ್ಗವ ಶುಕ್ರನಿಗೆ ಲೋಕಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆಂದು ನಿಯುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಭಾರ್ಗವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುತ್ರ ಅನಿಂದಿತ ದೀಪ್ತತಪಸ್ವಿ, ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮನೀಷಿಣಿ ಚ್ಯವನನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಭಾರತ! ಅವನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ರೋಷಗೊಂಡಾಗ ಅವಳ ಗರ್ಭದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿದ್ದನು.

01060045a ಆರುಷೀ ತು ಮನೋಃ ಕನ್ಯಾ ತಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ಮನೀಷಿಣಃ|

01060045c ಔರ್ವಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಸಮಭವದೂರುಂ ಭಿತ್ವಾ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01060045e ಮಹಾತಪಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಬಾಲ ಏವ ಗುಣೈರ್ಯುತಃ||

ಮನುವಿನ ಕನ್ಯೆ ಆರುಷಿಯು ಆ ಮನೀಷಿಣಿಯ ಪತ್ನಿ. ಅವಳ

ತೊಡೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
ಗುಣಯುಕ್ತ ಔರ್ವನು ಜನಿಸಿದನು.

01060046a ಋಚೀಕಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತು ಜಮದಗ್ನಿಸ್ತತೋಽಭವತ್|

01060046c ಜಮದಗ್ನೇಸ್ತು ಚತ್ವಾರ ಆಸನ್ಪುತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಔರ್ವನ ಪುತ್ರ ಋಚೀಕ ಮತ್ತು ಋಚೀಕನ ಮಗ ಜಮದಗ್ನಿ. ಮಹಾತ್ಮ
ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಪುತ್ರರಿದ್ದರು.

01060047a ರಾಮಸ್ತೇಷಾಂ ಜಘನ್ಯೋಽಭೂದಜಘನ್ಯೈರ್ಗುಣೈರ್ಯುತಃ|

01060047c ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತು ಕುಶಲಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕರೋ ವಶೀ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವನು ರಾಮ. ಆದರೆ ಅವನು ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ
ಕಿರಿಯವನಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತು ಕುಶಲನೂ,
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕನೂ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01060048a ಔರ್ವಸ್ಯಾಸೀತ್ಪುತ್ರಶತಂ ಜಮದಗ್ನಿಪುರೋಗಮಂ|

01060048c ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಭೂವುಭ್ಯಗುವಿಸ್ತರಃ||

ಔರ್ವನ ನೂರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದನು.
ಅವರಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಪುತ್ರರಿದ್ದು ಭೃಗುಕುಲವು ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು.

01060049a ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತ್ವನ್ಯೌ ಯಯೋಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಲಕ್ಷಣಂ|

01060049c ಲೋಕೇ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಚ ಯೌ ಸ್ಥಿತೌ ಮನುನಾ ಸಹ||

ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಅನ್ಯ ಎರಡು ಪುತ್ರರಿದ್ದರು - ಧಾತಾ ಮತ್ತು ವಿಧಾತ -

ಅವರ ಸೃಷ್ಟಿರೂಪ ರಕ್ಷಣೆಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸದಾ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.
ಇವರು ಮನುವಿನ ಸಂಗಡ ಇರುತ್ತಾರೆ.

01060050a ತಯೋರೇವ ಸ್ವಸಾ ದೇವೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪದ್ಮಗೃಹಾ ಶುಭಾ|

01060050c ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಮಾನಸಾಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತುರಗಾ ವ್ಯೋಮಚಾರಿಣಃ||

ಅವರ ತಂಗಿಯೇ ದೇವಿ ಪದ್ಮಗೃಹೆ, ಶುಭೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಅವಳ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರು ಆಕಾಶಚಾರಿಣಿ ತುರಗಗಳು.

01060051a ವರುಣಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ತು ಶುಕ್ರಾದ್ದೇವೀ ವ್ಯಜಾಯತ|

01060051c ತಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಂ ಬಲಂ ವಿಧಿ ಸುರಾಂ ಚ ಸುರನಂದಿನೀಂ||

ಶುಕ್ರನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ದೇವಿಯು ವರುಣನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ. ಅವಳು ಬಲ ಎನ್ನುವ ಪುತ್ರನಿಗೂ ಮತ್ತು ಸುರನಂದಿನಿಯಾದ ಸುರಾ ಎನ್ನುವ ಮಗಳಿಗೂ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01060052a ಪ್ರಜಾನಾಮನ್ನಕಾಮಾನಾಮನ್ಯೋನ್ಯಪರಿಭಕ್ಷಣಾತ್|

01060052c ಅಧರ್ಮಸ್ತತ್ರ ಸಂಜಾತಃ ಸರ್ವಭೂತವಿನಾಶನಃ||

ಅನ್ನಕಾಮಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಭೂತವಿನಾಶಕ ಅಧರ್ಮನ ಜನ್ಮವಾಯಿತು.

01060053a ತಸ್ಯಾಪಿ ನಿರೃತಿಭಾರ್ಯಾ ನೈರೃತಾ ಯೇನ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

01060053c ಘೋರಾಸ್ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪಾಪಕರ್ಮರತಾಃ ಸದಾ|

01060053e ಭಯೋ ಮಹಾಭಯಶ್ಚೈವ ಮೃತ್ಯುರ್ಭೂತಾಂತಕಸ್ತಥಾ||

ಅವನ ಭಾರ್ಯೆಯು ನಿರೃತಿ ಮತ್ತು ಅವಳಲ್ಲಿ ನೈರೃತರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವಳಿಗೆ ಸದಾ ಪಾಪಕರ್ಮರತ ಮೂವರು ಘೋರ ಪುತ್ರರಿದ್ದರು: ಭಯ, ಮಹಾಭಯ, ಮತ್ತು ಭೂತಾಂತಕ ಮೃತ್ಯು.

01060054a ಕಾಕೀಂ ಶ್ಯೇನೀಂ ಚ ಭಾಸೀಂ ಚ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೀಂ ತಥಾ ಶುಕೀಂ|

01060054c ತಾಮ್ರಾ ತು ಸುಷುಮೇ ದೇವೀ ಪಂಚೈತಾ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಾಃ||

ದೇವೀ ತಾಮ್ರಾ ಐದು ಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು: ಕಾಕೀ, ಶ್ಯೇನೀ, ಭಾಸೀ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೀ ಮತ್ತು ಶುಕೀ.

01060055a ಉಲೂಕಾನ್ಸುಷುಮೇ ಕಾಕೀ ಶ್ಯೇನೀ ಶ್ಯೇನಾನ್ವ್ಯಜಾಯತ|

01060055c ಭಾಸೀ ಭಾಸಾನಜನಯದ್ಧೃಧ್ರಾಂಶ್ಚೈವ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ಕಾಕಿಯು ಉಲೂಕಗಳಿಗೆ (ಗೂಬೆಗಳಿಗೆ) ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು, ಶ್ಯೇನಿಯು ಗಿಡುಗಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು, ಮತ್ತು ಭಾಸಿಯು ಹದ್ದುಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01060056a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೀ ತು ಹಂಸಾಂಶ್ಚ ಕಲಹಂಸಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01060056c ಚಕ್ರವಾಕಾಂಶ್ಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ಸಾ ತು ಭಾಮಿನೀ||

ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಭಾಮಿನಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಿಯು ಸರ್ವ ಹಂಸ, ಕೊಕ್ಕರೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಕ್ರವಾಕಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01060057a ಶುಕೀ ವಿಜಜ್ಞೇ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಶುಕಾನೇವ ಮನಸ್ವಿನೀ|

01060057c ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಸಂಪನ್ನಾ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತಾ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಮನಸ್ವಿನಿ, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತೆ
ಶುಕಿಯು ಗಿಳಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01060058a ನವ ಕ್ರೋಧವಶಾ ನಾರೀಃ ಪ್ರಜಜ್ಞೇಽಪ್ಯಾತ್ಮಸಂಭವಾಃ|

01060058c ಮೃಗೀಂ ಚ ಮೃಗಮಂದಾಂ ಚ ಹರಿಂ ಭದ್ರಮನಾಮಪಿ||

01060059a ಮಾತಂಗೀಮಥ ಶಾರ್ದೂಲೀಂ ಶ್ವೇತಾಂ ಸುರಭಿಮೇವ ಚ|

01060059c ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಸುರಸಾಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ||

01060060a ಅಪತ್ಯಂ ತು ಮೃಗಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೃಗ್ಯಾ ನರವರಾತ್ಮಜ|

01060060c ಋಕ್ಷಾಶ್ಚ ಮೃಗಮಂದಾಯಾಃ ಸೃಮರಾಶ್ಚಮರಾ ಅಪಿ||

ಅವಳಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಆತ್ಮಸಂಭವ ಕ್ರೋಧವಶ ನಾರಿಯರು ಹುಟ್ಟಿದರು:
ಮೃಗೀ, ಮೃಗಮಂದಾ, ಹರಿ, ಭದ್ರಮನಾ, ಮಾತಂಗೀ, ಶಾರ್ದೂಲೀ,
ಶ್ವೇತಾ, ಮತ್ತು ಸುರಭಿ. ನರವರಾತ್ಮಜ! ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನೆ
ಯಶಸ್ವಿನಿ ಮೃಗಳ ಮಗಳೇ ಸರ್ವ ಜಿಂಕೆಗಳ ಮೂಲ. ಕರಡಿ, ಸೃಮರ,
ಮತ್ತು ಚಮರಗಳು ಮೃಗಮಂದಳ ಮಕ್ಕಳು.

01060061a ತತಸ್ತ್ವೈರಾವತಂ ನಾಗಂ ಜಜ್ಞೇ ಭದ್ರಮನಾ ಸುತಂ|

01060061c ಐರಾವತಃ ಸುತಸ್ತಸ್ಯಾ ದೇವನಾಗೋ ಮಹಾಗಜಃ||

ಆನೆ ಐರಾವತವು ಭದ್ರಮನಾಳ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮಹಾಗಜ,
ದೇವನಾಗ ಐರಾವತನು ಅವಳ ಮಗ.

01060062a ಹರ್ಯಾಶ್ಚ ಹರಯೋಽಪತ್ಯಂ ವಾನರಾಶ್ಚ ತರಸ್ವಿನಃ|

01060062c ಗೋಲಾಂಗೂಲಾಂಶ್ಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ಹರ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಾನ್ವ ಚಕ್ಷತೇ||

ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಸ್ವಿ ವಾನರರು ಜನಿಸಿದರು.
ಗೋಲಾಂಗೂಲಗಳೂ ಹರಿಯ ಪುತ್ರರೆಂದೇ ತಿಳಿ. ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

01060063a ಪ್ರಜ್ಞೇ ತ್ವಥ ಶಾರ್ದೂಲೀ ಸಿಂಹಾನ್ವಾ ಘ್ರಾಂಶ್ಚ ಭಾರತ|
01060063c ದ್ವೀಪಿನಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವಾನೇವ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮಹಾಭಾಗ ಭಾರತ! ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಶಾರ್ದೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ,
ವ್ಯಾಘ್ರ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಚರತೆಗಳೂ ಜನಿಸಿದರು.

01060064a ಮಾತಂಗ್ಯಾಸ್ತ್ವಥ ಮಾತಂಗಾ ಅಪತ್ಯಾನಿ ನರಾಧಿಪ|
01060064c ದಿಶಾಗಜಂ ತು ಶ್ವೇತಾಖ್ಯಂ ಶ್ವೇತಾಜನಯದಾಶುಗಂ||

ನರಾಧಿಪ! ಆನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಾತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ವೇಗವಂತನಾದ
ದಿಗ್ಗಜ ಶ್ವೇತನು ಶ್ವೇತಳ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01060065a ತಥಾ ದುಹಿತರೌ ರಾಜನ್ಸುರಭಿವೈ ವ್ಯಜಾಯತ|
01060065c ರೋಹಿಣೀಂ ಚೈವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಂಧರ್ವೀಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

ರಾಜನ್! ಸುರಭಿಗೆ ಈರ್ವರು ಪುತ್ರಿಯರು ಜನಿಸಿದರು: ರೋಹಿಣೀ
ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿನಿ ಗಂಧರ್ವೀ.

01060065e ರೋಹಿಣ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞಿರೇ ಗಾವೋ ಗಂಧರ್ವ್ಯಾಂ ವಾಜಿನಃ ಸುತಾಃ||
01060066a ಸುರಸಾಜನಯನ್ನಾಗಾನ್ರಾಜನ್ಯದ್ರೂಶ್ಚ ಪನ್ನಗಾನ್|

ರೋಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು

ಗಂಧರ್ವಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ರಾಜನ್! ಸುರಸೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಗಳು ಮತ್ತು
ಕದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗಗಳು ಜನಿಸಿದರು.

01060066c ಸಪ್ತ ಪಿಂಡಫಲಾನ್ವೃಕ್ಷಾನನಲಾಪಿ ವ್ಯಜಾಯತ|

01060066e ಅನಲಾಯಾಃ ಶುಕೀ ಪುತ್ರೀ ಕದ್ವಾಸ್ತು ಸುರಸಾ ಸುತಾ||

ಅನಲಳು ಏಳು ರೀತಿಯ ಪಿಂಡಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ
ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಶುಕಿಯು ಅನಲೆಯ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಸೆಯು ಕದ್ರುವಿನ
ಸುತೆ.

01060067a ಅರುಣಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಶ್ಯೇನೀ ತು ವೀರ್ಯವಂತೌ ಮಹಾಬಲೌ|

01060067c ಸಂಪಾತಿಂ ಜನಯಾಮಾಸ ತಥೈವ ಚ ಜಟಾಯುಷಂ|

01060067e ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ವಿನತಾಯಾಸ್ತು ವಿಖ್ಯಾತೌ ಗರುಡಾರುಣೌ|||

ಅರುಣನ ಭಾರ್ಯೆ ಶ್ಯೇನಿಯು ವೀರ್ಯವಂತರೂ ಮಹಾಬಲಿಗಳೂ
ಆದ ಸಂಪಾತಿ ಮತ್ತು ಜಟಾಯುಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ವಿನತೆಯ
ಮಕ್ಕಳಾದ ಗರುಡ ಮತ್ತು ಅರುಣ ಈರ್ವರೂ ವಿಖ್ಯಾತರು.

01060068a ಇತ್ಯೇಷ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಮಹತಾಂ ಮನುಜಾಧಿಪ|

01060068c ಪ್ರಭವಃ ಕೀರ್ತಿತಃ ಸಮ್ಯಜ್ಮಯಾ ಮತಿಮತಾಂ ವರ||

ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನುಜಾಧಿಪ! ಈ ಸರ್ವ ಮಹಾಭೂತಗಳ
ಹುಟ್ಟನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

01060069a ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುರುಷಃ ಸಮ್ಯಕ್ಪೂತೋ ಭವತಿ ಪಾಪ್ಮನಃ|

01060069c ಸರ್ವಜ್ಞತಾಂ ಚ ಲಭತೇ ಗತಿಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪುರುಷನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು

ಪುಣ್ಯವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ

ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೧

ಅಂಶಾವತರಣ

ಅಂಶಾವತರಣ (೧-೧೦೦).

01061001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01061001a ದೇವಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಯಕ್ಷಾಣಾಮಥ ರಕ್ಷಸಾಂ|

01061001c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭಗವನ್ನಹಂ||

01061002a ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಮಾನುಷೇಷು ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01061002c ಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ಚ ಭೂತಾನಾಮೇತೇಷಾಮನುಪೂರ್ವಶಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ದೇವ, ದಾನವ, ಯಕ್ಷ,

ರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಎಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮರ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ
ಜನ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳು ನಡೆದಿದ್ದುದರ ಕುರಿತು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01061003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01061003a ಮಾನುಷೇಷು ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಸಂಭೂತಾ ಯೇ ದಿವೌಕಸಃ|

01061003c ಪ್ರಥಮಂ ದಾನವಾಂಶ್ಚೈವ ತಾಂಸ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಶಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ! ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ
ಅವತರಿಸಿದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ದಾನವರ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ದಾನವರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01061004a ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿರಿತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಯ ಆಸೀದ್ಧಾನವರ್ಷಭಃ|

01061004c ಜರಾಸಂಧ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸ ಆಸೀನ್ಮನುಜರ್ಷಭಃ||

ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಎಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದ ದಾನವರ್ಷಭನು ಮನುಜರ್ಷಭ
ಜರಾಸಂಧನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061005a ದಿತೇಃ ಪುತ್ರಸ್ತು ಯೋ ರಾಜನ್ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಸ್ಮೃತಃ|

01061005c ಸ ಜಜ್ಞೇ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಶಿಶುಪಾಲೋ ನರರ್ಷಭಃ||

ರಾಜನ್! ದಿತಿಯ ಪುತ್ರ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ
ನರರ್ಷಭ ಶಿಶುಪಾಲನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061006a ಸಂಹ್ರಾದ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಪ್ರಹ್ರಾದಸ್ಯಾನುಜಸ್ತು ಯಃ|

01061006c ಸ ಶಲ್ಯ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಜಜ್ಞೇ ಬಾಹ್ಲೀಕಪುಂಗವಃ||

ಸಂಹ್ಲಾದನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಅನುಜನು ಬಾಹ್ಲೀಕಪುಂಗವ
ಶಲ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061007a ಅನುಹ್ಲಾದಸ್ತು ತೇಜಸ್ವೀ ಯೋಽಭೂತ್ಪ್ಲಾ ತೋ ಜಘನ್ಯಜಃ|

01061007c ಧೃಷ್ಣಕೇತುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸ ಆಸೀನ್ಮನುಜೇಶ್ವರಃ||

ಸಹೋದರರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವ ತೇಜಸ್ವಿ ಅನುಹ್ಲಾದನು ಮನುಜೇಶ್ವರ
ಧೃಷ್ಣಕೇತುವೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061008a ಯಸ್ತು ರಾಜನ್ ಶಿಬಿರ್ನಾಮ ದೈತೇಯಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ|

01061008c ದ್ರುಮೈತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಃ ಸ ಆಸೀದ್ಭುವಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ರಾಜನ್! ಶಿಬಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದಿತಿಯ ಮಗನು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದ್ರುಮ ಎಂಬ ಪಾರ್ಥಿವನಾಗಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061009a ಬಾಷ್ಕಲೋ ನಾಮ ಯಸ್ತೇಷಾಮಾಸೀದಸುರಸತ್ತಮಃ|

01061009c ಭಗದತ್ತ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸ ಆಸೀನ್ಮನುಜೇಶ್ವರಃ||

ಬಾಷ್ಕಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಸುರಸತ್ತಮನು ಭಗದತ್ತನೆಂಬ
ಮನುಜೇಶ್ವರನಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದನು.

01061010a ಅಯಃಶಿರಾ ಅಶ್ವಶಿರಾ ಅಯಃಶಂಕುಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01061010c ತಥಾ ಗಗನಮೂರ್ಧಾ ಚ ವೇಗವಾಂಶ್ಚಾತ್ರ ಪಂಚಮಃ||

01061011a ಪಂಚೈತೇ ಜಜ್ಞಿರೇ ರಾಜನ್ವೀರ್ಯವಂತೋ ಮಹಾಸುರಾಃ|

01061011c ಕೇಕಯೇಷು ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷ ಭಸತ್ತಮಾಃ||

ರಾಜನ್! ಅಯಃಶಿರ, ಅಶ್ವಶಿರ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಅಯಃಶಂಕು,
ಗಗನಮೂರ್ಧಾ ಮತ್ತು ಐದನೆಯವನು ವೇಗವಾನ್ ಈ ಐವರು
ವೀರ್ಯವಂತ ಮಹಾಸುರರು ಕೇಕಯರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭಸತ್ತಮರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01061012a ಕೇತುಮಾನಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಯಸ್ತತೋಽನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01061012c ಅಮಿತೌಜಾ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸೋಽಭವನ್ಮುಪಃ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಕೇತುಮಾನನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಅಸುರನು
ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಿತೌಜನೆಂಬ ರಾಜನಾಗಿ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061013a ಸ್ವರ್ಭಾನುರಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯಸ್ತು ಮಹಾಸುರಃ|

01061013c ಉಗ್ರಸೇನ ಇತಿ ಖ್ಯಾತ ಉಗ್ರಕರ್ಮಾ ನರಾಧಿಪಃ||

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸ್ವರ್ಭಾನುವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಮಹಾಸುರನು ಉಗ್ರಕರ್ಮಿ
ಉಗ್ರಸೇನನೆಂಬ ನರಾಧಿಪನಾಗಿ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061014a ಯಸ್ತ್ವಶ್ವ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಶ್ರೀಮಾನಾಸೀನ್ಮಹಾಸುರಃ|

01061014c ಅಶೋಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾಸೀನ್ಮಹಾವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಅಶ್ವ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾಸುರನು ಮಹಾ
ವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಅಶೋಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಾದನು.

01061015a ತಸ್ಮಾದವರಜೋ ಯಸ್ತು ರಾಜನ್ನಶ್ವಪತಿಃ ಸ್ಮೃತಃ|

01061015c ದೈತೇಯಃ ಸೋಽಭವದ್ರಾಜಾ ಹಾರ್ದಿಕೋ ಮನುಜರ್ಷಭಃ||

ಆ ದೈತ್ಯನ ತಮ್ಮ ರಾಜ ಅಶ್ವಪತಿಯು ಮನುಜರ್ಷಭ ಹಾರ್ದಿಕ
ರಾಜನಾದನು.

01061016a ವೃಷಪರ್ವೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯಸ್ತು ಮಹಾಸುರಃ|

01061016c ದೀರ್ಘಪ್ರಜ್ಞ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸೋಽಭವನ್ನೃಪಃ||

ವೃಶಪರ್ವನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾಸುರನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ
ದೀರ್ಘಪ್ರಜ್ಞನೆಂಬ ರಾಜನಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡನು.

01061017a ಅಜಕಸ್ತು ನುಜೋ ರಾಜನ್ಯ ಆಸೀದ್ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

01061017c ಸ ಮಲ್ಲ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಭವನ್ನೃಪಃ||

ರಾಜನ್! ವೃಷಪರ್ವನ ಅನುಜ ಅಜಕನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನೃಪ
ಮಲ್ಲನಾಗಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061018a ಅಶ್ವಗ್ರೀವ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸತ್ವ ವಾನ್ಯೋ ಮಹಾಸುರಃ|

01061018c ರೋಚಮಾನ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸೋಽಭವನ್ನೃಪಃ||

ಅಶ್ವಗ್ರೀವನೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಸತ್ವವಾನ್ ಮಹಾಸುರನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನೃಪ
ರೋಚಮಾನನಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದನು.

01061019a ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ತು ಮತಿಮಾನ್ರಾಜನ್ಕೀರ್ತಿಮಾನ್ಯಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ|

01061019c ಬೃಹಂತ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಕ್ಷಿತಾವಾಸೀತ್ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ರಾಜನ್! ಮತಿವಂತನೂ ಕೀರ್ತಿವಂತನೂ ಆದ ಸೂಕ್ಷ್ಮನು ಬೃಹಂತ
ಎನ್ನುವ ಪಾರ್ಥಿವನಾಗಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061020a ತುಹುಂಡ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಯ ಆಸೀದಸುರೋತ್ತಮಃ|

01061020c ಸೇನಾಬಿಂದುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ತುಹುಂಡನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಅಸುರೋತ್ತಮನು ನರಾಧಿಪ
ಸೇನಾಬಿಂದುವೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061021a ಇಸ್ಯಪಾ ನಾಮ ಯಸ್ತೇಷಾಮಸುರಾಣಾಂ ಬಲಾಧಿಕಃ|

01061021c ಪಾಪಜಿನ್ನಾಮ ರಾಜಾಸೀದ್ಭುವಿ ವಿಖ್ಯಾತವಿಕ್ರಮಃ||

ಇಸ್ಯಪಾ ಎಂಬ ಅಧಿಕ ಬಲಶಾಲಿ ಅಸುರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿವಿಕ್ರಮ
ಪಾಪಜಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಾಗಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061022a ಏಕಚಕ್ರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತ ಆಸೀದ್ಯಸ್ತು ಮಹಾಸುರಃ|

01061022c ಪ್ರತಿವಿಂದ್ಯ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವ ಪ್ರಥಿತಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಏಕಚಕ್ರ ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಮಹಾಸುರನು ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಿಂದ್ಯ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061023a ವಿರೂಪಾಕ್ಷಸ್ತು ದೈತೇಯಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಮಹಾಸುರಃ|

01061023c ಚಿತ್ರವರ್ಮೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಕ್ಷಿತಾವಾಸೀತ್ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ದೈತ್ಯ ಚಿತ್ರಯೋಧಿ ಮಹಾಸುರ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಪಾರ್ಥಿವ ಚಿತ್ರವರ್ಮನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061024a ಹರಸ್ವ ರಿಹರೋ ವೀರ ಆಸೀದ್ಯೋ ದಾನವೋತ್ತಮಃ|

01061024c ಸುವಾಸ್ತುರಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಸ ಜಜ್ಞೇ ಮನುಜರ್ಷಭಃ||

ಅರಿಹರನೂ ವೀರನೂ ದಾನವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಹರನು
ಮನುಜರ್ಷಭ ಸುವಾಸ್ತುವಾಗಿ ಜನಿಸಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061025a ಅಹರಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶತ್ರುಪಕ್ಷಕ್ಷಯಂಕರಃ|

01061025c ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಸ ಬಭೂವ ಪ್ರಥಿತಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಶತ್ರುಪಕ್ಷಕ್ಷಯಂಕರನೂ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಅಹರನು
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಲೀಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಾದನು.

01061026a ನಿಚಂದ್ರಶ್ಚಂದ್ರವಕ್ತ್ರಶ್ಚ ಯ ಆಸೀದಸುರೋತ್ತಮಃ|

01061026c ಮುಂಜಕೇಶ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಶ್ರೀಮಾನಾಸೀತ್ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಅಸುರೋತ್ತಮ ಚಂದ್ರವಕ್ಷಸ ನಿಚಂದ್ರನು ಮುಂಜಕೇಶನೆಂಬ ಶ್ರೀಮಾನ
ಪಾರ್ಥಿವನಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಹೊಂದಿದ್ದನು.

01061027a ನಿಕುಂಭಸ್ತ್ವ ಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಮಹಾಮತಿರಜಾಯತ|

01061027c ಭೂಮೌ ಭೂಮಿಪತಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದೇವಾಧಿಪ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯನಾದ ನಿಕುಂಭನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಮತಿ,
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೂಮಿಪತಿ ದೇವಾಧಿಪನೆಂದು ಹುಟ್ಟಿ ವಿಶ್ರುತನಾದನು.

01061028a ಶರಭೋ ನಾಮ ಯಸ್ತೇಷಾಂ ದೈತೇಯಾನಾಂ ಮಹಾಸುರಃ|

01061028c ಪೌರವೋ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸ ಬಭೂವ ನರೇಷ್ಟಿಹ||

ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ಶರಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಸುರನು ನರರಲ್ಲಿ ಪೌರವ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದನು.

01061029a ದ್ವಿತೀಯಃ ಶಲಭಸ್ತೇಷಾಮಸುರಾಣಾಂ ಬಭೂವ ಯಃ|

01061029c ಪ್ರಹ್ರಾದೋ ನಾಮ ಬಾಹ್ಲೀಕಃ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ಅಸುರರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಶಲಭನು ಪ್ರಹ್ರಾದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ಬಾಹ್ಲೀಕ ನರಾಧಿಪನಾದನು.

01061030a ಚಂದ್ರಸ್ತು ದಿತಿಜಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಲೋಕೇ ತಾರಾಧಿಪೋಪಮಃ|

01061030c ಋಷಿಕೋ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಬಭೂವ ನೃಪಸತ್ತಮಃ||

ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ದಿತಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ತಾರಾಧಿಪನಂತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನು ನೃಪಸತ್ತಮ
ರಾಜರ್ಷಿ ಋಷಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದನು.

01061031a ಮೃತಪಾ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಯ ಆಸೀದಸುರೋತ್ತಮಃ|

01061031c ಪಶ್ಚಿಮಾನೂಪಕಂ ವಿದ್ಧಿ ತಂ ನೃಪಂ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ಮೃತಪ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಅಸುರೋತ್ತಮನು ನೃಪಸತ್ತಮ ನೃಪ
ಪಶ್ಚಿಮಾನೂಪಕನೆಂದು ತಿಳಿ.

01061032a ಗವಿಷ್ಯಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾ ಯಃ ಪ್ರಖ್ಯಾತೋ ಮಹಾಸುರಃ|

01061032c ದ್ರುಮಸೇನ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸೋಽಭವನ್ನೃಪಃ||

ಮಹಾಸುರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಗವಿಷ್ಯನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ
ದ್ರುಮಸೇನನೆಂಬ ನೃಪನಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಹೊಂದಿದನು.

01061033a ಮಯೂರ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯಸ್ತು ಮಹಾಸುರಃ|

01061033c ಸ ವಿಶ್ವ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಮಹಾಸುರರಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಯೂರನು ಪೃಥ್ವಿವೀಪತಿ ವಿಶ್ವ
ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061034a ಸುಪರ್ಣ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಸ್ತಸ್ಮಾದವರಜಸ್ತು ಯಃ|

01061034c ಕಾಲಕೀರ್ತಿರಿತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸೋಽಭವನ್ಮೃಪಃ||

ಸುಪರ್ಣನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಅವನ ತಮ್ಮನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕೀರ್ತಿ
ಎಂಬ ರಾಜನಾಗಿ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061035a ಚಂದ್ರಹಂತೇತಿ ಯಸ್ತೇಷಾಂ ಕೀರ್ತಿತಃ ಪ್ರವರೋಽಸುರಃ|

01061035c ಶುನಕೋ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ಅಸುರಪ್ರವರರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಂತನೆಂದು ಕೀರ್ತಿತನಾದವನು ಶುನಕ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರಾಧಿಪ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದನು.

01061036a ವಿನಾಶನಸ್ತು ಚಂದ್ರಸ್ಯ ಯ ಆಖ್ಯಾತೋ ಮಹಾಸುರಃ|

01061036c ಜಾನಕೀನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ಚಂದ್ರವಿನಾಶನನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಹೊಂದಿದ್ದ ಮಹಾಸುರನು ಜಾನಕಿ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರಾಧಿಪ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದನು.

01061037a ದೀರ್ಘಜಿಹ್ವಸ್ತು ಕೌರವ್ಯ ಯ ಉಕ್ತೋ ದಾನವರ್ಷಭಃ|

01061037c ಕಾಶಿರಾಜ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಕೌರವ್ಯ ! ದಾನವರ್ಷಭನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದೀರ್ಘಜಿಹ್ವನು
ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀಪತಿ ಕಾಶಿರಾಜನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061038a ಗ್ರಹಂ ತು ಸುಷುವೇ ಯಂ ತಂ ಸಿಂಹೀ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಮರ್ಧನಂ|

01061038c ಕ್ರಾಢ ಇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಃ ಸೋಽಭವನ್ಮನುಜಾಧಿಪಃ||

ಸಿಂಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಮರ್ಧನಮಾಡಿದ ಗ್ರಹವು
ಮನುಜಾಧಿಪ ಕ್ರಾಢ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061039a ಅನಾಯುಷಸ್ತು ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚತುರ್ಣಾಂ ಪ್ರವರೋಽಸುರಃ|

01061039c ವಿಕ್ಷರೋ ನಾಮ ತೇಜಸ್ವೀ ವಸುಮಿತ್ರೋಽಭವನ್ಮುಪಃ||

ಅನಾಯುವಿನ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನಾದ ವಸುಮಿತ್ರನು
ವಿಕ್ಷರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ತೇಜಸ್ವಿ ನೃಪನಾದನು.

01061040a ದ್ವಿತೀಯೋ ವಿಕ್ಷರಾದ್ಯಸ್ತು ನರಾಧಿಪ ಮಹಾಸುರಃ|

01061040c ಪಾಂಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪ ಇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ ಸೋಽಭವನ್ಮುಪಃ||

ನರಾಧಿಪ! ವಿಕ್ಷರ ಮಹಾಸುರನ ಎರಡನೆಯ ತಮ್ಮನು ನೃಪ
ಪಾಂಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪನಾಗಿ ವಿಶ್ರುತನಾದನು.

01061041a ಬಲವೀರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಯಸ್ತಾಸೀದಸುರೋತ್ತಮಃ|

01061041c ಪೌಂಡ್ರಮತ್ಸ್ಯಕ ಇತ್ಯೇವ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ಬಲವೀರನೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಅಸುರೋತ್ತಮನು ಪೌಂಡ್ರಮತ್ಸ್ಯಕನೆಂಬ
ನರಾಧಿಪನಾದನು.

01061042a ವೃತ್ರ ಇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತೋ ಯಸ್ತು ರಾಜನ್ಮಹಾಸುರಃ|

01061042c ಮಣಿಮಾನ್ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ರಾಜನ್! ವೃತ್ತ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಮಹಾಸುರನು ಮಣಿಮಾನ್ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ರಾಜರ್ಷಿ ನರಾಧಿಪನಾದನು.

01061043a ಕ್ರೋಧಹಂತೇತಿ ಯಸ್ತಸ್ಯ ಬಭೂವಾವರಜೋಽಸುರಃ|

01061043c ದಂಡ ಇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಃ ಸ ಆಸೀನ್ಮೃಪತಿಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಅವನ ತಮ್ಮ ಕ್ರೋಧಹಂತನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೃಪತಿ ದಂಡನೆಂದು
ಅಭಿವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061044a ಕ್ರೋಧವರ್ಧನ ಇತ್ಯೇವ ಯಸ್ತ್ವ ನ್ಯಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ|

01061044c ದಂಡಧಾರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸೋಽಭವನ್ಮ ನುಜೇಶ್ವರಃ||

ಕ್ರೋಧವರ್ಧನನೆನ್ನುವವನು ದಂಡಧಾರನೆಂಬ ಮನುಜೇಶ್ವರನಾಗಿ
ಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061045a ಕಾಲಕಾಯಾಸ್ತು ಯೇ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇಷಾಮಷ್ಟೌ ನರಾಧಿಪಾಃ|

01061045c ಜಜ್ಞಿರೇ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಶಾರ್ದೂಲಸಮವಿಕ್ರಮಾಃ||

ಕಾಲಕಾಯನ ಎಂಟು ಪುತ್ರರು ಶಾರ್ದೂಲಸಮವಿಕ್ರಮ ನರಾಧಿಪ
ರಾಜಶಾರ್ದೂಲರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01061046a ಮಗಧೇಷು ಜಯತ್ಸೇನಃ ಶ್ರೀಮಾನಾಸೀತ್ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01061046c ಅಷ್ಟಾನಾಂ ಪ್ರವರಸ್ತೇಷಾಂ ಕಾಲೇಯಾನಾಂ ಮಹಾಸುರಃ||

ಈ ಎಂಟು ಕಾಲಕೇಯ ಮಹಾಸುರರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು ಮಗಧದ
ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜ ಜಯತ್ಸೇನನಾದನು.

01061047a ದ್ವಿತೀಯಸ್ತು ತತಸ್ತೇಷಾಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹರಿಹಯೋಪಮಃ|

01061047c ಅಪರಾಜಿತ ಇತ್ಯೇವ ಸ ಬಭೂವ ನರಾಧಿಪಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಇಂದ್ರನ ಸಮ ನರಾಧಿಪ ಅಪರಾಜಿತನಾದನು.

01061048a ತೃತೀಯಸ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾಸುರಃ|

01061048c ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿರ್ಜ್ಞೇ ಭುವಿ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಹಾಬಾಹುವಾದ ಮೂರನೆಯ ಮಹಾಸುರನು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061049a ತೇಷಾಮನ್ಯತಮೋ ಯಸ್ತು ಚತುರ್ಥಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ|

01061049c ಶ್ರೇಣಿಮಾನಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಕ್ಷಿತೌ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮ ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01061050a ಪಂಚಮಸ್ತು ಬಭೂವೈಷಾಂ ಪ್ರವರೋ ಯೋ ಮಹಾಸುರಃ|

01061050c ಮಹೌಜಾ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವೇಹ ಪರಂತಪಃ||

ಇವರಲ್ಲಿ ಐದನೆಯ ಮಹಾಸುರನು ಪರಂತಪ ಮಹೌಜ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061051a ಷಷ್ಠಸ್ತು ಮತಿಮಾನ್ಯೋ ವೈ ತೇಷಾಮಾಸೀನ್ಮಹಾಸುರಃ|

01061051c ಅಭೀರುರಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಕ್ಷಿತೌ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ||

ಆರನೆಯ ಮತಿವಂತ ಮಹಾಸುರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಸತ್ತಮ
ಅಭೀರು ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01061052a ಸಮುದ್ರಸೇನಶ್ಚ ನೃಪಸ್ತೇಷಾಮೇವಾಭವದ್ಗಣಾತ್|

01061052c ವಿಶ್ರುತಃ ಸಾಗರಾಂತಾಯಾಂ ಕ್ಷಿತೌ ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತ್||

ಅದೇ ಗಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ಪರ್ಯಂತವೂ
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನೃಪತಿ
ಸಮುದ್ರಸೇನನಾದನು.

01061053a ಬೃಹನ್ನಾಮಾಷ್ಟಮಸ್ತೇಷಾಂ ಕಾಲೇಯಾನಾಂ ಪರಂತಪಃ|

01061053c ಬಭೂವ ರಾಜನ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ||

ಆ ಕಾಲೇಯರಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ಪರಂತಪ ಬೃಹನನು
ಸರ್ವಭೂತಹಿತೋರತ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರಾಜನಾದನು.

01061054a ಗಣಃ ಕ್ರೋಧವಶೋ ನಾಮ ಯಸ್ತೇ ರಾಜನ್ವ ಕೀರ್ತಿತಃ|

01061054c ತತಃ ಸಂಜಙ್ಗಿರೇ ವೀರಾಃ ಕ್ಷಿತಾವಿಹ ನರಾಧಿಪಾಃ||

ರಾಜನ್! ಕ್ರೋಧವಶ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗಣದಿಂದ ಈ
ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವೀರರು ನರಾಧಿಪರಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದರು.

01061055a ನಂದಿಕಃ ಕರ್ಣವೇಷ್ಪಶ್ಚ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಕೀಟಕಸ್ತಥಾ|

01061055c ಸುವೀರಶ್ಚ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಮಹಾವೀರೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ||

01061056a ಕ್ರೋಧೋ ವಿಚಿತ್ಯಃ ಸುರಸಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ನೀಲಶ್ಚ ಭೂಮಿಪಃ|

01061056c ವೀರಧಾಮಾ ಚ ಕೌರವ್ಯ ಭೂಮಿಪಾಲಶ್ಚ ನಾಮತಃ||
 01061057a ದಂತವಕ್ತ್ರಶ್ಚ ನಾಮಾಸೀದ್ಧುರ್ಜಯಶ್ಚೈವ ನಾಮತಃ|
 01061057c ರುಕ್ಮಿ ಚ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲೋ ರಾಜಾ ಚ ಜನಮೇಜಯಃ||
 01061058a ಆಷಾದೋ ವಾಯುವೇಗಶ್ಚ ಭೂರಿತೇಜಾಸ್ತಥೈವ ಚ|
 01061058c ಏಕಲವ್ಯಃ ಸುಮಿತ್ರಶ್ಚ ವಾಟಧಾನೋಽಥ ಗೋಮುಖಿಃ||
 01061059a ಕಾರೂಷಕಾಶ್ಚ ರಾಜಾನಃ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿ ಸ್ತಥೈವ ಚ|
 01061059c ಶ್ರುತಾಯುರುದ್ಧವಶ್ಚೈವ ಬೃಹತ್ಸೇನಸ್ತಥೈವ ಚ||
 01061060a ಕ್ಷೇಮೋಗ್ರತೀರ್ಥಃ ಕುಹರಃ ಕಲಿಂಗೇಷು ನರಾಧಿಪಃ|
 01061060c ಮತಿಮಾಂಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಈಶ್ವರಶ್ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ||
 01061061a ಗಣಾತ್ಮೋಧವಶಾದೇವಂ ರಾಜಪೂಗೋಽಭವತ್ ಕ್ಷಿತೌ|
 01061061c ಜಾತಃ ಪುರಾ ಮಹಾರಾಜ ಮಹಾಕೀರ್ತಿರ್ಮಹಾಬಲಃ||

ಕೌರವ್ಯ! ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂತಿವೆ: ನಂದಿಕ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಪ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಕೀಟಕ, ಸುವೀರ, ಸುಬಾಹು, ಮಹಾವೀರ, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಕ್ರೋಧ, ವಿಚಿತ್ಯ, ಸುರಸ, ಭೂಮಿಪ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನೀಲ, ಮತ್ತು ವೀರಧಾಮ. ಜನಮೇಜಯ! ಇನ್ನೂ ಇತರರು ಭೂಮಿಪಾಲ, ದಂತವಕ್ತ್ರ, ದುರ್ಜಯ, ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ರಾಜಾ ರುಕ್ಮಿ, ಆಶಾಢ, ವಾಯುವೇಗ, ಭೂರಿತೇಜ, ಏಕಲವ್ಯ, ಸುಮಿತ್ರ, ವಾಟದಾನ, ಗೋಮುಖಿ, ಕಾರೂಷಕ, ರಾಜ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿ, ಶ್ರುತಾಯು, ಉದ್ಧವ, ಬೃಹತ್ಸೇನ, ಕ್ಷೇಮ, ಉಗ್ರತೀರ್ಥ, ಕುಹರ, ಕಲಿಂಗ ನರಾಧಿಪ, ಮತಿಮಾನ್, ಈಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ

ಕ್ರೋಧವಶ ಗಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕೀರ್ತಿವಂತರಾದ
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ರಾಜರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು.

01061062a ಯಸ್ತ್ವಾ ಸೀದ್ಧೇವಕೋ ನಾಮ ದೇವರಾಜಸಮದ್ಯುತಿಃ|

01061062c ಸ ಗಂಧರ್ವಪತಿರ್ಮುಖ್ಯಃ ಕ್ಷಿತೌ ಜಜ್ಞೇ ನರಾಧಿಪಃ||

ನರಾಧಿಪ! ದೇವರಾಜಸಮದ್ಯುತಿ ದೇವಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನು
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಮುಖ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061063a ಬೃಹಸ್ಪತೇರ್ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತೇರ್ದೇವರ್ಷೇರ್ವಿದ್ಧಿ ಭಾರತ|

01061063c ಅಂಶಾದ್ಧ್ರೋಣಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಭಾರದ್ವಾಜಮಯೋನಿಜಂ||

ಭಾರತ! ಅಯೋನಿಜ ಭರದ್ವಾಜನ ಮಗ ದ್ರೋಣನು ಮಹಾ
ಕೀರ್ತಿವಂತ ದೇವರ್ಷಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಒಂದು ಅಂಶದಿಂದ
ಉತ್ಪನ್ನನಾದನೆಂದು ತಿಳಿ.

01061064a ಧನ್ವಿನಾಂ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ಯಃ ಸ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮಃ|

01061064c ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿರ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಂಜಜ್ಞೇ ಮನುಜೇಷ್ಟಿಹ||

ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ! ಅವನು ಧನ್ವಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದು ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರ
ವಿತ್ತಮನೂ ಮಹಾಕೀರ್ತಿವಂತನೂ ಮಹಾತೇಷ್ಟಿಯೂ ಆಗಿ ಇಲ್ಲಿ
ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061065a ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ವೇದೇ ಚ ಯಂ ತಂ ವೇದವಿದೋ ವಿದುಃ|

01061065c ಪರಿಷ್ಕಮಿಂದ್ರಕರ್ಮಾಣಂ ದ್ರೋಣಂ ಸ್ವಕುಲವರ್ಧನಂ||

ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಡಿತನೆಂದು
ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ದ್ರೋಣನು ಮಹಾ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿ
ತನ್ನ ಕುಲದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿದನು.

01061066a ಮಹಾದೇವಾಂತಕಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಕಾಮಾತ್ಮೋಧಾಚ್ಚ ಭಾರತ|
01061066c ಏಕತ್ವಮುಪಪನ್ನಾನಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಶೂರಃ ಪರಂತಪಃ||
01061067a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಶತ್ರುಪಕ್ಷಕ್ಷಯಂಕರಃ|
01061067c ವೀರಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಃ ಕ್ಷಿತಾವಾಸೀನ್ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ ಭಾರತ ! ಮಹಾದೇವ, ಅಂತಕ ಯಮ, ಕಾಮ ಮತ್ತು
ಕ್ರೋಧಗಳ ಏಕತ್ವದಿಂದ ಶೂರನೂ ಪರಂತಪನು ಮಹಾವೀರ್ಯನೂ
ಶತ್ರುಪಕ್ಷ ಕ್ಷಯಂಕರನೂ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷನೂ ವೀರನೂ ಆದ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061068a ಜಜ್ಞಿರೇ ವಸವಸ್ತ್ವಷ್ಟೌ ಗಂಗಾಯಾಂ ಶಂತನೋಃ ಸುತಾಃ|
01061068c ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಶಾಪೇನ ನಿಯೋಗಾದ್ವಾಸವಸ್ಯ ಚ||

ವಸಿಷ್ಠನ ಶಾಪ ಮತ್ತು ವಾಸವನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಅಷ್ಟು ವಸುಗಳು
ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಂತನುವಿನ ಸುತರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01061069a ತೇಷಾಮವರಜೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುರೂಣಾಮಭಯಂಕರಃ|
01061069c ಮತಿಮಾನ್ವೇದವಿದ್ವಾಗ್ಮಿ ಶತ್ರುಪಕ್ಷಕ್ಷಯಂಕರಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವನೇ ಕುರುಗಳಿಗೆ ಅಭಯಕಾರಕ, ಮತಿವಂತ,
ವೇದವಿದು, ವಾಗ್ಮಿ, ಶತ್ರುಪಕ್ಷ ಕ್ಷಯಂಕರ ಭೀಷ್ಮ.

01061070a ಜಾಮದಗ್ನೈನ ರಾಮೇಣ ಯಃ ಸ ಸರ್ವವಿದಾಂ ವರಃ|

01061070c ಅಯುಧ್ಯತ ಮಹಾತೇಜಾ ಭಾರ್ಗವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಆ ಸರ್ವವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರ್ಗವ ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಮಗ ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಯುಧ್ಯತನು.

01061071a ಯಸ್ತು ರಾಜನ್ಯಪೋ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿರಭವತ್ ಕ್ಷಿತೌ|

01061071c ರುದ್ರಾಣಾಂ ತಂ ಗಣಾದ್ವಿದ್ಧಿ ಸಂಭೂತಮತಿಪೌರುಷಂ||

ರಾಜನ್! ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅತಿಪೌರುಷನಾದ ಕೃಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯು ರುದ್ರರ ಗಣಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ತಿಳಿ.

01061072a ಶಕುನಿನಾಮ ಯಸ್ತ್ವಾ ಸೀದ್ರಾಜಾ ಲೋಕೇ ಮಹಾರಥಃ|

01061072c ದ್ವಾಪರಂ ವಿದ್ಧಿ ತಂ ರಾಜನ್ಸಂಭೂತಮರಿಮರ್ದನಂ||

ರಾಜನ್! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಿ ಶಕುನಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಾವ ರಾಜನಿದ್ದನೋ ಅವನು ಅರಿಮರ್ದನ ದ್ವಾಪರನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿ.

01061073a ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ತು ಯೋಽಸೌ ವೃಷ್ಟಿಕುಲೋದ್ವಹಃ|

01061073c ಪಕ್ಷಾತ್ಸ ಜಜ್ಞೇ ಮರುತಾಂ ದೇವಾನಾಮರಿಮರ್ದನಃ||

ವೃಷ್ಟಿಕುಲೋದ್ವಹ, ಸತ್ಯಸಂಧ ಅರಿಮರ್ದನ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದೇವತೆಗಳಾದ ಮರುತರ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನು.

01061074a ದ್ರುಪದಶ್ಚಾಪಿ ರಾಜರ್ಷಿಸ್ತತ ಏವಾಭವದ್ಗಣಾತ್|

01061074c ಮಾನುಷೇ ನೃಪ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಪರಃ||

ನೃಪ! ಈ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜರ್ಷಿ ದ್ರುಪದನೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಗಣಗಳ ಅಂಶದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದನು.

01061075a ತತಶ್ಚ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ವಿದ್ಧಿ ರಾಜಂ ಜನಾಧಿಪಂ|

01061075c ಜಾತಮಪ್ರತಿಕರ್ಮಾಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಸತ್ತಮಂ||

01061076a ಮರುತಾಂ ತು ಗಣಾದ್ವಿದ್ಧಿ ಸಂಜಾತಮರಿಮರ್ದನಂ|

01061076c ವಿರಾಟಂ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಂ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರತಾಪನಂ||

ರಾಜನ್! ಅಪ್ರತಿಮ ಕರ್ಮಣಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ, ಸತ್ತಮ, ಜನಾಧಿಪ ಕೃತವರ್ಮನೂ ಮತ್ತು ಅರಿಮರ್ದನ, ಪರರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರತಾಪಿ, ವಿರಾಟನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜರ್ಷಿಯೂ ಆ ಮರುತ ಗಣಗಳಿಂದಲೇ ಸಂಭವಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿ.

01061077a ಅರಿಷ್ಟಾಯಾಸ್ತು ಯಃ ಪುತ್ರೋ ಹಂಸ ಇತ್ಯಭಿವಿಶ್ರುತಃ|

01061077c ಸ ಗಂಧರ್ವಪತಿರ್ಜ್ಞೇ ಕುರುವಂಶವಿವರ್ದನಃ||

01061078a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾದಪಿ|

01061078c ದೀರ್ಘಬಾಹುರ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ನರಾಧಿಪಃ|

01061078e ಮಾತುರ್ದೋಷಾದ್ಯುಷೇಃ ಕೋಪಾದಂಧ ಏವ ವ್ಯಜಾಯತ||

ಹಂಸನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಅರಿಷ್ಟನ ಪುತ್ರನು

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಕುರುವಂಶ

ವಿವರ್ಧನನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ತಾಯಿಯ ದೋಷ ಮತ್ತು ಋಷಿಯ ಕೋಪದಿಂದ ಆ ದೀರ್ಘಬಾಹು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು ನರಾಧಿಪನು ಕುರುಡನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.

01061079a ಅತ್ರೇಸ್ತು ಸುಮಹಾಭಾಗಂ ಪುತ್ರಂ ಪುತ್ರವತಾಂ ವರಂ|

01061079c ವಿದುರಂ ವಿದ್ಧಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿಂಜಾತಂ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರಂ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದುರನು ಪುತ್ರವಂತರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅತ್ರಿಯ ಸುಮಹಾಭಾಗ ಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿ.

01061080a ಕಲೇರಂಶಾತ್ತು ಸಂಜಜ್ಞೇ ಭುವಿ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ|

01061080c ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ದುರ್ಮತಿಶ್ಚೈವ ಕುರೂಣಾಮಯಶಸ್ಕರಃ||

ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೂ ದುರ್ಮತಿಯೂ, ಕುರುಗಳನ್ನು ಅಪಕೀರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯ ಅಂಶದಿಂದ ಜನಿಸಿದನು.

01061081a ಜಗತೋ ಯಃ ಸ ಸರ್ವಸ್ಯ ವಿದ್ವಿಷ್ಟಃ ಕಲಿಪೂರುಷಃ|

01061081c ಯಃ ಸರ್ವಾಂ ಘಾತಯಾಮಾಸ ಪೃಥಿವೀಂ ಪುರುಷಾಧಮಃ|

01061081e ಯೇನ ವೈರಂ ಸಮುದ್ದೀಪ್ತಂ ಭೂತಾಂತಕರಣಂ ಮಹತ್||

ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ ಆ ಕಲಿಪುರುಷ ಪುರುಷಾಧಮನು ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅವನಿಂದ ಕಿಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದ ವೈರದ ಮಹಾ ಬೆಂಕಿಯು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

01061082a ಪೌಲಸ್ತ್ಯಾ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವೇ ಜಜ್ಞಿರೇ ಮನುಜೇಷ್ಟಿಹ|

01061082c ಶತಂ ದುಃಶಾಸನಾದೀನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಣಾಂ||

01061083a ದುರ್ಮುಖೋ ದುಃಸಹಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ನಾನುಶಬ್ದಿತಾಃ|

01061083c ದುರ್ಯೋಧನಸಹಾಯಾಸ್ತೇ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಪುಲಸ್ತ್ಯನ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ ದುಃಶಾಸನನೇ ಮೊದಲಾಗಿ ದುರ್ಮುಖ, ದುಃಸಹ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸದೇ ಇದ್ದ ಅವನ ಇತರ ನೂರು ಸಹೋದರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಭರತರ್ಷಭ! ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿದ್ದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಜನಿಸಿದ್ದ ಪೌಲಸ್ತ್ಯರು.

01061084a ಧರ್ಮಸ್ಯಾಂಶಂ ತು ರಾಜಾನಂ ವಿದ್ಧಿ ರಾಜನ್ಯದಿಷ್ಟಿರಂ|

01061084c ಭೀಮಸೇನಂ ತು ವಾತಸ್ಯ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಚಾರ್ಜುನಂ||

ರಾಜನ್! ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಧರ್ಮ, ಭೀಮಸೇನನು ವಾಯು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ದೇವರಾಜನ ಅಂಶಗಳೆಂದು ತಿಳಿ.

01061085a ಅಶ್ವಿನೋಸ್ತು ತಥೈವಾಂಶೌ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮೌ ಭುವಿ|

01061085c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಸರ್ವಲೋಕಮನೋಹರೌ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ, ಸರ್ವಲೋಕಮನೋಹರ ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳ ಅಂಶಗಳು.

01061086a ಯಃ ಸುವರ್ಚಾ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸೋಮಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01061086c ಅಭಿಮನ್ಯುಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿರರ್ಜುನಸ್ಯ ಸುತೋಽಭವತ್||

ಪ್ರತಾಪವಾನ್, ಸುವರ್ಚನೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಸೋಮಪುತ್ರನು ಅರ್ಜುನನ
ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿವಂತ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

01061087a ಅಗ್ನೇರಂಶಂ ತು ವಿದ್ಧಿ ತ್ವಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಮಹಾರಥಂ|

01061087c ಶಿಖಂಡಿನಮಥೋ ರಾಜನ್ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಂ ವಿದ್ಧಿ ರಾಕ್ಷಸಂ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾರಥಿ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಅಗ್ನಿಯ ಅಂಶವೆಂದು ತಿಳಿ.
ಮೊದಲು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿಖಂಡಿಯು ರಾಕ್ಷಸನ ಅಂಶವೆಂದು
ತಿಳಿ.

01061088a ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಯೇ ಪಂಚ ಬಭೂವುರ್ಭರತರ್ಷಭ|

01061088c ವಿಶ್ವೇದೇವಗಣಾನ್ರಾಜಂಸ್ತಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ದ್ರೌಪತಿಯ ಐವರು ಮಕ್ಕಳು ವಿಶ್ವೇದೇವ
ಗಣಗಳಿಂದ ಎಂದು ತಿಳಿ.

01061089a ಆಮುಕ್ತಕವಚಃ ಕರ್ಣೋ ಯಸ್ತು ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾರಥಃ|

01061089c ದಿವಾಕರಸ್ಯ ತಂ ವಿದ್ಧಿ ದೇವಸ್ಯಾಂಶಮನುತ್ತಮಂ||

ಆಮುಕ್ತಕವಚ ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಮಹಾರಥಿಯು
ದೇವತೆ ದಿವಾಕರನ ಅನುತ್ತಮ ಅಂಶದಿಂದ ಎಂದು ತಿಳಿ.

01061090a ಯಸ್ತು ನಾರಾಯಣೋ ನಾಮ ದೇವದೇವಃ ಸನಾತನಃ|

01061090c ತಸ್ಯಾಂಶೋ ಮಾನುಷೇಷ್ವಾಸೀದ್ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಾವ ಸನಾತನ ದೇವದೇವನಿದ್ದಾನೋ
ಅವನ ಅಂಶವೇ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಾಪಿ ವಾಸುದೇವ.

01061091a ಶೇಷಸ್ಯಾಂಶಸ್ತು ನಾಗಸ್ಯ ಬಲದೇವೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01061091c ಸನತ್ಕುಮಾರಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ವಿದ್ಧಿ ರಾಜನ್ಮಹೌಜಸಂ||

ಮಹಾಬಲಿ ಬಲದೇವನು ನಾಗ ಶೇಷನ ಅಂಶ ಮತ್ತು ರಾಜನ್ !
ಮಹೌಜಸ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸನತ್ಕುಮಾರ ಎಂದು ತಿಳಿ.

01061092a ಏವಮನ್ಯೇ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಬಹವೋಽಮ್ಯಾ ದಿವೌಕಸಾಂ|

01061092c ಜಜ್ಞಿರೇ ವಸುದೇವಸ್ಯ ಕುಲೇ ಕುಲವಿವರ್ಧನಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ದಿವೌಕಸರ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಶಗಳು ವಾಸುದೇವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಅನ್ಯ ಕುಲವಿವರ್ಧನ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01061093a ಗಣಸ್ತ್ವಪ್ಸರಸಾಂ ಯೋ ವೈ ಮಯಾ ರಾಜನ್ವಕೀರ್ತಿತಃ|

01061093c ತಸ್ಯ ಭಾಗಃ ಕ್ಷಿತೌ ಜಜ್ಞೇ ನಿಯೋಗಾದ್ವಾಸವಸ್ಯ ಚ||

ರಾಜನ್ ! ವಾಸವನ ನಿಯೋಗದಂತೆ ಈ ಮೊದಲೇ ನಾನು ವಿವರಿಸಿದ
ಅಪ್ಸರಗಣಗಳ ಅಂಶಗಳೂ ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದವು.

01061094a ತಾನಿ ಷೋಡಶ ದೇವೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನರಾಧಿಪ|

01061094c ಬಭೂವುರ್ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ನಾರಾಯಣಪರಿಗ್ರಹಃ||

ನರಾಧಿಪ ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ದೇವಿಯರಾಗಿ
ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01061095a ಶ್ರಿಯಸ್ತು ಭಾಗಃ ಸಂಜಜ್ಞೇ ರತ್ಯರ್ಥಂ ಪೃಥಿವೀತಲೇ|

01061095c ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಕುಲೇ ಕನ್ಯಾ ವೇದಿಮಧ್ಯಾದನಿಂದಿತಾ||

ಅನಿಂದಿತಾ ಶ್ರೀಯ ಒಂದಂಶವು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಆಡಲೋಸುಗ
ದ್ರುಪದನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಗಳಾಗಿ ವೇದಿಮಧ್ಯದಿಂದ ಜನಿಸಿತು.

01061096a ನಾತಿಹೃಸ್ವಾ ನ ಮಹತೀ ನೀಲೋತ್ಪಲಸುಗಂಧಿನೀ|

01061096c ಪದ್ಮಾಯತಾಕ್ಷೀ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಅಸಿತಾಯತಮೂರ್ಧಜಾ||

01061097a ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾ ವೈಡೂರ್ಯಮಣಿಸನ್ನಿಭಾ|

01061097c ಪಂಚಾನಾಂ ಪುರುಷೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಚಿತ್ತಪ್ರಮಥಿನೀ ರಹಃ||

ಅವಳು ಸಣ್ಣವಳಾಗಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನೀಲಿಯ ಕಮಲದ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು.

ಪದ್ಮಾಯತಾಕ್ಷಿಯಾದ, ಸುಂದರ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ,

ದುಂಡಾಗಿರುವ ಸುಂದರ ತೊಡೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ವೈಡೂರ್ಯ

ಮಣಿಸನ್ನಿಭಳಾದ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಳಾದ ಅವಳು ಐದೂ

ಪುರುಷೇಂದ್ರರ ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಕಡೆಯುವಂತಿದ್ದಳು.

01061098a ಸಿದ್ಧಿಧೃತಿಶ್ಚ ಯೇ ದೇವ್ಯೌ ಪಂಚಾನಾಂ ಮಾತರೌ ತು ತೇ|

01061098c ಕುಂತೀ ಮಾದ್ರೀ ಚ ಜಜ್ಞಾತೇ ಮತಿಸ್ತು ಸುಬಲಾತ್ಮಜಾ||

ಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಧೃತಿ ದೇವಿಯರು ಆ ಐವರುಗಳ ತಾಯಿಯರಾದ ಕುಂತಿ

ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ದೇವಿ ಮತಿಯು ಸುಬಲನ

ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದಳು.

01061099a ಇತಿ ದೇವಾಸುರಾಣಾಂ ತೇ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ತಥಾ|

01061099c ಅಂಶಾವತರಣಂ ರಾಜನ್ಯಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಚ ಕೀರ್ತಿತಂ||

ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ ದೇವಾಸುರರು ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಹಾಗೂ ರಾಕ್ಷಸರ ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01061100a ಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸಮುದ್ಯುತಾ ರಾಜಾನೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

01061100c ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಯದೂನಾಂ ಚ ಯೇ ಜಾತಾ ವಿಪುಲೇ ಕುಲೇ||

ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ಯುತ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಯದುವಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಲವಾರು ಮಹಾತ್ಮರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01061101a ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ಪುತ್ರೀಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ವಿಜಯಾವಹಂ|

01061101c ಇದಮಂಶಾವತರಣಂ ಶ್ರೋತವ್ಯಮನಸೂಯತಾ||

ಈ ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಧನ, ಯಶಸ್ಸು, ಪುತ್ರರು, ಆಯುಷ್ಯ, ಮತ್ತು ವಿಜಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

01061102a ಅಂಶಾವತರಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಸಾಂ|

01061102c ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯವಿತ್ಪಾಙ್ಗೋ ನ ಕೃಚ್ಛೇಷ್ಯವಸೀದತಿ||

ದೇವಗಂಧರ್ವ ರಾಕ್ಷಸರ ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಅರಿತವರು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ಪಾರುಮಾಡ ಬಲ್ಲವರಾಗುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಣಿ
ಅಂಶಾವತರಣಸಮಾಪ್ತೌ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತರಣಸಮಾಪ್ತಿ ಎನ್ನುವ
ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೬/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೧/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೩೦೫/೭೩೭೮೪.

ಸಂಭವ ಪರ್ವ

೬೨

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನ

ದುಃಷಂತನ ರಾಜ್ಯಭಾರ (೧-೧೦).

01062001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01062001a ತ್ವತ್ತಃ ಶ್ರುತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ದೇವದಾನವರಕ್ಷಸಾಂ|

01062001c ಅಂಶಾವತರಣಂ ಸಮ್ಯಗ್ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ತಥಾ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ದೇವ-
ದಾನವ-ರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರ ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೇಳಿದೆನು.

01062002a ಇಮಂ ತು ಭೂಯ ಇಚ್ಛಾಮಿ ಕುರೂಣಾಂ ವಂಶಮಾದಿತಃ|

01062002c ಕಥ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾ ವಿಪ್ರ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಗಣಸನ್ನಿಧೌ||

ಈಗ ನಾನು ಕುರು ವಂಶದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕುರಿತು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ವಿಪ್ರ! ವಿಪ್ರರ್ಷಿಗಣಗಳ ಈ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಥಾರೂಪದಲ್ಲಿ
ಹೇಳು.”

01062003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01062003a ಪೌರವಾಣಾಂ ವಂಶಕರೋ ದುಃಷಂತೋ ನಾಮ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01062003c ಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚ ತುರಂತಾಯಾ ಗೋಪ್ತಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ! ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವು ಆವರಿಸಿರುವ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದುಃಷಂತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೀರನೇ ಪೌರವರ ವಂಶಕರನು.

01062004a ಚತುರ್ಭಾಗಂ ಭುವಃ ಕೃತ್ಸುಂ ಸ ಭುಂಕ್ತೇ ಮನುಜೇಶ್ವರಃ|

01062004c ಸಮುದ್ರಾವರಣಾಂಶ್ಚಾಪಿ ದೇಶಾನ್ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ||

ಆ ಮನುಜೇಶ್ವರನು ಭೋಗಿಸಿದ ದೇಶವು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯ ನಾಲ್ಕೂ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಿತು.

01062005a ಆಮ್ಲೇಚ್ಛಾಟವಿಕಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಭುಂಕ್ತೇ ರಿಪುಮರ್ಧನಃ|

01062005c ರತ್ನಾಕರಸಮುದ್ರಾಂತಾಂಶ್ಚ ತುರ್ವರ್ಣ್ಯ ಜನಾವೃತಾನ್||

ಆ ರಿಪುಮರ್ಧನನ ರಾಜ್ಯವು ಮ್ಲೇಚ್ಛರ ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿ ರತ್ನಾಕರ ಸಮುದ್ರದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಕೂಡಿದ್ದು ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದವರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

01062006a ನ ವರ್ಣಸಂಕರಕರೋ ನಾಕೃಷ್ಯಕರಕೃಜ್ಜನಃ|

01062006c ನ ಪಾಪಕೃತ್ಕಶ್ಚಿದಾಸೀತ್ತಸ್ಮಿನ್ರಾಜನಿ ಶಾಸತಿ||

ಆ ರಾಜನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಸಂಕರವಿರಲಿಲ್ಲ, ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಗಣಿಗಳನ್ನು ತೋಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ,

ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01062007a ಧರ್ಮ್ಯಂ ರತಿಂ ಸೇವಮಾನಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಾವಭಿಪೇದಿರೇ|

01062007c ತದಾ ನರಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ತಸ್ಮಿಂಜನಪದೇಶ್ವರೇ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಅವನ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಧರ್ಮದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

01062008a ನಾಸೀತ್ಕ್ಷೋರಭಯಂ ತಾತ ನ ಕ್ಷುಧಾಭಯಮಣ್ವಪಿ|

01062008c ನಾಸೀದ್ವ್ಯಾಧಿಭಯಂ ಚಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂಜನಪದೇಶ್ವರೇ||

ಅಯ್ಯಾ! ಅವನ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಚೋರ ಭಯವಾಗಲೀ, ಬರಗಾಲದ ಭಯವಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ವ್ಯಾಧಿ ಭಯವಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01062009a ಸ್ವೈರ್ಥರ್ಮೈರೇಮಿರೇ ವರ್ಣಾ ದೈವೇ ಕರ್ಮಣಿ ನಿಃಸ್ಪುಹಾಃ|

01062009c ತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮಹೀಪಾಲಮಾಸಂಶ್ಚೈವಾಕುತೋಭಯಾಃ||

ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರೂ ಅವರವರ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಯಾವುದೇ ಫಲವನ್ನೂ ಬಯಸದೇ ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಮಹೀಪಾಲ! ಅವನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಜೆಗಳ್ಯಾರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

01062010a ಕಾಲವರ್ಷೀ ಚ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಸಸ್ಯಾನಿ ಫಲವಂತಿ ಚ|

01062010c ಸರ್ವರತ್ನಸಮೃದ್ಧಾ ಚ ಮಹೀ ವಸುಮತಿ ತದಾ||

ಪರ್ಜನ್ಯನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳು
ಫಲಭರಿತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸುಮತಿ ಭೂಮಿಯ
ಸರ್ವರತ್ನ ಸಮೃದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು.

01062011a ಸ ಚಾಧ್ಭುತಮಹಾವೀರ್ಯೋ ವಜ್ರಸಂಹನನೋ ಯುವಾ|

01062011c ಉದ್ಯಮ್ಯ ಮಂದರಂ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಹರೇತ್ಸವನಕಾನನಂ||

ಆ ಯುವಕನಾದರೋ ಅಧ್ಭುತಮಹಾವೀರ್ಯನೂ, ವಜ್ರಕಾಯನೂ
ಆಗಿದ್ದು ವನಕಾನನಗಳ ಸಮೇತ ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನು
ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬಲ್ಲಂಥ ಭುಜಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು.

01062012a ಧನುಷ್ಯಥ ಗದಾಯುಧೇ ತ್ಸರುಪ್ರಹರಣೇಷು ಚ|

01062012c ನಾಗಪೃಷ್ಠೇಽಶ್ವಪೃಷ್ಠೇ ಚ ಬಭೂವ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತಃ||

ಅವನು ಧನುರ್ಯುಧ, ಗದಾಯುಧ, ಖಡ್ಗ ಪ್ರಹಾರ, ಆನೆ ಸವಾರಿ
ಮತ್ತು ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣಿತನಾಗಿದ್ದನು.

01062013a ಬಲೇ ವಿಷ್ಣುಸಮಶ್ಚಾಸೀತ್ತೇಜಸಾ ಭಾಸ್ಕರೋಪಮಃ|

01062013c ಅಕ್ಷುಬ್ಧತ್ವೇಽರ್ಣವಸಮಃ ಸಹಿಷ್ಣುತ್ವೇ ಧರಾಸಮಃ||

ಅವನು ಬಲದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಸಮಾನನೂ, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆಯೂ,
ಶಾಂತತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ಸಮನೂ, ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ
ಸಮನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01062014a ಸಮ್ಮತಃ ಸ ಮಹೀಪಾಲಃ ಪ್ರಸನ್ನಪುರರಾಷ್ಟ್ರವಾನ್|

01062014c ಭೂಯೋ ಧರ್ಮಪರೈರ್ಭಾವೈರ್ವಿದಿತಂ ಜನಮಾವಸತ್||

ಆ ಸಮ್ಮತ ಮಹೀಪಾಲನು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪುರರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೩

ದುಃಷಂತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟಿದುದು (೧-೨೫).

01063001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01063001a ಸ ಕದಾ ಚಿನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪ್ರಭೂತಬಲವಾಹನಃ|

01063001c ವನಂ ಜಗಾಮ ಗಹನಂ ಹಯನಾಗಶತೈರ್ವೃತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ನೂರಾರು ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಹನ ವನವೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01063002a ಖಿಡ್ಗಶಕ್ತಿಧರೈರ್ವೀರೈರ್ಗದಾಮುಸಲಪಾಣಿಭಿಃ|

01063002c ಪ್ರಾಸತೋಮರಹಸ್ತೈಶ್ಚ ಯಯೌ ಯೋಧಶತೈರ್ವೃತಃ||

ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಗದೆ ಮುಸಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ
ನೂರಾರು ವೀರ ಯೋಧರಿಂದ ಆವೃತ ರಾಜನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದನು.

01063003a ಸಿಂಹನಾದೈಶ್ವ ಯೋಧಾನಾಂ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನೈಃ|

01063003c ರಥನೇಮಿಸ್ವನೈಶ್ಚಾಪಿ ಸನಾಗವರಬೃಂಹಿತೈಃ||

01063004a ಹೇಷಿತಸ್ವನಮಿಶ್ರೈಶ್ಚ ಕ್ಷೇಡಿತಾಸ್ಫೋಟಿತಸ್ವನೈಃ|

01063004c ಆಸೀತ್ಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ಧಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಚ್ಛತಿ ಪಾರ್ಥಿವೇ||

ರಾಜನು ಹೊರಟಾಗ ಯೋಧರ ಸಿಂಹನಾದ, ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳ
ಸ್ವರ, ರಥಗಾಲಿಗಳ ಶಬ್ದ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆನೆಗಳ ಕೂಗಾಟ,
ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗು, ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸೈನಿಕರ ಆಯುಧಗಳ ಸದ್ದು
ಇವುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಭಟವು ಕಿವಿಗಳನ್ನು
ಕಿವುಡುಮಾಡುವಷ್ಟು ಜೋರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01063005a ಪ್ರಾಸಾದವರಶೃಂಗಸ್ಥಾಃ ಪರಯಾ ನೃಪಶೋಭಯಾ|

01063005c ದದೃಶುಸ್ತಂ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತತ್ರ ಶೂರಮಾತ್ಮಯಶಸ್ಕರಂ||

ಶೂರನೂ ಆತ್ಮಯಶಸ್ಕರನೂ ಆದ ಆ ಸುಂದರ ನೃಪನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಮನೆಗಳ ಮಹಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01063006a ಶಕ್ರೋಪಮಮಮಿತ್ರಘ್ನಂ ಪರವಾರಣವಾರಣಂ|

01063006c ಪಶ್ಯಂತಃ ಸ್ತ್ರೀಗಣಾಸ್ತತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಂ ಸ್ಮ ಮೇನಿರೇ||

ಶಕ್ರನಂತೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ, ಪರರ ಆನೆಗಳನ್ನು
ಹೊಡೆದೋಡಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಗಣಗಳು ಈ

ರೀತಿ ಯೋಚಿಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು:

01063007a ಅಯಂ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘೋ ರಣೇಽದ್ಭುತಪರಾಕ್ರಮಃ|

01063007c ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಬಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ಭವಂತ್ಯಸುಹೃದ್ಗಣಾಃ||

“ರಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಇವನು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ. ಇವನ ಬಾಹುಬಲಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಯಾವ ಶತ್ರುವೂ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

01063008a ಇತಿ ವಾಚೋ ಬ್ರುವಂತ್ಯಸ್ತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ನರಾಧಿಪಂ|

01063008c ತುಷ್ಟುವುಃ ಪುಷ್ಟವೃಷ್ಟೀಶ್ಚ ಸಸೃಜುಸ್ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧನಿ||

ನರಾಧಿಪನ ಕುರಿತು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ರೀತಿ ಆಡಿಕೊಂಡರು, ಮತ್ತು ಸಂತಸದಿಂದ ಅವನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೂವಿನ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದರು.

01063009a ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರೈಃ ಸ್ತೂಯಮಾನಃ ಸಮಂತತಃ|

01063009c ನಿಯಂ ಯೌ ಪರಯಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ವನಂ ಮೃಗಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಅವನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರರು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಅತಿ ಸಂತಸದಿಂದ ಮೃಗ ಬೇಟೆಗೆಂದು ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01063010a ಸುದೂರಮನುಜಗ್ಮಸ್ತಂ ಪೌರಜಾನಪದಾಸ್ತದಾ|

01063010c ನ್ಯವರ್ತಂತ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದನುಜ್ಞಾತಾ ನೃಪೇಣ ಹ||

ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರದವರೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ರಾಜನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ

ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01063011a ಸುಪರ್ಣಪ್ರತಿಮೇನಾಥ ರಥೇನ ವಸುಧಾಧಿಪಃ|

01063011c ಮಹೀಮಾಪೂರಯಾಮಾಸ ಘೋಷೇಣ ತ್ರಿದಿವಂ ತಥಾ||

ಗರುಡನಂತೆ ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಸುಧಾಧಿಪನ ರಥ ಘೋಷವು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಸೇರಿ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿತು.

01063012a ಸ ಗಚ್ಛಂದದೃಶೇ ಧೀಮಾನ್ನಂದನಪ್ರತಿಮಂ ವನಂ|

01063012c ಬಿಲ್ವಾರ್ಕ ಖದಿರಾಕೀರ್ಣಂ ಕಪಿತ್ಥಧವಸಂಕುಲಂ||

ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಧೀಮಂತನು ಬಿಲ್ವಾರ್ಕ, ಅರ್ಕ, ಖದಿರ, ಕೀರ್ಣ, ಕಪಿತ್ಥ ಮತ್ತು ಧವ ಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಂದನವನವನ್ನೇ ಹೋಲುವ ವನವೊಂದನ್ನು ಕಂಡನು.

01063013a ವಿಷಮಂ ಪರ್ವತಪ್ರಸ್ಥೈರಶ್ಮಭಿಶ್ಚ ಸಮಾವೃತಂ|

01063013c ನಿರ್ಜಲಂ ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಂ ಚ ಬಹುಯೋಜನಮಾಯತಂ|

01063013e ಮೃಗಸಂಘೈರ್ವೃತಂ ಘೋರೈರನ್ಯೈಶ್ಚಾಪಿ ವನೇಚರೈಃ||

ಅದು ಪರ್ವತ, ಕಣಿವೆ, ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳನ್ನುಹೊಂದಿದ್ದ ವಿಷಮವಾಗಿತ್ತು; ನಿರ್ಜಲ ನಿರ್ಮನುಷ್ಯವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗೊಂಡಿತ್ತು; ಜಿಂಕೆ, ಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಘೋರ ವನಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

01063014a ತದ್ವನಂ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸಭೃತ್ಯಬಲವಾಹನಃ|

01063014c ಲೋಡಯಾಮಾಸ ದುಃಷಂತಃ ಸೂದಯನ್ವಿವಿಧಾನೈಃ||

ತನ್ನ ಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರೊಡಗೂಡಿದ ಆ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರ
ದುಃಷಂತನು ಆ ವನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದನು.

01063015a ಬಾಣಗೋಚರಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಂಸ್ತತ್ರ ವ್ಯಾಘ್ರಗಣಾನ್ಬಹೂನ್|

01063015c ಪಾತಯಾಮಾಸ ದುಃಷಂತೋ ನಿರ್ಬಿಭೇದ ಚ ಸಾಯಕೈಃ||

ತನ್ನ ಬಾಣಗಳ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಲವಾರು ವ್ಯಾಘ್ರಗಳನ್ನು
ದುಃಷಂತನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಉರುಳಿಸಿದನು.

01063016a ದೂರಸ್ಥಾನಾಯಕೈಃ ಕಾಂಶ್ಚಿದಭಿನತ್ಸ ನರರ್ಷಭಃ|

01063016c ಅಭ್ಯಾಶಮಾಗತಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಪಿಡ್ಗೇನ ನಿರಕೃಂತತ||

ಆ ನರರ್ಷಭನು ದೂರದಲ್ಲಿರುವವನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು;
ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವವನ್ನು ಖಿಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

01063017a ಕಾಂಶ್ಚಿದೇಣಾನ್ಸ ನಿರ್ಜಘ್ನೇ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಶಕ್ತಿಮತಾಂ ವರಃ|

01063017c ಗದಾಮಂಡಲತತ್ತ್ವಜ್ಞಶ್ಚ ಚಾರಾಮಿತವಿಕ್ರಮಃ||

01063018a ತೋಮರೈರಸಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಗದಾಮುಸಲಕರ್ಪಣೈಃ|

01063018c ಚಚಾರ ಸ ವಿನಿಘ್ನನ್ವೈ ವನ್ಯಾಂಸ್ತತ್ರ ಮೃಗದ್ವಿಜಾನ್||

ಆ ಶಕ್ತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಈಟಿಯಿಂದ
ಹೊಡೆದನು; ಆ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿಯು ಕೆಲವನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು

ಉರುಳಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿ ತೋಮರ, ಖಡ್ಗ, ಗದೆ, ಮುಸಲ ಮುಂತಾದ
ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಆ ವನದಲ್ಲಿರುವ
ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈಯ ತೊಡಗಿದವು.

01063019a ರಾಜ್ಞಾ ಚಾದ್ಭುತವೀರ್ಯೇಣ ಯೋಧೈಶ್ಚ ಸಮರಪ್ರಿಯೈಃ|

01063019c ಲೋಡ್ಯಮಾನಂ ಮಹಾರಣ್ಯಂ ತತ್ಯಜುಶ್ಚ ಮಹಾಮೃಗಾಃ||

ರಾಜನ ಆ ಸಮರಪ್ರಿಯ ಅದ್ಭುತವೀರ್ಯ ಯೋಧರ ಧಾಳಿಗೊಳಗಾದ
ಆ ಮಹಾರಣ್ಯದ ಮಹಾಮೃಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡತೊಡಗಿದವು.

01063020a ತತ್ರ ವಿದ್ರುತಸಂಘಾನಿ ಹತಯೂಥಪತೀನಿ ಚ|

01063020c ಮೃಗಯೂಥಾನ್ಯಥೌತ್ಸುಕ್ಯಾಚ್ಚ ಬ್ಧಂ ಚಕ್ರುಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ತಮ್ಮ ಪಡೆಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡ
ಜಿಂಕೆಗಳ ಪಡೆಯು ಭಯ ಉದ್ವೇಗಗಳ ಆಕ್ರಂದವನ್ನೀಯುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ
ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಓಡತೊಡಗಿದವು.

01063021a ಶುಷ್ಕಾಂ ಚಾಪಿ ನದೀಂ ಗತ್ವಾ ಜಲನೈರಾಶ್ಯಕರ್ಶಿತಾಃ|

01063021c ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಲಾಂತಹೃದಯಾಃ ಪತಂತಿ ಸ್ಮ ವಿಚೇತಸಃ||

01063022a ಕ್ಷುತ್ತಿಪಾಸಾಪರೀತಾಶ್ಚ ಶ್ರಾಂತಾಶ್ಚ ಪತಿತಾ ಭುವಿ|

01063022c ಕೇ ಚಿತ್ತತ್ರ ನರವ್ಯಾಪ್ರೈರಭಕ್ಷ್ಯಂತ ಬುಭುಕ್ಷಿತೈಃ||

ಬತ್ತಿಹೋದ ನದಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು
ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಕೃಷರಾಗಿ, ಆಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲಿದವರಾಗಿ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚೇತಸರಾಗಿ ಬಿದ್ದವು. ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ

ಬಳಲಿದವುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು. ಕೆಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ನರವ್ಯಾಪ್ತರು ಹಸಿದಾಗಿಯೇ ಭಕ್ಷಿಸಿದರು.

01063023a ಕೇ ಚಿದಗ್ನಿಮಥೋತ್ಪಾದ್ಯ ಸಮಿಧ್ಯ ಚ ವನೇಚರಾಃ|

01063023c ಭಕ್ಷಯಂತಿ ಸ್ಮ ಮಾಂಸಾನಿ ಪ್ರಕುಟ್ಟ್ಯ ವಿಧಿವತ್ತದಾ|

ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ಆ ವನಚರರು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ
ಮಾಂಸವನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ತಿಂದರು.

01063024a ತತ್ರ ಕೇ ಚಿದ್ಗಜಾ ಮತ್ತಾ ಬಲಿನಃ ಶಸ್ತ್ರವಿಕ್ಷತಾಃ|

01063024c ಸಂಕೋಚ್ಯಾಗ್ರಕರಾನ್ಭೀತಾಃ ಪ್ರದ್ರವಂತಿ ಸ್ಮ ವೇಗಿತಾಃ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಭಯಭೀತರಾದ ಬಲಶಾಲೀ ಮತ್ತ
ಗಜಗಳು ತಮ್ಮ ಸೊಂಡಿಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲೇರಿಸಿ ಫೀಳಿಡುತ್ತಾ
ಓಡತೊಡಗಿದವು.

01063025a ಶಕೃನ್ಮೂತ್ರಂ ಸೃಜಂತಶ್ಚ ಕ್ಷರಂತಃ ಶೋಣಿತಂ ಬಹು|

01063025c ವನ್ಯಾ ಗಜವರಾಸ್ತತ್ರ ಮಮೃದುರ್ಮನುಜಾನ್ಬಹೂನ್||

ಭಯಭೀತರಾಗಿ ಮಲ ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ರಕ್ತವನ್ನು
ಕಾರುತ್ತಾ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆನೆಗಳು ಹಲವಾರು ಸೈನಿಕರನ್ನು ತುಳಿದು
ಕೊಂದುಹಾಕಿದವು.

01063026a ತದ್ವನಂ ಬಲಮೇಘೇನ ಶರಧಾರೇಣ ಸಂವೃತಂ|

01063026c ವ್ಯರೋಚನ್ಮಹಿಷಾಕೀರ್ಣಂ ರಾಜ್ಞಾ ಹತಮಹಾಮೃಗಂ||

ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ವನವನ್ನು ರಾಜನ ಅಸಂಖ್ಯ ಸೇನೆಯು ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೪

ದುಃಷಂತನು ಕಣ್ವಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು (೧-೨೫).

ಆಶ್ರಮ ವರ್ಣನೆ (೨೬-೪೦).

01064001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01064001a ತತೋ ಮೃಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹತ್ವಾ ವಿಪುಲವಾಹನಃ|

01064001c ರಾಜಾ ಮೃಗಪ್ರಸಂಗೇನ ವನಮನ್ಯದ್ವಿವೇಶ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಹಸ್ರಾರು ಮೃಗಗಳನ್ನು
ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಆ ವಿಪುಲವಾಹನ ರಾಜನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ
ಇನ್ನೊಂದು ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01064002a ಏಕ ಏವೋತ್ತಮಬಲಃ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಸಮನ್ವಿತಃ|

01064002c ಸ ವನಸ್ಯಾನ್ತಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹದೀರಿಣಮಾಸದತ್||

ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ ಆ ಉತ್ತಮ ಬಲಶಾಲಿಯು

ಒಬ್ಬನೇ ವನದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು
ಸೇರಿದನು.

01064003a ತಚ್ಚಾಪ್ಯತೀತ್ಯ ನೃಪತಿರುತ್ತಮಾಶ್ರಮಸಮ್ಯುತಂ|

01064003c ಮನಃಪ್ರಹ್ಲಾದಜನನಂ ದೃಷ್ಟಿಕಾಂತಮತೀವ ಚ|

01064003e ಶೀತಮಾರುತಸಂಯುಕ್ತಂ ಜಗಾಮಾನ್ಯನ್ಮಹದ್ವನಂ||

ಅದನ್ನು ದಾಟಿದ ನೃಪತಿಯು ಉತ್ತಮ ಆಶ್ರಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ,
ಅತೀವ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ,
ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾ ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01064004a ಪುಷ್ಪಿತೈಃ ಪಾದಪೈಃ ಕೀರ್ಣಮತೀವ ಸುಖಶಾದ್ವಲಂ|

01064004c ವಿಪುಲಂ ಮಧುರಾರಾವೈರ್ನಾದಿತಂ ವಿಹಗೈಸ್ತಥಾ||

ಹೂತುಂಬಿದ ಮರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಸಮೃದ್ಧ ಹುಲ್ಲಿನ
ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಧುರ ಕಲರವಗಳು
ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

01064005a ಪ್ರವೃದ್ಧವಿಟಪೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಸುಖಿಚ್ಚಾಯೈಃ ಸಮಾವೃತಂ|

01064005c ಷಟ್ಪದಾಘೂರ್ಣಿತಲತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಸುಖಿಫಾಯೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಶಾಲ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಪ್ರವೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ವೃಕ್ಷಗಳಿದ್ದವು. ಸುಂದರ ಪೊದೆಗಳು ಮತ್ತು
ಹೂವಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ದುಂಬಿಗಳು ಸುತ್ತವರೆದಿದ್ದವು.

01064006a ನಾಪುಷ್ಪಃ ಪಾದಪಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಫಲೋ ನಾಪಿ ಕಂಟಕೀ|

01064006c ಷಟ್ಪದ್ಯೈರ್ವಾಪ್ಯನಾಕೀರ್ಣಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಷ್ಟು ಕಾನನೇಽಭವತ್||

ಆ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಹೂ-ಫಲಗಳಿಲ್ಲದ ಮರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೊದೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ದುಂಬಿಗಳು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರದ ಯಾವ ಗಿಡವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01064007a ವಿಹಗೈರ್ನಾ ದಿತಂ ಪುಷ್ಟೈರಲಂಕೃತಮತೀವ ಚ|

01064007c ಸರ್ವರ್ತುಕುಸುಮೈರ್ವ್ಯಕ್ಶೈರತೀವ ಸುಖಶಾದ್ವಲಂ|

01064007e ಮನೋರಮಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ವಿವೇಶ ವನಮುತ್ತಮಂ||

ಪಕ್ಷಿಗಳ ನಾದದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ, ಬಹಳಷ್ಟು ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ, ಸರ್ವ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸುಮವೃಕ್ಷಗಳ ಸುಖ ನೆರಳಿನಿಂದ ಮನೋರಮ ಆ ಉತ್ತಮ ವನವನ್ನು ಮಹೇಷ್ವಾಸನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01064008a ಮಾರುತಾಗಲಿತಾಸ್ತತ್ರ ದ್ರುಮಾಃ ಕುಸುಮಶಾಲಿನಃ|

01064008c ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಂ ವಿಚಿತ್ರಾಂ ಸ್ಮ ವ್ಯಸೃಜಂಸ್ತೇ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುಸುಮದ್ರುಮಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

01064009a ದಿವಸ್ಪೃಶೋಽಥ ಸಂಘುಷ್ಪಾಃ ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ಮಧುರಸ್ವರೈಃ|

01064009c ವಿರೇಜುಃ ಪಾದಪಾಸ್ತತ್ರ ವಿಚಿತ್ರಕುಸುಮಾಂಬರಾಃ||

01064010a ತೇಷಾಂ ತತ್ರ ಪ್ರವಾಲೇಷು ಪುಷ್ಪಭಾರಾವನಾಮಿಷು|

01064010c ರುವಂತಿ ರಾವಂ ವಿಹಗಾಃ ಷಟ್ಪದೈಃ ಸಹಿತಾ ಮೃದು||

ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿಗಳ
ಮಧುರ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿಯ ಮರಗಳ ರೆಂಬೆಗಳು
ವಿಚಿತ್ರ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಆ ಪುಷ್ಪಗಳ ಭಾರದಿಂದಲೋ
ಎಂಬಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಚಾಚಿ ಸುತ್ತುವರೆದ ಪಕ್ಷಿ-ದುಂಬಿಗಳ
ನಾದಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮುದಿತವಾಗಿದ್ದವು.

01064011a ತತ್ರ ಪ್ರದೇಶಾಂಶ್ಚ ಬಹೂನ್ಯುಸುಮೋತ್ಕರಮಂಡಿತಾನ್|

01064011c ಲತಾಗೃಹಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ ಮನಸಃ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಾನ್|

01064011e ಸಂಪಶ್ಯನ್ಸ ಮಹಾತೇಜಾ ಬಭೂವ ಮುದಿತಸ್ತದಾ||

ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಲವಾರು
ಬಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದವು. ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ
ಲತಾಗೃಹಗಳಿದ್ದವು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯು
ಆನಂದಿತನಾದನು.

01064012a ಪರಸ್ಪರಾಶ್ಲಿಷ್ಟಶಾಖೈಃ ಪಾದಪೈಃ ಕುಸುಮಾಚಿತ್ಯೈಃ|

01064012c ಅಶೋಭತ ವನಂ ತತ್ರೈರ್ಮಹೇಂದ್ರಧ್ವಜಸನ್ನಿಭೈಃ||

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಸುಮಾಚ್ಛಾದಿತ ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ
ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ವನವು ಅನೇಕ ಸುಂದರ
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01064013a ಸುಖಶೀತಃ ಸುಗಂಧೀ ಚ ಪುಷ್ಪರೇಣುವಹೋಽನಿಲಃ|

01064013c ಪರಿಕ್ರಾಮನ್ವನೇ ವೃಕ್ಷಾನುಪೈತೀವ ರಿರಂಸಯಾ||

ಹೂವುಗಳ ಪರಾಗವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಸುಗಂಧಿತ ಸುಖಶೀತಲ ಗಾಳಿಯು
ಅಲ್ಲಿಯ ಮರಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ವನದ
ಸುತ್ತಲೂ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು.

01064014a ಏವಂಗುಣಸಮಾಯುಕ್ತಂ ದದರ್ಶ ಸ ವನಂ ನೃಪಃ|

01064014c ನದೀಕಚ್ಚೋದ್ಭವಂ ಕಾಂತಮುಚ್ಚಿ ತಧ್ವಜಸನ್ನಿಭಂ||

ಈ ರೀತಿ ಗುಣಸಮಾಯುಕ್ತ ಆ ವನವು ನದಿಯೊಂದರ ತೀರದಲ್ಲಿ
ಇಂದ್ರನ ಗೌರವಾರ್ಥ ನೆಟ್ಟಿದ್ದ ಧ್ವಜದಂತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೃಪನು
ಗಮನಿಸಿದನು.

01064015a ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ವನಂ ತತ್ತು ಸುಪ್ರಹೃಷ್ಯವಿಹಂಗಮಂ|

01064015c ಆಶ್ರಮಪ್ರವರಂ ರಮ್ಯಂ ದದರ್ಶ ಚ ಮನೋರಮಂ||

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸಂತಸದಿಂದ ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು
ಮತ್ತು ಮನೋರಮ ರಮ್ಯ ಆಶ್ರಮಸಂಕುಲವನ್ನು ಕಂಡನು.

01064016a ನಾನಾವೃಕ್ಷಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಸಂಪ್ರಜ್ವಲಿತಪಾವಕಂ|

01064016c ಯತಿಭಿರ್ವಾಲಖಿಲ್ವೈಶ್ಚ ವೃತಂ ಮುನಿಗಣಾನ್ವಿತಂ||

ಅದು ನಾನಾ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ
ಪಾವಕವು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಲಖಿಲ್ಯಧಾರಿ ಯತಿ ಮತ್ತು
ಮುನಿಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

01064017a ಅಗ್ನ್ಯಾ ಗಾರೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿಃ ಪುಷ್ಪಸಂಸ್ತರಸಂಸ್ತೃತಂ|

01064017c ಮಹಾಕಚ್ಚೈರ್ಬೃಹದ್ಭಿಶ್ಚ ವಿಭ್ರಾಜಿತಮತೀವ ಚ||

ಬಹಳ ಅಗ್ನ್ಯಾ ಗಾರಗಳಿದ್ದವು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮರಗಳಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ
ಪುಷ್ಪಗಳ ದರಿಯೇ ಹಾಸಿತ್ತು. ಮಹಾ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ
ಸುಂದರ ಮರಗಳಿಂದ ಅತೀವ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

01064018a ಮಾಲಿನೀಮುಭಿತೋ ರಾಜನ್ನದೀಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ಸುಖೋದಕಾಂ|

01064018c ನೈಕಪಕ್ಷಿಗಣಾಕೀರ್ಣಾಂ ತಪೋವನಮನೋರಮಾಂ||

01064018e ತತ್ರ ವ್ಯಾಲಮೃಗಾನ್ಸಾಮ್ಯಾನ್ವಶ್ಯನ್ಪ್ರೀತಿಮವಾಪ ಸಃ||

ರಾಜನ್ ! ಸುಖೋದಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪುಣ್ಯಕರ ಮಾಲಿನೀ ನದಿಯು
ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

01064019a ತಂ ಚಾಪ್ಯತಿರಥಃ ಶ್ರೀಮಾನಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ|

01064019c ದೇವಲೋಕಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಸರ್ವತಃ ಸುಮನೋಹರಂ||

ಹೀಗೆಯೇ ಆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅತಿರಥನು ಸರ್ವತವೂ
ಸುಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದ ದೇವಲೋಕದಂದಿದ್ದ ಅಶ್ರಮವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01064020a ನದೀಮಾಶ್ರಮಸಂಶ್ಲಿಷ್ಠಾಂ ಪುಣ್ಯತೋಯಾಂ ದದರ್ಶ ಸಃ|

01064020c ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ತತ್ರ ಜನನೀಮಿವ ವಿಷ್ವಿತಾಂ||

ಅಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಜನನಿಯಂತೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪುಣ್ಯ

ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01064021a ಸಚಕ್ರವಾಕಪುಲಿನಾಂ ಪುಷ್ಪಫೇನಪ್ರವಾಹಿನೀಂ|

01064021c ಸಕಿನ್ನರಗಣಾವಾಸಾಂ ವಾನರರ್ಕ್ಷನಿಶೇವಿತಾಂ||

ಪುಷ್ಪ-ನೊರೆಗಳೊಡನೆ ಪ್ರವಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅದರ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರವಾಕಗಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದವು, ತಮ್ಮ ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಿನ್ನರರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ವಾನರ-ಕರಡಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

01064022a ಪುಣ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಂಘುಷ್ಪಾಂ ಪುಲಿನೈರುಪಶೋಭಿತಾಂ|

01064022c ಮತ್ತವಾರಣಶಾರ್ದೂಲಭುಜಗೇಂದ್ರನಿಶೇವಿತಾಂ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ನಿರತ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರು ಆ ಸುಂದರ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳೂ, ಹುಲಿಗಳೂ, ಸರ್ಪಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

01064023a ನದೀಮಾಶ್ರಮಸಂಬದ್ಧಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಶ್ರಮಪದಂ ತಥಾ|

01064023c ಚಕಾರಾಭಿಪ್ರವೇಶಾಯ ಮತಿಂ ಸ ನೃಪತಿಸ್ತದಾ||

ನದಿಯ ದಂಡೆಗೇ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ನೋಡಿದ ನೃಪತಿಯು ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

01064024a ಅಲಂಕೃತಂ ದ್ವೀಪವತ್ಯಾ ಮಾಲಿನ್ಯಾ ರಮ್ಯತೀರಯಾ|

01064024c ನರನಾರಾಯಣಸ್ಥಾನಂ ಗಂಗಯೇವೋಪಶೋಭಿತಂ||

ಮಾಲಿನೀ ನದಿಯು ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಮ್ಯ ತೀರಗಳಿಂದ

ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದು, ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ನರನಾರಾಯಣರ
ಆಶ್ರಮದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01064024e ಮತ್ತಬಹಿಃ ಣಸಂಘುಷ್ಪಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹದ್ವನಂ||

01064025a ತತ್ಸ ಚೈತ್ರರಥಪ್ರಖ್ಯಂ ಸಮುಪೇತ್ಯ ನರೇಶ್ವರಃ|

ಚೈತ್ರರಥನ ವನದಂತಿರುವ, ಮತ್ತು ನವಿಲು ಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಆ ಮಹಾವನವನ್ನು ನರೇಶ್ವರನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01064025c ಅತೀವ ಗುಣಸಂಪನ್ನಮನಿದೇಶ್ಯಂ ಚ ವರ್ಚಸಾ||

01064025e ಮಹರ್ಷಿಂ ಕಾಶ್ಯಪಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಥ ಕಣ್ವಂ ತಪೋಧನಂ||

ಅತೀವ ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಅನಿದೇಶ್ಯ ವರ್ಚಸ ಮಹರ್ಷಿ ತಪೋಧನ
ಕಾಶ್ಯಪ ಕಣ್ವನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸಿದನು.

01064026a ರಥಿನೀಂ ಅಶ್ವಸಂಬಾಧಾಂ ಪದಾತಿಗಣಸಂಕುಲಾಂ|

01064026c ಅವಸ್ಥಾಪ್ಯ ವನದ್ವಾರಿ ಸೇನಾಮಿದಮುವಾಚ ಸಃ||

ರಥಗಳನ್ನು, ಅಶ್ವಸವಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಣಸಂಕುಲಗಳ
ಸೇನೆಯನ್ನು ವನದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01064027a ಮುನಿಂ ವಿರಜಸಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತಪೋಧನಂ|

01064027c ಕಾಶ್ಯಪಂ ಸ್ಥೀಯತಾಮತ್ರ ಯಾವದಾಗಮನಂ ಮಮ||

“ನಾನು ಮುನಿ ವಿರಜಸ ತಪೋಧನ ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ಕಾಣಲು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರಿ.”

01064028a ತದ್ವನಂ ನಂದನಪ್ರಖ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಮನುಜೇಶ್ವರಃ|

01064028c ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ಜಹೌ ರಾಜಾ ಹರ್ಷಂ ಚಾವಾಪ ಪುಷ್ಕಲಂ||

ನಂದನವನದಂತಿರುವ ಆ ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ಮನುಜೇಶ್ವರ ರಾಜನು ಹಸಿವು ಬಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಿತನಾದನು.

01064029a ಸಾಮಾತ್ಯೋ ರಾಜಲಿಂಗಾನಿ ಸೋಽಪನೀಯ ನರಾಧಿಪಃ|

01064029c ಪುರೋಹಿತಸಹಾಯಶ್ಚ ಜಗಾಮಾಶ್ರಮಮುತ್ತಮಂ|

01064029e ದಿದೃಕ್ಷುಸ್ತತ್ರ ತಂ ಋಷಿಂ ತಪೋರಾಶಿಮಥಾವ್ಯಯಂ||

ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಟ್ಟು ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ
ಆ ನರಾಧಿಪನು ಉತ್ತಮ ಋಷಿ ತಪೋ ರಾಶಿ ಅವ್ಯಯನನ್ನು
ನೋಡಲು ಹೊರಟನು.

01064030a ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರತೀಕಾಶಮಾಶ್ರಮಂ ಸೋಽಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಚ|

01064030c ಷಟ್ಪದೋದ್ಗೀತಸಂಘುಷ್ಪಂ ನಾನಾದ್ವಿಜ ಗಣಾಯುತಂ||

ಆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರತೀಕಾಶ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ
ದ್ವಿಜಗಣಗಳ ಮಂತ್ರೋಚ್ಛಾರಣೆಯು ದುಂಬಿಗಳ ರ್ಥೀಂಕಾರದಂತೆ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01064031a ಋಚೋ ಬಹ್ವೃಚಮುಖ್ಯೈಶ್ಚ ಪ್ರೇರ್ಯಮಾಣಾಃ ಪದಕ್ರಮೈಃ|

01064031c ಶುಶ್ರಾವ ಮನುಜವ್ಯಾಘೋ ವಿತತೇಷ್ಟಿಹ ಕರ್ಮಸು||

ಆಶ್ರಮದ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಸುಸ್ವರವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರಮುಖರ ಪದಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರನು ಆಲಿಸಿದನು.

01064032a ಯಜ್ಞವಿದ್ಯಾಂಗವಿದ್ಭಿಶ್ಚ ಕ್ರಮದ್ಭಿಶ್ಚ ಕ್ರಮಾನಪಿ|

01064032c ಅಮಿತಾತ್ಮಭಿಃ ಸುನಿಯತೈಃ ಶುಶುಭೇ ಸ ತದಾಶ್ರಮಃ||

ಯಜ್ಞವಿದ್ಯಾಂಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅಮಿತಾತ್ಮರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಗಳು ಆ ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

01064033a ಅಥರ್ವವೇದಪ್ರವರಾಃ ಪೂಗಯಾಜ್ಞಿಕ ಸಮ್ಮತಾಃ|

01064033c ಸಂಹಿತಾಮೀರಯಂತಿ ಸ್ಮ ಪದಕ್ರಮಯುತಾಂ ತು ತೇ||

ಪದಕ್ರಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅಥರ್ವವೇದಪ್ರವರರು ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01064034a ಶಬ್ದಸಂಸ್ಕಾರಸಂಯುಕ್ತಂ ಬ್ರುವದ್ಭಿಶ್ಚಾಪರೈರ್ದ್ವಿಜೈಃ|

01064034c ನಾದಿತಃ ಸ ಬಭೌ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಇವಾಶ್ರಮಃ||

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ದ್ವಿಜರ ಶಬ್ದಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮಂತ್ರನಾದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಶ್ರೀಮಂತ ಆಶ್ರಮವು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಂತೆ ತೋರಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01064035a ಯಜ್ಞಸಂಸ್ಕಾರವಿದ್ಭಿಶ್ಚ ಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಾ ವಿಶಾರದೈಃ|

01064035c ನ್ಯಾಯತತ್ತ್ವಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನೈರ್ವೇದಪಾರಗೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರೂ, ಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಾ ವಿಶಾರದರೂ, ನ್ಯಾಯ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನರೂ, ವೇದ ಪಾರಂಗತರೂ ಇದ್ದರು.

01064036a ನಾನಾವಾಕ್ಯಸಮಾಹಾರಸಮವಾಯವಿಶಾರದೈಃ|

01064036c ವಿಶೇಷಕಾರ್ಯವಿದ್ಭಿಶ್ಚ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರಾಯಣೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಾಕ್ಯ ಸಮಾಹಾರ ಸಮವಾಯ ವಿಶಾರದರಿದ್ದರು, ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿದ್ವತ್ತರಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ ಪರಾಯಣರಿದ್ದರು.

01064037a ಸ್ಥಾಪನಾಕ್ಷೇಪಸಿದ್ಧಾಂತಪರಮಾರ್ಥಜ್ಞತಾಂ ಗತೈಃ|

01064037c ಲೋಕಾಯತಿಕಮುಖೈಶ್ಚ ಸಮನ್ತಾದನುನಾದಿತಂ||

01064038a ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರಾನ್ನಿಯತಾನ್ಸಂಶಿತವ್ರತಾನ್|

01064038c ಜಪಹೋಮಪರಾನ್ಸಿದ್ಧಾನ್ದರ್ಶ ಪರವೀರಹಾ||

ಪರವೀರಹ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಪ ಹೋಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತ ನಿಯತ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಸಿದ್ಧರನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01064039a ಆಸನಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಪುಷ್ಪವಂತಿ ಮಹೀಪತಿಃ|

01064039c ಪ್ರಯತ್ನೋಪಹಿತಾನಿ ಸ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗಮತ್||

ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ

ಆಸನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಹೀಪತಿಯು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

01064040a ದೇವತಾಯತನಾನಾಂ ಚ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕೃತಾಂ ದ್ವಿಜೈಃ|

01064040c ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಥಮಾತ್ಮಾನಂ ಮೇನೇ ಸ ನೃಪಸತ್ತಮಃ||

ದ್ವಿಜರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತಾ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ನೃಪಸತ್ತಮನು ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೇನೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು.

01064041a ಸ ಕಾಶ್ಯಪತಪೋಗುಪ್ತಮಾಶ್ರಮಪ್ರವರಂ ಶುಭಂ|

01064041c ನಾತ್ಯಪ್ಯತ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ವೈ ತಪೋಧನಗಣೈರ್ಯುತಂ||

ಕಾಶ್ಯಪನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಪೋಧನ ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಶುಭ ಆಶ್ರಮ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರು ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

01064042a ಸ ಕಾಶ್ಯಪಸ್ಯಾಯತನಂ ಮಹಾವ್ರತೈಃ|

ವೃತಂ ಸಮನ್ತಾದೃಷಿಭಿಸ್ತಪೋಧನೈಃ||

01064042c ವಿವೇಶ ಸಾಮಾತ್ಯಪುರೋಹಿತೋಽರಿಹಾ|

ವಿವಿಕ್ತಂ ಅತ್ಯರ್ಥಮನೋಹರಂ ಶಿವಂ||

ಆ ಅರಿಮರ್ದನನು ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತನ ಸಹಿತ ಮನೋಹರ, ಮಂಗಳಕರ, ತಪೋಧನ ಋಷಿ ಮಹಾವ್ರತರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಕಾಶ್ಯಪನ ಆ ತಪೋ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೫

ದುಃಷಂತನನ್ನು ಶಕುಂತಲೆಯು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದುದು (೧-೧೫).

ಶಕುಂತಲೆಯು ದುಃಷಂತನಿಗೆ ತನ್ನ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು

ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು (೧೬-೨೦). ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೆದರಿ

ಇಂದ್ರನು ಮೇನಕೆಯ ಸಹಾಯ ಕೋರುವುದು (೨೧-೪೦).

01065001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01065001a ತತೋ ಗಚ್ಛನ್ಮಹಾಬಾಹುರೇಕೋಽಮಾತ್ಯಾನ್ವಿಸೃಜ್ಯ ತಾನ್|

01065001c ನಾಪಶ್ಯದಾಶ್ರಮೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಮೃಷಿಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಋಷಿಯನ್ನು
ಕಾಣದೇ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು
ಒಬ್ಬನೇ ಹೋದನು.

01065002a ಸೋಽಪಶ್ಯಮಾನಸ್ತಮೃಷಿಂ ಶೂನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಾಶ್ರಮಂ|

01065002c ಉವಾಚ ಕ ಇಹೇತ್ಯುಚ್ಛೈರ್ವನಂ ಸನ್ನಾದಯನ್ನಿವ||

ಆ ಋಷಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣದೇ “ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ

ಇದ್ದೀರಾ?” ಎಂದು ವನದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದನು.

01065003a ಶ್ರುತ್ವಾಥ ತಸ್ಯ ತಂ ಶಬ್ದಂ ಕನ್ಯಾ ಶ್ರೀರಿವ ರೂಪಿಣೀ|

01065003c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮಾಶ್ರಮಾತ್ತಸ್ಮಾ ತ್ತಾಪಸೀವೇಷಧಾರಿಣೀ||

ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಂತಿರುವ ತಪಸ್ವಿ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಿ ಕನ್ಯೆಯೋರ್ವಳು ಆ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಬಂದಳು.

01065004a ಸಾ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ರಾಜಾನಂ ದುಃಷಂತಮಸಿತೇಕ್ಷಣಾ|

01065004c ಸ್ವಾಗತಂ ತ ಇತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುವಾಚ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚ||

ತನ್ನ ಕಪ್ಪು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ರಾಜ ದುಃಷಂತನನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವಾಗತವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿದಳು.

01065005a ಆಸನೇನಾರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಚ ಪಾದ್ಯೇನಾರ್ಘ್ಯೇಣ ಚೈವ ಹಿ|

01065005c ಪಪ್ರಚ್ಛಾ ನಾಮಯಂ ರಾಜನ್ಕುಶಲಂ ಚ ನರಾಧಿಪಂ||

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು, ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನಿತ್ತು, ಆ ಅನಾಮಯ ನರಾಧಿಪ ರಾಜನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

01065006a ಯಥಾವದರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಸಾ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾನಾಮಯಂ ತದಾ|

01065006c ಉವಾಚ ಸ್ಮಯಮಾನೇವ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಈ ರೀತಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಅವನು ಸುಖಾಸೀನನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಸಗಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

01065007a ತಾಮಬ್ರವೀತ್ತತೋ ರಾಜಾ ಕನ್ಯಾಂ ಮಧುರಭಾಷಿಣೀಂ|

01065007c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗೀಂ ಯಥಾವತ್ಪ್ರತಿಪೂಜಿತಃ||

ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರತಿಪೂಜಿತ ರಾಜನು ಆ ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗಿ
ಮಧುರಭಾಷಿಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು:

01065008a ಆಗತೋಽಹಂ ಮಹಾಭಾಗಮೃಷಿಂ ಕಣ್ವಮುಪಾಸಿತುಂ|

01065008c ಕ್ವ ಗತೋ ಭಗವಾನ್ಭದ್ರೇ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಶೋಭನೇ||

“ಮಹಾಭಾಗ ಕಣ್ವ ಋಷಿಯ ಉಪಾಸನೆಗೆಂದು ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.
ಭದ್ರೆ! ಶೋಭನೆ! ಭಗವಾನರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳು.”

01065009 ಶಕುಂತಲೋವಾಚ

01065009a ಗತಃ ಪಿತಾ ಮೇ ಭಗವಾನ್ಫಲಾನ್ಯಾಹರ್ತುಮಾಶ್ರಮಾತ್|

01065009c ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಂಪ್ರತೀಕ್ಷಸ್ವ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸ್ಯೇನಮಿಹಾಗತಂ||

ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ತಂದೆ ಭಗವಾನನು ಫಲಗಳನ್ನು
ತರಲು ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಾಯಬೇಕು.
ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.”

01065010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

01065010a ಅಪಶ್ಯಮಾನಸ್ತಮೃಷಿಂ ತಯಾ ಚೋಕ್ತಸ್ತಥಾ ನೃಪಃ|

01065010c ತಾಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವರಾರೋಹಾಂ ಶ್ರೀಮತೀಂ ಚಾರುಹಾಸಿನೀಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈಗ ಋಷಿಯನ್ನು

ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ, ಶ್ರೀಮತಿ
ವರಾರೋಹೆಯನ್ನು ನೃಪನು ನೋಡಿದನು.

01065011a ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಾಂ ವಪುಷಾ ತಪಸಾ ಚ ದಮೇನ ಚ|

01065011c ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ಮಹೀಪತಿಃ||

ರೂಪ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ದಮಗಳಿಂದ ವಿಭ್ರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ, ಆ
ರೂಪಯೌವನ ಸಂಪನ್ನೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಹೀಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು:

01065012a ಕಾಸಿ ಕಸ್ಯಾಸಿ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಕಿಮರ್ಥಂ ಚಾಗತಾ ವನಂ|

01065012c ಏವಂರೂಪಗುಣೋಪೇತಾ ಕುತಸ್ತ್ವಮಸಿ ಶೋಭನೇ||

“ಸುಶ್ರೋಣಿ! ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾರ ಮಗಳು? ಈ ವನಕ್ಕೆ
ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿರುವೆ? ಶೋಭನೆ! ಈ ರೀತಿ ರೂಪ
ಗುಣಯುಕ್ತೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರುವೆ?”

01065013a ದರ್ಶನಾದೇವ ಹಿ ಶುಭೇ ತ್ವಯಾ ಮೇಽಪಹೃತಂ ಮನಃ|

01065013c ಇಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಜ್ಞಾತುಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಶೋಭನೇ||

ಶುಭೇ! ಮೊದಲನೆಯ ನೋಟದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ನನ್ನ ಮನವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶೋಭನೆ!
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು.”

01065014a ಏವಮುಕ್ತಾ ತದಾ ಕನ್ಯಾ ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ತದಾಶ್ರಮೇ|

01065014c ಉವಾಚ ಹಸತೀ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಸುಮಧುರಾಕ್ಷರಂ||

ಆ ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ರಾಜನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯು
ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಸುಮಧುರಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು:

01065015a ಕಣ್ವಿಷ್ಯಾಹಂ ಭಗವತೋ ದುಃಷಂತ ದುಹಿತಾ ಮತಾ|

01065015c ತಪಸ್ವಿನೋ ಧೃತಿಮತೋ ಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

“ದುಃಷಂತ ! ನಾನು ತಪಸ್ವಿ, ಧೃತಿಮತಿ, ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯಶಸ್ವಿ ಭಗವಾನ್
ಕಣ್ವನ ಮಗಳು.”

01065016 ದುಃಷಂತ ಉವಾಚ

01065016a ಊರ್ಧ್ವರೇತಾ ಮಹಾಭಾಗೋ ಭಗವಾಽಲ್ಲೋಕಪೂಜಿತಃ|

01065016c ಚಲೇದ್ಧಿ ವೃತ್ತಾದ್ಧರ್ಮೋಽಪಿ ನ ಚಲೇತ್ಸಂಶಿತವ್ರತಃ||

ದುಃಷಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಲೋಕಪೂಜಿತ ಮಹಾಭಾಗ ಭಗವಾನರು
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು. ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮವೇ ದಾರಿತಪ್ಪಬಹುದು. ಆದರೆ
ಸಂಶಿತವ್ರತರು ಎಂದೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

01065017a ಕಥಂ ತ್ವಂ ತಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ಸಂಭೂತಾ ವರವರ್ಣಿನೀ|

01065017c ಸಂಶಯೋ ಮೇ ಮಹಾನತ್ರ ತಂ ಮೇ ಚೇತ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ವರವರ್ಣಿನೀ ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಅವರ ಮಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ? ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ನೀನು ದೂರಮಾಡಬೇಕು.”

01065018 ಶಕುಂತಲೋವಾಚ

01065018a ಯಥಾಯಮಾಗಮೋ ಮಹ್ಯಂ ಯಥಾ ಚೇದಮಭೂತ್ಪುರಾ|

01065018c ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಧಾತತ್ತ್ವಂ ಯಥಾಸ್ಮಿ ದುಹಿತಾ ಮುನೇಃ||

ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಮುನಿಯ ಮಗಳು ಹೇಗೆ
ಆದನೆಂದು ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ರಾಜನ್! ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳು.

01065019a ಋಷಿಃ ಕಶ್ಚಿದಿಹಾಗಮ್ಯ ಮಮ ಜನ್ಮಾಭ್ಯಚೋದಯತ್|

01065019c ತಸ್ಮೈ ಪ್ರೋವಾಚ ಭಗವಾನ್ಯಥಾ ತಚ್ಛೃಣು ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಒಮ್ಮೆ ಋಷಿಯೋರ್ವನು ಬಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮದ ಕುರಿತು
ಕೇಳಿದ್ದನು. ಆಗ ನನ್ನ ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು
ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳು.

01065020a ತಪ್ಯಮಾನಃ ಕಿಲ ಪುರಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹತ್ತಪಃ|

01065020c ಸುಭೃಶಂ ತಾಪಯಾಮಾಸ ಶಕ್ರಂ ಸುರಗಣೇಶ್ವರಂ||

“ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದು
ಸುರಗಣೇಶ್ವರ ಶಕ್ರನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಕಾಡತೊಡಗಿತು.

01065021a ತಪಸಾ ದೀಪ್ತವೀರ್ಯೋಽಯಂ ಸ್ಥಾನಾನ್ಮಾಂ ಚ್ಯಾವಯೇದಿತಿ|

01065021c ಭೀತಃ ಪುರಂದರಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮೈನಕಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

“ಈ ದೀಪ್ತವೀರನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ
ತೆಗೆದುಹಾಕುವನು!” ಎಂದು ಭೀತನಾದ ಪುರಂದರನು ಮೇನಕೆಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದನು:

01065022a ಗುಣೈರ್ಧಿವೈರಪ್ಪರಸಾಂ ಮೇನಕೇ ತ್ವಂ ವಿಶಿಷ್ಯಸೇ|

01065022c ಶ್ರೇಯೋ ಮೇ ಕುರು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಚ್ಚುಣು||

“ಮೇನಕೇ! ಗುಣ ಮತ್ತು ದೇವತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಪ್ಸರೆಯರೆಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವೆ. ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನನಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01065023a ಅಸಾವಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

01065023c ತಪ್ಯಮಾನಸ್ತಪೋ ಘೋರಂ ಮಮ ಕಂಪಯತೇ ಮನಃ||

ಆದಿತ್ಯಸಂಕಾಶ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಘೋರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತತ್ತರಿಸಿದೆ.

01065024a ಮೇನಕೇ ತವ ಭಾರೋಽಯಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಸುಮಧ್ಯಮೇ|

01065024c ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾ ಸುದುರ್ಧರ್ಷ ಉಗ್ರೇ ತಪಸಿ ವರ್ತತೇ||

01065025a ಸ ಮಾಂ ನ ಚ್ಯಾವಯೇತ್ಕಾ ನಾತ್ತಂ ವೈ ಗತ್ವಾ ಪ್ರಲೋಭಯ|

01065025c ಚರ ತಸ್ಯ ತಪೋವಿಘ್ನಂ ಕುರು ಮೇ ಪ್ರಿಯಮುತ್ತಮಂ||

ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ಮೇನಕೇ! ನನ್ನ ಈ ಪದದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಲ್ಲ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಸಂಶಿತಾತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಅವನ ತಪೋವಿಘ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ. ಇದೇ ನನಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಹುದು.

01065026a ರೂಪಯೌವನಮಾಧುರ್ಯಚೇಷ್ಟಿತಸ್ಮಿತಭಾಷಿತೈಃ|

01065026c ಲೋಭಯಿತ್ವಾ ವರಾರೋಹೇ ತಪಸಃ ಸನ್ನಿವರ್ತಯ||

ವರಾರೋಹೇ! ರೂಪ, ಯೌವನ, ಮಾಧುರ್ಯತೆ, ಚೇಷ್ಟೆ, ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಲೋಭವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ವಂಚಿಸು.”

01065027 ಮೇನಕೋವಾಚ

01065027a ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸ ಭಗವಾನ್ಸದೈವ ಚ ಮಹಾತಪಾಃ|

01065027c ಕೋಪನಶ್ಚ ತಥಾ ಹ್ಯೇನಂ ಜಾನಾತಿ ಭಗವಾನಪಿ||

ಮೇನಕೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ಸದಾ ಕುಪಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಕೂಡ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.

01065028a ತೇಜಸ್ತಪಸಶ್ಚೈವ ಕೋಪಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01065028c ತ್ವಮಪ್ಯುದ್ವಿಜಸೇ ಯಸ್ಯ ನೋದ್ವಿಜೇಯಮಹಂ ಕಥಂ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ತೇಜಸ್ಸು, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕೋಪವು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಕೂಡ ಉದ್ವಿಗ್ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನಾದರೂ ಹೇಗೆ ಅವನಿಗೆ ಭಯಪಡದಿರಲಿ?

01065029a ಮಹಾಭಾಗಂ ವಸಿಷ್ಠಂ ಯಃ ಪುತ್ರೈರಿಷ್ಟೈರ್ವ್ಯಯೋಜಯತ್|

01065029c ಕ್ಷತ್ರೇ ಜಾತಶ್ಚ ಯಃ ಪೂರ್ವಮಭವದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬಲಾತ್||

ಮಹಾಭಾಗ ವಸಿಷ್ಠನೂ ಕೂಡ ಇವನಿಂದ ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು

ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01065030a ಶೌಚಾರ್ಥಂ ಯೋ ನದೀಂ ಚಕ್ರೇ ದುರ್ಗಮಾಂ ಬಹುಭಿರ್ಜಲೈಃ|

01065030c ಯಾಂ ತಾಂ ಪುಣ್ಯತಮಾಂ ಲೋಕೇ ಕೌಶಿಕೀತಿ ವಿದುರ್ಜನಾಃ||

ಅವನು ಶೌಚಾರ್ಥವಾಗಿ ತುಂಬಾ ನೀರಿರುವ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಒಂದು ನದಿಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಆ ಪುಣ್ಯ ನದಿಯು ಈಗಲೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೌಶಿಕಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

01065031a ಬಭಾರ ಯತ್ರಾಸ್ಯ ಪುರಾ ಕಾಲೇ ದುರ್ಗೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01065031c ದಾರಾನ್ಮತಂಗೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜರ್ಷಿರ್ವ್ಯಾಧತಾಂ ಗತಃ||

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರಾಜರ್ಷಿ ಮತಂಗನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ವ್ಯಾಧನಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01065032a ಅತೀತಕಾಲೇ ದುರ್ಭಿಕ್ಷೇ ಯತ್ರೈತ್ಯ ಪುನರಾಶ್ರಮಂ|

01065032c ಮುನಿಃ ಪಾರೇತಿ ನದ್ಯಾ ವೈ ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ತದಾ ಪ್ರಭುಃ||

ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪುನಃ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದು ಆ ಮುನಿ ಪ್ರಭುವು ಆ ನದಿಗೆ ಪಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು.

01065033a ಮತಂಗಂ ಯಾಜಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ಯತ್ರ ಪ್ರೀತಮನಾಃ ಸ್ವಯಂ|

01065033c ತ್ವಂ ಚ ಸೋಮಂ ಭಯಾದ್ಯಸ್ಯ ಗತಃ ಪಾತುಂ ಶುರೇಶ್ವರಂ||

ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಅವನು ಮತಂಗನ ಯಜ್ಞವನ್ನು

ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುರೇಶ್ವರ ! ಭಯಪಟ್ಟ ನೀನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೋಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ.

01065034a ಅತಿ ನಕ್ಷತ್ರವಂಶಾಂಶ್ಚ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಕ್ಷತ್ರಸಂಪದಾ|

01065034c ಪ್ರತಿ ಶ್ರವಣಪೂರ್ವಾಣಿ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಸಸರ್ಜ ಯಃ||

ಕೃದ್ಧನಾದ ಇವನು ಶ್ರವಣ ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬೇರೆಯೇ ಒಂದು ನಕ್ಷತ್ರ ವಂಶ, ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

01065035a ಏತಾನಿ ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಯಾಹಂ ಭೃಶಮುದ್ವಿಜೇ|

01065035c ಯಥಾ ಮಾಂ ನ ದಹೇತ್ಕೃ ದ್ಧಸ್ತಥಾಜ್ಞಾಪಯ ಮಾಂ ವಿಭೋ||

ಇಂಥಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಸಗಿದ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಲು ನನಗೆ ಭಯ, ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅವನ ಕೋಪದಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲಂತಹ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳು ಪ್ರಭು !

01065036a ತೇಜಸಾ ನಿರ್ದಹೇಲ್ಲೋಕಾನ್ಕಂಪಯೇದ್ಧರಣೀಂ ಪದಾ|

01065036c ಸಂಕ್ಷಿಪೇಚ್ಚ ಮಹಾಮೇರುಂ ತೂರ್ಣಮಾವರ್ತಯೇತ್ತಥಾ||

ಅವನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಡಬಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪಾದದಿಂದ ಧರಣಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಹಾಮೇರುವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಹಳಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ಎಸೆಯಬಲ್ಲ.

01065037a ತಾದ್ಯಶಂ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರದೀಪ್ಯಮಿವ ಪಾವಕಂ|

01065037c ಕಥಮಸ್ಮ ದ್ವಿಧಾ ಬಾಲಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಮಭಿಸ್ಪುಶೇತ್||

ಇಂಥಹ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಾವಕನಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನನ್ನು ನನ್ನಂಥಹ ಬಾಲಕಿಯು ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ಮುಟ್ಟಿಯಾಳು?

01065038a ಹುತಾಶನಮುಖಂ ದೀಪ್ತಂ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾಕ್ಷಿತಾರಕಂ|

01065038c ಕಾಲಜಿಹ್ವಂ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥಮಸ್ಮ ದ್ವಿಧಾ ಸ್ಪುಶೇತ್||

ಅವನ ಬಾಯಿಯು ಹುತಾಶನನಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತದೆ, ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಂತೆ, ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಲಗೆಯು ಯಮನಂತಿವೆ.
ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಂಥವನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲಿ?

01065039a ಯಮಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಯಶ್ಚ |

ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ||

01065039c ಏತೇಽಪಿ ಯಸ್ಯೋದ್ವಿಜಂತೇ ಪ್ರಭಾವಾತ್|

ಕಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾನ್ಮಾದೃಶೀ ನೋದ್ವಿಜೇತ||

ಯಮನೂ, ಸೋಮನೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ, ಸಾಧ್ಯರೂ,
ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳೂ, ವಾಲಖಿಲ್ಯರೂ ಸರ್ವರೂ ಅವನ ಪ್ರಭಾವದ
ಕುರಿತು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆತಾನೆ
ಅವನಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ?

01065040a ತ್ವಯೈವಮುಕ್ತಾ ಚ ಕಥಂ ಸಮೀಪಂ|

ಋಷೇರ್ನ ಗಚ್ಛೇಯಮಹಂ ಸುರೇಂದ್ರ||

01065040c ರಕ್ಷಾಂ ತು ಮೇ ಚಿಂತಯ ದೇವರಾಜ|

ಯಥಾ ತ್ವದರ್ಥಂ ರಕ್ಷಿತಾಹಂ ಚರೇಯಂ||

ಸುರೇಂದ್ರ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಬಳಿ ಹೇಗೆ ನಾನು ಹೋಗದೇ ಇರಲಿ? ಆದರೂ ನನ್ನನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕುರಿತು ಏನಾದರೂ ಯೋಚಿಸು. ದೇವರಾಜ! ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾನು ಹೇಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಲಿ?

01065041a ಕಾಮಂ ತು ಮೇ ಮಾರುತಸ್ತತ್ರ ವಾಸಃ|

ಪ್ರಕ್ರೀಡಿತಾಯಾ ವಿವೃಣೋತು ದೇವ||

01065041c ಭವೇಚ್ಚ ಮೇ ಮನ್ಮಥಸ್ತತ್ರ ಕಾರ್ಯೇ|

ಸಹಾಯಭೂತಸ್ತವ ದೇವಪ್ರಸಾದಾತ್||

ದೇವ! ನಾನು ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರುತನೂ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ನನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾರಿಸಲಿ. ಮನ್ಮಥನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ನನ್ನ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೇವಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಿ.

01065042a ವನಾಚ್ಚ ವಾಯುಃ ಸುರಭಿಃ ಪ್ರವಾಯೇತ್|

ತಸ್ಮಿನ್ಯಾಲೇ ತಮೃಷಿಂ ಲೋಭಯಂತ್ಯಾಃ||

01065042c ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಿಹಿತೇ ಚೈವ ತಸ್ಮಿನ್|

ತತೋ ಯಯೌ ಸಾಶ್ರಮಂ ಕೌಶಿಕಸ್ಯ||

ನಾನು ಋಷಿಯಲ್ಲಿ ಆಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಾಗ ವಾಯುವು ವನದಿಂದ ಸುರಭಿ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರಲಿ." ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ

ಏರ್ಪಾಡಾಯಿತೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಕೌಶಿಕನ
ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೬

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ-ಮೇನಕೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಜನನ (೧-೫).
ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೊರೆದು ಹೋಗಲು, ಕಣ್ಣನ್ನು
ಮಗುವನ್ನು ತಂದು, ಶಕುಂತಲೆಯೆಂದು ಸಾಕಿದುದು (೬-೧೫).

01066001 ಶಕುಂತಲೋವಾಚ|

01066001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಯಾ ಶಕ್ರಃ ಸಂದಿದೇಶ ಸದಾಗತಿಂ|

01066001c ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ತದಾ ಕಾಲೇ ಮೇನಕಾ ವಾಯುನಾ ಸಹ||

ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದಳು: ““ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ,
ಮೇನಕೆಯು ಋಷಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ವಾಯುವೂ ಕೂಡ
ಅಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಶಕ್ರನು ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು.

01066002a ಅಥಾಪಶ್ಯದ್ವರಾರೋಹಾ ತಪಸಾ ದಗ್ಧಕಿಲ್ಬಿಷಂ|

01066002c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ತಪಸ್ಯಂತಂ ಮೇನಕಾ ಭೀರುರಾಶ್ರಮೇ||

ಅನಂತರ ಭೀರು ವರಾರೋಹೆ ಮೇನಕೆಯು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ
ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭಸ್ಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

01066003a ಅಭಿವಾದ್ಯ ತತಃ ಸಾ ತಂ ಪ್ರಾಕ್ರೀಡದೃಷಿಸನ್ನಿಧೌ|

01066003c ಅಪೋವಾಹ ಚ ವಾಸೋಽಸ್ಯಾ ಮಾರುತಃ ಶಶಿಸನ್ನಿಭಂ||

ಅವನನ್ನು ಅಭಿವಾದಿಸಿ ಅವಳು ಋಷಿಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಲು
ತೊಡಗಿದಳು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾರುತನು ಅವಳ ಶಶಿಸನ್ನಿಭ
ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

01066004a ಸಾಗಚ್ಚತ್ವ ರಿತಾ ಭೂಮಿಂ ವಾಸಸ್ತದಭಿಲಿಂಗತೀ|

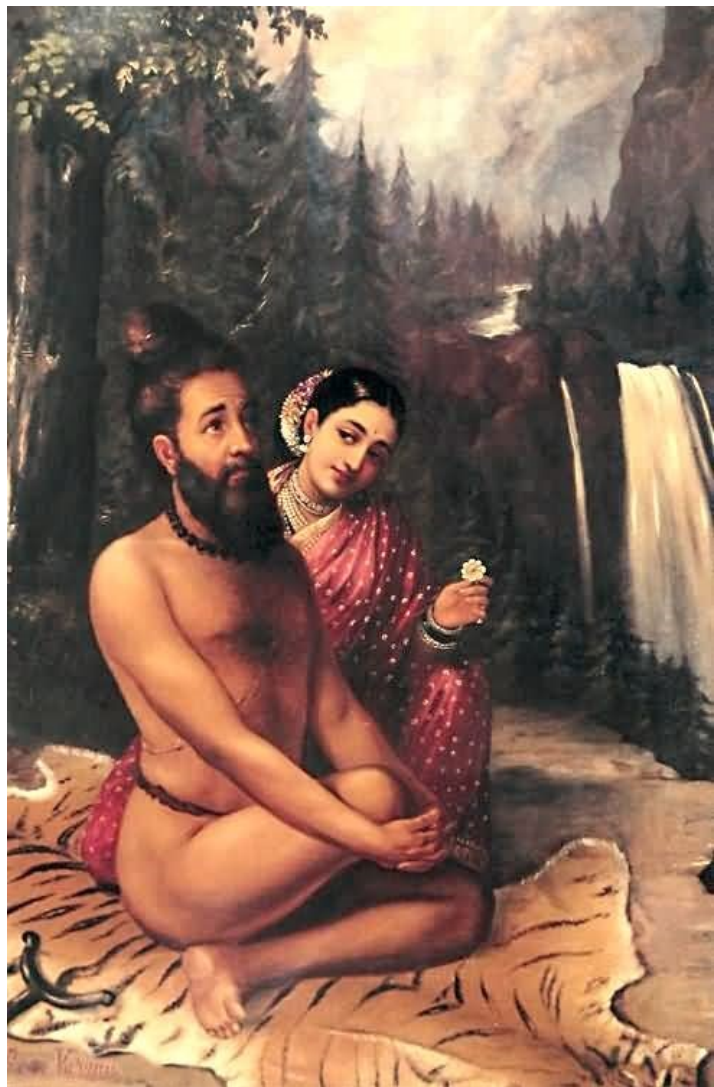
01066004c ಉತ್ಕ್ರಯಂತೀವ ಸವ್ರೀಡಂ ಮಾರುತಂ ವರವರ್ಣಿನೀ||

ಆಗ ಆ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ನಾಚುತ್ತಾ ಮಾರುತನ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ
ಸಿಡುಕಿದ್ದಾಳೋ ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು
ಅದರ ಹಿಂದೆ ಓಡತೊಡಗಿದಳು.

01066005a ಗೃದ್ಧಾಂ ವಾಸಸಿ ಸಂಭ್ರಾಂತಾಂ ಮೇನಕಾಂ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

01066005c ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಯೋರೂಪಾಮಪಶ್ಯದ್ವಿವೃತಾಂ ತದಾ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸತ್ತಮನು ಆ ನಗ್ನ ಮೇನಕೆಯು ಯಾವುದೇ
ರೀತಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುರುತೇ ಇಲ್ಲದ ಅತೀವ ಸುಂದರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಗಮನಿಸಿದನು.

01066006a ತಸ್ಯಾ ರೂಪಗುಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ತು ವಿಪ್ರರ್ಷಭಸ್ತದಾ|

01066006c ಚಕಾರ ಭಾವಂ ಸಂಸರ್ಗೇ ತಯಾ ಕಾಮವಶಂ ಗತಃ||

ಅವಳ ರೂಪಗುಣವನ್ನು ಕಂಡು ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಭನು ಕಾಮವಶನಾಗಿ
ಅವಳ ಸಂಸರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸಿದನು.

01066007a ನೃಮಂತ್ರಯತ ಚಾಪ್ಯೇನಾಂ ಸಾ ಚಾಪ್ಯೈಚ್ಛದನಿಂದಿತಾ|

01066007c ತೌ ತತ್ರ ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ವನೇ ವ್ಯಹರತಾಮುಭೌ|

01066007e ರಮಮಾಣೌ ಯಥಾಕಾಮಂ ಯಥೈಕದಿವಸಂ ತಥಾ||

ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಲು ಆ ಅನಿಂದಿತೆಯು
ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು. ಅವರಿರ್ವರೂ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ
ಕಾಲ ರಮಿಸಿದರು. ಅವರ ಕಾಮಕೇಳಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಗಳೂ ದಿನಗಳಾಗಿ
ತೋರಿದವು.

01066008a ಜನಯಾಮಾಸ ಸ ಮುನಿರ್ಮೇನಕಾಯಾಂ ಶಕುಂತಲಾಂ|

01066008c ಪ್ರಸ್ಥೇ ಹಿಮವತೋ ರಮ್ಯೇ ಮಾಲಿನೀಮಭಿತೋ ನದೀಂ||

01066009a ಜಾತಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತಂ ಗರ್ಭಂ ಮೇನಕಾ ಮಾಲಿನೀಮನು|

01066009c ಕೃತಕಾರ್ಯಾ ತತಸ್ತೂರ್ಣಮಗಚ್ಛಚ್ಛಕ್ರಸಂಸದಂ||

ಆ ಮುನಿಯು ಮೇನಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.
ಮೇನಕೆಯು ಹಿಮಾಲಯದ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಮ್ಯ
ಮಾಲಿನೀ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವನ್ನಿತ್ತು ಅವಳನ್ನು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ

ತೆರಳಿದಳು.

01066010a ತಂ ವನೇ ವಿಜನೇ ಗರ್ಭಂ ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಸಮಾಕುಲೇ|

01066010c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಯಾನಂ ಶಕುನಾಃ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಸಿಂಹ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡ ಶಕುನ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತು ರಕ್ಷಿಸಿದವು.

01066011a ನೇಮಾಂ ಹಿಂಸ್ಯುರ್ವನೇ ಬಾಲಾಂ ಕ್ರವ್ಯಾದಾ ಮಾಂಸಗೃಧ್ಧಿನಃ|

01066011c ಪರ್ಯರಕ್ಷಂತ ತಾಂ ತತ್ರ ಶಕುಂತಾ ಮೇನಕಾತ್ಮಜಾಂ||

ಈ ರೀತಿ ಆ ಹಿಮಾಲಯದ ವನದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದವು.

01066012a ಉಪಸೃಷ್ಟುಂ ಗತಶ್ಚಾಹಮಪಶ್ಯಂ ಶಯಿತಾಮಿಮಾಂ|

01066012c ನಿರ್ಜನೇ ವಿಪಿನೇಽರಣ್ಯೇ ಶಕುಂತೈಃ ಪರಿವಾರಿತಾಂ|

01066012e ಆನಯಿತ್ವಾ ತತಶ್ಚೈನಾಂ ದುಹಿತೃತ್ವೇ ನ್ಯಯೋಜಯಂ||

ಸ್ನಾನಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾನು ಆ ನಿರ್ಜನ ವಿಪಿನಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಲಗಿದ್ದ ಈ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು.

01066013a ಶರೀರಕೃತ್ಪ್ರಾಣದಾತಾ ಯಸ್ಯ ಚಾನ್ನಾನಿ ಭುಂಜತೇ|

01066013c ಕ್ರಮೇಣ ತೇ ತ್ರಯೋಽಪ್ಯುಕ್ತಾಃ ಪಿತರೋ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯೇ||

ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯದ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ತಂದೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು: ಶರೀರವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ,
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ.

01066014a ನಿರ್ಜನೇ ಚ ವನೇ ಯಸ್ಮಾಚ್ಚಕುಂತೈಃ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾ|

01066014c ಶಕುಂತಲೇತಿ ನಾಮಾಸ್ಯಾಃ ಕೃತಂ ಚಾಪಿ ತತೋ ಮಯಾ||

ಆ ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲರಿಂದ ಪರಿರಕ್ಷಿತ ಅವಳಿಗೆ ನಾನು
ಶಕುಂತಲ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟೆನು.

01066015a ಏವಂ ದುಹಿತರಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಮ ಸೌಮ್ಯ ಶಕುಂತಲಾಂ|

01066015c ಶಕುಂತಲಾ ಚ ಪಿತರಂ ಮನ್ಯತೇ ಮಾಮನಿಂದಿತಾ||

ಸೌಮ್ಯ! ಈ ರೀತಿ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.
ಅನಿಂದಿತೆ ಶಕುಂತಲೆಯೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು
ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ.”

01066016a ಏತದಾಚಷ್ಟ್ಯ ಪೃಷ್ಟ್ಯಃ ಸನ್ಮಮ ಜನ್ಮ ಮಹರ್ಷಯೇ|

01066016c ಸುತಾಂ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಮಾಮೇವಂ ವಿದ್ಧಿ ತ್ವಂ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ತನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ನನ್ನ ಜನ್ಮದ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ
ಹೇಳಿದನು. ಮನುಜಾಧಿಪ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕಣ್ವನ
ಸುತೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿ.

01066017a ಕಣ್ವಂ ಹಿ ಪಿತರಂ ಮನ್ಯೇ ಪಿತರಂ ಸ್ವಮಜಾನತೀ|

01066017c ಇತಿ ತೇ ಕಥಿತಂ ರಾಜನ್ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ||

ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಪಿತನಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದ ನಾನು ಕಣ್ವನನ್ನೇ ನನ್ನ ಪಿತನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಷಟ್‌ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೭

ದುಃಷಂತನು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೫). ಅವಳ ಮಗನೇ ತನ್ನ ವಾರಸುದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ದುಃಷಂತನು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಕೂಡಿ ಹೊರಟುಹೋದುದು (೧೬-೨೦). ಕಣ್ವನು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ ವರವನ್ನಿತ್ತಿದುದು (೨೧-೩೦).

01067001 ದುಃಷಂತ ಉವಾಚ|

01067001a ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ರಾಜಪುತ್ರೀ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಭಾಷಸೇ|

01067001c ಭಾರ್ಯಾ ಮೇ ಭವ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ದುಃಷಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಪುತ್ರೀ! ಕಲ್ಯಾಣೀ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಸುಶ್ರೋಣಿ! ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗು. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳು.

01067002a ಸುವರ್ಣಮಾಲಾ ವಾಸಾಂಸಿ ಕುಂಡಲೇ ಪರಿಹಾಟಕೇ|

01067002c ನಾನಾಪತ್ತನಜೇ ಶುಭ್ರೇ ಮಣಿರತ್ನೇ ಚ ಶೋಭನೇ||

01067003a ಆಹರಾಮಿ ತವಾದ್ಯಾಹಂ ನಿಷ್ಕಾದೀನ್ಯಜಿನಾನಿ ಚ|

01067003c ಸರ್ವಂ ರಾಜ್ಯಂ ತವಾದ್ಯಾಸ್ತು ಭಾರ್ಯಾ ಮೇ ಭವ ಶೋಭನೇ||

ಶೋಭನೇ! ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾನು ಇಂದೇ ಸುವರ್ಣಮಾಲೆ, ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಕುಂಡಲಗಳು, ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಮುತ್ತು, ವಜ್ರ, ಶುಭ್ರ ಮಣಿ ರತ್ನಗಳು, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸರ್ವ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ನಿನಗಾಗಿ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಶೋಭನೇ! ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗು.

01067004a ಗಾಂಧರ್ವೇಣ ಚ ಮಾಂ ಭೀರು ವಿವಾಹೇನೈಹಿ ಸುಂದರಿ|

01067004c ವಿವಾಹಾನಾಂ ಹಿ ರಂಭೋರು ಗಾಂಧರ್ವಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಚ್ಯತೇ||

ಭೀರು! ಸುಂದರಿ! ರಂಭೋರು! ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿವಾಹಗಳೆಲ್ಲ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

01067005 ಶಕುಂತಲೋವಾಚ

01067005a ಫಲಾಹಾರೋ ಗತೋ ರಾಜನ್ವಿತಾ ಮೇ ಇತ ಆಶ್ರಮಾತ್|

01067005c ತಂ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷಸ್ವ ಸ ಮಾಂ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ||

ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ಈಗ ನನ್ನ ಪಿತನು
 ಫಲಾಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸು. ಅವನೇ
 ನನ್ನನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ.”

01067006 ದುಃಷಂತ ಉವಾಚ|

01067006a ಇಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವರಾರೋಹೇ ಭಜಮಾನಾಮನಿಂದಿತೇ|

01067006c ತ್ವದರ್ಥಂ ಮಾಂ ಸ್ಥಿತಂ ವಿದ್ಧಿ ತ್ವದ್ಗತಂ ಹಿ ಮನೋ ಮಮ||

ದುಃಷಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ವರಾರೋಹೆ! ಅನಿಂದಿತೆ! ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು
 ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. ನಾನು ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು
 ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿ.

01067007a ಆತ್ಮನೋ ಬಂಧುರಾತ್ಮೈವ ಗತಿರಾತ್ಮೈವ ಚಾತ್ಮನಃ|

01067007c ಆತ್ಮನೈವಾತ್ಮನೋ ದಾನಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಧರ್ಮತಃ||

ತನಗೆ ತಾನೇ ಬಂಧು ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
 ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ದಾನವಾಗಿ
 ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

01067008a ಅಷ್ಟಾವೇವ ಸಮಾಸೇನ ವಿವಾಹಾ ಧರ್ಮತಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

01067008c ಬ್ರಾಹ್ಮೋ ದೈವಸ್ತಥೈವಾರ್ಷಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಸ್ತಥಾಸುರಃ||

01067009a ಗಾಂಧರ್ವೋ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚೈವ ಪೈಶಾಚಶ್ಚಾಷ್ಟಮಃ ಸ್ಮೃತಃ|

01067009c ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮಾನ್ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಮನುಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಧರ್ಮಸ್ಮೃತಿಗಳು ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿವೆ.

ಬ್ರಹ್ಮ, ದೈವ, ಆರ್ಷ, ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ, ಅಸುರ, ಗಂಧರ್ವ, ರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು
ಪೈಶಾಚ ಎಂಬ ಎಂಟು ಬಗೆಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವು ಯಾರಿಗೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದದ್ದು ಎಂದು
ಸ್ವಯಂಭುವು ಮನುವಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

01067010a ಪ್ರಶಸ್ತಾಂಶ್ಚ ತುರಃ ಪೂರ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೋಪಧಾರಯ|

01067010c ಷಡಾನುಪೂರ್ವ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ವಿದ್ಧಿ ಧರ್ಮ್ಯಾನನಿಂದಿತೇ||

ಅನಿಂದಿತೇ! ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಸರಿಯಾದದ್ದು. ಮತ್ತು ಮೊದಲನೆಯ ಆರು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ
ಧರ್ಮಯುತವಾದದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿ.

01067011a ರಾಜ್ಞಾಂ ತು ರಾಕ್ಷಸೋಽಪ್ಯುಕ್ತೋ ವಿಟ್ಕೂದ್ರೇಷ್ವಾಸುರಃ ಸ್ಮೃತಃ|

01067011c ಪಂಚಾನಾಂ ತು ತ್ರಯೋ ಧರ್ಮ್ಯಾ ದ್ವಾವಧರ್ಮ್ಯೌ ಸ್ಮೃತಾವಿಹ||

ರಾಜರಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿವಾಹವೂ ಕೂಡ ಸರಿಯೆನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಅಸುರ ಪದ್ಧತಿಯು ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರಿಗೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಮೊದಲನೆಯ ಐದು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂರು ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವಾದದ್ದು
ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01067012a ಪೈಶಾಚಶ್ಚಾಸುರಶ್ಚೈವ ನ ಕರ್ತವ್ಯೌ ಕಥಂ ಚನ|

01067012c ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಕಾರ್ಯೋ ಧರ್ಮಸ್ಯೈಷಾ ಗತಿಃ ಸ್ಮೃತಾ||

ಪೈಶಾಚ ಮತ್ತು ಅಸುರ ಪ್ರಕಾರಗಳಂತೆ ಎಂದೂ
ವಿವಾಹವಾಗಬಾರದು. ಧರ್ಮಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತಹ

ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕಾದಂಥವುಗಳು.

01067013a ಗಾಂಧರ್ವರಾಕ್ಷಸೌ ಕ್ಷತ್ರೇ ಧರ್ಮೌ ತೌ ಮಾ ವಿಶಂಕಿಥಾಃ|

01067013c ಪೃಥಗ್ವಾ ಯದಿ ವಾ ಮಿಶ್ರೌ ಕರ್ತವ್ಯೌ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಗಾಂಧರ್ವ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ವಿವಾಹಗಳು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ

ಧಾರ್ಮಿಕವಾದವುಗಳು. ನೀನು ಶಂಕಿಸಬೇಡ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಮಿಶ್ರಣವು ಸರಿ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01067014a ಸಾ ತ್ವಂ ಮಮ ಸಕಾಮಸ್ಯ ಸಕಾಮಾ ವರವರ್ಣಿನಿ|

01067014c ಗಾಂಧರ್ವೇಣ ವಿವಾಹೇನ ಭಾರ್ಯಾ ಭವಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ವರವರ್ಣಿನೀ! ನಾನು ಕಾಮದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದೇನೆ, ನೀನೂ ಕೂಡ ಕಾಮದಿಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹದ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಬೇಕು.”

01067015 ಶಕುಂತಲೋವಾಚ|

01067015a ಯದಿ ಧರ್ಮಪಥಸ್ತೇಷ ಯದಿ ಚಾತ್ಮಾ ಪ್ರಭುರ್ಮಮ|

01067015c ಪ್ರದಾನೇ ಪೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೃಣು ಮೇ ಸಮಯಂ ಪ್ರಭೋ||

ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇವೆಲ್ಲವೂ

ಧರ್ಮಪಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದಾದರೆ ಮತ್ತು ನಾನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಭು, ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

01067016a ಸತ್ಯಂ ಮೇ ಪ್ರತಿಜಾನೀಹಿ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ರಹಃ|

01067016c ಮಮ ಜಾಯೇತ ಯಃ ಪುತ್ರಃ ಸ ಭವೇತ್ತ್ವ ದನಂತರಂ||

01067017a ಯುವರಾಜೋ ಮಹಾರಾಜ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಹಿ ಮೇ|

01067017c ಯದ್ಯೇತದೇವಂ ದುಃಷಂತ ಅಸ್ತು ಮೇ ಸಂಗಮಸ್ತ್ವ ಯಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ, ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇರುವ ಈ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಸತ್ಯ ವಚನವನ್ನು ನೀಡು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನು ನಿನ್ನ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜನಾಗಬೇಕು. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದುಃಷಂತ ! ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಂಗಮವಾಗಲಿ.”

01067018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01067018a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತಾಂ ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾವಿಚಾರಯನ್|

01067018c ಅಪಿ ಚ ತ್ವಾಂ ನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಗರಂ ಸ್ವಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01067018e ಯಥಾ ತ್ವಮರ್ಹಾ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಾರಿಸದೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದನು. “ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ಸುಶ್ರೋಣಿ ! ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನೀನು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಅರ್ಹ.”

01067019a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ರಾಜರ್ಷಿ ಸ್ತಾಮನಿಂದಿತಗಾಮಿನೀಂ|

01067019c ಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿವತ್ಪಾಣಾವುವಾಸ ಚ ತಯಾ ಸಹ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಅನಿಂದಿತಗಾಮಿನಿಯನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ, ಅವಳನ್ನು ಕೂಡಿದನು.

01067020a ವಿಶ್ವಾಸ್ಯ ಚೈನಾಂ ಸ ಪ್ರಾಯಾದಬ್ರವೀಚ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01067020c ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯೇ ತವಾರ್ಥಾಯ ವಾಹಿನೀಂ ಚತುರಂಗಿಣೀಂ|

01067020e ತಯಾ ತ್ವಾಮಾನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿವಾಸಂ ಸ್ವಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

“ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ನಗರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01067021a ಇತಿ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಸ ನೃಪೋ ಜನಮೇಜಯ|

01067021c ಮನಸಾ ಚಿಂತಯನ್ಮ್ರಾಯಾತ್ಕಾಶ್ಯಪಂ ಪ್ರತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಜನಮೇಜಯ! ಈ ರೀತಿ ಅವಳಿಗೆ ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತು ಆ ನೃಪನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಶ್ಯಪನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01067022a ಭಗವಾಂಸ್ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಿಂ ನು ಕರಿಷ್ಯತಿ|

01067022c ಏವಂ ಸಂಚಿಂತಯನ್ನೇವ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸ್ವಕಂ ಪುರಂ||

“ಆ ತಪಸ್ವಿ ಭಗವಾನನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ತನ್ನ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01067023a ಮುಹೂರ್ತಯಾತೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಕಣ್ವೋಽಪ್ಯಾಶ್ರಮಮಾಗಮತ್|

01067023c ಶಕುಂತಲಾ ಚ ಪಿತರಂ ಹಿಯಾ ನೋಪಜಗಾಮ ತಂ||

ಅವನು ಹೊರಟುಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ವನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಆದರೆ ಶಕುಂತಲೆಯು ನಾಚಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ.

01067024a ವಿಜ್ಞಾಯಾಥ ಚ ತಾಂ ಕಣ್ವೋ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

01067024c ಉವಾಚ ಭಗವಾನ್ಪ್ರೀತಃ ಪಶ್ಯಂದ್ರಿವೈನ ಚಕ್ಷುಷಾ||

ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಕಣ್ವನಾದರೂ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಭಗವಾನನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಹೇಳಿದನು:

01067025a ತ್ವಯಾದ್ಯ ರಾಜಾನ್ವಯಯಾ ಮಾಮನಾದೃತ್ಯ ಯತ್ಕೃತಃ|

01067025c ಪುಂಸಾ ಸಹ ಸಮಾಯೋಗೋ ನ ಸ ಧರ್ಮೋಪಘಾತಕಃ||

“ಇಂದು ನೀನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಬರುವುದನ್ನು ಕಾಯದೇ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನೀನು ಧರ್ಮಘಾತಕಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

01067026a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಹಿ ಗಾಂಧರ್ವೋ ವಿವಾಹಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಚ್ಯತೇ|

01067026c ಸಕಾಮಾಯಾಃ ಸಕಾಮೇನ ನಿರ್ಮಂತ್ರೋ ರಹಸಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಸಕಾಮಿಗಳು ಸಕಾಮದಿಂದ ಮಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ

ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01067027a ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಚ ಮಹಾತ್ಮಾ ಚ ದುಃಷಂತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

01067027c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛಃ ಪತಿಂ ಯಂ ತ್ವಂ ಭಜಮಾನಂ ಶಕುಂತಲೇ||

ಶಕುಂತಲೆ! ನಿನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ದುಃಷಂತನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

01067028a ಮಹಾತ್ಮಾ ಜನಿತಾ ಲೋಕೇ ಪುತ್ರಸ್ತವ ಮಹಾಬಲಃ|

01067028c ಯ ಇಮಾಂ ಸಾಗರಾಪಾಂಗಾಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯತಿ ಮೇದಿನೀಂ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಪುತ್ರನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸಾಗರದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಎಲ್ಲ ಮೇದಿನಿಯನ್ನೂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

01067029a ಪರಂ ಚಾಭಿಪ್ರಯಾತಸ್ಯ ಚಕ್ರಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01067029c ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಪ್ರತಿಹತಂ ಸತತಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ತನ್ನ ವೈರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೊರಟಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅವನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

01067030a ತತಃ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಪಾದೌ ಸಾ ವಿಶ್ರಾಂತಂ ಮುನಿಮಬ್ರವೀತ್|

01067030c ವಿನಿಧಾಯ ತತೋ ಭಾರಂ ಸನ್ನಿಧಾಯ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಆಗ ಅವಳು ಅವನು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಫಲ ಭಾರವನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು

ಸರಿಯಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದಳು.

ಮುನಿಯು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಹೇಳಿದಳು:

01067031a ಮಯಾ ಪತಿವೃತ್ತೋ ಯೋಽಸೌ ದುಃಷಂತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

01067031c ತಸ್ಮೈ ಸಸಚಿವಾಯ ತ್ವಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

“ನಾನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ದುಃಷಂತನಿಗೆ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.”

01067032 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

01067032a ಪ್ರಸನ್ನ ಏವ ತಸ್ಯಾಹಂ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ವರವರ್ಣಿನಿ|

01067032c ಗೃಹಾಣ ಚ ವರಂ ಮತ್ತಸ್ತತ್ಕೃತೇ ಯದಭೀಪ್ಸಿತಂ||

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ವರವರ್ಣಿನಿ! ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಬೇಕಾದ ನಿನಗಿಷ್ಟ ವರವೊಂದನ್ನು ಕೇಳು.”

01067033 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01067033a ತತೋ ಧರ್ಮಿಷ್ಠತಾಂ ವವ್ರೇ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚಾಸ್ಥಲನಂ ತಥಾ|

01067033c ಶಕುಂತಲಾ ಪೌರವಾಣಾಂ ದುಃಷಂತಹಿತಕಾಮ್ಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದುಃಷಂತನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಕುಂತಲೆಯು “ಪೌರವರು ಸದಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾಗಿರಲಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಎಂದೂ ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತಿಯಾಗದಿರಲಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೮

ಶಕುಂತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಮನನ ಜನನ (೧-೧೦). ಶಕುಂತಲೆಯು

ಮಗನನ್ನು ದುಃಷಂತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು; ದುಃಷಂತನು

ಮರೆಯದಿದ್ದರೂ ನೆನಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೧೧-೧೫).

ಶಕುಂತಲೆಯು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು (೧೬-
೮೦).

01068001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01068001a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ತು ದುಃಷಂತೇ ಪ್ರತಿಯಾತೇ ಶಕುಂತಲಾ|

01068001c ಗರ್ಭಂ ಸುಷಾಪ ವಾಮೋರುಃ ಕುಮಾರಮಮಿತೌಜಸಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
ಮಾಡಿ ದುಃಷಂತನು ಹೊರಟು ಹೋದ ನಂತರ ಆ ವಾಮೋರು
ಶಕುಂತಲೆಯು ಅಮಿತೌಜಸ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮವನ್ನಿತ್ತಳು.

01068002a ತ್ರಿಷು ವರ್ಷೇಷು ಪೂರ್ಣೇಷು ದಿಪ್ತಾನಲಸಮದ್ಯುತಿಂ|

01068002c ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣೋಪೇತಂ ದೌಷಂತಿಂ ಜನಮೇಜಯ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದಾಗಲೇ ದುಃಷಂತನ ಆ
ಮಗನು ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ರೂಪ ಔದಾಯ
ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದನು.

01068003a ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಂ ಕಣ್ವಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ವರಃ|

01068003c ತಸ್ಯಾಥ ಕಾರಯಾಮಾಸ ವರ್ಧಮಾನಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಪುಣ್ಯಕೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಣ್ವನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಧೀಮಂತನಿಗೆ
ಜಾತಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು.

01068004a ದಂತೈಃ ಶುಕ್ಲೈಃ ಶಿಖಿರಿಭಿಃ ಸಿಂಹಸಂಹನನೋ ಯುವಾ|

01068004c ಚಕ್ರಾಂಕಿತಕರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಹಾಮೂರ್ಧಾ ಮಹಾಬಲಃ|

01068004e ಕುಮಾರೋ ದೇವಗರ್ಭಾಭಃ ಸ ತತ್ರಾಶು ವ್ಯವರ್ಧತ||

ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದವು, ಸಿಂಹವನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದನು, ಚಕ್ರದ ಗುರುತನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು, ಶ್ರೀಮಾನ್
ಕುಮಾರನು ಅಗಲವಾದ ಹಣೆ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ, ದೇವಗರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದನೋ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದನು.

01068005a ಷಡ್ವರ್ಷ ಏವ ಬಾಲಃ ಸ ಕಣ್ವಾಶ್ರಮಪದಂ ಪ್ರತಿ|

01068005c ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಸಿಂಹಾನ್ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ಗಜಾಂಶ್ಚ ಮಹಿಷಾಂಸ್ತಥಾ||

01068006a ಬದ್ಧ್ವಾ ವೃಕ್ಷೇಷು ಬಲವಾನಾಶ್ರಮಸ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

01068006c ಆರೋಹನ್ದಮಯಂಶ್ಚೈವ ಕ್ರೀಡಂಶ್ಚ ಪರಿಧಾವತಿ||

ಆರುವರ್ಷದವನಾಗ ಆ ಬಾಲಕನು ಕಣ್ವಾಶ್ರಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ,

ಸಿಂಹ, ವರಾಹ, ಆನೆ, ಮತ್ತು ಕಾಡೆಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಮರಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ
ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಅಥವಾ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿ
ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01068007a ತತೋಽಸ್ಯ ನಾಮ ಚಕ್ರಸ್ತೇ ಕಣ್ವಾಶ್ರಮನಿವಾಸಿನಃ|

01068007c ಅಸ್ತ್ವ ಯಂ ಸರ್ವದಮನಃ ಸರ್ವಂ ಹಿ ದಮಯತ್ಯಯಂ||

ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ “ಅವನು
ಸರ್ವದಮನ” ಎಂದು ಕಣ್ವಾಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತರು.

01068008a ಸ ಸರ್ವದಮನೋ ನಾಮ ಕುಮಾರಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

01068008c ವಿಕ್ರಮೇಣೌಜಸಾ ಚೈವ ಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ||

ಹೀಗೆ ವಿಕ್ರಮ, ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಲಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಆ
ಕುಮಾರನು ‘ಸರ್ವದಮನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

01068009a ತಂ ಕುಮಾರಮೃಷಿದ್ಯುಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಮ ಚಾಸ್ಯಾತಿಮಾನುಷಂ|

01068009c ಸಮಯೋ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಯೇತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಚ ಶಕುಂತಲಾಂ||

ಅವನ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಋಷಿಯು “ಇವನು
ಯೌವರಾಜನಾಗುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದು ಶಕುಂತಲೆಗೆ
ಹೇಳಿದನು.

01068010a ತಸ್ಯ ತದ್ಬಲಮಾಜ್ಞಾಯ ಕಣ್ವಃ ಶಿಷ್ಯಾನುವಾಚ ಹ|

01068010c ಶಕುಂತಲಾಮಿಮಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸಹಪುತ್ರಾಮಿತೋಽಶ್ರಮಾತ್|

01068010e ಭರ್ತೇ ಪ್ರಾಪಯತಾದ್ವೈವ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತಾಂ||

ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯಬಲವನ್ನು ಕರೆದು ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಪೂಜಿತ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅವಳ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಅವಳ ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ.

01068011a ನಾರೀಣಾಂ ಚಿರವಾಸೋ ಹಿ ಬಾಂಧವೇಷು ನ ರೋಚತೇ|

01068011c ಕೀರ್ತಿ ಚಾರಿತ್ರಧರ್ಮಘ್ನಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನಯತ ಮಾಚಿರಂ||

ತನ್ನ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾ ವಾಸಿಸಿರುವುದು ನಾರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವಳ ಕೀರ್ತಿ, ಚಾರಿತ್ರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ.”

01068012a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠಂತಾಮಿತೌಜಸಃ|

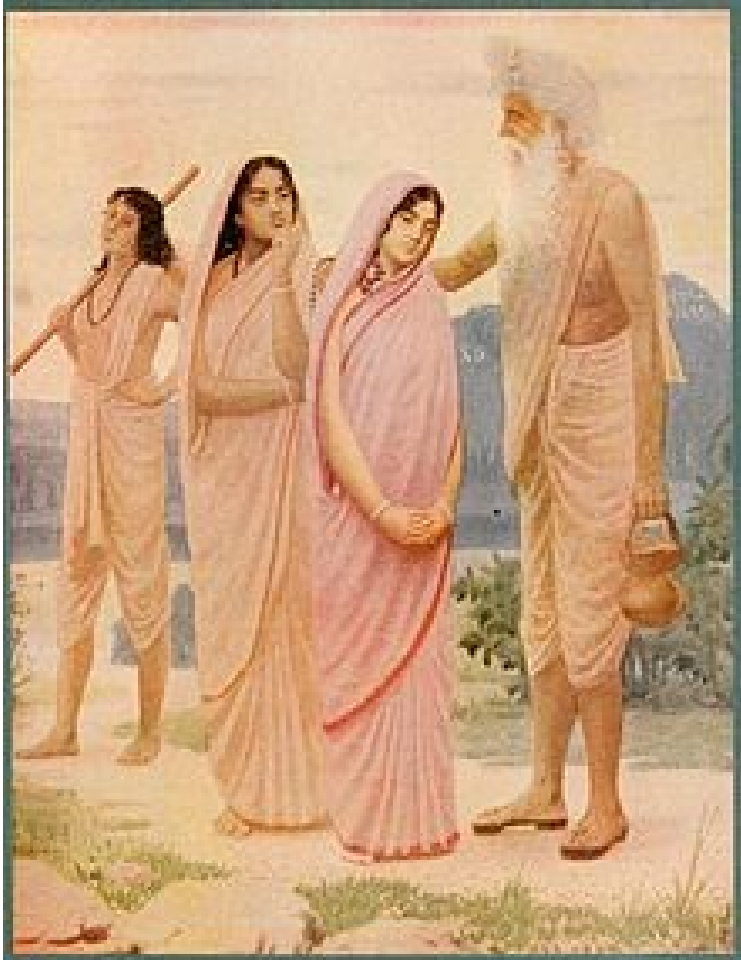
01068012c ಶಕುಂತಲಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಪುತ್ರಾಂ ಗಜಸಾಹ್ವಯಂ||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಸರ್ವ ಅಮಿತೌಜಸ ಶಿಷ್ಯರೂ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅವಳ ಪುತ್ರನ ಸಹಿತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಗಜಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

01068013a ಗೃಹೀತ್ವಾಮರಗರ್ಭಾಭಂ ಪುತ್ರಂ ಕಮಲಲೋಚನಂ|

01068013c ಆಜಗಾಮ ತತಃ ಶುಭ್ರಾ ದುಃಷಂತವಿದಿತಾದ್ವನಾತ್||

ಕಮಲಲೋಚನೆ ಶುಭ್ರಿಯು ಅಮರಗರ್ಭದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ತನ್ನ

ಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ದುಃಷಂತನನ್ನು ಮೊದಲಬಾರಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ
ಆ ವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು.

01068014a ಅಭಿಸೃತ್ಯ ಚ ರಾಜಾನಂ ವಿದಿತಾ ಸಾ ಪ್ರವೇಶಿತಾ|

01068014c ಸಹ ತೇನೈವ ಪುತ್ರೇಣ ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ||

ರಾಜನಿಗೆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸ
ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

01068015a ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಬ್ರವೀತ್ತಂ ಶಕುಂತಲಾ|

01068015c ಅಯಂ ಪುತ್ರಸ್ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ಯಾವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ||

ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಶಕುಂತಲೆಯು “ರಾಜನ್! ಇವನು
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ. ಇವನಿಗೆ ಯುವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡು” ಎಂದಳು.

01068016a ತ್ವಯಾ ಹ್ಯಯಂ ಸುತೋ ರಾಜನ್ಮಯ್ಯುತ್ಪನ್ನಃ ಸುರೋಪಮಃ|

01068016c ಯಥಾಸಮಯಮೇತಸ್ಮಿನ್ವರ್ತಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

“ರಾಜನ್! ಈ ಸುರೋಪಮನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಸುತ.
ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ನೀನು ವಚನವಿತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೋ.

01068017a ಯಥಾ ಸಮಾಗಮೇ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತಃ ಸ ಸಮಯಸ್ತ್ವಯಾ|

01068017c ತಂ ಸ್ಮರಸ್ವ ಮಹಾಭಾಗ ಕಣ್ವಾಶ್ರಮಪದಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಹಿಂದೆ ಕಣ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಗಮದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಚನವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೋ.”

01068018a ಸೋಽಥ ಶ್ರುತ್ವೈವ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ತಸ್ಯಾ ರಾಜಾ ಸ್ಮರನ್ನಪಿ|

01068018c ಅಬ್ರವೀನ್ನ ಸ್ಮರಾಮೀತಿ ಕಸ್ಯ ತ್ವಂ ದುಷ್ಟತಾಪಸಿ||

ಅವಳ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ಎಲ್ಲ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಮರೆತುಹೋದವನ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ದುಷ್ಟ ತಾಪಸಿ! ನೀನು ಯಾರವಳು?

01068019a ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಸಂಬಂಧಂ ನ ಸ್ಮರಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ|

01068019c ಗಚ್ಛ ವಾ ತಿಷ್ಠ ವಾ ಕಾಮಂ ಯದ್ವಾಪೀಚ್ಛಸಿ ತತ್ಕುರು||

ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ ಅಥವಾ ಕಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದುದೂ ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಹೊರಟು ಹೋಗು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು ಅಥವಾ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.”

01068020a ಸೈವಮುಕ್ತಾ ವರಾರೋಹಾ ವ್ರೀಡಿತೇವ ಮನಸ್ವಿನೀ|

01068020c ವಿಸಂಜ್ಞೇವ ಚ ದುಃಖೇನ ತಸೌ ಸ್ಥಾಣುರಿವಾಚಲಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ವರಾರೋಹ ಮನಸ್ವಿನಿಯು ನಾಚಿಕೆ-ದುಃಖಗಳಿಂದ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡವಳ ಹಾಗೆ ಮರದ ಕಂಭದಂತೆ ಅಚಲಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಳು.

01068021a ಸಂರಂಭಾಮರ್ಷ ತಾಮ್ರಾಕ್ಷೀ ಸ್ಫುರಮಾಣೋಷ್ಠಸಂಪುಟಾ|

01068021c ಕಟಾಕ್ಷೈರ್ನಿರ್ದಹಂತೀವ ತಿಯ್ರಗ್ರಜಾನಮೈಕ್ಷತ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಸುಂದರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾದವು, ತುಟಿಗಳು

ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿದವು, ಮತ್ತು ರಾಜನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾಳೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು.

01068022a ಆಕಾರಂ ಗೂಹಮಾನಾ ಚ ಮನ್ಯುನಾಭಿಸಮೀರಿತಾ|

01068022c ತಪಸಾ ಸಂಭೃತಂ ತೇಜೋ ಧಾರಯಾಮಾಸ ವೈ ತದಾ||

ಅವಳು ತನ್ನ ತಪೋ ಬಲದಿಂದ ಏರುತ್ತಿರುವ ಸಿಟ್ಟಿನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ತಡೆಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

01068023a ಸಾ ಮುಹೂರ್ತ ಮಿವ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ದುಃಖಾಮರ್ಷ ಸಮನ್ವಿತಾ|

01068023c ಭರ್ತಾರಮಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಕೋಪಸಮನ್ವಿತಳಾಗಿ
ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು:

01068024a ಜಾನನ್ನಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಕಸ್ಮಾದೇವಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ|

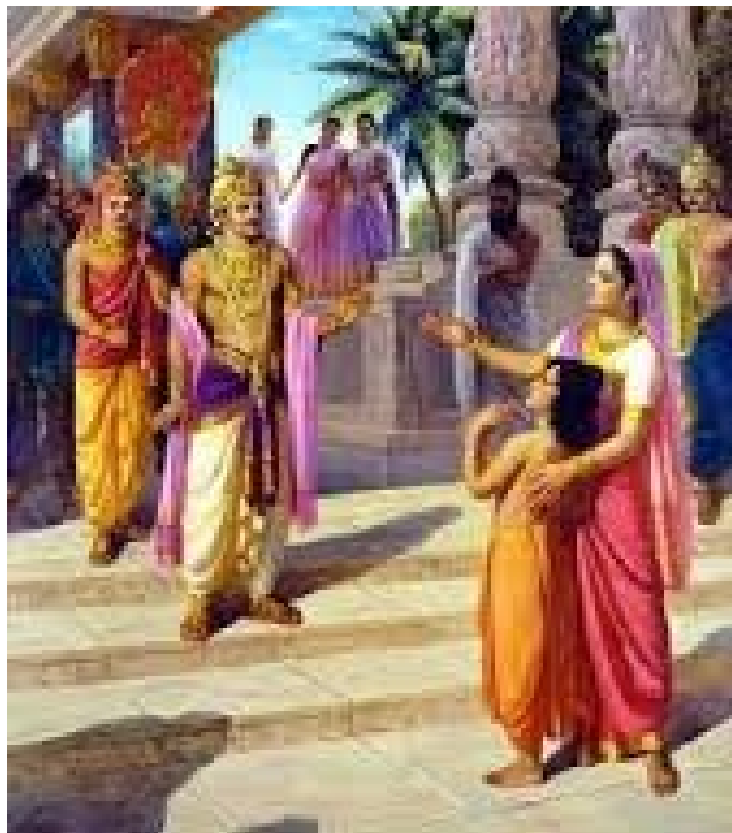
01068024c ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ನಿಃಸಂಗಂ ಯಥಾನ್ಯಃ ಪ್ರಾಕೃತಸ್ತಥಾ||

“ಮಹಾರಾಜ ! ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಿರುವನ ಹಾಗೆ
ಒಬ್ಬ ಕೀಳು ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಹೇಗೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ?

01068025a ಅತ್ರ ತೇ ಹೃದಯಂ ವೇದ ಸತ್ಯಸ್ಮೈವಾನ್ಯತಸ್ಯ ಚ|

01068025c ಕಲ್ಯಾಣ ಬತ ಸಾಕ್ಷೀ ತ್ವಂ ಮಾತ್ಮಾನಮವಮನ್ಯಥಾಃ||

ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳ ಸತ್ಯ-ಅಸತ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ನಿನ್ನ ಹೃದಯವೇ
ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ

ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ.

01068026a ಯೋಽನ್ಯಥಾ ಸಂತಮಾತ್ಮಾನಮನ್ಯಥಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

01068026c ಕಿಂ ತೇನ ನ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಚೋರೇಣಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾ||

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಇತರರಿಗೆ ಬೇರೆಯದನ್ನೇ
ತೋರಿಸುವವನು ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸುವ ಕಳ್ಳನಲ್ಲವೇ?

ಅವನು ಪಾಪ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಲ್ಲವೇ?

01068027a ಏಕೋಽಹಮಸ್ಮಿತಿ ಚ ಮನ್ಯಸೇ ತ್ವಂ|

ನ ಹೃಚ್ಛಯಂ ವೇತ್ಸಿ ಮುನಿಂ ಪುರಾಣಂ||

01068027c ಯೋ ವೇದಿತಾ ಕರ್ಮಣಃ ಪಾಪಕಸ್ಯ|

ತಸ್ಯಾಂತಿಕೇ ತ್ವಂ ವೃಜಿನಂ ಕರೋಷಿ||

ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಗೊತ್ತು ಎಂದು
ತಿಳಿಯಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ
ತಿಳಿದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವ ಅವನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ
ನೀನು ಹೇಗೆ ಪಾಪವನ್ನೆಸಗುತ್ತಿರುವೆ?

01068028a ಮನ್ಯತೇ ಪಾಪಕಂ ಕೃತ್ವಾ ನ ಕಶ್ಚಿದ್ವೇತ್ತಿ ಮಾಮಿತಿ|

01068028c ವಿದಂತಿ ಚೈನಂ ದೇವಾಶ್ಚ ಸ್ವಶ್ಚೈವಾಂತರಪೂರುಷಃ||

ಪಾಪಿಯು ಪಾಪವನ್ನೆಸಗಿ ಇದು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ
ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ
ಪುರುಷನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

01068029a ಆದಿತ್ಯಚಂದ್ರಾವನಿಲಾನಲೌ ಚ|

ದ್ಯೌರ್ಭೂಮಿರಾಪೋ ಹೃದಯಂ ಯಮಶ್ಚ||

01068029c ಅಹಶ್ಚ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಉಭೇ ಚ ಸಂಧ್ಯೇ|

ಧರ್ಮಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ ನರಸ್ಯ ವೃತ್ತಂ||

ಆದಿತ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ, ಆಪ, ಹೃದಯ, ಯಮ, ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಸಂಧ್ಯಾ, ಧರ್ಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನರನ ಪ್ರತಿಯೆಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುತ್ತವೆ.

01068030a ಯಮೋ ವೈವಸ್ವತಸ್ತಸ್ಯ ನಿಯಾತಯತಿ ದುಷ್ಕೃತಂ|

01068030c ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಃ ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷೀ ಕೇತ್ರಜ್ಞೋ ಯಸ್ಯ ತುಷ್ಯತಿ||

ಹೃದಯಸ್ಥಿತ ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷೀ ಕೇತ್ರಜ್ಞನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುವವನ ದುಷ್ಕೃತವನ್ನು ವೈವಸ್ವತ ಯಮನೂ ಸಹ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

01068031a ನ ತು ತುಷ್ಯತಿ ಯಸ್ಯೈಷ ಪುರುಷಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

01068031c ತಂ ಯಮಃ ಪಾಪಕರ್ಮಾಣಂ ನಿಯಾತಯತಿ ದುಷ್ಕೃತಂ||

ಆದರೆ ಆ ಪುರುಷನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸದ ದುರಾತ್ಮನ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಮನು ದುಷ್ಕೃತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

01068032a ಅವಮನ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಮನ್ಯಥಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

01068032c ದೇವಾ ನ ತಸ್ಯ ಶ್ರೇಯಾಂಸೋ ಯಸ್ಯಾತ್ಮಾಪಿ ನ ಕಾರಣಂ||

ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಅನಾದರಣಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯಥಾ

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ
ಸ್ವಂತ ಆತ್ಮವೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

01068033a ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇತಿ ಮಾಮೇವಂ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಪತಿವ್ರತಾಂ|

01068033c ಅರ್ಘ್ಯಾರ್ಹಂ ನಾರ್ಚಯಸಿ ಮಾಂ ಸ್ವಯಂ ಭಾರ್ಯಾಮುಪಸ್ಥಿತಾಂ||

ಸ್ವಯಂ ತಾನಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪತಿವ್ರತೆಯನ್ನು
ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ. ಅರ್ಘ್ಯಾರ್ಹ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು
ಸತ್ಕರಿಸದೇ ಅವಹೇಳನಮಾಡಬೇಡ.

01068034a ಕಿಮರ್ಥಂ ಮಾಂ ಪ್ರಾಕೃತವದುಪಪ್ರೇಕ್ಷಸಿ ಸಂಸದಿ|

01068034c ನ ಖಿಲ್ವಹಮಿದಂ ಶೂನ್ಯೇ ರೌಮಿ ಕಿಂ ನ ಶೃಣೋಷಿ ಮೇ||

ಈ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ? ನಾನು ಸುಮ್ಮನೇ ಇಲ್ಲಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ನನ್ನ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ?

01068035a ಯದಿ ಮೇ ಯಾಚಮಾನಾಯಾ ವಚನಂ ನ ಕರಿಷ್ಯಸಿ|

01068035c ದುಃಷಂತ ಶತಧಾ ಮೂರ್ಧಾ ತತಸ್ತೇಽದ್ಯ ಫಲಿಷ್ಯತಿ||

ದುಃಷಂತ! ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ
ನಿನ್ನ ತಲೆಯು ನೂರಾರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

01068036a ಭಾರ್ಯಾಂ ಪತಿಃ ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸ ಯಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ಪುನಃ|

01068036c ಜಾಯಾಯಾ ಇತಿ ಜಾಯಾತ್ವಂ ಪುರಾಣಾಃ ಕವಯೋ ವಿದುಃ||

ಪತಿಯು ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿಬರುವುದರಿಂದ
ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಯಾ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು, ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು
ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01068037a ಯದಾಗಮವತಃ ಪುಂಸಸ್ತದಪತ್ಯಂ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

01068037c ತತ್ತಾರಯತಿ ಸಂತತ್ಯಾ ಪೂರ್ವಪ್ರೇತಾನ್ಪಿತಾಮಹಾನ್||

ಒಳ್ಳೆಯವನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆ
ಸಂತತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹರ ಪ್ರೇತಾತ್ಮಗಳನ್ನು
ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ.

01068038a ಪುನ್ನಾಮ್ನೋ ನರಕಾದ್ಯಸ್ಮಾತ್ಪಿತರಂ ತ್ರಾಯತೇ ಸುತಃ|

01068038c ತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ಸುತನು ಪು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರಕದಿಂದ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು
ದಾಟಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಸ್ವಯಂಭುವೇ ಅವನನ್ನು ಪುತ್ರ ಎಂದು
ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

01068039a ಸಾ ಭಾರ್ಯಾ ಯಾ ಗೃಹೇ ದಕ್ಷಾ ಸಾ ಭಾರ್ಯಾ ಯಾ ಪ್ರಜಾವತೀ|

01068039c ಸಾ ಭಾರ್ಯಾ ಯಾ ಪತಿಪ್ರಾಣಾ ಸಾ ಭಾರ್ಯಾ ಯಾ ಪತಿವ್ರತಾ||

ಗೃಹವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವಳೇ ಭಾರ್ಯೆ.
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗುವವಳೇ ಭಾರ್ಯೆ. ಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಪ್ರಾಣವನ್ನಿಟ್ಟವಳು ಭಾರ್ಯೆ. ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತೆಯಾದವಳೇ ಭಾರ್ಯೆ.

01068040a ಅರ್ಧಂ ಭಾರ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಃ ಸಖಾ|

01068040c ಭಾರ್ಯಾ ಮೂಲಂ ತ್ರಿವರ್ಗಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಮಿತ್ರಂ ಪರಿಷ್ಯತಃ||

ಮನುಷ್ಯನ ಅರ್ಥವೇ ಭಾರ್ಯೆ. ಭಾರ್ಯೆಯೇ ಅವನ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಸಖಿ. ಭಾರ್ಯೆಯು ತ್ರಿವರ್ಗಗಳ (ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಕಾಮ) ಮೂಲ. ಮತ್ತು ಭಾರ್ಯೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಮಿತ್ರ.

01068041a ಭಾರ್ಯಾವಂತಃ ಕ್ರಿಯಾವಂತಃ ಸಭಾರ್ಯಾ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

01068041c ಭಾರ್ಯಾವಂತಃ ಪ್ರಮೋದಂತೇ ಭಾರ್ಯಾವಂತಃ ಶ್ರಿಯಾನ್ವಿತಾಃ||

ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದವನು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.
ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು.
ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವರು. ಮತ್ತು
ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಧನವನ್ನೂ ಹೊಂದುವರು.

01068042a ಸಖಾಯಃ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತೇಷು ಭವಂತ್ಯೇತಾಃ ಪ್ರಿಯಂವದಾಃ|

01068042c ಪಿತರೋ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯೇಷು ಭವಂತ್ಯಾರ್ತಸ್ಯ ಮಾತರಃ||

ಅವಳು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಖಿನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾಳೆ,
ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಂತಿರುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಆರ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ತಾಯಿಯಂತಿರುತ್ತಾಳೆ.

01068043a ಕಾಂತಾರೇಷ್ಟಪಿ ವಿಶ್ರಾಮೋ ನರಸ್ಯಾಧ್ವನಿಕಸ್ಯ ವೈ|

01068043c ಯಃ ಸದಾರಃ ಸ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಧಾರಾಃ ಪರಾ ಗತಿಃ||

ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಕೂಡ ಅವಳು ವಿಶ್ರಾಮವಿದ್ದಂತೆ.
ಪತ್ನಿಸಹಿತನಾದವನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಪತ್ನಿಯು ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

01068044a ಸಂಸರಂತಮಪಿ ಪ್ರೇತಂ ವಿಷಮೇಷ್ಟೇಕಪಾತಿನಂ|

01068044c ಭಾರ್ಯೈವಾನ್ವೇತಿ ಭರ್ತಾರಂ ಸತತಂ ಯಾ ಪತಿವ್ರತಾ||

ಪತಿಯು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವವಳು
ಅವನ ಪತಿವ್ರತೆ ಪತ್ನಿಯೇ!

01068045a ಪ್ರಥಮಂ ಸಂಸ್ಥಿತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಪತಿಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ|

01068045c ಪೂರ್ವಂ ಮೃತಂ ಚ ಭರ್ತಾರಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಸಾಧ್ವಾನುಗಚ್ಛತಿ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಭಾರ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲು ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಅವಳು ತನ್ನ
ಪತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡನೇ ಮೊದಲು ತೀರಿಕೊಂಡರೆ, ಆ
ಸಾಧ್ವಿಯು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

01068046a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ರಾಜನ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಿಷ್ಟತೇ|

01068046c ಯದಾಪ್ನೋತಿ ಪತಿರ್ಭಾರ್ಯಾಮಿಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ||

ರಾಜನ್! ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಿದೆ. ಪತಿಯು ತನ್ನ
ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

01068047a ಆತ್ಮಾತ್ಮನೈವ ಜನಿತಃ ಪುತ್ರ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ|

01068047c ತಸ್ಮಾದ್ಭಾರ್ಯಾಂ ನರಃ ಪಶ್ಯೇನ್ಮಾತೃವತ್ಪುತ್ರಮಾತರಂ||

ತಾನೇ ತನ್ನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮಗನ ತಾಯಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ
ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಬೇಕು.

01068048a ಭಾರ್ಯಾಯಾಂ ಜನಿತಂ ಪುತ್ರಮಾದರ್ಶೇ ಸ್ವಮಿವಾನನಂ|

01068048c ಹ್ಲಾದತೇ ಜನಿತಾ ಪ್ರೇಷ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೇವ ಪುಣ್ಯಕೃತೌ||

ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಪುತ್ರನ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಸೇರಿದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

01068049a ದಹ್ಯಮಾನಾ ಮನೋಧುಃಖೈರ್ವ್ಯಾಧಿಭಿಶ್ಚಾತುರಾ ನರಾಃ|

01068049c ಹ್ಲಾದಂತೇ ಸ್ವೇಷು ದಾರೇಷು ಘರ್ಮಾರ್ತಾಃ ಸಲಿಲೇಷ್ವಿವ||

ಮನೋದುಃಖ, ವ್ಯಾಧಿ ಮತ್ತು ಆತುರತೆಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ನರನಿಗೆ
ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ
ಬಳಲುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ತಣ್ಣೀರಿನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಷ್ಟು
ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

01068050a ಸುಸಂರಬ್ಧೋಽಪಿ ರಾಮಾಣಾಂ ನ ಬ್ರೂಯಾದಪ್ರಿಯಂ ಬುಧಃ|

01068050c ರತಿಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ತಾಸ್ವಾಯತ್ತಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

ತಿಳಿದವನು ಕೋಪದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲದನ್ನು
ಮಾಡಬಾರದು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸಂತೋಷ, ಪ್ರೀತಿ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು
ಎಲ್ಲವೂ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

01068051a ಆತ್ಮನೋ ಜನ್ಮನಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪುಣ್ಯಂ ರಾಮಾಃ ಸನಾತನಂ|

01068051c ಋಷೀಣಾಮಪಿ ಕಾ ಶಕ್ತಿಃ ಸ್ರಷ್ಟುಂ ರಾಮಾಮೃತೇ ಪ್ರಜಾಃ||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸನಾತನ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೆಣ್ಣು.
ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದೇ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು
ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಿದೆ?

01068052a ಪರಿಪತ್ಯ ಯದಾ ಸೂನುರ್ಧರಣೀರೇಣುಗುಂಠಿತಃ|

01068052c ಪಿತುರಾಶ್ಲಿಷ್ಯತೇಽಂಗಾನಿ ಕಿಮಿವಾಸ್ತ್ವಧಿಕಂ ತತಃ||

ಧೂಳು ಕೊಳಕುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮಗನು ಓಡಿ ಬಂದು
ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದಾಗ ಆಗುವ ಸಂತೋಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷ
ಇನ್ನು ಯಾವುದಿದೆ?

01068053a ಸ ತ್ವಂ ಸ್ವಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಾಭಿಲಾಷಮಿಮಂ ಸುತಂ|

01068053c ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಂ ಚ ಕಾಕ್ಷೇಣ ಕಿಮರ್ಥಮವಮನ್ಯಸೇ||

ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅಭಿಲಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ತಿರಸ್ಕಾರ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ?

01068054a ಅಂಡಾನಿ ಬಿಭ್ರತಿ ಸ್ವಾನಿ ನ ಭಿಂದಂತಿ ಪಿಪೀಲಿಕಾಃ|

01068054c ನ ಭರೇಥಾಃ ಕಥಂ ನು ತ್ವಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸನ್ಸ್ವಮಾತ್ಮಜಂ||

ಇರುವೆಗಳೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯದ ಹಾಗೆ

ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಏಕೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನನ್ನು
ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

01068055a ನ ವಾಸಸಾಂ ನ ರಾಮಾಣಾಂ ನಾಪಾಂ ಸ್ಪರ್ಶಸ್ತಥಾ ಸುಖಃ|

01068055c ಶಿಶೋರಾಲಿಂಗ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶಃ ಸೂನೋರ್ಯಥಾ ಸುಖಃ||

ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಗಾಢ ಆಲಿಂಗನ, ಸ್ಪರ್ಷ ಮತ್ತು ಸುವಾಸನೆಯು
ಕೊಡುವಷ್ಟು ಸುಖವನ್ನು ಸುಗಂಧವಾಗಲೀ, ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲೀ,
ನೀರಾಗಲೀ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

01068056a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಗೌರ್ವರಿಷ್ಠಾ ಚತುಷ್ಟದಾಂ|

01068056c ಗುರುರ್ಗರೀಯಸಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪುತ್ರಃ ಸ್ಪರ್ಶವತಾಂ ವರಃ||

ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರೋ, ಚತುಷ್ಟದರಲ್ಲಿ
ಗೋವುಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ, ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಗುರುವು ಹೇಗೆ
ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ, ಹಾಗೆ ಸ್ಪರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ.

01068057a ಸ್ಪೃಶತು ತ್ವಾಂ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಯಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ|

01068057c ಪುತ್ರಸ್ಪರ್ಶಾತ್ಸುಖಿತರಃ ಸ್ಪರ್ಶೋ ಲೋಕೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಈ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ ಪುತ್ರನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಸ್ಪರ್ಷಿಸಲಿ.
ಪುತ್ರಸ್ಪರ್ಷ ಸುಖಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ.

01068058a ತ್ರಿಷು ವರ್ಷೇಷು ಪೂರ್ಣೇಷು ಪ್ರಜಾತಾಹಮರಿಂದಮ|

01068058c ಇಮಂ ಕುಮಾರಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ತವ ಶೋಕಪ್ರಣಾಶನಂ||

ಅರಿಂದಮ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ
ನಾನು ನಿನ್ನ ಈ ಶೋಕಪ್ರಾಣಾಶ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01068059a ಆಹರ್ತಾ ವಾಜಿಮೇಧಸ್ಯ ಶತಸಂಖ್ಯಸ್ಯ ಪೌರವ|

01068059c ಇತಿ ವಾಗಂತರಿಕ್ಷೇ ಮಾಂ ಸೂತಕೇಽಭ್ಯವದತ್ತುರಾ||

ಪೌರವ ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸೂತಕದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವನು ಒಂದು ನೂರು
ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಅಶರೀರವಾಣಿಯಾಯಿತು.

01068060a ನನು ನಾಮಾಂಕಮಾರೋಪ್ಯ ಸ್ನೇಹಾದ್ಧ್ರಾಮಾಂತರಂ ಗತಾಃ|

01068060c ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪುತ್ರಾನುಪಾಘ್ರಾಯ ಪ್ರತಿನಂದಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವವರು ಬೇರೊಬ್ಬರ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತೊಡೆಯಮೇಲಿರಿಸಿ, ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು ಸೂಸಿ
ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

01068061a ವೇದೇಷ್ಟಪಿ ವದಂತೀಮಂ ಮಂತ್ರವಾದಂ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

01068061c ಜಾತಕರ್ಮಣಿ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವಾಪಿ ವಿದಿತಂ ತಥಾ||

ಮಕ್ಕಳ ಜಾತಕರ್ಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರು ಹೇಳುವ ಈ
ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನೀನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿರಬಹುದು.

01068062a ಅಂಗಾದಂಗಾತ್ಸಂಭವಸಿ ಹೃದಯಾದಭಿಜಾಯಸೇ|

01068062c ಆತ್ಮಾ ವೈ ಪುತ್ರನಾಮಾಸಿ ಸ ಜೀವ ಶರದಃ ಶತಂ||

“ನೀನು ನನ್ನ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರುವೆ. ಹೃದಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ಪುತ್ರನಾಗಿರುವ ನೀನು ನಾನೇ. ನೂರು ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಜೀವಿಸು.

01068063a ಪೋಷೋ ಹಿ ತ್ವದಧೀನೋ ಮೇ ಸಂತಾನಮಪಿ ಚಾಕ್ಷಯಂ|

01068063c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಜೀವ ಮೇ ವತ್ಸ ಸುಸುಖೀ ಶರದಾಂ ಶತಂ||

ನನ್ನ ಪೋಷಣೆಯು ನಿನ್ನನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಸಂತಾನವೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಜೀವ. ವತ್ಸ! ನೂರು ಸಂವತ್ಸರಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳು.”

01068064a ತ್ವದಂಗೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಸೂತೋಽಯಂ ಪುರುಷಾತ್ಪುರುಷೋಽಪರಃ|

01068064c ಸರಸೀವಾಮಲೇಽತ್ಮಾನಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಪಶ್ಯ ಮೇ ಸುತಂ||

ಇವನು ನಿನ್ನ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಪುರುಷನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನು. ತಿಳಿ ಕೊಳದಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕಾಣು.

01068065a ಯಥಾ ಹ್ಯಾಹವನೀಯೋಽಗ್ನಿರ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾತ್ಪ್ರಣೀಯತೇ|

01068065c ತಥಾ ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರಸೂತೋಽಯಂ ತ್ವಮೇಕಃ ಸಂದ್ವಿಧಾ ಕೃತಃ||

ಗಾರ್ಹಪತ್ಯದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಈ ಮಗುವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಎರಡಾಗಿ ವಿಭಜನೆಗೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

01068066a ಮೃಗಾಪಕೃಷ್ಣೇನ ಹಿ ತೇ ಮೃಗಯಾಂ ಪರಿಧಾವತಾ|

01068066c ಅಹಮಾಸಾದಿತಾ ರಾಜನ್ಯಮಾರೀ ಪಿತುರಾಶ್ರಮೇ||

ರಾಜನ್! ಮೃಗಗಳ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಬಂದು ಆಯಾಸಗೊಂಡಾಗ ನೀನು ಕುಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿದ್ದೆ.

01068067a ಉರ್ವಶೀ ಪೂರ್ವ ಚಿತ್ತಿಶ್ಚ ಸಹಜನ್ಯಾ ಚ ಮೇನಕಾ|

01068067c ವಿಶ್ವಾಚೀ ಚ ಘೃತಾಚೀ ಚ ಷಡೇವಾಪ್ಸರಸಾಂ ವರಾಃ||

ಊರ್ವಶೀ, ಪೂರ್ವ ಚಿತ್ತಿ, ಸಹಜನ್ಯ, ಮೇನಕಾ, ವಿಶ್ವಾ, ಮತ್ತು ಘೃತಾಚೀ ಈ ಆರು ಮಂದಿ ಅಪ್ಸರೆಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು.

01068068a ತಾಸಾಂ ಮಾಂ ಮೇನಕಾ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿರ್ವರಾಪ್ಸರಾಃ|

01068068c ದಿವಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಜಗತೀಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಜೀಜನತ್||

ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮೇನಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಪ್ಸರೆಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ನನಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01068069a ಸಾ ಮಾಂ ಹಿಮವತಃ ಪೃಷ್ಠೇ ಸುಷುಪೇ ಮೇನಕಾಪ್ಸರಾಃ|

01068069c ಅವಕೀರ್ಯ ಚ ಮಾಂ ಯಾತಾ ಪರಾತ್ಮಜಮಿವಾಸತೀ||

ಅಪ್ಸರೆ ಮೇನಕಾ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಆ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಹೀನಳು ಬೇರೆ ಯಾರದ್ದೋ ಮಗುವಿನಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

01068070a ಕಿಂ ನು ಕರ್ಮಾಶುಭಂ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತವತ್ಯಸ್ಮಿ ಜನ್ಮನಿ|

01068070c ಯದಹಂ ಬಾಂಧವೈಸ್ತುಕ್ತಾ ಬಾಲೈಃ ಸಂಪ್ರತಿ ಚ ತ್ವಯಾ||

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ಅಶುಭ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೋ ಏನೋ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು.

ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

01068071a ಕಾಮಂ ತ್ವಯಾ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮಾಶ್ರಮಂ|

01068071c ಇಮಂ ತು ಬಾಲಂ ಸಂತ್ಯಕ್ತುಂ ನಾರ್ಹಸ್ಯಾತ್ಮಜಮಾತ್ಮನಾ||

ನಿನ್ನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಳಾದರೆ ನಾನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನದೇ ಮಗನಾಗಿರುವ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೀನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01068072 ದುಃಷಂತ ಉವಾಚ|

01068072a ನ ಪುತ್ರಮಭಿಜಾನಾಮಿ ತ್ವಯಿ ಜಾತಂ ಶಕುಂತಲೇ|

01068072c ಅಸತ್ಯವಚನಾ ನಾರ್ಯಃ ಕಸ್ತೇ ಶ್ರದ್ಧಾಸ್ಯತೇ ವಚಃ||

ದುಃಷಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕುಂತಲೇ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಪುತ್ರನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾರಿಯರು ಅಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವರು. ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ ನಂಬುವರು?

01068073a ಮೇನಕಾ ನಿರನುಕ್ರೋಶಾ ಬಂಧಕೀ ಜನನೀ ತವ|

01068073c ಯಯಾ ಹಿಮವತಃ ಪೃಷ್ಠೇ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯೇವ ಪ್ರವೇರಿತಾ||

ಅನುಕಂಪವಿಲ್ಲದ ವೇಶ್ಯೆ ನಿನ್ನ ಜನನಿ ಮೇನಕೆಯು ದೇವರಿಗೇರಿಸಿದ
ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಿಸುಟು
ಹೋದಳು.

01068074a ಸ ಚಾಪಿ ನಿರನುಕ್ರೋಶಃ ಕ್ಷತ್ರಯೋನಿಃ ಪಿತಾ ತವ|

01068074c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವೇ ಲುಬ್ಧಃ ಕಾಮಪರಾಯಣಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಆಸೆಗೊಳಗಾದ
ಕಾಮಪರಾಯಣ ನಿನ್ನ ಪಿತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೂ ಅನುಕಂಪವಿರಲಿಲ್ಲ.

01068075a ಮೇನಕಾಪ್ಸರಸಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಮಹರ್ಷಿಣಾಂ ಚ ತೇ ಪಿತಾ|

01068075c ತಯೋರಪತ್ಯಂ ಕಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಪುಂಶ್ಚ ಲೀವಾಭಿಧಾಸ್ಯಸಿ||

ಮೇನಕೆಯು ಅಪ್ಸರೆಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪಿತನು ಮಹರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸಿದರೂ ಅವರ ಮಗಳಾದ ನೀನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ
ರೀತಿ ನೆಲೆಗೊಸ್ಕರ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವೆ?

01068076a ಅಶ್ರದ್ಧೇಯಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಕಥಯಂತೀ ನ ಲಜ್ಜಸೇ|

01068076c ವಿಶೇಷತೋ ಮತ್ಸಕಾಶೇ ದುಷ್ಪತಾಪಸಿ ಗಮ್ಯತಾಂ||

ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ
ವಿಶೇಷತಃ ನನ್ನ ಎದಿರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚಿಕೆಯಾದರೂ
ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ದುಷ್ಪತಾಪಸಿ! ಹೊರಟು ಹೋಗು.

01068077a ಕ್ವ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸದ್ಯೈವೋಗ್ರಃ ಸಾಪ್ಸರಾ ಕ್ವ ಚ ಮೇನಕಾ|

01068077c ಕ್ವ ಚ ತ್ವಮೇವಂ ಕೃಪಣಾ ತಾಪಸೀವೇಷಧಾರಿಣೀ||

ಸದೈವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಮಹರ್ಷಿಯಲ್ಲಿ? ಅಪ್ಸರೆ ಮೇನಕೆ ಎಲ್ಲಿ? ತಾಪಸೀ
ವೇಷಧಾರಿಣಿ ಕೃಪಣೆ ನೀನಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ?

01068078a ಅತಿಕಾಯಶ್ಚ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಬಾಲೋಽಪಿ ಬಲವಾನಯಂ|

01068078c ಕಥಮಲ್ಪೇನ ಕಾಲೇನ ಶಾಲಸ್ಯಂಧ ಇವೋದ್ಗತಃ||

ನಿನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನು ಅತಿಕಾಯನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಬಾಲಕನಾದರೂ
ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಅಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇವನು ಹೇಗೆ
ಶಾಲಸ್ಯಂಧದ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ?

01068079a ಸುನಿಕೃಷ್ಣಾ ಚ ಯೋನಿಸ್ತೇ ಪುಂಶ್ಚಲೀ ಪ್ರತಿಭಾಸಿ ಮೇ|

01068079c ಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ ಕಾಮರಾಗಾಜ್ಜಾತಾ ಮೇನಕಯಾ ಹ್ಯಸಿ||

ಮೇನಕೆಯ ಕಾಮರಾಗದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ನೀನು ನೀಚ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದವಳು. ನನಗೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವೆ.

01068080a ಸರ್ವಮೇತತ್ಪರೋಕ್ಷಂ ಮೇ ಯತ್ತ್ವಂ ವದಸಿ ತಾಪಸಿ|

01068080c ನಾಹಂ ತ್ವಾಮಭಿಜಾನಾಮಿ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಗಮ್ಯತಾಂ ತ್ವಯಾ||

ತಾಪಸಿ! ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಸರ್ವವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ನನಗೆ
ನೀನು ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೯

ಶಕುಂತಲೆಯು ದುಃಷಂತನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು (೧-೨೫). ದುಃಷಂತನು
ಶಕುಂತಲೆ-ಸರ್ವದಮನರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮಗನಿಗೆ ಭರತನೆಂಬ
ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡುವುದು (೨೬-೪೦). ಭರತನ ರಾಜ್ಯಭಾರ (೪೧-೫೦).

01069001 ಶಕುಂತಲೋವಾಚ|

01069001a ರಾಜನ್ಸರ್ವಪಮಾತ್ರಾಣಿ ಪರಚ್ಛಿದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯಸಿ|

01069001c ಆತ್ಮನೋ ಬಿಲ್ವಮಾತ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯನ್ನಪಿ ನ ಪಶ್ಯಸಿ||

ಶಕುಂತಲೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪು
ಸಾಸಿವೆ ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದರೂ ಗಮನಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ
ತಪ್ಪು ಬಿಲ್ವದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೂ ನೋಡಿದರೂ ನೋಡದಂತೆ
ಇದ್ದೀಯೆ.

01069002a ಮೇನಕಾ ತ್ರಿದಶೇಷ್ಟೇವ ತ್ರಿದಶಾಶ್ಚಾನು ಮೇನಕಾಂ|

01069002c ಮಮೈವೋದ್ರಿಚ್ಯತೇ ಜನ್ಮ ದುಃಷಂತ ತವ ಜನ್ಮತಃ||

ಮೇನಕೆಯು ದೇವಲೋಕದವಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲೇ
ಶ್ರೇಷ್ಠಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡವಳು. ದುಃಷಂತ! ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ನಿನ್ನ
ಜನ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.

01069003a ಕ್ಷಿತಾವಟಸಿ ರಾಜಂಸ್ತ್ವ ಮಂತರಿಕ್ಷೇ ಚರಾಮ್ಯಹಂ|

01069003c ಅವಯೋರಂತರಂ ಪಶ್ಯ ಮೇರುಸರ್ಷಪಯೋರಿವ||

ರಾಜನ್! ನೀನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಮೇರು ಮತ್ತು ಸಾಸಿವೆ ಕಾಳುಗಳ ನಡುವಿರುವ ಅಂತರವೆಂದು ತಿಳಿ.

01069004a ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಯಮಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ಚ|

01069004c ಭವನಾನ್ಯನುಸಂಯಾಮಿ ಪ್ರಭಾವಂ ಪಶ್ಯ ಮೇ ನೃಪ||

ನೃಪ! ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡು. ನಾನು ಮಹೇಂದ್ರ, ಕುಬೇರ, ಯಮ, ಮತ್ತು ವರುಣರ ಭವನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ.

01069005a ಸತ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರವಾದೋಽಯಂ ಯಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ|

01069005c ನಿದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ನ ದ್ವೇಷಾತ್ತಚ್ಚೃತ್ವಾ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ಅನಘ! ಸತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲ ಒಂದು ಗಾದೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಇದನ್ನು ದ್ವೇಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ನಿದರ್ಶನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

01069006a ವಿರೂಪೋ ಯಾವದಾದರ್ಶೇ ನಾತ್ಮನಃ ಪಶ್ಯತೇ ಮುಖಂ|

01069006c ಮನ್ಯತೇ ತಾವದಾತ್ಮಾನಮನ್ಯೇಭ್ಯೋ ರೂಪವತ್ತರಂ||

ವಿರೂಪನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ತಾನೇ ರೂಪವಂತನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

01069007a ಯದಾ ತು ಮುಖಮಾದರ್ಶೇ ವಿಕೃತಂ ಸೋಽಭಿವೀಕ್ಷತೇ|

01069007c ತದೇತರಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಆತ್ಮಾನಂ ನೇತರಂ ಜನಂ||

ತನ್ನ ವಿಕೃತ ಮುಖವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

01069008a ಅತೀವ ರೂಪಸಂಪನ್ನೋ ನ ಕಿಂ ಚಿದವಮನ್ಯತೇ|

01069008c ಅತೀವ ಜಲ್ಪಂದುರ್ವಾಚೋ ಭವತೀಹ ವಿಹೇತಕಃ||

ಅತೀವ ರೂಪಸಂಪನ್ನನು ಇತರರನ್ನು ಎಂದೂ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯರನ್ನು ಅತೀವವಾಗಿ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವವನು ವಿಹಟಕನೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

01069009a ಮೂರ್ಖೋ ಹಿ ಜಲ್ಪತಾಂ ಪುಂಸಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಚಃ ಶುಭಾಶುಭಾಃ|

01069009c ಅಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಮಾದತ್ತೇ ಪುರೀಷಮಿವ ಸೂಕರಃ||

ಹಂದಿಯು ಹೇಗೆ ಹೂವಿನ ತೋಟದಿಂದಲೂ ಹೊಲಸನ್ನೇ ಹೆಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮೂರ್ಖನೂ ಕೂಡ ಶುಭಾಶುಭಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶುಭ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸುತ್ತಾನೆ.

01069010a ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತು ಜಲ್ಪತಾಂ ಪುಂಸಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಚಃ ಶುಭಾಶುಭಾಃ|

01069010c ಗುಣವದ್ವಾಕ್ಯಮಾದತ್ತೇ ಹಂಸಃ ಕ್ಷೀರಮಿವಾಂಭಸಃ||

ನೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕ್ಷೀರದಿಂದ ಹಂಸವು ಕ್ಷೀರವನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಆರಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ಕೂಡ ಶುಭಾಶುಭ ವಚನಗಳಿಂದ

ಶುಭಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

01069011a ಅನ್ಯಾನ್ವರಿವದನ್ನಾಧುರ್ಯಥಾ ಹಿ ಪರಿತಪ್ಯತೇ|

01069011c ತಥಾ ಪರಿವದನ್ನನ್ಯಾಂಸ್ತುಷ್ಪೋ ಭವತಿ ದುರ್ಜನಃ||

ಸಾಧು ಜನರು ಅನ್ಯರ ಕುರಿತು ಕೀಳು ಮಾತನ್ನಾಡುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ವೇದನೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದುರ್ಜನರು ಅನ್ಯರ ನಿಂದನೆಗೈಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01069012a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಯಥಾ ವೃದ್ಧಾನ್ಸಂತೋ ಗಚ್ಛಂತಿ ನಿರ್ವೃತಿಂ|

01069012c ಏವಂ ಸಜ್ಜನಮಾಕ್ರುಶ್ಯ ಮೂರ್ಖೋ ಭವತಿ ನಿರ್ವೃತಃ||

ಸಂತರು ವೃದ್ಧರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ಖ ಜನರು ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

01069013a ಸುಖಂ ಜೀವಂತ್ಯದೋಷಜ್ಞಾ ಮೂರ್ಖಾ ದೋಷಾನುದರ್ಶಿನಃ|

01069013c ಯತ್ರ ವಾಚ್ಯಾಃ ಪರೈಃ ಸಂತಃ ಪರಾನಾಹುಸ್ತಥಾವಿಧಾನ್||

ಸಂತರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ಕಾಣದೆಯೇ ಸುಖದಿಂದಿರುವರು; ಮೂರ್ಖರು ದೋಷವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

01069014a ಅತೋ ಹಾಸ್ಯತರಂ ಲೋಕೇ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ|

01069014c ಯತ್ರ ದುರ್ಜನ ಇತ್ಯಾಹ ದುರ್ಜನಃ ಸಜ್ಜನಂ ಸ್ವಯಂ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಹಾಸ್ಯದ ವಿಷಯವಾದರೂ ಏನಿದೆ?
ಇಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಸ್ವಯಂ ದುರ್ಜನರೇ ದುರ್ಜನರೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ?

01069015a ಸತ್ಯಧರ್ಮಚ್ಯುತಾತ್ಪುಂಸಃ ಕ್ರುದ್ಧಾದಾಶೀವಿಷಾದಿವ|

01069015c ಅನಾಸ್ತಿಕೋಽಪ್ಯುದ್ವಿಜತೇ ಜನಃ ಕಿಂ ಪುನರಾಸ್ತಿಕಃ||

ನಾಸ್ತಿಕರೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯಧರ್ಮದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾದವರನ್ನು ಕಂಡರೆ
ಘೋರ ವಿಷಸರ್ಪವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಭಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನಂಥಹ
ಆಸ್ತಿಕರ ಗತಿಯೇನು?

01069016a ಸ್ವಯಮುತ್ಪಾದ್ಯ ವೈ ಪುತ್ರಂ ಸದೃಶಂ ಯೋಽವಮನ್ಯತೇ|

01069016c ತಸ್ಯ ದೇವಾಃ ಶ್ರಿಯಂ ಘ್ನಂತಿ ನ ಚ ಲೋಕಾನುಪಾಶ್ನತೇ||

ಸದೃಶ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿರುವವನು
ಶ್ರಿಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ
ಲೋಕವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01069017a ಕುಲವಂಶಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಹಿ ಪಿತರಃ ಪುತ್ರಮಬ್ರುವನ್|

01069017c ಉತ್ತಮಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಾಣಾಂ ತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರಂ ನ ಸಂತ್ಯಜೇತ್||

ಪುತ್ರನು ಕುಲವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠನೆಂದು ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುತ್ರನಿಗೆ
ಜನ್ಮ ನೀಡುವುದು ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಾರದು.

01069018a ಸ್ವಪತ್ನೀಪ್ರಭವಾನ್ವಂಚ ಲಬ್ಧಾನ್ ಕ್ರೀತಾನ್ವಿವರ್ಧಿತಾನ್|

01069018c ಕೃತಾನನ್ಯಾಸು ಚೋತ್ಪನ್ನಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ವೈ ಮನುರಬ್ರವೀತ್||

ಸ್ವಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದವನು, ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಪಡೆದವನು,
ಖರೀದಿಸಿಕೊಂಡವನು, ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಮತ್ತು
ಅಪತ್ನಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದವನು ಹೀಗೆ ಐದು ತರಹದ ಪುತ್ರರ ಕುರಿತು
ಮನುವು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

01069019a ಧರ್ಮ ಕೀರ್ತ್ಯಾವಹಾ ನೃಣಾಂ ಮನಸಃ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಾಃ|

01069019c ತ್ರಾಯಂತೇ ನರಕಾಜ್ಞಾತಾಃ ಪುತ್ರಾ ಧರ್ಮಪ್ಲವಾಃ ಪಿತೃನ್||

ಪುತ್ರರು ನರನ ಧರ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನಸ್ಸಿನ
ಸಂತೋಷವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದಾದವರನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

01069020a ಸ ತ್ವಂ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ ನ ಪುತ್ರಂ ತ್ಯಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01069020c ಆತ್ಮಾನಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮೌ ಚ ಪಾಲಯಾನೋ ಮಹೀಪತೇ|

01069020e ನರೇಂದ್ರಸಿಂಹ ಕಪಟಂ ನ ವೋದುಂ ತ್ವಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ! ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಹೀಪತೇ! ನಿನ್ನ ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು.
ನರೇಂದ್ರಸಿಂಹ! ನಿನ್ನಂಥವನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಪಟನಾಗುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲ.

01069021a ವರಂ ಕೂಪಶತಾದ್ವಾಪೀ ವರಂ ವಾಪೀಶತಾತ್ಯತುಃ|

01069021c ವರಂ ಕೃತುಶತಾತ್ಪುತ್ರಃ ಸತ್ಯಂ ಪುತ್ರಶತಾದ್ವರಂ||

ನೂರು ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೂರು ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡುವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ; ನೂರು ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂಥ ಒಂದು ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ; ಆದರೆ ನೂರು ಪುತ್ರರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಸತ್ಯ.

01069022a ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ತುಲಯಾ ಧೃತಂ|

01069022c ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಾದ್ಧಿ ಸತ್ಯಮೇವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸತ್ಯವೇ ವಿಶೇಷವಾಗುತ್ತದೆ.

01069023a ಸರ್ವವೇದಾಧಿಗಮನಂ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಾವಗಾಹನಂ|

01069023c ಸತ್ಯಂ ಚ ವದತೋ ರಾಜನ್ಸಮಂ ವಾ ಸ್ಯಾನ್ನ ವಾ ಸಮಂ||

ರಾಜನ್! ಸತ್ಯವು ಸರ್ವವೇದಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಸಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದುದು ಇನ್ನು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

01069024a ನಾಸ್ತಿ ಸತ್ಯಾತ್ಪರೋ ಧರ್ಮೋ ನ ಸತ್ಯಾದ್ವಿದ್ಯತೇ ಪರಂ|

01069024c ನ ಹಿ ತೀವ್ರತರಂ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯತಾದಿಹ ವಿದ್ಯತೇ||

ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ, ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅನ್ಯತಕ್ಕಿಂತಲೂ ತೀವ್ರತರ

ಪಾಪವಾದರೂ ಏನು?

01069025a ರಾಜನ್ಸತ್ಯಂ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ ಚ ಸಮಯಃ ಪರಃ|

01069025c ಮಾ ತ್ಯಾಕ್ಷೀಃ ಸಮಯಂ ರಾಜನ್ಸತ್ಯಂ ಸಂಗತಮಸ್ತು ತೇ||

ರಾಜನ್! ಸತ್ಯವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಸತ್ಯವೇ ಪರಮ ತಪಸ್ಸು. ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಡ ರಾಜನ್! ನೀನು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗು.

01069026a ಅನೃತೇ ಚೇತ್ಪ್ರಸಂಗಸ್ತೇ ಶ್ರದ್ಧಧಾಸಿ ನ ಚೇತ್ಸ್ವಯಂ|

01069026c ಆತ್ಮನೋ ಹಂತ ಗಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾದೃಶೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಗತಂ||

ಸುಳ್ಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಇರುವುದು ಬೇಡ.

01069027a ಋತೇಽಪಿ ತ್ವಯಿ ದುಃಷಂತ ಶೈಲರಾಜಾವತಂಸಕಾಂ|

01069027c ಚತುರಂತಾಮಿಮಾಮುರ್ವೀಂ ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಪಾಲಯಿಷ್ಯತಿ||

ದುಃಷಂತ! ನಿನ್ನ ನಂತರ ನಾಲ್ಕೂ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಶೈಲರಾಜವತಂಸಕ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನು ಆಳುವನು.”

01069028 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01069028a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಶಕುಂತಲಾ|

01069028c ಅಥಾಂತರಿಕ್ಷೇ ದುಃಷಂತಂ ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೀ|

01069028e ಋತ್ವಿಕ್ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯೈರ್ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚಾವೃತಂ ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ಶಕುಂತಲೆಯು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಋತ್ವಿಜರು, ಪುರೋಹಿತರು, ಆಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ದುಃಷಂತನನ್ನದ್ದೇಶಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಅಶರೀರವಾಣಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

01069029a ಭಸ್ಮಾ ಮಾತಾ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರೋ ಯೇನ ಜಾತಃ ಸ ಏವ ಸಃ|

01069029c ಭರಸ್ವ ಪುತ್ರಂ ದುಃಷಂತ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಶಕುಂತಲಾಂ||

“ದುಃಷಂತ! ತಾಯಿಯು ಮಗನ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಚರ್ಮ. ಆದರೆ ತಂದೆಯು ಅವನ ಆತ್ಮ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ.

01069030a ರೇತೋಧಾಃ ಪುತ್ರ ಉನ್ನಯತಿ ನರದೇವ ಯಮಕ್ಷಯಾತ್|

01069030c ತ್ವಂ ಚಾಸ್ಯ ಧಾತಾ ಗರ್ಭಸ್ಯ ಸತ್ಯಮಾಹ ಶಕುಂತಲಾ||

ತನ್ನ ರೇತದಿಂದ ಪಡೆದ ಮಗನು ನರನನ್ನು ಯಮಕ್ಷಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀನೇ ಈ ಗರ್ಭವನ್ನಿತ್ತವನು. ಶಕುಂತಲೆಯು ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದಿದ್ದಾಳೆ.

01069031a ಜಾಯಾ ಜನಯತೇ ಪುತ್ರಮಾತ್ಮನೋಽಂಗಂ ದ್ವಿಧಾ ಕೃತಂ|

01069031c ತಸ್ಮಾದ್ಭರಸ್ವ ದುಃಷಂತ ಪುತ್ರಂ ಶಾಕುಂತಲಂ ನೃಪ||

ನರನು ತನ್ನನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೃಪ ದುಃಷಂತ! ಶಕುಂತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

01069032a ಅಭೂತಿರೇಷಾ ಕಸ್ತ್ವಜ್ಯಾಜ್ಜೀವಂಜೀವಂತಮಾತ್ಮಜಂ|

01069032c ಶಾಕುಂತಲಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ದೌಷಂತಿಂ ಭರ ಪೌರವ||

ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಅತಿ ದುರಾದೃಷ್ಟ ವಿಷಯ. ಪೌರವ! ಮಹಾತ್ಮ! ದೌಷಂತ ಮತ್ತು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು.

01069033a ಭರ್ತವ್ಯೋಽಯಂ ತ್ವಯಾ ಯಸ್ಮಾದಸ್ಮಾಕಂ ವಚನಾದಪಿ|

01069033c ತಸ್ಮಾದ್ಭವತ್ವಯಂ ನಾಮ್ನಾ ಭರತೋ ನಾಮ ತೇ ಸುತಃ||

ನಮ್ಮ ಈ ಮಾತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಇವನನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನ ಹೆಸರು ಭರತ ಎಂದಾಗಲಿ.”

01069034a ತತ್ಶ್ರುತ್ವಾ ಪೌರವೋ ರಾಜಾ ವ್ಯಾಹೃತಂ ವೈ ದಿವೌಕಸಾಂ|

01069034c ಪುರೋಹಿತಮಮಾತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ದಿವೌಕಸರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜ ಪೌರವನು ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾಗಿ ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರನ್ನದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01069035a ಶೃಣ್ವಂತೈತದ್ಭವಂತೋಽಸ್ಯ ದೇವದೂತಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ|

01069035c ಅಹಮಪ್ಯೇವಮೇವೈನಂ ಜಾನಾಮಿ ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಜಂ||

“ದೇವದೂತನಾಡಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ. ಇವನು ನನ್ನ ಮಗನೇ ಎಂದು ನನಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

01069036a ಯದ್ಯಹಂ ವಚನಾದೇವ ಗೃಹ್ಣೀಯಾಮಿಮಮಾತ್ಮಜಂ|

01069036c ಭವೇದ್ಧಿ ಶಂಕಾ ಲೋಕಸ್ಯ ನೈವಂ ಶುದ್ಧೋ ಭವೇದಯಂ||

ಕೇವಲ ಇವಳ ಮಾತಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇವನನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೆ ಲೋಕದ ಜನರು ಶಂಕಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಇವನನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

01069037a ತಂ ವಿಶೋಧ್ಯ ತದಾ ರಾಜಾ ದೇವದೂತೇನ ಭಾರತ|

01069037c ಹೃಷ್ಯಃ ಪ್ರಮುದಿತಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತಂ ಸುತಂ||

ಭಾರತ! ತನ್ನ ಮಗನ ಜನ್ಮದ ಪವಿತ್ರತೆಯು ತಿಳಿದಾದ ನಂತರ ರಾಜನು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

01069038a ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚೈನಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಸಸ್ನೇಹಂ ಪರಿಷ್ವಸ್ವಜೇ|

01069038c ಸಭಾಜ್ಯಮಾನೋ ವಿಪ್ರೈಶ್ಚ ಸ್ತೂಯಮಾನಶ್ಚ ಬಂದಿಭಿಃ|

01069038e ಸ ಮುದಂ ಪರಮಾಂ ಲೇಭೇ ಪುತ್ರಸಂಸ್ಪರ್ಶಜಾಂ ನೃಪಃ||

ತನ್ನ ಮಗನ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಪ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಸೂತರು ಹೊಗಳಿದರು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಸ್ಪರ್ಶದ ಪರಮ ಸಂತಸವನ್ನು

ಅನುಭವಿಸಿದನು.

01069039a ತಾಂ ಚೈವ ಭಾರ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮತಃ|

01069039c ಅಬ್ರವೀಚ್ಛೈವ ತಾಂ ರಾಜಾ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ ರಾಜನು ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನೂ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ

ಗೌರವಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ನುಡಿದನು:

01069040a ಕೃತೋ ಲೋಕಪರೋಕ್ಷೋಽಯಂ ಸಂಬಂಧೋ ವೈ ತ್ವಯಾ ಸಹ|

01069040c ತಸ್ಮಾದೇತನ್ಮಯಾ ದೇವಿ ತ್ವಚ್ಛುಧ್ಧರ್ಥಂ ವಿಚಾರಿತಂ||

01069041a ಮನ್ಯತೇ ಚೈವ ಲೋಕಸ್ತೇ ಸ್ತ್ರೀಭಾವಾನ್ಮಯಿ ಸಂಗತಂ|

01069041c ಪುತ್ರಶ್ಚಾಯಂ ವೃತೋ ರಾಜ್ಯೇ ಮಯಾ ತಸ್ಮಾದ್ವಿಚಾರಿತಂ||

“ದೇವಿ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ಲೋಕ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ
ನಡೆಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು
ಹೇಗೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲೋಕದ ಜನರು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು
ನನ್ನ ಸಂಗಮವು ಕೇವಲ ಕಾಮದಿಂದಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಾರು. ಮತ್ತು
ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಒಡೆಯನಾಗುವ ನನ್ನ ಈ ಮಗನನ್ನು ಅನೈತಿಕವಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

01069042a ಯಚ್ಚ ಕೋಪಿತಯಾತ್ಯರ್ಥಂ ತ್ವಯೋಕ್ತೋಽಸ್ಯಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯೇ|

01069042c ಪ್ರಣಯಿನ್ಯಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ತತ್ಕ್ಷಾಂತಂ ತೇ ಮಯಾ ಶುಭೇ||

ಪ್ರಿಯೇ! ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ! ಕೋಪದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಅಪ್ರಿಯ

ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆ ಶುಭೇ!"

01069043a ತಾಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ರಾಜರ್ಷಿದುಃಷಂತೋ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ|

01069043c ವಾಸೋಭಿರನ್ನಪಾನ್ಯೈಶ್ಚ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜರ್ಷಿ ದುಃಷಂತನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಹಿಷಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ವಸ್ತ್ರ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪಾನೀಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

01069044a ದುಃಷಂತಶ್ಚ ತತೋ ರಾಜಾ ಪುತ್ರಂ ಶಾಕುಂತಲಂ ತದಾ|

01069044c ಭರತಂ ನಾಮತಃ ಕೃತ್ವಾ ಯಾವರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್||

ನಂತರ, ರಾಜ ದುಃಷಂತನು ಶಕುಂತಲೆಯ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಭರತನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

01069045a ತಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರಥಿತಂ ಚಕ್ರಂ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01069045c ಭಾಸ್ವರಂ ದಿವ್ಯಮಜಿತಂ ಲೋಕಸನ್ನಾದನಂ ಮಹತ್||

ಅಂದಿನ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳ ರಥದಂತಿರುವ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ರಥದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಸುತ್ತಾ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ತಿರುಗಿದವು.

01069046a ಸ ವಿಜಿತ್ಯ ಮಹೀಪಾಲಾಂಶ್ಚಕಾರ ವಶವರ್ತಿನಃ|

01069046c ಚಚಾರ ಚ ಸತಾಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಾಪ ಚಾನುತ್ತಮಂ ಯಶಃ||

ಎಲ್ಲ ಮಹೀಪಾಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ

ಅನುತ್ತಮ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು.

01069047a ಸ ರಾಜಾ ಚಕ್ರವರ್ತ್ಯಾ ಸೀತ್ಸಾರ್ವಭೌಮಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01069047c ಈಜೇ ಚ ಬಹುಭರ್ಯಾ ಜ್ಞೈರ್ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ಮರುತ್ಪತಿಃ||

ಆ ಪ್ರತಾಪಿ ರಾಜನು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.
ಮರುತ್ಪತಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಅವನು ಹಲವಾರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

01069048a ಯಾಜಯಾಮಾಸ ತಂ ಕಣ್ವೋ ದಕ್ಷವದ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಂ|

01069048c ಶ್ರೀಮಾನ್ಗೋವಿತತಂ ನಾಮ ವಾಜಿಮೇಧಮವಾಪ ಸಃ|

01069048e ಯಸ್ಮಿನ್ಸಹಸ್ರಂ ಪದ್ಮಾನಾಂ ಕಣ್ವಾಯ ಭರತೋ ದದೌ||

ಕಣ್ವನು ಈ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿದ್ದನು, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಸಾಕಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆ ಶ್ರೀಮಂತನು ಗೋಮೇಧ-
ಅಶ್ವಮೇಧಗಳೆರಡನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಭರತನು ಕಣ್ವನಿಗೆ ಸಹಸ್ರ
ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಇತ್ತನು.

01069049a ಭರತಾಧ್ಭಾರತೀ ಕೀರ್ತಿಯೇನೇದಂ ಭಾರತಂ ಕುಲಂ|

01069049c ಅಪರೇ ಯೇ ಚ ಪೂರ್ವೇ ಚ ಭಾರತಾ ಇತಿ ವಿಶ್ರುತಾಃ||

ಭರತನಿಂದ ಭಾರತ ಕುಲವು ಹುಟ್ಟಿತು, ಅವನ ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದ
ರಾಜರು ಭಾರತರೆಂದು ವಿಶ್ರುತರಾದರು.

01069050a ಭರತಸ್ಯಾನ್ವವಾಯೇ ಹಿ ದೇವಕಲ್ಪಾ ಮಹೌಜಸಃ|

01069050c ಬಭೂವುರ್ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ರಾಜಸತ್ತಮಾಃ||

ಭರತನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದೇವಕಲ್ಪ-ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ ಮಹೌಜಸ
ರಾಜಸತ್ತಮರು ಜನಿಸಿದರು.

01069051a ಯೇಷಾಮಪರಿಮೇಯಾನಿ ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

01069051c ತೇಷಾಂ ತು ತೇ ಯಥಾಮುಖ್ಯಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|

01069051e ಮಹಾಭಾಗಾನ್ದೇವಕಲ್ಪಾನ್ಸತ್ಯಾರ್ಜವಪರಾಯಣಾನ್||

ಭಾರತ! ಇವರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳು ಅಪರಿಮಿತ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ
ಮುಖ್ಯರಾದ, ಮಹಾಭಾಗ, ದೇವಕಲ್ಪರ, ಸತ್ಯಾರ್ಜವ ಪರಾಯಣರ
ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಕುಂತಲೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೦

ಭರತ ವಂಶಾವಳಿ

ಭರತವಂಶಾವಳಿ (೧-೨೦). ಪೌರವಂಶಾವಳಿ (೨೧-೪೫).

01070001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01070001a ಪ್ರಜಾಪತೇಸ್ತು ದಕ್ಷಸ್ಯ ಮನೋವೈರ್ಯವಸ್ವತಸ್ಯ ಚ|

01070001c ಭರತಸ್ಯ ಕುರೋಃ ಪೂರೋರಜಮೀಡಸ್ಯ ಚಾನ್ವಯೇ||

01070002a ಯಾದವಾನಾಮಿಮಂ ವಂಶಂ ಪೌರವಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01070002c ತಥೈವ ಭಾರತಾನಾಂ ಚ ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ವಸ್ತಿಯನಂ ಮಹತ್|

01070002e ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಘ! ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ ನೀಡುವ, ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ವೈವಸ್ವತ ಮನು, ಭರತ, ಕುರು, ಪುರು, ಮತ್ತು ಅಜಮೀಡರೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮುಂದುವರೆದು ಬಂದ, ಯಾದವ, ಪೌರವ ಮತ್ತು ಭಾರತರ ಪುಣ್ಯಕರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01070003a ತೇಜೋಭಿರುದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸಮತೇಜಸಃ|

01070003c ದಶ ಪ್ರಚೇತಸಃ ಪುತ್ರಾಃ ಸಂತಃ ಪೂರ್ವಜನಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

01070003e ಮೇಘಜೇನಾಗ್ನಿನಾ ಯೇ ತೇ ಪೂರ್ವಂ ದಗ್ಧಾ ಮಹೌಜಸಃ||

ಪ್ರಚೇತಸನಿಗೆ ಹತ್ತು ಪುತ್ರರಿದ್ದರು; ಎಲ್ಲರೂ ಅತೀವ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸಮನಾಗಿದ್ದರು. ಸಂತರ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಮಾನವರ ಪೂರ್ವಜರು. ಹಿಂದೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಿಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾದರು.

01070004a ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಚೇತಸೋ ಜಜ್ಞೇ ದಕ್ಷೋ ದಕ್ಷಾದಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

01070004c ಸಂಭೂತಾಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ ಸ ಹಿ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ||

ಈ ಪ್ರಾಚೀತಸರಿಂದ ದಕ್ಷನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ !
ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ದಕ್ಷನಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

01070005a ವೀರಿಣ್ಯಾ ಸಹ ಸಂಗಮ್ಯ ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಾಚೀತಸೋ ಮುನಿಃ|

01070005c ಆತ್ಮ ತುಲ್ಯಾನಜನಯತ್ಸಹಸ್ರಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಾನ್||

ಮುನಿ ದಕ್ಷ ಪ್ರಾಚೀತಸನು ವೀರಿಣ್ಯಳ ಜೊತೆ ಕೂಡಿ ತನ್ನಂಥಹ ಸಹಸ್ರ
ಸಂಶಿತವ್ರತ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು.

01070006a ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾನ್ಸಮಿತಾನ್ಸುತಾನ್ದಕ್ಷಸ್ಯ ನಾರದಃ|

01070006c ಮೋಕ್ಷಮಧ್ಯಾಪಯಾಮಾಸ ಸಾಂಖ್ಯಜ್ಞಾನಮನುತ್ತಮಂ||

ದಕ್ಷನ ಈ ಸಾವಿರ ಸುತರ ಸಮಿತಿಗೆ ನಾರದನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ನೀಡುವ
ಉತ್ತಮ ಸಾಂಖ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01070007a ತತಃ ಪಂಚಾಶತಂ ಕನ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಿಕಾ ಅಭಿಸಂದಧೇ|

01070007c ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಾ ದಕ್ಷಃ ಸಿಸೃಕ್ಷ್ವರ್ಜನಮೇಜಯ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷನು ತನ್ನ ಐವತ್ತು ಪುತ್ರಿಯರನ್ನು
ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿದನು.

01070008a ದದೌ ಸ ದಶ ಧರ್ಮಾಯ ಕಶ್ಯಪಾಯ ತ್ರಯೋದಶ|

01070008c ಕಾಲಸ್ಯ ನಯನೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಮಿಂದವೇ||

ಪುತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಹತ್ತನ್ನು ಧರ್ಮನಿಗೆ, ಹದಿಮೂರನ್ನು ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ,
ಒಂಭತ್ತನ್ನು ಕಾಲನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01070009a ತ್ರಯೋದಶಾನಾಂ ಪತ್ನೀನಾಂ ಯಾ ತು ದಾಕ್ಷಾಯಣೀ ವರಾ|

01070009c ಮಾರೀಚಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ತಸ್ಯಾಮಾದಿತ್ಯಾನ್ಸಮಜೀಜನತ್|

01070009e ಇಂದ್ರಾದೀನ್ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನಾನ್ವಿವಸ್ವಂತಮಥಾಪಿ ಚ|

ಮಾರೀಚಿ ಕಶ್ಯಪನು ತನ್ನ ಹದಿಮೂರು ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ
ವಿವಸ್ವತ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನ ಆದಿತ್ಯರನ್ನು
ಪಡೆದನು.

01070010a ವಿವಸ್ವತಃ ಸುತೋ ಜಜ್ಞೇ ಯಮೋ ವೈವಸ್ವತಃ ಪ್ರಭುಃ|

01070010c ಮಾರ್ತಂಡಶ್ಚ ಯಮಸ್ಯಾಪಿ ಪುತ್ರೋ ರಾಜನ್ನಜಾಯತ||

ರಾಜನ್! ವಿವಸ್ವತನಿಗೆ ಪ್ರಭು ವೈವಸ್ವತ ಯಮನು ಮಗನಾಗಿ
ಜನಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಮಾರ್ತಂಡನು ಯಮನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

01070011a ಮಾರ್ತಂಡಸ್ಯ ಮನುರ್ಧೀಮಾನಜಾಯತ ಸುತಃ ಪ್ರಭುಃ|

01070011c ಮನೋರ್ವಂಶೋ ಮಾನವಾನಾಂ ತತೋಽಯಂ ಪ್ರಥಿತೋಽಭವತ್|

01070011e ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಾದಯಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮನೋರ್ಜಾ ತಾಸ್ತು ಮಾನವಾಃ||

ಪ್ರಭು ಮಾರ್ತಂಡನಿಗೆ ಧೀಮಂತ ಮನುವು ಸುತನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.
ಮನುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರನ್ನು ಮಾನವರೆಂದು
ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ
ಮನುವಿನಿಂದಲೇ ಜನಿಸಿದರು.

01070012a ತತ್ರಾಭವತ್ತದಾ ರಾಜನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷತ್ರೇಣ ಸಂಗತಂ|

01070012c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮಾನವಾಸ್ತೇಷಾಂ ಸಾಂಗಂ ವೇದಮದೀಧರನ್||

ಅಲ್ಲಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾತ್ರತ್ವದ ಸಮಾಗಮವಾಯಿತು.
ಮನುವಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದರು.

01070013a ವೇನಂ ಧೃಷ್ಟುಂ ನರಿಷ್ಯಂತಂ ನಾಭಾಗೇಕ್ಷ್ವಾ ಕುಮೇವ ಚ|

01070013c ಕರೂಷಮಥ ಶರ್ಯಾ ತಿಂ ತಥೈವಾತ್ರಾಷ್ಟಮೀಮಿಲಾಂ||

01070014a ಪೃಷಧ್ರನವಮಾನಾಹುಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಪರಾಯಣಾನ್|

01070014c ನಾಭಾಗಾರಿಷ್ಟದಶಮಾನ್ಮನೋಃ ಪುತ್ರಾನ್ಮಹಾಬಲಾನ್||

ಮನುವಿಗೆ ಹತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ ಪರಾಯಣ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ
ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ವೇನ, ಧೃಷ್ಟು, ನರಿಷಂತ, ನಾಭಾಗ,
ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಕರೂಷ್ಮಥ, ಶರ್ಯಾ ತಿ, ಎಂಟನೆಯವಳು ಮಗಳು ಇಲಾ,
ಒಂಭತ್ತನೆಯವನು ಪೃಷಘ್ನ, ಮತ್ತು ಹತ್ತನೆಯವನು ನಾಭಾಗಾರಿಷ್ಟ.

01070015a ಪಂಚಾಶತಂ ಮನೋಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೇಽಭವನ್ ಕ್ಷಿತೌ|

01070015c ಅನ್ಯೋನ್ಯಭೇದಾತ್ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿನೇಶುರಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಇವರಲ್ಲದೆ ಮನುವಿಗೆ ಐವತ್ತು ಪುತ್ರರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು ಮತ್ತು
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಿ ವಿನಾಶರಾದರು ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01070016a ಪುರೂರವಾಸ್ತತೋ ವಿದ್ವಾನಿಲಾಯಾಂ ಸಮಪದ್ಯತ|

01070016c ಸಾ ವೈ ತಸ್ಯಾಭವನ್ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚೇತಿ ಹಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಇಲೆಯಿಂದ ವಿದ್ವಾನ್ ಪುರೂರವನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನ ತಾಯಿ

ಮತ್ತು ತಂದೆ ಇಬ್ಬರೂ ಅವಳೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01070017a ತ್ರಯೋದಶ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ದ್ವೀಪಾನಶ್ಚನ್ನುರೂರವಾಃ|

01070017c ಅಮಾನುಷೈರ್ವೃತಃ ಸತ್ತ್ವೈರ್ಮಾನುಷಃ ಸನ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಪುರೂರವನು ಹದಿಮೂರು ಸಮುದ್ರ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಆಳಿದನು. ಆ ಮಹಾಯಶನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಸದಾ ಅಮಾನುಷರ ಸಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು.

01070018a ವಿಪ್ರೈಃ ಸ ವಿಗ್ರಹಂ ಚಕ್ರೇ ವೀರ್ಯೋನ್ಮತ್ತಃ ಪುರೂರವಾಃ|

01070018c ಜಹಾರ ಚ ಸ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ರತ್ನಾನ್ಯತ್ಕ್ರೋಶತಾಮಪಿ||

ವೀರ್ಯೋನ್ಮತ್ತ ಪುರೂರವನು ಅವರ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ವಿಪ್ರರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಿ ವಿಪ್ರರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

01070019a ಸನತ್ಕುಮಾರಸ್ತಂ ರಾಜನ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದುಪೇತ್ಯ ಹ|

01070019c ಅನುದರ್ಶಯಾಂ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾನ್ ಚಾಪ್ಯಸೌ|||

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ಅವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

01070020a ತತೋ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ಕ್ರುದ್ಧೈಃ ಶಪ್ತಃ ಸದ್ಯೋ ವ್ಯನಶ್ಯತ|

01070020c ಲೋಭಾನ್ವಿತೋ ಮದಬಲಾನ್ವಷ್ಟಸಂಜ್ಞೋ ನರಾಧಿಪಃ||

ಆಗ ಕೃದ್ಧ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಇತ್ತ ಶಾಪವು ಮದಬಲದಿಂದ

ಬುದ್ಧಿಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಲೋಭಾನ್ವಿತ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿತು.

01070021a ಸ ಹಿ ಗಂಧರ್ವಲೋಕಸ್ಥ ಉರ್ವಶ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ವಿರಾಟ್|

01070021c ಆನಿನಾಯ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥೇಽಗ್ನೀನ್ಯಥಾವದ್ವಿಹಿತಾಂಸ್ತ್ರಿಧಾ||

ಊರ್ವಶಿಯೊಡನೆ ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ವಿರಾಟನೇ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಮೂರು ವಿಧದ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ತಂದವನು.

01070022a ಷಟ್ಪತ್ರಾ ಜಜ್ಞಿರೇಽಥೈಲಾದಾಯುರ್ಧೀ ಮಾನಮಾವಸುಃ|

01070022c ದೃದಾಯುಶ್ಚ ವನಾಯುಶ್ಚ ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚೋರ್ವಶೀಸುತಾಃ||

ಅವನು ಊರ್ವಶಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು: ಆಯುಸ್, ಧೀಮಾನ್, ದೃಢಾಯುಷ್, ಅಮಾವಸು, ವನಾಯುಶ್ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಾಯುಶ್.

01070023a ನಹುಷಂ ವೃದ್ಧಶರ್ಮಾಣಂ ರಜಿಂ ರಂಭಮನೇನಸಂ|

01070023c ಸ್ವರ್ಭಾನವೀಸುತಾನೇತಾನಾಯೋಃ ಪುತ್ರಾನ್ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ||

ಆಯುಸನು ಸ್ವರ್ಭಾನುವಿನ ಮಗಳಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು: ನಹುಷ, ವೃದ್ಧಶರ್ಮ, ರಜಿಂರಂಭ ಮತ್ತು ಅನೇನಸ.

01070024a ಆಯುಷೋ ನಹುಷಃ ಪುತ್ರೋ ಧೀಮಾನ್ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01070024c ರಾಜ್ಯಂ ಶಶಾಸ ಸುಮಹದ್ಧರ್ಮೇಣ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಆಯುಸನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ನಹುಷನು ಧೀಮಂತ ಮತ್ತು

ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಪೃಥಿವೀಪತಿಯು ಸುಮಹತ್ತರ
ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನು.

01070025a ಪಿತೃನ್ದೇವಾನ್ಯುಷೀನ್ವಿಪ್ರಾನ್ಗಂಧರ್ವೋರಗರಾಕ್ಷಸಾನ್|

01070025c ನಹುಷಃ ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಮಥೋ ವಿಶಃ||

ನಹುಷನು ಪಿತೃ, ದೇವತೆ, ಋಷಿ, ವಿಪ್ರ, ಗಂಧರ್ವ, ಉರಗ, ರಾಕ್ಷಸ
ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ
ಪರಿಪಾಲಿಸಿದನು.

01070026a ಸ ಹತ್ವಾ ದಸ್ಯುಸಂಘಾತಾನ್ಯುಷೀನ್ಕರಮದಾಪಯತ್|

01070026c ಪಶುವಚ್ಛೈವ ತಾನ್ ಪೃಷ್ಠೇ ವಾಹಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ದಸ್ಯುಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಅವರು
ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಕರವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು; ಮತ್ತು ಅವರು
ಪಶುಗಳ ರೀತಿ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01070027a ಕಾರಯಾಮಾಸ ಚೇಂದ್ರತ್ವಮಭಿಭೂಯ ದಿವೌಕಸಃ|

01070027c ತೇಜಸಾ ತಪಸಾ ಚೈವ ವಿಕ್ರಮೇಣೌಜಸಾ ತಥಾ||

ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು, ತಪಸ್ಸು, ವಿಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದಿವೌಕಸರನ್ನು
ಮೀರಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.

01070028a ಯತಿಂ ಯಯಾತಿಂ ಸಂಯಾತಿಮಾಯಾತಿಂ ಪಾಂಚಮುದ್ಧವಂ|

01070028c ನಹುಷೋ ಜನಯಾಮಾಸ ಷಟ್ಪುತ್ರಾನ್ವಿ ಯವಾಸಸಿ||

ನಹುಷನು ಆರು ಪ್ರಿಯವಾಸ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತನು: ಯತಿ, ಯಯಾತಿ, ಸಂಯಾತಿ, ಆಯಾತಿ, ಪಾಂಚ ಮತ್ತು ಉದ್ಧವ.

01070029a ಯಯಾತಿನಾ ಹುಷಃ ಸಮ್ರಾಡಾಸೀತ್ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01070029c ಸ ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಮಹೀಮೀಜೇ ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಸವೈಃ||

ನಾಹುಷ ಯಯಾತಿಯು ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿ ಮಹಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು.

01070030a ಅತಿಶಕ್ತ್ಯಾ ಪಿತೃನರ್ಚನೈವಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಯತಃ ಸದಾ|

01070030c ಅನ್ವಗೃಹ್ಣಾತ್ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ಯಯಾತಿರಪರಾಜಿತಃ||

ತನ್ನ ಅತಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸದಾ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಅಪರಾಜಿತ ಯಯಾತಿಯು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದನು.

01070031a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ|

01070031c ದೇವಯಾನ್ಯಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಚ ಜಜ್ಞಿರೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ದೇವಯಾನಿ ಮತ್ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವನ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸರೂ ಸುಗುಣರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

01070032a ದೇವಯಾನ್ಯಾಮಜಾಯೇತಾಂ ಯದುಸ್ತುರ್ವಸುರೇವ ಚ|

01070032c ದ್ರುಹ್ಯುಶ್ಚಾನುಶ್ಚ ಪೂರುಶ್ಚ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಪ್ರಜಜ್ಞಿರೇ||

ಯದು ಮತ್ತು ತುರ್ವಾಸು ದೇವಯಾನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರುಹು, ಅನು ಮತ್ತು ಪುರು ಜನಿಸಿದರು.

01070033a ಸ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾ ರಾಜನ್ವಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯನ್|

01070033c ಜರಾಮಾರ್ಚನೃಹಾಘೋರಾಂ ನಾಹುಷೋ ರೂಪನಾಶಿನೀಂ||

ರಾಜನ್! ಬಹಳ ಕಾಲ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ
ನಾಹುಷನು ರೂಪನಾಶಿನಿ ಮಹಾಘೋರ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು.

01070034a ಜರಾಭಿಭೂತಃ ಪುತ್ರಾನ್ಸ ರಾಜಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01070034c ಯದುಂ ಪೂರುಂ ತುರ್ವಸುಂ ಚ ದ್ರುಹ್ಯುಂ ಚಾನುಂ ಚ ಭಾರತ||

ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರಾದ ಯದು, ಪುರು,
ತುರ್ವಸು, ದ್ರುಹು ಮತ್ತು ಅನುರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು:

01070035a ಯೌವನೇನ ಚರನ್ಯಾಮಾನ್ಯವಾ ಯುವತಿಭಿಃ ಸಹ|

01070035c ವಿಹರ್ತುಮಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸಾಹ್ಯಂ ಕುರುತ ಪುತ್ರಕಾಃ||

“ಪುತ್ರರೇ! ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದು ಯುವ ಯುವತಿಯರೊಂದಿಗೆ
ಕಾಮದಿಂದ ವಿಹರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯ
ಮಾಡಿ.”

01070036a ತಂ ಪುತ್ರೋ ದೇವಯಾನೇಯಃ ಪೂರ್ವಜೋ ಯದುರಬ್ರವೀತ್|

01070036c ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತಃ ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿಯೌವನೇನ ಚ||

ಆಗ ದೇವಯಾನಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಯದುವು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮ
ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದು ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ?”

01070037a ಯಯಾತಿರಬ್ರವೀತ್ತಂ ವೈ ಜರಾ ಮೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ|

01070037c ಯೌವನೇನ ತ್ವದೀಯೇನ ಚರೇಯಂ ವಿಷಯಾನಹಂ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನೀನು ನೀಡುವ ಯೌವನದಿಂದ ನಾನು ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ.

01070038a ಯಜತೋ ದೀರ್ಘಸತ್ಯೈರ್ಮೇ ಶಾಪಾಚ್ಚೋಶನಸೋ ಮುನೇಃ|

01070038c ಕಾಮಾರ್ಥಃ ಪರಿಹೀಣೋ ಮೇ ತಪ್ಯೇಽಹಂ ತೇನ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಯಜಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುನಿ ಉಶಾಸನನಿಂದ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಕಾಮಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆನು. ಪುತ್ರರೇ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಯೌವನದಿಂದ ನಾನು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲೆ.

01070039a ಮಾಮಕೇನ ಶರೀರೇಣ ರಾಜ್ಯಮೇಕಃ ಪ್ರಶಾಸ್ತು ವಃ|

01070039c ಅಹಂ ತನ್ವಾಭಿನವಯಾ ಯುವಾ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾಂ||

ನನ್ನವರಾದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ನನ್ನ ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿ. ಹೊಸ ಯೌವನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾನು ನನ್ನ ಕಾಮಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.”

01070040a ನ ತೇ ತಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣನ್ಯದುಪ್ರಭೃತಯೋ ಜರಾಂ|

01070040c ತಮಬ್ರವೀತ್ತತಃ ಪೂರುಃ ಕನೀಯಾನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಯದು ಮೊದಲಾದವರು ಯಾರೂ ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರುವಾಗ ಕಿರಿಯ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಪುರುಷ ಹೇಳಿದನು:

01070041a ರಾಜಂಶ್ಚ ರಾಭಿನವಯಾ ತನ್ವಾ ಯೌವನಗೋಚರಃ|

01070041c ಅಹಂ ಜರಾಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಾಸ್ಥ್ಯಾಮಿ ತೇಽಜ್ಞಯಾ||

“ರಾಜನ್! ಹೊಸ ಯೌವನ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಾನು ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತೇನೆ.”

01070042a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ರಾಜರ್ಷಿಸ್ತಪೋವೀರ್ಯಸಮಾಶ್ರಯಾತ್|

01070042c ಸಂಚಾರಯಾಮಾಸ ಜರಾಂ ತದಾ ಪುತ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಿ||

ಆಗ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ತಪೋವೀರ್ಯ ಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ಮಹಾತ್ಮ ಪುತ್ರನಿಗೆ ತಗಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01070043a ಪೌರವೇಣಾಥ ವಯಸಾ ರಾಜಾ ಯೌವನಮಾಸ್ಥಿತಃ|

01070043c ಯಾಯಾತೇನಾಪಿ ವಯಸಾ ರಾಜ್ಯಂ ಪೂರುರಕಾರಯತ್||

ಪುರುವಿನ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಜನು ಯುವಕನಾದನು ಮತ್ತು ಯಯಾತಿಯ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದ ಪುರುಷ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನು.

01070044a ತತೋ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಯಯಾತಿರಪರಾಜಿತಃ|

01070044c ಅತ್ಯಪ್ತ ಏವ ಕಾಮಾನಾಂ ಪೂರುಂ ಪುತ್ರಮುವಾಚ ಹ||

ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಇನ್ನೂ ಅತ್ಯಪ್ತ ಕಾಮಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಪರಾಜಿತ ಯಯಾತಿಯು ಪುತ್ರ ಪುರುವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01070045a ತ್ವಯಾ ದಾಯಾದವಾನಸ್ಮಿ ತ್ವಂ ಮೇ ವಂಶಕರಃ ಸುತಃ|

01070045c ಪೌರವೋ ವಂಶ ಇತಿ ತೇ ಖ್ಯಾತಿಂ ಲೋಕೇ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

“ಮಗನೇ! ನೀನೇ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ವಾರಸು, ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ವಂಶವು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೌರವವಂಶವೆಂದು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಖ್ಯಾತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.”

01070046a ತತಃ ಸ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲಃ ಪೂರುಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ|

01070046c ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ಪಶ್ಚಾತ್ಕಾಲಧರ್ಮಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ನಂತರ ಆ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲನು ಪುರುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೧

ಯಯಾತಿ

ದೇವತೆಗಳು ಕಚನನ್ನು ಶುಕ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಜೀವನಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು
ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೧೫). ಅಸುರರು ಕಚನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು,
ದೇವಯಾನಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಶಕ್ರನು ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದು (೧೬-

೩೦). ಅಸುರರು ಎರಡನೆ ಬಾರಿ ಕಚನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಶುಕ್ರನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು, ಮಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಪುನಃ ಕಚನನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಸಂಜೀವನಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು (೩೧-೫೫).

01071001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01071001a ಯಯಾತಿಃ ಪೂರ್ವಕೋಽಸ್ಮಾಕಂ ದಶಮೋ ಯಃ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ|

01071001c ಕಥಂ ಸ ಶುಕ್ರತನಯಾಂ ಲೇಭೇ ಪರಮದುರ್ಲಭಾಂ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಜಾಪತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೆಯವನಾದ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜ ಯಯಾತಿಯು ಪರಮದುರ್ಲಭೆ ಶುಕ್ರತನಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದನು?

01071002a ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01071002c ಅನುಪೂರ್ವ್ಯಾ ಚ ಮೇ ಶಂಸ ಪೂರೋರ್ವಂಶಕರಾನ್ ಪೃಥಕ್||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಇದನ್ನು ನಾನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪುರುವಂಶವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರ ಕುರಿತು ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಹೇಳು.”

01071003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01071003a ಯಯಾತಿರಾಸೀದ್ರಾಜರ್ಷಿರ್ದೇವರಾಜಸಮದ್ಯುತಿಃ|

01071003c ತಂ ಶುಕ್ರವೃಷಪರ್ವಾಣೌ ವವ್ರಾತೇ ವೈ ಯಥಾ ಪುರಾ||

01071004a ತತ್ತೇಽಹಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪೃಚ್ಛತೋ ಜನಮೇಜಯ|

01071004c ದೇವಯಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಯೋಗಂ ಯಯಾತೇರ್ನಾ ಹುಷಸ್ಯ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಯಾತಿಯು ದೇವರಾಜ ಸಮದ್ಯುತಿ ಮತ್ತು ರಾಜರ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಜನಮೇಜಯ! ನೀನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ವೃಷಪರ್ವರು ಯಯಾತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಿಯರನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರು, ನಾಹುಷ ಯಯಾತಿ ಮತ್ತು ದೇವಯಾನಿಯರ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01071005a ಸುರಾಣಾಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಸಮಜಾಯತ ವೈ ಮಿಥಃ|

01071005c ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಘರ್ಷಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಸಚರಾಚರೇ||

ಸಚರಾಚರ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸುರಾಸುರರ ನಡುವೆ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವು ನಡೆಯಿತು.

01071006a ಜಿಗೀಷಯಾ ತತೋ ದೇವಾ ವವಿರೇಽಂಗಿರಸಂ ಮುನಿ|

01071006c ಪೌರೋಹಿತೈನ ಯಾಜ್ಯಾರ್ಥೇ ಕಾವ್ಯಂ ತೂಶನಸಂ ಪರೇ|

01071006e ಬ್ರಾಹ್ಮಣೌ ತಾವುಭೌ ನಿತ್ಯಮನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಪರ್ಧಿನೌ ಭೃಶಂ||

ವಿಜಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಮುನಿ ಅಂಗಿರಸ ಪುತ್ರನನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಪಕ್ಷದವರು ಉಶಾನಸ ಕಾವ್ಯನನ್ನು ಯಜ್ಞಾದಿಗಳ ಪುರೋಹಿತರನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಈರ್ವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಸದಾ ಪರಸ್ಪರರ ಕಡು ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

01071007a ತತ್ರ ದೇವಾ ನಿಜಘ್ನಾರ್ಯಾನ್ದಾನವಾನ್ಯುಧಿ ಸಂಗತಾನ್|

01071007c ತಾನ್ಪುನರ್ಜೀವಯಾಮಾಸ ಕಾವ್ಯೋ ವಿದ್ಯಾಬಲಾಶ್ರಯಾತ್|

01071007e ತತಸ್ತೇ ಪುನರುತ್ಥಾಯ ಯೋಧಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ಸುರಾನ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ದಾನವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಆದರೆ ಕಾವ್ಯನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಅವರನ್ನು
ಪುನರ್ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಮತ್ತು ಅವರು ಪುನಃ ಸುರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು.

01071008a ಅಸುರಾಸ್ತು ನಿಜಘ್ನಾರ್ಯಾನ್ಸುರಾನ್ಸಮರಮೂರ್ಧನಿ|

01071008c ನ ತಾನ್ಸಂಜೀವಯಾಮಾಸ ಬೃಹಸ್ಪತಿರುದಾರಧೀಃ||

ಸಮರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸುರರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಆದರೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ಬದುಕಿಸಲು
ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದನು.

01071009a ನ ಹಿ ವೇದ ಸ ತಾಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಯಾಂ ಕಾವ್ಯೋ ವೇದ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01071009c ಸಂಜೀವನೀಂ ತತೋ ದೇವಾ ವಿಷಾದಮಗಮನ್ವರಂ||

ವೀರ್ಯವಂತ ಶುಕ್ರನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಸಂಜೀವಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯು ಅವನಿಗೆ
ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಪರಮ ದುಃಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದರು.

01071010a ತೇ ತು ದೇವಾ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಾಃ ಕಾವ್ಯಾದುಶನಸಸ್ತದಾ|

01071010c ಊಚುಃ ಕಚಮುಪಾಗಮ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪುತ್ರಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ||

ಉಶಾನಸ ಕಾವ್ಯನಿಂದ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಕಚನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು:

01071011a ಭಜಮಾನಾನ್ಭಜಸ್ವಾಸ್ಮಾನ್ಕುರು ನಃ ಸಾಹ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

01071011c ಯಾಸೌ ವಿದ್ಯಾ ನಿವಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಽಮಿತತೇಜಸಿ|

01071011e ಶುಕ್ರೇ ತಾಮಾಹರ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಭಾಗಭಾಘೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ಭಜಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಮತ್ತು ನಮಗೆ ನೆರವನ್ನು ನೀಡು. ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶುಕ್ರನಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಪಡೆದು ತಾ. ನಮ್ಮ (ಯಜ್ಞ) ಭಾಗಗಳ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01071012a ವೃಷಪರ್ವ ಸಮೀಪೇ ಸ ಶಕ್ಯೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತ್ವಯಾ ದ್ವಿಜಃ|

01071012c ರಕ್ಷತೇ ದಾನವಾಂಸ್ತತ್ರ ನ ಸ ರಕ್ಷತ್ಯದಾನವಾನ್||

ಆ ದ್ವಿಜನನ್ನು ನೀನು ವೃಷಪರ್ವನ ಬಳಿ ಕಾಣಬಲ್ಲೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ದಾನವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದಾನವರ್ಯಾರನ್ನೂ ಅವನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01071013a ತಮಾರಾಧಯಿತುಂ ಶಕ್ಯೋ ಭವಾನ್ಪೂರ್ವವಯಾಃ ಕವಿಂ|

01071013c ದೇವಯಾನೀಂ ಚ ದಯಿತಾಂ ಸುತಾಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು, ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಕವಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನ ಪ್ರಿಯ ಸುತೆ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನೂ ಆರಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ.

01071014a ತ್ವಮಾರಾಧಯಿತುಂ ಶಕ್ಯೋ ನಾನ್ಯಃ ಕಶ್ಚನ ವಿದ್ಯತೇ|

01071014c ಶೀಲದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಮಾಧುರ್ಯೈರಾಚಾರೇಣ ದಮೇನ ಚ|

01071014e ದೇವಯಾನ್ಯಾಂ ಹಿ ತುಷ್ಟಾಯಾಂ ವಿದ್ಯಾಂ ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಧ್ರುವಂ||

ನೀನು ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ, ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಶೀಲ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಮಾಧುರ್ಯ, ನಡವಳಿಕೆ, ಮತ್ತು ದಮಗಳಿಂದ ನೀನು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆ.”

01071015a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಭೃಹಸ್ಪತಿಸುತಃ ಕಚಃ|

01071015c ತದಾಭಿಪೂಜಿತೋ ದೇವೈಃ ಸಮೀಪಂ ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸುತ ಕಚನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವೃಷಪರ್ವಣ ಬಳಿ ಹೋದನು.

01071016a ಸ ಗತ್ವಾ ತ್ವರಿತೋ ರಾಜನ್ದೇವೈಃ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಃ ಕಚಃ|

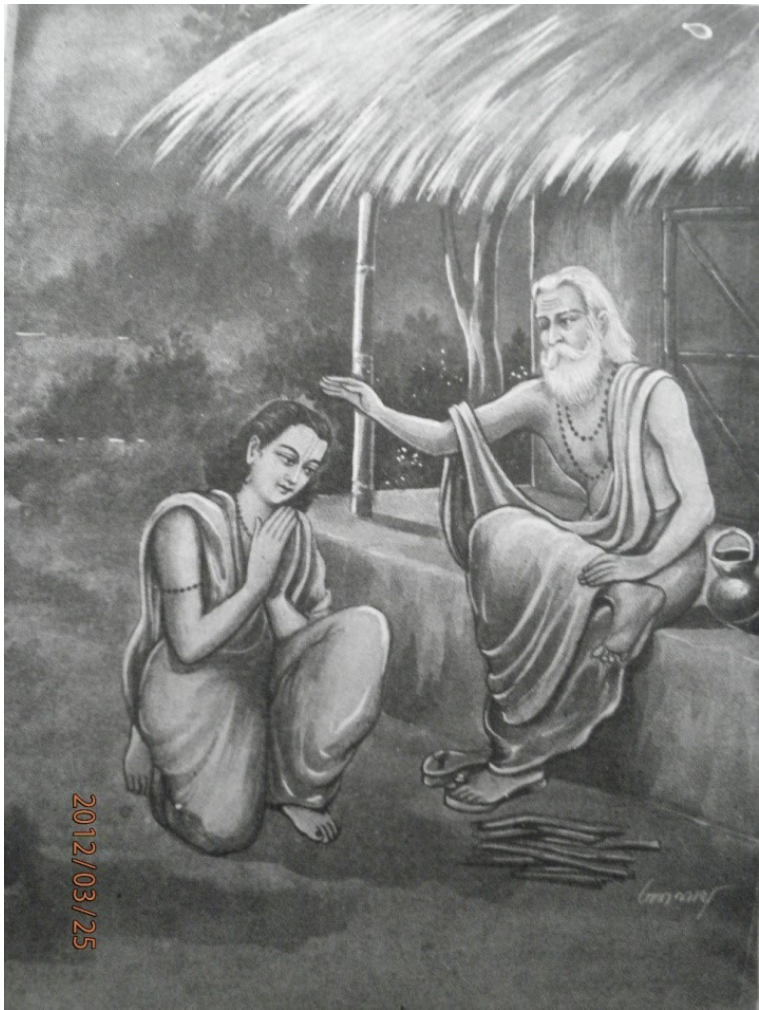
01071016c ಅಸುರೇಂದ್ರಪುರೇ ಶುಕ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ||

ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಚನು ಸಮಯ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡದೇ ಅಸುರೇಂದ್ರನ ಪುರವನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿದನು:

01071017a ಋಷೇರಂಗಿರಸಃ ಪೌತ್ರಂ ಪುತ್ರಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭೃಹಸ್ಪತೇಃ|

01071017c ನಾಮ್ನಾ ಕಚ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಶಿಷ್ಯಂ ಗೃಹ್ಣಾತು ಮಾಂ ಭವಾನ್||

“ಭಗವನ್! ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ. ನಾನು ಅಂಗಿರಸನ ಮೊಮ್ಮಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಪುತ್ರ. ನನ್ನನ್ನು ಕಚ ಎಂಬ

2012/03/25

ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01071018a ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಂ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಯ್ಯಹಂ ಪರಮಂ ಗುರೌ|

01071018c ಅನುಮನ್ಯಸ್ವ ಮಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಹಸ್ರಂ ಪರಿವತ್ಸರಾನ್||

ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನ್ನ ಪರಮ ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ.”

01071019 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01071019a ಕಚ ಸುಸ್ವಾಗತಂ ತೇಽಸ್ತು ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಮಿ ತೇ ವಚಃ|

01071019c ಅರ್ಚಯಿಷ್ಯೇಽಹಮರ್ಚ್ಯಂ ತ್ವಾಮರ್ಚಿತೋಽಸ್ತು ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಚ! ನಿನಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನೂ ಗೌರವಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

01071020 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01071020a ಕಚಸ್ತು ತಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತದ್ವ್ರತಂ|

01071020c ಆದಿಷ್ಟಂ ಕವಿಪುತ್ರೇಣ ಶುಕ್ರೇಣೋಶನಸಾ ಸ್ವಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕಚನು ಸ್ವಯಂ ಕವಿಪುತ್ರ ಶುಕ್ರ ಉಶನಸನ ಆದೇಶದಂತೆ ವ್ರತದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

01071021a ಪ್ರತಸ್ಯ ಪ್ರತಕಾಲಂ ಸ ಯಥೋಕ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣತ|

01071021c ಆರಾಧಯನ್ನಪಾಧ್ಯಾಯಂ ದೇವಯಾನೀಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಅವನು ತನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿದನು.

01071022a ನಿತ್ಯಮಾರಾಧಯಿಷ್ಯಂಸ್ತಾಂ ಯುವಾ ಯೌವನಗೋಽಮುಖೇ|

01071022c ಗಾಯನ್ನೃತ್ಯನ್ವಾದಯಂಶ್ಚ ದೇವಯಾನೀಮತೋಷಯತ್||

ಆ ಯುವಕನು ಯುವತಿ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಗಾನ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01071023a ಸಂಶೀಲಯಂದೇವಯಾನೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಾಂ|

01071023c ಪುಷ್ಟೈಃ ಫಲೈಃ ಪ್ರೇಷಣೈಶ್ಚ ತೋಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕನ್ಯೆ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಟ ಮತ್ತು ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಅವಳೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ನಡೆನುಡಿಯುತ್ತಾ ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

01071024a ದೇವಯಾನ್ಯಪಿ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ನಿಯಮವ್ರತಚಾರಿಣಂ|

01071024c ಅನುಗಾಯಮಾನಾ ಲಲನಾ ರಹಃ ಪರ್ಯ ಚರತ್ತದಾ||

ದೇವಯಾನಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ನಿಯಮ ವ್ರತಚಾರಿಣಿ ವಿಪ್ರನೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಮತ್ತು ಅವನ ಸುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

01071025a ಪಂಚ ವರ್ಷ ಶತಾನ್ಯೇವಂ ಕಚಸ್ಯ ಚರತೋ ವ್ರತಂ|

01071025c ತತ್ರಾತೀಯರಥೋ ಬುದ್ಧ್ವಾ ದಾನವಾಸ್ತಂ ತತಃ ಕಚಂ||

ಹೀಗೆ ಕಚನ ವ್ರತದ ಐದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಾಗ ದಾನವರು ಕಚನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

01071026a ಗಾ ರಕ್ಷಂತಂ ವನೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಹಸ್ಯೇಕಮಮರ್ಷಿತಾಃ|

01071026c ಜಘ್ನುರ್ಬೃಹಸ್ಪತೇದ್ವೇಷಾದ್ವಿದ್ಯಾರಕ್ಷಾರ್ಥಮೇವ ಚ|

01071026e ಹತ್ವಾ ಶಾಲಾವೃಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಾಯಚ್ಛಂಸ್ತಿಲಶಃ ಕೃತಂ||

ವನದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಂಟಿ ಕಚನನ್ನು ಕಂಡ ಅವರು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೊಡನಿದ್ದ ದ್ವೇಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿನ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಡು ತುಂಡುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ತೋಳಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದರು.

01071027a ತತೋ ಗಾವೋ ನಿವೃತ್ತಾಸ್ತಾ ಅಗೋಪಾಃ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಂ|

01071027c ತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಹಿತಾ ಗಾಸ್ತು ಕಚೇನಾಭ್ಯಾಗತಾ ವನಾತ್|

01071027e ಉವಾಚ ವಚನಂ ಕಾಲೇ ದೇವಯಾನ್ಯಥ ಭಾರತ||

ಗೋವುಗಳು ಗೋಪನಿಲ್ಲದೇ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದವು. ಭಾರತ! ಕಚನ ಜೊತೆಯಿಲ್ಲದೇ ಗೋವುಗಳು ಹಿಂದಿರುಗಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ದೇವಯಾನಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಇಂತೆಂದಳು:

01071028a ಅಹುತಂ ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ತೇ ಸೂರ್ಯಶ್ಚಾಸ್ತಂ ಗತಃ ಪ್ರಭೋ|

01071028c ಅಗೋಪಾಶ್ಚಾಗತಾ ಗಾವಃ ಕಚಸ್ತಾತ ನ ದೃಶ್ಯತೇ||

“ಪ್ರಭು! ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಉರಿಸಿಯಾಗಿದೆ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವೂ ಆಗಿದೆ.
ಗೋಪನಿಲ್ಲದೇ ಗೋವುಗಳು ಹಿಂದಿರುಗಿವೆ. ಅಪ್ಪಾ! ಅದರೆ ಕಚನು
ಇನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01071029a ವ್ಯಕ್ತಂ ಹತೋ ಮೃತೋ ವಾಪಿ ಕಚಸ್ತಾತ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01071029c ತಂ ವಿನಾ ನ ಚ ಜೀವೇಯಂ ಕಚಂ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ತಂದೆ! ಕಚನು ಸತ್ತಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದಿರಬಹುದು.
ಅವನಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬದುಕಲಾರೆ.”

01071030 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01071030a ಅಯಮೇಹೀತಿ ಶಬ್ದೇನ ಮೃತಂ ಸಂಜೀವಯಾಮ್ಯಹಂ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೃತನನ್ನು
ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ.””

01071031 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01071031a ತತಃ ಸಂಜೀವನೀಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಕಚಮಾಹ್ವಯತ್|

01071031c ಆಹೂತಃ ಪ್ರಾದುರಭವತ್ಕಚೋಽರಿಷ್ಟೋಽಥ ವಿದ್ಯಯಾ|

01071031e ಹತೋಽಹಮಿತಿ ಚಾಚಖ್ಯೌ ಪೃಷ್ಠೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕನ್ಯಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಸಂಜೀವಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ

ಕಚನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಹಾಗೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಕಚನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. “ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು” ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01071032a ಸ ಪುನರ್ದೇವಯಾನ್ಯೋಕ್ತಃ ಪುಷ್ಪಾಹಾರೋ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01071032c ವನಂ ಯಯೌ ತತೋ ವಿಪ್ರೋ ದದೃಶುದರ್ಶನವಾಶ್ಚ ತಂ||

ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ದೇವಯಾನಿಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಕಚನು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ದಾನವರು ಆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದರು.

01071033a ತತೋ ದ್ವಿತೀಯಂ ಹತ್ವಾ ತಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಚೂರ್ಣಶಃ|

01071033c ಪ್ರಾಯಚ್ಛನ್ಯಾಹ್ಮಣಾಯೈವ ಸುರಾಯಾಮಸುರಾಸ್ತದಾ||

ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸುಟ್ಟು, ಭಸ್ಮದ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟರು.

01071034a ದೇವಯಾನ್ಯಥ ಭೂಯೋಽಪಿ ವಾಕ್ಯಂ ಪಿತರಮಬ್ರವೀತ್|

01071034c ಪುಷ್ಪಾಹಾರಃ ಪ್ರೇಷಣಕೃತ್ಕಚಸ್ತಾತ ನ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಪುನಃ ದೇವಯಾನಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು: “ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರಲೆಂದು ಹೋದ ಕಚನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01071035 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01071035a ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ ಸುತಃ ಪುತ್ರಿ ಕಚಃ ಪ್ರೇತಗತಿಂ ಗತಃ|

01071035c ವಿದ್ಯಯಾ ಜೀವಿತೋಽಪ್ಯೇವಂ ಹನ್ಯತೇ ಕರವಾಣಿ ಕಿಂ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರಿ! ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸುತ ಕಚನು ಪ್ರೇತಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರೂ ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

01071036a ಮೈವಂ ಶುಚೋ ಮಾ ರುದ ದೇವಯಾನಿ |

ನ ತ್ವಾದೃಶೀ ಮರ್ತ್ಯಮನುಪ್ರಶೋಚೇತ್||

01071036c ಸುರಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇ ಚ ಜಗಚ್ಚ ಸರ್ವಂ|

ಉಪಸ್ಥಿತಾಂ ವೈಕೃತಿಮಾನಮಂತಿ||

ದೇವಯಾನಿ! ಅವನಿಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸಬೇಡ, ರೋದಿಸಬೇಡ.

ನಿನ್ನಂಥವರು ಮಾನವನಿಗಾಗಿ ಅಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಡೆಯುವ

ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸುರರೂ, ವಿಶ್ವವೂ, ಜಗತ್ತೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವವೂ ತಲೆಬಾಗಿಸಲೇಬೇಕು.”

01071037 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01071037a ಯಸ್ಯಾಂಗಿರಾ ವೃದ್ಧತಮಃ ಪಿತಾಮಹೋ |

ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚಾಪಿ ಪಿತಾ ತಪೋಧನಃ||

01071037c ಋಷೇಃ ಪುತ್ರಂ ತಮಥೋ ವಾಪಿ ಪೌತ್ರಂ |

ಕಥಂ ನ ಶೋಚೇಯಮಹಂ ನ ರುದ್ಯಾಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಯಾರ ಪಿತಾಮಹನು ವೃದ್ಧ
 ಅಂಗಿರಸನೋ, ಯಾರ ತಂದೆಯು ತಪೋಧನ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೋ,
 ಯಾರು ಋಷಿಯ ಪುತ್ರನೂ ಪೌತ್ರನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ ಅಂಥವನ
 ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಗೆ ಶೋಕಿಸದಿರಲಿ ಅಥವಾ ರೋದಿಸದೇ ಇರಲಿ?”

01071038a ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ತಪೋಧನಶ್ಚ |

ಸದೋತ್ಥಿತಃ ಕರ್ಮಸು ಚೈವ ದಕ್ಷಃ||

01071038c ಕಚಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಯೇ ನ ಭೋಕ್ಷ್ಯೇ|

ಪ್ರಿಯೋ ಹಿ ಮೇ ತಾತ ಕಚೋಽಭಿರೂಪಃ||

ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ ತಪೋಧನನೂ ಆದ, ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ
 ದಕ್ಷ ಆ ಕಚನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ತಂದೆ! ನನಗೆ
 ಊಟವೂ ಬೇಡ. ಸುಂದರ ಕಚನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರ.”

01071039 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01071039a ಅಸಂಶಯಂ ಮಾಮಸುರಾ ದ್ವಿಷಂತಿ |

ಯೇ ಮೇ ಶಿಷ್ಯಂ ನಾಗಸಂ ಸೂದಯಂತಿ||

01071039c ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ರೌದ್ರಾಃ|

ತೇ ಮಾಂ ಯಥಾ ಪ್ರಸ್ತುತಂ ದಾನವೈರ್ಹಿ||

01071039e ಅಪ್ಯಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ಭವೇದಿಹಾಂತಃ |

ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ನ ದಹೇದಪೀಂದ್ರಂ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವ ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು

ಕೊಂದು ಅಸುರರು ನನಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹತ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಈ ಅಸುರರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಾಪದ ಅಂತ್ಯವು ಈಗಲೇ ಆಗಲಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯು ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

01071040 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01071040a ಸಂಚೋದಿತೋ ದೇವಯಾನ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಿಃ ಪುನರಾಹ್ವಯತ್|

01071040c ಸಂರಂಭೇಣೈವ ಕಾವ್ಯೋ ಹಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸುತಂ ಕಚಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಯಾನಿಯ ಒತ್ತಾಯದಂತೆ ಮಹರ್ಷಿ ಕಾವ್ಯನು ಪುನಃ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸುತ ಕಚನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಕರೆದನು.

01071041a ಗುರೋರ್ಭೀತೋ ವಿದ್ಯಯಾ ಚೋಪಹೂತಃ|

ಶನೈರ್ವಾ ಚಂ ಜತರೇ ವ್ಯಾಜಹಾರ||

01071041c ತಮಬ್ರವೀತ್ಕೇನ ಪಥೋಪನೀತೋ |

ಮಮೋದರೇ ತಿಷ್ಠಸಿ ಬ್ರೂಹಿ ವಿಪ್ರ||

ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಗುರುವಿಗೆ ಹೆದರಿ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗಿಂದಲೇ ಕಚನು ಸಣ್ಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಆಗ ಮುನಿಯು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರ! ನೀನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ್ದೀಯೆ ಹೇಳು!”

01071042 ಕಚ ಉವಾಚ|

01071042a ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ನ ಜಹಾತಿ ಮಾಂ ಸ್ಮೃತಿಃ|

ಸ್ಮರೇ ಚ ಸರ್ವಂ ಯಚ್ಚ ಯಥಾ ಚ ವೃತ್ತಂ||

01071042c ನ ತ್ವೇವಂ ಸ್ಯಾತ್ತಪಸೋ ವ್ಯಯೋ ಮೇ |

ತತಃ ಕ್ಲೇಶಂ ಘೋರಮಿಮಂ ಸಹಾಮಿ||

ಕಚನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನ ನೆನಪು ಉಳಿದಿದೆ. ನನಗೆ ಆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ನನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಈ ಘೋರ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

01071043a ಅಸುರೈಃ ಸುರಾಯಾಂ ಭವತೋಽಸ್ಮಿ ದತ್ತೋ |

ಹತ್ವಾ ದಗ್ಧ್ವಾ ಚೂರ್ಣಯಿತ್ವಾ ಚ ಕಾವ್ಯ||

01071043c ಬ್ರಾಹ್ಮಿಣಂ ಮಾಯಾಮಾಸುರೀ ಚೈವ ಮಾಯಾ |

ತ್ವಯಿ ಸ್ಥಿತೇ ಕಥಮೇವಾತಿವರ್ತೇತ್||

ಕಾವ್ಯ! ಅಸುರರು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸುಟ್ಟು, ಚೂರ್ಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಣ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೀನಿರುವಾಗ ಅಸುರೀ ಮಾಯೆಯು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲದು?”

01071044 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01071044a ಕಿಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕರವಾಣ್ಯದ್ಯ ವತ್ಸೇ |

ವಧೇನ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ಸ್ಯಾತ್ ಕಚಸ್ಯ||

01071044c ನಾನ್ಯತ್ರ ಕುಕ್ಷೇರ್ಮಮ ಭೇದನೇನ |

ದೃಶ್ಯೇತ್ ಕಚೋ ಮದ್ಗತೋ ದೇವಯಾನಿ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸೇ! ಈಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ನನ್ನ ಮರಣದಿಂದಲೇ ಕಚನು ಜೀವಿತನಾಗಬಲ್ಲ. ದೇವಯಾನಿ! ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಹೊರಬರುವುದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವೂ ಕಚನಿಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.”

01071045 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01071045a ದ್ವೌ ಮಾಂ ಶೋಕಾವಗ್ನಿಕಲ್ಪೌ ದಹೇತಾಂ |

ಕಚಸ್ಯ ನಾಶಸ್ತವ ಚೈವೋಪಘಾತಃ||

01071045c ಕಚಸ್ಯ ನಾಶೇ ಮಮ ನಾಸ್ತಿ ಶರ್ಮ |

ತವೋಪಘಾತೇ ಜೀವಿತುಂ ನಾಸ್ಮಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಇವೆರಡು ಶೋಕಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸುಡುತ್ತವೆ. ಕಚನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ನಾಶ ಇವೆರಡೂ ನನಗೆ ಒಂದೇ. ಕಚನ ನಾಶದಿಂದ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೆರಳಿಲ್ಲ; ನೀನಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ಜೀವಿಸುವಿದೇ ಅಶಕ್ಯ.”

01071046 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01071046a ಸಂಸಿದ್ಧರೂಪೋಽಸಿ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ ಸುತ |

ಯತ್ನಾಂ ಭಕ್ತಂ ಭಜತೇ ದೇವಯಾನೀ||

01071046c ವಿದ್ಯಾಮಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಜೀವನೀಂ ತ್ವಂ |

ನ ಚೇದಿಂದ್ರಃ ಕಚರೂಪೀ ತ್ವಮದ್ಯ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗನೇ! ದೇವಯಾನಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾದ ನೀನು ಸಂಸಿದ್ಧರೂಪನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಕಚರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದ್ರನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಈಗ ಸಂಜೀವಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

01071047a ನ ನಿವರ್ತೇತ್ಪುನರ್ಜೀವನ್ಕಶ್ಚಿದನ್ಯೋ ಮಮೋದರಾತ್|

01071047c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವರ್ಜಯಿತ್ವೈಕಂ ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ಯಾಮವಾಪ್ನುಹಿ||

ನನ್ನ ಉದರದಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಜೀವಂತ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಎಂದೂ ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

01071048a ಪುತ್ರೋ ಭೂತ್ವಾ ಭಾವಯ ಭಾವಿತೋ ಮಾಂ|

ಅಸ್ಮಾದ್ಧೇಹಾದುಪನಿಷ್ಯಮ್ಯ ತಾತ||

01071048c ಸಮೀಕ್ಷೇಥಾ ಧರ್ಮವತೀಮವೇಕ್ಷಾಂ|

ಗುರೋಃ ಸಕಾಶಾತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂ ಸವಿದ್ಯಃ||

ಮಗುವೇ! ನೀನು ನನ್ನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಈ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಾ. ಗುರುವಿನಿಂದ ಈ ಸವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನೀನು ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ, ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಳಸು.”

01071049 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01071049a ಗುರೋಃ ಸಕಾಶಾತ್ಸಮವಾಪ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂ |

ಭಿತ್ತ್ವಾ ಕುಕ್ಷಿಂ ನಿರ್ವಿಚಕ್ರಾಮ ವಿಪ್ರಃ||

01071049c ಕಚೋಽಭಿರೂಪೋ ದಕ್ಷಿಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ |

ಶುಕ್ಲಾತ್ಯಯೇ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಮಿವೇಂದುಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗುರುವಿನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ವಿಪ್ರನು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ
ಹೊರಬಂದನು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪೂರ್ಣಮೆಯಂದು ಚಂದ್ರನು
ಹೊರಬರುವಂತೆ ಸುಂದರ ಕಚನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಲಭಾಗದಿಂದ
ಹೊರಬಂದನು.

01071050a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತಂ ಪತಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮರಾಶಿಂ|

ಉತ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಮೃತಂ ಕಚೋಽಪಿ||

01071050c ವಿದ್ಯಾಂ ಸಿದ್ಧಾಂ ತಾಮವಾಪ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ |

ತತಃ ಕಚಸ್ತಂ ಗುರುಮಿತ್ಯುವಾಚ||

ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಚನು ತಾನು ಆಗಲೇ
ಪಡೆದಿದ್ದ ವಿದ್ಯೆಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೃತನನ್ನು ಪುನಃ ಎಬ್ಬಿಸಿದನು.
ಆಗ ಕಚನು ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01071051a ಋತಸ್ಯ ದಾತಾರಮನುತ್ತಮಸ್ಯ |

ನಿಧಿಂ ನಿಧೀನಾಂ ಚತುರನ್ವಯಾನಾಂ||

01071051c ಯೇ ನಾದ್ರಿಯಂತೇ ಗುರುಮರ್ಚನೀಯಂ |

ಪಾಪಾಽಲ್ಲೋಕಾಂಸ್ತೇ ಪ್ರಜಂತ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ್||

“ಅನುತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ, ಚತುರಾನ್ವಯ ನಿಧಿಗಳ ನಿಧಿ, ಅರ್ಚನೀಯ ಗುರುವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಾಪಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

01071052 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01071052a ಸುರಾಪಾನಾದ್ವಂಚನಾಂ ಪ್ರಾಪಯಿತ್ವಾ |

ಸಂಜ್ಞಾನಾಶಂ ಚೈವ ತಥಾತಿಘೋರಂ||

01071052c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಚಂ ಚಾಪಿ ತಥಾಭಿರೂಪಂ |

ಪೀತಂ ತದಾ ಸುರಯಾ ಮೋಹಿತೇನ||

01071053a ಸಮನ್ಯುರುತ್ಥಾಯ ಮಹಾನುಭಾವಃ|

ತದೋಶನಾ ವಿಪ್ರಹಿತಂ ಚಿಕೀರ್ಷುಃ||

01071053c ಕಾವ್ಯಃ ಸ್ವಯಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಜಗಾದ |

ಸುರಾಪಾನಂ ಪ್ರತಿ ವೈ ಚಾತಶಂಕಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರಾಪಾನದಿಂದ ವಂಚಿತನಾದ, ಅದರಿಂದಾದ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಜ್ಞಾಹರಣವನ್ನೂ ನೋಡಿದ, ತನ್ನ ಸುಂದರ ದೇಹವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೊರಬಂದ ಕಚನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನನ್ನು ಮದ್ಯದ ನಶೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯದೇ ಕುಡಿದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು ಕೋಪಗೊಂಡು, ವಿಪ್ರರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಕಾವ್ಯನು ಜಗತ್ತಿಗೇ ಸುರಾಪಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಉದ್ಗರಿಸಿ

ಹೇಳಿದನು.

01071054a ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽದ್ಯ ಪ್ರಭೃತೀಹ ಕಶ್ಚಿನ್|
ಮೋಹಾತ್ಸುರಾಂ ಪಾಸ್ಯತಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ||

01071054c ಅಪೇತಧರ್ಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಚೈವ ಸ ಸ್ಯಾದ್|
ಅಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ಗರ್ಹಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ಪರೇ ಚ||

“ಇಂದಿನಿಂದ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಸೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೇ
ಮದ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪವನ್ನು
ಪಡೆದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

01071055a ಮಯಾ ಚೇಮಾಂ ವಿಪ್ರಧರ್ಮೋಕ್ತಿಸೀಮಾಂ|
ಮರ್ಯಾದಾಂ ವೈ ಸ್ಥಾಪಿತಾಂ ಸರ್ವಲೋಕೇ||

01071055c ಸಂತೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಶುಶ್ರುವಾಂಸೋ ಗುರೂಣಾಂ |
ದೇವಾ ಲೋಕಾಶ್ಚೋಪಶೃಣ್ವಂತು ಸರ್ವೇ||

ಈ ರೀತಿ ನಾನು ವಿಪ್ರಧರ್ಮದ ಸೀಮಾರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಸರ್ವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಳ್ಳಲಿ. ಸಂತ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಮಾಡುವವರು, ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಕೇಳಲಿ.”

01071056a ಇತೀದಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮಹಾನುಭಾವಃ|
ತಪೋನಿಧೀನಾಂ ನಿಧಿರಪ್ರಮೇಯಃ||

01071056c ತಾನ್ದಾನವಾನ್ದೈವವಿಮೂದಬುದ್ಧೀನ್|

ಇದಂ ಸಮಾಹೂಯ ವಚೋಽಭ್ಯುವಾಚ||

ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ಆ ತಪೋನಿಧಿಗಳ ಅಪ್ರಮೇಯ ನಿಧಿ
ಮಹಾನುಭಾವನು ದೈವಕಾರಣದಿಂದ ವಿಮೂಢರಾಗಿದ್ದ
ದಾನವರನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01071057a ಆಚಕ್ಷೇ ವೋ ದಾನವಾ ಬಾಲಿಶಾಃ ಸ್ಥ|

ಸಿದ್ಧಃ ಕಚೋ ವತ್ಸ್ಯ ತಿ ಮತ್ಸಕಾಶೇ||

01071057c ಸಂಜೀವನೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂ ಮಹಾರ್ಥಾಂ|

ತುಲ್ಯಪ್ರಭಾವೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಃ||

“ಬಾಲಿಶರಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ದಾನವರೇ! ಕೇಳಿ. ಕಚನು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ
ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು ಸಿದ್ಧ. ನನ್ನಿಂದ ಸಂಜೀವಿನೀ
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ
ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

01071058a ಗುರೋರುಷ್ಯ ಸಕಾಶೇ ತು ದಶ ವರ್ಷಶತಾನಿ ಸಃ|

01071058c ಅನುಜ್ಞಾತಃ ಕಚೋ ಗಂತುಮಿಯೇಷ ತ್ರಿದಶಾಲಯಂ||

ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಕಚನು
ಗುರುವಿನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು
ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೨

ದೇವಯಾನಿಯು ಕಚನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಚನು
 ನಿರಾಕರಿಸುವುದು (೧-೧೫). ದೇವಯಾನಿಯು ಕಚನಿಗೆ
 ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತುದು, ಕಚನು ಮರುಶಾಪವನ್ನಿತ್ತಿದುದು (೧೬-೨೦).

01072001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01072001a ಸಮಾವೃತ್ತವ್ರತಂ ತಂ ತು ವಿಸೃಷ್ಟಂ ಗುರುಣಾ ತದಾ|

01072001c ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ತ್ರಿದಶಾವಾಸಂ ದೇವಯಾನ್ಯಬ್ರವೀದಿದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವ್ರತದ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದು,
 ಗುರುವಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ
 ಹೊರಡುವಾಗ ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು:

01072002a ಋಷೇರಂಗಿರಸಃ ಪೌತ್ರ ವೃತ್ತೇನಾಭಿಜನೇನ ಚ|

01072002c ಭ್ರಾಜಸೇ ವಿದ್ಯಯಾ ಚೈವ ತಪಸಾ ಚ ದಮೇನ ಚ||

“ಋಷಿ ಅಂಗಿರಸನ ಮೊಮ್ಮಗನೇ! ನೀನು ನಿನ್ನ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ,
 ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ದಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
 ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01072003a ಋಷಿಯರ್ಥಾಂಗಿರಾ ಮಾನ್ಯಃ ಪಿತುರ್ಮಮ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01072003c ತಥಾ ಮಾನ್ಯಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ಭೂಯೋ ಮಮ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ||

ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಮಹಾಯಶ ಋಷಿ ಅಂಗಿರಸನನ್ನು ಹೇಗೆ
ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು
ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

01072004a ಏವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿಜಾನೀಹಿ ಯದ್ಬ್ರವೀಮಿ ತಪೋಧನ|

01072004c ಪ್ರತಸ್ಥೇ ನಿಯಮೋಪೇತೇ ಯಥಾ ವರ್ತಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಿ||

ತಪೋಧನ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನೀನು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.
ನೀನು ಪ್ರತನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ
ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

01072005a ಸ ಸಮಾವೃತ್ತವಿದ್ಯೋ ಮಾಂ ಭಕ್ತಾಂ ಭಜಿತುಮರ್ಹಸಿ|

01072005c ಗೃಹಾಣ ಪಾಣಿಂ ವಿಧಿವನ್ಮಮ ಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತಂ||

ಈಗ ನಿನ್ನ ಕಲಿಕೆಯು ಮುಗಿದಿದೆ. ಆದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು. ಮಂತ್ರ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡು.”

01072006 ಕಚ ಉವಾಚ|

01072006a ಪೂಜ್ಯೋ ಮಾನ್ಯಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಯಥಾ ತವ ಪಿತಾ ಮಮ|

01072006c ತಥಾ ತ್ವಮನವದ್ಯಾಂಗಿ ಪೂಜನೀಯತರಾ ಮಮ||

ಕಚನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ
ನನ್ನ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು. ಅನವದ್ಯಾಂಗೀ! ನೀನು ನನಗೆ
ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜನೀಯಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

01072007a ಆತ್ಮಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತಮಾ ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01072007c ತ್ವಂ ಭದ್ರೇ ಧರ್ಮತಃ ಪೂಜ್ಯಾ ಗುರುಪುತ್ರೀ ಸದಾ ಮಮ||

ನೀನು ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ ಅವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಪ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಭದ್ರೇ! ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು
ಗುರುಪುತ್ರಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

01072008a ಯಥಾ ಮಮ ಗುರುನಿತ್ಯಂ ಮಾನ್ಯಃ ಶುಕ್ರಃ ಪಿತಾ ತವ|

01072008c ದೇವಯಾನಿ ತಥೈವ ತ್ವಂ ನೈವಂ ಮಾಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗುರು ಶುಕ್ರನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ನಿತ್ಯವೂ
ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೋ ಅದೇರೀತಿ ನೀನೂ ಇರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ,
ದೇವಯಾನಿ! ಈ ತರಹದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01072009 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01072009a ಗುರುಪುತ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ವೈ ನ ತು ತ್ವಮಸಿ ಮೇ ಪಿತುಃ|

01072009c ತಸ್ಮಾನ್ಮಾನ್ಯಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ಮಮಾಪಿ ತ್ವಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಗುರುಪುತ್ರನ
ಮಗನೇ ಹೊರತು ಅವನ ಮಗನಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನಾನೂ

ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು, ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

01072010a ಅಸುರೈರ್ಯಮಾನೇ ಚ ಕಚ ತ್ವಯಿ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01072010c ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಯಾ ಪ್ರೀತಿಸ್ತಾಂ ತ್ವಮೇವ ಸ್ಮರಸ್ವ ಮೇ||

ನಿನ್ನನ್ನು ದಾನವರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನಮೇಲೆ ನಾನು ತೋರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಎಂದೂ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೋ.

01072011a ಸೌಹಾರ್ದೇ ಚಾನುರಾಗೇ ಚ ವೇತ್ಥ ಮೇ ಭಕ್ತಿಮುತ್ತಮಾಂ|

01072011c ನ ಮಾಮರ್ಹಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತ್ಯಕ್ತುಂ ಭಕ್ತಾಮನಾಗಸಂ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ, ಅನುರಾಗದಿಂದ ಅನುತ್ತಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01072012 ಕಚ ಉವಾಚ|

01072012a ಅನಿಯೋಜ್ಯೇ ನಿಯೋಗೇ ಮಾಂ ನಿಯುನಕ್ಷಿ ಶುಭವ್ರತೇ|

01072012c ಪ್ರಸೀದ ಸುಭ್ರು ತ್ವಂ ಮಹ್ಯಂ ಗುರೋರ್ಗುರುತರೀ ಶುಭೇ||

ಕಚನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಭವ್ರತೇ! ಸುಭ್ರು! ಶುಭೇ! ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬಾರದುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಬೇಡ. ಕರುಣೆ ತೋರು. ನೀನು ನನಗೆ ನನ್ನ ಗುರುವಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು.

01072013a ಯತ್ರೋಷಿತಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ತ್ವಯಾ ಚಂದ್ರನಿಭಾನನೇ|

01072013c ತತ್ರಾಹಮುಷಿತೋ ಭದ್ರೇ ಕುಕ್ಷೌ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ ಭಾಮಿನಿ||

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ! ಚಂದ್ರನಿಭಾನನೇ! ಭಾಮಿನೀ! ಭದ್ರೇ! ನೀನು

ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವ್ಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ವಾಸಿಸಿದ್ದೆ.

01072014a ಭಗಿನೀ ಧರ್ಮತೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಮೈವಂ ವೋಚಃ ಶುಭಾನನೇ|

01072014c ಸುಖಮಸ್ಮ್ಯಷ್ಟಿತೋ ಭದ್ರೇ ನ ಮನ್ಯುರ್ವಿದ್ಯತೇ ಮಮ||

ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಸಹೋದರಿ. ಶುಭಾನನೇ! ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಡ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಮಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಖದಿಂದ ಕಳೆದೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮನಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ.

01072015a ಆಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಿವಮಾಶಂಸ ಮೇ ಪಥಿ|

01072015c ಅವಿರೋಧೇನ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಸ್ಮರ್ತವ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಕಥಾಂತರೇ|

01072015e ಅಪ್ರಮತ್ತೋತ್ತಿತಾ ನಿತ್ಯಮಾರಾಧಯ ಗುರುಂ ಮಮ||

ನನ್ನ ದಾರಿಯು ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು. ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರು.”

01072016 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01072016a ಯದಿ ಮಾಂ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥೇ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಸಿ ಚೋದಿತಃ|

01072016c ತತಃ ಕಚ ನ ತೇ ವಿದ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಮೇಷಾ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಕಚ! ನಿನಗೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯು

ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಾರದು !”

01072017 ಕಚ ಉವಾಚ|

01072017a ಗುರುಪುತ್ರೀತಿ ಕೃತ್ವಾಹಂ ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೇ ನ ದೋಷತಃ|

01072017c ಗುರುಣಾ ಚಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಕಾಮಮೇವಂ ಶಪಸ್ವ ಮಾಂ||

ಕಚನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಗುರುಪುತ್ರಿಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವ ದೋಷದ ಕಾರಣದಿಂದಲ್ಲ. ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸು.

01072018a ಆರ್ಷಂ ಧರ್ಮಂ ಬ್ರುವಾಣೋಽಹಂ ದೇವಯಾನಿ ಯಥಾ ತ್ವಯಾ|

01072018c ಶಪ್ತೋ ನಾಹೋಽಸ್ಮಿ ಶಾಪಸ್ಯ ಕಾಮತೋಽದ್ಯ ನ ಧರ್ಮತಃ||

ದೇವಯಾನಿ ! ನೀನು ಋಷಿಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಶಾಪಕ್ಕೆ ನಾನು ಅರ್ಹನಲ್ಲ. ನೀನು ಧರ್ಮದಿಂದಲ್ಲ, ಕಾಮದಿಂದ ನನಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01072019a ತಸ್ಮಾದ್ಭವತ್ಯಾ ಯಃ ಕಾಮೋ ನ ತಥಾ ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01072019c ಋಷಿಪುತ್ರೋ ನ ತೇ ಕಶ್ಚಿ ಜ್ಞಾತು ಪಾಣಿಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯತಿ||

ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ಆಸೆಯು ಎಂದೂ ಪೂರೈಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಋಷಿಪುತ್ರನೂ ನಿನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

01072020a ಫಲಿಷ್ಯತಿ ನ ತೇ ವಿದ್ಯಾ ಯತ್ತ್ವಂ ಮಾಮಾತ್ಫ ತತ್ತಥಾ|

01072020c ಅಧ್ಯಾಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತು ಯಂ ತಸ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಫಲಿಷ್ಯತಿ||

ನೀನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನನ್ನ ಈ ವಿಧ್ಯೆಯು ಫಲಿಸದೇ ಇರಬಹುದು.
ಆದರೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟವನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದು
ಫಲಿಸುತ್ತದೆ.”

01072021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01072021a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದೇವಯಾನೀಂ ಕಚಸ್ತದಾ|

01072021c ತ್ರಿದಶೇಶಾಲಯಂ ಶೀಘ್ರಂ ಜಗಾಮ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ದೇವಯಾನಿಗೆ ಹೇಳಿ
ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಕಚನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದೇವಲೋಕವನ್ನು
ಸೇರಿದನು.

01072022a ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದೇವಾ ಇಂದ್ರಪುರೋಗಮಾಃ|

01072022c ಬೃಹಸ್ಪತಿಂ ಸಭಾಜ್ಯೇದಂ ಕಚಮಾಹುರ್ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ||

ಅವನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕಚನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

01072023a ಯತ್ತ್ವಮಸ್ಮದ್ಧಿತಂ ಕರ್ಮ ಚಕರ್ಥ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ|

01072023c ನ ತೇ ಯಶಃ ಪ್ರಣಶಿತಾ ಭಾಗಭಾಷ್ನೋ ನೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ಪರಮಾದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಎಂದೂ ಅಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ
ಹವಿಸ್ಸುಗಳ ಪಾಲುದಾರನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೩

ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳಿಸಿದುದು
(೧-೧೫). ಯಯಾತಿಯು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಬಾವಿಯಿಂದ
ಮೇಲೆತ್ತುವುದು (೧೬-೨೦). ದೇವಯಾನಿಯು ತಂದೆಯಲ್ಲಿ
ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸಿಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೧-೩೫).

01073001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01073001a ಕೃತವಿದ್ಯೇ ಕಚೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಹೃಷ್ಯರೂಪಾ ದಿವೌಕಸಃ|

01073001c ಕಚಾದಧೀತ್ಯ ತಾಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಕೃತಾರ್ಥಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು
ಬಂದ ಕಚನನ್ನು ಪಡೆದು ದಿವೌಕಸರು ಬಹಳ ಸಂತಸಗೊಂಡರು.
ಕಚನಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು.

01073002a ಸರ್ವ ಏವ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಶತಕೃತುಮಥಾಬ್ರುವನ್|

01073002c ಕಾಲಸ್ತೇ ವಿಕ್ರಮಸ್ಯಾದ್ಯ ಜಹಿ ಶತ್ರುನ್ಪುರಂದರ||

ಸರ್ವರೂ ಸೇರಿ ಶತಕೃತುವಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪುರಂದರ! ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ಸಂಹರಿಸಿ ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ.”

01073003a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸಹಿತೈಸ್ತ್ರಿದಶೈರ್ಮಘವಾಂಸ್ತದಾ|

01073003c ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವೋಪಚಕ್ರಾಮ ಸೋಽಪಶ್ಯತ ವನೇ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಘವತನು ತ್ರಿದಶರೇಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಅವರು ವನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡರು.

01073004a ಕ್ರೀಡಂತೀನಾಂ ತು ಕನ್ಯಾನಾಂ ವನೇ ಚೈತ್ರರಥೋಪಮೇ|

01073004c ವಾಯುಭೂತಃ ಸ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವ ವ್ಯಮಿಶ್ರಯತ್||

ಚೈತ್ರರಥನಂತಿರುವ ವನದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯರು ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವನು ವಾಯು ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಅವರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿದನು.

01073005a ತತೋ ಜಲಾತ್ಸಮುತ್ತೀರ್ಯ ಕನ್ಯಾಸ್ತಾಃ ಸಹಿತಾಸ್ತದಾ|

01073005c ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಜಗೃಹುಸ್ತಾನಿ ಯಥಾಸನ್ನಾನ್ಯನೇಕಶಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಕನ್ಯೆಯರು ಅದಲು ಬದಲಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು.

01073006a ತತ್ರ ವಾಸೋ ದೇವಯಾನ್ಯಾಃ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಜಗೃಹೇ ತದಾ|

01073006c ವ್ಯತಿಮಿಶ್ರಮಜಾನಂತೀ ದುಹಿತಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

ದೇವಯಾನಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ವೃಷಪರ್ವಣನ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಅದು ತನ್ನದಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಳು.

01073007a ತತಸ್ತಯೋರ್ಮಿಥಸ್ತತ್ರ ವಿರೋಧಃ ಸಮಜಾಯತ|

01073007c ದೇವಯಾನ್ಯಾಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಯಾಶ್ಚ ತತ್ಕೃತೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಈ ರೀತಿ ದೇವಯಾನಿ ಮತ್ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯರಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಮನಸ್ತಾಪ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಉಂಟಾದವು.

01073008 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01073008a ಕಸ್ಮಾದ್ಗೃಹ್ಣಾಸಿ ಮೇ ವಸ್ತ್ರಂ ಶಿಷ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ಮಮಾಸುರಿ|

01073008c ಸಮುದಾಚಾರಹೀನಾಯಾ ನ ತೇ ಶ್ರೇಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಅಸುರಿ ನೀನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೀಯೆ? ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಿನಗೆ ಎಂದೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಉಂಟಾಗಲಾರದು.”

01073009 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01073009a ಆಸೀನಂ ಚ ಶಯಾನಂ ಚ ಪಿತಾ ತೇ ಪಿತರಂ ಮಮ|

01073009c ಸ್ತೌತಿ ವಂದತಿ ಚಾಭೀಕ್ಷಂ ನೀಚೈಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ವಿನೀತವತ್||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಕುಳಿತಿರಲಿ ಅಥವಾ ಮಲಗಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅವನಿಗಿಂಥ ಕೆಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವಿನೀತನಾಗಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

01073010a ಯಾಚತಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ದುಹಿತಾ ಸ್ತುವತಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

01073010c ಸುತಾಹಂ ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಯ ದದತೋಽಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ||

ಸ್ತುತಿಸುವ, ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಬೇಡುವವನ ಮಗಳು ನೀನು. ನಾನು
ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವ, ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರುವವನ
ಮಗಳು.

01073011a ಅನಾಯುಧಾ ಸಾಯುಧಾಯಾ ರಿಕ್ತಾ ಕ್ಷುಭ್ಯಸಿ ಭಿಕ್ಷುಕಿ|

01073011c ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಾರಂ ನ ಹಿ ತ್ವಾಂ ಗಣಯಾಂಯಹಂ||

ಭಿಕ್ಷುಕೀ! ಅನಾಯುಧಳಾದ ಮತ್ತು ಯಾರ ಬೆಂಬಲವೂ ಇಲ್ಲದ ನೀನು
ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಧರಧರಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದವಳನ್ನು
ಹುಡುಕಿಕೋ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಸರಿಸಾಟಿಯೆಂದು
ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01073012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01073012a ಸಮುಚ್ಛ್ರಯಂ ದೇವಯಾನೀಂ ಗತಾಂ ಸಕ್ತಾಂ ಚ ವಾಸಸಿ|

01073012c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಾಕ್ಷಿಪತ್ಕೂಪೇ ತತಃ ಸ್ವಪುರಮಾವ್ರಜತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ದೇವಯಾನಿಯು ತನ್ನ
ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹರಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಅವಳನ್ನು ಒಂದು
ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ದೂಡಿ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

01073013a ಹತೇಯಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಾ|

01073013c ಅನವೇಕ್ಷ್ಯ ಯಯೌ ವೇಶ್ಮ ಕ್ರೋಧವೇಗಪರಾಯಣಾ||

ಪಾಪನಿಶ್ಚಯೆ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಅವಳು ತೀರಿಕೊಂಡಳೆಂದು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಕ್ರೋಧವಶಾತ್ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿ ನೋಡದೇ ತನ್ನ

ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

01073014a ಅಥ ತಂ ದೇಶಮಭ್ಯಾಗಾದ್ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷಾತ್ಮಜಃ|

01073014c ಶ್ರಾಂತಯುಗ್ಯಃ ಶ್ರಾಂತಹಯೋ ಮೃಗಲಿಪ್ಸುಃ ಪಿಪಾಸಿತಃ||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಹುಷಾತ್ಮಜ ಯಯಾತಿಯು ಜಿಂಕೆಯೊಂದನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ಬಳಲಿದ್ದನು. ಕುದುರೆಗಳು ಬಳಲಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವನೂ ಕೂಡ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾಯಾರಿದ್ದನು.

01073015a ಸ ನಾಹುಷಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣ ಉದಪಾನಂ ಗತೋದಕಂ|

01073015c ದದರ್ಶ ಕನ್ಯಾಂ ತಾಂ ತತ್ರ ದೀಪ್ತಾಮಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವ||

ನಾಹುಷನು ಬತ್ತಿಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂಥಹ ತೇಜೋಮಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01073016a ತಾಮಪೃಚ್ಛತ್ಸ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಕನ್ಯಾಮಮರವರ್ಣಿನೀಂ|

01073016c ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಾಮ್ನಾ ಪರಮವಲ್ಗುನಾ||

ಆ ದೇವಕನ್ಯೆಯಂಥ ರೂಪವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸಂತಯಿಸುತ್ತಾ, ಅತ್ಯಂತ ಮೃದು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೇಳಿದನು:

01073017a ಕಾ ತ್ವಂ ತಾಮ್ರನಖೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಸುಮೃಷ್ಟಮಣಿಕುಂಡಲಾ|

01073017c ದೀರ್ಘಂ ಧ್ಯಾಯಸಿ ಚಾತ್ಯರ್ಥಂ ಕಸ್ಮಾಚ್ಚ್ಛಿಸಿಷಿ ಚಾತುರಾ||

“ತಾಮ್ರಬಣ್ಣದ ಉಗುರುಗಳು ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಮಣಿಕುಂಡಲಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರಿ ಯಾರು ನೀನು? ಯಾವ
ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನೀನು ಈ ರೀತಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ
ವ್ಯಾಕುಲಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ?

01073018a ಕಥಂ ಚ ಪತಿತಾಸ್ಯಸ್ಮನ್ನೂಪೇ ವೀರುತ್ತೃಣಾವೃತೇ|

01073018c ದುಹಿತಾ ಚೈವ ಕಸ್ಯ ತ್ವಂ ವದ ಸರ್ವಂ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ಹುಲ್ಲು ಗಿಡಗಂಟಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಈ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದೆ?
ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ನೀನು ಯಾರ ಮಗಳು? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ

ಹೇಳು.”

01073019 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01073019a ಯೋಽಸೌ ದೇವೈರ್ಹರ್ತಾನ್ದೈತ್ಯಾನುತ್ಥಾಪಯತಿ ವಿದ್ಯಯಾ|

01073019c ತಸ್ಯ ಶುಕ್ರಸ್ಯ ಕನ್ಯಾಹಂ ಸ ಮಾಂ ನೂನಂ ನ ಬುಧ್ಯತೇ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮೇಲೆಬ್ಬಿಸುವ ಶುಕ್ರನ ಮಗಳು ನಾನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

01073020a ಏಷ ಮೇ ದಕ್ಷಿಣೋ ರಾಜನ್ವಾಣಿಸ್ತಾಮ್ರನಖಾಂಗುಲಿಃ|

01073020c ಸಮುದ್ಧರ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಮಾಂ ಕುಲೀನಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ಮೇ ಮತಃ||

ರಾಜನ್! ತಾಮ್ರನಖಾಂಗುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ನನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತು. ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದವನು ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

01073021a ಜಾನಾಮಿ ಹಿ ತ್ವಾಂ ಸಂಶಾಂತಂ ವೀರ್ಯವಂತಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ|

01073021c ತಸ್ಮಾನ್ಮಾಂ ಪತಿತಾಮಸ್ಮಾತ್ಕೂಪಾದುದ್ಧರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ನೀನು ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವನೂ, ವೀರವಂತನೂ, ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಮೇಲೆತ್ತಬೇಕು.”

01073022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01073022a ತಾಮಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಂ ಸ್ತ್ರೀಂ ಚ ವಿಜ್ಞಾಯ ನಹುಷಾತ್ಮಜಃ|

01073022c ಗೃಹೀತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾಣಾವುಜ್ಜಹಾರ ತತೋಽವಟಾತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದು ತಿಳಿದ ನಹುಷಾತ್ಮಜನು ಅವಳ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವಳನ್ನು ಆ ಬಾವಿಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿದನು.

01073023a ಉದ್ಧೃತ್ಯ ಚೈನಾಂ ತರಸಾ ತಸ್ಮಾತ್ಕೂಪಾನ್ನರಾಧಿಪಃ|

01073023c ಆಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಸುಶ್ರೋಣೀಂ ಯಯಾತಿಃ ಸ್ವಪುರಂ ಯಯೌ||

ಬೇಗನೆ ಅವಳನ್ನು ಆ ಬಾವಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆದ ನರಾಧಿಪ ಯಯಾತಿಯು ಆ ಸುಶ್ರೋಣಿಯಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

01073024 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01073024a ತ್ವರಿತಂ ಘೂರ್ಣಿಕೇ ಗಚ್ಛ ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ಪಿತುಃ|

01073024c ನೇದಾನೀಂ ಹಿ ಪ್ರವೇಕ್ಯಾಮಿ ನಗರಂ ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಘೂರ್ಣಿಕೇ! ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವರದಿಮಾಡು. ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ವೃಷಪರ್ವಣ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.””

01073025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

01073025a ಸಾ ತು ವೈ ತ್ವರಿತಂ ಗತ್ವಾ ಘೂರ್ಣಿಕಾಸುರಮಂದಿರಂ|

01073025c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾವ್ಯಮುವಾಚೇದಂ ಸಂಭ್ರಮಾವಿಷ್ಟಚೇತನಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಘೂರ್ಣಿಕೆಯು ತ್ವರಮಾಡಿ
ಅಸುರಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು,
ದುಗುಡದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದಳು:

01073026a ಆಚಕ್ಷೇ ತೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ದೇವಯಾನೀ ವನೇ ಹತಾ|

01073026c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾ ಮಹಾಭಾಗ ದುಹಿತ್ರಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

“ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಮಹಾಭಾಗ! ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.
ವೃಷಪರ್ವಣ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ವನದಲ್ಲಿ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು
ಹೊಡೆದಳು.”

01073027a ಶ್ರುತ್ವಾ ದುಹಿತರಂ ಕಾವ್ಯಸ್ತತ್ರ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾ ಹತಾಂ|

01073027c ತ್ವರಯಾ ನಿಯಯೌ ದುಃಖಾನ್ಮಾರ್ಗಮಾಣಃ ಸುತಾಂ ವನೇ||

ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಹೊಡೆದಳು ಎಂದು ಕೇಳಿ
ದುಃಖಿತನಾದ ಕಾವ್ಯನು ತಕ್ಷಣವೇ ಮಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ವನಕ್ಕೆ
ಹೋದನು.

01073028a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಹಿತರಂ ಕಾವ್ಯೋ ದೇವಯಾನೀಂ ತತೋ ವನೇ|

01073028c ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸಂಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ದುಃಖಿತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವನದಲ್ಲಿ ಮಗಳು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕಾವ್ಯನು ತನ್ನ
ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ದುಃಖಭರಿತನಾಗಿ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01073029a ಆತ್ಮದೋಷೈರ್ನಿ ಯಚ್ಚಂತಿ ಸರ್ವೇ ದುಃಖಸುಖೇ ಜನಾಃ|

01073029c ಮನ್ಯೇ ದುಶ್ಚರಿತಂ ತೇಽಸ್ತಿ ಯಸ್ಯೇಯಂ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ ಕೃತಾ||

“ತಾವೇ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ನೀನೂ ಕೂಡ ಯಾವುದೋ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

01073030 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01073030a ನಿಷ್ಕೃತಿಮೇಽಸ್ತು ವಾ ಮಾಸ್ತು ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ಮಮ|

01073030c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾ ಯದುಕ್ತಾಸ್ಮಿ ದುಹಿತ್ರಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

01073030e ಸತ್ಯಂ ಕಿಲೈತತ್ಸಾ ಪ್ರಾಹ ದೈತ್ಯಾನಾಮಸಿ ಗಾಯನಃ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ತಪ್ಪಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳು. ವೃಷಪರ್ವಣ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿದಿರಬಹುದು. ನೀನು ದೈತ್ಯರ ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟನೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು.

01073031a ಏವಂ ಹಿ ಮೇ ಕಥಯತಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ|

01073031c ವಚನಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಪರುಷಂ ಕ್ರೋಧರಕ್ತೇಕ್ಷಣಾ ಭೃಶಂ||

ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪುಮಾಡಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ನೋಯಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

01073032a ಸ್ತುವತೋ ದುಹಿತಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಯಾಚತಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

01073032c ಸುತಾಹಂ ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಯ ದದತೋಽಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ||

“ಬೇಡುವ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟನ ಮಗಳು ನೀನು.
ನಾನಾದರೂ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನ, ಕೊಡುವವನ ಮತ್ತು
ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರುವವನ ಮಗಳು!”

01073033a ಇತಿ ಮಾಮಾಹ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ದುಹಿತಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

01073033c ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತನಯನಾ ದರ್ಪಪೂರ್ಣಾ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ವೃಷಪರ್ವನ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣನ್ನು
ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಇದೇ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

01073034a ಯದ್ಯಹಂ ಸ್ತುವತಸ್ತಾತ ದುಹಿತಾ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

01073034c ಪ್ರಸಾದಯಿಷ್ಯೇ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಮಿತ್ಯುಕ್ತಾ ಹಿ ಸಖೀ ಮಯಾ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ಹೊಗಳುಭಟ್ಟನ, ಬೇಡುವವನ ಮತ್ತು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ ಮಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವಳಿಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ನನ್ನ ಸಖಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

01073035 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01073035a ಸ್ತುವತೋ ದುಹಿತಾ ನ ತ್ವಂ ಭದ್ರೇ ನ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

01073035c ಅಸ್ತೋತುಃ ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ದೇವಯಾನ್ಯಸಿ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ದೇವಯಾನಿ! ನೀನು ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟನ
ಮಗಳಲ್ಲ! ಬೇಡುವವನ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ ಮಗಳೂ ಅಲ್ಲ!
ಎಲ್ಲರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಮತ್ತು ಯಾರ ಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ ಮಾಡದವನ

ಮಗಳು ನೀನು.

01073036a ವೃಷಪರ್ವೈವ ತದ್ವೇದ ಶಕ್ರೋ ರಾಜಾ ಚ ನಾಹುಷಃ|

01073036c ಅಚಿಂತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಮೈಶ್ವರಂ ಹಿ ಬಲಂ ಮಮ||

ಅಚಿಂತ್ಯನೂ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ಯನೂ ಆದ ಈಶ್ವರ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ನನ್ನ ಬಲವೆಂದು
ವೃಷಪರ್ವನೂ, ಇಂದ್ರನೂ, ಮತ್ತು ರಾಜ ನಹುಷನೂ
ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೪

ಶಕ್ರನು ದೇವಯಾನಿಗೆ ಸಹನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೂ ಅವಳು ಸೇಡನ್ನು
ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು (೧-೧೫).

01074001 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01074001a ಯಃ ಪರೇಷಾಂ ನರೋ ನಿತ್ಯಮತಿವಾದಾಂಸ್ತಿತಿಕ್ಷತಿ|

01074001c ದೇವಯಾನಿ ವಿಜಾನೀಹಿ ತೇನ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಿತಂ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ನಿಂದನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದಂತೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು

ತಿಳಿದುಕೋ, ದೇವಯಾನಿ !

01074002a ಯಃ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿತಂ ಕ್ರೋಧಂ ನಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಹಯಂ ಯಥಾ|

01074002c ಸ ಯಂತೇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಸದ್ಭಿರ್ನ ಯೋ ರಶ್ಮಿಷು ಲಂಬತೇ||

ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡೆದೆಳೆದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಏರುತ್ತಿರುವ
ಕೋಪವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಸಾರಥಿ.

01074003a ಯಃ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿತಂ ಕ್ರೋಧಮಕ್ರೋಧೇನ ನಿರಸ್ಯತಿ|

01074003c ದೇವಯಾನಿ ವಿಜಾನೀಹಿ ತೇನ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಿತಂ||

ದೇವಯಾನಿ ! ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಅಕ್ರೋಧದಿಂದ ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವವನು
ಸರ್ವವನ್ನೂ ಗೆದ್ದವನು ಎಂದು ತಿಳಿ.

01074004a ಯಃ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿತಂ ಕ್ರೋಧಂ ಕ್ಷಮಯೇಹ ನಿರಸ್ಯತಿ|

01074004c ಯಥೋರಗಸ್ತ್ವ ಚಂ ಜೀರ್ಣಾಂ ಸ ವೈ ಪುರುಷ ಉಚ್ಯತೇ||

ಏರುತ್ತಿರುವ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕ್ಷಮೆಯಿಂದ ಯಾರು
ಶಾಂತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಹ ಪುರುಷರನ್ನು ಪೊರೆಬಿಡುವ ಹಾವಿಗೆ
ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

01074005a ಯಃ ಸಂಧಾರಯತೇ ಮನ್ಯುಂ ಯೋಽತಿವಾದಾಂಸ್ತಿತಿಕ್ಷತಿ|

01074005c ಯಶ್ಚ ತಪೋ ನ ತಪತಿ ದೃದಂ ಸೋಽರ್ಥಸ್ಯ ಭಾಜನಂ||

ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಂದನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ,
ತಾನು ನೊಂದರೂ ಇತರರನ್ನು ನೋಯಿಸದವನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ

ಸಂಪತ್ತಿನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯೇ ಸರಿ.

01074006a ಯೋ ಯಜೇದಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ಶತಂ ಸಮಾಃ|

01074006c ನ ಕ್ರುಧ್ಯೇದ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಸ್ಯ ತಯೋರಕ್ರೋಧನೋಽಧಿಕಃ||

ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಯಜ್ಞಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಸಿಟ್ಟಾಗದೇ ಇರುವವನು ಈ ಈರ್ವರಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಾಗದೇ ಇರುವವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

01074007a ಯತ್ಕುಮಾರಾಃ ಕುಮಾರ್ಯಶ್ಚ ವೈರಂ ಕುರ್ಯುರಚೇತಸಃ|

01074007c ನ ತತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋಽನುಕುರ್ವೀತ ವಿದುಸ್ತೇ ನ ಬಲಾಬಲಂ||

ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೇ ಜಗಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಲ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲಗಳೇನು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

01074008 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01074008a ವೇದಾಹಂ ತಾತ ಬಾಲಾಪಿ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಯದಿಹಾಂತರಂ|

01074008c ಅಕ್ರೋಧೇ ಚಾತಿವಾದೇ ಚ ವೇದ ಚಾಪಿ ಬಲಾಬಲಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ತಂದೇ! ಬಾಲಕಿಯಾದರೂ ನಾನು ಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಕ್ರೋಧ-ಅಕ್ರೋಧಗಳ ಅಂತರವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ.

01074009a ಶಿಷ್ಯಸ್ಯಾಶಿಷ್ಯವೃತ್ತೇರ್ಹಿ ನ ಕ್ಷಂತವ್ಯಂ ಬುಭೂಷತಾ|

01074009c ತಸ್ಮಾತ್ಸಂಕೀರ್ಣವೃತ್ತೇಷು ವಾಸೋ ಮಮ ನ ರೋಚತೇ||

ಆದರೆ ಯಾವ ಗುರುವೂ ಅಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬಾರದು. ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವವರ ಮಧ್ಯೆ ವಾಸಿಸಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

01074010a ಪುಮಾಂಸೋ ಯೇ ಹಿ ನಿಂದಂತಿ ವೃತ್ತೇನಾಭಿಜನೇನ ಚ|

01074010c ನ ತೇಷು ನಿವಸೇತ್ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಶ್ರೇಯೋರ್ಥಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಷು||

ಶ್ರೇಯೋರ್ಥಿ ಯಾದ ಯಾರೂ ತನ್ನ ಕುಲ ಮತ್ತು ನಡತೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಗಳೊಡನೆ ವಾಸಿಸಬಾರದು.

01074011a ಯೇ ತ್ವೇನಮಭಿಜಾನಂತಿ ವೃತ್ತೇನಾಭಿಜನೇನ ಚ|

01074011c ತೇಷು ಸಾಧುಷು ವಸ್ತವ್ಯಂ ಸ ವಾಸಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಚ್ಯತೇ||

ಉತ್ತಮ ಕುಲ ಮತ್ತು ನಡತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಗೌರವಿಸುವವರ ಜೊತೆ ವಾಸಿಸುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ವಾಸಿಸೋಣ.

01074012a ವಾಗ್ಗುರುಕ್ತಂ ಮಹಾಘೋರಂ ದುಹಿತುರ್ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

01074012c ನ ಹೃತೋ ದುಷ್ಕರತರಂ ಮನ್ಯೇ ಲೋಕೇಷ್ಟಪಿ ತ್ರಿಷು|

01074012e ಯಃ ಸಪತ್ನಶ್ರಿಯಂ ದೀಪ್ತಾಂ ಹೀನಶ್ರೀಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ವೃಷಪರ್ವಣ ಮಗಳ ಮಹಾ ಘೋರ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ಮಾತುಗಳಷ್ಟು ದುಷ್ಕರತರವಾದದ್ದು ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು

ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ತನ್ನ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಯ ಉಜ್ವಲ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವವನು ಸೋತವನೇ ಸರಿ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೫

ದೇವಯಾನಿಯು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೫). ದೇವಯಾನಿಯು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೋ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಬರುವೆನೆಂದು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೬-೨೫).

01075001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01075001a ತತಃ ಕಾವ್ಯೋ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಮನ್ಯುರುಪಗಮ್ಯ ಹ|

01075001c ವೃಷಪರ್ವಾಣಮಾಸೀನಮಿತ್ಯುವಾಚಾವಿಚಾರಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಕುಪಿತನಾದ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯನು ಆಸೀನನಾಗಿದ್ದ ವೃಷಪರ್ವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಏನನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡದೆಯೇ ಹೇಳಿದನು:

01075002a ನಾಧರ್ಮಶ್ಚ ರಿತೋ ರಾಜನ್ಸದ್ಯಃ ಫಲತಿ ಗೌರಿವ|

01075002c ಪುತ್ರೇಷು ವಾ ನಪ್ಪುಷು ವಾ ನ ಚೇದಾತ್ಮನಿ ಪಶ್ಯತಿ|

01075002e ಫಲಶ್ಛೇವ ಧ್ರುವಂ ಪಾಪಂ ಗುರುಭುಕ್ತಮಿವೋದರೇ||

“ರಾಜನ್! ಅಧರ್ಮದ ನಡವಳಿಕೆಯು ಭೂಮಿಯಂತೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಫಲವನ್ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಫಲವು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ತಿಂದ ಊಟವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೇಗೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

01075003a ಯದಘಾತಯಥಾ ವಿಪ್ರಂ ಕಚಮಾಂಗಿರಸಂ ತದಾ|

01075003c ಅಪಾಪಶೀಲಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಶುಶ್ರೂಷುಂ ಮಧ್ಗ್ಗಹೇ ರತಂ||

ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನನ್ನ ಶುಷ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಅಪಾಪಶೀಲ ಧರ್ಮಜ್ಞ ವಿಪ್ರ ಆಂಗೀರಸ ಕಚನನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದೆ.

01075004a ವಧಾದನರ್ಹತಸ್ತಸ್ಯ ವಧಾಚ್ಚ ದುಹಿತುರ್ಮಮ|

01075004c ವೃಷಪರ್ವನ್ನಿಬೋಧೇದಂ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಸಬಾಂಧವಂ|

01075004e ಸ್ಥಾತುಂ ತ್ವದ್ವಿಷಯೇ ರಾಜನ್ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ||

ವಧಾರ್ಹನಲ್ಲದವನ ವಧೆಗೈದುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಯಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ವೃಷಪರ್ವ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ನಾನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜನ್! ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಾರೆ.

01075005a ಅಹೋ ಮಾಮಭಿಜಾನಾಸಿ ದೈತ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಲಾಪಿನಂ|

01075005c ಯಥೇಮಮಾತ್ಮನೋ ದೋಷಂ ನ ನಿಯಚ್ಛಸ್ಯುಪೇಕ್ಷಸೇ||

ದೈತ್ಯ! ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಪ್ರಲಾಪನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ.
ನಿನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಡೆ ಹಿಡಿಯುವುದರ ಬದಲು
ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.”

01075006 ವೃಷಪರ್ವೋ ವಾಚ|

01075006a ನಾಧರ್ಮಂ ನ ಮೃಷಾವಾದಂ ತ್ವಯಿ ಜಾನಾಮಿ ಭಾರ್ಗವ|

01075006c ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ತತ್ಪ್ರಸೀದತು ನೋ ಭವಾನ್||

ವೃಷಪರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರ್ಗವ! ನೀನು ಎಂದೂ ಅಧರ್ಮದ
ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತನಾಡಿದ್ದುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ
ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಇವೆರಡೂ ಇವೆ. ಭಗವನ್! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆತೋರು.

01075007a ಯದ್ಯಸ್ಮಾನಪಹಾಯ ತ್ವಮಿತೋ ಗಚ್ಛಸಿ ಭಾರ್ಗವ|

01075007c ಸಮುದ್ರಂ ಸಂಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯ ಮೋ ನಾನ್ಯದಸ್ತಿ ಪರಾಯಣಂ||

ಭಾರ್ಗವ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ನಮಗೆ
ಸಮುದ್ರದ ಅಡಿಯನ್ನು ಸೇರುವುದರ ಹೊರತಾದ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ
ಇಲ್ಲ.”

01075008 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01075008a ಸಮುದ್ರಂ ಪ್ರವಿಶದ್ಧಂ ವಾ ದಿಶೋ ವಾ ದ್ರವತಾಸುರಾಃ|

01075008c ದುಹಿತುರ್ನಾಪ್ರಿಯಂ ಸೋದುಂ ಶಕ್ತೋಽಹಂ ದಯಿತಾ ಹಿ ಮೇ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸುರರೇ! ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾದರೂ ಮುಳುಗಿ
ಅಥವಾ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗಿ. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳಿಗಾದ
ನಿಂದನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

01075009a ಪ್ರಸಾದ್ಯತಾಂ ದೇವಯಾನೀ ಜೀವಿತಂ ಹ್ಯತ್ರ ಮೇ ಸ್ಥಿತಂ|

01075009c ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕರಸ್ತೇಽಹಮಿಂದ್ರಸ್ಯೇವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ||

ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದಿಡುವುದರ ಮೇಲೆಯೇ ನನ್ನ
ಜೀವನವು ನಿಂತಿದೆ. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಇಂದ್ರನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೇಗೆ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಸದಾ ನನ್ನ ಮಗಳ
ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01075010 ವೃಷಪವೋರ್ವಾಚ|

01075010a ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದಸುರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ವಸು ಭಾರ್ಗವ|

01075010c ಭುವಿ ಹಸ್ತಿಗವಾಶ್ವಂ ವಾ ತಸ್ಯ ತ್ವಂ ಮಮ ಚೇಶ್ವರಃ||

ವೃಷಪವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರ್ಗವ! ಈ ಅಸುರೇಂದ್ರರ ಎಲ್ಲ
ಸಂಪತ್ತಿಗೂ - ನನ್ನನ್ನೂ ಸೇರಿ ಈ ಭೂಮಿ, ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು,
ಗೋವುಗಳೂ - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನೀನೇ ಒಡೆಯ.”

01075011 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01075011a ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದಸ್ತಿ ದ್ರವಿಣಂ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಮಹಾಸುರ|

01075011c ತಸ್ಯೇಶ್ವರೋಽಸ್ಮಿ ಯದಿ ತೇ ದೇವಯಾನೀ ಪ್ರಸಾದ್ಯತಾಂ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಸುರ! ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತಿಗೂ

ನಾನು ಒಡೆಯನೆಂದಾದರೆ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ನೀನು
ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಬೇಕು.”

01075012 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01075012a ಯದಿ ತ್ವಮೀಶ್ವರಸ್ತಾತ ರಾಜ್ಞೋ ವಿತ್ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಗವ|

01075012c ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ತತ್ತೇಹಂ ರಾಜಾ ತು ವದತು ಸ್ವಯಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾರ್ಗವ! ತಂದೇ! ಒಂದುವೇಳೆ
ನೀನೇ ರಾಜನ ಮತ್ತು ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವದ ಒಡೆಯನೆಂದಾದರೆ ಅದನ್ನು
ಸ್ವಯಂ ರಾಜನೇ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೇಳಲಿ.”

01075013 ವೃಷಪವೋರ್ವಾಚ|

01075013a ಯಂ ಕಾಮಮಭಿಕಾಮಾಸಿ ದೇವಯಾನಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01075013c ತತ್ತೇಹಂ ಸಂಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯದಿ ಚೇದಪಿ ದುರ್ಲಭಂ||

ವೃಷಪರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ದೇವಯಾನೀ! ನೀನು
ಬಯಸಿದ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟೇ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು
ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ.”

01075014 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01075014a ದಾಸೀಂ ಕನ್ಯಾಸಹಸ್ರೇಣ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಮಭಿಕಾಮಯೇ|

01075014c ಅನು ಮಾಂ ತತ್ರ ಗಚ್ಛೇತ್ಸಾ ಯತ್ರ ದಾಸ್ಯತಿ ಮೇ ಪಿತಾ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಒಂದು ಸಾವಿರ ದಾಸಿಯರೊಂದಿಗೆ
ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯೂ ನನ್ನ ದಾಸಿಯಾಗಲೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ತಂದೆಯು

ನನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿಗೂ ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.”

01075015 ವೃಷಪವೋರ್ವಾಚ|

01075015a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಹೇ ಸಂಗ್ರಹೀತ್ರಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಶೀಘ್ರಮಾನಯ|

01075015c ಯಂ ಚ ಕಾಮಯತೇ ಕಾಮಂ ದೇವಯಾನೀ ಕರೋತು ತಂ||

ವೃಷಪವನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಗ್ರಹೀತ್ರಿ! ಎದ್ದು ಹೋಗಿ
ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕರೆದು ತಾ. ದೇವಯಾನಿಯು ಬಯಸಿದಂತೆ
ಅವಳು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ.””

01075016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01075016a ತತೋ ಧಾತ್ರೀ ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

01075016c ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಭದ್ರೇ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೇ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಸುಖಮಾವಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಧಾತ್ರಿಯು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ
ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದಳು: “ಭದ್ರೇ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೇ! ಎದ್ದೇಳು. ನಿನ್ನವರಿಗೆ
ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡು.

01075017a ತ್ಯಜತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶಿಷ್ಯಾನ್ದೇವಯಾನ್ಯಾ ಪ್ರಚೋದಿತಃ|

01075017c ಸಾ ಯಂ ಕಾಮಯತೇ ಕಾಮಂ ಸ ಕಾರ್ಯೋಽದ್ಯ ತ್ವಯಾನಘೇ||

ದೇವಯಾನಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಅನಘೇ! ನೀನು ಅವಳು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.”

01075018 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01075018a ಸಾ ಯಂ ಕಾಮಯತೇ ಕಾಮಂ ಕರವಾಣ್ಯಹಮದ್ಯ ತಂ|

01075018c ಮಾ ತ್ವೇವಾಪಗಮಚ್ಯುಕ್ರೋ ದೇವಯಾನೀ ಚ ಮತ್ಕೃತೇ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಇಂದು ಅವಳು ಏನನ್ನೇ ಬಯಸಿದರೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ದೇವಯಾನಿಯರು ಹೊರಟು ಹೋಗಬಾರದು.”

01075019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01075019a ತತಃ ಕನ್ಯಾಸಹಸ್ರೇಣ ವೃತಾ ಶಿಬಿಕಯಾ ತದಾ|

01075019c ಪಿತುರ್ನಿರ್ಯೋಗಾತ್ಪ್ವರಿತಾ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಪುರೋತ್ತಮಾತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಕ್ಷಣವೇ ಅವಳು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸಹಸ್ರ ದಾಸಿಕನ್ಯೆಯರೊಡಗೊಂಡು ಆ ಉತ್ತಮ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಳು.”

01075020 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01075020a ಅಹಂ ಕನ್ಯಾಸಹಸ್ರೇಣ ದಾಸೀ ತೇ ಪರಿಚಾರಿಕಾ|

01075020c ಅನು ತ್ವಾಂ ತತ್ರ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ದಾಸ್ಯತಿ ತೇ ಪಿತಾ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ಸಹಸ್ರ ದಾಸಿಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01075021 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01075021a ಸ್ತುವತೋ ದುಹಿತಾ ತೇಽಹಂ ಬಂದಿನಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

01075021c ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ಕಥಂ ದಾಸೀ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬೇಡುವ, ಸ್ತುತಿಸುವ ಬಂದಿಯ ಮಗಳು ನಾನು. ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನ ಮಗಳಾದ ನೀನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ದಾಸಿಯಾಗಬಲ್ಲೆ?”

01075022 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01075022a ಯೇನ ಕೇನ ಚಿದಾರ್ತಾನಾಂ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಸುಖಮಾವಹೇತ್|

01075022c ಅತಸ್ತ್ವಾ ಮನುಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ದಾಸ್ಯತಿ ತೇ ಪಿತಾ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆರ್ತರಾದ ನನ್ನವರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ತರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಅನುಸರಿಸುವೆ.”

01075023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01075023a ಪ್ರತಿಶ್ರುತೇ ದಾಸಭಾವೇ ದುಹಿತ್ರಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

01075023c ದೇವಯಾನೀ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಿತರಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ರೀತಿ ವೃಷಪರ್ವಣ ಮಗಳು ತನ್ನ ದಾಸಿಯಾದ ನಂತರ ದೇವಯಾನಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01075024a ಪ್ರವಿಶಾಮಿ ಪುರಂ ತಾತ ತುಷ್ಪಾಸ್ಮಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01075024c ಅಮೋಘಂ ತವ ವಿಜ್ಞಾನಮಸ್ತಿ ವಿದ್ಯಾಬಲಂ ಚ ತೇ||

“ತಂದೆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ಪುರವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬಲ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವು
ಅಮೋಘವೆಂದು ಈಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.”

01075025a ಏವಮುಕ್ತೋ ದುಹಿತ್ರಾ ಸ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01075025c ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರಂ ಹೃಷ್ಯಃ ಪೂಜಿತಃ ಸರ್ವದಾನವೈಃ||

ಮಗಳ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ
ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವ ದಾನವರಿಂದ
ಆದರಗೊಂಡು ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೬

ದೇವಯಾನಿಯು ಯಯಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು

(೧-೧೫). ಯಯಾತಿಯು ತಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲವೆಂದು ಮದುವೆಗೆ

ಒಪ್ಪದಿರುವುದು (೧೬-೨೫). ದೇವಯಾನಿಯು ಹಠ ಹಿಡಿದು

ತಂದೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಯಯಾತಿಗೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತೆ

ಮಾಡುವುದು, ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ

ಹೋಗುವುದು (೨೬-೩೫).

01076001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01076001a ಅಥ ದೀರ್ಘಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ದೇವಯಾನೀ ನೃಪೋತ್ತಮ|

01076001c ವನಂ ತದೇವ ನಿಯಾತಾ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ ವರವರ್ಣೀನೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪೋತ್ತಮ ! ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಂತರ ವರವರ್ಣಿನಿ ದೇವಯಾನಿಯು ಕ್ರೀಡಾರ್ಥವಾಗಿ ವನವನ್ನು ಸೇರಿದಳು.

01076002a ತೇನ ದಾಸೀಸಹಸ್ರೇಣ ಸಾರ್ಧಂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾ ತದಾ|

01076002c ತಮೇವ ದೇಶಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯಥಾಕಾಮಂ ಚಚಾರ ಸಾ|

01076002e ತಾಭಿಃ ಸಖೀಭಿಃ ಸಹಿತಾ ಸರ್ವಾಭಿರ್ಮುದಿತಾ ಭೃಶಂ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ತನ್ನ ಸಾವಿರ ದಾಸಿಯರೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ತನಗಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದಳು. ಸರ್ವ ಸಖಿಯರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಳು ಅತೀವ ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದಳು.

01076003a ಕ್ರೀಡಂತ್ಯೋಽಭಿರತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಿಬಂತ್ಯೋ ಮಧುಮಾಧವೀಂ|

01076003c ಖಾದಂತ್ಯೋ ವಿವಿಧಾನ್ ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ವಿದಶಂತ್ಯಃ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಹೂವಿನ ಮಕರಂದವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01076004a ಪುನಶ್ಚ ನಾಹುಷೋ ರಾಜಾ ಮೃಗಲಿಪ್ಸುರ್ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01076004c ತಮೇವ ದೇಶಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಜಲಾರ್ಥೀ ಶ್ರಮಕರ್ಶಿತಃ||

ಪುನಃ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ ನಾಹುಷನು
ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಬಾಯಾರಿ ನೀರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಬಂದನು.

01076005a ದದೃಶೇ ದೇವಯಾನೀಂ ಚ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ತಾಶ್ಚ ಯೋಷಿತಃ|

01076005c ಪಿಬಂತೀರ್ಲ ಲಮಾನಾಶ್ಚ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಡಿದು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತೆ ದೇವಯಾನಿ-
ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಕಂಡನು.

01076006a ಉಪವಿಷ್ಠಾಂ ಚ ದದೃಶೇ ದೇವಯಾನೀಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾಂ|

01076006c ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾಂ ತಾಸಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವರಾಂಗನಾಂ|

01076006e ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾ ಸೇವ್ಯಮಾನಾಂ ಪಾದಸಂವಾಹನಾದಿಭಿಃ||

ಆ ಎಲ್ಲ ವರಾಂಗನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿಂದ
ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಸಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅಪ್ರತಿಮ
ರೂಪಿಣಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಅವನು ಕಂಡನು.

01076007 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076007a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಕನ್ಯಾಸಹಸ್ರಾಭ್ಯಾಂ ದ್ವೇ ಕನ್ಯೇ ಪರಿವಾರಿತೇ|

01076007c ಗೋತ್ರೇ ಚ ನಾಮನೀ ಚೈವ ದ್ವಯೋಃ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ವಾಮಹಂ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನೀವಿಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆಯರ ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು
ಹೆಸರುಗಳೇನೆಂದು ಕೇಳಬಹುದೇ?”

01076008 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ

01076008a ಆಖ್ಯಾಸ್ಯಾಪ್ಯಹಮಾದತ್ಸ್ವ ವಚನಂ ಮೇ ನರಾಧಿಪ|

01076008c ಶುಕ್ರೋ ನಾಮಾಸುರಗುರುಃ ಸುತಾಂ ಜಾನೀಹಿ ತಸ್ಯ ಮಾಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನರಾಧಿಪ! ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ಶುಕ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಸುರಗುರುವಿನ ಮಗಳು.

01076009a ಇಯಂ ಚ ಮೇ ಸಖೀ ದಾಸೀ ಯತ್ರಾಹಂ ತತ್ರ ಗಾಮಿನೀ|

01076009c ದುಹಿತಾ ದಾನವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

ನಾನೆಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಈ ಸಖಿಯು ನನ್ನ ದಾಸಿ; ದಾನವೇಂದ್ರ ವೃಷಪರ್ವಣನ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ.”

01076010 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076010a ಕಥಂ ನು ತೇ ಸಖೀ ದಾಸೀ ಕನ್ಯೇಯಂ ವರವರ್ಣಿನೀ|

01076010c ಅಸುರೇಂದ್ರಸುತಾ ಸುಭ್ರು ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸುರೇಂದ್ರನ ಮಗಳು, ಸುಂದರ ಹುಬ್ಬಿನ ವರವರ್ಣಿನಿ ಈ ಕನ್ಯೆಯು ನಿನಗೆ ಸಖೀ ದಾಸಿ ಹೇಗಾದಳು ಎನ್ನುವುದೇ ನನಗೆ ಪರಮ ಕುತೂಹಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ.”

01076011 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076011a ಸರ್ವ ಏವ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ವಿಧಾನಮನುವರ್ತತೇ|

01076011c ವಿಧಾನವಿಹಿತಂ ಮತ್ವಾ ಮಾ ವಿಚಿತ್ರಾಃ ಕಥಾಃ ಕೃಥಾಃ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಸರ್ವವೂ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ವಿಧಿವಿಹಿತವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು.

01076012a ರಾಜವದ್ರೂಪವೇಷೌ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ವಾಚಂ ಬಿಭರ್ಷಿ ಚ|

01076012c ಕಿಮ್ನಾಮಾ ತ್ವಂ ಕುತಶ್ಚಾಸಿ ಕಸ್ಯ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಶಂಸ ಮೇ||

ರೂಪವೇಷದಲ್ಲಿ ನೀನು ರಾಜನಂತಿದ್ದೀಯೆ; ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ವೇದವಾಖ್ಯೆಗಳಂತಿವೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು, ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವನು ಮತ್ತು ಯಾರ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳು.”

01076013 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076013a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಕೃತ್ಸೋ ಮೇ ವೇದಃ ಶ್ರುತಿಪಥಂ ಗತಃ|

01076013c ರಾಜಾಹಂ ರಾಜಪುತ್ರಶ್ಚ ಯಯಾತಿರಿತಿ ವಿಶ್ರುತಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು. ರಾಜಪುತ್ರನಾದ ನಾನೊಬ್ಬ ರಾಜ. ಯಯಾತಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.”

01076014 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076014a ಕೇನಾಸ್ಯರ್ಥೇನ ನೃಪತೇ ಇಮಂ ದೇಶಮುಪಾಗತಃ|

01076014c ಜಿಘೃಕ್ಷುರ್ವಾರಿಜಂ ಕಿಂ ಚಿದಥ ವಾ ಮೃಗಲಿಪ್ಸಯಾ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನೃಪ! ನೀನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ - ಕಮಲಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲೋ ಅಥವಾ ಮೃಗಗಳ

ಬೇಟೆಗೆಂದೋ?”

01076015 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076015a ಮೃಗಲಿಪ್ಸುರಹಂ ಭದ್ರೇ ಪಾನೀಯಾರ್ಥಮುಪಾಗತಃ|

01076015c ಬಹು ಚಾಪ್ಯನುಯುಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತನ್ಮಾನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಂದ ನಾನು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು.”

01076016 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076016a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಕನ್ಯಾಸಹಸ್ರಾಭ್ಯಾಂ ದಾಸ್ಯಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾ ಸಹ|

01076016c ತ್ವದಧೀನಾಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸಖಾ ಭರ್ತಾ ಚ ಮೇ ಭವ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ನನ್ನ ದಾಸಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಹಸ್ರ ಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಅಧೀನಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನನ್ನ ಸಖ ಮತ್ತು ಪತಿಯಾಗು.”

01076017 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076017a ವಿದ್ಧೌ ಶನಸಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ತ್ವಾಮರ್ಹೋಽಸ್ಮಿ ಭಾಮಿನಿ|

01076017c ಅವಿವಾಹ್ಯಾ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ದೇವಯಾನಿ ಪಿತುಸ್ತವ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಉಶನನ ಮಗಳೇ! ಭಾಮಿನೀ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಅರ್ಹನಲ್ಲ. ದೇವಯಾನಿ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01076018 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076018a ಸಂಸೃಷ್ಟಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಹಿತಂ|

01076018c ಋಷಿಶ್ಚ ಋಷಿಪುತ್ರಶ್ಚ ನಾಹುಷಾಂಗ ವಹಸ್ವ ಮಾಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ಮೊದಲೂ ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಕ್ರತ್ರಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಸೇರಿದ್ದಿದೆ. ಋಷಿಪುತ್ರನಾದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಓರ್ವ ಋಷಿಯೇ. ನಾಹುಷ! ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸು.”

01076019 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076019a ಏಕದೇಹೋದ್ಭವಾ ವರ್ಣಾಶ್ಚ ತ್ವಾರೋಽಪಿ ವರಾಂಗನೇ|

01076019c ಪೃಥಗ್ಧರ್ಮಾಃ ಪೃಥಕ್ಸೌಚಾಸ್ತೇಷಾಂ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವರಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ವರಾಂಗನೇ! ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳೂ ಒಂದೇ ದೇಹದಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಧರ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಶುದ್ಧತೆ ಬೇರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ.”

01076020 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076020a ಪಾಣಿಧರ್ಮೋ ನಾಹುಷಾಯಂ ನ ಪುಂಭಿಃ ಸೇವಿತಃ ಪುರಾ|

01076020c ತಂ ಮೇ ತ್ವಮಗ್ರಹೀರಗ್ರೇ ವೃಣೋಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ತತಃ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಹುಷ! ಈ ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಮುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಬಾರಿ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದವನು ನೀನೇ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ವರಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01076021a ಕಥಂ ನು ಮೇ ಮನಸ್ವಿನ್ಯಾಃ ಪಾಣಿಮನ್ಯಃ ಪುಮಾನ್ಸ್ಪೃಶೇತ್|

01076021c ಗೃಹೀತಂ ಋಷಿಪುತ್ರೇಣ ಸ್ವಯಂ ವಾಪ್ಯೃಷಿಣಾ ತ್ವಯಾ||

ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ನಾನು ಋಷಿಪುತ್ರನೂ ಸ್ವಯಂ ಋಷಿಯೂ ಆದ ನೀನು ಹಿಡಿದ ಈ ಕೈಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಹಿಡಿಯುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಹಿಸಲಿ?”

01076022 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076022a ಕ್ರುದ್ಧಾದಾಶೀವಿಷಾತ್ಸರ್ಪಾಜ್ಜ್ವಲನಾತ್ಸರ್ವತೋಮುಖಾತ್|

01076022c ದುರಾಧರ್ಷತರೋ ವಿಪ್ರಃ ಪುರುಷೇಣ ವಿಜಾನತಾ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಘೋರವಿಷ ಸರ್ಪ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಗಿಂತಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

01076023 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076023a ಕಥಮಾಶೀವಿಷಾತ್ಸರ್ಪಾಜ್ಜ್ವಲನಾತ್ಸರ್ವತೋಮುಖಾತ್|

01076023c ದುರಾಧರ್ಷತರೋ ವಿಪ್ರ ಇತ್ಯಾತ್ಥ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರುಷರ್ಷಭ! ವಿಷಸರ್ಪ ಮತ್ತು ಸರ್ಪತೋಮುಖ ಅಗ್ನಿಗಿಂತ ವಿಪ್ರರಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

01076024 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076024a ಏಕಮಾಶೀವಿಷೋ ಹಂತಿ ಶಸ್ತ್ರೇಣೈಕಶ್ಚ ವಧ್ಯತೇ|

01076024c ಹಂತಿ ವಿಪ್ರಃ ಸರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಪುರಾಣ್ಯಪಿ ಹಿ ಕೋಪಿತಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಷಸರ್ಪವೂ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ,
ಖಿಡ್ಗವೂ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೋಪಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇಡೀ
ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಪುರವನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ.

01076025a ದುರಾಧರ್ಷತರೋ ವಿಪ್ರಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭೀರು ಮತೋ ಮಮ|

01076025c ಅತೋಽದತ್ತಾಂ ಚ ಪಿತ್ರಾ ತ್ವಾಂ ಭದ್ರೇ ನ ವಿವಹಾಮ್ಯಹಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಸುಂದರಿ! ವಿಪ್ರನನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಬಹಳ
ಕಷ್ಟವೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಭದ್ರೇ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೆ
ಕೊಡದೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಾರೆ.”

01076026 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076026a ದತ್ತಾಂ ವಹಸ್ವ ಪಿತ್ರಾ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಹಿ ರಾಜನ್ವೃತೋ ಮಯಾ|

01076026c ಅಯಾಚತೋ ಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ದತ್ತಾಂ ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ತಂದೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗಲೇ
ವರಿಸು. ರಾಜನ್! ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿಯಾಗಿದೆ.
ಕೇಳದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಯವೂ
ಇಲ್ಲ.”

01076027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01076027a ತ್ವರಿತಂ ದೇವಯಾನ್ಯಾಥ ಪ್ರೇಷಿತಂ ಪಿತುರಾತ್ಮನಃ|

01076027c ಶ್ರುತ್ವೈವ ಚ ಸ ರಾಜಾನಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಗವಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಕ್ಷಣವೇ ದೇವಯಾನಿಯು ತನ್ನ

ತಂದೆಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ
ಭಾರ್ಗವನು ರಾಜನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದನು.

01076028a ದೃಷ್ಟ್ಯವ ಚಾಗತಂ ಶುಕ್ರಂ ಯಯಾತಿಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

01076028c ವವಂದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕಾವ್ಯಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಣತಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ಪೃಥಿವೀಪತಿ ಯಯಾತಿಯು ಆಗಮಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಾವ್ಯ ಶುಕ್ರನನ್ನು
ಕಂಡು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರಣೀತನಾಗಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

01076029 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01076029a ರಾಜಾಯಂ ನಾಹುಷಸ್ತಾತ ದುರ್ಗೇ ಮೇ ಪಾಣಿಮಗ್ರಹೀತ್|

01076029c ನಮಸ್ತೇ ದೇಹಿ ಮಾಮಸ್ಮೈ ನಾನ್ಯಂ ಲೋಕೇ ಪತಿಂ ವೃಣೇ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ತಂದೇ! ನಾನು ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ
ಕೈಹಿಡಿದ ಇವನು ರಾಜ ನಹುಷನ ಪುತ್ರ. ಇವನಿಗೇ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಡು.
ಈ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01076030 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01076030a ವೃತೋಽನಯಾ ಪತಿರ್ವೀರ ಸುತಯಾ ತ್ವಂ ಮಮೇಷ್ಟಯಾ|

01076030c ಗೃಹಾಣೇಮಾಂ ಮಯಾ ದತ್ತಾಂ ಮಹಿಷೀಂ ನಹುಷಾತ್ಮಜ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ! ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು
ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನಹುಷಾತ್ಮಜ! ನಾನು ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ

ಇವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು.”

01076031 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01076031a ಅಧರ್ಮೋ ನ ಸ್ಪೃಶೇದೇವಂ ಮಹಾನ್ಮಾಮಿಹ ಭಾರ್ಗವ|

01076031c ವರ್ಣಸಂಕರಜೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಿತಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರವೃಣೋಮ್ಯಹಂ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರ್ಗವ! ಬ್ರಹ್ಮಣ್! ವರ್ಣಸಂಕರ ಪಾಪವು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರಲಿ ಎನ್ನುವ ವರವನ್ನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.”

01076032 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01076032a ಅಧರ್ಮಾತ್ತ್ವಾಂ ವಿಮುಂಚಾಮಿ ವರಯಸ್ವ ಯಥೇಷ್ಟಿತಂ|

01076032c ಅಸ್ಮಿನ್ವಿವಾಹೇ ಮಾ ಗ್ಲಾಸೀರಹಂ ಪಾಪಂ ನುದಾಮಿ ತೇ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಮೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ವರಿಸು. ಈ ವಿವಾಹದಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01076033a ವಹಸ್ವ ಭಾರ್ಯಾಂ ಧರ್ಮೇಣ ದೇವಯಾನೀಂ ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ|

01076033c ಅನಯಾ ಸಹ ಸಂಪ್ರೀತಿಮತುಲಾಂ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸುಮಧ್ಯಮೆ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ನೋಡಿಕೋ. ಇವಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನೀನು ಅತುಲ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

01076034a ಇಯಂ ಚಾಪಿ ಕುಮಾರೀ ತೇ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ|

01076034c ಸಂಪೂಜ್ಯಾ ಸತತಂ ರಾಜನ್ಮಾ ಚೈನಾಂ ಶಯನೇ ಹ್ವಯೇಃ||

ರಾಜನ್ ! ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ ಕುಮಾರಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಸತತ
ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣು. ಅವಳನ್ನು ಎಂದೂ ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ
ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.”

01076035 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01076035a ಏವಮುಕ್ತೋ ಯಯಾತಿಸ್ತು ಶುಕ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

01076035c ಜಗಾಮ ಸ್ವಪುರಂ ಹೃಷ್ಟೋ ಅನುಜ್ಞಾತೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯಯಾತಿಯು
ಮಹಾತ್ಮ ಶುಕ್ರನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಷಟ್ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

22

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಯಯಾತಿಯಿಂದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
(೧-೧೦) ಅವನಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದುದು (೧೧-೨೫).

01077001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01077001a ಯಯಾತಿಃ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರಪುರಸನ್ನಿಭಂ|

01077001c ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಂತಃಪುರಂ ತತ್ರ ದೇವಯಾನೀಂ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಯಾತಿಯು ಮಹೇಂದ್ರಪುರಸನ್ನಿಭ ತನ್ನ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನಿರಿಸಿದನು.

01077002a ದೇವಯಾನ್ಯಾಶ್ಚಾನುಮತೇ ತಾಂ ಸುತಾಂ ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

01077002c ಅಶೋಕವನಿಕಾಭ್ಯಾಶೇ ಗೃಹಂ ಕೃತ್ವಾ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ದೇವಯಾನಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ವೃಷಪರ್ವಣ ಮಗಳನ್ನು ಅಶೋಕವನದ ಬಳಿ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು.

01077003a ವೃತಾಂ ದಾಸೀಸಹಸ್ರೇಣ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಮಾಸುರಾಯಣೀಂ|

01077003c ವಾಸೋಭಿರನ್ನಪಾನೈಶ್ಚ ಸಂವಿಭಜ್ಯ ಸುಸತ್ಕೃತಾಂ||

ಸಹಸ್ರ ದಾಸಿಯರಿಂದ ಆವೃತಳಾದ ಅಸುರಾಯಣೀ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೆ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಅನ್ನ, ಪಾನೀಯ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

01077004a ದೇವಯಾನ್ಯಾ ತು ಸಹಿತಃ ಸ ನೃಪೋ ನಹುಷಾತ್ಮಜಃ|

01077004c ವಿಜಹಾರ ಬಹೂನಬ್ಧಾನ್ದೇವವನ್ನು ದಿತೋ ಭೃಶಂ||

ಆ ನೃಪ ನಹುಷಾತ್ಮಜನು ದೇವಯಾನಿಯ ಸಹಿತ ದೇವತೆಯಂತೆ

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಹೊಂದಿದನು.

01077005a ಋತುಕಾಲೇ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ದೇವಯಾನೀ ವರಾಂಗನಾ|

01077005c ಲೇಭೇ ಗರ್ಭಂ ಪ್ರಥಮತಃ ಕುಮಾರಂ ಚ ವ್ಯಜಾಯತ||

ಋತುಕಾಲ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ವರಾಂಗನೇ ದೇವಯಾನಿಯು
ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01077006a ಗತೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇ ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ|

01077006c ದದರ್ಶ ಯೌವನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಋತುಂ ಸಾ ಚಾನ್ವಚಿಂತಯತ್||

ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಯೌವನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ
ಋತುವು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು
ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು.

01077007a ಋತುಕಾಲಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ನ ಚ ಮೇಽಸ್ಮಿ ಪತಿವೃತಃ|

01077007c ಕಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕಿಂ ನು ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಿಂ ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತಂ ಭವೇತ್||

“ಋತುಕಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇದೂವರೆಗೂ ನಾನು
ಯಾರನ್ನೂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿಲ್ಲ. ಇದೇನಾಯಿತು? ಏನು ಮಾಡಲಿ?
ಆಗಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ?”

01077008a ದೇವಯಾನೀ ಪ್ರಜಾತಾಸೌ ವೃಥಾಹಂ ಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಾ|

01077008c ಯಥಾ ತಯಾ ವೃತೋ ಭರ್ತಾ ತಥೈವಾಹಂ ವೃಣೋಮಿ ತಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನನ್ನ ಯೌವನವು
ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವಳು ಯಾರನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ವರಿಸಿದ್ದಾಳೆಯೋ ಅವನನ್ನೇ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

01077009a ರಾಜ್ಞಾ ಪುತ್ರಫಲಂ ದೇಯಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ|

01077009c ಅಪೀದಾನೀಂ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಇಯಾನ್ಮೇ ದರ್ಶನಂ ರಹಃ||

ರಾಜನು ನನಗೆ ಪುತ್ರಫಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.
ಆದರೆ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು
ದೊರಕುತ್ತಾನೆಯೇ?”

01077010a ಅಥ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ರಾಜಾಸೌ ತಸ್ಮಿನ್ನಾಳೇ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01077010c ಅಶೋಕವನಿಕಾಭ್ಯಾಶೇ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಷ್ಠಿತಃ||

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಬಂದು ಅಶೋಕವನದ
ಬಳಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಎದುರೇ ನಿಂತನು.

01077011a ತಮೇಕಂ ರಹಿತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ|

01077011c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮ್ಯಾಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು
ಕೈಜೋಡಿಸಿ ವಂದಿಸಿ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು:

01077012a ಸೋಮಸ್ಯೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರ್ವಾ ಯಮಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ವಾ|

01077012c ತವ ವಾ ನಾಹುಷ ಕುಲೇ ಕಃ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಸೃಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ||

“ನಾಹುಷ! ಸೋಮ, ಇಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣು, ಯಮ, ವರುಣ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ ಮುಟ್ಟಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ?”

01077013a ರೂಪಾಭಿಜನಶೀಲೈರ್ಹಿ ತ್ವಂ ರಾಜನ್ವೇತ್ಥ ಮಾಂ ಸದಾ|

01077013c ಸಾ ತ್ವಾಂ ಯಾಚೇ ಪ್ರಸಾದ್ಯಾಹಮೃತುಂ ದೇಹಿ ನರಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್! ನೀನು ನನ್ನ ರೂಪ, ಜನ್ಮ ಮತ್ತು ನಡತೆಯ ಕುರಿತು ಸದಾ
ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನರಾಧಿಪ! ನನ್ನ ಈ ಋತುವು
ನಿಷ್ಫಲವಾಗದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಎಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01077014 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01077014a ವೇದ್ಮಿ ತ್ವಾಂ ಶೀಲಸಂಪನ್ನಾಂ ದೈತ್ಯಕನ್ಯಾಮನಿಂದಿತಾಂ|

01077014c ರೂಪೇ ಚ ತೇ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸೂಚ್ಯಗ್ರಮಪಿ ನಂದಿತಂ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಶೀಲಸಂಪನ್ನಳೂ, ಅನಿಂದಿತೆಯೂ
ಆದ ದೈತ್ಯಕನ್ಯೆಯೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಷ್ಟು ದೋಷವನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01077015a ಅಬ್ರವೀದುಶನಾ ಕಾವ್ಯೋ ದೇವಯಾನೀಂ ಯದಾವಹಂ|

01077015c ನೇಯಮಾಹ್ವಯಿತವ್ಯಾ ತೇ ಶಯನೇ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ||

ಆದರೆ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಶನ
ಕಾವ್ಯನು ವಾರ್ಷಪರ್ವಣಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ
ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಎಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು.”

01077016 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01077016a ನ ನರ್ಮಯುಕ್ತಂ ವಚನಂ ಹಿನಸ್ತಿ|

ನ ಸ್ತ್ರೀಷು ರಾಜನ್ನ ವಿವಾಹಕಾಲೇ||

01077016c ಪ್ರಾಣಾತ್ಯಯೇ ಸರ್ವ ಧನಾಪಹಾರೇ |

ಪಂಚಾನೃತಾನ್ಯಾಹುರಪಾತಕಾನಿ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ಐದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ - ಹಾಸ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿವಾಹಕಾಲ, ಪ್ರಾಣಾಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಧನವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಮಯ - ಹೇಳಿದ ಸುಳ್ಳು ಪಾಪವಲ್ಲ.

01077017a ಪೃಷ್ಠಂ ತು ಸಾಕ್ಷೀ ಪ್ರವದಂತಮನ್ಯಥಾ|

ವದಂತಿ ಮಿಥ್ಯೋಪಹಿತಂ ನರೇಂದ್ರ||

01077017c ಏಕಾರ್ಥತಾಯಾಂ ತು ಸಮಾಹಿತಾಯಾಂ |

ಮಿಥ್ಯಾ ವದಂತಮನ್ಯತಂ ಹಿನಸ್ತಿ||

ನರೇಂದ್ರ! ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನನ್ನು ನಿಜವಾದ ಸುಳ್ಳುಗಾರನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲೋಸುಗ ಹೇಳುವ ಸುಳ್ಳು ನಿಜವಾದ ಸುಳ್ಳು.”

01077018 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01077018a ರಾಜಾ ಪ್ರಮಾಣಂ ಭೂತಾನಾಂ ಸ ನಶ್ಯೇತ ಮೃಷಾ ವದನ್|

01077018c ಅರ್ಥಕೃಚ್ಛ ಮಪಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ಮಿಥ್ಯಾ ಕರ್ತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಿದ್ದಂತೆ.

ಅವನೇ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಹಾಗೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಅನಿಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01077019 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01077019a ಸಮಾವೇತೌ ಮತೌ ರಾಜನ್ವತಿಃ ಸಖ್ಯಾಶ್ಚ ಯಃ ಪತಿಃ|

01077019c ಸಮಂ ವಿವಾಹಮಿತ್ಯಾಹುಃ ಸಖ್ಯಾ ಮೇಽಸಿ ಪತಿವೃತಃ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸಖಿಯ ಪತಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತಿ ಇವರಿಬರಿಯಿಗೂ ಗಾಢ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಖಿಯ ವಿವಾಹವೂ ತನ್ನ ವಿವಾಹವಿದ್ದಂತೆ ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಸಖಿಯ ಪತಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

01077020 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01077020a ದಾತವ್ಯಂ ಯಾಚಮಾನೇಭ್ಯ ಇತಿ ಮೇ ವ್ರತಮಾಹಿತಂ|

01077020c ತ್ವಂ ಚ ಯಾಚಸಿ ಮಾಂ ಕಾಮಂ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾಚಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಾನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ವ್ರತ. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನೀನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳು.”

01077021 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01077021a ಅಧರ್ಮಾತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ರಾಜನ್ಧರ್ಮಂ ಚ ಪ್ರತಿಪಾದಯ|

01077021c ತ್ವತ್ತೋಽಪತ್ಯವತೀ ಲೋಕೇ ಚರೇಯಂ ಧರ್ಮಮುತ್ತಮಂ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು

ಉದ್ಧರಿಸು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಹಾಗೆ ಮಾಡು. ನಿನ್ನಿಂದ ಒಂದು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯಾದರೆ ನಾನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

01077022a ತ್ರಯ ಏವಾಧನಾ ರಾಜನ್ಯಾರ್ಯಾ ದಾಸಸ್ತಥಾ ಸುತಃ|

01077022c ಯತ್ತೇ ಸಮಧಿಗಚ್ಛಂತಿ ಯಸ್ಯ ತೇ ತಸ್ಯ ತದ್ಧನಂ||

ರಾಜನ್! ಭಾರ್ಯೆ, ದಾಸಿ ಮತ್ತು ಸುತ ಈ ಮೂವರೂ ಅಧನರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಒಡೆಯನಿಗೇ ಸೇರುತ್ತವೆ.

01077023a ದೇವಯಾನ್ಯಾ ಭುಜಿಷ್ಯಾಸ್ಮಿ ವಶ್ಯಾ ಚ ತವ ಭಾರ್ಗವೀ|

01077023c ಸಾ ಚಾಹಂ ಚ ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ಭರಣೀಯೇ ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ||

ನಾನು ದೇವಯಾನಿಯ ದಾಸಿಯಾದರೆ ಭಾರ್ಗವಿಯು ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಮತ್ತು ನಾನು ಇಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದೇವೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸು.”

01077024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01077024a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಜಾ ಸ ತಥ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಜಜ್ಞಿವಾನ್|

01077024c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಧರ್ಮಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಪಾದಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ರಾಜನು ಅವಳಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದನು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

01077025a ಸಮಾಗಮ್ಯ ಚ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಯಥಾಕಾಮಮವಾಪ್ಯ ಚ|

01077025c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಸಂಪೂಜ್ಯ ಜಗ್ಮತುಸ್ತೌ ಯಥಾಗತಂ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದನು. ನಂತರ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಕೂಡಿದರು.

01077026a ತಸ್ಮಿನ್ನಮಾಗಮೇ ಸುಭ್ರೂಃ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ|

01077026c ಲೇಭೇ ಗರ್ಭಂ ಪ್ರಥಮತಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನೃಪತಿಸತ್ತಮಾತ್||

ಆ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ಸುಭ್ರೂ, ಚಾರುಹಾಸಿನಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ನೃಪತಿ ಸತ್ತಮನಿಂದ ಪ್ರಥಮ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು.

01077027a ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ಚ ತತಃ ಕಾಲೇ ರಾಜನ್ರಾಜೀವಲೋಚನಾ|

01077027c ಕುಮಾರಂ ದೇವಗರ್ಭಾ ಭಂ ರಾಜೀವನಿಭಲೋಚನಂ||

ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಆ ರಾಜೀವಲೋಚನೆಯು ದೇವಗರ್ಭ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಜೀವಲೋಚನ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೮

ದೇವಯಾನಿಯು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು
ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದು (೧-೧೦). ದೇವಯಾನಿಯು
ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು (೧೧-೨೦).
ಯಯಾತಿಗೆ ಶುಕ್ರನಿಂದ ಶಾಪ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರದ ಸೂಚನೆ
(೨೧-೪೦).

01078001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01078001a ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಜಾತಂ ತು ದೇವಯಾನೀ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

01078001c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ದುಃಖಾರ್ತಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಪ್ರತಿ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಕುಮಾರನ ಜನನದ ಕುರಿತು
ಕೇಳಿದ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆ ದೇವಯಾನಿಯು ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ
ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು.

01078002a ಅಭಿಗಮ್ಯ ಚ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ದೇವಯಾನ್ಯಬ್ರವೀದಿದಂ|

01078002c ಕಿಮಿದಂ ವೃಜಿನಂ ಸುಭ್ರು ಕೃತಂ ತೇ ಕಾಮಲುಬ್ಧಯಾ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಬಳಿಹೋಗಿ ದೇವಯಾನಿಯು ಕೇಳಿದಳು: “ಸುಂದರ
ಹುಬ್ಬಿನವಳೇ! ಕಾಮಲುಬ್ಧಳಾಗಿ ಇದೇನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ?”

01078003 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01078003a ಋಷಿರಭ್ಯಾಗತಃ ಕಶ್ಚಿ ದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವೇದಪಾರಗಃ|

01078003c ಸ ಮಯಾ ವರದಃ ಕಾಮಂ ಯಾಚಿತೋ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ ವೇದಪಾರಂಗತನೂ ಆದ
ಓರ್ವ ಋಷಿಯು ಬಂದಾಗ ಧರ್ಮಸಂಹಿತವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ
ಅವನು ನನಗೆ ನನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01078004a ನಾಹಮನ್ಯಾಯತಃ ಕಾಮಮಾಚರಾಮಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01078004c ತಸ್ಮಾದೃಷೇರ್ಮಮಾಪತ್ಯಮಿತಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಾನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕಾಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಋಷಿಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಮಗುವನ್ನು
ಪಡೆದೆ.”

01078005 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01078005a ಶೋಭನಂ ಭೀರು ಸತ್ಯಂ ಚೇದಥ ಸ ಜ್ಞಾಯತೇ ದ್ವಿಜಃ|

01078005c ಗೋತ್ರನಾಮಾಭಿಜನತೋ ವೇತ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ದ್ವಿಜಂ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸುಂದರಿ! ಇದು ಸತ್ಯವೆಂದಾದರೆ
ನಾನೇನೂ ಹೇಳಲಾರೆ. ನಿನಗೆ ಆ ದ್ವಿಜನ ಕುರಿತು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಆ
ದ್ವಿಜನ ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01078006 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01078006a ಓಜಸಾ ತೇಜಸಾ ಚೈವ ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ರವಿಂ ಯಥಾ|

01078006c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಮ ಸಂಪ್ರಷ್ಟುಂ ಶಕ್ತಿನಾ ಸೀಚ್ಯುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಓಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ರವಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ನನಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ

ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

01078007 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01078007a ಯದ್ಯೇತದೇವಂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೇ ನ ಮನ್ಯುವಿದ್ಯತೇ ಮಮ|

01078007c ಅಪತ್ಯಂ ಯದಿ ತೇ ಲಬ್ಧಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾತ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಚ್ಚ ವೈ ದ್ವಿಜಾತ್||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಶರ್ಮಿಷ್ಠೇ! ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವಿಜನೋರ್ವನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದಾದರೆ ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ.”

01078008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01078008a ಅನ್ಯೋನ್ಯಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಚ ಸಂಪ್ರಹಸ್ಯ ಚ ತೇ ಮಿಥಃ|

01078008c ಜಗಾಮ ಭಾರ್ಗವೀ ವೇಶ್ಮ ತಥ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಜಜ್ಞುಷೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಹಾಸ್ಯಗೇಲಿಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಕರು. ತಾನು ಕೇಳಿದ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದೇ ನಂಬಿ, ಭಾರ್ಗವಿಯು ತನ್ನ ಮನೆ ಸೇರಿದಳು.

01078009a ಯಯಾತಿರ್ದೇವಯಾನ್ಯಾಂ ತು ಪುತ್ರಾವಜನಯನ್ಮುಪಃ|

01078009c ಯದುಂ ಚ ತುರ್ವಸುಂ ಚೈವ ಶಕ್ರವಿಷ್ಣು ಇವಾಪರೌ||

ನೃಪ ಯಯಾತಿಯು ದೇವಯಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ-ವಿಷ್ಣುವಿನಂತಿರುವ ಯದು ಮತ್ತು ತುರ್ವಸುವೆಂಬ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು.

01078010a ತಸ್ಮಾದೇವ ತು ರಾಜರ್ಷೇಃ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೇ|

01078010c ದ್ರುಹ್ಯುಂ ಚಾನುಂ ಚ ಪೂರುಂ ಚ ತ್ರಿನ್ಕುಮಾರಾನಜೀಜನತ್||

ಅದೇ ರಾಜರ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ದ್ರುಹ್ಯ, ಅನು ಮತ್ತು ಪೂರು ಎನ್ನುವ ಮೂರು ಕುಮಾರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01078011a ತತಃ ಕಾಲೇ ತು ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದ್ಧೇವಯಾನೀ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

01078011c ಯಯಾತಿಸಹಿತಾ ರಾಜನ್ನಿರ್ಜಗಾಮ ಮಹಾವನಂ||

ಒಮ್ಮೆ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆ ದೇವಯಾನಿಯು ರಾಜ ಯಯಾತಿಯ ಸಹಿತ ಆ ಮಹಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

01078012a ದದರ್ಶ ಚ ತದಾ ತತ್ರ ಕುಮಾರಾನ್ದೇವರೂಪಿಣಃ|

01078012c ಕ್ರೀಡಮಾನಾನ್ಸುವಿಶ್ರಬ್ಧಾನ್ವಿಸ್ಮಿತಾ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿರುವ ಮೂರು ದೇವರೂಪಿ ಕುಮಾರರನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳು ಕೇಳಿದಳು:

01078013a ಕಸ್ತ್ವಿತೇ ದಾರಕಾ ರಾಜನ್ದೇವಪುತ್ರೋಪಮಾಃ ಶುಭಾಃ|

01078013c ವರ್ಚಸಾ ರೂಪತಶ್ಚೈವ ಸದೃಶಾ ಮೇ ಮತಾಸ್ತವ||

“ರಾಜನ್ ! ದೇವಪುತ್ರರಂತಿರುವ ಈ ಸುಂದರ ಮಕ್ಕಳು ಯಾರದ್ದಿರಬಹುದು? ವರ್ಚಸ್ಸು ಮತ್ತು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದಾರೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ!”

01078014a ಏವಂ ಪೃಷ್ಠ್ವಾ ತು ರಾಜಾನಂ ಕುಮಾರಾನ್ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ|

01078014c ಕಿಮ್ನಾಮಧೇಯಗೋತ್ರೋ ವಃ ಪುತ್ರಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪಿತಾ|

01078014e ವಿಬ್ರೂತ ಮೇ ಯಥಾತಥ್ಯಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಹ್ಯಹಂ||

ಈ ರೀತಿ ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಅವಳು ಪುನಃ ಕುಮಾರರನ್ನೇ ಕೇಳಿದಳು: “ಮಕ್ಕಳೇ! ನಿಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಗೋತ್ರವೇನು? ತಿಳಿಯ ಬಯಸುವ ನನಗೆ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳಿ.”

01078015a ತೇಽದರ್ಶಯನ್ವದೇಶಿನ್ಯಾ ತಮೇವ ನೃಪಸತ್ತಮಂ|

01078015c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಮಾತರಂ ಚೈವ ತಸ್ಯಾಚಿಮ್ಬಿಶ್ಚ ದಾರಕಾಃ||

ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಕೈಬೆರಳಿನಿಂದ ಅದೇ ನೃಪಸತ್ತಮನನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ತಾಯಿಯು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

01078016a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಹಿತಾಸ್ತೇ ತು ರಾಜಾನಮುಪಚಕ್ರಮುಃ|

01078016c ನಾಭ್ಯನಂದತ ತಾನ್ರಾಜಾ ದೇವಯಾನ್ಯಾಸ್ತದಾಂತಿಕೇ|

01078016e ರುದಂತಸ್ತೇಽಥ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಮಭ್ಯಯುರ್ಬಾಲಕಾಸ್ತತಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನೆಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಆದರೆ ರಾಜನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆ ಬಾಲಕರು ಅಳುತ್ತಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು.

01078017a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ತೇಷಾಂ ಬಾಲಾನಾಂ ಪ್ರಣಯಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಪ್ರತಿ|

01078017c ಬುದ್ಧ್ವಾ ಚ ತತ್ತ್ವತೋ ದೇವೀ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ಬಾಲಕರು ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ದೇವಿಯು ಸತ್ಯವೇನೆಂದು ಊಹಿಸಿ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು:

01078018a ಮದಧೀನಾ ಸತೀ ಕಸ್ಮಾದಕಾರ್ಷೀರ್ವಿಪ್ರಿಯಂ ಮಮ|

01078018c ತಮೇವಾಸುರಧರ್ಮಂ ತ್ವಮಾಸ್ಥಿತಾ ನ ಬಿಭೇಷಿ ಕಿಂ||

“ನನ್ನ ಅಧೀನಳಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನೇ ಕಡೆಮಾಡುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ? ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಅಸುರಧರ್ಮಕ್ಕೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದೀಯೆ. ಭಯವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ?”

01078019 ಶರ್ಮಿಷ್ಠೋವಾಚ|

01078019a ಯದುಕ್ತಂ ಋಷಿರಿತ್ಯೇವ ತತ್ಸತ್ಯಂ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ|

01078019c ನ್ಯಾಯತೋ ಧರ್ಮತಶ್ಚೈವ ಚರಂತೀ ನ ಬಿಭೇಮಿ ತೇ||

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಚಾರುಹಾಸಿನೀ! ಅವನು ಓರ್ವ ಋಷಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದೆ. ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಭಯವಾದರೂ ಏಕೆ?”

01078020a ಯದಾ ತ್ವಯಾ ವೃತೋ ರಾಜಾ ವೃತ ಏವ ತದಾ ಮಯಾ|

01078020c ಸಖೀಭರ್ತಾ ಹಿ ಧರ್ಮೇಣ ಭರ್ತಾ ಭವತಿ ಶೋಭನೇ||

ಎಂದು ನೀನು ರಾಜನನ್ನು ವರಿಸಿದೆಯೋ ಅಂದೇ ನಾನೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ವರಿಸಿದೆ. ಶೋಭನೇ! ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ, ಸಖಿಯ ಪತಿಯು ನಿನ್ನ ಪತಿಯೂ ಆಗಬಲ್ಲ.

01078021a ಪೂಜ್ಯಾಸಿ ಮಮ ಮಾನ್ಯಾ ಚ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ|

01078021c ತ್ವತ್ತೋಽಪಿ ಮೇ ಪೂಜ್ಯತಮೋ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕಿಂ ನ ವೇತ್ಥ ತತ್||

ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ! ನೀನು ನನ್ನ ಪೂಜನೀಯಳು.
ಆದರೆ ನನಗೆ ಈ ರಾಜರ್ಷಿಯು ನಿನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜನೀಯ
ಎಂದು ನಿನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

01078022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01078022a ಶ್ರುತ್ವಾ ತಸ್ಯಾಸ್ತತೋ ವಾಕ್ಯಂ ದೇವಯಾನ್ಯಬ್ರವೀದಿದಂ|

01078022c ರಾಜನ್ನಾದ್ಯೇಹ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಮೇ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ
ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ತಪ್ಪನ್ನೆಸಗಿದ್ದೀಯೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಲಾರೆ.”

01078023a ಸಹಸೋತ್ಪತಿತಾಂ ಶ್ಯಾಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಂ ಸಾಶ್ರುಲೋಚನಾಂ|

01078023c ತ್ವರಿತಂ ಸಕಾಶಂ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಂ ವ್ಯಥಿತಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯನ ಬಳಿ
ಹೋಗಲು ಮೇಲೆದ್ದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು ದುಃಖಿತನಾದನು.

01078024a ಅನುವವ್ರಾಜ ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಪೃಷ್ಠತಃ ಸಾಂತ್ವಯನ್ಘ್ರಪಃ|

01078024c ನೃವರ್ತತ ನ ಚೈವ ಸ್ಮ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಾ||

ಸಂಭ್ರಾಂತ ನೃಪನು ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು
ತಡೆಹಿಡಿದು ಸಂತವಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ರಕ್ತಲೋಚನಳಾದ ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ.

01078025a ಅವಿಬ್ರುವಂತೀ ಕಿಂ ಚಿತ್ತು ರಾಜಾನಂ ಚಾರುಲೋಚನಾ|

01078025c ಅಚಿರಾದಿವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕಾವ್ಯಸ್ಯೋಶನಸೋಽಂತಿಕಂ||

ಆ ಚಾರುಲೋಚನಳು ರಾಜನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾವ್ಯ ಉಶನಸನ ಬಳಿ ತಲುಪಿದಳು.

01078026a ಸಾ ತು ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಪಿತರಮಭಿವಾದ್ಯಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಾ|

01078026c ಅನಂತರಂ ಯಯಾತಿಸ್ತು ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಗವಂ||

ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಎದಿರು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ಯಯಾತಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

01078027 ದೇವಯಾನ್ಯುವಾಚ|

01078027a ಅಧರ್ಮೇಣ ಜಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರವೃತ್ತಮಧರೋತ್ತರಂ|

01078027c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಯಾತಿವೃತ್ತಾಸ್ಮಿ ದುಹಿತ್ರಾ ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

ದೇವಯಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಅಧರ್ಮದ ವಿಜಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲವೂ ತಲೆಕೆಳಗಾದವು. ವೃಷಪರ್ವಣ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದಳು.

01078028a ತ್ರಯೋಽಸ್ಯಾಂ ಜನಿತಾಃ ಪುತ್ರಾ ರಾಜ್ಞಾನೇನ ಯಯಾತಿನಾ|

01078028c ದುರ್ಭಗಾಯಾ ಮಮ ದ್ವೌ ತು ಪುತ್ರೌ ತಾತ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ರಾಜ ಯಯಾತಿಯಿಂದ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪುತ್ರರು

ಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01078029a ಧರ್ಮಜ್ಞ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತ ಏಷ ರಾಜಾ ಭೃಗೂದ್ವಹ|

01078029c ಅತಿಕ್ರಾಂತಶ್ಚ ಮರ್ಯಾದಾಂ ಕಾವ್ಯೈತತ್ಕಥಯಾಮಿ ತೇ||

ಕಾವ್ಯ! ಧರ್ಮಜ್ಞನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಈ ರಾಜನು ಎಲ್ಲ

ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01078030 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01078030a ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸನ್ಮಹಾರಾಜ ಯೋಽಧರ್ಮಮಕೃಥಾಃ ಪ್ರಿಯಂ|

01078030c ತಸ್ಮಾಜ್ಜ ರಾ ತ್ವಾಮಚಿರಾದ್ಧರ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ ದುರ್ಜಯಾ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಮಕ್ಕಾಗಿ

ಅಧರ್ಮವನ್ನೆಸಗಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ಈ

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ.”

01078031 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01078031a ಋತುಂ ವೈ ಯಾಚಮಾನಾಯಾ ಭಗವನ್ನಾನ್ಯಚೇತಸಾ|

01078031c ದುಹಿತುರ್ದಾನವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಧರ್ಮ್ಯಮೇತತ್ಕೃತಂ ಮಯಾ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ದಾನವೇಂದ್ರನ ಈ ಅಚೇತಸ

ಮಗಳು ತನ್ನ ಋತುವಿಗೋಸ್ಕರ ನನ್ನನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದಾಗ ಅದು

ಧರ್ಮವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ.

01078032a ಋತುಂ ವೈ ಯಾಚಮಾನಾಯಾ ನ ದದಾತಿ ಪುಮಾನ್ವೃತಃ|

01078032c ಭ್ರೂಣಹೇತುಚ್ಯುತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಇಹ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದವಳು ವರಿಸಿ ಯಾಚಿಸಿದಾಗ ತನ್ನನ್ನು
ತಾನು ಅವಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವನನ್ನು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ
ಮಾಡಿದವನು ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01078033a ಅಭಿಕಾಮಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಯಸ್ತು ಗಮ್ಯಾಂ ರಹಸಿ ಯಾಚಿತಃ|

01078033c ನೋಪೈತಿ ಸ ಚ ಧರ್ಮೇಷು ಭ್ರೂಣಹೇತುಚ್ಯುತೇ ಬುಧೈಃ||

ಅಭಿಕಾಮಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ
ಅವಳೊಡನೆ ಮಲಗದೇ ಇದ್ದವನನ್ನು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವನು
ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01078034a ಇತ್ಯೇತಾನಿ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಹಂ ಕಾರಣಾನಿ ಭೃಗೂದ್ವಹ|

01078034c ಅಧರ್ಮಭಯಸಂವಿಗ್ನಃ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅಧರ್ಮದ ಭಯಸಂವಿಗ್ನನಾಗಿ
ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದೆನು.”

01078035 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01078035a ನನ್ನಹಂ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷ್ಯಸ್ತೇ ಮದಧೀನೋಽಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

01078035c ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಸ್ಯ ಧರ್ಮೇಷು ಚೌರ್ಯಂ ಭವತಿ ನಾಹುಷ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ನೀನು ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು
ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾಹುಷ! ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಮಿಥ್ಯಾಚಾರವನ್ನೆಸಗಿದ ನೀನು ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ.””

01078036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01078036a ಕೃದ್ಧೇನೋಶನಸಾ ಶಪ್ತೋ ಯಯಾತಿರ್ನಾಹುಷಸ್ತದಾ|

01078036c ಪೂರ್ವಂ ವಯಃ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಜರಾಂ ಸದ್ಯೋಽನ್ವಪದ್ಯತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ನಾಹುಷ ಯಯಾತಿಯು ಕೃದ್ಧ ಉಶನನಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಯೌವನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01078037 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01078037a ಅತ್ಯಪ್ತೋ ಯೌವನಸ್ಯಾಹಂ ದೇವಯಾನ್ಯಾಂ ಭೃಗೂದ್ವಹ|

01078037c ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಂಜರೇಯಂ ಮಾ ವಿಶೇತ ಮಾಂ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃಗೂದ್ವಹ! ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ದೇವಯಾನಿಯೊಂದಿಗೆ ಯೌವನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸದಹಾಗೆ ಕರುಣಿಸು.”

01078038 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01078038a ನಾಹಂ ಮೃಷಾ ಬ್ರವೀಯೇತಜ್ಜ ರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಭೂಮಿಪ|

01078038c ಜರಾಂ ತ್ವೇತಾಂ ತ್ವಮನ್ಯಸ್ಮೈ ಸಂಕ್ರಾಮಯ ಯದೀಚ್ಛಸಿ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಪ! ನಾನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ

ನಿನ್ನ ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.”

01078039 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01078039a ರಾಜ್ಯಭಾಕ್ಸ ಭವೇದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಣ್ಯಭಾಕ್ಕೀರ್ತಿಭಾಕ್ತಥಾ|

01078039c ಯೋ ಮೇ ದದ್ಯಾದ್ವಯಃ ಪುತ್ರಸ್ತದ್ಭವಾನನುಮನ್ಯತಾಂ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವ ಮಗನು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ, ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಲಿ ಎಂದು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡು.”

01078040 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

01078040a ಸಂಕ್ರಾಮಯಿಷ್ಯಸಿ ಜರಾಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ ನಹುಷಾತ್ಮಜ|

01078040c ಮಾಮನುಧ್ಯಾಯ ಭಾವೇನ ನ ಚ ಪಾಪಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಹುಷಾತ್ಮಜ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಈ ರೀತಿ ನೀನು ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

01078041a ವಯೋ ದಾಸ್ಯತಿ ತೇ ಪುತ್ರೋ ಯಃ ಸ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01078041c ಆಯುಷ್ಮಾನ್ಕೀರ್ತಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ಬಹ್ವಪತ್ಯಸ್ತಥೈವ ಚ||

ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನಿನಗಿತ್ತ ಮಗನು ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಆಯುಷ್ಮಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೯

ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಯೌವನವನ್ನು
ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು, ಪೂರುವು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-
೩೦).

01079001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01079001a ಜರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಯಾತಿಸ್ತು ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚೈವ ಹ|

01079001c ಪುತ್ರಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ವರಿಷ್ಠಂ ಚ ಯದುಮಿತ್ಯಬ್ರವೀದ್ವಚಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ
ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನೂ ವರಿಷ್ಠನೂ ಆದ
ಯದುವನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

01079002a ಜರಾ ವಲೀ ಚ ಮಾಂ ತಾತ ಪಲಿತಾನಿ ಚ ಪರ್ಯಗುಃ|

01079002c ಕಾವ್ಯಸ್ಯೋಶನಸಃ ಶಾಪಾನ್ನ ಚ ತೃಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಯೌವನೇ||

“ಮಗನೇ! ಉಶನಸ ಕಾವ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನನ್ನನ್ನು
ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ - ಕೂದಲು ನೆರೆತಿದೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮವು ನೆರೆಕಟ್ಟಿದೆ.

ಆದರೆ ಯೌವನದ ಸುಖಗಳಿಂದ ನಾನಿನ್ನೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.

01079003a ತ್ವಂ ಯದೋ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ|

01079003c ಯೌವನೇನ ತ್ವದೀಯೇನ ಚರೇಯಂ ವಿಷಯಾನಹಂ||

ಯದು! ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಪದ ಜೊತೆ ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.
ನಿನ್ನ ಈ ಯೌವನದಿಂದ ನಾನು ವಿಷಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ.

01079004a ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇ ತು ಪುನಸ್ತೇ ಯೌವನಂ ತ್ವಹಂ|

01079004c ದತ್ತ್ವಾ ಸ್ವಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತ್ಯಾ ಮಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ||

ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು
ನಿನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ನನ್ನ ಪಾಪ-ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01079005 ಯದುರುವಾಚ|

01079005a ಸಿತಶ್ಶುಶ್ರುಶಿರಾ ದೀನೋ ಜರಯಾ ಶಿಥಿಲೀಕೃತಃ|

01079005c ವಲೀಸಂತತಗಾತ್ರಶ್ಚ ದುರ್ದರ್ಶೋ ದುರ್ಬಲಃ ಕೃಶಃ||

01079006a ಅಶಕ್ತಃ ಕಾರ್ಯಕರಣೇ ಪರಿಭೂತಃ ಸ ಯೌವನೈಃ|

01079006c ಸಹೋಪಜೀವಿಭಿಶ್ಚೈವ ತಾಂ ಜರಾಂ ನಾಭಿಕಾಮಯೇ||

ಯದುವು ಹೇಳಿದನು: “ಗಡ್ಡ-ತಲೆಕೂದಲುಗಳು ಬಿಳಿಯಾಗಿ,
ದೀನನಾಗಿ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ಶಿಥಿಲೀಕೃತನಾಗಿ, ದೇಹವು ನೆರೆಹಿಡಿದು,
ದುರ್ದರ್ಶ, ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡಲೂ ಅಶಕ್ತನಾದವನನ್ನು ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಸಹೋಪಜೀವಿಗಳು

ಯಾರೂ ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ನಾನು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01079007 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01079007a ಯತ್ತ್ವಂ ಮೇ ಹೃದಯಾಜ್ಞಾತೋ ವಯಃ ಸ್ವಂ ನ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ|

01079007c ತಸ್ಮಾದರಾಜ್ಯಭಾಕ್ತಾತ ಪ್ರಜಾ ತೇ ವೈ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಹೃದಯದಿಂದ ಜನಿಸಿದೆಯಾದರೂ
ನೀನು ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಮಗನೇ!
ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯು ರಾಜ್ಯವಿಹೀನವಾಗುತ್ತದೆ.

01079008a ತುರ್ವಸೋ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ|

01079008c ಯೌವನೇನ ಚರೇಯಂ ವೈ ವಿಷಯಾಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಕ||

ತುರ್ವಸು! ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಿನ್ನ
ಯೌವನದಿಂದ ನಾನು ವಿಷಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ.

01079009a ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇ ತು ಪುನರ್ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯೌವನಂ|

01079009c ಸ್ವಂ ಚೈವ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ||

ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು
ನಿನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ನನ್ನ ಪಾಪ-ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01079010 ತುರ್ವಸುರುವಾಚ|

01079010a ನ ಕಾಮಯೇ ಜರಾಂ ತಾತ ಕಾಮಭೋಗಪ್ರಣಾಶಿನೀಂ|

01079010c ಬಲರೂಪಾಂತಕರಣೀಂ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಾಣವಿನಾಶಿನೀಂ||

ತುರ್ವಸುವು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಮಭೋಗಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ, ಬಲ ಮತ್ತು ರೂಪವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವ, ಬುದ್ಧಿ-ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ವಿನಾಶಮಾಡುವ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನನಗೆ ಬೇಡ ತಂದೇ!”

01079011 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01079011a ಯತ್ತ್ವಂ ಮೇ ಹೃದಯಾಜ್ಜಾತೋ ವಯಃ ಸ್ವಂ ನ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ|

01079011c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜಾ ಸಮುಚ್ಛೇದಂ ತುರ್ವಸೋ ತವ ಯಾಸ್ಯತಿ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಹೃದಯದಿಂದ ಜನಿಸಿದೆಯಾದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ತುರ್ವಸು, ನಿನ್ನ ಸಂತಾನವು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ.

01079012a ಸಂಕೀರ್ಣಾ ಚಾರಧರ್ಮೇಷು ಪ್ರತಿಲೋಮಚರೇಷು ಚ|

01079012c ಪಿಶಿತಾಶಿಷು ಚಾಂತ್ಯೇಷು ಮೂಢ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ನೀನು ಸಂಕೀರ್ಣ ಆಚಾರಧರ್ಮಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಾಂಸವನ್ನೇ ತಿನ್ನುವ ಕೀಳು ಜನಾಂಗದ ರಾಜನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01079013a ಗುರುದಾರಪ್ರಸಕ್ತೇಷು ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗತೇಷು ಚ|

01079013c ಪಶುಧರ್ಮಿಷು ಪಾಪೇಷು ಮ್ಲೇಚ್ಛೇಷು ಪ್ರಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ನೀನು ಆಳುವ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು ಗುರುಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ,

ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳು ಯೋನಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ,
ಪಶುಧರ್ಮಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ.”

01079014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01079014a ಏವಂ ಸ ತುರ್ವಸುಂ ಶಪ್ತಾ ಯಯಾತಿಃ ಸುತಮಾತ್ಮನಃ|

01079014c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಯಾಃ ಸುತಂ ದುಹ್ಯುಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನದೇ ಮಗ ತುರ್ವಸುವಿಗೆ
ಯಯಾತಿಯು ಈ ರೀತಿ ಶಪಿಸಿ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯ ಮಗ ದುಹ್ಯುವನ್ನು
ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

01079015a ದ್ರುಹ್ಯೋ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ವರ್ಣರೂಪವಿನಾಶಿನೀಂ|

01079015c ಜರಾಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ಮೇ ಯೌವನಂ ಸ್ವಂ ದದಸ್ವ ಚ||

“ದುಹ್ಯು! ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ರೂಪಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ನನ್ನ ಈ
ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು,
ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಕೊಡು.

01079016a ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇ ತು ಪ್ರತಿದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯೌವನಂ|

01079016c ಸ್ವಂ ಚಾದಾಸ್ಯಾಮಿ ಭೂಯೋಽಹಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ||

ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ನಂತರ ಯೌವನವನ್ನು
ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಈ ಪಾಪದ ಜೊತೆಗೆ
ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01079017 ದ್ರುಹ್ಯುರುವಾಚೆ|

01079017a ನ ಗಜಂ ನ ರಥಂ ನಾಶ್ವಂ ಜೀರ್ಣೋ ಭುಂಕ್ತೇ ನ ಚ ಸ್ತ್ರಿಯಂ|

01079017c ವಾಗ್ಭಂಗಶ್ಚಾಸ್ಯ ಭವತಿ ತಜ್ಜ ರಾಂ ನಾಭಿಕಾಮಯೇ||

ದ್ರುಹ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ವೃದ್ಧನು ಗಜ, ರಥ, ಅಶ್ವ, ಆಹಾರ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನನಗೆ ಬೇಡ.”

01079018 ಯಯಾತಿರುವಾಚೆ|

01079018a ಯತ್ತ್ವಂ ಮೇ ಹೃದಯಾಜ್ಜಾತೋ ವಯಃ ಸ್ವಂ ನ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ|

01079018c ತಸ್ಮಾದ್ಧುಹ್ಯೋ ಪ್ರಿಯಃ ಕಾಮೋ ನ ತೇ ಸಂಪತ್ಸ್ಯತೇ ಕ್ಷ ಚಿತ್||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಹೃದಯದಿಂದ ಜನಿಸಿದೆಯಾದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಆಸೆಯು ಎಂದೂ ಪೂರೈಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

01079019a ಉಡುಪಪ್ಲವಸಂತಾರೋ ಯತ್ರ ನಿತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01079019c ಅರಾಜಾ ಭೋಜಶಬ್ಧಂ ತ್ವಂ ತತ್ರಾವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಸಾನ್ವಯಃ||

ಎಲ್ಲಿ ದೋಣಿ-ತೆಪ್ಪಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿ ತಿರುಗಾಡಬಹುದೋ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ, ಭೋಜನಾಗಿ ರಾಜನೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

01079020a ಅನೋ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ|

01079020c ಏಕಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ಚರೇಯಂ ಯೌವನೇನ ತೇ||

ಅನು ! ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಪದ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸು.
ಒಂದು ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನಾನು ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು
ಜೀವಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01079021 ಅನುರುವಾಚ|

01079021a ಜೀರ್ಣಃ ಶಿಶುವದಾದತ್ತೇಽಕಾಲೇಽನ್ನಮಶುಚಿಯಥಾ|

01079021c ನ ಜುಹೋತಿ ಚ ಕಾಲೇಽಗ್ನಿಂ ತಾಂ ಜರಾಂ ನಾಭಿಕಾಮಯೇ||

ಅನುವು ಹೇಳಿದನು: “ವೃದ್ಧನು ಒಂದು ಮಗುವಿನಂತೆ ದಿನದ ಯಾವ
ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಜೊಲ್ಲುಸುರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರದೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.
ಮತ್ತು ಅವನು ಎಂದೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾರ.
ಅಂತಹ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನನಗೆ ಬೇಡ.”

01079022 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01079022a ಯತ್ತ್ವಂ ಮೇ ಹೃದಯಾಜ್ಜಾತೋ ವಯಃ ಸ್ವಂ ನ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ|

01079022c ಜರಾದೋಷಸ್ತ್ವಯೋಕ್ತೋಽಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಹೃದಯದಿಂದ ಜನಿಸಿದೆಯಾದರೂ
ನೀನು ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಹೇಳಿದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ದೋಷಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

01079023a ಪ್ರಜಾಶ್ಚ ಯೌವನಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಿನಶಿಷ್ಯಂತ್ಯನೋ ತವ|

01079023c ಅಗ್ನಿಪ್ರಸ್ಕಂದನಪರಸ್ತ್ವಂ ಚಾಪ್ಯೇವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ನಿನ್ನ ಸಂತಾನವೂ ಯೌವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ

ವಿನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ನೀನೇ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡದವನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01079024a ಪೂರೋ ತ್ವಂ ಮೇ ಪ್ರಿಯಃ ಪುತ್ರಸ್ವಂ ವರೀಯಾನ್ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

01079024c ಜರಾ ವಲೀ ಚ ಮೇ ತಾತ ಪಲಿತಾನಿ ಚ ಪರ್ಯಗುಃ|

01079024e ಕಾವ್ಯಸ್ಯೋಶನಸಃ ಶಾಪಾನ್ ಚ ತೃಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಯೌವನೇ||

ಪೂರು! ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ. ನೀನು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಮಗನೇ! ಉಶನಸ ಕಾವ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕೂದಲು ನೆರೆತಿದೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮವು ನೆರೆಕಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಯೌವನದ ಸುಖಗಳಿಂದ ನಾನಿನ್ನೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.

01079025a ಪೂರೋ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ|

01079025c ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ಚರೇಯಂ ವೈ ವಿಷಯಾನ್ವಯಸಾ ತವ||

ಪೂರು! ನನ್ನ ಈ ಪಾಪದ ಜೊತೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಾನು ವಿಷಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ.

01079026a ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇ ತು ಪ್ರತಿದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯೌವನಂ|

01079026c ಸ್ವಂ ಚೈವ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ||

ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ನನ್ನ ಪಾಪ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01079027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01079027a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪೂರುಃ ಪಿತರಮಂಜಸಾ|

01079027c ಯಥಾತ್ಥ ಮಾಂ ಮಹಾರಾಜ ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ವಚಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆಯ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಪೂರುವು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

01079028a ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಾಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ವಾಪ್ಮಾನಂ ಜರಯಾ ಸಹ|

01079028c ಗೃಹಾಣ ಯೌವನಂ ಮತ್ತಶ್ಚರ ಕಾಮಾನ್ಯಥೇಪ್ಸಿತಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಜೊತೆ ನಿನ್ನ ಪಾಪವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೋ.

01079029a ಜರಯಾಹಂ ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನೋ ವಯೋರೂಪಧರಸ್ತವ|

01079029c ಯೌವನಂ ಭವತೇ ದತ್ತಾ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾತ್ಥ ಮಾಂ||

ನಿನ್ನ ವಯೋರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ನಿನಗಿತ್ತು ನೀನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01079030 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01079030a ಪೂರೋ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ವತ್ಸ ಪ್ರೀತಶ್ಚೇದಂ ದದಾಮಿ ತೇ|

01079030c ಸರ್ವ ಕಾಮಸಮೃದ್ಧಾ ತೇ ಪ್ರಜಾ ರಾಜ್ಯೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪೂರು! ನನ್ನ ಮಗನೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯು ಸರ್ವಕಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧರಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾರೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕೋನಾಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೦

ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಯಯಾತಿಯು ಯೌವನವನ್ನು ಮಗ
ಪೂರುವಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು (೧-
೧೨). ಪೌರರು ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಯಯಾತಿಯ ಉತ್ತರ (೧೨-
೨೩). ಪೂರುವಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಯಯಾತಿಯು ವನಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿದುದು (೨೪-೨೫).

01080001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01080001a ಪೌರವೇಣಾಥ ವಯಸಾ ಯಯಾತಿನಃ ಹುಷಾತ್ಮ ಜಃ|

01080001c ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತೋ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಚಾರ ವಿಷಯಾನ್ಪ್ರಿಯಾನ್||

01080002a ಯಥಾಕಾಮಂ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಯಥಾಕಾಲಂ ಯಥಾಸುಖಂ|

01080002c ಧರ್ಮಾ ವಿರುದ್ಧಾನ್ಪ್ರಾಜೇಂದ್ರೋ ಯಥಾರ್ಹತಿ ಸ ಏವ ಹಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಹುಷಾತ್ಮಜ ಯಯಾತಿಯು ಪೌರವನ ಯೌವನದ ಮೂಲಕ ತನಗೆ
ಇಷ್ಟವಾದಂತೆ, ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದಷ್ಟು, ಸಮಯವಿದ್ದಷ್ಟು,
ಸುಖವೆನಿಸುವಷ್ಟು, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗೆ
ತಕ್ಕುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾಮನಿರತನಾಗಿ ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದನು.

01080003a ದೇವಾನತರ್ಪಯದ್ಯಜ್ಞೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧೈಸ್ತದ್ವಿತ್ಪಿತೃನಪಿ|
01080003c ದೀನಾನನುಗ್ರಹೈರಿಷ್ಟೈಃ ಕಾಮೈಶ್ಚ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾನ್||
01080004a ಅತಿಥೀನನ್ನಪಾನೈಶ್ಚ ವಿಶಶ್ಚ ಪರಿಪಾಲನೈಃ|
01080004c ಆನೃಶಂಸ್ಯೇನ ಶೂದ್ರಾಂಶ್ಚ ದಸ್ಯೂನ್ನನ್ನಿಗ್ರಹೇಣ ಚ||

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞಗಳಿಂದಲೂ, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದಲೂ,
ದೀನರನ್ನು ಅವರಿಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದಲೂ,
ದ್ವಿಜಸತ್ತಮರನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಅನ್ನ-
ಪಾನೀಯಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆಯಿಂದಲೂ,
ಶೂದ್ರರನ್ನು ಅನುಕಂಪದಿಂದಲೂ, ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹದಿಂದಲೂ
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

01080005a ಧರ್ಮೇಣ ಚ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ಯಥಾವದನುರಂಜಯನ್|
01080005c ಯಯಾತಿಃ ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಸಾಕ್ಷಾದಿಂದ್ರ ಇವಾಪರಃ||
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಇಂದ್ರನೋ ಎಂಬಂತೆ ಯಯಾತಿಯು ಸರ್ವ

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಧರ್ಮದಿಂದ ಅನುರಂಜಿಸುತ್ತಾ ಪಾಲಿಸಿದನು.

01080006a ಸ ರಾಜಾ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತೋ ಯುವಾ ವಿಷಯಗೋಚರಃ|

01080006c ಅವಿರೋಧೇನ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಚಚಾರ ಸುಖಮುತ್ತಮಂ||

ಆ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತ ಯವರಾಜನು ವಿಷಯಗೋಚರನಾಗಿದ್ದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಭಾರದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01080007a ಸ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಶುಭಾನ್ಕಾಮಾಂಸ್ತುಪ್ತಃ ಖಿನ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01080007c ಕಾಲಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತಂ ಸಸ್ಮಾರ ಮನುಜಾಧಿಪಃ||

ಎಲ್ಲ ಕಾಮಸುಖಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ತೃಪ್ತನಾದ ಪಾರ್ಥಿವ ಮನುಜಾಧಿಪನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಮುಗಿದಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಖಿನ್ನನಾದನು.

01080008a ಪರಿಸಂಖ್ಯಾಯ ಕಾಲಜ್ಞಃ ಕಲಾಃ ಕಾಷ್ಠಾಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01080008c ಪೂರ್ಣಂ ಮತ್ವಾ ತತಃ ಕಾಲಂ ಪೂರುಂ ಪುತ್ರಮುವಾಚ ಹ||

ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಘಂಟೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಕಾಲಜ್ಞ ವೀರನು ತನ್ನ ಸಮಯವು ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಪುತ್ರ ಪೂರುವನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

01080009a ಯಥಾಕಾಮಂ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಯಥಾಕಾಲಮರಿಂದಮ|

01080009c ಸೇವಿತಾ ವಿಷಯಾಃ ಪುತ್ರ ಯೌವನೇನ ಮಯಾ ತವ||

“ಅರಿಂದಮ ! ನಿನ್ನ ಈ ಯೌವನದಿಂದ ನಾನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ,

ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದಷ್ಟು, ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು, ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು
ಸೇವಿಸಿದೆ.

01080010a ಪೂರೋ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗೃಹಾಣೇದಂ ಸ್ವಯೌವನಂ|

01080010c ರಾಜ್ಯಂ ಚೈವ ಗೃಹಾಣೇದಂ ತ್ವಂ ಹಿ ಮೇ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ಸುತಃ||

ಪೂರು ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಬಹಳ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೋ. ನನಗೆ
ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೆಸಗಿದ ಮಗನಾದ ನೀನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ
ತೆಗೆದುಕೋ.”

01080011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01080011a ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಜರಾಂ ರಾಜಾ ಯಯಾತಿರ್ನಾ ಹುಷಸ್ತದಾ|

01080011c ಯೌವನಂ ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಚ ಪೂರುಃ ಸ್ವಂ ಪುನರಾತ್ಮನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಹುಷ ಯಯಾತಿ ರಾಜನು
ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಪೂರುವು ತನ್ನ
ಯೌವನವನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

01080012a ಅಭಿಷೇಕ್ತುಕಾಮಂ ನೃಪತಿಂ ಪೂರುಂ ಪುತ್ರಂ ಕನೀಯಸಂ|

01080012c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖಾ ವರ್ಣಾ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ಯುವನ್||

ನೃಪತಿಯು ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ಮಗ ಪೂರುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು
ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದನು. ಆದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು
ವರ್ಣದವರು ಬಂದು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು:

01080013a ಕಥಂ ಶುಕ್ರಸ್ಯ ನಪ್ತಾರಂ ದೇವಯಾನ್ಯಾಃ ಸುತಂ ಪ್ರಭೋ|

01080013c ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಯದುಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಪೂರೋಃ ಪ್ರದಾಸ್ಯಸಿ||

“ಪ್ರಭೋ ! ಶುಕ್ರನ ಮೊಮ್ಮಗನೂ ದೇವಯಾನಿಯ ಮಗನೂ ನಿನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನೂ ಆದ ಯದುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೂರುವಿಗೆ ಏಕೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆ?

01080014a ಯದುಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ತವ ಸುತೋ ಜಾತಸ್ತಮನು ತುರ್ವಸುಃ|

01080014c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಯಾಃ ಸುತೋ ದ್ರುಹ್ಯಸ್ತತೋಽನುಃ ಪೂರುರೇವ ಚ||

ಯದುವು ನಿನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ. ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದವನು ತುರ್ವಸು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ದ್ರುಹು, ನಂತರ ಅನು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವನು ಪೂರು.

01080015a ಕಥಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕನೀಯಾನ್ರಾಜ್ಯಮರ್ಹತಿ|

01080015c ಏತತ್ಸಂಭೋಧಯಾಮಸ್ತ್ವಾಂ ಧರ್ಮಂ ತ್ವಮನುಪಾಲಯ||

ಹಿರಿಯವನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಕಿರಿಯವನು ಹೇಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಇದನ್ನು ನೀನು ಸಂಭೋಧಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.”

01080016 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01080016a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖಾ ವರ್ಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಶೃಣ್ವಂತು ಮೇ ವಚಃ|

01080016c ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪ್ರತಿ ಯಥಾ ರಾಜ್ಯಂ ನ ದೇಯಂ ಮೇ ಕಥಂ ಚನ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಬಂದ ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರೇ! ನಾನು ಏಕೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಿಗೆ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.

01080017a ಮಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇನ ಯದುನಾ ನಿಯೋಗೋ ನಾನುಪಾಲಿತಃ|

01080017c ಪ್ರತಿಕೂಲಃ ಪಿತುರ್ಯಶ್ಚ ನ ಸ ಪುತ್ರಃ ಸತಾಂ ಮತಃ||

ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಯದುವು ನನ್ನ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ.
ತಂದೆಯ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾದವನನ್ನು ಪುತ್ರನೆಂದು ಸಂತರು
ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01080018a ಮಾತಾಪಿತೋರ್ವ ಚನಕೃದ್ಧಿತಃ ಪಥ್ಯಶ್ಚ ಯಃ ಸುತಃ|

01080018c ಸ ಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರವದ್ಯಶ್ಚ ವರ್ತತೇ ಪಿತೃಮಾತ್ಯಷು||

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಯಾರು ನಡೆಯುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ
ಮಗನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಒಳಿತು ಯಾರ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವನೇ ಪುತ್ರನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

01080019a ಯದುನಾಹಮವಜ್ಞಾತಸ್ತಥಾ ತುರ್ವಸುನಾಪಿ ಚ|

01080019c ದ್ರುಹ್ಯುನಾ ಚಾನುನಾ ಚೈವ ಮಯ್ಯವಜ್ಞಾ ಕೃತಾ ಭೃಶಂ||

ಯದುವು ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ತುರ್ವಸು, ದ್ರುಹ್ಯು,
ಮತ್ತು ಅನು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಕುರಿತು ಅತೀವ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು
ತೋರಿಸಿದರು.

01080020a ಪೂರುಣಾ ಮೇ ಕೃತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಮಾನಿತಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

01080020c ಕನೀಯಾನ್ಮ ಮ ದಾಯಾದೋ ಜರಾ ಯೇನ ಧೃತಾ ಮಮ|

01080020e ಮಮ ಕಾಮಃ ಸ ಚ ಕೃತಃ ಪೂರುಣಾ ಪುತ್ರರೂಪಿಣಾ||

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ ಪೂರುವು ಕಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ವಿಶೇಷಗೌರವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ನನ್ನ ಮಗ ಪೂರುವು ನನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಜವಾದ ಪುತ್ರನಂತೆ ನನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01080021a ಶುಕ್ರೇಣ ಚ ವರೋ ದತ್ತಃ ಕಾವ್ಯೇನೋಶನಸಾ ಸ್ವಯಂ|

01080021c ಪುತ್ರೋ ಯಸ್ತ್ವಾನುವರ್ತೇತ ಸ ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

01080021e ಭವತೋಽನುನಯಾಂಯೇವಂ ಪೂರೂ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ||

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ವಯಂ ಕಾವ್ಯ ಉಸನಸ ಶುಕ್ರನೇ ಇತ್ತ ವರದಂತೆ ನನಗೆ ವಿಧೇಯನಾದ ಮಗನು ರಾಜ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪೂರುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01080022 ಪ್ರಕೃತಯ ಊಚುಃ|

01080022a ಯಃ ಪುತ್ರೋ ಗುಣಸಂಪನ್ನೋ ಮಾತಾಪಿತ್ರೋರ್ಹಿತಃ ಸದಾ|

01080022c ಸರ್ವಮರ್ಹತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕನೀಯಾನಪಿ ಸ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಪ್ರಭೋ! ಯಾವ ಮಗನು ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಸದಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಕಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆಲ್ಲವುದಕ್ಕೂ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01080023a ಅರ್ಹಃ ಪೂರುರಿದಂ ರಾಜ್ಯಂ ಯಃ ಸುತಃ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ತವ|

01080023c ವರದಾನೇನ ಶುಕ್ರಸ್ಯ ನ ಶಕ್ಯಂ ವಕ್ತುಮುತ್ತರಂ||

ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸುತ ಪೂರುವು ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶುಕ್ರನಿಂದಲೂ ಈ ರೀತಿಯ ವರದಾನವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

01080024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01080024a ಪೌರಜಾನಪದೈಸ್ತುಷ್ಟೈರಿತ್ಯುಕ್ತೋ ನಾಹುಷಸ್ತದಾ|

01080024c ಅಭ್ಯಷಿಂಚತ್ತತಃ ಪೂರುಂ ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ವೇ ಸುತಮಾತ್ಮಜಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೌರಜನ ಪದಜನರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ನಾಹುಷನು ತನ್ನ ಸುತ ಪೂರುವಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಅಭೀಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

01080025a ದತ್ತ್ವಾ ಚ ಪೂರವೇ ರಾಜ್ಯಂ ವನವಾಸಾಯ ದೀಕ್ಷಿತಃ|

01080025c ಪುರಾತ್ನ ನಿರ್ಯಯೌ ರಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ತಾಪಸೈಃ ಸಹ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪೂರುವಿಗಿತ್ತು, ವನವಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ- ತಾಪಸರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಪುರದಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಟನು.

01080026a ಯದೋಸ್ತು ಯಾದವಾ ಜಾತಾಸ್ತುರ್ವಸೋರ್ಯವನಾಃ ಸುತಾಃ|

01080026c ದ್ರುಹ್ಯೋರಪಿ ಸುತಾ ಭೋಜಾ ಅನೋಸ್ತು ಮ್ಲೇಚ್ಛಜಾತಯಃ||

ಯದುವಿನಿಂದ ಯಾದವರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ತುರ್ವಾಸುವಿನ ಮಕ್ಕಳು
ಯವನರು. ದ್ರುಹ್ಯುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಭೋಜರು. ಮತ್ತು ಅನುವಿನ ಮಕ್ಕಳು
ಮೈಚ್ಛರು.

01080027a ಪೂರೋಸ್ತು ಪೌರವೋ ವಂಶೋ ಯತ್ರ ಜಾತೋಽಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

01080027c ಇದಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಯ ರಾಜ್ಯಂ ಕಾರಯಿತುಂ ವಶೀ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಪೂರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪೌರವರು ಸಹಸ್ರಾರು
ವರ್ಷಗಳು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಅಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೧

ಯಯಾತಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಜನಮೇಜಯನು
ಉತ್ತರ ಯಯಾತಿ ಚರಿತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತೆ
ವೈಶಂಪಾಯನನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೯). ಯಯಾತಿಯು
ವಾನಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಠಿಣ ವ್ರತ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು
ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದುದು (೧೦-೧೬).

01081001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01081001a ಏವಂ ಸ ನಾಹುಷೋ ರಾಜಾ ಯಯಾತಿಃ ಪುತ್ರಮೀಪ್ಸಿತಂ|

01081001c ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯ ಮುದಿತೋ ವಾನಪ್ರಸ್ಥೋಽಭವನ್ಮುನಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ನಾಹುಷ ರಾಜ ಯಯಾತಿಯು ಪ್ರಿಯಪುತ್ರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುನಿಯಾದನು.

01081002a ಉಷಿತ್ವಾ ಚ ವನೇ ವಾಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ಸಂಶ್ರಿತಃ|

01081002c ಫಲಮೂಲಾಶನೋ ದಾಂತೋ ಯಥಾ ಸ್ವರ್ಗಮಿತೋ ಗತಃ||

ತನ್ನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ, ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಸಂಶ್ರಿತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01081003a ಸ ಗತಃ ಸುರವಾಸಂ ತಂ ನಿವಸನ್ಮು ದಿತಃ ಸುಖಂ|

01081003c ಕಾಲಸ್ಯ ನಾತಿಮಹತಃ ಪುನಃ ಶಕ್ರೇಣ ಪಾತಿತಃ||

ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗೇ ಶಕ್ರನಿಂದ ಪುನಃ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

01081004a ನಿಪತನ್ವಚ್ಯುತಃ ಸ್ವರ್ಗಾದಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮೇದಿನಿತಲಂ|

01081004c ಸ್ಥಿತ ಆಸೀದಂತರಿಕ್ಷೇ ಸ ತದೇತಿ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ||

ಅವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮೇದಿನಿತಲವು ಸಿಕ್ಕದೇ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01081005a ತತ ಏವ ಪುನಶ್ಚಾಪಿ ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ|

01081005c ರಾಜ್ಞಾ ವಸುಮತಾ ಸಾರ್ಥಮಷ್ಟಕೇನ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01081005e ಪ್ರತರ್ದನೇನ ಶಿಬಿನಾ ಸಮೇತ್ಯ ಕಿಲ ಸಂಸದಿ||

ನಂತರ ಪುನಃ ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ವಸುಮತಿ, ಅಷ್ಟಕ, ಶಿಬಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತರ್ದನ²³⁹ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರ ಸಂಘದಿಂದ ಅವರ ಜೊತೆಗೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

01081006 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01081006a ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಸ ದಿವಂ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

01081006c ಸರ್ವಮೇತದಶೇಷೇಣ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ|

01081006e ಕಥ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾ ವಿಪ್ರ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಗಣಸನ್ನಿಧೌ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹೀಪತಿಯು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದನು? ವಿಪ್ರ! ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಗಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01081007a ದೇವರಾಜಸಮೋ ಹ್ಯಾಸೀದ್ಯಯಾತಿಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

01081007c ವರ್ಧನಃ ಕುರುವಂಶಸ್ಯ ವಿಭಾವಸುಸಮದ್ಯುತಿಃ||

²³⁹ ಈ ನಾಲ್ವರು ರಾಜರು ಯಯಾತಿಯ ಮಗಳು ಮಾಧವಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ಹುಟ್ಟಿನ ಕುರಿತು ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನಪರ್ವದ ಗಾಲವ ಚರಿತೆ (ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೪-೧೨೧) ಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪೃಥಿವೀಪತಿ ಯಯಾತಿಯು ದೇವರಾಜಸಮನಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು
ದ್ಯುತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾವಸುವಂತೆ ಕುರುವಂಶವನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿದನು.

01081008a ತಸ್ಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಯಶಸಃ ಸತ್ಯಕೀರ್ತೇರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01081008c ಚರಿತಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ದಿವಿ ಚೇಹ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಯಶಸ್ವಿ ಸತ್ಯಕೀರ್ತಿ ಮಹಾತ್ಮನ ಇಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು
ದಿವಿಯಲ್ಲಿಯ ಚರಿತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01081009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01081009a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಯಾತೇರುತ್ತರಾಂ ಕಥಾಂ|

01081009c ದಿವಿ ಚೇಹ ಚ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥಾಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶಿನೀಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು
ದಿವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ, ಸರ್ವಪಾಪವನ್ನೂ
ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಯಯಾತಿಯ ಉತ್ತರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01081010a ಯಯಾತಿನಾಹುಷೋ ರಾಜಾ ಪೂರುಂ ಪುತ್ರಂ ಕನೀಯಸಂ|

01081010c ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯ ಮುದಿತಃ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ವನಂ ತದಾ||

01081011a ಅಂತೇಷು ಸ ವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪುತ್ರಾನ್ಯದುಪುರೋಗಮಾನ್|

ನಾಹುಷ ರಾಜಾ ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ಮಗ ಪೂರುವಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.
ಯದುವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದ್ದನು.

01081011c ಫಲಮೂಲಾಶನೋ ರಾಜಾ ವನೇ ಸನ್ಯ ವಸಚ್ಚಿರಂ||

01081012a ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾ ಜಿತಕ್ರೋಧಸ್ತರ್ಪಯನ್ಪಿತೃದೇವತಾಃ|

01081012c ಅಗ್ನೀಂಶ್ಚ ವಿಧಿವಜುಹ್ವವನ್ವಾನಪ್ರಸ್ಥವಿಧಾನತಃ||

ವನದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ವಾನಪ್ರಸ್ಥವಿಧಾನದಂತೆ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಶಿತಾತ್ಮನಾಗಿ, ಜಿತಕ್ರೋಧನಾಗಿ, ಪಿತೃ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾ ಬಹಳ ಸಮಯ ವಾಸಿಸಿದನು.

01081013a ಅತಿಥೀನ್ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವನ್ಯೇನ ಹವಿಷಾ ವಿಭುಃ|

01081013c ಶಿಲೋಂಚವೃತ್ತಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಶೇಷಾನ್ನಕೃತಭೋಜನಃ||

ವನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ವಿಭುವು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಭಿಕ್ಷುಕನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇತರರ ಭೋಜನದಿಂದ ಉಳಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01081014a ಪೂರ್ಣಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ಸ ಏವಂವೃತ್ತಿರಭೂನ್ಮುಪಃ|

01081014c ಅಬ್ಬಕ್ಷಃ ಶರದಸ್ತ್ರಿಂಶದಾಸೀನ್ನಿಯತವಾಜ್ಮನಾಃ||

ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ನೃಪನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು. ಮೂರು ಶರದಗಳನ್ನು ಮಾತು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ವಾಸಿಸಿದನು.

01081015a ತತಶ್ಚ ವಾಯುಭಕ್ಷೋಽಭೂತ್ಸಂವತ್ಸರಮತಂದ್ರಿತಃ|

01081015c ಪಂಚಾಗ್ನಿಮಧ್ಯೇ ಚ ತಪಸ್ತೇಪೇ ಸಂವತ್ಸರಂ ನೃಪಃ||

ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ಅವನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಕೇವಲ
ವಾಯುಸೇವನೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಆ ನೃಪನು
ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದನು.

01081016a ಏಕಪಾದಸ್ಥಿತಶ್ಚಾ ಸೀತ್ಲಣ್ಮಾಸಾನನಿಲಾಶನಃ|

01081016c ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ ಸ್ತುತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಜಗಾಮಾವೃತ್ಯ ರೋದಸೀ||

ಆರು ತಿಂಗಳು ಅವನು ವಾಯುವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಕಾಲಮೇಲೆ
ನಿಂತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯಿಂದ
ತುಂಬಿಸಿ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೨

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿಯ ವಾಸ (೧-೨). ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಯಯಾತಿಯು ಪೂರುವಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉಪದೇಶದ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿದುದು (೩-೧೩).

01082001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01082001a ಸ್ವರ್ಗತಃ ಸ ತು ರಾಜೇಂದ್ರೋ ನಿವಸನ್ದೇವಸದ್ಮನಿ|

01082001c ಪೂಜಿತಸ್ತ್ರಿದಶೈಃ ಸಾಧ್ವೈರ್ಮರುದ್ಭಿರ್ವಸುಭಿಸ್ತಥಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ ಆ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಸಾಧ್ಯ ಮರುತ್ತರು ಮತ್ತು ವಸುಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ತ್ರಿದಶರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ದೇವಸದ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು.

01082002a ದೇವಲೋಕಾದ್ಭ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಸಂಚರನ್ಪುಣ್ಯಕೃದ್ವಶೀ|

01082002c ಅವಸತ್ಪೃಥಿವೀಪಾಲೋ ದೀರ್ಘಕಾಲಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಪೃಥಿವೀಪಾಲನು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೆಲೆಸಿದ್ದನೆಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01082003a ಸ ಕದಾ ಚಿನ್ಮುಪಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯಯಾತಿಃ ಶಕ್ರಮಾಗಮತ್|

01082003c ಕಥಾಂತೇ ತತ್ರ ಶಕ್ರೇಣ ಪೃಷ್ಠಃ ಸ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಆ ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಯಾತಿಯು ಶಕ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲು ಶಕ್ರನು ಪೃಥಿವೀಪತಿಗೆ ಕೇಳಿದನು.

01082004 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

01082004a ಯದಾ ಸ ಪೂರುಸ್ತವ ರೂಪೇಣ ರಾಜಂ|

ಜರಾಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪ್ರಚಚಾರ ಭೂಮೌ||

01082004c ತದಾ ರಾಜ್ಯಂ ಸಂಪ್ರದಾಯೈವ ತಸ್ಮೈ|

ತ್ವಯಾ ಕಿಮುಕ್ತಃ ಕಥಯೇಹ ಸತ್ಯಂ||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ರೂಪ ಮತ್ತು ಮುಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೂರುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದೆ? ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು.”

01082005 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01082005a ಗಂಗಾಯಮನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಕೃತ್ಸೋಽಯಂ ವಿಷಯಸ್ತವ|

01082005c ಮಧ್ಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಸ್ತ್ವಂ ರಾಜಾ ಭ್ರಾತರೋಽಂತ್ಯಾ ಧಿಪಾಸ್ತವ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಗಂಗೆ ಮತ್ತು ಯಮುನೆಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯೆ ನೀನು ರಾಜನಾಗಿರು. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಆಚೆಯಿರುವವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ.

01082006a ಅಕ್ರೋಧನಃ ಕ್ರೋಧನೇಭ್ಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟಃ|

ತಥಾ ತಿತಿಕ್ಷುರತಿತಿಕ್ಷೋರ್ವಿಶಿಷ್ಟಃ||

01082006c ಅಮಾನುಷೇಭ್ಯೋ ಮಾನುಷಾಶ್ಚ ಪ್ರಧಾನಾ|

ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಥೈವಾವಿದುಷಃ ಪ್ರಧಾನಃ||

ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳದವನು ಕ್ರೋಧಿಗಳನ್ನು, ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ಷಮಿಸುವವನು ಕ್ಷಮೆಯಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಮಾನುಷರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಧಾನನು. ಅವಿದುಷರಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರಧಾನರು.

01082007a ಆಕ್ರುಶ್ಯಮಾನೋ ನಾಕ್ರೋಶೇನ್ಮನ್ಯುರೇವ ತಿತಿಕ್ಷತಃ|

01082007c ಆಕ್ರೋಷ್ವಾರಂ ನಿರ್ದಹತಿ ಸುಕೃತಂ ಚಾಸ್ಯ ವಿಂದತಿ||

ಇತರರು ದೂರುವಾಗ ದೂರಬಾರದು. ಕ್ಷಮಾವಂತನ ಸಿಟ್ಟೇ

ನಿಂದಿಸುವವನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಸುಕೃತಗಳನ್ನು
ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

01082008a ನಾರುಂತುದಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ನೃಶಂಸವಾದೀ|

ನ ಹೀನತಃ ಪರಮಭ್ಯಾದದೀತ||

01082008c ಯಯಾಸ್ಯ ವಾಚಾ ಪರ ಉದ್ವಿಜೇತ|

ನ ತಾಂ ವದೇದ್ನುಶತೀಂ ಪಾಪಲೋಕ್ಯಾಂ||

ಇತರರನ್ನು ಅಳಿಸಬೇಡ. ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ.

ಕಡುಬಡವನಿಂದ ಅವನ ಕೊನೆಯದನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಗಾಯಗೊಳಿಸುವಂಥ ಮತ್ತು ನರಕವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವಂಥ

ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಇತರರನ್ನು ನೋಯಿಸುವಂಥ

ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಡ.

01082009a ಅರುಂತುದಂ ಪುರುಷಂ ರೂಕ್ಷವಾಚಂ|

ವಾಕ್ಯಂಟಕೈರ್ವಿತುದಂತಂ ಮನುಷ್ಯಾನ್||

01082009c ವಿದ್ಯಾದಲಕ್ಷ್ಮೀಕತಮಂ ಜನಾನಾಂ|

ಮುಖೇ ನಿಬದ್ಧಾಂ ನಿರೃತಿಂ ವಹಂತಂ||

ನೋಯಿಸುವ, ಭಿರುಸಾದ, ಕಟುಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವ, ಮಾತಿನ

ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವವನು ಜನರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ

ಅಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಕಿಡಿಯನ್ನು

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

01082010a ಸದ್ಭಿಃ ಪುರಸ್ತಾದಭಿಪೂಜಿತಃ ಸ್ಯಾತ್|
ಸದ್ಭಿಸ್ತಥಾ ಪೃಷ್ಠತೋ ರಕ್ಷಿತಃ ಸ್ಯಾತ್||

01082010c ಸದಾಸತಾಮತಿವಾದಾಂಸ್ತಿತಿಕ್ಷೇತ್|
ಸತಾಂ ವೃತ್ತಂ ಚಾದದೀತಾರ್ಯವೃತ್ತಃ||

ಎದುರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿರು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯವರ ರಕ್ಷಣೆಯಿರಲಿ. ಕೆಟ್ಟವರ ನಿಂದನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸದಾ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರು. ಆರ್ಯನು ಸತ್ಯವಂತರ ನಡತೆಯನ್ನೇ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

01082011a ವಾಕ್ಸಾಯಕಾ ವದನಾನ್ನಿಷ್ಟತಂತಿ|
ಯೈರಾಹತಃ ಶೋಚತಿ ರಾತ್ರೈಹಾನಿ||

01082011c ಪರಸ್ಯ ವಾ ಮರ್ಮಸು ಯೇ ಪತಂತಿ|
ತಾನ್ಪಂಡಿತೋ ನಾವಸೃಜೇತ್ಪರೇಷು||

ಮಾತುಗಳು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಾಣಗಳಂತೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ. ತಾಗಿದವನಿಗೆ ಅವು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ನೋಯಿಸುತ್ತವೆ. ಇತರಿಗೆ ತಾಗಿ ನೋಯಿಸುವಂಥವುಗಳನ್ನು ಪಂಡಿತನು ಪರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01082012a ನ ಹೀದೃಶಂ ಸಂವನನಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿದ್ಯತೇ|

01082012c ಯಥಾ ಮೈತ್ರೀ ಚ ಭೂತೇಷು ದಾನಂ ಚ ಮಧುರಾ ಚ ವಾಕ್||

ಸಂವನನ, ಇರುವ ಎಲ್ಲದರೊಂದಿಗೆ ಮೈತ್ರಿ ಮತ್ತು ಮಧುರ ಮಾತು

ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವುದೂ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

01082013a ತಸ್ಮಾತ್ಸಾಂತ್ವಂ ಸದಾ ವಾಚ್ಯಂ ನ ವಾಚ್ಯಂ ಪರುಷಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01082013c ಪೂಜ್ಯಾನ್ಸಂಪೂಜಯೇದ್ದದ್ಯಾನ್ ಚ ಯಾಚೇತ್ಕದಾ ಚನ||

ಆದುದರಿಂದ ಸದಾ ಸಾಂತ್ವನದ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಕು. ಎಂದೂ ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಪೂಜಿಸಲರ್ಹರಾದವರನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಕೊಡು. ಎಂದೂ ಕೇಳಬೇಡ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವೈ ಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೩

ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸರಿಸಮಾನರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ

ಯಯಾತಿಯನ್ನು ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಋಷಿಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿ,

ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯನಾದನೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಅವನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ

ಬೀಳಿಸುವಾಗ ಸತ್ಯವಂತರ ಮಧ್ಯೆ ಬೀಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಯಯಾತಿಯು

ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೬). ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ

ಅಷ್ಟಕನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೬-೧೩).

01083001 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

01083001a ಸರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಮಾಪ್ಯ ರಾಜನ್

ಗೃಹಾನ್ವರಿತ್ಯಜ್ಯ ವನಂ ಗತೋಽಸಿ|

01083001c ತತ್ತ್ವಾಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ನಹುಷಸ್ಯ ಪುತ್ರ

ಕೇನಾಸಿ ತುಲ್ಯಸ್ತಪಸಾ ಯಯಾತೇ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ನಹುಷಪುತ್ರ! ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿಯ ಸಮನಾದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?”

01083002 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01083002a ನಾಹಂ ದೇವಮನುಷ್ಯೇಷು ನ ಗಂಧರ್ವಮಹರ್ಷಿಷು|

01083002c ಆತ್ಮನಸ್ತಪಸಾ ತುಲ್ಯಂ ಕಂ ಚಿತ್ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಾಸವ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸವ! ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರಿಸಮನಾದವರನ್ನು ನಾನು ದೇವ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ಗಂಧರ್ವ-ಮಹರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01083003 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

01083003a ಯದಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಸದೃಶಃ ಶ್ರೇಯಸಶ್ಚ

ಪಾಪೀಯಸಶ್ಚಾ ವಿದಿತಪ್ರಭಾವಃ|

01083003c ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾ ಅಂತವಂತಸ್ತವೇಮೇ

ಕ್ಷೀಣೇ ಪುಣ್ಯೇ ಪತಿತಾಸ್ಯದ್ಯ ರಾಜನ್||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಸದೃಶರಾಗಿರುವವರನ್ನು, ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೀಳಾದವರನ್ನು ಅವರ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಅಪಮಾನಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಲೋಕಗಳು ನಿನಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯನಾಗಿ ಇಂದು ಬೀಳುತ್ತೀಯೆ!”

01083004 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01083004a ಸುರರ್ಷಿಗಂಧರ್ವನರಾವಮಾನಾತ್

ಕ್ಷಯಂ ಗತಾ ಮೇ ಯದಿ ಶಕ್ರ ಲೋಕಾಃ|

01083004c ಇಚ್ಛೇಯಂ ವೈ ಸುರಲೋಕಾದ್ವಿಹೀನಃ

ಸತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪತಿತುಂ ದೇವರಾಜ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕ್ರ! ದೇವರಾಜ! ಸುರ-ಋಷಿ-ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಲೋಕಗಳು ಕೊನೆಯಾಗುವವೆಂದಾದರೆ ಸುರಲೋಕದಿಂದ ವಿಹೀನಾಗಿ ಸತ್ಯವಂತರ ಮಧ್ಯೆ ಬೀಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01083005 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

01083005a ಸತಾಂ ಸಕಾಶೇ ಪತಿತಾಸಿ ರಾಜನ್

ಚ್ಯುತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಯತ್ರ ಲಬ್ಧಾಸಿ ಭೂಯಃ|

01083005c ಏವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತು ಪುನರ್ಯಯಾತೇ

ನ ತೇಽವಮಾನ್ಯಾಃ ಸದೃಶಃ ಶ್ರೇಯಸಶ್ಚ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಚ್ಯುತನಾಗಿ ಸತ್ಯವಂತರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳುತ್ತೀಯೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಯುಯಾತಿ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನೀನು ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಸದೃಶ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರರನ್ನು ಅವಮಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01083006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01083006a ತತಃ ಪ್ರಹಾರಯಾಮರರಾಜಜುಷ್ಠಾನ್

ಪುಣ್ಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವತಮಾನಂ ಯುಯಾತಿಂ||

01083006c ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜರ್ಷಿವರೋಽಷ್ಟಕಸ್ತಂ

ಉವಾಚ ಸದ್ಧರ್ಮವಿಧಾನಗೋಪ್ತಾ|

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರರಾಜನು ಆಳುವ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಯುಯಾತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಸದ್ಧರ್ಮವಿಧಾನಗೋಪ್ತ ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು:

01083007a ಕಸ್ತಂ ಯುವಾ ವಾಸವತುಲ್ಯರೂಪಃ

ಸ್ವತೇಜಸಾ ದೀಪ್ಯಮಾನೋ ಯಥಾಗ್ನಿಃ||

01083007c ಪತಸ್ಯುದೀರ್ಣಾಂಬುಧರಾಂಧಕಾರಾತ್

ಖಾತ್ವೇಚರಾಣಾಂ ಪ್ರವರೋ ಯಥಾರ್ಕಃ|

“ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಸವನಂತಿರುವ ಯುವಕನೇ! ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ! ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡಕವಿದ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಖೇಚರಗಳ ಪ್ರವರ

ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

01083008a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತ್ವಾಂ ಸೂರ್ಯಪಥಾತ್ಪತಂತಂ
ವೈಶ್ವಾನರಾರ್ಕದ್ಯುತಿಮಪ್ರಮೇಯಂ||

01083008c ಕಿಂ ನು ಸ್ವಿದೇತತ್ಪತತೀತಿ ಸರ್ವೇ
ವಿತರ್ಕಯಂತಃ ಪರಿಮೋಹಿತಾಃ ಸ್ಮಃ||

ಅಪ್ರಮೇಯವಾದ ಅಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಕಾಶದೊಂದಿಗೆ
ಸೂರ್ಯಪಥದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೀಗೆ
ಬೀಳುತ್ತಿರುವವನು ಯಾರೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಮೋಹಿತರಾಗಿ
ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ !

01083009a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತ್ವಾಂ ವಿಷ್ಠಿತಂ ದೇವಮಾರ್ಗೇ
ಶಕ್ರಾರ್ಕವಿಷ್ಣುಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವಂ|

01083009c ಅಭ್ಯುದ್ಗತಾಸ್ತ್ವಾಂ ವಯಮದ್ಯ ಸರ್ವೇ
ತತ್ತ್ವಂ ಪಾತೇ ತವ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾಃ||

ಶಕ್ರ, ಅರ್ಕ, ವಿಷ್ಣುಗಳ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ
ದೇವಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಳಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಎದಿರುಗೊಂಡು ನಿನ್ನ ಪತನಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ.

01083010a ನ ಚಾಪಿ ತ್ವಾಂ ಧೃಷ್ಟುಮಃ ಪ್ರಷ್ಟುಮಗ್ರೇ
ನ ಚ ತ್ವಮಸ್ಮಾನ್ಪುಚ್ಛಸಿ ಯೇ ವಯಂ ಸ್ಮಃ|

01083010c ತತ್ತ್ವಾಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಃ ಸ್ಪೃಹಣೀಯರೂಪಂ

ಕಸ್ಯ ತ್ವಂ ವಾ ಕಿಂನಿಮಿತ್ತಂ ತ್ವಮಾಗಾಃ||

ನಮ್ಮ ಕುರಿತು ನೀನೇ ಮೊದಲು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಾವು
ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ಪೃಹಣೀಯರೂಪೀ!
ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ - ನೀನು ಯಾರವನು? ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ
ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿರುವೆ?

01083011a ಭಯಂ ತು ತೇ ವ್ಯೇತು ವಿಷಾದಮೋಹೌ
ತ್ಯಜಾಶು ದೇವೇಂದ್ರಸಮಾನರೂಪ|

01083011c ತ್ವಾಂ ವರ್ತಮಾನಂ ಹಿ ಸತಾಂ ಸಕಾಶೇ
ನಾಲಂ ಪ್ರಸೋದುಂ ಬಲಹಾಪಿ ಶಕ್ರಃ||

ದೇವೇಂದ್ರಸಮಾನ ರೂಪಿಯೇ! ಭಯ, ವಿಷಾದ, ಮೋಹಗಳನ್ನು
ನೀನು ತೊರೆಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ನೀನು
ಸತ್ಯವಂತರ ಬಳಿ ಇದ್ದೀಯೆ. ಬಲಹ ಶಕ್ರನೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು
ಪೀಡಿಸಲಾರ.

01083012a ಸಂತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಹಿ ಸುಖಚ್ಯುತಾನಾಂ
ಸತಾಂ ಸದೈವಾಮರರಾಜಕಲ್ಪ|

01083012c ತೇ ಸಂಗತಾಃ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮೇಶಾಃ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಸ್ತ್ವಂ ಸದೈಶೇಷು ಸತ್ಸು||

ಅಮರರಾಜಕಲ್ಪ! ಸುಖದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾದ ಸತ್ಯವಂತರಿಗೆ
ಸತ್ಯವಂತರೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಿರುವವರು ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಗಳಿಗೆ

ಒಡೆಯರು. ನಿನ್ನ ಸದೃಶರಾದ ಸತ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ.

01083013a ಪ್ರಭುರಗ್ನಿಃ ಪ್ರತಪನೇ ಭೂಮಿರಾವಪನೇ ಪ್ರಭುಃ|

01083013c ಪ್ರಭುಃ ಸೂರ್ಯಃ ಪ್ರಕಾಶಿತ್ವೇ ಸತಾಂ ಚಾಭ್ಯಾಗತಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಸುಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಭುವು. ಬಿತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು
ಪ್ರಭುವು. ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಭುವು. ಸತ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ
ಅಭ್ಯಾಗತನು ಪ್ರಭುವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೪

ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ವಿಧಿಯ ಮೆಲ್ಚೆಯನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೧). ಅವನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಲೋಕಗಳ
ಕುರಿತು ಅಷ್ಟಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (೧೨-೨೩).

01084001 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01084001a ಅಹಂ ಯಯಾತಿನಃ ಹುಷಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ

ಪೂರೋಃ ಪಿತಾ ಸರ್ವ ಭೂತಾವಮಾನಾತ್|

01084001c ಪ್ರಭಂಶಿತಃ ಸುರಸಿದ್ಧರ್ಷಿ ಲೋಕಾತ್

ಪರಿಚ್ಯುತಃ ಪ್ರಪತಾಮ್ಯಲ್ಪಪುಣ್ಯಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಯಯಾತಿ. ನಹುಷನ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಪೂರುವಿನ ಪಿತ. ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದುದರಿಂದ ಸುರ-ಸಿದ್ಧ-ಋಷಿಲೋಕಗಳಿಂದ ಹೊರಗೊಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಪುಣ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ.

01084002a ಅಹಂ ಹಿ ಪೂರ್ವೋ ವಯಸಾ ಭವದ್ಭ್ಯಃ

ತೇನಾಭಿವಾದಂ ಭವತಾಂ ನ ಪ್ರಯುಂಜೇ|

01084002c ಯೋ ವಿದ್ಯಯಾ ತಪಸಾ ಜನ್ಮನಾ ವಾ

ವೃದ್ಧಃ ಸ ಪೂಜ್ಯೋ ಭವತಿ ದ್ವಿಜಾನಾಂ||

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯವನಾದುದರಿಂದ ನಾನೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮೊದಲು ಅಭಿವಾದಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧನಾದವನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01084003 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01084003a ಅವಾದೀಶ್ಚೇದ್ವಯಸಾ ಯಃ ಸ ವೃದ್ಧ

ಇತಿ ರಾಜನ್ನಾಭ್ಯವದಃ ಕಥಂ ಚಿತ್|

01084003c ಯೋ ವೈ ವಿದ್ವಾನ್ವಯಸಾ ಸನ್ಮ ವೃದ್ಧಃ

ಸ ಏವ ಪೂಜ್ಯೋ ಭವತಿ ದ್ವಿಜಾನಾಂ||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ

ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಮೊದಲು
ಅಭಿವಾದಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ! ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ವೃದ್ಧನಾದವನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಪೂಜನೀಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01084004 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01084004a ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಕರ್ಮಣಾಂಪಾಪಮಾಹುಃ

ತದ್ವರ್ತತೇಽಪ್ರವಣೇ ಪಾಪಲೋಕ್ಯಂ|

01084004c ಸಂತೋಽಸತಾಂ ನಾನುವರ್ತಂತಿ ಚೈತದ್

ಯಥಾ ಆತ್ಮೈಷಾಮನುಕೂಲವಾದೀ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಪವು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ
ಮತ್ತು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪಾಪಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವರ
ಆತ್ಮಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದುದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

01084005a ಅಭೂದ್ಧನಂ ಮೇ ವಿಪುಲಂ ಮಹದ್ವೈ

ವಿಚೇಷ್ಟಮಾನೋ ನಾಧಿಗಂತಾ ತದಸ್ಮಿ|

01084005c ಏವಂ ಪ್ರಧಾರ್ಯಾತ್ಮಹಿತೇ ನಿವಿಷ್ಟೋ

ಯೋ ವರ್ತತೇ ಸ ವಿಜಾನಾತಿ ಜೀವನ್||

ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಧನವು ವಿಪುಲವೂ ಮಹತ್ತರವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ
ಈಗ ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮಹಿತದಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ

ತಿಳಿದವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01084006a ನಾನಾಭಾವಾ ಬಹವೋ ಜೀವಲೋಕೇ

ದೈವಾಧೀನಾ ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟಾಧಿಕಾರಾಃ|

01084006c ತತ್ತತ್ಪಾಪ್ಯ ನ ವಿಹನ್ಯೇತ ಧೀರೋ

ದಿಷ್ಟಂ ಬಲೀಯ ಇತಿ ಮತ್ಪಾತ್ಮಬುದ್ಧ್ಯಾ||

ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಜೀವಿಗಳು ದೈವಾಧೀನರಾಗಿದ್ದು ಅಧಿಕಾರದಿಂದಿರುವರೆಂದು ನಷ್ಟವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏನನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಧೀರನು ವಿಚಲಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಿಯೇ ಬಲವಾದುದೆಂದು ಅತ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

01084007a ಸುಖಂ ಹಿ ಜಂತುರ್ಯದಿ ವಾಪಿ ದುಃಖಂ

ದೈವಾಧೀನಂ ವಿಂದತಿ ನಾತ್ಮಶಕ್ತ್ಯಾ|

01084007c ತಸ್ಮಾದ್ಧಿಷ್ಟಂ ಬಲವನ್ಮನ್ಯಮಾನೋ

ನ ಸಂಜ್ವರೇನ್ನಾಪಿ ಹೃಷ್ಯೇತ್ಕದಾ ಚಿತ್||

ಜಂತುವು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ ಅಥವಾ ದುಃಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ. ಅದು ದೈವಾಧೀನದಿಂದಲ್ಲದೇ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಧಿಯೇ ಬಲವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರು ಎಂದೂ ದುಃಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01084008a ದುಃಖೇ ನ ತಪ್ಯೇನ್ನ ಸುಖೇನ ಹೃಷ್ಯೇತ್

ಸಮೇನ ವರ್ತೇತ ಸದೈವ ಧೀರಃ|

01084008c ದಿಷ್ಟಂ ಬಲೀಯ ಇತಿ ಮನ್ಯಮಾನೋ

ನ ಸಂಜ್ವರೇನ್ನಾಪಿ ಹೃಷ್ಯೇತ್ಕದಾ ಚಿತ್||

ದುಃಖದಲ್ಲಿ ತಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಸುಖದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಧೀರನು ಸದೈವ ಸಮನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿಧಿಯೇ ಬಲವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನು ಎಂದೂ ದುಃಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01084009a ಭಯೇ ನ ಮುಹ್ಯಾಮೃಷ್ಟ್ಯಕಾಹಂ ಕದಾ ಚಿತ್

ಸಂತಾಪೋ ಮೇ ಮಾನಸೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್|

01084009c ಧಾತಾ ಯಥಾ ಮಾಂ ವಿದಧಾತಿ ಲೋಕೇ

ಧ್ರುವಂ ತಥಾಹಂ ಭವಿತೇತಿ ಮತ್ವಾ||

ಅಷ್ಟಕ! ಭಯವು ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂತಾಪವು ಎಂದೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಧಾತನು ನನಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದಾನೋ ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

01084010a ಸಂಸ್ವೇದಜಾ ಅಂಡಜಾ ಉದ್ಭಿದಾಶ್ಚ

ಸರೀಸೃಪಾಃ ಕೃಮಯೋಽಧಾಪ್ಸು ಮತ್ತ್ಯಾಃ|

01084010c ತಥಾಶ್ಮಾನಸ್ತೃಣಕಾಷ್ಠಂ ಚ ಸರ್ವಂ

ದಿಷ್ಟಕ್ಷಯೇ ಸ್ವಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಭಜಂತೇ||

ಬೆವರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವು, ಅಂಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು, ಸರೀಸೃಪಗಳು, ಕ್ರಿಮಿಗಳು, ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಳು, ಕಲ್ಲು, ತೃಣ-ಕಾಷ್ಠಗಳೆಲ್ಲವೂ

ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಕ್ಷಯಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು
ಸೇರುತ್ತವೆ.

01084011a ಅನಿತ್ಯತಾಂ ಸುಖದುಃಖಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ವಾ

ಕಸ್ಮಾತ್ಸಂತಾಪಮಷ್ಟಕಾಹಂ ಭಜೇಯಂ|

01084011c ಕಿಂ ಕುರ್ಯಾಂ ವೈ ಕಿಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ ನ ತಪ್ಯೇ

ತಸ್ಮಾತ್ಸಂತಾಪಂ ವರ್ಜಯಾಮ್ಯಪ್ರಮತ್ತಃ||

ಸುಖದುಃಖಗಳು ಅನಿತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಅಷ್ಟಕ! ಅವುಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ?
ಏನು ಮಾಡಬೇಕು, ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಇವು ನನ್ನನ್ನು
ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಂತಾಪವನ್ನು
ವರ್ಜಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

01084012 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01084012a ಯೇ ಯೇ ಲೋಕಾಃ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರ ಪ್ರಧಾನಾಃ

ತ್ವಯಾ ಭುಕ್ತಾ ಯಂ ಚ ಕಾಲಂ ಯಥಾ ಚ|

01084012c ತನ್ಮೈ ರಾಜನ್ಯೂಹಿ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವತ್

ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞವದ್ಭಾಷಸೇ ತ್ವಂ ಹಿ ಧರ್ಮಾನ್||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರ! ನೀನು ಭೋಗಿಸಿದ ಯಾವ
ಯಾವ ಪ್ರಧಾನ ಲೋಕಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಕಾಲ
ರೀತಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇದ್ದಹಾಗೆ ನಮಗೆ ಹೇಳು.

ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡವನಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ.”

01084013 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01084013a ರಾಜಾಹಮಾಸಮಿಹ ಸಾರ್ವಭೌಮಃ

ತತೋ ಲೋಕಾನ್ಮಹತೋ ಅಜಯಂ ವೈ|

01084013c ತತ್ರಾವಸಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಮಾತ್ರಂ

ತತೋ ಲೋಕಂ ಪರಮಸ್ಮ್ಯಭ್ಯುಪೇತಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜನಾಗಿದ್ದೆ.
ಅನಂತರ ಮಹತ್ತರವಾದ ಅಜಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ನಾನು ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ನೆಲೆಸಿದನು. ಅನಂತರ
ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ.

01084014a ತತಃ ಪುರೀಂ ಪುರುಹೂತಸ್ಯ ರಮ್ಯಾಂ

ಸಹಸ್ರದ್ವಾರಾಂ ಶತಯೋಜನಾಯತಾಂ|

01084014c ಅಧ್ಯಾವಸಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಮಾತ್ರಂ

ತತೋ ಲೋಕಂ ಪರಮಸ್ಮ್ಯಭ್ಯುಪೇತಃ||

ಅನಂತರ ಸಹಸ್ರ ದ್ವಾರಗಳಿರುವ, ನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ
ಪುರುಹೂತನ ರಮ್ಯ ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು
ವಾಸಿಸಿದೆ. ಅನಂತರ ಅದಕ್ಕೂ ಉನ್ನತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

01084015a ತತೋ ದಿವ್ಯಮಜರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಲೋಕಂ

ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ಲೋಕಪತೇರ್ದುರಾಪಂ|

01084015c ತತ್ರಾವಸಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಮಾತ್ರಂ

ತತೋ ಲೋಕಂ ಪರಮಸ್ಮ್ಯಭ್ಯುಪೇತಃ||

ಕೆಲವರೇ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ, ದಿವ್ಯ ಅಜರ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷವಿದ್ದು ನಂತರ ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

01084016a ದೇವಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ ಚ

ವಿಜಿತ್ಯ ಲೋಕಾನವಸಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ|

01084016c ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನಸ್ತ್ರಿದಶೈಃ ಸಮಸ್ತೈಃ

ತುಲ್ಯಪ್ರಭಾವದ್ಯುತಿರೀಶ್ವರಾಣಾಂ||

ಆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ದೇವ ದೇವನ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ವಾಸಿಸಿದೆ. ಸಮಸ್ತ ತ್ರಿದಶರಿಂದ ಸಂಪೂಜಿತನಾಗಿ, ಆ ಈಶ್ವರರ ಪ್ರಭಾವ-ದ್ಯುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಈಶ್ವರರ ಸಮನಾಗಿದ್ದೆ.

01084017a ತಥಾವಸಂ ನಂದನೇ ಕಾಮರೂಪೀ

ಸಂವತ್ಸರಾಣಾಮಯುತಂ ಶತಾನಾಂ|

01084017c ಸಹಾಪ್ಸರೋಭಿರ್ವಿಹರನ್ಪುಣ್ಯಗಂಧಾನ್

ಪಶ್ಯನ್ನಗಾನ್ಪುಷ್ಟಿತಾಂಶ್ಚಾರೂಪಾನ್||

ಹಾಗೆಯೇ ನಂದನದಲ್ಲಿ, ಬೇಕಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಳೆದು, ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳು ಅಪ್ಸರೆಯರೊಡನೆ ಪುಣ್ಯ ಗಂಧಗಳನ್ನು

ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಅನುರೂಪ ಪುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕಳೆದೆನು.

01084018a ತತ್ರಸ್ಥಂ ಮಾಂ ದೇವಸುಖೇಷು ಸಕ್ತಂ

ಕಾಲೇಽತೀತೇ ಮಹತಿ ತತೋಽತಿಮಾತ್ರಂ|

01084018c ದೂತೋ ದೇವಾನಾಮಬ್ರವೀದುಗ್ರೂಪೋ

ಧ್ವಂಸೇತ್ಯುಚ್ಛಿಸ್ತಿಃ ಪ್ಲುತೇನ ಸ್ವರೇಣ||

ಹೀಗೆ ದೇವಸುಖದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಕ್ತನಾಗಿರಲು ಮಹಾ ಕಾಲವು
ಅತಿಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿತು. ಆಗ ಉಗ್ರರೂಪಿ ದೇವದೂತನು
“ಬೀಳು” ಎಂದೂ ಮೂರುಬಾರಿ ದೀರ್ಘಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು
ಇವೆಲ್ಲವೂ ಧ್ವಂಸವಾದವು.

01084019a ಏತಾವನೈ ವಿಧಿತಂ ರಾಜಸಿಂಹ

ತತೋ ಭ್ರಷ್ಟೋಽಹಂ ನಂದನಾಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಃ|

01084019c ವಾಚೋಽಶ್ರೌಷಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷೇ ಸುರಾಣಾಂ

ಅನುಕ್ರೋಶಾಚ್ಛೋಚತಾಂ ಮಾನವೇಂದ್ರ||

ರಾಜಸಿಂಹ! ಇದಿಷ್ಟೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆಗ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯನಾಗಿ
ನಂದನದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಬಿದ್ದೆ. ಮಾನವೇಂದ್ರ! ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಸುರರು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅನುಕ್ರೋಶರಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

01084020a ಅಹೋ ಕಷ್ಟಂ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯೋ ಯಯಾತಿಃ

ಪತತ್ಯಸೌ ಪುಣ್ಯಕೃತ್ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಃ|

01084020c ತಾನಬ್ಬುವಂ ಪತಮಾನಸ್ತತೋಽಹಂ

ಸತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ನಿಪತೇಯಂ ಕಥಂ ನು||

“ಅಯ್ಯೋ ಕಷ್ಟವೇ ! ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯನಾಗಿ ಈ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ, ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ
ಯಯಾತಿಯು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ !” ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ -
“ಹೇಗಾದರೂ ಸತ್ಯವಂತರ ಮಧ್ಯೆ ಬೀಳುವಂತಾಗಲಿ !”

01084021a ತೈರಾಖ್ಯಾತಾ ಭವತಾಂ ಯಜ್ಞಭೂಮಿಃ

ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಚೈನಾಂ ತ್ವರಿತಮುಪಾಗತೋಽಸ್ಮಿ|

01084021c ಹವಿರ್ಗಂಧಂ ದೇಶಿಕಂ ಯಜ್ಞಭೂಮೇಃ

ಧೂಮಾಪಾಂಗಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಪ್ರತೀತಃ||

ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ
ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯ ಹವಿಸ್ಸಿನ ಗಂಧವನ್ನು
ಮೂಸಿದೆ. ಹೊಗೆಯ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಬಂದೆ.”

ತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೫

01085001 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01085001a ಯದಾವಸೋ ನಂದನೇ ಕಾಮರೂಪೀ

ಸಂವತ್ಸರಾಣಾಮಯುತಂ ಶತಾನಾಂ|

01085001c ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರ್ತಯುಗಪ್ರಧಾನ

ಹಿತ್ವಾ ತತ್ತ್ವಂ ವಸುಧಾಮನ್ವಪದ್ಯಃ||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃತಯುಗಪ್ರಧಾನ! ಕಾಮರೂಪಿಯಾಗಿ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೊಗಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೆ?”

01085002 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01085002a ಜ್ಞಾತಿಃ ಸುಹೃತ್ಸ್ವ ಜನೋ ಯೋ ಯಥೇಹ

ಕ್ಷೀಣೇ ವಿತ್ತೇ ತ್ಯಜ್ಯತೇ ಮಾನವೈರ್ಹಿ|

01085002c ತಥಾ ತತ್ರ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಂ ಮನುಷ್ಯಂ

ತ್ಯಜಂತಿ ಸದ್ಯಃ ಸೇಶ್ವರಾ ದೇವಸಂಘಾಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನನ್ನು ಬಂಧುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಗೆ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಈಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ ದೇವಸಂಘಗಳೂ ಕೂಡ ಪರಿತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ.”

01085003 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01085003a ಕಥಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಾ ಭವಂತಿ

ಸಮ್ಮುಹ್ಯತೇ ಮೇಽತ್ರ ಮನೋಽತಿಮಾತ್ರಂ|

01085003c ಕಿಂವಿಶಿಷ್ಟಾಃ ಕಸ್ಯ ಧಾಮೋಪಯಾಂತಿ

ತದ್ವೈ ಬ್ರೂಹಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಿತ್ತ್ವಂ ಮತೋ ಮೇ||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯವು ಹೇಗೆ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟರಾದವರು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು. ನೀನೊಬ್ಬ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

01085004 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01085004a ಇಮಂ ಭೌಮಂ ನರಕಂ ತೇ ಪತಂತಿ

ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಾ ನರದೇವ ಸರ್ವೇ|

01085004c ತೇ ಕಂಕಗೋಮಾಯುಬಲಾಶನಾರ್ಥಂ

ಕ್ಷೀಣಾ ವಿವೃದ್ಧಿಂ ಬಹುಧಾ ವ್ರಜಂತಿ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನರದೇವ! ನಾನು-ನನ್ನದು ಎಂದು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಎಲ್ಲರೂ ಭೌಮವೆಂಬ ಈ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ರಣಹದ್ದು-ನರಿ-ಕಾಗೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಅನೇಕವಿಧದ ದೇಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

01085005a ತಸ್ಮಾದೇತದ್ವರ್ಜನೀಯಂ ನರೇಣ

ದುಷ್ಟಂ ಲೋಕೇ ಗರ್ಹಣೀಯಂ ಚ ಕರ್ಮ|

01085005c ಆಖ್ಯಾತಂ ತೇ ಪಾರ್ಥಿವ ಸರ್ವಮೇತದ್

ಭೂಯಶ್ಚೇದಾನೀಂ ವದ ಕಿಂ ತೇ ವದಾಮಿ||

ಆದುದರಿಂದ ನರರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ-ನಿಂದ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಪಾರ್ಥಿವ! ಇದರ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಕೇಳು. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

01085006 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01085006a ಯದಾ ತು ತಾನ್ವಿತುದಂತೇ ವಯಾಂಸಿ

ತಥಾ ಗೃಧ್ರಾಃ ಶಿತಿಕಂಠಾಃ ಪತಂಗಾಃ|

01085006c ಕಥಂ ಭವಂತಿ ಕಥಮಾಭವಂತಿ

ನ ಭೌಮಮನ್ಯಂ ನರಕಂ ಶೃಣೋಮಿ||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಶರೀರವನ್ನು ರಣಹದ್ದುಗಳೂ, ನವಿಲುಗಳೂ
ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳೂ ತಿಂದನಂತರ ಅವನು ಎಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು
ಹೇಗಿರುತ್ತಾನೆ? ಭೌಮವೆಂಬ ಬೇರೊಂದು ನರಕವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ!”

01085007 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01085007a ಊರ್ಧ್ವಂ ದೇಹಾತ್ಕರ್ಮಣೋ ಜ್ಯಂಭಮಾಣಾದ್

ವ್ಯಕ್ತಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮನುಸಂಚರಂತಿ|

01085007c ಇಮಂ ಭೌಮಂ ನರಕಂ ತೇ ಪತಂತಿ

ನಾವೇಕ್ಷಂತೇ ವರ್ಷಪೂಗಾನನೇಕಾನ್||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದರೂ
ಕರ್ಮಫಲಗಳಿಂದ ಅನುಲಿಪ್ತನಾದ ಜೀವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ

ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಭೌಮವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅನೇಕಾನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

01085008a ಷಷ್ಠಿಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪತಂತಿ ವ್ಯೋಮ್ನಿ

ತಥಾ ಅಶೀತಿಂ ಪರಿವತ್ಸರಾಣಿ|

01085008c ತಾನ್ವೈ ತುದಂತಿ ಪ್ರಪತತಃ ಪ್ರಪಾತಂ

ಭೀಮಾ ಭೌಮಾ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಾಃ||

ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಥವಾ ಎಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಪುಣ್ಯವು ಕ್ಷೀಣವಾದಾಗ ಅವರು ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಅಂತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಲ್ಲುಗಳ ರಾಕ್ಷರರಿರುವ ಈ ಭೌಮನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.”

01085009 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01085009a ಯದೇನಸಸ್ತೇ ಪತತಸ್ತುದಂತಿ

ಭೀಮಾ ಭೌಮಾ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಾಃ|

01085009c ಕಥಂ ಭವಂತಿ ಕಥಮಾಭವಂತಿ

ಕಥಂಭೂತಾ ಗರ್ಭಭೂತಾ ಭವಂತಿ||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಭಯಂಕರ ಭೌಮರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ? ಜೀವವು ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ಹೇಗೆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ?”

01085010 ಯಯಾತಿರುವಾಚೆ|

01085010a ಅಸ್ರಂ ರೇತಃ ಪುಷ್ಪಫಲಾನುಪೃಕ್ತಂ
ಅನ್ವೇತಿ ತದ್ವೈ ಪುರುಷೇಣ ಸೃಷ್ಟಂ|

01085010c ಸ ವೈ ತಸ್ಯಾ ರಜ ಆಪದ್ಯತೇ ವೈ
ಸ ಗರ್ಭಭೂತಃ ಸಮುಪ್ಯೇತಿ ತತ್ರ||

01085011a ವನಸ್ಪತೀಂಶ್ಚಾ ಷಧೀಶ್ಚಾ ವಿಶಂತಿ
ಅಪೋ ವಾಯುಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ|

01085011c ಚತುಷ್ಟದಂ ದ್ವಿಪದಂ ಚಾಪಿ ಸರ್ವಂ
ಏವಂಭೂತಾ ಗರ್ಭಭೂತಾ ಭವಂತಿ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು:

01085012 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚೆ|

01085012a ಅನ್ಯದ್ವಪುವಿ ದಧಾತೀಹ ಗರ್ಭ
ಉತಾಹೋ ಸ್ವಿತ್ಸ್ವೇನ ಕಾಮೇನ ಯಾತಿ|

01085012c ಆಪದ್ಯಮಾನೋ ನರಯೋನಿಮೇತಾಂ
ಆಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ಸಂಶಯಾತ್ಪ್ರಬ್ರವೀಮಿ||

01085013a ಶರೀರದೇಹಾದಿಸಮುಚ್ಛ್ರಯಂ ಚ
ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಲಭತೇ ಕೇನ ಸಂಜ್ಞಾಂ|

01085013c ಏತತ್ತತ್ತ್ವಂ ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಷ್ಠಃ
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ತ್ವಾಂ ತಾತ ಮನ್ಯಾಮ ಸರ್ವೇ||

01085014 ಯಯಾತಿರುವಾಚೆ|

01085014a ವಾಯುಃ ಸಮುತ್ಕರ್ಷತಿ ಗರ್ಭಯೋನಿಂ

ಋತೌ ರೇತಃ ಪುಷ್ಪರಸಾನುಪೃಕ್ತಂ|

01085014c ಸ ತತ್ರ ತನ್ಮಾತ್ರಕೃತಾಧಿಕಾರಃ

ಕ್ರಮೇಣ ಸಂವರ್ಧಯತೀಹ ಗರ್ಭಂ||

01085015a ಸ ಜಾಯಮಾನೋ ವಿಗೃಹೀತಗಾತ್ರಃ

ಷಡ್ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾಯತನೋ ಮನುಷ್ಯಃ|

01085015c ಸ ಶ್ರೋತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವೇದಯತೀಹ ಶಬ್ದಂ

ಸರ್ವಂ ರೂಪಂ ಪಶ್ಯತಿ ಚಕ್ಷುಷಾ ಚ||

01085016a ಘ್ರಾಣೇನ ಗಂಧಂ ಜಿಹ್ವಯಾರ್ಥೋ ರಸಂ ಚ

ತ್ವಚಾ ಸ್ಪರ್ಶಂ ಮನಸಾ ವೇದ ಭಾವಂ|

01085016c ಇತ್ಯಷ್ಟಕೇಹೋಪಚಿತಿಂ ಚ ವಿದ್ಧಿ

ಮಹಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾಣಭೃತಃ ಶರೀರೇ||

01085017 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01085017a ಯಃ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ಪುರುಷೋ ದಹ್ಯತೇ ವಾ

ನಿವಿನ್ಯತೇ ವಾಪಿ ನಿಘೃಷ್ಯತೇ ವಾ|

01085017c ಅಭಾವಭೂತಃ ಸ ವಿನಾಶಮೇತ್ಯ

ಕೇನಾತ್ಮಾನಂ ಚೇತಯತೇ ಪುರಸ್ತಾತ್||

01085018 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01085018a ಹಿತ್ವಾ ಸೋಽಸೂನ್ಸುಪ್ತವನ್ನಿಷ್ಟನಿತ್ವಾ

ಪುರೋಧಾಯ ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚ|

01085018c ಅನ್ಯಾಂ ಯೋನಿಂ ಪವನಾಗ್ರಾನುಸಾರೀ

ಹಿತ್ವಾ ದೇಹಂ ಭಜತೇ ರಾಜಸಿಂಹ||

01085019a ಪುಣ್ಯಾಂ ಯೋನಿಂ ಪುಣ್ಯಕೃತೋ ಪ್ರಜಂತಿ
ಪಾಪಾಂ ಯೋನಿಂ ಪಾಪಕೃತೋ ಪ್ರಜಂತಿ|

01085019c ಕೀಟಾಃ ಪತಂಗಾಶ್ಚ ಭವಂತಿ ಪಾಪಾ
ನ ಮೇ ವಿವಕ್ಷಾಸ್ತಿ ಮಹಾನುಭಾವ||

01085020a ಚತುಷ್ಟದಾ ದ್ವಿಪದಾಃ ಷಟ್ಪದಾಶ್ಚ
ತಥಾಭೂತಾ ಗರ್ಭ ಭೂತಾ ಭವಂತಿ|

01085020c ಆಖ್ಯಾತಮೇತನ್ನಿಖಿಲೇನ ಸರ್ವಂ
ಭೂಯಸ್ತು ಕಿಂ ಪೃಚ್ಛಸಿ ರಾಜಸಿಂಹ||

01085021 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01085021a ಕಿಂ ಸ್ವಿತ್ಕೃತ್ವಾ ಲಭತೇ ತಾತ ಲೋಕಾನ್
ಮರ್ತ್ಯಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂಸ್ತಪಸಾ ವಿದ್ಯಯಾ ವಾ|

01085021c ತನ್ಮೈ ಪೃಷ್ಠಃ ಶಂಸ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವತ್
ಶುಭಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಯೇನ ಗಚ್ಛೇತ್ಯಮೇಣ||

01085022 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01085022a ತಪಶ್ಚ ದಾನಂ ಚ ಶಮೋ ದಮಶ್ಚ
ಹ್ರೀರಾರ್ಜವಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನುಕಂಪಾ|

01085022c ನಶ್ಯಂತಿ ಮಾನೇನ ತಮೋಽಭಿಭೂತಾಃ
ಪುಂಸಃ ಸದೈವೇತಿ ವದಂತಿ ಸಂತಃ||

01085023a ಅಧೀಯಾನಃ ಪಂಡಿತಂ ಮನ್ಯಮಾನೋ|
ಯೋ ವಿದ್ಯಯಾ ಹಂತಿ ಯಶಃ ಪರೇಷಾಂ|

01085023c ತಸ್ಯಾಂತವಂತಶ್ಚ ಭವಂತಿ ಲೋಕಾ

ನ ಚಾಸ್ಯ ತದ್ಭ್ರಹ್ಮ ಫಲಂ ದದಾತಿ||

01085024a ಚತ್ವಾರಿ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಭಯಂಕರಾಣಿ

ಭಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತ್ಯಯಥಾಕೃತಾನಿ|

01085024c ಮಾನಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುತ ಮಾನಮೌನಂ|

ಮಾನೇನಾಧೀತಮುತ ಮಾನಯಜ್ಞಃ||

01085025a ನ ಮಾನ್ಯಮಾನೋ ಮುದಮಾದದೀತ

ನ ಸಂತಾಪಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ ಶಾವಮಾನಾತ್|

01085025c ಸಂತಃ ಸತಃ ಪೂಜಯಂತೀಹ ಲೋಕೇ|

ನಾಸಾಧವಃ ಸಾಧುಬುದ್ಧಿಂ ಲಭಂತೇ||

01085026a ಇತಿ ದದ್ಯಾದಿತಿ ಯಜೇದಿತ್ಯಧೀಯೀತ ಮೇ ವ್ರತಂ|

01085026c ಇತ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಭಯಾನ್ಯಾಹುಸ್ತಾನಿ ವರ್ಜ್ಯಾನಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

01085027a ಯೇನಾಶ್ರಯಂ ವೇದಯಂತೇ ಪುರಾಣಂ|

ಮನೀಷಿಣೋ ಮಾನಸಮಾನಭಕ್ತಂ|

01085027c ತನ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸ್ತೈಜಸಂ ರೂಪಮೇತ್ಯ

ಪರಾಂ ಶಾಂತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯುಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

01086001 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01086001a ಚರನ್ ಗೃಹಸ್ಥಃ ಕಥಮೇತಿ ದೇವಾನ್
ಕಥಂ ಭಿಕ್ಷುಃ ಕಥಮಾಚಾರ್ಯಕರ್ಮಾ|

01086001c ವಾನಪ್ರಸ್ಥಃ ಸತ್ಪಥೇ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟೋ|
ಬಹುನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಸಂಪ್ರತಿ ವೇದಯಂತಿ||

01086002 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01086002a ಆಹೂತಾಧ್ಯಾಯೀ ಗುರುಕರ್ಮಸ್ವಚೋದ್ಯಃ
ಪೂರ್ವೋತ್ಥಾಯೀ ಚರಮಂ ಚೋಪಶಾಯೀ|

01086002c ಮೃದುರ್ದಾರ್ತೋ ಧೃತಿಮಾನಪ್ರಮತ್ತಃ
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲಃ ಸಿದ್ಧತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ||

01086003a ಧರ್ಮಗತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧನಂ ಯಜೇತ
ದದ್ಯಾತ್ಸದೈವಾತಿಥೀನ್ಭೋಜಯೇಚ್ಚ|

01086003c ಅನಾದದಾನಶ್ಚ ಪರೈರದತ್ತಂ|
ಸೈಷಾ ಗೃಹಸ್ಥೋಪನಿಷತ್ತುರಾಣೀ||

01086004a ಸ್ವವೀರ್ಯಜೀವೀ ವೃಜಿನಾನ್ನಿವೃತ್ತೋ|
ದಾತಾ ಪರೇಭ್ಯೋ ನ ಪರೋಪತಾಪೀ|

01086004c ತಾದೃಜ್ಮುನಿಃ ಸಿದ್ಧಿಮುಪೈತಿ ಮುಖ್ಯಾಂ|
ವಸನ್ನರಣ್ಯೇ ನಿಯತಾಹಾರಚೇಷ್ಟಃ||

01086005a ಅಶಿಲ್ಪಜೀವೀ ನಗೃಹಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ|

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸರ್ವತೋ ವಿಪ್ರಮುಕ್ತಃ|

01086005c ಅನೋಕಸಾರೀ ಲಘುರಲ್ಪಚಾರಶ್|

ಚರನ್ನೇಶಾನೇಕಚರಃ ಸ ಭಿಕ್ಷುಃ||

01086006a ರಾತ್ರಾ ಯಯಾ ಚಾಭಿಜಿತಾಶ್ಚ ಲೋಕಾ|

ಭವಂತಿ ಕಾಮಾ ವಿಜಿತಾಃ ಸುಖಾಶ್ಚ|

01086006c ತಾಮೇವ ರಾತ್ರಿಂ ಪ್ರಯತೇತ ವಿದ್ವಾನ್|

ಅರಣ್ಯಸಂಸ್ಥೋ ಭವಿತುಂ ಯತಾತ್ಮಾ||

01086007a ದಶೈವ ಪೂರ್ವಾಂದಶ ಚಾಪರಾಂಸ್ತು|

ಜ್ಞಾತೀನ್ಸಹಾತ್ಮಾನಮಥೈಕವಿಂಶಂ|

01086007c ಅರಣ್ಯವಾಸೀ ಸುಕೃತೇ ದಧಾತಿ|

ವಿಮುಚ್ಯಾರಣ್ಯೇ ಸ್ವಶರೀರಧಾತೂನ್||

01086008 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01086008a ಕತಿ ಸ್ವಿದೇವ ಮುನಯೋ ಮೌನಾನಿ ಕತಿ ಚಾಪ್ಯುತ|

01086008c ಭವಂತೀತಿ ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ವಯಂ||

01086009 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01086009a ಅರಣ್ಯೇ ವಸತೋ ಯಸ್ಯ ಗ್ರಾಮೋ ಭವತಿ ಪೃಷ್ಠತಃ|

01086009c ಗ್ರಾಮೇ ವಾ ವಸತೋಽರಣ್ಯಂ ಸ ಮುನಿಃ ಸ್ಯಾಜ್ಜನಾಧಿಪ||

01086010 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01086010a ಕಥಂ ಸ್ವಿದ್ವಸತೋಽರಣ್ಯೇ ಗ್ರಾಮೋ ಭವತಿ ಪೃಷ್ಠತಃ|

01086010c ಗ್ರಾಮೇ ವಾ ವಸತೋಽರಣ್ಯಂ ಕಥಂ ಭವತಿ ಪೃಷ್ಠತಃ||

01086011 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

- 01086011a ನ ಗ್ರಾಮ್ಯಮುಪಯುಂಜೀತ ಯ ಆರಣ್ಯೋ ಮುನಿರ್ಭವೇತ್|
- 01086011c ತಥಾಸ್ಯ ವಸತೋಽರಣ್ಯೇ ಗ್ರಾಮೋ ಭವತಿ ಪೃಷ್ಠತಃ||
- 01086012a ಅನಗ್ನಿರನಿಕೇತಶ್ಚ ಅಗೋತ್ರಚರಣೋ ಮುನಿಃ|
- 01086012c ಕೌಪೀನಾಚ್ಛಾದನಂ ಯಾವತ್ಪಾವದಿಚ್ಛೇಚ್ಚ ಚೀವರಂ||
- 01086013a ಯಾವತ್ಪ್ರಾಣಾಭಿಸಂಧಾನಂ ತಾವದಿಚ್ಛೇಚ್ಚ ಭೋಜನಂ|
- 01086013c ತಥಾಸ್ಯ ವಸತೋ ಗ್ರಾಮೇಽರಣ್ಯಂ ಭವತಿ ಪೃಷ್ಠತಃ||
- 01086014a ಯಸ್ತು ಕಾಮಾನ್ವರಿತ್ಯಜ್ಯ ತ್ಯಕ್ತಕರ್ಮಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|
- 01086014c ಆತಿಷ್ಠೇತ ಮುನಿರ್ಮೌನಂ ಸ ಲೋಕೇ ಸಿದ್ಧಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್||
- 01086015a ಧೌತದಂತಂ ಕೃತ್ತನಖಿಂ ಸದಾ ಸ್ನಾತಮಲಂಕೃತಂ|
- 01086015c ಅಸಿತಂ ಸಿತಕರ್ಮಸ್ಥಂ ಕಸ್ತಂ ನಾರ್ಚಿತುಮರ್ಹತಿ||
- 01086016a ತಪಸಾ ಕರ್ಶಿತಃ ಕ್ಷಾಮಃ ಕ್ಷೀಣಮಾಂಸಾಸ್ಥಿಶೋಣಿತಃ|
- 01086016c ಯದಾ ಭವತಿ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವೋ ಮುನಿರ್ಮೌನಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ|
- 01086016e ಅಥ ಲೋಕಮಿಮಂ ಜಿತ್ವಾ ಲೋಕಂ ವಿಜಯತೇ ಪರಂ||
- 01086017a ಆಸ್ಯೇನ ತು ಯದಾಹಾರಂ ಗೋವನ್ಮೃಗಯತೇ ಮುನಿಃ|
- 01086017c ಅಥಾಸ್ಯ ಲೋಕಃ ಪೂರ್ವೋ ಯಃ ಸೋಽಮೃತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಷಡಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

01087001 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01087001a ಕತರಸ್ವೇತಯೋಃ ಪೂರ್ವಂ ದೇವಾನಾಮೇತಿ ಸಾತ್ಯತಾಂ|

01087001c ಉಭಯೋರ್ಧಾವತೋ ರಾಜನ್ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೋರಿವ||

01087002 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01087002a ಅನಿಕೇತೋ ಗೃಹಸ್ಥೇಷು ಕಾಮವೃತ್ತೇಷು ಸಮ್ಯತಃ|

01087002c ಗ್ರಾಮ ಏವ ವಸನ್ನಿಕ್ಷುಸ್ತಯೋಃ ಪೂರ್ವತರಂ ಗತಃ||

01087003a ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ದೀರ್ಘಮಾಯುಸ್ತು ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಕೃತಿಂ ಚರೇತ್|

01087003c ತಪ್ಯೇತ ಯದಿ ತತ್ಕೃತ್ವಾ ಚರೇತ್ಸೋಽನ್ಯತ್ತತಸ್ತಪಃ||

01087004a ಯದ್ವೈ ನೃಶಂಸಂ ತದಪಥ್ಯಮಾಹುಃ|

ಯಃ ಸೇವತೇ ಧರ್ಮಮನರ್ಥಬುದ್ಧಿಃ|

01087004c ಅಸ್ವೋಽಪ್ಯನೀಶಶ್ಚ ತಥೈವ ರಾಜನ್|

ತದಾರ್ಜವಂ ಸ ಸಮಾಧಿಸ್ತದಾರ್ಯಂ||

01087005 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01087005a ಕೇನಾಸಿ ದೂತಃ ಪ್ರಹಿತೋಽದ್ಯ ರಾಜನ್|

ಯುವಾ ಸ್ತಗ್ವೀ ದರ್ಶನೀಯಃ ಸುವರ್ಚಾಃ|

01087005c ಕುತ ಆಗತಃ ಕತರಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ತ್ವಂ|

ಉತಾಹೋ ಸ್ವಿತ್ಪಾರ್ಥಿವಂ ಸ್ಥಾನಮಸ್ತಿ||

01087006 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01087006a ಇಮಂ ಭೌಮಂ ನರಕಂ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಃ|

ಪ್ರವೇಷ್ಯಮುರ್ವೀಂ ಗಗನಾದ್ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಃ|

01087006c ಉಕ್ತಾ ಹಂ ವಃ ಪ್ರಪತಿಷ್ಯಾಮ್ಯನಂತರಂ|

ತ್ವರಂತಿ ಮಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಪಾಲಾಃ||

01087007a ಸತಾಂ ಸಕಾಶೇ ತು ವೃತಃ ಪ್ರಪಾತಃ|

ತೇ ಸಂಗತಾ ಗುಣವಂತಶ್ಚ ಸರ್ವೇ|

01087007c ಶಕ್ರಾಚ್ಚ ಲಬ್ಧೋ ಹಿ ವರೋ ಮಯೈಷ|

ಪತಿಷ್ಯತಾ ಭೂಮಿತಲೇ ನರೇಂದ್ರ||

01087008 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01087008a ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಮಾ ಪ್ರಪತ ಪ್ರಪಾತಂ|

ಯದಿ ಲೋಕಾಃ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂತಿ ಮೇಽತ್ರ|

01087008c ಯದ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಯದಿ ವಾ ದಿವಿ ಶ್ರಿತಾಃ|

ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ತ್ವಾಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಮನ್ಯೇ||

01087009 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01087009a ಯಾವತ್ಪ್ರಥಿವ್ಯಾಂ ವಿಹಿತಂ ಗವಾಶ್ವಂ|

ಸಹಾರಣೈಃ ಪಶುಭಿಃ ಪರ್ವತೈಶ್ಚ|

01087009c ತಾವಲ್ಲೋಕಾ ದಿವಿ ತೇ ಸಂಸ್ಥಿತಾ ವೈ|

ತಥಾ ವಿಜಾನೀಹಿ ನರೇಂದ್ರಸಿಂಹ||

01087010 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01087010a ತಾಂಸ್ತೇ ದದಾಮಿ ಮಾ ಪ್ರಪತ ಪ್ರಪಾತಂ|

ಯೇ ಮೇ ಲೋಕಾ ದಿವಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂತಿ|

01087010c ಯದ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಯದಿ ವಾ ದಿವಿ ಶ್ರಿತಾಃ|

ತಾನಾಕ್ರಮ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಮಿತ್ರಸಾಹ||

01087011 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01087011a ನಾಸ್ಮ ದ್ವಿಧೋಽಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚ್ಛ|
ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ ವರ್ತತೇ ರಾಜಮುಖ್ಯ|

01087011c ಯಥಾ ಪ್ರದೇಯಂ ಸತತಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ|
ತಥಾದದಂ ಪೂರ್ವಮಹಂ ನರೇಂದ್ರ||

01087012a ನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕೃಪಣೋ ಜಾತು ಜೀವೇದ್|
ಯಾ ಚಾಪಿ ಸ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವೀರಪತ್ನೀ|

01087012c ಸೋಽಹಂ ಯದೈವಾಕೃತಪೂರ್ವಂ ಚರೇಯಂ|
ವಿವಿತ್ಸಮಾನಃ ಕಿಮು ತತ್ರ ಸಾಧು||

01087013 ಪ್ರತರ್ದನ ಉವಾಚ|

01087013a ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಸ್ಪೃಹಣೀಯರೂಪ|
ಪ್ರತರ್ದನೋಽಹಂ ಯದಿ ಮೇ ಸಂತಿ ಲೋಕಾಃ|

01087013c ಯದ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಯದಿ ವಾ ದಿವಿ ಶ್ರಿತಾಃ|
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ತ್ವಾಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಮನ್ಯೇ||

01087014 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01087014a ಸಂತಿ ಲೋಕಾ ಬಹವಸ್ತೇ ನರೇಂದ್ರ|
ಅಪ್ಯೇಕೈಕಃ ಸಪ್ತ ಸಪ್ತಾಪ್ಯಹಾನಿ|

01087014c ಮಧುಚ್ಯುತೋ ಘೃತಪೃಕ್ತಾ ವಿಶೋಕಾಃ|
ತೇ ನಾಂತವಂತಃ ಪ್ರತಿಪಾಲಯಂತಿ||

01087015 ಪ್ರತರ್ದನ ಉವಾಚ|

01087015a ತಾಂಸ್ತೇ ದದಾಮಿ ಮಾ ಪ್ರಪತ ಪ್ರಪಾತಂ|
ಯೇ ಮೇ ಲೋಕಾಸ್ತವ ತೇ ವೈ ಭವಂತು|

01087015c ಯದ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಯದಿ ವಾ ದಿವಿ ಶ್ರಿತಾಃ|
ತಾನಾಕ್ರಮ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಪೇತಮೋಹಃ||

01087016 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01087016a ನ ತುಲ್ಯತೇಜಾಃ ಸುಕೃತಂ ಕಾಮಯೇತ|
ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ಪಾರ್ಥಿವ ಪಾರ್ಥಿವಃ ಸನ್||

01087016c ದೈವಾದೇಶಾದಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಶ್|
ಚರೇನ್ಶ್ಚಶಂಸಂ ನ ಹಿ ಜಾತು ರಾಜಾ||

01087017a ಧರ್ಮ್ಯಂ ಮಾರ್ಗಂ ಚೇತಯಾನೋ ಯಶಸ್ಯಂ|
ಕುರ್ಯಾನ್ಶ್ಚಪೋ ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷಮಾಣಃ|

01087017c ನ ಮದ್ವಿಧೋ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಜಾನನ್||
ಕುರ್ಯಾದೇವಂ ಕೃಪಣಂ ಮಾಂ ಯಥಾತ್ಮ||

01087018a ಕುರ್ಯಾಮಪೂರ್ವಂ ನ ಕೃತಂ ಯದನ್ಯೈಃ|
ವಿವಿತ್ಸಮಾನಃ ಕಿಮು ತತ್ರ ಸಾಧು|

01087018c ಬ್ರುವಾಣಮೇವಂ ನೃಪತಿಂ ಯಯಾತಿಂ|
ನೃಪೋತ್ತಮೋ ವಸುಮನಾಬ್ರವೀತ್ತಂ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

01088001 ವಸುಮನಾ ಉವಾಚ|

01088001a ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವಸುಮನಾ ರೌಶದಶ್ವಿಃ|
ಯದ್ಯಸ್ತಿ ಲೋಕೋ ದಿವಿ ಮಹ್ಯಂ ನರೇಂದ್ರ|

01088001c ಯದ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಪ್ರಥಿತೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ|
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ತ್ವಾಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಮನ್ಯೇ||

01088002 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088002a ಯದಂತರಿಕ್ಷಂ ಪ್ರಥಿವೀ ದಿಶಶ್ಚ|
ಯತ್ತೇಜಸಾ ತಪತೇ ಭಾನುಮಾಂಶ್ಚ|

01088002c ಲೋಕಾಸ್ತಾವಂತೋ ದಿವಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾ ವೈ|
ತೇ ನಾಂತವಂತಃ ಪ್ರತಿಪಾಲಯಂತಿ||

01088003 ವಸುಮನಾ ಉವಾಚ|

01088003a ತಾಂಸ್ತೇ ದದಾಮಿ ಪತ ಮಾ ಪ್ರಪಾತಂ|
ಯೇ ಮೇ ಲೋಕಾಸ್ತವ ತೇ ವೈ ಭವಂತು|

01088003c ಕ್ರೇಣೀಷ್ಟೈನಾಂಸ್ಪೃಣಕೇನಾಪಿ ರಾಜನಾ|
ಪ್ರತಿಗ್ರಹಸ್ತೇ ಯದಿ ಸಂಯಕ್ಮದುಷ್ಯಃ||

01088004 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088004a ನ ಮಿಥ್ಯಾಹಂ ವಿಕ್ರಯಂ ವೈ ಸ್ಮರಾಮಿ|
ವೃಥಾ ಗೃಹೀತಂ ಶಿಶುಕಾಚ್ಯಂಕಮಾನಃ|

01088004c ಕುರ್ಯಾಂ ನ ಚೈವಾಕೃತಪೂರ್ವಮನ್ಯೈಃ|

ವಿವಿತ್ಸಮಾನಃ ಕಿಮು ತತ್ರ ಸಾಧು||

01088005 ವಸುಮನಾ ಉವಾಚ|

01088005a ತಾಂಸ್ತ್ವಂ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ರಾಜನ್|

ಮಯಾ ದತ್ತಾನ್ಯದಿ ನೇಷ್ಟುಃ ಕ್ರಯಸ್ತೇ|

01088005c ಅಹಂ ನ ತಾನ್ವೈ ಪ್ರತಿಗಂತಾ ನರೇಂದ್ರ|

ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಸ್ತವ ತೇ ವೈ ಭವಂತು||

01088006 ಶಿಬಿರುವಾಚ|

01088006a ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಶಿಬಿರೌಶೀನರೋಽಹಂ|

ಮಮಾಪಿ ಲೋಕಾ ಯದಿ ಸಂತೀಹ ತಾತ|

01088006c ಯದ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಯದಿ ವಾ ದಿವಿ ಶ್ರಿತಾಃ|

ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ತ್ವಾಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಮನ್ಯೇ||

01088007 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088007a ನ ತ್ವಂ ವಾಚಾ ಹೃದಯೇನಾಪಿ ವಿದ್ವನ್|

ಪರೀಪ್ಸಮಾನಾನ್ನಾವಮಂಸ್ಥಾ ನರೇಂದ್ರ|

01088007c ತೇನಾನಂತಾ ದಿವಿ ಲೋಕಾಃ ಶ್ರಿತಾಸ್ತೇ|

ವಿದ್ಯುದ್ರೂಪಾಃ ಸ್ವನವಂತೋ ಮಹಾಂತಃ||

01088008 ಶಿಬಿರುವಾಚ|

01088008a ತಾಂಸ್ತ್ವಂ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ರಾಜನ್|

ಮಯಾ ದತ್ತಾನ್ಯದಿ ನೇಷ್ಟುಃ ಕ್ರಯಸ್ತೇ|

01088008c ನ ಚಾಹಂ ತಾನ್ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯೇಹ ದತ್ತ್ವಾ|

ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ತ್ವಮುಪಾಸ್ತೇ ಹ ಲೋಕಾನ್||

01088009 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088009a ಯಥಾ ತ್ವಮಿಂದ್ರಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವಸೌ|

ತೇ ಚಾಪ್ಯನಂತಾ ನರದೇವ ಲೋಕಾಃ|

01088009c ತಥಾದ್ಯ ಲೋಕೇ ನ ರಮೇಽನ್ಯದತ್ತೇ|

ತಸ್ಮಾತ್ ಶಿಬೇ ನಾಭಿನಂದಾಮಿ ದಾಯಂ||

01088010 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01088010a ನ ಚೇದೇಕೈಕಶೋ ರಾಜಽಲ್ಲೋಕಾನ್ನಃ ಪ್ರತಿನಂದಸಿ|

01088010c ಸರ್ವೇ ಪ್ರದಾಯ ಭವತೇ ಗಂತಾರೋ ನರಕಂ ವಯಂ||

01088011 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088011a ಯದರ್ಹಾಯ ದದಧ್ವಂ ತತ್ಸಂತಃ ಸತ್ಯಾನ್ಯಶಂಸ್ಯತಃ|

01088011c ಅಹಂ ತು ನಾಭಿಧೃಷ್ಟೋಮಿ ಯತ್ಕೃತಂ ನ ಮಯಾ ಪುರಾ||

01088012 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01088012a ಕಸ್ಯೈತೇ ಪ್ರತಿದೃಶ್ಯಂತೇ ರಥಾಃ ಪಂಚ ಹಿರಣ್ಮಯಾಃ|

01088012c ಉಚ್ಛೈಃ ಸಂತಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಜ್ವಲಂತೋಽಗ್ನಿಶಿಖಾ ಇವ||

01088013 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088013a ಯುಷ್ಮಾನೇತೇ ಹಿ ವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ರಥಾಃ ಪಂಚ ಹಿರಣ್ಮಯಾಃ|

01088013c ಉಚ್ಛೈಃ ಸಂತಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಜ್ವಲಂತೋಽಗ್ನಿಶಿಖಾ ಇವ||

01088014 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01088014a ಆತಿಷ್ಟಸ್ವ ರಥಂ ರಾಜನ್ವಿಕ್ರಮಸ್ವ ವಿಹಾಯಸಾ|

01088014c ವಯಮಪ್ಯನುಯಾಸ್ಯಾಮೋ ಯದಾ ಕಾಲೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

01088015 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088015a ಸರ್ವೈರಿದಾನೀಂ ಗಂತವ್ಯಂ ಸಹಸ್ವರ್ಗಜಿತೋ ವಯಂ|

01088015c ಏಷ ನೋ ವಿರಜಾಃ ಪಂಥಾ ದೃಶ್ಯತೇ ದೇವಸದ್ಮನಃ||

01088016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01088016a ತೇಽಧಿರುಹ್ಯ ರಥಾನ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಯಾತಾ ನೃಪಸತ್ತಮಾಃ|

01088016c ಆಕ್ರಮಂತೋ ದಿವಂ ಭಾಭಿರ್ಧರ್ಮೇಣಾವೃತ್ಯ ರೋದಸೀ|

01088017 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

01088017a ಅಹಂ ಮನ್ಯೇ ಪೂರ್ವಮೇಕೋಽಸ್ಮಿ ಗಂತಾ|

ಸಖಾ ಚೇಂದ್ರಃ ಸರ್ವಥಾ ಮೇ ಮಹಾತ್ಮಾ|

01088017c ಕಸ್ಮಾದೇವಂ ಶಿಬಿರೌಶೀನರೋಽಯಂ|

ಏಕೋಽತ್ಯಗಾತ್ಸರ್ವವೇಗೇನ ವಾಹಾನ್|

01088018 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088018a ಅದದಾದ್ದೇವಯಾನಾಯ ಯಾವದ್ವಿತ್ತಮವಿಂದತ|

01088018c ಉಶೀನರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಹಿ ನಃ ಶಿಬಿಃ||

01088019a ದಾನಂ ತಪಃ ಸತ್ಯಮಥಾಪಿ ಧರ್ಮೋ|

ಹ್ರೀಃ ಶ್ರೀಃ ಕ್ಷಮಾ ಸೌಮ್ಯ ತಥಾ ತಿತಿಕ್ಷಾ|

01088019c ರಾಜನ್ನೇತಾನ್ಯಪ್ರತಿಮಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

ಶಿಬೇಃ ಸ್ಥಿತಾನ್ಯನ್ಯಶಂಸಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ||

01088019e ಏವಂವೃತ್ತೋ ಹ್ರೀನಿಷೇಧಶ್ಚ ಯಸ್ಮಾತ್|

ತಸ್ಮಾತ್ ಶಿಬಿರತ್ಯಗಾದ್ವೈ ರಥೇನ||

01088020 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01088020a ಅಥಾಷ್ಟಕಃ ಪುನರೇವಾನ್ವಪೃಚ್ಛನ್|

ಮಾತಾಮಹಂ ಕೌತುಕಾದಿಂದ್ರಕಲ್ಪಂ|

01088020c ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ನೃಪತೇ ಬ್ರೂಹಿ ಸತ್ಯಂ|

ಕುತಶ್ಚ ಕಸ್ಯಾಸಿ ಸುತಶ್ಚ ಕಸ್ಯ||

01088020e ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ ಯದ್ಧಿ ನ ತಸ್ಯ ಕರ್ತಾ|

ಲೋಕೇ ತ್ವದನ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ||

01088021 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

01088021a ಯಯಾತಿರಸ್ಮಿ ನಹುಷಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ|

ಪೂರೋಃ ಪಿತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮಸ್ವಿ ಹಾಸಂ|

01088021c ಗುಹ್ಯಮರ್ಥಂ ಮಾಮಕೇಭ್ಯೋ ಬ್ರವೀಮಿ|

ಮಾತಾಮಹೋಽಹಂ ಭವತಾಂ ಪ್ರಕಾಶಃ||

01088022a ಸರ್ವಾ ಮಿಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ನಿರ್ಜಿಗಾಯ|

ಪ್ರಸ್ಥೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಹ್ಯದದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ|

01088022c ಮೇಧ್ಯಾನಶ್ವಾನೇಕಶಫಾನ್ಸುರೂಪಾಂಸ್|

ತದಾ ದೇವಾಃ ಪುಣ್ಯಭಾಜೋ ಭವಂತಿ||

01088023a ಅದಾಮಹಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ|

ಪೂರ್ಣಾ ಮಿಮಾಮಖಿಲಾಂ ವಾಹನಸ್ಯ|

01088023c ಗೋಭಿಃ ಸುವರ್ಣೇನ ಧನೈಶ್ಚ ಮುಖೈಸ್|

ತತ್ರಾಸನ್ಗಾಃ ಶತಮರ್ಬುದಾನಿ||

01088024a ಸತ್ಯೇನ ಮೇ ದ್ಯೌಶ್ಚ ವಸುಂಧರಾ ಚ|

ತಥೈವಾಗ್ನಿರ್ಜ್ವಲತೇ ಮಾನುಷೇಷು|

01088024c ನ ಮೇ ವೃಥಾ ವ್ಯಾಹೃತಮೇವ ವಾಕ್ಯಂ|

ಸತ್ಯಂ ಹಿ ಸಂತಃ ಪ್ರತಿಪೂಜಯಂತಿ||

01088024e ಸರ್ವೇ ಚ ದೇವಾ ಮುನಯಶ್ಚ ಲೋಕಾಃ|

ಸತ್ಯೇನ ಪೂಜ್ಯಾ ಇತಿ ಮೇ ಮನೋಗತಂ||

01088025a ಯೋ ನಃ ಸ್ವರ್ಗಜಿತಃ ಸರ್ವಾನ್ಯಥಾವೃತ್ತಂ ನಿವೇದಯೇತ್|

01088025c ಅನಸೂಯುದ್ವಿಜಾಗ್ರೇಭ್ಯಃ ಸ ಲಭೇನ್ನಃ ಸಲೋಕತಾಂ||

01088026 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01088026a ಏವಂ ರಾಜಾ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಹ್ಯತೀವ|

ಸ್ವೈರ್ದೌ ಹಿತ್ರೈಸ್ತಾರಿತೋಽಮಿತ್ರಸಾಹಃ|

01088026c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹೀಂ ಪರಮೋದಾರಕರ್ಮಾ|

ಸ್ವರ್ಗಂ ಗತಃ ಕರ್ಮಭಿರ್ವ್ಯಾಪ್ಯ ಪೃಥ್ವೀಂ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಯಯಾತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯಯಾತಿ-ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೯

ಪೌರವ ವಂಶಾವಳಿ

ಜನಮೇಜಯನ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಪುರುವಂಶಾವಳಿಯ

ಕುರಿತು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು (೧-೩). ಪೂರುವಿನಿಂದ

ಭರತನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ (೪-೧೬). ಭರತನಿಂದ ಕುರುವಿನವರೆಗಿನ

ವಂಶಾವಳಿ (೧೭-೪೨). ಕುರುವಿನಿಂದ ಶಂತನುವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ

(೪೩-೫೫).

01089001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01089001a ಭಗವನ್ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪೂರೋವಂಶಕರಾನ್ವೃಪಾನ್|

01089001c ಯದ್ವೀರ್ಯಾ ಯಾದೃಶಾಶ್ಚೈವ ಯಾವಂತೋ ಯತ್ಪರಾಕ್ರಮಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಪೂರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವೀರ್ಯವಂತ, ನೀತಿವಂತ, ಪರಾಕ್ರಮಿ ನೃಪರ ಕುರಿತು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01089002a ನ ಹ್ಯಸ್ಮಿಂಶೀಲಹೀನೋ ವಾ ನಿರ್ವೀರ್ಯೋ ವಾ ನರಾಧಿಪಃ|

01089002c ಪ್ರಜಾವಿರಹಿತೋ ವಾಪಿ ಭೂತಪೂರ್ವಃ ಕದಾ ಚನ||

ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಯಾವ ನರಾಧಿಪನೂ ಈ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಶೀಲಹೀನನಾಗಲೀ, ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾಗಲೀ, ಪ್ರಜಾವಿರಹಿಯಾಗಲಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.

01089003a ತೇಷಾಂ ಪ್ರಥಿತವೃತ್ತಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಲಿನಾಂ|

01089003c ಚರಿತಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿಸ್ತರೇಣ ತಪೋಧನ||

ತಪೋಧನ! ವಿಜ್ಞಾನಶಾಲಿ, ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಕಾರ್ಯಗಳೆನ್ನಿಸಿದ ರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01089004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01089004a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

01089004c ಪೂರೋರ್ವಂಶಧರಾನ್ವೀರಾನ್ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮತೇಜಸಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೇಳಿದಂತೆ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷಂಶಧರರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01089005a ಪ್ರವೀರೇಶ್ವರರೌದ್ರಾಶ್ವಾಸ್ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01089005c ಪೂರೋಃ ಪೌಷ್ಪ್ಯಾ ಮಜಾಯಂತ ಪ್ರವೀರಸ್ತತ್ರ ವಂಶಕೃತ್||

ಪೂರುವು ಪೌಷ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಮಹಾರಥಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು: ಪ್ರವೀರ, ಈಶ್ವರ, ಮತ್ತು ರೌದ್ರಾಶ್ವ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀರನು ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

01089006a ಮನಸ್ಯುರಭವತ್ತಸ್ಮಾ ಚ್ಯೂರಃ ಶ್ರೇಣೀಸುತಃ ಪ್ರಭುಃ|

01089006c ಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚ ತುರಂತಾಯಾ ಗೋಪ್ತಾ ರಾಜೀವಲೋಚನಃ||

ರಾಜನು ಶೇನಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಯು ಎಂಬ ಶೂರ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆ ರಾಜೀವಲೋಚನನು ಭೂಮಿಯ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆಳಿದನು.

01089007a ಸುಭ್ರೂಃ ಸಂಹನನೋ ವಾಗ್ಮೀ ಸೌವೀರೀತನಯಾಸ್ತ್ರಯಃ|

01089007c ಮನಸ್ಯೋರಭವನ್ಪುತ್ರಾಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮನಸ್ಯುವು ಸೌವೀರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು: ಸುಭ್ರು, ಸಂಹನನ, ಮತ್ತು ವಾಗ್ಮಿ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರೂ ಮಹಾರಥಿಗಳೂ

ಶೂರರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

- 01089008a ರೌದ್ರಾಶ್ವಸ್ಯ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ದಶಾಪ್ಸರಸಿ ಸೂನವಃ|
01089008c ಯಜ್ಞಾನೋ ಜಜ್ಞಿರೇ ಶೂರಾಃ ಪ್ರಜಾವಂತೋ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ|
01089008e ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾಂಸಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ||
01089009a ಋಚೇಪುರಥ ಕಕ್ಷೇಪುಃ ಕೃಕಣೇಪುಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|
01089009c ಸ್ಥಂಡಿಲೇಪುರ್ವನೇಪುಶ್ಚ ಸ್ಥಲೇಪುಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||
01089010a ತೇಜೇಪುರ್ಬಲವಾನ್ಧೀಮಾನ್ಸತ್ಯೇಪುಶ್ಚೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಃ|
01089010c ಧರ್ಮೇಪುಃ ಸಂನತೇಪುಶ್ಚ ದಶಮೋ ದೇವವಿಕ್ರಮಃ|
01089010e ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಸುತಾಸ್ತಾತ ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಿನಃ||

ರೌದ್ರಾಶ್ವನು ಅಪ್ಸರೆಯಿಂದ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ, ಮಹೇಶ್ವಾಸ,
ಶೂರ. ಪ್ರಜಾವಂತ, ಬಹುಶ್ರುತ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು.
ಸರ್ವರೂ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು. ಸರ್ವರೂ
ಧರ್ಮಪರಾಯಣರಾಗಿದ್ದರು. ಋಚೇಪು, ಕಕ್ಷೇಪು, ವೀರ್ಯವಾನ್
ಕುಕಣೇಪು, ಸ್ಥಂಡಿಲೇಪು, ವನೇಪು, ಮಹಾರಥಿ ಸ್ಥಲೇಪು, ತೇಜೇಪು,
ಬಲವಂತ ಧೀಮಂತ ಸತ್ಯೇಪು, ಇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಿ ಧರ್ಮೇಪು, ಮತ್ತು
ಹತ್ತನೆಯವನು ದೇವವಿಕ್ರಮಿ ಸಂನತೇಪು. ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ಇವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜಸೂಯ-ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

- 01089011a ಮತಿನಾರಸ್ತತೋ ರಾಜಾ ವಿದ್ವಾಂಶ್ಚ ಚೇಪುತೋಽಭವತ್|
01089011c ಮತಿನಾರಸುತಾ ರಾಜಂಶ್ಚ ತ್ವಾರೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಾಃ|
01089011e ತಂಸುರ್ಮಹಾನತಿರಥೋ ದ್ರುಹ್ಯುಶ್ಚಾಪ್ರತಿಮದ್ಯುತಿಃ||

ರಾಜ ಋಚೇಪುವು ಮತಿನಾರನೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.
ರಾಜ ಮತಿನಾರನು ನಾಲ್ಕು ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು:
ತಂಸು, ಮಹತ್, ಅತಿರಥ ಮತ್ತು ಅಪ್ರತಿಮಧ್ಯುತಿ ದ್ರುಹ್ಯು.

01089012a ತೇಷಾಂ ತಂಸುರ್ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಪೌರವಂ ವಂಶಮುದ್ವಹನ್|

01089012c ಆಜಹಾರ ಯಶೋ ದೀಪ್ತಂ ಜಿಗಾಯ ಚ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಾವೀರ ತಂಸುವು ಪೌರವ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ,
ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

01089013a ಇಲಿನಂ ತು ಸುತಂ ತಂಸುರ್ಜನಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01089013c ಸೋಽಪಿ ಕೃತ್ಸ್ಮಾಮಿಮಾಂ ಭೂಮಿಂ ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಜಯತಾಂ ವರಃ||

ತಂಸುವಿಗೆ ಇಲಿನ ಎನ್ನುವ ವೀರ್ಯವಂತ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ
ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ ಗಳಿಸಿದನು.

01089014a ರಥಂತರ್ಯಾಂ ಸುತಾನ್ವಂಚ ಪಂಚಭೂತೋಪಮಾಂಸ್ತತಃ|

01089014c ಇಲಿನೋ ಜನಯಾಮಾಸ ದುಃಷಂತಪ್ರಭೃತೀನ್ಮೃಪಃ||

ನೃಪ ಇಲಿನನು ರಥಂತರಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಮ ದುಃಷಂತನೇ
ಮೊದಲಾದ ಐದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು:

01089015a ದುಃಷಂತಂ ಶೂರಭೀಮೌ ಚ ಪ್ರಪೂರ್ವಂ ವಸುಮೇವ ಚ|

01089015c ತೇಷಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಭವದ್ರಾಜಾ ದುಃಷಂತೋ ಜನಮೇಜಯ||

ದುಃಷಂತ, ಶೂರ, ಭೀಮ, ಪ್ರವಸು ಮತ್ತು ವಸು. ಜನಮೇಜಯ !

ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನು ರಾಜ ದುಃಷಂತ.

01089016a ದುಃಷಂತಾದ್ಭರತೋ ಜಜ್ಞೇ ವಿದ್ವಾಂಶಾಕುಂತಲೋ ನೃಪಃ|

01089016c ತಸ್ಮಾದ್ಭರತವಂಶಸ್ಯ ವಿಪ್ರತಘ್ನೇ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ನೃಪ ದುಃಷಂತನಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಯಲ್ಲಿ ಭರತನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಅವನಿಂದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಭರತವಂಶವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

01089017a ಭರತಸ್ತಿಸೃಷು ಸ್ತ್ರೀಷು ನವ ಪುತ್ರಾನಜೀಜನತ್|

01089017c ನಾಭ್ಯನಂದಂತ ತಾನ್ರಾಜಾ ನಾನುರೂಪಾ ಮಮೇತ್ಯುತ||

ಭರತನು ತನ್ನ ಮೂವರು ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು. ನನ್ನ ಅನುರೂಪರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ರಾಜನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

01089018a ತತೋ ಮಹದ್ಭಿಃ ಕ್ರತುಭಿರೀಜಾನೋ ಭರತಸ್ತದಾ|

01089018c ಲೇಭೇ ಪುತ್ರಂ ಭರದ್ವಾಜಾದ್ಭುಮನ್ಯುಂ ನಾಮ ಭಾರತ||

ಆಗ ಭರತನು ಒಂದು ಮಹಾ ಕ್ರತುವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಭರದ್ವಾಜನಿಂದ ಭುಮನ್ಯು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01089019a ತತಃ ಪುತ್ರಿಣಮಾತ್ಮಾನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪೌರವನಂದನಃ|

01089019c ಭುಮನ್ಯುಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಪೌರವನಂದನನು ಭುಮನ್ಯುವನ್ನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಯೌವರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು.

01089020a ತತಸ್ತಸ್ಯ ಮಹೀಂದ್ರಸ್ಯ ವಿತಥಃ ಪುತ್ರಕೋಽಭವತ್|

01089020c ತತಃ ಸ ವಿತಥೋ ನಾಮ ಭುಮನ್ಯೋರಭವತ್ಸುತಃ||

ಆಗ ಆ ಮಹೀಂದ್ರನಿಗೆ ವಿತಥನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ನಂತರ ಆ ವಿತಥನಿಗೆ ಭುಮನ್ಯು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸುತನು ಜನಿಸಿದನು.

01089021a ಸುಹೋತ್ರಶ್ಚ ಸುಹೋತಾ ಚ ಸುಹವಿಃ ಸುಯಜುಸ್ತಥಾ|

01089021c ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಾಮೃಚೀಕಸ್ಯ ಭುಮನ್ಯೋರಭವನ್ಸುತಾಃ||

ಋಚೀಕ ಭುಮನ್ಯುವು ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುಹೋತ್ರ, ಸುಹೋತ, ಸುಹವಿ ಮತ್ತು ಸುಯಜು ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

01089022a ತೇಷಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸುಹೋತ್ರಸ್ತು ರಾಜ್ಯಮಾಪ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

01089022c ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಾದ್ವೈಃ ಸೋಽಯಜದ್ಬಹುಭಿಃ ಸವೈಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವ ಸುಹೋತ್ರನು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಪಡೆದು, ರಾಜಸೂಯ-ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಬಹಳ ರಾಜರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.

01089023a ಸುಹೋತ್ರಃ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಬುಭುಜೇ ಸಾಗರಾಂಬರಾಂ|

01089023c ಪೂರ್ಣಾಂ ಹಸ್ತಿಗವಾಶ್ವಸ್ಯ ಬಹುರತ್ನಸಮಾಕುಲಾಂ||

ಸುಹೋತ್ರನು ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಅಂಬರಗಳ ನಡುವಿನ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ಆನೆ, ಗೋವು, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಬಹು ರತ್ನ ಸಮಾಕುಲ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದನು.

01089024a ಮಮಜ್ಜೇವ ಮಹೀ ತಸ್ಯ ಭೂರಿಭಾರಾವಪೀಡಿತಾ|

01089024c ಹಸ್ತಶ್ವರಥಸಂಪೂರ್ಣಾ ಮನುಷ್ಯಕಲಿಲಾ ಭೃಶಂ||

ಅವನು ಹೇರಿಸಿದ ಆನೆಗಳ, ಕುದುರೆಗಳ, ರಥಗಳ ಮತ್ತು
ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರ ಭಾರಿ ವಜೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಕೆಳಗೆ
ಕುಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01089025a ಸುಹೋತ್ರೇ ರಾಜನಿ ತದಾ ಧರ್ಮತಃ ಶಾಸತಿ ಪ್ರಜಾಃ|

01089025c ಚೈತ್ಯಯೂಪಾಂಕಿತಾ ಚಾಸೀದ್ಭೂಮಿಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

01089025e ಪ್ರವೃದ್ಧಜನಸಸ್ಯಾ ಚ ಸಹದೇವಾ ವ್ಯರೋಚತ||

ರಾಜ ಸುಹೋತ್ರನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ
ಭೂಮಿಯು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಚೈತ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಯಾಗ
ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಫಸಲು ಮತ್ತು ಜನರು
ಸಂವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯೂ
ಸಂತಸಗೊಂಡಿತ್ತು.

01089026a ಐಕ್ಷ್ವಾಕೀ ಜನಯಾಮಾಸ ಸುಹೋತ್ರಾತ್ ಪೃಥಿವೀಪತೇಃ|

01089026c ಅಜಮೀಢಂ ಸುಮೀಢಂ ಚ ಪುರುಮೀಢಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಈ ಪೃಥಿವೀಪತಿ ಸುಹೋತ್ರನಿಗೆ ಐಕ್ಷ್ವಾಕಿಯಲ್ಲಿ ಅಜಮೀಢ,
ಸುಮೀಢ, ಮತ್ತು ಪುರುಮೀಢ ಎನ್ನುವ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

01089027a ಅಜಮೀಢೋ ವರಸ್ರೇಷಾಂ ತಸ್ಮಿನ್ವಂಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

01089027c ಷಟ್ಪುತ್ರಾನ್ಸೋಽಪ್ಯಜನಯತ್ತಿಸೃಷು ಸ್ತ್ರೀಷು ಭಾರತ||

01089028a ಋಕ್ಷಂ ಧೂಮಿನ್ಯಧೋ ನೀಲೀ ದುಃಷಂತಪರಮೇಷ್ಟಿನೌ|

01089028c ಕೇಶಿನ್ಯಜನಯಜ್ಜಹ್ನುಮುಭೌ ಚ ಜನರೂಪಿಣೌ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಜಮೀಢನಲ್ಲಿ ವಂಶವು ಮುಂದುವರೆಯಿತು.

ಭಾರತ! ಅವನ ಮೂವರು ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಆರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು:
ಧೂಮ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಋಕ್ಷ, ನೀಲಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಷಂತ ಮತ್ತು ಪರಮೇಷ್ಟಿ, ಮತ್ತು
ಕೇಶಿನಿಯಲ್ಲಿ ಜಹ್ನು, ಜನ ಮತ್ತು ರೂಪಿನರು ಜನಿಸಿದರು.

01089029a ತಥೇಮೇ ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಾ ದುಃಷಂತಪರಮೇಷ್ಟಿನೋಃ|

01089029c ಅನ್ವಯಾಃ ಕುಶಿಕಾ ರಾಜಂಜಹ್ನೋರಮಿತತೇಜಸಃ||

ರಾಜನ್! ದುಃಷಂತ ಮತ್ತು ಪರಮೇಷ್ಟಿಯರಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾಂಚಾಲರೂ
ಮತ್ತು ಅಮಿತತೇಜಸ ಜಹ್ನುವಿನಿಂದ ಕುಶಿಕರೂ ಜನಿಸಿದರು.

01089030a ಜನರೂಪಿಣಯೋರ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಋಕ್ಷಮಾಹುರ್ಜನಾಧಿಪಂ|

01089030c ಋಕ್ಷಾತ್ಸಂವರಣೋ ಜಜ್ಞೇ ರಾಜನ್ವಂಶಕರಸ್ತವ||

ಜನ ಮತ್ತು ರೂಪಿನರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯವ ಋಕ್ಷನು ರಾಜನಾದನು,
ಮತ್ತು ಋಕ್ಷನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂವರಣ²⁴⁰ನಿಂದ ನಿನ್ನ ವಂಶವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

01089031a ಆರ್ಕ್ಷೇ ಸಂವರಣೇ ರಾಜನ್ಪ್ರಶಾಸತಿ ವಸುಂಧರಾಂ|

²⁴⁰ ಸಂವರಣ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿ ತಪತಿಯ ಕುರಿತು ಗಂಧರ್ವ ಚಿತ್ರರಥನು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಆದಿಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೦-೧೬೩ರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

01089031c ಸಂಕ್ಷಯಃ ಸುಮಹಾನಾಸೀತ್ಪ್ರಜಾನಾಮಿತಿ ಶುಶ್ರುಮಃ||

ರಾಜನ್! ಆರ್ಕ್ಷ ಸಂವರಣನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ದುಷ್ಟಾಲ ಒದಗಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

01089032a ವ್ಯಶೀರ್ಯತ ತತೋ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಕ್ಷಯೈರ್ನಾನಾವಿಧೈಸ್ತಥಾ|

01089032c ಕ್ಷುನ್ಮತ್ಯುಭ್ಯಾಮನಾವೃಷ್ಟ್ಯಾ ವ್ಯಾಧಿಭಿಶ್ಚ ಸಮಾಹತಂ|

01089032e ಅಭ್ಯಘ್ನಾನ್ಭರತಾಂಶ್ಚೈವ ಸಪತ್ನಾನಾಂ ಬಲಾನಿ ಚ||

01089033a ಚಾಲಯನ್ವಸುಧಾಂ ಚೈವ ಬಲೇನ ಚತುರಂಗಿಣಾ|

01089033c ಅಭ್ಯಯಾತ್ತಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲೋ ವಿಜಿತ್ಯ ತರಸಾ ಮಹೀಂ|

01089033e ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭಿರ್ದಶಭಿಃ ಸ ಏನಂ ಸಮರೇಽಜಯತ್||

ಭಾರತ! ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಾನಾ ವಿಧದ ಕ್ಷಯಗಳಿಂದಲೂ, ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯು, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ, ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಪಾಂಚಾಲರು ತಮ್ಮ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಚತುರಂಗ ಬಲದಿಂದ ಭಾರತರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗೆದ್ದರು.

01089034a ತತಃ ಸದಾರಃ ಸಾಮಾತ್ಯಃ ಸಪುತ್ರಃ ಸಸುಹೃಜ್ಜನಃ|

01089034c ರಾಜಾ ಸಂವರಣಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪಲಾಯತ ಮಹಾಭಯಾತ್||

ಆಗ ರಾಜ ಸಂವರಣನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ, ಅಮಾತ್ಯ, ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಸುಹೃಜ್ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾ ಭಯದಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈದನು.

01089035a ಸಿಂಧೋರ್ನ ದಸ್ಯ ಮಹತೋ ನಿಕುಂಜೇ ನ್ಯವಸತ್ತದಾ|

01089035c ನದೀವಿಷಯಪರ್ಯಂತೇ ಪರ್ವತಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ|

01089035e ತತ್ರಾವಸನ್ನಹೂನ್ಯಾಲಾನ್ಭಾರತಾ ದುರ್ಗಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

01089036a ತೇಷಾಂ ನಿವಸತಾಂ ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಂ ಪರಿವತ್ಸರಾನ್|

ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯ ಮಹಾ
ನಿಕುಂಜದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದ ಭರತರು ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳಕಾಲ
ವಾಸಿಸಿದರು - ಅಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ
ತೋರಿದವು.

01089036c ಅಥಾಭ್ಯಗಚ್ಛದ್ಭರತಾನ್ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

01089037a ತಮಾಗತಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪ್ರತ್ಯುಗ್ಗಮ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

01089037c ಅರ್ಘ್ಯಮಭ್ಯಾಹರಂಸ್ತಸ್ಮೈ ತೇ ಸರ್ವೇ ಭಾರತಾಸ್ತದಾ|

01089037e ನಿವೇದ್ಯ ಸರ್ವಂ ಋಷಯೇ ಸತ್ಕಾರೇಣ ಸುವರ್ಚಸೇ||

ಆಗ ಭಗವಾನ್ ವಸಿಷ್ಠ ಋಷಿಯು ಭರತರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನು
ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅಭಿವಂದಿಸಿ
ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಸರ್ವ ಭಾರತರೂ ಅರ್ಘ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಹಾರಗಳಿಂದ,
ನೈವೇದ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಆ ಋಷಿಯನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿದರು.

01089038a ತಂ ಸಮಾಮಷ್ಟಮೀಮುಷ್ಯಂ ರಾಜಾ ವವ್ರೇ ಸ್ವಯಂ ತದಾ|

01089038c ಪುರೋಹಿತೋ ಭವಾನ್ನೋಽಸ್ತು ರಾಜ್ಯಾಯ ಪ್ರಯತಾಮಹೇ|

01089038e ಓಮಿತೈವಂ ವಸಿಷ್ಠೋಽಪಿ ಭಾರತಾನ್ವತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿದ್ದನು. ಆಗ ಸ್ವಯಂ ರಾಜನು “ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ದು ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಿ!” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ವಸಿಷ್ಠನು ಓಂ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಾರತರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

01089039a ಅಥಾಭ್ಯಷಿಂಚತ್ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೇ ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಪೌರವಂ|

01089039c ವಿಷಾಣಭೂತಂ ಸರ್ವಸ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಆಗ ಅವನು ಪೌರವನನ್ನು ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯನೆಂದು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯ ನಾಯಕನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

01089040a ಭರತಾಧ್ಯುಷಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಸೋಽಧ್ಯತಿಷ್ಠತ್ತುರೋತ್ತಮಂ|

01089040c ಪುನರ್ಬಲಿಭೃತಶ್ಚೈವ ಚಕ್ರೇ ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತಃ||

ಹಿಂದೆ ಭರತರು ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಪುರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ರಾಜನು ನೆಲೆಸಿ, ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರೂ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದನು.

01089041a ತತಃ ಸ ಪೃಥಿವೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುನರೀಜೇ ಮಹಾಬಲಃ|

01089041c ಆಜಮೀಡೋ ಮಹಾಯಜ್ಞೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ||

ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದ ಮಹಾಬಲಿ ಅಜಮೀಡನು ಭಾರೀ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01089042a ತತಃ ಸಂವರಣಾತ್ಸೌರೀ ಸುಷುಮೇ ತಪತೀ ಕುರುಂ|

01089042c ರಾಜತ್ವೇ ತಂ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಇತಿ ವವಿರೇ||

ನಂತರ ಸಂವರಣನು ಸೂರ್ಯನ ಪುತ್ರಿ ತಪತಿಯಲ್ಲಿ ಕುರುವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವನು ಧರ್ಮಜ್ಞನೆಂದು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಅವನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿದರು.

01089043a ತಸ್ಯ ನಾಮ್ನಾಭಿವಿಖ್ಯಾತಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಕುರುಜಾಂಗಲಂ|

01089043c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸ ತಪಸಾ ಪುಣ್ಯಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಈ ಕುರುಜಂಗಲವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವಿಖ್ಯಾತವಾಯಿತು; ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಯಿತು²⁴¹.

01089044a ಅಶ್ವವಂತಮಭಿಷ್ವಂತಂ ತಥಾ ಚಿತ್ರರಥಂ ಮುನಿಂ|

01089044c ಜನಮೇಜಯಂ ಚ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚಾಸ್ಯಾನುಶುಶ್ರುಮಃ|

01089044e ಪಂಚೈತಾನ್ವಾಹಿನೀ ಪುತ್ರಾನ್ವ್ಯಜಾಯತ ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ವವಂತ, ಅಭಿಶ್ವಂತ, ಚಿತ್ರರಥ, ಮುನಿ ಮತ್ತು ವಿಖ್ಯಾತ ಜನಮೇಜಯ ಈ ಐವರು ಪುತ್ರರು ಮನಸ್ವಿನೀ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

241 ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ಕುರಿತು ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಮಹಾಭಾರತದ ಶಲ್ಯಪರ್ವದ ೫೨ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

01089045a ಅಭಿಷ್ವತಃ ಪರಿಕ್ಷಿತ್ತು ಶಬಲಾಶ್ವಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01089045c ಅಭಿರಾಜೋ ವಿರಾಜಶ್ಚ ಶಲ್ಮಲಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

01089046a ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವಾ ಭದ್ರಕಾರೋ ಜಿತಾರಿಶ್ಚಾಷ್ಟಮಃ ಸ್ತೃತಃ|

01089046c ಏತೇಷಾಮನ್ವವಾಯೇ ತು ಖ್ಯಾತಾಸ್ತೇ ಕರ್ಮಜೈರ್ಗುಣೈಃ||

ಅಭಿಶ್ವಂತನ ಮಕ್ಕಳು ಪರಿಕ್ಷಿತ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಶಬಲಾಶ್ವ, ಅಭಿರಾಜ, ವಿರಾಜ, ಮಹಾಬಲಿ ಶಲ್ಮಲ, ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ, ಭದ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಎಂಟನೆಯವನು ಜಿತಾರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಗುಣಗಳಿಂದ ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು.

01089047a ಜನಮೇಜಯಾದಯಃ ಸಪ್ತ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01089047c ಪರಿಕ್ಷಿತೋಽಭವನ್ಪುತ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕೋವಿದಾಃ||

01089048a ಕಕ್ಷಸೇನೋಗ್ರಸೇನೌ ಚ ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01089048c ಇಂದ್ರಸೇನಃ ಸುಷೇಣಶ್ಚ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ನಾಮತಃ||

ಅವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೂ ಏಳು ಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರರು ಆದರು. ಕಕ್ಷಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಚಿತ್ರಸೇನ, ಇಂದ್ರಸೇನ, ಸುಷೇಣ, ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರಿಕ್ಷಿತನ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕೋವಿದರಾಗಿದ್ದರು.

01089049a ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ತನಯಾ ಭುವಿ ಖ್ಯಾತಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01089049c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರಥಮಜಃ ಪಾಂಡುರ್ಬಾಹ್ಲೀಕ ಏವ ಚ||

01089050a ನಿಷಧಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತಥಾ ಜಾಂಬೂನದೋ ಬಲೀ|

01089050c ಕುಂಡೋದರಃ ಪದಾತಿಶ್ಚ ವಸಾತಿಶ್ಚಾಷ್ಟಮಃ ಸ್ಮೃತಃ|

01089050e ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೂತಹಿತೇ ರತಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ವಿಖ್ಯಾತರಾದರು - ಹಿರಿಯವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಾಂಡು, ಬಾಹ್ಲೀಕ,
ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ನಿಷಧ, ಬಲಶಾಲಿ ಜಾಂಬೂನದ, ಕುಂಡೋದರ,
ಪದಾತಿ, ಮತ್ತು ಎಂಟನೆಯವನು ವಸಾತಿ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲರಾಗಿ ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

01089051a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಥ ರಾಜಾಸೀತ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಥ ಕುಂಡಿಕಃ|

01089051c ಹಸ್ತೀ ವಿತರ್ಕಃ ಕ್ರಾಧಶ್ಚ ಕುಂಡಲಶ್ಚಾಪಿ ಪಂಚಮಃ|

01089051e ಹವಿಶ್ರವಾಸ್ತಥೇಂದ್ರಾಭಃ ಸುಮನ್ಯುಶ್ಚಾಪರಾಜಿತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ರಾಜನಾದನು. ಅವನ ಪುತ್ರರು ಕುಂಡಿಕ, ಹಸ್ತಿ,
ವಿತರ್ಕ, ಕ್ರಾಧ, ಐದನೆಯವನು ಕುಂಡಲ, ಹವಿಶ್ರವ, ಇಂದ್ರಾಭ
ಮತ್ತು ಅಪರಾಜಿತ ಸುಮನ್ಯು.

01089052a ಪ್ರತೀಪಸ್ಯ ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾ ಜಜ್ಞಿರೇ ಭರತರ್ಷಭ|

01089052c ದೇವಾಪಿಃ ಶಂತನುಶ್ಚೈವ ಬಾಹ್ಲೀಕಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪ್ರತೀಪನು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು: ದೇವಾಪಿ,
ಶಂತನು, ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಬಾಹ್ಲೀಕ.

01089053a ದೇವಾಪಿಸ್ತು ಪ್ರವವ್ರಾಜ ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮಪರೀಪ್ಸಯಾ|

01089053c ಶಂತನುಶ್ಚ ಮಹೀಂ ಲೇಭೇ ಬಾಹ್ಲೀಕಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅರಸಿ ದೇವಾಪಿಯು ಪರಿವ್ರಾಜನಾದನು.
ಮಹಾರಥಿ ಬಾಹ್ಲಿಕ ಮತ್ತು ಶಂತನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು.

01089054a ಭರತಸ್ಯಾನ್ವಯೇ ಜಾತಾಃ ಸತ್ವ ವಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ|

01089054c ದೇವರ್ಷಿಕಲ್ಪಾ ನೃಪತೇ ಬಹವೋ ರಾಜಸತ್ತಮಾಃ||

01089055a ಏವಂವಿಧಾಶ್ಚಾಪ್ಯಪರೇ ದೇವಕಲ್ಪಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01089055c ಜಾತಾ ಮನೋರನ್ವವಾಯೇ ಐಲವಂಶವಿವರ್ಧನಾಃ||

ಭರತಾನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸತ್ವವಂತರೂ, ಮಹಾರಥಿಗಳು,
ದೇವರ್ಷಿಸಮಾನರೂ ಆದ ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಜಸತ್ತಮರು ಜನಿಸಿದರು.
ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುವಿನ ಅನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ದೇವಕಲ್ಪ
ಮಹಾರಥಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಇಲನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವಂಶವನ್ನು
ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಪುರುವಂಶಾನುಕೀರ್ತನೇ ಏಕೋನನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರುವಂಶಾನುಕೀರ್ತನದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೦

ಸಂಪೂರ್ಣ ವಂಶಾವಳಿ

ಜನಮೇಜಯನು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು

ವೈಶಂಪಾಯನನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೫). ದಕ್ಷನಿಂದ
 ಪೂರುವಿನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ (೬-೧೦). ಪೂರುವಿನಿಂದ
 ಭರತನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ (೧೧-೨೯). ಭರತನಿಂದ
 ಕುರುವಿನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ (೩೦-೪೦). ಕುರುವಿನಿಂದ
 ಶಂತನುವಿನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ (೪೧-೫೦). ಶಂತನುವಿನಿಂದ
 ಜನಮೇಜಯನ ಮಗ ಅಶ್ವಮೇಧದತ್ತನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿ (೫೧-
 ೯೫).

01090001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01090001a ಶ್ರುತಸ್ವತ್ನೋ ಮಯಾ ವಿಪ್ರ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಸಂಭವೋ ಮಹಾನ್|

01090001c ಉದಾರಾಶ್ಚಾಪಿ ವಂಶೇಽಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಾಜಾನೋ ಮೇ ಪರಿಶ್ರುತಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರ! ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರ ಮಹಾ
 ಮೂಲ ಮತ್ತು ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಆದ ಉದಾರ ರಾಜರ ಕುರಿತು ನಿನ್ನಿಂದ
 ಕೇಳಿದೆನು.

01090002a ಕಿಂ ತು ಲಘ್ವರ್ಥಸಂಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಿಯಾಖ್ಯಾನಂ ನ ಮಾಮತಿ|

01090002c ಪ್ರೀಣಾತ್ಯತೋ ಭವಾನ್ಛಯೋ ವಿಸ್ತರೇಣ ಬ್ರವೀತು ಮೇ||

01090003a ಏತಾಮೇವ ಕಥಾಂ ದಿವ್ಯಾಮಾ ಪ್ರಜಾಪತಿತೋ ಮನೋಃ|

01090003c ತೇಷಾಮಾಜನನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಕಸ್ಯ ನ ಪ್ರೀತಿಮಾವಹೇತ್||

01090004a ಸದ್ಧರ್ಮಗುಣಮಾಹಾತ್ಮೈರಭಿವರ್ಧಿತಮುತ್ತಮಂ|

ಆದರೆ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಯೇ

ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅದೇ ದಿವ್ಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮನುವಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಸದ್ಧರ್ಮ ಗುಣ ಮಹಾತ್ಮ, ಉತ್ತಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪುಣ್ಯ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

01090004c ವಿಷ್ವಭ್ಯ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನೇಷಾಂ ಯಶಃ ಸ್ಫೀತಮವಸ್ಥಿತಂ||

01090005a ಗುಣಪ್ರಭಾವವೀರ್ಯೌ ಜಃಸತ್ತ್ವೋತ್ಸಾಹವತಾಮಹಂ|

01090005c ನ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಕಥಾಂ ಶೃಣ್ವನ್ನಮೃತಾಸ್ವಾದಸಮ್ಮಿತಾಂ||

ಗುಣಪ್ರಭಾವವೀರ್ಯ ಜ, ಸತ್ತ್ವೋತ್ಸಾಹವಂತ, ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾದ, ಅವರ ಅಮೃತಸ್ವಾದಸಮ್ಮಿತವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತೆಂದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01090006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01090006a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಪುರಾ ಸಮ್ಯಜ್ಮಯಾ ದ್ವೈಪಾಯನಾಚ್ಚೃತಂ|

01090006c ಪ್ರೋಚ್ಯಮಾನಮಿದಂ ಕೃತ್ಸಂ ಸ್ವವಂಶಜನನಂ ಶುಭಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶುಭ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

01090007A ದಕ್ಷಸ್ಯಾದಿತಿಃ|

01090007B ಅದಿತೇರ್ವಿ ವಸ್ವಾನ್|

01090007C ವಿವಸ್ವತೋ ಮನುಃ|

01090007D ಮನೋರಿಲಾ|

01090007E ಇಲಾಯಾಃ ಪುರೂರವಾಃ|

01090007F ಪುರೂರವಸ ಆಯುಃ|

01090007G ಆಯುಷೋ ನಹುಷಃ|

01090007H ನಹುಷಸ್ಯ ಯಯಾತಿಃ||

01090008A ಯಯಾತೇದ್ವೇ ಭಾರ್ಯೇ ಬಭೂವತುಃ|

01090008B ಉಶನಸೋ ದುಹಿತಾ ದೇವಯಾನೀ ವೃಷಪರ್ವಣಶ್ಚ
ದುಹಿತಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ನಾಮ|

01090008C ಅತ್ರಾನುವಂಶೋ ಭವತಿ||

01090009a ಯದುಂ ಚ ತುರ್ವಸುಂ ಚೈವ ದೇವಯಾನೀ ವ್ಯಜಾಯತ|

01090009c ದ್ರುಹ್ಯುಂ ಚಾನುಂ ಚ ಪೂರುಂ ಚ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ
ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ||

01090010A ತತ್ರ ಯದೋರ್ಯಾದವಾಃ|

01090010B ಪೂರೋಃ ಪೌರವಾಃ||

ದಕ್ಷನಿಂದ ಅದಿತಿ. ಅದಿತಿಯಿಂದ ವಿವಸ್ವತ. ವಿವಸ್ವತನಿಂದ ಮನು.

ಮನುವಿನಿಂದ ಇಲ. ಇಲನಿಂದ ಪುರೂರವ. ಪುರೂರವನಿಂದ

ಆಯುಸ್. ಆಯುಸನಿಂದ ನಹುಷ. ನಹುಷನಿಂದ ಯಯಾತಿ.

ಯಯಾತಿಗೆ ಈರ್ವರು ಪತ್ನಿಯರು. ಉಶನಸನ ಪುತ್ರಿ ದೇವಯಾನಿ

ಮತ್ತು ವೃಷಪರ್ವನ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ.

ಯದು ಮತ್ತು ತುರ್ವಸು ದೇವಯಾನಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದ್ರುಹ್ಯು, ಅನು
ಮತ್ತು ಪೂರು ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.
ಯದುವಿನಿಂದ ಯಾದವರಾದರು. ಪೂರುವಿಂದ ಪೌರವರಾದರು.

01090011A ಪೂರೋಭಾರ್ಯಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ನಾಮ|

01090011B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಜನಮೇಜಯೋ ನಾಮ|

01090011C ಯಸ್ತ್ರೀನಶ್ವಮೇಧಾನಾಜಹಾರ|

01090011D ವಿಶ್ವಜಿತಾ ಚೇಷ್ಟ್ವಾ ವನಂ ಪ್ರವಿವೇಶ||

01090012A ಜನಮೇಜಯಃ ಖಿಲ್ವನಂತಾಂ ನಾಮೋಪಯೇಮೇ
ಮಾಧವೀ|

01090012B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಪ್ರಾಚಿನ್ನಾನ್|

01090012C ಯಃ ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಂ ಜಿಗಾಯ ಯಾವತ್ಸೂರ್ಯೋ ದಯಾತ್|

01090012D ತತಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಚಿನ್ವತ್ವಂ||

ಪೂರುವಿನ ಪತ್ನಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಜನಮೇಜಯನನ್ನು
ಪಡೆದನು. ಅವನು ಮೂರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.
ವಿಶ್ವಜಿತ್ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನು ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.
ಜನಮೇಜಯನು ಮಾಧವೀ ಅನಂತಾ ಎನ್ನುವವಳನ್ನು
ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚಿನ್ವತನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನು
ಸೂರ್ಯೋ ದಯವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಪೂರ್ವ ದಿಶೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದನು.
ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಚಿನ್ವತ.

01090013A ಪ್ರಾಚಿನ್ನಾನ್ವಲ್ವಶ್ಮ ಕೀಮುಪಯೇಮೇ|

01090013B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಸಂಯಾತಿಃ||

01090014A ಸಂಯಾತಿಃ ಖಿಲು ದೃಷದ್ವತೋ ದುಹಿತರಂ ವರಾಂಗೀಂ
ನಾಮೋಪಯೇಮೇ|

01090014B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಅಹಂಪಾತಿಃ||

01090015A ಅಹಂಪಾತಿಸ್ತು ಖಿಲು ಕೃತವೀರ್ಯದುಹಿತರಮುಪಯೇಮೇ
ಭಾನುಮತೀಂ ನಾಮ|

01090015B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಸಾರ್ವಭೌಮಃ||

01090016A ಸಾರ್ವಭೌಮಃ ಖಿಲು ಜಿತ್ವಾಜಹಾರ ಕೈಕೇಯೀಂ
ಸುನಂದಾಂ ನಾಮ|

01090016B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಜಯತ್ಸೇನಃ||

01090017A ಜಯತ್ಸೇನಃ ಖಿಲು ವೈದರ್ಭೀಮುಪಯೇಮೇ ಸುಷುವಾಂ
ನಾಮ|

01090017B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಅರಾಚೀನಃ||

01090018A ಅರಾಚೀನೋಽಪಿ ವೈದರ್ಭೀಮೇವಾಪರಾಮುಪಯೇಮೇ
ಮರ್ಯಾದಾಂ ನಾಮ|

01090018B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾಭೌಮಃ||

01090019A ಮಹಾಭೌಮಃ ಖಿಲು ಪ್ರಾಸೇನಜಿತೀಮುಪಯೇಮೇ
ಸುಯಜ್ಞಾಂ ನಾಮ|

01090019B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಅಯುತನಾಯೀ|

01090019C ಯಃ ಪುರುಷಮೇಧಾನಾಮಯುತಮಾನಯತ್|

01090019D ತದಸ್ಯಾಯುತನಾಯಿತ್ವಂ||

ಪ್ರಾಚಿನ್ಯತನು ಅಶ್ಮಕಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ
ಸಂಯಾತಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ಸಂಯಾತಿಯು ದೃಶದ್ವತನ ಮಗಳು
ವರಾಂಗೀ ಎನ್ನುವವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಹಂಪತಿಯು
ಜನಿಸಿದನು. ಅಹಂಪತಿಯು ಕೃತವೀರ್ಯನ ಮಗಳು
ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನು
ಜನಿಸಿದನು. ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಕೈಕೇಯೀ ಸುನಂದಾ ಎನ್ನುವವಳನ್ನು
ಗೆದ್ದು ಅಪಹರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಯತ್ಸೇನನು
ಜನಿಸಿದನು. ಜಯತ್ಸೇನನು ವಿದರ್ಭದ ಸುಶ್ರವಳನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿನನು ಜನಿಸಿದನು. ಅರ್ಚಿನನು
ವಿದರ್ಭದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ ಮರ್ಯಾದಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.
ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಾಭೌಮನು ಜನಿಸಿದನು. ಮಹಾಭೌಮನು
ಪ್ರಸೇನಜಿತನ ಮಗಳು ಸುಜ್ಞಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ
ಅಯುತನಾಯಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನು ಅಯುತ ಮನುಷ್ಯಮೇಧ
ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು
ಅಯುತನಾಯಿಯೆಂದಾಯಿತು.

01090020A ಅಯುತನಾಯೀ ಖಿಲು ಪೃಥುಶ್ರವಸೋ
ದುಹಿತರಮುಪಯೇಮೇ ಭಾಸಾಂ ನಾಮ|

01090020B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಅಕ್ರೋಧನಃ||

01090021A ಅಕ್ರೋಧನಃ ಖಿಲು ಕಾಲಿಂಗೀಂ ಕರಂಡುಂ
ನಾಮೋಪಯೇಮೇ|

01090021B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ದೇವತಿಥಿಃ||

01090022A ದೇವತಿಥಿಃ ಖಿಲು ವೈದೇಹೀಮುಪಯೇಮೇ ಮರ್ಯಾದಾಂ
ನಾಮ|

01090022B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಋಚಃ||

01090023A ಋಚಃ ಖಿಲ್ವಾಂಗೇಯೀಮುಪಯೇಮೇ ಸುದೇವಾಂ ನಾಮ|

01090023B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಮಜನಯದ್ಯಕ್ಷಂ||

01090024A ಋಕ್ಷಃ ಖಿಲು ತಕ್ಷಕದುಹಿತರಮುಪಯೇಮೇ ಜ್ವಾಲಾಂ ನಾಮ|

01090024B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಂ ಮತಿನಾರಂ ನಾಮೋತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ||

01090025A ಮತಿನಾರಃ ಖಿಲು ಸರಸ್ವತ್ಯಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಂ
ಸತ್ರಮಾಜಹಾರ||

01090026A ನಿವೃತ್ತೇ ಚ ಸತ್ರೇ ಸರಸ್ವತ್ಯಭಿಗಮ್ಯ ತಂ ಭರ್ತಾರಂ
ವರಯಾಮಾಸ|

01090026B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಮಜನಯತ್ತಂಸುಂ ನಾಮ||

ಅಯುತನಾಯಿಯು ಪೃತುಶ್ರವನ ಮಗಳು ಭಾಸಳನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೋಧನನು ಜನಿಸಿದನು.

ಅಕ್ರೋಧನನು ಕಳಿಂಗದ ಕರಂದುವನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ
ದೇವತಿಥಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ದೇವತಿಥಿಯು ವಿದೇಹದ

ಮರ್ಯಾದಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು, ಮತ್ತು ಅವಳಲ್ಲಿ ಋಚನು
ಜನಿಸಿದನು. ಋಚನು ಅಂಗದೇಶದ ಸುದೇವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.

ಅವಳಲ್ಲಿ ಋಕ್ಷನು ಜನಿಸಿದನು. ಋಕ್ಷನು ತಕ್ಷಕನ ಮಗಳು ಜ್ವಾಲಾಳನ್ನು

ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಅವಳಲ್ಲಿ ಮತಿನಾರ ಎನ್ನುವವನ ತಂದೆಯಾದನು.
ಸರಸ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮತಿನಾರನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘ
ಸತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಸತ್ರವು ಮುಗಿದಾಗ, ಸರಸ್ವತಿಯು ಬಂದು
ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದಳು. ಅವಳಲ್ಲಿ ತಂಸುವು
ಜನಿಸಿದನು.

01090027A ಅತ್ರಾನುವಂಶೋ ಭವತಿ||

01090028a ತಂಸುಂ ಸರಸ್ವತೀ ಪುತ್ರಂ ಮತಿನಾರಾದಜೀಜನತ್|

01090028c ಇಲಿನಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಕಾಲಿಂದ್ಯಾಂ ತಂಸುರಾತ್ಮಜಂ||

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅನುವಂಶವಾಯಿತು. ಮತಿನಾರನಿಂದ ಸರಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿ
ತಂಸುವು ಜನಿಸಿದನು. ತಂಸುವು ಕಾಲಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಇಲಿನನನ್ನುವ
ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01090029A ಇಲಿನಸ್ತು ರಥಂತರ್ಯಾಂ ದುಃಷಂತಾದ್ಯಾನ್ವಂಚ

ಪುತ್ರಾನಜನಯತ್||

01090030A ದುಃಷಂತಃ ಖಿಲು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದುಹಿತರಂ ಶಕುಂತಲಾಂ

ನಾಮೋಪಯೇಮೇ|

01090030B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಭರತಃ|

ಇಲಿನನು ರಥಂತರಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಷಂತನೇ ಮೊದಲಾದ ಐವರು
ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು. ದುಃಷಂತನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮಗಳು
ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭರತನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

01090030C ತತ್ರ ಶ್ಲೋಕೌ ಭವತಃ||

01090031a ಮಾತಾ ಭಸ್ತ್ರಾ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರೋ ಯೇನ ಜಾತಃ ಸ ಏವ ಸಃ|

01090031c ಭರಸ್ವ ಪುತ್ರಂ ದುಃಷಂತ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಶಕುಂತಲಾಂ||

01090032a ರೇತೋಧಾಃ ಪುತ್ರ ಉನ್ನಯತಿ ನರದೇವ ಯಮಕ್ಷಯಾತ್|

01090032c ತ್ವಂ ಚಾಸ್ಯ ಧಾತಾ ಗರ್ಭಸ್ಯ ಸತ್ಯಮಾಹ ಶಕುಂತಲಾ||

01090033A ತತೋಽಸ್ಯ ಭರತತ್ವಂ||

ಇದರ ಕುರಿತು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. “ತಾಯಿಯು ತಂದೆಯ ಜನನಿ. ಮಗನು ಯಾರಿಂದ ಜನಿಸಿದನೋ ಅವನೇ ತಂದೆ. ದುಃಷಂತ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರಿಪಾಲಿಸು. ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಡ. ನರದೇವ! ರೇತುವಿನಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಪುತ್ರನು ಯಮಕ್ಷಯದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗರ್ಭವನ್ನು ಇತ್ತವನು ನೀನೇ. ಶಕುಂತಲೆಯು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿದಿದ್ದಾಳೆ.” ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು ಭರತನೆಂದಾಯಿತು.

01090034A ಭರತಃ ಖಿಲು ಕಾಶೇಯೀಮುಪಯೇಮೇ ಸಾರ್ವಸೇನೀಂ
ಸುನಂದಾಂ ನಾಮ|

01090034B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಭುಮನ್ಯುಃ||

01090035A ಭುಮನ್ಯುಃ ಖಿಲು ದಾಶಾರ್ಹೀಮುಪಯೇಮೇ ಜಯಾಂ
ನಾಮ|

01090035B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಸುಹೋತ್ರಃ||

01090036A ಸುಹೋತ್ರಃ ಖಿಲ್ವಿಕ್ಷ್ವಾ ಕುಕನ್ಯಾಮುಪಯೇಮೇ ಸುವರ್ಣಾಂ

ನಾಮ|

01090036B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಹಸ್ತೀ|

01090036C ಯ ಇದಂ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಮಾಪಯಾಮಾಸ|

01090036d ಏತದಸ್ಯ ಹಾಸ್ತಿನಪುರತ್ವಂ||

ಭರತನು ಕಾಶಿಯ ಸಾರ್ವಸೇನನ ಮಗಳು ಸುನಂದಳನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಭುಮನ್ಯುವು ಜನಿಸಿದನು. ಭುಮನ್ಯುವು
ದಾಶಾರ್ಹರ ಜಯಾ ಎನ್ನುವವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ
ಸುಹೋತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಸುಹೋತ್ರನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಸುವರ್ಣಾ
ಎನ್ನುವವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿಯು ಜನಿಸಿದನು.
ಅವನೇ ಈ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಅವನಿಂದಲೇ ಇದು
ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

01090037A ಹಸ್ತೀ ಖಿಲು ತ್ರೈಗರ್ತೀಮುಪಯೇಮೇ ಯಶೋಧರಾಂ ನಾಮ|

01090037B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ವಿಕುಂತನಃ||

01090038A ವಿಕುಂತನಃ ಖಿಲು ದಾಶಾರ್ಹೀಮುಪಯೇಮೇ ಸುದೇವಾಂ

ನಾಮ|

01090038B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇಽಜಮೀಢಃ||

01090039A ಅಜಮೀಢಸ್ಯ ಚತುರ್ವಿಂಶಂ ಪುತ್ರಶತಂ ಬಭೂವ

ಕೈಕೇಯ್ಯಾಂ ನಾಗಾಯಾಂ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಂ ವಿಮಲಾಯಾಂ

ಋಕ್ಷಾಯಾಂ ಚೇತಿ|

01090039B ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ವಂಶಕರಾ ನೃಪತಯಃ|

01090039C ತತ್ರ ವಂಶಕರಃ ಸಂವರಣಃ||

ಹಸ್ತಿಯು ತ್ರಿಗರ್ತೀ ಯಶೋಧರೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ
ವಿಕುಂಠನನು ಜನಿಸಿದನು. ವಿಕುಂಠನನು ದಾಶಾರ್ಹಿ ಸುದೇವಳನ್ನು
ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಜಮೀಡನು ಜನಿಸಿದನು.
ಅಜಮೀಡನು ೨೪ ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಕೈಕೇಯಿ, ನಾಗ, ಗಂಧರ್ವಿ,
ವಿಮಲಾ ಮತ್ತು ಋಕ್ಷರಿಂದ ಪಡೆದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ
ರಾಜರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂವರಣನು ವಂಶವನ್ನು
ಮುಂದುವರೆಸಿದನು.

01090040A ಸಂವರಣಃ ಖಿಲು ವೈವಸ್ವತೀಂ ತಪತೀಂ

ನಾಮೋಪಯೇಮೇ|

01090040B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಕುರುಃ||

01090041A ಕುರುಃ ಖಿಲು ದಾಶಾರ್ಹಿ ಮುಪಯೇಮೇ ಶುಭಾಂಗೀಂ

ನಾಮ|

01090041B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ವಿಡೂರಥಃ||

01090042A ವಿಡೂರಥಸ್ತು ಮಾಗಧೀಮುಪಯೇಮೇ ಸಂಪ್ರಿಯಾಂ ನಾಮ|

01090042B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇಽರುಗ್ವಾನ್ನಾಮ||

01090043A ಅರುಗ್ವಾನ್ವಲು ಮಾಗಧೀಮುಪಯೇಮೇಽಮೃತಾಂ ನಾಮ|

01090043B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಪರಿಕ್ಷಿತ್||

01090044A ಪರಿಕ್ಷಿತ್ವಲು ಬಾಹುದಾಮುಪಯೇಮೇ ಸುಯಶಾಂ ನಾಮ|

01090044B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಭೀಮಸೇನಃ||

01090045A ಭೀಮಸೇನಃ ಖಿಲು ಕೈಕೇಯೀಮುಪಯೇಮೇ ಸುಕುಮಾರೀಂ
ನಾಮ|

01090045B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಪರ್ಯಶ್ರವಾಃ|

01090045C ಯಮಾಹುಃ ಪ್ರತೀಪಂ ನಾಮ||

01090046A ಪ್ರತೀಪಃ ಖಿಲು ಶೈಬ್ಯಾಮುಪಯೇಮೇ ಸುನಂದಾಂ ನಾಮ|

01090046B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ದೇವಾಪಿಂ ಶಂತನುಂ
ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ಚೇತಿ||

01090047A ದೇವಾಪಿಃ ಖಿಲು ಬಾಲ ಏವಾರಣ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ|

01090047B ಶಂತನುಸ್ತು ಮಹೀಪಾಲೋಽಭವತ್|

01090047C ಅತ್ರಾನುವಂಶೋ ಭವತಿ||

ಸಂವರಣನು ವಿವಸ್ವತನ ಮಗಳು ತಪತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.
ಅವಳಲ್ಲಿ ಕುರುವು ಜನಿಸಿದನು. ಕುರುವು ದಾಶಾರ್ಹಿ ಶುಭಾಂಗಿಯನ್ನು
ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ವಿದುರಥನನ್ನು ಪಡೆದನು. ವಿದುರಥನು
ಮಾಧವಿ ಸಂಪ್ರಿಯಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅರುಗ್ವತನನ್ನು
ಪಡೆದನು. ಅರುಗ್ವತನು ಮಗಧ ದೇಶದ ಅಮೃತಾಳನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಜನಿಸಿದನು.
ಭೀಮಸೇನನು ಕೇಕಯದ ಸುಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ
ಪರ್ಯಶ್ರವಸನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವನನ್ನು ಪ್ರತೀಪ ಎಂದೂ
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತೀಪನು ಶಿಬಿ ದೇಶದ ಸುನಂದಳನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಪಿ, ಶಂತನು ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಲೀಕರನ್ನು

ಪಡೆದನು. ದೇವಾಪಿಯು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು.
ಶಂತನುವು ರಾಜನಾದನು.

01090048a ಯಂ ಯಂ ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ಪೃಶತಿ ಜೀರ್ಣಂ ಸ ಸುಖಮಶ್ನುತೇ|

01090048c ಪುನರ್ಯುವಾ ಚ ಭವತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತಂ ಶಂತನುಂ ವಿದುಃ||

01090049A ತದಸ್ಯ ಶಂತನುತ್ವಂ||

ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: “ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದ
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧನೂ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಪುನಃ
ಯುವಕನಾದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶಂತನು ಎಂದು ಕರೆದರು.”

01090050A ಶಂತನುಃ ಖಿಲು ಗಂಗಾಂ ಭಾಗೀರಥೀಮುಪಯೇಮೇ|

01090050B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ದೇವವ್ರತಃ|

01090050C ಯಮಾಹುಭೀಷ್ಮ ಇತಿ||

01090051A ಭೀಷ್ಮಃ ಖಿಲು ಪಿತುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ

ಸತ್ಯವತೀಮುದವಹನ್ಮಾತರಂ|

01090051B ಯಾಮಾಹುರ್ಗಂಧಕಾಲೀತಿ||

01090052A ತಸ್ಯಾಂ ಕಾನೀನೋ ಗರ್ಭಃ ಪರಾಶರಾದ್ಧ್ವಪಾಯನಃ|

01090052B ತಸ್ಯಾಮೇವ ಶಂತನೋದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ಬಭೂವತುಃ|

01090052C ಚಿತ್ರಾಂಗದೋ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಶ್ಚ||

ಶಂತನುವು ಗಂಗೆ ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ
ದೇವವ್ರತನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ಭೀಷ್ಮ ಎಂದು ಕರೆದರು. ತನ್ನ

ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ಭೀಷ್ಮನು ತಾಯಿ
 ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಸಿದನು. ಅವಳನ್ನು
 ಗಂಧಕಾಲೀ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ
 ಪರಾಶರನಿಂದ ದ್ವೈಪಾಯನನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು
 ಶಂತನುವಿನಿಂದ ಈರ್ವರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು: ಚಿತ್ರಾಂಗದ ಮತ್ತು
 ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ.

01090053A ತಯೋರಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನ ಏವ ಚಿತ್ರಾಂಗದೋ ಗಂಧರ್ವೇಣ
 ಹತಃ|

01090053B ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ತು ರಾಜಾ ಸಮಭವತ್||

01090054A ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಃ ಖಿಲು ಕೌಸಲ್ಯಾತ್ಮಜೇಽಂಬಿಕಾಂಬಾಲಿಕೇ
 ಕಾಶಿರಾಜದುಹಿತರಾವೃಪಯೇಮೇ||

01090055A ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ತ್ವನಪತ್ಯ ಏವ ವಿದೇಹತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ||

01090056A ತತಃ ಸತ್ಯವತೀ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ|

01090056B ದೌಃಷಂತೋ ವಂಶ ಉಚ್ಛಿದ್ಯತೇ ಇತಿ||

01090057A ಸಾ ದ್ವೈಪಾಯನಮೃಷಿಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ||

01090058A ಸ ತಸ್ಯಾಃ ಪುರತಃ ಸ್ಥಿತಃ ಕಿಂ ಕರವಾಣೀತಿ||

01090059A ಸಾ ತಮುವಾಚ|

01090059B ಭ್ರಾತಾ ತವಾನಪತ್ಯ ಏವ ಸ್ವರ್ಯಾತೋ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಃ|

01090059C ಸಾಧ್ವಪತ್ಯಂ ತಸ್ಯೋತ್ಪಾದಯೇತಿ||

01090060A ಸ ಪರಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತ್ರಿನ್ನುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪಾಂಡುಂ ವಿದುರಂ ಚೇತಿ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಯೌವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದರೊಳಗೇ ಗಂಧರ್ವನೋರ್ವನಿಂದ ಹತನಾದನು. ನಂತರ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ರಾಜನಾದನು. ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಕಾಶಿರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿ ಕೌಶಲ್ಯಳ ಪುತ್ರಿಯರೀರ್ವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು: ಅಂಬಿಕಾ ಮತ್ತು ಅಂಬಾಲಿಕಾ. ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡನು. ದೌಃಷಂತನ ಈ ವಂಶಾವಳಿಯು ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು ಸತ್ಯವತಿಯು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳು ಋಷಿ ದ್ವೈಪಾಯನನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವನು ಅವಳ ಎದಿರು ಬಂದು “ಏನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದನು. “ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆಯಾಗು!”. “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಅವನು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆಯಾದನು: ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ವಿದುರ.

01090061A ತತ್ರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪುತ್ರಶತಂ ಬಭೂವ
ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಂ ವರದಾನಾದ್ಧ್ವೈಪಾಯನಸ್ಯ||

01090062A ತೇಷಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚತ್ವಾರಃ ಪ್ರಧಾನಾ
ಭೂವುರ್ದುರ್ಯೋಧನೋ ದುಃಶಾಸನೋ
ವಿಕರ್ಣಶ್ಚಿತ್ರಸೇನ ಇತಿ||

01090063A ಪಾಂಡೋಸ್ತು ದ್ವೇ ಭಾರ್ಯೇ ಬಭೂವತುಃ ಕುಂತೀ ಮಾದ್ರೀ
ಚೇತ್ಯುಭೇ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನೇ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದ್ವೈಪಾಯನನ ವರದಾನದಿಂದ
 ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆ
 ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ಪ್ರಧಾನರಾಗಿದ್ದರು: ದುರ್ಯೋಧನ, ದುಃಶಾಸನ,
 ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಸೇನ. ಪಾಡುವಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು: ಸ್ತ್ರೀ
 ರತ್ನರಾದ ಕುಂತೀ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀ.

01090064A ಅಥ ಪಾಂಡುರ್ಮೃಗಯಾಂ ಚರನ್ಯೈಥುನಗತಂ
 ಋಷಿಮಪಶ್ಯನ್ಯಗ್ಯಾಂ ವರ್ತಮಾನಂ|

01090064B ತಥೈವಾಪ್ಲುತಮನಾಸಾದಿತಕಾಮರಸಮತ್ಯಪ್ತಂ
 ಬಾಣೇನಾಭಿಜಘಾನ||

01090065A ಸ ಬಾಣವಿದ್ಧ ಉವಾಚ ಪಾಂಡುಂ|

01090065B ಚರತಾ ಧರ್ಮಮಿಮಂ ಯೇನ ತ್ವಯಾಭಿಜ್ಞೇನ
 ಕಾಮರಸಸ್ಯಾಹಮನವಾಪ್ತಕಾಮರಸೋಽಭಿಹತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮ
 ಪ್ಯೇತಾಮವಸ್ಥಾಮಾಸಾದ್ಯಾನವಾಪ್ತಕಾಮರಸಃ
 ಪಂಚತ್ವಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವೇತಿ||

ಒಮ್ಮೆ ಪಾಂಡುವು ಮೃಗಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಗಳ
 ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಭೋಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕಂಡನು. ಗಂಡು
 ಜಿಂಕೆಯು ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ತನ್ನ ಕಾಮ ಸುಖವನ್ನು
 ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವನು ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಬಾಣದಿಂದ
 ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವನು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
 ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಮರಸವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದವನಾದ ನೀನು ನಾನು

ಕಾಮರಸವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತೃಪ್ತನಾಗುವುದರೊಳಗೇ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದ
ಕಾರಣ ನೀನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಕ್ಷಣವೇ
ಕಾಮರಸವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರೊಳಗೇ ಪಂಚಭೂತಗಳ
ವಶನಾಗುತ್ತೀಯೆ !”

01090066A ಸ ವಿವರ್ಣರೂಪಃ ಪಾಂಡುಃ ಶಾಪಂ ಪರಿಹರಮಾಣೋ
ನೋಪಾಸರ್ಪತ ಭಾರ್ಯೇ ||

01090067A ವಾಕ್ಯಂ ಚೋವಾಚ |

01090067B ಸ್ವಚಾಪಲ್ಯಾದಿದಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಹಂ |

01090067C ಶೃಣೋಮಿ ಚ ನಾನಪತ್ಯಸ್ಯ ಲೋಕಾ ಸಂತೀತಿ ||

ವಿವರ್ಣರೂಪಿ ಪಾಂಡುವು ಶಾಪ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ
ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದಲೇ
ಇದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಯಾವ ಲೋಕವೂ
ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01090068A ಸಾ ತ್ವಂ ಮದರ್ಥೇ ಪುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯೇತಿ
ಕುಂತೀಮುವಾಚ ||

01090069A ಸಾ ತತ್ರ ಪುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮಾದ್
ಯುದಿಷ್ಟಿರಂ ಮಾರುತಾದ್ ಭೀಮಸೇನಂ
ಶಕ್ರಾದರ್ಜುನಮಿತಿ ||

01090070A ಸ ತಾಂ ಹೃಷ್ಟರೂಪಃ ಪಾಂಡುರುವಾಚ |

01090070B ಇಯಂ ತೇ ಸಪತ್ನ್ಯನಪತ್ಯಾ |

01090070C ಸಾಧ್ವಸ್ಯಾಮಪತ್ಯಮುತ್ಪಾದ್ಯತಾಮಿತಿ||

01090071A ಸ ಏವಮಸ್ವಿ ತ್ಯುಕ್ತಃ ಕುಂತ್ಯಾ||

01090072A ತತೋ ಮಾದ್ರ್ಯಮಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ನಕುಲಸಹದೇವಾವುತ್ಪಾದಿತೌ||

ನನಗೋಸ್ಯರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆ!" ಎಂದು ಅವನು ಕುಂತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು: ಧರ್ಮನಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ,
ವಾಯುವಿನಿಂದ ಭೀಮಸೇನ, ಮತ್ತು ಶಕ್ರನಿಂದ ಅರ್ಜುನ.

ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: "ನಿನ್ನ ಸಪತ್ನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ.

ಆ ಸಾಧ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ!" "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!" ಎಂದು
ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು. ನಂತರ ಮಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಿನಿಯರಿಂದ ನಕುಲ-
ಸಹದೇವರು ಹುಟ್ಟಿದರು.

01090073A ಮಾದ್ರೀಂ ಖಿಲ್ವಲಂಕೃತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡುರ್ಭಾವಂ
ಚಕ್ರೇ||

01090074A ಸ ತಾಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವೈವ ವಿದೇಹತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ||

01090075A ತತ್ರೈನಂ ಚಿತಾಸ್ಥಂ ಮಾದ್ರೀ ಸಮನ್ವಾರುರೋಹ||

01090076A ಉವಾಚ ಕುಂತೀಂ|

01090076B ಯಮಯೋರಾರ್ಯಯಾಪ್ರಮತ್ತಯಾ ಭವಿತವ್ಯಮಿತಿ||

ಒಳ್ಳೆ ಅಲಂಕೃತಳಾದ ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಡುವು
ಭಾವುಕನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ವಿದೇಹತ್ವವನ್ನು
ಹೊಂದಿದನು. ಮಾದ್ರಿಯು ಅವನ ಚಿತೆಯನ್ನೇರಿದಳು. ಅವಳು ಕುಂತಿಗೆ
ಹೇಳಿದಳು: "ಆರ್ಯಿಯಾದ ನೀನು ಈ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ

ನೋಡಿಕೋ !”

01090077A ತತಸ್ತೇ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ ಕುಂತ್ಯಾ ಸಹಿತಾ
ಹಸ್ತಿನಪುರಮಾನೀಯ ತಾಪಸೈರ್ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ
ನಿವೇದಿತಾಃ||

01090078A ತತ್ರಾಪಿ ಜತುಗೃಹೇ ದಗ್ಧಂ ಸಮಾರಬ್ಧಾ ನ ಶಕಿತಾ
ದುರಮಂತ್ರಿತೇನ||

01090079A ತತಶ್ಚ ಹಿಡಿಂಬಮಂತರಾ ಹತ್ವಾ ಏಕಚಕ್ರಾಂ ಗತಾಃ||

ನಂತರ ತಾಪಸಿಗಳು ಕುಂತಿಯ ಸಹಿತ ಪಂಚಪಾಂಡವರನ್ನು
ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ವಿದುರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.
ಅವರು ಅರಗಿನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದಿದ್ದಾಗ ವಿದುರನ
ಸೂಚನೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಹಿಡಿಂಬನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಏಕಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

01090080A ತಸ್ಯಾಮಪ್ಯೇಕಚಕ್ರಾಯಾಂ ಬಕಂ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಂ ಹತ್ವಾ
ಪಾಂಚಾಲನಗರಮಭಿಗತಾಃ||

01090081A ತಸ್ಮಾದ್ರೌಪದೀಂ ಭಾರ್ಯಾಮವಿಂದನ್ಸ್ವ ವಿಷಯಂ
ಚಾಜಗ್ಮುಃ ಕುಶಲಿನಃ||

ಏಕಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಬಕ ಎನ್ನುವ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ
ಗೆದ್ದು ಕುಶಲರಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01090082A ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚೋತ್ಪಾದಯಾಮಾಸುಃ|

01090082B ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ಯುದಿಷ್ಟಿರಃ|

01090082C ಸುತಸೋಮಂ ವೃಕೋದರಃ|

01090082d ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಮರ್ಜುನಃ|

01090082E ಶತಾನೀಕಂ ನಕುಲಃ|

01090082F ಶ್ರುತಕರ್ಮಾಣಂ ಸಹದೇವ ಇತಿ||

ಅವಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರಾದರು: ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯ,
ವೃಕೋದರನಿಂದ ಸುತಸೋಮ, ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ,
ನಕುಲನಿಂದ ಶತಾನೀಕ, ಮತ್ತು ಸಹದೇವನಿಂದ ಶ್ರುತಕರ್ಮ.

01090083A ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ತು ಗೋವಾಸನಸ್ಯ ಶೈಬ್ಯಸ್ಯ ದೇವಿಕಾಂ ನಾಮ
ಕನ್ಯಾಂ ಸ್ವಯಂವರೇ ಲೇಭೇ|

01090083B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಯೌಧೇಯಂ ನಾಮ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಶೈಬ್ಯ ಗೋವಾಸನನ ದೇವಕಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಯೌಧೇಯ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01090084A ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ಕಾಶ್ಯಾಂ ಬಲಧರಾಂ ನಾಮೋಪಯೇಮೇ
ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕಾಂ|

01090084B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಂ ಸರ್ವಗಂ ನಾಮೋತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ||

ಭೀಮಸೇನನು ಕಾಶಿಯ ಬಲಧರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳನ್ನು

ವೀರ್ಯ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ಪಡೆದು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಗ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01090085A ಅರ್ಜುನಃ ಖಿಲು ದ್ವಾರವತೀಂ ಗತ್ವಾ ಭಗಿನೀಂ

ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸುಭದ್ರಾಂ ನಾಮ ಭಾರ್ಯಾಮುದವಹತ್|

01090085B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಮಭಿಮನ್ಯುಂ ನಾಮ ಜನಯಾಮಾಸ||

ಅರ್ಜುನನು ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಸುದೇವನ ಭಗಿನಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯು ಎನ್ನುವ ಪುತ್ರನನ್ನು
ಪಡೆದನು.

01090086A ನಕುಲಸ್ತು ಚೈದ್ಯಾಂ ಕರೇಣುವತೀಂ ನಾಮ

ಭಾರ್ಯಾಮುದವಹತ್|

01090086B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಂ ನಿರಮಿತ್ರಂ ನಾಮಾಜನಯತ್||

ನಕುಲನು ಚೈದ್ಯದೇಶದ ಕರೇಣುವತಿ ಎನ್ನುವವಳನ್ನು
ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ನಿರಮಿತ್ರ ಎನ್ನುವ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01090087A ಸಹದೇವೋಽಪಿ ಮಾದ್ರೀಮೇವ ಸ್ವಯಂವರೇ ವಿಜಯಾಂ

ನಾಮೋಪಯೇಮೇ|

01090087B ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಮಜನಯತ್ಸುಹೋತ್ರಂ ನಾಮ||

ಸಹದೇವನು ಮಾದ್ರಿ ವಿಜಯಳನ್ನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು
ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಸುಹೋತ್ರ ಎನ್ನುವ ಪುತ್ರನನ್ನು
ಪಡೆದನು.

01090088A ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಪೂರ್ವಮೇವ ಹಿಡಿಂಬಾಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾಂ
ಘಟೋತ್ಕಚಂ ನಾಮ ಪುತ್ರಂ ಜನಯಾಮಾಸ||

01090089A ಇತ್ಯೇತೇ ಏಕಾದಶ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪುತ್ರಾಃ||

ಭೀಮಸೇನನು ಮೊದಲೇ ರಾಕ್ಷಸಿ ಹಿಡಿಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚ ಎಂಬ
ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಂಡವರ ಹನ್ನೊಂದು
ಪುತ್ರರು.

01090090A ವಿರಾಟಸ್ಯ ದುಹಿತರಮುತ್ತರಾಂ

ನಾಮಾಭಿಮನ್ಯುರುಪಯೇಮೇ|

01090090B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಪರಾಸುರ್ಗಭೋಽಜಾಯತ||

01090091A ತಮುತ್ಸಂಗೇನ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಪೃಥಾ ನಿಯೋಗಾತ್

ಪುರುಷೋತ್ತಮಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ|

01090091B ಷಾಣ್ಮಾಸಿಕಂ ಗರ್ಭಮಹಮೇನಂ ಜೀವಯಿಷ್ಯಾಮೀತಿ||

01090092A ಸಂಜೀವಯಿತ್ವಾ ಚೈನಮುವಾಚ|

01090092B ಪರಿಕ್ಷೀಣೇ ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಭವತ್ವಯಂ ಪರಿಕ್ಷಿನ್ನಾಮೇತಿ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ವಿರಾಟನ ಮಗಳು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.
ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಸತ್ತಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಪುರುಷೋತ್ತಮ
ವಾಸುದೇವನು “ಈ ಆರುತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಾನು ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ
ಪೃಥಾಳು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದನು. ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಪರಿಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದ
ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಇವನು ಪರಿಕ್ಷಿತನೆಂದಾಗಲಿ!” ಎಂದುನು.

01090093A ಪರಿಕ್ಷಿತ್ತು ಖಿಲು ಮಾದ್ರವತೀಂ ನಾಮೋಪಯೇಮೇ|

01090093B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜನಮೇಜಯಃ||

01090094A ಜನಮೇಜಯಾತ್ತು ವಪುಷ್ವಮಾಯಾಂ ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ
ಶತಾನೀಕಃ ಶಂಕುಶ್ಚ||

01090095A ಶತಾನೀಕಸ್ತು ಖಿಲು ವೈದೇಹೀಮುಪಯೇಮೇ|

01090095B ತಸ್ಯಾಮಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಪುತ್ರೋಽಶ್ವಮೇಧದತ್ತಃ||

ಪರಿಕ್ಷಿತನು ಮಾದ್ರವತಿ ಎನ್ನುವವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ವಪುಷ್ವಮೆಯಲ್ಲಿ ಈರ್ವರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು: ಶತಾನೀಕ ಮತ್ತು ಶಂಕು. ಶತಾನೀಕನು ವೈದೇಹಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧದತ್ತನು ಜನಿಸಿದನು.

01090096a ಇತ್ಯೇಷ ಪೂರೋರ್ವಂಶಸ್ತು ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಕೀರ್ತಿತಃ|

01090096c ಪೂರೋರ್ವಂಶಮಿಮಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ
ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ಈ ರೀತಿ ಪುರುವಂಶ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ವಂಶಗಳ ಕೀರ್ತನೆಯಿದೆ. ಈ ಪುರುವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ವಿಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಪುರೂವಂಶಾನುಕೀರ್ತನೇ ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರುವಂಶಾನುಕೀರ್ತನದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೧

ಮಹಾಭಿಷ

ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಮಹಾಭಿಷನು ಗಂಗೆಯನ್ನು
ಮೋಹಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಿತಾಮಹನಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕುರುವಂಶದಲ್ಲಿ
ಪ್ರತೀಪನ ಮಗ ಶಂತನುವಾಗಿ ಜನಿಸಿದುದು (೧-೨). ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಎಂದು ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥರಾದ ಅಷ್ಟವಸುಗಳು
ಮನುಷ್ಯ ಯೋನಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು
ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಶಂತನುವನ್ನು ಕರ್ತನನ್ನಾಗಿ
ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೮-೧೨). ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ
ಜೀವದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ವಸುಗಳು ಕೇಳಲು,
ಶಂತನುವಿಗೋಸ್ಕರ ಎಂಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಉಳಿಸುವೆನೆಂದು ಗಂಗೆಯು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೮-೨೨).

01091001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01091001a ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಪ್ರಭವೋ ರಾಜಾಸೀತ್ಪ್ರಥಿವೀಪತಿಃ|

01091001c ಮಹಾಭಿಷ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ

ಮಹಾಭಿಷನೇಂದು ಖ್ಯಾತ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ, ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಪೃಥ್ವೀಪತಿ
ರಾಜನಿದ್ದನು.

01091002a ಸೋಽಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರೇಣ ವಾಜಪೇಯಶತೇನ ಚ|

01091002c ತೋಷಯಾಮಾಸ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೇಭೇ ತತಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ ಮತ್ತು ನೂರು ವಾಜಪೇಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಭು
ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01091003a ತತಃ ಕದಾ ಚಿದ್ಭ್ರಹ್ಮಾಣಮುಪಾಸಾಂ ಚಕ್ರೀ ಸುರಾಃ|

01091003c ತತ್ರ ರಾಜರ್ಷಯೋ ಆಸನ್ನ ಚ ರಾಜಾ ಮಹಾಭಿಷಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ
ರಾಜರ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಮಹಾಭಿಷನೂ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದನು.

01091004a ಅಥ ಗಂಗಾ ಸರಿಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಾ ಸಮುಪಾಯಾತ್ತಿತಾಮಹಂ|

01091004c ತಸ್ಯಾ ವಾಸಃ ಸಮುದ್ಧೃತಂ ಮಾರುತೇನ ಶಶಿಪ್ರಭಂ||

01091005a ತತೋಽಭವನ್ನರಗಣಾಃ ಸಹಸಾವಾಙ್ಮುಖಾಸ್ತದಾ|

01091005c ಮಹಾಭಿಷಸ್ತು ರಾಜರ್ಷಿರಶಂಕೋ ದೃಷ್ಟವಾನ್ನದೀಂ||

ಆಗ ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಂಗೆಯು ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಗೌರವಿಸಲು
ಬಂದಳು. ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಅವಳ ವಸ್ತ್ರವು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು.
ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸುರಗಣವು ತಕ್ಷಣವೇ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿತು.
ಆದರೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಮಹಾಭಿಷನು ನಿಃಶಂಕೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನೇ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01091006a ಅಪಧ್ಯಾತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸ ಮಹಾಭಿಷಃ|

01091006c ಉಕ್ತಶ್ಚ ಜಾತೋ ಮರ್ತ್ಯೇಷು ಪುನರ್ಲೋಕಾನವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮಹಾಭಿಷನನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಾ
“ಮರ್ತ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪುನಃ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ!”
ಎಂದನು.

01091007a ಸ ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ನೃಪತೀರ್ಯಪಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತಪೋಧನಾನ್|

01091007c ಪ್ರತೀಪಂ ರೋಚಯಾಮಾಸ ಪಿತರಂ ಭೂರಿವರ್ಚಸಂ||

ಆ ನೃಪತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜರು ಮತ್ತು ತಪೋಧನರನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ
ಭೂರಿವರ್ಚಸ ಪ್ರತೀಪನನ್ನು ತಂದೆಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡನು.

01091008a ಮಹಾಭಿಷಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನದೀ ಧೈರ್ಯಾಚ್ಚು ತಂ ನೃಪಂ|

01091008c ತಮೇವ ಮನಸಾಧ್ಯಾಯಮುಪಾವರ್ತತ್ಸರಿದ್ವರಾ||

ಮಹಾಭಿಷನು ಈ ರೀತಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಸರಿದ್ವರೆ ನದಿಯು ಆ ನೃಪನನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತಾ
ಹೋದಳು.

01091009a ಸಾ ತು ವಿಧ್ವಸ್ತವಪುಷಃ ಕಶ್ಮಲಾಭಿಹತೌಜಸಃ|

01091009c ದದರ್ಶ ಪಥಿ ಗಚ್ಛಂತೀ ವಸೂನ್ದೇವಾನ್ದಿವೌಕಸಃ||

ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ ದಿವೌಕಸ ವಸು ದೇವತೆಗಳನ್ನು

ಕಂಡಳು.

01091010a ತಥಾರೂಪಾಂಶ್ಚ ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸರಿತಾಂ ವರಾ|

01091010c ಕಿಮಿದಂ ನಷ್ಟರೂಪಾಃ ಸ್ಥ ಕಚ್ಚಿತ್ಕ್ಷೇಮಂ ದಿವೌಕಸಾಂ||

ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಗಂಗೆಯು ಕೇಳಿದಳು: “ಹೀಗೇಕೆ ಏನನ್ನೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ದಿವೌಕಸರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲವೇ?”

01091011a ತಾಮೂಚುರ್ವ ಸವೋ ದೇವಾಃ ಶಪ್ತಾಃ ಸ್ಮೋ ವೈ ಮಹಾನದಿ|

01091011c ಅಲ್ಪೇಽಪರಾಧೇ ಸಂರಂಭಾದ್ವಸಿಷ್ಟೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

01091012a ವಿಮೂದಾ ಹಿ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಂ ಋಷಿಸತ್ತಮಂ|

01091012c ಸಂಧ್ಯಾಂ ವಸಿಷ್ಟಮಾಸೀನಂ ತಮತ್ಯಭಿಸೃತಾಃ ಪುರಾ||

ಆಗ ವಸು ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಮಹಾನದೀ! ನಮ್ಮ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಟನಿಂದ ಶಪ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ವಿಮೂಢರೂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಋಷಿಸತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಟನನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದೆವು.

01091013a ತೇನ ಕೋಪಾದ್ವಯಂ ಶಪ್ತಾ ಯೋನೌ ಸಂಭವತೇತಿ ಹ|

01091013c ನ ಶಕ್ಯಮನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಂ ಯದುಕ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ||

ಅದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಅವನು “ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಿ!” ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು. ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯ ಮಾತನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01091014a ತ್ವಂ ತಸ್ಮಾನ್ನಾನುಷೀ ಭೂತ್ವಾ ಸೂಷ್ವ ಪುತ್ರಾನ್ವಸೂನ್ಭುವಿ|

01091014c ನ ಮಾನುಷೀಣಾಂ ಜಠರಂ ಪ್ರವಿಶೇಮಾಶುಭಂ ವಯಂ||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಮಾನುಷಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಸುಗಳನ್ನು ಪುತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಜನಿಸು. ಮಾನುಷಿಯ ಜಠರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಅಶುಭ.”

01091015a ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ತಾನ್ವಸೂನ್ಗಂಗಾ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತಾ ಬ್ರವೀದಿದಂ|

01091015c ಮರ್ತ್ಯೇಷು ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೋ ವಃ ಕರ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ವಚನವನ್ನಿತ್ತ ಗಂಗೆಯು ಆ ವಸುಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು: “ಮರ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ?”

01091016 ವಸವ ಊಚುಃ

01091016a ಪ್ರತೀಪಸ್ಯ ಸುತೋ ರಾಜಾ ಶಂತನುರ್ನಾಮ ಧಾರ್ಮಿಕಃ|

01091016c ಭವಿತಾ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಸ ನಃ ಕರ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ವಸುಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಶಾಂತನು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜನೊಬ್ಬನು ಪ್ರತೀಪನ ಮಗನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01091017 ಗಂಗೋವಾಚ

01091017a ಮಮಾಪ್ಯೇವಂ ಮತಂ ದೇವಾ ಯಥಾವದತ ಮಾನಘಾಃ|

01091017c ಪ್ರಿಯಂ ತಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಚೈತದೀಪ್ಯಿತಂ||

ಗಂಗೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಾನಘ ದೇವತೆಗಳೇ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಇತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01091018 ವಸವ ಊಚುಃ|

01091018a ಜಾತಾನ್ಕುಮಾರಾನ್ಸ್ವಾ ನಪ್ಸು ಪ್ರಕ್ಷೇಪ್ತಂ ವೈ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ|

01091018c ಯಥಾ ನಚಿರಕಾಲಂ ನೋ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ರಿಲೋಕಗೇ||

ವಸುಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ತ್ರಿಲೋಕಸಂಚಾರಿಣೀ! ಈ ನಿಷ್ಕೃತಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅನುಭವಿಸಲು ಅವಕಾಶಕೊಡದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಬಿಡು.”

01091019 ಗಂಗೋವಾಚ|

01091019a ಏವಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಸ್ತಸ್ಯ ವಿಧೀಯತಾಂ|

01091019c ನಾಸ್ಯ ಮೋಘಃ ಸಂಗಮಃ ಸ್ಯಾತ್ಪುತ್ರಹೇತೋರ್ಮಯಾ ಸಹ||

ಗಂಗೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಪುತ್ರಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಸೇರುವ ಅವನ ಯತ್ನವು ನಿಷ್ಪಲವಾಗದ ಹಾಗೆ ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.”

01091020 ವಸವ ಊಚುಃ|

01091020a ತುರೀಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮೋ ವೀರ್ಯಸ್ತ್ವೈಕೈಕಶೋ ವಯಂ|

01091020c ತೇನ ವೀರ್ಯೇಣ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಭವಿತಾ ತಸ್ಯ ಚೇಪ್ಪಿತಃ||

ವಸುಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ
ವೀರ್ಯಗಳ ಎಂಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆ
ವೀರ್ಯದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮಗನು
ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

01091021a ನ ಸಂಪತ್ಸ್ಯ ತಿ ಮರ್ತ್ಯೇಷು ಪುನಸ್ತಸ್ಯ ತು ಸಂತತಿಃ|

01091021c ತಸ್ಮಾದಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಆದರೆ ಅವನು ಮರ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಯಾವ ಸಂತತಿಯನ್ನೂ
ಪಡೆಯಲಾರ. ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪುತ್ರನು ಅಪುತ್ರನಾಗಿಯೇ
ಇರುತ್ತಾನೆ.”

01091022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01091022a ಏವಂ ತೇ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಗಂಗಯಾ ವಸವಃ ಸಹ|

01091022c ಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಮನಸೋ ಯಥಾಸಂಕಲ್ಪಮಂಜಸಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ
ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸುಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ತಮಗಿಷ್ಟಬಂದಲ್ಲಿ
ತೆರಳಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಮಹಾಭಿಷೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಮಹಾಭಿಷೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಪ್ರತೀಪ-ಶಂತನು-ಗಂಗೆ

ತನ್ನನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಂಗೆಯು ಪ್ರತೀಪನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೫). ಗಂಗೆಗೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಂತೆ ಪುತ್ರಕಾಮಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬಂದರೆ ಅವಳು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳದೇ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಪ್ರತೀಪನು ಮಗ ಶಂತನುವಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧೬-೨೩). ಶಂತನುವು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದೆಂದು ಅವಳುಹಾಕಿದ ನಿಬಂಧನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವುದು (೨೪-೪೩). ಗಂಗೆಯು ಹುಟ್ಟಿದ ಏಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ನೀರಿಗೆ ಹಾಕುವುದು (೪೪-೪೫). ಎಂಟನೆಯವನನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಲು ಹೋಗುವಾಗ ತಡೆಯಲು ಗಂಗೆಯು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಚಯ ಹೇಳಿ ಕೊನೆಯವನನ್ನು ಉಳಿಸುವೆನೆಂದೂ ಆದರೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳೆಂದೂ ನುಡಿದುದು (೪೬-೫೫).

01092001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01092001a ತತಃ ಪ್ರತೀಪೋ ರಾಜಾ ಸ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ|

01092001c ನಿಷಸಾದ ಸಮಾ ಬಹ್ವೀರ್ಗಂಗಾತೀರಗತೋ ಜಪನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತ ಪ್ರತೀಪನೆಂಬ ರಾಜನು ಗಂಗಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಅಸಾದ್ಯ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ

ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01092002a ತಸ್ಯ ರೂಪಗುಣೋಪೇತಾ ಗಂಗಾ ಶ್ರೀರಿವ ರೂಪಿಣೀ|

01092002c ಉತ್ತೀರ್ಯ ಸಲಿಲಾತ್ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಭನೀಯತಮಾಕೃತಿಃ||

ಆಗ ಶ್ರೀಯಂತೆ ರೂಪಿಣಿ ಗುಣೋಪೇತ ಗಂಗೆಯು ಅವನ
ಮನಸೆಳೆಯುವ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದಳು.

01092003a ಅಧೀಯಾನಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇರ್ದಿವ್ಯರೂಪಾ ಮನಸ್ವಿನೀ|

01092003c ದಕ್ಷಿಣಂ ಶಾಲಸಂಕಾಶಮೂರುಂ ಭೇಜೇ ಶುಭಾನನಾ||

ಆ ದಿವ್ಯರೂಪಿ ಮನಸ್ವಿನಿ ಶುಭಾನನೆಯು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ರಾಜರ್ಷಿಯ ಶಾಲದ ರೆಂಬೆಯಂತಿದ್ದ ಬಲ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

01092004a ಪ್ರತೀಪಸ್ತು ಮಹೀಪಾಲಸ್ತಾಮುವಾಚ ಮನಸ್ವಿನೀಂ|

01092004c ಕರವಾಣಿ ಕಿಂ ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪ್ರಿಯಂ ಯತ್ತೇಽಭಿಕಾಂಕ್ಷಿತಂ||

ಮಹೀಪಾಲ ಪ್ರತೀಪನು ಆ ಮನಸ್ವಿನಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:
“ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಿನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಂತೆ
ಯಾವ ಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ?”

01092005 ಸ್ತ್ರೀ ಉವಾಚ|

01092005a ತ್ವಾಮಹಂ ಕಾಮಯೇ ರಾಜನ್ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ|

01092005c ತ್ಯಾಗಃ ಕಾಮವತೀನಾಂ ಹಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸದ್ಭಿರ್ವಿರ್ಗರ್ಹಿತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು
ಕಾಮಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಬಯಕೆ. ಕಾಮವತಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01092006 ಪ್ರತೀಪ ಉವಾಚ|

01092006a ನಾಹಂ ಪರಸ್ತ್ರಿಯಂ ಕಾಮಾದ್ಗಚ್ಛೇಯಂ ವರವರ್ಣಿನಿ|

01092006c ನ ಚಾಸವರ್ಣಾಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಧರ್ಮ್ಯಂ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮೇ ವ್ರತಂ||

ಪ್ರತೀಪನು ಹೇಳಿದನು: “ವರವರ್ಣಿನೀ! ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನಾನು
ಜಾತಿಯವಳಲ್ಲದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ
ವ್ರತವನ್ನು ಧರ್ಮವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?”

01092007 ಸ್ತ್ರೀ ಉವಾಚ|

01092007a ನಾಶ್ರೇಯಸ್ಯಸ್ಮಿ ನಾಗಮ್ಯಾ ನ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಚ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

01092007c ಭಜ ಮಾಂ ಭಜಮಾನಾಂ ತ್ವಂ ರಾಜನ್ಕನ್ಯಾಂ ವರಸ್ತ್ರಿಯಂ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜ! ನಾನೇನು ಅಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಲ್ಲ.
ಹೊಂದಬಾರದಂಥವಳೂ ಅಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧಳೂ ಅಲ್ಲ. ವರಸ್ತ್ರೀ
ಕನ್ಯೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಮಿಸುವಂತೆ ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಮಿಸು.”

01092008 ಪ್ರತೀಪ ಉವಾಚ|

01092008a ಮಯಾತಿವೃತ್ತಮೇತತ್ತೇ ಯನ್ಮಾಂ ಚೋದಯಸಿ ಪ್ರಿಯಂ|

01092008c ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರತಿಪನ್ನಂ ಮಾಂ ನಾಶಯೇದ್ಧರ್ಮವಿಪ್ಲವಃ||

ಪ್ರತೀಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ನಾನು
ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಈ ನಿನ್ನ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಈ ಅಧರ್ಮವು ನನ್ನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

01092009a ಪ್ರಾಪ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಮೂರುಂ ಮೇ ತ್ವಮಾಶ್ಲಿಷ್ವಾ ವರಾಂಗನೇ|

01092009c ಅಪತ್ಯಾನಾಂ ಸ್ನುಷಾಣಾಂ ಚ ಭೀರು ವಿದ್ಧೇತದಾಸನಂ||

ವರಾಂಗನೇ! ನೀನು ನನ್ನ ಬಲ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನನ್ನನ್ನು
ವರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಭೀರು! ಈ ಸ್ಥಳವು ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಸೊಸೆಯಂದಿರು
ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳ.

01092010a ಸವ್ಯತಃ ಕಾಮಿನೀಭಾಗಸ್ವ ಯಾ ಸ ಚ ವಿವರ್ಜಿತಃ|

01092010c ತಸ್ಮಾದಹಂ ನಾಚರಿಷ್ಯೇ ತ್ವಯಿ ಕಾಮಂ ವರಾಂಗನೇ||

ಎಡಗಡೆಯದ್ದು ಕಾಮಿನಿಯ ಜಾಗ. ಆದರೆ ನೀನು ಅದನ್ನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ವರಾಂಗನೇ! ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಯ
ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01092011a ಸ್ನುಷಾ ಮೇ ಭವ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ತ್ವಾಂ ವೃಣೋಮ್ಯಹಂ|

01092011c ಸ್ನುಷಾಪಕ್ಷಂ ಹಿ ವಾಮೋರು ತ್ವಮಾಗಮ್ಯ ಸಮಾಶ್ರಿತಾ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನನ್ನ ಸೊಸೆಯಾಗು. ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಆರಿಸುವೆ.
ನೀನಾದರೂ ಸೊಸೆಯ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.”

01092012 ಸ್ತ್ರೀ ಉವಾಚ|

01092012a ಏವಮಪ್ಯಸ್ತು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸಂಯುಜ್ಯೇಯಂ ಸುತೇನ ತೇ|

01092012c ತ್ವದ್ಭಕ್ತೃವ ಭಜಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಂ ಭಾರತಂ ಕುಲಂ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೂಡುವೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ನಾನು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಭರತಕುಲವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ.

01092013a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾ ಯೇ ಚ ತೇಷಾಂ ಯೂಯಂ ಪರಾಯಣಂ|

01092013c ಗುಣಾ ನ ಹಿ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಾ ವಕ್ತುಂ ವರ್ಷಶತ್ಯೈರಪಿ|

01092013e ಕುಲಸ್ಯ ಯೇ ವಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಸ್ತತ್ಸಾಧುತ್ವಮನುತ್ತಮಂ||

ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಪಾರ್ಥಿವರಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಪರಾಯಣೀಯವಾದದ್ದು. ನಿನ್ನ ಈ ಅನುತ್ತಮ, ಸಾಧು, ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಲದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಾರಲು ನನಗೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳೂ ಸಾಲದು.

01092014a ಸ ಮೇ ನಾಭಿಜನಜ್ಞಃ ಸ್ಯಾದಾಚರೇಯಂ ಚ ಯದ್ವಿಭೋ|

01092014c ತತ್ಸರ್ವಮೇವ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ನ ಮೀಮಾಂಸೇತ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ವಿಭೋ! ನಾನು ಉಚ್ಛ್ರ ಜನ್ಮದವಳೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಾರದು ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದು.

01092015a ಏವಂ ವಸಂತೀ ಪುತ್ರೇ ತೇ ವರ್ಧಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪ್ರಿಯಂ|

01092015c ಪುತ್ರೈಃ ಪುಣ್ಯೈಃ ಪ್ರಿಯೈಶ್ಚಾಪಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ತೇ ಸುತಃ||

ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಸಂತಸವನ್ನು
ವರ್ಧಿಸುವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರರ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.””

01092016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01092016a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸಾ ರಾಜಂಸ್ತತ್ಯೈವಾಂತರಧೀಯತ|

01092016c ಪುತ್ರಜನ್ಮ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂಸ್ತು ಸ ರಾಜಾ ತದಧಾರಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: ““ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ರಾಜನು
ಹೇಳಿದಾಗ ಅವಳು ಅಂತರ್ಧಾನಳಾದಳು. ಪುತ್ರನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ
ಮಾಡುತ್ತಾ ರಾಜನು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

01092017a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಪ್ರತೀಪಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ|

01092017c ತಪಸ್ತೇಪೇ ಸುತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸಭಾರ್ಯಃ ಕುರುನಂದನ||

01092018a ತಯೋಃ ಸಮಭವತ್ಪುತ್ರೋ ವೃದ್ಧಯೋಃ ಸ ಮಹಾಭಿಷಃ|

01092018c ಶಾಂತಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಸಂತಾನಸ್ತಸ್ಮಾದಾಸೀತ್ಸ ಶಂತನುಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ಪ್ರತೀಪನು
ಪುತ್ರನಿಗೋಸ್ಕರ ಭಾರ್ಯೆಯ ಸಹಿತ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.
ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಿಷನು ಪುತ್ರನಾಗಿ
ಜನಿಸಿದನು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ
ಶಂತನುವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.

01092019a ಸಂಸ್ಕರಂಶ್ಚಾಕ್ಷಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವಿಜಿತಾನ್ವೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

01092019c ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ಕೃದೇವಾಸೀತ್ ಶಂತನುಃ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಸ್ವಂತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದುದರ
ಸಂಸ್ಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ಕುರುಸತ್ತಮ ಶಂತನುವು
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಯಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದನು.

01092020a ಪ್ರತೀಪಃ ಶಂತನುಂ ಪುತ್ರಂ ಯೌವನಸ್ಥಂ ತತೋಽನ್ವಶಾತ್|

01092020c ಪುರಾ ಮಾಂ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಭ್ಯಾಗಾಚ್ಯಂತನೋ ಭೂತಯೇ ತವ||

ಪುತ್ರ ಶಂತನುವು ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಪ್ರತೀಪನು
ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನಿತ್ತನು: “ಶಂತನು! ಹಿಂದೆ ಓರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯು
ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದಳು.

01092021a ತ್ವಾಮಾವ್ರಜೇದ್ಯದಿ ರಹಃ ಸಾ ಪುತ್ರ ವರವರ್ಣಿನೀ|

01092021c ಕಾಮಯಾನಾಭಿರೂಪಾದ್ಯಾ ದಿವ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯಯಾ|

01092021e ಸಾ ತ್ವಯಾ ನಾನುಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಕಾಸಿ ಕಸ್ಯಾಸಿ ವಾಂಗನೇ||

01092022a ಯಚ್ಚ ಕುರ್ಯಾನ್ನ ತತ್ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಸಾ ತ್ವಯಾನಘ|

01092022c ಮನ್ನಿಯೋಗಾದ್ಭಜಂತೀಂ ತಾಂ ಭಜೇಥಾ ಇತ್ಯುವಾಚ ತಂ||

ಪುತ್ರ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಾಮವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ವರವರ್ಣಿನಿ ಆ ದೇವ
ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುತ್ರಕಾಮಿಯಾಗಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದರೆ ನೀನು
ಅವಳು ಯಾರು ಅಥವಾ ಯಾರವಳು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದು.
ಅನಘ! ಅವಳು ಏನು ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದರೂ ನೀನು ಅವಳನ್ನು
ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದು. ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಯಸುತ್ತಾಳೋ ಹಾಗೆ ನೀನು

ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು. ಇದು ನನ್ನ ಕೇಳಿಕೆ.”

01092023a ಏವಂ ಸಂದಿಶ್ಯ ತನಯಂ ಪ್ರತೀಪಃ ಶಂತನುಂ ತದಾ|

01092023c ಸ್ವೇ ಚ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಛೇನಂ ವನಂ ರಾಜಾ ವಿವೇಶ ಹ||

ಈ ರೀತಿ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರತೀಪನು ತನಯ ಶಂತನುವಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01092024a ಸ ರಾಜಾ ಶಂತನುರ್ಧೀಮಾನ್ಭ್ರಾತಃ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಂ ಧನುರ್ಧರಃ|

01092024c ಬಭೂವ ಮೃಗಯಾಶೀಲಃ ಸತತಂ ವನಗೋಚರಃ||

ಈ ಧೀಮಂತ ರಾಜ ಶಂತನುವು ಧನುರ್ಧರನಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಖ್ಯಾತನಾದನು ಮತ್ತು ಮೃಗಯಾಶೀಲನಾಗಿ ಸತತ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

01092025a ಸ ಮೃಗಾನ್ಮಹಿಷಾಂಶ್ಚೈವ ವಿನಿಘ್ನನ್ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

01092025c ಗಂಗಾಮನುಚಚಾರೈಕಃ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಾಂ||

ಒಮ್ಮೆ ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಡೆಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದ ರಾಜ ಸತ್ತಮನು ಒಬ್ಬನೇ ಸಿದ್ಧ ಚಾರಣರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟನು.

01092026a ಸ ಕದಾ ಚಿನ್ಮಹಾರಾಜ ದದರ್ಶ ಪರಮಸ್ತ್ರಿಯಂ|

01092026c ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಾಂ ವಪುಷಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪದ್ಮಾಮಿವ ಶ್ರಿಯಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪದ್ಮಿನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಮ ಸ್ತ್ರೀ ಓರ್ವಳನ್ನು ಕಂಡನು.

01092027a ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂ ಸುದತೀಂ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾಂ|

01092027c ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಬರಧರಾಮೇಕಾಂ ಪದ್ಮೋದರಸಮಪ್ರಭಾಂ||

ಸರ್ವಾನವಧ್ಯ, ಸುದಂತಿ, ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಷಿತೆ, ಕಮಲದ
ಒಡಲಿನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತೆ, ತೆಳು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವಳು
ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

01092028a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೃಷ್ಟರೋಮಾಭೂದ್ವಿಸ್ಮಿತೋ ರೂಪಸಂಪದಾ|

01092028c ಪಿಬನ್ನಿವ ಚ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ನಾತ್ರಪೃತ ನರಾಧಿಪಃ||

ಆ ರೂಪಸಂಪದವನ್ನು ನೋಡಿದ ನರಾಧಿಪನು ವಿಸ್ಮಿತನೂ
ರೋಮಹರ್ಷಿತನೂ ಆಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ
ಕುಡಿಯ ತೊಡಗಿದನು.

01092029a ಸಾ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ರಾಜಾನಂ ವಿಚರಂತಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ|

01092029c ಸ್ನೇಹಾದಾಗತಸೌಹಾರ್ದಾ ನಾತ್ರಪೃತ ವಿಲಾಸಿನೀ||

ಆ ವಿಲಾಸಿನಿಯಾದರೂ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅವಳಿಲ್ಲುಂಟಾದ
ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ರಾಜನನ್ನು
ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಅತ್ಯಪ್ತಳಾಗೇ ಇದ್ದಳು.

01092030a ತಾಮುವಾಚ ತತೋ ರಾಜಾ ಸಾಂತ್ವಯಂಶ್ಚಕ್ಷಯಾ ಗಿರಾ|

01092030c ದೇವೀ ವಾ ದಾನವೀ ವಾ ತ್ವಂ ಗಂಧರ್ವೀ ಯದಿ ವಾಪ್ಸರಾಃ||

ಆಗ ಆ ರಾಜನು ಸಾಂತ್ವನ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ
ಅವಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಓರ್ವ ದೇವಿಯೋ,
ದಾನವಿಯೋ, ಗಂಧರ್ವಿಯೋ ಅಥವಾ ಅಪ್ಸರೆಯೋ?”

01092031a ಯಕ್ಷೀ ವಾ ಪನ್ನಗೀ ವಾಪಿ ಮಾನುಷೀ ವಾ ಸುಮಧ್ಯಮೇ|

01092031c ಯಾ ವಾ ತ್ವಂ ಸುರಗರ್ಭಾಭೇ ಭಾರ್ಯಾ ಮೇ ಭವ ಶೋಭನೇ||

ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ನೀನು ಯಕ್ಷಿಯೋ ಅಥವಾ ಪನ್ನಗಿಯೋ ಅಥವಾ
ಮಾನುಷಿಯೋ? ಶೋಭನೇ! ನೀನು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ,
ಸುರಕನ್ಯೆಯಂತಿರುವ ನೀನು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾಗು.”

01092032a ಏತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ವಚೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸಸ್ಮಿತಂ ಮೃದು ವಲ್ಗು ಚ|

01092032c ವಸೂನಾಂ ಸಮಯಂ ಸ್ಮತ್ವಾ ಅಭ್ಯಗಚ್ಛದನಿಂದಿತಾ||

ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಂತೆ ಮೃದುಸಿಹಿಯಾದ ರಾಜನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿದ ಆ ಅನಿಂದಿತೆಯು ವಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದಳು.

01092033a ಉವಾಚ ಚೈವ ರಾಜ್ಞಃ ಸಾ ಹ್ಲಾದಯಂತೀ ಮನೋ ಗಿರಾ|

01092033c ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹೀಪಾಲ ಮಹಿಷೀ ತೇ ವಶಾನುಗಾ||

ರಾಜನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಹ್ಲಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದಳು:
“ಮಹೀಪಾಲ! ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ.”

01092034a ಯತ್ತು ಕುರ್ಯಾಮಹಂ ರಾಜಂಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಂ|

01092034c ನ ತದ್ವಾರಯಿತವ್ಯಾಸ್ಮಿ ನ ವಕ್ತವ್ಯಾ ತಥಾಪ್ರಿಯಂ||

ರಾಜನ್! ಆದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಅಥವಾ ಅಶುಭ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬಾರದು ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು.

01092035a ಏವಂ ಹಿ ವರ್ತಮಾನೇಽಹಂ ತ್ವಯಿ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ಥಿವ|
01092035c ವಾರಿತಾ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಚೋಕ್ತಾ ತ್ಯಜೇಯಂ ತ್ವಾಮಸಂಶಯಂ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ನೀನು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುವೆಯಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಾಸಿಸಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದರೆ ಅಥವಾ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01092036a ತಥೇತಿ ರಾಜ್ಞಾ ಸಾ ತೂಕ್ತಾ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ|
01092036c ಪ್ರಹರ್ಷಮತುಲಂ ಲೇಭೇ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಂ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮಂ||

ಆ ರಾಜ ಭರತಸತ್ತಮನು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮನು ಅತುಲ ಹರ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01092037a ಆಸಾದ್ಯ ಶಂತನುಸ್ತಾಂ ಚ ಬುಭುಜೇ ಕಾಮತೋ ವಶೀ|
01092037c ನ ಪ್ರಷ್ಟವ್ಯೇತಿ ಮನ್ವಾನೋ ನ ಸ ತಾಂ ಕಿಂ ಚಿದೂಚಿವಾನ್||

ಅವಳನ್ನು ಪಡೆದ ಶಂತನುವು ಮನ ಬಂದಂತೆ ಅವಳನ್ನು

ಕಾಮಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

01092038a ಸ ತಸ್ಯಾಃ ಶೀಲವೃತ್ತೇನ ರೂಪಾದಾರ್ಯಗುಣೇನ ಚ|

01092038c ಉಪಚಾರೇಣ ಚ ರಹಸ್ತುತೋಷ ಜಗತೀಪತಿಃ||

ಅವಳ ಶೀಲವೃತ್ತಿ, ರೂಪ, ಔದಾರ್ಯಗುಣ, ಉಪಚಾರ, ಮತ್ತು
ರಹಸ್ಯಗಳಿಂದ ಆ ಜಗತ್ಪತಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು.

01092039a ದಿವ್ಯರೂಪಾ ಹಿ ಸಾ ದೇವೀ ಗಂಗಾ ತ್ರಿಪಥಗಾ ನದೀ|

01092039c ಮಾನುಷಂ ವಿಗ್ರಹಂ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃತ್ವಾ ಸಾ ವರವರ್ಣಿನೀ||

01092040a ಭಾಗ್ಯೋಪನತಕಾಮಸ್ಯ ಭಾರ್ಯೇವೋಪಸ್ಥಿತಾಭವತ್|

01092040c ಶಂತನೋ ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ದೇವರಾಜಸಮದ್ಯುತೇಃ||

ದಿವ್ಯರೂಪಿ, ತ್ರಿಪತಗೆ, ದೇವಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯು ವರವರ್ಣಿನಿ ಶ್ರೀಯಂತೆ
ಮನುಷ್ಯರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ದೇವರಾಜಸಮದ್ಯುತಿ, ರಾಜಸಿಂಹ
ಶಂತನುವಿನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಿ ಅವನ ಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಮಗಳೆರಡನ್ನೂ
ವೃದ್ಧಿಸಿದಳು.

01092041a ಸಂಭೋಗಸ್ನೇಹಚಾತುರ್ಯೈರ್ಹಾವಲಾಸ್ತ್ವೈರ್ಮನೋಹರೈಃ|

01092041c ರಾಜಾನಂ ರಮಯಾಮಾಸ ಯಥಾ ರೇಮೇ ತಥೈವ ಸಃ||

ಸಂಭೋಗ ಸ್ನೇಹ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರ ಹಾವ
ಲಾಸ್ಯಗಳಿಂದ ರಾಜನು ತನ್ನನ್ನು ರಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು ಮತ್ತು
ಅವನೂ ಸಹ ಅವಳನ್ನು ರಮಿಸಿದನು.

01092042a ಸ ರಾಜಾ ರತಿಸಕ್ತತ್ವಾದುತ್ತಮಸ್ತ್ರೀಗುಣೈರ್ಹೃತಃ|

01092042c ಸಂವತ್ಸರಾನೃತೂನ್ಮಾಸಾನ್ ಬುಬೋಧ ಬಹೂನ್ಗತಾನ್||

ಆ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ ರತಿಸಕ್ತನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂವತ್ಸರಗಳು, ಋತುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಸಗಳು ಕಳೆದವು ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

01092043a ರಮಮಾಣಸ್ತಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಯಥಾಕಾಮಂ ಜನೇಶ್ವರಃ|

01092043c ಅಷ್ಟಾವಜನಯತ್ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಸ್ಯಾಮಮರವರ್ಣಿನಃ||

ಆ ಜನೇಶ್ವರನು ಅವಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕಾಮಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಅಮರವರ್ಣಿನಿಯಿಂದ ಎಂಟು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು.

01092044a ಜಾತಂ ಜಾತಂ ಚ ಸಾ ಪುತ್ರಂ ಕ್ಷಿಪತ್ಯಂಭಸಿ ಭಾರತ|

01092044c ಪ್ರೀಣಾಮಿ ತ್ವಾಹಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗಂಗಾಸ್ಮೋತಸ್ಯಮಜ್ಜಯತ್||

ಭಾರತ! ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳು ಅವರನ್ನು “ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅವರನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

01092045a ತಸ್ಯ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಂ ರಾಜ್ಞಃ ಶಂತನೋರಭವತ್ತದಾ|

01092045c ನ ಚ ತಾಂ ಕಿಂ ಚನೋವಾಚ ತ್ಯಾಗಾದ್ಭೀತೋ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಅವಳ ಈ ಕಾರ್ಯವು ರಾಜ ಶಂತನುವಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ

ಮಹೀಪಾಲನು ಅವಳಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

01092046a ಅಥ ತಾಮಷ್ಯಮೇ ಪುತ್ರೇ ಜಾತೇ ಪ್ರಹಸಿತಾಮಿವ|

01092046c ಉವಾಚ ರಾಜಾ ದುಃಖಾರ್ತಃ ಪರೀಪ್ಸನ್ನುತ್ರಮಾತ್ಮನಃ||

ಎಂಟನೆಯ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೋಸ್ಕರ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01092047a ಮಾ ವಧೀಃ ಕಾಸಿ ಕಸ್ಯಾಸಿ ಕಿಂ ಹಿಂಸಸಿ ಸುತಾನಿತಿ|

01092047c ಪುತ್ರಘ್ನಿ ಸುಮಹತ್ಪಾಪಂ ಮಾ ಪ್ರಾಪಸ್ತಿಷ್ಠ ಗರ್ಹಿತೇ||

“ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ! ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾರವಳು? ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವೆ? ಪುತ್ರಹತ್ಯೆಯ ಮಹತ್ತರ ಪಾಪ ಮಾಡಬೇಡ. ಗರ್ಹಿತೇ! ನಿಲ್ಲು!”

01092048 ಸ್ತ್ರೀ ಉವಾಚ|

01092048a ಪುತ್ರಕಾಮ ನ ತೇ ಹನ್ಮಿ ಪುತ್ರಂ ಪುತ್ರವತಾಂ ವರ|

01092048c ಜೀರ್ಣಸ್ತು ಮಮ ವಾಸೋಽಯಂ ಯಥಾ ಸ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ||

ಸ್ತ್ರೀ ಹೇಳಿದಳು: “ಪುತ್ರವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವವನೇ! ನಿನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನನ್ನ ವಾಸವು ಕೊನೆಯಾಯಿತು.

01092049a ಅಹಂ ಗಂಗಾ ಜಹ್ನುಸುತಾ ಮಹರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತಾ|

01092049c ದೇವಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಮುಷಿತಾಹಂ ತ್ವಯಾ ಸಹ||

ನಾನು ಮಹರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತೆ ಜಹ್ನುಸುತೆ ಗಂಗೆ.

ದೇವಕಾರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡಿದೆ.

01092050a ಅಷ್ಟೇಮೇ ವಸವೋ ದೇವಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಮಹೌಜಸಃ|

01092050c ವಸಿಷ್ಠಶಾಪದೋಷೇಣ ಮಾನುಷತ್ವಮುಪಾಗತಾಃ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಅವರು ಎಂಟು ಮಹೌಜಸ ವಸುದೇವತೆಗಳು. ವಸಿಷ್ಠನ ಶಾಪದೋಶದಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

01092051a ತೇಷಾಂ ಜನಯಿತಾ ನಾನ್ಯಸ್ತ್ವದೃತೇ ಭುವಿ ವಿದ್ಯತೇ|

01092051c ಮದ್ವಿಧಾ ಮಾನುಷೀ ಧಾತ್ರೀ ನ ಚೈವಾಸ್ತೀಹ ಕಾ ಚನ||

01092052a ತಸ್ಮಾತ್ತಜ್ಜನನೀಹೇತೋರ್ಮಾನುಷತ್ವಮುಪಾಗತಾ|

01092052c ಜನಯಿತ್ವಾ ವಸೂನಷ್ಟೌ ಜಿತಾ ಲೋಕಾಸ್ತ್ವಯಾಕ್ಷಯಾಃ||

ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವವರು ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಯಾರೂ

ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನ್ನಂಥಹ ಮಾನುಷಿಯು ಈ ಧರಿತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಜನನಿಯಾಗಲೋಸುಗವೇ ನಾನು

ಮಾನುಷಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಂಟು ವಸುಗಳ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ನೀನು ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೀಯೆ.

01092053a ದೇವಾನಾಂ ಸಮಯಸ್ತ್ವೇಷ ವಸೂನಾಂ ಸಂಶ್ರುತೋ ಮಯಾ|

01092053c ಜಾತಂ ಜಾತಂ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯೇ ಜನ್ಮತೋ ಮಾನುಷಾದಿತಿ||

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಮಾನುಷ ಜನ್ಮದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮತ್ತು ಈ ವಸುದೇವತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿತ್ತು.

01092054a ತತ್ತೇ ಶಾಪಾದ್ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ಆಪವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01092054c ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಂ ಪಾಹಿ ಮಹಾವ್ರತಂ||

01092055a ಏಷ ಪರ್ಯಾಯವಾಸೋ ಮೇ ವಸೂನಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ಕೃತಃ|

01092055c ಮತ್ಪ್ರಸೂತಂ ವಿಜಾನೀಹಿ ಗಂಗಾದತ್ತಮಿಮಂ ಸುತಂ||

ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಮಹಾತ್ಮ ಆಪವನ ಶಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮಹಾವ್ರತ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಾಲಿಸು. ವಸುಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಈ ವಾಸವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ನನ್ನ ಈ ಮಗನನ್ನು ಗಂಗಾದತ್ತನೆಂದು ತಿಳಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಶಾಂತನೂಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಾಂತನೂಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೩

ದ್ಯೌ -ದೇವವ್ರತ

ಗಂಗೆಯು ಶಂತನುವಿಗೆ ವಸುಗಳಿಗೆ ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ ದೊರೆತ ಶಾಪ ಮತ್ತು
ತಾನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ವರದ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವುದು (೧-೪೬).

01093001 ಶಂತನುರುವಾಚ|

01093001a ಆಪವೋ ನಾಮ ಕೋ ನ್ವೇಷ ವಸೂನಾಂ ಕಿಂ ಚ ದುಷ್ಕೃತಂ|

01093001c ಯಸ್ಯಾಭಿಶಾಪಾತ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಮಾನುಷೀಂ ತನುಮಾಗತಾಃ||

ಶಂತನುವು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಆಪವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನವನು ಯಾರು?
ವಸುಗಳು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತವಾದರೂ ಏನಿತ್ತು?

01093002a ಅನೇನ ಚ ಕುಮಾರೇಣ ಗಂಗಾದತ್ತೇನ ಕಿಂ ಕೃತಂ|

01093002c ಯಸ್ಯ ಚೈವ ಕೃತೇನಾಯಂ ಮಾನುಷೇಷು ನಿವತ್ಸ್ಯತಿ||

ಮತ್ತು ಈ ಕುಮಾರ ಗಂಗಾದತ್ತನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಈಗ
ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕು?

01093003a ಈಶಾನಾಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ವಸವಸ್ತೇ ಚ ವೈ ಕಥಂ|

01093003c ಮಾನುಷೇಷೂದಪದ್ಯಂತ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಜಾಹ್ನವಿ||

ವಸುಗಳು ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯರು. ಅಂಥವರು ಏಕೆ
ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಜಾಹ್ನವಿ!”

01093004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01093004a ಸೈವಮುಕ್ತಾ ತತೋ ಗಂಗಾ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

01093004c ಭರ್ತಾರಂ ಜಾಹ್ನವೀ ದೇವೀ ಶಂತನುಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ದೇವಿ ಜಹ್ನುಪುತ್ರಿ ಗಂಗೆಯು ಪತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಶಂತನುವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು:

01093005a ಯಂ ಲೇಭೇ ವರುಣಃ ಪುತ್ರಂ ಪುರಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

01093005c ವಸಿಷ್ಠೋ ನಾಮ ಸ ಮುನಿಃ ಖ್ಯಾತ ಆಪವ ಇತ್ಯುತ||

“ಭರತಸತ್ತಮ! ಹಿಂದೆ ವರುಣನು ಪುತ್ರನೋರ್ವನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವನು ವಸಿಷ್ಠನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮುನಿ. ಅವನು ಆಪವನೆಂದೂ ಖ್ಯಾತ.

01093006a ತಸ್ಯಾಶ್ರಮಪದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಣಾನ್ವಿತಂ|

01093006c ಮೇರೋಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವತುಃಕುಸುಮಾವೃತಂ||

ಅವನ ಪುಣ್ಯ ಆಶ್ರಮ ಸಂಕುಲವು ನಗೇಂದ್ರ ಮೇರುವಿನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಣಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸದಾಕಾಲ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

01093007a ಸ ವಾರುಣಿಸ್ತಪಸ್ತೇಪೇ ತಸ್ಮಿನ್ನರತಸತ್ತಮ|

01093007c ವನೇ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸ್ವಾದುಮೂಲಫಲೋದಕೇ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾದ ಫಲ-ಮೂಲ-ಜಲಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾರುಣಿಯು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

01093008a ದಕ್ಷಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ಯಾ ತು ಸುರಭೀತ್ಯತಿಗರ್ವಿತಾ|

01093008c ಗಾಂ ಪ್ರಜಾತಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ಕಶ್ಯಪಾದ್ಭರತರ್ಷಭ||

01093009a ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಜಗತಃ ಸರ್ವಕಾಮದುಘಾಂ ವರಾಂ|

01093009c ತಾಂ ಲೇಭೇ ಗಾಂ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಹೋಮಧೇನುಂ ಸ ವಾರುಣಿಃ||

ದಕ್ಷನಿಗೆ ಸುರಭಿ ಎನ್ನುವ ಅತಿಗರ್ವಿತೆ ಮಗಳೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು.

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ದೇವಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ

ಕಶ್ಯಪನಿಂದ ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವ ಹಾಲುಳ್ಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಗೋವೊಂದಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಆ ಹಸುವನ್ನು ತನ್ನ ಹೋಮಧೇನುವಾಗಿ

ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಾರುಣಿಯು ಪಡೆದನು.

01093010a ಸಾ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಾಪಸಾರಣ್ಯೇ ವಸಂತೀ ಮುನಿಸೇವಿತೇ|

01093010c ಚಚಾರ ರಮ್ಯೇ ಧರ್ಮ್ಯೇ ಚ ಗೌರಪೇತಭಯಾ ತದಾ||

ಆ ಹಸುವು ತಪಸ್ವಿಗಳ ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ

ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ, ರಮ್ಯ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯಳಾಗಿ

ಮೇಯುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

01093011a ಅಥ ತದ್ವನಮಾಜಗ್ಮುಃ ಕದಾ ಚಿದ್ಭರತರ್ಷಭ|

01093011c ಪೃಥ್ವಾದ್ಯಾ ವಸವಃ ಸರ್ವೇ ದೇವದೇವರ್ಷಿಸೇವಿತಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಒಮ್ಮೆ ದೇವದೇವರ್ಷಿಸೇವಿತ ಸರ್ವ ವಸುಗಳೂ

ಪೃಥುವಿನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ವನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು.

01093012a ತೇ ಸದಾರಾ ವನಂ ತಚ್ಚ ವ್ಯಚರಂತ ಸಮಂತತಃ|

01093012c ರೇಮಿರೇ ರಮಣೀಯೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ವನೇಷು ಚ||

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿದರು ಮತ್ತು ಆ ರಮಣೀಯ ಪರ್ವತ-ವನಗಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದರು.

01093013a ತತ್ರೈಕಸ್ಯ ತು ಭಾರ್ಯಾ ವೈ ವಸೋರ್ವಾಸವವಿಕ್ರಮ|

01093013c ಸಾ ಚರಂತೀ ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಾಂ ದದರ್ಶ ಸುಮಧ್ಯಮಾ|

01093013e ಯಾ ಸಾ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮುನೇಃ ಸರ್ವಕಾಮಧುಗುತ್ತಮಾ||

ವಾಸವವಿಕ್ರಮ! ಅವರಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ವಸುವಿನ ಪತ್ನಿಯು ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮುನಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲ, ಆ ಉತ್ತಮ ಸುಂದರ ಗೋವನ್ನು ಕಂಡಳು.

01093014a ಸಾ ವಿಸ್ಮಯಸಮಾವಿಷ್ಟಾ ಶೀಲದ್ರವಿಣಸಂಪದಾ|

01093014c ದಿವೇ ವೈ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ತಾಂ ಗಾಂ ಗೋವೃಷಭೇಕ್ಷಣ||

01093015a ಸ್ವಾಪೀನಾಂ ಚ ಸುದೋಗ್ಧ್ರೀಂ ಚ ಸುವಾಲಧಿಮುಖಾಂ ಶುಭಾಂ|

01093015c ಉಪಪನ್ನಾಂ ಗುಣೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಶೀಲೇನಾನುತ್ತಮೇನ ಚ||

ಗೋವೃಷಭೇಕ್ಷಣ! ಆ ಗೋವಿನ ಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ದ್ರವಿಣಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತಳಾದ ಅವಳು ಆ ಉತ್ತಮ, ಶೀಲವಂತ, ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತ, ಸುಂದರ, ಸುಂದರ ಬಾಲ ಮತ್ತು ಮುಖಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಲನ್ನು ನೀಡುವ ಹಸುವನ್ನು ದ್ಯೌವಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು.

01093016a ಏವಂಗುಣಸಮಾಯುಕ್ತಾಂ ವಸವೇ ವಸುನಂದಿನೀ|

01093016c ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪುರಾ ಪೌರವನಂದನ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪೌರವನಂದನ! ಈ ರೀತಿ ಗುಣಸಮಾಯುಕ್ತ ಹಸುವನ್ನು
ವಸುನಂದಿನಿಯು ವಸುವಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು.

01093017a ದ್ಯೌಸ್ತದಾ ತಾಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಗಾಂ ಗಜೇಂದ್ರೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮ|

01093017c ಉವಾಚ ರಾಜಂಸ್ತಾಂ ದೇವೀಂ ತಸ್ಯಾ ರೂಪಗುಣಾನ್ವದನ್||

ರಾಜ! ಗಜೇಂದ್ರ! ಇಂದ್ರವಿಕ್ರಮ! ಆ ಹಸುವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ
ದ್ಯೌ ಅದರ ರೂಪಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ದೇವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01093018a ಏಷಾ ಗೌರುತ್ತಮಾ ದೇವಿ ವಾರುಣೇರಸಿತೇಕ್ಷಣೇ|

01093018c ಋಷೇಸ್ತಸ್ಯ ವರಾರೋಹೇ ಯಸ್ಯೇದಂ ವನಮುತ್ತಮಂ||

“ವರಾರೋಹೇ! ಈ ಕಪ್ಪು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಉತ್ತಮ ಗೋವು ಈ
ಉತ್ತಮ ವನಗಳ ಒಡೆಯ ವಾರುಣಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದು.

01093019a ಅಸ್ಯಾಃ ಕ್ಷೀರಂ ಪಿಬೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ್ವಾದು ಯೋ ವೈ ಸುಮಧ್ಯಮೇ|

01093019c ದಶ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ ಜೀವೇತ್ ಸ್ಥಿರಯೌವನಃ||

ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ಇದರ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದ ಮರ್ತ್ಯನು ಹತ್ತು
ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಸ್ಥಿರಯೌವನಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಬಲ್ಲ.”

01093020a ಏತಚ್ಚೃತ್ವಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ನೃಪೋತ್ತಮ ಸುಮಧ್ಯಮಾ|

01093020c ತಮುವಾಚಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ಭರ್ತಾರಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ||

ನೃಪೋತ್ತಮ! ಆ ಸುಮಧ್ಯಮೆ ಅನವದ್ಯಾಂಗಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ತನ್ನ ದೀಪ್ತತೇಜಸ ಪತಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು:

01093021a ಅಸ್ತಿ ಮೇ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ನರದೇವಾತ್ಮಜಾ ಸಖೀ|

01093021c ನಾಮ್ನಾ ಜಿನವತೀ ನಾಮ ರೂಪಯೌವನಶಾಲಿನೀ||

“ನನಗೆ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಪಯೌವನಶಾಲಿ ನರದೇವಾತ್ಮಜೆ
ಜಿನವತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಖಿಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದಾಳೆ.

01093022a ಉಶೀನರಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಃ ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01093022c ದುಹಿತಾ ಪ್ರಥಿತಾ ಲೋಕೇ ಮಾನುಷೇ ರೂಪಸಂಪದಾ||

ಧೀಮಂತ, ಸತ್ಯಸಂಧ, ರಾಜರ್ಷಿ ಉಶೀನರನ ಮಗಳಾದ ಅವಳು ತನ್ನ
ರೂಪ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮಾನುಷ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

01093023a ತಸ್ಯಾ ಹೇತೋರ್ಮಹಾಭಾಗ ಸವತ್ಸಾಂ ಗಾಂ ಮಮೇಪ್ಸಿತಾಂ|

01093023c ಆನಯಸ್ವಾಮರಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ವರಿತಂ ಪುಣ್ಯವರ್ಧನ||

01093024a ಯಾವದಸ್ಯಾಃ ಪಯಃ ಪೀತ್ವಾ ಸಾ ಸಖೀ ಮಮ ಮಾನದ|

01093024c ಮಾನುಷೇಷು ಭವತ್ವೇಕಾ ಜರಾರೋಗವಿವರ್ಜಿತಾ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಗೋವು ಮತ್ತು ಅದರ ಕರು ನನಗೆ
ಬೇಕು. ಪುಣ್ಯವರ್ಧನ! ಅಮರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಬೇಗನೆ ಅದನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಮಾನದ! ಅದರ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ನನ್ನ
ಸಖಿಯು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಗ ವರ್ಜಿತಳಾದ
ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬಳೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

01093025a ಏತನ್ಮಮ ಮಹಾಭಾಗ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯನಿಂದಿತ|

01093025c ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯತರಂ ಹ್ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಮೇಽನ್ಯತ್ಕಥಂ ಚನ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಅನಿಂದಿತ! ನನಗಾಗಿ ಇದನ್ನೊಂದನ್ನು ನೀನು
ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಏನೂ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.”

01093026a ಏತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯಾ ದೇವ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

01093026c ಪೃಥ್ವಾದ್ವೈಭರ್ತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ದ್ಯೌಸ್ತದಾ ತಾಂ ಜಹಾರ ಗಾಂ||

ದೇವಿಯ ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ದ್ಯೌ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದನ್ನು
ಮಾಡಲೋಸುಗ ಪೃಥುವಿನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು
ಸೇರಿ ಆ ಹಸುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದನು.

01093027a ತಯಾ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷ್ಯಾ ನಿಯುಕ್ತೋ ದ್ಯೌಸ್ತದಾ ನೃಪ|

01093027c ಋಷೇಸ್ತಸ್ಯ ತಪಸ್ತೀವ್ರಂ ನ ಶಶಾಕ ನಿರೀಕ್ಷಿತುಂ|

01093027e ಹೃತಾ ಗೌಃ ಸಾ ತದಾ ತೇನ ಪ್ರಪಾತಸ್ತು ನ ತರ್ಕಿತಃ||

ನೃಪ! ಆ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡ ದ್ಯೌ ಆ ಋಷಿಯ
ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದನು ಮತ್ತು ಆ
ಹಸುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ತನ್ನ ಅಧೋಗತಿಯ
ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ.

01093028a ಅಥಾಶ್ರಮಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಫಲಾನ್ಯಾದಾಯ ವಾರುಣಿಃ|

01093028c ನ ಚಾಪಶ್ಯತ ಗಾಂ ತತ್ರ ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾನನೋತ್ತಮೇ||

ಫಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ಸೇರಿದ ವಾರುಣಿಯು
ಆ ಉತ್ತಮ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಕರುವಿನ ಸಹಿತ ಗೋವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

01093029a ತತಃ ಸ ಮೃಗಯಾಮಾಸ ವನೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಪೋಧನಃ|

01093029c ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛಚ್ಛ ಮೃಗಯಂಸ್ತಾಂ ಗಾಂ ಮುನಿರುದಾರಧೀಃ||

ಆ ತಪೋಧನನು ಆಗ ವನವಿಡೀ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಆ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುನಿಗೆ ಗೋ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

01093030a ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಥಾಪನೀತಾಂ ತಾಂ ವಸುಭಿದಿವ್ಯದರ್ಶನಃ|

01093030c ಯಯೌ ಕ್ರೋಧವಶಂ ಸದ್ಯಃ ಶಶಾಪ ಚ ವಸೂಂಸ್ತದಾ||

ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಸುವು ವಸುಗಳಿಂದ ಅಪಹರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕ್ರೋಧವಶನಾಗಿ ವಸುಗಳಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು.

01093031a ಯಸ್ಮಾನ್ಮೇ ವಸವೋ ಜಹ್ನುರ್ಗಾಂ ವೈ ದೋಗ್ಧ್ರೀಂ ಸುವಾಲಧಿ|

01093031c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇ ಜನಿಷ್ಯಂತಿ ಮಾನುಷೇಷು ನ ಸಂಶಯಃ||

“ವಸುಗಳು ನನ್ನ ಸುಂದರ ಬಾಲವನ್ನುಳ್ಳ ಹಾಲನ್ನೀಯುವ ಹಸುವನ್ನು ಕದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಮಾನುಷರಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ!”

01093032a ಏವಂ ಶಶಾಪ ಭಗವಾನ್ವಸೂಂಸ್ತಾನ್ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

01093032c ವಶಂ ಕೋಪಸ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಆಪವೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ರೀತಿ ಮುನಿಸತ್ತಮ ಭಗವಾನ್ ಆಪವನು ಕೋಪವಶನಾಗಿ ವಸುಗಳನ್ನು ಶಪಿಸಿದನು.

01093033a ಶಪ್ತಾ ಚ ತಾನ್ಮಹಾಭಾಗಸ್ತಪಸ್ಯೇವ ಮನೋ ದಧೇ|

01093033c ಏವಂ ಸ ಶಪ್ತವಾನ್ರಾಜನ್ವಸೂನಷ್ಟ್ವೈ ತಪೋಧನಃ|

01093033e ಮಹಾಪ್ರಭಾವೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿರ್ದೇವಾನ್ರೋಷಸಮನ್ವಿತಃ|

ಅವರನ್ನು ಶಪಿಸಿ ಆ ಮಹಾಭಾಗನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಮನವನ್ನಿತ್ತನು. ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ ಆ ಎಂಟು ವಸುಗಳು ರೋಷಸಮನ್ವಿತ ತಪೋಧನ, ಮಹಾಪ್ರಭಾವೀ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿರ್ದೇವನಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

01093034a ಅಥಾಶ್ರಮಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಂ ಸ್ಮ ಭೂಯೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01093034c ಶಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ಇತಿ ಜಾನಂತ ಋಷಿಂ ತಮುಪಚಕ್ರಮುಃ||

ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ತಲುಪಿ ಋಷಿಯ ಬಳಿ ಬಂದರು.

01093035a ಪ್ರಸಾದಯಂತಸ್ತಂ ಋಷಿಂ ವಸವಃ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ|

01093035c ನ ಲೇಭಿರೇ ಚ ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಪ್ರಸಾದಂ ಋಷಿಸತ್ತಮಾತ್|

01093035e ಆಪವಾತ್ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿಶಾರದಾತ್||

ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ! ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ! ವಸುಗಳು ಆ ಋಷಿಯನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಸರ್ವಧರ್ಮ ವಿಶಾರದ ಋಷಿಸತ್ತಮ ಆಪವನಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01093036a ಉವಾಚ ಚ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಪ್ತ ಯೂಯಂ ಧರಾದಯಃ|

01093036c ಅನು ಸಂವತ್ಸರಾಚ್ಯಾಪಮೋಕ್ಷಂ ವೈ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧರ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಜನರು ಇಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಶಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತೀರಿ.

01093037a ಅಯಂ ತು ಯತ್ಕೃತೇ ಯೂಯಂ ಮಯಾ ಶಪ್ತಾಃ ಸ ವತ್ಸೃತಿ|

01093037c ದ್ಯೌಸ್ತದಾ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ||

ಯಾರ ಕೆಲಸದಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀರೋ ಆ ದ್ಯೌ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

01093038a ನಾನೃತಂ ತಚ್ಚಿಕೀರ್ಷಾಮಿ ಯುಷ್ಮಾನ್ಪ್ರದ್ಧೋ ಯದಬ್ರುವಂ|

01093038c ನ ಪ್ರಜಾಸ್ಯತಿ ಚಾಪ್ಯೇಷ ಮಾನುಷೇಷು ಮಹಾಮನಾಃ||

ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಕ್ರೋಧದಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಲೋಸುಗ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01093039a ಭವಿಷ್ಯತಿ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ|

01093039c ಪಿತುಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ಯುಕ್ತಃ ಸ್ತ್ರೀಭೋಗಾನ್ವರ್ಜಯಿಷ್ಯತಿ|

01093039e ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಸೂನ್ಸರ್ವಾನ್ ಜಗಾಮ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಸಿಃ||

ಅವನೊಬ್ಬ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದನೂ, ಪಿತನ ಪ್ರಿಯಕಾರ್ಯ ನಿರತನೂ, ಆಗಿ ಸ್ತ್ರೀಭೋಗವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ.” ಎಲ್ಲ ವಸುಗಳಿಗೂ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು ತೆರಳಿದನು.

01093040a ತತೋ ಮಾಮುಪಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ಸಮಸ್ತಾ ವಸವಸ್ತದಾ|

01093040c ಅಯಾಚಂತ ಚ ಮಾಂ ರಾಜನ್ವರಂ ಸ ಚ ಮಯಾ ಕೃತಃ|

01093040e ಜಾತಾಂ ಜಾತಾನ್ಪಕ್ಷಿಪಾಸ್ಮಾನ್ಸ್ವಯಂ ಗಂಗೇ ತ್ವಮಂಭಸಿ||

ಆನಂತರ, ಸಮಸ್ತ ವಸುಗಳೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವರವನ್ನು ಇತ್ತೆ. ಆಗ ಅವರು “ಗಂಗೇ! ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವಯಂ ನೀನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಬಿಡು!” ಎಂದು ಯಾಚಿಸಿದರು.

01093041a ಏವಂ ತೇಷಾಮಹಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಾಪ್ತಾನಾಂ ರಾಜಸತ್ತಮ|

01093041c ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಮಾನುಷಾಲ್ಲೋಕಾದ್ಯಧಾವತ್ಕೃತವತ್ಯಹಂ||

ರಾಜಸತ್ತಮ! ಶಪಿತ ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ನೀಡಲೋಸುಗವೇ ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದೆ.

01093042a ಅಯಂ ಶಾಪಾದೃಷೇಸ್ತಸ್ಯ ಏಕ ಏವ ನೃಪೋತ್ತಮ|

01093042c ದ್ಯೌ ರಾಜನ್ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಚಿರಂ ವತ್ಸ್ಯತಿ ಭಾರತ||

ಆದರೆ, ನೃಪೋತ್ತಮ! ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಈ ದ್ಯೌ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಋಷಿಯ ಶಾಪದಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.”

01093043a ಏತದಾಖ್ಯಾಯ ಸಾ ದೇವೀ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ|

01093043c ಆದಾಯ ಚ ಕುಮಾರಂ ತಂ ಜಗಾಮಾಥ ಯಥೇಚ್ಛಿತಂ||

ಈ ರೀತಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಅಂತರ್ಧಾನಳಾದಳು. ಹೋಗುವಾಗ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನೂ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

01093044a ಸ ತು ದೇವವ್ರತೋ ನಾಮ ಗಾಂಗೇಯ ಇತಿ ಚಾಭವತ್|
01093044c ದ್ವಿನಾಮಾ ಶಂತನೋಃ ಪುತ್ರಃ ಶಂತನೋರಧಿಕೋ ಗುಣೈಃ||

ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಂತನುವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಶಂತನು ಪುತ್ರನು ಎರಡು
ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು: ದೇವವ್ರತ ಮತ್ತು ಗಾಂಗೇಯ.

01093045a ಶಂತನುಶ್ಚಾಪಿ ಶೋಕಾರ್ತೋ ಜಗಾಮ ಸ್ವಪುರಂ ತತಃ|
01093045c ತಸ್ಯಾಹಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಂತನೋರಮಿತಾನ್ಗುಣಾನ್||

01093046a ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಚ ನೃಪತೇರ್ಭಾರತಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ|
01093046c ಯಸ್ಯೇತಿಹಾಸೋ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ಮಹಾಭಾರತಮುಚ್ಯತೇ||

ಶಂತನವು ಶೋಕಾರ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.
ಮಹಾಭಾಗ್ಯವಂತನೂ, ಯಶಸ್ವಿಯೂ, ಯಾವ ದ್ಯುತಿವಂತನ
ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆಯೋ ಆ ಭಾರತ
ನೃಪ, ಶಂತನುವಿನ ಅಮಿತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಕೀರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಆಪವೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಆಪವೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ದೇವವ್ರತ-ಭೀಷ್ಮ

ಶಂತನುವಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೦). ಗಂಗೆಯು ಸಕಲ
 ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತನನ್ನಾಗಿಸಿದ ದೇವವ್ರತನನ್ನು ಶಂತನುವಿಗೆ
 ಒಪ್ಪಿಸಿದುದು (೨೧-೪೦). ಶಂತನುವು ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಕಂಡು
 ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಕೇಳಲು, ಅವಳ ತಂದೆ ದಾಶನು ಹಾಕಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು
 ನಿರಾಕರಿಸಿ ಶಂತನುವು ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದುದು (೪೧-೫೩).
 ದೇವವ್ರತನು ತಂದೆಯ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು,
 ದಾಶನ ಬಳಿಬಂದು ಘೋರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಭೀಷ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೫೪-೯೦). ಸತ್ಯವತಿ-ಶಾಂತನು ವಿವಾಹ,
 ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮರಣದ ವರ (೯೧-೯೪).

01094001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01094001a ಸ ಏವಂ ಶಂತನುರ್ಧೀಮಾನ್ದೇವರಾಜರ್ಷಿಸತ್ಯತಃ|

01094001c ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಸತ್ಯವಾಗಿತಿ ವಿಶ್ರುತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ: “ದೇವರಾಜರ್ಷಿಸತ್ಯತ ದೀಮಾನ್
 ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಶಂತನುವು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯೆಂದು
 ವಿಶ್ರುತನಾದನು.

01094002a ದಮೋ ದಾನಂ ಕ್ಷಮಾ ಬುದ್ಧಿಹ್ರೀಧ್ಯ ತಿಸ್ತೇಜ ಉತ್ತಮಂ|

01094002c ನಿತ್ಯಾನ್ಯಾಸನ್ನಹಾಸತ್ವೇ ಶಂತನೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೇ||

ದಮ, ದಾನ, ಕ್ಷಮೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಧೃತಿ, ತೇಜಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಉತ್ತಮ
ಮಹಾಸತ್ವಗಳು ಪುರುಷರ್ಷಭ ಶಂತನುವಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸಿಸಿದ್ದವು.

01094003a ಏವಂ ಸ ಗುಣಸಂಪನ್ನೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲೋ ನೃಪಃ|

01094003c ಆಸೀದ್ಭರತವಂಶಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ ಸಾಧುಜನಸ್ಯ ಚ||

ಈ ರೀತಿ ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾದ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲನಾದ ನೃಪನು
ಭರತವಂಶದ ಮತ್ತು ಸಾಧುಜನರ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು.

01094004a ಕಂಬುಗ್ರೀವಃ ಪೃಥುವ್ಯಂಸೋ ಮತ್ತವಾರಣವಿಕ್ರಮಃ|

01094004c ಧರ್ಮ ಏವ ಪರಃ ಕಾಮಾದರ್ಥಾಚ್ಛೇತಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

01094005a ಏತಾನ್ಯಾಸನ್ನಹಾಸತ್ವೇ ಶಂತನೌ ಭರತರ್ಷಭ|

01094005c ನ ಚಾಸ್ಯ ಸದೃಶಃ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಧರ್ಮತೋಽಭವತ್||

ಶಂಖದಂತ ಕುತ್ತಿಗೆ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೆಗಲು, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯ
ಪರಾಕ್ರಮ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ
ನಿಲುವು, ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಸತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಭರತರ್ಷಭ ಧರ್ಮಿ
ಶಂತನುವಿನ ಸದೃಶ ಬೇರೊಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01094006a ವರ್ತಮಾನಂ ಹಿ ಧರ್ಮೇ ಸ್ವೇ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದಾಂ ವರಂ|

01094006c ತಂ ಮಹೀಪಾ ಮಹೀಪಾಲಂ ರಾಜರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯನ್||

ಸ್ವಯಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಮಹೀಪಾಲನನ್ನು ಭೂಮಿಯ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ
ರಾಜ ರಾಜನೆಂದು ಅಭೀಷೇಕಿಸಿದ್ದರು.

01094007a ವೀತಶೋಕಭಯಾಬಾಧಾಃ ಸುಖಿಸ್ವಪ್ನವಿಬೋಧನಾಃ|

01094007c ಪ್ರತಿ ಭಾರತಗೋಪ್ತಾರಂ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಭೂಮಿಪಾಃ||

ಆ ಭಾರತನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಭೂಮಿಪರೆಲ್ಲರೂ
ವೀತಶೋಕಭಯಾಬಾಧರಾಗಿ, ಸುಖಿಸ್ವಪ್ನದೊಂದಿಗೆ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರು.

01094008a ಶಂತನುಪ್ರಮುಖೈರ್ಗುಪ್ತೇ ಲೋಕೇ ನೃಪತಿಭಿಸ್ತದಾ|

01094008c ನಿಯಮಾತ್ಸರ್ವವರ್ಣಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಮವರ್ತತ||

ಲೋಕದ ನೃಪತಿಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಂತನುವು ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸರ್ವ
ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
ಪಡೆದಿತ್ತು.

01094009a ಬ್ರಹ್ಮ ಪರ್ಯಚರತ್ಕ್ಷತ್ರಂ ವಿಶಃ ಕ್ಷತ್ರಮನುವ್ರತಾಃ|

01094009c ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಾನುರಕ್ತಾಶ್ಚ ಶೂದ್ರಾಃ ಪರ್ಯಚರನ್ವಿಶಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪರಿಚಾರಕರಾಗಿದ್ದರು, ವೈಶ್ಯರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರನ್ನು
ಶೂದ್ರರು ಪರಿಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01094010a ಸ ಹಾಸ್ತಿನಪುರೇ ರಮ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ಪುಟಭೇದನೇ|

01094010c ವಸನ್ನಾಗರಪರ್ಯಂತಾಮನ್ವಶಾಧ್ವೈ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಕುರುಗಳ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ರಮ್ಯ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ, ಅವನು ಸಾಗರಪರ್ಯಂತ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಿದನು.

01094011a ಸ ದೇವರಾಜಸದೃಶೋ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸತ್ಯವಾಗೃಜುಃ|

01094011c ದಾನಧರ್ಮತಪೋಯೋಗಾತ್ ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಃ||

ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ, ಸತ್ಯವಾಗ್ಮಿಯೂ, ಋಜುವೂ ಆಗಿದ್ದ ಅವನು ದೇವರಾಜಸದೃಶನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ದಾನ-ಧರ್ಮ-ತಪೋಯೋಗಗಳಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಪತ್ತು ಅವನದ್ದಾಗಿತ್ತು.

01094012a ಅರಾಗದ್ವೇಷಸಂಯುಕ್ತಃ ಸೋಮವತ್ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ|

01094012c ತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶೋ ವಾಯುವೇಗಸಮೋ ಜವೇ|

01094012e ಅಂತಕಪ್ರತಿಮಃ ಕೋಪೇ ಕ್ಷಮಯಾ ಪೃಥಿವೀಸಮಃ||

ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲದ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನನಾದ, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶನಾದ, ವಾಯುವೇಗಸಮನಾದ, ಅವನು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಯಮನ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು.

01094013a ವಧಃ ಪಶುವರಾಹಾಣಾಂ ತಥೈವ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ|

01094013c ಶಂತನೌ ಪೃಥಿವೀಪಾಲೇ ನಾವರ್ತತ ವೃಥಾ ನೃಪ||

ಶಂತನುವು ಪೃಥಿವೀಪಾಲನಾಗಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೇ ಪಶುವಾಗಲೀ ವರಾಹವಾಗಲೀ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಲೀ ವೃಥಾ ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01094014a ಧರ್ಮಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರೇ ರಾಜ್ಯೇ ಶಂತನುರ್ವಿನಯಾತ್ಮವಾನ್|

01094014c ಸಮಂ ಶಶಾಸ ಭೂತಾನಿ ಕಾಮರಾಗವಿವರ್ಜಿತಃ||

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ
ಶಂತನುವು ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಾಮರಾಗವಿವರ್ಜಿತನಾಗಿ ತನ್ನ
ಸಮಾನರೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಳಿದನು.

01094015a ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಯಜ್ಞಾರ್ಥಮಾರಭ್ಯಂತ ತದಾ ಕ್ರಿಯಾಃ|

01094015c ನ ಚಾಧರ್ಮೇಣ ಕೇಷಾಂ ಚಿತ್ರಾಣಿನಾಮಭವದ್ವಧಃ||

ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಷಿ, ಪಿತೃಗಳ ಯಜ್ಞವು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಉಸಿರಾಡುವ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಅಧರ್ಮದಿಂದ
ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01094016a ಅಸುಖಾನಾಮನಾಥಾನಾಂ ತಿಯಗ್ನೋನಿಷು ವರ್ತತಾಂ|

01094016c ಸ ಏವ ರಾಜಾ ಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಭವತ್ಪಿತಾ||

ಅಸುಖಿಗಳಿಗೆ, ಅನಾಥರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜಸಿಸಿದ
ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ರಾಜನೇ ತಂದೆಯಂತಿದ್ದನು.

01094017a ತಸ್ಮಿನ್ಕುರುಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠೇ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರೇ ಸತಿ|

01094017c ಶ್ರಿತಾ ವಾಗಭವತ್ಸತ್ಯಂ ದಾನಧರ್ಮಾಶ್ರಿತಂ ಮನಃ||

ಆ ಕುರುಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತು ಸತ್ಯಕ್ಕೇ
ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿತ್ತು.

01094018a ಸ ಸಮಾಃ ಷೋಡಶಾಷ್ಟೌ ಚ ಚತಸ್ರೋಽಷ್ಟೌ ತಥಾಪರಾಃ|

01094018c ರತಿಮಪ್ರಾಪ್ನವನ್ ಸ್ತ್ರೀಷು ಬಭೂವ ವನಗೋಚರಃ||

ಅವನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎಂಟುವರ್ಷಗಳಂತೆ ೩೨ ವರ್ಷಗಳು
ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ರತಿಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವನವನ್ನು ತೆರಳಿದನು.

01094019a ತಥಾರೂಪಸ್ತಥಾಚಾರಸ್ತಥಾವೃತ್ತಸ್ತಥಾಶ್ರುತಃ|

01094019c ಗಾಂಗೇಯಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂನ್ನಾಮ್ನಾ ದೇವವ್ರತೋ ವಸುಃ||

01094020a ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೀಷು ಸ ನಿಷ್ಣಾತಃ ಪಾರ್ಥಿವೇಷ್ಟಿತರೇಷು ಚ|

01094020c ಮಹಾಬಲೋ ಮಹಾಸತ್ವೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಅವನ ಮಗ ಗಾಂಗೇಯ, ದೇವವ್ರತನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ವಸುವು
ರೂಪ, ಆಚಾರ, ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಂತೆಯೇ ಇದ್ದನು.
ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೀಷು ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರಿಗಿಂಥ
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ, ಮಹಾಸತ್ವನೂ, ಮಹಾವೀರನೂ,
ಮಹಾರಥಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01094021a ಸ ಕದಾ ಚಿನ್ಮೃಗಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಗಂಗಾಮನುಸರನ್ನದೀಂ|

01094021c ಭಾಗೀರಥೀಮಲ್ಪಜಲಾಂ ಶಂತನುದ್ಯುಷ್ಯವಾನ್ಘೃಪಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ
ಗಂಗಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನೃಪ ಶಾಂತನುವು
ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿನ ನೀರು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು.

01094022a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಶಂತನುಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

01094022c ಸ್ಯಂದತೇ ಕಿಂ ನ್ವಿಯಂ ನಾದ್ಯ ಸರಿಚ್ಛ್ರೀಷ್ಠಾ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಶಂತನುವು “ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ
ನದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನದಿಯು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ?”
ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

01094023a ತತೋ ನಿಮಿತ್ತಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ನದರ್ಶ ಸ ಮಹಾಮನಾಃ|

01094023c ಕುಮಾರಂ ರೂಪಸಂಪನ್ನಂ ಬೃಹಂತಂ ಚಾರುದರ್ಶನಂ||

01094024a ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣಂ ಯಥಾ ದೇವಂ ಪುರಂದರಂ|

01094024c ಕೃತ್ಸಾಂ ಗಂಗಾಂ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರವಸ್ಥಿತಂ||

ಇದರ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದೆಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಮನನು
ಅತಿಗಾತ್ರಿ, ರೂಪಸಂಪನ್ನ, ನೋಡಲು ಸುಂದರನಾದ
ಕುಮಾರನೋರ್ವನು ದಿವ್ಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ದೇವ ಪುರಂದರನಂತೆ
ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಗಂಗೆಯನ್ನೇ ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು.

01094025a ತಾಂ ಶರೈರಾವೃತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನದೀಂ ಗಂಗಾಂ ತದಂತಿಕೇ|

01094025c ಅಭವದ್ವಿಸ್ಮಿತೋ ರಾಜಾ ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಿಮಾನುಷಂ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡು ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು
ಮತ್ತು ಆ ಅತಿ ಮಾನುಷ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

01094026a ಜಾತಮಾತ್ರಂ ಪುರಾ ದೃಷ್ಟಂ ತಂ ಪುತ್ರಂ ಶಂತನುಸ್ತದಾ|

01094026c ನೋಪಲೇಭೇ ಸ್ಮೃತಿಂ ಧೀಮಾನಭಿಜ್ಞಾತುಂ ತಮಾತ್ಮಜಂ||

ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದ್ದ ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಧೀಮಂತ
ಶಂತನುವು ತನ್ನದೇ ಪುತ್ರನೆಂದು ನೆನಪಿಸಿ ಗುರುತಿಸಲು

ಅಶಕ್ಯನಾದನು.

01094027a ಸ ತು ತಂ ಪಿತರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೋಹಯಾಮಾಸ ಮಾಯಯಾ|

01094027c ಸಮೋಹ್ಯ ತು ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಆದರೆ ಅವನ ಮಗನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಸಂಮೋಹನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

01094028a ತದದ್ಭುತಂ ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರ ರಾಜಾ ಸ ಶಂತನುಃ|

01094028c ಶಂಕಮಾನಃ ಸುತಂ ಗಂಗಾಮಬ್ರವೀದ್ದರ್ಶಯೇತಿ ಹ||

ಆ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜ ಶಂತನುವು ಅನುಮಾನಗೊಂಡು “ಮಗನನ್ನು ತೋರಿಸು!” ಎಂದು ಗಂಗೆಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01094029a ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ತಂ ಗಂಗಾ ಬಿಭೃತೀ ರೂಪಮುತ್ತಮಂ|

01094029c ಗೃಹೀತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾಣೌ ತಂ ಕುಮಾರಮಲಂಕೃತಂ||

ಉತ್ತಮ ರೂಪದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾ ಅಲಂಕೃತ ಕುಮಾರನ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಗಂಗೆಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು.

01094030a ಅಲಂಕೃತಾಮಾಭರಣೈರರಜೋಂಬರಧಾರಿಣೀಂ|

01094030c ದೃಷ್ಟ್ವಪೂರ್ವಾಮಪಿ ಸತೀಂ ನಾಭ್ಯಜಾನಾತ್ಸ ಶಂತನುಃ||

ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾದ, ಧೂಳೇ ಇಲ್ಲದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಶಂತನುವಿಗೆ

ಗುರುತಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

01094031 ಗಂಗೋವಾಚ|

01094031a ಯಂ ಪುತ್ರಮಷ್ಟಮಂ ರಾಜಂಸ್ವಂ ಪುರಾ ಮಯ್ಯಜಾಯಿಥಾಃ|

01094031c ಸ ತೇಽಯಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ನಯಸ್ವೈನಂ ಗೃಹಾಂತಿಕಂ||

ಗಂಗೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ರಾಜನ್! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಜನಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಅಷ್ಟಮ ಪುತ್ರನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

01094032a ವೇದಾನಧಿಜಗೇ ಸಾಂಗಾನ್ವಸಿಷ್ಠಾದೇವ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01094032c ಕೃತಾಸ್ತುಃ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸೋ ದೇವರಾಜಸಮೋ ಯುಧಿ||

ಇವನು ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ ಶಾಖೆಗಳ ಸಹಿತ ವೇದಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಕೃತಾಸ್ತುನೂ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

01094033a ಸುರಾಣಾಂ ಸಮ್ಮತೋ ನಿತ್ಯಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಭಾರತ|

01094033c ಉಶನಾ ವೇದ ಯಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಮಯಂ ತದ್ವೇದ ಸರ್ವಶಃ||

ಭಾರತ! ಸುರ-ಅಸುರರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಶಾನನಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಇವನಲ್ಲಿವೆ.

01094034a ತಥೈವಾಂಗಿರಸಃ ಪುತ್ರಃ ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಕೃತಃ|

01094034c ಯದ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ತಚ್ಚಾಪಿ ಕೃತ್ಸು ಮಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

01094034e ತವ ಪುತ್ರೇ ಮಹಾಬಾಹೌ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಂ ಮಹಾತ್ಮನಿ||

ಮಹಾಬಾಹುವೂ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ
ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಕೃತ ಆಂಗಿರಸ ಪುತ್ರನು ತಿಳಿದಿರುವ ವೇದ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಹ ಇವೆ.

01094035a ಋಷಿಃ ಪರೈರನಾಧ್ಯಷ್ಟೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01094035c ಯದಸ್ತ್ರಂ ವೇದ ರಾಮಶ್ಚ ತದಪ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಯಾರಿಂದಲೂ ಅಪರಾಜಿತನಾಗದೇ ಇದ್ದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್
ಜಮದಗ್ನಿಯ ಮಗ ಋಷಿ ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರಗಳೂ
ಇವನಲ್ಲಿವೆ.

01094036a ಮಹೇಷ್ಟಾಸಮಿಮಂ ರಾಜನ್ರಾಜಧರ್ಮಾರ್ಥಕೋವಿದಂ|

01094036c ಮಯಾ ದತ್ತಂ ನಿಜಂ ಪುತ್ರಂ ವೀರಂ ವೀರ ಗೃಹಾನ್ನಯ||

ರಾಜನ್! ರಾಜಧರ್ಮಾರ್ಥಕೋವಿದ ಈ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ನಾನು
ನಿನಗಿತ್ತ ನಿಜ ಪುತ್ರ. ವೀರ! ಈ ವೀರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗು.”

01094037 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01094037a ತಯೈವಂ ಸಮನುಜ್ಞಾತಃ ಪುತ್ರಮಾದಾಯ ಶಂತನುಃ|

01094037c ಭ್ರಾಜಮಾನಂ ಯಥಾದಿತ್ಯಮಾಯಯೌ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಅವಳಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಪಡೆದ ಶಂತನುವು ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಪುತ್ರನನ್ನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01094038a ಪೌರವಃ ಸ್ವಪುರಂ ಗತ್ವಾ ಪುರಂದರಪುರೋಪಮಂ|

01094038c ಸರ್ವ ಕಾಮಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಂ ಮೇನೇ ಆತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

01094038e ಪೌರವೇಷು ತತಃ ಪುತ್ರಂ ಯಾವರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್||

01094039a ಪೌರವಾಂಶಂತನೋಃ ಪುತ್ರಃ ಪಿತರಂ ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01094039c ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ರಂಜಯಾಮಾಸ ವೃತ್ತೇನ ಭರತರ್ಷಭ||

ಪುರಂದರಪುರದಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದ ಪೌರವನು
ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳೂ ಪೂರೈಸಿದವೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದನು.
ನಂತರ ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪೌರವರ ಯುವರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಪೌರವ ಶಂತನುವಿನ
ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಪುತ್ರನು ತನ್ನ ತಂದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು
ಪುರಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಂಜಿಸಿದನು.

01094040a ಸ ತಥಾ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ರಮಮಾಣೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

01094040c ವರ್ತಯಾಮಾಸ ವರ್ಷಾಣಿ ಚತ್ವಾರ್ಯಮಿತವಿಕ್ರಮಃ||

ಹೀಗೆ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿ ಮಹೀಪತಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು.

01094041a ಸ ಕದಾ ಚಿದ್ವನಂ ಯಾತೋ ಯಮುನಾಮಭಿತೋ ನದೀಂ|

01094041c ಮಹೀಪತಿರನಿರ್ದೇಶ್ಯಮಾಜಿಘ್ರದ್ಗಂಧಮುತ್ತಮಂ||

ಒಮ್ಮೆ ಮಹೀಪತಿಯು ಯಮುನಾನದಿಯ ಬಳಿಯ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ
ಒಂದು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತಮ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದನು.

01094042a ತಸ್ಯ ಪ್ರಭವಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ವಿಚಚಾರ ಸಮಂತತಃ|

01094042c ಸ ದದರ್ಶ ತದಾ ಕನ್ಯಾಂ ದಾಶಾನಾಂ ದೇವರೂಪಿಣೀಂ||

ಅದರ ಮೂಲವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಅಲೆದಾಡಿ
ದೇವರೂಪಿಣಿ ದಾಶ ಕನ್ಯೆಯೋರ್ವಳನ್ನು ಕಂಡನು.

01094043a ತಾಮಪೃಚ್ಛತ್ಸ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಕನ್ಯಾಮಸಿತಲೋಚನಾಂ|

01094043c ಕಸ್ಯ ತ್ವಮಸಿ ಕಾ ಚಾಸಿ ಕಿಂ ಚ ಭೀರು ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

ಆ ಅಸಿತಲೋಚನೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:
“ಭೀರು! ನೀನು ಯಾರವಳು ಮತ್ತು ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಏನು
ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?”

01094044a ಸಾಬ್ರವೀದ್ದಾಶಕನ್ಯಾಸ್ಮಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ವಾಹಯೇ ತರೀಂ|

01094044c ಪಿತುರ್ನಿ ಯೋಗಾದ್ಭದ್ರಂ ತೇ ದಾಶರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಓರ್ವ ದಾಶಕನ್ಯೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ
ದಾಶರಾಜನ ಆದೇಶದಂತೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ದೋಣಿಯನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

01094045a ರೂಪಮಾಧುರ್ಯಗಂಧೈಸ್ತಾಂ ಸಂಯುಕ್ತಾಂ ದೇವರೂಪಿಣೀಂ|

01094045c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಾ ದಾಶೇಯೀಂ ಕಾಮಯಾಮಾಸ ಶಂತನುಃ||

ರೂಪ, ಮಾಧುರ್ಯ, ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ಸಂಯುಕ್ತೆ ಆ ದೇವರೂಪಿಣಿ
ದಾಶೇಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜ ಶಂತನುವು ಅವಳನ್ನು ಬಯಸಿದನು.

01094046a ಸ ಗತ್ವಾ ಪಿತರಂ ತಸ್ಯಾ ವರಯಾಮಾಸ ತಾಂ ತದಾ|

01094046c ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ತತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಪಿತರಂ ಚಾತ್ಮಕಾರಣಾತ್||

ಅವಳ ತಂದೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ತನಗಾಗಿ ಅವಳ ತಂದೆಯಿಂದ
ಕೇಳಿದನು.

01094047a ಸ ಚ ತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ದಾಶರಾಜೋ ಮಹೀಪತಿಂ|

01094047c ಜಾತಮಾತ್ರ್ಯೈವ ಮೇ ದೇಯಾ ವರಾಯ ವರವರ್ಣಿನೀ|

01094047e ಹೃದಿ ಕಾಮಸ್ತು ಮೇ ಕಶ್ಚಿತ್ತಂ ನಿಬೋಧ ಜನೇಶ್ವರ||

ಆಗ ದಾಶರಾಜನು ಮಹೀಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಜನೇಶ್ವರ! ಇವಳು
ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಈ ವರವರ್ಣಿನಿಯನ್ನು ವರನೋರ್ವನಿಗೆ ಕೊಡಲೇ
ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದ ಆಸೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

01094048a ಯದೀಮಾಂ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಂ ತ್ವಂ ಮತ್ತಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇಽನಘ|

01094048c ಸತ್ಯವಾಗಸಿ ಸತ್ಯೇನ ಸಮಯಂ ಕುರು ಮೇ ತತಃ||

ಅನಘ! ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನು ಇವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾಗಿ
ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಾದರೆ ಸತ್ಯವಂತನಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ
ಒಪ್ಪಂದವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ.

01094049a ಸಮಯೇನ ಪ್ರದದ್ಯಾಂ ತೇ ಕನ್ಯಾಮಹಮಿಮಾಂ ನೃಪ|

01094049c ನ ಹಿ ಮೇ ತ್ವತ್ಸಮಃ ಕಶ್ಚಿದ್ವರೋ ಜಾತು ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನೃಪ! ಒಪ್ಪಂದವಾದರೆ ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನಂಥ ವರನು ಎಂದೂ ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

01094050 ಶಂತನುರುವಾಚ|

01094050a ಶ್ರುತ್ವಾ ತವ ವರಂ ದಾಶ ವ್ಯವಸ್ಯೇಯಮಹಂ ನ ವಾ|

01094050c ದಾತವ್ಯಂ ಚೇತ್ತ್ವದಾಸ್ಯಾಮಿ ನ ತ್ವದೇಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಶಂತನುವು ಹೇಳಿದನು: “ದಾಶ! ನೀನು ಕೇಳುವ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರವೇ ಅದರ ಪರವಾಗಿ ಅಥವಾ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೊಡುವಂಥಹುದಾದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೊಡುವಂಥಹುದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.”

01094051 ದಾಶ ಉವಾಚ|

01094051a ಅಸ್ಯಾಂ ಜಾಯೇತ ಯಃ ಪುತ್ರಃ ಸ ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

01094051c ತ್ವದೂರ್ಧ್ವಮಭಿಷೇಕ್ತವ್ಯೋ ನಾನ್ಯಃ ಕಶ್ಚ ನ ಪಾರ್ಥಿವ||

ದಾಶನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೃಥಿವೀಪತಿ ಪಾರ್ಥಿವ! ಇವಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನೇ ನಿನ್ನ ನಂತರದ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ರಾಜನಾಗಬಾರದು.”

01094052 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01094052a ನಾಕಾಮಯತ ತಂ ದಾತುಂ ವರಂ ದಾಶಾಯ ಶಂತನುಃ|

01094052c ಶರೀರಜೇನ ತೀವ್ರೇಣ ದಹ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಶರೀರಜ್ವರದಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಶಂತನುವು ದಾಶನಿಗೆ ಆ ವರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.

01094053a ಸ ಚಿಂತಯನ್ನೇವ ತದಾ ದಾಶಕನ್ಯಾಂ ಮಹೀಪತಿಃ|

01094053c ಪ್ರತ್ಯಯಾದ್ಧಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತನಃ||

ದಾಶಕನ್ಯೆಯ ಕುರಿತೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಶೋಕದಿಂದ ಹತಚೇತನನಾಗಿ ಮಹೀಪತಿಯು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01094054a ತತಃ ಕದಾ ಚಿತ್ ಶೋಚಂತಂ ಶಂತನುಂ ಧ್ಯಾನಮಾಸ್ಥಿತಂ|

01094054c ಪುತ್ರೋ ದೇವವ್ರತೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಿತರಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಪುತ್ರ ದೇವವ್ರತನು ಚಿಂತೆ-ಶೋಕಗಳಿಂದ ಯೋಚನಾ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಶಂತನುವಿನ ಬಳಿಬಂದು ತಂದೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01094055a ಸರ್ವತೋ ಭವತಃ ಕ್ಷೇಮಂ ವಿಧೇಯಾಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

01094055c ತತ್ಕಿಮರ್ಥಮಿಹಾಭೀಕ್ಷಂ ಪರಿಶೋಚಸಿ ದುಃಖಿತಃ|

01094055e ಧ್ಯಾಯನ್ನಿವ ಚ ಕಿಂ ರಾಜನ್ನಾಭಿಭಾಷಸಿ ಕಿಂ ಚನ||

“ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನೀನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ನಿನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾವ

ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಈ ರೀತಿ ತುಂಬಾ ನೋವಿನಿಂದಿರುವಂತೆ
ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ರಾಜನ್! ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೇ
ಯಾವುದರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೀಯೆ?”

01094056a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಪುತ್ರೇಣ ಶಂತನುಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01094056c ಅಸಂಶಯಂ ಧ್ಯಾನಪರಂ ಯಥಾ ಮಾತ್ಮ ತಥಾಸ್ಮತ್||

ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಿದ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಶಂತನುವು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನೀನು
ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಏನನ್ನೋ
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01094057a ಅಪತ್ಯಂ ನಸ್ತ್ವ ಮೇವೈಕಃ ಕುಲೇ ಮಹತಿ ಭಾರತ|

01094057c ಅನಿತ್ಯತಾ ಚ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮತಃ ಶೋಚಾಮಿ ಪುತ್ರಕ||

ಭಾರತ! ಈ ಮಹಾಕುಲದಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ನನ್ನ ಮಗ. ಪುತ್ರಕ!
ನಮ್ಮಂಥಹ ಮರ್ತ್ಯರ ಅನಿತ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಶೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01094058a ಕಥಂ ಚಿತ್ತವ ಗಾಂಗೇಯ ವಿಪತ್ತೌ ನಾಸ್ತಿ ನಃ ಕುಲಂ|

01094058c ಅಸಂಶಯಂ ತ್ವಮೇವೈಕಃ ಶತಾದಪಿ ವರಃ ಸುತಃ||

01094059a ನ ಚಾಪ್ಯಹಂ ಪೃಥಾ ಭೂಯೋ ದಾರಾನ್ಕರ್ತು ಮಿಹೋತ್ಸಹೇ|

01094059c ಸಂತಾನಸ್ಯಾವಿನಾಶಾಯ ಕಾಮಯೇ ಭದ್ರಮಸ್ತು ತೇ|

01094059e ಅನಪತ್ಯತೈಕಪುತ್ರತ್ವಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಧ ಮರ್ವಾದಿನಃ||

ಗಾಂಗೇಯ! ನಿನಗೇನಾದರೂ ವಿಪತ್ತು ಬಂದರೆ ಈ ಕುಲವೇ
ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ನೂರು

ಪುತ್ರರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನಾನೂ ಕೂಡ ವೃಥಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು
 ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು
 ಸಂತಾನವು ವಿನಾಶವಾಗಬಾರದೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ
 ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಒಂದೇ ಮಗನನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಮತ್ತು
 ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಪಡೆಯದಿರುವುದು ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು
 ಧರ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01094060a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ತ್ರಯೋ ವೇದಾ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸಹದಕ್ಷಿಣಾಃ|

01094060c ಸರ್ವಾಣ್ಯೇತಾನ್ಯಪತ್ಯಸ್ಯ ಕಲಾಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಷೋಡಶೀಂ||

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಮೂರು ವೇದಗಳು, ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣೆಯುಕ್ತ ಯಜ್ಞ
 ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರೂ ಮಗನ ಹದಿನಾರರ ಒಂದಂಶದ
 ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01094061a ಏವಮೇವ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಸ್ಯಾಚ್ಚ ಸರ್ವಪ್ರಜಾಸ್ವಪಿ|

01094061c ಯದಪತ್ಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ತತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ|

01094061e ಏಷಾ ತ್ರಯೀ ಪುರಾಣಾನಾಮುತ್ತಮಾನಾಂ ಚ ಶಾಶ್ವತೀ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ
 ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
 ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅನುತ್ತಮ ಶಾಶ್ವತ ವಿಚಾರ.

01094062a ತ್ವಂ ಚ ಶೂರಃ ಸದಾಮರ್ಷೀ ಶಸ್ತ್ರನಿತ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ|

01094062c ನಾನ್ಯತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಾತ್ಸ್ಮಾತ್ತೇ ನಿಧನಂ ವಿದ್ಯತೇಽನಘ||

ಭಾರತ ! ನೀನಾದರೂ ಶೂರ, ಸದಾಮರ್ಷಿ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರನಿತ್ಯ. ಅನಘ !
ಶಸ್ತ್ರದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ಸಾವಾಗಲಾರದು.

01094063a ಸೋಽಸ್ಮಿ ಸಂಶಯಮಾಪನ್ನಸ್ವ ಯಿ ಶಾಂತೇ ಕಥಂ ಭವೇತ್|

01094063c ಇತಿ ತೇ ಕಾರಣಂ ತಾತ ದುಃಖಸ್ಯೋಕ್ತಮಶೇಷತಃ||

ನಿನಗೇನಾದರೂ ಆಪತ್ತಾಗಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶವಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಹೇಗೆ
ತಾನೆ ಶಾಂತನಾಗಿರಲಿ? ಮಗೂ ಇದೇ ನನ್ನ ದುಃಖದ ಸಂಪೂರ್ಣ
ಕಾರಣ.”

01094064a ತತಸ್ತತ್ಕಾರಣಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕೃತ್ಸಂ ಚೈವಮಶೇಷತಃ|

01094064c ದೇವವ್ರತೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಯಯಾವನುಚಿಂತಯನ್||

ಇದೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ದೇವವ್ರತನು
ಪುನರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01094065a ಅಭ್ಯಗಚ್ಛತ್ತದೈವಾಶು ವೃದ್ಧಾಮಾತ್ಯಂ ಪಿತುರ್ಹಿತಂ|

01094065c ತಮಪೃಚ್ಛತ್ತದಾಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಿತುಸ್ತತ್ ಶೋಕಕಾರಣಂ||

ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹಿತೈಷಿ ವೃದ್ಧ ಅಮಾತ್ಯನೋರ್ವನ
ಬಳಿಬಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

01094066a ತಸ್ಮೈ ಸ ಕುರುಮುಖ್ಯಾಯ ಯಥಾವತ್ಪರಿಪೃಚ್ಛತೇ|

01094066c ವರಂ ಶಶಂಸ ಕನ್ಯಾಂ ತಾಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಕುರುಮುಖ್ಯನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯು

ಕೇಳಿದ ವರದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

01094067a ತತೋ ದೇವವ್ರತೋ ವೃದ್ಧೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ ಸಹಿತಸ್ತದಾ|

01094067c ಅಭಿಗಮ್ಯ ದಾಶರಾಜಾನಂ ಕನ್ಯಾಂ ವವ್ರೇ ಪಿತುಃ ಸ್ವಯಂ||

ನಂತರ ದೇವವ್ರತನು ಆ ವೃದ್ಧ ಕತ್ರಿಯನ ಜೊತೆಗೂಡಿ
ದಾಶರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾನೇ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿದನು.

01094068a ತಂ ದಾಶಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚ|

01094068c ಅಬ್ರವೀಚ್ಛೈನಮಾಸೀನಂ ರಾಜಸಂಸದಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ದಾಶನು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ,
ರಾಜಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದನು:

01094069a ತ್ವಮೇವ ನಾಥಃ ಪರ್ಯಾಪ್ತಃ ಶಂತನೋಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

01094069c ಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ವಚಃ||

“ಪುರುಷರ್ಷಭ! ನೀನು ಶಂತನುವಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ನಾಥ.

ಪುತ್ರವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನ ಪುತ್ರ. ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ
ವಿರೋಧಿಸಲಿ?

01094070a ಕೋ ಹಿ ಸಂಬಂಧಕಂ ಶ್ಲಾಘ್ಯಮೀಪ್ಸಿತಂ ಯೌನಮೀದೃಶಂ|

01094070c ಅತಿಕ್ರಾಮನ್ನ ತಪ್ಯೇತ ಸಾಕ್ಷಾದಪಿ ಶತಕೃತುಃ||

ಯಾರುತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತಕೃತುವಿನಂತಿರುವ, ಶ್ಲಾಘನೀಯ,

ಬಯಸಿದ್ದ ಕುಲದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ?

01094071a ಅಪತ್ಯಂ ಚೈತದಾರ್ಯಸ್ಯ ಯೋ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಸಮೋ ಗುಣೈಃ|

01094071c ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ರಾತ್ಸತ್ಯವತೀ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಂಥಹ ಆರ್ಯನ ಮಗಳಿವಳು. ಅವನ
ವೀರ್ಯದಿಂದ ಈ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಸತ್ಯವತಿಯು ಜನಿಸಿದಳು.

01094072a ತೇನ ಮೇ ಬಹುಶಸ್ತಾತ ಪಿತಾ ತೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ|

01094072c ಅರ್ಹಃ ಸತ್ಯವತೀಂ ವೋದುಂ ಸರ್ವರಾಜಸು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಮಗು! ಅವನು ನನಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸರ್ವರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ
“ಅವನೇ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಅರ್ಹ!” ಎಂದು ನಿನ್ನ
ತಂದೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01094073a ಅಸಿತೋ ಹ್ಯಪಿ ದೇವರ್ಷಿಃ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಃ ಪುರಾ ಮಯಾ|

01094073c ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಭೃಶಂ ಹ್ಯರ್ಥೀ ಸ ಆಸೀದೃಷಿಸತ್ತಮಃ||

ಹಿಂದೆ ಋಷಿಸತ್ತಮ ದೇವರ್ಷಿ ಅಸಿತನೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು
ತುಂಬಾ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನೂ ನಾನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದೆ.

01094074a ಕನ್ಯಾಪಿತೃತ್ವಾತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭರತರ್ಷಭ|

01094074c ಬಲವತ್ಸಪತ್ನತಾಮತ್ರ ದೋಷಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕೇವಲಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಕನ್ಯೆಯ ತಂದೆಯಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು. ಬಲವನ್! ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ಸಪತ್ನತ್ವದ
(ದಾಯವಾದಿತ್ವದ ಅಥವಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ) ದೋಷವನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01094075a ಯಸ್ಯ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಪತ್ನಃ ಸ್ಯಾ ಗಂಧರ್ವಸ್ಯಾಸುರಸ್ಯ ವಾ|

01094075c ನ ಸ ಜಾತು ಸುಖಂ ಜೀವೇತ್ತ್ವಯಿ ಕ್ರುದ್ಧೇ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ! ನಿನಗೆ ಎದುರಾದವನು ಗಂಧರ್ವ ಅಸುರ ಯಾರೇ ಇರಲಿ,
ನೀನು ಸಿಟ್ಟಾದೆಯೆಂದರೆ ಅವನು ಎಂದೂ ಸುಖದಿಂದಿರಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01094076a ಏತಾವಾನತ್ರ ದೋಷೋ ಹಿ ನಾನ್ಯಃ ಕಶ್ಚನ ಪಾರ್ಥಿವ|

01094076c ಏತಜ್ಞಾನೀಹಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ದಾನಾದಾನೇ ಪರಂತಪ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಇಷ್ಟೇ ದೋಷವು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.
ಪರಂತಪ! ಕೊಡುವುದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

01094077a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಗಾಂಗೇಯಸ್ತದ್ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01094077c ಶೃಣ್ವತಾಂ ಭೂಮಿಪಾಲಾನಾಂ ಪಿತುರರ್ಥಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಗಾಂಗೇಯನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ,
ಭೂಮಿಪಾಲರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದಂತೆ, ಯಥೋಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು:

01094078a ಇದಂ ಮೇ ಮತಮಾದತ್ಸ್ವ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯವತಾಂ ವರ|

01094078c ನೈವ ಜಾತೋ ನ ವಾಜಾತ ಈದೃಶಂ ವಕ್ತುಮುತ್ಸಹೇತ್||

“ಸತ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕೇಳು. ಇದೇ ರೀತಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೇಳುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

01094079a ಏವಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಮನುಭಾಷಸೇ|

01094079c ಯೋಽಸ್ಯಾಂ ಜನಿಷ್ಯತೇ ಪುತ್ರಃ ಸ ನೋ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನೀನು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನೇ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01094080a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪುನರೇವಾಥ ತಂ ದಾಶಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01094080c ಚಿಕೀರ್ಷುರ್ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥೇ ಭರತರ್ಷಭ||

01094081a ತ್ವಮೇವ ನಾಥಃ ಪರ್ಯಾಪ್ತಃ ಶಂತನೋರಮಿತದ್ಯುತೇಃ|

01094081c ಕನ್ಯಾಯಾಶ್ಚೈವ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ವಭುದಾನಾಯ ಚೇಶ್ವರಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದಾಶನು ಪುನಃ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಅಮಿತದ್ಯುತಿ ಶಂತನುವಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ನಾಥನೇ ನೀನು. ಧರ್ಮಾತ್ಮ! ಕನ್ಯೆಯ ಪ್ರಭುವೂ ಮತ್ತು ಕೊಡುವವನ ಈಶ್ವರನೂ ನೀನೆ.

01094082a ಇದಂ ತು ವಚನಂ ಸೌಮ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಚೈವ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

01094082c ಕೌಮಾರಿಕಾಣಾಂ ಶೀಲೇನ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನಂತೆ ಇನ್ನೂ
ಮಾಡಬೇಕಾದುದರ ಕುರಿತಾದ ನನ್ನ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು.

01094083a ಯತ್ತ್ವ ಯಾ ಸತ್ಯವತ್ಯರ್ಥೇ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣ|

01094083c ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಮನುರೂಪಂ ತವೈವ ತತ್||

ಈ ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣನಾದ ನೀನು
ಸತ್ಯವತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

01094084a ನಾನ್ಯಥಾ ತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ ನ ಕಶ್ಚನ|

01094084c ತವಾಪತ್ಯಂ ಭವೇದ್ಯತ್ತು ತತ್ರ ನಃ ಸಂಶಯೋ ಮಹಾನ್||

ಮಹಾಬಾಹು ! ಅದರಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಸಂಶಯವಿದೆ.”

01094085a ತಸ್ಯ ತನ್ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ|

01094085c ಪ್ರತ್ಯಜಾನಾತ್ತದಾ ರಾಜನ್ವಿತುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ರಾಜನ್ ! ಅವನ ಮತವೇನೆಂದು ತಿಳಿದ ಆ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣನು
ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ಈ
ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01094086 ದೇವವ್ರತ ಉವಾಚ|

01094086a ದಾಶರಾಜ ನಿಬೋಧೇದಂ ವಚನಂ ಮೇ ನೃಪೋತ್ತಮ|

01094086c ಶೃಣ್ವತಾಂ ಭೂಮಿಪಾಲಾನಾಂ ಯದ್ವ ವೀಮಿ ಪಿತುಃ ಕೃತೇ||

ದೇವವ್ರತನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪೋತ್ತಮ! ದಾಶರಾಜ! ನನ್ನ ತಂದೆಗೋಸ್ಕರ ಈ ಭೂಮಿಪಾಲರು ಕೇಳುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸು.

01094087a ರಾಜ್ಯಂ ತಾವತ್ಪೂರ್ವಮೇವ ಮಯಾ ತ್ಯಕ್ತಂ ನರಾಧಿಪ|

01094087c ಅಪತ್ಯಹೇತೋರಪಿ ಚ ಕರೋಮ್ಯೇಷ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ನರಾಧಿಪ! ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

01094088a ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಮೇ ದಾಶ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01094088c ಅಪುತ್ರಸ್ಯಾಪಿ ಮೇ ಲೋಕಾ ಭವಿಷ್ಯಂತ್ಯಕ್ಷಯಾ ದಿವಿ||

ದಾಶ! ಈ ದಿನದಿಂದ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಅಕ್ಷಯ ದೇವಲೋಕವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

01094089 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01094089a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟತನೂರುಹಃ|

01094089c ದದಾನೀತ್ಯೇವ ತಂ ದಾಶೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಷದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ದಾಶನು “ಕೊಡುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01094090a ತತೋಽಂತರಿಕ್ಷೇಽಪ್ಸರಸೋ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಗಣಾಸ್ತಥಾ|

01094090c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂತ ಕುಸುಮೈರ್ಭೀಷ್ಮೋಽಯಮಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರು, ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಣಗಳು
“ಭೀಷ್ಮ ! ಭೀಷ್ಮ !” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೂಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

01094091a ತತಃ ಸ ಪಿತುರರ್ಥಾಯ ತಾಮುವಾಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01094091c ಅಧಿರೋಹ ರಥಂ ಮಾತರ್ಗಚ್ಛಾವಃ ಸ್ವಗೃಹಾನಿತಿ||

ಅನಂತರ ತನ್ನ ತಂದೆಗೋಸ್ಕರಳಾದ ಆ ಯಶಸ್ವಿನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಮಾತೆ ! ರಥವನ್ನೇರು ! ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

01094092a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಭೀಷ್ಮಸ್ತಾಂ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಭಾಮಿನೀಂ|

01094092c ಆಗಮ್ಯ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಶಂತನೋಃ ಸಂನ್ಯವೇದಯತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಭೀಷ್ಮನು ಆ ಭಾಮಿನಿಯನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಸಿ
ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಂತನುವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

01094093a ತಸ್ಯ ತದ್ಧುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಪ್ರಶಶಂಸುರ್ನರಾಧಿಪಾಃ|

01094093c ಸಮೇತಾಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ಕ್ಷೈವ ಭೀಷ್ಮೋಽಯಮಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

ಅವನ ಈ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ನರಾಧಿಪರು ಒಟ್ಟಾಗಿ
ಒಂದೇ ವಾಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ “ಇವನು ಭೀಷ್ಮ !” ಎಂದು
ಉದ್ಗರಿಸಿದರು.

01094094a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಶಂತನುಃ|

01094094c ಸ್ವಚ್ಛಂದಮರಣಂ ತಸ್ಮೈ ದದೌ ತುಷ್ಪಃ ಪಿತಾ ಸ್ವಯಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಮಾಡಿದ ಈ ದುಷ್ಕರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ನೋಡಿ
ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ತಂದೆ ಶಂತನುವು “ನಿನಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದಮರಣವಿರಲಿ!”
ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಸತ್ಯವತೀಲಾಭೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸತ್ಯವತೀಲಾಭೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೫

ಚಿತ್ರಾಂಗದ

ಶಂತನು-ಸತ್ಯವತಿಯರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದ-ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯರ ಜನನ,
ಶಂತನವಿನ ಮರಣ, ಚಿತ್ರಾಂಗದನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ (೧-೫). ತನ್ನದೇ
ಹೆಸರಿನ ಗಂಧರ್ವನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದನ ಅಕಾಲ ಮರಣ
(೬-೧೦). ಬಾಲಕ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಪಟ್ಟ (೧೧-೧೪).

01095001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01095001a ತತೋ ವಿವಾಹೇ ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಸ ರಾಜಾ ಶಂತನುರ್ನೃಪಃ|

01095001c ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾಂ ಸ್ವಗೃಹೇ ಸಂನ್ಯವೇಶಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿವಾಹಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಗಿದ
ನಂತರ ನೃಪ ಶಂತನು ರಾಜನು ಆ ರೂಪಸಂಪನ್ನ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ

ಕೂಡಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದನು.

01095002a ತತಃ ಶಾಂತನವೋ ಧೀಮಾನ್ಸತ್ಯವತ್ಯಾಮಜಾಯತ|

01095002c ವೀರಶ್ಚಿತ್ರಾಂಗದೋ ನಾಮ ವೀರ್ಯೇಣ ಮನುಜಾನತಿ||

ಶಂತನುವಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯು ವೀರತೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿದ
ಚಿತ್ರಾಂಗದ ಎನ್ನುವ ಧೀಮಂತ ವೀರ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01095003a ಅಥಾಪರಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಂ ಪುನಃ ಪ್ರಭುಃ|

01095003c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಾಜಾನಂ ಜನಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ನಂತರ ಪುನಃ ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಪ್ರಭುವು ಸತ್ಯವತಿಯಲ್ಲಿ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನೆನ್ನುವ ವೀರ್ಯವಂತ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು.

01095004a ಅಪ್ರಾಪ್ತವತಿ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಯೌವನಂ ಭರತರ್ಷಭ|

01095004c ಸ ರಾಜಾ ಶಂತನುಧೀಮಾನ್ಕಾಲಧರ್ಮಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವರು ಯೌವನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರೊಳಗೇ ಆ
ಧೀಮಾನ್ ರಾಜ ಶಂತನುವು ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾದನು.

01095005a ಸ್ವರ್ಗತೇ ಶಂತನೌ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚಿತ್ರಾಂಗದಮರಿಂದಮಂ|

01095005c ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ವೈ ರಾಜ್ಯೇ ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಶಂತನುವು ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದ ನಂತರ ಭೀಷ್ಮನು, ಸತ್ಯವತಿಯ
ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ, ಅರಿಂದಮ ಚಿತ್ರಾಂಗದನನ್ನು ರಾಜಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ
ಕೂರಿಸಿದನು.

01095006a ಸ ತು ಚಿತ್ರಾಂಗದಃ ಶೌರ್ಯಾತ್ಸರ್ವಾಂಶ್ಚಿಕ್ಷೇಪ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

01095006c ಮನುಷ್ಯಂ ನ ಹಿ ಮೇನೇ ಸ ಕಂ ಚಿತ್ಸದೃಶಮಾತ್ಮನಃ||

ಚಿತ್ರಾಂಗದನಾದರೂ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸದೃಶ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಗೆದ್ದನು.

01095007a ತಂ ಕ್ಷಿಪಂತಂ ಸುರಾಂಶ್ಚೈವ ಮನುಷ್ಯಾನಸುರಾಂಸ್ತಥಾ|

01095007c ಗಂಧರ್ವರಾಜೋ ಬಲವಾಂಸ್ತುಲ್ಯನಾಮಾಭ್ಯಯಾತ್ತದಾ|

01095007e ತೇನಾಸ್ಯ ಸುಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಬಭೂವ ಹ||

01095008a ತಯೋರ್ಬಲವತೋಸ್ತತ್ರ ಗಂಧರ್ವಕುರುಮುಖ್ಯಯೋಃ|

01095008c ನದ್ಯಾಸ್ತಿರೇ ಹಿರಣ್ಯತ್ಯಾಃ ಸಮಾಸ್ತಿಸ್ತೋಽಭವದ್ರಣಃ||

ಈ ರೀತಿ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಸುರರು, ಮನುಷ್ಯರು, ಅಸುರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದಾಗ, ಅದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ, ಬಲವಂತ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಅವರಿರ್ವರ ಮಧ್ಯೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಬಲವಂತ ಗಂಧರ್ವ-ಕುರುಮುಖ್ಯರ ನಡುವೆ ಹಿರಣ್ಯತೀ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು.

01095009a ತಸ್ಮಿನ್ವಿಮರ್ದೇ ತುಮುಲೇ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಸಮಾಕುಲೇ|

01095009c ಮಾಯಾಧಿಕೋಽವಧೀದ್ವೀರಂ ಗಂಧರ್ವಃ ಕುರುಸತ್ತಮಂ||

ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ

ಮಾಯೆಯ ವೀರ ಗಂಧರ್ವನು ಕುರುಸತ್ತಮನನ್ನು ವಧಿಸಿದನು.

01095010a ಚಿತ್ರಾಂಗದಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವಿಚಿತ್ರಶರಕಾರ್ಮುಕಂ|

01095010c ಅಂತಾಯ ಕೃತ್ವಾ ಗಂಧರ್ವೋ ದಿವಮಾಚಕ್ರಮೇ ತತಃ||

ವಿಚಿತ್ರ ಶರಕಾರ್ಮುಕ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿತ್ರಾಂಗದನನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ
ಗಂಧರ್ವನು ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01095011a ತಸ್ಮಿನ್ನಪತಿಶಾದೂರ್ಲೇ ನಿಹತೇ ಭೂರಿವರ್ಚಸಿ|

01095011c ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ರಾಜನ್ವೇತಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಕಾರಯತ್||

ರಾಜನ್! ಆ ಭೂರಿವರ್ಚಸ ನೃಪತಿಶಾದೂರ್ಲನು ತೀರಿಕೊಂಡ
ನಂತರ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ಅವನ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01095012a ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ಚ ತದಾ ಬಾಲಮಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಂ|

01095012c ಕುರುರಾಜ್ಯೇ ಮಹಾಬಾಹುರಭ್ಯಷಿಂಚದನಂತರಂ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಇನ್ನೂ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆಯದಿದ್ದ ಬಾಲಕ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು ಕುರುರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು.

01095013a ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ತು ತದಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ವಚನೇ ಸ್ಥಿತಃ|

01095013c ಅನ್ವಶಾಸನ್ಮಹಾರಾಜ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಪದಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಾದರೂ ಭೀಷ್ಮನ ವಚನವನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಪಿತ-ಪಿತಾಮಹರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು.

01095014a ಸ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕುಶಲೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ನೃಪಃ|

01095014c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮೇಣ ಸ ಚೈನಂ ಪ್ರತ್ಯಪಾಲಯತ್||

ಆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕುಶಲ ನೃಪನು ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಚಿತ್ರಾಂಗದೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಚಿತ್ರಾಂಗದೋಪಾಖ್ಯಾನ ವಿಷಯಕ ತೊಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೬

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ

ಬಾಲಕ ತಮ್ಮನಿಗಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಕಾಶೀರಾಜಪುತ್ರಿಯರಾದ ಅಂಬೆ,
ಅಂಬಿಕೆ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ
ಎತ್ತಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೧೩). ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ
ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿದುದು
(೧೪-೨೬). ಭೀಷ್ಮ-ಶಲ್ವರ ಯುದ್ಧ (೨೭-೪೦). ಅಂಬೆಯು
ಶಲ್ವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲು ಅವಳಿಗೆ ಹೋಗಲು
ಭೀಷ್ಮನು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತುದು (೪೧-೫೦). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಅಕಾಲ ಮರಣ (೫೧-೫೯).

01096001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01096001a ಹತೇ ಚಿತ್ರಾಂಗದೇ ಭೀಷ್ಮೋ ಬಾಲೇ ಭ್ರಾತರಿ ಚಾನಘ|

01096001c ಪಾಲಯಾಮಾಸ ತದ್ರಾಜ್ಯಂ ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಹತನಾದ ನಂತರ
ಅನಘ ಭೀಷ್ಮನು, ಸತ್ಯವತಿಯ ಮತದಂತೆ, ತನ್ನ ಬಾಲಕ ತಮ್ಮನ
ಮೂಲಕ ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು.

01096002a ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಂ ಪಶ್ಯನ್ಭ್ರಾತರಂ ಧೀಮತಾಂ ವರಂ|

01096002c ಭೀಷ್ಮೋ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ವಿವಾಹಾಯಾಕರೋನ್ಮತಿಂ||

ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಯೌವನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡ ಧೀಮಂತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮನು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ವಿವಾಹಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು.

01096003a ಅಥ ಕಾಶಿಪತೇರ್ಭೀಷ್ಮಃ ಕನ್ಯಾಸ್ತಿಸ್ತೋಽಪ್ಸರಃಸಮಾಃ|

01096003c ಶುಶ್ರಾವ ಸಹಿತಾ ರಾಜನ್ವೃಣ್ವತೀವೈ ಸ್ವಯಂ ವರಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಭೀಷ್ಮನು ಕಾಶಿಪತಿಗೆ ಮೂವರು ಅಪ್ಸರಸಮ
ಕನ್ಯೆಯರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ವರರನ್ನು
ಆರಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

01096004a ತತಃ ಸ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ರಥೇನೈಕೇನ ವರ್ಮಭೃತ್|

01096004c ಜಗಾಮಾನುಮತೇ ಮಾತುಃ ಪುರೀಂ ವಾರಾಣಸೀಂ ಪ್ರತಿ||

ತಾಯಿಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಆ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು,
ಆಯುಧ-ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ರಥವನ್ನೇರಿ ಒಬ್ಬನೇ ವಾರಣಾಸೀ
ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01096005a ತತ್ರ ರಾಜ್ಞಃ ಸಮುದಿತಾನ್ಸರ್ವತಃ ಸಮುಪಾಗತಾನ್|

01096005c ದದರ್ಶ ಕನ್ಯಾಸ್ತಾಶ್ಚೈವ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಂತನುನಂದನಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಶಂತನುನಂದನ ಭೀಷ್ಮನು ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ
ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜಕುಮಾರರ ಮಧ್ಯೆ ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು
ನೋಡಿದನು.

01096006a ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನೇಷು ರಾಜ್ಞಾಂ ತು ನಾಮಸ್ವಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01096006c ಭೀಷ್ಮಃ ಸ್ವಯಂ ತದಾ ರಾಜನ್ವರಯಾಮಾಸ ತಾಃ ಪ್ರಭುಃ||

ರಾಜನ್! ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜರುಗಳ
ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪ್ರಭು ಭೀಷ್ಮನು ಅವರನ್ನು
ವರಿಸಿದನು.

01096007a ಉವಾಚ ಚ ಮಹೀಪಾಲಾನ್ರಾಜಂಜಲದನಿಃಸ್ವನಃ|

01096007c ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ತಾಃ ಕನ್ಯಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ರಾಜನ್! ಖಡ್ಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮನು ಆ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ರಥದ
ಮೇಲೇರಿಸುತ್ತಾ ಮಹೀಪಾಲರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಗುಡುಗಿನ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ
ಹೇಳಿದನು:

01096008a ಆಹೂಯ ದಾನಂ ಕನ್ಯಾನಾಂ ಗುಣವದ್ಭ್ಯಃ ಸ್ಮೃತಂ ಬುಧೈಃ|

01096008c ಅಲಂಕೃತ್ಯ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರದಾಯ ಚ ಧನಾನ್ಯಪಿ||

“ಗುಣವಂತರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಧನವನ್ನಿತ್ತು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

01096009a ಪ್ರಯಚ್ಛಂತ್ಯಪರೇ ಕನ್ಯಾಂ ಮಿಥುನೇನ ಗವಾಮಪಿ|

01096009c ವಿತ್ತೇನ ಕಥಿತೇನಾನ್ಯೇ ಬಲೇನಾನ್ಯೇನುಮಾನ್ಯ ಚ||

ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಗೋವಿನ ಜೋಡಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರು ವಿತ್ತದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರಾದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಬಲವಂತದಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

01096010a ಪ್ರಮತ್ತಾಮುಪಯಾಂತ್ಯನ್ಯೇ ಸ್ವಯಮನ್ಯೇ ಚ ವಿಂದತೇ|

01096010c ಅಷ್ಟಮಂ ತಮಥೋ ವಿತ್ತ ವಿವಾಹಂ ಕವಿಭಿಃ ಸ್ಮೃತಂ||

01096011a ಸ್ವಯಂವರಂ ತು ರಾಜನ್ಯಾಃ ಪ್ರಶಂಸಂತ್ಯುಪಯಾಂತಿ ಚ|

01096011c ಪ್ರಮಥ್ಯ ತು ಹೃತಾಮಾಹುರ್ಜ್ಯಾಯಸೀಂ ಧರ್ಮವಾದಿನಃ||

ಕೆಲವರು ಪ್ರಮತ್ತರಾದಾಗ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸ್ವಯಂ ಹುಡುಕಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕವಿಗಳು ಹೇಳಿದ, ರಾಜರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಯಂವರವು ಎಂಟನೆಯ ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಆದರೆ ಧರ್ಮವಾದಿಗಳು ಅಪಹರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01096012a ತಾ ಇಮಾಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಜಿಹೀರ್ಷಾಮಿ ಬಲಾದಿತಃ|

01096012c ತೇ ಯತಧ್ವಂ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ವಿಜಯಾಯೇತರಾಯ ವಾ|

01096012e ಸ್ಥಿತೋಽಹಂ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಃ||

ಇಲ್ಲಿರುವ ಪೃಥಿವೀಪಾಲರೇ! ನಾನು ಇವರನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಬನ್ನಿ. ನನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಥವಾ ನನ್ನಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಹೊಂದಿ. ಪೃಥಿವೀಪಾಲರೇ! ಯುದ್ಧದ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಯೇ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

01096013a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹೀಪಾಲಾನ್ಕಾಶಿರಾಜಂ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01096013c ಸರ್ವಾಃ ಕನ್ಯಾಃ ಸ ಕೌರವ್ಯೋ ರಥಮಾರೋಪಯತ್ಸ್ವಕಂ|

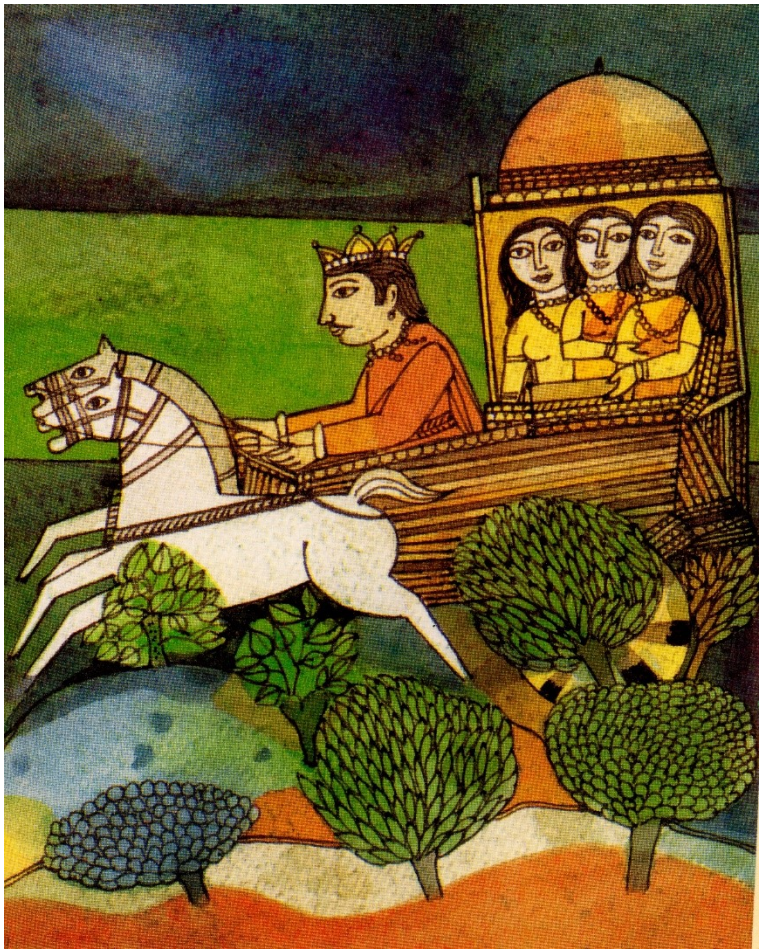
01096013e ಆಮಂತ್ರ್ಯ ಚ ಸ ತಾನ್ಪ್ರಾಯಾತ್ ಶೀಘ್ರಂ ಕನ್ಯಾಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ಕಾಶಿರಾಜ ಮತ್ತು ಮಹೀಪಾಲರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ರಥದಲ್ಲೇರಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕೌರವ್ಯನು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ರಥವನ್ನೋಡಿಸಿದನು.

01096014a ತತಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮುತ್ಪೇತುರಮರ್ಷಿತಾಃ|

01096014c ಸಂಸ್ಪೃಶಂತಃ ಸ್ವಕಾನ್ಬಾಹೂನ್ದಶಂತೋ ದಶನಚ್ಛದಾನ್||

ಆಗ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ರೋಷಗೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಮೇಲೆದ್ದರು.

01096015a ತೇಷಾಮಾಭರಣಾನ್ಯಾಶು ತ್ವರಿತಾನಾಂ ವಿಮುಂಚತಾಂ|

01096015c ಆಮುಂಚತಾಂ ಚ ವರ್ಮಾಣಿ ಸಂಭ್ರಮಃ ಸುಮಹಾನಭೂತ್||

ಅವರವರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಅಸ್ತ್ರ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವಾಗ
ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಅತಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಗದ್ದಲವಾಯಿತು.

01096016a ತಾರಾಣಾಮಿವ ಸಂಪಾತೋ ಬಭೂವ ಜನಮೇಜಯ|

01096016c ಭೂಷಣಾನಾಂ ಚ ಶುಭ್ರಾಣಾಂ ಕವಚಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಶುಭ್ರ ಭೂಷಣ-ಕವಚಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ
ತಾರೆಗಳಂತೆ ಬಿದ್ದವು.

01096017a ಸವರ್ಮ ಭಿರ್ಭೂಷಣೈಸ್ತೇ ದ್ರಾಘ್ಯಾ ಜದ್ಭಿರಿತಸ್ತತಃ|

01096017c ಸಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷಜಿಹ್ಮಭ್ರೂಸಕಷಾಯದೃಶಸ್ತಥಾ||

01096018a ಸೂತೋಪಕ್ಷ್ತಾ ನ್ರುಚಿರಾನ್ಸದಶ್ವೋದ್ಯತಧೂರ್ಗತಾನ್|

01096018c ರಥಾನಾಸ್ಥಾಯ ತೇ ವೀರಾಃ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾನ್ವಿತಾಃ|

01096018e ಪ್ರಯಾಂತಮೇಕಂ ಕೌರವ್ಯಮನುಸಸ್ತುರುದಾಯುಧಾಃ||

01096019a ತತಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ತೇಷಾಂ ತಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ|

01096019c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಆ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಆಭರಣ ಭೂಷಣ ಮತ್ತು ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳನ್ನು

ಉದುರಿಸುತ್ತಾ, ರೋಷದಿಂದ ಹುಬ್ಬು ಕಟ್ಟಿ, ಮುಖ

ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಾರಥಿಗಳು ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೇರಿಸಿ

ತಯಾರುಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿದರು. ಆಯುಧಗಳನ್ನು

ಮೇಲೆತ್ತಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಾಂಗಿ ಕೌರವ್ಯನನ್ನು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು.

ಭಾರತ! ಆಗ ಆ ಏಕಾಂಗಿ ಮತ್ತು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ನಡುವೆ
ಘೋರ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

01096020a ತೇ ತ್ವಿಷೂನ್ದಶಸಾಹಸ್ರಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ಯುಗಪದಾಕ್ಷಿಪನ್|

01096020c ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಂಶ್ಚೈವ ತಾನಾಶು ಭೀಷ್ಮಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತದಾಚ್ಛಿನತ್||

ಅವರು ದಶಸಹಸ್ರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವು
ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದರೊಳಗೇ ಭೀಷ್ಮನು ತುಂಡುಮಾಡಿದನು.

01096021a ತತಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವತಃ ಪರಿವಾರಯನ್|

01096021c ವವರ್ಷುಃ ಶರವರ್ಷೇಣ ವರ್ಷೇಣೇವಾದ್ರಿಮಂಬುದಾಃ||

ಆಗ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ
ಸುತ್ತುವರೆದು ಮೋಡಗಳು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದರು.

01096022a ಸ ತದ್ಭಾಣಮಯಂ ವರ್ಷಂ ಶರೈರಾವಾರ್ಯ ಸರ್ವತಃ|

01096022c ತತಃ ಸರ್ವಾನ್ಮಹೀಪಾಲಾನ್ವತ್ಯವಿದ್ಯತ್ಪ್ರಿಭಿಸ್ಪ್ರಿಭಿಃ||

ಅವನಾದರೂ ಆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ತನ್ನದೇ ಬಾಣದಿಂದ
ನಿವಾರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಎಲ್ಲ ಮಹೀಪಾಲರಿಗೂ ಅವರವರ
ಒಂದೊಂದು ಬಾಣಕ್ಕೂ ಮೂರುಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

01096023a ತಸ್ಯಾತಿ ಪುರುಷಾನನ್ಯಾಽಲ್ಲಾಘವಂ ರಥಚಾರಿಣಃ|

01096023c ರಕ್ಷಣಂ ಚಾತ್ಮನಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಶತ್ರವೋಽಪ್ಯಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಅನ್ಯ ರಥಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಆ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವವಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಹಳಷ್ಟು ಶತ್ರುಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳತೊಡಗಿದರು.

01096024a ತಾನ್ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ತು ರಣೇ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ|

01096024c ಕನ್ಯಾಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಭಾರತೋ ಭಾರತಾನ್ಪತಿ||

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಆ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ ಭರತನು ಕನ್ಯೆಗಳ ಸಹಿತ ಭಾರತನಗರದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

01096025a ತತಸ್ತಂ ಪೃಷ್ಠತೋ ರಾಜಂಶಾಲ್ವರಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

01096025c ಅಭ್ಯಾಹನದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ರಣೇ||

01096026a ವಾರಣಂ ಜಘನೇ ನಿಘ್ನಂದಂತಾಭ್ಯಾಮಪರೋ ಯಥಾ|

01096026c ವಾಶಿತಾಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯೂಥಪೋ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಿ ರಾಜ ಶಾಲ್ವರಾಜನು ಕಾವಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡು ಆನೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ದಾಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

01096027a ಸ್ತ್ರೀಕಾಮ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಭೀಷ್ಮಮಾಹ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01096027c ಶಾಲ್ವರಾಜೋ ಮಹಾಬಾಹುರಮರ್ಷೇಣಾಭಿಚೋದಿತಃ||

“ಸ್ತ್ರೀ ಕಾಮಿ ಭೀಷ್ಮ ! ನಿಲ್ಲ ! ನಿಲ್ಲ !” ಎಂದು ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥಿವ ಶಾಲ್ವರಾಜನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದನು.

01096028a ತತಃ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಪರಬಲಾರ್ದನಃ|

01096028c ತದ್ವಾಕ್ಯಾಕುಲಿತಃ ಕ್ರೋಧಾದ್ವಿಧೂಮೋಽಗ್ನಿರಿವ ಜ್ವಲನ್||

01096029a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ವ್ಯಪೇತಭಯಸಂಭ್ರಮಃ|

01096029c ನಿವರ್ತಯಾಮಾಸ ರಥಂ ಶಾಲ್ವಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಥಃ||

ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪರಬಲಾರ್ದನ ಭೀಷ್ಮನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಾ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯ ಉದ್ದೇಗಳಿಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಮಹಾರಥಿ ಶಾಲ್ವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು.

01096030a ನಿವರ್ತಮಾನಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

01096030c ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಲ್ವಸಮಾಗಮೇ||

ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಸರ್ವ ರಾಜರೂ ಭೀಷ್ಮ-ಶಾಲ್ವರ ಎದುರಾಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಿಂತರು.

01096031a ತೌ ವೃಷಾವಿವ ನರ್ದಂತೌ ಬಲಿನೌ ವಾಶಿತಾಂತರೇ|

01096031c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವರ್ತೇತಾಂ ಬಲವಿಕ್ರಮಶಾಲಿನೌ||

ಕಾವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸುವಿನ ಮುಂದೆ ಬಡಿದಾಡುವ ಎರಡು ಬಲಶಾಲಿ ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಲವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

01096032a ತತೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಶರೈಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

01096032c ಶಾಲ್ವರಾಜೋ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಮವಾಕಿರದಾಶುಗೈಃ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಲ್ವರಾಜನು ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನ ಮೇಲೆ ಅತಿವೇಗದ
ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

01096033a ಪೂರ್ವಮಭ್ಯರ್ಥಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಲ್ವೇನ ತೇ ನೃಪಾಃ|

01096033c ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

ಮೊದಲೇ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದ ಶಾಲ್ವನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ
ನೃಪರೆಲ್ಲರು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿ,
ಪ್ರಶಂಸಿದರು.

01096034a ಲಾಘವಂ ತಸ್ಯ ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಯುಗೇ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

01096034c ಅಪೂಜಯಂತ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ವಾಗ್ಭಿಃ ಶಾಲ್ವಂ ನರಾಧಿಪಾಃ||

ಅವನ ಲಘುತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ
ಹರ್ಷಗೊಂಡು ನರಾಧಿಪ ಶಾಲ್ವನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

01096035a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ತದಾ ವಾಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

01096035c ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತ್ಯಭಾಷತ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಆ ಕೂಗುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃದ್ಧನಾದ ಪರಪುರಂಜಯ
ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

01096036a ಸಾರಥಿಂ ಚಾಬ್ರವೀತ್ಯುದ್ಧೋ ಯಾಹಿ ಯತ್ರೈಷ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01096036c ಯಾವದೇನಂ ನಿಹನ್ಯದ್ಯ ಭುಜಂಗಮಿವ ಪಕ್ಷಿರಾಟ್||

ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಭುಜಂಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಆ ಪಾರ್ಥಿವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ರಥವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ!”

01096037a ತತೋಽಸ್ತ್ರಂ ವಾರುಣಂ ಸಮ್ಯಗ್ಯೋಜಯಾಮಾಸ ಕೌರವಃ|

01096037c ತೇನಾಶ್ವಾಂಶ್ಚ ತುರೋಽಮೃದ್ನಾಚ್ಯಾಲ್ವರಾಜ್ಞೋ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಆಗ ಆ ಕೌರವನು ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿ ಶಾಲ್ವರಾಜನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

01096038a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ರಾಣಿ ಸಂವಾಯ್ ಶಾಲ್ವರಾಜ್ಞಃ ಸ ಕೌರವಃ|

01096038c ಭೀಷ್ಮೋ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ ನೃವಧೀತ್ತಸ್ಯ ಸಾರಥಿಂ|

01096038e ಅಸ್ತ್ರೇಣ ಚಾಪ್ಯಥೈಕೇನ ನೃವಧೀತ್ತುರಗೋತ್ತಮಾನ್||

ನಂತರ ಆ ಕೌರವ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ ಭೀಷ್ಮನು ಅಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಲ್ವರಾಜನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅವನ ಉತ್ತಮ ತುರಗಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

01096039a ಕನ್ಯಾಹೇತೋರ್ನ ರಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಸ್ತದಾ|

01096039c ಜಿತ್ವಾ ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ಜೀವಂತಂ ನೃಪಸತ್ತಮಂ|

01096039e ತತಃ ಶಾಲ್ವಃ ಸ್ವನಗರಂ ಪ್ರಯಯೌ ಭರತರ್ಷಭ||

01096040a ರಾಜಾನೋ ಯೇ ಚ ತತ್ರಾಸನ್ಸ್ವಯಂವರದಿದೃಕ್ಷವಃ|

01096040c ಸ್ವಾನೈವ ತೇಽಪಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಜಗ್ಮುಃ ಪರಪುರಂಜಯ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಕನ್ಯೆಯರಿಗಾಗಿ ಆ ನೃಪಸತ್ತಮನನ್ನು
ಗೆದ್ದು ಜೀವಂತ ಉಳಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಭರತರ್ಷಭ! ನಂತರ
ಶಾಲ್ವನು ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಪರಪುರಂಜಯ!
ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ನಗರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

01096041a ಏವಂ ವಿಜಿತ್ಯ ತಾಃ ಕನ್ಯಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ|

01096041c ಪ್ರಯಯೌ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಸ ಕೌರವಃ||

ಖಿಡ್ಗಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮನು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಗೆದ್ದು ರಾಜ
ಕೌರವನಿರುವ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದನು.

01096042a ಸೋಽಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ಅತ್ಯಕ್ರಾಮನ್ನರಾಧಿಪ|

01096042c ವನಾನಿ ಸರಿತಶ್ಚೈವ ಶೈಲಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧದ್ರುಮಾನ್||

01096043a ಅಕ್ಷತಃ ಕ್ಷಪಯಿತ್ವಾರೀನ್ಸಂಖ್ಯೇಽಸಂಖ್ಯೇಯವಿಕ್ರಮಃ|

01096043c ಆನಯಾಮಾಸ ಕಾಶ್ಯಸ್ಯ ಸುತಾಃ ಸಾಗರಗಾಸುತಃ||

01096044a ಸ್ನುಷಾ ಇವ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭಗಿನ್ಯ ಇವ ಚಾನುಜಾಃ|

01096044c ಯಥಾ ದುಹಿತರಶ್ಚೈವ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಯಯೌ ಕುರೂನ್||

ನರಾಧಿಪ! ತನ್ನ ಅಕ್ಷಯ್ಯ ಬಲದಿಂದ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ವೈರಿಗಳನ್ನು
ಸೋಲಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವನ, ನದಿ, ಗಿರಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ
ದ್ರುಮಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಆ ಸಾಗರಗಿಯ ಸುತ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು

ಕಾಶಿಯ ಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ತನ್ನ ಸೊಸೆಗಳಂತೆ ಅಥವಾ ತಂಗಿಯರಂತೆ
ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಕುರುವಂಶದ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದನು.

01096045a ತಾಃ ಸರ್ವಾ ಗುಣಸಂಸಪನ್ನಾ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತೇ ಯವೀಯಸೇ|

01096045c ಭೀಷ್ಮೋ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಾಯ ಪ್ರದದೌ ವಿಕ್ರಮಾಹೃತಾಃ||

ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆತಂದ ಆ ಸರ್ವ ಗುಣಸಂಪನ್ನರನ್ನೂ ಅಣ್ಣ
ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು.

01096046a ಸತಾಂ ಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮಾತಿಮಾನುಷಂ|

01096046c ಭ್ರಾತೃವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ವಿವಾಹಾಯೋಪಚಕ್ರಮೇ|

01096046e ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಸಹ ಮಿಥಃ ಕೃತ್ವಾ ನಿಶ್ಚಯಮಾತ್ಮವಾನ್||

ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯಿ
ಧರ್ಮನಿರತನು ಸತ್ಯವತಿಯೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ವಿವಾಹ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

01096047a ವಿವಾಹಂ ಕಾರಯಿಷ್ಯಂತಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾ|

01096047c ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ತಾಸಾಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀದ್ಧ ಸತೀ ತದಾ||

ವಿವಾಹದ ತಯಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಾಶೀಪತಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ
ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸತಿಯು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

01096048a ಮಯಾ ಸೌಭಪತಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಮನಸಾಭಿವೃತಃ ಪತಿಃ|

01096048c ತೇನ ಚಾಸ್ತಿ ವೃತಾ ಪೂರ್ವಮೇಷ ಕಾಮಶ್ಚ ಮೇ ಪಿತುಃ||

“ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಸೌಭಪತಿಯನ್ನು ಮನಸಾ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ವರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವನೂ ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಇದು ನನ್ನ
ತಂದೆಯ ಬಯಕೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು.

01096049a ಮಯಾ ವರಯಿತವ್ಯೋಽಭೂತ್ ಶಾಲ್ವಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಸ್ವ ಯಂವರೇ|

01096049c ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತತಸ್ತ್ವಂ ಧರ್ಮಮಾಚರ||

ಆ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಶಾಲ್ವನನ್ನು ವರಿಸುವವಳಿದ್ದೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞ!
ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಮಾಡು.”

01096050a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಯಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಕನ್ಯಯಾ ವಿಪ್ರಸಂಸದಿ|

01096050c ಚಿಂತಾಮಭ್ಯಗಮದ್ವೀರೋ ಯುಕ್ತಾಂ ತಸ್ಯೈವ ಕರ್ಮಣಃ||

ವಿಪ್ರಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕನ್ಯೆಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವೀರ
ಭೀಷ್ಮನು ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01096051a ಸ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ವೇದಪಾರಗೈಃ|

01096051c ಅನುಜಜ್ಞೇ ತದಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮಂಬಾಂ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇದಪಾರಂಗತರೊಡಗೂಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞನು
ಕಾಶಿಪತಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರಿ ಅಂಬೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತನು.

01096052a ಅಂಬಿಕಾಂಬಾಲಿಕೇ ಭಾರ್ಯೇ ಪ್ರಾದಾದ್ಯಾ ತ್ರೇ ಯವೀಯಸೇ|

01096052c ಭೀಷ್ಮೋ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಾಯ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ನಂತರ ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಅಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು
ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ಪತ್ನಿಯರನ್ನಾಗಿತ್ತು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ವಿವಾಹ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01096053a ತಯೋಃ ಪಾಣಿಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸ ರೂಪಯೌವನದರ್ಪಿತಃ|

01096053c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಾಮಾತ್ಮಾ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಅವರ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೂಪಯೌವನ ದರ್ಪಿತ
ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಕಾಮಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದನು.

01096054a ತೇ ಚಾಪಿ ಬೃಹತೀ ಶ್ಯಾಮೇ ನೀಲಕುಂಚಿತಮೂರ್ಧಜೇ|

01096054c ರಕ್ತತುಂಗನಖೋಪೇತೇ ಪೀನಶ್ರೋಣಿಪಯೋಧರೇ||

01096055a ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿರೂಪೋಽಸೌ ಲಬ್ಧಃ ಪತಿರಿತಿ ಸ್ಥಿತೇ|

01096055c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸತುಸ್ತು ತೇ||

ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ, ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ನೀಲಿ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ, ಮೊನಚಾದ ಕೆಂಪು ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ,
ಪೀನಶ್ರೋಣಿ ಪಯೋಧರೆಯರಾದರೂ ತಮಗೆ ಪ್ರತಿರೂಪ ಪತಿಯು
ದೊರಕಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು
ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು.

01096056a ಸ ಚಾಶ್ವಿರೂಪಸದೃಶೋ ದೇವಸತ್ತ್ವಪರಾಕ್ರಮಃ|

01096056c ಸರ್ವಾಸಾಮೇವ ನಾರೀಣಾಂ ಚಿತ್ತಪ್ರಮಥನೋಽಭವತ್||

ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಿನಿಯರನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದೇವಸತ್ತ್ವಪರಾಕ್ರಮಿಯು

ಸರ್ವ ನಾರಿಯರ ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಕಡೆಯುವಂತಿದ್ದನು.

01096057a ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಸಮಾಃ ಸಪ್ತ ವಿಹರನ್ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

01096057c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ತರುಣೋ ಯಕ್ಷ್ಮಾಣಂ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಆ ತರುಣ ಪೃಥಿವೀಪತಿ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅವರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದನು.

01096058a ಸುಹೃದಾಂ ಯತಮಾನಾನಾಮಾಪ್ತೈಃ ಸಹ ಚಿಕಿತ್ಸಕೈಃ|

01096058c ಜಗಾಮಾಸ್ತಮಿವಾದಿತ್ಯಃ ಕೌರವ್ಯೋ ಯಮಸಾದನಂ||

ಸುಹೃದಯರು ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕೌರವ್ಯನು ಯಮಸಾದನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01096059a ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತಸ್ಯ ಸಂಯಗಕಾರಯತ್|

01096059c ರಾಜ್ಞೋ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ|

01096059e ಋತ್ವಿಗ್ಭಿಃ ಸಹಿತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಕುರುಪುಂಗವೈಃ||

ಸತ್ಯವತಿಯ ಸೂಚನೆಗಳಂತೆ, ಕುರುಪುಂಗವ ಭೀಷ್ಮನು ಸರ್ವ ಋತ್ವಿಗರೊಡಗೂಡಿ ರಾಜ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋಪರಮೇ ಷಣ್ಮವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ನಿಧನ ವಿಷಯಕ ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೨

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ವಿದುರ

ಕುಲಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಸತ್ಯವತಿಯು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಕೂಡುವಂತೆ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೧).

ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಕುಲಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೧೨-೨೬).

01097001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01097001a ತತಃ ಸತ್ಯವತೀ ದೀನಾ ಕೃಪಣಾ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧಿನೀ|

01097001c ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸ್ನುಷಾಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ ದೀನ, ಕೃಪಣ ಸತ್ಯವತಿಯು ತನ್ನ ಸೊಸೆಯರನ್ನು ಕೂಡಿ ಮಗನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದಳು.

01097002a ಧರ್ಮಂ ಚ ಪಿತೃವಂಶಂ ಚ ಮಾತೃವಂಶಂ ಚ ಮಾನಿನೀ|

01097002c ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾಭಾಗಾ ಗಾಂಗೇಯಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಧರ್ಮ, ಪಿತೃವಂಶ ಮತ್ತು ಮಾತೃವಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದ ಆ

ಮಾನಿನಿಯು ಮಹಾಭಾಗ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01097003a ಶಂತನೋರ್ಧರ್ಮನಿತ್ಯಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

01097003c ತ್ವಯಿ ಪಿಂಡಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಸಂತಾನಂ ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

“ಧರ್ಮನಿತ್ಯ ಶಂತನು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಕೌರವ್ಯನ ಪಿಂಡ, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂತಾನವು ನಿನ್ನನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ.

01097004a ಯಥಾ ಕರ್ಮ ಶುಭಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗೋಪಗಮನಂ ಧ್ರುವಂ|

01097004c ಯಥಾ ಚಾಯುರ್ಧ್ರುವಂ ಸತ್ಯೇ ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾ ಧ್ರುವಃ||

ಶುಭಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗೋಪಗಮನವು ಎಷ್ಟು ಖಂಡಿತವೋ, ಸತ್ಯದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಖಂಡಿತವೋ ಅಷ್ಟೇ ನಿನ್ನಿಂದ ಧರ್ಮವೂ ಕೂಡ ಖಂಡಿತ.

01097005a ವೇತ್ಥ ಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸಮಾಸೇನೇತರೇಣ ಚ|

01097005c ವಿವಿಧಾಸ್ತ್ವಂ ಶ್ರುತೀರ್ವೇತ್ಥ ವೇತ್ಥ ವೇದಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಅರಿತಿರುವೆ. ವಿವಿಧ ಶ್ರುತಿ-ವೇದಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವೆ.

01097006a ವ್ಯವಸ್ಥಾನಂ ಚ ತೇ ಧರ್ಮೇ ಕುಲಾಚಾರಂ ಚ ಲಕ್ಷಯೇ|

01097006c ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಂ ಚ ಕೃಚ್ಛೇಷು ಶುಕ್ರಾಂಗಿರಸಯೋರಿವ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಶುಕ್ರ ಆಂಗಿರಸರಲ್ಲಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಡವಳಿಕೆ, ಕುಲಾಚಾರ ದೃಷ್ಟಿ, ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

01097007a ತಸ್ಮಾತ್ಸುಭೃಶಮಾಶ್ವಸ್ಯ ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ|

01097007c ಕಾರ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ವಿನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ನೀನು ನನ್ನ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ
ಧರ್ಮವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ವಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಡಿಕೊಡು.

01097008a ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ತವ ಭ್ರಾತಾ ವೀರ್ಯವಾನ್ಸುಪ್ರಿಯಶ್ಚ ತೇ|

01097008c ಬಾಲ ಏವ ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಮಪುತ್ರಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ನನ್ನ ಮಗ ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತ ವೀರ್ಯವಂತನು ನಿನಗೆ ಬಹು
ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು. ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
ಅವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01097009a ಇಮೇ ಮಹಿಷ್ಯೌ ಭ್ರಾತುಸ್ತೇ ಕಾಶಿರಾಜಸುತೇ ಶುಭೇ|

01097009c ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನೇ ಪುತ್ರಕಾಮೇ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನ ಶುಭಾಂಗಿ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ
ರಾಣಿಯರಾದ ಕಾಶಿರಾಜಸುತೆಯರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

01097010a ತಯೋರುತ್ಪಾದಯಾಪತ್ಯಂ ಸಂತಾನಾಯ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ|

01097010c ಮನ್ನಿಯೋಗಾನ್ಮಹಾಭಾಗ ಧರ್ಮಂ ಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಕುಲಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆ. ಇದನ್ನು

ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

01097011a ರಾಜ್ಯೇ ಚೈವಾಭಿಷಿಚ್ಯಸ್ವ ಭಾರತಾನನುಶಾಧಿ ಚ|

01097011c ದಾರಾಂಶ್ಚ ಕುರು ಧರ್ಮೇಣ ಮಾ ನಿಮಜ್ಜೀಃ ಪಿತಾಮಹಾನ್||

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಾರತದೇಶವನ್ನು ಆಳು.
ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕ ಮದುವೆಯಾಗು. ನಿನ್ನ ಪಿತಾಮಹರು
ಮುಳುಗಿಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೋ.”

01097012a ತಥೋಚ್ಯಮಾನೋ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚ ಪರಂತಪಃ|

01097012c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮ್ಯಮೇವೋತ್ತರಂ ವಚಃ||

ತನ್ನ ತಾಯಿ ಸಹೃದಯಿಯಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪರಂತಪ
ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು:

01097013a ಅಸಂಶಯಂ ಪರೋ ಧರ್ಮಸ್ವ ಯಾ ಮಾತರುದಾಹೃತಃ|

01097013c ತ್ವಮಪತ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಚ ಮೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ವೇತ್ಥ ವೈ ಪರಾಂ||

01097014a ಜಾನಾಸಿ ಚ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಶುಲ್ಕಹೇತೋಸ್ವ ದಂತರೇ|

01097014c ಸ ಸತ್ಯವತಿ ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಪುನಃ||

“ತಾಯಿ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಪರಮ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ
ಎಂದು ಕೈಗೊಂಡ ಪರಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಿನ್ನ
ವಧುಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಸತ್ಯವತಿ! ಅಂದಿನ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಇಂದು ನಾನು ಪುನಃ

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01097015a ಪರಿತ್ಯಜೇಯಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಂ ದೇವೇಷು ವಾ ಪುನಃ|

01097015c ಯದ್ವಾಪ್ಯಧಿಕಮೇತಾಭ್ಯಾಂ ನ ತು ಸತ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ನಾನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವನ್ನು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಅಥವಾ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾದದ್ದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿಯೇನು. ಆದರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಂದೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01097016a ತ್ಯಜೇಚ್ಛ ಪೃಥಿವೀ ಗಂಧಮಾಪಶ್ಚ ರಸಮಾತ್ಮನಃ|

01097016c ಜ್ಯೋತಿಸ್ತಥಾ ತ್ಯಜೇದ್ರೂಪಂ ವಾಯುಃ ಸ್ಪರ್ಶಗುಣಂ ತ್ಯಜೇತ್||

01097017a ಪ್ರಭಾಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜೇದಕೋರ್ದೂಮಕೇತುಸ್ತಥೋಷ್ಣತಾಂ|

01097017c ತ್ಯಜೇಚ್ಛಬ್ಧಂ ತಥಾಕಾಶಃ ಸೋಮಃ ಶೀತಾಂಶುತಾಂ ತ್ಯಜೇತ್||

01097018a ವಿಕ್ರಮಂ ವೃತ್ರಹಾ ಜಹ್ಯಾದ್ಧರ್ಮಂ ಜಹ್ಯಾಚ್ಛ ಧರ್ಮರಾಟ್|

01097018c ನ ತ್ವಹಂ ಸತ್ಯಮುತ್ಸ್ರಷ್ಟುಂ ವ್ಯವಸೇಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಪೃಥ್ವಿಯು ತನ್ನ ಸುಗಂಧವನ್ನು, ನೀರು ತನ್ನ ರುಚಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು. ಜ್ಯೋತಿಯು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ವಾಯುವು ಸ್ಪರ್ಶಗುಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ದೂಮಕೇತುವು ತನ್ನ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು. ಆಕಾಶವು ಶಬ್ದವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಶೀತಗುಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು. ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಜನು ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಎಂದೂ ನನ್ನ ಸತ್ಯವನ್ನು

ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯ.”

01097019a ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಪುತ್ರೇಣ ಭೂರಿದ್ರವಿಣತೇಜಸಾ|

01097019c ಮಾತಾ ಸತ್ಯವತೀ ಭೀಷ್ಮಮುವಾಚ ತದನಂತರಂ||

ತನ್ನ ಭೂರಿದ್ರವಿಣತೇಜಸ ಮಗನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದಾಗ, ಮಾತಾ ಸತ್ಯವತಿಯು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01097020a ಜಾನಾಮಿ ತೇ ಸ್ಥಿತಿಂ ಸತ್ಯೇ ಪರಾಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ|

01097020c ಇಚ್ಛನ್ಸುಜೇಥಾಸ್ತ್ರೀಽಲ್ಲೋಕಾನನ್ಯಾಂಸ್ತ್ವಂ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ||

“ಪರಮ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ! ನೀನು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೇರೆಯೇ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲೆ.

01097021a ಜಾನಾಮಿ ಚೈವ ಸತ್ಯಂ ತನ್ಮದರ್ಥಂ ಯದಭಾಷಥಾಃ|

01097021c ಆಪದ್ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷಸ್ವ ವಹ ಪೈತಾಮಹೀಂ ಧುರಂ||

ನನಗೋಸ್ಕರ ನೀನು ಆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದೂ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಪಿತಾಮಹರಿಗೊದಗಿರುವ ಈ ಆಪದ್ಧರ್ಮವನ್ನೂ ನೋಡು.

01097022a ಯಥಾ ತೇ ಕುಲತಂತುಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ನ ಪರಾಭವೇತ್|

01097022c ಸುಹೃದಶ್ಚ ಪ್ರಹೃಷ್ಯೇರಂಸ್ತಥಾ ಕುರು ಪರಂತಪ||

ಕುರು ಪರಂತಪ! ಕುಲತಂತು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪರಾಭವವಾಗದ

ಹಾಗೆ, ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತರುವ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೋ.”

01097023a ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಾಂ ತಾಮೇವಂ ಕೃಪಣಾಂ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧಿನೀಂ|

01097023c ಧರ್ಮಾದಪೇತಂ ಬ್ರುವತೀಂ ಭೀಷ್ಮೋ ಭೂಯೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ಈ ರೀತಿ ಪುತ್ರರು ಬೇಕೆಂಬ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬೇಡಿ ಹಲುಬಿ ಧರ್ಮದ ಹೊರತಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

01097024a ರಾಜ್ಞಿ ಧರ್ಮಾನವೇಕ್ಷಸ್ವ ಮಾ ನಃ ಸರ್ವಾನ್ವ್ಯನೀನಶಃ|

01097024c ಸತ್ಯಾಚ್ಯುತೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ನ ಧರ್ಮೇಷು ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

“ರಾಜ್ಞಿ! ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸರ್ವವೂ ವಿನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯನ್ನು ತರುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮವಲ್ಲ.

01097025a ಶಂತನೋರಪಿ ಸಂತಾನಂ ಯಥಾ ಸ್ಯಾದಕ್ಷಯಂ ಭುವಿ|

01097025c ತತ್ತೇ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ರಾಜ್ಞಿ ಸನಾತನಂ||

ರಾಜ್ಞಿ! ಶಂತನುವಿನ ಸಂತಾನವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿಸಬಲ್ಲ, ಸನಾತನ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01097026a ಶ್ರುತ್ವಾ ತಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇಥಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೈಃ ಸಹ ಪುರೋಹಿತೈಃ|

01097026c ಆಪದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲ್ಯಲೋಕತಂತ್ರಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಕುಶಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಈ ಆಪದ್ಧರ್ಮವನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮಸತ್ಯವತೀ ಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಸತ್ಯವತೀ ಸಂವಾದವೆನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೮

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೀರ್ಘತಮಸ್ಸು ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗರಾಜನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ
ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಭೀಷ್ಮನು ಹಿಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
ರಾಜರನ್ನು ಪಡೆದುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೩೩).

01098001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

01098001a ಜಾಮದಗ್ನೇನ ರಾಮೇಣ ಪಿತುರ್ವಧಮಮೃಷ್ಯತಾ|

01098001c ಕೃದ್ಧೇನ ಚ ಮಹಾಭಾಗೇ ಹೈಹಯಾಧಿಪತಿರ್ಹತಃ|

01098001e ಶತಾನಿ ದಶ ಬಾಹೂನಾಂ ನಿಕೃತ್ಯಾನ್ಯರ್ಜುನಸ್ಯ ವೈ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗೇ! ತನ್ನ ತಂದೆಯ ವಧೆಯಿಂದ
ಕೃದ್ಧನಾದ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನು ಹೈಹಯಾಧಿಪತಿ ಅರ್ಜುನನ ಹತ್ತು
ಸಾವಿರ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಂದನು.

01098002a ಪುನಶ್ಚ ಧನುರಾದಾಯ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಮುಂಚತಾ|

01098002c ನಿರ್ದಗ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಮಸಕೃದ್ರಥೇನ ಜಯತಾ ಮಹೀಂ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಮೇಲಿಂದ
ಮೇಲೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು.

01098003a ಏವಮುಚ್ಚಾವಚೈರಸ್ತ್ರೈರ್ಭಾರ್ಗವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01098003c ತ್ರಿಃಸಪ್ತಕೃತ್ವಃ ಪೃಥಿವೀ ಕೃತಾ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಪುರಾ||

ಈ ರೀತಿ ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರ್ಗವನು ಹಿಂದೆ ವಿವಿಧಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

01098004a ತತಃ ಸಂಭೂಯ ಸರ್ವಾಭಿಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಭಿಃ ಸಮಂತತಃ|

01098004c ಉತ್ಪಾದಿತಾನ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ನಿ ಯತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಆದರೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ನಿಯತಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು.

01098005a ಪಾಣಿಗ್ರಾಹಸ್ಯ ತನಯ ಇತಿ ವೇದೇಷು ನಿಶ್ಚಿತಂ|

01098005c ಧರ್ಮಂ ಮನಸಿ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತಾಃ ಸಮಭ್ಯಯಃ|

01098005e ಲೋಕೇಽಪ್ಯಾಚರಿತೋ ದೃಷ್ಟಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪುನರ್ಭವಃ||

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದವನೇ ತನಯ ಎಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಕ್ಷಾತ್ರೀಣಿಯರು ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೂಡಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಪುನರ್ಭವವು
ಕಂಡುಬಂದಿತು.

01098006a ಅಥೋತಥ್ಯ ಇತಿ ಖ್ಯಾತ ಆಸೀದ್ಧೀಮಾನ್ಯಷಿಃ ಪುರಾ|

01098006c ಮಮತಾ ನಾಮ ತಸ್ಯಾಸೀದ್ಭಾರ್ಯಾ ಪರಮಸಮ್ಮತಾ||

ಹಿಂದೆ ಉತಥ್ಯ ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಧೀಮಂತ ಋಷಿಯಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಮತಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರಮಸಮ್ಮತ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದಳು.

01098007a ಉತಥ್ಯಸ್ಯ ಯವೀಯಾಂಸ್ತು ಪುರೋಧಾಸ್ತ್ರಿದಿವೌಕಸಾಂ|

01098007c ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಬೃಹತ್ಪ್ರೇಜಾ ಮಮತಾಂ ಸೋಽನ್ವಪದ್ಯತ||

ಒಮ್ಮೆ ಉತಥ್ಯನ ತಮ್ಮ, ತ್ರಿದಿವೌಕಸರ ಪುರೋಹಿತ, ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಮಮತಳನ್ನು ಬಯಸಿದನು.

01098008a ಉವಾಚ ಮಮತಾ ತಂ ತು ದೇವರಂ ವದತಾಂ ವರಂ|

01098008c ಅಂತರ್ವ ತ್ನೀ ಅಹಂ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇನಾರಮ್ಯತಾಮಿತಿ||

ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಾವನಿಗೆ ಮಮತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಂದ ನಾನು ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಲ್ಲು.

01098009a ಅಯಂ ಚ ಮೇ ಮಹಾಭಾಗ ಕುಕ್ಷಾವೇವ ಬೃಹಸ್ಪತೇ|

01098009c ಔತಥ್ಯೋ ವೇದಮತ್ರೈವ ಷಡಂಗಂ ಪ್ರತ್ಯಧೀಯತ||

ಮಹಾಭಾಗ ಬೃಹಸ್ಪತಿ! ಉತಥ್ಯನ ಈ ಮಗುವು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವೇದ ಮತ್ತು ಅದರ ಆರೂ ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತಿದ್ದಾನೆ.

01098010a ಅಮೋಘರೇತಾಸ್ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ನೂನಂ ಭವಿತುಮರ್ಹಸಿ|

01098010c ತಸ್ಮಾದೇವಂಗತೇಽದ್ಯ ತ್ವಮುಪಾರಮಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಅದು
ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ತಡೆಹಿಡಿದುಕೋ.”

01098011a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಯಾ ಸಮ್ಯಗ್ಬೃಹತ್ತೇಜಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

01098011c ಕಾಮಾತ್ಮಾನಂ ತದಾತ್ಮಾನಂ ನ ಶಶಾಕ ನಿಯಚ್ಛಿತುಂ||

01098012a ಸಂಬಭೂವ ತತಃ ಕಾಮೀ ತಯಾ ಸಾರ್ಧಮಕಾಮಯಾ|

01098012c ಉತ್ಸ್ರಜಂತಂ ತು ತಂ ರೇತಃ ಸ ಗರ್ಭಸ್ಥೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಅವಳು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ತನ್ನ
ಕಾಮಾತ್ಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಅವಳು ಬಯಸದಿದ್ದರೂ
ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ಗರ್ಭವು ಹೇಳಿತು:

01098013a ಭೋಸ್ತಾತ ಕನ್ಯಸ ವದೇ ದ್ವಯೋರ್ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಭವಃ|

01098013c ಅಮೋಘಶುಕ್ರಶ್ಚ ಭವಾನ್ಭೂರ್ವಂ ಚಾಹಮಿಹಾಗತಃ||

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ! ಇಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಇದ್ದೆ. ನಿನ್ನ
ವೀರ್ಯವು ಸುಮ್ಮನೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು !”

01098014a ಶಶಾಪ ತಂ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧ ಏವಮುಕ್ತೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

01098014c ಉತಥ್ಯಪುತ್ರಂ ಗರ್ಭಸ್ಥಂ ನಿರ್ಭತ್ಸ್ಯ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು
ಅವಹೇಳನಮಾಡಿದ ಉತಥ್ಯಪುತ್ರನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು.

01098015a ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮೀದೃಶೇ ಕಾಲೇ ಸರ್ವಭೂತೇಷ್ಚಿತೇ ಸತಿ|

01098015c ಏವಮಾತ್ಥ ವಚಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಮೋ ದೀರ್ಘಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಸಿ||

“ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಆನಂದಿಸಲು ಬಯಸುವ ಕಾಲಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ
ನಾನಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು
ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೂ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೀಯೆ!”

01098016a ಸ ವೈ ದೀರ್ಘತಮಾ ನಾಮ ಶಾಪಾದೃಷಿರಜಾಯತ|

01098016c ಬೃಹಸ್ಪತೇರ್ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತೇರ್ಬೃಹಸ್ಪತಿರಿವೌಜಸಾ||

ಈ ರೀತಿ ಬಹುಕೀರ್ತಿವಂತ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ದೀರ್ಘತಮ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಯು ಹುಟ್ಟಿದನು.

01098017a ಸ ಪುತ್ರಾಂಜನಯಾಮಾಸ ಗೌತಮಾದೀನ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

01098017c ಋಷೇರುತಥ್ಯಸ್ಯ ತದಾ ಸಂತಾನಕುಲವೃದ್ಧಯೇ||

ಅವನು ಗೌತಮರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ,
ಋಷಿ ಉತಥ್ಯನ ಸಂತಾನ ಕುಲವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01098018a ಲೋಭಮೋಹಾಭಿಭೂತಾಸ್ತೇ ಪುತ್ರಾಸ್ತಂ ಗೌತಮಾದಯಃ|

01098018c ಕಾಷ್ಟೇ ಸಮುದ್ಗೇ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗಂಗಾಯಾಂ ಸಮವಾಸೃಜನ್||

01098019a ನ ಸ್ಯಾದಂಧಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಭರ್ತವ್ಯೋಽಯಮಿತಿ ಸ್ಮ ತೇ|

01098019c ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತತಃ ಕ್ರೂರಾಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ಮುರಥೋ ಗೃಹಾನ್||

ಲೋಭಮೋಹಿ ಗೌತಮರೇ ಮೊದಲಾದ ಪುತ್ರರು “ಕುರುಡನೂ

ವೃದ್ಧನೂ ಆದ ಇವನನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಒಣಗಿದ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ವಿಶಾಲ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಸೆದು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

01098020a ಸೋಽನುಸ್ರೋತಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ ಪ್ಲವಮಾನ ಋಷಿಸ್ತತಃ|

01098020c ಜಗಾಮ ಸುಬಹೂನ್ದೇಶಾನಂಧಸ್ತೇನೋಡುಪೇನ ಹ||

ಆ ಕುರುಡ ಋಷಿಯು ತೇಲುತ್ತಾ ಬಹು ದೇಶಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಒಂದು ರಾಜನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01098021a ತಂ ತು ರಾಜಾ ಬಲಿರ್ನಾಮ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿಶಾರದಃ|

01098021c ಅಪಶ್ಯನ್ಮಜ್ಜನಗತಃ ಸ್ರೋತಸಾಭ್ಯಾಶಮಾಗತಂ||

ಬಲಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸರ್ವಧರ್ಮ ವಿಶಾರದ ರಾಜನು ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿರಲು ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01098022a ಜಗ್ರಾಹ ಚೈನಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಬಲಿಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01098022c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚೈನಂ ಸ ವವ್ರೇಽಥ ಪುತ್ರಾರ್ಥಂ ಮನುಜರ್ಷಭ||

ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮನುಜರ್ಷಭ ಬಲಿಯು ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೇಲಿತ್ತಿದನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

01098023a ಸಂತಾನಾರ್ಥಂ ಮಹಾಭಾಗ ಭಾರ್ಯಾಸು ಮಮ ಮಾನದ|

01098023c ಪುತ್ರಾನ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲಾನುತ್ಪಾದಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

“ಮಹಾಭಾಗ! ಮಾನದ! ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂತಾನವಾಗಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

01098024a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ತೇಜಸ್ವೀ ತಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತವಾನ್ಯುಷಿಃ|

01098024c ತಸ್ಮೈ ಸ ರಾಜಾ ಸ್ವಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸುದೇಷ್ಟಾಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತದಾ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ತೇಜಸ್ವಿ ಋಷಿಯು ರಾಜನ ಭಾರ್ಯೆ ಸುದೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಬರುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

01098025a ಅಂಧಂ ವೃದ್ಧಂ ಚ ತಂ ಮತ್ವಾ ನ ಸಾ ದೇವೀ ಜಗಾಮ ಹ|

01098025c ಸ್ವಾಂ ತು ಧಾತ್ರೇಯಿಕಾಂ ತಸ್ಮೈ ವೃದ್ಧಾಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತದಾ||

ಅವನು ವೃದ್ಧನೂ ಕುರುಡನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ದೇವಿಯು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಧಾತ್ರೇಯಿಕರಲ್ಲಿ ಓರ್ವಳನ್ನು ಆ ವೃದ್ಧನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

01098026a ತಸ್ಯಾಂ ಕಾಕ್ಷೀವದಾದೀನ್ ಶೂದ್ರಯೋನಾವೃಷಿರ್ವಶೀ|

01098026c ಜನಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪುತ್ರಾನೇಕಾದಶೈವ ತು||

ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಕಾಕ್ಷೀವತನೇ ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೊಂದು ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತನು.

01098027a ಕಾಕ್ಷೀವದಾದೀನ್ಪುತ್ರಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತ್ವಾ ಸರ್ವಾನಧೀಯತಃ|

01098027c ಉವಾಚ ತಮೃಷಿಂ ರಾಜಾ ಮಮೈತ ಇತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಕಾಕ್ಷೀವತ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ನೋಡಿದ ವೀರ್ಯವಾನ್ ರಾಜನು
“ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು!” ಎಂದು ಆ ಋಷಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01098028a ನೇತ್ಯುವಾಚ ಮಹರ್ಷಿಸ್ತಂ ಮಮೈವೈತ ಇತಿ ಬ್ರುವನ್|

01098028c ಶೂದ್ರಯೋನೌ ಮಯಾ ಹೀಮೇ ಜಾತಾಃ ಕಾಕ್ಷೀವದಾದಯಃ||

“ಅಲ್ಲ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನವರು! ಕಾಕ್ಷೀವತನೇ ಮೊದಲಾದವರು
ನನ್ನಿಂದ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು” ಎಂದು ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು
ಹೇಳಿದನು.

01098029a ಅಂಧಂ ವೃದ್ಧಂ ಚ ಮಾಂ ಮತ್ಪ್ವಾ ಸುದೇಷ್ಟಾ ಮಹಿಷೀ ತವ|

01098029c ಅವಮನ್ಯ ದದೌ ಮೂದಾ ಶೂದ್ರಾಂ ಧಾತ್ರೇಯಿಕಾಂ ಹಿ ಮೇ||

“ನಿನ್ನ ರಾಣಿ ಸುದೇಷ್ಟಳು ನಾನು ಅಂಧನೂ ವೃದ್ಧನೂ ಇದ್ದೇನೆಂದು
ತಿಳಿದು ಮೂಢಳಾಗಿ ತನ್ನ ಧಾತ್ರೇಯಿಕೆ ಶೂದ್ರಕೋರ್ವಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ
ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಳು.”

01098030a ತತಃ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಪುನಸ್ತಂ ಋಷಿಸತ್ತಮಂ|

01098030c ಬಲಿಃ ಸುದೇಷ್ಟಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಚ ತಸ್ಮೈ ತಾಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಪನಃ||

ಆಗ ಬಲಿಯು ಪುನಃ ಆ ಋಷಿಸತ್ತಮನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ತನ್ನ
ಭಾರ್ಯೆ ಸುದೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಪುನಃ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01098031a ತಾಂ ಸ ದೀರ್ಘತಮಾಂಗೇಷು ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೀಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

01098031c ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕುಮಾರಸ್ತೇ ತೇಜಸ್ವೀ ಸತ್ಯವಾಗಿತಿ||

ದೀರ್ಘತಮನು ಆ ದೇವಿಯ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ “ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವಾಗ್ನಿಯೂ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಮಗನಾಗುತ್ತಾನೆ” ಎಂದನು.

01098032a ತತ್ರಾಂಗೋ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾಮಜಾಯತ|

01098032c ಏವಮನ್ಯೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಭುವಿ||

01098033a ಜಾತಾಃ ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞಾ ವೀರ್ಯವಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01098033c ಏತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವಮಪ್ಯತ್ರ ಮಾತಃ ಕುರು ಯಥೇಚ್ಛಿತಂ||

ಹೀಗೆ ಸುದೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ಇದೇ ರೀತಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞ, ವೀರ್ಯವಂತ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಮಾತೆ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೀನು ಕೂಡ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮಸತ್ಯವತೀ ಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಭೀಷ್ಮಸತ್ಯವತೀ ಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೯

ಸತ್ಯವತಿಯು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ತನಗೆ ಪರಾಶರ ಮುನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾಳೆ (೧-೧೬). ಭೀಷ್ಮನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸತ್ಯವತಿಯು ಮಗ

ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೭-೨೨). ತಮ್ಮನ
 ವಿಧವೆಯರಲ್ಲಿ ಕುಲಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯಾಸನಲ್ಲಿ
 ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೩-೩೫). ಒಂದುವರ್ಷ ತಡೆಯಲು ಹೇಳಿದರೂ
 ಸತ್ಯವತಿಯು ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು
 (೩೬-೪೯).

01099001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

01099001a ಪುನರ್ಭರತವಂಶಸ್ಯ ಹೇತುಂ ಸಂತಾನವೃದ್ಧಯೇ|

01099001c ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿಯತಂ ಮಾತಸ್ತನ್ಮೇ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತಾ! ಭರತವಂಶದ ಪುನಃ ಸಂತಾನ
 ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು
 ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

01099002a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗುಣವಾನ್ಕೃತ್ವಿಧ್ಧನೇನೋಪನಿಮಂತ್ರೃತಾಂ|

01099002c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರೇಷು ಯಃ ಸಮುತ್ಪಾದಯೇತ್ಪಜಾಃ||

ಯಾರಾದರೂ ಗುಣವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಧನವನ್ನಿತ್ತು,
 ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕರೆಯಿಸು.”

01099003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01099003a ತತಃ ಸತ್ಯವತೀ ಭೀಷ್ಮಂ ವಾಚಾ ಸಂಸಜ್ಜ ಮಾನಯಾ|

01099003c ವಿಹಸಂತೀವ ಸವ್ರೀಡಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ನಾಚಿಕೊಂಡು
ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01099004a ಸತ್ಯಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವದಸಿ ಭಾರತ|

01099004c ವಿಶ್ವಾಸಾತ್ತೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಂತಾನಾಯ ಕುಲಸ್ಯ ಚ|

01099004e ನ ತೇ ಶಕ್ಯಮನಾಖ್ಯಾತುಮಾಪದ್ಧೀಯಂ ತಥಾವಿಧಾ||

“ಮಹಾಬಾಹು ಭಾರತ! ನೀನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ
ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಕುಲದ ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ
ಆಪತ್ತಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲು ನನಗೆ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಂಕೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

01099005a ತ್ವಮೇವ ನಃ ಕುಲೇ ಧರ್ಮಸ್ವಂ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ ಪರಾ ಗತಿಃ|

01099005c ತಸ್ಮಾನ್ನಿಃಸಂಶಯ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಮೇ ಕುರುಷ್ವ ಯದನಂತರಂ||

ನೀನೇ ಈ ಕುಲದ ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಮ ಗತಿ. ಆದುದರಿಂದ
ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ನಿನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿದುದನ್ನು
ಮಾಡು.

01099006a ಧರ್ಮಯುಕ್ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ವಿತುರಾಸೀತ್ತರೀ ಮಮ|

01099006c ಸಾ ಕದಾ ಚಿದಹಂ ತತ್ರ ಗತಾ ಪ್ರಥಮಯೌವನೇ||

ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಒಂದು ದೋಣಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದನು. ನಾನು ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ
ಒಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ.

01099007a ಅಥ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪರಮರ್ಷಿಃ ಪರಾಶರಃ|

01099007c ಆಜಗಾಮ ತರೀಂ ಧೀಮಾಂಸ್ತುರಿಷ್ಯನ್ಯಮುನಾಂ ನದೀಂ||

ಆಗ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಮರ್ಷಿ ಧೀಮಾನ್ ಪರಾಶರನು
ಯಮುನಾ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಬಯಸಿ ನನ್ನ ದೋಣಿಯ ಬಳಿ
ಬಂದನು.

01099008a ಸ ತಾರ್ಯಮಾಣೋ ಯಮುನಾಂ ಮಾಮುಪೇತ್ಯಾಬ್ರವೀತ್ತದಾ|

01099008c ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಂ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕಾಮಾರ್ತೋ ಮಧುರಂ ಬಹು||

ಯಮುನಾ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಕಾಮಾರ್ತ
ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾಂತ್ವನದ ಮಧುರ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01099009a ತಮಹಂ ಶಾಪಭೀತಾ ಚ ಪಿತುರ್ಭೀತಾ ಚ ಭಾರತ|

01099009c ವರೈರಸುಲಭೈರುಕ್ತಾ ನ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಭಾರತ! ಅವನ ಶಾಪದ ಭೀತಿಯಿಂದ, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಭೀತಿಯಿಂದ
ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯದಿರುವ ವರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ನಾನು
ಅವನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರದೇ ಹೋದೆ.

01099010a ಅಭಿಭೂಯ ಸ ಮಾಂ ಬಾಲಾಂ ತೇಜಸಾ ವಶಮಾನಯತ್|

01099010c ತಮಸಾ ಲೋಕಮಾವೃತ್ಯ ನೌಗತಾಮೇವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡಿ ಬಾಲಕಿ ನನ್ನನ್ನು ಆ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಶೀಕರಿಸಿ ತನ್ನವಳನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

01099011a ಮತ್ಸ್ಯ ಗಂಧೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ತುರಾ ಮಮ ಜುಗುಪ್ಸಿತಃ|

01099011c ತಮಪಾಸ್ಯ ಶುಭಂ ಗಂಧಮಿಮಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಸ ಮೇ ಮುನಿಃ||

ಅದರ ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮೀನಿನ ವಾಸನೆಯಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮುನಿಯು ನನಗೆ ಈ ಶುಭ ಸುಗಂಧವನ್ನಿತ್ತನು.

01099012a ತತೋ ಮಾಮಾಹ ಸ ಮುನಿರ್ಗರ್ಭಮುತ್ತೃಜ್ಯ ಮಾಮಕಂ|

01099012c ದ್ವೀಪೇಽಸ್ಯಾ ಏವ ಸರಿತಃ ಕನ್ಯೈವ ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಅವನ ಮಗುವನ್ನು ನಾನು ನದಿಯ ಮಧ್ಯದ ಒಂದು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತ ನಂತರವೂ ನಾನು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದೂ ಆ ಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು.

01099013a ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಮಹಾಯೋಗೀ ಸ ಬಭೂವ ಮಹಾನ್ಯಾಪಿಃ|

01099013c ಕನ್ಯಾಪುತ್ರೋ ಮಮ ಪುರಾ ದ್ವೈಪಾಯನ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

01099014a ಯೋ ವ್ಯಸ್ಯ ವೇದಾಂಶ್ಚ ತುರಸ್ತಪಸಾ ಭಗವಾನ್ಯಾಪಿಃ|

01099014c ಲೋಕೇ ವ್ಯಾಸತ್ವಮಾಪೇದೇ ಕಾಷ್ಠಾ ಽತ್ಯುಷ್ಣತ್ವಮೇವ ಚ||

ಈ ರೀತಿ ಮಹಾಯೋಗಿ ಮಹಾನ್ ಋಷಿ ಪಾರಶರ್ಯನು ನನ್ನ ಕನ್ಯಾಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು ಮತ್ತು ದ್ವೈಪಾಯನನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದನು. ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರು

ಬಂದಿತು. ಕಪ್ಪಾದ ಅವನನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01099015a ಸತ್ಯವಾದೀ ಶಮಪರಸ್ತಪಸ್ವೀ ದಗ್ಧಕಿಲ್ಬಿಷಃ|

01099015c ಸ ನಿಯುಕ್ತೋ ಮಯಾ ವ್ಯಕ್ತಂ ತ್ವಯಾ ಚ ಅಮಿತದ್ಯುತೇ|

01099015e ಭ್ರಾತುಃ ಕ್ಷೇತ್ರೇಷು ಕಲ್ಯಾಣಮಪತ್ಯಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ||

ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ, ಶಮಪರ ತಪಸ್ವಿಯೂ, ದಗ್ಧಕಿಲ್ಬಿಷನೂ
ಅಮಿತದ್ಯುತಿಯೂ ಆದ ಅವನು, ನಾನು ಮತ್ತು ನೀನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೆ,
ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ತರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯಬಹುದು.

01099016a ಸ ಹಿ ಮಾಮುಕ್ತವಾಂಸ್ತತ್ರ ಸ್ಮರೇಃ ಕೃತ್ಯೇಷು ಮಾಮಿತಿ|

01099016c ತಂ ಸ್ಮರಿಷ್ಯೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯದಿ ಭೀಷ್ಮ ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ||

“ಏನಾದರೂ ಆಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೋ. ಬರುತ್ತೇನೆ!”
ಎಂದು ಅವನು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಷ್ಮ ! ನೀನು
ಬೇಕೆಂದರೆ ಈಗಲೇ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

01099017a ತವ ಹ್ಯನುಮತೇ ಭೀಷ್ಮ ನಿಯತಂ ಸ ಮಹಾತಪಾಃ|

01099017c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರೇಷು ಪುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ||

ಭೀಷ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಅನುಮತಿಯ ನಂತರವೇ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.”

01099018a ಮಹರ್ಷೇಃ ಕೀರ್ತನೇ ತಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಬ್ರವೀತ್|

01099018c ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ತ್ರೀನೇತಾನ್ಯೋಽನುಪಶ್ಯತಿ||
 01099019a ಅರ್ಥಮರ್ಥಾನುಬಂಧಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಾನುಬಂಧನಂ|
 01099019c ಕಾಮಂ ಕಾಮಾನುಬಂಧಂ ಚ ವಿಪರೀತಾನ್ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|
 01099019e ಯೋ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಧಿಯಾ ಸಮ್ಯಗ್ವ್ಯವಸ್ಥತಿ ಸ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಮಹರ್ಷಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೀಷ್ಮನು ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಯಾರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ಅರ್ಥ-ಅರ್ಥಾನುಬಂಧಗಳನ್ನೂ, ಧರ್ಮ-ಧರ್ಮಾನುಬಂಧಗಳನ್ನೂ, ಕಾಮ-ಕಾಮಾನುಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ವಿಪರೀತಗಳ ಕುರಿತು ಪುನಃ ಪುನಃ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೇ ಸರಿ.

01099020a ತದಿದಂ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಚ ಹಿತಂ ಚೈವ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ|
 01099020c ಉಕ್ತಂ ಭವತ್ಯಾ ಯತ್ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಮಂ ರೋಚತೇ ಮಮ||

ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದುದು ಧರ್ಮಯುಕ್ತವೂ ಹೌದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿತಕಾರಿಯೂ ಹೌದು. ಇದು ಶ್ರೇಯಕಾರಕವಾದುದು. ನನಗೆ ಇದು ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು.”

01099021a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಕುರುನಂದನ|
 01099021c ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಂ ಕಾಲೀ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ವೈ ಮುನಿಂ||

ಕುರುನಂದನ ಭೀಷ್ಮನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಕಷ್ಟವರ್ಣದವಳು

ಮುನಿ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದಳು.

01099022a ಸ ವೇದಾನ್ವಿಬ್ರುವನ್ಧೀಮಾನ್ಮಾ ತುರ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಚಿಂತಿತಂ|

01099022c ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವಾವಿದಿತಃ ಕ್ಷಣೇನ ಕುರುನಂದನ||

ಕುರುನಂದನ ! ವೇದಾಧ್ಯಯನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಧೀಮಂತನು
ತಾಯಿಯು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ
ತಿಳಿಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಎದಿರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

01099023a ತಸ್ಮೈ ಪೂಜಾಂ ತದಾ ದತ್ತ್ವಾ ಸುತಾಯ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ|

01099023c ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಸ್ನವೈರಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ|

01099023e ಮುಮೋಚ ಬಾಷ್ಪಂ ದಾಶೇಯೀ ಪುತ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಿರಸ್ಯ ತಂ||

ಸುತನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಪೂಜೆಯನ್ನಿತ್ತು, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ,
ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಿದಳು. ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ಪುತ್ರನನ್ನು
ಕಂಡ ಆ ದಾಶೇಯಿಯು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು.

01099024a ತಾಮದ್ಭಿಃ ಪರಿಷಿಚ್ಯಾರ್ತಾಂ ಮಹರ್ಷಿರಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

01099024c ಮಾತರಂ ಪೂರ್ವಜಃ ಪುತ್ರೋ ವ್ಯಾಸೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹಿರಿಯ ಪುತ್ರ ಮಹರ್ಷಿ ವ್ಯಾಸನು ತನ್ನ ಆರ್ತ ತಾಯಿಯನ್ನು
ನೀರಿನಿಂದ ಪರಿಶಿಂಚಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01099025a ಭವತ್ಯಾ ಯದಭಿಪ್ರೇತಂ ತದಹಂ ಕರ್ತುಮಾಗತಃ|

01099025c ಶಾಧಿ ಮಾಂ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಜ್ಞೇ ಕರವಾಣಿ ಪ್ರಿಯಂ ತವ||

“ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.
ಧರ್ಮತತ್ವಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು.”

01099026a ತಸ್ಮೈ ಪೂಜಾಂ ತತೋಽಕಾರ್ಷೀತ್ಪುರೋಧಾಃ ಪರಮರ್ಷಯೇ|

01099026c ಸ ಚ ತಾಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿವನ್ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕಂ||

ಕುಲ ಪುರೋಹಿತರು ಆ ಪರಮ ಋಷಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಂತ್ರಪೂರಕ ಪೂಜೆ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

01099027a ತಮಾಸನಗತಂ ಮಾತಾ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಶಲಮವ್ಯಯಂ|

01099027c ಸತ್ಯವತ್ಯಭಿವೀಕ್ಷ್ಯೈನಮುವಾಚೇದಮನಂತರಂ||

ಅವನು ಆಸನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ತಾಯಿಯು ಅವನ ಅವ್ಯಯ
ಕುಶಲತೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಸತ್ಯವತಿಯು ಅವನನ್ನೇ
ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು:

01099028a ಮಾತಾಪಿತೋಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ ಪುತ್ರಾಃ ಸಾಧಾರಣಾಃ ಕವೇ|

01099028c ತೇಷಾಂ ಪಿತಾ ಯಥಾ ಸ್ವಾಮೀ ತಥಾ ಮಾತಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ಕವಿಯೇ! ಪುತ್ರರು ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರದ್ದೂ ಆಗಿ
ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ತಂದೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೋ
ಅಷ್ಟೇ ತಾಯಿಗೂ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01099029a ವಿಧಾತ್ಯವಿಹಿತಃ ಸ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಮೇ ಪ್ರಥಮಃ ಸುತಃ|

01099029c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ತಥಾ ಮೇಽವರಜಃ ಸುತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ! ನೀನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ವಿಧಾತವಿಹಿತ ಪ್ರಥಮ ಸುತನೋ
ಹಾಗೆಯೇ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಮಗ.

01099030a ಯಥೈವ ಪಿತೃತೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಮಾತೃತಃ|

01099030c ಭ್ರಾತಾ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಯಥಾ ವಾ ಪುತ್ರ ಮನ್ಯಸೇ||

ಪುತ್ರ ! ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾದರೆ, ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ
ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಗೆ ಅಣ್ಣನಾಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಅವನಿಗೆ ತಾಯಿಯ
ಕಡೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01099031a ಅಯಂ ಶಾಂತನವಃ ಸತ್ಯಂ ಪಾಲಯನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

01099031c ಬುದ್ಧಿಂ ನ ಕುರುತೇಽಪತ್ಯೇ ತಥಾ ರಾಜ್ಯಾನುಶಾಸನೇ||

ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಈ ಶಾಂತನುವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ
ರಾಜ್ಯಾನುಶಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

01099032a ಸ ತ್ವಂ ವ್ಯಪೇಕ್ಷಯಾ ಭ್ರಾತುಃ ಸಂತಾನಾಯ ಕುಲಸ್ಯ ಚ|

01099032c ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚಾಸ್ಯ ವಚನಾನ್ನಿಯೋಗಾಚ್ಚ ಮಮಾನಘ||

01099033a ಅನುಕ್ರೋಶಾಚ್ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಕ್ಷಣಾಯ ಚ|

01099033c ಆನೃಶಂಸ್ಯೇನ ಯದ್ಭ್ರೂಯಾಂ ತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಅನಘ ! ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮೇಲಿನ ಗೌರವದಿಂದ,

ಕುಲಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮನ ವಚನ ನಿಯೋಗದಂತೆ, ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದ, ಸರ್ವರ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

01099034a ಯವೀಯಸಸ್ತವ ಭ್ರಾತುರ್ಭಾರ್ಯೇ ಸುರಸುತೋಪಮೇ|

01099034c ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನೇ ಪುತ್ರಕಾಮೇ ಚ ಧರ್ಮತಃ||

ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಸುರಸುತೆಯರಂತಿರುವ ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯರು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

01099035a ತಯೋರುತ್ಪಾದಯಾಪತ್ಯಂ ಸಮರ್ಥೋ ಹ್ಯಸಿ ಪುತ್ರಕ|

01099035c ಅನುರೂಪಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸಂತತ್ಯಾಃ ಪ್ರಸವಸ್ಯ ಚ||

ಪುತ್ರಕ! ಅವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಈ ಕುಲಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪರಾದ ಈ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.”

01099036 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01099036a ವೇತ್ಥ ಧರ್ಮಂ ಸತ್ಯವತಿ ಪರಂ ಚಾಪರಮೇವ ಚ|

01099036c ಯಥಾ ಚ ತವ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಧರ್ಮೇ ಪ್ರಣಿಹಿತಾ ಮತಿಃ||

01099037a ತಸ್ಮಾದಹಂ ತ್ವನ್ನಿಯೋಗಾದ್ಧರ್ಮಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಕಾರಣಂ|

01099037c ಈಪ್ಸಿತಂ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ದೃಷ್ಟಂ ಹ್ಯೇತತ್ಪುರಾತನಂ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ಯವತಿ! ನೀನು ಪರ ಮತ್ತು ಅಪರ ಧರ್ಮಗಳೆರಡನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞಳಾದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ನಿಯೋಗದಂತೆ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಒಂದು ಪುರಾತನ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.

01099038a ಭ್ರಾತುಃ ಪುತ್ರಾನ್ವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಮಿತ್ರಾವರುಣಯೋಃ ಸಮಾನ್|

01099038c ವ್ರತಂ ಚರೇತಾಂ ತೇ ದೇವ್ಯಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮಿಹ ಯನ್ಮಯಾ||

01099039a ಸಂವತ್ಸರಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತತಃ ಶುದ್ಧೇ ಭವಿಷ್ಯತಃ|

01099039c ನ ಹಿ ಮಾಮವ್ರತೋಪೇತಾ ಉಪೇಯಾತ್ಕಾ ಚಿದಂಗನಾ||

ನನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಮಿತ್ರ-ವರುಣರ ಸಮಾನ ಪುತ್ರರನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ದೇವಿಯರೀವರೂ ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತ ನಾನು ಹೇಳಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಶುದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡದ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕಾಗದು.”

01099040 ಸತ್ಯವತ್ಯುವಾಚ|

01099040a ಯಥಾ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಪದ್ಯೇತ ದೇವೀ ಗರ್ಭಂ ತಥಾ ಕುರು|

01099040c ಅರಾಜಕೇಷು ರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ನಾಸ್ತಿ ವೃಷ್ಟಿರ್ನ ದೇವತಾಃ||

ಸತ್ಯವತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈಗ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಿಯು ಗರ್ಭವತಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ರಾಜನಿಲ್ಲದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

01099041a ಕಥಮರಾಜಕಂ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಶಕ್ಯಂ ಧಾರಯಿತುಂ ಪ್ರಭೋ|

01099041c ತಸ್ಮಾದ್ಗರ್ಭಂ ಸಮಾಧತ್ಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಸ್ತಂ ವರ್ಧಯಿಷ್ಯತಿ||

ಪ್ರಭು! ರಾಜನಿಲ್ಲದ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆದುದರಿಂದ ಗರ್ಭವನ್ನು ನೀಡು. ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

01099042 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01099042a ಯದಿ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರದಾತವ್ಯೋ ಮಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಕಾಲಿಕಂ|

01099042c ವಿರೂಪತಾಂ ಮೇ ಸಹತಾಮೇತದಸ್ಯಾಃ ಪರಂ ಪ್ರತಂ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾಲಬರುವ ಮೊದಲೇ ಪುತ್ರರನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ವಿರೂಪವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದೇ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಪರಮ ವ್ರತ.

01099043a ಯದಿ ಮೇ ಸಹತೇ ಗಂಧಂ ರೂಪಂ ವೇಷಂ ತಥಾ ವಪುಃ|

01099043c ಅದ್ವೈವ ಗರ್ಭಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವಳು ನನ್ನ ಈ ವಾಸನೆ, ರೂಪ, ವೇಷ, ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾಳಾದರೆ, ಕೌಸಲ್ಯೆಗೆ ಇಂದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗರ್ಭವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.”

01099044 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01099044a ಸಮಾಗಮನಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನಿತಿ ಸೋಽಂತರ್ಹಿತೋ ಮುನಿಃ|

01099044c ತತೋಽಭಿಗಮ್ಯ ಸಾ ದೇವೀ ಸ್ನುಷಾಂ ರಹಸಿ ಸಂಗತಾಂ|

01099044e ಧರ್ಮ್ಯಮರ್ಥಸಮಾಯುಕ್ತಮುವಾಚ ವಚನಂ ಹಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಕಾಯುತ್ತಿರಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಮುನಿಯು ಅಂತರ್ಗತನಾದನು. ನಂತರ ಆ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಮಾಯುಕ್ತ ಈ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

01099045a ಕೌಸಲ್ಯೇ ಧರ್ಮತಂತ್ರಂ ಯದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತ್ವಾಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

01099045c ಭರತಾನಾಂ ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ಮದ್ಭಾಗ್ಯಸಂಕ್ಷಯಾತ್||

“ಕೌಸಲ್ಯಾ! ನಾನು ಹೇಳುವ ಈ ಧರ್ಮತಂತ್ರವನ್ನು ಕೇಳು. ಭರತ ಕುಲವು ನಿಂತುಹೋಗಿರುವುದು ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ.

01099046a ವ್ಯಥಿತಾಂ ಮಾಂ ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಿತೃವಂಶಂ ಚ ಪೀಡಿತಂ|

01099046c ಭೀಷ್ಮೋ ಬುದ್ಧಿಮದಾನೈಽತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಚ ವಿವೃದ್ಧಯೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ನನ್ನ ಈ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನ ಪಿತೃವಂಶದ ಪೀಡನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಧರ್ಮವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01099047a ಸಾ ಚ ಬುದ್ಧಿಸ್ತವಾಧೀನಾ ಪುತ್ರಿ ಜ್ಞಾತಂ ಮಯೇತಿ ಹ|

01099047c ನಷ್ಟಂ ಚ ಭಾರತಂ ವಂಶಂ ಪುನರೇವ ಸಮುದ್ಧರ||

ಪುತ್ರಿ! ಆದರೆ ಇದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಭರತ ವಂಶವನ್ನು ಪುನಃ ಉದ್ಧರಿಸು.

01099048a ಪುತ್ರಂ ಜನಯ ಸುಶ್ರೋಣಿ ದೇವರಾಜಸಮಪ್ರಭಂ|

01099048c ಸ ಹಿ ರಾಜ್ಯಧುರಂ ಗುರ್ವೀಮುದ್ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ||

ಸುಶ್ರೋಣಿ! ದೇವರಾಜಸಮಪ್ರಭ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡು. ಅವನೇ ಈ ಕುಲ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಭಾರಗಳೆರಡರ ಭಾರವನ್ನೂ ಹೊರುತ್ತಾನೆ.”

01099049a ಸಾ ಧರ್ಮತೋಽನುನೀಯೈನಾಂ ಕಥಂ ಚಿದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ|

01099049c ಭೋಜಯಾಮಾಸ ವಿಪ್ರಾಂಶ್ಚ ದೇವರ್ಷೀನತಿಥೀಂಸ್ತಥಾ||

ಆ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮದಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಅವಳು ವಿಪ್ರರಿಗೂ ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಿದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಸತ್ಯವಾತ್ಯುಪದೇಶೇ ನವನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವತೀ ಉಪದೇಶ ವಿಷಯಕ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೦

ಅಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸನಿಂದ ಕುರುಡ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಜನನ (೧-೧೩).

ಅಂಬಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಜನನ (೧೪-೨೧). ಅಂಬಿಕೆಯ

ದಾಸಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಪುತ್ರ ವಿದುರನ ಜನನ (೨೨-೩೦).

01100001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01100001a ತತಃ ಸತ್ಯವತೀ ಕಾಲೇ ವಧೂಂ ಸ್ನಾತಾಂ ಋತೌ ತದಾ|

01100001c ಸಂವೇಶಯಂತೀ ಶಯನೇ ಶನಕೈರ್ವಾ ಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೊಸೆಯು ಋತುಮತಿಯಾಗಿ ಸ್ನಾನಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಸತ್ಯವತಿಯು ಅವಳನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

01100002a ಕೌಸಲ್ಯೇ ದೇವರಸ್ತೇಽಸ್ಮಿ ಸೋಽದ್ಯ ತ್ವಾನುಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ|

01100002c ಅಪ್ರಮತ್ತಾ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯೇನಂ ನಿಶೀರ್ಥೇ ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ||

“ಕೌಸಲ್ಯೆ! ನಿನಗೊಬ್ಬ ಬಾವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಈ ರಾತ್ರಿ ನಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಎಚ್ಚರವಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಯಿ. ಅವನು ದಟ್ಟ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.”

01100003a ಶ್ವಶ್ವಾಸ್ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಯಾನಾ ಶಯನೇ ಶುಭೇ|

01100003c ಸಾಚಿಂತಯತ್ತದಾ ಭೀಷ್ಮಮನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಕುರುಪುಂಗವಾನ್||

ಅತ್ತೆಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶುಭೆಯು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಅವನು ಕುರುಪುಂಗವ ಭೀಷ್ಮನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು.

01100004a ತತೋಽಂಬಿಕಾಯಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ನಿಯುಕ್ತಃ ಸತ್ಯವಾಗ್ಯುಷಿಃ|

01100004c ದೀಪ್ಯಮಾನೇಷು ದೀಪೇಷು ಶಯನಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ||

ಮೊದಲು ಅಂಬಿಕೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಲು ಸತ್ಯವಾನ್ ಋಷಿಯು

ದೀಪಗಳು ಇನ್ನೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಶಯನವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01100005a ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಕಪಿಲಾ ಜಟಾ ದೀಪ್ತೇ ಚ ಲೋಚನೇ|

01100005c ಬಭ್ರೂಣಿ ಚೈವ ಶ್ಮಶ್ರೂಣಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೀ ನ್ಯಮೀಲಯತ್||

ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಕಪಿಲ ಜಟೆ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು
ಗಡ್ಡವನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ದೇವಿಯು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

01100006a ಸಂಬಭೂವ ತಯಾ ರಾತ್ರೌ ಮಾತುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

01100006c ಭಯಾತ್ಕಾಶಿಸುತಾ ತಂ ತು ನಾಶಕ್ನೋದಭಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ತಾಯಿಯು ಬಯಸಿದ್ದುದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ಅವನು
ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದರೂ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅವಳು
ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

01100007a ತತೋ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಮಾಸಾದ್ಯ ಮಾತಾ ಪುತ್ರಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

01100007c ಅಪ್ಯಸ್ಯಾಂ ಗುಣವಾನ್ಪುತ್ರ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅವನು ಹೊರಬಂದಾಗ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ತಾಯಿಯು ಮಗನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು:
“ಮಗನೇ! ಅವಳಲ್ಲಿ ಗುಣವಂತ ರಾಜಪುತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆಯೇ?”

01100008a ನಿಶಮ್ಯ ತದ್ವಚೋ ಮಾತುರ್ವ್ಯಾಸಃ ಪರಮಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

01100008c ಪ್ರೋವಾಚಾತೀಂದ್ರಿಯಜ್ಞಾನೋ ವಿಧಿನಾ ಸಂಪ್ರಚೋದಿತಃ||

ತಾಯಿಯ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ

ಜ್ಞಾನಿ ವ್ಯಾಸನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ವಿಧಿ ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01100009a ನಾಗಾಯುತಸಮಪ್ರಾಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ|

01100009c ಮಹಾಭಾಗೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಭವಿಷ್ಯತಿ||

01100010a ತಸ್ಯ ಚಾಪಿ ಶತಂ ಪುತ್ರಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01100010c ಕಿಂ ತು ಮಾತುಃ ಸ ವೈಗುಣ್ಯಾದಂಧ ಏವ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯುತ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮ, ಮಹಾಭಾಗ, ಮಹಾವೀರ್ಯವಂತ, ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ನೂರು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗುಣದೋಷದಿಂದ ಕುರುಡನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.”

01100011a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾತಾ ಪುತ್ರಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

01100011c ನಾಂಧಃ ಕುರೂಣಾಂ ನೃಪತಿರನುರೂಪಸ್ತಪೋಧನ||

ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತೆಯು ಪುತ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

“ತಪೋಧನ! ಅಂಧ ನೃಪತಿಯು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪನಲ್ಲ!

01100012a ಜ್ಞಾತಿವಂಶಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾರಂ ಪಿತೃಣಾಂ ವಂಶವರ್ಧನಂ|

01100012c ದ್ವಿತೀಯಂ ಕುರುವಂಶಸ್ಯ ರಾಜಾನಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಿನ್ನ ಜಾತಿವಂಶ ಗೋಪ್ತಾರನಾಗುವ, ಪಿತೃವಂಶವರ್ಧನ

ಕುರುವಂಶದ ಎರಡನೆಯ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.”

01100013a ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಮಹಾತಪಾಃ|

01100013c ಸಾಪಿ ಕಾಲೇನ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಷುವೇಽಮ್ಧಂ ತಮಾತ್ಮಜಂ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಹಿಂತೆರಳಿದನು. ಸಮಯ ಕಳೆದನಂತರ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ಕುರುಡು ಮಗನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01100014a ಪುನರೇವ ತು ಸಾ ದೇವೀ ಪರಿಭಾಷ್ಯ ಸ್ನುಷಾಂ ತತಃ|

01100014c ಋಷಿಮಾವಾಹಯತ್ಸತ್ಯಾ ಯಥಾಪೂರ್ವಮನಿಂದಿತಾ||

ದೇವಿ ಅನಿಂದಿತೆ ಸತ್ಯವತಿಯು ತನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮನವೊಲಿಸಿ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಋಷಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

01100015a ತತಸ್ತೇನೈವ ವಿಧಿನಾ ಮಹರ್ಷಿಸ್ತಾಮಪದ್ಯತ|

01100015c ಅಂಬಾಲಿಕಾಮಥಾಭ್ಯಾಗಾದೃಷಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸಾಪಿ ತಂ|

01100015e ವಿಷಣ್ಣಾ ಪಾಂಡುಸಂಕಾಶಾ ಸಮಪದ್ಯತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಅವಳ ಬಳಿ ಹೋದನು.

ಅಂಬಾಲಿಕೆಯೂ ಕೂಡ ಬಂದೊಡನೆ ಋಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷಣ್ಣಳಾಗಿ ಪಾಂಡುವರ್ಣವನ್ನು ತಾಳಿದಳು.

01100016a ತಾಂ ಭೀತಾಂ ಪಾಂಡುಸಂಕಾಶಾಂ ವಿಷಣ್ಣಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

01100016c ವ್ಯಾಸಃ ಸತ್ಯವತೀಪುತ್ರ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಭೀತಳಾಗಿ ಪಾಂಡುವರ್ಣವನ್ನು ತಾಳಿ ವಿಷಣ್ಣಳಾದ

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಸತ್ಯವತೀ ಪುತ್ರ ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು:

01100017a ಯಸ್ಮಾತ್ಪಾಂಡುತ್ವಮಾಪನ್ನಾ ವಿರೂಪಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾಮಪಿ|

01100017c ತಸ್ಮಾದೇಷ ಸುತಸ್ತುಭ್ಯಂ ಪಾಂಡುರೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

01100018a ನಾಮ ಚಾಸ್ಯ ತದೇವೇಹ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಶುಭಾನನೇ|

01100018c ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ನಿರಾಕ್ರಾಮದ್ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಸತ್ತಮಃ||

“ನನ್ನ ಈ ವಿರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದ ನಿನ್ನ ಈ ದೋಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪಾಂಡುವೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಶುಭಾನನೆ! ಅವನ ಹೆಸರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗುತ್ತದೆ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಸತ್ತಮನು ಹೊರ ಬಂದನು.

01100019a ತತೋ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಮಾಲೋಕ್ಯ ಸತ್ಯಾ ಪುತ್ರಮಭಾಷತ|

01100019c ಶಶಂಸ ಸ ಪುನರ್ಮಾರ್ತ್ರೇ ತಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ಪಾಂಡುತಾಂ||

01100020a ತಂ ಮಾತಾ ಪುನರೇವಾನ್ಯಮೇಕಂ ಪುತ್ರಮಯಾಚತ|

01100020c ತಥೇತಿ ಚ ಮಹರ್ಷಿಸ್ತಾಂ ಮಾತರಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಅವನು ಹೊರಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸತ್ಯವತಿಯು ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವನು ಬಾಲಕನ ಪಾಂಡುತ್ವದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ತಾಯಿಯು ಪುನಃ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಮಹರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01100021a ತತಃ ಕುಮಾರಂ ಸಾ ದೇವೀ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮಜೀಜನತ್|

01100021c ಪಾಂಡುಂ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಮಿವ ಶ್ರಿಯಾ|

01100021e ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾ ಜಜ್ಞಿರೇ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಕಾಲವು ಬಂದಾಗ ಆ ದೇವಿಯು ಪಾಂಡುವರ್ಣದ, ಶ್ರೀಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಅವನಿಗೆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರು ಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

01100022a ಋತುಕಾಲೇ ತತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂ ವಧೂಂ ತಸ್ಮೈ ನ್ಯಯೋಜಯತ್|

01100022c ಸಾ ತು ರೂಪಂ ಚ ಗಂಧಂ ಚ ಮಹರ್ಷೇಃ ಪ್ರವಿಚಿಂತ್ಯ ತಂ|

01100022e ನಾಕರೋದ್ವಚನಂ ದೇವ್ಯಾ ಭಯಾತ್ಸುರಸುತೋಪಮಾ||

ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆಯು ಪುನಃ ಋತುಕಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಸುರಸುತೆಯಂದಿದ್ದ ಅವಳಾದರೂ ಮಹರ್ಷಿಯ ರೂಪ ಮತ್ತು ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಭಯದಿಂದ ದೇವಿಯ ವಚನದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

01100023a ತತಃ ಸ್ವೈರ್ಭೂಷಣೈರ್ದಾಸೀಂ ಭೂಷಯಿತ್ವಾಪ್ಸರೋಪಮಾಂ|

01100023c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಾಯ ತತಃ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾ||

ಆ ಕಾಶಿಪತಿಯ ಮಗಳು ತನ್ನ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಸರ್ವಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಪ್ಸರೆಯಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

01100024a ದಾಸೀ ಋಷಿಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯುಗ್ಗಮ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

01100024c ಸಂವಿವೇಶಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾ ಸತ್ಕೃತ್ಯೋಪಚಚಾರ ಹ||

ಋಷಿಯು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಆ ದಾಸಿಯು ಮೇಲೆದ್ದು ಅಭಿನಂದಿಸಿ,
ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವನ ಸತ್ಕಾರ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

01100025a ಕಾಮೋಪಭೋಗೇನ ತು ಸ ತಸ್ಯಾಂ ತುಷ್ಟಿಮಗಾದೃಷಿಃ|

01100025c ತಯಾ ಸಹೋಷಿತೋ ರಾತ್ರಿಂ ಮಹರ್ಷಿಃ ಪ್ರಿಯಮಾಣಯಾ||

ಕಾಮಭೋಗದಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಆ
ಮಹರ್ಷಿಯು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಡೀ
ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದನು.

01100026a ಉತ್ತಿಷ್ಟನ್ನಬ್ರವೀದೇನಾಮಭುಜಿಷ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

01100026c ಅಯಂ ಚ ತೇ ಶುಭೇ ಗರ್ಭಃ ಶ್ರೀಮಾನುದರಮಾಗತಃ|

01100026e ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭವಿತಾ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರಃ||

ಮೇಲೆದ್ದಾಗ ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ದಾಸಿತ್ವವು ಇಂದಿಗೆ
ಮುಗಿಯಿತು. ಶುಭೇ! ಇಂದು ಓರ್ವ ಶ್ರೀಮಂತನು ನಿನ್ನ ಉದರ
ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ
ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ ಸರ್ವ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.”

01100027a ಸ ಜಜ್ಞೇ ವಿದುರೋ ನಾಮ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾತ್ಮಜಃ|

01100027c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಚ ಭ್ರಾತಾ ಪಾಂಡೋಶ್ಚಾಮಿತಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಹೀಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಗಳ ತಮ್ಮ ಅಮಿತ ಬುದ್ಧಿವಂತ
ವಿದುರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು.

01100028a ಧರ್ಮೋ ವಿದುರರೂಪೇಣ ಶಾಪಾತ್ಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01100028c ಮಾಂಡವ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಕಾಮಕ್ರೋಧವಿವರ್ಜಿತಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಮಾಂಡವ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಧರ್ಮನೇ

ಕಾಮಕ್ರೋಧವಿವರ್ಜಿತ ಅರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞ ವಿದುರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದನು.

01100029a ಸ ಧರ್ಮಸ್ಯಾನ್ಯಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಪುನರ್ಮಾತ್ರಾ ಸಮೇತ್ಯ ಚ|

01100029c ತಸ್ಯೈ ಗರ್ಭಂ ಸಮಾವೇದ್ಯ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಈ ರೀತಿ ಧರ್ಮನ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ಅವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು
ಭೇಟಿಯಾಗಿ “ಅವಳು ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

01100030a ಏವಂ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ದ್ವೈಪಾಯನಾದಪಿ|

01100030c ಜಜ್ಞಿರೇ ದೇವಗರ್ಭಾಭಾಃ ಕುರುವಂಶವಿವರ್ಧನಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ
ದೇವಗರ್ಭಗಳಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಕುರುವಂಶವಿವರ್ಧನರು
ಜನಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸುತೋತ್ಪತ್ತೌ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೧೦೧

ಧರ್ಮನಿಗೆ ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯನ ಶಾಪ

ಜನಮೇಜಯನು ಕೇಳಲು ವೈಶಂಪಾಯನನು ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯನು
ಧರ್ಮನನ್ನು ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಂತೆ ಶಪಿಸಿದ
ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೮).

01101001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01101001a ಕಿಂ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಧರ್ಮೇಣ ಯೇನ ಶಾಪಮುಪೇಯಿವಾನ್|

01101001c ಕಸ್ಯ ಶಾಪಾಚ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ಶೂದ್ರಯೋನಾವಜಾಯತ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ಧರ್ಮನಿಂದ ಯಾವ ಕರ್ಮವು ನಡೆದುಹೋಯಿತು? ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ !
ಯಾರ ಶಾಪದಿಂದ ಅವನು ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಬೇಕಾಯಿತು?”

01101002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01101002a ಬಭೂವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಾಂಡವ್ಯ ಇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ|

01101002c ಧೃತಿಮಾನ್ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸತ್ಯೇ ತಪಸಿ ಚ ಸ್ಥಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಮ್ಮೆ ಮಾಂಡವ್ಯ ಎಂಬ ವಿಶ್ರುತ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಆ ಧೃತಿವಂತ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞನು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು
ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

01101003a ಸ ಆಶ್ರಮಪದದ್ವಾರಿ ವೃಕ್ಷಮೂಲೇ ಮಹಾತಪಾಃ|

01101003c ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುರ್ಮಹಾಯೋಗೀ ತಸ್ಥೌ ಮೌನವ್ರತಾನ್ವಿತಃ||

ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಮಹಾಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿಯ ಒಂದು ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ನಿಂತು ಮೌನವ್ರತ ತಾಳಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01101004a ತಸ್ಯ ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಪಸಿ ತಿಷ್ಠತಃ|

01101004c ತಮಾಶ್ರಮಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ದಸ್ಯವೋ ಲೋಪ್ತಹಾರಿಣಃ|

01101004e ಅನುಸಾರ್ಯಮಾಣಾ ಬಹುಭೀ ರಕ್ಷಿಭಿರ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಅವನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಹಾಗೆ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಭರತರ್ಷಭ! ಒಮ್ಮೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬಹಳ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಸ್ಯುಗಳು ತಾವು ಕದ್ದಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಲುಪಿದರು.

01101005a ತೇ ತಸ್ಯಾವಸಥೇ ಲೋಪ್ತಂ ನಿದಧುಃ ಕುರುಸತ್ತಮ|

01101005c ನಿಧಾಯ ಚ ಭಯಾಲ್ಲಿನಾಸ್ತತ್ರೈವಾನ್ವಾಗತೇ ಬಲೇ||

ಕುರುಸತ್ತಮ! ಅವರು ಆ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಗಿದಿಟ್ಟು ಸೇನೆಯ ಭಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು.

01101006a ತೇಷು ಲೀನೇಷ್ಟಧೋ ಶೀಘ್ರಂ ತತಸ್ತದ್ರಕ್ಷಿಣಾಂ ಬಲಂ|

01101006c ಆಜಗಾಮ ತತೋಽಪಶ್ಯಂಸ್ತಂ ಋಷಿಂ ತಸ್ಯರಾನುಗಾಃ||

ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸೈನಿಕರ ಬಲವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಋಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿತು.

01101007a ತಮಪೃಚ್ಛಂಸ್ತತೋ ರಾಜಂಸ್ತಥಾವೃತ್ತಂ ತಪೋಧನಂ|

01101007c ಕತರೇಣ ಪಥಾ ಯಾತಾ ದಸ್ಯವೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01101007e ತೇನ ಗಚ್ಛಾಮಹೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಥಾ ಶೀಘ್ರತರಂ ವಯಂ||

ರಾಜನ್! ಅದೇ ರೀತಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ತಪೋಧನನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು: “ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ದಸ್ಯಗಳು ಯಾವ ಕಡೆ ಹೋದರು? ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನಾವೂ ಕೂಡ ಅವರು ಹೋದ ಕಡೆ ಬೇಗ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.”

01101008a ತಥಾ ತು ರಕ್ಷಿಣಾಂ ತೇಷಾಂ ಬ್ರುವತಾಂ ಸ ತಪೋಧನಃ|

01101008c ನ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಚನಂ ರಾಜನ್ನವದತ್ಸಾಧ್ವಸಾಧು ವಾ||

ರಾಜನ್! ಆ ತಪೋಧನನು ಕಾವಲುಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೀ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಲೀ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

01101009a ತತಸ್ತೇ ರಾಜಪುರುಷಾ ವಿಚಿನ್ವಾನಾಸ್ತದಾಶ್ರಮಂ|

01101009c ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ಸಂಲೀನಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚೋರಾನ್ದ್ರವ್ಯಮೇವ ಚ||

ಆಗ ಆ ರಾಜಪುರುಷರು ಅವನ ಆಶ್ರಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಕಳ್ಳರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವರು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡರು.

01101010a ತತಃ ಶಂಕಾ ಸಮಭವದ್ರಕ್ಷಿಣಾಂ ತಂ ಮುನಿಂ ಪ್ರತಿ|

01101010c ಸಮ್ಯಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತತೋ ರಾಜ್ಞೇ ದಸ್ಯುಂಶ್ಚೈವ ನ್ಯವೇದಯನ್||

ಆಗ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಆ ಮುನಿಯ ಕುರಿತು
ಅನುಮಾನವುಂಟಾಯಿತು. ಅವನನ್ನೂ ದಸ್ಯುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು
ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದರು.

01101011a ತಂ ರಾಜಾ ಸಹ ತೈಶ್ಚೋರೈರನ್ವಶಾದ್ವಧ್ಯತಾಮಿತಿ|

01101011c ಸ ವಧ್ಯಘಾತೈರಜ್ಞಾತಃ ಶೂಲೇ ಪ್ರೋತೋ ಮಹಾತಪಾಃ||

ರಾಜನು ಕಳ್ಳರೊಡನೆ ಅವನಿಗೂ “ಇವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿರಿ!” ಎಂದು
ತೀರ್ಮಾನವಿತ್ತನು. ಮುಗ್ಧ ಕೊಲೆಗಾರರು ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯನ್ನು
ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿದರು.

01101012a ತತಸ್ತೇ ಶೂಲಮಾರೋಪ್ಯ ತಂ ಮುನಿಂ ರಕ್ಷಿಣಸ್ತದಾ|

01101012c ಪ್ರತಿಜಗ್ಮುರ್ಮಹೀಪಾಲಂ ಧನಾನ್ಯಾದಾಯ ತಾನ್ಯಥ||

ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿ ಕಾವಲುಗಾರರು ಕದ್ದಿದ್ದ ಧನವನ್ನು
ರಾಜನಿಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರು.

01101013a ಶೂಲಸ್ಥಃ ಸ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ತತಃ|

01101013c ನಿರಾಹಾರೋಽಪಿ ವಿಪ್ರರ್ಷಿರ್ಮರಣಂ ನಾಭ್ಯುಪಾಗಮತ್||

01101013e ಧಾರಯಾಮಾಸ ಚ ಪ್ರಾಣಾನ್ಯುಷೀಂಶ್ಚ ಸಮುಪಾನಯತ್||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿ ಆ ಶೂಲದ ಮೇಲೆ
ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದರೂ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು

ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದ ಅವನು ಇತರ ಋಷಿಗಳನ್ನು
ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು.

01101014a ಶೂಲಾಗ್ರೇ ತಪ್ಯಮಾನೇನ ತಪಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01101014c ಸಂತಾಪಂ ಪರಮಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮುನಯೋಽಥ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ! ಶೂಲದ ಮೇಲೆಯೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರು ಪರಮ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿ
ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01101015a ತೇ ರಾತ್ರೌ ಶಕುನಾ ಭೂತ್ವಾ ಸಂನ್ಯವರ್ತಂತ ಸರ್ವತಃ|

01101015c ದರ್ಶಯಂತೋ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಮಪೃಚ್ಛನ್ವಿ ಜೋತ್ತಮಂ|

01101015e ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಕಿಂ ಪಾಪಂ ಕೃತವಾನಸಿ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಾತ್ರಿ ಬಾವಲಿಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದು
ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು
ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನೀನು ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ
ಎಂದು ಕೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

01101016a ತತಃ ಸ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲಸ್ತಾನುವಾಚ ತಪೋಧನಾನ್|

01101016c ದೋಷತಃ ಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಹಿ ಮೇಽನ್ಯೋಽಪರಾಧ್ಯತಿ||

ಆಗ ಆ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲನು ತಪೋಧನರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು
ಯಾರನ್ನು ದೋಷಿತರೆಂದು ಹೇಳಲಿ? ಇದು ನನ್ನದೇ ಅಪರಾಧ.”

01101017a ರಾಜಾ ಚ ತಂ ಋಷಿಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ|

01101017c ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ತದಾ ಶೂಲಸ್ಥಂ ಋಷಿಸತ್ತಮಂ||

ಅವನು ಋಷಿಯೆಂದು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ
ಶೂಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ಆ ಋಷಿಸತ್ತಮನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

01101018a ಯನ್ಮಯಾಪಕೃತಂ ಮೋಹಾದಜ್ಞಾನಾದೃಷಿಸತ್ತಮ|

01101018c ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾಂ ತತ್ರಾಹಂ ನ ಮೇ ತ್ವಂ ಕ್ರೋದ್ಧುಮರ್ಹಸಿ||

“ಋಷಿಸತ್ತಮ! ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮೋಹದಿಂದ ಈ ಅಪಕೃತವು
ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು
ಅನುಗ್ರಹಿಸು.”

01101019a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಪ್ರಸಾದಮಕರೋನ್ಮನಿಃ|

01101019c ಕೃತಪ್ರಸಾದೋ ರಾಜಾ ತಂ ತತಃ ಸಮವತಾರಯತ್||

ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಮುನಿಯು ಶಾಂತನಾದನು. ಅನುಗ್ರಹಿತ
ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಸಿದನು.

01101020a ಅವತಾರ್ಯ ಚ ಶೂಲಾಗ್ರಾತ್ತಚ್ಚೂಲಂ ನಿಶ್ಚಕರ್ಷ ಹ|

01101020c ಅಶಕ್ನುವಂಶ್ಚ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ವಂ ಶೂಲಂ ಮೂಲೇ ಸ ಚಿಚ್ಛಿದೇ||

ಅವನನ್ನು ಶೂಲದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಆ ಶೂಲವನ್ನು
ಕೀಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅದು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಆ ಶೂಲವನ್ನು
ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

- 01101021a ಸ ತಥಾಂತರ್ಗತೇನೈವ ಶೂಲೇನ ವ್ಯಚರನ್ಮುನಿಃ|
- 01101021c ಸ ತೇನ ತಪಸಾ ಲೋಕಾನ್ವಿಜಿಗ್ಯೇ ದುರ್ಲಭಾನ್ಪರೈಃ|
- 01101021e ಅಣೀಮಾಂಡವ್ಯ ಇತಿ ಚ ತತೋ ಲೋಕೇಷು ಕಥ್ಯತೇ||

ಹೀಗೆ ಆ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಒಳಗೆ ಶೂಲವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ದುರ್ಲಭ ಪರ ಲೋಕವನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ಅಣೀಮಾಂಡವ್ಯನೆಂದು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

- 01101022a ಸ ಗತ್ವಾ ಸದನಂ ವಿಪ್ರೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪರಮಾರ್ಥವಿತ್|
- 01101022c ಆಸನಸ್ಥಂ ತತೋ ಧರ್ಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವೋಪಾಲಭತ ಪ್ರಭುಃ||

ಆ ಪರಮಾರ್ಥವಿದುಷಿ ವಿಪ್ರನು ಧರ್ಮಸದನವನ್ನು ಸೇರಿ ಆಸನಸ್ಥ ಪ್ರಭು ಧರ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು:

- 01101023a ಕಿಂ ನು ತದ್ಧುಷ್ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಮಯಾ ಕೃತಮಜಾನತಾ|
- 01101023c ಯಸ್ಯೇಯಂ ಫಲನಿರ್ವೃತ್ತಿರಿದೃಶ್ಯಾಸಾದಿತಾ ಮಯಾ|
- 01101023e ಶೀಘ್ರಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ತತ್ತ್ವಂ ಪಶ್ಯ ಮೇ ತಪಸೋ ಬಲಂ||

“ನನಗೆ ತಿಳಿಯದ ಯಾವ ದುಷ್ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು ನನಗೆ ಅಂಥಹ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು? ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿ ನನ್ನ ತಪೋಬಲವನ್ನು ನೋಡು.”

- 01101024 ಧರ್ಮ ಉವಾಚ|
- 01101024a ಪತಂಗಕಾನಾಂ ಪುಚ್ಛೇಷು ತ್ವಯೇಷೀಕಾ ಪ್ರವೇಶಿತಾ|

01101024c ಕರ್ಮಣಸ್ತಸ್ಯ ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಫಲಮೇತತ್ತಪೋಧನ||

ಧರ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ! ನೀನು ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಬಾಲಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಸುಚ್ಚಿದ್ಧೆ. ಆ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಈ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.”

01101025 ಅಣೀಮಾಂಡವ್ಯ ಉವಾಚ|

01101025a ಅಲ್ಪೇಽಪರಾಧೇ ವಿಪುಲೋ ಮಮ ದಂಡಸ್ತ್ವ ಯಾ ಕೃತಃ|

01101025c ಶೂದ್ರಯೋನಾವತೋ ಧರ್ಮ ಮಾನುಷಃ ಸಂಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ಧರ್ಮ! ಆ ಅಲ್ಪ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿಪುಲ ದಂಡವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತೀಯೆ.

01101026a ಮರ್ಯಾದಾಂ ಸ್ಥಾಪಯಾಂಯದ್ಯ ಲೋಕೇ ಧರ್ಮಫಲೋದಯಾಂ|

01101026c ಆ ಚತುರ್ದಶಮಾದ್ವರ್ಷಾನ್ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪಾತಕಂ|

01101026e ಪರೇಣ ಕುರ್ವತಾಮೇವಂ ದೋಷ ಏವ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇಂದು ನಾನು ಧರ್ಮಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಮಾಡಿದುದು ಪಾತಕವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ನಂತರ ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವೂ ದೋಷವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.”

01101027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01101027a ಏತೇನ ತ್ವಪರಾಧೇನ ಶಾಪಾತ್ಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01101027c ಧರ್ಮೋ ವಿದುರರೂಪೇಣ ಶೂದ್ರಯೋನಾವಜಾಯತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ಶಪಿತ ಧರ್ಮನು ವಿದುರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

01101028a ಧರ್ಮೇ ಚಾರ್ಥೇ ಚ ಕುಶಲೋ ಲೋಭಕ್ರೋಧವಿವರ್ಜಿತಃ|

01101028c ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ ಶಮಪರಃ ಕುರುಣಾಂ ಚ ಹಿತೇ ರತಃ||

ಅವನು ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದು ಲೋಭಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ವಿವರ್ಜಿತನಾಗಿದ್ದನು. ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯೂ, ಶಮಪರನೂ ಆದ ಅವನು ಕುರುಗಳ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಣಿಮಾಂಡವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಒಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೨

ರಾಜಪುತ್ರರ ಜನನದಿಂದ ಕುರುರಾಜ್ಯವು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವುದು (೧-೨೨). ಪಾಂಡುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ (೨೩).

01102001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01102001a ತೇಷು ತ್ರಿಷು ಕುಮಾರೇಷು ಜಾತೇಷು ಕುರುಜಾಂಗಲಂ|

01102001c ಕುರವೋಽಥ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ತ್ರಯಮೇತದವರ್ಧತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮೂವರು ಕುಮಾರರ ಜನ್ಮದಿಂದ ಕುರುಜಂಗಲ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಮತ್ತು ಕುರುವಂಶ ಇವು ಮೂರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು.

01102002a ಊರ್ಧ್ವಸಸ್ಯಾಭವದ್ಭೂಮಿಃ ಸಸ್ಯಾನಿ ಫಲವಂತಿ ಚ|

01102002c ಯಥರ್ತುರ್ವರ್ಷೀ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಬಹುಪುಷ್ಟಫಲಾ ದ್ರುಮಾಃ||

01102003a ವಾಹನಾನಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾನಿ ಮುದಿತಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

01102003c ಗಂಧವಂತಿ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ರಸವಂತಿ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಬೆಳೆಗಳು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಭೂಮಿಯು ಸಸ್ಯ-ಫಲಗಳಿಂದ ಭರಿತವಾಯಿತು. ಪರ್ಜನ್ಯನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿದನು. ವೃಕ್ಷಗಳು ಪುಷ್ಟ-ಫಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳೂ ವಾಹನಗಳೂ ಮುದಿತರಾಗಿ ಸಂತಸಗೊಂಡವು. ಮಾಲೆಗಳು ಸುಗಂಧವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಫಲಗಳು ರಸಭರಿತವಾಗಿದ್ದವು.

01102004a ವಣಿಗೈಶ್ಚಾ ವಕೀರ್ಯಂತ ನಗರಾಣ್ಯಥ ಶಿಲ್ಪಿಭಿಃ|

01102004c ಶೂರಾಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂತಶ್ಚ ಸುಖಿನೋಽಭವನ್||

ನಗರಗಳು ವರ್ತಕ-ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಜನರು ಶೂರರೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ, ಸಂತರೂ ಮತ್ತು ಸುಖಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು.

01102005a ನಾಭವನ್ದಸ್ಯವಃ ಕೇ ಚಿನ್ನಾಧರ್ಮರುಚಯೋ ಜನಾಃ|

01102005c ಪ್ರದೇಶೇಷ್ಟಪಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಕೃತಂ ಯುಗಮವರ್ತತ||

ದಸ್ಯುಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಪರಾಧ ಅಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯಿದ್ದ ಜನರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಕೃತಯುಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

01102006a ದಾನಕ್ರಿಯಾಧರ್ಮಶೀಲಾ ಯಜ್ಞವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ|

01102006c ಅನ್ಯೋನ್ಯಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತಾ ವ್ಯವರ್ಧಂತ ಪ್ರಜಾಸ್ತದಾ||

ದಾನಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶೀಲ, ಯಜ್ಞವ್ರತಪರಾಯಣ, ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳು ವೃದ್ಧಿಸಿದರು.

01102007a ಮಾನಕ್ರೋಧವಿಹೀನಾಶ್ಚ ಜನಾ ಲೋಭವಿವರ್ಜಿತಾಃ|

01102007c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭ್ಯವರ್ಧಂತ ಧರ್ಮೋತ್ತರಮವರ್ತತ||

ಮಾನ-ಕ್ರೋಧ ವಿಹೀನ, ಲೋಭವಿವರ್ಜಿತ ಜನರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಧರ್ಮವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು.

01102008a ತನ್ಮಹೋದಧಿವತ್ಪೂರ್ಣಂ ನಗರಂ ವೈ ವ್ಯರೋಚತ|

01102008c ದ್ವಾರತೋರಣನಿಯೂಹೈರ್ಯುಕ್ತಮಭ್ರಚಯೋಪಮೈಃ|

01102008e ಪ್ರಾಸಾದಶತಸಂಬಾಧಂ ಮಹೇಂದ್ರಪುರಸನ್ನಿಭಂ||

ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ನಗರವು ಮಹಾ ಸಾಗರದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ದ್ವಾರ, ತೋರಣ, ಮೋಡಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂದು ತೋರುವ

ನೂರಾರು ಮಹಡಿಗಳ ಎತ್ತರ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ ಅದು
ಮಹೇಂದ್ರಪುರವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು.

01102009a ನದೀಷು ವನಖಂಡೇಷು ವಾಪೀಪಲ್ವಲಸಾನುಷು|

01102009c ಕಾನನೇಷು ಚ ರಮ್ಯೇಷು ವಿಜಹ್ನುಮುಢಿತಾ ಜನಾಃ||

ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ವನಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ, ಕೊಳ-ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ, ಗಿರಿಶಿಖರಗಳ
ಮೇಲೆ, ಮತ್ತು ರಮ್ಯ ಕಾನನಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಮುದಿತರಾಗಿ
ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01102010a ಉತ್ತರೈಃ ಕುರುಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ದಕ್ಷಿಣಾಃ ಕುರವಸ್ತದಾ|

01102010c ವಿಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾ ವ್ಯಚರಂಸ್ತಥಾ ಸಿದ್ಧರ್ಷಿ ಚಾರಣೈಃ|

01102010e ನಾಭವತ್ಕೃ ಪಣಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಭವನ್ವಿಧವಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕುರುಗಳು ಉತ್ತರ ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ
ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಿದ್ಧ, ಋಷಿ, ಚಾರಣರೊಂದಿಗೆ
ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರೂ ಬಡವರಿರಲಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ
ವಿಧವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

01102011a ತಸ್ಮಿಂಜನಪದೇ ರಮ್ಯೇ ಬಹವಃ ಕುರುಭಿಃ ಕೃತಾಃ|

01102011c ಕೂಪಾರಾಮಸಭಾವಾಪ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಸಥಾಸ್ತಥಾ|

01102011e ಭೀಷ್ಮೇಣ ಶಾಸ್ತ್ರತೋ ರಾಜನ್ಸರ್ವತಃ ಪರಿರಕ್ಷಿತೇ||

01102012a ಬಭೂವ ರಮಣೀಯಶ್ಚ ಚೈತ್ಯಯೂಪಶತಾಂಕಿತಃ|

01102012c ಸ ದೇಶಃ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಭಿವರ್ಧಿತಃ|

01102012e ಭೀಷ್ಮೇಣ ವಿಹಿತಂ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಧರ್ಮಚಕ್ರಮವರ್ತತ||

ರಮ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾವಿಗಳನ್ನು, ಸಭೆಗಳನ್ನು, ಕೆರೆಗಳನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ರಾಜನ್! ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ರಮಣೀಯ ಚೈತ್ಯ ಯೂಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ದೇಶವು ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಧರ್ಮಚಕ್ರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

01102013a ಕ್ರಿಯಮಾಣೇಷು ಕೃತ್ಯೇಷು ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01102013c ಪೌರಜಾನಪದಾಃ ಸರ್ವೇ ಬಭೂವುಃ ಸತತೋತ್ಸವಾಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸದಾ ಉತ್ಸವವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01102014a ಗೃಹೇಷು ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಪೌರಾಣಾಂ ಚ ನರಾಧಿಪ|

01102014c ದೀಯತಾಂ ಭುಜ್ಯತಾಂ ಚೇತಿ ವಾಚೋಽಶ್ರುಯಂತ ಸರ್ವಶಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಕುರುಮುಖ್ಯರ ಮತ್ತು ಪೌರರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡೋಣ, ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡೋಣ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

01102015a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಪಾಂಡುಶ್ಚ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

01102015c ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಪುತ್ರವತ್ಪರಿಪಾಲಿತಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರರನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನದೇ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಪರಿಪಾಲಿಸಿದನು.

01102016a ಸಂಸ್ಕಾರೈಃ ಸಂಸ್ಕೃತಾಸ್ತೇ ತು ಪ್ರತಾಧ್ಯಯನಸಂಯುತಾಃ|

01102016c ಶ್ರಮವ್ಯಾಯಾಮಕುಶಲಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಯೌವನಂ||

ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರತಾಧ್ಯಯನ ಸಂಯುತ, ಮತ್ತು ಶ್ರಮ
ವ್ಯಾಯಾಮ ಕುಶಲರಾದ ಅವರು ಯೌವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01102017a ಧನುರ್ವೇದೇಽಶ್ವಪೃಷ್ಠೇ ಚ ಗದಾಯುದ್ಧೇಽಸಿಚರ್ಮಣಿ|

01102017c ತಥೈವ ಗಜಶಿಕ್ಷಾಯಾಂ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರೇ ಚ ಪಾರಗಾಃ||

ಧನುರ್ವೇದ, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ, ಗದಾಯುದ್ಧ, ಖಡ್ಗ ಯುದ್ಧ,
ರಾಜಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾದರು.

01102018a ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣೇಷು ನಾನಾಶಿಕ್ಷಾಸು ಚಾಭಿಭೋ|

01102018c ವೇದವೇದಾಂಗತತ್ತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವತ್ರ ಕೃತನಿಶ್ರಮಾಃ||

ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳು, ನಾನಾ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು, ವೇದವೇದಾಂಗ
ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶ್ರಮಿಸಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು.

01102019a ಪಾಂಡುರ್ಧನುಷಿ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ನರೇಭ್ಯೋಽಭ್ಯಧಿಕೋಽಭವತ್|

01102019c ಅತ್ಯನ್ಯಾನ್ಬಲವಾನಾಸೀದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹೀಪತಿಃ||

01102020a ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ನ ತ್ವಾಸೀತ್ಕಶ್ಚಿದ್ವಿದುರಸಮ್ಮಿತಃ|

01102020c ಧರ್ಮನಿತ್ಯಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಧರ್ಮೇ ಚ ಪರಮಂ ಗತಃ||

ವಿಕ್ರಾಂತ ಪಾಂಡುವು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿದನು. ಮಹೀಪತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಧರ್ಮನಿತ್ಯತೆ, ರಾಜಧರ್ಮ, ಮತ್ತು ಪರಮ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದುರನ ಸರಿಸಮಾನರಾದವರು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01102021a ಪ್ರನಷ್ಟಂ ಶಂತನೋರ್ವಂಶಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಪುನರುದ್ಧೃತಂ|

01102021c ತತೋ ನಿರ್ವಚನಂ ಲೋಕೇ ಸರ್ವರಾಷ್ಟ್ರೇಷ್ವರ್ವರ್ತತ||

ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಂತನುವಿನ ವಂಶವು ಪುನರುತ್ಥಾನವಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸರ್ವರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01102022a ವೀರಸೂನಾಂ ಕಾಶಿಸುತೇ ದೇಶಾನಾಂ ಕುರುಜಾಂಗಲಂ|

01102022c ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದಾಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಪುರಾಣಾಂ ಗಜಸಾಹ್ವಯಂ||

“ಕಾಶಿಸುತೆಯರ ಮಕ್ಕಳೇ ವೀರರು! ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕುರುಜಂಗಲ! ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಗಜಸಾಹ್ವಯ!”

01102023a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತು ಚಕ್ಷುಷ್ವಾದ್ರಾಜ್ಯಂ ನ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ|

01102023c ಕರಣತ್ವಾಚ್ಚ ವಿದುರಃ ಪಾಂಡುರಾಸೀನ್ಮಹೀಪತಿಃ||

ತನ್ನ ಕುರುಡತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು, ಮತ್ತು ಜಾತಿಸಂಕರದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ವಿದುರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡುವು ಮಹೀಪತಿಯಾದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡುರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕೇ ದ್ವಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡುರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಎನ್ನುವ ನೂರಾವರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೩

ಗಾಂಧಾರಿ

ಭೀಷ್ಮ-ವಿದುರರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುವಿನ ವಿಬಾಹದ ಕುರಿತು
ಯೋಚಿಸಿದುದು (೧-೮). ನೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗುವ ವರವನ್ನು
ಪಡೆದ ಸೌಬಲನ ಮಗಳು ಗಾಂಧಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ವಿವಾಹ (೯-೧೨). ಗಾಂಧಾರಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದುದು (೧೩-೨೧).

01103001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

01103001a ಗುಣೈಃ ಸಮುದಿತಂ ಸಮ್ಯಗಿದಂ ನಃ ಪ್ರಥಿತಂ ಕುಲಂ|

01103001c ಅತ್ಯನ್ಯಾನ್ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾನ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಧಿರಾಜ್ಯಭಾಕೃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಗುಣಗಳಿಂದ ಸಮುದಿತ ಈ ಪ್ರಖ್ಯಾತ
ಕುಲವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಅನ್ಯ ಎಲ್ಲ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲರಮೇಲೆ
ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

01103002a ರಕ್ಷಿತಂ ರಾಜಭಿಃ ಪೂರ್ವೈರ್ಧರ್ಮವಿದ್ಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

01103002c ನೋತ್ಸಾದಮಗಮಚ್ಚೇದಂ ಕದಾ ಚಿದಿಹ ನಃ ಕುಲಂ||

01103003a ಮಯಾ ಚ ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಚ ಕೃಷ್ಣೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01103003c ಸಮವಸ್ಥಾಪಿತಂ ಭೂಯೋ ಯುಷ್ಮಾಸು ಕುಲತಂತುಷು||

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮವಿದ್ವಾಂಸ ರಾಜರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಕುಲವು ಎಂದೂ ಅಧೋಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕುಲತಂತುಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯವತಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ನಾನು ಹೊರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

01103004a ವರ್ಧತೇ ತದಿದಂ ಪುತ್ರ ಕುಲಂ ಸಾಗರವದ್ಯಥಾ|

01103004c ತಥಾ ಮಯಾ ವಿಧಾತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ||

ಪುತ್ರ! ಈ ಕುಲವು ಸಾಗರದಂತೆ ವರ್ಧಿಸಲು, ನನಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚು, ನೀನು ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

01103005a ಶ್ರೂಯತೇ ಯಾದವೀ ಕನ್ಯಾ ಅನುರೂಪಾ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ|

01103005c ಸುಬಲಸ್ಯಾತ್ಮಜಾ ಚೈವ ತಥಾ ಮದ್ರೇಶ್ವರಸ್ಯ ಚ||

ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪ ಯಾದವೀ ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು, ಸುಬಲನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಮದ್ರೇಶ್ವರನ ಮಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01103006a ಕುಲೀನಾ ರೂಪವತ್ಯಶ್ಚ ನಾಥವತ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01103006c ಉಚಿತಾಶ್ಚೈವ ಸಂಬಂಧೇ ತೇಽಸ್ಮಾಕಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಲೀನರೂ, ರೂಪವತಿಯರೂ, ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೂ

ಆಗಿದ್ದು ಆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

01103007a ಮನ್ಯೇ ವರಯಿತವ್ಯಾಸ್ತಾ ಇತ್ಯಹಂ ಧೀಮತಾಂ ವರ|

01103007c ಸಂತಾನಾರ್ಥಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಯದ್ವಾ ವಿದುರ ಮನ್ಯಸೇ||

ಈ ಕುಲದ ಸಂತಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇವರನ್ನು ವರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.
ಧೀಮಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದುರ, ಇದರ ಕುರಿತು ನಿನ್ನ ಮತವೇನು?"

01103008 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

01103008a ಭವಾನ್ವಿತಾ ಭವಾನ್ಮಾತಾ ಭವಾನ್ಮಃ ಪರಮೋ ಗುರುಃ|

01103008c ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ವಯಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿಚಾರ್ಯ ಕುರು ಯದ್ಧಿತಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: "ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪಿತ, ಮಾತ ಮತ್ತು ಪರಮ
ಗುರು. ನಮ್ಮ ಈ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದದ್ದನ್ನು ನೀನೇ ಸ್ವಯಂ ವಿಚಾರಿಸಿ
ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡು."

01103009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01103009a ಅಥ ಶುಶ್ರಾವ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಸುಬಲಾತ್ಮಜಾಂ|

01103009c ಆರಾಧ್ಯ ವರದಂ ದೇವಂ ಭಗನೇತ್ರಹರಂ ಹರಂ|

01103009e ಗಾಂಧಾರೀ ಕಿಲ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಶತಂ ಲೇಭೇ ವರಂ ಶುಭಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: "ಆಗ ಸುಬಲಾತ್ಮಜೆ ಶುಭೆ
ಗಾಂಧಾರಿಯು ವರದ ದೇವ ಭಗನೇತ್ರಹರ ಹರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ
ನೂರು ಮಕ್ಕಳ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ವಿಪ್ರರ ಮೂಲಕ

ಕೇಳಿದನು.

01103010a ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ತತ್ತ್ವೇನ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ|

01103010c ತತೋ ಗಾಂಧಾರರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು

ದೂತನೋರ್ವನನ್ನು ಗಾಂಧಾರರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01103011a ಅಚಕ್ಷುರಿತಿ ತತ್ರಾಸೀತ್ಸುಬಲಸ್ಯ ವಿಚಾರಣಾ|

01103011c ಕುಲಂ ಖ್ಯಾತಿಂ ಚ ವೃತ್ತಂ ಚ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ತು ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಃ|

01103011e ದದೌ ತಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ||

ಕುರುಡನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಸುಬಲನು ಹಿಂಜರಿದನು. ಆದರೂ ಕುಲ,

ಖ್ಯಾತಿ, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವನು

ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01103012a ಗಾಂಧಾರೀ ತ್ವಪಿ ಶುಶ್ರಾವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮಚಕ್ಷುಷಂ|

01103012c ಆತ್ಮಾನಂ ದಿತ್ಸಿತಂ ಚಾಸ್ಮೈ ಪಿತ್ರಾ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಗಾಂಧಾರಿಯಾದರೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕುರುಡ ಮತ್ತು ತಂದೆ

ತಾಯಿಯರು ತನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು

ಕೇಳಿದಳು.

01103013a ತತಃ ಸಾ ಪಟ್ಟಮಾದಾಯ ಕೃತ್ವಾ ಬಹುಗುಣಂ ಶುಭಾ|

01103013c ಬಬಂಧ ನೇತ್ರೇ ಸ್ವೇ ರಾಜನ್ವತಿವ್ರತಪರಾಯಣಾ|

01103013e ನಾತ್ಯಶ್ಶೀಯಾಂ ಪತಿಮಹಮಿತ್ಯೇವಂ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಾ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಆ ಪತಿವ್ರತಾಪರಾಯಣೆ ಶುಭೆಯು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪತಿಗಿಂಥ ಅಧಿಕ ಅನುಭವವು ತನಗೆ ಬೇಡ ಎಂಬ ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದಳು.

01103014a ತತೋ ಗಾಂಧಾರರಾಜಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಶಕುನಿರಭ್ಯಯಾತ್|

01103014c ಸ್ವಸಾರಂ ಪರಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಯುಕ್ತಾಮಾದಾಯ ಕೌರವಾನ್||

ನಂತರ ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಪುತ್ರ ಶಕುನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಪತ್ತಿನೊಡನೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕೌರವನಿಗೋಸ್ಕರ ಕರೆತಂದನು.

01103015a ದತ್ತಾ ಸ ಭಗಿನೀಂ ವೀರೋ ಯಥಾರ್ಹಂ ಚ ಪರಿಚ್ಛದಂ|

01103015c ಪುನರಾಯಾತ್ಸ್ವ ನಗರಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಪ್ರತಿಪೂಜಿತಃ||

ತಕ್ಕುದಾದ ಬಳುವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನನ್ನಿತ್ತು ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ವೀರನು ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01103016a ಗಾಂಧಾರ್ಯಪಿ ವರಾರೋಹಾ ಶೀಲಾಚಾರವಿಚೇಷ್ಟಿತೈಃ|

01103016c ತುಷ್ಟಿಂ ಕುರೂಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ವರಾರೋಹೆ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಶೀಲಾಚಾರ ವಿಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದಳು.

01103017a ವೃತ್ತೇನಾರಾಧ್ಯ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪತಿವ್ರತಪರಾಯಣಾ|

01103017c ವಾಚಾಪಿ ಪುರುಷಾನನ್ಯಾನ್ಸುವ್ರತಾ ನಾನ್ವಕೀರ್ತಯತ್||

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದರೆ ಆ ಸುವ್ರತೆಯು ಅನ್ಯ ಪುರುಷರ ಕುರಿತು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿವಾಹೇ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿವಾಹ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೪

ಕುಂತಿ-ಕರ್ಣ

ಯಾದವರ ಅರಸ ಶೂರನು ತನ್ನ ಮಗಳು, ವಸುದೇವನ ತಂಗಿ, ಪೃಥಾಳನ್ನು ತಂಗಿಯ ಮಗ ಕುಂತಿಭೋಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದು (೧-೩).
ಕುಂತಿಭೋಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ವಾಸನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನಿಂದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುಂತಿಯು ಪಡೆದುದು (೪-೨).
ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಅವನಿಂದ ಮಗ ಕರ್ಣನನ್ನು ಪಡೆದುದು (೮-೧೨). ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಣನು ಸೂತನಂದನನೆಂದೂ, ವಸುಷೇಣನೆಂದೂ, ವೈಕರ್ತನನೆಂದೂ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು (೧೩-೨೧).

01104001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01104001a ಶೂರೋ ನಾಮ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಸುದೇವಪಿತಾಭವತ್|

01104001c ತಸ್ಯ ಕನ್ಯಾ ಪೃಥಾ ನಾಮ ರೂಪೇಣಾಸದೃಶೀ ಭುವಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಸುದೇವನ ತಂದೆ ಶೂರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸದೃಶ ಪೃಥಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗಳಿದ್ದಳು.

01104002a ಪೈತ್ರೃಷ್ಟಸೇಯಾಯ ಸ ತಾಮನಪತ್ಯಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01104002c ಅಗ್ರ್ಯಮಗ್ರೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಸ್ವಸ್ಯಾಪತ್ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದ ತಂದೆಯ ತಂಗಿಯ

ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

01104003a ಅಗ್ರಜಾತೇತಿ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಮಗ್ರ್ಯಾನುಗ್ರಹಕಾಂಕ್ಷಿಣೇ|

01104003c ಪ್ರದದೌ ಕುಂತಿಭೋಜಾಯ ಸಖಾ ಸಖ್ಯೇ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಆ ಹಿರಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದ ಸಖಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಕುಂತಿಭೋಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01104004a ಸಾ ನಿಯುಕ್ತಾ ಪಿತುರ್ಗೇಹೇ ದೇವತಾತಿಥಿಪೂಜನೇ|

01104004c ಉಗ್ರಂ ಪರ್ಯಚರದ್ಭೋರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ||

01104005a ನಿಗೂಡನಿಶ್ಚಯಂ ಧರ್ಮೇ ಯಂ ತಂ ದುರ್ವಾಸಸಂ ವಿದುಃ|

01104005c ತಮುಗ್ರಂ ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವಯತ್ಕೈರತೋಷಯತ್||

01104006a ತಸ್ಯೈ ಸ ಪ್ರದದೌ ಮಂತ್ರಮಾಪದ್ಧರ್ಮಾನ್ವವೇಕ್ಷಯಾ|

01104006c ಅಭಿಚಾರಾಭಿಸಂಯುಕ್ತಮಬ್ರವೀಚ್ಛೈವ ತಾಂ ಮುನಿಃ||

ಹೊಸ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ದೇವತೆ ಮತ್ತು
ಅತಿಥಿಪೂಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಅವಳು
ಪರ್ಯಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಸಂಶಿತವ್ರತ, ನಿಗೂಢ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯಿ, ಉಗ್ರ,
ಘೋರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದುರ್ವಾಸನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡಳು. ಆ ಉಗ್ರ ಸಂಶಿತಾತ್ಮನನ್ನು ಸರ್ವಯತ್ನಗಳಿಂದ
ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದಾದ ಆಪತ್ತನ್ನು ಕಂಡ ಆ
ಮುನಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಅಭಿಚಾರ ಸಂಯುಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಹೇಳಿದನು:

01104007a ಯಂ ಯಂ ದೇವಂ ತ್ವಮೇತೇನ ಮಂತ್ರೇಣಾವಾಹಯಿಷ್ಯಸಿ|

01104007c ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದೇನ ಪುತ್ರಸ್ತವ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಈ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ನೀನು ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು
ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೀಯೋ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿನಗೆ
ಪುತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.”

01104008a ತಥೋಕ್ತಾ ಸಾ ತು ವಿಪ್ರೇಣ ತೇನ ಕೌತೂಹಲಾತ್ತದಾ|

01104008c ಕನ್ಯಾ ಸತೀ ದೇವಮರ್ಕಮಾಜುಹಾವ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ವಿಪ್ರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುತೂಹಲಗೊಂಡ ಆ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಸತಿ
ಕನ್ಯೆಯು ಅರ್ಕದೇವನನ್ನು ಅಹ್ವಾನಿಸಿದಳು.

01104009a ಸಾ ದದರ್ಶ ತಮಾಯಾಂತಂ ಭಾಸ್ಕರಂ ಲೋಕಭಾವನಂ|

01104009c ವಿಸ್ಮಿತಾ ಚಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತನ್ಮಹದದ್ಭುತಂ||

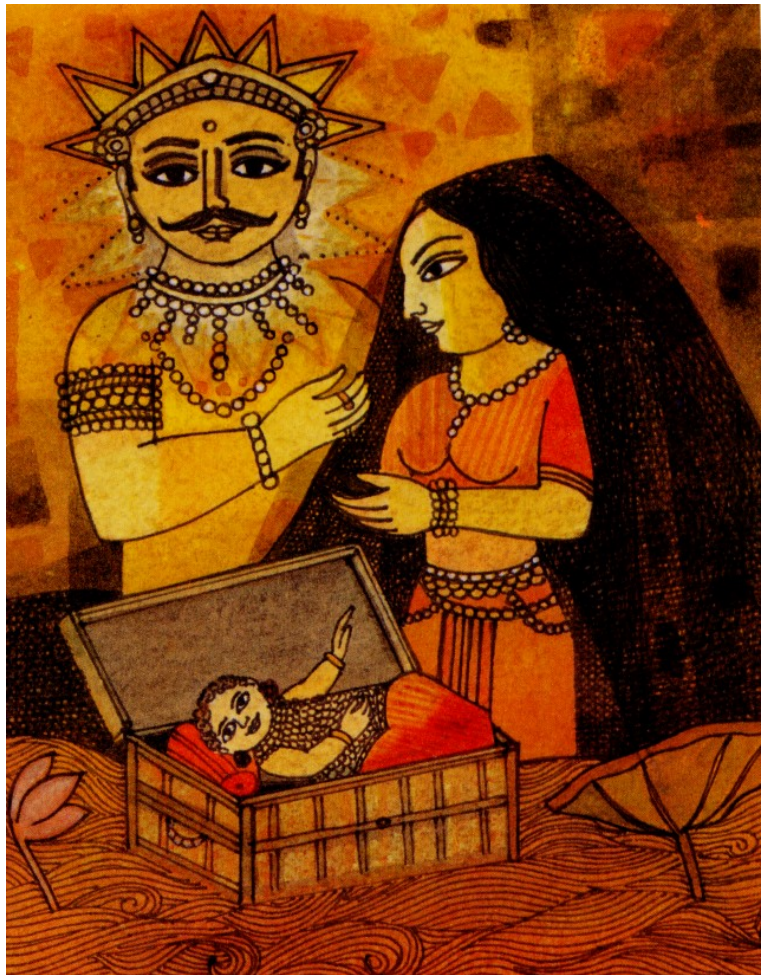
ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ಲೋಕಭಾವನ ಭಾಸ್ಕರನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದಳು. ಆ ಮಹದದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ಅನವದ್ಯಾಂಗಿಯು
ವಿಸ್ಮಿತಳಾದಳು.

01104010a ಪ್ರಕಾಶಕರ್ಮಾ ತಪನಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಗರ್ಭಂ ದಧೌ ತತಃ|

01104010c ಅಜೀಜನತ್ತತೋ ವೀರಂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

01104010e ಆಮುಕ್ತಕವಚಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ದೇವಗರ್ಭಃ ಶ್ರಿಯಾವೃತಃ||

ಆ ಪ್ರಕಾಶಕರ್ಮಿ ತಪನನು ಅವಳಿಗೆ ಗರ್ಭವನ್ನಿತ್ತನು. ಅವನಿಂದ

ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಕವಚಧಾರಿ, ಶ್ರಿಯಾವೃತ, ಶ್ರೀಮಾನ್
ದೇವಗರ್ಭ ವಿರನನ್ನು ಪಡೆದಳು.

01104011a ಸಹಜಂ ಕವಚಂ ಬಿಭ್ರತ್ಕುಂಡಲೋದ್ಧೋತಿತಾನನಃ|

01104011c ಅಜಾಯತ ಸುತಃ ಕರ್ಣಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ||

ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನೆಂದು ವಿಶ್ರುತ ಈ ಮಗನು ಸಹಜ ಕವಚ
ಮತ್ತು ಮುಖವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಳೆಯುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದನು.

01104012a ಪ್ರಾದಾಚ್ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಕನ್ಯಾತ್ವಂ ಪುನಃ ಸ ಪರಮದ್ಯುತಿಃ|

01104012c ದತ್ತ್ವಾ ಚ ದದತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದಿವಮಾಚಕ್ರಮೇ ತತಃ||

ಆ ಪರಮದ್ಯುತಿಯು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತು
ಅವಳ ಕನ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01104013a ಗೂಹಮಾನಾಪಚಾರಂ ತಂ ಬಂಧುಪಕ್ಷಭಯಾತ್ತದಾ|

01104013c ಉತ್ಸರ್ಜ ಜಲೇ ಕುಂತೀ ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಲಕ್ಷಣಂ||

ಬಂಧುಪಕ್ಷಗಳ ಭಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಅಪಚಾರವನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕುಂತಿಯು ಆ ಸಲಕ್ಷಣ ಕುಮಾರನನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ಬಿಟ್ಟಳು.

01104014a ತಮುತ್ಸೃಷ್ಟಂ ತದಾ ಗರ್ಭಂ ರಾಧಾಭರ್ತಾ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01104014c ಪುತ್ರತ್ವೇ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸೂತನಂದನಃ||

ಬಿಸುಟಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ರಾಧೆಯ ಪತಿಯು ತನ್ನ
ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಮಗನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವನು
ಸೂತನಂದನನೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

01104015a ನಾಮಧೇಯಂ ಚ ಚಕ್ರಾತೇ ತಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ತಾವುಭೌ|

01104015c ವಸುನಾ ಸಹ ಜಾತೋಽಯಂ ವಸುಷೇಣೋ ಭವತ್ಪಿತಿ||

ವಸುವಿನ ಸಹಿತ ಹುಟ್ಟಿದ ಇವನು ವಸುಷೇಣನೆಂದಾಗಲಿ ಎಂದು
ಅವರು ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು.

01104016a ಸ ವರ್ಧಮಾನೋ ಬಲವಾನ್ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೇಷೂದ್ಯತೋಽಭವತ್|

01104016c ಆ ಪೃಷ್ಠತಾಪಾದಾದಿತ್ಯಮುಪತಸ್ಥೇ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

01104017a ಯಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಜಪನ್ನಾಸ್ತೇ ಸ ವೀರಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ|

01104017c ನಾದೇಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ವಾಸೀತ್ತಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನು ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹೋರಾಡುವ
ಬಲಶಾಲಿಯಾದನು. ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ಸುಡುವವರೆಗೂ
ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಪವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಆ ಸತ್ಯಸಂಗರ ಮಹಾತ್ಮ ವೀರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಏನನ್ನೂ
ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01104018a ತಮಿಂದ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಭೂತಭಾವನಃ|

01104018c ಕುಂಡಲೇ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ಕವಚಂ ಚ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಭೂತಭಾವನ ಇಂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಬಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆ

ಮಹಾದ್ಯುತಿಯ ಕವಚ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

01104019a ಉತ್ಕೃತ್ಯ ವಿಮನಾಃ ಸ್ವಾಂಗಾತ್ಕವಚಂ ರುಧಿರಸ್ರವಂ|

01104019c ಕರ್ಣಸ್ತು ಕುಂಡಲೇ ಚಿತ್ವಾ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ಸ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸದೇ ಖಡ್ಗದಿಂದ ರಕ್ತಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕವಚವನ್ನು ಕಡಿದು, ಕರ್ಣಗಳಿಂದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು.

01104020a ಶಕ್ತಿಂ ತಸ್ಮೈ ದದೌ ಶಕ್ರಃ ವಿಸ್ಮಿತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

01104020c ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗಂಧರ್ವೋರಗರಕ್ಷಸಾಂ|

01104020e ಯಸ್ಮೈ ಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯಸಿ ರುಷ್ಪಃ ಸನ್ನೋಽನಯಾ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ವಿಸ್ಮಿತ ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವ, ಅಸುರ, ಮನುಷ್ಯ ಅಥವಾ ಗಂಧರ್ವ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರು ಯಾರ ಮೇಲೆ ನೀನು ಇದನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತೀಯೋ ಅವರು ಗಾಯಗೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.”

01104021a ಪುರಾ ನಾಮ ತು ತಸ್ಯಾಸೀದ್ವಸುಷೇಣ ಇತಿ ಶ್ರುತಂ|

01104021c ತತೋ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಃ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಸೋಽಭವತ್||

ಅವನ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಸರು ವಸುಷೇಣ ಎಂದು ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನ ಕರ್ಮದಿಂದ ಅವನು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಕರ್ಣಸಂಭವೇ ಚತುರಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣಸಂಭವ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೫

ಕುಂತಿ-ಪಾಂಡು-ಮಾದ್ರಿ

ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ಪಾಂಡುವನ್ನು ವರಿಸಿದುದು (೧-೩).
ಭೀಷ್ಮನು ಮದ್ರದೇಶದಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ
ತಂದು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ವಿವಾಹಮಾಡಿಸಿದುದು (೩-೫). ಪಾಂಡುವಿನ
ದಿಗ್ವಿಜಯ (೬-೨೭).

01105001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01105001a ರೂಪಸತ್ತ್ವಗುಣೋಪೇತಾ ಧರ್ಮಾರಾಮಾ ಮಹಾವ್ರತಾ|

01105001c ದುಹಿತಾ ಕುಂತಿಭೋಜಸ್ಯ ಕೃತೇ ಪಿತ್ರಾ ಸ್ವಯಂವರೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂತಿಭೋಜನ ಮಗಳು
ರೂಪಸತ್ತ್ವಗುಣೋಪೇತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಧರ್ಮನಿರತಳೂ ಮಹಾ
ವ್ರತನಿರತಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆಯು ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು
ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು.

01105002a ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರಂ ಗಜಸ್ಕಂಧಂ ಋಷಭಾಕ್ಷಂ ಮಹಾಬಲಂ|

01105002c ಭೂಮಿಪಾಲಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪಾಂಡುಮವಿಂದತ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಭೂಮಿಪಾಲರ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರ, ಗಜಸ್ಕಂಧ,

ಋಷಭಾಕ್ಷ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪಾಂಡುವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದಳು.

01105003a ಸ ತಯಾ ಕುಂತಿಭೋಜಸ್ಯ ದುಹಿತ್ರಾ ಕುರುನಂದನಃ|

01105003c ಯುಯುಜೇಽಮಿತಸೌಭಾಗ್ಯಃ ಪೌಲೋಮ್ಯಾ ಮಘವಾನಿವ||

ಆ ಅಮಿತಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಕುರುನಂದನನು ಕುಂತಿಭೋಜನ ಮಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಪೌಲೋಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ ಸೇರಿದನು.

01105004a ಯಾತ್ವಾ ದೇವವ್ರತೇನಾಪಿ ಮದ್ರಾಣಾಂ ಪುಟಭೇದನಂ|

01105004c ವಿಶ್ರುತಾ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಮಾದ್ರೀ ಮದ್ರಪತೇಃ ಸುತಾ||

01105005a ಸರ್ವರಾಜಸು ವಿಖ್ಯಾತಾ ರೂಪೇಣಾಸದೃಶೀ ಭುವಿ|

01105005c ಪಾಂಡೋರರ್ಥೇ ಪರಿಕ್ರೀತಾ ಧನೇನ ಮಹತಾ ತದಾ|

01105005e ವಿವಾಹಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಭೀಷ್ಮಃ ಪಾಂಡೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ನಂತರ ದೇವವ್ರತ ಭೀಷ್ಮನು ಮದ್ರರ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಸದೃಶಳೆಂದು ಸರ್ವರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತ, ಮದ್ರಪತಿಯ ಮಗಳು ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ಪಾಂಡುವಿಗೋಸ್ಕರ ಬಹಳಷ್ಟು ಧನವನ್ನಿತ್ತು ಖರೀದಿಸಿ ತಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನೊಡನೆ ಅವಳ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01105006a ಸಿಂಹೋರಸ್ಯಂ ಗಜಸ್ಯಂಧಂ ಋಷಭಾಕ್ಷಂ ಮನಸ್ವಿನಂ|

01105006c ಪಾಂಡುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ವ್ಯಸ್ಮಯಂತ ನರಾ ಭುವಿ||

ಸಿಂಹೋರಸ್ಯ, ಗಜಸ್ಯಂಧ, ಋಷಭಾಕ್ಷ ಮನಸ್ವಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರ

ಪಾಂಡುವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೂಮಿಯ ನರರೆಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿದ್ದರು.

01105007a ಕೃತೋದ್ವಾಹಸ್ತುತಃ ಪಾಂಡುರ್ಬಲೋತ್ಸಾಹಸಮನ್ವಿತಃ|

01105007c ಜಿಗೀಷಮಾಣೋ ವಸುಧಾಂ ಯಯೌ ಶತ್ರುನನೇಕಶಃ||

ವಿವಾಹಿತ ಪಾಂಡುವು ಬಲೋತ್ಸಾಹ ಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋದನು.

01105008a ಪೂರ್ವಮಾಗಸ್ಯ ತೋ ಗತ್ವಾ ದಶಾರ್ಣಾಃ ಸಮರೇ ಜಿತಾಃ|

01105008c ಪಾಂಡುನಾ ನರಸಿಂಹೇನ ಕೌರವಾಣಾಂ ಯಶೋಭೃತಾ||

ಮೊದಲು ದಶಾರ್ಣರ ಬಳಿ ಹೋದ ಆ ಕೌರವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ನರಸಿಂಹ ಪಾಂಡುವು ಅವರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದನು.

01105009a ತತಃ ಸೇನಾಮುಪಾದಾಯ ಪಾಂಡುರ್ನಾನಾವಿಧಧ್ವಜಾಂ|

01105009c ಪ್ರಭೂತಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಾಂ ಪದಾತಿಗಣಸಂಕುಲಾಂ||

ಅನಂತರ ಪಾಂಡುವು ನಾನಾ ವಿಧದ ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ, ಹಸ್ತಿ ಅಶ್ವರಥಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲಾಳುಗಳ ಗಣಸಂಕುಲಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿದ ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

01105010a ಆಗಸ್ಯ ತ್ಸರ್ವವೀರಾಣಾಂ ವೈರೀ ಸರ್ವಮಹೀಭೃತಾಂ|

01105010c ಗೋಪ್ತಾ ಮಗಧರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದಾರ್ವೋ ರಾಜಗೃಹೇ ಹತಃ||

ಸರ್ವ ವೀರರ, ಸರ್ವ ರಾಜರ ವೈರಿ ಮಗಧರಾಷ್ಟ್ರದ ದುಷ್ಟ ರಾಜ
ದಾರ್ವನನ್ನು ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

01105011a ತತಃ ಕೋಶಂ ಸಮಾದಾಯ ವಾಹನಾನಿ ಬಲಾನಿ ಚ|

01105011c ಪಾಂಡುನಾ ಮಿಥಿಲಾಂ ಗತ್ವಾ ವಿದೇಹಾಃ ಸಮರೇ ಜಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿಯ ಕೋಶ, ವಾಹನಗಳು, ಮತ್ತು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಪಾಂಡುವು ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿದೇಹರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಜಯಿಸಿದನು.

01105012a ತಥಾ ಕಾಶಿಷು ಸುಹ್ಮೈಷು ಪುಂಡ್ರೇಷು ಭರತರ್ಷಭ|

01105012c ಸ್ವಬಾಹುಬಲವೀರ್ಯೇಣ ಕುರೂಣಾಮಕರೋದ್ಯಶಃ||

ಈ ರೀತಿ ಕುರುಗಳ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲವೀರ್ಯದಿಂದ ಆ
ಭರತರ್ಷಭ ಪಾಂಡುವು ಕಾಶಿ, ಸುಹ್ಮ ಮತ್ತು ಪುಂಡ್ರರಲ್ಲಿ
ಪೆಸರಿಸಿದನು.

01105013a ತಂ ಶರೌಘಮಹಾಜ್ವಾಲಮಸ್ತ್ರಾರ್ಚಿಷಮರಿಂದಮಂ|

01105013c ಪಾಂಡುಪಾವಕಮಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯದಹ್ಯಂತ ನರಾಧಿಪಾಃ||

ಆ ಪಾವಕ ಸದೃಶ ಅರಿಂದಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಶರ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ನರಾಧಿಪರೆಲ್ಲರೂ
ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾದರು.

01105014a ತೇ ಸಸೇನಾಃ ಸಸೇನೇನ ವಿಧ್ವಂಸಿತಬಲಾ ನೃಪಾಃ|

01105014c ಪಾಂಡುನಾ ವಶಗಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಕರಕರ್ಮಸು ಯೋಜಿತಾಃ||

ಆ ನೃಪರು ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಅವನ ಸೇನೆಯಿಂದ ವಿಧ್ವಂಸಗೊಂಡು
ಅಬಲರಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತಾದರು.

01105015a ತೇನ ತೇ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

01105015c ತಮೇಕಂ ಮೇನಿರೇ ಶೂರಂ ದೇವೇಷ್ಟಿವ ಪುರಂದರಂ||

ಅವನಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ
ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಂದರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನೊಬ್ಬನೇ
ಶೂರನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿದರು.

01105016a ತಂ ಕೃತಾಂಜಲಯಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಣತಾ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ|

01105016c ಉಪಾಜಗ್ಮುರ್ಧನಂ ಗೃಹ್ಯ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

01105017a ಮಣಿಮುಕ್ತಾಪ್ರವಾಲಂ ಚ ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ತಥಾ|

01105017c ಗೋರತ್ನಾನ್ಯಶ್ವರತ್ನಾನಿ ರಥರತ್ನಾನಿ ಕುಂಜರಾನ್||

01105018a ಖಿರೋಷ್ಠ್ರ ಮಹಿಷಾಂಶ್ಚೈವ ಯಚ್ಚ ಕಿಂ ಚಿದಜಾವಿಕಂ|

01105018c ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ರಾಜಾ ನಾಗಪುರಾಧಿಪಃ||

ಸರ್ವ ವಸುಧಾಧಿಪರೂ ಅಂಜಲೀ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಅವನನ್ನು
ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಧನ, ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳು, ಮಣಿ, ಮುಕ್ತಾ ಪ್ರವಾಲ,
ಸುವರ್ಣ, ರಜತ, ಗೋರತ್ನ, ಅನ್ಯ ರತ್ನಗಳು, ರಥ ರತ್ನಗಳು,
ಕುಂಜರಗಳು, ಕತ್ತೆಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ
ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಗಪುರಾಧಿಪ

ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

01105019a ತದಾದಾಯ ಯಯೌ ಪಾಂಡುಃ ಪುನರ್ಮುದಿತವಾಹನಃ|

01105019c ಹರ್ಷಯಿಷ್ಯನ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಪುರಂ ಚ ಗಜಸಾಹ್ವಯಂ||

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನೊಡಗೂಡಿ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹರ್ಷವನ್ನೀಯುತ್ತಾ ತನ್ನ ಪುರ ಗಜಸಾಹ್ವಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01105020a ಶಂತನೋ ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ|

01105020c ಪ್ರನಷ್ಟಃ ಕೀರ್ತಿಜಃ ಶಬ್ಧಃ ಪಾಂಡುನಾ ಪುನರುದ್ಧೃತಃ||

ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದ ರಾಜಸಿಂಹ ಶಂತನು ಮತ್ತು ಧೀಮಂತ ಭರತನ ವಿಜಯ ದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಪಾಂಡುವು ಪುನಃ ಕೇಳಿಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01105021a ಯೇ ಪುರಾ ಕುರುರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಜಹ್ನುಃ ಕುರುಧನಾನಿ ಚ|

01105021c ತೇ ನಾಗಪುರಸಿಂಹೇನ ಪಾಂಡುನಾ ಕರದಾಃ ಕೃತಾಃ||

ಹಿಂದೆ ಕುರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುರು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಗಪುರಸಿಂಹ ಪಾಂಡುವು ಕರವನ್ನು ಕೊಡುವವರಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01105022a ಇತ್ಯಭಾಷಂತ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಾಮಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಗತಾಃ|

01105022c ಪ್ರತೀತಮನಸೋ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಪೌರಜಾನಪದ್ಯೈಃ ಸಹ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ರಾಜರು ಮತ್ತು ರಾಜ ಅಮಾತ್ಯರು, ಪ್ರತೀತಮನಸ
 ಹೃಷ್ಯ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ
 ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01105023a ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯಸ್ತಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸರ್ವೇ ಭೀಷ್ಮ ಪುರೋಗಮಾಃ|

01105023c ತೇ ನದೂರಮಿವಾಧ್ವಾನಂ ಗತ್ವಾ ನಾಗಪುರಾಲಯಾಃ|

01105023e ಆವೃತಂ ದದೃಶುರ್ಲೋಕಂ ಹೃಷ್ಯಾ ಬಹುವಿಧೈರ್ಜನೈಃ||

01105024a ನಾನಾಯಾನಸಮಾನೀತೈ ರತ್ನೈರುಚ್ಚಾವಚೈಸ್ತಥಾ|

01105024c ಹಸ್ತಶ್ವರಥರತ್ನೈಶ್ಚ ಗೋಭಿರುಷ್ಟೈರಥಾವಿಕೈಃ|

01105024e ನಾಂತಂ ದದೃಶುರಾಸಾದ್ಯ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಕೌರವಾಃ||

ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಭೀಷ್ಮನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ
 ಅವನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಹೊರ ಬಂದರು. ನಾಗಪುರದ್ವಾರಗಳು
 ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಜನರು
 ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ ಮಹಾ ಸಾಗರದಂತೆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ನಾನಾ
 ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳು,
 ರಥರತ್ನಗಳು, ಹಸುಗಳು, ಒಂಟೆಗಳು, ಮತ್ತು ಕುರಿಗಳನ್ನೂ
 ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ನಾನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿ
 ಹರ್ಷಿತರಾದರು. ಭೀಷ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕೌರವರು ಅಂತೈವೇ
 ಕಾಣದಂಥಹ ಈ ಅಸಾಧ್ಯ ಪಡೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

01105025a ಸೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಪಿತುಃ ಪಾದೌ ಕೌಸಲ್ಯಾನಂದವರ್ಧನಃ|

01105025c ಯಥಾರ್ಹಂ ಮಾನಯಾಮಾಸ ಪೌರಜಾನಪದಾನಪಿ||

ಅವನು ತಂದೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಪೌರಜನರನ್ನೂ ಕೂಡ ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸಿದನು.

01105026a ಪ್ರಮೃದ್ಯ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಕೃತಾರ್ಥಂ ಪುನರಾಗತಂ|

01105026c ಪುತ್ರಮಾಸಾದ್ಯ ಭೀಷ್ಮಸ್ತು ಹರ್ಷಾದಶ್ರೂಣ್ಯವರ್ತಯತ್||

ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ಭೀಷ್ಮನಾದರೂ ಹರ್ಷದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು.

01105027a ಸ ತೂರ್ಯಶತಸಂಘಾನಾಂ ಭೇರಿಣಾಂ ಚ ಮಹಾಸ್ವನೈಃ|

01105027c ಹರ್ಷಯನ್ಸರ್ವಶಃ ಪೌರಾನ್ವಿವೇಶ ಗಜಸಾಹ್ವಯಂ||

ನೂರಾರು ತೂರ್ಯ ಭೇರಿಗಳ ಮಹಾನಾದದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವ ಪೌರರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ಗಜಸಾಹ್ವಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡುದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಪಾಂಡುದಿಗ್ವಿಜಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೬

ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಾಂಡುವು ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ಭೀಷ್ಮನು ರಾಜ ದೇವಕನ

ಮಗಳನ್ನು ವಿದುರನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವುದು (೧೨-೧೩).

01106001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01106001a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಸ್ವಬಾಹುವಿಜಿತಂ ಧನಂ|

01106001c ಭೀಷ್ಮಾಯ ಸತ್ಯವತ್ಯೈ ಚ ಮಾತ್ರೇ ಚೋಪಜಹಾರ ಸಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಗೆದ್ದಿದ್ದ ಧನವನ್ನು ಭೀಷ್ಮ, ಸತ್ಯವತಿ ಮತ್ತು ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು.

01106002a ವಿದುರಾಯ ಚ ವೈ ಪಾಂಡುಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ತದ್ಧನಂ|

01106002c ಸುಹೃದಶ್ಚಾಪಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧನೇನ ಸಮತರ್ಪಯತ್||

ಪಾಂಡುವು ಆ ಧನವನ್ನು ವಿದುರನಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಧನವನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ಸುಹೃದಯರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

01106003a ತತಃ ಸತ್ಯವತೀಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01106003c ಶುಭೈಃ ಪಾಂಡುಜಿತೈ ರತ್ನೈಸ್ತೋಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಂತರ ಭೀಷ್ಮನು ಪಾಂಡುವು ಗೆದ್ದು ತಂದಿದ್ದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಸತ್ಯವತಿ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿನಿ ಶುಭಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದನು.

01106004a ನನಂದ ಮಾತಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ತಮಪ್ರತಿಮತೇಜಸಂ|

01106004c ಜಯಂತಮಿವ ಪೌಲೋಮೀ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ನರರ್ಷಭಂ||

ಆನಂದಿತ ತಾಯಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ಆ ನರರ್ಷಭ ಅಪ್ರತಿಮ ತೇಜಸ್ವಿಯನ್ನು
ಪೌಲೋಮಿಯು ಜಯಂತನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆಲಂಗಿಸಿದಳು.

01106005a ತಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ವಿಕ್ರಾಂತೈಃ ಸಹಸ್ರಶತದಕ್ಷಿಣೈಃ|

01106005c ಅಶ್ವಮೇಧಶತ್ಯೈರೀಚೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಮಖ್ಯೈಃ||

ಆ ವೀರ ವಿಕ್ರಾಂತನು ಗೆದ್ದು ಬಂದಿದ್ದ ಧನದಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ನೂರು ಸಾವಿರ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ, ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧ
ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿ ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01106006a ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಶ್ಚ ಕುಂತ್ಯಾ ಚ ಮಾದ್ರ್ಯಾ ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

01106006c ಜಿತತಂದ್ರೀಸ್ತದಾ ಪಾಂಡುರ್ಭೂವ ವನಗೋಚರಃ||

ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದ ಭರತರ್ಷಭ ಪಾಂಡುವು ಕುಂತಿ
ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಗಳ ಜೊತೆ ವನವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಹೋದನು.

01106007a ಹಿತ್ವಾ ಪ್ರಾಸಾದನಿಲಯಂ ಶುಭಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

01106007c ಅರಣ್ಯನಿತ್ಯಃ ಸತತಂ ಬಭೂವ ಮೃಗಯಾಪರಃ||

ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನು ಅರಮನೆ ಮತ್ತು
ಸುಂದರ ಶಯನಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01106008a ಸ ಚರನ್ನಕ್ಷಿಣಂ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ರಮ್ಯಂ ಹಿಮವತೋ ಗಿರೇಃ|

01106008c ಉವಾಸ ಗಿರಿಪೃಷ್ಠೇಷು ಮಹಾಶಾಲವನೇಷು ಚ||

ಅವನು ರಮ್ಯ ಹಿಮಾಲಯ ಗಿರಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಇಳುಕಲಿನಲ್ಲಿ,
ಗಿರಿಪೃಷ್ಠಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಾಶಾಲಗಳ ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದನು.

01106009a ರರಾಜ ಕುಂತ್ಯಾ ಮಾದ್ರ್ಯಾ ಚ ಪಾಂಡುಃ ಸಹ ವನೇ ವಸನ್|

01106009c ಕರೇಣ್ವೋರಿವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಪಾರಂದರೋ ಗಜಃ||

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಗಳೊಡನೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡುವು
ಎರಡು ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳ ಮದ್ಯೆ ಇರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗಜೇಂದ್ರನಂತೆ
ರಂಜಿಸಿದನು.

01106010a ಭಾರತಂ ಸಹ ಭಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಬಾಣಖಿಡ್ಗಧನುರ್ಧರಂ|

01106010c ವಿಚಿತ್ರಕವಚಂ ವೀರಂ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದಂ ನೃಪಂ|

01106010e ದೇವೋಽಯಮಿತ್ಯಮನ್ಯಂತ ಚರಂತಂ ವನವಾಸಿನಃ||

ಬಾಣ-ಖಿಡ್ಗ-ಧನುರ್ಧರನಾಗಿ, ವಿಚಿತ್ರಕವಚಧಾರಿಯಾಗಿ ದೇವನಂತೆ
ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ವೀರ, ಪರಮಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದ
ನೃಪ ಭಾರತನನ್ನು ವನವಾಸಿಗಳು ಕಂಡರು.

01106011a ತಸ್ಯ ಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಭೋಗಾಂಶ್ಚ ನರಾ ನಿತ್ಯಮತಂದ್ರಿತಾಃ|

01106011c ಉಪಜಹ್ರುವನಾಂತೇಷು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚೋದಿತಾಃ||

ಅವನ ಕಾಮ-ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಯಾಸ ಹೊಂದದ ಜನರು ನಿತ್ಯವೂ ಆ
ವನಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01106012a ಅಥ ಪಾರಶವೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ದೇವಕಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ|

01106012c ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನಾಂ ಸ ಶುಶ್ರಾವಾಪಗಾಸುತಃ||

ಆಗ ಆಪಗಸುತ ಭೀಷ್ಮನು ಮಹೀಪತಿ ದೇವಕನಿಗೆ ಬೇರೆಯವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನ ಕನ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು.

01106013a ತತಸ್ತು ವರಯಿತ್ವಾ ತಾಮಾನಾಯ್ಯ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

01106013c ವಿವಾಹಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ವಿದುರಸ್ಯ ಮಹಾಮತೇಃ||

ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿದನು.

01106014a ತಸ್ಯಾಂ ಚೋತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ವಿದುರಃ ಕುರುನಂದನಃ|

01106014c ಪುತ್ರಾನ್ವಿನಯಸಂಪನ್ನಾನಾತ್ಮನಃ ಸದೃಶಾನ್ಗುಣೈಃ||

ಕುರುನಂದನ ವಿದುರನು ಅವಳಲ್ಲಿ, ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದ, ವಿನಯಸಂಪನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ವಿದುರಪರಿಣಯೇ ಷಡಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ವಿದುರಪರಿಣಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೭

ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ಜನನ

ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಜನಮೇಜಯನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೧-೬).
ವ್ಯಾಸನಿಂದ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ನೂರು ಪುತ್ರರ ವರದಾನ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ
ಗರ್ಭವತಿಯಾದುದು (೭-೮). ಎರಡು ವರ್ಷ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿದ್ದು,
ಕುಂತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದವೆಂದು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಇನ್ನೂ
ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿತಳಾಗಿ ಗಾಂಧಾರಿಯು
ಗರ್ಭಪಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೊರಬಂದ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು
ಬಿಸಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ ವ್ಯಾಸನು ಬಂದು ತಡೆದುದು (೯-೧೬).
ವ್ಯಾಸನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಪಿಂಡವನ್ನು ನೂರಾಒಂದು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿ ತುಪ್ಪದ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಿರಿಸಿದುದು (೧೭-೨೪).
ದುರ್ಯೋಧನನ ಜನನ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನಂತರ ಇವನೇ
ರಾಜನಾಗುವನಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು, ಘೋರ ಅಪಶಕುನಗಳು,
ಕುಲದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುವ ಈ ಮಗುವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ವಿದುರನ
ಸಲಹೆ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಮಗನನ್ನು
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದುದು, ಗಾಂಧಾರಿಯ ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಜನನ (೨೫-೩೪).
ಗಾಂಧಾರಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವಾಗ ವೈಶ್ಯ ಸೇವಕಿಯಲ್ಲಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗ ಯುಯುತ್ಸುನ ಜನನ (೩೫-೩೬).

01107001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01107001a ತತಃ ಪುತ್ರಶತಂ ಜಜ್ಞೇ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಂ ಜನಮೇಜಯ|

01107001c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವೈಶ್ಯಾಯಾಮೇಕಶ್ಚಾಪಿ ಶತಾತ್ಪರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ನಂತರ
ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ನೂರು ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ನೂರಾ
ಒಂದನೆಯವನು ವೈಶ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

01107002a ಪಾಂಡೋಃ ಕುಂತ್ಯಾಂ ಚ ಮಾದ್ರ್ಯಾಂ ಚ ಪಂಚ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01107002c ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಸಂತಾನಾಯ ಕುಲಸ್ಯ ವೈ||

ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಕುಲಸಂತಾನಾರ್ಥವಾಗಿ
ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಐವರು ಮಹಾರಥಿ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.”

01107003 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01107003a ಕಥಂ ಪುತ್ರಶತಂ ಜಜ್ಞೇ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01107003c ಕಿಯತಾ ಚೈವ ಕಾಲೇನ ತೇಷಾಮಾಯುಶ್ಚ ಕಿಂ ಪರಂ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು
ಪುತ್ರರು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು? ಅವರ
ಆಯುಷ್ಯವಾದರೂ ಎಷ್ಟಿತ್ತು?

01107004a ಕಥಂ ಚೈಕಃ ಸ ವೈಶ್ಯಾಯಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸುತೋಽಭವತ್|

01107004c ಕಥಂ ಚ ಸದ್ಯಶೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ|

01107004e ಅನುಕೂಲೈ ವರ್ತಮಾನಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽತ್ಯವರ್ತತ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ವೈಶ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಓರ್ವ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು? ತನ್ನ
ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ ಭಾರ್ಯೆ

ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೋದನು?

01107005a ಕಥಂ ಚ ಶಪ್ತಸ್ಯ ಸತಃ ಪಾಂಡೋಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01107005c ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ದೈವತೇಭ್ಯಃ ಪಂಚ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಶಪಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಸತಿಯರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಂದ
ಮಹಾರಥಿ ಪಂಚ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು?

01107006a ಏತದ್ವಿದ್ವನ್ಯಥಾವೃತ್ತಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ತಪೋಧನ|

01107006c ಕಥಯಸ್ವ ನ ಮೇ ತೃಪ್ತಿಃ ಕಥ್ಯಮಾನೇಷು ಬಂಧುಷು||

ತಪೋಧನ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸು. ನನ್ನ
ಬಂಧುಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01107007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01107007a ಕ್ಷುಚ್ಛ ಮಾಭಿಪರಿಗ್ಲಾನಂ ದ್ವೈಪಾಯನಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

01107007c ತೋಷಯಾಮಾಸ ಗಾಂಧಾರೀ ವ್ಯಾಸಸ್ತಸ್ಯೈ ವರಂ ದದೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಮ್ಮೆ ಹಸಿದು ಬಳಲಿ ಬಂದಿದ್ದ
ದ್ವೈಪಾಯನನನ್ನು ಗಾಂಧಾರಿಯು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದಳು. ವ್ಯಾಸನು
ಅವಳಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

01107008a ಸಾ ವವ್ರೇ ಸದೃಶಂ ಭರ್ತುಃ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಶತಮಾತ್ಮನಃ|

01107008c ತತಃ ಕಾಲೇನ ಸಾ ಗರ್ಭಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾ ದಧಾಗ್ರಹೀತ್||

ಅವಳು ತನಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿ ಸಮಾನ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಅವಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ
ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು.

01107009a ಸಂವತ್ಸರದ್ವಯಂ ತಂ ತು ಗಾಂಧಾರೀ ಗರ್ಭಮಾಹಿತಂ|

01107009c ಅಪ್ರಜಾ ಧಾರಯಾಮಾಸ ತತಸ್ತಾಂ ದುಃಖಮಾವಿಶತ್||

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯದೆ ಗಾಂಧಾರಿಯು
ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಇದರಿಂದ ಅವಳು ದುಃಖಿತಳಾದಳು.

01107010a ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಂತೀಸುತಂ ಜಾತಂ ಬಾಲಾರ್ಕಸಮತೇಜಸಂ|

01107010c ಉದರಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಸ್ಥೈರ್ಯಮುಪಲಭ್ಯಾನ್ವಚಿಂತಯತ್||

ಕುಂತಿಗೆ ಬಾಲಾರ್ಕಸಮತೇಜಸ್ವಿ ಸುತನು ಜನಿಸಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದ
ಅವಳು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಇನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸಿದಳು.

01107011a ಅಜ್ಞಾತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಯತ್ನೇನ ಮಹತಾ ತತಃ|

01107011c ಸೋದರಂ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಗಾಂಧಾರೀ ದುಃಖಮೂರ್ಚಿತಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ತನ್ನ
ಗರ್ಭಪಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುಃಖದಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು.

01107012a ತತೋ ಜಜ್ಞೇ ಮಾಂಸಪೇಶೀ ಲೋಹಾಷ್ಟ್ರೀಲೇವ ಸಂಹತಾ|

01107012c ದ್ವಿವರ್ಷಸಂಭೃತಾಂ ಕುಕ್ಷೌ ತಾಮುತ್ಸೃಷ್ಟುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ರಕ್ತದ ಹಾಗಿನ ಒಂದು ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯು

ಹೊರಬಂದಿತು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು
ಬಂದಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಬಿಸಾಡಲು ಮುಂದಾದಳು.

01107013a ಅಥ ದ್ವೈಪಾಯನೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತ್ವರಿತಃ ಸಮುಪಾಗಮತ್|

01107013c ತಾಂ ಸ ಮಾಂಸಮಯೀಂ ಪೇಶೀಂ ದದರ್ಶ ಜಪತಾಂ ವರಃ||

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಜಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವೈಪಾಯನನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದು ಆ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01107014a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಸೌ ಬಲೇಯೀಂ ಕಿಮಿದಂ ತೇ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

01107014c ಸಾ ಚಾತ್ಮನೋ ಮತಂ ಸತ್ಯಂ ಶಶಂಸ ಪರಮರ್ಷಯೇ||

“ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ?” ಎಂದು ಅವನು ಸೌಬಲೇಯಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು.
ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆ ಪರಮ ಋಷಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು:

01107015a ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಕುಂತೀಸುತಂ ಜಾತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರವಿಸಮಪ್ರಭಂ|

01107015c ದುಃಖೇನ ಪರಮೇಣೇದಮುದರಂ ಪಾತಿತಂ ಮಯಾ||

“ರವಿಸಮಪ್ರಭ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕುಂತೀಸುತನು ಜನಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ
ದುಃಖಗೊಂಡು ನನ್ನ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದೆ.

01107016a ಶತಂ ಚ ಕಿಲ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ವಿತೀರ್ಣಂ ಮೇ ತ್ವಯಾ ಪುರಾ|

01107016c ಇಯಂ ಚ ಮೇ ಮಾಂಸಪೇಶೀ ಜಾತಾ ಪುತ್ರಶತಾಯ ವ್ಯೈ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ನನಗೆ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು ವರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ
ಪುತ್ರಶತರ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಮಾಂಸದ ಪಿಂಡಿಯು ಹುಟ್ಟಿದೆ!”

01107017 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01107017a ಏವಮೇತತ್ಸೌಬಲೇಯಿ ನೈತಜ್ಜಾತ್ವನ್ಯಥಾ ಭವೇತ್|

01107017c ವಿತಥಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಮೇ ಸ್ವೈರೇಷ್ಟಪಿ ಕುತೋಽನ್ಯಥಾ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಬಲೇಯೀ! ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಯಾವರೀತಿಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ತಮಾಷೆಯಾಗಿಯೂ ನಾನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಾನೇ ಹೇಗೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಲಿ?

01107018a ಘೃತಪೂರ್ಣಂ ಕುಂಡಶತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ವಿಧೀಯತಾಂ|

01107018c ಶೀತಾಭಿರದ್ಭಿರಷ್ಟೀಲಾಮಿಮಾಂ ಚ ಪರಿಷಿಂಚತ||

ತಕ್ಷಣವೇ ತುಪ್ಪದಿಂದ ತುಂಬಿದ ನೂರು ಕುಂಡಗಳನ್ನು ತರಿಸು. ಮತ್ತು ಈ ಪಿಂಡದ ಮೇಲೆ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸು.”

01107019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01107019a ಸಾ ಸಿಚ್ಯಮಾನಾ ಅಷ್ಟೀಲಾ ಅಭವಚ್ಯತಥಾ ತದಾ|

01107019c ಅಂಗುಷ್ಠಪರ್ವಮಾತ್ರಾಣಾಂ ಗರ್ಭಾಣಾಂ ಪೃಥಗೇವ ತು||

01107020a ಏಕಾಧಿಕಶತಂ ಪೂರ್ಣಂ ಯಥಾಯೋಗಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01107020c ಮಾಂಸಪೇಶ್ಯಾಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಯಮಶಃ ಕಾಲಪರ್ಯಯಾತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಿದಾಗ ಆ ಪಿಂಡವು ಒಂದೊಂದೂ ಒಂದು ಬೆರಳಿನ ಗಾತ್ರದ ಒಂದು ನೂರಾ ಒಂದು ಭ್ರೂಣಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು. ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಒಂದರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದರಂತೆ ಒಂದುನೂರಾ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ

ಗರ್ಭಗಳಾದವು.

01107021a ತತಸ್ತಾಂಸ್ತೇಷು ಕುಂಡೇಷು ಗರ್ಭಾನವದಧೇ ತದಾ|

01107021c ಸ್ವನುಗುಪ್ತೇಷು ದೇಶೇಷು ರಕ್ಷಾಂ ಚ ವ್ಯದಧಾತ್ತತಃ||

ಅವನು ಆ ಗರ್ಭಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುಪ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕಾವಲಿರಿಸಿದನು.

01107022a ಶಶಾಸ ಚೈವ ಭಗವಾನ್ಕಾಲೇನೈತಾವತಾ ಪುನಃ|

01107022c ವಿಘಟ್ಟನೀಯಾನ್ಯೇತಾನಿ ಕುಂಡಾನೀತಿ ಸ್ಮ ಸೌಬಲೀಂ||

ಆ ಭಗವಾನನು ಸೌಬಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಮಯದ ನಂತರ ಪುನಃ ಆ ಕುಂಡಗಳನ್ನು ಒಡೆಯ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟನು.

01107023a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ತ್ವಾ ಸಸ್ತಥಾ ಪ್ರತಿವಿಧಾಯ ಚ|

01107023c ಜಗಾಮ ತಪಸೇ ಧೀಮಾನ್ ಹಿಮವಂತಂ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಂ||

ಈ ರೀತಿ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಧೀಮಾನ್ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸನು ಶಿಲೋಚ್ಚಯ ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆಂದು ಹೋದನು.

01107024a ಜಜ್ಞೇ ಕ್ರಮೇಣ ಚೈತೇನ ತೇಷಾಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ|

01107024c ಜನ್ಮತಸ್ತು ಪ್ರಮಾಣೇನ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಕ್ರಮೇಣ ಅವುಗಳಿಂದ ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನು ಜನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜನಾದನು.

01107025a ಜಾತಮಾತ್ರೇ ಸುತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಪುತ್ರರಾಷ್ಟ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ|

01107025c ಸಮಾನೀಯ ಬಹೂನ್ವಿಪ್ರಾನ್ವೀಷ್ಮಂ ವಿದುರಮೇವ ಚ||

ಆ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬಹಳ ವಿಪ್ರರು ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮ -ವಿದುರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01107026a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ನಃ ಕುಲವರ್ಧನಃ|

01107026c ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ್ವಗುಣತೋ ರಾಜ್ಯಂ ನ ತಸ್ಮಿನ್ವಾಚ್ಯಮಸ್ಮಿ ನಃ||

“ಕುಲವರ್ಧನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ರಾಜಪುತ್ರನು. ತನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

01107027a ಅಯಂ ತ್ವನಂತರಸ್ತಸ್ಮಾದಪಿ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01107027c ಏತದ್ಧಿ ಬ್ರೂತ ಮೇ ಸತ್ಯಂ ಯದತ್ರ ಭವಿತಾ ಧ್ರುವಂ||

ಆದರೆ ಅವನ ನಂತರ ಇವನು ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನಲ್ಲವೇ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಯ ನಿರ್ಧಾರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ.”

01107028a ವಾಕ್ಯಸೈತಸ್ಯ ನಿಧನೇ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಭಾರತ|

01107028c ಕ್ರವ್ಯಾದಾಃ ಪ್ರಾಣದನ್ಘೋರಾಃ ಶಿವಾಶ್ಚಾಶಿವಶಂಸಿನಃ||

ಭಾರತ! ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹದ್ದು ತೋಳಗಳ ಅಶುಭ ಘೋರ ಆಕ್ರಂದನಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು.

01107029a ಲಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ತಾನಿ ಘೋರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ|

01107029c ತೇಽಬ್ರುವನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಾಜನ್ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ||

ರಾಜನ್! ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ಘೋರ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು
ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರನು ಹೇಳಿದರು:

01107030a ವ್ಯಕ್ತಂ ಕುಲಾಂತಕರಣೋ ಭವಿತೈಷ ಸುತ್ತಸ್ತವ|

01107030c ತಸ್ಯ ಶಾಂತಿಃ ಪರಿತ್ಯಾಗೇ ಪುಷ್ಪಾ ತ್ವಪನಯೋ ಮಹಾನ್||

“ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನು ಕುಲದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು
ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು
ಪಾಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಆಪತ್ತು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

01107031a ಶತಮೇಕೋನಮಪ್ಯಸ್ತು ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ಮಹೀಪತೇ|

01107031c ಏಕೇನ ಕುರು ವೈ ಕ್ಷೇಮಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಚ ಕುಲಸ್ಯ ಚ||

ಮಹೀಪತೇ! ತೊಂಬತ್ತೊಂಭತ್ತು ಪುತ್ರರನ್ನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುರು ಕುಲ ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳ ಕ್ಷೇಮಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ
ಇದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು.

01107032a ತ್ಯಜೇದೇಕಂ ಕುಲಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಗ್ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುಲಂ ತ್ಯಜೇತ್|

01107032c ಗ್ರಾಮಂ ಜನಪದಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಆತ್ಮಾರ್ಥೇ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪುತ್ರನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ಗ್ರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು
ಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ಜನಪದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು.
ಮತ್ತು ಆತ್ಮದ ಸಲುವಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸು.”

01107033a ಸ ತಥಾ ವಿದುರೇಣೋಕ್ತಸ್ತೌಶ್ಚ ಸರ್ವೈರ್ಧ್ವಿಜೋತ್ತಮೈಃ|

01107033c ನ ಚಕಾರ ತಥಾ ರಾಜಾ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಸಮನ್ವಿತಃ||

ಈ ರೀತಿ ವಿದುರ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೂ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಸಮನ್ವಿತ ರಾಜನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

01107034a ತತಃ ಪುತ್ರಶತಂ ಸರ್ವಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

01107034c ಮಾಸಮಾತ್ರೇಣ ಸಂಜಜ್ಞೇ ಕನ್ಯಾ ಚೈಕಾ ಶತಾಧಿಕಾ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಎಲ್ಲ ನೂರು ಪುತ್ರರೂ ಮತ್ತು ನೂರಾ ಒಂದನೆಯ ಕನ್ಯೆಯೂ ಜನಿಸಿದರು.

01107035a ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಂ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಯಾಮುದರೇಣ ವಿವರ್ಧತಾ|

01107035c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ವೈಶ್ಯಾ ಪರ್ಯಚರತ್ಕಿಲ||

ಗಾಂಧಾರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವೈಶ್ಯೆಯೋರ್ವಳು ಮಹಾಬಾಹು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01107036a ತಸ್ಮಿನ್ನವತ್ಸರೇ ರಾಜನ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

01107036c ಜಜ್ಞೇ ಧೀಮಾಂಸ್ತತಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಯುಯುತ್ಸುಃ ಕರಣೋ ನೃಪ||

ರಾಜನ್! ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ನೃಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಆ ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಧೀಮಂತ ಯುಯುತ್ಸುವು ಜನಿಸಿದನು.

01107037a ಏವಂ ಪುತ್ರಶತಂ ಜಜ್ಞೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01107037c ಮಹಾರಥಾನಾಂ ವೀರಾಣಾಂ ಕನ್ಯಾ ಚೈಕಾಥ ದುಃಶಲಾ||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಧೀಮಂತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ನೂರು ಮಹಾರಥಿ ವೀರ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಓರ್ವ ಕನ್ಯೆ ದುಃಶಲಾ ಜನಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಗಾಂಧಾರೀಪುತ್ರೈತ್ವತ್ಪ್ರಾ ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರೀಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ನೂರಾವಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೮

ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ನೂರೊಂದು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರುಗಳು (೧-೧೪). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಾಹಮಾಡಿಸಿದ್ದು, ಮಗಳು ದುಃಶಲೆಯನ್ನು ಸಿಂಧುರಾಜ ಜಯದ್ರಥನಿಗೆ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು (೧೫-೧೮).

01108001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01108001a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನುಜ್ಯೇಷ್ಠತಾಂ ತೇಷಾಂ ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಚಾಭಿಭೋ|

01108001c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಮಾನುಪೂರ್ವೇಣ ಕೀರ್ತಯ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ಹಿರಿಯವನಿಂದ ಹಿರಿಯವನವರೆಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳು.”

01108002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01108002a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ರಾಜನ್ಯುಃಶಾಸನಸ್ತಥಾ|

01108002c ದುಃಸಹೋ ದುಃಶಲಶ್ಚೈವ ಜಲಸಂಧಃ ಸಮಃ ಸಹಃ||

01108003a ವಿಂದಾನುವಿಂದೌ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಸುಬಾಹುರ್ದುಷ್ಪಧರ್ಷಣಃ|

01108003c ದುರ್ಮರ್ಷಣೋ ದುರ್ಮುಖಶ್ಚ ದುಷ್ಕರ್ಣಃ ಕರ್ಣ ಏವ ಚ||

01108004a ವಿವಿಂಶತಿರ್ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಜಲಸಂಧಃ ಸುಲೋಚನಃ|

01108004c ಚಿತ್ರೋಪಚಿತ್ರೌ ಚಿತ್ರಾಕ್ಷಶ್ಚಾರುಚಿತ್ರಃ ಶರಾಸನಃ||

01108005a ದುರ್ಮದೋ ದುಷ್ಪ್ರಗಾಹಶ್ಚ ವಿವಿತ್ಸುರ್ವಿಕಟಃ ಸಮಃ|

01108005c ಊರ್ಣನಾಭಃ ಸುನಾಭಶ್ಚ ತಥಾ ನಂದೋಪನಂದಕೌ||

01108006a ಸೇನಾಪತಿಃ ಸುಷೇಣಶ್ಚ ಕುಂಡೋದರಮಹೋದರೌ|

01108006c ಚಿತ್ರಬಾಣಶ್ಚಿತ್ರವರ್ಮಾ ಸುವರ್ಮಾ ದುರ್ವಿಮೋಚನಃ||

01108007a ಅಯೋಬಾಹುರ್ಮಹಾಬಾಹುಶ್ಚಿತ್ರಾಂಗಶ್ಚಿತ್ರಕುಂಡಲಃ|

01108007c ಭೀಮವೇಗೋ ಭೀಮಬಲೋ ಬಲಾಕೀ ಬಲವರ್ಧನಃ||

01108008a ಉಗ್ರಾಯುಧೋ ಭೀಮಕರ್ಮಾ ಕನಕಾಯುದ್ಯದಾಯುಧಃ|

01108008c ದೃದವರ್ಮಾ ದೃದಕ್ಷತ್ರಃ ಸೋಮಕೀರ್ತಿರನೂದರಃ||

01108009a ದೃದಸಂಧೋ ಜರಾಸಂಧಃ ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಸದಃಸುವಾಕ್|

01108009c ಉಗ್ರಶ್ರವಾ ಅಶ್ವಸೇನಃ ಸೇನಾನೀರ್ದುಷ್ಪ್ರರಾಜಯಃ||

01108010a ಅಪರಾಜಿತಃ ಪಂಡಿತಕೋ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೋ ದುರಾವರಃ|

01108010c ದೃದಹಸ್ತಃ ಸುಹಸ್ತಶ್ಚ ವಾತವೇಗಸುವರ್ಚಸೌ||

01108011a ಆದಿತ್ಯಕೇತುರ್ಬಹ್ವಾಶೀ ನಾಗದಂತೋಗ್ರಯಾಯಿನೌ|

01108011c ಕವಚೀ ನಿಷಂಗೀ ಪಾಶೀ ಚ ದಂಡಧಾರೋ ಧನುರ್ಗ್ರಹಃ||

01108012a ಉಗ್ರೋ ಭೀಮರಥೋ ವೀರೋ ವೀರಬಾಹುರಲೋಲುಪಃ|

01108012c ಅಭಯೋ ರೌದ್ರಕರ್ಮ ಚ ತಥಾ ದೃದರಥಸ್ತ್ರಯಃ||

01108013a ಅನಾಧೃಷ್ಯಃ ಕುಂಡಭೇದೀ ವಿರಾವೀ ದೀರ್ಘಲೋಚನಃ|

01108013c ದೀರ್ಘಬಾಹುರ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ವ್ಯೂದೋರುಃ ಕನಕಧ್ವಜಃ||

01108014a ಕುಂಡಾಶೀ ವಿರಜಾಶ್ಚೈವ ದುಃಶಲಾ ಚ ಶತಾಧಿಕಾ|

01108014c ಏತದೇಕಶತಂ ರಾಜನ್ಯನ್ಯಾ ಚೈಕಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “೧. ದುರ್ಯೋಧನ ೨. ಯುಯುತ್ಸು

೩. ದುಃಶಾಸನ ೪. ದುಃಶಲ ೫. ಜಲಸಂಧ ೬. ಸಮ ೭. ಸಹ ೮.

ವಿಂದ ೯. ಅನುವಿಂದ ೧೦. ದುರ್ಧರ್ಶ ೧೧. ಸುಬಾಹು ೧೨.

ದುಷ್ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೩. ದುರ್ಮರ್ಶನ ೧೪. ದುರ್ಮುಖ ೧೫.

ದುಷ್ಕರ್ಮ ೧೬. ಕರ್ಣ ೧೭. ವಿವಿಂಶತಿ ೧೮. ವಿಕರ್ಣ ೧೯.

ಸುಲೋಚನ ೨೦. ಚಿತ್ರ ೨೧. ಉಪಚಿತ್ರ ೨೨. ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ ೨೩.

ಚಾರುಚಿತ್ರ ೨೪. ಶರಾಸನ ೨೫. ದುರ್ಮದ ೨೬. ದುಷ್ಪ್ರಗಹ ೨೭.

ವಿವಿತ್ಸು ೨೮. ವಿಕಟ ೨೯. ಊರ್ಣನಾಭ ೩೦. ಸುನಭ ೩೧. ನಂದ

೩೨. ಉಪನಂದಕ ೩೩. ಸೇನಾಪತಿ ೩೪. ಸುಷೇಣ ೩೫. ಕುಂಡೋದರ

೩೬. ಮಹೋದರ ೩೭. ಚಿತ್ರಬಾಣ ೩೮. ಚಿತ್ರವರ್ಮ ೩೯. ಸುವರ್ಮ

೪೦. ದುರ್ವಿಮೋಚನ ೪೧. ಅಯೋಬಾಹು ೪೨. ಮಹಾಬಾಹು ೪೩.

ಚಿತ್ರಾಂಗ ೪೪. ಚಿತ್ರಕುಂಡಲ ೪೫. ಭೀಮವೇಗ ೪೬. ಭೀಮಬಲ ೪೭.

ಬಲಕಿ ೪೮. ಬಲವರ್ಧನ ೪೯. ಉಗ್ರಾಯುಧ ೫೦. ಭೀಮಕರ್ಮ ೫೧.

ಕನಕಾಯು ೫೨. ದೃಢಾಯುಧ ೫೩. ದೃಢವರ್ಮ ೫೪. ದೃಢಕ್ಷತ್ರ

೫೫. ಸೋಮಕೀರ್ತಿ ೫೬. ಅನುದಾರ ೫೭. ದೃಢಸಂಧ ೫೮.
 ಜರಾಸಂಧ ೫೯. ಸತ್ಯಸಂಧ ೬೦. ಸದಾಃಸುವಕ್ ೬೧. ಉಗ್ರಶ್ರವ ೬೨.
 ಅಶ್ವಸೇನ ೬೩. ಸೇನಾನಿ ೬೪. ದುಃಷ್ಠರಾಜಯ ೬೫. ಅಪರಾಜಿತ ೬೬.
 ಪಂದೀತಕ ೬೭. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ ೬೮. ದುರಾವರ ೬೯. ದೃಢಹಸ್ತ ೭೦.
 ಸುಹಸ್ತ ೭೧. ವಾತವೇಗ ೭೨. ಸುವರ್ಚಸ ೭೩. ಆದಿತ್ಯಕೇತು ೭೪.
 ಬಹ್ವಾಸಿ ೭೫. ನಾಗದಂತ ೭೬. ಉಗ್ರಯಾಯಿ ೭೭. ಕವಚಿ ೭೮.
 ನಿಶಾಂಗಿ ೭೯. ಪಾಸಿ ೮೦. ದಂಡಾಧರ ೮೧. ಧನುಗ್ರಹ ೮೨. ಉಗ್ರ
 ೮೩. ಭೀಮರಥ ೮೪. ವೀರ ೮೫. ವೀರಬಾಹು ೮೬. ಅಲುಲೋಪ
 ೮೭. ಅಭಯ ೮೮. ರುದ್ರಕರ್ಮ ೮೯. ದೃಢರಥ ೯೦. ಅನಾದೃಷ್ಟ
 ೯೧. ಕುಂಡಬೇಧಿ ೯೨. ವೀರಾವಿ ೯೩. ದೀರ್ಘಲೋಚನ ೯೪.
 ದೀರ್ಘಬಾಹು ೯೫. ಮಹಾಬಾಹು ೯೬. ವ್ಯೂಹೋರು ೯೭. ಕನಕಧ್ವಜ
 ೯೮. ಕುಂಡಸಿ ೯೯. ವಿರಾಜ ೧೦೦. ದುಃಶಲಾ.

01108015a ನಾಮಧೇಯಾನುಪೂರ್ವೈಣ ವಿದ್ಧಿ ಜನ್ಮಕ್ರಮಂ ನೃಪ|

01108015c ಸರ್ವೇ ತ್ವತಿರಥಾಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ||

ರಾಜನ್! ಇವೇ ಜನ್ಮಕ್ರಮದಂತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಆ ಎಲ್ಲ ಅತಿರಥ ಶೂರ
 ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರ ಹೆಸರುಗಳೆಂದು ತಿಳಿ.

01108016a ಸರ್ವೇ ವೇದವಿದಶ್ಚೈವ ರಾಜಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಕೋವಿದಾಃ|

01108016c ಸರ್ವೇ ಸಂಸರ್ಗವಿದ್ಯಾಸು ವಿದ್ಯಾಭಿಜನಶೋಭಿನಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲ ಸಂಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಜನಶೋಭಿನ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ

ಪರಿಣಿತರಿದ್ದು ವೇದವಿದರೂ ರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿದರೂ
ಆಗಿದ್ದರು.

01108017a ಸರ್ವೇಷಾಮನುರೂಪಾಶ್ಚ ಕೃತಾ ದಾರಾ ಮಹೀಪತೇ|

01108017c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸಮಯೇ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಧಿವತ್ತದಾ||

ಮಹೀಪತೇ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ
ಅನುರೂಪ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01108018a ದುಃಶಲಾಂ ಸಮಯೇ ರಾಜಾ ಸಿಂಧುರಾಜಾಯ ಭಾರತ|

01108018c ಜಯದ್ರಥಾಯ ಪ್ರದದೌ ಸೌಬಲಾನುಮತೇ ತದಾ||

ಭಾರತ! ಸರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಸೌಬಲಿಯ ಅನುಮತಿಯಂತೆ
ದುಃಶಲೆಯನ್ನು ಸಿಂಧುರಾಜ ಜಯದ್ರಥನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿ
ಕೊಟ್ಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರನಾಮಕಥನೇ ನವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರನಾಮಕಥನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾವಿಂಟನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೯

ಜನಮೇಜಯನು ಪಾಂಡವರ ಜನನದ ಕುರಿತು ಕೇಳುವುದು (೧-೫).

ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರತಿಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿ ಕಿಂದಮ
ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುದಕ್ಕೈ ಸಂಭೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಶಾಪ (೬-೩೧).

01109001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01109001a ಕಥಿತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಮಾರ್ಷಃ ಸಂಭವ ಉತ್ತಮಃ|

01109001c ಅಮಾನುಷೋ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಭವತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ! ಮನುಷ್ಯ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಘೋರ, ಉತ್ತಮ, ಅಮಾನುಷ ಜನ್ಮದ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿದೆ.

01109002a ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಚಾಪ್ಯೇಷಾಂ ಕಥ್ಯಮಾನಾನಿ ಭಾಗಶಃ|

01109002c ತ್ವತ್ತಃ ಶ್ರುತಾನಿ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತು ಕೀರ್ತಯ||

ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನೀನು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ತಿಳಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಈಗ ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಹೇಳು.

01109003a ತೇ ಹಿ ಸರ್ವೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ದೇವರಾಜಪರಾಕ್ರಮಾಃ|

01109003c ತ್ವಯೈವಾಂಶಾವತರಣೇ ದೇವಭಾಗಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಈ ಸರ್ವ ಮಹಾತ್ಮರೂ ದೇವರಾಜನಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿದ್ದು
ದೇವತೆಗಳ ಅಂಶಗಳೆಂದು ಅಂಶಾವತರಣದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ.

01109004a ತಸ್ಮಾದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಮತಿಮಾನುಷಕರ್ಮಣಾಂ|

01109004c ತೇಷಾಮಾಜನನಂ ಸರ್ವಂ ವೈಶಂಪಾಯನ ಕೀರ್ತಯ||

ವೈಶಂಪಾಯನ! ಈ ಅತಿಮಾನುಷಕರ್ಮಗಳ ಜನನದ ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳು.”

01109005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01109005a ರಾಜಾ ಪಾಂಡುರ್ಮಹಾರಣ್ಯೇ ಮೃಗವ್ಯಾಲನಿಷೇವಿತೇ|

01109005c ವನೇ ಮೈಥುನಕಾಲಸ್ಥಂ ದದರ್ಶ ಮೃಗಯೂಥಪಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಮ್ಮೆ ರಾಜ ಪಾಂಡುವು ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭೋಗ ನಿರತ ಜಿಂಕೆಯ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01109006a ತತಸ್ತಾಂ ಚ ಮೃಗೀಂ ತಂ ಚ ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಸುಪತ್ರಿಭಿಃ|

01109006c ನಿರ್ಬಿಭೇದ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪಾಂಡುಃ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡುವು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದ, ಐದು ಸುಂದರ ತೀಕ್ಷ್ಣಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

01109007a ಸ ಚ ರಾಜನ್ಮಹಾತೇಜಾ ಋಷಿಪುತ್ರಸ್ತಪೋಧನಃ|

01109007c ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಹ ತೇಜಸ್ವೀ ಮೃಗರೂಪೇಣ ಸಂಗತಃ||

ರಾಜನ್! ಅವನು ತಪೋಧನ ಋಷಿಯೋರ್ವನ ಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದು

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01109008a ಸಂಸಕ್ತಸ್ತು ತಯಾ ಮೃಗ್ಯಾ ಮಾನುಷೀಮೀರಯನ್ನಿರಂ|

01109008c ಕ್ಷಣೇನ ಪತಿತೋ ಭೂಮೌ ವಿಲಲಾಪಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನು ತಕ್ಷಣವೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಶಕ್ತಿಯು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾನವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲಪಿಸಿದನು.

01109009 ಮೃಗ ಉವಾಚ|

01109009a ಕಾಮಮನ್ಯುಪರೀತಾಪಿ ಬುದ್ಧ್ಯಂಗರಹಿತಾಪಿ ಚ|

01109009c ವರ್ಜಯಂತಿ ನೃಶಂಸಾನಿ ಪಾಪೇಷ್ಟಭಿರತಾ ನರಾಃ||

ಮೃಗವು ಹೇಳಿತು: “ಪಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ರುಚಿಹೊಂದಿದ ನರರು ಬುದ್ಧಿರಹಿತರಾದರೂ ಕೂಡ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಆವೃತರಾದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

01109010a ನ ವಿಧಿಂ ಗ್ರಸತೇ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ತು ಗ್ರಸತೇ ವಿಧಿಃ|

01109010c ವಿಧಿಪರ್ಯಾಗತಾನರ್ಥಾನ್ ಪ್ರಜ್ಞಾ ನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ವಿಧಿಯನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಿಯೇ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಿ ನಿಶೇಧಿಸಿದ ಏನನ್ನೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01109011a ಶಶ್ವದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಂ ಮುಖ್ಯೇ ಕುಲೇ ಜಾತಸ್ಯ ಭಾರತ|

01109011c ಕಾಮಲೋಭಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಕಥಂ ತೇ ಚಲಿತಾ ಮತಿಃ||

ಭಾರತ ! ನೀನು ಸದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮರ ಮುಖ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಮಲೋಭದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದೆ?”

01109012 ಪಾಂಡುರುವಾಚ|

01109012a ಶತ್ರುಣಾಂ ಯಾ ವಧೇ ವೃತ್ತಿಃ ಸಾ ಮೃಗಾಣಾಂ ವಧೇ ಸ್ತೃತಾ|

01109012c ರಾಜ್ಞಾಂ ಮೃಗ ನ ಮಾಂ ಮೋಹಾತ್ಕ್ಷಂ ಗರ್ಹಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಧಿಸುವಂತೆ ಮೃಗಗಳನ್ನೂ ವಧಿಸುವುದು ರಾಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಿಂಕೆಯೇ ! ಮೋಹದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದೂರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

01109013a ಅಚ್ಛದ್ಮನಾಮಾಯಯಾ ಚ ಮೃಗಾಣಾಂ ವಧ ಇಷ್ಯತೇ|

01109013c ಸ ಏವ ಧರ್ಮೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ತು ತದ್ವಿದ್ವಾನ್ಕಿಂ ನು ಗರ್ಹಸೇ||

ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ರಾಜರ ಧರ್ಮ. ಇದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ದೂರುತ್ತಿರುವೆ?

01109014a ಅಗಸ್ತ್ಯಃ ಸತ್ರಮಾಸೀನಶ್ಚ ಚಾರ ಮೃಗಯಾಂ ಋಷಿಃ|

01109014c ಆರಣ್ಯಾನ್ಸರ್ವದೈವತ್ಯಾನ್ಮೃಗಾನ್ಮೋಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾವನೇ||

ಸತ್ರನಿರತ ಋಷಿ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಿಂಕೆಗಳ

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದನು.

01109015a ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಕಥಮಸ್ಮಾನ್ವಿಗರ್ಹಸೇ|

01109015c ಅಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯಾಭಿಚಾರೇಣ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ವೈ ವಪಾ ಹುತಾ||

ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟ್ಯ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ದೂರುತ್ತೀಯೆ?

ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಅಭಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಾಗಲೇ

ಆಹುತಿಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.”

01109016 ಮೃಗ ಉವಾಚ|

01109016a ನ ರಿಪೂನ್ವೈ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ವಿಮುಂಚಂತಿ ಪುರಾ ಶರಾನ್|

01109016c ರಂಧ್ರ ಏಷಾಂ ವಿಶೇಷೇಣ ವಧಕಾಲಃ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

ಮೃಗವು ಹೇಳಿತು: “ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದರ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ

ಶತ್ರುವಿನ ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರ ಶಕ್ತಿ

ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೊಲ್ಲುವುದು ವಿಶೇಷ ಕಾಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

01109017 ಪಾಂಡುರುವಾಚ|

01109017a ಪ್ರಮತ್ತಮಪ್ರಮತ್ತಂ ವಾ ವಿವೃತಂ ಘ್ನಂತಿ ಚೌಜಸಾ|

01109017c ಉಪಾಯೈರಿಷುಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಕಸ್ಮಾನ್ಮೃಗ ವಿಗರ್ಹಸೇ||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ

ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರಲಿ, ಹೊರಗೆ ಕಂಡಾಗ ಅವನನ್ನು ಬಲ-

ಉಪಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಜಿಂಕೆಯೇ!

ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ದೂರುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

01109018 ಮೃಗ ಉವಾಚ|

01109018a ನಾಹಂ ಘ್ನಂತಂ ಮೃಗಾನ್ರಾಜಸ್ವಿಗರ್ಹೇ ಆತ್ಮಕಾರಣಾತ್|

01109018c ಮೈಥುನಂ ತು ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯಂ ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ತ್ವಯೇಹಾನ್ಯಶಂಸತಃ||

ಮೃಗವು ಹೇಳಿತು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಮೃಗವನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಕಾರಣವನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೂರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಂಭೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ನಾನು ಮುಗಿಸುವವರೆಗೆ ಕಾದು ನಂತರ ಹೊಡೆಯಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲ!

01109019a ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ಕಾಲೇ ಸರ್ವಭೂತೇಷ್ಠಿತೇ ತಥಾ|

01109019c ಕೋ ಹಿ ವಿದ್ವಾನ್ಮೃಗಂ ಹನ್ಯಾಚ್ಚರಂತಂ ಮೈಥುನಂ ವನೇ|

ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಹಿತಕರವಾದ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳೂ ಬಯಸುವ ಮೈಥುನ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾರು ತಾನೆ ಕೊಂದಾರು?

01109019e ಪುರುಷಾರ್ಥಫಲಂ ಕಾಂತಂ ಯತ್ತ್ವಯಾ ವಿತಥಂ ಕೃತಂ||

01109020a ಪೌರವಾಣಾಂ ಋಷೀಣಾಂ ಚ ತೇಷಾಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾಂ|

01109020c ವಂಶೇ ಜಾತಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯ ನಾನುರೂಪಮಿದಂ ತವ||

ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ ಋಷಿ ಪೌರವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೌರವ್ಯ! ಓರ್ವನು ಬಯಸಿದ ಪುರುಷಾರ್ಥಫಲವು ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಈ ಕೃತ್ಯವು ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವಲ್ಲ.

01109021a ನೃಶಂಸಂ ಕರ್ಮ ಸುಮಹತ್ಸರ್ವಲೋಕವಿಗರ್ಹಿತಂ|

01109021c ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಈ ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯ, ಅಯಶಸ್ವಿ, ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಸರ್ವಲೋಕವೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತದೆ.

01109022a ಸ್ತ್ರೀಭೋಗಾನಾಂ ವಿಶೇಷಜ್ಞಃ ಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತ್||

01109022c ನಾರ್ಹಸ್ತ್ವಂ ಸುರಸಂಕಾಶ ಕರ್ತುಮಸ್ವರ್ಗ್ಯಮೀದೃಶಂ||

ಸ್ತ್ರೀಭೋಗಗಳ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದ, ಶಾಸ್ತ್ರ-ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ, ಸುರಸಂಕಾಶ ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

01109023a ತ್ವಯಾ ನೃಶಂಸಕರ್ತಾರಃ ಪಾಪಾಚಾರಾಶ್ಚ ಮಾನವಾಃ|

01109023c ನಿಗ್ರಾಹ್ಯಾಃ ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ರಿವರ್ಗಪರಿವರ್ಜಿತಾಃ||

ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀನೇ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಪಾಪಾಚಾರಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿವರ್ಗಪರಿವರ್ಜಿತ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು.

01109024a ಕಿಂ ಕೃತಂ ತೇ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಘ್ನತೋ ಮಾಮನಾಗಸಂ|

01109024c ಮುನಿಂ ಮೂಲಫಲಾಹಾರಂ ಮೃಗವೇಷಧರಂ ನೃಪ|

01109024e ವಸಮಾನಮರಣ್ಯೇಷು ನಿತ್ಯಂ ಶಮಪರಾಯಣಂ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೃಪ! ಗಡ್ಡೆ-ಫಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಶಮಪರಾಯಣನಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ, ಮೃಗವೇಷಧರ, ಅನಾಗಸ ಮುನಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ನಿನಗೆ ಏನು ದೊರೆಯಿತು?

01109025a ತ್ವಯಾಹಂ ಹಿಂಸಿತೋ ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಾಮಪ್ಯಸಂಶಯಂ|

01109025c ದ್ವಯೋರ್ನೃಶಂಸಕರ್ತಾರಮವಶಂ ಕಾಮಮೋಹಿತಂ|

01109025e ಜೀವಿತಾಂತಕರೋ ಭಾವ ಏವಮೇವಾಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ಮೋಹಪರವಶರಾದ ಈ ನಮ್ಮ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ
ಹಿಂಸಿಸಿದ್ದೀಯೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಕಾಮ ಮೋಹಿತನಾದಾಗ ನಿನ್ನ
ಜೀವವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.

01109026a ಅಹಂ ಹಿ ಕಿಂದಮೋ ನಾಮ ತಪಸಾಪ್ರತಿಮೋ ಮುನಿಃ|

01109026c ವ್ಯಪತ್ರಪನ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಮೃಗ್ಯಾಂ ಮೈಥುನಮಾಚರಂ||

01109027a ಮೃಗೋ ಭೂತ್ವಾ ಮೃಗೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಚರಾಮಿ ಗಹನೇ ವನೇ|

01109027c ನ ತು ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೇಯಂ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯವಿಜಾನತಃ|

01109027e ಮೃಗರೂಪಧರಂ ಹತ್ವಾ ಮಾಮೇವಂ ಕಾಮಮೋಹಿತಂ||

ನಾನು ಕಿಂದಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಪ್ರತಿಮ ತಪಸ್ವಿ ಮುನಿ.
ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ನಾಚಿಕೊಂಡು ನಾನು ಮೃಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೈಥುನದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದ್ದೆ. ಜಿಂಕೆಯಾಗಿ ಜಿಂಕೆಯೊಡನೆ ಈ ದಟ್ಟ ವನದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದ
ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ನೀನು ಕೊಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ
ದೋಷವು ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ.

01109028a ಅಸ್ಯ ತು ತ್ವಂ ಫಲಂ ಮೂದ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೀದೃಶಮೇವ ಹಿ|

01109028c ಪ್ರಿಯಯಾ ಸಹ ಸಂವಾಸಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕಾಮವಿಮೋಹಿತಃ|

01109028e ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯಾಮವಸ್ಥಾಯಾಂ ಪ್ರೇತಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ||

ಮೂಢ! ಆದರೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.
ಕಾಮವಿಮೋಹಿತನಾಗಿ ಪ್ರಿಯೆಯ ಜೊತೆ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡುವಾಗ
ನೀನೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತೀಯೆ.

01109029a ಅಂತಕಾಲೇ ಚ ಸಂವಾಸಂ ಯಯಾ ಗಂತಾಸಿ ಕಾಂತಯಾ|

01109029c ಪ್ರೇತರಾಜವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸರ್ವಭೂತದುರತ್ಯಯಂ|

01109029e ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೈವ ತ್ವಾಮನುಯಾಸ್ಯತಿ||

ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಂತೆಯೊಡನೆ
ಸಂಭೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತೀಯೋ ಅವಳೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ
ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಸರ್ವಭೂತ ದುರತ ಪ್ರೇತರಾಜನ
ವಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ.

01109030a ವರ್ತಮಾನಃ ಸುಖೇ ದುಃಖಂ ಯಥಾಹಂ ಪ್ರಾಪಿತಸ್ತ್ವಯಾ|

01109030c ತಥಾ ಸುಖಂ ತ್ವಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ದುಃಖಮಭ್ಯಾಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನಿಂದ ಹೇಗೆ ದುಃಖವನ್ನು
ಹೊಂದಿದೆನೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನೀನು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಇದೇ
ದುಃಖವು ನಿನಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

01109031 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01109031a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸುದುಃಖಾರ್ತೋ ಜೀವಿತಾತ್ಸ ವ್ಯಯುಜ್ಯತ|

01109031c ಮೃಗಃ ಪಾಂಡುಶ್ಚ ಶೋಕಾರ್ತಃ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ಮೃಗವು ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿತು. ಪಾಂಡುವಾದರೂ ಶೋಕಾರ್ತನಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡುಮೃಗಶಾಪೇ ನವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಮೃಗಶಾಪ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೦

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಂಡ ಪಾಂಡುವು ಪರಿವ್ರಾಜಕನ ಜೀವನವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೨೧). ತಾನು ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಚೂಡಾಮಣಿ-ಅಂಗದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಜವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಪಾಂಡುವು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೨೨-೪೧). ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡುವು ಶತಶೃಂಗವನ್ನು ಸೇರಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದು (೪೨-೪೫).

01110001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01110001a ತಂ ವ್ಯತೀತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ರಾಜಾ ಸ್ವಮಿವ ಬಾಂಧವಂ|

01110001c ಸಭಾರ್ಯಃ ಶೋಕದುಃಖಾರ್ತಃ ಪರ್ಯದೇವಯದಾತುರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಮ್ಮ ಬಾಂಧವನ ಸಾವೋ
ಎನ್ನುವಂಥ ಆ ಜಿಂಕೆಯ ಸಾವಿನಿಂದ ಶೋಕಾರ್ತ ರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ
ಪತ್ನಿಯರು ರೋದಿಸಿದರು.

01110002 ಪಾಂಡುರುವಾಚ|

01110002a ಸತಾಮಪಿ ಕುಲೇ ಜಾತಾಃ ಕರ್ಮಣಾ ಬತ ದುರ್ಗತಿಂ|

01110002c ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ಯಕೃತಾತ್ಮಾನಃ ಕಾಮಜಾಲವಿಮೋಹಿತಾಃ||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ಯವಂತರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೂ ಕೂಡ
ಕಾಮಜಾಲವಿಮೋಹಿತರಾಗಿ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ತರುವಂಥಹ
ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ತಾವೇ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

01110003a ಶಶ್ವದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾ ಜಾತೋ ಬಾಲ ಏವ ಪಿತಾ ಮಮ|

01110003c ಜೀವಿತಾಂತಮನುಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಾಮಾತ್ಮೈವೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸದಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂದೆಯು
ಕಾಮಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಿತಾಂತವನ್ನು
ಪಡೆದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01110004a ತಸ್ಯ ಕಾಮಾತ್ಮನಃ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ರಾಜ್ಞಃ ಸಂಯತವಾಗೃಷಿಃ|

01110004c ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವಾನ್ಮಾಮಜೀಜನತ್||

ಆ ಕಾಮಾತ್ಮ ರಾಜನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ಯವಾಗ್ಮಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವಾನ್
ಋಷಿ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ನನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

01110005a ತಸ್ಯಾದ್ಯ ವ್ಯಸನೇ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಂಜಾತೇಯಂ ಮಮಾಧಮಾ|

01110005c ತ್ಯಕ್ತಸ್ಯ ದೇವೈರನಯಾನ್ಮೃಗಯಾಯಾಂ ದುರಾತ್ಮನಃ||

ಅಂಥಹ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದವನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಇಂದು
ಬುದ್ಧಿವ್ಯಸನಗೊಂಡು ಅಧಮನಾಗಿ ದೇವತ್ವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
ದುರಾತ್ಮನಾಗಿ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ.

01110006a ಮೋಕ್ಷಮೇವ ವ್ಯವಸ್ಯಾಮಿ ಬಂಧೋ ಹಿ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್|

01110006c ಸುವೃತ್ತಿಮನುವರ್ತಿಷ್ಯೇ ತಾಮಹಂ ಪಿತುರವ್ಯಯಾಂ|

01110006e ಅತೀವ ತಪಸಾತ್ಮಾನಂ ಯೋಜಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಸಂಶಯಂ||

ನನ್ನ ಆ ಅವ್ಯಯ ತಂದೆಯಂತೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಬಂಧನವೇ ಮಹಾ
ವ್ಯಸನವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅರಸುತ್ತೇನೆ. ಸುವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ
ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅತೀವ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಒಳಗೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

01110007a ತಸ್ಮಾದೇಕೋಽಹಮೇಕಾಹಮೇಕೈಕಸ್ಮಿನ್ವನಸ್ಪತೌ|

01110007c ಚರನ್ನೈಕ್ಷಂ ಮುನಿರ್ಮುಂಡಶ್ಚ ರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹೀಮಿಮಾಂ||

01110008a ಪಾಂಸುನಾ ಸಮವಚ್ಛನ್ನಃ ಶೂನ್ಯಾಗಾರಪ್ರತಿಶ್ರಯಃ|

01110008c ವೃಕ್ಷಮೂಲನಿಕೇತೋ ವಾ ತ್ಯಕ್ತಸರ್ವಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಃ||

01110009a ನ ಶೋಚನ್ನ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಂಶ್ಚ ತುಲ್ಯನಿಂದಾತ್ಮಸಂಸ್ತುತಿಃ|

01110009c ನಿರಾಶೀರ್ನಿರ್ನಮಸ್ಕಾರೋ ನಿರ್ವ್ವಂದ್ವೋ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಃ||

01110010a ನ ಚಾಪ್ಯವಹಸಂಕಂ ಚಿನ್ನ ಕುರ್ವನ್ಮುಕುಟೀಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01110010c ಪ್ರಸನ್ನವದನೋ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ||

01110011a ಜಂಗಮಾಜಂಗಮಂ ಸರ್ವಮವಿಹಿಂಸಂಶ್ಚ ತುವಿಧಂ|

01110011c ಸ್ವಾಸು ಪ್ರಜಾಸ್ವಿವ ಸದಾ ಸಮಃ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಪ್ರತಿ||

ನಾನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ, ಒಂದೊಂದು ದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮುನಿಗಳಂತೆ ಮುಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಾ ಅಲೆಯುತ್ತೇನೆ. ಧೂಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಯಾರೂ ವಾಸಿಸದಿದ್ದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮರದಡಿಯನ್ನೇ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಿಯ-ಅಪ್ರಿಯವಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶೋಚಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಸಂತೋಷಪಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸಂಸ್ತುತಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಯಾರಿಗೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾವ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ನನ್ನದೆನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಕೀಳುಭಾವದಿಂದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಭೂತ ಹಿತದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಸನ್ನವದನನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಚಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಚಲಿಸದೇ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ ಭೂತಗಳ್ಯಾವುದನ್ನೂ ಕಡೆಗಾಣಿಸದೇ, ಉಸಿರಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ನನ್ನದೇ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

01110012a ಏಕಕಾಲಂ ಚರನ್ಮೈಕ್ಷಂ ಕುಲಾನಿ ದ್ವೇ ಚ ಪಂಚ ಚ|

01110012c ಅಸಂಭವೇ ವಾ ಭೈಕ್ಷಸ್ಯ ಚರನ್ನನಶನಾನ್ಯಪಿ||

01110013a ಅಲ್ಪಮಲ್ಪಂ ಯಥಾಭೋಜ್ಯಂ ಪೂರ್ವಲಾಭೇನ ಜಾತು ಚಿತ್|

01110013c ನಿತ್ಯಂ ನಾತಿಚರಽಲ್ಲಾಭೇ ಅಲಾಭೇ ಸಪ್ತ ಪೂರಯನ್||

ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಏಳೇ ಏಳು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ದೊರಕದಿದ್ದರೂ, ಅಥವಾ ನನಗೆ ಹಸಿವೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸರಿ, ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಏಳು ಮನೆಗಳಿಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಗಳಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ.

01110014a ವಾಸ್ತೈಕಂ ತಕ್ಷತೋ ಬಾಹುಂ ಚಂದನೇನ್ಯೈಕಮುಕ್ಷತಃ|

01110014c ನಾಕಲ್ಯಾಣಂ ನ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪ್ರಧ್ಯಾಯನ್ನುಭಯೋಸ್ತಯೋಃ||

ಒಬ್ಬನು ನನ್ನ ಭುಜವನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ಭುಜಕ್ಕೆ ಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದರೆ, ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಒಳ್ಳೆಯವನು ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟವನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01110015a ನ ಜಿಜೀವಿಷುವತ್ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಮುಮೂರ್ಷು ವದಾಚರನ್|

01110015c ಮರಣಂ ಜೀವಿತಂ ಚೈವ ನಾಭಿನಂದನ್ನ ಚ ದ್ವಿಷನ್||

ನಾನು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸಾಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮರಣವಾಗಲೀ ಜೀವನವಾಗಲೀ ಯಾವುದನ್ನೂ ದೂರವಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ

ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

01110016a ಯಾಃ ಕಾಶ್ಚಿ ಜ್ಜೀವತಾ ಶಕ್ಯಾಃ ಕರ್ತುಮಭ್ಯುದಯಕ್ರಿಯಾಃ|

01110016c ತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ನಿಮೇಷಾದಿಷ್ಟವಸ್ಥಿತಃ||

ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವಿಸಿರುವವರು ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ
ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

01110017a ತಾಸು ಸರ್ವಾಸ್ವವಸ್ಥಾಸು ತ್ಯಕ್ತಸರ್ವೇ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ರಿಯಃ|

01110017c ಸಂಪರಿತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುನಿರ್ಣಿಕ್ತಾತ್ಮಕಲ್ಮಷಃ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು
ಪರಿತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಆತ್ಮ
ಕಲ್ಮಶವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

01110018a ನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ವ್ಯತೀತಃ ಸರ್ವವಾಗುರಾಃ|

01110018c ನ ವಶೇ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತಿಷ್ಠನ್ನಧರ್ಮಾ ಮಾತರಿಶ್ವನಃ||

ಸರ್ವ ಪಾಪ ನಿರ್ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸರ್ವ ಅನುರಾಗ ವ್ಯತೀತನಾಗಿ,
ಯಾವುದರ ವಶಕ್ಕೂ ಸಿಗದವನಾಗಿ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದವನಾಗಿ,
ಗಾಳಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

01110019a ಏತಯಾ ಸತತಂ ವೃತ್ತ್ಯಾ ಚರನ್ನೇವಂಪ್ರಕಾರಯಾ|

01110019c ದೇಹಂ ಸಂಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿರ್ಭಯಂ ಮಾರ್ಗಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಈ ರೀತಿ ಸತತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು

ನಿರ್ಭಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದು ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

01110020a ನಾಹಂ ಶ್ವಾಚರಿತೇ ಮಾರ್ಗೇ ಅವೀರ್ಯಕೃಪಣೋಚಿತೇ|

01110020c ಸ್ವಧರ್ಮಾತ್ಸತತಾಪೇತೇ ರಮೇಯಂ ವೀರ್ಯವರ್ಜಿತಃ||

ವೀರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾನು ವೀರ್ಯವರ್ಜಿತನಾಗಿ,
ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಕಾಮ ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುವ ನಾಯಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01110021a ಸತ್ಕೃತೋಽಸಕ್ತತೋ ವಾಪಿ ಯೋಽನ್ಯಾಂ ಕೃಪಣಚಕ್ಷುಷಾ|

01110021c ಉಪೈತಿ ವೃತ್ತಿಂ ಕಾಮಾತ್ಮಾ ಸ ಶುನಾಂ ವರ್ತತೇ ಪಥಿ||

ಸತ್ಕೃತನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಸತ್ಕೃತನಾಗಿರಲಿ, ಹಸಿವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ
ಬೇರೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಯಾರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಕಾಮಾತ್ಮನು
ನಾಯಿಗಳು ನಡೆದುಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

01110022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01110022a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸುದುಃಖಾರ್ತೋ ನಿಶ್ವಾಸಪರಮೋ ನೃಪಃ|

01110022c ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಕುಂತೀಂ ಚ ಮಾದ್ರೀಂ ಚ ಸಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ
ನೃಪನು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ
ಹೇಳಿದನು:

01110023a ಕೌಸಲ್ಯಾ ವಿದುರಃ ಕ್ಷತ್ತಾ ರಾಜಾ ಚ ಸಹ ಬಂಧುಭಿಃ|

01110023c ಆರ್ಯಾ ಸತ್ಯವತೀ ಭೀಷ್ಮಸ್ತೇ ಚ ರಾಜಪುರೋಹಿತಾಃ||

01110024a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸೋಮಪಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

01110024c ಪೌರವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ಯೇ ತತ್ರ ನಿವಸಂತ್ಯಸ್ಮದಾಶ್ರಯಾಃ|

01110024e ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಸರ್ವೇ ವಕ್ತವ್ಯಾಃ ಪಾಂಡುಃ ಪ್ರವ್ರಜಿತೋ ವನಂ||

“ಕೌಸಲ್ಯೈ, ಕ್ಷತ್ರವಿದುರ, ರಾಜ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳಿಗೂ, ಆರ್ಯಾ ಸತ್ಯವತೀ, ಭೀಷ್ಮ, ಮತ್ತು ರಾಜ ಪುರೋಹಿತರಿಗೂ, ಮಹಾತ್ಮ, ಸೋಮರಸ ಸೇವಿಸಿದ, ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೌರವೃದ್ಧರಿಗೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾಂಡುವು ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ.”

01110025a ನಿಶಮ್ಯ ವಚನಂ ಭರ್ತುರ್ವನವಾಸೇ ಧೃತಾತ್ಮನಃ|

01110025c ತತ್ಸಮಂ ವಚನಂ ಕುಂತೀ ಮಾದ್ರೀ ಚ ಸಮಭಾಷತಾಂ||

ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ಧೃಢಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿ ಈವರೂ ಒಂದೇ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತರು:

01110026a ಅನ್ಯೇಽಪಿ ಹ್ಯಾಶ್ರಮಾಃ ಸಂತಿ ಯೇ ಶಕ್ಯಾ ಭರತರ್ಷಭ|

01110026c ಆವಾಭ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಭ್ಯಾಂ ಸಹ ತಪ್ತ್ವಾ ತಪೋ ಮಹತ್|

01110026e ತ್ವಮೇವ ಭವಿತಾ ಸಾರ್ಥಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯಾಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಇದನ್ನು ಶಕ್ಯಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಮಗಳು ಇವೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ನೀನು ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ

ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾರ್ಥಕನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

01110027a ಪ್ರಣಿಧಾಯೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಂ ಭರ್ತ್ಯಲೋಕಪರಾಯಣೇ|

01110027c ತ್ಯಕ್ತಕಾಮಸುಖೇ ಹ್ಯಾವಾಂ ತಪ್ಸ್ಯಾವೋ ವಿಪುಲಂ ತಪಃ||

ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪತಿಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಾಯಣರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಕಾಮ ಸುಖವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನಾವೂ ಕೂಡ ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

01110028a ಯದಿ ಆವಾಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01110028c ಅದ್ವೈವಾವಾಂ ಪ್ರಹಾಸ್ಯಾವೋ ಜೀತಿವಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ನಾವು ಇಂದೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.”

01110029 ಪಾಂಡುರುವಾಚ|

01110029a ಯದಿ ವ್ಯವಸಿತಂ ಹ್ಯೇತದ್ಯೈವಯೋರ್ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ|

01110029c ಸ್ವವೃತ್ತಿಮನುವರ್ತಿಷ್ಯೇ ತಾಮಹಂ ಪಿತುರವ್ಯಯಾಂ||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಸಂಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀವು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಹಠವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಅವ್ಯಯ ನಡತೆಯನ್ನೇ ನನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ.

01110030a ತ್ಯಕ್ತಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖಾಚಾರಸ್ತಪ್ಯಮಾನೋ ಮಹತ್ತಪಃ|

01110030c ವಲ್ಕುಲೀ ಫಲಮೂಲಾಶೀ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾವನೇ||

ಗ್ರಾಮದ ಸುಖಾಚಾರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತೇನೆ;
ವಲ್ಕುಲವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆ.

01110031a ಅಗ್ನಿಂ ಜುಹ್ವನ್ನುಭೌ ಕಾಲಾವುಭೌ ಕಾಲಾವುಪಸ್ಪೃಶನ್|

01110031c ಕೃಶಃ ಪರಿಮಿತಾಹಾರಶ್ಚೀರಚರ್ಮಜಟಾಧರಃ||

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಸಾಯಂಕಾಲ ಎರಡೂ ಹೊತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ನೀಡುತ್ತೇನೆ;
ಕೃಶನಾಗಿದ್ದು, ಮಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡು, ಚರ್ಮವನ್ನು
ಧರಿಸಿ, ಜಟಾಧರನಾಗಿ ಇರುತ್ತೇನೆ.

01110032a ಶೀತವಾತಾತಪಸಹಃ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಶ್ರಮಾನ್ವಿತಃ|

01110032c ತಪಸಾ ದುಶ್ಚರೇಣೇದಂ ಶರೀರಮುಪಶೋಷಯನ್||

01110033a ಏಕಾಂತಶೀಲೀ ವಿಮೃಶನ್ವಕ್ವಾಪಕ್ವೇನ ವರ್ತಯನ್|

01110033c ಪಿತೃನ್ದೇವಾಂಶ್ಚ ವನ್ಯೇನ ವಾಗ್ಭಿರದ್ಭಿಶ್ಚ ತರ್ಪಯನ್||

ಛಳಿ, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಮತ್ತು
ಆಯಾಸಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೇ, ದುಷ್ಕರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ
ಶರೀರವನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ; ಏಕಾಂತಶೀಲನಾಗಿ, ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು
ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ,
ವನದಲ್ಲಿರುವವುಗಳಿಗೆ, ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನೀರಿಗೆ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು
ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

01110034a ವಾನಪ್ರಸ್ಥಜನಸ್ಯಾಪಿ ದರ್ಶನಂ ಕುಲವಾಸಿನಾಂ|

01110034c ನಾಪ್ರಿಯಾಣ್ಯಾಚರಂಜಾತು ಕಿಂ ಪುನರ್ಗ್ರಾಮವಾಸಿನಾಂ||

ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಜನರ ದರ್ಶನವು ಕುಲವಾಸಿಗಳ್ಯಾರನ್ನೂ
ದುಃಖಕ್ಕೊಳಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳು ಹೇಗೆ
ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ?

01110035a ಏವಮಾರಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಮುಗ್ರಮುಗ್ರತರಂ ವಿಧಿಂ|

01110035c ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣೋಽಹಮಾಸಿಷ್ಯೇ ದೇಹಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸಮಾಪನಾತ್||

ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಅರಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂಥ ಉಗ್ರಾನುಗ್ರತರ
ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಈ ದೇಹವನ್ನು
ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಿಸುವುದನ್ನು ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01110036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01110036a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಭಾರ್ಯೇ ತೇ ರಾಜಾ ಕೌರವವಂಶಜಃ|

01110036c ತತಶ್ಚೂಡಾಮಣಿಂ ನಿಷ್ಯಮಂಗದೇ ಕುಂಡಲಾನಿ ಚ|

01110036e ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಾಭರಣಾನಿ ಚ||

01110037a ಪ್ರದಾಯ ಸರ್ವಂ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಃ ಪಾಂಡುಃ ಪುನರಭಾಷತ|

01110037c ಗತ್ವಾ ನಾಗಪುರಂ ವಾಚ್ಯಂ ಪಾಂಡುಃ ಪ್ರವ್ರಜಿತೋ ವನಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಬಾರ್ಯೆಯರಿಗೆ
ಹೇಳಿದ ಆ ಕೌರವ ವಂಶಜ ರಾಜನು ತನ್ನ ಚೂಡಾಮಣಿ, ಅಂಗದ,
ಕುಂಡಲ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತು, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು

ತೆಗೆದಿಟ್ಟನು. ಎಲ್ಲವನ್ನು ವಿಪ್ರರಿಗಿತ್ತು ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು:
“ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪಾಂಡುವು ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಎಂದು ಹೇಳಿ.

01110038a ಅರ್ಥಂ ಕಾಮಂ ಸುಖಂ ಚೈವ ರತಿಂ ಚ ಪರಮಾತ್ಮಿಕಾಂ|

01110038c ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಸರ್ವಮತ್ಸೃಜ್ಯ ಸಭಾರ್ಯಃ ಕುರುಪುಂಗವಃ||

ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮತ್ತು ರತಿಸುಖವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕುರುಪುಂಗವನು ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನೆಂದು ಹೇಳಿ.”

01110039a ತತಸ್ತಸ್ಯಾನುಯಾತ್ರಾಣಿ ತೇ ಚೈವ ಪರಿಚಾರಕಾಃ|

01110039c ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತಸಿಂಹಸ್ಯ ವಿವಿಧಾಃ ಕರುಣಾ ಗಿರಃ|

01110039e ಭೀಮಮಾರ್ತಸ್ವರಂ ಕೃತ್ವಾ ಹಾಹೇತಿ ಪರಿಚುಕ್ರುಶುಃ||

ಆ ಭರತಸಿಂಹನ ಅನುಯಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ಪರಿಚಾರಕರು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕರುಣಾಜನಕ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಘೋರ ಆರ್ತಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ “ಹಾ! ಹಾ!” ಎಂದು ರೋದಿಸಿದರು.

01110040a ಉಷ್ಣಮಶ್ರು ವಿಮುಂಚಂತಸ್ತಂ ವಿಹಾಯ ಮಹೀಪತಿಂ|

01110040c ಯಯುರ್ನಾಗಪುರಂ ತೂರ್ಣಂ ಸರ್ವಮಾದಾಯ ತದ್ವಚಃ||

ಬಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಮಹೀಪತಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ಅವನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.

01110041a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ತೇಭ್ಯಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಮಹಾವನೇ|

01110041c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪಾಂಡುಮೇವಾನ್ವಶೋಚತ||

ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಿದ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡುವಿನ ಕುರಿತು ಶೋಚಿಸಿದನು.

01110042a ರಾಜಪುತ್ರಸ್ತು ಕೌರವ್ಯಃ ಪಾಂಡುರ್ಮೂಲಫಲಾಶನಃ|

01110042c ಜಗಾಮ ಸಹ ಭಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ತತೋ ನಾಗಸಭಂ ಗಿರಿಂ||

ಕೌರವ ರಾಜಪುತ್ರ ಪಾಂಡುವಾದರೂ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ
ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ನಾಗಸಭಗಿರಿಗೆ ಹೋದನು.

01110043a ಸ ಚೈತ್ರರಥಮಾಸಾದ್ಯ ವಾರಿಷೇಣಮತೀತ್ಯ ಚ|

01110043c ಹಿಮವಂತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪ್ರಯಯೌ ಗಂಧಮಾದನಂ||

ಅವನು ಚೈತ್ರರಥವನ್ನು ಸೇರಿ, ವಾರಿಶೇಣಿಯನ್ನು ದಾಟಿ,
ಹಿಮಾಲಯವನ್ನೂ ದಾಟಿ, ಗಂಧಮಾದನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01110044a ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೋ ಮಹಾಭೂತೈಃ ಸಿದ್ಧೈಶ್ಚ ಪರಮರ್ಷಿಭಿಃ|

01110044c ಉವಾಸ ಸ ತದಾ ರಾಜಾ ಸಮೇಷು ವಿಷಮೇಷು ಚ||

ಮಹಾ ಭೂತ ಸಿದ್ಧರು ಮತ್ತು ಪರಮ ಋಷಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ಆ ಸಮ
ವಿಷಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ವಾಸಿಸಿದನು.

01110045a ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನಸರಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹಂಸಕೂಟಮತೀತ್ಯ ಚ|

01110045c ಶತಶೃಂಗೇ ಮಹಾರಾಜ ತಾಪಸಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸರೋವರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಹಂಸಕೂಟವನ್ನು ದಾಟಿ,
ಶತಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡುಚರಿತೇ ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡುಚರಿತ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಪಾಂಡುವಿನ ತಪಸ್ಸು (೧-೧೦). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಋಷಿಗಳು ಅವನು ದೇವೋಪಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಹೇಳುವುದು
(೧೧-೨೦). ಪಾಂಡುವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯುವಂತೆ ಕುಂತಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೨೧-೨೬).

01111001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01111001a ತತ್ರಾಪಿ ತಪಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ವರ್ತಮಾನಃ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01111001c ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘಾನಾಂ ಬಭೂವ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಪೋನಿರತ
ಆ ವೀರನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಿದ್ಧ ಚಾರಣಗಳ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನನಾದನು.

01111002a ಶುಶ್ರೂಷುರನಹಂವಾದೀ ಸಂಯತಾತ್ಮಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

01111002c ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಂತುಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಃ ಸ್ವೇನ ವೀರ್ಯೇಣ ಭಾರತ||

ವಿಧೇಯ, ಅಹಂವಾದಿಯಲ್ಲದ, ಸಂಯತಾತ್ಮ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಭಾರತನು

ತನ್ನದೇ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ದಾರಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು.

01111003a ಕೇಷಾಂ ಚಿದಭವದ್ಭ್ರಾ ತಾ ಕೇಷಾಂ ಚಿದಭವತ್ಸಖಾ|

01111003c ಋಷಯಸ್ವ ಪರೇ ಚೈನಂ ಪುತ್ರವತ್ಪರ್ಯಪಾಲಯನ್||

ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಹೋದರನಾಗಿದ್ದನು; ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಖನಾಗಿದ್ದನು.
ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಋಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಪುತ್ರನಂತೆ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01111004a ಸ ತು ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಂ ತಪಃ|

01111004c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸದೃಶಃ ಪಾಂಡುರ್ಬಭೂವ ಭರತರ್ಷಭ||

ಆ ಭರತರ್ಷಭ ಪಾಂಡುವು ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ
ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಸದೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01111005a ಸ್ವರ್ಗಪಾರಂ ತಿತಿರ್ಷನ್ಸ ಶತಶೃಂಗಾದುದಮ್ಮುಖಿಃ|

01111005c ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಸಹ ಪತ್ನೀಭ್ಯಾಮಬ್ರುವಂಸ್ತತ್ರ ತಾಪಸಾಃ|

01111005e ಉಪರ್ಯುಪರಿ ಗಚ್ಛಂತಃ ಶೈಲರಾಜಮುದಜ್ಜುಖಾಃ||

01111006a ದೃಷ್ಟವಂತೋ ಗಿರೇರಸ್ಯ ದುರ್ಗಾನ್ದೇಶಾನ್ಬಹೂನ್ವಯಂ|

01111006c ಆಕ್ರೀಡಭೂತಾನ್ದೇವಾನಾಂ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ತಥಾ||

01111007a ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಸಮಾನಿ ವಿಷಮಾಣಿ ಚ|

01111007c ಮಹಾನದೀನಿತಂಬಾಂಶ್ಚ ದುರ್ಗಾಂಶ್ಚ ಗಿರಿಗಹ್ವರಾನ್||

ಸ್ವರ್ಗದ ತೀರವನ್ನು ಸೇರಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಅವನು ಪತ್ನಿಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು
ಶತಶೃಂಗವನ್ನು ಮೇಲೇರಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಆಗ
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಪಸಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಈ ಪರ್ವತ ರಾಜನ

ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾವು ದೇವತೆಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು
 ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕ್ರೀಡಿಸುವ ಅಸಾದ್ಯ ಗಿರಿ-ತಪ್ಪಲುಗಳನ್ನೂ, ಏರು
 ಪೇರುಗಳ ಕುಬೇರನ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನು, ಧುಮುಕುತ್ತಿರುವ
 ಮಹಾನದಿಗಳು, ದುರ್ಗ-ಗಿರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುಹೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

01111008a ಸಂತಿ ನಿತ್ಯಹಿಮಾ ದೇಶಾ ನಿರ್ವೃಕ್ಷಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

01111008c ಸಂತಿ ಕೇ ಚಿನ್ಮಹಾವರ್ಷಾ ದುರ್ಗಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ಧುರಾಸದಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮರ, ಮೃಗ-ಪಕ್ಷಿಗಳ್ಯಾವುವೂ ವಾಸಿಸದಂಥಹ ನಿತ್ಯವೂ
 ಹಿಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಕರ
 ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಇವೆ.

01111009a ಅತಿಕ್ರಾಮೇನ್ನ ಪಕ್ಷೀ ಯಾನ್ಮುತ ಏವೇತರೇ ಮೃಗಾಃ|

01111009c ವಾಯುರೇಕೋಽತಿಗಾಧ್ಯತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಪರಮರ್ಷಯಃ||

01111010a ಗಚ್ಛಂತೈ ಶೈಲರಾಜೇಽಸ್ಮಿನ್ರಾಜಪುತ್ರೈ ಕಥಂ ತ್ವಿಮೇ|

01111010c ನ ಸೀದೇತಾಮದುಃಖಾರ್ಹೇ ಮಾ ಗಮೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಹಾರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು
 ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದರೂ ಹೇಗೆ? ವಾಯು ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧರು
 ಮತ್ತು ಪರಮ ಋಷಿಗಳು ಹೋಗಬಲ್ಲರು. ಹಾಗಿರುವಾಗ, ಈ
 ಈರ್ವರು ರಾಜಪುತ್ರಿಯರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಈ ಪರ್ವತವನ್ನು ಪಾರು
 ಮಾಡಿಯಾರು? ಅವರು ಈ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ. ಹೋಗಬೇಡ,
 ಭರತರ್ಷಭ!"

01111011 ಪಾಂಡುರುವಾಚೆ|

01111011a ಅಪ್ರಜಸ್ಯ ಮಹಾಭಾಗಾ ನ ದ್ವಾರಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

01111011c ಸ್ವರ್ಗೇ ತೇನಾಭಿತಪ್ತೋಽಹಮಪ್ರಜಸ್ತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ವಃ||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗರೇ! ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ನಾನು ತುಂಬಾ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01111012a ಋಣೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಃ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಜಾಯಂತೇ ಮನುಜಾ ಭುವಿ|

01111012c ಪಿತೃದೇವರ್ಷಿ ಮನುಜದೇಯೈಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃ, ದೇವ, ಋಷಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಈ ನಾಲ್ವರ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಋಣಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

01111013a ಏತಾನಿ ತು ಯಥಾಕಾಲಂ ಯೋ ನ ಬುಧ್ಯತಿ ಮಾನವಃ|

01111013c ನ ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಸಂತೀತಿ ಧರ್ಮವಿದ್ಭಿಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಇವುಗಳನ್ನು ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01111014a ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ದೇವಾನ್ಪ್ರೀಣಾತಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯತಪಸಾ ಮುನೀನ್|

01111014c ಪುತ್ರೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧೈಃ ಪಿತೃಂಶ್ಚಾಪಿ ಆನೃಶಂಸ್ಯೇನ ಮಾನವಾನ್||

ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಮುನಿಗಳು, ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳು, ಮತ್ತು ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಮಾನವರು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

01111015a ಋಷಿದೇವಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪರಿಮುಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಧರ್ಮತಃ|

01111015c ಪಿತ್ರಾದ್ಯುಣಾದನಿರ್ಮುಕ್ತಸ್ತೇನ ತಪ್ಯೇ ತಪೋಧನಾಃ||

ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಋಷಿ, ದೇವ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ಋಣಗಳಿಂದ ಪರಿಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ತಪೋಧನರೇ! ನಾನಿನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01111016a ದೇಹನಾಶೇ ಧ್ರುವೋ ನಾಶಃ ಪಿತೃಣಾಮೇಷ ನಿಶ್ಚಯಃ|

01111016c ಇಹ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜಾಹೇತೋಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ ನರೋತ್ತಮಾಃ||

ನನ್ನ ದೇಹನಾಶದಿಂದ ಪಿತೃಗಳೂ ಕೂಡ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗವೇ ನರೋತ್ತಮರು ಜನ್ಮತಾಳುತ್ತಾರೆ.

01111017a ಯಥೈವಾಹಂ ಪಿತುಃ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸೃಷ್ಟಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01111017c ತಥೈವಾಸ್ಮಿನ್ಮಮ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಕಥಂ ವೈ ಸಂಭವೇತ್ಪ್ರಜಾ||

ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆನೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದು?"

01111018 ತಾಪಸಾ ಊಚುಃ|

01111018a ಅಸ್ತಿ ವೈ ತವ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ವಿದ್ಮ ದೇವೋಪಮಂ ಶುಭಂ|

01111018c ಅಪತ್ಯಮನಘಂ ರಾಜನ್ವಯಂ ದಿವ್ಯೇನ ಚಕ್ಷುಷಾ||

ತಾಪಸರು ಹೇಳಿದರು: “ಧರ್ಮಾತ್ಮ ! ಅನಘ ! ನಿನಗೆ ದೇವೋಪಮ
ಸುಂದರ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ನಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

01111019a ದೈವದಿಷ್ಟಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಕರ್ಮಣೇಹೋಪಪಾದಯ|

01111019c ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಂ ಫಲಮವ್ಯಗ್ರೋ ವಿಂದತೇ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ನರಃ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ ! ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತಂದುಕೊಂಡ ದೈವಾದಿಷ್ಟ
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮನುಷ್ಯನು ಉತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು
ಹುಡುಕುತ್ತಾನೆ.

01111020a ತಸ್ಮಿನ್ದೃಷ್ಟೇ ಫಲೇ ತಾತ ಪ್ರಯತ್ನಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01111020c ಅಪತ್ಯಂ ಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರೀತಿಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಮಗೂ ! ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಆ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು.
ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ನೀನು ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.”

01111021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01111021a ತತ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾಪಸವಚಃ ಪಾಂಡುಶ್ಚಿಂತಾಪರೋಽಭವತ್|

01111021c ಆತ್ಮನೋ ಮೃಗಶಾಪೇನ ಜಾನನ್ನುಪಹತಾಂ ಕ್ರಿಯಾಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪಸ್ವಿಗಳ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ,
ಜಿಂಕೆಯ ಶಾಪದಿಂದ ತಾನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪಾಂಡುವು ಚಿಂತಾಪರನಾದನು.

01111022a ಸೋಽಬ್ರವೀದ್ವಿಜನೇ ಕುಂತೀಂ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01111022c ಅಪತ್ಯೋತ್ಪಾದನೇ ಯೋಗಮಾಪದಿ ಪ್ರಸಮರ್ಥಯನ್||

01111023a ಅಪತ್ಯಂ ನಾಮ ಲೋಕೇಷು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಾ|

01111023c ಇತಿ ಕುಂತಿ ವಿದುರ್ಧೀರಾಃ ಶಾಶ್ವತಂ ಧರ್ಮಮಾದಿತಃ||

ಅವನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ, ಯಶಸ್ವಿನೀ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದನು: “ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಲವಾರು ರೀತಿಗಳನ್ನು
ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಪತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಗಳಲ್ಲಿ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕುಂತಿ! ಹೀಗೆ
ಮೊದಲಿನಿಂದರೂ ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದ ಧೀರರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

01111024a ಇಷ್ಟಂ ದತ್ತಂ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ನಿಯಮಶ್ಚ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಃ|

01111024c ಸರ್ವಮೇವಾನಪತ್ಯಸ್ಯ ನ ಪಾವನಮಿಹೋಚ್ಯತೇ||

ತಾನಾಗಿಯೇ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದು, ತಪಿಸಿದ ತಪಸ್ಸು,
ತಾನಾಗಿಯೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಿಯಮಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01111025a ಸೋಽಹಮೇವಂ ವಿದಿತ್ವೈತತ್ಪಪಶ್ಯಾಮಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01111025c ಅನಪತ್ಯಃ ಶುಭಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ನಾವಾಪ್ಸ್ಯಾಮೀತಿ ಚಿಂತಯನ್||

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ನಾನು ಮುಂದಿನದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನು ಶುಭ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ
ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01111026a ಮೃಗಾಭಿಶಾಪಾನ್ನಷ್ಟಂ ಮೇ ಪ್ರಜನಂ ಹ್ಯಕೃತಾತ್ಮನಃ|

01111026c ನೃಶಂಸಕಾರಿಣೋ ಭೀರು ಯಥೈವೋಪಹತಂ ತಥಾ||

ನಾನೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಜಿಂಕೆಯ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಭೀರು! ಈ ರೀತಿ ಕ್ರೂರ
ಕರ್ಮದಿಂದ ನಾನು ಹತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

01111027a ಇಮೇ ವೈ ಬಂಧುದಾಯಾದಾಃ ಷಟ್ಪುತ್ರಾ ಧರ್ಮದರ್ಶನೇ|

01111027c ಷಡೇವಾಬಂಧುದಾಯಾದಾಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತಾಶೃಣು ಮೇ ಪೃಥೇ||

ಧರ್ಮದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಪುತ್ರರು ಬಂಧು-
ದಾಯಾದಿಗಳು ಆಗಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಪುತ್ರರು
ಬಂಧು ದಯಾದಿಗಳು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಪೃಥೇ! ಅವುಗಳ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

01111028a ಸ್ವಯಂಜಾತಃ ಪ್ರಣೀತಶ್ಚ ಪರಿಕ್ರೀತಶ್ಚ ಯಃ ಸುತಃ|

01111028c ಪೌನರ್ಭವಶ್ಚ ಕಾನೀನಃ ಸ್ವೈರಿಣ್ಯಾಂ ಯಶ್ಚ ಜಾಯತೇ||

ತನಗೇ ಹುಟ್ಟಿದ, ಬೇರೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ, ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಖರೀದಿಸಿದ, ತನ್ನ
ವಿಧವೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಮತ್ತು ವೇಶ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು ಬಂಧು ದಾಯಾದಿಯಾಗಬಲ್ಲನು.

01111029a ದತ್ತಃ ಕ್ರೀತಃ ಕೃತ್ರಿಮಶ್ಚ ಉಪಗಚ್ಛೇತ್ಸ್ವ ಯಂ ಚ ಯಃ|

01111029c ಸಹೋದೋ ಜಾತರೇತಾಶ್ಚ ಹೀನಯೋನಿಧೃತಶ್ಚ ಯಃ||

ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ, ಮಾರಿದ, ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ,
ತಾನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ, ಹೀನಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು ಬಂಧು ದಾಯಾದಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ.

01111030a ಪೂರ್ವಪೂರ್ವ ತಮಾಭಾವೇ ಮತ್ವಾ ಲಿಪ್ಸೇತ ವೈ ಸುತಂ|

01111030c ಉತ್ತಮಾದವರಾಃ ಪುಂಸಃ ಕಾಂಕ್ಷಂತೇ ಪುತ್ರಮಾಪದಿ||

ಮೊದಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದವರು ಉತ್ತಮ
ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

01111031a ಅಪತ್ಯಂ ಧರ್ಮಫಲದಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವಿಂದಂತಿ ಸಾಧವಃ|

01111031c ಆತ್ಮಶುಕ್ರಾದಪಿ ಪೃಥೇ ಮನುಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಪೃಥಾ ! ಸ್ವಾಯಂಭು ಮನುವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಾಧುಗಳು ತಮ್ಮ
ವೀರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಧರ್ಮಫಲದಾಯಕರೆಂದೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

01111032a ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಹೇಷ್ಯಾಯದ್ಯ ತ್ವಾಂ ಹೀನಃ ಪ್ರಜನನಾತ್ಸ್ವಯಂ|

01111032c ಸದೃಶಾಚ್ಛ್ರೇಯಸೋ ವಾ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧ್ಯ ಪತ್ಯಂ ಯಶಸ್ವಿನಿ||

ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಶಕ್ಯನಾದ ನಾನು ನನ್ನ

ಯಶಸ್ವಿನಿ ಪತ್ನಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸರಿಸಮನಾದ ಅಥವಾ ನನಗಿಂಥಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ನನಗೆ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

01111033a ಶೃಣು ಕುಂತಿ ಕಥಾಂ ಚೇಮಾಂ ಶಾರದಂಡಾಯನೀಂ ಪ್ರತಿ|

01111033c ಯಾ ವೀರಪತ್ನೀ ಗುರುಭರ್ನಿಯುಕ್ತಾಪತ್ಯಜನ್ಮನಿ||

ಕುಂತಿ! ಹಿರಿಯರಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡ ಆ ವೀರಪತ್ನಿ ಶಾರದಂಡಾಯನಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

01111034a ಪುಷ್ಪೇಣ ಪ್ರಯತಾ ಸ್ನಾತಾ ನಿಶಿ ಕುಂತಿ ಚತುಷ್ಟಥೇ|

01111034c ವರಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜಂ ಸಿದ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ಪುಂಸವನೇನಲಂ||

01111035a ಕರ್ಮಣ್ಯವಸಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಾ ತೇನೈವ ಸಹಾವಸತ್|

01111035c ತತ್ರ ತ್ರೀಂಜನಯಾಮಾಸ ದುರ್ಜಯಾದೀನ್ಮಹಾರಥಾನ್||

ಕುಂತಿ! ಅವಳು ಸ್ನಾತಳಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ರಸ್ತೆಗಳು ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೂವನ್ನಿತ್ತು ಓರ್ವ ಸಿದ್ಧ ದ್ವಿಜನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ಮಗನಿಗಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಅವಳು ಅವನ ಜೊತೆ ವಾಸಿಸಿದಳು. ಅವನು ಅವಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಜಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಮೂರು ಮಹಾರಥಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

01111036a ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ತಪಸಾಧಿಕಾತ್|

01111036c ಮನ್ನಿಯೋಗಾದ್ಯತ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಪತ್ಯೋತ್ಪಾದನಂ ಪ್ರತಿ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಇಂದು ಬೇಗನೇ ಮಗನನ್ನು
ಪಡೆಯಬೇಕು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಪಾಂಡುಪೃಥಾಸಂವಾದೇ ಏಕಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡುಪೃಥಾಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹನ್ನೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೨

ಪಾಂಡುವೇ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಕುಂತಿಯು
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೫). ರಾಜಾ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ
ಕುಂತಿಯು ಪಾಂಡುವೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ
ತಂದೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೬-೩೪).

01112001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01112001a ಏವಮುಕ್ತಾ ಮಹಾರಾಜ ಕುಂತೀ ಪಾಂಡುಮಭಾಷತ|

01112001c ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭಂ ವೀರಂ ತದಾ ಭೂಮಿಪತಿಂ ಪತಿಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ
ಕುಂತಿಯು ಕುರು ಋಷಭ ವೀರ ಭೂಮಿಪತಿ ತನ್ನ ಪತಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ
ಹೇಳಿದಳು:

01112002a ನ ಮಾಮರ್ಹಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ವಕ್ತುಮೇವಂ ಕಥಂ ಚನ|

01112002c ಧರ್ಮಪತ್ನೀಮಭಿರತಾಂ ತ್ವಯಿ ರಾಜೀವಲೋಚನ||

“ಧರ್ಮಜ್ಞ! ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು
ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ರಾಜೀವಲೋಚನ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ
ಅಭಿರತ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ನಾನು.

01112003a ತ್ವಮೇವ ತು ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಯ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

01112003c ವೀರ ವೀರ್ಯೋಪಪನ್ನಾನಿ ಧರ್ಮತೋ ಜನಯಿಷ್ಯಸಿ||

ವೀರ ಮಹಾಬಾಹು ಭಾರತ! ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನೀನೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವೀರ
ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

01112004a ಸ್ವರ್ಗಂ ಮನುಜಶಾರ್ದೂಲ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಸಹಿತಾ ತ್ವಯಾ|

01112004c ಅಪತ್ಯಾಯ ಚ ಮಾಂ ಗಚ್ಛ ತ್ವಮೇವ ಕುರುನಂದನ||

ಮನುಜಶಾರ್ದೂಲ! ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆಯೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತೇನೆ.
ಕುರುನಂದನ! ಮಕ್ಕಳಿಗೋಸ್ಕರ ನೀನೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು.

01112005a ನ ಹ್ಯಹಂ ಮನಸಾಪ್ಯನ್ಯಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ ತ್ವದ್ರತೇ ನರಂ|

01112005c ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರತಿವಿಶಿಷ್ಟಶ್ಚ ಕೋಽನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಭುವಿ ಮಾನವಃ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ಹೋಗಲಾರೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಮಾನವನಿದ್ದಾನೆ?

01112006a ಇಮಾಂ ಚ ತಾವದ್ಧರ್ಮ್ಯಾಂ ತ್ವಂ ಪೌರಾಣೀಂ ಶೃಣು ಮೇ ಕಥಾಂ|

01112006c ಪರಿಶ್ರುತಾಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಾಮಹಂ||

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ! ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

01112007a ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವ ಕಿಲ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01112007c ಪುರಾ ಪರಮಧರ್ಮಿಷ್ಠಃ ಪೂರೋರ್ವಂಶವಿವರ್ಧನಃ||

ಹಿಂದೆ ಪುರುವಂಶವಿವರ್ಧನ ಪರಮ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವ ಎಂಬ ವಿಖ್ಯಾತ ರಾಜನಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01112008a ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಯಜಮಾನೇ ವೈ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿ ಮಹಾತ್ಮನಿ|

01112008c ಉಪಾಗಮಂಸ್ತತೋ ದೇವಾಃ ಸೇಂದ್ರಾಃ ಸಹ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮಹಾತ್ಮನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಡೆಸಿದಾಗ ಇಂದ್ರನೊಡಗೂಡಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.

01112009a ಅಮಾದ್ಯದಿಂದ್ರಃ ಸೋಮೇನ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿರ್ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

01112009c ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಸ್ತತೋ ಯಜ್ಞೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜರ್ಷಿ ಮಹಾತ್ಮ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವನ ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿದು ಮತ್ತು ದ್ವಿಜರು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಸಂತ್ರಪ್ತರಾದರು.

01112010a ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ನತಿ ಮರ್ತ್ಯಾನ್ವ ರೋಚತ|

01112010c ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯತಿ ಯಥಾ ತಪನಃ ಶಿಶಿರಾತ್ಯಯೇ||

ಛಳಿಗಾಲ ಕಳೆದ ನಂತರ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ
ಬೆಳಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ರಾಜ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವನು ಮಾನವರಲ್ಲಿ
ಬೆಳಗತೊಡಗಿದನು.

01112011a ಸ ವಿಜಿತ್ಯ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ನೃಪತೀನ್ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

01112011c ಪ್ರಾಚ್ಯಾನುದೀಚ್ಯಾನ್ಮಧ್ಯಾಂಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾನಕಾಲಯತ್||

ಆ ರಾಜಸತ್ತಮನು ಪೂರ್ವ, ಉತ್ತರ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕುಗಳ
ನೃಪತಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಮೆರವಣಿಗೆ
ಮಾಡಿಸಿದನು.

01112012a ಅಶ್ವಮೇಧೇ ಮಹಾಯಜ್ಞೇ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01112012c ಬಭೂವ ಸ ಹಿ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ದಶನಾಗಬಲಾನ್ವಿತಃ||

ಪ್ರತಾಪಿ ದಶನಾಗಬಲಾನ್ವಿತ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವನು ಮಹಾಯಜ್ಞ
ಅಶ್ವಮೇಧದ ನಂತರ ರಾಜೇಂದ್ರನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು.

01112013a ಅಪ್ಯತ್ರ ಗಾಥಾಂ ಗಾಯಂತಿ ಯೇ ಪುರಾಣವಿದೋ ಜನಾಃ|

01112013c ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವಃ ಸಮುದ್ರಾಂತಾಂ ವಿಜಿತ್ಯೇಮಾಂ ವಸುಂಧರಾಂ|

01112013e ಅಪಾಲಯತ್ಸರ್ವವರ್ಣಾನ್ವಿತಾ ಪುತ್ರಾನಿವೌರಸಾನ್||

ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಈಗಲೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಢಿಯನ್ನು

ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವನು ಸಮುದ್ರದ ತುದಿಯವರೆಗೂ
ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದನು, ಮತ್ತು ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಿದನು.

01112014a ಯಜಮಾನೋ ಮಹಾಯಜ್ಞೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದದೌ ಧನಂ|

01112014c ಅನಂತರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಆಜಹಾರ ಮಹಾಕ್ರತೂನ್|

01112014e ಸುಷಾವ ಚ ಬಹೂನ್ಸೋಮಾನ್ಸೋಮಸಂಸ್ಥಾಸ್ತತಾನ ಚ||

ಮಹಾಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನಂತ ರತ್ನ-
ಧನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆ ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಬಹಳ ಸಮಯ
ಅವನು ಸೋಮರಸವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಸೋಮ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01112015a ಆಸೀತ್ಕಾಕ್ಷೀವತೀ ಚಾಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಪರಮಸಮ್ಮತಾ|

01112015c ಭದ್ರಾ ನಾಮ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ರೂಪೇಣಾಸದೃಶೀ ಭುವಿ||

ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ! ಅವನಿಗೆ ಪರಮಸಮ್ಮತ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಆಸದೃಶಿ ಭದ್ರಾ ಕಾಕ್ಷೀವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದಳು.

01112016a ಕಾಮಯಾಮಾಸತುಸ್ತೌ ತು ಪರಸ್ಪರಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ|

01112016c ಸ ತಸ್ಯಾಂ ಕಾಮಸಮ್ಮತ್ತೋ ಯಕ್ಷ್ಮಾಣಂ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಅವರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅವನು
ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಸಮ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಯಕ್ಷ್ಮರೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01112017a ತೇನಾಚಿರೇಣ ಕಾಲೇನ ಜಗಾಮಾಸ್ತಮಿವಾಂಶುಮಾನ್|

01112017c ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೀತೇ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರೇ ಭಾರ್ಯಾಸ್ಯ ಭೃಶದುಃಖಿತಾ||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಅವನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರನು ತೀರಿಕೊಂಡನಂತರ ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ಶೋಕಸಂತಪ್ತಳಾದಳು.

01112018a ಅಪುತ್ರಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ವಿಲಲಾಪೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

01112018c ಭದ್ರಾ ಪರಮದುಃಖಾರ್ತಾ ತನ್ನಿಬೋಧ ನರಾಧಿಪ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಆ ಭದ್ರೆಯು ಪರಮ ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನರಾಧಿಪ! ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

01112019a ನಾರೀ ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞ ಸರ್ವಾ ಪುತ್ರವಿನಾಕೃತಾ|

01112019c ಪತಿಂ ವಿನಾ ಜೀವತಿ ಯಾ ನ ಸಾ ಜೀವತಿ ದುಃಖಿತಾ||

“ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞ! ಯಾವುದೇ ನಾರಿಯು ಪುತ್ರಳಿಲ್ಲದವಳಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಿಸಲಾರಳು; ಅವಳು ಜೀವಿಸಿದರೂ ದುಃಖಿತಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

01112020a ಪತಿಂ ವಿನಾ ಮೃತಂ ಶ್ರೇಯೋ ನಾರ್ಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವ|

01112020c ತ್ವದ್ಗತಿಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪ್ರಸೀದಸ್ವ ನಯಸ್ವ ಮಾಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುಂಗವ! ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ನಾರಿಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಕೂಡ ಮೃತಗೊಂಡಂತೆ. ನೀನು ಹೋದಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನೂ

ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡು.

01112021a ತ್ವಯಾ ಹೀನಾ ಕ್ಷಣಮಪಿ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ|

01112021c ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ಮೇ ರಾಜನ್ನಿತಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಯಸ್ವ ಮಾಂ||

ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಜೀವಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ.
ರಾಜನ್! ಇಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕೃಪೆ
ಮಾಡು.

01112022a ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮೇಷು ವಿಷಮೇಷು ಚ|

01112022c ತ್ವಾಮಹಂ ನರಶಾರ್ದೂಲ ಗಚ್ಛಂತಮನಿವರ್ತಿನಂ||

ಸಮ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ನರಶಾರ್ದೂಲ! ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ನಾನು
ಪುನಃ ಹಿಂತಿರುಗಿಯೂ ನೋಡಲಾರೆ.

01112023a ಚಾಯೇವಾನಪಗಾ ರಾಜನ್ಸತತಂ ವಶವರ್ತಿನೀ|

01112023c ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಾ||

ರಾಜನ್! ನೆರಳಿನಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವೆ, ಸತತ ನಿನ್ನ
ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆ. ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಹಿತ
ನಿರತಳಾಗಿರುವೆ.

01112024a ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಮಾಂ ರಾಜನ್ಕಷ್ಟಾ ಹೃದಯಶೋಷಣಾಃ|

01112024c ಆಧಯೋಽಭಿಭವಿಷ್ಯಂತಿ ತ್ವದೃತೇ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ||

ರಾಜನ್! ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
ಹೃದಯ ಬತ್ತಿಸುವ ಕಷ್ಟವು ಆವರಿಸಿದೆ.

01112025a ಅಭಾಗ್ಯಯಾ ಮಯಾ ನೂನಂ ವಿಯುಕ್ತಾಃ ಸಹಚಾರಿಣಃ|

01112025c ಸಂಯೋಗಾ ವಿಪ್ರಯುಕ್ತಾ ವಾ ಪೂರ್ವದೇಹೇಷು ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಅಭಾಗ್ಯ ನಾನು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಸಹಚಾರಿಣಿಗಳನ್ನು ಅಲಗಿಸಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೂಡಿದವರನ್ನು
ಬೇರೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು.

01112026a ತದಿದಂ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪಾಪೈಃ ಪೂರ್ವದೇಹೇಷು ಸಂಚಿತಂ|

01112026c ದುಃಖಂ ಮಾಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಜಂಸ್ತ್ವ ದ್ವಿಪ್ರಯೋಗಜಂ||

ರಾಜನ್! ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಸಂಚಿತಗೊಂಡ ಈ ಪಾಪ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಅಲಗಿ ಈ ದುಃಖವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

01112027a ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತ್ಯಹಂ ರಾಜನ್ಮುಶಪ್ರಸ್ತರಶಾಯಿನೀ|

01112027c ಭವಿಷ್ಯಾಮ್ಯಸುಖಾವಿಷ್ಟಾ ತ್ವದ್ದರ್ಶನಪರಾಯಣಾ||

ರಾಜನ್! ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಾ
ದುಃಖಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.

01112028a ದರ್ಶಯಸ್ವ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸಾಧು ಮಾಮಸುಖಾನ್ವಿತಾಂ|

01112028c ದೀನಾಮನಾಥಾಂ ಕೃಪಣಾಂ ವಿಲಪಂತೀಂ ನರೇಶ್ವರ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ನನಗೆ ಕಾಣುವಂತವನಾಗು. ನರೇಶ್ವರ! ಈ ದುಃಖಾನ್ವಿತ
ದೀನ, ಅನಾಥ, ಕೃಪಣ, ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತವಿಸು.”

01112029a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ತಸ್ಯಾಂ ವಿಲಪಂತ್ಯಾಂ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01112029c ತಂ ಶವಂ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ವಾಕ್ಯಿಲಾಂತರ್ಹಿತಾಬ್ರವೀತ್||

ಈ ರೀತಿ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಅವಳು ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ಶವವನ್ನು
ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಅಂತರಿಕ್ಷವಾಣಿಯು
ನುಡಿಯಿತು:

01112030a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಭದ್ರೇ ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ದದಾನೀಹ ವರಂ ತವ|

01112030c ಜನಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ತ್ವಯ್ಯಹಂ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ||

“ಭದ್ರೇ! ಮೇಲೇಳು! ನಿನಗೊಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹೋಗು.
ಚಾರುಹಾಸಿನಿ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ.

01112031a ಆತ್ಮಿಯೇ ಚ ವರಾರೋಹೇ ಶಯನೀಯೇ ಚತುರ್ದಶೀಂ|

01112031c ಅಷ್ಟಮೀಂ ವಾ ಋತುಸ್ನಾತಾ ಸಂವಿಶೇಧಾ ಮಯಾ ಸಹ||

ವರಾರೋಹೆ! ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಎಂಟನೆಯ ಅಥವಾ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ
ಋತುಸ್ನಾತಳಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನೊಡನೆ
ಮಲಗಿಕೋ.”

01112032a ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ತಥಾ ಚಕ್ರೇ ಪತಿವ್ರತಾ|

01112032c ಯಥೋಕ್ತಮೇವ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಭದ್ರಾ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿನೀ ತದಾ||

ಆ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿನಿ ದೇವಿ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡಳು.

01112033a ಸಾ ತೇನ ಸುಷುವೇ ದೇವೀ ಶವೇನ ಮನುಜಾಧಿಪ|

01112033c ತ್ರಿಂಶಾಲ್ವಾಂಶ್ಚ ತುರೋ ಮದ್ರಾನ್ಸುತಾನ್ಭರತಸತ್ತಮ||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಭರತಸತ್ತಮ! ಆ ಶವದಿಂದ ದೇವಿಯು ಮೂವರು ಶಾಲ್ವರನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಲ್ವರು ಮದ್ರರನ್ನು ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಪಡೆದಳು.

01112034a ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಮಯ್ಯೇವ ಮನಸಾ ಭರತರ್ಷಭ|

01112034c ಶಕ್ತೋ ಜನಯಿತುಂ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಪೋಯೋಗಬಲಾನ್ವಯಾತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಯೋಗಬಲದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೨

ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಪಾಂಡುವು ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು

(೧-೩೧). ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಯೋರ್ವನಿಂದ ದೊರಕಿದ್ದ ಮಂತ್ರಗುಚ್ಛಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು (೩೨-೩೭). ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಪಾಂಡುವು ಕುಂತಿಗೆ ಧರ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುವುದು (೨೮-೪೩).

01113001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01113001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಯಾ ರಾಜಾ ತಾಂ ದೇವೀಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್|

01113001c ಧರ್ಮವಿದ್ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತಮಿದಂ ವಚನಮುತ್ತಮಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ಆ ದೇವಿಗೆ ಧರ್ಮವಿದ್ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತ ಈ ಉತ್ತಮ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

01113002a ಏವಮೇತತ್ಪುರಾ ಕುಂತಿ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವಶ್ಚ ಕಾರ ಹ|

01113002c ಯಥಾ ತ್ವಯೋಕ್ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸ ಹ್ಯಾಸೀದಮರೋಪಮಃ||

“ಕುಂತಿ! ಕಲ್ಯಾಣೀ! ಹಿಂದೆ ವ್ಯುಷಿತಾಶ್ವನು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ದೇವ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು.

01113003a ಅಥ ತ್ವಿಮಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮಂ ತ್ವೇತಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

01113003c ಪುರಾಣಂ ಋಷಿಭಿದ್ಯೌಷ್ಠಂ ಧರ್ಮವಿದ್ಧಿರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಕಂಡ, ಮಹಾತ್ಮರು ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು

ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01113004a ಅನಾವೃತಾಃ ಕಿಲ ಪುರಾ ಸ್ತ್ರಿಯ ಆಸನ್ವರಾನನೇ|

01113004c ಕಾಮಚಾರವಿಹಾರಿಣ್ಯಃ ಸ್ವತಂತ್ರಾಶ್ಚಾರುಲೋಚನೇ||

ವರಾನನೇ! ಚಾರುಲೋಚನೇ! ಹಿಂದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಮಚಾರ
ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದು ಯಾವುದೇ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಲ್ಲದೇ
ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

01113005a ತಾಸಾಂ ವ್ಯುಚ್ಚರಮಾಣಾನಾಂ ಕೌಮಾರಾತ್ಸುಭಗೇ ಪತೀನೌ|

01113005c ನಾಧರ್ಮೋಽಭೂದ್ವರಾರೋಹೇ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಪುರಾಭವತ್||

ವರಾರೋಹೇ! ಕೌಮಾರ್ಯದಿಂದಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳಿಗೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧರ್ಮಗಳಾಗಿದ್ದರು.
ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಧರ್ಮವಾಗಿತ್ತು.

01113006a ತಂ ಚೈವ ಧರ್ಮಂ ಪೌರಾಣಂ ತೀರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

01113006c ಅದ್ಯಾಪ್ಯನುವಿಧೀಯಂತೇ ಕಾಮದ್ವೇಷವಿವರ್ಜಿತಾಃ|

01113006e ಪುರಾಣದೃಷ್ಟೋ ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಪೂಜ್ಯತೇ ಚ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

01113007a ಉತ್ತರೇಷು ಚ ರಂಭೋರು ಕುರುಷ್ವದ್ಯಾಪಿ ವರ್ತತೇ|

01113007c ಸ್ತ್ರೀಣಾಮನುಗ್ರಹಕರಃ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಹಳೆಯ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳು ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು ಕಾಮ ದ್ವೇಷ ವಿವರ್ಜಿತರಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿವೆ.
ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಂಭೋರು ! ಉತ್ತರ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇಂದೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಇದೇ ಅನುಗ್ರಹಕಾರಕ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ.

01113008a ಅಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಲೋಕೇ ನಚಿರಾನ್ಮರ್ಯಾದೇಯಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01113008c ಸ್ಥಾಪಿತಾ ಯೇನ ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ ತನ್ಮೇ ವಿಸ್ತರತಃ ಶೃಣು||

ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಈ
ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ ! ಈ
ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಏಕೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳು.

01113009a ಬಭೂವೋದ್ದಾಲಕೋ ನಾಮ ಮಹರ್ಷಿರಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

01113009c ಶ್ವೇತಕೇತುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪುತ್ರಸ್ಯಸ್ಯಾಭವನ್ಮುನಿಃ||

ಉದ್ದಾಲಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹರ್ಷಿಯಿದ್ದ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆ
ಮುನಿಗೆ ಶ್ವೇತಕೇತು ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಮಗನಿದ್ದನು.

01113010a ಮರ್ಯಾದೇಯಂ ಕೃತಾ ತೇನ ಮಾನುಷೇಷ್ಟಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

01113010c ಕೋಪಾತ್ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಿ ಯದರ್ಥಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಿ ! ಇವನೇ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಈ ಕಟ್ಟುಪಾಡನ್ನು
ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಯಾಕೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ
ಕೇಳು.

01113011a ಶ್ವೇತಕೇತೋಃ ಕಿಲ ಪುರಾ ಸಮಕ್ಷಂ ಮಾತರಂ ಪಿತುಃ|

01113011c ಜಗ್ರಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪಾಣೌ ಗಚ್ಛಾವ ಇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಶ್ವೇತಕೇತು ಮತ್ತು ಅವನ ತಂದೆಯ ಎದಿರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಓರ್ವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನ ತಾಯಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು “ಹೋಗೋಣ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದನು.

01113012a ಋಷಿಪುತ್ರಸ್ತತಃ ಕೋಪಂ ಚಕಾರಾಮರ್ಷಿತಸ್ತದಾ|

01113012c ಮಾತರಂ ತಾಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೀಯಮಾನಾಂ ಬಲಾದಿವ||

ಬಲವಂತವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಋಷಿಪುತ್ರನು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ
ಕೋಪಗೊಂಡನು.

01113013a ಕೃದ್ಧಂ ತಂ ತು ಪಿತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ವೇತಕೇತುಮುವಾಚ ಹ|

01113013c ಮಾ ತಾತ ಕೋಪಂ ಕಾರ್ಷೀಸ್ತ್ವ ಮೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಕೃದ್ಧನಾದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನ ತಂದೆಯು ಶ್ವೇತಕೇತುವಿಗೆ
“ಮಗು! ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ಇದೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ!” ಎಂದನು.

01113014a ಅನಾವೃತಾ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವರ್ಣಾನಾಮಂಗನಾ ಭುವಿ|

01113014c ಯಥಾ ಗಾವಃ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತಾತ ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ವರ್ಣೇ ತಥಾ ಪ್ರಜಾಃ||

“ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದ ಅಂಗನೆಯರೂ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಂತೆ
ಅನಾವೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅವರವರ ವರ್ಣದ ಪ್ರಜೆಗಳು
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

01113015a ಋಷಿಪುತ್ರೋಽಥ ತಂ ಧರ್ಮಂ ಶ್ವೇತಕೇತುರ್ನ ಚಕ್ಷಮೇ|

01113015c ಚಕಾರ ಚೈವ ಮರ್ಯಾದಾಮಿಮಾಂ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಯೋರ್ಭುವಿ||

01113016a ಮಾನುಷೇಷು ಮಹಾಭಾಗೇ ನ ತ್ವೇವಾನ್ಯೇಷು ಜಂತುಷು|

01113016c ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಮರ್ಯಾದಾ ಸ್ಥಿತೇಯಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಋಷಿಪುತ್ರ ಶ್ವೇತಕೇತುವು ಆಗ ಇರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಭುವಿಯ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾಭಾಗೆ! ಇದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಇತರ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

01113017a ವ್ಯುಚ್ಚರಂತ್ಯಾಃ ಪತಿಂ ನಾರ್ಯಾ ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಪಾತಕಂ|

01113017c ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಸುಖಾವಹಂ||

“ಇಂದಿನಿಂದ ನಾರಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ ಹೋಗುವುದು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

01113018a ಭಾರ್ಯಾಂ ತಥಾ ವ್ಯುಚ್ಚರತಃ ಕೌಮಾರೀಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀಂ|

01113018c ಪತಿವ್ರತಾಮೇತದೇವ ಭವಿತಾ ಪಾತಕಂ ಭುವಿ||

ಕೌಮಾರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ ಪತಿವ್ರತಾ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದೂ ಕೂಡ ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತಕವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

01113019a ಪತ್ಯಾ ನಿಯುಕ್ತಾ ಯಾ ಚೈವ ಪತ್ನ್ಯ ಪತ್ಯಾರ್ಥಮೇವ ಚ|

01113019c ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯೇತದೇವ ಹಿ||

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪತಿಯು ಕೂಡಲಿಚ್ಛಿಸಿದಾಗ ಪತ್ನಿಯು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪಾಪವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.”

01113020a ಇತಿ ತೇನ ಪುರಾ ಭೀರು ಮರ್ಯಾದಾ ಸ್ಥಾಪಿತಾ ಬಲಾತ್|

01113020c ಉದ್ದಾಲಕಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಧರ್ಮ್ಯಾ ವೈ ಶ್ವೇತಕೇತುನಾ||

ಭೀರು! ಈ ರೀತಿ ಹಿಂದೆ ಉದ್ದಾಲಕ ಪುತ್ರ ಶ್ವೇತಕೇತುವು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಈ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

01113021a ಸೌದಾಸೇನ ಚ ರಂಭೋರು ನಿಯುಕ್ತಾಪತ್ಯಜನ್ಮನಿ|

01113021c ಮದಯಂತೀ ಜಗಾಮರ್ಷಿಂ ವಸಿಷ್ಠಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

01113022a ತಸ್ಮಾಲ್ಲೇಭೇ ಚ ಸಾ ಪುತ್ರಮಶ್ಮಕಂ ನಾಮ ಭಾಮಿನೀ|

01113022c ಭಾರ್ಯಾ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದಸ್ಯ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ರಂಭೋರು! ಸೌದಾಸನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮದಯಂತಿಯನ್ನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದಾಗ, ಅವಳು ಮಹರ್ಷಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಬಳಿ ಹೋದಳು ಎಂದು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ? ಅವನಿಂದ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನ ಭಾರ್ಯೆಯು ಅಶ್ಮಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದಳು.

01113023a ಅಸ್ಮಾಕಮಪಿ ತೇ ಜನ್ಮ ವಿದಿತಂ ಕಮಲೇಕ್ಷಣೇ|

01113023c ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾದ್ಭೀರು ಕುರೂಣಾಂ ವಂಶವೃದ್ಧಯೇ||

ಕಮಲೇಕ್ಷಣೇ! ಭೀರು! ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವೂ ಕೂಡ ಕುರು
ವಂಶವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ಆಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ.

01113024a ಅತ ಏತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರಣಾನಿ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವೈ|

01113024c ಮಮೈತದ್ವಚನಂ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯನಿಂದಿತೇ||

ಅನಿಂದಿತೇ! ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿ ನೀನು ಕೂಡ
ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಇರುವ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳಂತೆ
ಮಾಡುವುದು ಸರಿ.

01113025a ಋತಾವೃತೌ ರಾಜಪುತ್ರಿಸ್ತ್ರಿಯಾ ಭರ್ತಾ ಯತವ್ರತೇ|

01113025c ನಾತಿವರ್ತವ್ಯ ಇತ್ಯೇವಂ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ವ್ರತಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜಪುತ್ರಿ! ಧರ್ಮವನ್ನು
ತಿಳಿದ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸದೇ
ಇರುವುದೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

01113026a ಶೇಷೇಷ್ಟನ್ಯೇಷು ಕಾಲೇಷು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಂ ಸ್ತ್ರೀ ಕಿಲಾರ್ಹತಿ|

01113026c ಧರ್ಮಮೇತಂ ಜನಾಃ ಸಂತಃ ಪುರಾಣಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ||

ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಸರಿ. ಸಂತ
ಜನರು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳು ಇದನ್ನೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

01113027a ಭರ್ತಾ ಭಾರ್ಯಾಂ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಧರ್ಮ್ಯಂ ವಾಧರ್ಮ್ಯಮೇವ ವಾ|

01113027c ಯದ್ರೂ ಯಾತ್ತತ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

01113028a ವಿಶೇಷತಃ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧೀ ಹೀನಃ ಪ್ರಜನನಾತ್ಸ್ವಯಂ|

01113028c ಯಥಾಹಮನವದ್ಯಾಂಗಿ ಪುತ್ರದರ್ಶನಲಾಲಸಃ||

ರಾಜಪುತ್ರಿ! ಭಾರ್ಯೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ -
ಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿ - ಹಾಗೆಯೇ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಧರ್ಮವಿದರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

01113029a ತಥಾ ರಕ್ತಾಂಗುಲಿತಲಃ ಪದ್ಮಪತ್ರನಿಭಃ ಶುಭೇ|

01113029c ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥಂ ಮಯಾ ತೇಽಯಂ ಶಿರಸ್ಯಭ್ಯುದ್ಯತೋಽಂಜಲಿಃ||

ಶುಭೇ! ಈ ರೀತಿ ನಾನು ರಕ್ತಾಂಗುಲಿಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಪತ್ರವನ್ನು
ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01113030a ಮನ್ನಿಯೋಗಾತ್ಸುಕೇಶಾಂತೇ ದ್ವಿಜಾತೇಸ್ತಪಸಾಧಿಕಾತ್|

01113030c ಪುತ್ರಾನ್ಗುಣಸಮಾಯುಕ್ತಾನುತ್ಪಾದಯಿತುಮರ್ಹಸಿ|

01113030e ತ್ವತ್ಕೃತೇಽಹಂ ಪೃಥುಶ್ರೋಣಿ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಪುತ್ರಿಣಾಂ ಗತಿಂ||

ಸುಕೇಶಾಂತೇ! ನನ್ನ ನಿಯೋಗದಂತೆ ಅಧಿಕ ತಪಸ್ವಿ ದ್ವಿಜನಿಂದ
ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಯುಕ್ತ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪೃಥುಶ್ರೋಣಿ! ನಿನ್ನ
ಈ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಮಕ್ಕಳಿರುವವರ ಗತಿಯನ್ನು ಸೇರಬಲ್ಲೆ."

01113031a ಏವಮುಕ್ತಾ ತತಃ ಕುಂತೀ ಪಾಂಡುಂ ಪರಪುರಂಜಯಂ|

01113031c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ವರಾರೋಹಾ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಿಯಹಿತರತೆ ವರಾರೋಹೆ ಕುಂತಿಯು
ಪರಪುರಂಜಯ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು:

01113032a ಪಿತೃವೇಶ್ಮನ್ಯಹಂ ಬಾಲಾ ನಿಯುಕ್ತಾತಿಥಿಪೂಜನೇ|

01113032c ಉಗ್ರಂ ಪರ್ಯಚರಂ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ||

01113033a ನಿಗೂಢನಿಶ್ಚಯಂ ಧರ್ಮೇ ಯಂ ತಂ ದುರ್ವಾಸಸಂ ವಿದುಃ|

01113033c ತಮಹಂ ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವಯತ್ಸ್ವೈರತೋಷಯಂ||

“ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅತಿಥಿ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ
ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಶಿತವ್ರತ, ಉಗ್ರ, ಪರ್ಯಚರ,
ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢ ನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನೀಡುವ, ವಿದ್ವಾಂಸ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದುರ್ವಾಸನು ಬಂದನು. ನಾನು ಆ ಸಂಶಿತಾತ್ಮನನ್ನು ಸರ್ವ
ಯತ್ನಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದೆನು.

01113034a ಸ ಮೇಽಭಿಚಾರಸಂಯುಕ್ತಮಾಚಷ್ಟ ಭಗವಾನ್ವರಂ|

01113034c ಮಂತ್ರಗ್ರಾಮಂ ಚ ಮೇ ಪ್ರಾದಾದಬ್ರವೀಚ್ಛೈವ ಮಾಮಿದಂ||

ಸುಲಭವಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಗವಾನನನ್ನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ
ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ನನಗೆ ಒಂದು
ಮಂತ್ರಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೀಡಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01113035a ಯಂ ಯಂ ದೇವಂ ತ್ವಮೇತೇನ ಮಂತ್ರೇಣಾವಾಹಯಿಷ್ಯಸಿ|

01113035c ಅಕಾಮೋ ವಾ ಸಕಾಮೋ ವಾ ಸ ತೇ ವಶಮುಪೈಷ್ಯತಿ||

“ಈ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ನೀನು ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು

ಅಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೀಯೋ ಅವನು ಇಷ್ಟವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿರಲಿ
ನಿನ್ನ ವಶನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01113036a ಇತ್ಯುಕ್ತಾಹಂ ತದಾ ತೇನ ಪಿತೃವೇಶ್ಮನಿ ಭಾರತ|

01113036c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಚಸ್ತಥ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ||

ಭಾರತ! ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನನಗೆ ಈ ರೀತಿ
ಹೇಳಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೀಡಿದ ವಚನವು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ
ಸಮಯವು ಈಗ ಬಂದೊದಗಿದೆ.

01113037a ಅನುಜ್ಞಾತಾ ತ್ವಯಾ ದೇವಮಾಹ್ವಯೇಯಮಹಂ ನೃಪ|

01113037c ತೇನ ಮಂತ್ರೇಣ ರಾಜರ್ಷೇ ಯಥಾ ಸ್ಯಾನ್ನೌ ಪ್ರಜಾ ವಿಭೋ||

ರಾಜರ್ಷಿ ನೃಪ! ನಿನ್ನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಾನು ಓರ್ವ
ದೇವತೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ವಿಭೋ! ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ
ಮಕ್ಕಳಾಗಬಹುದು.

01113038a ಆವಾಹಯಾಮಿ ಕಂ ದೇವಂ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವವಿದಾಂ ವರ|

01113038c ತ್ವತ್ತೋಽನುಜ್ಞಾಪ್ರತೀಕ್ಷಾಂ ಮಾಂ ವಿದ್ಧ್ಯಸ್ಮಿನ್ಕರ್ಮಣಿ ಸ್ಥಿತಾಂ||

ತತ್ತ್ವವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಲಿ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ
ಅನುಜ್ಞೆಯಿದೆಯೆಂದಾದರೆ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ.”

01113039 ಪಾಂಡುರುವಾಚ|

01113039a ಅದ್ಭ್ಯವ ತ್ವಂ ವರಾರೋಹೇ ಪ್ರಯತಸ್ವ ಯಥಾವಿಧಿ|

01113039c ಧರ್ಮಮಾವಾಹಯ ಶುಭೇ ಸ ಹಿ ದೇವೇಷು ಪುಣ್ಯಭಾಕ್||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ವರಾರೋಹೆ! ಇಂದೇ ನೀನು
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ಶುಭೇ! ದೇವತೆಗಳ
ಪುಣ್ಯಭಾಗಿ ಧರ್ಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸು.

01113040a ಅಧರ್ಮೇಣ ನ ನೋ ಧರ್ಮಃ ಸಂಯುಜ್ಯೇತ ಕಥಂ ಚನ|

01113040c ಲೋಕಶ್ಚಾಯಂ ವರಾರೋಹೇ ಧರ್ಮೋಽಯಮಿತಿ ಮಂಸ್ಯತೇ||

ಇದು ಅಧರ್ಮವೆನಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮನು ಎಂದೂ ಇದರಲ್ಲಿ
ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವರಾರೋಹೇ! ಜನರು ಇದನ್ನೇ ಧರ್ಮವೆಂದು
ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

01113041a ಧಾರ್ಮಿಕಶ್ಚ ಕುರೂಣಾಂ ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

01113041c ದತ್ತಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಧರ್ಮೇಣ ನಾಧರ್ಮೇ ರಂಸ್ಯತೇ ಮನಃ||

ಅವನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಕುರುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮದ
ದಾರಿದೀಪನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಮನಸ್ಸು
ಅಧರ್ಮದ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01113042a ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ನಿಯತಾ ತ್ವಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

01113042c ಉಪಚಾರಾಭಿಚಾರಾಭ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಮಾರಾಧಯಸ್ವ ವೈ||

ಆದುದರಿಂದ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಧರ್ಮನನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸು. ನಿಯತ್ತು ಮತ್ತು
ಉಪಚಾರ ಅಭಿಚಾರಗಳಿಂದ ಧರ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸು.”

01113043 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01113043a ಸಾ ತಥೋಕ್ತಾ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇನ ಭರ್ತೃ ವರಾಂಗನಾ|

01113043c ಅಭಿವಾದ್ಯಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮವರ್ತತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ವರಾಂಗನೆಯು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋತ್ಪನ್ಯನುಜ್ಞಾನೇ ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋತ್ಪನ್ಯನುಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೪

ಗಾಂಧಾರಿಯು ಒಂದುವರ್ಷ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಕುಂತಿಯು ಧರ್ಮನಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪಡೆದುದು, ಅಶರೀರವಾಣಿ (೧-೭). ದುರ್ಯೋಧನನು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನದಂದೇ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಭೀಮಸೇನನ ಜನನ, ಅಶರೀರವಾಣಿ (೮-೧೪). ಪಾಂಡುವು ಇಂದ್ರನ ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ವರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು (೧೫-೨೨). ಇಂದ್ರನಿಂದ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಜನನ, ಅಶರೀರವಾಣಿ (೨೩-೩೭).

ಅರ್ಜುನನ ಜನನದಿಂದಾದ ಪರಮ ಹರ್ಷ (೩೮-೬೩). ಇನ್ನೂ
ಅಧಿಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸಿದ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಕುಂತಿಯು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದುದು
(೬೪-೬೬).

01114001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01114001a ಸಂವತ್ಸರಾಹಿತೇ ಗರ್ಭೇ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಜನಮೇಜಯ|

01114001c ಆಹ್ವಯಾಮಾಸ ವೈ ಕುಂತೀ ಗರ್ಭಾರ್ಥಂ ಧರ್ಮಮಚ್ಯುತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ಗಾಂಧಾರಿಯು
ಒಂದು ವರ್ಷದ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಕುಂತಿಯು ಗರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ
ಅಚ್ಯುತ ಧರ್ಮನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು.

01114002a ಸಾ ಬಲಿಂ ತ್ವರಿತಾ ದೇವೀ ಧರ್ಮಾಯೋಪಜಹಾರ ಹ|

01114002c ಜಜಾಪ ಜಪ್ಯಂ ವಿಧಿವದ್ದತ್ತಂ ದುರ್ವಾಸಸಾ ಪುರಾ||

ಆ ದೇವಿಯು ಕೂಡಲೇ ಬಲಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಧರ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಹಿಂದೆ
ದುರ್ವಾಸನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಜಪವನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಜಪಿಸಿದಳು.

01114003a ಸಂಗಮ್ಯ ಸಾ ತು ಧರ್ಮೇಣ ಯೋಗಮೂರ್ತಿಧರೇಣ ವೈ|

01114003c ಲೇಭೇ ಪುತ್ರಂ ವರಾರೋಹಾ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ವರಂ||

01114004a ಐಂದ್ರೇ ಚಂದ್ರಸಮಾಯುಕ್ತೇ ಮುಹೂರ್ತೇಽಭಿಜಿತೇಽಷ್ಟಮೇ|

01114004c ದಿವಾ ಮಧ್ಯಗತೇ ಸೂರ್ಯೇ ತಿಥೌ ಪುಣ್ಯೇಽಭಿಪೂಜಿತೇ||

ಯೋಗಮೂರ್ತಿಧರ ಧರ್ಮನನ್ನು ಸೇರಿ ಆ ವರಾರೋಹೆಯು

ಪುಣ್ಯೋಭಿಪೂಜಿತ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಅಷ್ಟಮಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಗತಿಯ ಅಭಿಜಿತ್ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿರುವಾಗ
ಇಂದ್ರನ ದಿನದಂದು ಉಸಿರಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದಳು.

01114005a ಸಮೃದ್ಧಯಶಸಂ ಕುಂತೀ ಸುಷಾವ ಸಮಯೇ ಸುತಂ|

01114005c ಜಾತಮಾತ್ರೇ ಸುತೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಣೇ||

ಕುಂತಿಯು ಸಮೃದ್ಧ ಯಶಸ್ವಿ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನು
ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯೊಂದು ಹೇಳಿತು:

01114006a ಏಷ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

01114006c ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪಾಂಡೋಃ ಪ್ರಥಮಜಃ ಸುತಃ||

“ಇವನು ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಪಾಂಡುವಿನ ಪ್ರಥಮ ಸುತನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಎಂದು
ವಿಖ್ಯಾತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01114007a ಭವಿತಾ ಪ್ರಥಿತೋ ರಾಜಾ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ|

01114007c ಯಶಸಾ ತೇಜಸಾ ಚೈವ ವೃತ್ತೇನ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ||

ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತ ಯಶಸ್ಸು, ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ
ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಜನೆಂದು ಪ್ರಥಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01114008a ಧಾರ್ಮಿಕಂ ತಂ ಸುತಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪಾಂಡುಸ್ತಾಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್|

01114008c ಪ್ರಾಹುಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ಬಲಜ್ಯೇಷ್ಯಂ ಬಲಜ್ಯೇಷ್ಯಂ ಸುತಂ ವೃಣು||

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುತನನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾಂಡುವು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು:
“ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಬಲವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಲಜ್ಯೇಷ್ಯ
ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೇಳು.”

01114009a ತತಸ್ತಥೋಕ್ತಾ ಪತ್ಯಾ ತು ವಾಯುಮೇವಾಜುಹಾವ ಸಾ|

01114009c ತಸ್ಮಾ ಜ್ಞೇ ಮಹಾಬಾಹುಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಪತಿಯ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಅವಳು ವಾಯುವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು ಮತ್ತು
ಅವನಿಂದ ಭೀಮ ಪರಾಕ್ರಮಿ, ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನು ಜನಿಸಿದನು.

01114010a ತಮಪ್ಯತಿಬಲಂ ಜಾತಂ ವಾಗಭ್ಯವದದಚ್ಯುತಂ|

01114010c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಜಾತೋಽಯಮಿತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆ ಅತಿಬಲಶಾಲಿಯು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅಶರೀರವಾಣಿಯೊಂದು
“ಇವನು ಎಲ್ಲ ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗಿಂಥ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಲು ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ!”
ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

01114011a ಇದಮತ್ಯದ್ಭುತಂ ಚಾಸೀಜ್ಞಾ ತಮಾತ್ರೇ ವೃಕೋದರೇ|

01114011c ಯದಂಕಾತ್ಪತಿತೋ ಮಾತುಃ ಶಿಲಾಂ ಗಾತ್ರೈರಚೂರ್ಣಯತ್||

ವೃಕೋದರನು ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವು ನಡೆಯಿತು.
ಅವನು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯಿಂದ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಾಗ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ
ಶಿಲೆಯೇ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಯಿತು.

2012/03/25

01114012a ಕುಂತೀ ವ್ಯಾಘ್ರಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಾ ಸಹಸೋತ್ಪತಿತಾ ಕಿಲ|

01114012c ನಾನ್ವಬುಧ್ಯತ ಸಂಸುಪ್ತಮುತ್ಸಂಗೇ ಸ್ವೇ ವೃಕೋದರಂ||

ಒಂದು ಹುಲಿಯ ಭಯದಿಂದ ಕುಂತಿಯು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ವೃಕೋದರನನ್ನು ಮರೆತು ಎದ್ದು ನಿಂತಳು.

01114013a ತತಃ ಸ ವಜ್ರಸಂಘಾತಃ ಕುಮಾರೋಽಭ್ಯಪತ್ತದ್ಗಿರೌ|

01114013c ಪತತಾ ತೇನ ಶತಧಾ ಶಿಲಾ ಗಾತ್ರೈರ್ವಿ ಚೂರ್ಣಿತಾ|

01114013e ತಾಂ ಶಿಲಾಂ ಚೂರ್ಣಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡುರ್ವಿಸ್ಮಯಮಾಗಮತ್||

ಆ ವಜ್ರಸಂಘಾತ ಕುಮಾರನು ಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನು ಬೀಳುವಾಗ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಶಿಲೆಯು ನೂರಾರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಪುಡಿಯಾದ ಶಿಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಡುವು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

01114014a ಯಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ಭೀಮಸ್ತು ಜಜ್ಞೇ ಭರತಸತ್ತಮ|

01114014c ದುರ್ಯೋಧನೋಽಪಿ ತತ್ರೈವ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ವಸುಧಾಧಿಪ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಯಾವ ದಿನದಂದು ಭೀಮನು ಹುಟ್ಟಿದನೋ ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ವಸುಧಾಧಿಪ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಹುಟ್ಟಿದನು.

01114015a ಜಾತೇ ವೃಕೋದರೇ ಪಾಂಡುರಿದಂ ಭೂಯೋಽನ್ವಚಿಂತಯತ್|

01114015c ಕಥಂ ನು ಮೇ ವರಃ ಪುತ್ರೋ ಲೋಕಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭವೇದಿತಿ||

ವೃಕೋದರನು ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವು “ನಾನು ಹೇಗೆ ಉತ್ತಮ, ಲೋಕಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ?” ಎಂದು ಪುನಃ

ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

01114016a ದೈವೇ ಪುರುಷಕಾರೇ ಚ ಲೋಕೋಽಯಂ ಹಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

01114016c ತತ್ರ ದೈವಂ ತು ವಿಧಿನಾ ಕಾಲಯುಕ್ತೇನ ಲಭ್ಯತೇ||

“ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಲೋಕವು ದೈವ ಮತ್ತು ಪುರುಷಕರ್ಮ ಇವೆರಡರ ಮೇಲೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ದೈವ ಎನ್ನುವುದು ವಿಧಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳು ಸೇರಿ ಬಂದಾಗ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

01114017a ಇಂದ್ರೋ ಹಿ ರಾಜಾ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಧಾನ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

01114017c ಅಪ್ರಮೇಯಬಲೋತ್ಸಾಹೋ ವೀರ್ಯವಾನಮಿತದ್ಯುತಿಃ||

ದೇವತೆಗಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಧಾನನಾದವನು ಅಪ್ರಮೇಯ ಬಲೋತ್ಸಾಹಿ, ವೀರ್ಯವಾನ, ಅಮಿತದ್ಯುತಿ ರಾಜ ಇಂದ್ರನೆಂದು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

01114018a ತಂ ತೋಷಯಿತ್ವಾ ತಪಸಾ ಪುತ್ರಂ ಲಪ್ಸ್ಯೇ ಮಹಾಬಲಂ|

01114018c ಯಂ ದಾಸ್ಯತಿ ಸ ಮೇ ಪುತ್ರಂ ಸ ವರೀಯಾನ್ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01114018e ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ತಸ್ಮಾತ್ತಪ್ಸ್ಯೇ ಮಹತ್ತಪಃ||

ಅವನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಅವನು ಕೊಡುವ ಪುತ್ರನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಕರ್ಮ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01114019a ತತಃ ಪಾಂಡುರ್ಮಹಾತೇಜಾ ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ|

01114019c ದಿದೇಶ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಕೌರವ್ಯೋ ವ್ರತಂ ಸಾಂವತ್ಸರಂ ಶುಭಂ||

ನಂತರ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕೌರವ್ಯ ಪಾಂಡುವು ಮಹರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಕುಂತಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತದ ಶುಭ ವ್ರತವನ್ನನುಸರಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದನು.

01114020a ಆತ್ಮನಾ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರೇಕಪಾದಸ್ಥಿತೋಽಭವತ್|

01114020c ಉಗ್ರಂ ಸ ತಪ ಆತಸ್ಥೇ ಪರಮೇಣ ಸಮಾಧಿನಾ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಸ್ವತಃ ಒಂದೇ ಕಾಲಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

01114021a ಆರಿರಾಧಯಿಷುದೇವಂ ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ತಮೀಶ್ವರಂ|

01114021c ಸೂರ್ಯೇಣ ಸಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪರ್ಯವರ್ತತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ತ್ರಿದಶರ ಈಶ್ವರ ದೇವನನ್ನು ಸೂರ್ಯನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಿದನು.

01114022a ತಂ ತು ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ವಾಸವಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01114022c ಪುತ್ರಂ ತವ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ||

01114023a ದೇವಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಸುಹೃದಾಂ ಚಾರ್ಥಸಾಧಕಂ|

01114023c ಸುತಂ ತೇಽಗ್ರ್ಯಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾಮಿತ್ರವಿನಾಶನಂ||

ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ವಾಸವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತ ಪುತ್ರನನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ದೇವತೆಗಳ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ, ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುತನನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.”

01114024a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಕೌರವೋ ರಾಜಾ ವಾಸವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01114024c ಉವಾಚ ಕುಂತೀಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದೇವರಾಜವಚಃ ಸ್ಮರನ್||

ರಾಜ ಕೌರವನಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ವಾಸವನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ದೇವರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಕುಂತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01114025a ನೀತಿಮಂತಂ ಮಹಾತ್ಮಾ ನಮಾದಿತ್ಯಸಮತೇಜಸಂ|

01114025c ದುರಾಧರ್ಷಂ ಕ್ರಿಯಾವಂತಮತೀವಾದ್ಭುತದರ್ಶನಂ||

01114026a ಪುತ್ರಂ ಜನಯ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಧಾಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯತೇಜಸಾಂ|

01114026c ಲಬ್ಧಃ ಪ್ರಸಾದೋ ದೇವೇಂದ್ರಾತ್ತಮಾಹ್ವಯ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

“ನೀತಿಮಂತನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ, ಆದಿತ್ಯಸಮತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ದುರಾಧರ್ಷನೂ, ಕ್ರಿಯಾವಂತನೂ, ಅತೀವ ಅದ್ಭುತ ದರ್ಶನನೂ ಆದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ತೇಜಸ್ವಿಗಳ ಧಾಮ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆ ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ದೇವೇಂದ್ರನ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿದೆ, ಅವನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸು.”

01114027a ಏವಮುಕ್ತಾ ತತಃ ಶಕ್ರಮಾಜುಹಾವ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

01114027c ಅಥಾಜಗಾಮ ದೇವೇಂದ್ರೋ ಜನಯಾಮಾಸ ಚಾರ್ಜುನಂ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಯಶಸ್ವಿನಿಯು ಶಕ್ರನನ್ನು ಕರೆದಳು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆಗಮಿಸಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

01114028a ಜಾತಮಾತ್ರೇ ಕುಮಾರೇ ತು ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೀ|

01114028c ಮಹಾಗಂಭೀರನಿಘೋಷಾ ನಭೋ ನಾದಯತೀ ತದಾ||

ಆ ಕುಮಾರನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯೊಂದು
ನಭದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದ ಮಹಾಗಂಭೀರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ
ಘೋಷಿಸಿತು:

01114029a ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸಮಃ ಕುಂತಿ ಶಿಬಿತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01114029c ಏಷ ಶಕ್ರ ಇವಾಜೇಯೋ ಯಶಸ್ತೇ ಪ್ರಥಯಿಷ್ಯತಿ||

“ಕುಂತಿ ! ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯನ ಸಮ, ಪ್ರರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಶಿಬಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ, ಶಕ್ರನಂತೆ ಅಜೇಯನಾಗಿರುವ ಇವನು ನಿನ್ನ
ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

01114030a ಅದಿತ್ಯಾ ವಿಷ್ಣುನಾ ಪ್ರೀತಿಯರ್ಥಾಭೂದಭಿವರ್ಧಿತಾ|

01114030c ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಸಮಃ ಪ್ರೀತಿಂ ವರ್ಧಯಿಷ್ಯತಿ ತೇಽರ್ಜುನಃ||

ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಅದಿತಿಯ ಸಂತೋಷವು ಹೇಗೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ
ವಿಷ್ಣುಸಮನಾದ ಈ ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ
ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

01114031a ಏಷ ಮದ್ರಾನ್ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಕುರೂಂಶ್ಚ ಸಹ ಕೇಕಯೈಃ|

01114031c ಚೇದಿಕಾಶಿಕರೂಷಾಂಶ್ಚ ಕುರುಲಕ್ಷ್ಮ ಸುಧಾಸ್ಯತಿ||

ಇವನು ಮದ್ರ, ಕೇಕಯ, ಕಾಶಿ, ಕರೂಷ, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ಕುರು

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

01114032a ಏತಸ್ಯ ಭುಜವೀರ್ಯೇಣ ಖಾಂಡವೇ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

01114032c ಮೇದಸಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತೃಪ್ತಿಂ ಯಾಸ್ಯತಿ ವೈ ಪರಾಂ||

ಇವನು ತನ್ನ ಭುಜಬಲದಿಂದ ಖಾಂಡವ ವನದಲ್ಲಿರುವ
ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಹವ್ಯವಾಹನನಿಗೆ ಪರಮ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು
ತರುತ್ತಾನೆ.

01114033a ಗ್ರಾಮಣೀಶ್ಚ ಮಹೀಪಾಲಾನೇಷ ಜಿತ್ವಾ ಮಹಾಬಲಃ|

01114033c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋ ವೀರಸ್ತ್ರೀನ್ಮೇಧಾನಾಹರಿಷ್ಯತಿ||

ಈ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯು ಮಹೀಪಾಲರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಭ್ರಾತೃಗಳ
ಸಮೇತ ಮೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ.

01114034a ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ ಸಮಃ ಕುಂತಿ ವಿಷ್ಣುತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01114034c ಏಷ ವೀರ್ಯವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಪರಾಜಿತಃ||

ಕುಂತಿ! ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಸಮನಾದ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು
ಹೋಲುವ ಈ ವೀರ್ಯವಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅಪರಾಜಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01114035a ತಥಾ ದಿವ್ಯಾನಿ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ನಿಖಿಲಾನ್ಯಾಹರಿಷ್ಯತಿ|

01114035c ವಿಪ್ರನಷ್ಟಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಚಾಯಮಾಹರ್ತಾ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಈ
ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಕಳೆದು ಹೋದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

01114036a ಏತಾಮತ್ಯದ್ಭುತಾಂ ವಾಚಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೂತಕೇ|

01114036c ಉಕ್ತವಾನ್ವಾಯುರಾಕಾಶೇ ಕುಂತೀ ಶುಶ್ರಾವ ಚಾಸ್ಯ ತಾಂ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರನ ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅದ್ಭುತ ಮಾತುಗಳು
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಕುಂತಿಯು ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವನಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದಳು.

01114037a ವಾಚಮುಚ್ಚಾರಿತಾಮುಚ್ಚೈಸ್ತಾಂ ನಿಶಮ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಾಂ|

01114037c ಬಭೂವ ಪರಮೋ ಹರ್ಷಃ ಶತಶೃಂಗನಿವಾಸಿನಾಂ||

ಆ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶತಶೃಂಗದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಪಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿ ಪರಮ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

01114038a ತಥಾ ದೇವಋಷೀಣಾಂ ಚ ಸೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಚ ದಿವೌಕಸಾಂ|

01114038c ಆಕಾಶೇ ದುಂದುಭೀನಾಂ ಚ ಬಭೂವ ತುಮುಲಃ ಸ್ವನಃ||

ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವಋಷಿಗಳ, ಇಂದ್ರರ ಮತ್ತು ದಿವೌಕಸರ
ದುಂದುಭಿಗಳ ತುಮುಲವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

01114039a ಉದತಿಷ್ಠನ್ಮಹಾಘೋಷಃ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಭಿರಾವೃತಃ|

01114039c ಸಮವೇತ್ಯ ಚ ದೇವಾನಾಂ ಗಣಾಃ ಪಾರ್ಥಮಪೂಜಯನ್||

01114040a ಕಾದ್ರವೇಯಾ ವೈನತೇಯಾ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

01114040c ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ಸಪ್ತ ಚೈವ ಮಹರ್ಷಯಃ||

01114041a ಭರದ್ವಾಜಃ ಕಶ್ಯಪೋ ಗೌತಮಶ್ಚ

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಜಮದಗ್ನಿರ್ವಸಿಷ್ಠಃ|

01114041c ಯಶ್ಚೋದಿತೋ ಭಾಸ್ಕರೇಽಭೂತ್

ಪ್ರನಷ್ಟೇ ಸೋಽಪ್ಯತ್ರಾತ್ರಿಭಗವಾನಾಜಗಾಮ||

01114042a ಮರೀಚಿರಂಗಿರಾಶ್ಚೈವ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕೃತುಃ|

01114042c ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚೈವ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ||

ದೇವಗಣಗಳು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ನೆರೆದಾಗ

ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮಹಾಘೋಷವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

ಕದ್ರುವಿನ ಮಕ್ಕಳು, ವಿನತೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ಗಂಧರ್ವರು, ಅಪ್ಸರೆಯರು,

ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಯಕರು, ಮತ್ತು ಸಪ್ತ ಮಹರ್ಷಿಗಳು - ಭರದ್ವಾಜ,

ಕಶ್ಯಪ, ಗೌತಮ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಜಮದಗ್ನಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ಮತ್ತು ಭಾಸ್ಕರನ

ಉದಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಸ್ತದೊಂದಿಗೆ

ಮರೆಯಾಗುವ ಭಗವಾನ ಅತ್ರಿ --ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

01114043a ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರಾಃ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭೂಷಿತಾಃ|

01114043c ಉಪಗಾಯಂತಿ ಬೀಭತ್ಸುಮುಪನೃತ್ಯಂತಿ ಚಾಪ್ಸರಾಃ|

01114043e ಗಂಧರ್ವೈಃ ಸಹಿತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾಗಾಯತ ಚ ತುಂಬುರುಃ||

ದಿವ್ಯ ಮಾಲಾಂಬರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತೆ

ಅಪ್ಸರೆಯರು ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಹಾಡುತ್ತಾ

ನೃತ್ಯಮಾಡಿದರು. ಗಂಧರ್ವರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಶ್ರೀಮಾನ್

ತುಂಬುರುವು ಹಾಡಿದನು.

01114044a ಭೀಮಸೇನೋಗ್ರಸೇನೌ ಚ ಊರ್ಣಾಯುರನಘಸ್ತಥಾ|

01114044c ಗೋಪತಿಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಾಶ್ಚ ಸಪ್ತಮಃ||

01114045a ಯುಗಪಸ್ತುಣಪಃ ಕಾರ್ಷ್ಣಿರ್ನಂದಿಶ್ಚಿತ್ರರಥಸ್ತಥಾ|

01114045c ತ್ರಯೋದಶಃ ಶಾಲಿಶಿರಾಃ ಪರ್ಜನ್ಯಶ್ಚ ಚತುರ್ದಶಃ||

01114046a ಕಲಿಃ ಪಂಚದಶಶ್ಚಾತ್ರ ನಾರದಶ್ಚೈವ ಷೋಡಶಃ|

01114046c ಸದ್ವಾ ಬೃಹದ್ವಾ ಬೃಹಕಃ ಕರಾಲಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ||

01114047a ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬಹುಗುಣಃ ಸುಪರ್ಣಶ್ಚೈತಿ ವಿಶ್ರುತಃ|

01114047c ವಿಶ್ವಾವಸುರ್ಭುಮನ್ಯುಶ್ಚ ಸುಚಂದ್ರೋ ದಶಮಸ್ತಥಾ||

01114048a ಗೀತಮಾಧುರ್ಯಸಂಪನ್ನೋ ವಿಖ್ಯಾತೌ ಚ ಹಹಾಹುಹೌ|

01114048c ಇತ್ಯೇತೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಾ ಜಗುಸ್ತತ್ರ ನರರ್ಷಭಂ||

ಈ ಎಲ್ಲ ಗಂಧರ್ವರು ಆ ನರರ್ಷಭನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರು:

ಭೀಮಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಊರ್ಣಾಯು, ಅನಘ, ಗೋಪತಿ,
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಏಳನೆಯ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಾಕ್ಷ, ಯುಗಪ, ತೃಣಪ, ಕಾರ್ಷ್ಣಿ,
ನಂದಿ, ಚಿತ್ರರಥ, ಹದಿಮೂರನೆಯವನು ಶಾಲಿಶಿರ,
ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಪರ್ಜನ್ಯ, ಹದಿನೈದನೆಯ ಕಲಿ, ಹದಿನಾರನೆಯ
ನಾರದ, ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಸದ್ವಾ, ಬೃಹದಾ, ಬೃಹಕ, ಕರಾಲ,
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಬಹುಗುಣ, ವಿಶ್ರುತ ಸುಪರ್ಣ, ವಿಶ್ವಾವಸು, ಭುಮನ್ಯು,
ಹತ್ತನೆಯ ಸುಚಂದ್ರ, ಮತ್ತು ಗೀತಮಾಧುರ್ಯ ಸಂಪನ್ನ ವಿಖ್ಯಾತ ಹಹ
ಮತ್ತು ಆಹುಃ.

01114049a ತಥೈವಾಪ್ಸರಸೋ ಹೃಷ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭೂಷಿತಾಃ|

01114049c ನನ್ಯತುವೈ ಮಹಾಭಾಗಾ ಜಗುಶ್ಚಾಯತಲೋಚನಾಃ||

ಆಯತಲೋಚನೆ ಮಹಾಭಾಗೆ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಕೂಡ ಸಹರ್ಷದಿಂದ
ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತೆಯರಾಗಿ ಹಾಡಿ ಕುಣಿದರು.

01114050a ಅನೂನಾ ಚಾನವದ್ಯಾ ಚ ಪ್ರಿಯಮುಖ್ಯಾ ಗುಣಾವರಾ|

01114050c ಅದ್ರಿಕಾ ಚ ತಥಾ ಸಾಚೀ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ ಅಲಂಬುಸಾ||

01114051a ಮರೀಚಿಃ ಶಿಚುಕಾ ಚೈವ ವಿದ್ಯುತ್ಪರ್ಣಾ ತಿಲೋತ್ತಮಾ|

01114051c ಅಗ್ನಿಕಾ ಲಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇಮಾ ದೇವೀ ರಂಭಾ ಮನೋರಮಾ||

01114052a ಅಸಿತಾ ಚ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಸುಪ್ರಿಯಾ ಸುವಪುಸ್ತಥಾ|

01114052c ಪುಂಡರೀಕಾ ಸುಗಂಧಾ ಚ ಸುರಥಾ ಚ ಪ್ರಮಾಥಿನೀ||

01114053a ಕಾಮ್ಯಾ ಶಾರದ್ವತೀ ಚೈವ ನನ್ಯತುಸ್ತತ್ರ ಸಂಘಶಃ|

01114053c ಮೇನಕಾ ಸಹಜನ್ಯಾ ಚ ಪರ್ಣಿಕಾ ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ||

01114054a ಕ್ರತುಸ್ಥಲಾ ಘೃತಾಚೀ ಚ ವಿಶ್ವಾಚೀ ಪೂರ್ವಚಿತ್ತಾಪಿ|

01114054c ಉಮ್ಲೋಚೇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಾ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೇತಿ ಚ ತಾ ದಶ|

01114054e ಉರ್ವಶ್ಯೇಕಾದಶೀತ್ಯೇತಾ ಜಗುರಾಯತಲೋಚನಾಃ||

ಅನುನ, ಅನವದ್ಯ, ಪ್ರಿಯಮುಖ್ಯ, ಗುಣವರ, ಅದ್ರಿಕ, ಶಚಿ, ಮಿಶ್ರಕೇಶಿ,
ಅಲಂಬುಷ, ಮರೀಚಿ, ಶಿಚುಕ, ವಿದ್ಯುತ್ಪರ್ಣ, ತಿಲೋತ್ತಮ, ಅಗ್ನಿಕ,
ಲಕ್ಷಣಾ, ಕ್ಷೇಮ, ದೇವಿ ರಂಭಾ, ಮನೋರಮಾ, ಅಸಿತಾ, ಸುಬಾಹು,
ಸುಪ್ರಿಯ, ಸುವಪು, ಪುಂಡರೀಕಾ, ಸುಗಂಧಾ, ಸುರಥಾ, ಪ್ರಮಥಿನೀ,
ಕಾಮ್ಯ, ಶರದ್ವತೀ, ಇವರೆಲ್ಲರು ಅಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಗೈದರು. ಮೇನಕಾ,
ಸಹಜನ್ಯ, ಪರ್ಣಿಕಾ, ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ, ಕ್ರತುಸ್ಥಲಾ, ಘೃತಾಚೀ,
ವಿಶ್ವಾಚೀ, ಪೂರ್ವಚಿತ್ತಾ, ಉಮ್ಲೋಚಾ, ಹತ್ತನೆಯ ಪ್ರಮ್ಲೋಚಾ,

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಊರ್ವಶಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಆಯತಲೋಚನೆಯರೂ ಹಾಡಿ
ಕುಣಿದರು.

01114055a ಧಾತಾರ್ಯಮಾ ಚ ಮಿತ್ರಶ್ಚ ವರುಣೋಽಂಶೋ ಭಗಸ್ತಥಾ|

01114055c ಇಂದ್ರೋ ವಿವಸ್ವಾನ್ಪೂಷಾ ಚ ತ್ವಷ್ಟಾ ಚ ಸವಿತಾ ತಥಾ||

01114056a ಪರ್ಜನ್ಯಶ್ಚೈವ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಆದಿತ್ಯಾಃ ಪಾವಕಾರ್ಚಿಷಃ|

01114056c ಮಹಿಮಾನಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ವರ್ಧಯಂತೋಽಂಬರೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಪಾಂಡವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲೋಸುಗ ಅಂಬರದಲ್ಲಿ
ಪಾವಕನನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಧಾತಾರ, ಯಮ, ಮಿತ್ರ, ವರುಣ, ಅಂಶ, ಭಗ,
ಇಂದ್ರ, ವಿವಸ್ವಾನ್, ಪೂಷ, ತ್ವಷ್ಟಾ, ಸವಿತ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ವಿಷ್ಣು
ಮೊದಲಾದ ಆದಿತ್ಯರು ನೆರೆದಿದ್ದರು.

01114057a ಮೃಗವ್ಯಾಧಶ್ಚ ಶರ್ವಶ್ಚ ನಿರೃತಿಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01114057c ಅಜೈಕಪಾದಹಿರ್ಬುಧ್ಯಃ ಪಿನಾಕೀ ಚ ಪರಂತಪಃ||

01114058a ದಹನೋಽಥೇಶ್ವರಶ್ಚೈವ ಕಪಾಲೀ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01114058c ಸ್ಥಾನುರ್ಭವಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಪ್ರದ್ರಾಸ್ತತ್ರಾವತಸ್ಥಿರೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಲ್ಲಿ ಮೃಗವ್ಯಾಧ, ಶರ್ವ, ನಿರೃತಿ, ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಅಜ,
ಏಕಪಾದ, ಬುಧ್ಯ, ಪರಂತಪಿ ಪಿನಾಕೀ, ದಹನ, ಈಶ್ವರ, ಕಪಾಲೀ,
ಸ್ಥಾನು, ಭಗವನ್ ಭಾವ, ಮೊದಲಾದ ರುದ್ರರೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು.

01114059a ಅಶ್ವಿನೌ ವಸವಶ್ಚಾಷ್ಟೌ ಮರುತಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01114059c ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತಥಾ ಸಾಧ್ಯಾಸ್ತತ್ರಾಸ್ವರಿಸಂಸ್ಥಿತಾಃ||

01114060a ಕರ್ಕೋಟಕೋಽಥ ಶೇಷಶ್ಚ ವಾಸುಕಿಶ್ಚ ಭುಜಂಗಮಃ|

01114060c ಕಚ್ಚಪಶ್ಚಾಪಕುಂಡಶ್ಚ ತಕ್ಷಕಶ್ಚ ಮಹೋರಗಃ||

01114061a ಆಯಯುಸ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಾ ಮಹಾಕ್ರೋಧಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01114061c ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಸ್ತತ್ರ ನಾಗಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

01114062a ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶ್ಚಾರಿಷ್ಯನೇಮಿಶ್ಚ ಗರುಡಶ್ಚಾಸಿತಧ್ವಜಃ|

01114062c ಅರುಣಶ್ಚಾರುಣಿಶ್ಚೈವ ವೈನತೇಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು, ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳು, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಮರುತರು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದರು.

ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ, ಮಹಾಕ್ರೋಧಿ, ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಕೋಟಕ, ಶೇಷ, ಭುಜಂಗಮ ವಾಸುಕಿ, ಕಚ್ಚಪ, ಅಪಕುಂಡ, ಮಹೋರಗ ತಕ್ಷಕ ಮೊದಲಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಗಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ವಿನತೆಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಅರಿಷ್ಯನೇಮಿ, ಗರುಡ, ಅಸಿತಧ್ವಜ, ಅರುಣ ಮತ್ತು ಅರುಣಿಯರೂ ಸೇರಿದ್ದರು.

01114063a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ವಿಸ್ಮಿತಾ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ|

01114063c ಅಧಿಕಾಂ ಸ್ಮ ತತೋ ವೃತ್ತಿಮವರ್ತನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ||

ಆ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದ ಮುನಿಸತ್ತಮರು ಆ ಪಾಂಡವನ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

01114064a ಪಾಂಡುಸ್ತು ಪುನರೇವೈನಾಂ ಪುತ್ರಲೋಭಾನ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

01114064c ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ದರ್ಶನೀಯಾಂಗೀಂ ಕುಂತೀ ತ್ವೇನಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಆದರೆ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಪಾಂಡುವು
ಪುನಃ ದರ್ಶನೀಯ ಪತ್ನಿ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವಳು
ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01114065a ನಾಶ್ಚತುರ್ಥಂ ಪ್ರಸವಮಾಪತ್ಸ್ಯಪಿ ವದಂತ್ಯುತ|

01114065c ಅತಃ ಪರಂ ಚಾರಿಣೀ ಸ್ಯಾತ್ಪಂಚಮೇ ಬಂಧಕೀ ಭವೇತ್||

“ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಗನ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ನಂತರ ಅವಳು ಚಾರಿಣಿ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕರ ನಂತರ
ಬಂಧಕೀ ಎಂದು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

01114066a ಸ ತ್ವಂ ವಿದ್ವನ್ಧರ್ಮಮಿಮಂ ಬುದ್ಧಿಗಮ್ಯಂ ಕಥಂ ನು ಮಾಂ|

01114066c ಅಪತ್ಯಾರ್ಥಂ ಸಮುತ್ಕ್ರಮ್ಯ ಪ್ರಮಾದಾದಿವ ಭಾಷಸೇ||

ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ನೀನು ಅದನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ಬುದ್ಧಿಗಮ್ಯನಾಗಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೇಗೆ
ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಪಾಂಡವೋತ್ಪತ್ತೌ ಚತುರ್ಥಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೫

ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾದ್ರಿಯು ದುಃಖಿಸಿ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಕುಂತಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪಾಂಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೬). ಒಪ್ಪಿ ಪಾಂಡುವು ಮಾದ್ರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೭-೧೪). ಕುಂತಿಯು ಯಾವುದಾದರೂ ದೇವತೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಚಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮಾದ್ರಿಯು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ನಕುಲ ಸಹದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು (೧೫-೨೧). ಪಾಂಡುವು ಮಾದ್ರಿಯ ಪರವಾಗಿ ಪುನಃ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಮಾದ್ರಿಯು ವಂಚಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆಹಾಕಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದುದು (೨೨-೨೮).

01115001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01115001a ಕುಂತೀಪುತ್ರೇಷು ಜಾತೇಷು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜೇಷು ಚ|

01115001c ಮದ್ರರಾಜಸುತಾ ಪಾಂಡುಂ ರಹೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂತೀ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜರು ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಮದ್ರರಾಜ ಸುತೆಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು:

01115002a ನ ಮೇಽಸ್ಮಿ ತ್ವಯಿ ಸಂತಾಪೋ ವಿಗುಣೇಽಪಿ ಪರಂತಪ|

01115002c ನಾವರತ್ವೇ ವರಾರ್ಹಯಾಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಚಾನಘ ನಿತ್ಯದಾ||

“ಪರಂತಪ! ಅನಘ! ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ
ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ನಿಯ ಕೆಳಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಾಗಲೀ
ದುಃಖಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

01115003a ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಶ್ಚೈವ ನೃಪತೇ ಜಾತಂ ಪುತ್ರಶತಂ ತಥಾ|

01115003c ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ಮೇ ತಥಾ ದುಃಖಮಭವತ್ಕುರುನಂದನ||

ನೃಪತಿ! ಕುರುನಂದನ! ಗಾಂಧಾರಿಯೂ ಕೂಡ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು
ಪಡೆದಳೆಂದು ಕೇಳಿಯೂ ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

01115004a ಇದಂ ತು ಮೇ ಮಹದ್ದುಃಖಂ ತುಲ್ಯತಾಯಾಮಪುತ್ರತಾ|

01115004c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಿದಾನೀಂ ಭರ್ತುರ್ಮೇ ಕುಂತ್ಯಾಮಪ್ಯಸ್ತಿ ಸಂತತಿಃ||

ಆದರೆ ನಾನು ಮತ್ತು ಕುಂತಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗದಂತಿದ್ದರೂ ನೀನು
ಅವಳೊಬ್ಬಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಆಯಿತಲ್ಲ
ಎಂದು ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ.

01115005a ಯದಿ ತ್ವಪತ್ಯಸಂತಾನಂ ಕುಂತಿರಾಜಸುತಾ ಮಯಿ|

01115005c ಕುರ್ಯಾದನುಗ್ರಹೋ ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ತವ ಚಾಪಿ ಹಿತಂ ಭವೇತ್||

ಕುಂತಿರಾಜಸುತೆಯು ನಾನು ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ
ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೂ
ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

01115006a ಸ್ತಂಭೋ ಹಿ ಮೇ ಸಪತ್ನೀತ್ವಾದ್ವಕ್ತುಂ ಕುಂತಿಸುತಾಂ ಪ್ರತಿ|

01115006c ಯದಿ ತು ತ್ವಂ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಮೇ ಸ್ವಯಮೇನಾಂ ಪ್ರಚೋದಯ||

ಅವಳ ಸಪತ್ನಿಯಾದ ನನಗೆ ಕುಂತಿಸುತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೀಯಾದರೆ ನೀನೇ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಯಾರಿಸು.”

01115007 ಪಾಂಡುರುವಾಚ|

01115007a ಮಮಾಪ್ಯೇಷ ಸದಾ ಮಾದ್ರಿ ಹೃದ್ಯರ್ಥಃ ಪರಿವರ್ತತೇ|

01115007c ನ ತು ತ್ವಾಂ ಪ್ರಸಹೇ ವಕ್ತುಮಿಷ್ಟಾನಿಷ್ಟವಿವಕ್ಷಯಾ||

ಪಾಂಡುವು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾದ್ರಿ! ನಾನೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸದಾ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಸರವಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

01115008a ತವ ತ್ವಿದಂ ಮತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪ್ರಯತಿಷ್ಯಾಮ್ಯತಃ ಪರಂ|

01115008c ಮನ್ಯೇ ಧ್ರುವಮ್ಮಯೋಕ್ತಾ ಸಾ ವಚೋ ಮೇ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯತೇ||

ಈಗ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯಾದುದರಿಂದ ಈಗಲೇ ನಾನು ಕಾರ್ಯಗತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಅವಳು ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.”

01115009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01115009a ತತಃ ಕುಂತೀಂ ಪುನಃ ಪಾಂಡುರ್ವಿವಿಕ್ತ ಇದಮಬ್ರವೀತ್|

01115009c ಕುಲಸ್ಯ ಮಮ ಸಂತಾನಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಚ ಕುರು ಪ್ರಿಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಪಾಂಡುವು
ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ
ಸಂತಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೂ ಮಾಡು.

01115010a ಮಮ ಚಾಪಿಂಡನಾಶಾಯ ಪೂರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಚಾತ್ಮನಃ|

01115010c ಮತ್ತಿಯಾರ್ಥಂ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕುರು ಕಲ್ಯಾಣಮುತ್ತಮಂ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಅಪಿಂಡರಾಗಬಾರದೆಂದು,
ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡು.

01115011a ಯಶಸೋಽರ್ಥಾಯ ಚೈವ ತ್ವಂ ಕುರು ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ|

01115011c ಪ್ರಾಪ್ಯಾಧಿಪತ್ಯಮಿಂದ್ರೇಣ ಯಜ್ಞೈರಿಷ್ಟಂ ಯಶೋರ್ಥಿನಾ||

ನಿನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿಗೋಸ್ಕರವೂ ಒಂದು ದುಷ್ಕರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು.
ಒಡೆತನವನ್ನು ಪಡೆದ ಇಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ
ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

01115012a ತಥಾ ಮಂತ್ರವಿದೋ ವಿಪ್ರಾಸ್ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಸುದುಷ್ಕರಂ|

01115012c ಗುರೂನಭ್ಯುಪಗಚ್ಛಂತಿ ಯಶಸೋಽರ್ಥಾಯ ಭಾಮಿನಿ||

ಭಾಮಿನಿ! ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ದುಷ್ಕರ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಗೈದ
ವಿಪ್ರರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ ಹೊಸ ಗುರುಗಳನ್ನು ಅರಸಿ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

01115013a ತಥಾ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ತಪೋಧನಾಃ|

01115013c ಚಕ್ರರುಚ್ಚಾವಚಂ ಕರ್ಮ ಯಶಸೋಽರ್ಥಾಯ ದುಷ್ಕರಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವ ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ತಪೋಧನರೂ
ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ದುಷ್ಕರ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಾರೆ.

01115014a ಸಾ ತ್ವಂ ಮಾದ್ರೀಂ ಪ್ಲವೇನೇವ ತಾರಯೇಮಾಮನಿಂದಿತೇ|

01115014c ಅಪತ್ಯಸಂವಿಭಾಗೇನ ಪರಾಂ ಕೀರ್ತಿಮವಾಪ್ಸುಹಿ||

ಅನಿಂದಿತೇ! ನೀನು ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಈ ಹಡಗಿನಿಂದ
ಪಾರುಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ನೀನು
ಅತ್ಯಂತ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.”

01115015a ಏವಮುಕ್ತಾಬ್ರವೀನ್ಮಾದ್ರೀಂ ಸಕೃಚ್ಚಿಂತಯ ದೈವತಂ|

01115015c ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಭವಿತಾಪತ್ಯಮನುರೂಪಮಸಂಶಯಂ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಅವಳು ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಾದ್ರಿ!
ಯಾರಾದರೂ ದೇವತೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಚಿಸು. ಅವನಿಂದ
ಅನುರೂಪ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.”

01115016a ತತೋ ಮಾದ್ರೀ ವಿಚಾರ್ಯೈವ ಜಗಾಮ ಮನಸಾಶ್ವಿನೌ|

01115016c ತಾವಾಗಮ್ಯ ಸುತೌ ತಸ್ಯಾಂ ಜನಯಾಮಾಸತುರ್ಯಮೌ||

01115017a ನಕುಲಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮೌ ಭುವಿ|

01115017c ತಥೈವ ತಾವಪಿ ಯಮೌ ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೀ||

ನಂತರ ಮಾದ್ರಿಯು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮನಸಾ ಅಶ್ವಿನಿಯರಲ್ಲಿ
ಹೋದಳು. ಅವರು ಬಂದು ಅವಳಲ್ಲಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಅಪ್ರತಿಮ ನಕುಲ ಸಹದೇವರೆಂಬ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು.
ಈ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ ಅಶರೀರವಾಣಿಯೊಂದು
ಹೇಳಿತು:

01115018a ರೂಪಸತ್ತ್ವ ಗುಣೋಪೇತಾವೇತಾವನ್ಯಾಂಜನಾನತಿ|

01115018c ಭಾಸತಸ್ತೇಜಸಾತ್ಯರ್ಥಂ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಪದಾ||

“ಅನ್ಯ ಜನರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ರೂಪ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣೋಪೇತರಾದ ಇವರು
ಅವರ ತೇಜಸ್ಸು, ರೂಪ ಮತ್ತು ದ್ರವಿಣ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ!”

01115019a ನಾಮಾನಿ ಚಕ್ರೀರೇ ತೇಷಾಂ ಶತಶೃಂಗನಿವಾಸಿನಃ|

01115019c ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಕರ್ಮಣಾ ಚೈವ ತಥಾಶೀರ್ಭಿರ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಶತಶೃಂಗವಾಸಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿತ್ತರು ಮತ್ತು
ಭಕ್ತಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

01115020a ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರೇತ್ಯಾಹುರ್ಭೀಮಸೇನೇತಿ ಮಧ್ಯಮಂ|

01115020c ಅರ್ಜುನೇತಿ ತೃತೀಯಂ ಚ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾನಕಲ್ಪಯನ್||

ಜ್ಯೇಷ್ಠನನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನೆಂದು ಕರೆದರು, ಮಧ್ಯಮನನ್ನು ಭೀಮಸೇನ
ಎಂದು, ತೃತೀಯನನ್ನು ಅರ್ಜುನನೆಂದೂ ಹೀಗೆ ಕುಂತೀ ಪುತ್ರರಿಗೆ
ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು.

01115021a ಪೂರ್ವಜಂ ನಕುಲೇತ್ಯೇವಂ ಸಹದೇವೇತಿ ಚಾಪರಂ|

01115021c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಾವಕಥಯಂಸ್ತೇ ವಿಪ್ರಾಃ ಪ್ರೀತಮಾನಸಾಃ|

01115021e ಅನುಸಂವತ್ಸರಂ ಜಾತಾ ಅಪಿ ತೇ ಕುರುಸತ್ತಮಾಃ||

ಪ್ರೀತಮನಸ್ಯ ವಿಪ್ರರು ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು:
ಹಿರಿಯವನನ್ನು ನಕುಲನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯವನನ್ನು
ಸಹದೇವನೆಂದೂ ಕರೆದರು. ಈ ಕುರುಸತ್ತಮರು ಒಂದೊಂದು
ವರ್ಷದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರು.

01115022a ಕುಂತೀಮಥ ಪುನಃ ಪಾಂಡುರ್ಮಾದ್ಯರ್ಥೇ ಸಮಚೋದಯತ್|

01115022c ತಮುವಾಚ ಪೃಥಾ ರಾಜನ್ರಹಸ್ಯುಕ್ತಾ ಸತೀ ಸದಾ||

ಪಾಂಡುವು ಮಾದ್ರಿಯ ಪರವಾಗಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ
ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಪೃಥಾಳು ರಾಜನಿಗೆ ಈ
ರೀತಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು:

01115023a ಉಕ್ತಾ ಸಕೃದ್ವಂದ್ವಮೇಷಾ ಲೇಭೇ ತೇನಾಸ್ಮಿ ವಂಚಿತಾ|

01115023c ಬಿಭೇಮ್ಯಸ್ಯಾಃ ಪರಿಭವಾನ್ನಾರೀಣಾಂ ಗತಿರೀದೃಶೀ||

“ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೂ ಅವಳು
ಈವರ್ಷರನ್ನು ಪಡೆದು ನನಗೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದಳು. ನನ್ನನ್ನು
ಹಿಂದೆಹಾಕುವಳು ಎಂಬ ಭಯವಿದೆ. ನಾರಿಯರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಇದು.

01115024a ನಾಜ್ಞಾಸಿಷಮಹಂ ಮೂದಾ ದ್ವಂದ್ವಾಹ್ವಾನೇ ಫಲದ್ವಯಂ|

01115024c ತಸ್ಮಾನ್ನಾಹಂ ನಿಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ತ್ವಯೈಷೋಽಸ್ತು ವರೋ ಮಮ||

ಎರಡು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
 ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಮೂಢಳಾದ ನಾನು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ
 ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಪುನಃ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಬೇಡ. ಇದೇ ನಿನ್ನಿಂದ
 ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ.”

01115025a ಏವಂ ಪಾಂಡೋಃ ಸುತಾಃ ಪಂಚ ದೇವದತ್ತಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01115025c ಸಂಭೂತಾಃ ಕೀರ್ತಿಮಂತಸ್ತೇ ಕುರುವಂಶವಿವರ್ಧನಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ, ಕುರುವಂಶವಿವರ್ಧನ, ಕೀರ್ತಿವಂತ,
 ದೇವದತ್ತ ಆ ಐವರು ಸುತರು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು.

01115026a ಶುಭಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾಃ ಸೋಮವತ್ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ|

01115026c ಸಿಂಹದರ್ಪಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗಾಮಿನಾಃ|

01115026e ಸಿಂಹಗ್ರೀವಾ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರಾ ವವೃಧುರ್ದೇವವಿಕ್ರಮಾಃ||

ಆ ಶುಭಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರ, ಸಿಂಹದರ್ಪ,
 ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗಾಮಿ, ಸಿಂಹಗ್ರೀವ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರರು
 ದೇವ ವಿಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರು.

01115027a ವಿವರ್ಧಮಾನಾಸ್ತೇ ತತ್ರ ಪುಣ್ಯೇ ಹೈಮವತೇ ಗಿರೌ|

01115027c ವಿಸ್ಮಯಂ ಜನಯಾಮಾಸುರ್ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ಸಮೇಯುಷಾಂ||

ಆ ಪುಣ್ಯಕರ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ
 ಸೇರಿದ್ದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು.

01115028a ತೇ ಚ ಪಂಚ ಶತಂ ಜೈವ ಕುರುವಂಶವಿವರ್ಧನಾಃ|

01115028c ಸರ್ವೇ ವಪ್ಯಧುರಲ್ಪೇನ ಕಾಲೇನಾಪ್ಸಿ ವ ನೀರಜಾಃ||

ಈ ಐವರು ಮತ್ತು ಇತರ ನೂರು ಗುರುವಂಶವಿವರ್ಧನ ಸರ್ವರೂ ಸರೋವರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮಲಗಳಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ ಪಾಂಡವೋತ್ಪತ್ತೌ ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೬

ಪಾಂಡುವಿನ ಮರಣ

ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ಕೂಡಲು ಹೊರಟ ಪಾಂಡುವಿನ ಮರಣ (೧-೧೨). ಕುಂತಿಯು ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು (೧೩-೨೨). ಕುಂತಿಯು ತಾನೇ ಪಾಂಡುವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲು ಮಾದ್ರಿಯು ತಾನೇ ಹೋಗುವಳೆಂದು ಹಠಹಿಡಿದು ಪಾಂಡುವಿನ ಚಿತವನ್ನೇರಿದುದು (೨೩-೩೧).

01116001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01116001a ದರ್ಶ ನೀಯಾಂಸ್ತತಃ ಪುತ್ರಾನ್ಪಾಂಡುಃ ಪಂಚ ಮಹಾವನೇ|

01116001c ತಾನ್ವಶ್ಯನ್ವರ್ವತೇ ರೇಮೇ ಸ್ವಬಾಹುಬಲಪಾಲಿತಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಐವರು ಸುಂದರ ಪುತ್ರರು ಆ ಪರ್ವತದ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಡುವು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಿತನಾದನು.

01116002a ಸುಪುಷ್ಪಿತವನೇ ಕಾಲೇ ಕದಾ ಚಿನ್ಮಧುಮಾಧವೇ|
 01116002c ಭೂತಸಮೋಹನೇ ರಾಜಾ ಸಭಾರ್ಯೋ ವ್ಯಚರದ್ವನಂ||

ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ಸಮೋಹನಗೊಂಡಿರುವ, ವನವೆಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಭರಿತ ಕಾಲ ಮಧುಮಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01116003a ಪಲಾಶೈಸ್ತಿಲಕೈಶ್ಚಾಶ್ಚೈಶ್ಚಂಪಕೈಃ ಪಾರಿಭದ್ರಕೈಃ|
 01116003c ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಫಲಪುಷ್ಪಸಮೃದ್ಧಿಭಿಃ||
 01116004a ಜಲಸ್ಥಾನೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಪದ್ಮಿನೀಭಿಶ್ಚ ಶೋಭಿತಂ|
 01116004c ಪಾಂಡೋರ್ವನಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ಹೃದಿ ಮನ್ಮಥಃ||

ಪಲಾಶ, ತಿಲಕ, ಚೂತ, ಚಂಪಕ, ಪಾರಿಭದ್ರಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಬಹು ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಫಲಪುಷ್ಪಸಮೃದ್ಧವಾದ, ವಿವಿಧ ಜಲಸ್ಥಾನಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ, ಶೋಭನೀಯ ಪದ್ಮಿನಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಆ ವನವನ್ನು ಕಂಡ ಪಾಂಡುವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮವು ಬೆಳೆಯಿತು.

01116005a ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸಂ ತತ್ರ ವಿಹರಂತಂ ಯಥಾಮರಂ|

01116005c ತಂ ಮಾದ್ರ್ಯನುಜಗಾಮೈಕಾ ವಸನಂ ಬಿಭ್ರತೀ ಶುಭಂ||

ಅಮರನಂತೆ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು
ಒಂದೇ ಒಂದು ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟ ಸುಂದರಿ ಮಾದ್ರಿಯು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

01116006a ಸಮೀಕ್ಷಮಾಣಃ ಸ ತು ತಾಂ ವಯಃಸ್ಥಾಂ ತನುವಾಸಸಂ|

01116006c ತಸ್ಯ ಕಾಮಃ ಪ್ರವವೃಧೇ ಗಹನೇಽಗ್ನಿರಿವೋತ್ತಿತಃ||

ತನ್ನ ಆ ಸುಂದರ ದೇಹವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಕಾಮವು ಭುಗಿಲೆದ್ದಿತು.

01116007a ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಸಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾ ರಾಜೀವಲೋಚನಾಂ|

01116007c ನ ಶಶಾಕ ನಿಯಂತುಂ ತಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಬಲಾತ್ಕೃತಃ||

ತನ್ನಹಾಗಿನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಆ ರಾಜೀವಲೋಚನೆಯನ್ನು
ನೋಡಿದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕಾಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು
ಅಸಮರ್ಥನಾಗಲು ಕಾಮ ಬಲವು ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

01116008a ತತ ಏನಾಂ ಬಲಾದ್ರಾಜಾ ನಿಜಗ್ರಾಹ ರಹೋಗತಾಂ|

01116008c ವಾರ್ಯಮಾಣಸ್ತಯಾ ದೇವ್ಯಾ ವಿಸ್ಫುರಂತ್ಯಾ ಯಥಾಬಲಂ||

ಆ ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ
ಹಿಡಿದು, ಆ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ನುಣುಚಿ
ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಸೇರಿದನು.

01116009a ಸ ತು ಕಾಮಪರೀತಾತ್ಮಾ ತಂ ಶಾಪಂ ನಾನ್ವಬುಧ್ಯತ|

01116009c ಮಾದ್ರೀಂ ಮೈಥುನಧರ್ಮೇಣ ಗಚ್ಛಮಾನೋ ಬಲಾದಿವ||

ಆ ಕಾಮಪರೀತಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದ ಶಾಪವನ್ನು ಮರೆತು
ಬಲವಂತವಾಗಿ ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ಸೇರಲು ಹೋದನು.

01116010a ಜೀವಿತಾಂತಾಯ ಕೌರವ್ಯೋ ಮನ್ಮಥಸ್ಯ ವಶಂ ಗತಃ|

01116010c ಶಾಪಜಂ ಭಯಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಜಗಾಮೈವ ಬಲಾತ್ಪ್ರಿಯಾಂ||

01116011a ತಸ್ಯ ಕಾಮಾತ್ಮನೋ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾಲೇನ ಮೋಹಿತಾ|

01116011c ಸಂಪ್ರಮಥ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಂ ಪ್ರನಷ್ಟ್ವಾ ಸಹ ಚೇತಸಾ||

ಶಾಪದಿಂದಂಟಾದ ಭಯವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಟು, ಮನ್ಮಥನ ವಶನಾಗಿ
ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೌರವ್ಯನು ತನ್ನ
ಪ್ರೇಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೋದನು. ಆ ಕಾಮಾತ್ಮನ ಬುದ್ಧಿಯು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಲದಿಂದ ಮೋಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ
ಕಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಚೇತನವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಷ್ಟವಾಯಿತು.

01116012a ಸ ತಯಾ ಸಹ ಸಂಗಮ್ಯ ಭಾರ್ಯಯಾ ಕುರುನಂದನ|

01116012c ಪಾಂಡುಃ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯುಯುಜೇ ಕಾಲಧರ್ಮಣಾ||

ಪರಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಕುರುನಂದನ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು
ಕೂಡಿ ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾದನು.

01116013a ತತೋ ಮಾದ್ರೀ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಗತಚೇತಸಂ|

01116013c ಮುಮೋಚ ದುಃಖಜಂ ಶಬ್ಧಂ ಪುನಃ ಪುನರತೀವ ಹ||

ತೀರಿಕೊಂಡ ರಾಜನ ದೇಹವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಮಾದ್ರಿಯು ಪುನಃ ಪುನಃ
ದುಃಖಪೂರ್ಣ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗಿದಳು.

01116014a ಸಹ ಪುತ್ರೈಸ್ತುತಃ ಕುಂತೀ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಪಾಂಡವೌ|

01116014c ಆಜಗ್ಮುಃ ಸಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ತಥಾಗತಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯ
ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ ರಾಜನು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಧಾವಿಸಿದಳು.

01116015a ತತೋ ಮಾದ್ರ್ಯ ಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನಾರ್ತಾ ಕುಂತೀಮಿದಂ ವಚಃ|

01116015c ಏಕೈವ ತ್ವಮಿಹಾಗಚ್ಛ ತಿಷ್ಠಂತ್ವತ್ಯೈವ ದಾರಕಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಆರ್ತ ಮಾದ್ರಿಯು ಕುಂತಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಳು:

“ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ!”

01116016a ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾ ವಚನಂ ತಸ್ಯಾಸ್ತತ್ಯೈವಾವಾರ್ಯ ದಾರಕಾನ್|

01116016c ಹತಾಹಮಿತಿ ವಿಕುಶ್ಯ ಸಹಸೋಪಜಗಾಮ ಹ||

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು
“ಹತಳಾದೆ!” ಎಂದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದಳು.

01116017a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡುಂ ಚ ಮಾದ್ರೀಂ ಚ ಶಯಾನೌ ಧರಣೀತಲೇ|

01116017c ಕುಂತೀ ಶೋಕಪರೀತಾಂಗೀ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಾ||

ಧರಣೀತಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ

ಕುಂತಿಯು ಶೋಕಪರೀತಾಂಗಿಯಾಗಿ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳು:

01116018a ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೋ ಮಯಾ ನಿತ್ಯಂ ವೀರಃ ಸತತಮಾತ್ಮವಾನ್|

01116018c ಕಥಂ ತ್ವಮಭ್ಯತಿಕ್ರಾಂತಃ ಶಾಪಂ ಜಾನನ್ವನೌಕಸಃ||

“ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಈ ವೀರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅವನೂ ಕೂಡ ಸತತವೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಹಾಗಿರುವಾಗ, ವನವಾಸಿಯ ಶಾಪವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಕೂಡ ನೀನು ಹೇಗೆ ಅವನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದೆ?

01116019a ನನು ನಾಮ ತ್ವಯಾ ಮಾದ್ರಿ ರಕ್ಷಿತವ್ಯೋ ಜನಾಧಿಪಃ|

01116019c ಸಾ ಕಥಂ ಲೋಭಿತವತೀ ವಿಜನೇ ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪಂ||

ಮಾದ್ರಿ! ಜನಾಧಿಪನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೂ

ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಹೇಗೆ ಈ ನಿರ್ಜನವನದಲ್ಲಿ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ಲೋಭಗೊಳಿಸಿದೆ?

01116020a ಕಥಂ ದೀನಸ್ಯ ಸತತಂ ತ್ವಾಮಾಸಾದ್ಯ ರಹೋಗತಾಂ|

01116020c ತಂ ವಿಚಿಂತಯತಃ ಶಾಪಂ ಪ್ರಹರ್ಷಃ ಸಮಜಾಯತ||

ಮಾದ್ರಿ! ಜನಾಧಿಪನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೂ

ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಹೇಗೆ ಈ ನಿರ್ಜನವನದಲ್ಲಿ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ಲೋಭಗೊಳಿಸಿದೆ?

01116021a ಧನ್ಯಾ ತ್ವಮಸಿ ಬಾಹ್ಲೀಕಿ ಮತ್ತೋ ಭಾಗ್ಯತರಾ ತಥಾ|

01116021c ದೃಷ್ಟವತ್ಯಸಿ ಯದ್ವಕ್ತ್ರಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ||

ಬಾಹ್ಲೀಕಿ ! ನೀನೇ ಧನ್ಯೆ ಮತ್ತು ನನಗಿಂತಲೂ ಭಾಗ್ಯವಂತೆ.
ಮಹೀಪತಿಯ ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ
ಸಂತಸಗೊಂಡೆ.”

01116022 ಮಾದ್ರು ವಾಚಿ|

01116022a ವಿಲೋಭ್ಯಮಾನೇನ ಮಯಾ ವಾರ್ಯಮಾಣೇನ ಚಾಸಕ್ಯತ್|

01116022c ಆತ್ಮಾ ನ ವಾರಿತೋಽನೇನ ಸತ್ಯಂ ದಿಷ್ಟಂ ಚಿಕೀರ್ಷುಣಾ||

ಮಾದ್ರಿಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಅವನೇ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು. ನಾನು
ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು
ಅವನಿಂದ ದೂರವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನಗಿರುವ
ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಸತ್ಯಮಾಡಿಸಲೇ ತೊಡಗಿದ್ದನಂತಿದ್ದನು.”

01116023 ಕುಂತ್ಯುವಾಚಿ|

01116023a ಅಹಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಧರ್ಮಫಲಂ ಮಮ|

01116023c ಅವಶ್ಯಂ ಭಾವಿನೋ ಭಾವಾನ್ಮಾ ಮಾಂ ಮಾದ್ರಿ ನಿವರ್ತಯ||

ಕುಂತಿಯ ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ನನಗೇ
ಹೆಚ್ಚಿನ ದರ್ಮಫಲವು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ
ಆಗಬೇಕಾದುದು ಆಗಲಿ. ಮಾದ್ರಿ! ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ತಡೆಯಬೇಡ !

01116024a ಅನ್ವೇಷ್ಯಾಮೀಹ ಭರ್ತಾರಮಹಂ ಪ್ರೇತವಶಂ ಗತಂ|

01116024c ಉತ್ತಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ವಿಸೃಜ್ಯೈನಮಿಮಾನ್ರಕ್ಷಸ್ವ ದಾರಕಾನ್||

ನನ್ನ ಪ್ರೇತವಶ ಪತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೇಳು. ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೋ.”

01116025 ಮಾದ್ಯು ವಾಚ|

01116025a ಅಹಮೇವಾನುಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಭರ್ತಾರಮಪಲಾಯಿನಂ|

01116025c ನ ಹಿ ತೃಪ್ತಾಸ್ಮಿ ಕಾಮಾನಾಂ ತಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಅನುಮನ್ಯತಾಂ||

ಮಾದ್ರಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಹೋಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಾನೇ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಆಸೆಗಳು ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯವಳಾದ ನೀನು ನನಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಬೇಕು.

01116026a ಮಾಂ ಚಾಭಿಗಮ್ಯ ಕ್ಷೀಣೋಽಯಂ ಕಾಮಾದ್ಭರತಸತ್ತಮಃ|

01116026c ತಮುಚ್ಛಿಂದ್ಯಾಮಸ್ಯ ಕಾಮಂ ಕಥಂ ನು ಯಮಸಾದನೇ||

ನನ್ನೊಡನೆ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಈ ಭರತಸತ್ತಮನ ಕಾಮಕ್ಷೀಣವಾಯಿತು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಯಮಸದನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಾಮವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಪೂರೈಸದೇ ಇರಲಿ?

01116027a ನ ಚಾಪ್ಯಹಂ ವರ್ತಯಂತೀ ನಿವಿಶೇಷಂ ಸುತೇಷು ತೇ|

01116027c ವೃತ್ತಿಮಾರ್ಯೇ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ಪೃಶೇದೇನಸ್ತಥಾ ಹಿ ಮಾಂ||

ನಾನು ಜೀವಂತವಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಅದರಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಪಾಪವು ಬಾರದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

01116028a ತಸ್ಮಾನ್ಮೇ ಸುತಯೋಃ ಕುಂತಿ ವರ್ತಿಸ್ಯಂತವ್ಯಂ ಸ್ವಪುತ್ರವತ್|

01116028c ಮಾಂ ಹಿ ಕಾಮಯಮಾನೋಽಯಂ ರಾಜಾ ಪ್ರೇತವಶಂ ಗತಃ||

01116029a ರಾಜ್ಞಃ ಶರೀರೇಣ ಸಹ ಮಮಾಪೀದಂ ಕಲೇವರಂ|

01116029c ದಗ್ಧವ್ಯಂ ಸುಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಮೇತದಾರ್ಯೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕುರು||

ಆದುದರಿಂದ ಕುಂತಿ! ನನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ನೋಡಿಕೋ. ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಲೇ ರಾಜನು ಪ್ರೇತವಶನಾದನು. ಆರ್ಯ! ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆವರಿಸಿರುವ ರಾಜನ ಶರೀರದ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ನನಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು.

01116030a ದಾರಕೇಷ್ಟಪ್ರಮತ್ತಾ ಚ ಭವೇಥಾಶ್ಚ ಹಿತಾ ಮಮ|

01116030c ಅತೋಽನ್ಯನ್ನ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಂದೇಷ್ಟವ್ಯಂ ಹಿ ಕಿಂ ಚನ||

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ. ನನ್ನ ಹಿತವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಕಾರಣವೇನೂ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01116031 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01116031a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಚಿತಾಗ್ನಿಸ್ಥಂ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ ನರರ್ಷಭಂ|

01116031c ಮದ್ರರಾಜಾತ್ಮಜಾ ತೂರ್ಣಮನ್ವಾರೋಹದ್ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನರರ್ಷಭನ ಆ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ, ಮದ್ರರಾಜನ ಮಗಳು ಯಶಸ್ವಿನಿಯು ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಚಿತಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಏರಿದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
 ಪಾಂಡೂಪರಮೇ ಶೋಡಷಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಪಾಂಡೂಪರಮ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೭

ತಾಪಸರು ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಕುಂತಿಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು
 ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ತಲುಪುವುದು (೧-೮). ಪಾಂಡವರ ಜನನ ಮತ್ತು
 ಪಾಂಡು-ಮಾದ್ರಿಯರ ಮರಣದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ, ಕುಂತಿ ಮತ್ತು
 ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾಪಸರು ಅಂತರ್ಧಾನರಾದುದು (೯-
 ೩೩).

01117001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01117001a ಪಾಂಡೋರವಭೃಥಂ ಕೃತ್ವಾ ದೇವಕಲ್ಪಾ ಮಹರ್ಷಯಃ|

01117001c ತತೋ ಮಂತ್ರಮಕುರ್ವಂತ ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಕಲ್ಪಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು
 ಪಾಂಡುವಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ನಂತರ ತಪಸ್ವಿಗಳು
 ಒಂದುಗೂಡಿ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದರು.

01117002a ಹಿತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

01117002c ಅಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಥಾನೇ ತಪಸ್ತಪ್ತುಂ ತಾಪಸಾಂಶರಣಂ ಗತಃ||

“ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಲು ತಾಪಸರ ಶರಣಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

01117003a ಸ ಜಾತಮಾತ್ರಾನ್ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ಭವತಾಮಿಹ|

01117003c ಪ್ರದಾಯೋಪನಿಧಿಂ ರಾಜಾ ಪಾಂಡುಃ ಸ್ವರ್ಗಮಿತೋ ಗತಃ||

ಈಗಷ್ಟೇ ಜನಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ
ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಾಜ ಪಾಂಡುವು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾನೆ.”

01117004a ತೇ ಪರಸ್ಪರಮಾಮಂತ್ರೈ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಾಃ|

01117004c ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರಾನ್ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||

01117005a ಉದಾರಮನಸಃ ಸಿದ್ಧಾ ಗಮನೇ ಚಕ್ರೀ ಮನಃ|

01117005c ಭೀಷ್ಮಾಯ ಪಾಂಡವಾನ್ದಾತುಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಚೈವ ಹಿ||

ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳ ಹಿತೋರತ, ಉದಾರ ಮನಸ್ಕ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ, ಆ ಸಿದ್ಧರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೈದು
ಪಾಂಡುವಿನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪಾಂಡವರನ್ನು ಭೀಷ್ಮ
ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲೋಸುಗ ನಾಗಸಾಹ್ವಯ ನಗರಕ್ಕೆ
ಹೊರಟರು.

01117006a ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕ್ಷಣೇ ಸರ್ವೇ ತಾನಾದಾಯ ಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ|

01117006c ಪಾಂಡೋರ್ದಾರಾಂಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಶರೀರಂ ಚೈವ ತಾಪಸಾಃ||

ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ತಾಪಸರೂ ಪಾಂಡುವಿನ ಪತ್ನಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು
ಶರೀರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು.

01117007a ಸುಖಿನೀ ಸಾ ಪುರಾ ಭೂತ್ವಾ ಸತತಂ ಪುತ್ರವತ್ಸಲಾ|

01117007c ಪ್ರಪನ್ನಾ ದೀರ್ಘಮಧ್ವಾನಂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಂ ತದಮನ್ಯತ||

ಹಿಂದೆ ಸುಖವನ್ನೇ ಕಂಡಿದ್ದ ಕುಂತಿಯು ಸತತವೂ ಪುತ್ರವತ್ಸಲಾಗಿದ್ದು ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದಂತೆ ಕಂಡಳು.

01117008a ಸಾ ನದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕುರುಜಾಂಗಲಂ|

01117008c ವರ್ಧಮಾನಪುರದ್ವಾರಮಾಸಸಾದ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಆ ಯಶಸ್ವಿನಿಯು ಕುರುಜಂಗಲವನ್ನು ಸೇರಿ ವರ್ಧಮಾನ ಪುರದ್ವಾರವನ್ನು ತಲುಪಿದಳು.

01117009a ತಂ ಚಾರಣಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಮುನೀನಾಮಾಗಮಂ ತದಾ|

01117009c ಶ್ರುತ್ವಾ ನಾಗಪುರೇ ನೃಣಾಂ ವಿಸ್ಮಯಃ ಸಮಜಾಯತ||

ನಾಗಪುರವಾಸಿಗಳು ಸಹಸ್ರಾರು ಚಾರಣ-ಮುನಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

01117010a ಮುಹೂರ್ತೋ ದಿತ ಆದಿತ್ಯೇ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಪುರಸ್ಕೃತಾಃ|

01117010c ಸದಾರಾಸ್ತಾಪಸಾನ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ನಿಯಮಯಃ ಪುರವಾಸಿನಃ||

ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಪುರಸ್ಕೃತ ಪುರವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ತಾಪಸಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಬಂದರು.

01117011a ಸ್ತ್ರೀಸಂಘಾಃ ಕ್ಷತ್ರಸಂಘಾಶ್ಚ ಯಾನಸಂಘಾನ್ಸಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

01117011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ನಿರ್ಜಗ್ಮುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಯೋಷಿತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಂಪುಗಳು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಗುಂಪುಗಳು, ಬಂಡಿಗಳ ಸಾಲುಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಬಂದರು.

01117012a ತಥಾ ವಿಟ್ಕೂದ್ರಸಂಘಾನಾಂ ಮಹಾನ್ವ್ಯ ತಿಕರೋಽಭವತ್|

01117012c ನ ಕಶ್ಚಿ ದಕರೋದೀರ್ಷ್ಯಾಮಭವನ್ಧರ್ಮಬುದ್ಧಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಗುಂಪೇ ಇತ್ತು. ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಅಸೂಯೆಭಾವನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸೂ ಧರ್ಮದಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು.

01117013a ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಃ ಸೋಮದತ್ತೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

01117013c ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕ್ಷತ್ತಾ ಚ ವಿದುರಃ ಸ್ವಯಂ||

01117014a ಸಾ ಚ ಸತ್ಯವತೀ ದೇವೀ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

01117014c ರಾಜದಾರೈಃ ಪರಿವೃತಾ ಗಾಂಧಾರೀ ಚ ವಿನಿಯಯೌ||

01117015a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದಾಯಾದಾ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ|

01117015c ಭೂಷಿತಾ ಭೂಷಣೈಶ್ಚಿತ್ರೈಃ ಶತಸಂಖ್ಯಾ ವಿನಿಯಯಃ||

ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವ, ಬಾಹ್ಲೀಕ ಸೋಮದತ್ತ, ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಷಿ ರಾಜರ್ಷಿ, ಸ್ವಯಂ ಕ್ಷತ್ತ ವಿದುರ, ದೇವಿ ಸತ್ಯವತೀ, ಯಶಸ್ವಿನೀ ಕೌಸಲ್ಯಾ, ರಾಜಕುಮಾರರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗಾಂಧಾರೀ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಬಂದರು. ದುರ್ಯೋಧನನ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳು, ಸುಂದರ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತರಾಗಿ

ನೂರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದರು.

01117016a ತಾನ್ಮಹರ್ಷಿಗಣಾನ್ಸರ್ವಾಂ ಶಿರೋಭಿರಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

01117016c ಉಪೋಪವಿವಿಶುಃ ಸರ್ವೇ ಕೌರವ್ಯಾಃ ಸಪುರೋಹಿತಾಃ||

ಆ ಸರ್ವ ಮಹರ್ಷಿಗಣಕ್ಕೆ ಶಿರಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಕೌರವರೂ ಸಪುರೋಹಿತರಾಗಿ ಅವರಿಗಿಂಥ ಕೆಳಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01117017a ತಥೈವ ಶಿರಸಾ ಭೂಮಾವಭಿವಾದ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ|

01117017c ಉಪೋಪವಿವಿಶುಃ ಸರ್ವೇ ಪೌರಜಾನಪದಾ ಅಪಿ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಮಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಪೌರಜರನೂ ಕೂಡ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01117018a ತಮಕೂಜಮಿವಾಜ್ಞಾಯ ಜನೌಘಂ ಸರ್ವಶಸ್ತದಾ|

01117018c ಭೀಷ್ಮೋ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಮಹರ್ಷಿಭ್ಯೋ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಸರ್ವ ಜನಸಂದಣಿಯೂ ಮೌನಗೊಂಡಾಗ, ಭೀಷ್ಮನು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು.

01117019a ತೇಷಾಮಥೋ ವೃದ್ಧತಮಃ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಜಟಾಜಿನೀ|

01117019c ಮಹರ್ಷಿಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಮಹರ್ಷಿರಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಹಿರಿಯವನಾದ, ಇತರ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ, ಜಟಾಜಿನಿಧಾರಿಣಿ ವೃದ್ಧ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನು ಎದ್ದು ನಿಂತು

ಹೇಳಿದನು:

01117020a ಯಃ ಸ ಕೌರವ್ಯದಾಯಾದಃ ಪಾಂಡುರ್ನಾಮ ನರಾಧಿಪಃ|

01117020c ಕಾಮಭೋಗಾನ್ವರಿತ್ಯಜ್ಯ ಶತಶೃಂಗಮಿತೋ ಗತಃ||

“ಕೌರವ್ಯದಾಯಾದಿ ಪಾಂಡುವೆನ್ನುವ ನರಾಧಿಪನು
ಕಾಮಭೋಗಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಶತಶೃಂಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01117021a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಸ್ಥಸ್ಯ ತಸ್ಯ ದಿವ್ಯೇನ ಹೇತುನಾ|

01117021c ಸಾಕ್ಷಾಧರ್ಮಾದಯಂ ಪುತ್ರಸ್ತಸ್ಯ ಜಾತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಸ್ಥನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಕಾರಣ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದರ್ಮನಿಂದ ಈ
ಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜನಿಸಿದನು.

01117022a ತಥೇಮಂ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01117022c ಮಾತರಿಶ್ವಾ ದದೌ ಪುತ್ರಂ ಭೀಮಂ ನಾಮ ಮಹಾಬಲಂ||

ಇದೇ ರೀತಿ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜನಿಗೆ ವಾಯುದೇವನು ಭೀಮ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

01117023a ಪುರುಹೂತಾದಯಂ ಜಜ್ಞೇ ಕುಂತ್ಯಾಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01117023c ಯಸ್ಯ ಕಿರೀಟಿಃ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಸರ್ವಾ ನಭಿಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಪುರುಹೂತನಿಂದ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಕಿರೀಟಿಯು ಜನಿಸಿದನು.

01117024a ಯೌ ತು ಮಾದ್ರೀ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾವಸೂತ ಕುರುಸತ್ತಮೌ|

01117024c ಅಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ಮನುಜವ್ಯಾಫ್ರಾವಿಮೌ ತಾವಪಿ ತಿಷ್ಠತಃ||

ಅಶ್ವಿನಿಯರಿಂದ ಮಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕುರುಸತ್ತಮ
ಅವಳಿ ಪುತ್ರರೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

01117025a ಚರತಾ ಧರ್ಮನಿತ್ಯೇನ ವನವಾಸಂ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

01117025c ಏಷ ಪೈತಾಮಹೋ ವಂಶಃ ಪಾಂಡುನಾ ಪುನರುದ್ಧತಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮಚರಿತನಾಗಿದ್ದ ಆ ವನವಾಸಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪಾಂಡುವಿನಿಂದ
ಅವನ ಪಿತಾಮಹನ ವಂಶವು ಪುನರುತ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.

01117026a ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜನ್ಮ ವೃದ್ಧಿಂ ಚ ವೈದಿಕಾಧ್ಯಯನಾನಿ ಚ|

01117026c ಪಶ್ಯತಃ ಸತತಂ ಪಾಂಡೋಃ ಶಶ್ವತ್ತೀತಿರವರ್ಧತ||

ಪುತ್ರರ ಜನನ, ವೃದ್ಧಿ, ವೈದಿಕ, ಅಧ್ಯಯನ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ
ಪಾಂಡುವು ಸತತವಾಗಿಯೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದನು.

01117027a ವರ್ತಮಾನಃ ಸತಾಂ ವೃತ್ತೇ ಪುತ್ರಲಾಭಮವಾಪ್ಯ ಚ|

01117027c ಪಿತೃಲೋಕಂ ಗತಃ ಪಾಂಡುರಿತಃ ಸಪ್ತದಶೇಽಹನಿ||

ಸತ್ಯ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದು ಪುತ್ರಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ
ಪಾಂಡುವು ಹದಿನೇಳು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಿತೃಲೋಕವನ್ನು
ಸೇರಿದನು.

01117028a ತಂ ಚಿತಾಗತಮಾಜ್ಞಾಯ ವೈಶ್ವಾನರಮುಖೇ ಹುತಂ|

01117028c ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಪಾವಕಂ ಮಾದ್ರೀ ಹಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಮಾತ್ಮನಃ||

ವೈಶ್ವಾನರಮುಖದಲ್ಲಿ ಹುತನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ
ಮಾದ್ರಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಪಾವಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

01117029a ಸಾ ಗತಾ ಸಹ ತೇನೈವ ಪತಿಲೋಕಮನುವ್ರತಾ||

01117029c ತಸ್ಯಾಸ್ತಸ್ಯ ಚ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತದನಂತರಂ||

01117030a ಇಮೇ ತಯೋಃ ಶರೀರೇ ದ್ವೇ ಸುತಾಶ್ಚೇಮೇ ತಯೋರ್ವರಾಃ|

01117030c ಕ್ರಿಯಾಭಿರನುಗೃಹ್ಯಂತಾಂ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾಃ||

ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಲೋಕವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳು.

ಅವನ ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಂತ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ. ಇದೋ
ಅವರಿರ್ವರ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಅವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಕ್ಕಳು. ಈ
ಪರಂತಪರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ.

01117031a ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯೇ ಚ ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಪಿತೃಮೇಧಂ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01117031c ಲಭತಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪಾಂಡುಃ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹಃ||

ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯದ
ನಂತರ ಮಹಾಯಶಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವ ಪಿತೃಮೇಧವೂ ದೊರೆಯಲಿ.”

01117032a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಕುರುನ್ಸರ್ವಾನ್ಕುರುಣಾಮೇವ ಪಶ್ಯತಾಂ|

01117032c ಕ್ಷಣೇನಾಂತರ್ಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಚಾರಣಾ ಗುಹ್ಯಕೈಃ ಸಹ||

ಈ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಕುರುಗಳು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಚಾರಣ-ಗುಹ್ಯಕರೂ
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅಂತರ್ಧಾನರಾದರು.

01117033a ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರಂ ತತ್ರೈವಾಂತರ್ಹಿತಂ ಪುನಃ|

01117033c ಋಷಿಸಿದ್ಧಗಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಂ ತೇ ಪರಂ ಯಯುಃ||

ಗಂಧರ್ವನಗರದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನರಾದ ಆ
ಋಷಿಸಿದ್ಧಗಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಪುರಜನರು ಪುನಃ ಪರಮ
ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಋಷಿಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಋಷಿಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೮

ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯರ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ (೧-೨೨).

ರಾಜಪರಿವಾರದ ಮತ್ತು ಪೌರಜನರ ಶೋಕ ಸಂತಾಪ (೨೩-೩೦).

01118001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01118001a ಪಾಂಡೋರ್ವಿದುರ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕಾರಯ|

01118001c ರಾಜವದ್ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಮಾದ್ರ್ಯಶ್ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರ! ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯರಿಗೆ
ರಾಜಸಿಂಹನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ರಾಜರೀತಿಯ ಸರ್ವ
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸು.

01118002a ಪಶೂನ್ವಾಸಾಂಸಿ ರತ್ನಾನಿ ಧನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01118002c ಪಾಂಡೋಃ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮಾದ್ರ್ಯಶ್ಚ ಯೇಭ್ಯೋ ಯಾವಚ್ಛ ವಾಂಚಿತಂ||

ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾರ್ಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ವಿವಿಧ ಪಶು, ವಸ್ತು, ರತ್ನ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡು.

01118003a ಯಥಾ ಚ ಕುಂತೀ ಸತ್ಕಾರಂ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾದ್ರ್ಯಸ್ತಥಾ ಕುರು|

01118003c ಯಥಾ ನ ವಾಯುರ್ನಾದಿತ್ಯಃ ಪಶ್ಯೇತಾಂ ತಾಂ ಸುಸಂವೃತಾಂ||

ಕುಂತಿಯು ಮಾದ್ರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವವಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯಲಿ. ವಾಯುವಾಗಲೀ ಆದಿತ್ಯನಾಗಲೀ ನೋಡಲಾರದಂತೆ ಅವಳ ಅಲಂಕಾರವಾಗಲಿ.

01118004a ನ ಶೋಚ್ಯಃ ಪಾಂಡುರನಘಃ ಪ್ರಶಸ್ಯಃ ಸ ನರಾಧಿಪಃ|

01118004c ಯಸ್ಯ ಪಂಚ ಸುತಾ ವೀರಾ ಜಾತಾಃ ಸುರಸುತೋಪಮಾಃ||

ಅನಘ ಪಾಂಡುವಿಗಾಗಿ ಯಾರೂ ಶೋಕಿಸಬಾರದು. ಸುರಸುತೋಪಮ ವೀರ ಐವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯೇ ಇರಲಿ.””

01118005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01118005a ವಿದುರಸ್ತಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಭಾರತ|

01118005c ಪಾಂಡುಂ ಸಂಸ್ಕಾರಯಾಮಾಸ ದೇಶೇ ಪರಮಸಂವೃತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ವಿದುರನು ಭೀಷ್ಮನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01118006a ತತಸ್ತು ನಗರಾತ್ಕೂರ್ಣಮಾಜ್ಯಹೋಮಪುರಸ್ಕೃತಾಃ|

01118006c ನಿರ್ಹೃತಾಃ ಪಾವಕಾ ದೀಪ್ತಾಃ ಪಾಂಡೋ ರಾಜಪುರೋಹಿತೈಃ||

ನಂತರ ರಾಜಪುರೋಹಿತರು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ನಗರದಿಂದ ಆಜ್ಯಹೋಮಪುರಸ್ಕೃತ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತಂದರು.

01118007a ಅಧೈನಮಾರ್ತವೈರ್ಗಂಧೈರ್ಮಾಲ್ವೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ವರೈಃ|

01118007c ಶಿಬಿಕಾಂ ಸಮಲಂಚಕ್ರುವಾಸಸಾಚ್ಛಾದ್ಯ ಸರ್ವಶಃ||

ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ, ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಂಧ-ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದರು.

01118008a ತಾಂ ತಥಾ ಶೋಭಿತಾಂ ಮಾಲ್ವೈರ್ವಾಸೋಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ|

01118008c ಅಮಾತ್ಯಾ ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚೈವ ಸುಹೃದಶ್ಚೋಪತಸ್ಥಿರೇ||

01118009a ನೃಸಿಂಹಂ ನರಯುಕ್ತೇನ ಪರಮಾಲಂಕೃತೇನ ತಂ|

01118009c ಅವಹನ್ಯಾನಮುಖ್ಯೇನ ಸಹ ಮಾದ್ರ್ಯಾ ಸುಸಂವೃತಂ||

ಈ ರೀತಿ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ನಂತರ ಅಮಾತ್ಯರು, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮಾದ್ರಿಯ ಸಮೇತ ಆ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ, ನರರಿಂದ

ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಯಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿ
ಹೊರಟರು.

01118010a ಪಾಂಡುರೇಣಾತಪತ್ರೇಣ ಚಾಮರವ್ಯಜನೇನ ಚ|

01118010c ಸರ್ವವಾದಿತ್ರನಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಸಮಲಂಚಕ್ರೀ ತತಃ||

ಬಿಳಿ ಭದ್ರ ಮತ್ತು ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ
ವಾದ್ಯಗಳ ನಾದದೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು.

01118011a ರತ್ನಾನಿ ಚಾಪ್ಯುಪಾದಾಯ ಬಹೂನಿ ಶತಶೋ ನರಾಃ|

01118011c ಪ್ರದದುಃ ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣೇಭ್ಯಃ ಪಾಂಡೋಸ್ತತ್ರೈರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಂ||

ಪಾಂಡುವಿನ ದೇಹವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಜನರು
ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಡುವವರಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟರು.

01118012a ಅಥ ಚತ್ರಾಣಿ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಪಾಂಡುರಾಣಿ ಬೃಹಂತಿ ಚ|

01118012c ಆಜಹ್ಯುಃ ಕೌರವಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವಾಸಾಂಸಿ ರುಚಿರಾಣಿ ಚ||

ಕೌರವನ ಪರವಾಗಿ ಶುಭ್ರ ಶ್ವೇತ ವರ್ಣದ ಭದ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಂದರ
ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು.

01118013a ಯಾಜಕೈಃ ಶುಕ್ಲವಾಸೋಭಿರ್ಹೂಯಮಾನಾ ಹುತಾಶನಾಃ|

01118013c ಅಗಚ್ಛನ್ನಗ್ರತಸ್ತಸ್ಯ ದೀಪ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ||

ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಯಾಜಕರು ಸ್ವಲಂಕೃತ

ಶರೀರವನ್ನು ಹಾಕುವುದರ ಮೊದಲು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹುತಾಶನನಲ್ಲಿ
ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

01118014a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚೈವ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01118014c ರುದಂತಃ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ಅನುಜಗ್ಮುರ್ನರಾಧಿಪಂ||

ಶೋಕಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ
ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನರಾಧಿಪನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

01118015a ಅಯಮಸ್ಮಾನಪಾಹಾಯ ದುಃಖೇ ಚಾಧಾಯ ಶಾಶ್ವತೇ|

01118015c ಕೃತ್ವಾನಾಥಾನ್ಪರೋ ನಾಥಃ ಕ್ವ ಯಾಸ್ಯತಿ ನರಾಧಿಪಃ|

“ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪರೋನಾಥ ನರಾಧಿಪನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಈ
ಶಾಶ್ವತ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ, ಅನಾಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋದನು?”

01118016a ಕ್ರೋಶಂತಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೀಷ್ಮೋ ವಿದುರ ಏವ ಚ|

01118016c ರಮಣೀಯೇ ವನೋದ್ದೇಶೇ ಗಂಗಾತೀರೇ ಸಮೇ ಶುಭೇ||

01118017a ನ್ಯಾಸಯಾಮಾಸುರಥ ತಾಂ ಶಿಬಿಕಾಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

01118017c ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ನೃಸಿಂಹಸ್ಯ ಪಾಂಡೋರಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ||

ಕ್ರೋಶಾಂತ ಪಾಂಡವರು, ಭೀಷ್ಮ, ವಿದುರ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವರೂ ಆ
ಸತ್ಯವಾದಿ, ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ, ನರಸಿಂಹನ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿಯ
ಶಿಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಶುಭ ಗಂಗಾತೀರದ ರಮಣೀಯ ಸಮತಟ್ಟು

ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದರು.

01118018a ತತಸ್ತಸ್ಯ ಶರೀರಂ ತತ್ಸರ್ವಗಂಧನಿಷೇವಿತಂ|

01118018c ಶುಚಿಕಾಲೀಯಕಾದಿಗ್ಧಂ ಮುಖ್ಯಸ್ನಾನಾಧಿವಾಸಿತಂ|

01118018e ಪರ್ಯಪಿಂಚಜ್ಜಲೇನಾಶು ಶಾತಕುಂಭಮಯೈರ್ಘಟೈಃ||

ನಂತರ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಸರ್ವ ಸುಗಂಧಗಳಿಂದ ಬಳಿದು
ಶುಚಿಯಾದ ಕಾಲೀಯಕವನ್ನು ಸವರಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ತೈಲಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ,
ಬಂಗಾರದ ಕೊಡಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

01118019a ಚಂದನೇನ ಚ ಮುಖ್ಯೇನ ಶುಕ್ಲೇನ ಸಮಲೇಪಯನ್|

01118019c ಕಾಲಾಗುರುವಿಮಿಶ್ರೇಣ ತಥಾ ತುಂಗರಸೇನ ಚ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಿಳಿ ಚಂದನ, ಕಾಲಾಗುರು ಮತ್ತು ತುಂಗರಸಗಳ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು
ಲೇಪಿಸಿದರು.

01118020a ಅಥೈನಂ ದೇಶಜೈಃ ಶುಕ್ಲೈರ್ವಾಸೋಭಿಃ ಸಮಯೋಜಯನ್|

01118020c ಆಚ್ಛನ್ನಃ ಸ ತು ವಾಸೋಭಿರ್ಜೀವನ್ನಿವ ನರರ್ಷಭಃ|

01118020e ಶುಶುಭೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಮಹಾರ್ಹಶಯನೋಚಿತಃ||

ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಬಿಳಿ ಹತ್ತಿಯ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸುತ್ತಿದರು. ವಸ್ತ್ರದಿಂದ
ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಅ ನರರ್ಷಭ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಅಮೂಲ್ಯ ಶಯನಕ್ಕೆ
ಅರ್ಹನಾಗಿ ಜೀವವಿದ್ದವನಂತೆ ಕಂಡನು.

01118021a ಯಾಜಕೈರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಂ ಪ್ರೇತಕರ್ಮಣಿ ನಿಷ್ಠಿತೈಃ|

01118021c ಘೃತಾವಸಿಕ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಸಹ ಮಾದ್ರ್ಯಾ ಸ್ವಲಂಕೃತಂ||

01118022a ತುಂಗಪದ್ಮಕಮಿಶ್ರೇಣ ಚಂದನೇನ ಸುಗಂಧಿನಾ|

01118022c ಅನ್ವೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಗಂಧೈರನಲ್ಪೈಃ ಸಮದಾಹಯನ್||

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ ನಿರತ ಯಾಜಕರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ತುಂಗ-ಪದ್ಮಕ ಮಿಶ್ರಣ, ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಚಂದನದಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವಿಧ ಗಂಧಗಳಿಂದ ಸ್ವಲಂಕೃತರಾದ ಮಾದ್ರಿ ಸಹಿತ ರಾಜನ ಮೇಲೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸುರಿದು ಅಗ್ನಿಯನ್ನಿಟ್ಟರು.

01118023a ತತಸ್ತಯೋಃ ಶರೀರೇ ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೋಹವಶಂ ಗತಾ|

01118023c ಹಾಹಾ ಪುತ್ರೇತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪಪಾತ ಸಹಸಾ ಭುವಿ||

ಅವರೀರ್ವರ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು “ಹಾಹಾ ಪುತ್ರ!” ಎಂದು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಳು.

01118024a ತಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪತಿತಾಮಾರ್ತಾಂ ಪೌರಜಾನಪದೋ ಜನಃ|

01118024c ರುರೋದ ಸಸ್ವನಂ ಸರ್ವೋ ರಾಜಭಕ್ತ್ಯಾ ಕೃಪಾನ್ವಿತಃ||

ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನಗರ ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಪಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಒಂದೇ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ರೋದಿಸಿದರು.

01118025a ಕ್ಲಾಂತಾನೀವಾರ್ತನಾದೇನ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ವಿಚುಕ್ರುಶುಃ|

01118025c ಮಾನುಷೈಃ ಸಹ ಭೂತಾನಿ ತೀರ್ಯಗ್ನೋನಿಗತಾನ್ಯಪಿ||

ಮನುಷ್ಯರ ಈ ಆರ್ತನಾದದ ಜೊತೆಗೆ ವನ್ಯಮೃಗಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿ
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ರೋದಿಸಿದವು.

01118026a ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

01118026c ಸರ್ವ ಶಃ ಕೌರವಾಶ್ಚೈವ ಪ್ರಾಣದನ್ಭೃಶದುಃಖಿತಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನೂ ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರನೂ ಮತ್ತು
ಸರ್ವ ಕೌರವರೂ ದುಃಖಿತರಾಗಿ ರೋದಿಸಿದರು.

01118027a ತತೋ ಭೀಷ್ಮೋಽಥ ವಿದುರೋ ರಾಜಾ ಚ ಸಹ ಬಂಧುಭಿಃ|

01118027c ಉದಕಂ ಚಕ್ರಿರೇ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಕುರುಯೋಷಿತಃ||

ನಂತರ ಭೀಷ್ಮ, ವಿದುರ ಮತ್ತು ರಾಜರು ಎಲ್ಲ ಕುರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು
ಇತರ ಬಂಧುಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಉದಕವನ್ನಿತ್ತರು.

01118028a ಕೃತೋದಕಾಂಸ್ತಾನಾದಾಯ ಪಾಂಡವಾಂಶೋಕಕರ್ಶಿತಾನ್|

01118028c ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತಯೋ ರಾಜಂಶೋಚಂತ್ಯಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಪಾಂಡವನಿಗಾಗಿ ಶೋಕಕರ್ಶಿತರಾದ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಶೋಚಿಸುತ್ತಾ
ಉದಕ ಕೊಡುವವರನ್ನು ಆವರಿಸಿದರು.

01118029a ಯಥೈವ ಪಾಂಡವಾ ಭೂಮೌ ಸುಷುಪುಃ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ|

01118029c ತಥೈವ ನಾಗರಾ ರಾಜಂಶಿಶ್ಯಿರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಯಃ||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳ ಸಮೇತ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ
ಮಲಗಿದರು ಮತ್ತು ಅವರಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮೊದಲಾದ ಇತರ

ನಾಗರಿಕರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದರು.

01118030a ತದನಾನಂದಮಸ್ವಸ್ಥಮಾಕುಮಾರಮಹೃಷ್ಟವತ್|

01118030c ಬಭೂವ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ನಗರಂ ದ್ವಾದಶ ಕ್ಷಪಾಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ರಾತ್ರಿಗಳ ವರೆಗೆ ನಗರದ ಸಣ್ಣ ಬಾಲಕನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ದುಃಖ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡುದಾಹೇ ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಪಾಂಡುದಾಹ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೯

ವ್ಯಾಸನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಸತ್ಯವತಿಯು ಸೊಸೆಯರೊಂದಿಗೆ ವನವನ್ನು ಸೇರಿದುದು (೧-೧೩). ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮತ್ತು ದ್ರೋಹಭಾವಗಳು ಬೆಳೆದುದು (೧೪-೨೫). ಪ್ರಮಾಣಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಭೀಮನಿಗೆ ವಿಷವನ್ನು ಉಣ್ಣಿಸಿದುದು (೨೬-೪೩).

01119001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01119001a ತತಃ ಕ್ಷತ್ರಾ ಚ ರಾಜಾ ಚ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ಸಹ ಬಂಧುಭಿಃ|

01119001c ದದುಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತದಾ ಪಾಂಡೋಃ ಸ್ವಧಾಮೃತಮಯಂ ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಕ್ಷತ್ರ, ರಾಜ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರು ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಸಹಿತ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಸ್ವಾಧಾಮೃತಮಯ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಿದರು.

01119002a ಕುರೂಂಶ್ಚ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01119002c ರತ್ನೈಘಾನ್ದಿಸ್ವ ಜಮುಖ್ಯೈಭ್ಯೋ ದತ್ತ್ವಾ ಗ್ರಾಮವರಾನಪಿ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಭೋಜನಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ರತ್ನದ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ದ್ವಿಜಪ್ರಮುಖರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತರು.

01119003a ಕೃತಶೌಚಾಂಸ್ತತಸ್ತಾಂಸ್ತು ಪಾಂಡವಾನ್ಭರತರ್ಷಭಾನ್|

01119003c ಆದಾಯ ವಿವಿಶುಃ ಪೌರಾಃ ಪುರಂ ವಾರಣಸಾಹ್ವಯಂ||

ಪೌರಜನರು ಶುಚಿಭೂತ ಭರತರ್ಷಭ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಾರಣಸಾಹ್ವಯ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01119004a ಸತತಂ ಸ್ಮಾನ್ವತಪ್ಯಂತ ತಮೇವ ಭರತರ್ಷಭಂ|

01119004c ಪೌರಜಾನಪದಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೃತಂ ಸ್ವಮಿವ ಬಾಂಧವಂ||

ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಭರತರ್ಷಭನಿಗಾಗಿ ಮೃತನಾದವನು ತಮ್ಮದೇ ಬಂಧುವೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸತತ ಶೋಕಿಸಿದರು.

01119005a ಶ್ರಾದ್ಧಾವಸಾನೇ ತು ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ದುಃಖಿತಂ ಜನಂ|

01119005c ಸಮೂಹಾಂ ದುಃಖಶೋಕಾರ್ತಾಂ ವ್ಯಾಸೋ ಮಾತರಮಬ್ರವೀತ್||

ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ಮಗಳು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ದುಃಖಿತ ಜನರನ್ನು
ನೋಡಿದ ವ್ಯಾಸನು ಸಮೂಹಳಾಗಿದ್ದ ದುಃಖಶೋಕಾರ್ತ ತಾಯಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

01119006a ಅತಿಕ್ರಾಂತಸುಖಾಃ ಕಾಲಾಃ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತದಾರುಣಾಃ|

01119006c ಶ್ವಃ ಶ್ವಃ ಪಾಪೀಯದಿವಸಾಃ ಪೃಥಿವೀ ಗತಯೌವನಾ||

“ಸುಖದ ಕಾಲಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು. ದಾರುಣ ಕಾಲಗಳು ಮುಂದೆ
ಬರಲಿವೆ. ಯೌವನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ
ಮುಂದಿನ ಒಂದೊಂದು ದಿನವೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನಕ್ಕಿಂಥ
ಪಾಪಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

01119007a ಬಹುಮಾಯಾಸಮಾಕೀರ್ಣೋ ನಾನಾದೋಷಸಮಾಕುಲಃ|

01119007c ಲುಪ್ತಧರ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಚಾರೋ ಘೋರಃ ಕಾಲೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಬಹುಮಾಯೆಯಿಂದ ಸಮಾಕೀರ್ಣಗೊಂಡು ನಾನಾತರಹದ
ದೋಷಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಧರ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ
ಘೋರ ಕಾಲವು ಬರುತ್ತದೆ.

01119008a ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ತ್ಯಾಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಯುಕ್ತಾ ವಸ ತಪೋವನೇ|

01119008c ಮಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಘೋರಂ ಸಂಕ್ಷಯಮಾತ್ಮನಃ|

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋಗು. ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು.

ಈ ಕುಲದ ಘೋರ ಸಂಕ್ಷಯವನ್ನು ನೀನು ನೋಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

01119009a ತಥೇತಿ ಸಮನುಜ್ಞಾಯ ಸಾ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಬ್ರವೀತ್ ಸ್ನುಷಾಂ|

01119009c ಅಂಬಿಕೇ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ದುರ್ನಯಾತ್ಮಿಲ ಭಾರತಾಃ|

01119009e ಸಾನುಬಂಧಾ ವಿನಂಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚೈವೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಸೊಸೆಯ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು: “ಅಂಬಿಕಾ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ ದುರ್ನೀತಿಯಿಂದ ಭಾರತರೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಸಹಿತ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01119010a ತತ್ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಿಮಾಮಾರ್ತಾಂ ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಪೀಡಿತಾಂ|

01119010c ವನಮಾದಾಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಚ್ಛಾವೋ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಆದುದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಪುತ್ರಶೋಕ ಪೀಡಿತೆ ಕೌಸಲ್ಯೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವನವನ್ನು ಸೇರುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

01119011a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತೇ ಅಂಬಿಕಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಮಾಮಂತ್ರೈ ಸುವ್ರತಾ|

01119011c ವನಂ ಯಯೌ ಸತ್ಯವತೀ ಸ್ನುಷಾಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಂಬಿಕೆಯು ಅನುಮೋದಿಸಲು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಆ ಸುವ್ರತೆ ಸತ್ಯವತಿಯು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಸೊಸೆಯರೊಂದಿಗೆ ವನವನ್ನು ಸೇರಿದಳು.

01119012a ತಾಃ ಸುಘೋರಂ ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ದೇವ್ಯೋ ಭರತಸತ್ತಮ|

01119012c ದೇಹಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಯಯಸ್ತದಾ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ದೇವಿಯರು ಅತಿಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮಹಾಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.

01119013a ಅವಾಪ್ನುವಂತ ವೇದೋಕ್ತಾನ್ಸಂಸ್ಕಾರಾನ್ಪಾಂಡವಾಸ್ತದಾ|

01119013c ಅವರ್ಧಂತ ಚ ಭೋಗಾಂಸ್ತೇ ಭುಂಜಾನಾಃ ಪಿತೃವೇಶ್ಮನಿ||

ಪಾಂಡವರು ವೇದೋಕ್ತ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬೆಳೆದರು.

01119014a ಧಾರ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರೇಶ್ಚ ಸಹಿತಾಃ ಕ್ರೀಡಂತಃ ಪಿತೃವೇಶ್ಮನಿ|

01119014c ಬಾಲಕ್ರೀಡಾಸು ಸರ್ವಾಸು ವಿಶಿಷ್ಟಾಃ ಪಾಂಡವಾಭವನ್||

ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡವರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು.

01119015a ಜವೇ ಲಕ್ಷ್ಯಾ ಭಿಹರಣೇ ಭೋಜ್ಯೇ ಪಾಂಸುವಿಕರ್ಷಣೇ|

01119015c ಧಾರ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಭೀಮಸೇನಃ ಸರ್ವಾನ್ಸ ಪರಿಮರ್ದತಿ||

ಓಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಊಟಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಳೆದಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿದನು.

01119016a ಹರ್ಷಾದೇತಾನ್ ಕ್ರೀಡಮಾನಾನ್ ಗೃಹ್ಯ ಕಾಕನಿಲೀಯನೇ|

01119016c ಶಿರಃಸ್ಸು ಚ ನಿಗ್ಯುಶೈನಾನ್ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಪಾಂಡವನು ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಋಶಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಮೇಲೆತ್ತಿ ಪರಸ್ಪರ ತಲೆಗಳು ಹೊಡೆದಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01119017a ಶತಮೇಕೋತ್ತರಂ ತೇಷಾಂ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಮಹೌಜಸಾಂ|

01119017c ಏಕ ಏವ ವಿಮೃದ್ನಾತಿ ನಾತಿಕೃಚ್ಛ್ಯಾ ದ್ವೈಕೋದರಃ||

ನೂರಾ ಒಂದು ಮಹೌಜಸ ಕುಮಾರರನ್ನೂ ವೃಕೋದರನು ಒಬ್ಬನೇ
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01119018a ಪಾದೇಷು ಚ ನಿಗ್ಯುಶೈನಾನ್ವಿನಿಹತ್ಯ ಬಲಾದ್ಬಲೀ|

01119018c ಚಕರ್ಷ ಕ್ರೋಶತೋ ಭೂಮೌ ಘೃಷ್ಟಜಾನುಶಿರೋಕ್ಷಿಕಾನ್||

ಅವರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೋರಾಗಿ ನೆಲದ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿ
ಅವರ ತಲೆ ತೊಡೆಗಳು ನೋವಾಗಿ ಕೂಗುವವರೆಗೆ ಆ ಬಲಿಯು ಅವರ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದನು.

01119019a ದಶ ಬಾಲಾಂಜಲೇ ಕ್ರೀಡನ್ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸಃ|

01119019c ಆಸ್ತೇ ಸ್ಮ ಸಲಿಲೇ ಮಗ್ನಃ ಪ್ರಮೃತಾಂಶ್ಚ ವಿಮುಂಚತಿ||

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಭುಜದಿಂದ ಹತ್ತು ಬಾಲಕರನ್ನು
ಹಿಡಿದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಅವರು ಇನ್ನೇನು ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ
ಎನ್ನುವಾಗ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು.

01119020a ಫಲಾನಿ ವೃಕ್ಷಮಾರುಹ್ಯ ಪ್ರಚಿನ್ವಂತಿ ಚ ತೇ ಯದಾ|

01119020c ತದಾ ಪಾದಪ್ರಹಾರೇಣ ಭೀಮಃ ಕಂಪಯತೇ ದ್ರುಮಂ||

01119021a ಪ್ರಹಾರವೇಗಾಭಿಹತಾದ್ಧ್ರು ಮಾದ್ವ್ಯಾ ಘೂರ್ಣಿತಾಸ್ತತಃ|

01119021c ಸಫಲಾಃ ಪ್ರಪತಂತಿ ಸ್ಮ ದ್ರುತಂ ಸ್ತಸ್ತಾಃ ಕುಮಾರಕಾಃ||

ಅವರು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳಲು ಮರ ಏರಿರುವಾಗ ಭೀಮನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಮರವನ್ನು ಒದೆದು ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೊಡೆತದ ಬಲಕ್ಕೆ ಅಲುಗಾಡಿದ ಮರದಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕುಮಾರರೂ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

01119022a ನ ತೇ ನಿಯುದ್ಧೇ ನ ಜವೇ ನ ಯೋಗ್ಯಾಸು ಕದಾ ಚನ|

01119022c ಕುಮಾರಾ ಉತ್ತರಂ ಚಕ್ರುಃ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾ ವೃಕೋದರಂ|

ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಓಟದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯೋಗದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಮಾರರು ವೃಕೋದರನನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01119023a ಏವಂ ಸ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನೋ ವೃಕೋದರಃ|

01119023c ಅಪ್ರಿಯೇಽತಿಷ್ಠದತ್ಯಂತಂ ಬಾಲ್ಯಾನ್ನ ದ್ರೋಹಚೇತಸಾ||

ಈ ರೀತಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ - ಬಾಲ್ಯತನದಿಂದ ದ್ರೋಹಭಾವದಿಂದಲ್ಲ - ವೃಕೋದರನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಪ್ರಿಯನಾದನು.

01119024a ತತೋ ಬಲಮತಿಶ್ಯಾತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01119024c ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ತಜ್ಞಾ ತ್ವಾ ದುಷ್ಟಭಾವಮದರ್ಶಯತ್||

ಭೀಮಸೇನನ ಅತಿಖ್ಯಾತ ಬಲವನ್ನು ತಿಳಿದ ಪ್ರತಾಪಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು
ತನ್ನ ದುಷ್ಟಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸತೊಡಗಿದನು.

01119025a ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾದಾಪೇತಸ್ಯ ಪಾಪಾನಿ ಪರಿಪಶ್ಯತಃ|

01119025c ಮೋಹಾದೈಶ್ವರ್ಯಲೋಭಾಚ್ಚ ಪಾಪಾ ಮತಿರಜಾಯತ||

ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಪಾಪ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಐಶ್ವರ್ಯ ಲೋಭ ಮೋಹಿತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು
ಹುಟ್ಟಿದವು.

01119026a ಅಯಂ ಬಲವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ವೃಕೋದರಃ|

01119026c ಮಧ್ಯಮಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ನಿಕೃತ್ಯಾ ಸಂನಿಹನ್ಯತಾಂ||

“ಬಲವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಮಧ್ಯಮ ಈ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ವೃಕೋದರನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.

01119027a ಅಥ ತಸ್ಮಾದವರಜಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

01119027c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಬಂಧನೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಶಾಸಿಷ್ಯೇ ವಸುಂಧರಾಂ||

ನಂತರ ಅವನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಈ ವಸುಂಧರೆಯ ಪ್ರಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01119028a ಏವಂ ಸ ನಿಶ್ಚಯಂ ಪಾಪಃ ಕೃತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

01119028c ನಿತ್ಯಮೇವಾಂತರಪ್ರೇಕ್ಷೀ ಭೀಮಸ್ಯಾಸೀನ್ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಈ ರೀತಿ ಪಾಪ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಹಾತ್ಮ

ಭೀಮನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು.

01119029a ತತೋ ಜಲವಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

01119029c ಚೇಲಕಂಬಲವೇಶ್ಮಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ||

01119030a ಪ್ರಮಾಣಕೋಟ್ಯಾಮುದ್ದೇಶಂ ಸ್ಥಲಂ ಕಿಂ ಚಿದುಪೇತ್ಯ ಚ|

01119030c ಕ್ರೀಡಾವಸಾನೇ ಸರ್ವೇ ತೇ ಶುಚಿವಸ್ತ್ರಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

01119030e ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಂ ತದನ್ನಂ ಬುಭುಜಿರೇ ಶನೈಃ||

ಭಾರತ ! ಜಲವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಕೋಟಿಯ ಬಳಿ ನೀರಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕಂಬಳಿಯ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಡೇರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆಟವಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಸರ್ವಕಾಮ ಸಮೃದ್ಧ ಭೋಜನವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

01119031a ದಿವಸಾಂತೇ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ವಿಹೃತ್ಯ ಚ ಕುರೂದ್ವಹಾಃ|

01119031c ವಿಹಾರಾವಸಥೇಷ್ಟೇವ ವೀರಾ ವಾಸಮರೋಚಯನ್||

ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪರಿಶ್ರಾಂತ ವೀರ ಕುರುಕುಮಾರರು ಡೇರೆಯ ಹೊರಗೆ ಮಲಗಲು ಬಯಸಿದರು.

01119032a ಖಿನ್ನಸ್ತು ಬಲವಾನ್ಭೀಮೋ ವ್ಯಾಯಾಮಾಭ್ಯಧಿಕಸ್ತದಾ|

01119032c ವಾಹಯಿತ್ವಾ ಕುಮಾರಾಂಸ್ತಾಂಜಲಕ್ರೀಡಾಗತಾನ್ವಿಭುಃ|

01119032e ಪ್ರಮಾಣಕೋಟ್ಯಾಂ ವಾಸಾರ್ಥೀ ಸುಷ್ವಾಪಾರುಹ್ಯ ತತ್ ಸ್ಥಲಂ||

ಕುಮಾರರನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಆಡಿಸಿದುದರ ಅಧಿಕ

ವ್ಯಾಯಾಮದಿಂದ ಬಳಲಿದ ಬಲವಾನ್ ಭೀಮನು ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಯ
ದಡವನ್ನು ಸೇರಿ, ಮಲಗಲು ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ
ನಿದ್ರಿಸಿದನು.

01119033a ಶೀತಂ ವಾಸಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಶ್ರಾಂತೋ ಮದವಿಮೋಹಿತಃ|

01119033c ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಃ ಪಾಂಡವೋ ರಾಜನ್ಸುಷ್ವಾಪ ಮೃತಕಲ್ಪವತ್||

ರಾಜನ್! ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದೆದು ಬಳಲಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಡವನು
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಲುಗಾಡದೇ ಮೃತಶರೀರದಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದನು.

01119034a ತತೋ ಬದ್ಧ್ವಾ ಲತಾಪಾಶೈರ್ಭೀಮಂ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶನೈಃ|

01119034c ಗಂಭೀರಂ ಭೀಮವೇಗಂ ಚ ಸ್ಥಲಾಜ್ಜ ಲಮಪಾತಯತ್||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನನ್ನು ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಗ್ಗದಿಂದ
ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ದಡದಿಂದ ವೇಗ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಉರುಳಿಸಿದನು.

01119035a ತತಃ ಪ್ರಬುದ್ಧಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಸರ್ವಂ ಸಂಚಿದ್ಯ ಬಂಧನಂ|

01119035c ಉದತಿಷ್ಟಜ್ಜ ಲಾದ್ಭ್ಯೋ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಹೋರಾಟಗಾರರಲ್ಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮನು ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ
ಹರಿದು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದನು.

01119036a ಸುಪ್ತಂ ಚಾಪಿ ಪುನಃ ಸರ್ಪೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾವಿಷೈಃ|

01119036c ಕುಪಿತೈರ್ದಂಶಯಾಮಾಸ ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವಾಂಗಮರ್ಮಸು||

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಮಹಾ ವಿಷದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಲ್ಲುಗಳ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ
ಅವನ ಮರ್ಮಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಸಿದನು.

01119037a ದಂಷ್ಟ್ರಾಶ್ಚ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಾಂ ತೇಷಾಂ ಮರ್ಮಸ್ವಪಿ ನಿಪಾತಿತಾಃ|

01119037c ತ್ವಚಂ ನೈವಾಸ್ಯ ಬಿಭಿದುಃ ಸಾರತ್ವಾತ್ಪೃಥುವಕ್ಷಸಃ||

ಆದರೆ ಆ ಸರ್ಪಗಳ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದಂಷ್ಟ್ರಗಳು ಅವನ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು
ಕಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಪೃಥುವಕ್ಷಸನ ಚರ್ಮವನ್ನೂ ಹರಿದು ಒಳಗೆ
ಹೋಗಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

01119038a ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಸ್ತು ಭೀಮಸ್ತಾನರ್ವಾನ್ಸರ್ಪಾನಪೋಥಯತ್|

01119038c ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ದಯಿತಮಪಹಸ್ತೇನ ಜಘ್ನಿವಾನ್||

ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಭೀಮನು ಸರ್ಪ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೂ ಅರೆದು ಕೊಂದನು
ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಾರಥಿಯ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

01119039a ಭೋಜನೇ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪುನಃ ಪ್ರಾಕ್ಷೇಪಯದ್ವಿಷಂ|

01119039c ಕಾಲಕೂಟಂ ನವಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಸಂಭೃತಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಪುನಃ ಭೀಮಸೇನನ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ನವಿರೇಳಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಾಲಕೂಟ
ವಿಷವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದನು.

01119040a ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರಸ್ತದಾಚಷ್ಟ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ|

01119040c ತಚ್ಚಾಪಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಜರಯದವಿಕಾರೋ ವೃಕೋದರಃ||

2012/03/25

ಪಾರ್ಥರ ಹಿತಕಾಮಿ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೂ
ವೃಕೋದರನು ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಏನೂ ಕೆಟ್ಟಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲದೆ
ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

01119041a ವಿಕಾರಂ ನ ಹ್ಯಜನಯತ್ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಮಪಿ ತದ್ವಿಷಂ|

01119041c ಭೀಮಸಂಹನನೋ ಭೀಮಸ್ತದಪ್ಯಜರಯತ್ತತಃ||

ಆ ವಿಷವು ಭೀಮಸಂಹನ ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ವಿಕಾರಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಜೀರ್ಣಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

01119042a ಏವಂ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

01119042c ಅನೇಕೈರಭ್ಯುಪಾಯೈಸ್ತಾಂ ಜಿಘಾಂಸಂತಿ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಈ ರೀತಿ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯರು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

01119043a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚಾಪಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಜಾನನ್ನರಿಂದಮಾಃ|

01119043c ಉದ್ಭಾವನಮಕುರ್ವಂತೋ ವಿದುರಸ್ಯ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅರಿಂದಮ ಪಾಂಡವರಾದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ವಿದುರನ
ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮಸೇನರಸಪಾನೇ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೧೨೦

ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತ

ಗೌತಮಿ ಶರದ್ವತನನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ದೇವಕನ್ಯೆ ಜಾಲಪದಿಯು ಮೋಹಿಸುವುದು (೧-೧೦). ಸ್ವಲಿತ ರೇತವನ್ನು ದರ್ಬೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇಡಲು ಅದರಿಂದ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳ ಜನನ (೧೧-೧೩). ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಶಂತನುವು ಅವರಿಗೆ ಕೃಪ-ಕೃಪಿಯರೆಂದು ಹೆಸರಿತ್ತು ಸಾಕಿದುದು (೧೪-೧೮). ಶರದ್ವತನು ಬಂದು ಕೃಪನಿಗೆ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದುದು, ಕೃಪನು ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ಗುರುವಾದುದು (೧೯-೨೧).

01120001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01120001a ಕೃಪಸ್ಯಾಪಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಂಭವಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01120001c ಶರಸ್ತಂಭಾತ್ಕಥಂ ಜಜ್ಞೇ ಕಥಂ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯವಾಪ್ತವಾನ್||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಕೃಪನು ಶರಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನು ಹೇಗೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ಎಂದು ಹೇಳು.”

01120002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01120002a ಮಹರ್ಷೇರ್ಗೌ ತಮಸ್ಯಾಸೀಚ್ಯರದ್ವಾನ್ನಾಮ ನಾಮತಃ|

01120002c ಪುತ್ರಃ ಕಿಲ ಮಹಾರಾಜ ಜಾತಃ ಸಹ ಶರೈರ್ವಿಭೋ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷಿ ಗೌತಮನಿಗೆ ಶರದ್ವತ
ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನ ಮಗನಿದ್ದನು. ಮಹಾರಾಜ! ಆ ಮಗನು ಶರಗಳನ್ನು
ಪಡೆದೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು.

01120003a ನ ತಸ್ಯ ವೇದಾಧ್ಯಯನೇ ತಥಾ ಬುದ್ಧಿರಜಾಯತ|

01120003c ಯಥಾಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿರಭವದ್ಧನುರ್ವೇದೇ ಪರಂತಪ||

ಆ ಪರಂತಪನಿಗೆ ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು
ಬುದ್ಧಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01120004a ಅಧಿಜಗ್ಮುರ್ಯಥಾ ವೇದಾಂಸ್ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

01120004c ತಥಾ ಸ ತಪಸೋಪೇತಃ ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯವಾಪ ಹ||

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿ ವೇದಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಅವನೂ ಕೂಡ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಸರ್ವ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದನು.

01120005a ಧನುರ್ವೇದಪರತ್ವಾಚ್ಚ ತಪಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಚ|

01120005c ಭೃಶಂ ಸಂತಾಪಯಾಮಾಸ ದೇವರಾಜಂ ಸ ಗೌತಮಃ||

ಆ ಗೌತಮನ ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಧನುರ್ವೇದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು
ದೇವರಾಜನನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಡಿತು.

01120006a ತತೋ ಜಾಲಪದೀಂ ನಾಮ ದೇವಕನ್ಯಾಂ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

01120006c ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತಪಸೋ ವಿಘ್ನಂ ಕುರು ತಸ್ಯೇತಿ ಕೌರವ||

ಕೌರವ ! ಆಗ ಸುರೇಶ್ವರನು ಜಾಲಪದೀ ಎಂಬ ದೇವಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕರೆದು “ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡು !” ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01120007a ಸಾಭಿಗಮ್ಯಾಶ್ರಮಪದಂ ರಮಣೀಯಂ ಶರದ್ವತಃ|

01120007c ಧನುರ್ಬಾಣಧರಂ ಬಾಲಾ ಲೋಭಯಾಮಾಸ ಗೌತಮಂ||

ಆ ಬಾಲೆಯು ಶರದ್ವತನ ರಮಣೀಯ ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ಸೇರಿ, ಧನುರ್ಬಾಣಧರ ಗೌತಮನಲ್ಲಿ ಆಸೆಹುಟ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

01120008a ತಾಮೇಕವಸನಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೌತಮೋಽಪ್ಸರಸಂ ವನೇ|

01120008c ಲೋಕೇಽಪ್ರತಿಮಸಂಸ್ಥಾನಾಮುತ್ಫುಲ್ಲನಯನೋಽಭವತ್||

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಗೌತಮನು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿದನು.

01120009a ಧನುಶ್ಚ ಹಿ ಶರಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಪತನ್ಭುವಿ|

01120009c ವೇಪಥುಶ್ಚಾಸ್ಯ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶರೀರೇ ಸಮಜಾಯತ||

ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳು ಅವನ ಕೈಗಳಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಂಪನವುಂಟಾಯಿತು.

01120010a ಸ ತು ಜ್ಞಾನಗರೀಯಸ್ತ್ವಾತ್ತಪಸಶ್ಚ ಸಮನ್ವಯಾತ್|

01120010c ಅವತಸ್ಥೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಧೈರ್ಯೇಣ ಪರಮೇಣ ಹ||

ಆದರೂ ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ್ದಿತ್ತು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸು ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಆ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನು ಪರಮ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡನು.

01120011a ಯಸ್ತ್ವಸ್ಯ ಸಹಸಾ ರಾಜನ್ವಿಕಾರಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

01120011c ತೇನ ಸುಸ್ರಾವ ರೇತೋಽಸ್ಯ ಸ ಚ ತನ್ನಾವಬುದ್ಯತ||

ಆದರೂ ರಾಜನ್! ಅವನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ವಿಕಾರವುಂಟಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಅವನ ರೇತವು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು.

01120012a ಸ ವಿಹಾಯಾಶ್ರಮಂ ತಂ ಚ ತಾಂ ಚೈವಾಪ್ಸರಸಂ ಮುನಿಃ|

01120012c ಜಗಾಮ ರೇತಸ್ತತ್ಸ್ಯ ಶರಸ್ತಂಬೇ ಪಪಾತ ಹ||

ಆಗ ಆ ಮುನಿಯು ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನೂ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನ ರೇತವು ದರ್ಬೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

01120013a ಶರಸ್ತಂಬೇ ಚ ಪತಿತಂ ದ್ವಿಧಾ ತದಭವನ್ಮಪ|

01120013c ತಸ್ಯಾಥ ಮಿಥುನಂ ಜಜ್ಞೇ ಗೌತಮಸ್ಯ ಶರದ್ವತಃ||

ದರ್ಬೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅದು ಎರಡಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಗೌತಮ ಶರದ್ವತನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

01120014a ಮೃಗಯಾಂ ಚರತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಶಂತನೋಸ್ತು ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01120014c ಕಶ್ಚಿ ತ್ಸೇನಾಚರೋಽರಣ್ಯೇ ಮಿಥುನಂ ತದಪಶ್ಯತ||

ರಾಜ ಶಂತನುವು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಓರ್ವ ಸೇನಾಚರನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01120015a ಧನುಶ್ಚ ಸಶರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾನಿ ಚ|

01120015c ವ್ಯವಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪತ್ಯಂ ಧನುರ್ವೇದಾಂತಗಸ್ಯ ತತ್|

ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಧನುರ್ವೇದಾಂತಗ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಕ್ಕಳಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01120015e ಸ ರಾಜ್ಞೇ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಮಿಥುನಂ ಸಶರಂ ತದಾ||

01120016a ಸ ತದಾದಾಯ ಮಿಥುನಂ ರಾಜಾಥ ಕೃಪಯಾನ್ವಿತಃ|

01120016c ಆಜಗಾಮ ಗೃಹಾನೇವ ಮಮ ಪುತ್ರಾವಿತಿ ಬ್ರುವನೋ||

01120017a ತತಃ ಸಂವರ್ಧಯಾಮಾಸ ಸಂಸ್ಕಾರೈಶ್ಚಾಪ್ಯಯೋಜಯತ್|

01120017c ಗೌತಮೋಽಪಿ ತದಾಪೇತ್ಯ ಧನುರ್ವೇದಪರೋಽಭವತ್||

ಅವನು ಬಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಕೃಪಯಾನ್ವಿತ ರಾಜನು ಆ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು “ಇವರು ನನ್ನ ಪುತ್ರರು. ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತನ್ನದಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೆರವೇರಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಗೌತಮನು ಧನುರ್ವೇದ ಪಾರಂಗತನಾದನು.

01120018a ಕೃಪಯಾ ಯನ್ಮಯಾ ಬಾಲಾವಿಮೌ ಸಂವರ್ಧಿತಾವಿತಿ|

01120018c ತಸ್ಮಾತ್ತಯೋರ್ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ತದೇವ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಮಹೀಪತಿ! “ಈ ಬಾಲಕರಿರ್ವರನ್ನೂ ನಾನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇನೆ ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಹೆಸರೂ ಅದೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದನು.

01120019a ನಿಹಿತೌ ಗೌತಮಸ್ತತ್ರ ತಪಸಾ ತಾವವಿಂದತ|

01120019c ಆಗಮ್ಯ ಚಾಸ್ಮೈ ಗೋತ್ರಾದಿ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತವಾಂಸ್ತದಾ||

ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಗೌತಮನು ಅವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಅವರ ಗೋತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

01120020a ಚತುರ್ವಿಧಂ ಧನುರ್ವೇದಮಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01120020c ನಿಖಿಲೇನಾಸ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ಗುಹ್ಯಮಾಖ್ಯಾತವಾಂಸ್ತದಾ|

01120020e ಸೋಽಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ಪರಮಾಚಾರ್ಯತಾಂ ಗತಃ||

01120021a ತತೋಽಧಿಜಗ್ಮುಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಧನುರ್ವೇದಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

01120021c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01120021e ವೃಷ್ಟಯಶ್ಚ ನೃಪಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತಾಃ||

ಅವನು ಕೃಪನಿಗೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಧನುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಗುಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪರಮಾಚಾರ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥಿಗಳೂ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳು, ಪಾಂಡವರು, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ

ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಅವನಿಂದಲೇ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಕೃಪಾಚಾರ್ಯ ಜನ್ಮೇ ವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೃಪಾಚಾರ್ಯ ಜನ್ಮ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ದ್ರೋಣ

ಅಪ್ಸರೆ ಘೃತಾಚಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿ ಭರದ್ವಾಜನ
ರೇತಸ್ಪುಲನವಾದು, ಸ್ವಲಿತ ರೇತವನ್ನು ದ್ರೋಣದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಅದರಿಂದ
ದ್ರೋಣನ ಜನನ (೧-೮). ಭರದ್ವಾಜನ ಸಖಿ ಪೃಷತನ ಮಗ
ದ್ರುಪದನು ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಆಟ-ಪಾಠಗಳನ್ನಾಡಿದುದು (೯-೧೦).
ದ್ರುಪದನು ರಾಜನಾದುದು, ದ್ರೋಣನು ಕೃಪಿಯನ್ನು
ವಿವಾಹವಾದುದು (೧೧-೧೨). ದ್ರೋಣ-ಕೃಪಿಯರಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ
ಜನನ (೧೩-೧೫). ಭಾರ್ಗವ ಪರಶುರಾಮನಿಂದ ದ್ರೋಣನು
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದು (೧೬-೨೩).

01121001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01121001a ವಿಶೇಷಾರ್ಥೀ ತತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಪೌತ್ರಾಣಾಂ ವಿನಯೇಪ್ಸಯಾ|

01121001c ಇಷ್ಟಸೃಜ್ಞಾನ್ವರ್ವಪೃಚ್ಛದಾಚಾರ್ಯಾನ್ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತಾನ್||

01121002a ನಾಲ್ಪಧೀನಾ ಮಹಾಭಾಗಸ್ತಥಾನಾನಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದಃ|

01121002c ನಾದೇವಸತ್ತ್ವೋ ವಿನಯೇತ್ಕುರೂನಸ್ತ್ರೇ ಮಹಾಬಲಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ವಿನಯತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಭೀಷ್ಮನು ವೀರ್ಯವಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಪ ಜ್ಞಾನ, ಹಿರಿತನ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಕೋವಿದರಿಂದ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ದೇವಸತ್ವವುಳ್ಳವರಿಂದ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ವಿಧೇಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01121003a ಮಹರ್ಷಿಸ್ತು ಭರದ್ವಾಜೋ ಹವಿರ್ಧಾನೇ ಚರನ್ಪುರಾ|

01121003c ದದರ್ಶಾಪ್ಸರಸಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭೃತಾಚೀಮಾಪ್ಲುತಾಂ ಋಷಿಃ||

ಹಿಂದೆ ಹವಿರ್ಧಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹರ್ಷಿ ಋಷಿ ಭರದ್ವಾಜನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಪ್ಸರೆ ಫೃತಾಚಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01121004a ತಸ್ಯಾ ವಾಯುಃ ಸಮುದ್ಧತೋ ವಸನಂ ವ್ಯಪಕರ್ಷತ|

01121004c ತತೋಽಸ್ಯ ರೇತಶ್ಚ ಸ್ಕಂದ ತದೃಷಿದ್ರೋಣ ಆದಧೇ||

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗಾಳಿಯು ಅವಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಋಷಿಯ ರೇತಸ್ಪುಲನವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅವನು ಅದನ್ನು ಒಂದು ದ್ರೋಣದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು.

01121005a ತಸ್ಮಿನ್ನಮಭವದ್ರೋಣಃ ಕಲಶೇ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01121005c ಅಧ್ಯಗೀಷ್ಟ್ಯ ಸ ವೇದಾಂಶ್ಚ ವೇದಾಂಗಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಆ ಕಲಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ದ್ರೋಣ ಎಂಬ ಧೀಮಂತ ಮಗನು
ಜನಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನು ಎಲ್ಲ ವೇದ ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನೂ
ಕಲಿತುಕೊಂಡನು.

01121006a ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ಭರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01121006c ಪ್ರತ್ಯಪಾದಯದಾಗ್ನೀಯಮಸ್ತ್ರಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಾಪಿ ಭರದ್ವಾಜನು ಮಹಾಭಾಗ
ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯನಿಗೆ ಆಗ್ನೀಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01121007a ಅಗ್ನಿಷ್ಟುಜ್ಜಾತಃ ಸ ಮುನಿಸ್ತತೋ ಭರತಸತ್ತಮ|

01121007c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ತದಾಗ್ನೀಯಂ ಮಹಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯಪಾದಯತ್||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಅಗ್ನಿಷ್ಟುಜ್ಜಾತ ಆ ಮುನಿಯು ಮಹಾಸ್ತ್ರ ಆಗ್ನೀಯವನ್ನು
ಭರದ್ವಾಜನ ಮಗನಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

01121008a ಭರದ್ವಾಜಸಖಾ ಚಾಸೀತ್ಪುಷತೋ ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01121008c ತಸ್ಯಾಪಿ ದ್ರುಪದೋ ನಾಮ ತದಾ ಸಮಭವತ್ಸುತಃ||

ಭರದ್ವಾಜನಿಗೆ ಪುಷತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನು ಸಖನಾಗಿದ್ದನು.
ಅವನಿಗೆ ದ್ರುಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗನಿದ್ದನು.

01121009a ಸ ನಿತ್ಯಮಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ದ್ರೋಣೇನ ಸಹ ಪಾರ್ಷತಃ|

01121009c ಚಿಕ್ರೀಡಾಧ್ಯಯನಂ ಚೈವ ಚಕಾರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ||

ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ಪಾರ್ಷತನು ನಿತ್ಯವೂ ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಆಟ-ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01121010a ತತೋ ವ್ಯತೀತೇ ಪೃಷತೇ ಸ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದೋಽಭವತ್|

01121010c ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಮಹಾಬಾಹುರುತ್ತರೇಷು ನರೇಶ್ವರಃ||

ಪೃಷತನ ಅವಸಾನದ ನಂತರ ನರೇಶ್ವರ ಮಹಾಬಾಹು ದ್ರುಪದನು ಉತ್ತರ ಪಾಂಚಾಲದ ರಾಜನಾದನು.

01121011a ಭರದ್ವಾಜೋಽಪಿ ಭಗವಾನಾರುರೋಹ ದಿವಂ ತದಾ|

01121011c ತತಃ ಪಿತೃನಿಯುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಪುತ್ರಲೋಭಾನ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

01121011e ಶಾರದ್ವತೀಂ ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪೀಂ ಭಾರ್ಯಾಮವಿಂದತ||

ಭಗವಾನ್ ಭರದ್ವಾಜನೂ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ದ್ರೋಣನು ಶಾರದ್ವತೀ ಕೃಪಿಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

01121012a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಚ ಧರ್ಮೇ ಚ ದರ್ಮೇ ಚ ಸತತಂ ರತಾ|

01121012c ಅಲಭದ್ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮೇವ ಚ||

ಸತತವೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ಗೌತಮಿಯು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದಳು.

01121013a ಸ ಜಾತಮಾತ್ರೋ ವ್ಯನದದ್ಯಥೈವೋಚ್ಛೈಃಶ್ರವಾ ಹಯಃ|

01121013c ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾಂತರ್ಹಿತಂ ಭೂತಮಂತರಿಕ್ಷಸ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಉಚ್ಛೈಶ್ರವ ಕುದುರೆಯಂತೆ ರೋದಿಸಿದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಅಂತರ್ಹಿತ ಭೂತವೊಂದು ಹೇಳಿತು:

01121014a ಅಶ್ವಸ್ಯೇವಾಸ್ಯ ಯತ್ ಸ್ಥಾಮ ನದತಃ ಪ್ರದಿಶೋ ಗತಂ|

01121014c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೈವ ಬಾಲೋಽಯಂ ತಸ್ಮಾನ್ನಾಮ್ನಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಇವನ ಅಳುವಿನ ನಾದವು ಅಶ್ವದ ನಾದದಂತೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ
ಪಸರಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಬಾಲಕನ ಹೆಸರು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂದೇ
ಆಗಲಿ!”

01121015a ಸುತೇನ ತೇನ ಸುಪ್ರೀತೋ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ತತೋಽಭವತ್|

01121015c ತತ್ರೈವ ಚ ವಸನ್ಧೀಮಾನ್ಧನುರ್ವೇದಪರೋಽಭವತ್||

ಧೀಮಂತ ಭಾರದ್ವಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾದನು ಮತ್ತು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಧನುರ್ವೇದಪಾರಂಗತನಾದನು.

01121016a ಸ ಶುಶ್ರಾವ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ಪರಂತಪಂ|

01121016c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ದಿತ್ಸಂತಂ ವಸು ಸರ್ವಶಃ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ಪರಂತಪಸ್ವಿ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ
ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದನು.

01121017a ವನಂ ತು ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ರಾಮಂ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ತದಾಬ್ರವೀತ್|

01121017c ಆಗತಂ ವಿತ್ತಕಾಮಂ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ದ್ರೋಣಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಂ||

ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ರಾಮನಿಗೆ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು:

“ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ನಾನು ದ್ರೋಣ. ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಯಸಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ

ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

01121018 ರಾಮ ಉವಾಚ|

01121018a ಹಿರಣ್ಯಂ ಮಮ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ವಸು ಕಿಂ ಚನ ವಿದ್ಯತೇ|

01121018c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ಸರ್ವಮೇವ ತಪೋಧನ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ! ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹಿರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

01121019a ತಥೈವೇಯಂ ಧರಾ ದೇವೀ ಸಾಗರಾಂತಾ ಸಪತ್ತನಾ|

01121019c ಕಶ್ಯಪಾಯ ಮಯಾ ದತ್ತಾ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ನಗರಮಾಲಿನೀ||

ಇದೇ ರೀತಿ ಸಾಗರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ನಗರಮಾಲಿನೀ ದೇವಿ ಧರಿತ್ರಿ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

01121020a ಶರೀರಮಾತ್ರಮೇವಾದ್ಯ ಮಯೇದಮವಶೇಷಿತಂ|

01121020c ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01121020e ವ್ಯಣೇಷ್ಟ ಕಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ತುಭ್ಯಂ ದ್ರೋಣ ವದಾಶು ತತ್||

ಈಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರ, ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರಗಳು, ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ನನ್ನದಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ದ್ರೋಣ! ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳುತ್ತೀಯೆ, ತಕ್ಷಣ ಕೇಳು.”

01121021 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01121021a ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮೇ ಸಮಗ್ರಾಣಿ ಸಸಂಹಾರಾಣಿ ಭಾರ್ಗವ|

01121021c ಸಪ್ರಯೋಗರಹಸ್ಯಾನಿ ದಾತುಮರ್ಹಸ್ಯಶೇಷತಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರ್ಗವ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ರಹಸ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ಒಂದನ್ನೂ ಬಿಡದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಕೊಡು.”

01121022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01121022a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾದಾದಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭಾರ್ಗವಃ|

01121022c ಸರಹಸ್ಯವ್ರತಂ ಚೈವ ಧನುರ್ವೇದಮಶೇಷತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಭಾರ್ಗವನು ಅವನಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ರಹಸ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಇತ್ತನು.

01121023a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

01121023c ಪ್ರಿಯಂ ಸಖಾಯಂ ಸುಪ್ರೀತೋ ಜಗಾಮ ದ್ರುಪದಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೃತಾಸ್ತ್ರನಾದ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಖ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಸ್ಯ
ಭಾರ್ಗವಾದಸ್ತ್ರಪ್ರಾಪ್ತೌ ಏಕವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಭಾರ್ಗವನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎನ್ನುವ

೧೨೨

ದ್ರೋಣನು ಸಖ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಪಮಾನಿತನಾದುದು (೧-೯). ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲರ ವಿರುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧೦-೨೦). ಭೀಷ್ಮನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳಲು ಅವನು ದ್ರುಪದನಿಂದಾದ ಅವಮಾನದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೧-೩೮). ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೂ ಸೇರಿ ಅವನನ್ನು ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದು, ದ್ರೋಣನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ, ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಪಡೆದುದು (೩೯-೪೪). ದ್ರೋಣನು ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರಿಗಲ್ಲದೇ ಇತರ ರಾಜಪುತ್ರರಿಗೂ ಗುರುವಾದುದು (೪೫-೪೭).

01122001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01122001a ತತೋ ದ್ರುಪದಮಾಸಾದ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01122001c ಅಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ರಾಜನ್ಸಖಾಯಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮಿತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು “ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಖನೆಂದು ತಿಳಿ!” ಎಂದು ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01122002 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01122002a ಅಕೃತೇಯಂ ತವ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾತಿಸಮಂಜಸೀ|

01122002c ಯನ್ನಾಂ ಬ್ರವೀಷಿ ಪ್ರಸಭಂ ಸಖಾ ತೇಽಹಮಿತಿ ದ್ವಿಜ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಖ ಎಂದು ನನಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ! ದ್ವಿಜ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ!

01122003a ನ ಹಿ ರಾಜ್ಞಾಮುದೀರ್ಣಾನಾಮೇವಂ ಭೂತೈರ್ನರೈಃ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01122003c ಸಖ್ಯಂ ಭವತಿ ಮಂದಾತ್ಮಂಶ್ರಿಯಾ ಹೀನೈರ್ಧನಚ್ಯುತೈಃ||

ಉದೀರ್ಣನಾಗಿರುವ ಯಾವ ರಾಜನೂ ನಿನ್ನಂತಹ ಮಂದಾತ್ಮ, ಅಶ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಧನರಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

01122004a ಸೌಹೃದಾನ್ಯಪಿ ಜೀರ್ಯಂತೇ ಕಾಲೇನ ಪರಿಜೀರ್ಯತಾಂ|

01122004c ಸೌಹೃದಂ ಮೇ ತ್ವಯಾ ಹ್ಯಾಸೀತ್ಪೂರ್ವಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬಂಧನಂ||

ಕಾಲವು ಹೇಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನೂ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನನಗೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಂಧನವಾಗಿತ್ತು.

01122005a ನ ಸಖ್ಯಮಜರಂ ಲೋಕೇ ಜಾತು ದೃಶ್ಯೇತ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

01122005c ಕಾಮೋ ವೈನಂ ವಿಹರತಿ ಕ್ರೋಧಶ್ಚೈನಂ ಪ್ರವೃಶ್ಚತಿ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಜರವಲ್ಲದ ಯಾವ ಸಖ್ಯವೂ ನೋಡಲು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಮವು ಇದನ್ನು ದೂರಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು

ಕ್ರೋಧವು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

01122006a ಮೈವಂ ಜೀರ್ಣಮುಪಾಸಿಷ್ಠಾಃ ಸಖ್ಯಂ ನವಮುಪಾಕುರು|

01122006c ಆಸೀತ್ಸಖ್ಯಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ವಯಾ ಮೇಽರ್ಥನಿಬಂಧನಂ||

ಜೀರ್ಣವಾದ ಈ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಬೇಡ. ಹೊಸ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡು. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಖ್ಯವಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸಾಧಕವಾಗಿತ್ತು.

01122007a ನ ದರಿದ್ರೋ ವಸುಮತೋ ನಾವಿದ್ವಾನ್ವಿದುಷಃ ಸಖಾ|

01122007c ಶೂರಸ್ಯ ನ ಸಖಾ ಕ್ಲೇಬಃ ಸಖಿಪೂರ್ವಂ ಕಿಮಿಷ್ಯತೇ||

ದರಿದ್ರನು ವಸುಮತಿಯ, ಅವಿದ್ಯಾವಂತನು ವಿದುಷಿಯ ಅಥವಾ ಹೇಡಿಯು ಶೂರನ ಸಖಿನಾಗಲಾರ. ಹಳೆಯ ಸಖ್ಯವು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು?

01122008a ಯಯೋರೇವ ಸಮಂ ವಿತ್ತಂ ಯಯೋರೇವ ಸಮಂ ಕುಲಂ|

01122008c ತಯೋಃ ಸಖ್ಯಂ ವಿವಾಹಶ್ಚ ನ ತು ಪುಷ್ಪವಿಪುಷ್ಪಯೋಃ||

ಸರಿಸಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಸರಿಸಮ ಕುಲದವರಾದ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸಖ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವಾಹಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಬಡವನ ಮಧ್ಯೆಯಲ್ಲ.

01122009a ನಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ನಾರಥೀ ರಥಿನಃ ಸಖಾ|

01122009c ನಾರಾಜ್ಞಾ ಸಂಗತಂ ರಾಜ್ಞಃ ಸಖಿಪೂರ್ವಂ ಕಿಮಿಷ್ಯತೇ||

ಅಶ್ರೋತ್ರಿಯು ಶ್ರೋತ್ರಿಯೊಡನೆ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ

ರಥಿಯು ಅರಥಿಯೊಡನೆ ಅಥವಾ ರಾಜನು ಅರಾಜನೊಂದಿಗೆ
ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಸಖ್ಯವು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು?”

01122010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01122010a ದ್ರುಪದೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01122010c ಮುಹೂರ್ತಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಮನ್ಯುನಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರುಪದನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ
ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ
ಯೋಚನೆಗೊಳಗಾದನು.

01122011a ಸ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಪಾಂಚಾಲಂ ಪ್ರತಿ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

01122011c ಜಗಾಮ ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||

ಆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಪಾಂಚಾಲರ ವಿರುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುರುಮುಖ್ಯರ ನಗರಿ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ
ಹೋದನು.

01122012a ಕುಮಾರಾಸ್ತ್ವಥ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸಮೇತಾ ಗಜಸಾಹ್ವಯಾತ್|

01122012c ಕ್ರೀಡಂತೋ ವೀಟಯಾ ತತ್ರ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯಚರನ್ಮದಾ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀರ ಕುಮಾರರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ
ಗಜಸಾಹ್ವಯದ ಹೊರಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾ
ವೀಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01122013a ಪಪಾತ ಕೂಪೇ ಸಾ ವೀಟಾ ತೇಷಾಂ ವೈ ಕ್ರೀಡತಾಂ ತದಾ|

01122013c ನ ಚ ತೇ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಂತ ಕರ್ಮ ವೀಟೋಪಲಬ್ಧಯೇ||

ಅವರು ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ವೀಟಿಯ ಒಂದು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ವೀಟಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋಚದಾಯಿತು.

01122014a ಅಥ ದ್ರೋಣಃ ಕುಮಾರಾಂಸ್ತಾನ್ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತ್ಯವತಸ್ತದಾ|

01122014c ಪ್ರಹಸ್ಯ ಮಂದಂ ಪೈಶಲ್ಯಾದಭ್ಯಭಾಷತ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ದ್ರೋಣನು ಕುಮಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

01122015a ಅಹೋ ನು ಧಿಗ್ಬಲಂ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಧಿಗೇತಾಂ ವಃ ಕೃತಾಸ್ತುತಾಂ|

01122015c ಭರತಸ್ಯಾನ್ವಯೇ ಜಾತಾ ಯೇ ವೀಟಾಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತ||

“ಇದೇನಾಯಿತು? ಭರತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಿಮಗೆ ಈ ವೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಲಕ್ಕೇ ಧಿಕ್ಕಾರ. ಅವರಿಗೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತಿದ್ದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ.

01122016a ಏಷ ಮುಷ್ಟಿರಿಷೀಕಾಣಾಂ ಮಯಾಸ್ತ್ರೇಣಾಭಿಮಂತ್ರಿತಃ|

01122016c ಅಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ನಿರೀಕ್ಷಧ್ವಂ ಯದನ್ಯಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಈ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಾನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಅದರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ.

01122017a ವೇತ್ಸ್ಯಾ ಮೀಷೀಕಯಾ ವೀಟಾಂ ತಾಮಿಷೀಕಾಮಥಾನ್ಯಯಾ|

01122017c ತಾಮನ್ಯಯಾ ಸಮಾಯೋಗೋ ವೀಟಾಯಾ ಗ್ರಹಣೇ ಮಮ||

ನಾನು ವೀಟೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು
ಆ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆ
ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ
ವೀಟೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುತ್ತೇನೆ.”

01122018a ತದಪಶ್ಯನ್ಯುಮಾರಾಸ್ತೇ ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಲ್ಲಲೋಚನಾಃ|

01122018c ಅವೇಷ್ಯ ಚೋದ್ಧತಾಂ ವೀಟಾಂ ವೀಟಾವೇದ್ಧಾರಮಬ್ರುವನ್||

ವಿಸ್ಮಿತ ಕುಮಾರರು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವನು ವೀಟೆಯನ್ನು ಹೊರ
ತೆಗೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ವೀಟೆಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

01122019a ಅಭಿವಾದಯಾಮಹೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವೈತದನ್ಯೇಷು ವಿದ್ಯತೇ|

01122019c ಕೋಽಸಿ ಕಂ ತ್ವಾಭಿಜಾನೀಮೋ ವಯಂ ಕಿಂ ಕರವಾಮಹೇ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಾವು ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಇದು
ತಿಳಿಯದು. ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು?
ಮತ್ತು ನಾವು ನಿನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು?”

01122020 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01122020a ಆಚಕ್ಷದ್ಧಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಾಯ ರೂಪೇಣ ಚ ಗುಣೈಶ್ಚ ಮಾಂ|

01122020c ಸ ಏವ ಸುಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ ಸಾಂಪ್ರತಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯತೇ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ರೂಪ-ಗುಣಗಳನ್ನು

ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ. ಆ ಮಹಾಬುದ್ಧಿವಂತನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.”

01122021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01122021a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಭೀಷ್ಮಮೂಚುಃ ಪಿತಾಮಹಂ|

01122021c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಚಸ್ತಥ್ಯಂ ತಚ್ಚ ಕರ್ಮವಿಶೇಷವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕರ್ಮವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು.

01122022a ಭೀಷ್ಮಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ದ್ರೋಣಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಜಾನತ|

01122022c ಯುಕ್ತರೂಪಃ ಸ ಹಿ ಗುರುರಿತ್ಯೇವಮನುಚಿಂತ್ಯ ಚ||

ಕುಮಾರರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೀಷ್ಮನು ಅವನು ದ್ರೋಣನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದನು. ಅವನು ಗುರುವಿಗೆ ಯುಕ್ತರೂಪ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01122023a ಅಥೈನಮಾನೀಯ ತದಾ ಸ್ವಯಮೇವ ಸುಸತ್ಕೃತಂ|

01122023c ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ನಿಪುಣಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

01122023e ಹೇತುಮಾಗಮನೇ ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣಃ ಸರ್ವಂ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಅವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಪುಣ ಭೀಷ್ಮನು ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ದ್ರೋಣನು ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದರ ಕಾರಣ ಸರ್ವವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

01122024a ಮಹರ್ಷೇ ರಗ್ನಿವೇಶ್ಯಸ್ಯ ಸಕಾಶಮಹಮಚ್ಯುತ|

01122024c ಅಸ್ತ್ರಾರ್ಥಮಗಮಂ ಪೂರ್ವಂ ಧನುರ್ವೇದಜಿಘ್ರಾಕ್ಷಯಾ||

“ಹಿಂದೆ ನಾನು ಅಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು
ಕಲಿಯಲು ಮಹರ್ಷಿ ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು.

01122025a ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವಿನೀತಾತ್ಮಾ ಜಟಿಲೋ ಬಹುಲಾಃ ಸಮಾಃ|

01122025c ಅವಸಂ ತತ್ರ ಸುಚಿರಂ ಧನುರ್ವೇದಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ನನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಅಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ವಿನೀತಾತ್ಮನಾಗಿ ಜಟಿಧರಿಸಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು
ವಾಸಿಸಿದೆ.

01122026a ಪಾಂಚಾಲರಾಜಪುತ್ರಸ್ತು ಯಜ್ಞಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01122026c ಮಯಾ ಸಹಾಕರೋದ್ವಿದ್ಯಾಂ ಗುರೋಃ ಶ್ರಾಮ್ಯನ್ನಮಾಹಿತಃ||

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಬಲಿ ಯಜ್ಞಸೇನನೂ ನನ್ನ
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದೇ ಗುರುವಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು.

01122027a ಸ ಮೇ ತತ್ರ ಸಖಾ ಚಾಸೀದುಪಕಾರೀ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಮೇ|

01122027c ತೇನಾಹಂ ಸಹ ಸಂಗಮ್ಯ ರತವಾನ್ಸುಚಿರಂ ಬತ|

01122027e ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಕೌರವ್ಯ ಸಹಾಧ್ಯಯನಮೇವ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನ ಸಖನಾಗಿದ್ದನು. ನನ್ನ ಉಪಕಾರಿ ಮತ್ತು

ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು. ನಾನು ಅವನ ಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ.
ಕೌರವ್ಯ! ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಲ ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿದೆವು.

01122028a ಸ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಾಂ ತತ್ರ ಪ್ರಿಯಕಾರೀ ಪ್ರಿಯಂವದಃ|

01122028c ಅಬ್ರವೀದಿತಿ ಮಾಂ ಭೀಷ್ಮ ವಚನಂ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಂ||

01122029a ಅಹಂ ಪ್ರಿಯತಮಃ ಪುತ್ರಃ ಪಿತುರ್ದೋಣ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01122029c ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ರಾಜ್ಯೇ ಸ ಪಾಂಚಾಲೋ ಯದಾ ತದಾ||

01122030a ತ್ವದ್ಭೋಜ್ಯಂ ಭವಿತಾ ರಾಜ್ಯಂ ಸಖೇ ಸತ್ಯೇನ ತೇ ಶಪೇ|

01122030c ಮಮ ಭೋಗಾಶ್ಚ ವಿತ್ತಂ ಚ ತ್ವದಧೀನಂ ಸುಖಾನಿ ಚ||

ಅವನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು
ಮತ್ತು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಭೀಷ್ಮ ! ನನಗೆ
ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತಹ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು: “ದೋಣ! ನಾನು ನನ್ನ ಮಹಾತ್ಮ ತಂದೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ
ಮಗ. ಯಾವಾಗ ಪಾಂಚಾಲನು ನನ್ನನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ಅನುಭವಿಸಲು ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ.
ಸಖ! ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಭೋಗ-ಸುಖ ಮತ್ತು
ಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗುತ್ತವೆ.”

01122031a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋಽಹಂ ಧನೇಪ್ಸಯಾ|

01122031c ಅಭಿಷಿಕ್ತಂ ಚ ಶ್ರುತ್ವೈನಂ ಕೃತಾರ್ಥೋಽಸ್ಮಿತಿ ಚಿಂತಯನ್||

01122032a ಪ್ರಿಯಂ ಸಖಾಯಂ ಸುಪ್ರೀತೋ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಂ ಪುನರಾವ್ರಜಂ|

01122032c ಸಂಸ್ಕರನ್ನಂಗಮಂ ಚೈವ ವಚನಂ ಚೈವ ತಸ್ಯ ತತ್||

01122033a ತತೋ ದ್ರುಪದಮಾಗಮ್ಯ ಸಖಿಪೂರ್ವಮಹಂ ಪ್ರಭೋ|

01122033c ಅಬ್ರುವಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸಖಾಯಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮಿತಿ||

ಆಗ ಅವನು ನನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದನು. ಕೃತಾಸ್ತ್ರನಾದ ಬಳಿಕ ಧನವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ನಾನು ಹೊರಟೆ. ಅವನು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಪ್ರಿಯ ಸಖಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಪ್ರಭು! ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಸಖಿ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದೆ: “ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಖಿನೆಂದು ತಿಳಿ.”

01122034a ಉಪಸ್ಥಿತಂ ತು ದ್ರುಪದಃ ಸಖಿವಚ್ಚಾಭಿಸಂಗತಂ|

01122034c ಸ ಮಾಂ ನಿರಾಕಾರಮಿವ ಪ್ರಹಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಸಖಿನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಎದಿರು ಹೋದಾಗ ದ್ರುಪದನು ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತೆ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

01122035a ಅಕೃತೇಯಂ ತವ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾತಿಸಮಂಜಸೀ|

01122035c ಯದಾತ್ಥ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಸಭಂ ಸಖಾ ತೇಽಹಮಿತಿ ದ್ವಿಜ||

“ತಕ್ಷಣವೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಖಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ! ದ್ವಿಜ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ.

01122036a ನ ಹಿ ರಾಜ್ಞಾಮುದೀರ್ಣಾನಾಮೇವಂಭೂತೈರ್ನರೈಃ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01122036c ಸಖ್ಯಂ ಭವತಿ ಮಂದಾತ್ಮಂಶ್ರಿಯಾ ಹೀನೈರ್ಧನಚ್ಯುತೈಃ||

ಯಾವ ಉದೀರ್ಣ ರಾಜನೂ ನಿನ್ನಂತಹ ಮಂದಾತ್ಮ, ಅಶ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಧನರಹಿತನೊಡನೆ ಸಖ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

01122037a ನಾಶ್ಲೋತ್ರಿಯಃ ಶ್ಲೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ನಾರಥೀ ರಥಿನಃ ಸಖಾ|

01122037c ನಾರಾಜಾ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯಾಪಿ ಸಖಿಪೂರ್ವಂ ಕಿಮಿಷ್ಯತೇ||

ಅಶ್ಲೋತ್ರಿಯು ಶ್ಲೋತ್ರಿಯೊಡನೆ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ರಥಿಯು ಅರಥಿಯೊಡನೆ ಅಥವಾ ರಾಜನು ಅರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಸಖ್ಯವು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು?”

01122038a ದ್ರುಪದೇನೈವಮುಕ್ತೋಽಹಂ ಮನ್ಯುನಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ|

01122038c ಅಭ್ಯಾಗಚ್ಛಂ ಕುರೂನ್ಭೀಷ್ಮ ಶಿಷ್ಯೈರರ್ಥೀ ಗುಣಾನ್ವಿತೈಃ||

ದ್ರುಪದನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು. ಭೀಷ್ಮ ! ಗುಣಾನ್ವಿತ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಾನು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ.”

01122039a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತಂ ಭೀಷ್ಮೋ ಗುರುಂ ಪಾಂಡುಸುತೈಃ ಸಹ|

01122039c ಪೌತ್ರಾನಾದಾಯ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಸೂನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

01122040a ಶಿಷ್ಯಾ ಇತಿ ದದೌ ರಾಜನ್ಮೋಣಾಯ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ|

ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೂ ಸೇರಿ ಅವನನ್ನು ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಜನ್ ! ತನ್ನ ಸರ್ವ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು “ಇಕೋ ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು !” ಎಂದು

ದ್ರೋಣನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಅರ್ಪಿಸಿದನು.

01122040c ಸ ಚ ಶಿಷ್ಯಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಕೌರವಾನ್||

01122041a ಪ್ರತಿಗ್ರಹ್ಯ ಚ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಮೋಕ್ಷೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01122041c ರಹಸ್ಯೇಕಃ ಪ್ರತೀತಾತ್ಮಾ ಕೃತೋಪಸದನಾಂಸ್ತದಾ||

ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ಕೌರವರನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದ್ರೋಣನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ

ಅವನ ಪದತಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ರಹಸ್ಯದ ಈ

ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01122042a ಕಾರ್ಯಂ ಮೇ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧೃದಿ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ|

01122042c ಕೃತಾಸ್ತ್ರೈಸ್ತತ್ಪ್ರದೇಯಂ ಮೇ ತದ್ಯತಂ ವದತಾನಘಾಃ||

“ನನ್ನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವು ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು

ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಅನಘರೇ! ನೀವು ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾದಾಗ

ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ವಚನವನ್ನು ಕೊಡಿ.”

01122043a ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಕೌರವೇಯಾಸ್ತೇ ತೂಷ್ಟೀಮಾಸನ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01122043c ಅರ್ಜುನಸ್ತು ತತಃ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ಪರಂತಪಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೌರವರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ಪರಂತಪ!

ಆದರೆ ಅರ್ಜುನನು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01122044a ತತೋಽರ್ಜುನಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ತದಾ ಸಮಾಘ್ರಾಯ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01122044c ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಪ್ರರುರೋದ ಮುದಾ ತದಾ||

ಆಗ ಅವನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವನ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು
ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ಸಂತೋಷದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು
ಸುರಿಸಿದನು.

01122045a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01122045c ಗ್ರಾಹಯಾಮಾಸ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಾನುಷಾಣಿ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ನಂತರ ವೀರ್ಯವಾನ್ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ
ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ವಿವಿಧ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01122046a ರಾಜಪುತ್ರಾಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಸಮೇತ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

01122046c ಅಭಿಜಗ್ಮುಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣಮಸ್ತ್ರಾರ್ಥೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಂ||

01122046e ವೃಷ್ಟಯಶ್ಚಾಂಧಕಾಶ್ಚೈವ ನಾನಾದೇಶ್ಯಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

ಭರತರ್ಷಭ! ಅನ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ವೃಷ್ಟಿಗಳು,
ಅಂಧಕರು, ಮತ್ತು ನಾನಾ ದೇಶಗಳ ರಾಜರುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ
ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದರು.

01122047a ಸೂತಪುತ್ರಶ್ಚ ರಾಧೇಯೋ ಗುರುಂ ದ್ರೋಣಮಿಯಾತ್ತದಾ|

01122047c ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಸೂತಪುತ್ರೋಽತ್ಯಮರ್ಷಣಃ|

01122047e ದುರ್ಯೋಧನಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪಂಡವಾನತ್ಯಮನ್ಯತ||

ಸೂತಪುತ್ರ ರಾಧೇಯನೂ ಗುರು ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಅಸೂಯಾಪರ ಸೂತಪುತ್ರನು ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದುರ್ಯೋಧನನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಸಮಾಗಮೇ ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ಸಮಾಗಮ ಎನ್ನುವ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೩

ಅರ್ಜುನನ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ದ್ರೋಣನು
“ನಿನ್ನ ಸರಿಸಮ ಧನುರ್ಧರ ಅನ್ಯ ಯಾರೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ವಚನವನ್ನು ನೀಡುವುದು (೧-
೬). ಕಲಿಯಲು ಬಂದ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ನೈಷಾದನೆಂದು ದ್ರೋಣನು
ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರುವುದು; ಏಕಲವ್ಯನು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ
ದ್ರೋಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗುರುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿದ್ದು (೭-೧೪). ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಜುನನು
ಏಕಲವ್ಯನು ಶಬ್ದವೇದಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಗುರು ಯಾರೆಂಬ
ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ದ್ರೋಣನೆಂದು ಹೇಳಲು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೫-೨೮). ದ್ರೋಣನು ಏಕಲವ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ

ಅವನ ಬಲಗೈಯ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದುದು (೨೯-೩೯). ದ್ರೋಣನು ಕೃತ್ರಿಮ ಪಕ್ಷಿಯೊಂದನ್ನು ಮರದ ಮೇಲಿರಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಡಲು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದುದು, ಕೇವಲ ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದುದು (೪೦-೬೭). ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಇಳಿದಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮೊಸಳೆಯು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿದುದು, ಬದಲಾಗಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅಸ್ತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರ ಪ್ರದಾನ (೬೮-೭೮).

01123001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01123001a ಅರ್ಜುನಸ್ತು ಪರಂ ಯತ್ನಮಾತಸ್ಥೇ ಗುರುಪೂಜನೇ|

01123001c ಅಸ್ತೇ ಚ ಪರಮಂ ಯೋಗಂ ಪ್ರಿಯೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚಾಭವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ತನ್ನ ಪರಮ ಯತ್ನದಿಂದ ಗುರುಪೂಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಪರಮ ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ದ್ರೋಣನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದನು.

01123002a ದ್ರೋಣೇನ ತು ತದಾಹೂಯ ರಹಸ್ಯಕ್ರೋಽನ್ನಸಾಧಕಃ|

01123002c ಅಂಧಕಾರೇಽರ್ಜುನಾಯಾನ್ನಂ ನ ದೇಯಂ ತೇ ಕಥಂ ಚನ||

ದ್ರೋಣನು ಅನ್ನಸಾಧಕನನ್ನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರೆದು “ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನಲು ಕೊಡಬೇಡ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

01123003a ತತಃ ಕದಾ ಚಿದ್ಭುಂಜಾನೇ ಪ್ರವವೌ ವಾಯುರರ್ಜುನೇ|

01123003c ತೇನ ತತ್ರ ಪ್ರದೀಪಃ ಸ ದೀಪ್ಯಮಾನೋ ನಿವಾಪಿತಃ||

ನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಅರ್ಜುನನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಅವನು ಯಾವುದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿತು.

01123004a ಭುಂಕ್ತ ಏವಾರ್ಜುನೋ ಭಕ್ತಂ ನ ಚಾಸ್ಯಾಸ್ಯಾದ್ವ್ಯ ಮುಹ್ಯತ|

01123004c ಹಸ್ತಸ್ತೇಜಸ್ವಿನೋ ನಿತ್ಯಮನ್ನಗ್ರಹಣಕಾರಣಾತ್|

01123004e ತದಭ್ಯಾಸಕೃತಂ ಮತ್ವಾ ರಾತ್ರಾವಭ್ಯಸ್ತ ಪಾಂಡವಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಊಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನ ಕೈಯು ನಿತ್ಯವೂ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಊಟಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಆ ಪಾಂಡವನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

01123005a ತಸ್ಯ ಜ್ಯಾತಲನಿರ್ಘೋಷಂ ದ್ರೋಣಃ ಶುಶ್ರಾವ ಭಾರತ|

01123005c ಉಪೇತ್ಯ ಚೈನಮುತ್ಥಾಯ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಭಾರತ! ದ್ರೋಣನು ಅವನು ಬಿಲ್ಲು ಮೀಟುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೇಲೆದ್ದು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಹೇಳಿದನು:

01123006a ಪ್ರಯತಿಷ್ಯೇ ತಥಾ ಕರ್ತುಂ ಯಥಾ ನಾನ್ಯೋ ಧನುರ್ಧರಃ|

01123006c ತ್ವತ್ಸಮೋ ಭವಿತಾ ಲೋಕೇ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

“ನಿನ್ನ ಸರಿಸಮ ಧನುರ್ಧರ ಅನ್ಯ ಯಾರೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

01123007a ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽರ್ಜುನಂ ಭೂಯೋ ರಥೇಷು ಚ ಗಜೇಷು ಚ|

01123007c ಅಶ್ವೇಷು ಭೂಮಾವಪಿ ಚ ರಣಶಿಕ್ಷಾಮಶಿಕ್ಷಯತ್||

ನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ರಥದಮೇಲೆ, ಆನೆಯ ಮೇಲೆ, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೂ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01123008a ಗದಾಯುದ್ಧೇಽಸಿಚರ್ಯಾಯಾಂ ತೋಮರಪ್ರಾಸಶಕ್ತಿಷು|

01123008c ದ್ರೋಣಃ ಸಂಕೀರ್ಣಯುದ್ಧೇಷು ಶಿಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ದ್ರೋಣನು ಆ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಖಡ್ಗಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಕೈಯಿಂದ ಬಿಸಾಡುವ ತೋಮರ, ಪ್ರಾಸ, ಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನೂ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01123009a ತಸ್ಯ ತತ್ಕೌಶಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧನುರ್ವೇದಜಿಘೃಕ್ಷವಃ|

01123009c ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅವನ ಆ ಕೌಶಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರು-ರಾಜಪುತ್ರರು ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

01123010a ತತೋ ನಿಷಾದರಾಜಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಧನುಷಃ ಸುತಃ|

01123010c ಏಕಲವ್ಯೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಾಜಗಾಮ ಹ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆಯೇ ನಿಷಾದರಾಜ ಹಿರಣ್ಯಧನುಷನ ಮಗ ಏಕಲವ್ಯನೂ ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01123011a ನ ಸ ತಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ನೈಷಾದಿರಿತಿ ಚಿಂತಯನ್|

01123011c ಶಿಷ್ಯಂ ಧನುಷಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ತೇಷಾಮೇವಾನ್ವವೇಕ್ಷಯಾ||

ಆದರೆ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞನು ಬೇರೆಯವರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನೈಷಾದನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಗೆ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

01123012a ಸ ತು ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಶಿರಸಾ ಪಾದೌ ಗೃಹ್ಯ ಪರಂತಪಃ|

01123012c ಅರಣ್ಯಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕೃತ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ಮಹೀಮಯಂ||

ಆ ಪರಂತಪ ಏಕಲವ್ಯನು ದ್ರೋಣನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01123013a ತಸ್ಮಿನ್ನಾಚಾರ್ಯವೃತ್ತಿಂ ಚ ಪರಮಾಮಾಸ್ಥಿತಸ್ತದಾ|

01123013c ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರೇ ಯೋಗಮಾತಫ್ಲೇ ಪರಂ ನಿಯಮಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಹೋಲುವ ವಿಗ್ರಹವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನೇ ಆಚಾರ್ಯನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪರಮ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ಯೋಗಗಳಿಂದ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

01123014a ಪರಯಾ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಯೋಗೇನ ಪರಮೇಣ ಚ|

01123014c ವಿಮೋಕ್ಷಾದಾನಸಂಧಾನೇ ಲಘುತ್ವಂ ಪರಮಾಪ ಸಃ||

ಪರಮ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಪರಮ ಯೋಗಗಳಿಂದ ಅವನು ಬಾಣಗಳ
ಆದಾನ, ಅನುಸಂಧಾನ, ಮತ್ತು ವಿಮೋಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಲಘುತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದನು.

01123015a ಅಥ ದ್ರೋಣಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾಃ ಕದಾ ಚಿತ್ಕುರುಪಾಂಡವಾಃ|

01123015c ರಥೈರ್ವಿರ್ನಿಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ಮೃಗಯಾಮರಿಮರ್ದನಾಃ||

ಒಮ್ಮೆ ದ್ರೋಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅರಿಮರ್ದನ
ಕುರುಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲರೂ ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೊರಟರು.

01123016a ತತ್ರೋಪಕರಣಂ ಗೃಹ್ಯ ನರಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01123016c ರಾಜನ್ನನುಜಗಾಮೈಕಃ ಶ್ವಾನಮಾದಾಯ ಪಾಂಡವಾನ್||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ನರನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ನಾಯಿಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನು.

01123017a ತೇಷಾಂ ವಿಚರತಾಂ ತತ್ರ ತತ್ತತ್ಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷತಾಂ|

01123017c ಶ್ವಾ ಚರನ್ನ ವನೇ ಮೂದೋ ನೈಷಾದಿಂ ಪ್ರತಿ ಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉಪಾಯಗಳಂತೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ
ಆ ನಾಯಿಯು ವನವನ್ನು ಸೇರಿ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ನಿಷಾದನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು.

01123018a ಸ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಲದಿಗ್ಧಾಂಗಂ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧರಂ ವನೇ|

01123018c ನೈಷಾದಿಂ ಶ್ವಾ ಸಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಭಷಂಸ್ತಸೌ ತದಂತಿಕೇ||

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಮಲಿನಾಂಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧರ ಕಪ್ಪು ನೈಷದನನ್ನು
ನೋಡಿದ ಆ ನಾಯಿಯು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೊಗಳ ತೊಡಗಿತು.

01123019a ತದಾ ತಸ್ಯಾಥ ಭಷತಃ ಶುನಃ ಸಪ್ತ ಶರಾನ್ಮುಖೇ|

01123019c ಲಾಘವಂ ದರ್ಶಯನ್ನಸ್ತ್ರೇ ಮುಮೋಚ ಯುಗಪದ್ಯಥಾ||

ಆಗ ಅವನು ಬೊಗಳುತ್ತಿರುವ ನಾಯಿಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ
ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು
ತೋರಿಸಿದನು.

01123020a ಸ ತು ಶ್ವಾ ಶರಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಃ ಪಾಂಡವಾನಾಜಗಾಮ ಹ|

01123020c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾ ವೀರಾ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಯಯುಃ||

ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ಆ ನಾಯಿಯು
ಪಾಂಡವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ವೀರ ಪಾಂಡವರು
ಪರಮ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

01123021a ಲಾಘವಂ ಶಬ್ದವೇಧಿತ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ಪರಮಂ ತದಾ|

01123021c ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತಂ ವೀರಿತಾಶ್ಚಾಸನ್ನ ಶಶಂಸುಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಶಬ್ದವೇಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಪರಮ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ
ವಿನೀತರಾಗಿ ಆ ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

01123022a ತಂ ತತೋಽನ್ವೇಷಮಾಣಾಸ್ತೇ ವನೇ ವನನಿವಾಸಿನಂ|

01123022c ದದೃಶುಃ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ನಸ್ಯಂತಮನಿಶಂ ಶರಾನ್||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಡವರು ವನದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವನವಾಸಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

01123023a ನ ಚೈನಮಭ್ಯಜಾನಂಸ್ತೇ ತದಾ ವಿಕೃತದರ್ಶನಂ|

01123023c ಅಧೈನಂ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛುಃ ಕೋ ಭವಾನ್ಕಸ್ಯ ವೇತ್ಯುತ||

ವಿಕೃತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗದೇ ಕೇಳಿದರು:
“ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾರವನು?”

01123024 ಏಕಲವ್ಯ ಉವಾಚ|

01123024a ನಿಷಾದಾಧಿಪತೇರ್ವೀರಾ ಹಿರಣ್ಯಧನುಷಃ ಸುತಂ|

01123024c ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯಂ ಚ ಮಾಂ ವಿತ್ತ ಧನುರ್ವೇದಕೃತಶ್ರಮಂ||

ಏಕಲವ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿ ವೀರ ಹಿರಣ್ಯಧನುಷನ ಮಗನೆಂದು, ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯನೆಂದು, ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವವನೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ.”

01123025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01123025a ತೇ ತಮಾಜ್ಞಾಯ ತತ್ತ್ವೇನ ಪುನರಾಗಮ್ಯ ಪಾಂಡವಾಃ|

01123025c ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಚ ತೇ ಸರ್ವಂ ದ್ರೋಣಾಯಾಚಮ್ಯುರದ್ಭುತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಪಾಂಡವರು ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಆ ಅದ್ಭುತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು.

01123026a ಕೌಂತೇಯಸ್ವ ಜುಫನೋ ರಾಜನ್ನೇಕಲವ್ಯಮನುಸ್ಮರನ್|

01123026c ರಹೋ ದ್ರೋಣಂ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಪ್ರಣಯಾದಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ಆದರೆ ಕೌಂತೇಯ ಅರ್ಜುನನು ಏಕಲವ್ಯನ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರೇಮಾಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

01123027a ನನ್ನಹಂ ಪರಿರಭ್ಯೈಕಃ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ|

01123027c ಭವತೋಕ್ತೋ ನ ಮೇ ಶಿಷ್ಯಸ್ತ್ವದ್ವಿಶಿಷ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ನನ್ನ ಯಾವ ಶಿಷ್ಯರೂ ಎಂದೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

01123028a ಅಥ ಕಸ್ಮಾನ್ಮದ್ವಿಶಿಷ್ಯೋ ಲೋಕಾದಪಿ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01123028c ಅಸ್ತನ್ಯೋ ಭವತಃ ಶಿಷ್ಯೋ ನಿಷಾದಾಧಿಪತೇಃ ಸುತಃ||

ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಈಗ ಹೇಗೆ ನನಗಿಂಥಲೂ ವಿಶಿಷ್ಠ ವೀರ್ಯವಾನ್ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿಯ ಮಗನು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ?”

01123029a ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ತಂ ದ್ರೋಣಶ್ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ|

01123029c ಸವ್ಯಸಾಚಿನಮಾದಾಯ ನೈಷಾದಿಂ ಪ್ರತಿ ಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಯೋಚಿಸಿದ ದ್ರೋಣನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನೈಷಾದಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01123030a ದದರ್ಶ ಮಲದಿಗ್ಧಾಂಗಂ ಜಟಿಲಂ ಚೀರವಾಸಸಂ|

01123030c ಏಕಲವ್ಯಂ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಮಸ್ಯಂತಮನಿಶಂ ಶರಾನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಮಲದಿಗ್ಧಾಂಗ, ಜಟಿಲ, ಹರಕು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ,
ಧನುಷ್ಪಾಣಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು
ಕಂಡನು.

01123031a ಏಕಲವ್ಯಸ್ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಮಾಯಾಂತಮಂತಿಕಾತ್|

01123031c ಅಭಿಗಮ್ಯೋಪಸಂಗೃಹ್ಯ ಜಗಾಮ ಶಿರಸಾ ಮಹೀಂ||

ಏಕಲವ್ಯನೂ ಕೂಡ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದನು.

01123032a ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ವಿಧಿವತ್ಸ ನಿಷಾದಜಃ|

01123032c ನಿವೇದ್ಯ ಶಿಷ್ಯಮಾತ್ಮಾನಂ ತಸ್ಯೌ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಗ್ರತಃ||

ಆ ನಿಷಾದಜನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ತಾನು
ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ನಿವೇದಿಸಿ ಅವನ ಎದಿರು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

01123033a ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನೇಕಲವ್ಯಮಿದಂ ವಚಃ|

01123033c ಯದಿ ಶಿಷ್ಯೋಽಸಿ ಮೇ ತೂರ್ಣಂ ವೇತನಂ ಸಂಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಏಕಲವ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ನನಗೆ ವೇತನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

01123034a ಏಕಲವ್ಯಸ್ತು ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರೀಯಮಾಣೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ|

01123034c ಕಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಭಗವನ್ನಾಜ್ಞಾಪಯತು ಮಾಂ ಗುರುಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಏಕಲವ್ಯನು ಸಂತಸದಿಂದ ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿ? ನನ್ನ ಗುರುವು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲಿ.

01123035a ನ ಹಿ ಕಿಂ ಚಿದದೇಯಂ ಮೇ ಗುರವೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ|

01123035c ತಮಬ್ರವೀತ್ಸ್ವ ಯಾಂಗುಷ್ಠೋ ದಕ್ಷಿಣೋ ದೀಯತಾಂ ಮಮ||

ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ ಗುರುವಿಗೆ ಕೊಡದೇ ಇರುವಂಥಹುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.” ಆಗ ಅವನು “ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಬಲಗೈಯ ಅಂಗುಷ್ಠವನ್ನು ಕೊಡು!” ಎಂದನು.

01123036a ಏಕಲವ್ಯಸ್ತು ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಚೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ದಾರುಣಂ|

01123036c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಾತ್ಮನೋ ರಕ್ಷನ್ತ್ಯೇ ಚ ನಿರತಃ ಸದಾ||

01123037a ತಥೈವ ಹೃಷ್ಯವದನಸ್ತಥೈವಾದೀನಮಾನಸಃ|

01123037c ಚಿತ್ತಾ ವಿಚಾರ್ಯ ತಂ ಪ್ರಾದಾದ್ಧ್ರೋಣಾಯಾಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ಮನಃ||

ದ್ರೋಣನ ಆ ದಾರುಣ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸದಾ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತ ಏಕಲವ್ಯನಾದರೋ ಸಂತೋಷದ ಮುಖದಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದೀನತೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಅಂಗುಷ್ಠವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ದ್ರೋಣನಿಗಿತ್ತು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನು.

01123038a ತತಃ ಪರಂ ತು ನೈಷಾದಿರಂಗುಲೀಭಿರ್ವ್ಯಕರ್ಷತ|

01123038c ನ ತಥಾ ಸ ತು ಶೀಘ್ರೋಽಭೂದ್ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ತನ್ನ ಅಂಗುಲಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನೈಷಾದನು
ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಶಿಫುನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

01123039a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಪ್ರೀತಮನಾ ಬಭೂವ ವಿಗತಜ್ವರಃ|

01123039c ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಸತ್ಯವಾಗಾಸೀನ್ನಾನ್ಯೋಽಭ್ಯಭವದರ್ಜುನಂ||

ಅರ್ಜುನನ ಜ್ವರವು ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕನಾದನು. ದ್ರೋಣನ
ಮಾತೂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹಿಂದೆ
ಹಾಕಲಿಲ್ಲ.

01123040a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ತು ತದಾ ಶಿಷ್ಯೌ ಗದಾಯೋಗ್ಯಾಂ ವಿಶೇಷತಃ|

01123040c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಭೀಮಶ್ಚ ಕುರೂಣಾಮಭ್ಯಗಚ್ಛತಾಂ||

ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುರು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು
ಭೀಮ ಇಬ್ಬರೂ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

01123041a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ರಹಸ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ವಭ್ಯಧಿಕೋಽಭವತ್|

01123041c ತಥಾತಿ ಪುರುಷಾನನ್ಯಾನ್ತ್ಸಾರುಕೌ ಯಮಜಾವುಭೌ|

01123041e ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವತ್ರ ತು ಧನಂಜಯಃ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ರಹಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂಥಲೂ

ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಖಡ್ಗವನ್ನು

ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು
ಧನಂಜಯನು ಎಲ್ಲ ಆಯುಧಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಪುರುಷರಿಗಿಂಥ
ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದರು.

01123042a ಪ್ರಥಿತಃ ಸಾಗರಾಂತಾಯಾಂ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ|

01123042c ಬುದ್ಧಿಯೋಗಬಲೋತ್ಸಾಹೈಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೇಷು ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪ ಆ ಪಾಂಡವನು

ಬುದ್ಧಿಯೋಗಬಲೋತ್ಸಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ಸಾಗರಪರ್ಯಂತವೂ ಪ್ರಥಿತನಾಗಿದ್ದನು.

01123043a ಅಸ್ತ್ರೇ ಗುರ್ವನುರಾಗೇ ಚ ವಿಶಿಷ್ಟೋಽಭವದರ್ಜುನಃ|

01123043c ತುಲ್ಯೇಷ್ಟಸ್ತ್ರೋಪದೇಶೇಷು ಸೌಷ್ಠವೇನ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01123043e ಏಕಃ ಸರ್ವ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಬಭೂವಾತಿರಥೋಽರ್ಜುನಃ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುರುವಿನ ಮೇಲಿನ ಅನುರಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು
ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು. ವೀರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸ್ತ್ರೋಪದೇಶ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ
ಸರ್ವ ಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

01123044a ಪ್ರಾಣಾಧಿಕಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಕೃತವಿದ್ಯಂ ಧನಂಜಯಂ|

01123044c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ನಾಮೃಷ್ಯಂತ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಬಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಕೃತವಿದ್ಯ

ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡಿ ದುರಾತ್ಮ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು

ಅಸೂಯಾಪರರಾಗಿದ್ದರು.

01123045a ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ಸಮಾನೀಯ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಸು ನಿಷ್ಠಿತಾನ್|

01123045c ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರಹರಣಜ್ಞಾನೇ ಜಿಜ್ಞಾಸುಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಅವರ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಅವರ ಪ್ರಹರಣ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯಲೋಸುಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿದನು.

01123046a ಕೃತ್ರಿಮಂ ಭಾಸಮಾರೋಪ್ಯ ವೃಕ್ಷಾಗ್ರೇ ಶಿಲ್ಪಿಭಿಃ ಕೃತಂ|

01123046c ಅವಿಜ್ಞಾತಂ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಭೂತಮುಪಾದಿಶತ್||

ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ಕೃತ್ರಿಮವನ್ನು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನು ಕುಮಾರರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01123047 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01123047a ಶೀಘ್ರಂ ಭವಂತಃ ಸರ್ವೇ ವೈ ಧನೂಂಷ್ಯಾದಾಯ ಸತ್ವರಾಃ|

01123047c ಭಾಸಮೇತಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಾಂ ಸಂಹಿತೇಷವಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲರೂ ತ್ವರೆ ಮಾಡಿ. ಬೇಗನೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಡಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಗುರಿಮಾಡಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಿ.

01123048a ಮದ್ವಾಕ್ಯಸಮಕಾಲಂ ಚ ಶಿರೋಽಸ್ಯ ವಿನಿಪಾತ್ಯತಾಂ|

01123048c ಏಕೈಕಶೋ ನಿಯೋಕ್ತ್ವಾಮಿ ತಥಾ ಕುರುತ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬೀಳಿಸಿರಿ.
ಮಕ್ಕಳೇ! ನಾನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿರಿ.”

01123049 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01123049a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪೂರ್ವಮುವಾಚಾಂಗಿರಸಾಂ ವರಃ|

01123049c ಸಂಧತ್ಸ್ಯ ಬಾಣಂ ದುರ್ಧರ್ಷ ಮದ್ವಾಕ್ಯಾಂತೇ ವಿಮುಂಚ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಂಗಿರಸನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಧರ್ಷ ! ಬಾಣವನ್ನು
ಹೂಡು. ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿದಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಬಿಡು.”

01123050a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಪೂರ್ವಂ ಧನುರ್ಗೃಹ್ಯ ಮಹಾರವಂ|

01123050c ತಸೌ ಭಾಸಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಗುರುವಾಕ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಃ||

ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಗುರುವಿನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಹಾಧ್ವನಿ ಧನುವನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

01123051a ತತೋ ವಿತತಧನ್ವಾನಂ ದ್ರೋಣಸ್ತಂ ಕುರುನಂದನಂ|

01123051c ಸ ಮುಹೂರ್ತಾದುವಾಚೇದಂ ವಚನಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಈ ರೀತಿ ಧನುವನ್ನೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಕುರುನಂದನನಿಗೆ ಒಂದು
ಮುಹೂರ್ತದ ನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಕೇಳಿದನು:

01123052a ಪಶ್ಯಸ್ಯೇನಂ ದ್ರುಮಾಗ್ರಸ್ಥಂ ಭಾಸಂ ನರವರಾತ್ಮಜ|

01123052c ಪಶ್ಯಾಮೀತ್ಯೇವಮಾಚಾರ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

“ನರವರಾತ್ಮಜ ! ಮರದಮೇಲಿನ ಪಕ್ಷಿಯು ನಿನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯೇ?”
“ಕಾಣುತ್ತಿದೆ” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01123053a ಸ ಮುಹೂರ್ತಾದಿವ ಪುನರ್ದೋಷಣಸ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01123053c ಅಥ ವೃಕ್ಷಮಿಮಂ ಮಾಂ ವಾ ಭ್ರಾತೃನ್ವಾಪಿ ಪ್ರಪಶ್ಯಸಿ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು: “ಈಗ ನಿನಗೆ ಏನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ? ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಅಥವಾ ಈ ಮರವೋ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರೋ?”

01123054a ತಮುವಾಚ ಸ ಕೌಂತೇಯಃ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯೇನಂ ವನಸ್ಪತಿಂ|

01123054c ಭವಂತಂ ಚ ತಥಾ ಭ್ರಾತೃನ್ನ್ಯಾಸಂ ಚೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ಕೌಂತೇಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮರ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ, ನೀವೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಸಹೋದರರೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.”

01123055a ತಮುವಾಚಾಪಸರ್ಪೇತಿ ದ್ರೋಣೋಽಪ್ಪೀತಮನಾ ಇವ|

01123055c ನೈತಚ್ಚಕ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ವೇದ್ಧಂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಕುತ್ಸಯನ್||

ಆಗ ಅಪ್ಪೀತ ದ್ರೋಣನು “ಆಚೆ ಸರಿ. ನಿನಗೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಾದ್ಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಬೈದನು.

01123056a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಾದೀಂಸ್ತಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಮಮಹಾಯಶಾಃ|

01123056c ತೇನೈವ ಕ್ರಮಯೋಗೇನ ಜಿಜ್ಞಾಸುಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ||

01123057a ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಶಿಷ್ಯಾನ್ಭೀಮಾದೀನ್ಪ್ರಾಜ್ಞಶ್ಚೈವಾನ್ಯದೇಶಜಾನ್|

01123057c ತಥಾ ಚ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಂ ತತ್ಪಶ್ಯಾಮ ಇತಿ ಕುಸ್ತಿತಾಃ||

ನಂತರ ಆ ಮಹಾಯಶನು ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೊದಲಾದ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು.
ಭೀಮನೇ ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ, ಅನ್ಯ ದೇಶದ ರಾಜರನ್ನೂ
ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಎಂದಾಗ
ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬೈದನು.

01123058a ತತೋ ಧನಂಜಯಂ ದ್ರೋಣಃ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

01123058c ತ್ವಯೇದಾನೀಂ ಪ್ರಹರ್ತವ್ಯಮೇತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯತಾಂ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಈಗ
ನೀನು ಈ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಬೇಕು.

01123059a ಮದ್ವಾಕ್ಯಸಮಕಾಲಂ ತೇ ಮೋಕ್ತವ್ಯೋಽತ್ರ ಭವೇಚ್ಯರಃ|

01123059c ವಿತತ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಪುತ್ರ ತಿಷ್ಠ ತಾವನ್ಮುಹೂರ್ತಕಂ||

ಕೇಳು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಮಗು !
ಮೊದಲು ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹಾಗೆಯೇ
ನಿಂತುಕೋ.”

01123060a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಮಂಡಲೀಕೃತಕಾರ್ಮುಕಃ|

01123060c ತಸ್ಥೌ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಸಮುದ್ರಿಶ್ಯ ಗುರುವಾಕ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ
ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಗುರುವು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

01123061a ಮುಹೂರ್ತಾದಿವ ತಂ ದ್ರೋಣಸ್ತಥೈವ ಸಮಭಾಷತ|

01123061c ಪಶ್ಯಸ್ಯೇನಂ ಸ್ಥಿತಂ ಭಾಸಂ ದ್ರುಮಂ ಮಾಮಪಿ ವೇತ್ಯುತ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪಕ್ಷಿಯು ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯೇ? ಮತ್ತು ಆ ಮರ ಮತ್ತು
ನಾನು?”

01123062a ಪಶ್ಯಾಮ್ಯೇನಂ ಭಾಸಮಿತಿ ದ್ರೋಣಂ ಪಾರ್ಥೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

01123062c ನ ತು ವೃಕ್ಷಂ ಭವಂತಂ ವಾ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಪಾರ್ಥನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಪಕ್ಷಿಯು
ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ವೃಕ್ಷವಾಗಲೀ ನೀವಾಗಲೀ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01123063a ತತಃ ಪ್ರೀತಮನಾ ದ್ರೋಣೋ ಮುಹೂರ್ತಾದಿವ ತಂ ಪುನಃ|

01123063c ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ರಥರ್ಷಭಂ||

ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ದ್ರೋಣನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತಡೆದು ಪುನಃ ಆ
ರಥರ್ಷಭ ದುರ್ಧರ್ಷ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01123064a ಭಾಸಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಯದ್ಯೇನಂ ತಥಾ ಬ್ರೂಹಿ ಪುನರ್ವಚಃ|

01123064c ಶಿರಃ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭಾಸಸ್ಯ ನ ಗಾತ್ರಮಿತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್||

“ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ವರ್ಣಿಸು.” ಅದಕ್ಕೆ

ಅವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಕ್ಷಿಯ ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ದೇಹವು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01123065a ಅರ್ಜುನೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ದ್ರೋಣೋ ಹೃಷ್ಯತನೂರುಹಃ|

01123065c ಮುಂಚಸ್ವೇತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಥಂ ಸ ಮುಮೋಚಾವಿಚಾರಯನ್||

01123066a ತತಸ್ತಸ್ಯ ನಗಸ್ಥಸ್ಯ ಕ್ಷುರೇಣ ನಿಶಿತೇನ ಹ|

01123066c ಶಿರ ಉತ್ಕೃತ್ಯ ತರಸಾ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಅರ್ಜುನನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ದ್ರೋಣನ ದೇಹವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪುಳಕಿತಗೊಂಡಿತು. “ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪಾಂಡವ ಪಾರ್ಥನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಯದೇ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣದಿಂದ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

01123067a ತಸ್ಮಿನ್ನರ್ಮಣಿ ಸಂಸಿದ್ಧೇ ಪರ್ಯಶ್ವಜತ ಫಲ್ಗುನಂ|

01123067c ಮೇನೇ ಚ ದ್ರುಪದಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಸಾನುಬಂಧಂ ಪರಾಜಿತಂ||

ಫಲ್ಗುಣನು ಈ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ದ್ರುಪದ ಮತ್ತು ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಪರಾಜಿತಗೊಂಡರೆಂದೇ ಯೋಚಿಸಿದನು.

01123068a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಸಶಿಷ್ಯೋಽಂಗಿರಸಾಂ ವರಃ|

01123068c ಜಗಾಮ ಗಂಗಾಮಭಿತೋ ಮಜ್ಜಿತುಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಂಗಿರಸನು ತನ್ನ

ಶಿಷ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಗಂಗಾನದಿಗೆ ಹೋದನು.

01123069a ಅವಗಾದಮಥೋ ದ್ರೋಣಂ ಸಲಿಲೇ ಸಲಿಲೇಚರಃ|

01123069c ಗ್ರಾಹೋ ಜಗ್ರಾಹ ಬಲವಾಂಜಂಘಾಂತೇ ಕಾಲಚೋದಿತಃ||

ದ್ರೋಣನು ನೀರಿಗಿಳಿದಾಗ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಲಶಾಲಿ ಮೊಸಳೆಯೊಂದು ಕಾಲಚೋದಿತಗೊಂಡು ಅವನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತು.

01123070a ಸ ಸಮರ್ಥೋಽಪಿ ಮೋಕ್ಷಾಯ ಶಿಷ್ಯಾನ್ಸರ್ವಾನಚೋದಯತ್|

01123070c ಗ್ರಾಹಂ ಹತ್ವಾ ಮೋಕ್ಷಯದ್ವ್ಯಂ ಮಾಮಿತಿ ತ್ವರಯನ್ನಿವ||

ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು: “ಬೇಗನೆ ಈ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ.”

01123071a ತದ್ವಾಕ್ಯಸಮಕಾಲಂ ತು ಬೀಭತ್ಸುರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

01123071c ಆವಾಪೈಃ ಪಂಚಭಿರ್ಗ್ರಾಹಂ ಮಗ್ನಮಂಭಸ್ಯತಾಡಯತ್|

01123071e ಇತರೇ ತು ವಿಸಮ್ಮೂದಾಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ಅವನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗೇ ಇತರರು ಸಮ್ಮೂಢರಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದಲೂ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೀಭತ್ಸುವು ಐದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀರಿನೊಳಗಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಕೊಂದನು.

01123072a ತಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರಿಯೋಪೇತಂ ದ್ರೋಣೋಽಮನ್ಯತ ಪಾಂಡವಂ|

01123072c ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಸರ್ವಶಿಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರೀತಿಮಾಂಶ್ಚಾ ಭವತ್ತದಾ||

ಕ್ರಿಯೋಪೇತ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನೋಡಿದ ದ್ರೋಣನು ಅವನು ಸರ್ವ
ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿದನು ಮತ್ತು ತುಂಬಾ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

01123073a ಸ ಪಾರ್ಥ ಬಾಣೈರ್ಬಹುಧಾ ಖಂಡಶಃ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ|

01123073c ಗ್ರಾಹಃ ಪಂಚತ್ವಮಾಪೇದೇ ಜಂಘಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕಡಿದು ತುಂಡಾದ ಮೊಸಳೆಯು ಆ
ಮಹಾತ್ಮನ ಕಾಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು.

01123074a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಂ|

01123074c ಗೃಹಾಣೇದಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ವಿಶಿಷ್ಟಮತಿದುರ್ಧರಂ|

01123074e ಅಸ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋ ನಾಮ ಸಪ್ರಯೋಗನಿವರ್ತನಂ||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಮಹಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಮಹಾಬಾಹು! ನನ್ನಿಂದ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅತಿದುರ್ಧರ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ವಿಧಾನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸು.

01123075a ನ ಚ ತೇ ಮಾನುಷೇಷ್ಟೇತತ್ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ|

01123075c ಜಗದ್ವಿನಿದರ್ಹೇದೇತದಲ್ಪತೇಜಸಿ ಪಾತಿತಂ||

ಇದನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಬಳಸಬಾರದು. ಅಲ್ಪತೇಜಸ್ವಿಯ
ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದು.

01123076a ಅಸಾಮಾನ್ಯಮಿದಂ ತಾತ ಲೋಕೇಷ್ಟಸ್ತುಂ ನಿಗದ್ಯತೇ|

01123076c ತದ್ಧಾರಯೇಥಾಃ ಪ್ರಯತಃ ಶೃಣು ಚೇದಂ ವಚೋ ಮಮ||

01123077a ಬಾಧೇತಾಮಾನುಷಃ ಶತ್ರುರ್ಯದಾ ತ್ವಾಂ ವೀರ ಕಶ್ಚನ|

01123077c ತದ್ವಧಾಯ ಪ್ರಯುಂಜೀಥಾಸ್ತದಾಸ್ತು ಮಿದಮಾಹವೇ||

ಮಗು! ಈ ರೀತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಅಸ್ತುವು ಈ ಮೂರೂ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನೀನು ತುಂಬಾ
ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ವೀರ!
ಎಂದಾದರೂ ಅಮಾನುಷ ಶತ್ರುವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದಾಗ ಈ ಅಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು.”

01123078a ತಥೇತಿ ತತ್ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

01123078c ಜಗ್ರಾಹ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಂ ತದಾಹ ಚೈನಂ ಪುನರ್ಗುರುಃ|

01123078e ಭವಿತಾ ತ್ವತ್ಸಮೋ ನಾನ್ಯಃ ಪುಮಾಽಲ್ಲೋಕೇ ಧನುರ್ಧರಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ ಬೀಭತ್ಸುವು ಅಂಜಲಿ
ಬದ್ಧನಾಗಿ ಆ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಗುರುವು ಪುನಃ
ಹೇಳಿದನು: “ಇಡೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮ ಧನುರ್ಧರನು ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯಪರೀಕ್ಷಾಯಾಂ

ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ ಎನ್ನುವ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸಂಭವಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೨/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೨೩/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೪೪೨೪/೨೩೨೮೪

ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವ

೧೨೪

ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರದರ್ಶನ

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ರಾಜಪುತ್ರರ ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ (೧-೨೦). ರಾಜಪುತ್ರರ ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರದರ್ಶನ (೨೧-೩೩).

01124001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01124001a ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಶ್ಚ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಭಾರತ|

01124001c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಯತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ||

01124002a ಕೃಪಸ್ಯ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ|

01124002c ಗಾಂಗೇಯಸ್ಯ ಚ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯೇ ವ್ಯಾಸಸ್ಯ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರೂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾದುದನ್ನು ಕಂಡ ದ್ರೋಣನು ಜನೇಶ್ವರ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ, ಕೃಪ, ಸೋಮದತ್ತ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಧೀಮಂತ ಗಾಂಗೇಯ, ವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ವಿದುರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01124003a ರಾಜನ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಿದ್ಯಾಸ್ತೇ ಕುಮರಾಃ ಕುರುಸತ್ತಮ|

01124003c ತೇ ದರ್ಶಯೇಯುಃ ಸ್ವಾಂ ಶಿಕ್ಷಾಂ ರಾಜನ್ಮನುಮತೇ ತವ||

“ಕುರುಸತ್ತಮ ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ
ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ
ಅನುಮತಿಯಿದ್ದರೆ ಅವರು ತಾವು ಪಡೆದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದು.”

01124004a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾರಾಜಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಯೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

01124004c ಭಾರದ್ವಾಜ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ತೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ಆಗ ಪ್ರಹೃಷ್ಯ ಮನಸ್ಕು ಮಹಾರಾಜನು ಹೇಳಿದನು:

“ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಭಾರದ್ವಾಜ! ನೀನು ಒಂದು ಮಹತ್ತರ
ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮುಗಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

01124005a ಯದಾ ತು ಮನ್ಯಸೇ ಕಾಲಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ಯಥಾ ಯಥಾ|

01124005c ತಥಾ ತಥಾ ವಿಧಾನಾಯ ಸ್ವಯಮಾಜ್ಞಾಪಯಸ್ವ ಮಾಂ||

ನೀನೇ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಇದನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು.

01124006a ಸ್ಪೃಹಯಾಮ್ಯದ್ಯ ನಿವೇದಾತ್ಪುರುಷಾಣಾಂ ಸಚಕ್ಷುಷಾಂ|

01124006c ಅಸ್ತುಹೇತೋಃ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾನ್ಯೇ ಮೇ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪುತ್ರಕಾನ್||

ಇಂಥಹ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಪುತ್ರರ ಅಸ್ತತ್ವವನ್ನು
ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲಂಥಹ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು
ಪಡೆದಿರುವ ಇತರ ಪುರುಷರ ಕುರಿತು ವೇದನೆಯಿಂದ
ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

01124007a ಕ್ಷತ್ರಯದ್ಗುರುರಾಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರವೀತಿ ಕುರು ತತ್ತಥಾ|

01124007c ನ ಹೀದೃಶಂ ಪ್ರಿಯಂ ಮನ್ಯೇ ಭವಿತಾ ಧರ್ಮವತ್ಸಲ||

ಕ್ಷತ್ರ! ಗುರು ಆಚಾರ್ಯನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡು.
ಧರ್ಮವತ್ಸಲ! ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು
ತರುವಂಥಹುದು ಬೇರೆಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ
ಭಾವನೆ.”

01124008a ತತೋ ರಾಜಾನಮಾಮಂತ್ರೈ ವಿದುರಾನುಗತೋ ಬಹಿಃ|

01124008c ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಮಾಪಯಾಮಾಸ ಮೇದಿನೀಂ|

01124008e ಸಮಾಮವೃಕ್ಷಾಂ ನಿರ್ಗುಲ್ಮಾಮುದಕೃವಣಸಂಸ್ಥಿತಾಂ||

ನಂತರ ರಾಜನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ದ್ರೋಣನೂ
ಮತ್ತು ಅವನ ಹಿಂದೆ ವಿದುರನೂ ಹೋದರು. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ
ಭಾರದ್ವಾಜನು ಮರಗಳಿಲ್ಲದ, ಗಿಡಗಂಟಿಗಳಿಲ್ಲದ, ನದಿಯ
ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಸಮಪ್ರದೇಶದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳಿಸಿದನು.

01124009a ತಸ್ಯಾಂ ಭೂಮೌ ಬಲಿಂ ಚಕ್ರೇ ತಿಥೌ ನಕ್ಷತ್ರಪೂಜಿತೇ|

01124009c ಅವಘುಷ್ಯಂ ಪುರೇ ಚಾಪಿ ತದರ್ಥಂ ವದತಾಂ ವರ||

ಪೂಜನೀಯ ನಕ್ಷತ್ರ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು
ಹಾಕಿಸಿದನು. ಮಾತುಗಾರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಜಾಗವು ಯಾವ
ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ಪುರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

01124010a ರಂಗಭೂಮೌ ಸುವಿಪುಲಂ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

01124010c ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರಂ ಸುವಿಹಿತಂ ಚಕ್ಷುಸ್ತತ್ರ ಚ ಶಿಲ್ಪಿನಃ|

01124010e ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಾಯುಧೋಪೇತಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಚೈವ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ಈ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಸುವಿಪುಲ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಥಾವಿಧಿ ಸುವಿಹಿತ
ಸರ್ವಾಯುಧೋಪೇತ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಮತ್ತು
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

01124011a ಮಂಚಾಂಶ್ಚ ಕಾರಯಾಮಾಸುಸ್ತತ್ರ ಜಾನಪದಾ ಜನಾಃ|

01124011c ವಿಪುಲಾನುಚ್ಛ್ರಯೋಪೇತಾಂ ಶಿಬಿಕಾಶ್ಚ ಮಹಾಧನಾಃ||

ಜಾನಪದ ಜನರಿಗೆ ಅಗಲ-ಎತ್ತರ ವಿಪುಲ ನೆರಳನ್ನು
ನೀಡುವಂತೆ ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಂಚಗಳನ್ನೂ
ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

01124012a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತತೋಽಹನಿ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ರಾಜಾ ಸಸಚಿವಸ್ತದಾ|

01124012c ಭೀಷ್ಮಂ ಪ್ರಮುಖತಃ ಕೃತ್ವಾ ಕೃಪಂ ಚಾಚಾರ್ಯಸತ್ತಮಂ||

01124013a ಮುಕ್ತಾಜಾಲಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ವೈಡೂರ್ಯಮಣಿಭೂಷಿತಂ|

01124013c ಶಾತಕುಂಭಮಯಂ ದಿವ್ಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರಮುಪಾಗಮತ್||

ಆ ದಿನವು ಬಂದಾಗ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಚಿವರೊಡಗೂಡಿ,

ಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮುಂದೆ

ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತೆಳು ಪರದೆಯಿಂದ ಆವೃತ,

ವೈಡೂರ್ಯಮಣಿಭೂಷಿತ ಶಾತಕುಂಭಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ

ದಿವ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

01124014a ಗಾಂಧಾರೀ ಚ ಮಹಾಭಾಗಾ ಕುಂತೀ ಚ ಜಯತಾಂ ವರ|

01124014c ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಸರ್ವಾ ಯಾ ರಾಜ್ಞಃ ಸಪ್ರೇಷ್ಯಾಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಾಃ|

01124014e ಹರ್ಷಾದಾರುರುಹುರ್ಮಂಚಾನ್ಮೇರುಂ ದೇವಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯಥಾ||

ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ಮಹಾಭಾಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ, ಕುಂತಿ

ಮೊದಲಾದ ರಾಜನ ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ

ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರೊಂದಿಗೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು

ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹರ್ಷದಿಂದ

ಮಂಚಗಳನ್ನು ಏರಿದರು.

01124015a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಷತ್ರಿಯಾದ್ಯಂ ಚ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಪುರಾದ್ಭೂತಂ|

01124015c ದರ್ಶನೇಪ್ಸು ಸಮಭ್ಯಾಗಾತ್ಯುಮಾರಾಣಾಂ ಕೃತಾಸ್ತುತಾಂ||

ಪುರದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು
ವರ್ಣದವರೂ ಕೃತಾಸ್ತು ಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದು
ಸೇರಿದರು.

01124016a ಪ್ರವಾದಿತ್ಯೈಶ್ಚ ವಾದಿತ್ಯೈರ್ಜನಕೌತೂಹಲೇನ ಚ|

01124016c ಮಹಾರ್ಣವ ಇವ ಕ್ಷುಬ್ಧಃ ಸಮಾಜಃ ಸೋಽಭವತ್ತದಾ||

ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುತೂಹಲ
ಜನಸಂದನಿಯು ಒಂದು ಕ್ಷುಬ್ಧ ಮಹಾಸಾಗರದಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01124017a ತತಃ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಃ ಶುಕ್ಲಯಜ್ಞೋಪವೀತವಾನ್|

01124017c ಶುಕ್ಲಕೇಶಃ ಸಿತಶ್ಮಶ್ರುಃ ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಃ||

01124018a ರಂಗಮಧ್ಯಂ ತದಾಚಾರ್ಯಃ ಸಪುತ್ರಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ|

01124018c ನಭೋ ಜಲಧರೈರ್ಹೀನಂ ಸಾಂಗಾರಕ ಇವಾಂಶುಮಾನ್||

ಆಗ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧಾರಿ, ಶುಕ್ಲಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಧಾರಿಣಿ,
ಬಿಳಿಕೂದಲಿನ ಬಿಳಿಗಡ್ಡದ ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪಿತ
ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಮಳೆ-
ಮೇಘಗಳಿಲ್ಲದ ನಭದಲ್ಲಿ ಅಂಗಾರಕನೊಂದಿಗೆ ಚಂದ್ರನು

ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಂಗಮಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01124019a ಸ ಯಥಾಸಮಯಂ ಚಕ್ರೇ ಬಲಿಂ ಬಲವತಾಂ ವರಃ|

01124019c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚಾತ್ರ ಮಂತ್ರಜ್ಞಾನ್ವಾಚಯಾಮಾಸ ಮಂಗಲಂ||

ಆ ಬಲವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಜ್ಞ ಬಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಮಂಗಲಾಚರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

01124020a ಅಥ ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ತದನಂತರಂ|

01124020c ವಿವಿಶುವಿವಿಧಂ ಗೃಹ್ಯ ಶಸ್ತ್ರೋಪಕರಣಂ ನರಾಃ||

ಪುಣ್ಯಾಹ ಘೋಷ ಪುಣ್ಯದ ನಂತರ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜನರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01124021a ತತೋ ಬದ್ಧತನುತ್ರಾಣಾ ಬದ್ಧಕಕ್ಷ್ಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01124021c ಬದ್ಧತೂಣಾಃ ಸಧನುಷೋ ವಿವಿಶುರ್ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

ಆಗ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಿಗಿದ, ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮಹಾಬಲ ಭರತರ್ಷಭರು ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01124022a ಅನುಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಚ ತೇ ತತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾಃ|

01124022c ಚಕ್ರೂರಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಕುಮಾರಾಃ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಾವೀರ ಕುಮಾರನೂ ತನ್ನ
ತನ್ನ ಪರಮಾದ್ಭುತ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

01124023a ಕೇ ಚಿಚ್ಛರಾಕ್ಷೇಪಭಯಾಚ್ಚಿರಾಂಸ್ಯವನನಾಮಿರೇ|

01124023c ಮನುಜಾ ಧೃಷ್ಟಮಪರೇ ವೀಕ್ಷಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸವಿಸ್ಮಯಾಃ||

ದರ್ಶಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಾಣಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಂದು
ಬೀಳುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ತಲೆಗಳನ್ನು
ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜನರು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ
ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

01124024a ತೇ ಸ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧುರ್ಬಾಣೈರ್ನಾಮಾಂಕಶೋಭಿತೈಃ|

01124024c ವಿವಿಧೈರ್ಲಾಘವೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರುಹ್ಯಂತೋ ವಾಜಿಭಿದ್ರುತಂ||

ವೇಗವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆದು ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಕೌಶಲ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

01124025a ತತ್ಕುಮಾರಬಲಂ ತತ್ರ ಗೃಹೀತಶರಕಾರ್ಮುಕಂ|

01124025c ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತೇ ವಿಸ್ಮಿತಾಭವನ್||

ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆ ಕುಮಾರರ

ಗುಂಪಿಗಿದ್ದ ಕೌಶಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರು
ಗಂಧರ್ವನಗರವನ್ನು ನೋಡಿದವರಂತೆ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

01124026a ಸಹಸಾ ಚುಕ್ರುಶುಸ್ತತ್ರ ನರಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

01124026c ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಲ್ಲನಯನಾಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ
ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂದು
ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು.

01124027a ಕೃತ್ವಾ ಧನುಷಿ ತೇ ಮಾರ್ಗಾನ್ವಥಚರ್ಯಾಸು ಚಾಸಕೃತ್|

01124027c ಗಜಪೃಷ್ಠೇಽಶ್ವಪೃಷ್ಠೇ ಚ ನಿಯುದ್ಧೇ ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳು ಒಮ್ಮೆ ರಥದಮೇಲೆ, ನಂತರ
ಆನೆಯ ಮೇಲೆ, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೆ ದ್ವಂದ್ವ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

01124028a ಗೃಹೀತಖಿಡ್ಗಚರ್ಮಾಣಸ್ತತೋ ಭೂಯಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

01124028c ತ್ಸರುಮಾರ್ಗಾನ್ಯಥೋದ್ವಿಷ್ಟಾಂಶ್ಚೇರುಃ ಸರ್ವಾಸು ಭೂಮಿಷು||

ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಾಹುಗಳಿಂದ
ಬೀಸುತ್ತಾ ಆ ಮೈದಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಓಡಾಡಿ ಖಿಡ್ಗಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ತಮಗಿದ್ದ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

01124029a ಲಾಘವಂ ಸೌಷ್ಠವಂ ಶೋಭಾಂ ಸ್ಥಿರತ್ವಂ ದೃಢಮುಷ್ಟಿತಾಂ|

01124029c ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಯೋಗೇ ಖಡ್ಗಚರ್ಮಣಾಂ||

ಖಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಲಾಘವ,
ಸೌಷ್ಠವ, ಶೋಭೆ, ಸ್ಥಿರತ್ವ ಮತ್ತು ದೃಢಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ
ಸರ್ವರೂ ನೋಡಿದರು.

01124030a ಅಥ ತೌ ನಿತ್ಯಸಂಹೃಷ್ಟೌ ಸುಯೋಧನವೃಕೋದರೌ|

01124030c ಅವತೀರ್ಣೌ ಗದಾಹಸ್ತಾವೇಕಶೃಂಗಾವಿವಾಚಲೌ||

ಆಗ ನಿತ್ಯಸಂಹೃಷ್ಟ ಸುಯೋಧನ-ವೃಕೋದರರು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು.

01124031a ಬದ್ಧಕಕ್ಷೌ ಮಹಾಬಾಹೂ ಪೌರುಷೇ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತೌ|

01124031c ಬೃಂಹಂತೌ ವಾಶಿತಾಹೇತೋಃ ಸಮದಾವಿವ ಕುಂಜರೌ||

ಸೊಂಟವನ್ನು ಬಿಗಿದು ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹುಗಳು ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣು ಆನೆಗಾಗಿ
ಹೊಡೆದಾಡಲು ನಿಂತಿದ್ದ ಮದಿಸಿದ ಗಂಡಾನೆಗಳಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

01124032a ತೌ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಸವ್ಯಾನಿ ಮಂಡಲಾನಿ ಮಹಾಬಲೌ|

01124032c ಚೇರತುರ್ನಿರ್ಮಲಗದೌ ಸಮದಾವಿವ ಗೋವೃಷೌ||

ಆ ಮಹಾಬಲಿಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವಿಗೆ ಬಂದ
ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01124033a ವಿದುರೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಗಾಂಧಾರ್ಯೈ ಪಾಂಡವಾರಣಿಃ|

01124033c ನೃವೇದಯೇತಾಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ಕುಮಾರರ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚೇಷ್ಟಿತೆಗಳನ್ನೂ ವಿದುರನು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವಾರಣಿ ಕುಂತಿಯು
ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ವರದಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ಅಸ್ತದರ್ಶನೇ ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಸ್ತದರ್ಶನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರದರ್ಶನ (೧-೩೨).

01125001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01125001a ಕುರುರಾಜೇ ಚ ರಂಗಸ್ಥೇ ಭೀಮೇ ಚ ಬಲಿನಾಂ ಪರೇ|

01125001c ಪಕ್ಷಪಾತಕೃತಸ್ನೇಹಃ ಸ ದ್ವಿಧೇವಾಭವಜ್ಜನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಂಗಸ್ಥ ಕುರುರಾಜ ಮತ್ತು ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ತಮಗಿಷ್ಟವಿದ್ದವರ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡುವ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಾಯಿತು.

01125002a ಹಾ ವೀರ ಕುರುರಾಜೇತಿ ಹಾ ಭೀಮೇತಿ ಚ ನರ್ದತಾಂ|

01125002c ಪುರುಷಾಣಾಂ ಸುವಿಪುಲಾಃ ಪ್ರಣಾದಾಃ ಸಹಸೋತ್ತಿತಾಃ||

“ಹಾ ವೀರ ಕುರುರಾಜ ! ಹಾ ಭೀಮ !” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಕೂಗು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೊಳಗಿಬಂದಿತು.

01125003a ತತಃ ಕ್ಷುಬ್ಧಾರ್ಣವನಿಭಂ ರಂಗಮಾಲೋಕ್ಯ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

01125003c ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಬ್ರವೀತ್||

ಈ ರೀತಿ ಕ್ಷುಬ್ಧ ಸಾಗರದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ರಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಭಾರದ್ವಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01125004a ವಾರಯೈತೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಕೃತಯೋಗ್ಯಾವೃಭಾವಪಿ|

01125004c ಮಾ ಭೂದ್ರಂಗಪ್ರಕೋಪೋಽಯಂ ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನೋದ್ಭವಃ||

“ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ

ಮಹಾವೀರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಭೀಮ-
ದುರ್ಯೋಧನರನ್ನು ಕುರಿತು ರಂಗದಲ್ಲಿ
ದಂಗೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು.”

01125005a ತತಸ್ತಾವುದ್ಯತಗದೌ ಗುರುಪುತ್ರೇಣ ವಾರಿತೌ|

01125005c ಯುಗಾಂತಾನಿಲಸಂಕ್ಷುಬ್ಧೌ ಮಹಾವೇಗಾವಿವಾರ್ಣವೌ||

ಆಗ ಯುಗಾಂತಕಾಲದ ಭಿರುಗಳಿಯಿಂದ ಮಹಾ
ಕ್ಷೋಭಣೆಗೊಳಗಾದ ಎರಡು ಸಮುದ್ರಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ಅವರಿವರನ್ನು ಗುರುಪುತ್ರನು
ತಡೆದನು.

01125006a ತತೋ ರಂಗಾಂಗಣಗತೋ ದ್ರೋಣೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01125006c ನಿವಾರ್ಯ ವಾದಿತ್ರಗಣಂ ಮಹಾಮೇಘನಿಭಸ್ವನಂ||

ರಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ದ್ರೋಣನು
ಮಹಾಮೇಘನಿಭಸ್ವನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ವಾದ್ಯವೃಂದವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01125007a ಯೋ ಮೇ ಪುತ್ರಾತ್ಪ್ರಿಯತರಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಾಂ ವರಃ|

01125007c ಐಂದ್ರಿರಿಂದ್ರಾನುಜಸಮಃ ಸ ಪಾರ್ಥೋ ದೃಶ್ಯತಾಮಿತಿ||

“ಈಗ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದುಷರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇಂದ್ರಾನುಜಸಮ,

ನನಗೆ ನನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯಕರನಾದ ಐಂದ್ರಿ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನೋಡಿ !”

01125008a ಆಚಾರ್ಯ ವಚನೇನಾಥ ಕೃತಸ್ವಸ್ತುಯನೋ ಯುವಾ|

01125008c ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಃ ಪೂರ್ಣತೂಣಃ ಸಕಾರ್ಮುಕಃ||

01125009a ಕಾಂಚನಂ ಕವಚಂ ಬಿಭ್ರತ್ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ಫಲ್ಲನಃ|

01125009c ಸಾರ್ಕಃ ಸೇಂದ್ರಾಯುಧತಡಿತ್ಸಸಂಧ್ಯ ಇವ ತೋಯದಃ||

ಆಚಾರ್ಯನ ವಚನಗಳಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ಯುವಕ
ಫಲ್ಲನನು ಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು,
ಪೂರ್ಣ ತೂರ್ಣನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಂಚನದ
ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮಳೆಯನ್ನು ತರುವ
ಮಿಂಚುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮೋಡದೊಂದಿಗೆ
ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ತೋರುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01125010a ತತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ರಂಗಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪಿಂಜೋಽಭವನ್ಮಹಾನ್|

01125010c ಪ್ರಾವಾದ್ಯಂತ ಚ ವಾದ್ಯಾನಿ ಶಶಂಖಾನಿ ಸಮಂತತಃ||

ಆಗ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾ ಗದ್ದಲವಾಯಿತು
ಮತ್ತು ಶಂಖಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾದ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ

ಮೊಳಗತೊಡಗಿದವು.

01125011a ಏಷ ಕುಂತೀಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನೇಷ ಪಾಂಡವಮಧ್ಯಮಃ|

01125011c ಏಷ ಪುತ್ರೋ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕುರೂಣಾಮೇಷ ರಕ್ಷಿತಾ||

“ಇವನೇ ಕುಂತೀಸುತ ! ಇವನೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಾಂಡುವಿನ
ಮಧ್ಯಮ ! ಇವನೇ ಕುರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು !
ಮಹೇಂದ್ರನ ಪುತ್ರ !

01125012a ಏಷೋಽಸ್ತ್ರವಿದುಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಏಷ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

01125012c ಏಷ ಶೀಲವತಾಂ ಚಾಪಿ ಶೀಲಜ್ಞಾನನಿಧಿಃ ಪರಃ||

ಇವನೇ ಅಸ್ತ್ರವಿದುಷರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು ! ಇವನೇ
ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು ! ಇವನು ಶೀಲವಂತನೂ,
ಶೀಲಜ್ಞಾನನಿಧಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.”

01125013a ಇತ್ಯೇವಮತುಲಾ ವಾಚಃ ಶೃಣ್ವಂತ್ಯಾಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕೇರಿತಾಃ|

01125013c ಕುಂತ್ಯಾಃ ಪ್ರಸ್ನವಸಮ್ಮಿಶ್ರೈರಸ್ಯೈಃ ಕ್ಲಿನ್ನಮುರೋಽಭವತ್||

ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಅತುಲ ಮಾತುಗಳು
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಕುಂತಿಯ ಸ್ತನಗಳು ಕಣ್ಣೀರು ಮತ್ತು
ಹಾಲು ಇವೆರಡರ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ತೋಯ್ದವು.

01125014a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಪೂರ್ಣಶ್ರುತಿರಥಾಬ್ರವೀತ್|

01125014c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಿದುರಂ ಹೃಷ್ಯಮಾನಸಃ||

ಈ ಮಾತುಗಳು ಅವನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಲಾಗಿ
ಹೃಷ್ಯಮನಸ್ಕ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿದನು:

01125015a ಕ್ಷತ್ರಃ ಕ್ಷುಬ್ಧಾರ್ಣವನಿಭಃ ಕಿಮೇಷ ಸುಮಹಾಸ್ವನಃ|

01125015c ಸಹಸ್ರೈವೋತ್ತಿತೋ ರಂಗೇ ಭಿಂದನ್ನಿವ ನಭಸ್ತಲಂ||

“ಕ್ಷತ್ರ! ಕ್ಷುಬ್ಧ ಸಾಗರದಂತೆ, ನಭಸ್ತಲವನ್ನೇ ಸೀಳುವಂತೆ
ರಂಗದಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ಸುಮಹಾಸ್ವನವೇನು?”

01125016 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

01125016a ಏಷ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾರಾಜ ಫಲ್ಗುನಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

01125016c ಅವತೀರ್ಣಃ ಸಕವಚಸ್ತತ್ತ್ಯೇಷ ಸುಮಹಾಸ್ವನಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾಂಡುನಂದನ
ಪಲ್ಗುನ ಪಾರ್ಥನು ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ ರಂಗಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ.
ಅದರ ಕುರಿತಾಗಿ ಈ ಸುಮಹಾಸ್ವನವು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.”

01125017 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01125017a ಧನ್ಯೋಽಸ್ಮ್ಯನುಗೃಹೀತೋಽಸ್ಮಿ ರಕ್ಷಿತೋಽಸ್ಮಿ ಮಹಾಮತೇ|

01125017c ಪೃಥಾರಣಿಸಮುದ್ಭೂತೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಪಾಂಡವವಹ್ನಿಭಿಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಮತೇ! ಪೃಥಳಂಥಹ
ಅರಣಿಯಿಂದ ಪಾಂಡವನಂಥಹ ವಹ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ
ಈ ಮೂವರಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ! ನಾನು
ಅನುಗೃಹೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ! ರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ!”

01125018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01125018a ತಸ್ಮಿನ್ನಮುದಿತೇ ರಂಗೇ ಕಥಂ ಚಿತ್ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತೇ|

01125018c ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಬೀಭತ್ಸುರಾಚಾರ್ಯಾದಸ್ತುಲಾಘವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡ ಆ
ರಂಗವು ಹೇಗೋ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೀಭತ್ಸುವು
ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಕಲಿತ ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು
ತೋರಿಸತೊಡಗಿದನು.

01125019a ಆಗ್ನೇಯೇನಾಸೃಜದ್ವಹ್ನಿಂ ವಾರುಣೇನಾಸೃಜತ್ಪಯಃ|

01125019c ವಾಯವ್ಯೇನಾಸೃಜದ್ವಾಯುಂ ಪಾರ್ಜನ್ಯೇನಾಸೃಜದ್ಧನಾನ್||

01125020a ಭೌಮೇನ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭೂಮಿಂ ಪಾರ್ವತೇನಾಸೃಜದ್ಗಿರೀನ್|

01125020c ಅಂತರ್ಧಾನೇನ ಚಾಸ್ತ್ರೇಣ ಪುನರಂತರ್ಹಿತೋಽಭವತ್||

ಅಗ್ನೇಯದಿಂದ ವಹ್ನಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿದನು. ವಾರುಣದಿಂದ
ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ವಾಯುವ್ಯದಿಂದ ವಾಯುವನ್ನು

ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಪರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.
ಭೌಮದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಪರ್ವತದಿಂದ
ಗಿರಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅಂತರ್ಧಾನಾಸ್ತ್ರದಿಂದ
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂತರ್ಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು.

01125021a ಕ್ಷಣಾತ್ಪ್ರಾಂಶುಃ ಕ್ಷಣಾದ್ಧ್ರಸ್ವಃ ಕ್ಷಣಾಚ್ಚ ರಥಧೂರ್ಗತಃ|

01125021c ಕ್ಷಣೇನ ರಥಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಕ್ಷಣೇನಾವಾಪತನ್ಮಹೀಂ||

ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾಗಿ ನಿಂತನು. ಇನ್ನೊಂದು
ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವನಾಗಿ ಕಂಡನು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ರಥದ ಮುಂದೆ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಹಾರಿ ನಿಂತಿದ್ದನು.

01125022a ಸುಕುಮಾರಂ ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಚ ಗುರುಂ ಚಾಪಿ ಗುರುಪ್ರಿಯಃ|

01125022c ಸೌಷ್ಠವೇನಾಭಿಸಂಯುಕ್ತಃ ಸೋಽವಿದ್ಯದ್ವಿವಿಧೈಃ ಶರೈಃ||

ಆ ಗುರುಪ್ರಿಯ ಸುಕುಮಾರನು ವಿವಿಧ ಶರಗಳಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

01125023a ಭ್ರಮತಶ್ಚ ವರಾಹಸ್ಯ ಲೋಹಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸಮಂ|

01125023c ಪಂಚ ಬಾಣಾನಸಂಸಕ್ತಾನ್ ಮುಮೋಚೈಕಬಾಣವತ್||

ಲೋಹದ ಒಂದು ವರಾಹವನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ತಂದಾಗ ಅದರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾಣವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತುಂಬಿಸಿದನು.

01125024a ಗವ್ಯೇ ವಿಷಾಣಕೋಶೇ ಚ ಚಲೇ ರಜ್ಜ್ವ ವಲಂಬಿತೇ|

01125024c ನಿಚಖಾನ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸಾಯಕಾನೇಕವಿಂಶತಿಂ||

ಒಂದು ಹಗ್ಗದಿಂದ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ಗೋವಿನ ಕೊಂಬಿನೊಳಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದನು.

01125025a ಇತ್ಯೇವಮಾದಿ ಸುಮಹತ್ಪಡ್ಗೇ ಧನುಷಿ ಚಾಭವತ್|

01125025c ಗದಾಯಾಂ ಶಸ್ತ್ರಕುಶಲೋ ದರ್ಶನಾನಿ ವ್ಯದರ್ಶಯತ್||

ಇದೇ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಖಡ್ಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗದೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

01125026a ತತಃ ಸಮಾಪ್ತಭೂಯಿಷ್ಠೇ ತಸ್ಮಿನ್ಕರ್ಮಣಿ ಭಾರತ|

01125026c ಮಂದೀಭೂತೇ ಸಮಾಜೇ ಚ ವಾದಿತ್ರಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ಪನೇ||

01125027a ದ್ವಾರದೇಶಾತ್ಸಮುದ್ಭೂತೋ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಬಲಸೂಚಕಃ|

01125027c ವಜ್ರನಿಷ್ಠೇಷಸದೃಶಃ ಶುಶ್ರುವೇ ಭುಜನಿಸ್ವನಃ||

ಭಾರತ ! ಆ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂದನಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ವಜ್ರವೇ ಬಿದ್ದಹಾಗೆ, ಅದನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವನ ಮಹಾತ್ಮತೆ ಮತ್ತು ಬಲದ ಸೂಚಕವಾದ ಮಹಾ ಸ್ವರವೊಂದು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

01125028a ದೀರ್ಯಂತೇ ಕಿಂ ನು ಗಿರಯಃ ಕಿಂ ಸ್ವಿದ್ಭೂಮಿರ್ವಿದೀರ್ಯತೇ|

01125028c ಕಿಂ ಸ್ವಿದಾಪೂರ್ಯತೇ ವ್ಯೋಮ ಜಲಭಾರಘನೈರ್ಘನೈಃ||

ಗಿರಿಗಳು ಕೆಳಗುರುಳುತ್ತಿವೆಯೇ? ಭೂಮಿಯು ಬಿರಿಯುತ್ತಿದೆಯೇ? ಜಲಭಾರಗೊಂಡ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆಯೇ?

01125029a ರಂಗಸ್ತ್ರೈವಂ ಮತಿರಭೂತ್ ಕ್ಷಣೇನ ವಸುಧಾಧಿಪ|

01125029c ದ್ವಾರಂ ಚಾಭಿಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ಬಭೂವುಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಸ್ತದಾ||

ವಸುಧಾಧಿಪ ! ಈ ರೀತಿ ರಂಗದಲ್ಲಿರುವವರು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿದರು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆಲ್ಲರೂ ದ್ವಾರದ ಕಡೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

01125030a ಪಂಚಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪಾರ್ಥ್ಯದ್ರೋಣಃ ಪರಿವೃತೋ ಬಭೌ|

01125030c ಪಂಚತಾರೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಸಾವಿತ್ರೇಣೇವ ಚಂದ್ರಮಾಃ||

ಐವರು ಪಾರ್ಥ ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತ ದ್ರೋಣನು ಐದು ತಾರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾವಿತ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

01125031a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಚ ಸಹಿತಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಶತಮೂರ್ಜಿತಂ|

01125031c ದುರ್ಯೋಧನಮಮಿತ್ರಘ್ನಮುಕ್ತಿಯಂ ಪರ್ಯವಾರಯತ್||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ನೂರು ಭ್ರಾತೃಗಳು ಎದ್ದು ನಿಂತ ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದಿದ್ದರು.

01125032a ಸ ತೈಸ್ತದಾ ಭ್ರಾತೃಭಿರುದ್ಯತಾಯುಧೈರ್

ವೃತೋ ಗದಾಪಾಣಿರವಸ್ಥಿತೈಃ ಸ್ಥಿತಃ|

01125032c ಬಭೌ ಯಥಾ ದಾನವಸಂಕ್ಷಯೇ ಪುರಾ

ಪುರಂದರೋ ದೇವಗಣೈಃ ಸಮಾವೃತಃ||

ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಅವನು ಹಿಂದೆ ದಾನವರ ನಾಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ

ಅಸ್ತದರ್ಶನೇ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಸ್ತದರ್ಶನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬

ರಂಗಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಣನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನು
ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದುದು (೧-೧೨).
ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಕರ್ಣನಿಗಿತ್ತುದು, ಕರ್ಣನಿಂದ
ಅದರ ಸ್ವೀಕಾರ (೧೩-೧೬). ಅರ್ಜುನ-ಕರ್ಣರ ನಡುವೆ
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವೃಂದದಲ್ಲಿದ್ದ
ಕುಂತಿಯು ಮಗನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದುದು (೧೭-೨೯).
ಅರ್ಜುನನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕರ್ಣನ ಕುಲ ಮತ್ತು ತಂದೆತಾಯಿಯರ
ಕುರಿತು ಕೃಪನು ಕೇಳಲು ಕರ್ಣನ ಮುಖಬಾಡಿದುದು;
ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಅಂಗರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದುದು (೩೦-೩೯).

01126001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01126001a ದತ್ತೇಽವಕಾಶೇ ಪುರುಷೈರ್ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಲ್ಲಲೋಚನೈಃ|

01126001c ವಿವೇಶ ರಂಗಂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಕರ್ಣಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

01126002a ಸಹಜಂ ಕವಚಂ ಬಿಭ್ರತ್ಕುಂಡಲೋದ್ವ್ಯೋತಿತಾನನಃ|

01126002c ಸಧನುರ್ಬದ್ಧನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಪಾದಚಾರೀವ ಪರ್ವತಃ||

01126003a ಕನ್ಯಾಗರ್ಭಃ ಪೃಥುಯಶಾಃ ಪೃಥಾಯಾಃ ಪೃಥುಲೋಚನಃ|

01126003c ತೀಕ್ಷ್ಣಾಂಶೋರ್ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯಾಂಶಃ ಕರ್ಣೋಽರಿಗಣಸೂದನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ತೆರೆದ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಹಜ
ಕವಚ ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ
ಮುಖವುಳ್ಳ, ಮಹಾ ಕೀರ್ತಿವಂತ, ವಿಶಾಲ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ, ಪೃಥಾಳಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ,
ಸೂರ್ಯನ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ, ಸೂರ್ಯನಂತೆಯೇ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಅರಿಗಣ ಸೂದನ,
ಪರಪುರಂಜಯ ಕರ್ಣನು ಧನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ
ಖಡ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಪರ್ವತವೇ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01126004a ಸಿಂಹರ್ಷಭಗಜೇಂದ್ರಾಣಾಂ ತುಲ್ಯವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

01126004c ದೀಪ್ತಿಕಾಂತಿದ್ಯುತಿಗುಣೈಃ ಸೂರ್ಯೇಂದುಜ್ವಲನೋಪಮಃ||

ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಿಂಹ, ವೃಷಭ,
ಮತ್ತು ಗಜೇಂದ್ರರ ಸಮಾನನಾಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಕಾಶ, ಕಾಂತಿ

ಮತ್ತು ಹೊಳಪಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರಮ ಮತ್ತು
ಅಗ್ನಿಯಂತಿದ್ದನು.

01126005a ಪ್ರಾಂಶುಃ ಕನಕತಾಲಾಭಃ ಸಿಂಹಸಂಹನನೋ ಯುವಾ|

01126005c ಅಸಂಖ್ಯೇಯಗುಣಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯಾತ್ಮಸಂಭವಃ||

ಸಿಂಹದಂತೆ ಗಟ್ಟಿ ದೇಹದ ಆ ಯುವಕನು ಬಂಗಾರದ
ತಾಳವೃಕ್ಷದಂತೆ ಎತ್ತರನಾಗಿದ್ದನು. ಭಾಸ್ಕರನ
ಆತ್ಮಸಂಜಾತನಾದ ಅವನು ಅಸಂಖ್ಯ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿದ್ದನು.

01126006a ಸ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸರ್ವತೋ ರಂಗಮಂಡಲಂ|

01126006c ಪ್ರಣಾಮಂ ದ್ರೋಣಕೃಪಯೋರ್ನಾತ್ಯಾದೃತಮಿವಾಕರೋತ್||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಸುತ್ತಲೂ ರಂಗಮಂಡಲವನ್ನು
ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬಂತೆ ದ್ರೋಣ ಕೃಪರಿಗೆ
ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದನು.

01126007a ಸ ಸಾಮಾಜಜನಃ ಸರ್ವೋ ನಿಶ್ಚಲಃ ಸ್ಥಿರಲೋಚನಃ|

01126007c ಕೋಽಯಮಿತ್ಯಾಗತಕ್ಷೋಭಃ ಕೌತೂಹಲಪರೋಽಭವತ್||

ಸಮಾಜದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ
ನಿಶ್ಚಲರಾದರು ಮತ್ತು “ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಈ ಭಿರುಗಾಳಿ

ಯಾರು?” ಎಂದು ಕುತೂಹಲಪರರಾದರು.

01126008a ಸೋಽಬ್ರವೀನೈಘಧೀರೇಣ ಸ್ವರೇಣ ವದತಾಂ ವರಃ|

01126008c ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತರಮಜ್ಞಾತಂ ಸಾವಿತ್ರಃ ಪಾಕಶಾಸನಿ||

ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತ ಸಾವಿತ್ರನು ಭ್ರಾತನೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ
ಇದ್ದ ಪಾಕಶಾಸನಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಗುಡುಗಿನ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದನು:

01126009a ಪಾರ್ಥ ಯತ್ತೇ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ವಿಶೇಷವದಹಂ ತತಃ|

01126009c ಕರಿಷ್ಯೇ ಪಶ್ಯತಾಂ ನೃಣಾಂ ಮಾತೃನಾ ವಿಸ್ಮಯಂ ಗಮಃ||

“ಪಾರ್ಥ ! ನೀನು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ
ವಿಶೇಷವಾದವುಗಳನ್ನು ಈ ಜನರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀನೇ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಬೇಡ!”

01126010a ಅಸಮಾಪ್ತೇ ತತಸ್ತಸ್ಯ ವಚನೇ ವದತಾಂ ವರ|

01126010c ಯಂತ್ರೋತ್ಕ್ಲಿಪ್ತ ಇವ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಸರ್ವತೋ ಜನಃ||

ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವ ಜನರೂ
ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರಿನ ಯಂತ್ರವು ಮೇಲೇಳುವಂತೆ ಒಂದೇ
ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತರು.

01126011a ಪ್ರೀತಿಶ್ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ದುರ್ಯೋಧನಮಥಾಸ್ಪೃಶತ್|

01126011c ಹ್ರೀಶ್ಚ ಕ್ರೋಧಶ್ಚ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಕ್ಷಣೇನಾನ್ವವಿಶಚ್ಚ ಹ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು.
ಆದರೆ ಬೀಭತ್ಸುವಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಹೇಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟು
ಎರಡೂ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದವು.

01126012a ತತೋ ದ್ರೋಣಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಿಯರಣಃ ಸದಾ|

01126012c ಯತ್ಕೃತಂ ತತ್ರ ಪಾರ್ಥೇನ ತಚ್ಚಕಾರ ಮಹಾಬಲಃ||

ದ್ರೋಣನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿ ಸದಾ ರಣಪ್ರಿಯ
ಬಹಾಬಲಿ ಕರ್ಣನು ಪಾರ್ಥನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನು.

01126013a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತತ್ರ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ|

01126013c ಕರ್ಣಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಮುದಾ ತತೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಭಾರತ! ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ
ಸಹೋದರರೊಡಗೂಡಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

01126014a ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಮಾನದ|

01126014c ಅಹಂ ಚ ಕುರುರಾಜ್ಯಂ ಚ ಯಥೇಷ್ಟಮುಪಭುಜ್ಯತಾಂ||

“ಮಹಾಬಾಹು ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ ! ಮಾನದ ! ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ
ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆ ತಂದಿದೆ. ನನ್ನನ್ನೂ ಈ ಕುರುರಾಜ್ಯವನ್ನೂ
ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಭೋಗಿಸು.”

01126015 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

01126015a ಕೃತಂ ಸರ್ವೇಣ ಮೇಽನ್ಯೇನ ಸಖಿತ್ವಂ ಚ ತ್ವಯಾ ವೃಣೇ|

01126015c ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಂ ಚ ಪಾರ್ಥೇನ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಾರತ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹವೊಂದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ
ಎಲ್ಲವೂ ಬಂದಹಾಗೆಯೇ. ಅದನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾರತ !
ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01126016 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

01126016a ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಭೋಗಾನ್ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಬಂಧೂನಾಂ ಪ್ರಿಯಕೃದ್ಭವ|

01126016c ದುರ್ಹೃದಾಂ ಕುರು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಮೂರ್ಛಿ ಪಾದಮರಿಂದಮ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನೊಡನೆ ಎಲ್ಲ
ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಭೋಗಿಸು. ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳ
ಪ್ರಿಯಕರನಾಗು. ಅರಿಂದಮ ! ನಿನಗೆ ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಬಯಸುವ
ಎಲ್ಲರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ತುಳಿ !”

01126017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01126017a ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ಪಾ ಪಾರ್ಥೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

01126017c ಕರ್ಣಂ ಭ್ರಾತೃಸಮೂಹಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇಽಚಲಮಿವ ಸ್ಥಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ತನಗೆ
ಅವಹೇಳನವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಪಾರ್ಥನು
ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

01126018a ಅನಾಹೂತೋಪಸೃಪ್ತಾನಾಮನಾಹೂತೋಪಜಲ್ಪಿನಾಂ|

01126018c ಯೇ ಲೋಕಾಸ್ತಾನ್ ಹತಃ ಕರ್ಣ ಮಯಾ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ||

“ಕರ್ಣ ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಮುಗಿಸಿದನೆಂದರೆ ನೀನು
ಅಹ್ವಾಸಿಸದೇ ಬಂದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಹ್ವಾಸಿಸದೇ
ಮಾತನಾಡುವವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿರುವ ಲೋಕವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ !”

01126019 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

01126019a ರಂಗೋಽಯಂ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯಃ ಕಿಮತ್ರ ತವ ಫಲ್ಗುನ|

01126019c ವೀರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಶ್ಚ ರಾಜನ್ಯಾ ಬಲಂ ಧರ್ಮೋಽನುವರ್ತತೇ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಫಲ್ಗುನ ! ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ
ಈ ರಂಗವು ನಿನ್ನದೇನು? ಬಲಶಾಲಿ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಾಜರನ್ನು ಧರ್ಮವು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ.

01126020a ಕಿಂ ಕ್ಷೇಪೈರ್ದುರ್ಬಲಾಶ್ವಾಸೈಃ ಶರೈಃ ಕಥಯ ಭಾರತ|

01126020c ಗುರೋಃ ಸಮಕ್ಷಂ ಯಾವತ್ತೇ ಹರಾನ್ಯದ್ಯ ಶಿರಃ ಶರೈಃ||

ಭಾರತ ! ದುರ್ಬಲರ ಶ್ವಾಸವೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ಅವಹೇಳನೆ ಏಕೆ?
ಗುರುವಿನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೇ ಶರಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.””

01126021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01126021a ತತೋ ದ್ರೋಣಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

01126021c ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ತು ರಯಾಶ್ಲಿಷ್ಟೋ ರಣಾಯೋಪಜಗಾಮ ತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದ್ರೋಣನು
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿ ಪರಪುರಂಜಯ ಪಾರ್ಥನು
ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದನು.

01126022a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೇನಾಪಿ ಸಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಮರೋದ್ಯತಃ|

01126022c ಪರಿಷ್ವಕ್ತಃ ಸ್ಥಿತಃ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಸಶರಂ ಧನುಃ||

ಭ್ರಾತೃಗಳೊಡನಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಕರ್ಣನು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಮರ
ಸಿದ್ಧನಾದನು.

01126023a ತತಃ ಸವಿದ್ಯುತ್ಸು ನಿತ್ಯೈಃ ಸೇಂದ್ರಾಯುಧಪುರೋಜವೈಃ|

01126023c ಆವೃತಂ ಗಗನಂ ಮೇಘೈರ್ಬಲಾಕಾಪಂಕ್ತಿಹಾಸಿಭಿಃ||

ಆಗ ಗಗನವು ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ
ಬಲಾಕ ಮತ್ತು ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಾಲಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ
ಮೇಘಗಳಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡಿತು.

01126024a ತತಃ ಸ್ನೇಹಾದ್ಧರಿಹಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಂಗಾವಲೋಕಿನಂ|

01126024c ಭಾಸ್ಕರೋಽಪ್ಯನಯನ್ನಾಶಂ ಸಮೀಪೋಪಗತಾನ್ಘನಾನ್||

ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ರಂಗವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಿರುವ
ಹರಿಹಯನನ್ನು ನೋಡಿದ ಭಾಸ್ಕರನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ
ಬರುತ್ತಿರುವ ಮೋಡಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.

01126025a ಮೇಘಚ್ಛಾಯೋಪಗೂದಸ್ತು ತತೋಽದೃಶ್ಯತ ಪಾಂಡವಃ|

01126025c ಸೂರ್ಯಾತಪಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಕರ್ಣೋಽಪಿ ಸಮದೃಶ್ಯತ||

ಪಾಂಡವನು ಮೇಘಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ ಎಂದು
ಕಂಡನು. ಕರ್ಣನು ಸೂರ್ಯನ ಕಡುಬೆಳಕಿನಿಂದ
ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಎಂದು ತೋರಿದನು.

01126026a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಯತಃ ಕರ್ಣಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

01126026c ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಕೃಪೋ ಭೀಷ್ಮೋ ಯತಃ ಪಾರ್ಥಸ್ತತೋಽಭವನ್||

ಕರ್ಣನಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಭಾರದ್ವಾಜ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರು ಪಾರ್ಥನಿದ್ದಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿದ್ದರು.

01126027a ದ್ವಿಧಾ ರಂಗಃ ಸಮಭವಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ದ್ವೈಧಮಜಾಯತ|

01126027c ಕುಂತಿಭೋಜಸುತಾ ಮೋಹಂ ವಿಜ್ಞಾತಾರ್ಥಾ ಜಗಾಮ ಹ||

ರಂಗವು ಎರಡು ಭಾಗವಾಯಿತು; ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಎರಡು
ಪಂಗಡಗಳಾದವು. ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕುಂತಿಭೋಜಸುತೆಯು
ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು.

01126028a ತಾಂ ತಥಾ ಮೋಹಸಂಪನ್ನಾಂ ವಿದುರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತೌ|

01126028c ಕುಂತೀಮಾಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ಪೋಕ್ಷ್ಯಾ ದ್ಭಿಶ್ಚಂದನೋಕ್ಷಿತೈಃ||

ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದ ವಿದುರನು ಚಂದನಮಿಶ್ರಿತ ನೀರನ್ನು
ಚುಮುಕಿಸಿ ಮೋಹಸಂಪನ್ನ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು.

01126029a ತತಃ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಪ್ರಾಣಾ ತಾವುಭಾವಪಿ ದಂಶಿತೌ|

01126029c ಪುತ್ರೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಸಂತಪ್ತಾ ನಾನ್ವಪದ್ಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಅವಳು ವೈರಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಎರಡು
ಪುತ್ರರನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳೇ ಹೊರತು ಎಷ್ಟೇ
ದುಃಖವಾದರೂ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲೋಸುಗ ಏನನ್ನೂ

ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

01126030a ತಾಪ್ರದ್ಯತಮಹಾಚಾಪೌ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋಽಬ್ರವೀತ್|

01126030c ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಸಮಾಚಾರೇ ಕುಶಲಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತೆ||

ಅವರೀರ್ವರೂ ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗ
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಕುಶಲ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದ ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು
ಹೇಳಿದನು:

01126031a ಅಯಂ ಪೃಥಾಯಾಸ್ತನಯಃ ಕನೀಯಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

01126031c ಕೌರವೋ ಭವತಾ ಸಾರ್ಥಂ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

“ನಿನ್ನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಇವನು
ಪೃಥಿಯ ತನಯ, ಕಿರಿಯ ಪಾಂಡುನಂದನ ಕೌರವ.

01126032a ತ್ವಮಪ್ಯೇವಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಕುಲಂ|

01126032c ಕಥಯಸ್ವ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಯೇಷಾಂ ತ್ವಂ ಕುಲವರ್ಧನಃ|

01126032e ತತೋ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ವಾ ನ ವಾ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಈಗ ನೀನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ, ತಂದೆ,
ಕುಲ, ಮತ್ತು ನೀನು ಯಾವ ನರೇಂದ್ರಕುಲದ ವರ್ಧನ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ಪಾರ್ಥನು
ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ

ಮಾಡದಿರಬಹುದು.”

01126033a ಏವಮುಕ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವ್ರೀಡಾವನತಮಾನನಂ|

01126033c ಬಭೌ ವರ್ಷಾಂಬುಭಿಃ ಕ್ಲಿನ್ನಂ ಪದ್ಮಮಾಗಲಿತಂ ಯಥಾ||

ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ ಕರ್ಣನು ನಾಚಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನ ಮುಖವು ಮಳೆನೀರಿನಿಂದ ತೋಯ್ದ ಕಮಲದಂತೆ ಬಾಡಿತು.

01126034 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

01126034a ಆಚಾರ್ಯ ತ್ರಿವಿಧಾ ಯೋನೀ ರಾಜ್ಞಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿನಿಶ್ಚಯೇ|

01126034c ತತ್ಕುಲೀನಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚ ಸೇನಾಂ ಯಶ್ಚ ಪ್ರಕರ್ಷತಿ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯ ! ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿನಿಶ್ಚಯವಿದೆ: ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ, ಶೂರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸೇನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ.

01126035a ಯದ್ಯಯಂ ಫಲ್ಲುನೋ ಯುದ್ಧೇ ನಾರಾಜ್ಞಾ ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛತಿ|

01126035c ತಸ್ಮಾದೇಷೋಽಂಗವಿಷಯೇ ಮಯಾ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತೇ||

ಫಲ್ಲುಣನು ರಾಜನಲ್ಲದವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಅಂಗದೇಶದ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.””

01126036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01126036a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಣೇ ಕರ್ಣಃ ಸಲಾಜಕುಸುಮೈರ್ಘಟೈಃ|

01126036c ಕಾಂಚನೈಃ ಕಾಂಚನೇ ಪೀತೇ ಮಂತ್ರವಿದ್ಭಿರ್ಮಹಾರಥಃ|

01126036e ಅಭಿಷಿಕ್ತೋಽಂಗರಾಜ್ಯೇ ಸ ಶ್ರಿಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ
ಲಾಜಕುಸುಮ ಘಟ ಮತ್ತು ಕಾಂಚನಗಳಿಂದ ಕಾಂಚನ
ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವಿತ್ತಾಗಿ ಮಹಾಬಲಿ, ಮಹಾರಥಿ ಕರ್ಣನು
ಅಂಗರಾಜನೆಂದು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ಪಡೆದನು.

01126037a ಸಚ್ಚತ್ರವಾಲವ್ಯಜನೋ ಜಯಶಬ್ಧಾಂತರೇಣ ಚ|

01126037c ಉವಾಚ ಕೌರವಂ ರಾಜಾ ರಾಜಾನಂ ತಂ ವೃಷಸ್ತದಾ||

ಛತ್ರ ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ರಾಜ ವೃಷನು ವಿಜಯ
ಶಬ್ದಘೋಷಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ರಾಜರ್ಷಭ ಕೌರವನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

01126038a ಅಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಪ್ರದಾನಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಕಿಂ ದದಾನಿ ತೇ|

01126038c ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಕರ್ತಾ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ತಥಾ ನೃಪ|

01126038e ಅತ್ಯಂತ ಸಖ್ಯಮಿಚ್ಛಾಮೀತ್ಯಾಹ ತಂ ಸ ಸುಯೋಧನಃ||

“ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಈ ರಾಜ್ಯದ ಉಡುಗೊರೆಯ ಸದೃಶವಾದ ಎನನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಲಿ ಹೇಳು! ನೃಪ! ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.” ಅದಕ್ಕೆ ಸುಯೋಧನನು “ಅತ್ಯಂತ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01126039a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತಃ ಕರ್ಣಸ್ತಥೇತಿ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01126039c ಹರ್ಷಾ ಚ್ಯೋಭೌ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪರಾಂ ಮುದಮವಾಪತುಃ||

ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕರ್ಣನು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಹರ್ಷದಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದಿತರಾದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ

ಕರ್ಣಾಭಿಷೇಕೇ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಭಿಷೇಕ ಎನ್ನುವ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಕರ್ಣನ ತಂದೆ ವೃದ್ಧ ಸೂತ ಅಧಿರಥನು ರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಭೀಮನು ಸೂತಪುತ್ರನೆಂದು ಕರ್ಣನನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದು

(೧-೭). ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ
ಭೀಮನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದು (೮-೧೭). ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಲು,
ಪ್ರದರ್ಶನವು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದುದು (೧೮-೨೪).

01127001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01127001a ತತಃ ಸ್ತುಸ್ತೋತ್ತರಪಟಃ ಸಪ್ರಸ್ವೇದಃ ಸವೇಪಥುಃ|

01127001c ವಿವೇಶಾಧಿರಥೋ ರಂಗಂ ಯಷ್ಟಿಪ್ರಾಣೋ ಹ್ವಯನ್ನಿವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಉತ್ತರಪಟವನ್ನು
ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತಾ ಬೆವರಿ ನಡಗುತ್ತಾ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದು
ದುರ್ಬಲ ಕಾಲುಗಳನ್ನೆಳೆಯುತ್ತಾ ಅಧಿರಥನು ರಂಗವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01127002a ತಮಾಲೋಕ್ಯ ಧನುಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಪಿತೃಗೌರವಯಂತ್ರಿತಃ|

01127002c ಕರ್ಣೋಽಭಿಷೇಕಾದ್ರ್ವ ಶಿರಾಃ ಶಿರಸಾ ಸಮವಂದತ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ಪಿತೃಗೌರವಾನ್ವಿತ
ಕರ್ಣನು ಅಭಿಷೇಕದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಒದ್ದೆಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ
ಶಿರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ವಂದಿಸಿದನು.

01127003a ತತಃ ಪಾದಾವವಚ್ಛಾದ್ಯ ಪಟಾಂತೇನ ಸಸಂಭ್ರಮಃ|

01127003c ಪುತ್ರೇತಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಾರ್ಥಮಬ್ರವೀದ್ರ್ವಥಸಾರಥಿಃ||

ವಿಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡ ಆ ರಥಸಾರಥಿಯು ತನ್ನ ಪಂಚೆಯ
ಅಂಚಿನಿಂದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಪರಿಪೂರ್ಣಾರ್ಥನಾದವನಿಗೆ “ಹಾ ಪುತ್ರ!” ಎಂದನು.

01127004a ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ಚ ತಸ್ಯಾಥ ಮೂರ್ಧಾನಂ ಸ್ನೇಹವಿಕ್ಲವಃ|

01127004c ಅಂಗರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಾದ್ರ್ವಮಶ್ರುಭಿಃ ಸಿಷಿಚೇ ಪುನಃ||

ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಕಂಪಿತನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ನೆತ್ತಿಗೆ
ಮುತ್ತನ್ನಿಟ್ಟನು, ಮತ್ತು ಅಂಗರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕದಿಂದ ಇನ್ನೂ
ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ ಅವನ ತಲೆಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಪುನಃ
ಸಿಂಚಿಸಿದನು.

01127005a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಯಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

01127005c ಭೀಮಸೇನಸ್ತದಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನು ಇವನು
ಸೂತಪುತ್ರನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

01127006a ನ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಸೂತಪುತ್ರ ರಣೇ ವಧಂ|

01127006c ಕುಲಸ್ಯ ಸದೃಶಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರತೋದೋ ಗೃಹ್ಯತಾಂ ತ್ವಯಾ||

“ಸೂತಪುತ್ರ! ರಣದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪಾರ್ಥನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡಲು
ಅರ್ಹನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಬಾರಿಕೋಲನ್ನೇ

ಹಿಡಿಯುವುದು ಸರಿ !

01127007a ಅಂಗರಾಜ್ಯಂ ಚ ನಾರ್ಹಸ್ವ ಮುಪಭೋಕ್ತುಂ ನರಾಧಮ|

01127007c ಶ್ವಾ ಹುತಾಶಸಮೀಪಸ್ಥಂ ಪುರೋಡಾಶಮಿವಾಧ್ವರೇ||

ನರಾಧಮ ! ಹೇಗೆ ನಾಯಿಗೆ ಅಧ್ವರದಲ್ಲಿ ಹುತಾಶನನ

ಸಮೀಪದ ಹವಿಸ್ಸಿನ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ

ಅಂಗರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ನಿನಗಿಲ್ಲ.”

01127008a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತಃ ಕರ್ಣಃ ಕಿಂ ಚಿತ್ರಸ್ಫುರಿತಾಧರಃ|

01127008c ಗಗನಸ್ಥಂ ವಿನಿಶ್ವಸ್ಯ ದಿವಾಕರಮುದ್ಯೋಕ್ಷತ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕರ್ಣನ ಕೆಳತುಟಿಯು ನಡುಗತೊಡಗಿತು.

ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು

ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದನು.

01127009a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೋಪಾದುತ್ತಪಾತ ಮಹಾಬಲಃ|

01127009c ಭ್ರಾತೃಪದ್ಮವನಾತ್ತಸ್ಮಾನ್ಮದೋತ್ಕಟ ಇವ ದ್ವಿಪಃ||

01127010a ಸೋಽಬ್ರವೀದ್ಭೀಮಕರ್ಮಾಣಂ ಭೀಮಸೇನಮವಸ್ಥಿತಂ|

01127010c ವ್ಯಕೋದರ ನ ಯುಕ್ತಂ ತೇ ವಚನಂ ವಕ್ತುಮೀದೃಶಂ||

ಆಗ ಮಹಾಬಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಪಗೊಂಡು

ಕಮಲದ ಸರೋವರದಿಂದ ಮತ್ತಗಜವೊಂದು

ಮೇಲೇಳುವಂತೆ ತನ್ನ ಸಹೋದರರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು
ಭೀಮಕರ್ಮಣಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ವೃಕೋದರ !
ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.

01127011a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಬಲಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಯೋಧವ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುನಾ|
01127011c ಶೂರಾಣಾಂ ಚ ನದೀನಾಂ ಚ ಪ್ರಭವಾ ದುರ್ವಿದಾಃ ಕಿಲ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಬಲವೇ ದೊಡ್ಡದು. ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುವಿನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಶೂರರ ಮತ್ತು ನದಿಗಳ ಹುಟ್ಟು
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯದಂಥಾದ್ದು.

01127012a ಸಲಿಲಾದುತ್ಥಿತೋ ವಹ್ನಿರ್ಯೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಚರಾಚರಂ|
01127012c ದಧೀಚಸ್ಯಾಸ್ಥಿತೋ ವಜ್ರಂ ಕೃತಂ ದಾನವಸೂದನಂ||

ಚರಾಚರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ವಹ್ನಿಯು ನೀರಿನಿಂದ
ಹುಟ್ಟಿದ್ದು. ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ವಜ್ರವು
ದಧೀಚಿಯ ಅಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

01127013a ಆಗ್ನೇಯಃ ಕೃತ್ತಿಕಾಪುತ್ರೋ ರೌದ್ರೋ ಗಾಂಗೇಯ ಇತ್ಯಪಿ|
01127013c ಶ್ರುಯತೇ ಭಗವಾನ್ದೇವಃ ಸರ್ವಗುಹ್ಯಮಯೋ ಗುಹಃ||

ಭಗವಾನ್ ದೇವ ಗುಹನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಹ್ಯ ಎಂದು
ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ; ಅವನು ಆಗ್ನೇಯನಿರಬಹುದು, ಕೃತ್ತಿಕಾ

ಪುತ್ರನಿರಬಹುದು, ರುದ್ರನ ಮಗನಿರಬಹುದು ಅಥವಾ
ಗಂಗೆಯ ಮಗನಿರಬಹುದು.

01127014a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಭ್ಯಶ್ಚ ಯೇ ಜಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತೇ ಚ ವಿಶ್ರುತಾಃ|

01127014c ಆಚಾರ್ಯಃ ಕಲಶಾಜ್ಜಾತಃ ಶರಸ್ತಂಬಾದ್ಗುರುಃ ಕೃಪಃ|

01127014e ಭವತಾಂ ಚ ಯಥಾ ಜನ್ಮ ತದಪ್ಯಾಗಮಿತಂ ನೃಪೈಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದರೆಂದೂ
ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆಚಾರ್ಯನು ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುರು ಕೃಪನು
ಶರಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜನ್ಮವೂ
ಹೇಗಾಯಿತೆಂದು ಎಲ್ಲ ನೃಪರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದುದೇ.

01127015a ಸಕುಂಡಲಂ ಸಕವಚಂ ದಿವ್ಯಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಂ|

01127015c ಕಥಮಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಮೃಗೀ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಜನಿಷ್ಯತಿ||

ಕುಂಡಲ-ಕವಚಗಳೊಂದಿಗೇ ಹುಟ್ಟಿರುವ ದಿವ್ಯ ಲಕ್ಷಣ
ಲಕ್ಷಿತ, ಆದಿತ್ಯ ಸಂಕಾಶ ಈ ಹುಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಒಂದು
ಜಿಂಕೆಯು ಜನ್ಮ ನೀಡಬಲ್ಲದು?

01127016a ಪೃಥಿವೀರಾಜ್ಯಮಹೋಽಯಂ ನಾಂಗರಾಜ್ಯಂ ನರೇಶ್ವರಃ|

01127016c ಅನೇನ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಮಯಾ ಚಾಜ್ಞಾನುವರ್ತಿನಾ||

ತನ್ನ ಈ ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನಿಂದ ಈ ನರೇಶ್ವರನು ಕೇವಲ
ಅಂಗರಾಜ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಆಳುವ
ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

01127017a ಯಸ್ಯ ವಾ ಮನುಜಸ್ಯೇದಂ ನ ಕ್ಷಾಂತಂ ಮದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ|
01127017c ರಥಮಾರಹ್ಯ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ವಾ ವಿನಾಮಯತು ಕಾರ್ಮುಕಂ||

ನಾನು ಮಾಡಿದುದು ಯಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲವೋ ಆ
ಮನುಷ್ಯನು ರಥವನ್ನೇರಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಪದಾತಿಯಾಗಲೀ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕು.”

01127018a ತತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ರಂಗಸ್ಯ ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಭೂತ್|
01127018c ಸಾಧುವಾದಾನುಸಂಬದ್ಧಃ ಸೂರ್ಯಶ್ಚಾಸ್ತಮುಪಾಗಮತ್||

ರಂಗದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜೋರಾಗಿ “ಸಾಧು! ಸಾಧು!”
ಎಂಬ ಹಾಹಾಕಾರವೆದ್ದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು
ಮುಳುಗಿದನು.

01127019a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಮಾಲಂಬ್ಯಾಥ ಕರೇ ನೃಪ|
01127019c ದೀಪಿಕಾಗ್ನಿಕೃತಾಲೋಕಸ್ತಸ್ಮಾದ್ರಂಗಾದ್ವಿನಿಯಯೌ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ನೃಪ ಕರ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದೀವಟಿಕೆಗಳ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ

ರಂಗದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದನು.

01127020a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಸಹದ್ರೋಣಾಃ ಸಕೃಪಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01127020c ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಯುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪಾಂಡವರು ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

01127021a ಅರ್ಜುನೇತಿ ಜನಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಕಶ್ಚಿತ್ಕರ್ಣೇತಿ ಭಾರತ|

01127021c ಕಶ್ಚಿದ್ಧುರ್ಯೋಧನೇತ್ಯೇವಂ ಬ್ರುವಂತಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಸ್ತದಾ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರು “ಅರ್ಜುನ!” ಎಂದೂ ಕೆಲವರು “ಕರ್ಣ!” ಎಂದೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು “ದುರ್ಯೋಧನ!” ಎಂದೂ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01127022a ಕುಂತ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾಯ ದಿವ್ಯಲಕ್ಷಣಸೂಚಿತಂ|

01127022c ಪುತ್ರಮಂಗೇಶ್ವರಂ ಸ್ನೇಹಾಚ್ಯನ್ನಾ ಪ್ರೀತಿರವರ್ಧತ||

ಕುಂತಿಯು ಅಂಗೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ಅವನ ಕುರಿತು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೀತಿ ಭಾವಗಳು ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದವು.

01127023a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಪಿ ತದಾ ಕರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

01127023c ಭಯಮರ್ಜುನಸಾಂಜಾತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಂತರಧೀಯತ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಕರ್ಣನನ್ನು ಪಡೆದ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಅರ್ಜುನನಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಂಟಾಗಿದ್ದ ಭಯವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

01127024a ಸ ಚಾಪಿ ವೀರಃ ಕೃತಶಸ್ತ್ರನಿಶ್ರಮಃ

ಪರೇಣ ಸಾಂನಾಭ್ಯವದತ್ಸುಯೋಧನಂ|

01127024c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಪ್ಯಭವತ್ತದಾ ಮತಿರ್

ನ ಕರ್ಣತುಲ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಧನುರ್ಧರಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ತನ್ನ ಶ್ರಮದಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಆ
ವೀರನಾದರೋ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಒಳ್ಳೆಯ
ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿದನು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ
ಕೂಡ “ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾನ ಧನುರ್ಧರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ!” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ

ಅಸ್ತ್ರದರ್ಶನೇ ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಸ್ತ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೮

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ

ಪಾಂಚಾಲ ರಾಜ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರವುದೇ
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಲು, ಪಾಂಚಲನಗರಿಯನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಗುರುವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದುದು (೧-೬).
ದ್ರೋಣನು ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಗಿ, ಅವನ
ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಅರ್ಧವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದುದು
(೨-೧೮).

01128001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01128001a ತತಃ ಶಿಷ್ಯಾನ್ಸಮಾನೀಯ ಆಚಾರ್ಯಾರ್ಥಮಚೋದಯತ್|

01128001c ದ್ರೋಣಃ ಸರ್ವಾನಶೇಷೇಣ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಂ ಮಹೀಪತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹೀಪತೇ! ಆಚಾರ್ಯ
ದ್ರೋಣನು ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಡದೇ
ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

01128002a ಪಾಂಚಾಲರಾಜಂ ದ್ರುಪದಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

01128002c ಪರ್ಯಾನಯತ ಭದ್ರಂ ವಃ ಸಾ ಸ್ಯಾತ್ಪರಮದಕ್ಷಿಣಾ||

“ಪಾಂಚಾಲರಾಜ ದ್ರುಪದನನ್ನು ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ

ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿ. ಅದೇ ಪರಮ ದಕ್ಷಿಣೆ. ನಿಮಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

01128003a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ರಥೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

01128003c ಆಚಾರ್ಯಧನದಾನಾರ್ಥಂ ದ್ರೋಣೇನ ಸಹಿತಾ ಯಯುಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಯುಧಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದು ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತರಲು
ದ್ರೋಣನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಹೊರಟರು.

01128004a ತತೋಽಭಿಜಗ್ಮುಃ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ನಿಘ್ನಂತಸ್ತೇ ನರರ್ಷಭಾಃ|

01128004c ಮಮೃದುಸ್ತಸ್ಯ ನಗರಂ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹೌಜಸಃ||

ಆ ನರರ್ಷಭರು ಪಾಂಚಾಲರ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಕ್ಕಿ, ಅವರನ್ನು
ಸದೆಬಡಿದು, ಮಹೌಜಸ ದ್ರುಪದನ ನಗರವನ್ನು
ಪುಡಿಮಾಡಿದರು.

01128005a ತೇ ಯಜ್ಞಸೇನಂ ದ್ರುಪದಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

01128005c ಉಪಾಜಹ್ರುಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ದ್ರೋಣಾಯ ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

ಆ ಭರತರ್ಷಭರು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಸೇನ
ದ್ರುಪದನನ್ನು ಅವನ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸೆರೆಹಿಡಿದು
ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಕರೆತಂದರು.

01128006a ಭಗ್ನದರ್ಪಂ ಹೃತಧನಂ ತಥಾ ಚ ವಶಮಾಗತಂ|

01128006c ಸ ವೈರಂ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರುಪದಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗ್ನದರ್ಪ ಹೃತಧನ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು:

01128007a ಪ್ರಮೃದ್ಯ ತರಸಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಂ ತೇ ಮೃದಿತಂ ಮಯಾ|

01128007c ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜೀವನ್ರಿಪುವಶಂ ಸಖಿಪೂರ್ವಂ ಕಿಮಿಷ್ಯತೇ||

“ಸೇಡಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪುರವನ್ನು ನಾನು ಗಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜೀವಂತವಿದ್ದರೂ ರಿಪುವಶದಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತನು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು?”

01128008a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಹಸ್ತ್ಯನಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಪುನರಬ್ರವೀತ್|

01128008c ಮಾ ಭೈಃ ಪ್ರಾಣಭಯಾದ್ರಾಜನ್ಷಮಿಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಯಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕ ಅವನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಭಯಪಡಬೇಡ. ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷಮಾವಂತರು.

01128009a ಆಶ್ರಮೇ ಕ್ರೀಡಿತಂ ಯತ್ತು ತ್ವಯಾ ಬಾಲ್ಯೇ ಮಯಾ ಸಹ|

01128009c ತೇನ ಸಂವರ್ಧಿತಃ ಸ್ನೇಹಸ್ತ್ವಯಾ ಮೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ! ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ
ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವು ಬೆಳೆಯಿತು.

01128010a ಪ್ರಾರ್ಥಯೇಯಂ ತ್ವಯಾ ಸಖ್ಯಂ ಪುನರೇವ ನರರ್ಷಭ|

01128010c ವರಂ ದದಾಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ರಾಜ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥಮವಾಪ್ಸುಹಿ||

ನರರ್ಷಭ! ಪುನಃ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಸಖ್ಯವನ್ನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯದ
ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತೆಗೆದುಕೋ.

01128011a ಅರಾಜಾ ಕಿಲ ನೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಖಾ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ|

01128011c ಅತಃ ಪ್ರಯತಿತಂ ರಾಜ್ಯೇ ಯಜ್ಞಸೇನ ಮಯಾ ತವ||

ರಾಜ್ಯವಿದ್ದವನು ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲದವನ ಸಖನಾದರೂ ಹೇಗೆ
ಆಗಬಲ್ಲನು? ಆದುದರಿಂದ ಯಜ್ಞಸೇನ! ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ನಾನು ಗಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

01128012a ರಾಜಾಸಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕೂಲೇ ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಹಮುತ್ತರೇ|

01128012c ಸಖಾಯಂ ಮಾಂ ವಿಜಾನೀಹಿ ಪಾಂಚಾಲ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಭಾಗೀರಥಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ
ನಾನು ರಾಜರಾಗೋಣ. ಪಾಂಚಾಲ! ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೆ
ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಖನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01128013 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01128013a ಅನಾಶ್ಚರ್ಯಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಿಕ್ರಾಂತೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

01128013c ಪ್ರಿಯೇ ತ್ವಯಾಹಂ ತ್ವತ್ತಶ್ಚ ಪ್ರೀತಿಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಶಾಶ್ವತೀಂ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಈ ಮಹಾತ್ಮ
ವಿಕ್ರಾಂತರಿಂದಾದ ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ.
ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನಾಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಶಾಶ್ವತ
ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.””

01128014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01128014a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ತಂ ದ್ರೋಣೋ ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

01128014c ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚೈನಂ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರತ್ಯಪಾದಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ
ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರ್ಧ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು.

01128015a ಮಾಕಂದೀಮಥ ಗಂಗಾಯಾಸ್ತೀರೇ ಜನಪದಾಯುತಾಂ|

01128015c ಸೋಽಧ್ಯಾವಸದ್ಧೀನಮನಾಃ ಕಾಂಫಿಲ್ಯಂ ಚ ಪುರೋತ್ತಮಂ|

01128015e ದಕ್ಷಿಣಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯಾವಚ್ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ನದೀ||

ದೀನಮನಸ್ಕನಾದ ದ್ರುಪದನು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ

ಮಾಕಂದಿಯ ಜನಪದ ಕಾಂಪಿಲ್ಯವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಕ್ಷಿಣ ಪಾಂಚಾಲವನ್ನು ಚರ್ಮಣ್ವತೀ
ನದಿಯವರೆಗೂ ಆಳತೊಡಗಿದನು.

01128016a ದ್ರೋಣೇನ ವೈರಂ ದ್ರುಪದಃ ಸಂಸ್ಮರನ್ನ ಶಶಾಮ ಹ|

01128016c ಕ್ಷಾತ್ರೇಣ ಚ ಬಲೇನಾಸ್ಯ ನಾಪಶ್ಯತ್ಸ ಪರಾಜಯಂ||

01128017a ಹೀನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಬಲೇನ ಚ|

01128017c ಪುತ್ರಜನ್ಮ ಪರೀಪ್ಸನ್ವೈ ಸ ರಾಜಾ ತದಧಾರಯತ್|

ದ್ರೋಣನೊಂದಿದ್ದ ವೈರತ್ವವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ
ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ಬಲದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸುವ ದಾರಿಯನ್ನೇ
ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಲಕ್ಕಿಂತ ತನ್ನ ಬಲವು
ಹೀನವಾದದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡ
ರಾಜನು ಪುತ್ರನ ಜನ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು.

01128017e ಅಹಿಚ್ಛತ್ರಂ ಚ ವಿಷಯಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಮಭಿಪದ್ಯತ||

01128018a ಏವಂ ರಾಜನ್ನಹಿಚ್ಛತ್ರಾ ಪುರೀ ಜನಪದಾಯುತಾ|

01128018c ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪಾರ್ಥೇನ ದ್ರೋಣಾಯ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಾ||

ಅಹಿಚ್ಛತ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ನೆಲೆಸಿದನು. ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ

ಪಾರ್ಥನು ಜನಪದಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಅಹಿಚ್ಛತ್ರ ಪುರಿಯನ್ನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿತ್ತನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ದ್ರುಪದಶಾಸನೇ ಅಷ್ಟವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರುಪದ ಶಾಸನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೯

ಅರಗಿನ ಮನೆ

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕೌರವರ ಹಲವು ಉಪಾಯಗಳು;
ಪಾಂಡುಸುತರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಪರಿತಪಿಸಿದುದು (೧-೧೦). ತಾವು ಪರಪಿಂಡದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ
ಮುನ್ನ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು
ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧೧-೧೮).

01129001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01129001a ಪ್ರಾಣಾಧಿಕಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಕೃತವಿದ್ಯಂ ಧನಂಜಯಂ|

01129001c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಲಕ್ಷಯಿತ್ವ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ದುರ್ಮತಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮಸೇನನ ಅಧಿಕ

ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಧನಂಜಯನ ಕೃತವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ
ದುರ್ಮತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪರಿತಪಿಸಿದನು.

01129002a ತತೋ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

01129002c ಅನೇಕೈರಭ್ಯುಪಾಯೈಸ್ತಾಂಜಿಘಾಂಸಂತಿ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾನ್||

01129003a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚಾಪಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಜಾನನ್ನರಿಂದಮಾಃ|

01129003c ಉದ್ಭಾವನಮಕುರ್ವಂತೋ ವಿದುರಸ್ಯ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯರು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು
ಹೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಅರಿಂದಮ ಪಾಂಡವರು
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ವಿದುರನ
ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸದೇ
ಇದ್ದರು.

01129004a ಗುಣೈಃ ಸಮುದಿತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೌರಾಃ ಪಾಂಡುಸುತಾಂಸ್ತದಾ|

01129004c ಕಥಯಂತಿ ಸ್ಮ ಸಂಭೂಯ ಚತ್ವರೇಷು ಸಭಾಸು ಚ||

ಪಾಂಡುಸುತರು ಸುಗುಣಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದ ಪೌರರು ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರ
ಕುರಿತೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01129005a ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರಚಕ್ಷುಷ್ಟ್ವಾ ದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನೇಶ್ವರಃ|

01129005c ರಾಜ್ಯಮಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಪೂರ್ವಂ ಸ ಕಥಂ ನೃಪತಿರ್ಭವೇತ್||

“ಮೊದಲು ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಕುರುಡನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ರಾಜ್ಯವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗ
ಹೇಗೆ ರಾಜನಾಗಿದ್ದಾನೆ?

01129006a ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಮಹಾವ್ರತಃ|

01129006c ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾಯ ಪುರಾ ರಾಜ್ಯಂ ನಾದ್ಯ ಜಾತು ಗ್ರಹೀಷ್ಯತಿ||

ಹಿಂದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಸತ್ಯಸಂಧ ಮಹಾವ್ರತ
ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಅದನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01129007a ತೇ ವಯಂ ಪಾಂಡವಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ತರುಣಂ ವೃದ್ಧಶೀಲಿನಂ|

01129007c ಅಭಿಷಿಂಚಾಮ ಸಾಧ್ವದ್ಯ ಸತ್ಯಂ ಕರುಣವೇದಿನಂ||

ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಈಗ ನಾವು ತರುಣನಾಗಿದ್ದರೂ ವೃದ್ಧರಂತೆ
ಶೀಲವಂತ, ಸತ್ಯನೂ ಕರುಣವೇದಿಯೂ ಆದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಪಾಂಡವನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸಬೇಕು.

01129008a ಸ ಹಿ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಧರ್ಮವಿತ್|

01129008c ಸಮತ್ರಂ ವಿವಿಧೈರ್ಭೋಗೈರ್ಯೋರ್ಜಯಿಷ್ಯತಿ ಪೂಜಯನ್||

ಆ ಧರ್ಮವಿದನೇ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮ,
ಪುತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ
ವಿವಿಧ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.”

01129009a ತೇಷಾಂ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಭಾಷತಾಂ|

01129009c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನುರಕ್ತಾನಾಂ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ದುರ್ಮತಿಃ||

ದುರ್ಮತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುರಕ್ತರು
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಪರಿತಪಿಸಿದನು.

01129010a ಸ ತಪ್ಯಮಾನೋ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ತೇಷಾಂ ವಾಚೋ ನ ಚಕ್ಷಮೇ|

01129010c ಈರ್ಷ್ಯಯಾ ಚಾಭಿಸಂತಪ್ತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಪಾಗಮತ್||

ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಬೆಂದು,
ಅವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲಾಗದೇ, ಈರ್ಷೆಯಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01129011a ತತೋ ವಿರಹಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಿತರಂ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಸಃ|

01129011c ಪೌರಾನುರಾಗಸಂತಪ್ತಃ ಪಶ್ಚಾದಿದಮಭಾಷತ||

ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪೌರರ ಬಯಕೆಗಳಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ, ಈ

ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01129012a ಶ್ರುತಾ ಮೇ ಜಲ್ಪತಾಂ ತಾತ ಪೌರಾಣಾಮಶಿವಾ ಗಿರಃ|

01129012c ತ್ವಾಮನಾದೃತ್ಯ ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ಪತಿಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪಾಂಡವಂ||

“ತಂದೇ! ಪೌರರ ತೊದಲಿಕೆಯ ಅಶುಭ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ ಅವರು ಪಾಂಡವನನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

01129013a ಮತಮೇತಚ್ಚ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ನ ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಬುಭೂಷತಿ|

01129013c ಅಸ್ಮಾಕಂ ತು ಪರಾಂ ಪೀಡಾಂ ಚಿಕೀರ್ಷಂತಿ ಪುರೇ ಜನಾಃ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸದ ಭೀಷ್ಮನೇನೋ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪುರದ ಜನರು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪೀಡೆಯನ್ನು ತರಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

01129014a ಪಿತೃತಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ರಾಜ್ಯಂ ಪಾಂಡುರಾತ್ಮಗುಣೈಃ ಪುರಾ|

01129014c ತ್ವಮಪ್ಯಗುಣಸಮೋಗಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಜ್ಯಂ ನ ಲಬ್ಧವಾನ್||

ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಗುಣಗಳ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ರಾಜ್ಯವು ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಅವಗುಣದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದು ನಿನಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01129015a ಸ ಏಷ ಪಾಂಡೋರ್ಧಾ ಯಾದ್ಯಂ ಯದಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಂಡವಃ|

01129015c ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಧ್ರುವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯೇತಿ ಚಾಪರಃ||

ಈಗ ಪಾಂಡುವಿನ ದಾಯಾದ್ಯವು ಪಾಂಡವನಿಗೆ ದೊರೆತರೆ
ಅದು ಮುಂದೆ ಅವನ ಮಗನಿಗೆ, ಮತ್ತೆ ಅವನ ಮಗನಿಗೆ
ದೊರೆಯುವುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ.

01129016a ತೇ ವಯಂ ರಾಜವಂಶೇನ ಹೀನಾಃ ಸಹ ಸುತೈರಪಿ|

01129016c ಅವಜ್ಞಾತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮೋ ಲೋಕಸ್ಯ ಜಗತೀಪತೇ||

ಜಗತೀಪತೇ! ನಾವಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ
ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ
ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ.

01129017a ಸತತಂ ನಿರಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪರಪಿಂಡೋಪಜೀವಿನಃ|

01129017c ನ ಭವೇಮ ಯಥಾ ರಾಜಂಸ್ತಥಾ ಶೀಘ್ರಂ ವಿಧೀಯತಾಂ||

ರಾಜನ್! ನಾವು ಈ ರೀತಿ ಪರ ಪಿಂಡದ
ಉಪಜೀವನವೆಂಬ ಸತತ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ
ಇದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೋ.

01129018a ಅಭವಿಷ್ಯಃ ಸ್ಥಿರೋ ರಾಜ್ಯೇ ಯದಿ ಹಿ ತ್ವಂ ಪುರಾ ನೃಪ|

01129018c ಧ್ರುವಂ ಪ್ರಾಪ್ನಾ ಮ ಚ ವಯಂ ರಾಜ್ಯಮಪ್ಯವಶೇ ಜನೇ||

ನೃಪ! ಹಿಂದೆ ನೀನೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ
 ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ
 ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಾವೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
 ದುರ್ಯೋಧನೇಷ್ಯಾಯಾಂ ಊನತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ದುರ್ಯೋಧನೇಷ್ಯಾಯಾಂ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಲುವಾಗಿ ಪೌರರು ಸಬಾಂಧವರಾಗಿ
 ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೆಂದು ಅಳುಕುವುದು (೧-೭). ಅದರ ಕುರಿತು
 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ರಾಜನು
 ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ
 ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದಾಗ ಅವರು
 ಮರಳಿ ಬರಬಹುದೆಂದೂ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುವುದು (೮-೧೧).
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹಿಂಜರಿಯಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು
 ಚುಚ್ಚಿ ಶೋಕದ ಪಾವಕನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ ಈ ಅತಿ ಘೋರ
 ಮುಳ್ಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೨-೨೦).

01130001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01130001a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತು ಪುತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಮೀದೃಶಂ|

01130001c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01130002a ಧರ್ಮನಿತ್ಯಃ ಸದಾ ಪಾಂಡುರ್ಮಮಾಸೀತ್ತ್ರಿಯಕೃದ್ಧಿತಃ|

01130002c ಸರ್ವೇಷು ಜ್ಞಾತಿಷು ತಥಾ ಮಯಿ ತ್ವಾಸೀದ್ವಿಶೇಷತಃ||

“ಧರ್ಮನಿತ್ಯ ಪಾಂಡುವು ಸದಾ ಎಲ್ಲ ಬಾಂಧವರಿಗೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01130003a ನಾಸ್ಯ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಜಾನಾಮಿ ಭೋಜನಾದಿ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

01130003c ನಿವೇದಯತಿ ನಿತ್ಯಂ ಹಿ ಮಮ ರಾಜ್ಯಂ ಧೃತವ್ರತಃ||

ಅವನು ತನಗಾಗಿ ಭೋಜನವೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಏನನ್ನೂ ಬಯಸಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆ ಧೃತವ್ರತನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01130004a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಯಥಾ ಪಾಂಡುಸ್ತಥಾ ಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ|

01130004c ಗುಣವಾಽಲೋಕವಿಖ್ಯಾತಃ ಪೌರಾಣಾಂ ಚ ಸುಸಮ್ಮತಃ||

ಪಾಂಡುವಿನ ಹಾಗೆ ಅವನ ಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ
ಧರ್ಮಪರಾಯಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗುಣದಲ್ಲಿ
ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಪೌರರ
ಸುಸಮ್ಮತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01130005a ಸ ಕಥಂ ಶಕ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರಪಕ್ರಷ್ಟುಂ ಬಲಾದಿತಃ|

01130005c ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಾದ್ರಾಜ್ಯಾತ್ ಸಸಹಾಯೋ ವಿಶೇಷತಃ||

ನಾವಾದರೂ ಹೇಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಸಹಾಯನಾದ
ಅವನನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ತನ್ನ ಪಿತೃ-ಪಿತಾಮಹರ
ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯ?

01130006a ಭೃತಾ ಹಿ ಪಾಂಡುನಾಮಾತ್ಯಾ ಬಲಂ ಚ ಸತತಂ ಭೃತಂ|

01130006c ಭೃತಾಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ತೇಷಾಮಪಿ ವಿಶೇಷತಃ||

ಪಾಂಡುವು ಸತತವಾಗಿ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು, ಸೇನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರ-
ಪೌತ್ರರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

01130007a ತೇ ಪುರಾ ಸತ್ಕೃತಾಸ್ತಾತ ಪಾಂಡುನಾ ಪೌರವಾ ಜನಾಃ|

01130007c ಕಥಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ಯಾರ್ಥೇ ನ ನೋ ಹನ್ಯುಃ ಸಬಾಂಧವಾನ್||

ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡುವು ಪೌರವ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.
ಮಗನೇ! ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಸಲುವಾಗಿ ಸಬಾಂಧವರಾಗಿ
ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

01130008 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

01130008a ಏವಮೇತನ್ಮಯಾ ತಾತ ಭಾವಿತಂ ದೋಷಮಾತ್ಮನಿ|

01130008c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸರ್ವಾ ಅರ್ಥಮಾನೇನ ಯೋಚಿತಾಃ||

01130009a ಧ್ರುವಮಸ್ಮತ್ಸಹಾಯಾಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಧಾನತಃ|

01130009c ಅರ್ಥವರ್ಗಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ಮತ್ಸಂಸ್ಥೋಽದ್ಯ ಮಹೀಪತೇ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೇ! ಈ ದೋಷದ
ಕುರಿತು ನಾನು ಇದಾಗಲೇ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದಾಗ ಹಣ ಮತ್ತು
ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ
ನಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹೀಪತೇ! ಅರ್ಥವರ್ಗ ಮತ್ತು
ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಮಾತ್ಯರು ಈಗ ನನ್ನ
ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

01130010a ಸ ಭವಾನ್ಪಾಂಡವಾನಾಶು ವಿವಾಸಯಿತುಮರ್ಹತಿ|

01130010c ಮೃದುನೈವಾಭ್ಯುಪಾಯೇನ ನಗರಂ ವಾರಣಾವತಂ||

ನೀನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಮೃದು
ಉಪಾಯದಿಂದ ವಾರಣಾವತ ನಗರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ
ಮಾಡಬೇಕು.

01130011a ಯದಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಮಯಿ ರಾಜನ್ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01130011c ತದಾ ಕುಂತೀ ಸಹಾಪತ್ಯಾ ಪುನರೇಷ್ಯತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ರಾಜನ್! ಯಾವಾಗ ಈ ರಾಜ್ಯವು ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ
ಮಕ್ಕಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಹುದು.”

01130012 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01130012a ದುರ್ಯೋಧನ ಮಮಾಪ್ಯೇತದ್ಧೃದಿ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ|

01130012c ಅಭಿಪ್ರಾಯಸ್ಯ ಪಾಪತ್ವಾನ್ವೈತತ್ತು ವಿವೃಣೋಮ್ಯಹಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ನಾನೂ ಕೂಡ
ಅದೇ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪಾಪಿ
ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

01130013a ನ ಚ ಭೀಷ್ಮೋ ನ ಚ ದ್ರೋಣೋ ನ ಕ್ಷತ್ತಾ ನ ಚ ಗೌತಮಃ|

01130013c ವಿವಾಸ್ಯಮಾನಾನೌಂತೇಯಾನನುಮಂಸ್ಯಂತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತೆ||

ಭೀಷ್ಮನಾಗಲೀ ದ್ರೋಣನಾಗಲೀ ಕ್ಷತ್ರನಾಗಲೀ
ಗೌತಮನಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಸಹ ಕೌಂತೇಯರನ್ನು
ಹೊರಗಟ್ಟುವುದನ್ನು ಎಂದೂ ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01130014a ಸಮಾ ಹಿ ಕೌರವೇಯಾಣಾಂ ವಯಮೇತೇ ಚ ಪುತ್ರಕ|

01130014c ನೈತೇ ವಿಷಮಮಿಚ್ಛೇಯುರ್ಧಮ್ ಯುಕ್ತಾ ಮನಸ್ವಿನಃ||

ಪುತ್ರಕ! ಆ ಕೌರವರಿಗೆ ನಾವೂ ಮತ್ತು ಅವರೂ ಒಂದೇ. ಈ
ಧರ್ಮ ಯುಕ್ತ ಮನಸ್ವಿಗಳು ಈ ರೀತಿಯ ವಿಷಮವನ್ನು
ಎಂದೂ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01130015a ತೇ ವಯಂ ಕೌರವೇಯಾಣಾಮೇತೇಷಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01130015c ಕಥಂ ನ ವಧ್ಯತಾಂ ತಾತ ಗಚ್ಛೇಮ ಜಗತ್ಸುಧಾ||

ಮಗನೇ! ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಕೌರವರನ್ನು ಕೊಂದು ನಾವು ಹೇಗೆ
ತಾನೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ?”

01130016 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

01130016a ಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಸತತಂ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಮಯಿ ಸ್ಥಿತಃ|

01130016c ಯತಃ ಪುತ್ರಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಭವಿತಾ ನಾತ್ರ ಸಾಂಶಯಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನು ಯಾವಾಗಲೂ
ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ದ್ರೋಣ ಪುತ್ರನು ನನ್ನ ಕಡೆ ಇದ್ದಾನೆ.

ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪುತ್ರನೆಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನಿರುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01130017a ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಶ್ಚೈವ ಯತ ಏತೇ ತ್ರಯಸ್ತತಃ|

01130017c ದ್ರೋಣಂ ಚ ಭಾಗಿನೇಯಂ ಚ ನ ಸ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯತಿ ಕರ್ಹ ಚಿತ್||

ಅವರು ಮೂವರೂ ಎಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಕೃಪ
ಶಾರದ್ವತನೂ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಎಂದೂ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು
ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

01130018a ಕ್ಷತ್ರಾರ್ಥಬದ್ಧಸ್ವ ಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಂ ತು ಯತಃ ಪರೇ|

01130018c ನ ಚೈಕಃ ಸ ಸಮರ್ಥೋಽಸ್ಮಾನ್ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಪ್ರಬಾಧಿತುಂ||

ಅವನು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಸೇರಿದರೂ,
ಕ್ಷತ್ರನ ಜೀವನವು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಪಾಂಡವರ ಪರವಾಗಿ ಏಕೈಕನಾದ ಅವನು ನಮಗೆ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ
ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ.

01130019a ಸ ವಿಶ್ರಬ್ಧಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ವಿವಾಸಯ|

01130019c ವಾರಣಾವತಮದ್ವೈವ ನಾತ್ರ ದೋಷೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ಇಂದೇ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ದೋಷವೂ
ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01130020a ವಿನಿದ್ರಕರಣಂ ಘೋರಂ ಹೃದಿ ಶಲ್ಯಮಿವಾರ್ಪಿತಂ|
01130020c ಶೋಕಪಾವಕಮುದ್ಭೂತಂ ಕರ್ಮಣೈತೇನ ನಾಶಯ|

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಶೋಕದ
ಪಾವಕನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ ಈ ಒಂದು ಅತಿ ಘೋರ
ಮುಳ್ಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಮರ್ಷೇ ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಮರ್ಷ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಪುರಜನರು ವಾರಣಾವತದ ಕುರಿತು
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದುದು (೧-೫). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು
ಸೂಚಿಸುವುದು (೬-೧೦). ಪಾಂಡವರು ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ

01131001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01131001a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವಾಸ್ತಾಃ ಪ್ರಕೃತಿಃ ಶನ್ಯಃ|

01131001c ಅರ್ಥಮಾನಪ್ರದಾನಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಜಹಾರ ಸಹಾನುಜಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡಗೂಡಿ ಹಣ ಮತ್ತು ಗೌರವಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲ ತೊಡಗಿದನು.

01131002a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಯುಕ್ತಾಸ್ತು ಕೇ ಚಿತ್ಕುಶಲಮಂತ್ರಿಣಃ|

01131002c ಕಥಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ರಮ್ಯಂ ನಗರಂ ವಾರಣಾವತಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ಕೆಲವು ಕುಶಲಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾರಣಾವತ ನಗರದ ರಮ್ಯತೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳಿ ತೊಡಗಿದರು.

01131003a ಅಯಂ ಸಮಾಜಃ ಸುಮಹಾನ್ರಮಣೀಯತಮೋ ಭುವಿ|

01131003c ಉಪಸ್ಥಿತಃ ಪಶುಪತೇರ್ನಗರೇ ವಾರಣಾವತೇ||

“ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯತಮ ಪಶುಪತಿಯ ನಗರ ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಮ್ಮಿಳನವು ನಡೆಯಲಿದೆ.

01131004a ಸರ್ವರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣೇ ಪುಂಸಾಂ ದೇಶೇ ಮನೋರಮೇ|

01131004c ಇತ್ಯೇವಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಚನಾಚ್ಚಕ್ರೀ ಕಥಾಃ||

ಮನೋರಮೆ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಗರವು ಸರ್ವರತ್ನ
ಸಮಾಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ.” ಹೀಗೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಜನರು
ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿಸಿದರು.

01131005a ಕಥ್ಯಮಾನೇ ತಥಾ ರಮ್ಯೇ ನಗರೇ ವಾರಣಾವತೇ|

01131005c ಗಮನೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜಜ್ಞೇ ತತ್ರ ಮರ್ತ್ಯುಷ||

ನೃಪ! ಈ ರೀತಿ ರಮ್ಯ ವಾರಣಾವತ ನಗರದ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ
ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟಾಯಿತು.

01131006a ಯದಾ ತ್ವಮನ್ಯತ ನೃಪೋ ಜಾತಕೌತೂಹಲಾ ಇತಿ|

01131006c ಉವಾಚೈನಾನಥ ತದಾ ಪಾಂಡವಾನಂಬಿಕಾಸುತಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ನೃಪ
ಅಂಬಿಕಾಸುತನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

01131007a ಮಮೇಮೇ ಪುರುಷಾ ನಿತ್ಯಂ ಕಥಯಂತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01131007c ರಮಣೀಯತರಂ ಲೋಕೇ ನಗರಂ ವಾರಣಾವತಂ||

“ನನ್ನ ಜನರು ನಿತ್ಯವೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ವಾರಾಣಾವತ
ನಗರವು ಲೋಕದಲ್ಲೇ ರಮಣೀಯತರವಾದುದು ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

01131008a ತೇ ತಾತ ಯದಿ ಮನ್ಯಧ್ವಮುತ್ಸವಂ ವಾರಣಾವತೇ|

01131008c ಸಗಣಾಃ ಸಾನುಯಾತ್ರಾಶ್ಚ ವಿಹರಧ್ವಂ ಯಥಾಮರಾಃ||

ಮಗನೇ! ವಾರಣಾವತ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡುವ
ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಅನುಯಾಯಿ ಗಣದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ
ಅಮರರಂತೆ ವಿಹರಿಸು.

01131009a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ರತ್ನಾನಿ ಗಾಯನೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01131009c ಪ್ರಯಚ್ಛಧ್ವಂ ಯಥಾಕಾಮಂ ದೇವಾ ಇವ ಸುವರ್ಚಸಃ||

ಸುವರ್ಚಸ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದ ಹಾಗೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಾಯಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಕೊಡು.

01131010a ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಕಾಲಂ ವಿಹೃತ್ತ್ಯೈವಮನುಭೂಯ ಪರಾಂ ಮುದಂ|

01131010c ಇದಂ ವೈ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಸುಖಿನಃ ಪುನರೇಷ್ಯಥ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಹೊಂದಿಯಾದ ನಂತರ ನೀನು ಸುಖದಿಂದ ಪುನಃ ಈ
ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು.”

01131011a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ತಂ ಕಾಮಮನುಬುದ್ಧ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01131011c ಆತ್ಮನಶ್ಚಾಸಹಾಯತ್ವಂ ತಥೇತಿ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತಂ||

ಇದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಸೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01131012a ತತೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಮತಿಂ|

01131012c ದ್ರೋಣಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ ಚೈವ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಕೌರವಂ||

01131013a ಕೃಪಮಾಚಾರ್ಯಪುತ್ರಂ ಚ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01131013c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಶನ್ಯೇದೀನಮುವಾಚೇದಂ ವಚಸ್ತದಾ||

ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದೀನನಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಭೀಷ್ಮ, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ, ದ್ರೋಣ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಕೌರವ ಸೋಮದತ್ತ, ಕೃಪ, ಆಚಾರ್ಯ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿನಿ ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01131014a ರಮಣೀಯೇ ಜನಾಕೀರ್ಣೇ ನಗರೇ ವಾರಣಾವತೇ|

01131014c ಸಗಣಾಸ್ತಾತ ವತ್ಸ್ಯಾ ಮೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

“ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ವರೊಂದಿಗೆ ಜನಸಂಧನಿಯ ರಮಣೀಯ ವಾರಣಾವತ ನಗರದಲ್ಲಿ

ಹೋಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ.

01131015a ಪ್ರಸನ್ನಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಪುಣ್ಯಾ ವಾಚೋ ವಿಮುಂಚತ|

01131015c ಆಶೀರ್ಭಿರ್ವರ್ಧಿತಾನಸ್ಮಾನ್ನ ಪಾಪಂ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯತಿ||

ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಪುಣ್ಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನೀವು
ನೀಡಿದ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಬಲದಿಂದ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ
ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

01131016a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ಕೌರವಾಃ|

01131016c ಪ್ರಸನ್ನವದನಾ ಭೂತ್ವಾ ತೇಽಭ್ಯವರ್ತಂತ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸರ್ವ ಕೌರವರೂ
ಪ್ರಸನ್ನವದನರಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

01131017a ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು ವಃ ಪಥಿ ಸದಾ ಭೂತೇಭ್ಯಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ|

01131017c ಮಾ ಚ ವೋಽಸ್ವ ಶುಭಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸರ್ವತಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ||

“ನಿನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳಿಂದಲೂ
ಮಂಗಳವುಂಟಾಗಲಿ. ಪಾಂಡುನಂದನ! ಯಾವ
ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ಅಶುಭವು
ಬಾರದಿರಲಿ!”

01131018a ತತಃ ಕೃತಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಾ ರಾಜ್ಯಲಾಭಾಯ ಪಾಂಡವಾಃ|

01131018c ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪ್ರಯಯರ್ವಾರಣಾವತಂ||

ನಂತರ ಶುಭ ಪ್ರಯಾಣದ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ
ಪಾಂಡವರು ರಾಜ್ಯಲಾಭಕ್ಕೆಂದು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ
ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿ ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ವಾರಣಾವತಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಏಕತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಾರಣಾವತಯಾತ್ರ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ಪುರೋಚನನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಅರಗಿನ
ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅದರೊಡನೆ ಸುಡಲು
ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವುದು (೧-೧೭), ಅರಗಿನ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ
(೧೮-೧೯).

01132001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01132001a ಏವಮುಕ್ತೇಷು ರಾಜ್ಞಾ ತು ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

01132001c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪರಂ ಹರ್ಷಮಾಜಗಾಮ ದುರಾತ್ಮವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದುದರಿಂದ ದುರಾತ್ಮ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಹಳ ಹರ್ಷಗೊಂಡನು.

01132002a ಸ ಪುರೋಚನಮೇಕಾಂತಮಾನೀಯ ಭರತರ್ಷಭ|

01132002c ಗೃಹೀತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾಣೌ ಸಚಿವಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನು ತನ್ನ ಸಚಿವ ಪುರೋಚನನನ್ನು
ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಅವನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01132003a ಮಮೇಯಂ ವಸುಸಂಪೂರ್ಣಾ ಪುರೋಚನ ವಸುಂಧರಾ|

01132003c ಯಥೇಯಂ ಮಮ ತದ್ವತ್ಸೇ ಸ ತಾಂ ರಕ್ಷಿತುಮರ್ಹಸಿ|

“ಪುರೋಚನ! ವಸುಸಂಪೂರ್ಣ ಈ ವಸುಂಧರೆಯು
ನನ್ನವಳಾದಹಾಗೆ! ನನ್ನವಳಾದ ಅವಳನ್ನು ನಿನಗೂ
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

01132004a ನ ಹಿ ಮೇ ಕಶ್ಚಿದನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ವೈಶ್ವಾಸಿಕತರಸ್ತ್ವಯಾ|

01132004c ಸಹಾಯೋ ಯೇನ ಸಂಧಾಯ ಮಂತ್ರಯೇಯಂ ಯಥಾ ತ್ವಯಾ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವು ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.
ನನಗೆ ಈ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದರೆ ನಿನಗೆ

ಮಂತ್ರಿತ್ವವನ್ನು ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

01132005a ಸಂರಕ್ಷ ತಾತ ಮಂತ್ರಂ ಚ ಸಪತ್ನಾಂಶ್ಚ ಮಮೋದ್ಧರ|

01132005c ನಿಪುಣೇನಾಭ್ಯುಪಾಯೇನ ಯದ್ಭವೀಮಿ ತಥಾ ಕುರು||

ಗೆಳೆಯ ! ಈ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿಡು. ನಿನ್ನ
ನಿಪುಣ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರತಿದ್ವಂದಿಗಳನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.

01132006a ಪಾಂಡವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಪ್ರೇಷಿತಾ ವಾರಣಾವತಂ|

01132006c ಉತ್ಸವೇ ವಿಹರಿಷ್ಯಂತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ
ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

01132007a ಸ ತ್ವಂ ರಾಸಭಯುಕ್ತೇನ ಸ್ಯಂದನೇನಾಶುಗಾಮಿನಾ|

01132007c ವಾರಣಾವತಮದ್ಭ್ರಾವ ಯಥಾ ಯಾಸಿ ತಥಾ ಕುರು||

ನೀನು ಇಂದೇ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ರಾಸಭಗಳ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ
ವಾರಣಾವತವನ್ನು ಸೇರಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.

01132008a ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಚತುಃಶಾಲಂ ಗೃಹಂ ಪರಮಸಂವೃತಂ|

01132008c ಆಯುಧಾಗಾರಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಕಾರಯೇಥಾ ಮಹಾಧನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆಯುಧಾಗಾರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಪರಮಸಂವೃತ ನಾಲ್ಕು ಕೋಣೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ
ಗೃಹವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸು.

01132009a ಶಣಸರ್ಜರಸಾದೀನಿ ಯಾನಿ ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಕಾನಿ ಚಿತ್|

01132009c ಆಗ್ನೇಯಾನ್ಯತ ಸಂತೀಹ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ದಾಪಯ||

ಶಣ-ಸರ್ಜರ ಮೊದಲಾದ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗಬಲ್ಲಂತಹ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬಳಸು.

01132010a ಸರ್ಪಿಷಾ ಚ ಸತ್ಯೇಲೇನ ಲಾಕ್ಷಯಾ ಚಾಪ್ಯನಲ್ಪಯಾ|

01132010c ಮೃತ್ತಿಕಾಂ ಮಿಶ್ರಯಿತ್ವಾ ತ್ವಂ ಲೇಪಂ ಕುಡ್ಯೇಷು ದಾಪಯೇಃ||

ಅವುಗಳನ್ನು ತೈಲ, ಅರಗು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
ಸೇರಿಸಿ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸು.

01132011a ಶಣಾನ್ವಂಶಂ ಘೃತಂ ದಾರು ಯಂತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01132011c ತಸ್ಮಿನ್ವೇಶ್ಮನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇಥಾಃ ಸಮಂತತಃ||

01132012a ಯಥಾ ಚ ತ್ವಾಂ ನ ಶಂಕೇರನ್ವರೀಕ್ಷಂತೋಽಪಿ ಪಾಂಡವಾಃ|

01132012c ಆಗ್ನೇಯಮಿತಿ ತತ್ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಮಾನವಾಃ||

ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೆಣಬು, ಬಿದಿರು, ತುಪ್ಪ, ಮರ,
ಮತ್ತು ಮರದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ

ಪಾಂಡವರು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಅವರಿಗೆ

ಶಂಕೆಯುಂಟಾಗಬಾರದ ಹಾಗಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಬೇರೆ

ಯಾರಿಗೂ ಇದೊಂದು ಅಗ್ನಿಯ ಶಲ್ಯಂತ್ರವೆಂದು

ತಿಳಿಯಬಾರದು.

01132013a ವೇಶ್ಮನ್ಯೇವಂ ಕೃತೇ ತತ್ರ ಕೃತ್ವಾ ತಾನ್ಪರಮಾರ್ಚಿತಾನ್|

01132013c ವಾಸಯೇಃ ಪಾಂಡವೇಯಾಂಶ್ಚ ಕುಂತೀಂ ಚ ಸಸುಹೃಜ್ಜನಾಂ||

ಈ ರೀತಿ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ

ಪಾಂಡವರು ಸಖೀಮೇಳದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು

ಕುಂತಿಯನ್ನು ಆಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

01132014a ತತ್ರಾಸನಾನಿ ಮುಖ್ಯಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

01132014c ವಿಧಾತವ್ಯಾನಿ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಯಥಾ ತುಷ್ಯೇತ ಮೇ ಪಿತಾ||

ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತೃಪ್ತಿಕೊಡುವಷ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ

ಆಸನಗಳ, ಹಾಸಿಗೆಗಳ, ಮಂಚಗಳ, ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು.

01132015a ಯಥಾ ರಮೇರನ್ವಿಶ್ರಬ್ಧಾ ನಗರೇ ವಾರಣಾವತೇ|

01132015c ತಥಾ ಸರ್ವಂ ವಿಧಾತವ್ಯಂ ಯಾವತ್ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಃ||

ವಾರಣಾವತ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು, ನಮ್ಮ ಸಮಯವು

ಬರುವವರೆಗೆ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಶಯವನ್ನೂ
ಹೊಂದದೇ ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

01132016a ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತು ತಾನ್ಸುವಿಶ್ವಸ್ತಾಂಶಯಾನಾನಕುತೋಭಯಾನ್|

01132016c ಅಗ್ನಿಸ್ತತಸ್ತ್ವಯಾ ದೇಯೋ ದ್ವಾರತಸ್ತಸ್ಯ ವೇಶ್ಮನಃ||

ಅವರಿಗೆ ಬರುವ ಅಪಾಯದ ಯಾವ ಶಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ
ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವರು
ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು.

01132017a ದಗ್ಧಾನೇವಂ ಸ್ವಕೇ ಗೇಹೇ ದಗ್ಧಾ ಇತಿ ತತೋ ಜನಾಃ|

01132017c ಜ್ಞಾತಯೋ ವಾ ವದಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಾಯ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಈ ರೀತಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಪಾಂಡವರು
ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಂತ ಸುಟ್ಟುಹೋದರು ಎಂದು
ಅವರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

01132018a ತತ್ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಕೌರವಾಯ ಪುರೋಚನಃ|

01132018c ಪ್ರಾಯಾದ್ರಾಸಭಯುಕ್ತೇನ ನಗರಂ ವಾರಣಾವತಂ||

ಪುರೋಚನನು ಕೌರವನಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತು ಕತ್ತೆಯ ಬಂಡಿಯನ್ನೇರಿ ವಾರಣಾವತ

ನಗರಿಗೆ ಹೊರಟನು.

01132019a ಸ ಗತ್ವಾ ತ್ವರಿತೋ ರಾಜನ್ದಯೋಧನಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ|

01132019c ಯಥೋಕ್ತಂ ರಾಜಪುತ್ರೇಣ ಸರ್ವಂ ಚಕ್ರೇ ಪುರೋಚನಃ||

ರಾಜನ್! ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ವಿನೀತನಾಗಿದ್ದ
ಪುರೋಚನನು ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ರಾಜಪುತ್ರನು ಹೇಳಿದ
ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ಪುರೋಚನೋಪದೇಶೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರೋಚನೋಪದೇಶ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮಾವತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಪೌರಜನರನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು
(೧-೧೭). ಪಾಂಡವರು ಹೊರಡುವಾಗ ವಿದುರನು ಮೈಚ್ಛ
ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಒಗಟಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ
ಶಲ್ಯಂತ್ರದ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಸಿದುದು (೧೮-೨೦).

01133001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01133001a ಪಾಂಡವಾಸ್ತು ರಥಾನ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸದಶ್ವೈರನಿಲೋಪಮೈಃ|

01133001c ಆರೋಹಮಾಣಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಪಾದೌ ಜಗೃಹುರಾರ್ತವತ್||

01133002a ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01133002c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ವಿದುರಸ್ಯ ಕೃಪಸ್ಯ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಿಲೋಪಮ ಉತ್ತಮ
ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥಗಳನ್ನು ಏರುವಾಗ ಆರ್ತ
ಪಾಂಡವರು ಭೀಷ್ಮ, ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಹಾತ್ಮ
ದ್ರೋಣ, ವಿದುರ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವೃದ್ಧರ
ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿದರು.

01133003a ಏವಂ ಸರ್ವಾನ್ಕುರುನ್ವದ್ಧಾನಭಿವಾದ್ಯ ಯತವ್ರತಾಃ|

01133003c ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಸಮಾನಾಂಶ್ಚ ಬಾಲೈಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿವಾದಿತಾಃ||

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕುರುವೃದ್ಧರಿಗೂ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಯತವ್ರತರು
ಸಮಾನರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕಿರಿಯರಿಂದ
ಅಭಿವಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

01133004a ಸರ್ವಾ ಮಾತ್ರೈಸ್ತಥಾಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಚೈವ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

01133004c ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತಯಶ್ಚೈವ ಪ್ರಯಯುರ್ವಾರಣಾವತಂ||

ಎಲ್ಲ ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ವಾರಣಾವತಕ್ಕೆ
ಹೊರಟರು.

01133005a ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತಥಾನ್ಯೇ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

01133005c ಪೌರಾಶ್ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾನನ್ವಯಃ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾಃ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ವಿದುರ, ಅನ್ಯ ಕುರುಪುಂಗವರು ಮತ್ತು
ಶೋಕಾರ್ತ ಪೌರರು ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

01133006a ತತ್ರ ಕೇಚ್ಚಿದ್ಭ್ರವಂತಿ ಸ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಿರ್ಭಯಾಸ್ತದಾ|

01133006c ಶೋಚಮಾನಾಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನತೀವ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಕೆಲ ನಿರ್ಭಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ಅತೀವ ದುಃಖಿತರಾಗಿ
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು:

01133007a ವಿಷಮಂ ಪಶ್ಯತೇ ರಾಜಾ ಸರ್ವಥಾ ತಮಸಾವೃತಃ|

01133007c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ನ ಚ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ||

“ವಿಷಮ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನೇ
ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.

01133008a ನ ಹಿ ಪಾಪಮಪಾಪಾತ್ಮಾ ರೋಚಯಿಷ್ಯತಿ ಪಾಂಡವಃ|

01133008c ಭೀಮೋ ವಾ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೌಂತೇಯೋ ವಾ ಧನಂಜಯಃ|

01133008e ಕುತ ಏವ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೌ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಕರಿಷ್ಯತಃ||

ಅಪಾಪಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನು ಪಾಪಗೈಯುವವನೇ ಅಲ್ಲ;

ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನಾಗಲೀ, ಕೌಂತೇಯ

ಧನಂಜಯನಾಗಲೀ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಾಗಲೀ

ಪಾಪವನ್ನೆಂದೂ ಎಸಗುವುದಿಲ್ಲ.

01133009a ತದ್ರಾಜ್ಯಂ ಪಿತೃತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ಮೃಷ್ಯತೇ|

01133009c ಅಧರ್ಮಮಖಿಲಂ ಕಿಂ ನು ಭೀಷ್ಮೋಽಯಮನುಮನ್ಯತೇ|

01133009e ವಿವಾಸ್ಯಮಾನಾನಸ್ಥಾನೇ ಕೌಂತೇಯಾನ್ಭರತರ್ಷಭಾನ್||

ಅವರು ಪಿತೃವಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭರತರ್ಷಭ

ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಹೊರಗಟ್ಟುವ ಈ

ಅತಿದೊಡ್ಡ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮನಾದರೂ ಹೇಗೆ

ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತ?

01133010a ಪಿತೇವ ಹಿ ನೃಪೋಽಸ್ಮಾಕಮಭೂಚ್ಛಾಂತನವಃ ಪುರಾ|

01133010c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪಾಂಡುಶ್ಚ ಕುರುನಂದನಃ||

ಹಿಂದೆ ಶಾಂತನವ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಕುರುನಂದನ
ಪಾಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗಳಂತಿದ್ದರು.

01133011a ಸ ತಸ್ಮಿನ್ನುರುಷವ್ಯಾಪ್ರೇ ದಿಷ್ಟಭಾವಂ ಗತೇ ಸತಿ|

01133011c ರಾಜಪುತ್ರಾನಿಮಾನ್ಬಲಾನ್ಘ್ರತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ಮೃಷ್ಯತೇ||

ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತನು ದೈವಾಧೀನನಾದ ನಂತರ
ಬಾಲಕರಾದ ಈ ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಸಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

01133012a ವಯಮೇತದಮೃಷ್ಯಂತಃ ಸರ್ವ ಏವ ಪುರೋತ್ತಮಾತ್|

01133012c ಗೃಹಾನ್ವಿಹಾಯ ಗಚ್ಛಾಮೋ ಯತ್ರ ಯಾತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ನಮಗೆ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ
ಉತ್ತಮ ನಗರಿ- ಮನೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಹೋಗುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

01133013a ತಾಂಸ್ತಥಾವಾದಿನಃ ಪೌರಾನ್ದುಃಖಿತಾನ್ದುಃಖಕರ್ಶಿತಃ|

01133013c ಉವಾಚ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ದುಃಖಿತ ಪೌರರು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ
ದುಃಖಕರ್ಶಿತ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಪರಮಪ್ರೀತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01133014a ಪಿತಾ ಮಾನ್ಯೋ ಗುರುಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯದಾಹ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

01133014c ಅಶಂಕಮಾನೈಸ್ತತ್ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರಿತಿ ನೋ ವ್ರತಂ||

“ಗುರುವಿನಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯನ್ನು ತಂದೆಯಂತೆ
ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಅವನು ನನಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ
ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಶಂಕಿಸದೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು
ನಮ್ಮ ವ್ರತ.

01133015a ಭವಂತಃ ಸುಹೃದೋಽಸ್ಮಾಕಮಸ್ಮಾನ್ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

01133015c ಆಶೀರ್ಭಿರಭಿನಂದ್ಯಾಸ್ಮಾನ್ನಿವರ್ತಧ್ವಂ ಯಥಾಗೃಹಂ||

ನೀವು ನಮ್ಮ ಸುಹೃದಯರು. ನಮಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ
ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ
ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ.

01133016a ಯದಾ ತು ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಕಂ ಭವದ್ಭಿರುಪಪತ್ಯ್ಕೇ|

01133016c ತದಾ ಕರಿಷ್ಯಥ ಮಮ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಹಿತಾನಿ ಚ||

ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ
ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದಾಗ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು
ಹಿತಕರವಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿರಂತೆ.”

01133017a ತೇ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಕೃತ್ವಾ ಚೈತಾನ್ಮದಕ್ಷಿಣಂ|

01133017c ಆಶೀರ್ಭಿರಭಿನಂದ್ವೈನಾಂಜಗ್ಮುರ್ನಗರಮೇವ ಹಿ||

ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ-ಅಭಿನಂದಿಸಿ ನಗರಕ್ಕೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01133018a ಪೌರೇಷು ತು ನಿವೃತ್ತೇಷು ವಿದುರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್|

01133018c ಬೋಧಯನ್ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01133018e ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಪ್ರಲಾಪಜ್ಞಃ ಸಮ್ಯಗ್ಧರ್ಮಾರ್ಥದರ್ಶಿವಾನ್||

ಪೌರರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿದು
ವಿದುರನು ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾಜ್ಞನು
ಧರ್ಮಾರ್ಥದರ್ಶಿ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಲ್ಲ ಪ್ರಾಜ್ಞನಿಗೆ
ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01133019a ವಿಜ್ಞಾಯೇದಂ ತಥಾ ಕುರ್ಯಾದಾಪದಂ ನಿಸ್ತರೇದ್ಯಥಾ|

01133019c ಅಲೋಹಂ ನಿಶಿತಂ ಶಸ್ತ್ರಂ ಶರೀರಪರಿಕರ್ತನಂ|

01133019e ಯೋ ವೇತ್ತಿ ನ ತಮಾಘ್ನಂತಿ ಪ್ರತಿಘಾತವಿದಂ ದ್ವಿಷಃ||

“ತಿಳಿದಿರುವವನು ಆಪತ್ತನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಲೋಹವಲ್ಲದ ಆದರೂ ಮೊನಚಾದ ಶಸ್ತ್ರವೊಂದು
ಶರೀರವನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವನನ್ನು ಯಾವ

ಆಯುಧವೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಶತ್ರುವನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ.

01133020a ಕಕ್ಷಘ್ನಃ ಶಿಶಿರಘ್ನಶ್ಚ ಮಹಾಕಕ್ಷೇ ಬಿಲೌಕಸಃ|

01133020c ನ ದಹೇದಿತಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಯೋ ರಕ್ಷತಿ ಸ ಜೀವತಿ||

ಕಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಛಳಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತಹ ಆಯುಧವು
ವಿಶಾಲ ಬಿಲದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು
ತಿಳಿದವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

01133021a ನಾಚಕ್ಷುರ್ವೇತ್ತಿ ಪಂಥಾನಂ ನಾಚಕ್ಷುರ್ವಿಂದತೇ ದಿಶಃ|

01133021c ನಾಧೃತಿರ್ಭೂತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಬುಧ್ಯಸ್ವೈವಂ ಪ್ರಬೋಧಿತಃ||

ಕುರುಡನಿಗೆ ದಾರಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಕುರುಡನಿಗೆ ದಿಕ್ಕೇ
ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವವನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಲಾರ.
ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರು.

01133022a ಅನಾಪ್ತೈರ್ದತ್ತಮಾದತ್ತೇ ನರಃ ಶಸ್ತ್ರಮಲೋಹಜಂ|

01133022c ಶ್ವಾವಿಚ್ಯರಣಮಾಸಾದ್ಯ ಪ್ರಮುಚ್ಛೇತ ಹುತಾಶನಾತ್||

ನರನು ಆಪ್ತರಲ್ಲದವರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಹವಲ್ಲದ ಈ
ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯ ಆಸರೆಯನ್ನು

ಪಡೆದು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

01133023a ಚರನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ವಿಜಾನಾತಿ ನಕ್ಷತ್ರೈರ್ವಿಂದತೇ ದಿಶಃ|

01133023c ಆತ್ಮನಾ ಚಾತ್ಮನಃ ಪಂಚ ಪೀಡಯನ್ನಾನುಪೀಡ್ಯತೇ||

ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು
ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ತಾನೇ ತನ್ನ ಪಂಚ
ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಮುಳುಗಿಹೋಗುವುದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

01133024a ಅನುಶಿಷ್ಟ್ವಾನುಗತ್ವಾ ಚ ಕೃತ್ವಾ ಚೈನಾನ್ವದಕ್ಷಿಣಂ|

01133024c ಪಾಂಡವಾನಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ವಿದುರಃ ಪ್ರಯಯೌ ಗೃಹಾನ್||

ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ
ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತ ವಿದುರನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ
ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದುರಿಗಿದನು.

01133025a ನಿವೃತ್ತೇ ವಿದುರೇ ಚೈವ ಭೀಷ್ಮೇ ಪೌರಜನೇ ತಥಾ|

01133025c ಅಜಾತಶತ್ರುಮಾಮಂತ್ರೈ ಕುಂತೀ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿದುರ, ಭೀಷ್ಮ, ಮತ್ತು ಪೌರಜನರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ
ಕುಂತಿಯು ಅಜಾತಶತ್ರುವನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದಳು:

01133026a ಕ್ಷತ್ರಾ ಯದಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಜನಮಧ್ಯೇಽಬ್ರುವನ್ನಿವ|

01133026c ತ್ವಯಾ ಚ ತತ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತೋ ಜಾನೀಮೋ ನ ಚ ತದ್ವಯಂ||

“ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರನು ಏನು ಹೇಳಿದನು? ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದೆ. ನಮಗೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ !

01133027a ಯದಿ ತಚ್ಚಕೃಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಶ್ರೋತುಂ ನ ಚ ಸದೋಷವತ್|

01133027c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಸಂವಾದಂ ತವ ತಸ್ಯ ಚ||

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಂಥದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಕೆಟ್ಟ ವಿಷಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂವಾದವೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01133028 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01133028a ವಿಷಾದಗ್ನೇಶ್ಚ ಬೋದ್ಧವ್ಯಮಿತಿ ಮಾಂ ವಿದುರೋಽಬ್ರವೀತ್|

01133028c ಪಂಥಾಶ್ಚ ವೋ ನಾವಿದಿತಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಸ್ಯಾ ದಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರನು ನನಗೆ ವಿಷ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಲು ಹೇಳಿದನು.

ದಾರಿಗಳ್ಯಾವುವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರಬಾರದೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

01133029a ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಶ್ಚ ವಸುಧಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೀತಿ ಚ ಮಾಬ್ರವೀತ್|

01133029c ವಿಜ್ಞಾತಮಿತಿ ತತ್ಸರ್ವಮಿತ್ಯುಕ್ತೋ ವಿದುರೋ ಮಯಾ||

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ವಸುಧೆಯನ್ನು
ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದನು.
ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅರ್ಥವಾಯಿತೆಂದು ನಾನು ವಿದುರನಿಗೆ
ಉತ್ತರವಿತ್ತೆ.””

01133030 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01133030a ಅಷ್ಟಮೇಽಹನಿ ರೋಹಿಣ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಾತಾಃ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ತೇ|

01133030c ವಾರಣಾವತಮಾಸಾದ್ಯ ದದೃಶುರ್ನಾಗರಂ ಜನಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಫಲ್ಗುಣದ ಎಂಟನೇ ದಿನ
ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಾರಣಾವತವನ್ನು ಸೇರಿ
ನಗರ ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ವಾರಣಾವತಗಮನೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಾರಣಾವತಗಮನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೂ ರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೪

ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಾಗತ, ಸತ್ಕಾರ; ಪುರೋಚನನಿಂದ
ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಅರಗಿನ ಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶ (೧-೧೨).

ಸಂಶಯಪಟ್ಟ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಮರ ಸಂವಾದ (೧೩-೨೮).

01134001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01134001a ತತಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತಯೋ ನಗರಾದ್ವಾರಣಾವತಾತ್|

01134001c ಸರ್ವಮಂಗಲಸಂಯುಕ್ತಾ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮತಂದ್ರಿತಾಃ||

01134002a ಶ್ರುತ್ವಾಗತಾನ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್ನಾನಾಯಾನೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01134002c ಅಭಿಜಗ್ಮುರ್ನರಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಶ್ರುತ್ವೈವ ಪರಯಾ ಮುದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾರಣಾವತದ ಸರ್ವ ಪೌರಜನರೂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಅತಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾನಾ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮಂಗಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಬಂದರು.

01134003a ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಕೌಂತೇಯಾನ್ವಾರಣಾವತಕಾ ಜನಾಃ|

01134003c ಕೃತ್ವಾ ಜಯಾಶಿಷಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿವಾಯೋಪತಸ್ಥಿರೇ||

ವಾರಣಾವತಕ ಜನರು ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ತಲುಪಿ ಸರ್ವರೂ ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಜಯಘೋಷಗೈದರು.

01134004a ತೈರ್ವೃತಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01134004c ವಿಬಭೌ ದೇವಸಂಕಾಶೋ ವಜ್ರಪಾಣಿರಿವಾಮರೈಃ||

ಅವರಿಂದ ಆವೃತ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಧರ್ಮರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಮರರ ಮಧ್ಯೆ ದೇವಸಂಕಾಶ
ವಜ್ರಪಾಣಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

01134005a ಸತ್ಕೃತಾಸ್ತೇ ತು ಪೌರೈಶ್ಚ ಪೌರಾನ್ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚಾನಘಾಃ|

01134005c ಅಲಂಕೃತಂ ಜನಾಕೀರ್ಣಂ ವಿವಿಶುವಾರಣಾವತಂ||

ಪೌರರಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾದ ಮತ್ತು ಪೌರರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದ ಆ
ಅನಘರು ಅಲಂಕೃತ ಜನಸಂಕೀರ್ಣ ವಾರಣಾವತವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01134006a ತೇ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರಂ ವೀರಾಸ್ತೂರ್ಣಂ ಜಗ್ಮುರಥೋ ಗೃಹಾನ್||

01134006c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮಹೀಪಾಲ ರತಾನಾಂ ಸ್ವೇಷು ಕರ್ಮಸು||

01134007a ನಗರಾಧಿಕೃತಾನಾಂ ಚ ಗೃಹಾಣಿ ರಥಿನಾಂ ತಥಾ|

01134007c ಉಪತಸ್ಥುರ್ನರಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರಗೃಹಾನಪಿ||

ಮಹೀಪಾಲ ! ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ವೀರರು
ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಗಳಿಗೆ
ಭೆಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟರು. ಹಾಗೆಯೇ ನಗರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು
ರಥಿಗಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಈ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರು ವೈಶ್ಯ

ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನಿತ್ತರು.

01134008a ಅರ್ಚಿತಾಶ್ಚ ನರೈಃ ಪೌರೈಃ ಪಾಂಡವಾ ಭರತರ್ಷಭಾಃ|

01134008c ಜಗ್ಮುರಾವಸಥಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಪುರೋಚನಪುರಸ್ಕೃತಾಃ||

ಪೌರಜನರಿಂದ ಪೂಜಿಸಿಲ್ಪಟ್ಟ ನಂತರ ಭರತರ್ಷಭ
ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ವಸತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ
ಪುರೋಚನನಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

01134009a ತೇಭ್ಯೋ ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ನಪಾನಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಶುಭಾನಿ ಚ|

01134009c ಆಸನಾನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ಪ್ರದದೌ ಸ ಪುರೋಚನಃ||

ಪುರೋಚನನು ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ನಗಳನ್ನೂ,
ಪಾನೀಯಗಳನ್ನೂ, ಸುಂದರ ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ
ಆಸನಗಳನ್ನೂ ಇತ್ತನು.

01134010a ತತ್ರ ತೇ ಸತ್ಕೃತಾಸ್ತೇನ ಸುಮಹಾರ್ಹಪರಿಚ್ಛದಾಃ|

01134010c ಉಪಾಸ್ಯಮಾನಾಃ ಪುರುಷೈರೂಷುಃ ಪುರನಿವಾಸಿಭಿಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜಪರಿಚಾರಕರೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಂದ
ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಪುರನಿವಾಸಿಗಳ ಸೇವೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ವಾಸಿಸಿದರು.

01134011a ದಶರಾತ್ರೋಷಿತಾನಾಂ ತು ತತ್ರ ತೇಷಾಂ ಪುರೋಚನಃ|

01134011c ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ಗೃಹಂ ಶಿವಾಖ್ಯಮಶಿವಂ ತದಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಇರಲಾಗಿ ಪುರೋಚನನು ಅಶುಭವಾದರೂ ಶಿವ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗೃಹವನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿತ್ತನು.

01134012a ತತ್ರ ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ವಿವಿಶುಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಾಃ|

01134012c ಪುರೋಚನಸ್ಯ ವಚನಾತ್ಕ್ಯೇಲಾಸಮಿವ ಗುಹ್ಯಕಾಃ||

ಪುರೋಚನನ ವಚನದಂತೆ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಾರಕರೊಂದಿಗೆ ಗುಹ್ಯಕರು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01134013a ತತ್ತ್ವ ಗಾರಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿಶಾರದಃ|

01134013c ಉವಾಚಾಗ್ನೇಯಮಿತ್ಯೇವಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01134013e ಜಿಘ್ರನ್ನೋಮ್ಯ ವಸಾಗಂಧಂ ಸರ್ಪಿರ್ಜತುವಿಮಿಶ್ರಿತಂ||

ಆದರೆ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿಶಾರದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ “ಬೆಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಲಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತ ಕೊಬ್ಬಿನ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಇದು ಒಂದು ಅಗ್ನಿಜಾಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

01134014a ಕೃತಂ ಹಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಗ್ನೇಯಮಿದಂ ವೇಶ್ಮ ಪರಂತಪ|

01134014c ಶಣಸರ್ಜರಸಂ ವ್ಯಕ್ತಮಾನೀತಂ ಗೃಹಕರ್ಮಣಿ|

01134014e ಮುಂಜಬಲ್ವಜವಂಶಾದಿ ದ್ರವ್ಯಂ ಸರ್ವಂ ಘೃತೋಕ್ಷಿತಂ||

“ಪರಂತಪ! ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ ಶಣ, ಸರ್ಜ, ಗನ್ನೆ, ಹುಲ್ಲು, ತೊಗಟೆ ಮತ್ತು ಬಿದಿರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತೋಯಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

01134015a ಶಿಲ್ಪಿಭಿಃ ಸುಕೃತಂ ಹ್ಯಾಪ್ತೈರ್ವಿನೀತೈರ್ವೇಶ್ಮಕರ್ಮಣಿ|

01134015c ವಿಶ್ವಸ್ತಂ ಮಾಮಯಂ ಪಾಪೋ ದಗ್ಧಕಾಮಃ ಪುರೋಚನಃ||

ಅವರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿಗಳೇ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ. ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರುವಾಗ ಪಾಪಿ ಪುರೋಚನನು ನನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ.

01134016a ಇಮಾಂ ತು ತಾಂ ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ವಿದುರೋ ದೃಷ್ಟವಾಂಸ್ತದಾ|

01134016c ಆಪದಂ ತೇನ ಮಾಂ ಪಾರ್ಥ ಸ ಸಂಬೋಧಿತವಾನ್ಪುರಾ||

ಪಾರ್ಥ! ಇದನ್ನೇ ಆ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ವಿದುರನು ಮೊದಲೇ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಇದರ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದ.

01134017a ತೇ ವಯಂ ಬೋಧಿತಾಸ್ತೇನ ಬುದ್ಧವಂತೋಽಶಿವಂ ಗೃಹಂ|

01134017c ಆಚಾರ್ಯೈಃ ಸುಕೃತಂ ಗೂಢೈರ್ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗೈಃ||

ಅವನು ಮೊದಲೇ ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದುದರಿಂದ ಈಗ ನಮಗೆ ಈ ಮನೆಯು ಅಶುಭವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿರುವ ಗೂಢ ಕರ್ಮಿಗಳು ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದಿದೆ.”

01134018 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01134018a ಯದಿದಂ ಗೃಹಮಾಗ್ನೇಯಂ ವಿಹಿತಂ ಮನ್ಯತೇ ಭವಾನ್|

01134018c ತತ್ರೈವ ಸಾಧು ಗಚ್ಛಾಮೋ ಯತ್ರ ಪೂರ್ವೋಷಿತಾ ವಯಂ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮನೆಯು ಅಗ್ನಿಜಾಲವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೆ ನಾವು ಮೊದಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.”

01134019 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01134019a ಇಹ ಯತ್ಪ್ರೇರ್ನಿರಾಕಾರೈರ್ವಸ್ತವ್ಯಮಿತಿ ರೋಚಯೇ|

01134019c ನಷ್ಟೈರಿವ ವಿಚಿನ್ವದ್ಭಿರ್ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಧ್ರುವಾಮಿತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಏನೂ
ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ನಾಶವಾಗುತ್ತೇವೋ
ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

01134020a ಯದಿ ವಿಂದೇತ ಚಾಕಾರಮಸ್ಮಾಕಂ ಹಿ ಪುರೋಚನಃ|

01134020c ಶೀಘ್ರಕಾರೀ ತತೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರಸಹ್ಯಾಪಿ ದಹೇತ ನಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಪುರೋಚನನು ನಮಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು
ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯವೆಸಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ಸುಟ್ಟು ಸಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

01134021a ನಾಯಂ ಬಿಭೇತ್ಯುಪಕ್ರೋಶಾದಧರ್ಮಾದ್ವಾ ಪುರೋಚನಃ|

01134021c ತಥಾ ಹಿ ವರ್ತತೇ ಮಂದಃ ಸುಯೋಧನಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಸುಯೋಧನನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೂಢ
ಪುರೋಚನನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು
ಉಪಕ್ರೋಶದಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

01134022a ಅಪಿ ಚೇಹ ಪ್ರದಗ್ಧೇಷು ಭೀಷ್ಮೋಽಸ್ಮಾಸು ಪಿತಾಮಹಃ|

01134022c ಕೋಪಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಕಿಮರ್ಥಂವಾ ಕೌರವಾನ್ಯೋಪಯೇತ ಸಃ|

01134022e ಧರ್ಮ ಇತ್ಯೇವ ಕುಪ್ಯೇತ ತಥಾನೈ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ||

ನಾವು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾದಾಗ ಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮ ಅಥವಾ ಇತರ ಕೌರವರು ಕುಪಿತರಾಗುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಧರ್ಮಪೂರಕವಾಗಿ ಅವನು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಕುರುಪುಂಗವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಲೂ ಬಹುದು.

01134023a ವಯಂ ತು ಯದಿ ದಾಹಸ್ಯ ಬಿಭ್ಯತಃ ಪ್ರದ್ರವೇಮ ಹಿ|

01134023c ಸ್ವಶೈನೋರ್ ಘಾತಯೇತ್ಸಾರ್ವಾನ್ರಾಜ್ಯಲುಬ್ಧಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ಆದರೆ ಬೆಂಕಿಯ ಭಯದಿಂದ ನಾವು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯಲುಬ್ಧ ಸುಯೋಧನನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ಗೂಢಾಚಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

01134024a ಅಪದಸ್ಥಾನ್ಪದೇ ತಿಷ್ಠನ್ನಪಕ್ಷಾನ್ಪಕ್ಷಸಂಸ್ಥಿತಃ|

01134024c ಹೀನಕೋಶಾನ್ಮಹಾಕೋಶಃ ಪ್ರಯೋಗೈರ್ಘಾತಯೇದ್ಧ್ರವಂ||

ಅವನಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿವೆ, ನಮಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪಕ್ಷದವರು ಎನ್ನುವುದರಿಂದ್ಧಾರೆ, ನಮಗೆ ನಮ್ಮವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಕೋಶವೇ ಇದೆ. ನಮಗೆ ಕೋಶವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲ.

01134025a ತದಸ್ಮಾ ಭಿರಿಮಂ ಪಾಪಂ ತಂ ಚ ಪಾಪಂ ಸುಯೋಧನಂ|

01134025c ವಂಚಯದ್ಭಿರ್ನಿವಸ್ತವ್ಯಂ ಚನ್ನವಾಸಂ ಕ್ವ ಚಿತ್ಕೃಚಿತ್||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪಾಪಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪಾಪಿ
ಸುಯೋಧನನ್ನೂ ವಂಚಿಸಿ ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಲಿ
ಗೂಢವಾಗಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು.

01134026a ತೇ ವಯಂ ಮೃಗಯಾಶೀಲಾಶ್ಚ ರಾಮ ವಸುಧಾಮಿಮಾಂ|

01134026c ತಥಾ ನೋ ವಿದಿತಾ ಮಾರ್ಗಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಲಾಯತಾಂ||

ನಾವು ಬೇಟೆಗಾರರಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತೋಣ.
ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನಗೈಯಲು ಎಲ್ಲ
ಮಾರ್ಗಗಳೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ.

01134027a ಭೌಮಂ ಚ ಬಿಲಮದ್ಭ್ರಾವ ಕರವಾಮ ಸುಸಂವೃತಂ|

01134027c ಗೂಢೋಚ್ಛ್ವಾಸಾನ್ನ ನಸ್ತತ್ರ ಹುತಾಶಃ ಸಂಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಬಿಲವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಅಗೆಯಬೇಕು; ಅಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊಂಡರೆ ಬೆಂಕಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು
ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ.

01134028a ವಸತೋಽತ್ರ ಯಥಾ ಚಾಸ್ಮಾನ್ನ ಬುದ್ಧೇತ ಪುರೋಚನಃ|

01134028c ಪೌರೋ ವಾಪಿ ಜನಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯಮತಂದ್ರಿತೈಃ||

ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪುರೋಚನನಿಗಾಗಲೀ
ಅಥವಾ ಇತರ ಪೌರ ಜನರಿಗಾಗಲೀ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಎಲ್ಲ
ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸೋಣ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮಸೇನಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಂವಾದೇ

ಚತುಸ್ತಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಮಸೇನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ವಿದುರನ ಸ್ನೇಹಿತ ಖನಕನು ಬಂದು ಅರಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸುರಂಗವನ್ನು ತೋಡುವುದು (೧-೨೧).

01135001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01135001a ವಿದುರಸ್ಯ ಸುಹೃತ್ಕೃತ್ವೈಶಂಪಯನಃ ಕುಶಲಃ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01135001c ವಿವಿಕ್ತೇ ಪಾಂಡವಾನ್ರಾಜನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಒಮ್ಮೆ ವಿದುರನ
ಓರ್ವ ಸ್ನೇಹಿತ ಖನಕನು ಪಾಂಡವರು ಒಬ್ಬರೇ ಇರುವಾಗ

ಹೇಳಿದನು:

01135002a ಪ್ರಹಿತೋ ವಿದುರೇಣಾಸ್ಮಿ ಖಿನಕಃ ಕುಶಲೋ ಭೃಶಂ|

01135002c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ವಃ||

“ನಾನೊಬ್ಬ ಅಗೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲ ಖಿನಕ. ವಿದುರನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮಗೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?

01135003a ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಂ ವಿದುರೇಣೋಕ್ತಃ ಶ್ರೇಯಸ್ತ್ವಮಿಹ ಪಾಂಡವಾನ್|

01135003c ಪ್ರತಿಪಾದಯ ವಿಶ್ವಾಸಾದಿತಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ವಃ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು, ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನೀಡು ಎಂದು ವಿದುರನು ನನಗೆ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ನಿಮಗೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?

01135004a ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ರಾತ್ರಾವಸ್ಯ ಪುರೋಚನಃ|

01135004c ಭವನಸ್ಯ ತವ ದ್ವಾರಿ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ಹುತಾಶನಂ||

ಈ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಯ ರಾತ್ರಿ ಪುರೋಚನನು ನಿಮ್ಮ ಈ ಭವನದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವವನಿದ್ದಾನೆ.

01135005a ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ಪ್ರದಗ್ಧವ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

01135005c ಇತಿ ವ್ಯವಸಿತಂ ಪಾರ್ಥ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮೇ ಶ್ರುತಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ಪುರುಷರ್ಷಭ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಅವರ ಮಾತೆಯ ಸಹಿತ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ
ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01135006a ಕಿಂ ಚಿಚ್ಚ ವಿದುರೇಣೋಕ್ತೋ ಮ್ಲೇಚ್ಛವಾಚಾಸಿ ಪಾಂಡವ|

01135006c ತ್ವಯಾ ಚ ತತ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತಮೇತದ್ವಿಶ್ವಾಸಕಾರಣಂ||

ಪಾಂಡವ ! ವಿದುರನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ
ಹೇಳಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು
ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಈ ವಿಷಯವೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು
ತರಬೇಕು.”

01135007a ಉವಾಚ ತಂ ಸತ್ಯಧೃತಿಃ ಕುಂತಿಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01135007c ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಸೌಮ್ಯ ತ್ವಾಂ ಸುಹೃದಂ ವಿದುರಸ್ಯ ವೈ||

01135008a ಶುಚಿಮಾಪ್ತಂ ಪ್ರಿಯಂ ಚೈವ ಸದಾ ಚ ದೃಢಭಕ್ತಿಕಂ|

01135008c ನ ವಿದ್ಯತೇ ಕವೇಃ ಕಿಂ ಚಿದಭಿಜ್ಞಾನಪ್ರಯೋಜನಂ||

ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಯಧೃತಿ ಕುಂತಿಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಮ್ಯ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ವಿದುರನ
ಸುಹೃದನೆಂದೂ, ಶುಚಿಯಾದವನೆಂದೂ,
ದೃಢಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೆಂದೂ, ಪ್ರಿಯಕರನೆಂದೂ

ಗುರುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕವಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ಅಭಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

01135009a ಯಥಾ ನಃ ಸ ತಥಾ ನಸ್ತ್ವಂ ನಿರ್ವಿಶೇಷಾ ವಯಂ ತ್ವಯಿ|

01135009c ಭವತಃ ಸ್ಮ ಯಥಾ ತಸ್ಯ ಪಾಲಯಾಸ್ಮಾನ್ಯಥಾ ಕವಿಃ||

ಅವನು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ವನೋ ನೀನೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ವನೇ;
ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವು
ಹೇಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇವೋ ಹಾಗೆ ನಿನಗೂ ಸೇರಿದ್ದೇವೆ. ಆ
ಕವಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಪಾಲಿಸು.

01135010a ಇದಂ ಶರಣಮಾಗ್ನೇಯಂ ಮದರ್ಥಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

01135010c ಪುರೋಚನೇನ ವಿಹಿತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ ಶಾಸನದಂತೆ ಪುರೋಚನನು ನನಗಾಗಿ ಈ
ಅಗ್ನಿಜಾಲದ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದು
ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

01135011a ಸ ಪಾಪಃ ಕೋಶವಾಂಶ್ಚೈವ ಸಸಹಾಯಶ್ಚ ದುರ್ಮತಿಃ|

01135011c ಅಸ್ಮಾನಪಿ ಚ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ನಿತ್ಯಕಾಲಂ ಪ್ರಬಾಧತೇ||

ಆ ಪಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಶವೂ ಇದೆ ಸಹಾಯಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ
ದುರ್ಮತಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು

ಬಾಧಿಸಲು ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01135012a ಸ ಭವಾನೋಕ್ಷಯತ್ವಸ್ಮಾನ್ಯತ್ನೇನಾಸ್ಮಾದ್ಧತಾಶನಾತ್|

01135012c ಅಸ್ಮಾಸ್ವಿಹ ಹಿ ದಗ್ಧೇಷು ಸಕಾಮಃ ಸ್ಯಾತ್ಸುಯೋಧನಃ||

ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡು. ನಾವು ಸುಟ್ಟುಹೋದರೆ ಸುಯೋಧನನು ಬಯಸಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

01135013a ಸಮೃದ್ಧಮಾಯುಧಾಗಾರಮಿದಂ ತಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

01135013c ವಪ್ರಾಂತೇ ನಿಷ್ಪ್ರತೀಕಾರಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯೇದಂ ಕೃತಂ ಮಹತ್||

ಇದೋ ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಆ ದುರಾತ್ಮನ ಸಮೃದ್ಧ ಆಯುಧಾಗಾರ. ಈ ವಿಶಾಲ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಅದರ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01135014a ಇದಂ ತದಶುಭಂ ನೂನಂ ತಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

01135014c ಪ್ರಾಗೇವ ವಿದುರೋ ವೇದ ತೇನಾಸ್ಮಾನನ್ವಬೋಧಯತ್||

ಈ ಅಶುಭ ಕರ್ಮದಕುರಿತು ವಿದುರನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ.

01135015a ಸೇಯಮಾಪದನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕ್ಷತ್ರಾ ಯಾಂ ದೃಷ್ಟವಾನ್ಪುರಾ|

01135015c ಪುರೋಚನಸ್ಯಾವಿದಿತಾನಸ್ಮಾಂಸ್ವಂ ವಿಪ್ರಮೋಚಯ||

ಮೊದಲೇ ಕ್ಷತ್ರನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಆಪತ್ತು ನಮಗೆ ಈಗ
ಬಂದಾಗಿದೆ. ಪುರೋಚನನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು
ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡು.”

01135016a ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಖನಕೋ ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಿತಃ|

01135016c ಪರಿಖಾಮುತ್ಕಿರನ್ನಾಮ ಚಕಾರ ಸುಮಹದ್ಬಲಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಖನಕನು ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾದನು. ಅವನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡಿಯನ್ನು
ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಬಿಲವನ್ನು ಅಗೆದನು.

01135017a ಚಕ್ರೇ ಚ ವೇಶ್ಮನಸ್ತಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ನಾತಿಮಹನ್ಮುಖಂ|

01135017c ಕಪಾಟಯುಕ್ತಮಜ್ಞಾತಂ ಸಮಂ ಭೂಮ್ಯಾ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅವನು ಅದನ್ನು ಮನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ
ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲದೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅದರ ಬಾಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ
ಸಮಾನ ಹಲಗೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

01135018a ಪುರೋಚನಭಯಾಚ್ಚೈವ ವ್ಯದಧಾತ್ಸಂವೃತಂ ಮುಖಂ|

01135018c ಸ ತತ್ರ ಚ ಗೃಹದ್ವಾರಿ ವಸತ್ಯಶುಭಧೀಃ ಸದಾ||

ಸದಾ ಅವರ ಗೃಹದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಶುಭ

ಪುರೋಚನನ ಭಯದಿಂದ ಅವರು ಅದರ ಬಾಯನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದರು.

01135019a ತತ್ರ ತೇ ಸಾಯುಧಾಃ ಸರ್ವೇ ವಸಂತಿ ಸ್ಮ ಕ್ಷಪಾಂ ನೃಪ|

01135019c ದಿವಾ ಚರಂತಿ ಮೃಗಯಾಂ ಪಾಂಡವೇಯಾ ವನಾದ್ವನಂ||

ನೃಪ! ಪಾಂಡವೇಯರೆಲ್ಲರೂ ಆಯುಧಗಳ ಜೊತೆ ಆ
ಬಿಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರು
ಬೇಟೆಗೆಂದು ವನದಿಂದ ವನಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01135020a ವಿಶ್ವಸ್ತವದವಿಶ್ವಸ್ತಾ ವಂಚಯಂತಃ ಪುರೋಚನಂ|

01135020c ಅತುಷ್ಟಾಸ್ತುಷ್ಟವದ್ರಾಜನ್ನೂಷುಃ ಪರಮದುಃಖಿತಾಃ||

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದವರಾದರೂ
ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದವರಂತೆ, ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರೂ
ಸಂತುಷ್ಟರಾದವರಂತೆ ಪುರೋಚನನನ್ನು ವಂಚಿಸಿ
ಪರಮದುಃಖಿತರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01135021a ನ ಚೈನಾನನ್ವಬುಧ್ಯಂತ ನರಾ ನಗರವಾಸಿನಃ|

01135021c ಅನ್ಯತ್ರ ವಿದುರಾಮಾತ್ಯಾತ್ಮಸ್ಮಾತ್ಪ್ರನಕಸತ್ತಮಾತ್||

ವಿದುರನ ಅಮಾತ್ಯ ಖನಕಸತ್ತಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ನಗರವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅವರನ್ನು

ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ಜತುಗೃಹವಾಸೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜತುಗೃಹವಾಸ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬

ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರೋಚನ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ
ಐವರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಿಷಾದಿಯು ಮಲಗಿರುವಾಗ
ಭೀಮನು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಸಿದುದು (೧-೯). ಪಾಂಡವರು
ಸುಟ್ಟುಹೋದರೆಂದು ಪುರಜನರ ಹಾಹಾಕಾರ (೧೦-೧೪).
ಸುರಂಗದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಭೀಮನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾಂಡವರು
ಕುಂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಲಾಯನಗೈದುದು (೧೫-೧೯).

01136001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01136001a ತಾಂಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಮನಸಃ ಪರಿಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಾನ್|

01136001c ವಿಶ್ವಸ್ತಾನಿವ ಸಂಲಕ್ಷ್ಯ ಹರ್ಷಂ ಚಕ್ರೇ ಪುರೋಚನಃ||

01136002a ಪುರೋಚನೇ ತಥಾ ಹೃಷ್ಯೇ ಕೌಂತೇಯೋಽಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01136002c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೈವ ಯಮೌ ಚೋವಾಚ ಧರ್ಮವಿತೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಏನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದವರ ಹಾಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ
 ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪುರೋಚನನು
 ಹರ್ಷಿತನಾದನು. ಹಾಗೆ ಪುರೋಚನನು
 ಸಂತೋಷದಿಂದಿರಲು ಕೌಂತೇಯ ಧರ್ಮವಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
 ಭೀಮಸೇನ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಯಮಳರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01136003a ಅಸ್ಮಾನಯಂ ಸುವಿಶ್ವಸ್ತಾನ್ವೇತ್ತಿ ಪಾಪಃ ಪುರೋಚನಃ|

01136003c ವಂಚಿತೋಽಯಂ ನೃಶಂಸಾತ್ಮಾ ಕಾಲಂ ಮನ್ಯೇ ಪಲಾಯನೇ||

“ಪಾಪಿ ಪುರೋಚನನು ನಮಗೇನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂದು
 ನಂಬಿದ್ದಾನೆ. ಆ ನೃಶಂಸಾತ್ಮನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ
 ಪಲಾಯನಮಾಡುವ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ
 ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

01136004a ಆಯುಧಾಗಾರಮಾದೀಪ್ಯ ದಗ್ಧ್ವಾ ಚೈವ ಪುರೋಚನಂ|

01136004c ಷಟ್ಪಾಣಿನೋ ನಿಧಾಯೇಹ ದ್ರವಾಮೋಽನಭಿಲಕ್ಷಿತಾಃ||

ಆಯುಧಾಗರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪುರೋಚನನನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು
 ಬಿಡೋಣ. ಆರು ಜನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ನಾವು ಯಾರಿಗೂ
 ಕಾಣಿಸದ ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.”

01136005a ಅಥ ದಾನಾಪದೇಶೇನ ಕುಂತೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನಂ|

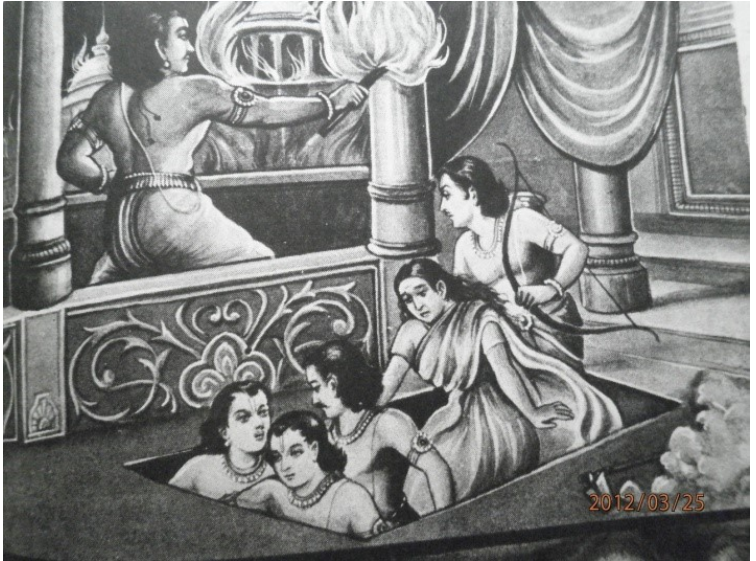
01136005c ಚಕ್ರೇ ನಿಶಿ ಮಹದ್ರಾಜನ್ನಾಜಗ್ಮುಸ್ತತ್ರ ಯೋಷಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದಾನದ ನೆಪದಿಂದ ಕುಂತಿಯು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಹಾ ಭೋಜನವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದಳು.

01136006a ತಾ ವಿಹೃತ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಭಾರತ|

01136006c ಜಗ್ಮುರ್ನಿಶಿ ಗೃಹಾನೇವ ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಮಾಧವೀಂ||

ಭಾರತ! ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಿಂದು
ಕುಡಿದು ವಿಹರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಮಾಧವಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

01136007a ನಿಷಾದೀ ಪಂಚಪುತ್ರಾ ತು ತಸ್ಮಿನ್ನೋಜ್ಯೇ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01136007c ಅನ್ನಾರ್ಥಿನೀ ಸಮಭ್ಯಾಗಾತ್ಸಪುತ್ರಾ ಕಾಲಚೋದಿತಾ||

ಅನ್ನವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಕಾಲಚೋದಿತ

ನಿಷಾದಿಯೋರ್ವಳು ತನ್ನ ಐವರು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಆ

ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು.

01136008a ಸಾ ಪೀತ್ವಾ ಮದಿರಾಂ ಮತ್ತಾ ಸಪುತ್ರಾ ಮದವಿಹ್ವಲಾ|

01136008c ಸಹ ಸರ್ವೈಃ ಸುತೈ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ನಿವೇಶನೇ|

01136008e ಸುಷ್ವಾಪ ವಿಗತಜ್ಞಾನಾ ನಾ ಮೃತಕಲ್ಪಾ ನರಾಧಿಪ||

ಅವಳು ಮತ್ತು ಅವಳ ಪುತ್ರರು ಮದಿರವನ್ನು ಕುಡಿದು

ಅಮಲಿನಿಂದ ಮದವಿಹ್ವಲರಾದರು. ರಾಜನ್! ಅವರೆಲ್ಲರೂ

ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು. ನರಾಧಿಪ! ಅವರು

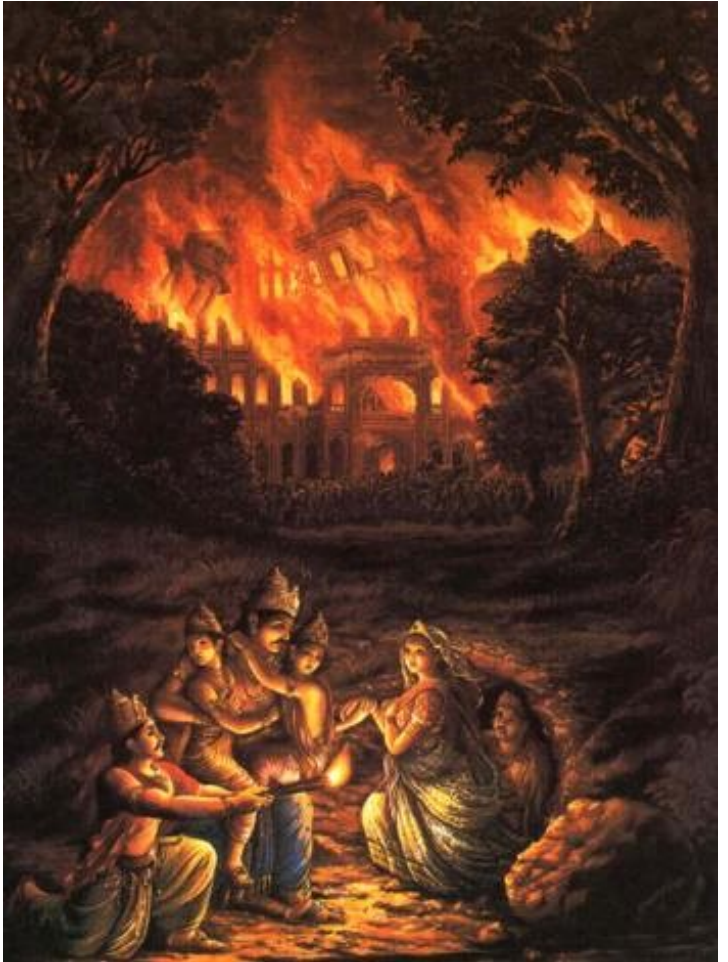
ಸತ್ತವರಂತೆ ಹೊರಗಿನ ಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲದೇ ಮಲಗಿದ್ದರು.

01136009a ಅಥ ಪ್ರವಾತೇ ತುಮುಲೇ ನಿಶಿ ಸುಪ್ತೇ ಜನೇ ವಿಭೋ|

01136009c ತದುಪಾದೀಪಯದ್ಭೀಮಃ ಶೇತೇ ಯತ್ರ ಪುರೋಚನಃ||

ವಿಭೋ! ಆಗ ಭಿರುಗಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿರಲು ಜನರೆಲ್ಲ ರಾತ್ರಿ

ಮಲಗಿರಲು ಭೀಮನು ಪುರೋಚನನು ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿ

ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಟ್ಟನು.

01136010a ತತಃ ಪ್ರತಾಪಃ ಸುಮಹಾಂ ಶಬ್ದಶ್ಚೈವ ವಿಭಾವಸೋಃ|

01136010c ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ತದಾ ತೇನ ಬುಬುಧೇ ಸ ಜನವ್ರಜಃ||

ಆಗ ಜೋರಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಶಬ್ದದಿಂದ
ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು.

01136011 ಪೌರಾ ಊಚುಃ|

01136011a ದುರ್ಯೋಧನಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ಪಾಪೇನಾಕೃತಬುದ್ಧಿನಾ|

01136011c ಗೃಹಮಾತ್ಮವಿನಾಶಾಯ ಕಾರಿತಂ ದಾಹಿತಂ ಚ ಯತ್||

ಪೌರರು ಹೇಳಿದರು: “ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ
ಪಾಪಿ ಅಕೃತಬುದ್ಧಿಯು ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಾನೇ
ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದ.

01136012a ಅಹೋ ಧಿಗ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿನಾ ತಿಸಮಂಜಸೀ|

01136012c ಯಃ ಶುಚೇನ್ಬಾಂಡವಾನ್ಬಾಲಾನ್ದಾಹಯಾಮಾಸ ಮಂತ್ರಿಣಾ||

ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಾಲಕ ಶುದ್ಧ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

01136013a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಿದಾನೀಂ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ದಗ್ಧೋಽಯಮತಿದುರ್ಮತಿಃ|

01136013c ಅನಾಗಸಃ ಸುವಿಶ್ವಸ್ತಾನ್ಮೋ ದದಾಹ ನರೋತ್ತಮಾನ್||

ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಿದ್ದ ಆ ಮುಗ್ಧ ನರೋತ್ತಮರನ್ನು
ಸುಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ಅತಿದುರ್ಮತಿ ಪಾಪಾತ್ಮನೂ
ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು.”

01136014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01136014a ಏವಂ ತೇ ವಿಲಪಂತಿ ಸ್ಮ ವಾರಣಾವತಕಾ ಜನಾಃ|

01136014c ಪರಿವಾರ್ಯ ಗೃಹಂ ತಚ್ಚ ತಸ್ಥೂ ರಾತ್ರೌ ಸಮಂತತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಾತ್ರಿ ಮನೆಯನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದ ವಾರಣಾವತದ ಜನರು ಈ ರೀತಿ
ವಿಲಪಿಸಿದರು.

01136015a ಪಾಂಡವಾಶ್ವಾಪಿ ತೇ ರಾಜನ್ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ಸುದುಃಖಿತಾಃ|

01136015c ಬಿಲೇನ ತೇನ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಜಗ್ಮುರ್ಗೂಢಮಲಕ್ಷಿತಾಃ||

ರಾಜನ್! ದುಃಖಿತ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ
ಬಿಲದ ಮೂಲಕ ಹೊರಟು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ
ಕಾಣದಹಾಗೆ ಹೋದರು.

1136016a ತೇನ ನಿದ್ರೋಪರೋಧೇನ ಸಾಧ್ವಸೇನ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

01136016c ನ ಶೇಕುಃ ಸಹಸಾ ಗಂತುಂ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾಃ||

ಆದರೆ ನಿದ್ರೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮತ್ತು

ಭಯದಿಂದ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗಿದ್ದ ಪರಂತಪ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01136017a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಭೀಮವೇಗಪರಾಕ್ರಮಃ|

01136017c ಜಗಾಮ ಭ್ರಾತೃನಾದಾಯ ಸರ್ವಾನ್ಮಾತರಮೇವ ಚ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಭೀಮವೇಗಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮಸೇನನು
ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ನಡೆಯತೊಡಗಿದನು.

01136018a ಸ್ಕಂಧಮಾರೋಪ್ಯ ಜನನೀಂ ಯಮಾವಂಕೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01136018c ಪಾರ್ಥೋ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಭ್ರಾತರೌ ಸುಮಹಾಬಲೌ||

ಆ ವೀರನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಭುಜದಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡನು,
ಯಮಳರನ್ನು ಸೊಂಟದ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡನು, ಮತ್ತು
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪಾರ್ಥರೀರ್ವರನ್ನೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ
ಹಿಡಿದನು.

01136019a ತರಸಾ ಪಾದಪಾನ್ಭಂಜನ್ಮಹೀಂ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ವಿದಾರಯನ್|

01136019c ಸ ಜಗಾಮಾಶು ತೇಜಸ್ವೀ ವಾತರಂಹಾ ವೃಕೋದರಃ||

ತನ್ನ ವೇಗದಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದನು ಮತ್ತು ತನ್ನ
ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ತುಳಿದು ತತ್ತರಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿ
ತೇಜಸ್ವಿ ವೃಕೋದರನು ಭಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ

ಜತುಗೃಹದಾಹೇ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜತುಗೃಹದಾಹ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಮರುದಿನ ಪೌರಜನರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹುಡುಕಲು, ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ

ನೈಷಾದಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳೇ ಕುಂತಿ ಪಾಂಡವರೆಂದು ತಿಳಿದು
 ಶೋಕಿಸಿದುದು; ಖನಿಕನು ಬಂದು ಬಿಲವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ
 ಕುರುಹುಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದುದು (೧-೯). ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
 ವಿನಾಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶೋಕಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ
 ತರ್ಪಣಗಳನ್ನಿತ್ತುದುದು (೧೦-೧೬). ಭೀಮನು ತಾಯಿ ಮತ್ತು
 ಸಹೋದರರನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪಲಾಯನಗೈದುದು (೧೭-೨೩).

01137001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01137001a ಅಥ ರಾತ್ರಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಮಶೇಷೋ ನಾಗರೋ ಜನಃ|

01137001c ತತ್ರಾಜಗಾಮ ತ್ವರಿತೋ ದಿದೃಕ್ಷುಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದ ನಂತರ
 ನಗರದ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು
 ಪಾಂಡುನಂದನರನ್ನು ಹುಡುಕ ತೊಡಗಿದರು.

01137002a ನಿರ್ವಾಪಯಂತೋ ಜ್ವಲನಂ ತೇ ಜನಾ ದದೃಶುಸ್ತತಃ|

01137002c ಜಾತುಷಂ ತದ್ಗೃಹಂ ದಗ್ಧಮಮಾತ್ಯಂ ಚ ಪುರೋಚನಂ||

ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಜನರು
 ಅದೊಂದು ಜಾತುಗೃಹವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಮಾತ್ಯ
 ಪುರೋಚನನೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
 ಕಂಡರು.

01137003a ನೂನಂ ದುರ್ಯೋಧನೇನೇದಂ ವಿಹಿತಂ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾ|

01137003c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ಇತ್ಯೇವಂ ಚುಕ್ರುಷುರ್ಜನಾಃ||

“ಇದು ಪಾಂಡವರ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಡೆಸಿದ ಪಾಪ ಕರ್ಮ !” ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದರು.

01137004a ವಿದಿತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ಸಂಶಯಃ|

01137004c ದಗ್ಧವಾನ್ಪಾಂಡುದಾಯಾದಾನ್ಸ ಹ್ಯೇನಂ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧವಾನ್||

“ಈ ರೀತಿ ದಾಯಾದಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಈ ಕೃತ್ಯವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವನು ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ.

01137005a ನೂನಂ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮೋ ನ ಧರ್ಮಮನುವರ್ತತೇ|

01137005c ದ್ರೋಣಶ್ಚ ವಿದುರಶ್ಚೈವ ಕೃಪಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಕೌರವಾಃ||

ನಿಜವಾಗಿ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನಾಗಲೀ, ದ್ರೋಣ, ವಿದುರ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಕೌರವರಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

01137006a ತೇ ವಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪ್ರೇಷಯಾಮೋ ದುರಾತ್ಮನಃ|

01137006c ಸಂವೃತ್ತಸ್ತೇ ಪರಃ ಕಾಮಃ ಪಾಂಡವಾನ್ದಗ್ಧವಾನಸಿ||

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ನಿನ್ನ ಈ ಸಂಚು
ಸಫಲವಾಯಿತು ಎಂದು ಆ ದುರಾತ್ಮ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸೋಣ.”

01137007a ತತೋ ವ್ಯಪೋಹಮಾನಾಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಹುತಾಶನಂ|

01137007c ನಿಷಾದೀಂ ದದೃಶುರ್ದಗ್ಧಾಂ ಪಂಚಪುತ್ರಾಮನಾಗಸಂ||

ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮುಗ್ಧ ನಿಷಾದಿ
ಮತ್ತು ಅವಳ ಐವರು ಪುತ್ರರು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು
ಕಂಡರು.

01137008a ಖನಕೇನ ತು ತೇನೈವ ವೇಶ್ಮ ಶೋಧಯತಾ ಬಿಲಂ|

01137008c ಪಾಂಸುಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯಪಿಹಿತಂ ಪುರುಷೈಸ್ತೈರಲಕ್ಷಿತಂ||

ಮನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಅದೇ ಖನಕನು ಆ ಬಿಲವನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಸದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಇತರ ಜನರಿಗೆ
ಕಾಣದಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು.

01137009a ತತಸ್ತೇ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸುರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ನಾಗರಾಃ|

01137009c ಪಾಂಡವಾನಗ್ನಿನಾ ದಗ್ಧಾನಮಾತ್ಯಂ ಚ ಪುರೋಚನಂ||

ನಂತರ ನಾಗರಿಕರು ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯ
ಪುರೋಚನ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದರು ಎನ್ನುವ

ವಿಷಯವನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

01137010a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತದ್ರಾಜಾ ಸುಮಹದಪ್ರಿಯಂ|

01137010c ವಿನಾಶಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಃ||

ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಮಹಾ ಅಪ್ರಿಯ
ವಿನಾಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದನು.

01137011a ಅದ್ಯ ಪಾಂಡುರ್ಮೃತೋ ರಾಜಾ ಭ್ರಾತಾ ಮಮ ಸುದುರ್ಲಭಃ|

01137011c ತೇಷು ವೀರೇಷು ದಗ್ಧೇಷು ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ವಿಶೇಷತಃ||

“ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವನ ವೀರರು ಮಾತೆಯ ಸಹಿತ
ಸುಟ್ಟುಹೋದ ನಂತರ ಈಗ ನನ್ನ ಸುದುರ್ಲಭ ತಮ್ಮ ರಾಜ
ಪಾಂಡುವು ಮೃತನಾದ.

01137012a ಗಚ್ಛಂತು ಪುರುಷಾಃ ಶೀಘ್ರಂ ನಗರಂ ವಾರಣಾವತಂ|

01137012c ಸತ್ಕಾರಯಂತು ತಾನ್ವೀರಾನ್ಕುಂತಿರಾಜಸುತಾಂ ಚ ತಾಂ||

ಜನರು ಶೀಘ್ರವೇ ವಾರಣಾವತ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ
ವೀರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕುಂತಿರಾಜಸುತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡಲಿ.

01137013a ಕಾರಯಂತು ಚ ಕುಲ್ಯಾನಿ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಚ ಮಹಾಂತಿ ಚ|

01137013c ಯೇ ಚ ತತ್ರ ಮೃತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಸುಹೃದೋಽರ್ಚಂತು ತಾನಪಿ||

ಅವರ ಅಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಶುಭ್ರ ದೊಡ್ಡ ಕುಂಡಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ
ಅಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದವರ ಸುಹೃದಯರು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲಿ.

01137014a ಏವಂಗತೇ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಂ ಯದ್ಯತ್ಕಾರಯಿತುಂ ಹಿತಂ|

01137014c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಕುಂತ್ಯಾಶ್ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಧನೈಃ||

ಈ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಕುಂತಿಗೆ
ನನ್ನಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡುವುದೋ ಹಿತವೋ ಮತ್ತು
ಧನಗಳಿಂದ ಶಖ್ಯವೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

01137015a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ|

01137015c ಉದಕಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಂಽಬಿಕಾಸುತಃ||

ಹೀಗೆಂದ ಅಂಬಿಕಾ ಸುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ
ಕುಲದವರಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ
ತರ್ಪಣವನ್ನಿತ್ತನು.

01137016a ಚುಕ್ರುಶುಃ ಕೌರವಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೃಶಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಾಃ|

01137016c ವಿದುರಸ್ತ್ವ ಲ್ಪಶಶ್ಚಕ್ರೇ ಶೋಕಂ ವೇದ ಪರಂ ಹಿ ಸಃ||

ಶೋಕಪರಾಯಣ ಸರ್ವ ಕೌರವರೂ ದುಃಖಿತರಾಗಿ
ರೋದಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಿದ್ದ
ವಿದುರನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಶೋಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು.

01137017a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚಾ ಪಿ ನಿರ್ಗತ್ಯ ನಗರಾದ್ವಾರಣಾವತಾತ್|

01137017c ಜವೇನ ಪ್ರಯಯೂ ರಾಜನ್ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಡವರಾದರೂ ವಾರಣಾವತ ನಗರವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಮುಖವಾಗಿ
ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು.

01137018a ವಿಜ್ಞಾಯ ನಿಶಿ ಪಂಥಾನಂ ನಕ್ಷತ್ರೈರ್ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಾಃ|

01137018c ಯತಮಾನಾ ವನಂ ರಾಜನ್ಗಹನಂ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ||

ರಾಜನ್! ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾ
ಅತಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಗಹನ
ವನವೊಂದನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದರು.

01137019a ತತಃ ಶ್ರಾಂತಾಃ ಪಿಪಾಸಾರ್ತಾ ನಿದ್ರಾಂಧಾಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ|

01137019c ಪುನರೂಚುರ್ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಭೀಮಸೇನಮಿದಂ ವಚಃ||

ಪಾಂಡುನಂದನರು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದರು,
ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ
ಕುರುಡರಾಗಿದ್ದರು. ಪುನಃ ಅವರು ಮಹಾವೀರ
ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

01137020a ಇತಃ ಕಷ್ಟತರಂ ಕಿಂ ನು ಯದ್ವಯಂ ಗಹನೇ ವನೇ|

01137020c ದಿಶಶ್ಚ ನ ಪ್ರಜಾನೀಮೋ ಗಂತುಂ ಚೈವ ನ ಶಕ್ನುಮಃ||

“ಈ ಗಹನ ವನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂದ
ಕಷ್ಟತರವಾದುದ್ದಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಯಾವ ದಿಕ್ಕೂ ನಮಗೆ
ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆಯಲು ಶಕ್ತಿಯೂ
ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

01137021a ತಂ ಚ ಪಾಪಂ ನ ಜಾನೀಮೋ ಯದಿ ದಗ್ಧಃ ಪುರೋಚನಃ|

01137021c ಕಥಂ ನು ವಿಪ್ರಮುಚ್ಛೇಮ ಭಯಾದಸ್ಮಾದಲಕ್ಷಿತಾಃ||

ಆ ಪಾಪಿ ಪುರೋಚನನು ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತನೋ ಇಲ್ಲವೋ
ಎಂದೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಹೇಗೆತಾನೆ ನಾವು ಈ
ಭಯದಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು?

01137022a ಪುನರಸ್ಮಾನುಪಾದಾಯ ತಥೈವ ವ್ರಜ ಭಾರತ|

01137022c ತ್ವಂ ಹಿ ನೋ ಬಲವಾನೇಕೋ ಯಥಾ ಸತತಗಸ್ತಥಾ||

ಭಾರತ ! ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಪುನಃ ಎತ್ತಿಕೋ.
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ವಾಯುವಿನಷ್ಟು
ಬಲವಂತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.”

01137023a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01137023c ಆದಾಯ ಕುಂತೀಂ ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚ ಜಗಾಮಾಶು ಮಹಾಬಲಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನು
ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ಪಾಂಡವವನಪ್ರವೇಶೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವವನಪ್ರವೇಶ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೮

ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗಿ ಭೀಮನು ಕಾಡನ್ನು ಸೇರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಾರಿ ಬಳಲಿದ ತಾಯಿ ಸಹೋದರರನ್ನು ಇಳಿಸಿ
ನೀರು ತರಲು ಹೋಗುವುದು (೧-೧೨). ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ
ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನವರನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮನು
ವಿಲಪಿಸುವುದು, ಕಾವಲು ನಿಲ್ಲುವುದು (೧೩-೩೧).

01138001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01138001a ತೇನ ವಿಕ್ರಮತಾ ತೂರ್ಣಮೂರುವೇಗಸಮೀರಿತಂ|

01138001c ಪ್ರವವಾವನಿಲೋ ರಾಜನ್ ಶುಚಿಶುಕ್ರಾಗಮೇ ಯಥಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆ ವಿಕ್ರಮನು
ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವನ ತೊಡೆಗಳ ವೇಗದಿಂದ

ಆಷಾಢ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮಾಸಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ
ಕಂಡುಬರುವ ಭಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಗಾಳಿಯೆದ್ದಿತು.

01138002a ಸ ಮೃದ್ವನ್ನುಷ್ಟಿತಾಂಶ್ಚೈವ ಫಲಿತಾಂಶ್ಚ ವನಸ್ಪತೀನೋ

01138002c ಆರುಜನ್ದಾರುಗುಲ್ಮಾಂಶ್ಚ ಪಥಸ್ತಸ್ಯ ಸಮೀಪಜಾನ್||

ಅವನು ಹೂವು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮರಗಳನ್ನು
ತುಳಿದು ಹಾಕಿದನು ಮತ್ತು ಅವನ ದಾರಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಗಿಡ-ಗಂಟಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01138003a ತಥಾ ವೃಕ್ಷಾನ್ಭಂಜಮಾನೋ ಜಗಾಮಾಮಿತವಿಕ್ರಮಃ|

01138003c ತಸ್ಯ ವೇಗೇನ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಮೂರ್ಚ್ಛೈವ ಸಮಜಾಯತ||

ಹೀಗೆ ಮರಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ಬೀಳಿಸುತ್ತಾ ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ
ಅವನು ಹೋದನು. ಅವನ ವೇಗದಿಂದ ಪಾಂಡವರು
ಮೂರ್ಛಿತರಾದಂತಾದರು.

01138004a ಅಸಕೃಚ್ಛಾಪಿ ಸಂತೀರ್ಯ ದೂರಪಾರಂ ಭುಜಪ್ಲವೈಃ|

01138004c ಪಥಿ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಮಾಸೇದುರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಭಯಾತ್ತದಾ||

ದೂರ ದೂರದಲ್ಲಿ ದಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಲವಾರು
ನದಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಭುಜಗಳನ್ನೇ ದೋಣಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಾಟಿದರು. ಮತ್ತು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಭಯದಿಂದ ವೇಷವನ್ನು
ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು.

01138005a ಕೃಚ್ಛೇಣ ಮಾತರಂ ತ್ವೇಕಾಂ ಸುಕುಮಾರೀಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01138005c ಅವಹತ್ತತ್ರ ಪೃಷ್ಠೇನ ರೋಧಃಸು ವಿಷಮೇಷು ಚ||

ದುಷ್ಕರವಾದಗಲೆಲ್ಲಾ ಸುಕುಮಾರೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ
ತಾಯಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ದಡ
ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಏರುತ್ತಿದ್ದನು.

01138006a ಆಗಮಂಸ್ತೇ ವನೋದ್ದೇಶಮಲ್ಪಮೂಲಫಲೋದಕಂ|

01138006c ಕ್ರೂರಪಕ್ಷಿಮೃಗಂ ಘೋರಂ ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭರತರ್ಷಭರು
ಗಡ್ಡೆಗೆಣಸುಗಳು, ಫಲಗಳು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಅಭಾವವಾಗಿದ್ದ
ಕ್ರೂರ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಘೋರ ವನವೊಂದರ
ಸಮೀಪ ತಲುಪಿದರು.

01138007a ಘೋರಾ ಸಮಭವತ್ಸಂಧ್ಯಾ ದಾರುಣಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

01138007c ಅಪ್ರಕಾಶಾ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವಾತ್ಯೈರಾಸನ್ನನಾರ್ತವೈಃ||

ಘೋರ ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು
ದಾರುಣರಾಗಿ ಕಂಡವು; ಅಕಾಲಿಕವಾದ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ

ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಕಾಣದಂತಾದವು.

01138008a ತೇ ಶ್ರಮೇಣ ಚ ಕೌರವ್ಯಾಸ್ತೃಷ್ಣಯಾ ಚ ಪ್ರಪೀಡಿತಾಃ|

01138008c ನಾಶಕ್ಕುವಂಸ್ತದಾ ಗಂತುಂ ನಿದ್ರಯಾ ಚ ಪ್ರವೃದ್ಧಯಾ||

ಆಯಾಸ, ಬಾಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಯು ಆ ಕೌರವರನ್ನು
ಪೀಡಿಸಿತು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದುವರಿಯಲು ಅವರಿಗೆ
ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತು.

01138009a ತತೋ ಭೀಮೋ ವನಂ ಘೋರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿಜನಂ ಮಹತ್|

01138009c ನ್ಯಗ್ರೋಧಂ ವಿಪುಲಚ್ಛಾಯಂ ರಮಣೀಯಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಆಗ ಭೀಮನು ಆ ಘೋರ ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿಶಾಲ
ಏಕಾಂತಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ನೆರಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ
ರಮಣೀಯ ನ್ಯಗ್ರೋಧ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಂಡನು.

01138010a ತತ್ರ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ತಾನ್ಸರ್ವಾನುವಾಚ ಭರತರ್ಷಭಃ|

01138010c ಪಾನೀಯಂ ಮೃಗಯಾಮೀಹ ವಿಶ್ರಮಧ್ವಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಭರತರ್ಷಭನು
ಹೇಳಿದನು: “ನೀವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ. ನಾನು ನೀರನ್ನು
ಹುಡುಕಿ ತರುತ್ತೇನೆ.

01138011a ಏತೇ ರುವಂತಿ ಮಧುರಂ ಸಾರಸಾ ಜಲಚಾರಿಣಃ|

01138011c ಧ್ರುವಮತ್ರ ಜಲಸ್ಥಾಯೋ ಮಹಾನಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಾರಸಗಳ ಮಧುರ ಕೂಗನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ
ಸರೋವರವೊಂದು ಇದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

01138012a ಅನುಜ್ಞಾತಃ ಸ ಗಚ್ಛೇತಿ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇನ ಭಾರತ|

01138012c ಜಗಾಮ ತತ್ರ ಯತ್ರ ಸ್ಮ ರುವಂತಿ ಜಲಚಾರಿಣಃ||

ಭಾರತ ! ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಅಣ್ಣನಿಂದ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ಪಡೆದ ಅವನು ಆ ಜಲಚಾರಿಣಿಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋದನು.

01138013a ಸ ತತ್ರ ಪೀತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

01138013c ಉತ್ತರೀಯೇಣ ಪಾನೀಯಮಾಜಹಾರ ತದಾ ನೃಪ||

ನೃಪ ! ಅಲ್ಲಿ ಆ ಭರತರ್ಷಭನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು,
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ತನ್ನ ಉತ್ತರೀಯದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದು
ತಂದನು.

01138014a ಗವ್ಯೂತಿಮಾತ್ರಾದಾಗತ್ಯ ತ್ವರಿತೋ ಮಾತರಂ ಪ್ರತಿ|

01138014c ಸ ಸುಪ್ತಾಂ ಮಾತರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚ ವಸುಧಾತಲೇ|

01138014e ಭೃಶಂ ದುಃಖಪರೀತಾತ್ಮಾ ವಿಲಲಾಪ ವೃಕೋದರಃ||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ತಾಯಿಯ ಕಡೆ ಬೇಗನೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ತನ್ನ
ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರನ್ನು ಕಂಡು ವೃಕೋದರನು
ದುಃಖಿತನಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದನು.

01138015a ಶಯನೇಷು ಪರಾರ್ಥ್ಯೇಷು ಯೇ ಪುರಾ ವಾರಣಾವತೇ|

01138015c ನಾಧಿಜಗ್ಮುಸ್ತದಾ ನಿದ್ರಾಂ ತೇಽದ್ಯ ಸುಪ್ತಾ ಮಹೀತಲೇ||

“ಹಿಂದೆ ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ
ನಿದ್ರೆಯನ್ನೇ ಪಡೆಯದಿದ್ದ ಇವರು ಈಗ ನೆಲದಮೇಲೆ
ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗಿದ್ದಾರಲ್ಲ?

01138016a ಸ್ವಸಾರಂ ವಸುದೇವಸ್ಯ ಶತ್ರುಸಂಘಾವಮರ್ದಿನಃ|

01138016c ಕುಂತಿಭೋಜಸುತಾಂ ಕುಂತೀಂ ಸರ್ಮ ಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತಾಂ||

01138017a ಸ್ನುಷಾಂ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪಾಂಡೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01138017c ಪ್ರಾಸಾದಶಯನಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಪುಂಡರೀಕಾಂತರಪ್ರಭಾಂ||

01138018a ಸುಕುಮಾರತರಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಮಹಾರ್ಹಶಯನೋಚಿತಾಂ|

01138018c ಶಯಾನಾಂ ಪಶ್ಯತಾದ್ಯೇಹ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮತಥೋಚಿತಾಂ||

ಶತ್ರುಸಂಘಾವಮರ್ದಿನ ವಸುದೇವನ ತಂಗಿ,
ಸರ್ಮ ಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತೆ ಕುಂತಿಭೋಜಸುತೆ ಕುಂತಿ,
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಸೊಸೆ, ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಭಾರ್ಯೆ,

ನಿತ್ಯವೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವ ಪುಂಡರೀಕಾಂತರಪ್ರಭೆ,
ಮಹಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಸುಕುಮಾರಿ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ
ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವವಳು ಈಗ ಅಯೋಚಿತ ನೆಲದ
ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡು !

01138019a ಧರ್ಮಾ ದಿಂದ್ರಾಚ್ಚ ವಾಯೋಶ್ಚ ಸುಷುವೇ ಯಾ ಸುತಾನಿಮಾನ್|

01138019c ಸೇಯಂ ಭೂಮೌ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ಶೇತೇ ಹ್ಯದ್ಯಾತಥೋಚಿತಾ||

ಧರ್ಮ, ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವಾಯುವಿನಿಂದ ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆದ ಅವಳು ಪರಿಶ್ರಾಂತಳಾಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ
ಮಲಗಿದ್ದಾಳಲ್ಲ !

01138020a ಕಿಂ ನು ದುಃಖಿತರಂ ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ದ್ರಷ್ಟುಮತಃ ಪರಂ|

01138020c ಯೋಽಹಮದ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಸುಪ್ತಾನ್ಶ್ಯಾಮಿ ಭೂತಲೇ||

ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಯಾವ ದುಃಖವನ್ನು ನನಗೆ
ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ಈ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು ಇಂದು ಈ
ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲ !

01138021a ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಯದ್ರಾಜ್ಯಂ ಧರ್ಮವಿದ್ಯೋಽರ್ಹತೇ ನೃಪಃ|

01138021c ಸೋಽಯಂ ಭೂಮೌ ಪರಿಶ್ರಾಂತಃ ಶೇತೇ ಪ್ರಾಕೃತವತ್ಕಥಂ||

ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಆಳುವ

ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ಈ ಧರ್ಮವಿದ ನೃಪನು (ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು)
ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ಆಯಾಸಗೊಂಡು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ?

01138022a ಅಯಂ ನೀಲಾಂಬುದಶ್ಯಾಮೋ ನರೇಷ್ಟಪ್ರತಿಮೋ ಭುವಿ|

01138022c ಶೇತೇ ಪ್ರಾಕೃತವದ್ಭೂಮಾವತೋ ದುಃಖಿತರಂ ನು ಕಿ||

ಮೋಡದಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ನರರಲ್ಲಿಯೇ
ಅಪ್ರತಿಮನಾಗಿರುವ ಇವನು (ಅರ್ಜುನನು)
ಸಾಮಾನ್ಯನೋರ್ವನಂತೆ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವುದು
ದುಃಖಿತರವಲ್ಲವೇ?

01138023a ಅಶ್ವಿನಾವಿವ ದೇವಾನಾಂ ಯಾವಿಮೌ ರೂಪಸಂಪದಾ|

01138023c ತೌ ಪ್ರಾಕೃತವದದ್ಯೇಮೌ ಪ್ರಸುಪ್ತೌ ಧರಣೀತಲೇ|

ಅಶ್ವಿನಿದೇವತೆಗಳಂತೆ ರೂಪಸಂಪನ್ನರಾದ ಈ ಯಮಳರು
ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಧರಣೀತಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾರಲ್ಲ!

01138024a ಜ್ಞಾತಯೋ ಯಸ್ಯ ನೈವ ಸ್ಯುರ್ವಿಷಮಾಃ ಕುಲಪಾಂಸನಾಃ|

01138024c ಸ ಜೀವೇತ್ಸುಸುಖಂ ಲೋಕೇ ಗ್ರಾಮೇ ದ್ರುಮ ಇವೈಕಜಃ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷಮರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಲವನ್ನು
ಕೆಡಿಸುವ ಬಂಧುಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದವನು

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಒಂಟಿ ಮರದಂತೆ ಸುಖವಾದ
ಜೀವನವನ್ನು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

01138025a ಏಕೋ ವೃಕ್ಷೋ ಹಿ ಯೋ ಗ್ರಾಮೇ ಭವೇತ್ಪರ್ಣಫಲಾನ್ವಿತಃ|

01138025c ಚೈತ್ಯೋ ಭವತಿ ನಿರ್ಜ್ಞಾತಿರರ್ಚನೀಯಃ ಸುಪೂಜಿತಃ||

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ವೃಕ್ಷವು ಪರ್ಣ
ಫಲಪೂರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಂಧುಗಳು
ಯಾರನ್ನೂ ಹೊಂದಿರದ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

01138026a ಯೇಷಾಂ ಚ ಬಹವಃ ಶೂರಾ ಜ್ಞಾತಯೋ ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತಾಃ|

01138026c ತೇ ಜೀವಂತಿ ಸುಖಂ ಲೋಕೇ ಭವಂತಿ ಚ ನಿರಾಮಯಾಃ||

ಬಹಳ ಮಂದಿ ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತ ಶೂರ ನೆಂಟರನ್ನು
ಹೊಂದಿದವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿರಾಮಯ ಸುಖ
ಜೀವನವನ್ನು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

01138027a ಬಲವಂತಃ ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಾ ಮಿತ್ರಬಾಂಧವನಂದನಾಃ|

01138027c ಜೀವಂತ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದ್ರುಮಾಃ ಕಾನನಜಾ ಇವ||

ಬಾಂಧವರನ್ನು ಮಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಿಗೆ
ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮರಗಳಂತೆ
ಬಲವಂತರಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧ ಜೀವನವನ್ನು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

01138028a ವಯಂ ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸಪುತ್ರೇಣ ದುರಾತ್ಮನಾ|

01138028c ವಿವಾಸಿತಾ ನ ದಗ್ಧಾಶ್ಚ ಕಥಂ ಚಿತ್ತಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅವನ ದುರಾತ್ಮ ಪುತ್ರನಿಂದ
ಹೊರಗಟ್ಟಲಟ್ಟ ನಾವು ಅವನೇ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದ
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆವು.

01138029a ತಸ್ಮಾನ್ಮುಕ್ತಾ ವಯಂ ದಾಹಾದಿಮಂ ವೃಕ್ಷಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ|

01138029c ಕಾಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿಪತ್ನ್ಯಾ ಮಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಕ್ಲೇಶಮನುತ್ತಮಂ||

ಆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ನಾವು ಈಗ ಈ ಮರದ
ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಅನುತ್ತಮ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು
ಪಡೆದ ನಾವು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲೆವು?

01138030a ನಾತಿದೂರೇ ಚ ನಗರಂ ವನಾದಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಲಕ್ಷಯೇ|

01138030c ಜಾಗರ್ತವ್ಯೇ ಸ್ವಪಂತೀಮೇ ಹಂತ ಜಾಗರ್ಮ್ಯಹಂ ಸ್ವಯಂ||

ಈ ವನದಿಂದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ನಗರವು
ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಮಲಗಿರುವಾಗ
ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲ! ನಾನೇ
ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

01138031a ಪಾಸ್ಯಂತೀಮೇ ಜಲಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಾ ಜಿತಕ್ಲಮಾಃ|

01138031c ಇತಿ ಭೀಮೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿಪ ಜಜಾಗಾರ ಸ್ವಯಂ ತದಾ||

ಆಯಾಸವನ್ನು ತಣಿಸಿ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ನಂತರ ಅವರು ನೀರನ್ನು
ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಭೀಮನು ಸ್ವಯಂ
ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಎಚ್ಚಿತ್ತೇ ಇದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಜಲಾಹರಣೇ ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಮಜಲಾಹರಣ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜತುಗೃಹಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೮/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೩೮/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೪೮೪೭/೭೩೭೮೪

ಹಿಡಿಂಬವಧ ಪರ್ವ

೧೩೯

ಪಾಂಡವರ ಸುಳಿವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಕ್ಷಸ ಹಿಡಿಂಬನು ಆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಂದು ತರಲು ತಂಗಿ ಹಿಡಿಂಬೆಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧-೧೧). ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಮವಶಳಾದ ಹಿಡಿಂಬೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾಗೆಂದು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಕೇಳುವುದು (೧೨-೨೬). ಭೀಮನು ನಿರಾಕರಿಸಲು, ಹಿಡಿಂಬೆಯು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು (೨೭-೩೨).

01139001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01139001a ತತ್ರ ತೇಷು ಶಯಾನೇಷು ಹಿಡಿಂಬೋ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಃ|

01139001c ಅವಿದೂರೇ ವನಾತ್ಮಸ್ಮಾಚ್ಯಾಲವೃಕ್ಷಮುಪಾಶ್ರಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಲಗಿರುವಾಗ, ಆ ವನದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಶಾಲವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸನು ಮಲಗಿದ್ದನು.

01139002a ಕ್ರೂರೋ ಮಾನುಷಮಾಂಸಾದೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01139002c ವಿರೂಪರೂಪಃ ಪಿಂಗಾಕ್ಷಃ ಕರಾಲೋ ಘೋರದರ್ಶನಃ|

01139002e ಪಿಶಿತೇಪ್ಸುಃ ಕ್ಷುಧಾರ್ತಸ್ತಾನಪಶ್ಯತ ಯದೃಚ್ಛಯಾ||

ಮಹಾವೀರ, ಮಹಾಬಲಿ, ವಿರೂಪರೂಪಿ, ಪಿಂಗಾಕ್ಷ, ಕರಾಲ,
 ಘೋರದರ್ಶನ ಕ್ರೂರನು ಮನುಷ್ಯರ ಮಾಂಸವನ್ನು
 ಭಕ್ಷಿಸುವವನಾಗಿದ್ದನು. ಹಸಿದ ಅವನು ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ
 ಅಲ್ಲಿರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01139003a ಊರ್ಧ್ವಾಂಗುಲಿಃ ಸ ಕಂಡಾಯಸ್ಥಂವ್ಯನ್ಮೂಕ್ಷಾಂ ಶಿರೋರುಹಾನ್|

01139003c ಜ್ಯಂಭಮಾಣೋ ಮಹಾವಕ್ತ್ರಃ ಪುನಃ ಪುನರವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವರೆಡೆಗೇ ತಿರುಗುತ್ತಿರಲು ಅವನು
 ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಹೊಲಸಾದ ತನ್ನ
 ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕೆರೆದು ಕೆದರಿ ತನ್ನ ಅಗಲ ಬಾಯಿಯಿಂದ
 ಆಕಳಿಸಿದನು.

01139004a ದುಷ್ಟೋ ಮಾನುಷಮಾಂಸಾದೋ ಮಹಾಕಾಯೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01139004c ಆಘ್ರಾಯ ಮಾನುಷಂ ಗಂಧಂ ಭಗಿನೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಆ ದುಷ್ಟ ಮಾನುಷಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕ, ಮಹಾಕಾಯ ಮಹಾಬಲಿಯು
 ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ತನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01139005a ಉಪಪನ್ನಶ್ಚಿರಸ್ಯಾದ್ಯ ಭಕ್ಷೋ ಮಮ ಮನಃಪ್ರಿಯಃ|

01139005c ಸ್ನೇಹಸ್ರವಾನ್ಮಸ್ರವತಿ ಜಿಹ್ವಾ ಪರ್ಯೇತಿ ಮೇ ಮುಖಂ||

“ದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ನಂತರ ಇಂದು ನನ್ನ ಮನಃಪ್ರಿಯ ಭಕ್ಷವು
 ದೊರಕಿದೆ. ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುತ್ತಿದೆ
 ಮತ್ತು ಬಾಯಿಯ ಸುತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದೆ.

01139006a ಅಷ್ಟೌ ದಂಷ್ಟ್ರಾಃ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಾಶ್ಚಿರಸ್ಯಾಪಾತದುಃಸಹಾಃ|

01139006c ದೇಹೇಷು ಮಜ್ಜಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ನಿಗ್ಧೇಷು ಪಿಶಿತೇಷು ಚ||

ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯದಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಕಚ್ಚಲು ದೊರೆಯದಿದ್ದ ನನ್ನ ಈ ಎಂಟು ತೀಕ್ಷ್ಣ ದಂಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಆ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿರುವ ರುಚಿ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಹುಗಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾತರಗೊಂಡಿವೆ.

01139007a ಆಕ್ರಮ್ಯ ಮಾನುಷಂ ಕಂಠಮಾಚ್ಛಿದ್ಯ ಧಮನೀಮಪಿ|

01139007c ಉಷ್ಣಂ ನವಂ ಪ್ರಪಾಸ್ಯಾಮಿ ಫೇನಿಲಂ ರುಧಿರಂ ಬಹು||

ಆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅವರ ಕಂಠಗಳ ಧಮನಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೊರೆಯುಕ್ತ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಹೊಸರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ.

01139008a ಗಚ್ಛ ಜಾನೀಹಿ ಕೇ ತ್ವೇತೇ ಶೇರತೇ ವನಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

01139008c ಮಾನುಷೋ ಬಲವಾನ್ಗಂಧೋ ಘ್ರಾಣಂ ತರ್ಪಯತೀವ ಮೇ||

ಹೋಗು! ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಅವರು ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಆ ಮನುಷ್ಯರ ಗಾಢ ವಾಸನೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

01139009a ಹತ್ವೈತಾನ್ಮಾನುಷಾನ್ಸರ್ವಾನಾನಯಸ್ವ ಮಮಾಂತಿಕಂ|

01139009c ಅಸ್ಮದ್ವಿಷಯಸುಪ್ತೇಭ್ಯೋ ನೈತೇಭ್ಯೋ ಭಯಮಸ್ತಿ ತೇ||

ಆ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನಮ್ಮದಾದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಅವರಿಂದ ನಿನಗೆ

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ.

01139010a ಏಷಾಂ ಮಾಂಸಾನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಯಥೇಷ್ಟತಃ|

01139010c ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾವ ಸಹಿತೌ ಕುರು ತೂರ್ಣಂ ವಚೋ ಮಮ||

ಮನುಷ್ಯರ ಈ ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಭಕ್ಷಿಸೋಣ. ಬೇಗನೆ ಹೋಗು ಮತ್ತು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡು.”

01139011a ಭ್ರಾತುರ್ವ ಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ತ್ವರಮಾಣೇವ ರಾಕ್ಷಸೀ|

01139011c ಜಗಾಮ ತತ್ರ ಯತ್ರ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅಣ್ಣನ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಪಾಂಡವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು.

01139012a ದದರ್ಶ ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರಥಯಾ ಸಹ|

01139012c ಶಯಾನಾನ್ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಜಾಗ್ರತಂ ತ್ವಪರಾಜಿತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅವಳು ಪೃಥಳ ಜೊತೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮತ್ತು ಎಚ್ಚೆತ್ತಿದ್ದ ಅಪರಾಜಿತ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

01139013a ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಾ ಶಾಲಸ್ಕಂಧಮಿವೋದ್ಗತಂ|

01139013c ರಾಕ್ಷಸೀ ಕಾಮಯಾಮಾಸ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಂ ಭುವಿ||

ಶಾಲ ವೃಕ್ಷದ ರೆಂಬೆಯಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದರಾಕ್ಷಣವೇ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಭೂವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮ

ರೂಪವಂತನಾದ ಅವನನ್ನು ಬಯಸಿದಳು.

01139014a ಅಯಂ ಶ್ಯಾಮೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಿಂಹಸ್ಯಂಧೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

01139014c ಕಂಬುಗ್ರೀವಃ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷೋ ಭರ್ತಾ ಯುಕ್ತೋ ಭವೇನ್ಮಮ||

“ಈ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ ಮಹಾಬಾಹು, ಸಿಂಹಸ್ಯಂಧ,
ಮಾಹಾಕಾಂತಿಯುಕ್ತ, ಕಂಬುಗ್ರೀವ, ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷನು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯ
ಗಂಡನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01139015a ನಾಹಂ ಭ್ರಾತೃವಚೋ ಜಾತು ಕುರ್ಯಾಂ ಕ್ರೂರೋಪಸಂಹಿತಂ|

01139015c ಪತಿಸ್ನೇಹೋಽತಿಬಲವಾನ್ ತಥಾ ಭ್ರಾತೃಸೌಹೃದಂ||

ನಾನು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಆ ಕ್ರೂರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯ
ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯು ಅಣ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚೇ ಅಲ್ಲವೇ?

01139016a ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ತೃಪ್ತಿಶ್ಚ ಭವೇದ್ಭ್ರಾತುರ್ಮಮೈವ ಚ|

01139016c ಹತೈರೇತೈರಹತ್ವಾ ತು ಮೋದಿಷ್ಯೇ ಶಾಶ್ವತಿಃ ಸಮಾಃ||

ಇವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನನಗೆ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದ ತೃಪ್ತಿ
ದೊರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ
ನಾನು ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಬಲ್ಲೆ.”

01139017a ಸಾ ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ರೂಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾನುಷಮುತ್ತಮಂ|

01139017c ಉಪತಸ್ಥೇ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಶನ್ಯಃ ಶನ್ಯಃ||

01139018a ವಿಲಜ್ಜ ಮಾನೇವ ಲತಾ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾ|

01139018c ಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಮಸೇನಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

REGISTERED No. 571 RAYI VARMA-PRESS PICTURE DEPOT.

भीम आणि हेडंबा.

BOMBAY.

RAYI VARMA-PRESS, MALAVLI LUNAVLA.

ಆ ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯ ಉತ್ತಮ ಮಾನುಷಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ
ನಾಚಿಕೊಂಡ ಲತೆಯಂತೆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನ ಬಳಿ ಮೆಲ್ಲ
ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಂದಳು. ಆ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ
ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01139019a ಕುತಸ್ತ್ವ ಮಸಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಶ್ಚಾಸಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

01139019c ಕ ಇಮೇ ಶೇರತೇ ಚೇಹ ಪುರುಷಾ ದೇವರೂಪಿಣಃ||

“ಪುರುಷರ್ಷಭ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ನೀನು
ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ದೇವರೂಪಿ ಈ ಪುರುಷರು ಯಾರು?

01139020a ಕೇಯಂ ಚ ಬೃಹತೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಸುಕುಮಾರೀ ತವಾನಘ|

01139020c ಶೇತೇ ವನಮಿದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಶ್ವಸ್ತಾ ಸ್ವಗೃಹೇ ಯಥಾ||

ಅನಘ! ಈ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯಂತೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಈ
ವನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಈ ಹಿರಿಯ ಸುಕುಮಾರಿಯು ನಿನಗೆ
ಏನಾಗಬೇಕು?

01139021a ನೇದಂ ಜಾನಾತಿ ಗಹನಂ ವನಂ ರಾಕ್ಷಸಸೇವಿತಂ|

01139021c ವಸತಿ ಹ್ಯತ್ರ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಹಿಡಿಂಬೋ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಃ||

ಈ ಗಹನ ವನವು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಸೇರಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ
ಹಿಂಡಿಂಬ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಾಪಾತ್ಮ ರಾಕ್ಷಸನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ಎನ್ನುವುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?

01139022a ತೇನಾಹಂ ಪ್ರೇಷಿತಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದುಷ್ಪಭಾವೇನ ರಕ್ಷಸಾ|

01139022c ಬಿಭಕ್ಷಯಿಷತಾ ಮಾಂಸಂ ಯುಷ್ಮಾಕಮಮರೋಪಮ||

ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ದುಷ್ಪಭಾವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಅಮರೋಪಮ ನಿಮ್ಮ ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

01139023a ಸಾಹಂ ತ್ವಾಮಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದೇವಗರ್ಭಸಮಪ್ರಭಂ|

01139023c ನಾನ್ಯಂ ಭರ್ತಾರಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ದೇವಗರ್ಭಸಮಪ್ರಭನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ನನ್ನ ಓರ್ವನೇ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01139024a ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯುಕ್ತಂ ಮಯಿ ಸಮಾಚರ|

01139024c ಕಾಮೋಪಹತಚಿತ್ತಾಂಗೀಂ ಭಜಮಾನಾಂ ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನೀನು ನನಗೆ ಯುಕ್ತವಾದಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೋ. ನನ್ನ ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಮವು ಆವರಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು.

01139025a ತ್ರಾಸ್ಯೇಹಂ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಾಕ್ಷಸಾತ್ಪುರುಷಾದಕಾತ್|

01139025c ವತ್ಸ್ಯಾ ವೋ ಗಿರಿದುರ್ಗೇಷು ಭರ್ತಾ ಭವ ಮಮಾನಘ||

ಮಹಾಬಾಹು! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಆ ನರಭಕ್ಷಕ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಉಳಿಸಬಲ್ಲೆ.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸೋಣ. ಅನಘ! ನನ್ನ ಪತಿಯಾಗು.

01139026a ಅಂತರಿಕ್ಷಚರಾ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ಕಾಮತೋ ವಿಚರಾಮಿ ಚ|

01139026c ಅತುಲಾಮಾಪ್ನುಹಿ ಪ್ರೀತಿಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಯಾ ಸಹ||

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲೆ, ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅತುಲ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು.”

01139027 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01139027a ಮಾತರಂ ಭ್ರಾತರಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಕನಿಷ್ಠಾನಪರಾನಿಮಾನ್|

01139027c ಪರಿತ್ಯಜೇತ ಕೋಽನ್ವದ್ಯ ಪ್ರಭವನ್ನಿವ ರಾಕ್ಷಸಿ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಕ್ಷಸಿ! ತಾಯಿಯನ್ನು, ಹಿರಿಯಣ್ಣನನ್ನು, ಮತ್ತು ಕಿರಿಯವರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಪ್ರಭು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು?”

01139028a ಕೋ ಹಿ ಸುಪ್ತಾನಿಮಾನ್ಭ್ರಾತೃನ್ದತ್ತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಭೋಜನಂ|

01139028c ಮಾತರಂ ಚ ನರೋ ಗಚ್ಛೇತ್ಕಾಮಾರ್ತ ಇವ ಮದ್ವಿಧಃ||

ನನ್ನಂಥಹ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಮಲಗಿರುವ ಈ ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಾಯಿಯನ್ನು ರಾಕ್ಷಸಭೋಜನವನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಮಾರ್ತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ?”

01139029 ರಾಕ್ಷಸ್ಯುವಾಚ|

01139029a ಯತ್ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ತತ್ಕರಿಷ್ಯೇ ಸರ್ವಾನೇತಾನ್ಪ್ರಬೋಧಯ|

01139029c ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಃ ಕಾಮಂ ರಾಕ್ಷಸಾತ್ಪುರುಷಾದಕಾತ್||

ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಬ್ಬಿಸು. ಆ ನರಭಕ್ಷಕ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01139030 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01139030a ಸುಖಿಸುಪ್ತಾನ್ವನೇ ಭ್ರಾತೃನ್ಮಾತರಂ ಚೈವ ರಾಕ್ಷಸಿ|

01139030c ನ ಭಯಾದ್ಭೋಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭ್ರಾತುಸ್ತವ ದುರಾತ್ಮನಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಕ್ಷಸಿ! ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರು ವನದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ಆ ದುರಾತ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಭಯದಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲಾರೆ.”

01139031a ನ ಹಿ ಮೇ ರಾಕ್ಷಸಾ ಭೀರು ಸೋಢುಂ ಶಕ್ತಾಃ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

01139031c ನ ಮನುಷ್ಯಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ಯಕ್ಷಾಶ್ಚಾರುಲೋಚನೇ||

ಭೀರು! ಚಾರುಲೋಚನೇ! ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಯಾವ ರಾಕ್ಷಸನೂ ಇಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನೂ ಇಲ್ಲ, ಗಂಧರ್ವನೂ ಇಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಕ್ಷನೂ ಇಲ್ಲ.

01139032a ಗಚ್ಛ ವಾ ತಿಷ್ಠ ವಾ ಭದ್ರೇ ಯದ್ವಾಪೀಚ್ಛಸಿ ತತ್ಕುರು|

01139032c ತಂ ವಾ ಪ್ರೇಷಯ ತನ್ವಂಗಿ ಭ್ರಾತರಂ ಪುರುಷಾದಕಂ||

ಭದ್ರೇ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು ಅಥವಾ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ತನ್ನಾಂಗಿ!
ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಆ ನರಭಕ್ಷಕ ಅಣ್ಣನನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಹಿಡಿಂಬಸಂವಾದೇ
ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಹಿಡಿಂಬಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮಾವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೦

ತಂಗಿಯು ಹೋಗಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಹಿಡಿಂಬನು
ಪಾಂಡವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು, ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಭೀಮನನ್ನು
ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು (೧-೧೧).

01140001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01140001a ತಾಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಚಿರಗತಾಂ ಹಿಡಿಂಬೋ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ|

01140001c ಅವತೀರ್ಯ ದ್ರುಮಾತ್ತಸ್ಮಾದಾಜಗಾಮಾಥ ಪಾಂಡವಾನ್||

01140002a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಬಾಹುರೂರ್ಧ್ವಕೇಶೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01140002c ಮೇಘಸಂಘಾತವಷ್ಟ್ಮಾ ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರೋಜ್ಜ್ವಲಾನನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ತಂಗಿಯು ಹೋಗಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ ಹಿಡಿಂಬನು ಮರದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಪಾಂಡವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಮಹಾಬಲನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು, ಬಾಹುಗಳು ಬಲವಾಗಿದ್ದವು, ಕೂದಲು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದವು, ಮಳೆಯ ಮೋಡದಂತೆ ದಟ್ಟನಾಗಿದ್ದನು, ಹಲ್ಲುಗಳು ಮೊನಚಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಮುಖವು ಪ್ರಜ್ಜಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01140003a ತಮಾಪತಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತಥಾ ವಿಕೃತದರ್ಶನಂ|

01140003c ಹಿಡಿಂಬೋವಾಚ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ಭೀಮಸೇನಮಿದಂ ವಚಃ||

ಮೇಲೆರಗುತ್ತಾನೋ ಎನ್ನುವಂತಿರುವ ಆ ವಿಕೃತದರ್ಶನನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಡಿಂಬಿಯು ನಡುಗುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01140004a ಆಪತತ್ಯೇಷ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪುರುಷಾದಕಃ|

01140004c ತ್ವಾಮಹಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಯದ್ಭೃವೀಮಿ ತಥಾ ಕುರು||

“ಇಗೋ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ನರಭಕ್ಷಕನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ.

01140005a ಅಹಂ ಕಾಮಗಮಾ ವೀರ ರಕ್ಷೋಬಲಸಮನ್ವಿತಾ|

01140005c ಆರುಹೇಮಾಂ ಮಮ ಶ್ರೋಣೀಂ ನೇಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವಿಹಾಯಸಾ||

ವೀರ! ರಾಕ್ಷಸರ ಬಲಸಮನ್ವಿತೆ ನಾನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಸೊಂಟದ ಮೇಲೇರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

01140006a ಪ್ರಬೋಧಯೈನಾನ್ಸಂಸುಪ್ತಾನ್ಮಾತರಂ ಚ ಪರಂತಪ|

01140006c ಸರ್ವಾನೇವ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಗೃಹೀತ್ವಾ ವೋ ವಿಹಾಯಸಾ||

ಪರಂತಪ! ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ತಾಯಿ ಮತ್ತು
ಸಹೋದರರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಆಕಾಶ
ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.”

01140007 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01140007a ಮಾ ಭೈಸ್ವಂ ವಿಪುಲಶ್ರೋಣಿ ನೈಷ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಯಿ ಸ್ಥಿತೇ|

01140007c ಅಹಮೇನಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಂತ್ಯಾಸ್ತೇ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪುಲಶ್ರೋಣಿ! ಹೆದರದಿರು. ನಾನಿಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿರುವಾಗ ಯಾರೂ ಯಾವುದೇರೀತಿಯ
ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರೇ
ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

01140008a ನಾಯಂ ಪ್ರತಿಬಲೋ ಭೀರು ರಾಕ್ಷಸಾಪಸದೋ ಮಮ|

01140008c ಸೋಢುಂ ಯುಧಿ ಪರಿಸ್ಪಂದಮಥವಾ ಸರ್ವ ರಾಕ್ಷಸಾಃ||

ಭೀರು! ಈ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮನು ಬಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರಿಸಾಟಿಯೇನಲ್ಲ.
ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲ ಒಂದು ಸೇರಿದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01140009a ಪಶ್ಯ ಬಾಹೂ ಸುವೃತ್ತೌ ಮೇ ಹಸ್ತಿಹಸ್ತನಿಭಾವಿಮೌ|

01140009c ಊರೂ ಪರಿಘಸಂಕಾಶೌ ಸಂಹತಂ ಚಾಪ್ಯುರೋ ಮಮ||

ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಂತೆ ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿರುವ ಈ ನನ್ನ
ಬಾಹುಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಪರಿಘಗಳಂತಿರುವ ನನ್ನ ಈ ತೊಡೆಗಳನ್ನು
ನೋಡು ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನನ್ನ ಈ ಎದೆಯನ್ನು ನೋಡು.

01140010a ವಿಕ್ರಮಂ ಮೇ ಯಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸಾದ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಶೋಭನೇ|

01140010c ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಪೃಥುಶ್ರೋಣಿ ಮತ್ಪ್ತಾ ಮಾಮಿಹ ಮಾನುಷಂ||

ಇಂದ್ರನಂತಿರುವ ನನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಇಂದು ನೀನು ನೋಡುವೆ
ಶೋಭನೇ! ಪೃಥುಶ್ರೋಣಿ! ನಾನೋರ್ವ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು
ತಿಳಿದು ಕಡೆಗಾಣಿಸಬೇಡ.”

01140011 ಹಿಡಿಂಬೋವಾಚ|

01140011a ನಾವಮನ್ಯೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ತ್ವಾಮಹಂ ದೇವರೂಪಿಣಂ|

01140011c ದೃಷ್ಟ್ವಾಪದಾನಸ್ತು ಮಯಾ ಮಾನುಷೇಷ್ಟೇವ ರಾಕ್ಷಸಃ||

ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ದೇವರೂಪಿಣಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು
ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಯಾವರಿತಿ ಧಾಳಿ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.”

01140012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01140012a ತಥಾ ಸಂಜಲ್ಪತಸ್ತಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಭಾರತ|

01140012c ವಾಚಃ ಶುಶ್ರಾವ ತಾಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಾಕ್ಷಸಃ ಪುರುಷಾದಕಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಅವಳು ಈ ರೀತಿ
ಭೀಮಸೇನನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ನರಭಕ್ಷಕ ರಾಕ್ಷಸನು

ಕೇಳಿ ಕೃದ್ಧನಾದನು.

01140013a ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಸ್ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಹಿಡಿಂಬೋ ಮಾನುಷಂ ವಪುಃ|

01140013c ಸ್ತುಗ್ಧಾಮಪೂರಿತಶಿಖಿಂ ಸಮಗ್ರೇಂದುನಿಭಾನನಂ||

01140014a ಸುಭ್ರೂನಾಸಾಕ್ಷಿಕೇಶಾಂತಂ ಸುಕುಮಾರನಖಿತ್ವಚಂ|

01140014c ಸರ್ವಾ ಭರಣಸಮ್ಯಕ್ತಂ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಬರವಾಸಸಂ||

ಹಿಡಿಂಬನು ಅವಳು ಮಾನುಷ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದನು: ತಲೆಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಮುಡಿದಿದ್ದಳು, ಅವಳ ಮುಖವು ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು, ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು, ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು, ಮೂಗು ಮತ್ತು ಕೂದಲು, ಸುಕುಮಾರ ಉಗುರುಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಮ, ಸರ್ವಾ ಭರಣ ಸಂಯುಕ್ತಳಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು.

01140015a ತಾಂ ತಥಾ ಮಾನುಷಂ ರೂಪಂ ಬಿಭ್ರತೀಂ ಸುಮನೋಹರಂ|

01140015c ಪುಂಸ್ಕಾಮಾಂ ಶಂಕಮಾನಶ್ಚ ಚುಕ್ರೋಧ ಪುರುಷಾದಕಃ||

ವಿಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸುವ ಸುಮನೋಹರ ಮಾನುಷಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳು ಆ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಾಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಆ ನರಭಕ್ಷಕನು ಕೋಪಗೊಂಡನು.

01140016a ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ರಾಕ್ಷಸಸ್ತಸ್ಯಾ ಭಗಿನ್ಯಾಃ ಕುರುಸತ್ತಮ|

01140016c ಉತ್ಪಾಲ್ಯ ವಿಪುಲೇ ನೇತ್ರೇ ತತಸ್ತಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅವನ

ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01140017a ಕೋ ಹಿ ಮೇ ಭೋಕ್ತುಕಾಮಸ್ಯ ವಿಘ್ನಂ ಚರತಿ ದುರ್ಮತಿಃ|

01140017c ನ ಬಿಭೇಷಿ ಹಿಡಿಂಬೇ ಕಿಂ ಮತ್ಕೋಪಾದ್ವಿಪ್ರಮೋಹಿತಾ||

“ನಾನು ಹಸಿದಿರುವಾಗ ಯಾವ ದುರ್ಮತಿಯು ವಿಘ್ನವನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ! ಹಿಡಿಂಬೇ! ನನ್ನ ಕೋಪದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯವಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ? ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ?

01140018a ಧಿಕ್ತ್ವಾ ಮಸತಿ ಪುಂಸ್ಕಾಮೇ ಮಮ ವಿಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಿ|

01140018c ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಯಶಸ್ಕರಿ||

ಪುರುಷನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು ನನಗಿಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರರಿಗೆ ನೀನೊಬ್ಬಳು ಕಳಂಕಿ!

01140019a ಯಾನಿಮಾನಾಶ್ರಿತಾಕಾರ್ಷೀರಪ್ರಿಯಂ ಸುಮಹನ್ಮಮ|

01140019c ಏಷ ತಾನದ್ಯ ವೈ ಸರ್ವಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ||

ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ನೀನು ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ.”

01140020a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಹಿಡಿಂಬಾಂ ಸ ಹಿಡಿಂಬೋ ಲೋಹಿತೇಕ್ಷಣಃ|

01140020c ವಧಾಯಾಭಿಪಪಾತ್ಯೈನಾಂ ದಂತೈರ್ದಂತಾನುಪಸ್ಪೃಶನ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ ಹಿಡಿಂಬನು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಹಿಡಿಂಬಿಯನ್ನು ವಧಿಸಲು ಅವಳ ಮೇಲೆರಗಿದನು.

01140021a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ|

01140021c ಭರ್ತ್ಸಯಾಮಾಸ ತೇಜಸ್ವೀ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತೇಜಸ್ವಿ ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ಅವಹೇಳಿಸುತ್ತಾ “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಣಿ

ಹಿಡಿಂಬಯುದ್ಧೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೧

ಭೀಮನು ಹಿಡಿಂಬನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದು (೧-೧೨).

ಕೋಪದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ ಹಿಡಿಂಬನೊಂದಿಗೆ ಭೀಮನ ಭಯಂಕರ

ಯುದ್ಧನಡೆಯುವಾಗ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ

ಹಿಡಿಂಬಿಯನ್ನು ನೋಡಿದುದು (೧೩-೨೪).

01141001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01141001a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

01141001c ಭಗಿನೀಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ಆ
ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

01141002a ಕಿಂ ತೇ ಹಿಡಿಂಬ ಏತೈರ್ವಾ ಸುಖಿಸುಪ್ತೈಃ ಪ್ರಬೋಧಿತೈಃ|

01141002c ಮಾಮಾಸಾದಯ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ತರಸಾ ತ್ವಂ ನರಾಶನ||

“ಹಿಡಿಂಬ! ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಇವರನ್ನು ಏಕೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರುವೆ?
ನರಾಶನ! ದುರ್ಬುದ್ಧಿ! ಕೂಡಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸು.

01141003a ಮಯ್ಯೇವ ಪ್ರಹರೈಹಿ ತ್ವಂ ನ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಹಂತುಮರ್ಹಸಿ|

01141003c ವಿಶೇಷತೋಽನಪಕೃತೇ ಪರೇಣಾಪಕೃತೇ ಸತಿ||

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ತಾನೇನೂ ತಪ್ಪು
ಮಾಡಿರದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಅಪಕೃತಳಾದ ಈ
ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಡ.

01141004a ನ ಹೀಯಂ ಸ್ವವಶಾ ಬಾಲಾ ಕಾಮಯತ್ಯದ್ಯ ಮಾಮಿಹ|

01141004c ಚೋದಿತೈಷಾ ಹ್ಯನಂಗೇನ ಶರೀರಾಂತರಚಾರಿಣಾ|

01141004e ಭಗಿನೀ ತವ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಯಶೋಹರ||

ಈ ಬಾಲೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳ ವಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ಪಾಪವೂ ಅಲ್ಲ. ಶರೀರಾಂತರದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಅನಂಗನಿಂದ ಅವಳು
ಚೋದಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಕ್ಷಸರ ಯಶೋಹರ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇ! ಇವಳು
ನಿನ್ನ ತಂಗಿ!

01141005a ತ್ವನ್ನಿಯೋಗೇನ ಚೈವೇಯಂ ರೂಪಂ ಮಮ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಚ|

01141005c ಕಾಮಯತ್ಯದ್ಯ ಮಾಂ ಭೀರುರ್ನೈಷಾ ದೂಷಯತೇ ಕುಲಂ||

ನೀನೇ ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ
ಕಾಮಪೀಡಿತಳಾದ ಈ ಭೀರುವು ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನೇನೂ ದೂಷಿತ
ಮಾಡಿಲ್ಲ.

01141006a ಅನಂಗೇನ ಕೃತೇ ದೋಷೇ ನೇಮಾಂ ತ್ವಮಿಹ ರಾಕ್ಷಸ|

01141006c ಮಯಿ ತಿಷ್ಠತಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನ್ನ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಹಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ಅನಂಗನಿಂದ ಆದ ದೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿರುವಾಗ ರಾಕ್ಷಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ನೀನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01141007a ಸಮಾಗಚ್ಛ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮೇಕೇನೈಕೋ ನರಾಶನ|

01141007c ಅಹಮೇವ ನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಯಮಸಾದನಂ||

ನರಾಶನ! ನನ್ನೊಡನೆ, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಹೋರಾಡು. ಇಂದು
ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

01141008a ಅದ್ಯ ತೇ ತಲನಿಷ್ಪಿಷ್ಟಂ ಶಿರೋ ರಾಕ್ಷಸ ದೀರ್ಯತಾಂ|

01141008c ಕುಂಜರಸ್ಯೇವ ಪಾದೇನ ವಿನಿಷ್ಪಿಷ್ಟಂ ಬಲೀಯಸಃ||

ರಾಕ್ಷಸ! ಇಂದು ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು, ಆನೆಯೊಂದು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ
ಜೋರಾಗಿ ತುಳಿದಿದೆಯೋ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಅದು ಒಡೆದುಹೋಗುವ
ತನಕ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅಚ್ಚುತ್ತೇನೆ.

01141009a ಅದ್ಯ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಕ್ರವ್ಯಾದಾಃ ಶೈನಾ ಗೋಮಾಯವಶ್ಚ ತೇ|

01141009c ಕರ್ಷಂತು ಭುವಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ನಿಹತಸ್ಯ ಮಯಾ ಮೃಧೇ||

ಇಂದು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ಹದ್ದುಗಳು ಮತ್ತು ನರಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಂಗ-ಅಂಗವನ್ನು ಹರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.

01141010a ಕ್ಷಣೇನಾದ್ಯ ಕರಿಷ್ಯೇಽಹಮಿದಂ ವನಮಕಂಟಕಂ|

01141010c ಪುರಸ್ತಾದ್ಧೂಷಿತಂ ನಿತ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಭಕ್ಷಯತಾ ನರಾನ್||

ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ವನವನ್ನು ಅದರ ಕಂಟಕನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ನೀನು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01141011a ಅದ್ಯ ತ್ವಾಂ ಭಗಿನೀ ಪಾಪ ಕೃಷ್ಯಮಾಣಂ ಮಯಾ ಭುವಿ|

01141011c ದ್ರಕ್ಷತ್ಯದ್ರಿಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಸಿಂಹೇನೇವ ಮಹಾದ್ವಿಪಂ||

ಇಂದು ಪರ್ವತಾಕಾರದ ಆನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಎಳೆದಾಡುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಳೆದಾಡಿ ಅಪ್ಪಳಿಸುವುದನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯು ನೋಡುವಳು.

01141012a ನಿರಾಬಾಧಾಸ್ತ್ವ ಯಿ ಹತೇ ಮಯಾ ರಾಕ್ಷಸಪಾಂಸನ|

01141012c ವನಮೇತಚ್ಚ ರಿಷ್ಯಂತಿ ಪುರುಷಾ ವನಚಾರಿಣಃ||

ಪಾಪಿ ರಾಕ್ಷಸನೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದ ನಂತರ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಪುರುಷರು ನಿನ್ನ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಸಂಚರಿಸಬಹುದು.”

01141013 ಹಿಡಿಂಬ ಉವಾಚ|

01141013a ಗರ್ಜಿತೇನ ವೃಥಾ ಕಿಂ ತೇ ಕಠ್ಠಿತೇನ ಚ ಮಾನುಷ|

01141013c ಕೃತ್ವೈತತ್ಕರ್ಮಣಾ ಸರ್ವಂ ಕಠ್ಠೇಥಾ ಮಾ ಚಿರಂ ಕೃಥಾಃ||

ಹಿಡಿಂಬನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯ! ವೃಥಾ ಏಕೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ಮೊದಲು ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು. ಆಮೇಲೆ ಅದರ ಕುರಿತು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಯಂತೆ! ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬೇಡ.

01141014a ಬಲಿನಂ ಮನ್ಯಸೇ ಯಚ್ಚ ಆತ್ಮಾನಮಪರಾಕ್ರಮಂ|

01141014c ಜ್ಞಾಸ್ಯಸ್ಯದ್ಯ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಮಯಾತ್ಮಾನಂ ಬಲಾಧಿಕಂ||

ನನ್ನ ಬಲಕ್ಕಿಂಥ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡು. ನಿನಗಿಂಥ ನನ್ನ ಬಲವೇ ಅಧಿಕ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀಯೆ.

01141015a ನ ತಾವದೇತಾನ್ ಹಿಂಸಿಷ್ಯೇ ಸ್ವಪಂತ್ವೇತೇ ಯಥಾಸುಖಂ|

01141015c ಏಷ ತ್ವಾಮೇವ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ನಿಹನ್ಯದ್ಯಾಪ್ರಿಯಂವದಂ||

ಇವರನ್ನು ನಾನು ಈಗಲೇ ಹಿಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಲಗಿರಲಿ. ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

01141016a ಪೀತ್ವಾ ತವಾಸೃಗ್ಗಾತ್ರೇಭ್ಯಸ್ತತಃ ಪಶ್ಚಾದಿಮಾನಪಿ|

01141016c ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದಿಮಾಂ ವಿಪ್ರಿಯಕಾರಿಣೀಂ||

ನಿನ್ನ ದೇಹದ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದ ನಂತರ ಅವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಂತರ ಈ ವಿಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಿಯನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.””

01141017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01141017a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಬಾಹುಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪುರುಷಾದಕಃ|

01141017c ಅಭ್ಯಧಾವತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೀಮಸೇನಮರಿಂದಮ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪುರುಷಾದಕನು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಅರಿಂದಮ ಭೀಮಸೇನನ ಕಡೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು.

01141018a ತಸ್ಯಾಭಿಪತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

01141018c ವೇಗೇನ ಪ್ರಹೃತಂ ಬಾಹುಂ ನಿಜಗ್ರಾಹ ಹಸನ್ನಿವ||

ಆದರೆ ಅವನು ವೇಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು ನಗುತ್ತಾ ಅವನ ಬಾಹುಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

01141019a ನಿಗೃಹ್ಯ ತಂ ಬಲಾದ್ಭೀಮೋ ವಿಸ್ಫುರಂತಂ ಚಕರ್ಷ ಹ|

01141019c ತಸ್ಮಾದ್ಧೇಶಾದ್ಧನಾಂಷ್ಯಷ್ಟೌ ಸಿಂಹಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂ ಯಥಾ||

ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದ ಭೀಮನು ಸಿಂಹವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಂಟು ಧನುಸ್ಸುಗಳ ದೂರಕ್ಕೆ ಜೋರಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

01141020a ತತಃ ಸ ರಾಕ್ಷಸಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಾಂಡವೇನ ಬಲಾದ್ಧೃತಃ|

01141020c ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ವ್ಯನದಧ್ವರವಂ ರವಂ||

ಪಾಂಡವನಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲ್ಪಟ್ಟ
ರಾಕ್ಷಸನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಭೈರವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ಕೂಗಿದನು.

01141021a ಪುನರ್ಭೀಮೋ ಬಲಾದೇನಂ ವಿಚಕರ್ಷ ಮಹಾಬಲಃ|

01141021c ಮಾ ಶಬ್ದಃ ಸುಖಿಸುಪ್ತಾನಾಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಮೇ ಭವೇದಿತಿ||

ಪುನಃ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮನು ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭ್ರಾತೃಗಳು ಆ
ಶಬ್ದದಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಅವನನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋದನು.

01141022a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೌ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಚಕರ್ಷತುರೋಜಸಾ|

01141022c ರಾಕ್ಷಸೋ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ವಿಕ್ರಮಂ ಚಕ್ರತುಃ ಪರಂ||

ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಬಲವನ್ನೂ ಬಳಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಳೆದಾಡಿದರು: ರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು ಭೀಮ ಇಬ್ಬರೂ
ತಮ್ಮ ಪರಮ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

01141023a ಬಭಂಜತುರ್ಮಹಾವೃಕ್ಷಾಽಲ್ಲತಾಶ್ಚಾಕರ್ಷತುಸ್ತತಃ|

01141023c ಮತ್ತಾವಿವ ಸುಸಂರಬ್ಧೌ ವಾರಣೌ ಷಷ್ಟಿಹಾಯನೌ||

ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಆನೆಗಳಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮರಗಳನ್ನು
ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನಾಶಮಾಡಿದರು.

01141024a ತಯೋಃ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ವಿಬುದ್ಧಾಸ್ತೇ ನರರ್ಷಭಾಃ|

01141024c ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ತು ದದ್ಯಶುರ್ಹಿಡಿಂಬಾಮಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಾಂ||

ಈ ಮಹಾ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನರರ್ಷಭರು ಎಚ್ಚಿತ್ತರು ಮತ್ತು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಿಡಿಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಣಿ
ಹಿಡಿಂಬಯುದ್ಧೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೨

ಕುಂತಿಯು ಕೇಳಲು ಹಿಡಿಂಬಿಯು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು,
ತಾನು ಭೀಮನನ್ನು ಬಯಸಿದುದನ್ನೂ, ಅಣ್ಣ ಹಿಡಿಂಬನೊಂದಿಗೆ
ಭೀಮನು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೨).
ಹಿಡಿಂಬನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನಿಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಬೇಗ
ಮುಗಿಸೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು, ಭೀಮನು ಹಿಡಿಂಬನನ್ನು ಕೊಂದುದು
(೧೩-೨೮). ಕಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಹಿಡಿಂಬಿಯು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದುದು (೨೯-೩೪).

01142001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01142001a ಪ್ರಬುದ್ಧಾಸ್ತೇ ಹಿಡಿಂಬಾಯಾ ರೂಪಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಿಮಾನುಷಂ|

01142001c ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ಬಭೂವುಃ ಪೃಥಯಾ ಸಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಪೃಥೆಯ ಸಹಿತ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ಅಮಾನುಷ ರೂಪಿಣಿ ಹಿಡಿಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

01142002a ತತಃ ಕುಂತೀ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಿತಾ ರೂಪಸಂಪದಾ|

01142002c ಉವಾಚ ಮಧುರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ಶನ್ಯೈಃ||

ಆ ರೂಪಸಂಪದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತಳಾದ ಕುಂತಿಯು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಂತ್ವನ ಪೂರ್ವಕ ಈ ಮಧುರ ವಾಖ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿದಳು:

01142003a ಕಸ್ಯ ತ್ವಂ ಸುರಗರ್ಭಾಭೇ ಕಾ ಚಾಸಿ ವರವರ್ಣಿನಿ|

01142003c ಕೇನ ಕಾರ್ಯೇಣ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಕುತಶ್ಚಾಗಮನಂ ತವ||

“ವರವರ್ಣಿನಿ! ಸುರರ ಮಗುವಂತಿರುವ ನೀನು ಯಾರು? ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನಿಟ್ಟು-ಕೊಂಡು ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರುವೆ?

01142004a ಯದಿ ವಾಸ್ಯ ವನಸ್ಯಾಸಿ ದೇವತಾ ಯದಿ ವಾಪ್ಸರಾಃ|

01142004c ಆಚಕ್ಷ್ಯ ಮಮ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕಿಮರ್ಥಂ ಚೇಹ ತಿಷ್ಠಸಿ||

ನೀನು ಈ ವನದ ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅಪ್ಸರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು. ನೀನು ಏಕೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ ಹೇಳು.”

01142005 ಹಿಡಿಂಬೋವಾಚ|

01142005a ಯದೇತತ್ಪಶ್ಯಸಿ ವನಂ ನೀಲಮೇಘನಿಭಂ ಮಹತ್|

01142005c ನಿವಾಸೋ ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯೈತದ್ ಹಿಡಿಂಬಸ್ಯ ಮಮೈವ ಚ||

ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನೀಲಮೇಘನಿಭದಂತೆ ದಟ್ಟ ಈ
ಮಹಾವನವನ್ನು ನೀನೇನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಅದು ನನ್ನ ಮತ್ತು
ರಾಕ್ಷಸ ಹಿಡಿಂಬನ ವಾಸಸ್ಥಳ.

01142006a ತಸ್ಯ ಮಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಸ್ಯ ಭಗಿನೀಂ ವಿದ್ಧಿ ಭಾಮಿನಿ|

01142006c ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಾಮಾರ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಸಪುತ್ರಾಂ ಜಿಘಾಂಸತಾ||

ಭಾಮಿನಿ ! ನಾನು ಆ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನ ತಂಗಿಯೆಂದು ತಿಳಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸ ಬಯಸಿದ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01142007a ಕ್ರೂರಬುದ್ಧೇರಹಂ ತಸ್ಯ ವಚನಾದಾಗತಾ ಇಹ|

01142007c ಅದ್ರಾಕ್ಷಂ ಹೇಮವರ್ಣಾಭಂ ತವ ಪುತ್ರಂ ಮಹೌಜಸಂ||

ಆ ಕ್ರೂರ ರಾಕ್ಷಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ಹೇಮವರ್ಣದ ಮಹೌಜಸ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕಂಡೆ.

01142008a ತತೋಽಹಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಭಾವೇ ವಿಚರತಾ ಶುಭೇ|

01142008c ಚೋದಿತಾ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮನ್ಮಥೇನ ವಶಾನುಗಾ||

ಶುಭೇ! ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚರಿಸಿರುವ ಮನ್ಮಥನಿಂದ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು
ನಾನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದೆ.

01142009a ತತೋ ವೃತೋ ಮಯಾ ಭರ್ತಾ ತವ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01142009c ಅಪನೇತುಂ ಚ ಯತಿತೋ ನ ಚೈವ ಶಕಿತೋ ಮಯಾ||

ನಿನ್ನ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.
ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ
ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01142010a ಚಿರಾಯಮಾಣಾಂ ಮಾಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತಃ ಸ ಪುರುಷಾದಕಃ|

01142010c ಸ್ವಯಮೇವಾಗತೋ ಹಂತುಮಿಮಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತವಾತ್ಮಜಾನ್||

ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ತಡವಾದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ನರಭಕ್ಷಕನು
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01142011a ಸ ತೇನ ಮಮ ಕಾಂತೇನ ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ|

01142011c ಬಲಾದಿತೋ ವಿನಿಷ್ಟಿಷ್ಯ ವ್ಯಪಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ನನ್ನ ಕಾಂತ ನಿನ್ನ ಧೀಮಂತ ಪುತ್ರ ಮಹಾತ್ಮನು ಅವನನ್ನು ನೆಲದ
ಮೇಲೆ ಚಚ್ಚಿಹಾಕಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು
ಹೋದನು.

01142012a ವಿಕರ್ಷಂತೌ ಮಹಾವೇಗೌ ಗರ್ಜಮಾನೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

01142012c ಪಶ್ಯಧ್ವಂ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಾಂತಾವೇತೌ ತೌ ನರರಾಕ್ಷಸೌ||

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ! ಮಹಾವೇಗದಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರ
ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ವಿಕ್ರಾಂತ ನರ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನೋಡು.””

01142013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01142013a ತಸ್ಯಾಃ ಶ್ರುತ್ವೈವ ವಚನಮುತ್ಪಪಾತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01142013c ಅರ್ಜುನೋ ನಕುಲಶ್ಚೈವ ಸಹದೇವಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

01142014a ತೌ ತೇ ದದೃಶುರಾಸಕ್ತೌ ವಿಕರ್ಷಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

01142014c ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣೌ ಜಯಂ ಚೈವ ಸಿಂಹಾವಿವ ರಣೋತ್ಕಟೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ವೀರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ನಕುಲ
ಸಹದೇವರು ಮೇಲೆದ್ದು ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ರಣೋತ್ಕಟ ಎರಡು ಸಿಂಹಗಳಂತೆ
ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವರಿರ್ವರನ್ನು ಕಂಡರು.

01142015a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ವಿಕರ್ಷಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

01142015c ದಾವಾಗ್ನಿಧೂಮಸದೃಶಂ ಚಕ್ರತುಃ ಪಾರ್ಥಿವಂ ರಜಃ||

ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾ
ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಹೊಗೆಯಂತೆ ದಟ್ಟ ಧೂಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರು.

01142016a ವಸುಧಾರೇಣುಸಂವೀತೌ ವಸುಧಾಧರಸಂನಿಭೌ|

01142016c ವಿಭ್ರಾಜೇತಾಂ ಯಥಾ ಶೈಲೌ ನೀಹಾರೇಣಾಭಿಸಂವೃತೌ||

ಅವರು ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ಕಂಡರು, ಮತ್ತು ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

01142017a ರಾಕ್ಷಸೇನ ತಥಾ ಭೀಮಂ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತು|

01142017c ಉವಾಚೇದಂ ವಚಃ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಹಸಂಶನಕೈರಿವ||

ಭೀಮನು ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾರ್ಥನು ನಗುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದನು:

01142018a ಭೀಮ ಮಾ ಭೈರ್ಮಹಾಬಾಹೋ ನ ತ್ವಾಂ ಬುಧ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ|

01142018c ಸಮೇತಂ ಭೀಮರೂಪೇಣ ಪ್ರಸುಪ್ತಾಃ ಶ್ರಮಕರ್ಶಿತಾಃ||

“ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮ ! ಹೆದರ ಬೇಡ. ಆಯಾಸಗೊಂಡ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮಲಗಿದ್ದೆವು. ನೀನು ಈ ಭೀಮರೂಪದವನೊಡನೆ ಹೊಡೆದಾಟಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

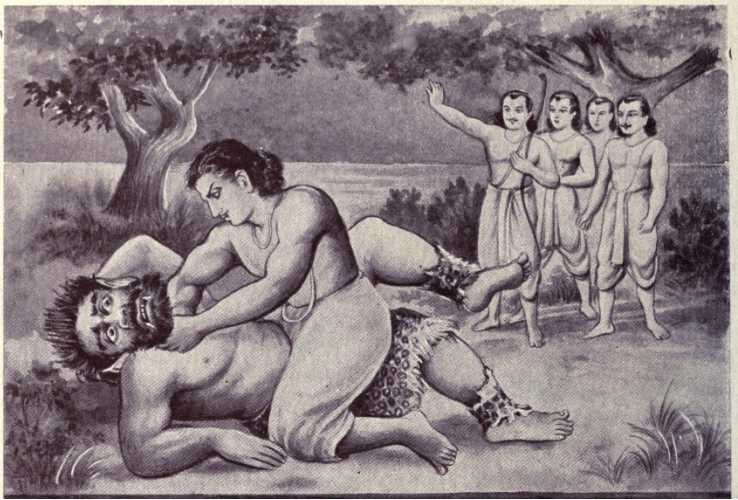
01142019a ಸಾಹಾಯ್ಯೇಽಸ್ಮಿ ಸ್ಥಿತಃ ಪಾರ್ಥ ಯೋಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಕ್ಷಸಂ|

01142019c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಮಾತರಂ ಗೋಪಯಿಷ್ಯತಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ರಾಕ್ಷಸನೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಯಾಯ ಮಾಡಲು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನಕುಲ ಮತ್ತು ಸಹದೇವರು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾರೆ.”

01142020 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01142020a ಉದಾಸೀನೋ ನಿರೀಕ್ಷಸ್ವ ನ ಕಾರ್ಯಃ ಸಂಭ್ರಮಸ್ತ್ವಯಾ|

01142020c ನ ಜಾತ್ವಯಂ ಪುನರ್ಜೀವೇನ್ಮದ್ಬಾಹ್ವಂತರಮಾಗತಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನೋಡಿ! ವೃಥಾ ಉದ್ವೇಗಕ್ಕೊಳಗಾಗಬೇಡಿ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಇವನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕಲಾರ.”

01142021 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01142021a ಕಿಮನೇನ ಚಿರಂ ಭೀಮ ಜೀವತಾ ಪಾಪರಕ್ಷಸಾ|

01142021c ಗಂತವ್ಯಂ ನ ಚಿರಂ ಸ್ಥಾತುಮಿಹ ಶಕ್ಯಮರಿಂದಮ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಪಾಪಿ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಮಯವನ್ನೇಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಭೀಮ?

ಅರಿಂದಮ ! ನಾವು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01142022a ಪುರಾ ಸಂರಜ್ಯತೇ ಪ್ರಾಚೀ ಪುರಾ ಸಂಧ್ಯಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ|

01142022c ರೌದ್ರೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಪ್ರಬಲಾನಿ ಭವಂತಿ ಚ||

ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕು ಕೆಂಪಾಗುವುದರೊಳಗಿನ ಸಂಧ್ಯಾ ಸಮಯದ ರೌದ್ರ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಪ್ರಬಲರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01142023a ತ್ವರಸ್ವ ಭೀಮ ಮಾ ಕ್ರೀಡ ಜಹಿ ರಕ್ಷೋ ವಿಭೀಷಣಂ|

01142023c ಪುರಾ ವಿಕುರುತೇ ಮಾಯಾಂ ಭುಜಯೋಃ ಸಾರಮರ್ಪಯ||

ಬೇಗ ಮುಗಿಸು ಭೀಮ ! ಅವನೊಂದಿಗೆ ಆಡಬೇಡ. ಆ ವಿಭೀಷಣ ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದರೊಳಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕು. ನಿನ್ನ ಭುಜಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸು.”

01142024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01142024a ಅರ್ಜುನೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭೀಮೋ ಭೀಮಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ|

01142024c ಉತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಾಭ್ರಾಮಯದ್ದೇಹಂ ತೂರ್ಣಂ ಗುಣಶತಾಧಿಕಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೀಮನು ಆ ಭಯಂಕರ ರಾಕ್ಷಸನ ದೇಹವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿಸಿದನು.

01142025 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01142025a ವೃಥಾಮಾಂಸೈರ್ವೃಥಾ ಪುಷ್ಪೋ ವೃಥಾ ವೃದ್ಧೋ ವೃಥಾಮತಿಃ|

01142025c ವೃಥಾಮರಣಮರ್ಹಸ್ತ್ವಂ ವೃಥಾದ್ಯ ನ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಥಾ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ವೃಥಾ ಕೊಬ್ಬಿದ್ದೀಯೆ! ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯದೇ ವೃಥಾ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀಯೆ! ವೃಥಾ ಜೀವಿಸುವ ನಿನಗೆ ವೃಥಾ ಮರಣವೇ ಸರಿಯಾದುದು!”

01142026 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01142026a ಅಥ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ಭಾರಂ ತ್ವಮಿಮಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಯುಧಿ|

01142026c ಕರೋಮಿ ತವ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಶೀಘ್ರಮೇವ ನಿಹನ್ಯತಾಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ನಿನಗೆ ಭಾರಿ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿದರೆ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇವನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಂದು ಮುಗಿಸು!

01142027a ಅಥ ವಾಪ್ಯಹಮೇವೈನಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ವೃಕೋದರ|

01142027c ಕೃತಕರ್ಮಾ ಪರಿಶ್ರಾಂತಃ ಸಾಧು ತಾವದುಪಾರಮ||

ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೃಕೋದರ! ಹೋರಾಡಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿ.”

01142028 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01142028a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋಽತ್ಯಮರ್ಷಣಃ|

01142028c ನಿಷ್ಟಿಷ್ಟೈನಂ ಬಲಾದ್ ಭೂಮೌ ಪಶುಮಾರಮಮಾರಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ
ಭೀಮಸೇನನು ರೊಚ್ಚೆದ್ದು ಅವನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವಂತೆ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು.

01142029a ಸ ಮಾಯಾ ಮಾಣೋ ಭೀಮೇನ ನನಾದ ವಿಪುಲಂ ಸ್ವನಂ|

01142029c ಪೂರಯಂಸ್ತದ್ವನಂ ಸರ್ವಂ ಜಲಾದ್ರ್ವ ಇವ ದುಂದುಭಿಃ||

ಭೀಮನ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಯುವಾಗ ಅವನು ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿ,
ವನವೆಲ್ಲಾ ಆ ಆಕ್ರಂದನದಿಂದ ನೀರು ತುಂಬಿದ ದುಂದುಭಿಯಂತೆ
ಮೊಳಗಿತು.

01142030a ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಯೋಕ್ತ್ರಯಿತ್ವಾ ತಂ ಬಲವಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

01142030c ಮಧ್ಯೇ ಭಂಕ್ತ್ವಾ ಸ ಬಲವಾನ್ ಹರ್ಷಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಬಲಶಾಲಿ ಪಾಂಡುನಂದನನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ
ಅವನ ಬೆನ್ನು ಮುರಿಯುವವರೆಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ತುಂಡುಮಾಡಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಆನಂದವನ್ನಿತ್ತನು.

01142031a ಹಿಡಿಂಬಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಸ್ತೇ ತರಸ್ವಿನಃ|

01142031c ಅಪೂಜಯನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಭೀಮಸೇನಮರಿಂದಮಂ||

ಹಿಡಿಂಬನ ಸಂಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತುಂಬಾ
ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಅರಿಂದಮ, ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

01142032a ಅಭಿಪೂಜ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭೀಮಂ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಂ|

01142032c ಪುನರೇವಾರ್ಜುನೋ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚೇದಂ ವೃಕೋದರಂ||

ಭೀಮ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಮನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದ ನಂತರ
ಅರ್ಜುನನು ವೃಕೋದರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01142033a ನದೂರೇ ನಗರಂ ಮನ್ಯೇ ವನಾದಸ್ಮಾದಹಂ ಪ್ರಭೋ|

01142033c ಶೀಘ್ರಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ನೋ ವಿದ್ಯಾತ್ಸುಯೋಧನಃ||

“ಪ್ರಭು! ಈ ವನದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಯೇ ಒಂದು ನಗರವಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ
ಅನಿಸಿಕೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗೋಣ.
ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ನಾವಿರುವುದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.”

01142034a ತತಃ ಸರ್ವೇ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾಃ|

01142034c ಪ್ರಯಯುಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ಹಿಡಿಂಬಾ ಚೈವ ರಾಕ್ಷಸೀ||

ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪರಂತಪರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ
ಹೊರಟರು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಹಿಡಿಂಬಿಯೂ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಣಿ
ಹಿಡಿಂಬವಧೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬವಧ ಎನ್ನುವ

೧೪೩

ಹಿಡಿಂಬೆಗೆ ಭೀಮನನ್ನು ವರಿಸಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು (೧-೧೮). ಭೀಮ-ಹಿಡಿಂಬೆಯರಿಗೆ ಘತೋತ್ಕಚನ ಜನನ (೧೯-೩೮).

01143001 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01143001a ಸ್ಮರಂತಿ ವೈರಂ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಮಾಯಾಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮೋಹಿನೀಂ|

01143001c ಹಿಡಿಂಬೇ ವ್ರಜ ಪಂಥಾನಂ ತ್ವಂ ವೈ ಭ್ರಾತೃನಿಷೇವಿತಂ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಕ್ಷಸರು ವೈರತ್ವವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೋಹನೀಯ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಡಿಂಬೇ! ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಬೆಳಗಿದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಹೋಗು.”

01143002 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01143002a ಕ್ರುದ್ಧೋಽಪಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಭೀಮ ಮಾ ಸ್ಮ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ವಧೀಃ|

01143002c ಶರೀರಗುಪ್ತ್ಯಾಭ್ಯಧಿಕಂ ಧರ್ಮಂ ಗೋಪಯ ಪಾಂಡವ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಭೀಮ! ಕೋಪದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ಪಾಂಡವ! ಶರೀರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡು.

01143003a ವಧಾಭಿಪ್ರಾಯಮಾಯಾಂತಮವಧೀಸ್ತ್ವಂ ಮಹಾಬಲಂ|

01143003c ರಕ್ಷಸಸ್ತಸ್ಯ ಭಗಿನೀ ಕಿಂ ನಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೀನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ
ಅವನ ತಂಗಿಯಾದ ಇವಳು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಏನು
ಮಾಡಬಲ್ಲಳು?”

01143004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01143004a ಹಿಡಿಂಬಾ ತು ತತಃ ಕುಂತೀಮಭಿವಾದ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

01143004c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ ಕೌಂತೇಯಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಅಂಜಲೀ
ಬದ್ಧಳಾಗಿ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು:

01143005a ಆರ್ಯೇ ಜಾನಾಸಿ ಯದ್ಧುಃಖಮಿಹ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮನಂಗಜಂ|

01143005c ತದಿದಂ ಮಾಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭೀಮಸೇನಕೃತಂ ಶುಭೇ||

“ಆರ್ಯೆ ! ಅನಂಗಜನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೇಗೆ ದುಃಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಶುಭೇ !
ಭೀಮಸೇನನಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಆ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

01143006a ಸೋಢಂ ತತ್ಪರಮಂ ದುಃಖಂ ಮಯಾ ಕಾಲಪ್ರತೀಕ್ಷಯಾ|

01143006c ಸೋಽಯಮಭ್ಯಾಗತಃ ಕಾಲೋ ಭವಿತಾ ಮೇ ಸುಖಾಯ ವೈ||

ನನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಆ ಪರಮ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ ಆ ಸಮಯವು ಈಗ
ಬಂದೊದಗಿದೆ.

01143007a ಮಯಾ ಹ್ಯುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸುಹೃದಃ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ಸ್ವಜನಂ ತಥಾ|

01143007c ವೃತೋಽಯಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತವ ಪುತ್ರಃ ಪತಿಃ ಶುಭೇ||

ಶುಭೇ! ನನ್ನ ಸುಹೃದಯರನ್ನು, ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು, ಮತ್ತು ಸ್ವಜನರನ್ನು
ತೊರೆದು ನಿನ್ನ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

01143008a ವರೇಣಾಪಿ ತಥಾನೇನ ತ್ವಯಾ ಚಾಪಿ ಯಶಸ್ವಿನಿ|

01143008c ತಥಾ ಬ್ರುವಂತೀ ಹಿ ತದಾ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಕ್ರಿಯಾಂ ಪ್ರತಿ||

ನಾನು ವರಿಸಿದ ಅವನು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿನಿ ನೀನು ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ
ಹಾಗೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?

01143009a ತ್ವಂ ಮಾಂ ಮೂಢೇತಿ ವಾ ಮತ್ಪ್ವಾ ಭಕ್ತಾ ವಾನುಗತೇತಿ ವಾ|

01143009c ಭರ್ತ್ರಾನೇನ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸಂಯೋಜಯ ಸುತೇನ ತೇ||

ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಮೂಢಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿನ್ನನ್ನೇ
ಅನುಸರಿಸುವ ಭಕ್ತೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಮಹಾಭಾಗೇ! ನಿನ್ನ
ಸುತನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಸೇರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡು.

01143010a ತಮುಪಾದಾಯ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ ದೇವರೂಪಿಣಂ|

01143010c ಪುನಶ್ಚೈವಾಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಶ್ರಂಭಂ ಕುರು ಮೇ ಶುಭೇ||

ಆ ದೇವರೂಪಿಯನ್ನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
ಪುನಃ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡು ಶುಭೇ !

01143011a ಅಹಂ ಹಿ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತಾ ಸರ್ವಾನ್ನೇಷ್ಯಾಮಿ ವಃ ಸದಾ|
01143011c ವೃಜಿನೇ ತಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಗೇಷು ಚ ನರರ್ಷಭಾನ್||
01143012a ಪೃಷ್ಠೇನ ವೋ ವಹಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೀಘ್ರಾಂ ಗತಿಮಭೀಪ್ಸತಃ|
01143012c ಯೂಯಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರುತ ಭೀಮಸೇನೋ ಭಜೇತ ಮಾಂ||

ನೀನು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಬಂದು
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ನರರ್ಷಭರಿಗೆ
ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ದಾಟಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ ನಾನು ನನ್ನ
ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ನೀವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು
ಬಯಸುವಿರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ
ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿ ! ಭೀಮಸೇನನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡಿ.

01143013a ಆಪದಸ್ತರಣೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಧಾರಯೇದ್ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ|
01143013c ಸರ್ವಮಾದೃತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತದ್ಧರ್ಮಮನುವರ್ತತಾ||
01143014a ಆಪತ್ಸು ಯೋ ಧಾರಯತಿ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ|
01143014c ವ್ಯಸನಂ ಹ್ಯೇವ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಿಣಾಮಾಪದುಚ್ಯತೇ||
01143015a ಪುಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ಧಾರಯತಿ ಪುಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಣದಮುಚ್ಯತೇ|
01143015c ಯೇನ ಯೇನಾಚರೇದ್ಧರ್ಮಂ ತಸ್ಮಿನ್ನರ್ಹಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವೆಂದು
ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾರು
ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದರ್ಮಿಣಿಗೆ
ಆಪತ್ತು ಧರ್ಮದ ವ್ಯಸನವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯವು ಪ್ರಾಣವನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತದೆ, ಪುಣ್ಯವು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನು
ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೂ
ತಪ್ಪೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”

01143016 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01143016a ಏವಮೇತದ್ಯಥಾತ್ಥ ತ್ವಂ ಹಿಡಿಂಬೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

01143016c ಸ್ಥಾತವ್ಯಂ ತು ತ್ವಯಾ ಧರ್ಮೇ ಯಥಾ ಬ್ರೂಯಾಂ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಡಿಂಬೆ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಸುಮಧ್ಯಮೆ! ನೀನು ಹೇಳಿದ
ಹಾಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿರು.

01143017a ಸ್ನಾತಂ ಕೃತಾಹ್ನಿಕಂ ಭದ್ರೇ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಂ|

01143017c ಭೀಮಸೇನಂ ಭಜೇಥಾಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಗಸ್ತಗಮನಾದ್ರವೇಃ||

ಭದ್ರೇ! ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಕೌತುಕ ಮಂಗಲವನ್ನು
ಮಾಡಿದವನಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನು ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವುದರೊಳಗೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ.

01143018a ಅಹಃಸು ವಿಹರಾನೇನ ಯಥಾಕಾಮಂ ಮನೋಜವಾ|

01143018c ಅಯಂ ತ್ವಾನಯಿತವ್ಯಸ್ತೇ ಭೀಮಸೇನಃ ಸದಾ ನಿಶಿ||

ಮನೋಜವೇ ! ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಅವನೊಡನೆ ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಹಾಗೆ
ವಿಹರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೀನು
ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು.”

01143019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01143019a ತಥೇತಿ ತತ್ರ ತಿಜ್ಞಾಯ ಹಿಡಿಂಬಾ ರಾಕ್ಷಸೀ ತದಾ|

01143019c ಭೀಮಸೇನಮುಪಾದಾಯ ಊರ್ಧ್ವಮಾಚಕ್ರಮೇ ತತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ
ರಾಕ್ಷಸಿ ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಬೀಮಸೇನನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಲೇರಿದಳು.

01143020a ಶೈಲಶೃಂಗೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ದೇವತಾಯತನೇಷು ಚ|

01143020c ಮೃಗಪಕ್ಷಿವಿಘುಷ್ಟೇಷು ರಮಣೀಯೇಷು ಸರ್ವದಾ||

01143021a ಕೃತ್ವಾ ಚ ಪರಮಂ ರೂಪಂ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಾ|

01143021c ಸಂಜಲ್ಪಂತೀ ಸುಮಧುರಂ ರಮಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು
ಸುಮಧುರ ಪ್ರಣಯಮಾತುಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಪರ್ವತಗಳ
ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ, ರಮ್ಯ ದೇವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿಗಳು ಸದಾ
ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದಳು.

01143022a ತಥೈವ ವನದುರ್ಗೇಷು ಪುಷ್ಟಿತದ್ರುಮಸಾನುಷು|

01143022c ಸರಃಸು ರಮಣೀಯೇಷು ಪದ್ಮೋತ್ಪಲಯುತೇಷು ಚ||

01143023a ನದೀದ್ವೀಪಪ್ರದೇಶೇಷು ವೈಡೂರ್ಯಸಿಕತಾಸು ಚ|

01143023c ಸುತೀರ್ಥವನತೋಯಾಸು ತಥಾ ಗಿರಿನದೀಷು ಚ||

01143024a ಸಗರಸ್ಯ ಪ್ರದೇಶೇಷು ಮಣಿಹೇಮಚಿತೇಷು ಚ|

01143024c ಪತ್ತನೇಷು ಚ ರಮ್ಯೇಷು ಮಹಾಶಾಲವನೇಷು ಚ||

01143025a ದೇವಾರಣ್ಯೇಷು ಪುಣ್ಯೇಷು ತಥಾ ಪರ್ವತಸಾನುಷು|

01143025c ಗುಹ್ಯಕಾನಾಂ ನಿವಾಸೇಷು ತಾಪಸಾಯತನೇಷು ಚ||

01143026a ಸರ್ವರ್ತುಫಲಪುಷ್ಪೇಷು ಮಾನಸೇಷು ಸರಃಸು ಚ|

01143026c ಬಿಭೃತೀ ಪರಮಂ ರೂಪಂ ರಮಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪುಷ್ಪಭರಿತ ಮರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವನದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಕಮಲ ಮತ್ತು ಹೂಬಾಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಮಣೀಯ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ, ವೈಡೂರ್ಯದ ಮರಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನದಿ ದ್ವೀಪಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ತೀರ್ಥವೆನಿಸಿಕೊಂಡ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮಣಿರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ರಮ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಾಲ ವೃಕ್ಷಗಳ ಮಹಾ ವನಗಳಲ್ಲಿ, ಪುಣ್ಯಕರ ದೇವಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಹ್ಯಕರ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಪಸಿಯರ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಋತುಗಳ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಭರಿತ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಪರಮ ರೂಪದಿಂದ ಶೋಭಿತೆಯಾಗಿ ಪಾಂಡವನನ್ನು ರಮಿಸಿದಳು.

01143027a ರಮಯಂತೀ ತಥಾ ಭೀಮಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ಮನೋಜವಾ|

01143027c ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ರಾಕ್ಷಸೀ ಪುತ್ರಂ ಭೀಮಸೇನಾನ್ಮಹಾಬಲಂ||

ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ರಮಿಸಿದ ಆ ಮನೋಜವೆ ರಾಕ್ಷಸಿಯು
ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01143028a ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಮಹಾವಕ್ತ್ರಂ ಶಂಕುಕರ್ಣಂ ವಿಭೀಷಣಂ|

01143028c ಭೀಮರೂಪಂ ಸುತಾಂರೋಷ್ಯಂ ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ||

01143029a ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಂ ಮಹಾಭುಜಂ|

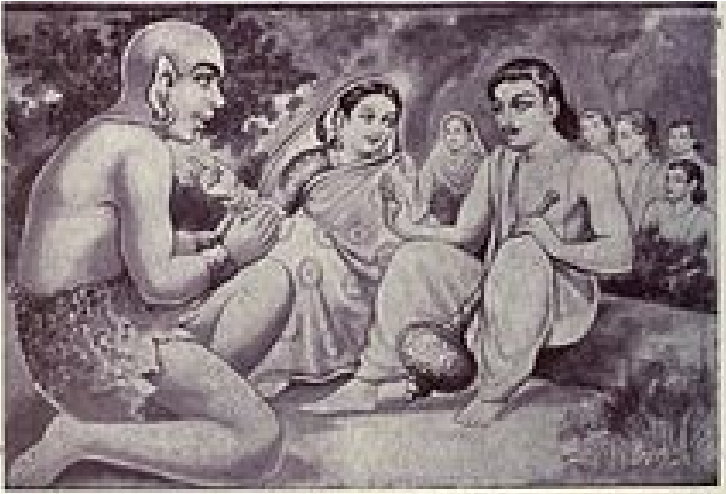
01143029c ಮಹಾಜವಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ಮಹಾಮಾಯಮರಿಂದಮಂ||

ವಿರೋಪಾಕ್ಷನಾದ ಅವನಿಗೆ ಅಗಲವಾದ ಮುಖವಿತ್ತು. ಶಂಖುವಿನಂಥ
ವಿಭೀಷಣ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಆ ಭೀಮರೂಪಿನಿ
ಮಹಾಬಲಿಯ ತುಟಿಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳು
ಹರಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನು ಮಹೇಷ್ವಾಸನೂ, ಮಹಾವೀರ್ಯನೂ,
ಮಹಾಸತ್ತ್ವನೂ, ಮಹಾಭುಜನೂ, ಮಹಾಜವನೂ, ಮಹಾಕಾಯನೂ,
ಮಹಾಮಾಯಿಯೂ ಮತ್ತು ಅರಿಂದಮನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

01143030a ಅಮಾನುಷಂ ಮಾನುಷಜಂ ಭೀಮವೇಗಂ ಮಹಾಬಲಂ|

01143030c ಯಃ ಪಿಶಾಚಾನತೀವಾನ್ಯಾನ್ಭೂವಾತಿ ಸ ಮಾನುಷಾನ್||

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಅಮಾನುಷನು ಭೀಮ ವೇಗವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಮನುಷ್ಯ-
ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಿದ್ದನು.

01143031a ಬಾಲೋಽಪಿ ಯೌವನಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಾನುಷೇಷು ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01143031c ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೇಷು ಪರಂ ವೀರಃ ಪ್ರಕರ್ಷಮಗಮದ್ಬಲೀ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯುವಕನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವೀರ ಬಲಿಯು ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

01143032a ಸದ್ಯೋ ಹಿ ಗರ್ಭಂ ರಾಕ್ಷಸ್ಯೋ ಲಭಂತೇ ಪ್ರಸವಂತಿ ಚ|

01143032c ಕಾಮರೂಪಧರಾಶ್ಚೈವ ಭವಂತಿ ಬಹುರೂಪಿಣಃ||

ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ದಿನವೇ ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಆ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕಾದ ರೂಪವನ್ನು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು

ಧರಿಸಬಹುದು.

01143033a ಪ್ರಣಮ್ಯ ವಿಕಚಃ ಪಾದಾವಗೃಹ್ಣಾತ್ಸ ಪಿತುಸ್ತದಾ|

01143033c ಮಾತುಶ್ಚ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸಸ್ತೌ ಚ ನಾಮಾಸ್ಯ ಚಕ್ರತುಃ||

ಬೋಳುಮಂಡೆಯ ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಪಾದಸ್ಪರ್ಷಮಾಡಿ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವರು ಆ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸನಿಗೆ ನಾಮಕರಣ
ಮಾಡಿದರು.

01143034a ಘಟಭಾಸೋತ್ಕಚ ಇತಿ ಮಾತರಂ ಸೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

01143034c ಅಭವತ್ತೇನ ನಾಮಾಸ್ಯ ಘಟೋತ್ಕಚ ಇತಿ ಸ್ಮ ಹ||

ಅವನು ಘಟದಂತೆಯೇ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅವನು ತಾಯಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು, ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಹೆಸರು ಘಟೋತ್ಕಚ
ಎಂದಾಯಿತು.

01143035a ಅನುರಕ್ತಶ್ಚ ತಾನಾಸೀತ್ಪಾಂಡವಾನ್ಸ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

01143035c ತೇಷಾಂ ಚ ದಯಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಆತ್ಮಭೂತೋ ಬಭೂವ ಸಃ||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತನಾದನು ಮತ್ತು
ಪಾಂಡವರೂ ಸಹ ಅವನನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವನು
ಅವರ ಆತ್ಮದಂತಿದ್ದನು.

01143036a ಸಂವಾಸಸಮಯೋ ಜೀರ್ಣ ಇತ್ಯಭಾಷತ ತಂ ತತಃ|

01143036c ಹಿಡಿಂಬಾ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಆಗ ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟು ಬಾಳ್ವೆಯ ಸಮಯವು
ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ತನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

01143037a ಕೃತ್ಯಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಾಪ್ಯೇ ಪಿತೃನಿತಿ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

01143037c ಆಮಂತ್ರೈ ರಾಕ್ಷಸಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಚೋತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ “ಕರೆದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು
ವಚನವನ್ನಿತ್ತು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01143038a ಸ ಹಿ ಸೃಷ್ಟೋ ಮಘವತಾ ಶಕ್ತಿಹೇತೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01143038c ಕರ್ಣಸ್ಯಾಪ್ರತಿವೀರ್ಯಸ್ಯ ವಿನಾಶಾಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯಾಸ್ತ್ರದ ಸಲುವಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ಮಘವತನು ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ
ಮಹಾತ್ಮ ಕರ್ಣನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಣಿ
ಘಟೋತ್ಕಚೋತ್ಪತ್ತೌ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾನಲ್ವತ್ಕೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೪

ಪಾಂಡವರು ತಾಪಸಿ ವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ

ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೧-೬). ಅವರನ್ನು ಏಕಚಕ್ರನಗರದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ವ್ಯಾಸನು ಮರಳಿದುದು (೨-
೨೦).

01144001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01144001a ತೇ ವನೇನ ವನಂ ವೀರಾ ಘ್ನಂತೋ ಮೃಗಗಣಾನ್ಬಹೂನ್|

01144001c ಅಪಕ್ರಮ್ಯ ಯಯೂ ರಾಜಂಸ್ತ್ವ ರಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆ ಮಹಾರಥಿ ವೀರರು
ಬಹಳಷ್ಟು ಮೃಗಗಣಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ವನದಿಂದ ವನಕ್ಕೆ
ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು.

01144002a ಮತ್ಸ್ಯಾಂಸ್ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಕೀಚಕಾನಂತರೇಣ ಚ|

01144002c ರಮಣೀಯಾನ್ವನೋದ್ದೇಶಾನ್ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಸರಾಂಸಿ ಚ||

ಅವರು ಮತ್ಸ್ಯ, ತ್ರಿಗರ್ತ, ಪಾಂಚಾಲ, ಕೀಚಕ ದೇಶಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ರಮಣೀಯ ಸರೋವರಗಳನ್ನೂ ಮನೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರು.

01144003a ಜಟಾಃ ಕೃತ್ವಾತ್ಮನಃ ಸರ್ವೇ ವಲ್ಕಲಾಜಿನವಾಸಸಃ|

01144003c ಸಹ ಕುಂತ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಬಿಭ್ರತಸ್ತಾಪಸಂ ವಪುಃ||

ಕುಂತಿಯೂ ಸೇರಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮರೆಲ್ಲರೂ ಜಟಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಲ್ಕಲ
ಜಿನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತಾಪಸಿಗಳ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿದರು.

01144004a ಕ್ವ ಚಿದ್ವಹಂತೋ ಜನನೀಂ ತ್ವರಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01144004c ಕ್ವ ಚಿಚ್ಚಂದೇನ ಗಚ್ಛಂತಸ್ತೇ ಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಸಭಂ ಪುನಃ||

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳು ತಾಯಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವಸರ ಮಾಡದೇ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

01144005a ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ವೇದಮಧೀಯಾನಾ ವೇದಾಂಗಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01144005c ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ದದೃಶುಸ್ತೇ ಪಿತಾಮಹಂ||

ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನೂ ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನೂ, ನೀತಿ
ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞರು ಅವರ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು
ಕಂಡರು.

01144006a ತೇಽಭಿವಾದ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಂ ತದಾ|

01144006c ತಸ್ಥಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸರ್ವೇ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾಃ||

ಆಗ ಆ ಪರಂತಪರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಸಹಿತ ಮಹಾತ್ಮ
ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಅಂಜಲೀ ಬದ್ಧರಾಗಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

01144007 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01144007a ಮಯೇದಂ ಮನಸಾ ಪೂರ್ವಂ ವಿದಿತಂ ಭರತರ್ಷಭಾಃ|

01144007c ಯಥಾ ಸ್ಥಿತೈರಧರ್ಮೇಣ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈರ್ವಿವಾಸಿತಾಃ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭರೇ! ಅಧರ್ಮ ನಿರತ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಂದ ನೀವು ವಿವಾಸಿತರಾಗುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

01144008a ತದ್ವಿದಿತ್ವಾಸ್ಮಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಿಕೀರ್ಷುಃ ಪರಮಂ ಹಿತಂ|

01144008c ನ ವಿಷಾದೋಽತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸರ್ವಮೇತತ್ಸುಖಾಯ ವಃ||

ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಪರಮ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವ
ಬಯಕೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕುರಿತು
ವಿಷಾದಿಸಬೇಡಿ. ಸರ್ವವೂ ಸುಖವನ್ನೇ ತರುತ್ತದೆ.

01144009a ಸಮಾಸ್ತೇ ಚೈವ ಮೇ ಸರ್ವೇ ಯೂಯಂ ಚೈವ ನ ಸಂಶಯಃ|

01144009c ದೀನತೋ ಬಾಲತಶ್ಚೈವ ಸ್ನೇಹಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಬಾಂಧವಾಃ||

ನೀವು ಮತ್ತು ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಸಮಾನರೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಾಂಧವರು ದೀನ ಮತ್ತು ಬಾಲಿಶರಲ್ಲಿ
ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

01144010a ತಸ್ಮಾದಭ್ಯಧಿಕಃ ಸ್ನೇಹೋ ಯುಷ್ಮಾಸು ಮಮ ಸಾಂಪ್ರತಂ|

01144010c ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಂ ಚಿಕೀರ್ಷಾಮಿ ಹಿತಂ ವಸ್ತುನ್ನಿಬೋಧತ||

ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ನೇಹವಿದೆ.
ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01144011a ಇದಂ ನಗರಮಭ್ಯಾಶೇ ರಮಣೀಯಂ ನಿರಾಮಯಂ|

01144011c ವಸತೇಹ ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಾ ಮಮಾಗಮನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯವೂ ನಿರಾಮಯವೂ ಆದ
ನಗರವೊಂದಿದೆ. ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿರಿ ಮತ್ತು

ನಾನು ಮರಳಿ ಬರುವುದನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಿ.”

01144012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01144012a ಏವಂ ಸ ತಾನ್ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ವ್ಯಾಸಃ ಪಾರ್ಥಾನರಿಂದಮಾನ್|

01144012c ಏಕಚಕ್ರಾಮಭಿಗತಃ ಕುಂತೀಮಾಶ್ವಾಸಯತ್ಪ್ರಭುಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರಿಂದಮ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸಮಾಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರಭು ವ್ಯಾಸನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಏಕಚಕ್ರ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಂತಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತನು:

01144013a ಜೀವಪುತ್ರಿ ಸುತಸ್ತೇಽಯಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01144013c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಶಾಸಿಷ್ಯತಿ ಧರ್ಮರಾಟ್||

“ಪುತ್ರಿ! ಜೀವಿಸು. ನಿನ್ನ ಈ ಮಗ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಧರ್ಮರಾಜನಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಾನೆ.

01144014a ಧರ್ಮೇಣ ಜಿತ್ವಾ ಪೃಥಿವೀಮಖಿಲಾಂ ಧರ್ಮವಿದ್ವಶೀ|

01144014c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಬಲಾದ್ಭೋಕ್ಷ್ಯತ್ಯಯಮಸಂಶಯಃ||

ಈ ಧರ್ಮವಿದನು ಅಖಿಲ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಭೀಮಸೇನ-ಅರ್ಜುನರ ಬಲದಿಂದ ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗೆದ್ದು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01144015a ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ಚ ಮಾದ್ರ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾರಥಾಃ|

01144015c ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರೇ ವಿಹರಿಷ್ಯಂತಿ ಸುಖಂ ಸುಮನಸಸ್ತದಾ||

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯ ಈ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾರಥಿಗಳು ಮತ್ತು
ಅವರು ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಸುಮನಸ್ಕರಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

01144016a ಯಕ್ಷಂತಿ ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ವಿಜಿತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

01144016c ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಾದ್ವೈಃ ಕೃತುಭಿರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ||

ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು ಅಧಿಕ
ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ರಾಜಸೂಯ, ಅಶ್ವಮೇಧ
ಮೊದಲಾದ ಕೃತುಗಳನ್ನು ಯಾಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

01144017a ಅನುಗೃಹ್ಯ ಸುಹೃದ್ವರ್ಗಂ ಧನೇನ ಚ ಸುಖೇನ ಚ|

01144017c ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ರಾಜ್ಯಮಿಹ ಭೋಕ್ಷ್ಯಂತಿ ತೇ ಸುತಾಃ||

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಧನ ಮತ್ತು ಸುಖದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸುಹೃದಯರನ್ನು
ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.”

01144018a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ನಿವೇಶ್ಯೈನಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ|

01144018c ಅಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಋಷಿದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಋಷಿ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಅವರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನ
ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದು ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01144019a ಇಹ ಮಾಂ ಸಂಪ್ರತೀಕ್ಷಧ್ವಮಾಗಮಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪುನಃ|

01144019c ದೇಶಕಾಲೌ ವಿದಿತ್ವೈವ ವೇತ್ಸ್ಯಧ್ವಂ ಪರಮಾಂ ಮುದಂ||

“ಪುನಃ ನಾನು ಬರುವುದನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸು. ದೇಶಕಾಲಗಳ ಕುರಿತು

ತಿಳಿದನಂತರ ನೀವು ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀರಿ.”

01144020a ಸ ತೈಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭಿಃ ಸರ್ವೈಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತೋ ನರಾಧಿಪ|

01144020c ಜಗಾಮ ಭಗವಾನ್ಪ್ವಾ ಸೋ ಯಥಾಕಾಮಮೃಷಿಃ ಪ್ರಭುಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರಾಂಜಲೀಬದ್ಧರಾಗಿ ಅವರು
ವಚನವನ್ನಿತ್ತ ನಂತರ ಋಷಿ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಪ್ರಭುವು
ತನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಣಿ

ಏಕಚಕ್ರಪ್ರವೇಶೇ ವ್ಯಾಸದರ್ಶನೇ

ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಏಕಚಕ್ರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸದರ್ಶನ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾನಲ್ಪತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦, ಉಪಪರ್ವಗಳು-೯,

ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೪೪/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೫೦೧೬/೭೩೭೮೪.

ಬಕವಧಪರ್ವ

೧೪೫

ಏಕಚಕ್ರನಗರದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ತಾಪಸರಂತೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದುದು (೧-೮). ಒಂದು ದಿನ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೋದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಂತಿಯು ಹೋಗಿ
ವಿಚಾರಿಸಿದುದು (೯-೧೯). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಾನೇ ಸಾಯುವುದು
ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ-ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೨೦-೪೦).

01145001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01145001a ಏಕಚಕ್ರಾಂ ಗತಾಸ್ತೇ ತು ಕುಂತೀಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01145001c ಅತಃ ಪರಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಮಕುರ್ವತ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮಹಾರಥಿ ಪಾಂಡವ ಕುಂತೀಪುತ್ರರು ಏಕಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

01145002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01145002a ಏಕಚಕ್ರಾಂ ಗತಾಸ್ತೇ ತು ಕುಂತೀಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01145002c ಊಷುರ್ನಾ ತಿಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಥಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರರು ಏಕಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಉಳಿದರು.

01145003a ರಮಣೀಯಾನಿ ಪಶ್ಯಂತೋ ವನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01145003c ಪಾರ್ಥಿವಾನಪಿ ಚೋದ್ದೇಶಾನ್ಸರಿತಶ್ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ||

01145004a ಚೇರುಭೈಕ್ಷಂ ತದಾ ತೇ ತು ಸರ್ವ ಏವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01145004c ಬಭೂವುರ್ನಾಗರಾಣಾಂ ಚ ಸ್ವೈರ್ಗುಣೈಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಮಣೀಯ ವಿವಿಧ ವನ, ರಾಜರ ದೇಶ ಮತ್ತು ನದೀ ಸರೋವರಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ತಮ್ಮ ಸುಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನರಾದರು.

01145005a ನಿವೇದಯಂತಿ ಸ್ಮ ಚ ತೇ ಭೈಕ್ಷಂ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಸದಾ ನಿಶಿ|

01145005c ತಯಾ ವಿಭಕ್ತಾನ್ಭಾಗಾಂಸ್ತೇ ಭುಂಜತೇ ಸ್ಮ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

01145006a ಅರ್ಧಂ ತೇ ಭುಂಜತೇ ವೀರಾಃ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾಃ|

01145006c ಅರ್ಧಂ ಭೈಕ್ಷಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಭೀಮೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಮಹಾಬಲಃ||

ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ಅವರು ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಕುಂತಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಅವಳು ವಿಂಗಡಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರವರ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು: ಅರ್ಧವನ್ನು ತಾಯಿಯೂ ಸೇರಿ ಪರಂತಪ ವೀರರು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು.

01145007a ತಥಾ ತು ತೇಷಾಂ ವಸತಾಂ ತತ್ರ ರಾಜನ್ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01145007c ಅತಿಚಕ್ರಾಮ ಸುಮಹಾನ್ಯಾಲೋಽಥ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಕಳೆಯಿತು.

01145008a ತತಃ ಕದಾ ಚಿದ್ಭ್ರಷ್ಟಾಯ ಗತಾಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭಾಃ|

01145008c ಸಂಗತ್ಯಾ ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ತತ್ರಾಸ್ತೇ ಪೃಥಯಾ ಸಹ||

ಒಮ್ಮೆ ಭರತರ್ಷಭರು ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ಪೃಥಳಿಗೆ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಭೀಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು.

01145009a ಅಥಾರ್ತಿಜಂ ಮಹಾಶಬ್ಧಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ|

01145009c ಭೃಶಮುತ್ಪತ್ತಿತಂ ಘೋರಂ ಕುಂತೀ ಶುಶ್ರಾವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಕುಂತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಿಂದ

ದುಃಖಭರಿತ, ಘೋರ ಮಹಾಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

01145010a ರೋರೂಯಮಾಣಾಂಸ್ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪರಿದೇವಯತಶ್ಚ ಸಾ|

01145010c ಕಾರುಣ್ಯಾತ್ಸಾಧುಭಾವಾಚ್ಚ ದೇವೀ ರಾಜನ್ ಚಕ್ಷಮೇ||

ರಾಜನ್! ಪರಿವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೇಳಿ,
ಸಾಧುಸ್ವಭಾವದ ಆ ದೇವಿಗೆ ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01145011a ಮಧ್ಯಮಾನೇವ ದುಃಖೇನ ಹೃದಯೇನ ಪೃಥಾ ತತಃ|

01145011c ಉವಾಚ ಭೀಮಂ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಕೃಪಾನ್ವಿತಮಿದಂ ವಚಃ||

ದುಃಖದಿಂದ ಅವಳ ಹೃದಯವು ತುಮುಲದಲ್ಲಿರಲು ಕಲ್ಯಾಣಿ
ಪೃಥೆಯು ಭೀಮನಿಗೆ ಈ ಕೃಪಾನ್ವಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು:

01145012a ವಸಾಮಃ ಸುಸುಖಂ ಪುತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ|

01145012c ಅಜ್ಞಾತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸತ್ಕೃತಾ ವೀತಮನ್ಯವಃ||

“ಪುತ್ರ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ನಾವು ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ
ಸತ್ಕೃತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

01145013a ಸಾ ಚಿಂತಯೇ ಸದಾ ಪುತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕಿಂ ನ್ವಹಂ|

01145013c ಪ್ರಿಯಂ ಕುರ್ಯಾಮಿತಿ ಗೃಹೇ ಯತ್ಕುರ್ಯುತಿರುಷಿತಾಃ ಸುಖಂ||

ಪುತ್ರ! ಬೇರೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರು
ಬಯಸುವಂತೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ

ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸದಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

01145014a ಏತಾವಾನ್ಪುರುಷಸ್ತಾತ ಕೃತಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನ ನಶ್ಯತಿ|

01145014c ಯಾವಚ್ಚ ಕುರ್ಯಾದನ್ಯೋಽಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾದಭ್ಯಧಿಕಂ ತತಃ||

ಪುರುಷನು ಮಾಡಿದ ಇಂಥಹದು ಎಂದೂ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

01145015a ತದಿದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಸ್ಯ ದುಃಖಮಾಪತಿತಂ ಧ್ರುವಂ|

01145015c ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯದಿ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾಮ ಸುಕೃತಂ ಭವೇತ್||

ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದುಃಖವು

ಬಂದೊದಗಿದೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ

ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ.”

01145016 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

01145016a ಜ್ಞಾಯತಾಮಸ್ಯ ಯದ್ದುಃಖಂ ಯತಶ್ಚೈವ ಸಮುತ್ಥಿತಂ|

01145016c ವಿದಿತೇ ವ್ಯವಸಿಷ್ಯಾಮಿ ಯದ್ಯಪಿ ಸ್ಯಾತ್ಸುದುಷ್ಕರಂ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನಿಗೆ ಬಂದ ದುಃಖ ಏನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಂದ

ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂತರ ಎಷ್ಟೇ

ದುಷ್ಕರವಾಗಿರಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸೋಣ.””

01145017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01145017a ತಥಾ ಹಿ ಕಥಯಂತೌ ತೌ ಭೂಯಃ ಶುಶ್ರುವತುಃ ಸ್ವನಂ|

01145017c ಆರ್ತಿಜಂ ತಸ್ಯ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹೀಗೆ ಅವರಿರ್ವರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿಯ ಆರ್ತಸ್ವರವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

01145018a ಅಂತಃಪುರಂ ತತಸ್ತಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01145018c ವಿವೇಶ ಕುಂತೀ ತ್ವರಿತಾ ಬದ್ಧವತ್ಸೇವ ಸೌರಭೀ||

ಕುಂತಿಯು ತಕ್ಷಣ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕರುವನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುವ ಗೋವಿನಂತೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

01145019a ತತಸ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತತ್ರ ಭಾರ್ಯಯಾ ಚ ಸುತೇನ ಚ|

01145019c ದುಹಿತ್ರಾ ಚೈವ ಸಹಿತಂ ದದರ್ಶ ವಿಕೃತಾನನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ದುಃಖದಿಂದ ವಿಕೃತಾನನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅವನ ಭಾರ್ಯೆ, ಮಗ ಮತ್ತು ಮಗಳೊಡನೆ ಕಂಡಳು.

01145020 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01145020a ಧಿಗಿದಂ ಜೀವಿತಂ ಲೋಕೇಽನಲಸಾರಮನರ್ಥಕಂ|

01145020c ದುಃಖಮೂಲಂ ಪರಾಧೀನಂ ಭೃಶಮಪ್ರಿಯಭಾಗಿ ಚ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಕೇವಲ ದುಃಖವನ್ನೇ

ಕೊಡುವ ಈ ಅನರ್ಥಕ, ದುಃಖಮೂಲ, ಪರಾಧೀನ ಲೋಕ
ಜೀವನಕ್ಕೇ ಧಿಕ್ಕಾರ !

01145021a ಜೀವಿತೇ ಪರಮಂ ದುಃಖಂ ಜೀವಿತೇ ಪರಮೋ ಜ್ವರಃ|

01145021c ಜೀವಿತೇ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ದ್ವಂದ್ವಾನಾಮಾಗಮೋ ಧ್ರುವಃ||

ಜೀವನವೇ ಪರಮ ದುಃಖ; ಜೀವನವೇ ಪರಮ ಜ್ವರ; ಮತ್ತು ಬದುಕು
ಕೇವಲ ದುಃಖಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

01145022a ಏಕಾತ್ಮಾಪಿ ಹಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಕಾಮಂ ಚ ನ ನಿಷೇವತೇ|

01145022c ಏತ್ಯೈಶ್ಚ ವಿಪ್ರಯೋಗೋಽಪಿ ದುಃಖಂ ಪರಮಕಂ ಮತಂ||

ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಎಲ್ಲವೂ ಒಬ್ಬನಿಗೇ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ
ಜನರ ಪರಮ ದುಃಖ.

01145023a ಆಹುಃ ಕೇ ಚಿತ್ತರಂ ಮೋಕ್ಷಂ ಸ ಚ ನಾಸ್ತಿ ಕಥಂ ಚನ|

01145023c ಅರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತೌ ಚ ನರಕಃ ಕೃತ್ಸು ಏವೋಪಪದ್ಯತೇ||

01145024a ಅರ್ಥೇಷುತಾ ಪರಂ ದುಃಖಮರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತೌ ತತೋಽಧಿಕಂ|

01145024c ಜಾತಸ್ಯೇಹಸ್ಯ ಜಾರ್ಥೇಷು ವಿಪ್ರಯೋಗೇ ಮಹತ್ತರಂ||

ಕೆಲವರು ಮೋಕ್ಷವೇ ಪರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಎಲ್ಲಿಯೂ
ಇಲ್ಲ. ಹಣಸಂಪಾದನೆಯು ಕೇವಲ ನರಕವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಣದ
ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ದುಃಖವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು
ಹಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗೆ ದುಃಖವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

01145025a ನ ಹಿ ಯೋಗಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಯೇನ ಮುಚ್ಛೇಯಮಾಪದಃ|

01145025c ಪುತ್ರದಾರೇಣ ವಾ ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾದ್ರವೇಯಾಮನಾಮಯಂ||

ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಪತ್ನಿಯ ಸಹಿತ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಈ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ
ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವೂ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ.

01145026a ಯತಿತಂ ವೈ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಯಥಾ ತ್ವಂ ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ|

01145026c ಯತಃ ಕ್ಷೇಮಂ ತತೋ ಗಂತುಂ ತ್ವಯಾ ತು ಮಮ ನ ಶ್ರುತಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ! ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಕ್ಷೇಮಕರ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ
ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

01145027a ಇಹ ಜಾತಾ ವಿವೃದ್ಧಾಸ್ಮಿ ಪಿತಾ ಚೇಹ ಮಮೇತಿ ಚ|

01145027c ಉಕ್ತವತ್ಯಸಿ ದುರ್ಮೇಧೇ ಯಾಚ್ಯಮಾನಾ ಮಯಾಸಕೃತ್||

“ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ”
ಎನ್ನುವ ದಡ್ಡ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಒತ್ತಾಯಗಳನ್ನೂ
ದೂರಮಾಡಿದೆ.

01145028a ಸ್ವರ್ಗತೋ ಹಿ ಪಿತಾ ವೃದ್ಧಸ್ತಥಾ ಮಾತಾ ಚಿರಂ ತವ|

01145028c ಬಾಂಧವಾ ಭೂತಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ತತ್ರ ವಾಸೇ ತು ಕಾ ರತಿಃ||

ಈಗ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಬಂಧುಗಳು

ಕೂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವುದರಿಂದ
ಸಂತೋಷವಾದರೂ ಏನು ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ?

01145029a ಸೋಸಯಂ ತೇ ಬಂಧುಕಾಮಾಯಾ ಅಶೃಣ್ವಂತ್ಯಾ ವಚೋ ಮಮ|

01145029c ಬಂಧುಪ್ರಣಾಶಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭೃಶಂ ದುಃಖಕರೋ ಮಮ||

ಅಂದು ನೀನು ಬಂಧುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದೇ
ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈಗ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ
ಬಂದೊದಗಿತಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ.

01145030a ಅಥವಾ ಮದ್ವಿನಾಶೋಸಯಂ ನ ಹಿ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಂ ಚನ|

01145030c ಪರಿತ್ಯಕ್ತಮಹಂ ಬಂಧುಂ ಸ್ವಯಂ ಜೀವನ್ಮೃಶಂಸವತ್||

ಅಥವಾ ಇದು ನನ್ನ ವಿನಾಶವನ್ನೇ ತರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ,
ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಬಂಧು ಯಾರನ್ನೂ ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ ನಾನು
ಜೀವಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!

01145031a ಸಹಧರ್ಮ ಚರೀಂ ದಾಂತಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಮಾತ್ರಸಮಾಂ ಮಮ|

01145031c ಸಖಾಯಂ ವಿಹಿತಾಂ ದೇವೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಗತಿಂ||

ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಮನಾಗಿರುವ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ ನಿನ್ನನ್ನು
ದೇವರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಸಖಿಯಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಪರಮ
ಗತಿ.

01145032a ಮಾತ್ರಾ ಪಿತ್ರಾ ಚ ವಿಹಿತಾಂ ಸದಾ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಭಾಗಿನೀಂ|

01145032c ವರಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಮಂತ್ರವತ್ಪರಿಣೀಯ ಚ||

01145033a ಕುಲೀನಾಂ ಶೀಲಸಂಪನ್ನಾಮಪತ್ಯಜನನೀಂ ಮಮ|

01145033c ತ್ವಾಮಹಂ ಜೀವಿತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸಾಧ್ವೀಮನಪಕಾರಿಣೀಂ|

01145033e ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ತ್ಯಾಮಿ ಭಾರ್ಯಾಂ ನಿತ್ಯಮನುವ್ರತಾಂ||

ಸದಾ ನನ್ನ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ ಭಾಗಿಯಾಗಿರೆಂದು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನಿನ್ನನು ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನಾನೂ ಕೂಡ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ಕುಲೀನೆ, ಶೀಲಸಂಪನ್ನೆ, ಸಾಧ್ವಿ, ಅನಪಕಾರಿಣೀ, ನಿತ್ಯವೂ ಅನುವ್ರತಳಾದ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲು ಶಕ್ತನಿಲ್ಲ.

01145034a ಕುತ ಏವ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಂ ಸುತಾಂ ಶಕ್ತ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಸ್ವಯಂ|

01145034c ಬಾಲಾಮಪ್ರಾಪ್ತವಯಸಂ ಅಜಾತವ್ಯಂಜನಾಕೃತಿಂ||

ಯೌವನದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿನ್ನೂ ಕಂಡುಬಂದಿರದ ಈ ಬಾಲಕಿ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ನನ್ನ ಈ ಮಗಳನ್ನು ನಾನಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

01145035a ಭರ್ತು ರರ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಂ ನ್ಯಾಸಂ ಧಾತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01145035c ಯಸ್ಯಾಂ ದೌಹಿತ್ರಜಾಽಲ್ಲೋಕಾನಾಶಂಸೇ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ|

01145035e ಸ್ವಯಮುತ್ತಾದ್ಯ ತಾಂ ಬಾಲಾಂ ಕಥಮುತ್ತೃಷ್ಟುಮುತ್ತಸಹೇ||

ಮಹಾತ್ಮ ಧಾತ್ರವು ಭರ್ತುವೋರ್ವನಿಗಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆ

ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಮಗಳ ಮಗನಿಂದ ತೆರೆಯಲ್ಪಡುವ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ನನ್ನ
ಪಿತೃಗಳ ಸಹಿತ ನಾನೂ ಭಾಗಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೇ
ಜನ್ಮವಿತ್ತಿರುವ ಈ ಬಾಲಕಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

01145036a ಮನ್ಯಂತೇ ಕೇ ಚಿದಧಿಕಂ ಸ್ನೇಹಂ ಪುತ್ರೇ ಪಿತುರ್ನರಾಃ|

01145036c ಕನ್ಯಾಯಾಂ ನೈವ ತು ಪುನರ್ಮಮ ತುಲ್ಯಾವೃಭೌ ಮತೌ||

01145037a ಯಸ್ಮಿನ್ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಸೂತಿಶ್ಚ ಸ್ಥಿತಾ ನಿತ್ಯಮಥೋ ಸುಖಂ|

01145037c ಅಪಾಪಾಂ ತಾಮಹಂ ಬಾಲಾಂ ಕಥಮುತ್ಪಷ್ಟುಮುತ್ಸಹೇ||

ತಂದೆಯಾದವನಿಗೆ ಮಗನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ಪುತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಅಷ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ. ಉತ್ತಮ
ಲೋಕಗಳ, ಸಂತಾನದ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ
ಪಾಪರಹಿತ ಈ ಬಾಲೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆ?

01145038a ಆತ್ಮಾನಮಪಿ ಚೋತ್ಸೃಜ್ಯ ತಪ್ಸ್ಯೇ ಪ್ರೇತವಶಂ ಗತಃ|

01145038c ತ್ಯಕ್ತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಮಯಾ ವ್ಯಕ್ತಂ ನೇಹ ಶಕ್ಯಂತಿ ಜೀವಿತುಂ||

ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೇತವಶನಾದರೂ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾದ ಇವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಜೀವಿಸಲಾರರು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

01145039a ಏಷಾಂ ಚಾನ್ಯತಮತ್ಯಾಗೋ ನೃಶಂಸೋ ಗರ್ಹಿತೋ ಬುಧೈಃ|

01145039c ಆತ್ಮತ್ಯಾಗೇ ಕೃತೇ ಚೇಮೇ ಮರಿಷ್ಯಂತಿ ಮಯಾ ವಿನಾ||

ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೂ ತಿಳಿದವರು ಗರ್ಹಿತನೆಂದು
ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅತ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೂ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ
ವಿನಹ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

01145040a ಸ ಕೃಚ್ಛ್ರಾ ಮಹಮಾಪನ್ನೋ ನ ಶಕ್ತಸ್ತುರ್ತುಮಾಪದಂ|

01145040c ಅಹೋ ಧಿಕ್ಕಾಂ ಗತಿಂ ತ್ವದ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಬಾಂಧವಃ|

01145040e ಸರ್ವೈಃ ಸಹ ಮೃತಂ ಶ್ರೇಯೋ ನ ತು ಮೇ ಜೀವಿತಂ ಕ್ಷಮಂ||

ಈ ಕಷ್ಟಕರ ಮಹಾ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ನನಗೆ ಪಾರಾಗಲು
ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಬಾಂಧವನಾದ ನನಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾದರು
ಏನಿದೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಸಾಯುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು. ನಾನು
ಬದುಕಿರುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ

ಚತುಶ್ಚಂಚಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೬

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ತಾನೇ ಸಾಯುವುದು ಲೇಸೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೧-

೩೬).

01146001 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವಾಚ|

01146001a ನ ಸಂತಾಪಸ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಃ ಪ್ರಾಕೃತೇನೇವ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

01146001c ನ ಹಿ ಸಂತಾಪಕಾಲೋಽಯಂ ವೈದ್ಯಸ್ಯ ತವ ವಿದ್ಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ಸಂತಾಪಿಸುವುದು
ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿನ್ನಂಥವರ ವಿಧ್ವಾಂಸನಿಗೆ ಸಂತಾಪ ಮಾಡುವ
ಕಾಲವು ಇದಲ್ಲ.

01146002a ಅವಶ್ಯಂ ನಿಧನಂ ಸರ್ವೈರ್ಗಂತ್ವಮಿಹ ಮಾನವೈಃ|

01146002c ಅವಶ್ಯಭಾವಿನ್ಯರ್ಥೇ ವೈ ಸಂತಾಪೋ ನೇಹ ವಿದ್ಯತೇ||

ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಿಧನ ಹೊಂದಲೇ ಬೇಕು.
ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂತಾಪಪಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

01146003a ಭಾರ್ಯಾ ಪುತ್ರೋಽಥ ದುಹಿತಾ ಸರ್ವಮಾತ್ಮಾರ್ಥಮಿಷ್ಯತೇ|

01146003c ವ್ಯಥಾಂ ಜಹಿ ಸುಬುದ್ಧ್ಯಾ ತ್ವಂ ಸ್ವಯಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತತ್ರ ವೈ||

ಭಾರ್ಯೆ, ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಪುತ್ರಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನು ತನಗಾಗಿಯೇ
ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಸುಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವ್ಯಥೆಪಡುವುದನ್ನು ಬಿಡು. ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

01146004a ಏತದ್ಧಿ ಪರಮಂ ನಾರ್ಯಾಃ ಕಾರ್ಯಂ ಲೋಕೇ ಸನಾತನಂ|

01146004c ಪ್ರಾಣಾನಪಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಯದ್ಭರ್ತೃಹಿತಮಾಚರೇತ್||

ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಭರ್ತೃವಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು
ಮಾಡುವುದು ಈ ಲೋಕದ ನಾರಿಯರ ಸನಾತನ ಪರಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

01146005a ತಚ್ಚ ತತ್ರ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ತವಾಪೀಹ ಸುಖಾವಹಂ|

01146005c ಭವತ್ಯಮುತ್ರ ಚಾಕ್ಷಯ್ಯಂ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಯಶಸ್ಕರಂ||

ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಅಕ್ಷಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

01146006a ಏಷ ಚೈವ ಗುರುರ್ಧರ್ಮೋ ಯಂ ಪ್ರವಕ್ಷಾಮ್ಯಹಂ ತವ|

01146006c ಅರ್ಥಶ್ಚ ತವ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಭೂಯಾನತ್ರ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ||

ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮ. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಅರ್ಥ
ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಇವೆರಡೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

01146007a ಯದರ್ಥ ಮಿಷ್ಯತೇ ಭಾರ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸೋಽರ್ಥಸ್ತ್ವಯಾ ಮಯಿ|

01146007c ಕನ್ಯಾ ಚೈವ ಕುಮಾರಶ್ಚ ಕೃತಾಹಮನೃಣಾ ತ್ವಯಾ||

ಯಾವುದು ಬೇಕೆಂದು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅದು ನಿನಗೆ
ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನಿಂದ ದೊರಕಿದೆ. ಕನ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕುಮಾರರನ್ನಿತ್ತು ನೀನು
ನನ್ನನ್ನು ಋಣಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ.

01146008a ಸಮರ್ಥಃ ಪೋಷಣೇ ಚಾಸಿ ಸುತಯೋ ರಕ್ಷಣೇ ತಥಾ|

01146008c ನ ತ್ವಹಂ ಸುತಯೋಃ ಶಕ್ತಾ ತಥಾ ರಕ್ಷಣಪೋಷಣೇ||

ನೀನು ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಲು

ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನಹಾಗೆ ನಾನು ಇವರ ಪೋಷಣೆ-
ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಮರ್ಥಳಿಲ್ಲ.

01146009a ಮಮ ಹಿ ತ್ವದ್ವಿಹೀನಾಯಾಃ ಸರ್ವಕಾಮಾ ನ ಆಪದಃ|

01146009c ಕಥಂ ಸ್ಯಾತಾಂ ಸುತೌ ಬಾಲೌ ಭವೇಯಂ ಚ ಕಥಂ ತ್ವಹಂ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೂ
ಆಪತ್ತುಗಳಾಗುವವು. ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಈ
ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರು ಮತ್ತು ನಾನು ಹೇಗೆ ಇರಬಲ್ಲೆವು?

01146010a ಕಥಂ ಹಿ ವಿಧವಾನಾಥಾ ಬಾಲಪುತ್ರಾ ವಿನಾ ತ್ವಯಾ|

01146010c ಮಿಥುನಂ ಜೀವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ಥಿತಾ ಸಾಧುಗತೇ ಪಥಿ||

ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಅನಾಥಳಾಗಿ ವಿಧವೆಯಾದ ನಾನು ಈ ಇಬ್ಬರು ಸಣ್ಣ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಾಕಬಲ್ಲೆ?

01146011a ಅಹಂಕೃತಾವಲಿಪ್ತೈಶ್ಚ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯಮಾನಾಮಿಮಾಂ ಸುತಾಂ|

01146011c ಅಯುಕ್ತೈಸ್ತವ ಸಂಬಂಧೇ ಕಥಂ ಶಕ್ತ್ಯಾಮಿ ರಕ್ಷಿತುಂ||

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅಯೋಗ್ಯರಾಗಿ,
ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿರುವವರಿಂದ ಈ ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆ?

01146012a ಉತ್ಸ್ರಷ್ಟಮಾಮಿಷಂ ಭೂಮೌ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಯಥಾ ಖಿಗಾಃ|

01146012c ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಜನಾಃ ಸರ್ವೇ ವೀರಹೀನಾಂ ತಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಂ||

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ ಮಾಂಸದ ತುಂಡನ್ನು ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗೆ
ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ವೀರ ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ

ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

01146013a ಸಾಹಂ ವಿಚಾಲ್ಯಮಾನಾ ವೈ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯಮಾನಾ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

01146013c ಸ್ಥಾತುಂ ಪಥಿ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಜ್ಜನೇಷ್ಟೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ದುರಾತ್ಮರು ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಲಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ

ಕೋರುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಜ್ಜನರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು

ಶಕ್ತಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01146014a ಕಥಂ ತವ ಕುಲಸ್ತ್ರೈಕಾಮಿಮಾಂ ಬಾಲಾಮಸಂಸ್ಕೃತಾಂ|

01146014c ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೇ ಮಾರ್ಗೇ ನಿಯೋಕ್ತುಮಹಮುತ್ಸಹೇ||

ನಿನ್ನ ಕುಲದ ಈ ಏಕೈಕ ಅವಿವಾಹಿತ ಬಾಲೆಯನ್ನು ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲೆ?

01146015a ಕಥಂ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಲೇಽಸ್ಮಿನ್ಗುಣಾನಾಥಾತುಮೀಷ್ಟಿತಾನ್|

01146015c ಅನಾಥೇ ಸರ್ವತೋ ಲುಪ್ತೇ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಧರ್ಮದರ್ಶಿವಾನ್||

ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಸರ್ವದಿಂದಲೂ ವಂಚಿತನಾಗುವ ಈ

ಅನಾಥ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನನಗೆ ಹೇಗೆ

ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ?

01146016a ಇಮಾಮಪಿ ಚ ತೇ ಬಾಲಾಮನಾಥಾಂ ಪರಿಭೂಯ ಮಾಂ|

01146016c ಅನರ್ಹಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಶೂದ್ರಾ ವೇದಶ್ರುತಿಂ ಯಥಾ||

ಶೂದ್ರರು ವೇದಶ್ರುತಿಗಾಗಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅನರ್ಹರು ನಿನ್ನ ಈ

ಅನಾಥ ಬಾಲೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

01146017a ತಾಂ ಚೇದಹಂ ನ ದಿತ್ಸೇಯಂ ತ್ವದ್ಗುಣೈರುಪಬೃಂಹಿತಾಂ|

01146017c ಪ್ರಮಥೈನಾಂ ಹರೇಯುಸ್ತೇ ಹವಿರ್ಧ್ವಾಂಕ್ಷಾ ಇವಾಧ್ವರಾತ್|

ನಿನ್ನ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂವರ್ಧಿತಳಾದ ಅವಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟಪಡದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕಾಗೆಗಳು ಯಜ್ಞದಿಂದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಂತೆ ಇವಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು.

01146018a ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾ ಪುತ್ರಂ ತೇ ನಾನುರೂಪಮಿವಾತ್ಮನಃ|

01146018c ಅನರ್ಹವಶಮಾಪನ್ನಾಮಿಮಾಂ ಚಾಪಿ ಸುತಾಂ ತವ||

ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪನಾಗಿ ಬೆಳೆಯದಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನನ್ನು ಮತ್ತು ಅನರ್ಹರ ವಶಳಾಗುವ ನಿನ್ನ ಈ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ದೂರುತ್ತಾರೆ.

01146019a ಅವಜ್ಞಾತಾ ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ತಥಾತ್ಮಾನಮಜಾನತೀ|

01146019c ಅವಲಿಪ್ತೈರ್ನರೈರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮರಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅವಲಿಪ್ತ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಗುರುತಿಸಲಾರದಂತಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ.

01146020a ತೌ ವಿಹೀನೌ ಮಯಾ ಬಾಲೌ ತ್ವಯಾ ಚೈವ ಮಮಾತ್ಮಜೌ|

01146020c ವಿನಶ್ಯೇತಾಂ ನ ಸಂದೇಹೋ ಮತ್ಸ್ಯಾವಿವ ಜಲಕ್ಷಯೇ||

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನಿಂದ ವಿಹೀನರಾದ, ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ನೀರು ಬತ್ತಿಹೋದಾಗ ಸಾಯುವ ಮೀನುಗಳಂತೆ ವಿನಾಶರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

01146021a ತ್ರಿತಯಂ ಸರ್ವಥಾಪ್ಯೇವಂ ವಿನಶಿಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ|

01146021c ತ್ವಯಾ ವಿಹೀನಂ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಮಾಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನಿಂದ ವಿಹೀನರಾದ ನಾವು ಮೂವರೂ ಸರ್ವಥಾ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

01146022a ವ್ಯುಷ್ಟಿರೇಷಾ ಪರಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಭರ್ತುಃ ಪರಾ ಗತಿಃ|

01146022c ನ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ವಿಷಯೇ ಪರಿವರ್ತಿತುಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಭರ್ತುವಿನ ಮೊದಲೇ ಪರಾಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಪುತ್ರರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

01146023a ಪರಿತ್ಯಕ್ತಃ ಸುತಶ್ಚಾಯಂ ದುಹಿತೇಯಂ ತಥಾ ಮಯಾ|

01146023c ಬಾಂಧವಾಶ್ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಸ್ವ ದರ್ಥಂ ಜೀವಿತಂ ಚ ಮೇ||

ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಗ, ಮಗಳು, ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಈ ಜೀವವನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ.

01146024a ಯಜ್ಞೈಸ್ತಪೋಭಿರ್ನಿ ಯಮೈರ್ದಾನ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಸ್ತಥಾ|

01146024c ವಿಶಿಷ್ಟತೇ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಭರ್ತುರ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ಸ್ಥಿತಿಃ||

ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು, ನಿಯಮ, ಮತ್ತು ದಾನ ಈ ಎಲ್ಲವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ
ನಿತ್ಯವೂ ಭರ್ತೃವಿನ ಪ್ರಿಯಹಿತ ನಿರತಳಾಗಿರುವುದು ಸ್ತ್ರೀಯ
ವಿಶೇಷತೆ.

01146025a ತದಿದಂ ಯಚ್ಚಿ ಕೀರ್ಷಾಮಿ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಪರಮಸಮ್ಮತಂ|

01146025c ಇಷ್ಟಂ ಚೈವ ಹಿತಂ ಚೈವ ತವ ಚೈವ ಕುಲಸ್ಯ ಚ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ, ಹಿತ ಮತ್ತು
ಕುಲಕ್ಕೆ ಪರಮ ಸಮ್ಮತ ಧರ್ಮ.

01146026a ಇಷ್ಟಾನಿ ಚಾಪ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಸುಹೃದಃ ಪ್ರಿಯಾಃ|

01146026c ಆಪದ್ಧರ್ಮವಿಮೋಕ್ಷಾಯ ಭಾರ್ಯಾ ಚಾಪಿ ಸತಾಂ ಮತಂ||

ಆಪದ್ಧರ್ಮದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳು, ಹಣ,
ಸುಹೃದಯ ಪ್ರಿಯರು ಮತ್ತು ಭಾರ್ಯೆ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವರು
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

01146027a ಏಕತೋ ವಾ ಕುಲಂ ಕೃತ್ಸು ಮಾತ್ಮಾ ವಾ ಕುಲವರ್ಧನ|

01146027c ನ ಸಮಂ ಸರ್ವಮೇವೇತಿ ಬುಧಾನಾಮೇಷ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ಕುಲವರ್ಧನ! ಒಂದು ಕಡೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು
ಕಡೆ ತನ್ನನ್ನು ಇರಿಸಿ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಅವನನ್ನು
ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01146028a ಸ ಕುರುಷ್ವ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ತಾರಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

01146028c ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಮಾರ್ಯ ಸುತೌ ಮೇ ಪರಿರಕ್ಷ ಚ||

ಈ ಕೆಲಸವು ನನ್ನಿಂದಲೇ ನಡೆಯಲಿ. ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೋ.
ನನಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡು. ಆರ್ಯ ! ನನ್ನ ಈ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸು.

01146029a ಅವಧ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೈತ್ಯಾಹುರ್ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯೇ|

01146029c ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಾಕ್ಷಸಾನಾಹುರ್ನ ಹನ್ಯಾತ್ಸ ಚ ಮಾಮಪಿ||

ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ವಧಿಸಬಾರದೆಂದು ಧರ್ಮಜ್ಞರು ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯಗಳಲ್ಲಿ
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಕ್ಷಸರೂ ಧರ್ಮಜ್ಞರಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನು
ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಬಹುದು.

01146030a ನಿಸಂಶಯೋ ವಧಃ ಪುಂಸಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸಂಶಯಿತೋ ವಧಃ|

01146030c ಅತೋ ಮಾಮೇವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ
ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ನೀನು ನನಗೆ ಹೊರಡಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡು.

01146031a ಭುಕ್ತಂ ಪ್ರಿಯಾಣ್ಯವಾಪ್ತಾನಿ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಚರಿತೋ ಮಯಾ|

01146031c ತ್ವತ್ಪ್ರಸೂತಿಃ ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ನ ಮಾಂ ತಪ್ಸ್ಯ ತ್ಯಜೀವಿತಂ||

ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಭೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ

ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಯಲು ನನಗೆ ದುಃಖವೇನೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

01146032a ಚಾತಪುತ್ರಾ ಚ ವೃದ್ಧಾ ಚ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾ ಚ ತೇ ಸದಾ|

01146032c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯೈತದಹಂ ಸರ್ವಂ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಕರೋಮ್ಯತಃ||

ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮುದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ
ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸದಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗಾಗಿ
ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಾನು ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

01146033a ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯಾಪಿ ಚ ಮಾಮಾರ್ಯ ವೇತ್ಸ್ಯ ಸ್ಯನ್ಯಾಮಪಿ ಸ್ತ್ರಿಯಂ|

01146033c ತತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪುನಸ್ತವ||

ಆರ್ಯ ! ನನ್ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ದೊರಕುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವು ಪುನಃ ಚ್ಯುತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01146034a ನ ಚಾಪ್ಯಧರ್ಮಃ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಹುಪತ್ನೀಕತಾ ನೃಣಾಂ|

01146034c ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಧರ್ಮಃ ಸುಮಹಾನ್ಭರ್ತುಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ ಲಂಘನೇ||

ಬಹುಪತ್ನಿಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಪುರುಷರಿಗೆ
ಅಧರ್ಮವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊದಲ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಹಾ ಅಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

01146035a ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತ್ವಮಾತ್ಮತ್ಯಾಗಂ ಚ ಗರ್ಹಿತಂ|

01146035c ಆತ್ಮಾನಂ ತಾರಯ ಮಯಾ ಕುಲಂ ಚೇಮೌ ಚ ದಾರಕೌ||

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಆತ್ಮತ್ಯಾಗವು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು, ಕುಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೂಲಕವೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.””

01146036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01146036a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಯಾ ಭರ್ತಾ ತಾಂ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಭಾರತ|

01146036c ಮುಮೋಚ ಬಾಷ್ಪಂ ಶನಕೈಃ ಸಭಾಯೋರ್ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಅವಳನ್ನು ಪತಿಯು ಆಲಿಂಗಿಸಿದನು. ಪತ್ನಿಯೂ ಸೇರಿ ಇಬ್ಬರೂ ದುಃಖ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ
ಚತುಶತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೭

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗಳು ತಾನೇ ಸಾಯುವುದು ಲೇಸೆಂದು ಹೇಳುವುದು
(೧-೨೩).

01147001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01147001a ತಯೋರ್ದುಃಖಿತಯೋರ್ವಾ ಕ್ಯಮತಿಮಾತ್ರಂ ನಿಶಮ್ಯ ತತ್|

01147001c ಭೃಶಂ ದುಃಖಪರಿತಾಂಗೀ ಕನ್ಯಾ ತಾವಭ್ಯಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಗಳು ದುಃಖಪರಿತಾಂಗಿಯಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು:

01147002a ಕಿಮಿದಂ ಭೃಶದುಃಖಾರ್ತೌ ರೋರವೀಥೋ ಅನಾಥವತ್|

01147002c ಮಮಾಪಿ ಶ್ರುಯತಾಂ ಕಿಂ ಚಿಚ್ಛತ್ವಾ ಚ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಕ್ಷಮಂ||

“ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಾರ್ತರಾಗಿ ಅನಾಥರಂತೆ ಈ ರೀತಿ ಏಕೆ ಅಳುತ್ತಿರುವಿರಿ? ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿ. ನಂತರ ಸರಿಯೆನಿಸಿದುದನ್ನು ಮಾಡುವಿರಂತೆ.

01147003a ಧರ್ಮತೋಽಹಂ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಾ ಯವಯೋರ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

01147003c ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಾಂ ಮಾಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ತ್ರಾತಂ ಸರ್ವಂ ಮಯೈಕಯಾ||

ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲೇ ಬೇಕಾದ ನನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನನ್ನೊಬ್ಬಳಿಂದ ನೀವು ಮೂವರೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

01147004a ಇತ್ಯರ್ಥಮಿಷ್ಯತೇಽಪತ್ಯಂ ತಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಮಾಮಿತಿ|

01147004c ತಸ್ಮಿನ್ನುಪಸ್ಥಿತೇ ಕಾಲೇ ತರತಂ ಪ್ಲವವನ್ಮಯಾ||

ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಕಾಲವು ಬಂದಿರುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು
ದೋಣಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಪಾರುಮಾಡಿ.

01147005a ಇಹ ವಾ ತಾರಯೇದ್ಧುರ್ಗಾದುತ ವಾ ಪ್ರೇತ್ಯ ತಾರಯೇತ್|

01147005c ಸರ್ವಥಾ ತಾರಯೇತ್ಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ||

ಪುತ್ರನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾನೆ - ಇಲ್ಲಿ ಈ
ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಮರಣದ
ನಂತರ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತಿಳಿದವರು
ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

01147006a ಆಕಾಂಕ್ಷಂತೇ ಚ ದೌಹಿತ್ರಾನಪಿ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತಾಮಹಾಃ|

01147006c ತಾನ್ಸ್ವಯಂ ವೈ ಪರಿತ್ರಾಸ್ಯೇ ರಕ್ಷಂತೀ ಜೀವಿತಂ ಪಿತುಃ||

ಪಿತಾಮಹರು ನಿತ್ಯ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸಹ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ
ತಂದೆಯ ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ನಾನು ಅವರನ್ನೂ ಸಹ
ಪಾರುಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

01147007a ಭ್ರಾತಾ ಚ ಮಮ ಬಾಲೋಽಯಂ ಗತೇ ಲೋಕಮಮುಂ ತ್ವಯಿ|

01147007c ಅಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ವಿನಶ್ಯೇತ ನ ಸಂಶಯಃ||

ನೀನು ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ಈ ನನ್ನ ಬಾಲಕ
ತಮ್ಮನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01147008a ತಾತೇಽಪಿ ಹಿ ಗತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ವಿನಷ್ಟೇ ಚ ಮಮಾನುಜೇ|

01147008c ಪಿಂಡಃ ಪಿತೃಣಾಂ ವ್ಯುಚ್ಛಿದ್ಯೇತ್ತತ್ತೇಷಾಮಪ್ರಿಯಂ ಭವೇತ್||

ತಂದೆಯೂ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾಗಿ, ನನ್ನ ತಮ್ಮನೂ ನಾಶವಾಗಿ ಪಿತೃಗಳ
ಪಿಂಡವು ನಿಂತುಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01147009a ಪಿತ್ರಾ ತ್ಯಕ್ತಾ ತಥಾ ಮಾತ್ರಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚಾಹಮಸಂಶಯಂ|

01147009c ದುಃಖಾದ್ಧುಃಖಿತರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮ್ರಿಯೇಯಮತಥೋಚಿತಾ||

ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮನಿಂದ ತ್ಯಕ್ತಳಾದ ನಾನಾದರೂ
ದುಃಖದಿಂದ ಅತಿದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತೇನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೀಗಾಗುವುದು ಸರಿಯೆಂದು
ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

01147010a ತ್ವಯಿ ತ್ವರೋಗೇ ನಿರ್ಮುಕ್ತೇ ಮಾತಾ ಭ್ರಾತಾ ಚ ಮೇ ಶಿಶುಃ|

01147010c ಸಂತಾನಶ್ಚೈವ ಪಿಂಡಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ||

ನೀನೊಬ್ಬನು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದೆಯೆಂದರೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ,
ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾಗಿರುವ ನನ್ನ ತಮ್ಮ, ವಂಶ, ಪಿಂಡ ಎಲ್ಲವೂ
ನಿರಸಂಶಯವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವು.

01147011a ಆತ್ಮಾ ಪುತ್ರಃ ಸಖಾ ಭಾರ್ಯಾ ಕೃಚ್ಛೃಂತು ದುಹಿತಾ ಕಿಲ|

01147011c ಸ ಕೃಚ್ಛಾನ್ಮೋಚಯಾತ್ಮಾನಂ ಮಾಂ ಚ ಧರ್ಮೇಣ ಯೋಜಯ||

ಪುತ್ರನು ಆತ್ಮ, ಭಾರ್ಯೆಯು ಸಖಿ ಮತ್ತು ಮಗಳು ಆಪತ್ತು

ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ಈ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾಗು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು
ಧರ್ಮದೊಡನೆ ಜೋಡಿಸು.

01147012a ಅನಾಥಾ ಕೃಪಣಾ ಬಾಲಾ ಯತ್ರಕ್ಷಚನಗಾಮಿನೀ|

01147012c ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಯಾ ತಾತ ವಿಹೀನಾ ಕೃಪಣಾ ಬತ||

ತಂದೇ! ಬಾಲೆಯಾದ ನಾನು ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಅನಾಥಳೂ,
ಕರುಣಾಸ್ಪದಳೂ ಆಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ತಿರುಗಾಡಬೇಕಾಗಿ ದೀನಳಾಗುವೆ.

01147013a ಅಥವಾಹಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿಮೋಕ್ಷಣಂ|

01147013c ಫಲಸಂಸ್ಥಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ||

01147014a ಅಥವಾ ಯಾಸ್ಯಸೇ ತತ್ರ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01147014c ಪೀಡಿತಾಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತದವೇಕ್ಷಸ್ವ ಮಾಮಪಿ||

ನಾನು ಕುಲವನ್ನು ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿ ಬಹಳ ದುಷ್ಕರ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ
ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ನಾನು
ವಿಪತ್ತಿಗೊಳಗಾಗುವೆನು. ನನ್ನ ಕುರಿತೂ ಯೋಚಿಸು.

01147015a ತದಸ್ಮದರ್ಥಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಪ್ರಸವಾರ್ಥಂ ಚ ಸತ್ತಮ|

01147015c ಆತ್ಮಾನಂ ಪರಿರಕ್ಷಸ್ವ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾಂ ಚ ಸಂತ್ಯಜ||

ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ತಮ! ನಮಗಾಗಿ, ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ, ಮತ್ತು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ
ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸು. ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸು.

01147016a ಅವಶ್ಯಕರಣೀಯೇಽರ್ಥೇ ಮಾ ತ್ವಾಂ ಕಾಲೋಽತ್ಯಗಾದಯಂ|

01147016c ತ್ವಯಾ ದತ್ತೇನ ತೋಯೇನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಹಿತಂ ಚ ಮೇ||

ಅವಶ್ಯಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬೇಡ.
ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಡುವ ತರ್ಪಣವೇ ನನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

01147017a ಕಿಂ ನ್ವತಃ ಪರಮಂ ದುಃಖಂ ಯದ್ವಯಂ ಸ್ವರ್ಗತೇ ತ್ವಯಿ|

01147017c ಯಾಚಮಾನಾಃ ಪರಾದನ್ನಂ ಪರಿಧಾವೇಮಹಿ ಶ್ವವತ್||

ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾಗಿ ನಾವು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾ
ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಅಲೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವಾದರೂ ಏನಿದೆ?

01147018a ತ್ವಯಿ ತ್ವರೋಗೇ ನಿರ್ಮುಕ್ತೇ ಕ್ಲೇಶಾದಸ್ಮಾತ್ಸಬಾಂಧವೇ|

01147018c ಅಮೃತೇ ವಸತೀ ಲೋಕೇ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಖಾನ್ವಿತಾ||

ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಂಧುಗಳ ಸಮೇತ ನೀನು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ
ನಿರ್ಮುಕ್ತನಾದೆಯೆಂದರೆ ಅಮೃತಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಾನೂ
ಸುಖದಿಂದಿರುವೆ.”

01147019a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ತಸ್ಯಾ ನಿಶಮ್ಯ ಪರಿದೇವಿತಂ|

01147019c ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ಸಾ ಚೈವ ಕನ್ಯಾ ಪ್ರರುರುದ್ವಯಃ||

ಈ ರೀತಿಯ ಬಹುವಿಧ ಪರಿವೇದನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ತಂದೆ, ತಾಯಿ
ಮತ್ತು ಆ ಕನ್ಯೆ ಮೂವರೂ ಬಹಳ ರೋದಿಸಿದರು.

01147020a ತತಃ ಪ್ರರುದಿತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ನಿಶಮ್ಯಾಥ ಸುತಸ್ತಯೋಃ|

01147020c ಉತ್ಪುಲ್ಲನಯನೋ ಬಾಲಃ ಕಲಮವ್ಯಕ್ತಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರ ಬಾಲಕ
ಮಗನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದು ತೊದಲು ನುಡಿಗಳಿಂದ ಈ
ಮುದ್ದು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01147021a ಮಾ ರೋದೀಸ್ತಾತ ಮಾ ಮಾತರ್ಮಾ ಸ್ವಸಸ್ವ ಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್||

01147021c ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನೇಕೈಕಂ ಸೋಽಪಸರ್ಪತಿ||

ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ “ಅಳಬೇಡ ಅಪ್ಪಾ ! ಅಳಬೇಡ ಅಮ್ಮಾ ! ಅಳಬೇಡ
ಅಕ್ಕಾ !” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬಳಿಯೂ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತಾ
ಹೋದನು.

01147022a ತತಃ ಸ ತೃಣಮಾದಾಯ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಃ ಪುನರಬ್ರವೀತ್||

01147022c ಅನೇನ ತಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಕ್ಷಸಂ ಪುರುಷಾದಕಂ||

ಆಗ ಅವನು ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಹೇಳಿದನು: “ಇದರಿಂದ ಆ ನರಭಕ್ಷಕ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ !”

01147023a ತಥಾಪಿ ತೇಷಾಂ ದುಃಖೇನ ಪರೀತಾನಾಂ ನಿಶಮ್ಯ ತತ್||

01147023c ಬಾಲಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಮವ್ಯಕ್ತಂ ಹರ್ಷಃ ಸಮಭವನ್ನಹಾನ್||

ದುಃಖದಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ಬಾಲಕನ ತೊದಲು
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವರಿಗೆ ಮಹಾ ಹರ್ಷವಾಯಿತು.

01147024a ಅಯಂ ಕಾಲ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕುಂತೀ ಸಮುಪಸೃತ್ಯ ತಾನ್||

01147024c ಗತಾಸೂನಮೃತೇನೇವ ಜೀವಯಂತೀದಮಬ್ರವೀತ್||

ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕುಂತಿಯು ಅವರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಬಲ್ಲ ಅಮೃತದಂತಿರುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ

ಚತುಃಸಪ್ತಾಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೮

ಕುಂತಿಯು ಕೇಳಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಒದಗಿಬಂದಿರುವ ಗಂಡಾಂತರದ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದುದು (೧-೧೬).

01148001 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

01148001a ಕುತೋಮೂಲಮಿದಂ ದುಃಖಂ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ|

01148001c ವಿದಿತ್ವಾ ಅಪಕರ್ಷೇಯಂ ಶಕ್ಯಂ ಚೇದಪಕರ್ಷಿತುಂ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ದುಃಖದ ಮೂಲ ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂತರ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದಾದರೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01148002 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01148002a ಉಪಪನ್ನಂ ಸತಾಮೇತದ್ಯದ್ಭ್ರವೀಷಿ ತಪೋಧನೇ|

01148002c ನ ತು ದುಃಖಮಿದಂ ಶಕ್ಯಂ ಮಾನುಷೇಣ ವ್ಯಪೋಹಿತುಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನೇ! ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01148003a ಸಮೀಪೇ ನಗರಸ್ಯಾಸ್ಯ ಬಕೋ ವಸತಿ ರಾಕ್ಷಸಃ|

01148003c ಈಶೋ ಜನಪದಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪುರಸ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

ಈ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಕ ಎನ್ನುವ ರಾಕ್ಷಸನು ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಹಾಬಲಿಯು ಈ ಜನಪದ ಮತ್ತು ನಗರಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01148004a ಪುಷ್ಪೋ ಮಾನುಷಮಾಂಸೇನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಃ ಪುರುಷಾದಕಃ|

01148004c ರಕ್ಷತ್ಯಸುರರಾಣಿತ್ಯಮಿಮಂ ಜನಪದಂ ಬಲೀ||

01148005a ನಗರಂ ಚೈವ ದೇಶಂ ಚ ರಕ್ಷೋಬಲಸಮನ್ವಿತಃ|

01148005c ತತ್ಕೃತೇ ಪರಚಕ್ರಾಚ್ಚ ಭೂತೇಭ್ಯಶ್ಚ ನ ನೋ ಭಯಂ||

ಈ ಪುರುಷಾದಕ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಮಾನುಷ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿದ್ದಾನೆ. ಅಸುರರಾಜ, ರಾಕ್ಷಸಬಲಸಮನ್ವಿತ ಆ ಬಲಶಾಲಿಯು ಜನಪದ, ನಗರ ಮತ್ತು ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾರಿಂದಲೂ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

01148006a ವೇತನಂ ತಸ್ಯ ವಿಹಿತಂ ಶಾಲಿವಾಹಸ್ಯ ಭೋಜನಂ|

01148006c ಮಹಿಷೌ ಪುರುಷಶ್ಚೈಕೋ ಯಸ್ತದಾದಾಯ ಗಚ್ಛತಿ||

ಅವನ ವಿಹಿತ ವೇತನವು ಒಂದು ಬಂಡಿ ಭೋಜನ, ಎರಡು ಎಮ್ಮೆಗಳು, ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಓರ್ವ ಪುರುಷ.

01148007a ಏಕೈಕಶ್ಚೈವ ಪುರುಷಸ್ತತ್ರ ಯಚ್ಛತಿ ಭೋಜನಂ|

01148007c ಸ ವಾರೋ ಬಹುಭಿರ್ವರ್ಷೈರ್ಭವತ್ಯಸುತರೋ ನರೈಃ||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಬಾರಿಯು ಬಂದಾಗ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

01148008a ತದ್ವಿಮೋಕ್ಷಾಯ ಯೇ ಚಾಪಿ ಯತಂತೇ ಪುರುಷಾಃ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01148008c ಸಪುತ್ರದಾರಾಂಸ್ತಾನ್ ಹತ್ವಾ ತದ್ರಕ್ಷೋ ಭಕ್ಷಯತ್ಯುತ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿ ಸಹಿತ ಕೊಂದು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

01148009a ವೇತ್ರಕೀಯಗೃಹೇ ರಾಜಾ ನಾಯಂ ನಯಮಿಹಾಸ್ಥಿತಃ|

01148009c ಅನಾಮಯಂ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಯೇನ ಸ್ಯಾದದ್ಯ ಶಾಶ್ವತಂ||

ವೈತ್ರಕೀಯ ಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ರಾಜನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಈ ಪೀಡೆಯಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ

ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

01148010a ಏತದರ್ಹಾ ವಯಂ ನೂನಂ ವಸಾಮೋ ದುರ್ಬಲಸ್ಯ ಯೇ|

01148010c ವಿಷಯೇ ನಿತ್ಯಮುದ್ವಿಗ್ನಾಃ ಕುರಾಜಾನಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಕುರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿರುವ, ದುರ್ಬಲ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

01148011a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕಸ್ಯ ವಕ್ತವ್ಯಾಃ ಕಸ್ಯ ವಾ ಚಂದಚಾರಿಣಃ|

01148011c ಗುಣೈರೇತೇ ಹಿ ವಾಸ್ಯಂತೇ ಕಾಮಗಾಃ ಪಕ್ಷಿಣೋ ಯಥಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಾರ ಮಾತಿಗೂ ಒಳಪಡದೇ ಯಾರ ಇಚ್ಛೆಗೂ ಅಧೀನರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇಚ್ಛೆಬಂದಂತೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಂದೂ ತಮ್ಮ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಧೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01148012a ರಾಜಾನಂ ಪ್ರಥಮಂ ವಿಂದೇತ್ತತೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ತತೋ ಧನಂ|

01148012c ತ್ರಯಸ್ಯ ಸಂಚಯೇ ಚಾಸ್ಯ ಜ್ಞಾತೀನ್ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಧಾರಯೇತ್||

ಮೊದಲು ರಾಜನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ನಂತರ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಧನವನ್ನು. ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಪಡೆದವನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಬಾಂಧವರನ್ನು ಪಾಲಿಸಬಹುದು.

01148013a ವಿಪರೀತಂ ಮಯಾ ಚೇದಂ ತ್ರಯಂ ಸರ್ವಮುಪಾರ್ಜಿತಂ|

01148013c ತ ಇಮಾಮಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೃಶಂ ತಪ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ||

ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಮೂರನ್ನೂ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಪಡೆದೆ (ಮೊದಲು ಧನ, ನಂತರ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ). ಈಗ ನಾವು ಈ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ನಾವೇ ಇದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

01148014a ಸೋಽಯಮಸ್ಮಾನನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಾರಃ ಕುಲವಿನಾಶನಃ|

01148014c ಭೋಜನಂ ಪುರುಷಶ್ಚೈಕಃ ಪ್ರದೇಯಂ ವೇತನಂ ಮಯಾ||

ಆ ಕುಲವಿನಾಶಕ ಬಾರಿಯು ಈಗ ನಮಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಓರ್ವ ಪುರುಷನನ್ನು ಭೋಜನವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

01148015a ನ ಚ ಮೇ ವಿದ್ಯತೇ ವಿತ್ತಂ ಸಂಕ್ರೇತುಂ ಪುರುಷಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01148015c ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ಪ್ರದಾತುಂ ಚ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಂ ಚನ|

01148015e ಗತಿಂ ಚಾಪಿ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಮಾನ್ಮೋಕ್ಷಾಯ ರಕ್ಷಸಃ||

ಎಲ್ಲಿಂದಲಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವನನ್ನು ಖರೀದಿಸೋಣ ಎಂದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಯಾರನ್ನು ಕೊಡಲೂ ಶಕ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುವ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01148016a ಸೋಽಹಂ ದುಃಖಾರ್ಣವೇ ಮಗ್ನೋ ಮಹತ್ಯಸುತರೇ ಭೃಶಂ|

01148016c ಸಹೈವೈತ್ಯೈರ್ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಂಧವೈರದ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಂ|

01148016e ತತೋ ನಃ ಸಹಿತನ್ ಕ್ಷುದ್ರಃ ಸರ್ವಾನೇವೋಪಭೋಕ್ಷ್ಯತಿ||

ಹೀಗೆ ನಾನು ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರೆಯದಂತಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ

ಸಮೇತ ಆ ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕ್ಷುದ್ರ ರಾಕ್ಷಸನು
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತಿನ್ನಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ

ಚತುರಷ್ಟಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೯

ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ಮಗನು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು (೧-
೧೨). ತನ್ನ ಮಗನು ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಬರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೩-೨೦).

01149001 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

01149001a ನ ವಿಷಾದಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ಭಯಾದಸ್ಮಾತ್ಕಥಂ ಚನ|

01149001c ಉಪಾಯಃ ಪರಿದೃಷ್ಟೋಽತ್ರ ತಸ್ಮಾನ್ಮೋಕ್ಷಾಯ ರಕ್ಷಸಃ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ವಿಷಾದಿಸಬೇಡ. ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ನನಗೆ ಒಂದು
ಉಪಾಯವು ತೋಚುತ್ತಿದೆ.

01149002a ಏಕಸ್ತವ ಸುತೋ ಬಾಲಃ ಕನ್ಯಾ ಚೈಕಾ ತಪಸ್ವಿನೀ|

01149002c ನ ತೇ ತಯೋಸ್ತಥಾ ಪತ್ನ್ಯಾ ಗಮನಂ ತತ್ರ ರೋಚಯೇ||

ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನೂ ಬಾಲಕನಿದ್ದಾನೆ.
ಹಾಗೂ ಓರ್ವ ತಪಸ್ವಿನೀ ಕನ್ಯೆಯಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ
ಪತ್ನಿಯಾಗಲೀ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ನನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01149003a ಮಮ ಪಂಚ ಸುತಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತೇಷಾಮೇಕೋ ಗಮಿಷ್ಯತಿ|

01149003c ತ್ವದರ್ಥಂ ಬಲಿಮಾದಾಯ ತಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನನಗೆ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಆ ಪಾಪಿ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.”

01149004 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01149004a ನಾಹಮೇತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತಾರ್ಥಿ ಕಥಂ ಚನ|

01149004c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾತಿಥೇಶ್ಚೈವ ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಯೋಜನಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅತಿಥಿಯೊಬ್ಬನು ನನಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವಂಥಹ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

01149005a ನ ತ್ವೇತದಕುಲೀನಾಸು ನಾಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಸು ವಿದ್ಯತೇ|

01149005c ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ವಿಸೃಜೇದಾತ್ಮಾನಮಪಿ ಚಾತ್ಮಜಂ||

ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಾಗಿ ತನ್ನನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನಾಗಲೀ
ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಕುಲೀನರಲ್ಲಿಯೂ
ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01149006a ಆತ್ಮನಸ್ತು ಮಯಾ ಶ್ರೇಯೋ ಬೋಧ್ಯವ್ಯಮಿತಿ ರೋಚಯೇ|

01149006c ಬ್ರಹ್ಮವಧ್ಯಾತ್ಮವಧ್ಯಾ ವಾ ಶ್ರೇಯ ಆತ್ಮವಧೋ ಮಮ||

ನನಗೆ ಯಾವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ನಾನೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಮತ್ತು ತಾನೇ ಸಾಯುವುದು
ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಧೆಯೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

01149007a ಬ್ರಹ್ಮವಧ್ಯಾ ಪರಂ ಪಾಪಂ ನಿಷ್ಕೃತಿನಾತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ|

01149007c ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಂ ಕೃತ್ವಾಪಿ ಶ್ರೇಯ ಆತ್ಮವಧೋ ಮಮ||

ಬ್ರಹ್ಮವಧೆಯು ಪರಮ ಪಾಪ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ನಿಷ್ಕೃತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ
ಆತ್ಮವಧೆಯೇ ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು.

01149008a ನ ತ್ವಹಂ ವಧಮಾಕಾಂಕ್ಷೇ ಸ್ವಯಮೇವಾತ್ಮನಃ ಶುಭೇ|

01149008c ಪರೈಃ ಕೃತೇ ವಧೇ ಪಾಪಂ ನ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಯಿ ವಿದ್ಯತೇ||

ಶುಭೇ! ಆದರೂ ನಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನನ್ನನ್ನು ವಧಿಸುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಆ ಪಾಪ
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

01149009a ಅಭಿಸಂಧಿಕೃತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಧೇ ಮಯಾ|

01149009c ನಿಷ್ಕೃತಿಂ ನ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ನೃಶಂಸಂ ಕ್ಷುದ್ರಮೇವ ಚ||

ಆದರೆ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಧೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು
ಭಾಗವಹಿಸಿದರೆ ಆ ಹೀನ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇರೀತಿಯ
ನಿಷ್ಕೃತಿಯೂ ನನಗೆ ತೋಚುವುದಿಲ್ಲ.

01149010a ಆಗತಸ್ಯ ಗೃಹೇ ತ್ಯಾಗಸ್ತಥೈವ ಶರಣಾರ್ಥಿನಃ|

01149010c ಯಾಚಮಾನಸ್ಯ ಚ ವಧೋ ನೃಶಂಸಂ ಪರಮಂ ಮತಂ||

ಮನೆಗೆ ಬಂದವನನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದು, ಅಥವಾ
ಶರಣಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೇಡುವವನನ್ನು ವಧಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ
ಹೀನ ಕೃತ್ಯ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

01149011a ಕುರ್ಯಾನ್ನ ನಿಂದಿತಂ ಕರ್ಮ ನ ನೃಶಂಸಂ ಕದಾ ಚನ|

01149011c ಇತಿ ಪೂರ್ವೇ ಮಹಾತ್ಮಾನ ಆಪದ್ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಎಂದೂ ನಿಂದಿತ ಹೀನ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹಿಂದಿನ
ಮಹಾತ್ಮರು ಮತ್ತು ಆಪದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01149012a ಶ್ರೇಯಾಂಸ್ತು ಸಹದಾರಸ್ಯ ವಿನಾಶೋಽದ್ಯ ಮಮ ಸ್ವಯಂ|

01149012c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಧಂ ನಾಹಮನುಮಂಸ್ಯೇ ಕಥಂ ಚನ||

ಪತ್ನಿಯ ಸಹಿತ ನಾನೇ ಸಾಯುವುದು ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು. ಎಂದೂ
ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಧೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.”

01149013 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

01149013a ಮಮಾಪ್ಯೇಷಾ ಮತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಿಪ್ರಾ ರಕ್ಷಾ ಇತಿ ಸ್ಥಿರಾ|

01149013c ನ ಚಾಪ್ಯನಿಷ್ಠಃ ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಯದಿ ಪುತ್ರಶತಂ ಭವೇತ್||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ವಿಪ್ರರ ರಕ್ಷಣೆ

ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ದೃಢ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನನಗೆ ಒಂದು ನೂರು ಪುತ್ರರಿದ್ದರೂ ನಾನು ಯಾರೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01149014a ನ ಚಾಸೌ ರಾಕ್ಷಸಃ ಶಕ್ತೋ ಮಮ ಪುತ್ರವಿನಾಶನೇ|

01149014c ವೀರ್ಯವಾನ್ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಶ್ಚ ತೇಜಸ್ವೀ ಚ ಸುತೋ ಮಮ||

ಆದರೆ ರಾಕ್ಷಸನು ನನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಶಕ್ತನಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ವೀರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮಗನು ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

01149015a ರಾಕ್ಷಸಾಯ ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಪಯಿಷ್ಯತಿ ಭೋಜನಂ|

01149015c ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ ಚಾತ್ಮಾನಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ||

ನನ್ನ ಮಗನು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಆ ಭೋಜನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅವನಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.

01149016a ಸಮಾಗತಾಶ್ಚ ವೀರೇಣ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

01149016c ಬಲವಂತೋ ಮಹಾಕಾಯಾ ನಿಹತಾಶ್ಚಾಪ್ಯನೇಕಶಃ||

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಹಲವು ಬಲಶಾಲಿ ಮಹಾಕಾಯ ರಾಕ್ಷಸರು ಈ

ವೀರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅವನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

01149017a ನ ತ್ವಿದಂ ಕೇಷು ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಾಹರ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ|

01149017c ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನೋ ಹಿ ಮೇ ಪುತ್ರಾನ್ವಿಪ್ರಕುರ್ಯುಃ ಕುತೂಹಲಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಆದರೆ ನೀನು ಇದರ ಕುರಿತು ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಿಳಿಸಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜನರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟಕೊಡಬಹುದು.

01149018a ಗುರುಣಾ ಚಾನನುಜ್ಞಾತೋ ಗ್ರಾಹಯೇದ್ಯಂ ಸುತೋ ಮಮ|

01149018c ನ ಸ ಕುರ್ಯಾತ್ತಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ವಿದ್ಯಯೇತಿ ಸತಾಂ ಮತಂ||

ನನ್ನ ಮಗನು ಇದನ್ನು ಗುರುವಿನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಸಗದೇ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.”

01149019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01149019a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಪೃಥಯಾ ಸ ವಿಷ್ಣೋ ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಹ|

01149019c ಹೃಷ್ಯಃ ಸಂಪೂಜಯಾಮಾಸ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಮೃತೋಪಮಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೃಥಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪತ್ನಿಸಮೇತ ಆ ವಿಪ್ರನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಆ ಅಮೃತೋಪಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿದನು.

01149020a ತತಃ ಕುಂತೀ ಚ ವಿಪ್ರಶ್ಚ ಸಹಿತಾವನಿಲಾತ್ಮಜಂ|

01149020c ತಮಬ್ರೂತಾಂ ಕುರುಷ್ವೇತಿ ಸ ತಥೇತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಚ ತೌ||

ಆಗ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಅನಿಲಾತ್ಮ ಜನಿಗೆ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವನು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ
ಏಕೋಪಂಚಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೦

ಕುಂತಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ
ಅಸಂತೋಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು (೧-೧೧). ಕುಂತಿಯು ತಾನು
ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಿರುವುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೨-೨೨).

01150001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01150001a ಕರಿಷ್ಯ ಇತಿ ಭೀಮೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ತು ಭಾರತ|

01150001c ಆಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಭೈಕ್ಷಮಾದಾಯ ಪಾಂಡವಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು
ಭೀಮನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತ ನಂತರ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ

ಪಾಂಡವರೂ ಮರಳಿದರು.

01150002a ಆಕಾರೇಣೈವ ತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01150002c ರಹಃ ಸಮುಪವಿಶ್ಚೈಕಸ್ತತಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಮಾತರಂ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಮನ ತೋರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಏನೋ ರಹಸ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

01150003a ಕಿಂ ಚಿಕೀರ್ಷ್ಯತ್ಯಯಂ ಕರ್ಮ ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

01150003c ಭವತ್ಯನುಮತೇ ಕಚ್ಚಿದಯಂ ಕರ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛತಿ||

“ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಅವನು ಏನನ್ನೋ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿದ್ದಂತಿದೆ.”

01150004 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

01150004a ಮಮೈವ ವಚನಾದೇಷ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಪರಂತಪಃ|

01150004c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಮಹತ್ಕೃತ್ಯಂ ಮೋಷ್ಕಾಯ ನಗರಸ್ಯ ಚ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಈ ಪರಂತಪನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ನಗರವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲಿದ್ದಾನೆ.”

01150005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01150005a ಕಿಮಿದಂ ಸಾಹಸಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಭವತ್ಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ|

01150005c ಪರಿತ್ಯಾಗಂ ಹಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ನ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸಾಧವಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೆಂತಹ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದುಷ್ಕರ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದೆ! ಸಾಧುಗಳು ಪುತ್ರ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01150006a ಕಥಂ ಪರಸುತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸ್ವಸುತಂ ತ್ಯಕ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

01150006c ಲೋಕವೃತ್ತಿವಿರುದ್ಧಂ ವೈ ಪುತ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಯತಂ ತ್ವಯಾ||

ಪರಸುತನ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಸುತನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಹೇಗೆ ಇಚ್ಛಿಸುವೆ? ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ ತ್ಯಾಗಗೈದು ನೀನು ಲೋಕಾವೃತ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01150007a ಯಸ್ಯ ಬಾಹೂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸುಖಂ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಪಾಮಹೇ|

01150007c ರಾಜ್ಯಂ ಚಾಪಹೃತಂ ಕ್ಷುದೈರಾಜಿಹೀರ್ಷಾಮಹೇ ಪುನಃ||

ಅವನ ಬಾಹುಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನೇ ಹೊಂದಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸುಖ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟಜನರಿಂದ ಅಪಹೃತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಇವನೇ ಸಹಾಯಮಾಡುವವನು.

01150008a ಯಸ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನೋ ವೀರ್ಯಂ ಚಿಂತಯನ್ನಮಿತೌಜಸಃ|

01150008c ನ ಶೇತೇ ವಸತಿಃ ಸರ್ವಾ ದುಃಖಾಚ್ಛಕುನಿನಾ ಸಹ||

ಆ ಅಮಿತೌಜಸನ ವೀರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನೂ
ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಂದಾಗಿ ಶಕುನಿಯೂ ಸೇರಿ
ಎಲ್ಲರೂ ದುಃಖದಿಂದ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

01150009a ಯಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ವೀರ್ಯೇಣ ಮುಕ್ತಾ ಜತುಗೃಹಾದ್ವಯಂ|

01150009c ಅನ್ಯೈಭ್ಯಶ್ಚೈವ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ನಿಹತಶ್ಚ ಪುರೋಚನಃ||

ಆ ವೀರನ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಜತುಗೃಹ ಮತ್ತು ಇತರ
ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆವು ಮತ್ತು ಪುರೋಚನನು ಸತ್ತುಹೋದ.

01150010a ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವಸುಪೂರ್ಣಾಂ ವಸುಂಧರಾಂ|

01150010c ಇಮಾಂ ಮನ್ಯಾಮಹೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ನಿಹತ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಾನ್||

ಅವನ ಧೈರ್ಯದ ಆಸರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜರನ್ನು
ಕೊಂದು ಈ ವಸುಪೂರ್ಣ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

01150011a ತಸ್ಯ ವ್ಯವಸಿತಸ್ತಾಗೋ ಬುದ್ಧಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಕಾಂ ತ್ವಯಾ|

01150011c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ದುಃಖೈರ್ಬುದ್ಧಿಸ್ತೇ ವಿಪ್ಲುತಾ ಗತಚೇತಸಃ||

ಇಂಥ ಅವನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ಹೇಗಾದರೂ ಬಂದಿತು? ದುಃಖದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ತೊಳೆದು
ಹೋಗಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವಳಂತೆ ಆಗಿಲ್ಲ ತಾನೆ?"

01150012 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

01150012a ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನ ಸಂತಾಪಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪ್ರತಿ ವೃಕೋದರಂ|

01150012c ನ ಚಾಯಂ ಬುದ್ಧಿದೌರ್ಬಲ್ಯಾದ್ವ್ಯವಸಾಯಃ ಕೃತೋ ಮಯಾ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವೃಕೋದರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಾಪಪಡಬೇಡ. ನಾನು ಬುದ್ಧಿ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಈ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

01150013a ಇಹ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಭವನೇ ವಯಂ ಪುತ್ರ ಸುಖೋಷಿತಾಃ|

01150013c ತಸ್ಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ತಾತ ಮಯೇಯಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷಿತಾ|

01150013e ಏತಾವಾನೇವ ಪುರುಷಃ ಕೃತಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನ ನಶ್ಯತಿ||

ಪುತ್ರ! ಈ ವಿಪ್ರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಗೂ! ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ನಾನು ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥಹ ಪುರುಷನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01150014a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ತದಾ ಜತುಗೃಹೇ ಮಹತ್|

01150014c ಹಿಡಿಂಬಸ್ಯ ವಧಾಚ್ಛೈವ ವಿಶ್ವಾಸೋ ಮೇ ವೃಕೋದರೇ||

ಜತುಗೃಹದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಮಹಾ ವಿಕ್ರಾಂತ ಮತ್ತು ಹಿಡಿಂಬನ ವಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ವೃಕೋದರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿದೆ.

01150015a ಬಾಹ್ವೋರ್ಬಲಂ ಹಿ ಭೀಮಸ್ಯ ನಾಗಾಯುತಸಮಂ ಮಹತ್|

01150015c ಯೇನ ಯೂಯಂ ಗಜಪ್ರಖ್ಯಾ ನಿವ್ಯೂಥಾ ವಾರಣಾವತಾತ್||

ಭೀಮನ ಬಾಹುಗಳ ಬಲವು ಆನೆಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳಂತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವಾರಣಾವತದಿಂದ ಹೊತ್ತು ತಂದನು.

01150016a ವೃಕೋದರಬಲೋ ನಾನೋ ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01150016c ಯೋಽಭ್ಯುದೀಯಾದ್ಯುಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಪಿ ವಜ್ರಧರಂ ಸ್ವಯಂ||

ವೃಕೋದರನಷ್ಟು ಬಲಶಾಲಿಯಾದವನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನುಮುಂದೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಾರನ್ನೂ, ಸ್ವಯಂ ವಜ್ರಧರನನ್ನೂ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ.

01150017a ಜಾತಮಾತ್ರಃ ಪುರಾ ಚೈಷ ಮಮಾಂಕಾತ್ಪತಿಸೋ ಗಿರೌ|

01150017c ಶರೀರಗೌರವಾತ್ಪಸ್ಯ ಶಿಲಾ ಗಾತ್ರೈರ್ವಿಚೂರ್ಣಿತಾ||

ಅವನ ದೇಹವು ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಿದೆಯೆಂದರೆ - ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಲವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನ ತೊಡೆಯಿಂದ ಪರ್ವತದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಪುಡಿಮಾಡಿದ್ದನು.

01150018a ತದಹಂ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಬಲಂ ಭೀಮಸ್ಯ ಪಾಂಡವ|

01150018c ಪ್ರತೀಕಾರಂ ಚ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ತತಃ ಕೃತವತೀ ಮತಿಂ||

ಪಾಂಡವ! ಭೀಮನ ಬಲವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದೆ.

01150019a ನೇದಂ ಲೋಭಾನ್ನ ಚಾಜ್ಞಾನಾನ್ನ ಚ ಮೋಹಾದ್ವಿನಿಶ್ಚಿತಂ|

01150019c ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಂ ತು ಧರ್ಮಸ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯಃ ಕೃತೋ ಮಯಾ||

ಇದನ್ನು ನಾನು ಲೋಭ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಮೋಹದಿಂದ
ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧರ್ಮ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ನಾನು
ಇದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.

01150020a ಅರ್ಥೋ ದ್ವಾವಪಿ ನಿಷ್ಪನ್ನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಭವಿಷ್ಯತಃ|

01150020c ಪ್ರತೀಕಾರಶ್ಚ ವಾಸಸ್ಯ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಚರಿತೋ ಮಹಾನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು
ಪೂರೈಸಬಹುದು: ನಮ್ಮ ವಸತಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮತ್ತು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು.

01150021a ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾದರ್ಥೇಷು ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

01150021c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸ ಶುಭಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಿತಿ ಮೇ ಶ್ರುತಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಶುಭ ಲೋಕಗಳು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01150022a ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯೈವ ಕುರ್ವಾಣೋ ವಧಮೋಕ್ಷಣಂ|

01150022c ವಿಪುಲಾಂ ಕೀರ್ತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪರತ್ರ ಚ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಸಾವಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ
ವಿಪುಲ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರದಲ್ಲಿ
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

01150023a ವೈಶ್ಯಸೈವ ತು ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕುರ್ವಾಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಯುಧಿ|

01150023c ಸ ಸರ್ವೇಷ್ವಪಿ ಲೋಕೇಷು ಪ್ರಜಾ ರಂಜಯತೇ ಧ್ರುವಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಕೂಡ ಸರ್ವ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು
ಸತ್ಯ.

01150024a ಶೂದ್ರಂ ತು ಮೋಕ್ಷಯನ್ರಾಜಾ ಶರಣಾರ್ಥಿನಮಾಗತಂ|

01150024c ಪ್ರಾಪ್ನೋತೀಹ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಸದ್ರವ್ಯೇ ರಾಜಸತ್ಯತೇ||

ಶರಣಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜನು
ರಾಜಸತ್ಯತನಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾನೆ.

01150025a ಏವಂ ಸ ಭಗವಾನ್ವ್ಯಾಸಃ ಪುರಾ ಕೌರವನಂದನ|

01150025c ಪ್ರೋವಾಚ ಸುತರಾಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತಸ್ಮಾದೇತಚ್ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ಕೌರವನಂದನ! ಈ ರೀತಿ ಆ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸನು ಹಿಂದೆ
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳು.
ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01150026 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01150026a ಉಪಪನ್ನಮಿದಂ ಮಾತಸ್ತ್ವಯಾ ಯದ್ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಂ|

01150026c ಆರ್ತಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸೈವಮನುಕ್ರೋಶಾದಿದಂ ಕೃತಂ|

01150026E ಧ್ರುವಮೇಷ್ಯತಿ ಭೀಮೋಽಯಂ ನಿಹತ್ಯ ಪುರುಷಾದಕಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತೆ! ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀನು
ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಆರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಮೇಲಿನ ದಯೆಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01150027a ಯಥಾ ತ್ವಿದಂ ನ ವಿಂದೇಯುರ್ನರಾ ನಗರವಾಸಿನಃ|

01150027c ತಥಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾಚ್ಯಃ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯಶ್ಚ ಯತ್ನತಃ||

ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ
ಹೇಳದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇದರ ಕುರಿತು
ಏನೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ
ಪಂಚಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಣವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೧

ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೀಮನು ರಾಕ್ಷಸ ಬಕನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸುವುದು (೧-೧೦). ಕೋಪಗೊಂಡ ಬಕನು
ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದು; ಬಕನ ಸಾವು (೧೧-೨೪).

01151001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01151001a ತತೋ ರಾತ್ರಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಮನ್ನಮಾದಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

01151001c ಭೀಮಸೇನೋ ಯಯೌ ತತ್ರ ಯತ್ರಾಸೌ ಪುರುಷಾದಕಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದ ನಂತರ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನು ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಪುರುಷಾದಕನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

01151002a ಆಸಾದ್ಯ ತು ವನಂ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ ಪಾಂಡವೋ ಬಲೀ|

01151002c ಆಜುಹಾವ ತತೋ ನಾಮ್ನಾ ತದನ್ನಮುಪಯೋಜಯನ್||

ರಾಕ್ಷಸನ ಆ ವನವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಬಲಶಾಲಿ ಪಾಂಡವನು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನ ತೊಡಗಿದನು.

01151003a ತತಃ ಸ ರಾಕ್ಷಸಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ತದ್ವಚಃ|

01151003c ಆಜಗಾಮ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯತ್ರ ಭೀಮೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಭೀಮಸೇನನ ಆ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಸಂಕೃದ್ಧನಾಗಿ
ಭೀಮನು ನಿಂತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01151004a ಮಹಾಕಾಯೋ ಮಹಾವೇಗೋ ದಾರಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ|

01151004c ತ್ರಿಶಿಖಾಂ ಭೃಕುಟಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಂದಶ್ಯ ದಶನಚ್ಚದಂ||

ಮೂರು ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಶಿಖಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಲ್ಲುಗಳ ಮೊಸಡೆಗಳನ್ನು
ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾಕಾಯನು ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತಾನೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಹಾವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಂದನು.

01151005a ಭುಂಜಾನಮನ್ನಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಂ ಸ ರಾಕ್ಷಸಃ|

01151005c ವಿವೃತ್ಯ ನಯನೇ ಕ್ರುದ್ಧ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು
ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01151006a ಕೋಽಯಮನ್ನಮಿದಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಮದರ್ಥಮುಪಕಲ್ಪಿತಂ|

01151006c ಪಶ್ಯತೋ ಮಮ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿ ಯಾಸುರ್ಯಮಸಾದನಂ||

“ನನಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಈ ಅಹಾರವನ್ನು, ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ
ಹಾಗೆಯೇ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ನೀನು ಯಾರು? ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ
ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?”

01151007a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ|

01151007c ರಾಕ್ಷಸಂ ತಮನಾದೃತ್ಯ ಭುಂಕ್ತ ಏವ ಪರಾಜ್ಮುಖಿಃ||

ಭಾರತ ! ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೀಮಸೇನನು ನಗುತ್ತಾ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

01151008a ತತಃ ಸ ಭೈರವಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ಕರಾವೃಭೌ|

01151008c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ಭೀಮಸೇನಂ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಪುರುಷಾದಕಃ||

ಆಗ ಆ ಪುರುಷಾಧಕನು ಒಂದು ಭೈರವ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗಿ, ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅವನೆಡೆಗೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದನು.

01151009a ತಥಾಪಿ ಪರಿಭೂಯೈನಂ ನೇಕ್ಷಮಾಣೋ ವೃಕೋದರಃ|

01151009c ರಾಕ್ಷಸಂ ಭುಂಕ್ತ ಏವಾನ್ಸಂ ಪಾಂಡವಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಆದರೂ ಪರವೀರ ಪಾಂಡವ ವೃಕೋದರನು ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಗಮನಕೊಡದೇ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

01151010a ಅಮರ್ಷೇಣ ತು ಸಂಪೂರ್ಣಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಃ|

01151010c ಜಘಾನ ಪೃಷ್ಠಂ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮುಭಾಭ್ಯಾಂ ಪೃಷ್ಠತಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ರೋಷಗೊಂಡ ರಾಕ್ಷಸನು ಕುಂತೀಪುತ್ರನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದತೊಡಗಿದನು.

01151011a ತಥಾ ಬಲವತಾ ಭೀಮಃ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಭೃಶಮಾಹತಃ|

01151011c ನೈವಾವಲೋಕಯಾಮಾಸ ರಾಕ್ಷಸಂ ಭುಂಕ್ತ ಏವ ಸಃ||

ರಾಕ್ಷಸನ ಕೈಗಳಿಂದ ನೋವಿನ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಲವಂತ ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸದೇ ತಿನ್ನುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

01151012a ತತಃ ಸ ಭೂಯಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವೃಕ್ಷಮಾದಾಯ ರಾಕ್ಷಸಃ|

01151012c ತಾಡಯಿಷ್ಯಂಸ್ತದಾ ಭೀಮಂ ಪುನರಭ್ಯದ್ರವದ್ಬಲೀ||

ಇನ್ನೂ ಸಂಕೃದ್ಧನಾದ ರಾಕ್ಷಸನು ಒಂದು ಮರವನ್ನು ಕಿತ್ತೆತ್ತಿ ಬಲಿ ಭೀಮನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೋಸುಗ ಪುನಃ ಓಡಿ ಬಂದನು.

01151013a ತತೋ ಭೀಮಃ ಶನೈರ್ಭುಕ್ತ್ವಾ ತದನ್ನಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

01151013c ವಾಯುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಂಹೃಷ್ಟಸ್ತಸ್ಥೌ ಯುಧಿ ಮಹಾಬಲಃ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಭೀಮನು ತನ್ನ ಊಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದನು. ಬಾಯಿ ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಳೆದ ಆ ಮಹಾಬಲಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎದುರಾದನು.

01151014a ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ತಂ ವೃಕ್ಷಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01151014c ಸವ್ಯೇನ ಪಾಣಿನಾ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನು ಎಸೆದ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹಿಡಿದು ಭೀಮನು ಜೋರಾಗಿ ನಗತೊಡಗಿದನು.

01151015a ತತಃ ಸ ಪುನರುದ್ಯಮ್ಯ ವೃಕ್ಷಾನ್ಬಹುವಿಧಾನ್ಬಲೀ|

01151015c ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಭೀಮಸೇನಾಯ ತಸ್ಮೈ ಭೀಮಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಪುನಃ ಆ ಬಲಿಯು ಬಹುವಿಧ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪಾಂಡವ
ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯತೊಡಗಿದನು. ಭೀಮನೂ ಕೂಡ ಅವನ
ಮೇಲೆ ಎಸೆಯತೊಡಗಿದನು.

01151016a ತದ್ವೃಕ್ಷಯುದ್ಧಮಭವನ್ಮಹೀರುಹವಿನಾಶನಂ|

01151016c ಘೋರರೂಪಂ ಮಹಾರಾಜ ಬಕಪಾಂಡವಯೋರ್ಮಹತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಈ ರೀತಿ ಬಕ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವನ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಡನ್ನೇ
ನಾಶಪಡಿಸಿದ ಘೋರರೂಪಿ ವೃಕ್ಷಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

01151017a ನಾಮ ವಿಶ್ರಾವ್ಯ ತು ಬಕಃ ಸಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಂಡವಂ|

01151017c ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿಜಗ್ರಾಹ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬಕನು ಪಾಂಡವನ ಕಡೆ ಓಡಿಬಂದು
ಮಹಾಬಲಗಳನ್ನುಳ್ಳ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಭುಜಗಳಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

01151018a ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ತದ್ರಕ್ಷಃ ಪರಿರಭ್ಯ ಮಹಾಭುಜಃ|

01151018c ವಿಸ್ಫುರಂತಂ ಮಹಾವೇಗಂ ವಿಚಕರ್ಷ ಬಲಾದ್ಭಲೀ||

ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಮಹಾಭುಜಗಳಿಂದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಲಶಾಲಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ
ಮಹಾವೇಗದಲ್ಲಿ ಎಳೆದಾಡಿದನು.

01151019a ಸ ಕೃಷ್ಯಮಾಣೋ ಭೀಮೇನ ಕರ್ಷಮಾಣಶ್ಚ ಪಾಂಡವಂ|

01151019c ಸಮಯುಜ್ಯತ ತೀವ್ರೇಣ ಶ್ರಮೇಣ ಪುರುಷಾದಕಃ||

ಭೀಮನಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾಂಡವನನ್ನೂ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷಾದಕನು ಬೇಗನೇ ತೀವ್ರ ಆಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

01151020a ತಯೋರ್ವೇಗೇನ ಮಹತಾ ಪೃಥಿವೀ ಸಮಕಂಪತ|

01151020c ಪಾದಪಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಕಾಯಾಂಶ್ಚೂರ್ಣಯಾಮಾಸತುಸ್ತದಾ||

ಅವರು ಮಹಾಕಾಯದ ಮರಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯೇ ನಡುಗಿತು.

01151021a ಹೀಯಮಾನಂ ತು ತದ್ರಕ್ಷಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

01151021c ನಿಷ್ಪಿಷ್ಯ ಭೂಮೌ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಜಘ್ನೇ ವೃಕೋದರಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಕ್ಷೀಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನೋಡಿದ ವೃಕೋದರನು ಅವನನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿ ಮುಷ್ಠಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದನು.

01151022a ತತೋಽಸ್ಯ ಜಾನುನಾ ಪೃಷ್ಠಮವಪೀಡ್ಯ ಬಲಾದಿವ|

01151022c ಬಾಹುನಾ ಪರಿಜಗ್ರಾಹ ದಕ್ಷಿಣೇನ ಶಿರೋಧರಾಂ||

01151023a ಸವ್ಯೇನ ಚ ಕಟೀದೇಶೇ ಗೃಹ್ಯ ವಾಸಸಿ ಪಾಂಡವಃ|

01151023c ತದ್ರಕ್ಷೋ ದ್ವಿಗುಣಂ ಚಕ್ರೇ ನದಂತಂ ಭೈರವಾನ್ರವಾನ್||

ನಂತರ ಅವನ ಬೆನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ

ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಸೊಂಟದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಾಂಡವನು ಭೈರವವಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಎರಡು ತುಂಡುಮಾಡಿದನು.

01151024a ತತೋಽಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ವಕ್ತ್ರಾತ್ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01151024c ಭಜ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಭೀಮೇನ ತಸ್ಯ ಘೋರಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭೀಮನು ಆ ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ತುಂಡರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ರಕ್ತವು ಹೊರಚಿಲ್ಲಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ
ಪಂಚಾಏಕರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೨

ಭೀಮನು ಬಕನ ಶವವನ್ನು ನಗರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಹೊರಟು ಹೋದುದು (೧-೬). ಕಂಟಕವು ಕಳೆಯಿತೆಂದು ಪುರಜನರು ಹರ್ಷಿಸುವುದು (೨-೧೯).

01152001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01152001a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತೋ ಜನಸ್ತಸ್ಯಾಥ ರಕ್ಷಸಃ|

01152001c ನಿಷ್ಪಪಾತ ಗೃಹಾದ್ರಾಜನ್ಸಹೈವ ಪರಿಚಾರಿಭಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತ
ರಾಕ್ಷಸ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಚಾರಿಗಳ ಸಹಿತ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

01152002a ತಾನ್ಭೀತಾನ್ವಿಗತಜ್ಞಾನಾನ್ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ|

01152002c ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಬಲವಾನ್ಸಮಯೇ ಚ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ಮುಷ್ಠಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಲವಾನ್ ಭೀಮನು ಭೀತರಾಗಿ
ಬುದ್ಧಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಒಂದು
ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01152003a ನ ಹಿಂಸ್ರಾ ಮಾನುಷಾ ಭೂಯೋ ಯುಷ್ಮಾಭಿಹ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

01152003c ಹಿಂಸ್ರತಾಂ ಹಿ ವಧಃ ಶೀಘ್ರಮೇವಮೇವ ಭವೇದಿತಿ||

“ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಎಂದೂ ನೀವ್ಯಾರೂ
ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು. ಹಿಂಸಿಸುವವರು ಇದೇರೀತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಸಾಯುತ್ತಾರೆ” ಎಂದನು.

01152004a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾನಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಭಾರತ|

01152004c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತಂ ಪ್ರಾಹುರ್ಜಗೃಹುಃ ಸಮಯಂ ಚ ತಂ||

ಭಾರತ! ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ರಾಕ್ಷಸರು “ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಒಪ್ಪಂದಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು.

01152005a ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ತತ್ರ ಸೌಮ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

01152005c ನಗರೇ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ನರ್ಮೃಗರವಾಸಿಭಿಃ||

ಭಾರತ ! ಅಂದಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವ ರಾಕ್ಷಸರು ನಗರ ವಾಸಿಗಳನ್ನು
ನಗರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಸೌಮ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

01152006a ತತೋ ಭಿಮಸ್ತಮಾದಾಯ ಗತಾಸುಂ ಪುರುಷಾದಕಂ|

01152006c ದ್ವಾರದೇಶೇ ವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಜಗಾಮಾನುಪಲಕ್ಷಿತಃ||

ಭೀಮನು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷಾದಕನನ್ನು ಎಳೆದು ದ್ವಾರದ
ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿ, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ
ಹೊರಟುಹೋದನು.

01152007a ತತಃ ಸ ಭೀಮಸ್ತಂ ಹತ್ವಾ ಗತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಶ್ಮ ತತ್|

01152007c ಆಚಚಕ್ಷೇ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಮಶೇಷತಃ||

ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಭೀಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ವರದಿಮಾಡಿದನು.

01152008a ತತೋ ನರಾ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಾ ನಗರಾತ್ಕಾಲ್ಯಮೇವ ತು|

01152008c ದದೃಶುರ್ನಿಹತಂ ಭೂಮೌ ರಾಕ್ಷಸಂ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಂ||

01152009a ತಮದ್ರಿಕೂಟಸದೃಶಂ ವಿನಿಕೀರ್ಣಂ ಭಯಾವಹಂ|

01152009c ಏಕಚಕ್ರಾಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರದದುಃ ಪರೇ||

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಜನರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ರಕ್ತದಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ, ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಂತೆ ಪುಡಿಯಾಗಿ
ಭಯಾವಹವಾಗಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಏಕಚಕ್ರಕ್ಕೆ

ಹೋಗಿ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ಹರಡಿದರು.

01152010a ತತಃ ಸಹಸ್ರಶೋ ರಾಜನ್ನರಾ ನಗರವಾಸಿನಃ|

01152010c ತತ್ರಾಜಗ್ಮುರ್ಬಕಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸ್ತ್ರೀವೃದ್ಧಕುಮಾರಕಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ನಗರವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಿತ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಕನನ್ನು ನೋಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

01152011a ತತಸ್ತೇ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಿಮಾನುಷಂ|

01152011c ದೈವತಾನ್ಯರ್ಚಯಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸರ್ವ ಏವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಅತಿಮಾನುಷ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

01152012a ತತಃ ಪ್ರಗಣಯಾಮಾಸುಃ ಕಸ್ಯ ವಾರೋಽದ್ಯ ಭೋಜನೇ|

01152012c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚಾಗಮ್ಯ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ಪಪ್ರಚ್ಛುಃ ಸರ್ವ ಏವ ತತ್||

ಆಗ ಅವರು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡುವ ಬಾರಿ ಯಾರಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಲೆಖ್ಕಿ ಮಾಡಿ, ಆ ವಿಪ್ರನ ಬಾರಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು.

01152013a ಏವಂ ಪೃಷ್ಠಸ್ತು ಬಹುಶೋ ರಕ್ಷಮಾಣಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನ್|

01152013c ಉವಾಚ ನಾಗರಾನ್ಸರ್ವಾನಿದಂ ವಿಪ್ರರ್ಷಭಸ್ತದಾ||

ಈ ರೀತಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ವಿಪ್ರರ್ಷಭನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01152014a ಆಜ್ಞಾಪಿತಂ ಮಾಮಶನೇ ರುದಂತಂ ಸಹ ಬಂಧುಭಿಃ|

01152014c ದದರ್ಶ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧೋ ಮಹಾಬಲಃ||

“ಆಹಾರವನ್ನೊದಗಿಸಲು ನನಗೆ ಆಜ್ಞಾಪನೆ ಬಂದಾಗ ಬಂಧುಗಳ ಸಹಿತ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಓರ್ವ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಬಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೋಡಿದನು.

01152015a ಪರಿಪೃಚ್ಛ್ಯ ಸ ಮಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಪುರಸ್ಯ ಚ|

01152015c ಅಬ್ರವೀದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಶ್ವಾಸ್ಯ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

01152016a ಪ್ರಾಪಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತಸ್ಮೈ ಇದಮನ್ನಂ ದುರಾತ್ಮನೇ|

01152016c ಮನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಭಯಂ ಚಾಪಿ ನ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅವನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇರುವ ಪುರದ ಪರಿಕ್ಷೇಶದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ವೀರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನು ನಗುತ್ತಾ “ಆ ದುರಾತ್ಮನಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕುರಿತು ಭಯಪಡಬೇಡ!” ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01152017a ಸ ತದನ್ನಮುಪಾದಾಯ ಗತೋ ಬಕವನಂ ಪ್ರತಿ|

01152017c ತೇನ ನೂನಂ ಭವೇದೇತತ್ಕರ್ಮ ಲೋಕಹಿತಂ ಕೃತಂ||

ಅವನು ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಕವನದ ಕಡೆ ಹೋದನು. ಈ ಲೋಕಹಿತ ಕಾರ್ಯವು ಅವನ ಕೃತ್ಯವೇ ಆಗಿರಬೇಕು!”

01152018a ತತಸ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ|

01152018c ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚ ಮುದಿತಾಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಬ್ರಹ್ಮಮಹಂ ತದಾ||

ವಿಸ್ಮಿತರಾದ, ಮುದಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು
ಶೂದ್ರರು ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಹಾ ಔತಣವನ್ನಿತ್ತರು.

01152019a ತತೋ ಜಾನಪದಾಃ ಸರ್ವೇ ಆಜಗ್ಮುರ್ನಗರಂ ಪ್ರತಿ|

01152019c ತದದ್ಭುತತಮಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪಾರ್ಥಾಸ್ತತ್ರೈವ ಚಾವಸನ್||

ಆಗ ಆ ಮಹಾ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಲು ಜನಪದದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ
ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪಾರ್ಥರು ತಮ್ಮ ವಾಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಣಿ

ದೈಪಂಚಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನೂರಾಬವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಬಕವಧಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಕವಧಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೧೦/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೫೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೫೨೨೨/೭೩೭೮೪.

ಚೈತ್ರರಥ ಪರ್ವ

೧೫೨

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ-ದ್ರೌಪದಿಯರ ಜನನ ವೃತ್ತಾಂತ

ಏಕಚಕ್ರನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಿಚಿತ್ರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ
ದ್ರೌಪದಿ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಜನನದ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು (೧-
೧೨).

01153001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01153001a ತೇ ತಥಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ನಿಹತ್ಯ ಬಕರಾಕ್ಷಸಂ|

01153001c ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಿಮಕುರ್ವತ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವರು ಬಕ
ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದ ನಂತರ ಏನು ಮಾಡಿದರು ಹೇಳು ಬ್ರಹ್ಮನ್!”

01153002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01153002a ತತ್ರೈವ ನ್ಯವಸನ್ರಾಜನ್ನಿಹತ್ಯ ಬಕರಾಕ್ಷಸಂ|

01153002c ಅಧೀಯಾನಾಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಬಕರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದ
ಬಳಿಕ ಅವರು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಹ್ಮಾಧ್ಯಯನ
ನಿರತರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01153003a ತತಃ ಕತಿಪಯಾಹಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

01153003c ಪ್ರತಿಶ್ರಯಾರ್ಥಂ ತದ್ವೇಶ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಜಗಾಮ ಹ||

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನು ಆಶ್ರಯ
ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

01153004a ಸ ಸಮ್ಯಕ್ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತಂ ವಿದ್ವಾನ್ವಿಪ್ರರ್ಷಭಸ್ತದಾ|

01153004c ದದೌ ಪ್ರತಿಶ್ರಯಂ ತಸ್ಮೈ ಸದಾ ಸರ್ವಾತಿಥಿವ್ರತೀ||

ಸದಾ ಸರ್ವ ಅತಿಥಿವ್ರತ ಆ ವಿದ್ವಾನ್ ವಿಪ್ರರ್ಷಭನು ಅವನನ್ನು
ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತನು.

01153005a ತತಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಹ ಕುಂತ್ಯಾ ನರರ್ಷಭಾಃ|

01153005c ಉಪಾಸಾಂ ಚಕ್ರೀ ವಿಪ್ರಂ ಕಥಯಾನಂ ಕಥಾಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಕುಂತಿಯ ಸಹಿತ ನರರ್ಷಭ ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರೂ ಕಥೆಗಳನ್ನು
ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದ ಆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು.

01153006a ಕಥಯಾಮಾಸ ದೇಶಾನ್ ತೀರ್ಥಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01153006c ರಾಜ್ಞಾಂ ಚ ವಿವಿಧಾಶ್ಚಾರ್ಯಾಃ ಪುರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಅವನು ಅವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ದೇಶ-ತೀರ್ಥ, ವಿವಿಧ ರಾಜರ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ

ಪುರಗಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

01153007a ಸ ತತ್ರಾಕಥಯದ್ವಿಪ್ರಃ ಕಥಾಂತೇ ಜನಮೇಜಯ|

01153007c ಪಾಂಚಾಲೇಷ್ಟದ್ಭುತಾಕಾರಮ್ಯಾಜ್ಞಸೇನ್ಯಾಃ ಸ್ವಯಂವರಂ||

01153008a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚೋತ್ಪತ್ತಿಮುತ್ಪತ್ತಿಂ ಚ ಶಿಖಿಂಡಿನಃ|

01153008c ಅಯೋನಿಜತ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಾಯಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹಾಮಖೇ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಆ ವಿಪ್ರನು ಕಥೆಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯ ಅದ್ಭುತ ಸ್ವಯಂವರ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಶಿಖಿಂಡಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ದ್ರುಪದನ ಮಹಾಮಖದಲ್ಲಿ ಅಯೋನಿಜೆ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಜನನ - ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

01153009a ತದದ್ಭುತತಮಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಲೋಕೇ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01153009c ವಿಸ್ತರೇಣೈವ ಪಪ್ರಚ್ಛುಃ ಕಥಾಂ ತಾಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಆ ಅದ್ಭುತ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

01153010a ಕಥಂ ದ್ರುಪದಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಪಾವಕಾತ್|

01153010c ವೇದಿಮಧ್ಯಾಚ್ಚ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಸಂಭವಃ ಕಥಮದ್ಭುತಃ||

“ವೇದಿಮಧ್ಯದ ಪಾವಕನಿಂದ ದ್ರುಪದಪುತ್ರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆಯ ಅದ್ಭುತ ಜನ್ಮವು ಹೇಗೆ ಆಯಿತು?

01153011a ಕಥಂ ದ್ರೋಣಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾತ್ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಶಿಕ್ಷತ|

01153011c ಕಥಂ ಪ್ರಿಯಸಖಾಯೌ ತೌ ಭಿನ್ನೌ ಕಸ್ಯ ಕೃತೇನ ಚ||

ಹೇಗೆ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸನು ದ್ರೋಣನಿಂದ ಸರ್ವ ಅಣ್ಯಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡನು? ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯಸಖರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿರ್ವರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತ್ವವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು?”

01153012a ಏವಂ ತೈಶ್ಚೋದಿತೋ ರಾಜನ್ಸ ವಿಪ್ರಃ ಪುರುಷರ್ಷಭೈಃ|

01153012c ಕಥಯಾಮಾಸ ತತ್ಸರ್ವಂ ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವಂ ತದಾ||

ರಾಜನ್! ಈ ರೀತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗಿ ಆ ವಿಪ್ರನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಹುಟ್ಟಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐವತ್ತು ರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೪

ದ್ರುಪದ-ದ್ರೋಣರ ಸಖ್ಯೆ (೧-೭). ದ್ರೋಣನು ಪರಶುರಾಮನಿಂದ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದು (೮-೧೩). ದ್ರುಪದನಿಂದ ದ್ರೋಣನ
ಅಪಮಾನ (೧೪-೧೬). ದ್ರೋಣನು ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರಿಂದ
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧೭-೨೨).

ಸೆರೆಯಾಗಿ ಬಂದ ದ್ರುಪದನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಉಳಿದರ್ಧವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದು (೨೩-೨೫).

01154001 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01154001a ಗಂಗಾದ್ವಾರಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾನ್ಯಭೂವರ್ಷಿ ಮರ್ಹಾತಪಾಃ|

01154001c ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸತತಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಂಗಾದ್ವಾರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ,
ಮಹಾನ್ಯಾಪಿ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಸತತ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಭರದ್ವಾಜನಿದ್ದನು.

01154002a ಸೋಽಭಿಷೇಕ್ತುಂ ಗತೋ ಗಂಗಾಂ ಪೂರ್ವಮೇವಾಗತಾಂ ಸತೀಂ|

01154002c ದದರ್ಶಾಪ್ಸರಸಂ ತತ್ರ ಫೃತಾಚೀಮಾಪ್ಲುತಾಮೃಷಿಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲೇ
ಬಂದು ಅಷ್ಟೇ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಸತಿ ಅಪ್ಸರೆ ಫೃತಾಚಿಯನ್ನು
ನೋಡಿದನು.

01154003a ತಸ್ಯಾ ವಾಯುರ್ನ ದೀತೀರೇ ವಸನಂ ವ್ಯಹರತ್ತದಾ|

01154003c ಅಪಕೃಷ್ಟಾಂಬರಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಮೃಷಿಶ್ಚ ಕಮೇ ತತಃ||

ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ ವಾಯುವು ಅವಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಹಾರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ನಗ್ನಳಾದವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಯು ಅವಳನ್ನು
ಕಾಮಿಸಿದನು.

01154004a ತಸ್ಯಾಂ ಸಂಸಕ್ತಮನಸಃ ಕೌಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ|

01154004c ಹೃಷ್ಯಸ್ಯ ರೇತಶ್ಚ ಸ್ಕಂದ ತದ್ಯುಷಿದ್ರೋಣ ಆದಧೇ||

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವಳಲ್ಲೇ ಅನುರಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಆ ಕೌಮಾರ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಹೃಷ್ಯನಾಗಿ ರೇತಸ್ಪುಲನವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಋಷಿಯು ಒಂದು ದೊನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು.

01154005a ತತಃ ಸಮಭವದ್ರೋಣಃ ಕುಮಾರಸ್ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01154005c ಅಧ್ಯಗೀಷ್ಟ್ಯ ಸ ವೇದಾಂಶ್ಚ ವೇದಾಂಗಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಧೀಮಂತ ಕುಮಾರ ದ್ರೋಣನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ವೇದ ಮತ್ತು ವೇದಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದನು.

01154006a ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ತು ಸಖಾ ಪೃಷತೋ ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01154006c ತಸ್ಯಾಪಿ ದ್ರುಪದೋ ನಾಮ ತದಾ ಸಮಭವತ್ಸುತಃ||

ಪೃಷತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಾರ್ಥಿವನು ಭರದ್ವಾಜನ ಸಖನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೂ ದ್ರುಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸುತನಿದ್ದನು.

01154007a ಸ ನಿತ್ಯಮಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ದ್ರೋಣೇನ ಸಹ ಪಾರ್ಷ್ವತಃ|

01154007c ಚಿಕ್ರೀಡಾಧ್ಯಯನಂ ಚೈವ ಚಕಾರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ||

ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ನಿತ್ಯವೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದ್ರೋಣನ ಸಹಿತ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01154008a ತತಸ್ತು ಪೃಷತೇಽತೀತೇ ಸ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದೋಽಭವತ್|

01154008c ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ರಾಮಂ ಶುಶ್ರಾವ ದಿತ್ಸಂತಂ ವಸು ಸರ್ವಶಃ||

01154009a ವನಂ ತು ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ರಾಮಂ ಭರದ್ವಾಜಸುತೋಽಬ್ರವೀತ್|

01154009c ಆಗತಂ ವಿತ್ತಕಾಮಂ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ದ್ರೋಣಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ||

ಪೃಷತನ ಅತೀತದ ನಂತರ ದ್ರುಪದನು ರಾಜನಾದನು. ರಾಮನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಭರದ್ವಾಜಸುತ ದ್ರೋಣನು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ವಿತ್ತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ದ್ರೋಣನೆಂದು ತಿಳಿ.”

01154010 ರಾಮ ಉವಾಚ|

01154010a ಶರೀರಮಾತ್ರಮೇವಾದ್ಯ ಮಯೇದಮವಶೇಷಿತಂ|

01154010c ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಾ ಶರೀರಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನನ್ಯತರಂ ವೃಣು||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಈ ದೇಹವೊಂದೇ ಇಂದು ಉಳಿದಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ನನ್ನ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ವರವನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೋ.”

01154011 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01154011a ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚೈವ ಸರ್ವಾಣಿ ತೇಷಾಂ ಸಂಹಾರಮೇವ ಚ|

01154011c ಪ್ರಯೋಗಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದಾತುಮರ್ಹತಿ ಮೇ ಭವಾನ್||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೀಡು. ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಂಹಾರಗಳ ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ನನಗೆ ನೀಡಬೇಕು.”

01154012 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01154012a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ಪ್ರದದೌ ಭೃಗುನಂದನಃ|

01154012c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಭವತ್ತದಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಆ ಭೃಗುನಂದನನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಒಪ್ಪಿದನು. ದ್ರೋಣನು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದನು.

01154013a ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಾಶ್ಚಾಪಿ ರಾಮಾತ್ಪರಮಸಮ್ಮತಂ|

01154013c ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ನರೇಷ್ಟಭ್ಯಧಿಕೋಽಭವತ್||

ರಾಮನಿಂದ ಅವನು ನರರಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಪರಮ ಸಮ್ಮತ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

01154014a ತತೋ ದ್ರುಪದಮಾಸಾದ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01154014c ಅಬ್ರವೀತ್ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸಖಾಯಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮಿತಿ||

ನಂತರ ಪ್ರತಾಪಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ದ್ರುಪದನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಖನೆಂದು ತಿಳಿ” ಎಂದನು.

01154015 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01154015a ನಾಶ್ಶೋತ್ರಿಯಃ ಶ್ಶೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ನಾರಥೀ ರಥಿನಃ ಸಖಾ|

01154015c ನಾರಾಜಾ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯಾಪಿ ಸಖಿಪೂರ್ವಂ ಕಿಮಿಷ್ಯತೇ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಶ್ಶೋತ್ರಿಯು ಶ್ಶೋತ್ರಿಯ, ಅರಥಿಯು

ರಥಿಯ, ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿವನೋರ್ವನು ರಾಜನಲ್ಲದವನ ಸಖನಾಗಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಸಖನು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಬೇಕು?”

01154016 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01154016a ಸ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

01154016c ಜಗಾಮ ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ಪಾಂಚಾಲ್ಯನ ವಿರುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕುರುಮುಖ್ಯರ ನಗರ
ನಾಗಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01154017a ತಸ್ಮೈ ಪೌತ್ರಾನ್ಸಮಾದಾಯ ವಸೂನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01154017c ಪ್ರಾಪ್ತಾಯ ಪ್ರದದೌ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಿಷ್ಯಾನ್ದ್ರೋಣಾಯ ಧೀಮತೇ||

ಆಗಮಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

01154018a ದ್ರೋಣಃ ಶಿಷ್ಯಾಂಸ್ತತಃ ಸರ್ವಾನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

01154018c ಸಮಾನೀಯ ತದಾ ವಿದ್ವಾನ್ದ್ರು ಪದಸ್ಯಾಸುಖಾಯ ವೈ||

ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸಿದ ವಿದ್ವಾನ್ ದ್ರೋಣನು ಎಲ್ಲ
ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ಕರೆದು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01154019a ಆಚಾರ್ಯವೇತನಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧದಿ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ|

01154019c ಕೃತಾಸ್ತ್ರೈಸ್ತತ್ರ ದೇಯಂ ಸ್ಯಾತ್ತದೃತಂ ವದತಾನಘಾಃ||

“ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಅನಘೋರೇ! ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾದನಂತರ ನೀವು ನನಗೆ ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿ.”

01154020a ಯದಾ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಃ ಕೃತನಿಶ್ರಮಾಃ|

01154020c ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಬ್ರವೀದ್ಭೂಯೋ ವೇತನಾರ್ಥಮಿದಂ ವಚಃ||

ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರೂ ಕೃತನಿಶ್ರಮರೂ ಆದ ನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಪುನಃ ವೇತನದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು.

01154021a ಪಾರ್ಷ್ವತೋ ದ್ರುಪದೋ ನಾಮ ಚತ್ರವತ್ಯಾಂ ನರೇಶ್ವರಃ|

01154021c ತಸ್ಯಾಪಕೃಷ್ಯ ತದ್ರಾಜ್ಯಂ ಮಮ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

“ಚತ್ರವತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಷ್ವತ ದ್ರುಪದನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರೇಶ್ವರನಿದ್ದಾನೆ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಂದ ಗೆದ್ದು ನನಗೆ ನೀಡಿ!”

01154022a ತತಃ ಪಾಂಡುಸುತಾಃ ಪಂಚ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ದ್ರುಪದಂ ಯುಧಿ|

01154022c ದ್ರೋಣಾಯ ದರ್ಶಯಾಮಾಸುರ್ಬದ್ಧ್ವಾ ಸಸಚಿವಂ ತದಾ||

ಆಗ ಪಂಚ ಪಾಂಡುಸುತರು ದ್ರುಪದನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜಯಿಸಿ ಸಚಿವ ಸಹಿತ ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದರು.

01154023 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01154023a ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಸಖ್ಯಂ ಪುನರೇವ ನರಾಧಿಪ|

01154023c ಅರಾಜಾ ಕಿಲ ನೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸಖಾ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ! ನಿನ್ನಿಂದ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ರಾಜನೂ ರಾಜನಲ್ಲದವನ ಸಖ್ಯನಾಗಲಾರ ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

01154024a ಅತಃ ಪ್ರಯತಿತಂ ರಾಜ್ಯೇ ಯಜ್ಞಸೇನ ಮಯಾ ತವ|

01154024c ರಾಜಾಸಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕೂಲೇ ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಹಮುತ್ತರೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಯಜ್ಞಸೇನ! ನಾನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನೀನು ಭಾಗೀರಥಿಯ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿರು ಮತ್ತು ನಾನು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.”

01154025 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01154025a ಅಸತ್ಕಾರಃ ಸ ಸುಮಹಾನ್ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ತಸ್ಯ ತು|

01154025c ನ ವ್ಯೇತಿ ಹೃದಯಾದ್ರಾಜ್ಞೋ ದುರ್ಮನಾಃ ಸ ಕೃಶೋಽಭವತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಅಪಮಾನವು ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಜನು ದುರ್ಮನಸ್ಕನೂ ಕೃಶನೂ ಆದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವೇ ಚತುಷ್ಟಂಚಾದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐವತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೫

ಅಪಮಾನಿತ ದ್ರುಪದನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಯಾಜು-ಉಪಯಾಜರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದುದು (೧-೩೦). ಯಜ್ಞಕುಂಡದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ - ದ್ರೌಪದಿಯರು ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದುದು, ಅಶರೀರವಾಣಿ (೩೧-೪೬). ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದುದು (೪೭-೫೨).

01155001 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01155001a ಅಮರ್ಷೀ ದ್ರುಪದೋ ರಾಜಾ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾನ್ವಿ ಜರ್ಷಭಾನ್|

01155001c ಅನ್ವಿಚ್ಛನ್ನರಿಚಕ್ರಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಸಥಾನ್ಭೂನ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೇಡಿನ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಕರ್ಮಸಿದ್ಧ ದ್ವಿಜರ್ಷಭರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹಲವಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅಲೆದಾಡಿದನು.

01155002a ಪುತ್ರಜನ್ಮ ಪರೀಪ್ಸನ್ವೈ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತನಃ|

01155002c ನಾಸ್ತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಮಾಪತ್ಯಮಿತಿ ನಿತ್ಯಮಚಿಂತಯತ್||

ಶೋಕದಿಂದ ಚೇತನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪುತ್ರಜನ್ಮವನ್ನು ಬಯಸಿ, “ನನಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01155003a ಜಾತಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ಸ ನಿರ್ವೇದಾದ್ಧಿಗ್ಬಧೂನಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್|

01155003c ನಿಃಶ್ವಾಸಪರಮಶ್ಚಾ ಸೀದ್ರೋಣಂ ಪ್ರತಿಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಪುತ್ರರನ್ನು ವೇದನೆಯಿಂದ “ಈ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದ್ರೋಣನ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01155004a ಪ್ರಭಾವಂ ವಿನಯಂ ಶಿಕ್ಷಾಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚರಿತಾನಿ ಚ|

01155004c ಕ್ಷಾತ್ರೇಣ ಚ ಬಲೇನಾಸ್ಯ ಚಿಂತಯನ್ನಾನ್ವಪದ್ಯತ|

01155004e ಪ್ರತಿಕರ್ತುಂ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯತಮಾನೋಽಪಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠನು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ದ್ರೋಣನ ವಿನಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಲದಿಂದ ಹೇಗೆ ಹಿಂದಾಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೇ ಹೋದನು.

01155005a ಅಭಿತಃ ಸೋಽಥ ಕಲ್ಮಾಷೀಂ ಗಂಗಾಕೂಲೇ ಪರಿಭ್ರಮನ್|

01155005c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಸಥಂ ಪುಣ್ಯಮಾಸಸಾದ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಹೀಗೆ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾ ಮಹೀಪತಿಯು ಕಲ್ಮಾಷಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳವೊಂದಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

01155006a ತತ್ರ ನಾಸ್ನಾತಕಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ಚಾಸೀದವ್ರತೀ ದ್ವಿಜಃ|

01155006c ತಥೈವ ನಾಮಹಾಭಾಗಃ ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ಸಂಶಿತವ್ರತೌ||

ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕರಲ್ಲದ, ವ್ರತನಿರತರಲ್ಲದ ದ್ವಿಜರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಭಾಗನು ಇಬ್ಬರು ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡನು.

01155007a ಯಾಜೋಪಯಾಜೌ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೀ ಶಾಮ್ಯಂತೌ ಪೃಷತಾತ್ಮಜಃ|

01155007c ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನೇ ಯುಕ್ತೌ ಗೋತ್ರತಶ್ಚಾಪಿ ಕಾಶ್ಯಪೌ||

ಪೃಷತಾತ್ಮಜನು ಅಲ್ಲಿ ಯಾಜ ಮತ್ತು ಉಪಯಾಜರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು
ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನ ಯುಕ್ತ ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳನ್ನು
ಕಂಡನು.

01155008a ತಾರಣೇ ಯುಕ್ತರೂಪೌ ತೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವೃಷಿಸತ್ತಮೌ|

01155008c ಸ ತಾವಾಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಕಾಮೈರತಂದ್ರಿತಃ||

ಪಾರುಮಾಡಲು ಯುಕ್ತರೂಪ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃಷಿಸತ್ತಮರನ್ನು ಅವನು
ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಆಸೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಎಡೆಬಿಡದೇ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು.

01155009a ಬುದ್ಧ್ವಾ ತಯೋರ್ಬಲಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಕನೀಯಾಂಸಮುಪಹ್ವರೇ|

01155009c ಪ್ರಪೇದೇ ಚಂದಯನ್ಯಾಮೈರುಪಯಾಜಂ ಧೃತವ್ರತಂ||

ತನ್ನ ಬಲ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅವರಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ತಾನು
ದುರ್ಬಲನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ಧೃತವ್ರತ
ಉಪಯಾಜನನ್ನು ಸುತ್ತು ಬಳಸಿ ಆಸೆತೋರಿಸಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

01155010a ಪಾದಶುಶ್ರೂಷಣೇ ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಸರ್ವಕಾಮದಃ|

01155010c ಅರ್ಹಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮುಪಯಾಜಮುವಾಚ ಸಃ||

ಅವನ ಪಾದಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ,
ಪ್ರಿಯಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ, ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾ,

ನ್ಯಾಯದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಉಪಯಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01155011a ಯೇನ ಮೇ ಕರ್ಮಣಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪುತ್ರಃ ಸ್ಯಾದ್ಧೋಣಮೃತ್ಯವೇ|

01155011c ಉಪಯಾಜ ಕೃತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನವಾಂ ದಾತಾಸ್ಮಿ ತೇಽರ್ಬುದಂ||

01155012a ಯದ್ವಾ ತೇಽನ್ಯದ್ವಿ ಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನಸಃ ಸುಪ್ರಿಯಂ ಭವೇತ್|

01155012c ಸರ್ವಂ ತತ್ತೇ ಪ್ರದಾತಾಹಂ ನ ಹಿ ಮೇಽಸ್ತೃತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ದೋಣನ ಮೃತ್ಯುವಾಗಬಲ್ಲ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಕರ್ಮವಿದೆಯೇ? ಹಾಗೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಏನನ್ನೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

01155013a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ನಾಹಮಿತ್ಯೇವಂ ತಮೃಷಿಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ|

01155013c ಆರಾಧಯಿಷ್ಯನ್ದ್ರ ಪದಃ ಸ ತಂ ಪರ್ಯ ಚರತ್ಪುನಃ||

“ನಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಆ ಋಷಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ದ್ರುಪದನು ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲೋಸುಗ ಪುನಃ ಆರಾಧಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದನು.

01155014a ತತಃ ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯಾಂತೇ ದ್ರುಪದಂ ಸ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ|

01155014c ಉಪಯಾಜೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಯಾಲೇ ಮಧುರಯಾ ಗಿರಾ||

ಒಂದು ವರ್ಷವು ಕಳೆದನಂತರ ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ಉಪಯಜನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಧುರವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

01155015a ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ಮಮಾಗೃಹ್ಣಾದ್ವಿಚರನ್ವನನಿರ್ಯುರೇ|

01155015c ಅಪರಿಜ್ಞಾತಶೌಚಾಯಾಂ ಭೂಮೌ ನಿಪತಿತಂ ಫಲಂ||

“ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತನು ಒಮ್ಮೆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಫಲವೊಂದನ್ನು ಅಶೌಚವೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

01155016a ತದಪಶ್ಯಮಹಂ ಭ್ರಾತುರಸಾಂಪ್ರತಮನುವ್ರಜನ್|

01155016c ವಿಮರ್ಶಂ ಸಂಕರಾದಾನೇ ನಾಯಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಚನ||

ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಅಣ್ಣನ ಈ ಅಸಾಂಪ್ರತ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅವನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

01155017a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಫಲಸ್ಯ ನಾಪಶ್ಯದ್ಧೋಷಾ ಯೇಽಸ್ಯಾನುಬಂಧಿಕಾಃ|

01155017c ವಿವಿನಕ್ತಿ ನ ಶೌಚಂ ಯಃ ಸೋಽನ್ಯತ್ರಾಪಿ ಕಥಂ ಭವೇತ್||

ಫಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದೋಷಗಳನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶೌಚ ಅಶೌಚಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದಿದ್ದವನು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಏಕೆ ಯೋಚಿಸಿಯಾನು?

01155018a ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನಂ ಕುರ್ವನ್ವಸನ್ಗುರುಕುಲೇ ಚ ಯಃ|

01155018c ಭೈಕ್ಷಮುಚ್ಛಿಷ್ಟಮನ್ಯೇಷಾಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಚಾಪಿ ಸದಾ ಸದಾ|

01155018e ಕೀರ್ತಯನ್ಗುಣಮನ್ನಾನಾಮಘೃಣೀ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಅವನು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಎಂಜಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ
ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಸದಾ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅಂಥ ಆಹಾರದ
ಗುಣಗಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01155019a ತಮಹಂ ಫಲಾರ್ಥಿನಂ ಮನ್ಯೇ ಭ್ರಾತರಂ ತರ್ಕ ಚಕ್ಷುಷಾ|

01155019c ತಂ ವೈ ಗಚ್ಛಸ್ವ ನೃಪತೇ ಸ ತ್ವಾಂ ಸಮ್ಯಾಜಯಿಷ್ಯತಿ||

ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಫಲಾರ್ಥಿ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನೃಪತೇ!
ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗು. ಅವನು ನಿನ್ನ ಸಂಯಾಜಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01155020a ಜುಗುಪ್ಸಮಾನೋ ನೃಪತಿರ್ಮನಸೇದಂ ವಿಚಿಂತಯನ್|

01155020c ಉಪಯಾಜವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನೃಪತಿಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್|

01155020e ಅಭಿಸಂಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಾರ್ಹಮೃಷಿಂ ಯಾಜಮುವಾಚ ಹ||

ಜುಗುಪ್ಸಮನಸ್ಕ ನೃಪತಿಯು ಉಪಯಾಜನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದ ನೃಪತಿಯು
ಪೂಜಾರ್ಹ ಋಷಿ ಯಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01155021a ಅಯುತಾನಿ ದದಾನ್ಯಷ್ಟೈ ಗವಾಂ ಯಾಜಯ ಮಾಂ ವಿಭೋ|

01155021c ದ್ರೋಣವೈರಾಭಿಸಂತಪ್ತಂ ತ್ವಂ ಹ್ಲಾದಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

“ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
ನನಗಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡು ವಿಭೋ! ದ್ರೋಣವೈರರಿಂದ
ಅಭಿಸಂತಪ್ತ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಬೇಕು.

01155022a ಸ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರೇ ಚಾಪ್ಯನುತ್ತಮಃ|

01155022c ತಸ್ಮಾದ್ಧ್ರೋಣಃ ಪರಾಜೈಷೀನ್ಮಾಂ ವೈ ಸ ಸಖಿವಿಗ್ರಹೇ||

ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ
ಅನುತ್ತಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದ್ರೋಣನು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮಧ್ಯದ
ಜಗಳದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದನು.

01155023a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ನಾಸ್ತಿ ತುಲ್ಯೋಽಸ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಕಶ್ಚಿದಗ್ರಣೀಃ|

01155023c ಕೌರವಾಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಎಷ್ಟೇ ಅಗ್ರಣಿಯಾದರೂ ಕೌರವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಚಾರ್ಯ ಧೀಮಂತ
ಭಾರದ್ವಾಜನ ಸರಿಸಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ

01155024a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಶರಜಾಲಾನಿ ಪ್ರಾಣಿದೇಹಹರಾಣಿ ಚ|

01155024c ಷಡರತ್ನಿ ಧನುಶ್ಚಾಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತೇಽಪ್ರತಿಮಂ ಮಹತ್||

ದ್ರೋಣನ ಶರಜಾಲಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹಹರಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು
ಅವನ ಆರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸಿನ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದುದು
ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ.

01155025a ಸ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಗೇನ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ವೇಗಮಸಂಶಯಂ|

01155025c ಪ್ರತಿಹಂತಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಗವು
ಕ್ಷಾತ್ರವೇಗವನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಸೋಲಿಸುತ್ತದೆ.

01155026a ಕ್ಷತ್ರೋಚ್ಛೇದಾಯ ವಿಹಿತೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ ಇವಾಸ್ಥಿತಃ|

01155026c ತಸ್ಯ ಹ್ಯಸ್ತ್ರಬಲಂ ಘೋರಮಪ್ರಸಹ್ಯಂ ನರೈರ್ಭುವಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೇದನೆಗೆ ವಿಹಿತನಾಗಿ ಜಾಮದಗ್ನಿಯಂತೆ ಬಂದಿರುವ ಅವನ ಘೋರ ಅಸ್ತ್ರಬಲವು ಭೂಮಿಯ ನರರಿಂದ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದುದು.

01155027a ಬ್ರಾಹ್ಮಮುಚ್ಚಾರಯಂಸ್ತೇಜೋ ಹುತಾಹುತಿರಿವಾನಲಃ|

01155027c ಸಮೇತ್ಯ ಸ ದಹತ್ಯಾಜೌ ಕ್ಷತ್ರಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಃಸ್ವರಃ|

01155027e ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರೇ ಚ ವಿಹಿತೇ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಎದುರಾದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸೇ ಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ.

01155028a ಸೋಽಹಂ ಕ್ಷತ್ರಬಲಾದ್ಧೀನೋ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಃ ಪ್ರಪೇದಿವಾನ್|

01155028c ದ್ರೋಣಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಂ||

ಕೇವಲ ನನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಲದಿಂದ ನಾನು ಸೋಲುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ದ್ರೋಣನಿಗಿಂಥಲೂ ವಿಶಿಷ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

01155029a ದ್ರೋಣಾಂತಕಮಹಂ ಪುತ್ರಂ ಲಭೇಯಂ ಯುಧಿ ದುರ್ಜಯಂ|

01155029c ತತ್ಕುರ್ಮ ಕುರು ಮೇ ಯಾಜ ನಿರ್ವಪಾಮ್ಯರ್ಬುದಂ ಗವಾಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಜಯ ದ್ರೋಣಾಂತಕ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ
ಕರ್ಮವನ್ನು ಯಾಚಿಸು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

01155030a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ತಂ ಯಾಜೋ ಯಾಜ್ಯಾರ್ಥಮುಪಕಲ್ಪಯತ್|

01155030c ಗುರ್ವರ್ಥ ಇತಿ ಚಾಕಾಮಮುಪಯಾಜಮಚೋದಯತ್|

01155030e ಯಾಜೋ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ತಥಾ ಚ ಸಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಯಾಜನು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ
ನಡೆಸಿದನು. ಅವನು ಉಪಯಾಜನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ “ಅಣ್ಣನಿಗೆ
ಸಹಾಯ ಮಾಡು!” ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದನು. ನಂತರ ಯಾಜನೂ
ಕೂಡ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01155031a ತತಸ್ತಸ್ಯ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಉಪಯಾಜೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

01155031c ಆಚಖ್ಯೌ ಕರ್ಮ ವೈತಾನಂ ತದಾ ಪುತ್ರಫಲಾಯ ವೈ||

ನಂತರ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಉಪಯಾಜನು ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಪುತ್ರಫಲವನ್ನು
ನೀಡುವಂಥ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸೂಚನೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01155032a ಸ ಚ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹಾಬಲಃ|

01155032c ಇಷ್ಯತೇ ಯದ್ವಿಧೋ ರಾಜನ್ಭವಿತಾ ತೇ ತಥಾವಿಧಃ||

“ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ ಮಹಾವೀರ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ಮಹಾಬಲಿ
ಪುತ್ರನಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವಿದು.”

01155033a ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಹಂತಾರಂ ಸೋಽಭಿಸಂಧಾಯ ಭೂಮಿಪಃ|

01155033c ಆಜಹ್ರೇ ತತ್ತಥಾ ಸರ್ವಂ ದ್ರುಪದಃ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಯೇ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ಹಂತಾರನನ್ನು ಅಭಿಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಪ
ದ್ರುಪದನು ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

01155034a ಯಾಜಸ್ತು ಹವನಸ್ಯಾಂತೇ ದೇವೀಮಾಹ್ವಾಪಯತ್ತದಾ|

01155034c ಪೈಹಿ ಮಾಂ ರಾಜ್ಞಿ ಪೃಷತಿ ಮಿಥುನಂ ತ್ವಾಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಹವನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾಜನು ದೇವಿ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆದನು:

“ಪೃಷತಿ ರಾಣಿ! ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಿಥುನದ ಕಾಲವೊದಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬಳಿ
ಬಾ.”

01155035 ದೇವ್ಯುವಾಚ|

01155035a ಅವಲಿಪ್ತಂ ಮೇ ಮುಖಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪಣ್ಯಾನ್ಗಂಧಾನ್ಬಿಭರ್ಮಿ ಚ|

01155035c ಸುತಾರ್ಥೇನೋಪರುದ್ಧಾಸ್ಮಿ ತಿಷ್ಠ ಯಾಜ ಮಮ ಪ್ರಿಯೇ||

ದೇವಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನನ್ನ ಮುಖವು ಅವಲಿಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಪುಣ್ಯಗಂಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಜ! ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ

ಸುತನಿಗಾಗಿ ಉಪರುದ್ಧಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಲ್ಲು!”

01155036 ಯಾಜ ಉವಾಚ|

01155036a ಯಾಜೇನ ಶ್ರಪಿತಂ ಹವ್ಯಮುಪಯಾಜೇನ ಮಂತ್ರಿತಂ|

01155036c ಕಥಂ ಕಾಮಂ ನ ಸಂದಧ್ಯಾತ್ಸಾ ತ್ವಂ ವಿಪೈಹಿ ತಿಷ್ಠ ವಾ||

ಯಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು. ಯಾಜನಿಂದ ಶ್ರಪಿತ ಮತ್ತು ಉಪಯಾಜನಿಂದ ಮಂತ್ರಿತ ಈ ಹವಿಸ್ಸು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಿನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಾರದು?””

01155037 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01155037a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಯಾಜೇನ ಹುತೇ ಹವಿಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತೇ|

01155037c ಉತ್ತಸ್ಥೌ ಪಾವಕಾತ್ಸ್ಮಾತ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಸನ್ನಿಭಃ||

01155038a ಜ್ವಾಲಾವರ್ಣೋ ಘೋರರೂಪಃ ಕಿರೀಟೀ ವರ್ಮ ಚೋತ್ತಮಂ|

01155038c ಬಿಭ್ರತ್ಸಖಿಡ್ಗಃ ಸಶರೋ ಧನುಷ್ಮಾನ್ವಿನದನ್ಮುಹುಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಯಾಜನು ಸಂಸ್ಕೃತಗೊಂಡ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿತ್ತನು. ಆ ಪಾವಕನಿಂದ ದೇವಸನ್ನಿಭ ಜ್ವಾಲವರ್ಣ, ಘೋರರೂಪಿ, ಕಿರೀಟಿ, ಉತ್ತಮ ಕವಚಧಾರಿ ಕುಮಾರನೋರ್ವನು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು ಶರಗಳೊಂದಿಗೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಹೂಂಕಾರಗೈಯುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಬಂದನು.

01155039a ಸೋಽಧ್ಯಾರೋಹದ್ರಥವರಂ ತೇನ ಚ ಪ್ರಯಯೌ ತದಾ|

01155039c ತತಃ ಪ್ರಣೇದುಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ||

ಅವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥವನ್ನೇರಿ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಾಂಚಾಲರು ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾಗಿ “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರಗೈದರು.

01155040a ಭಯಾಪಹೋ ರಾಜಪುತ್ರಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಯಶಸ್ಕರಃ|

01155040c ರಾಜ್ಞಃ ಶೋಕಾಪಹೋ ಜಾತ ಏಷ ದ್ರೋಣವಧಾಯ ವೈ|

01155040e ಇತ್ಯುವಾಚ ಮಹದ್ಭೂತಮದೃಶ್ಯಂ ಖೇಚರಂ ತದಾ||

ಆಗ “ಈ ಪಾಂಚಾಲರ ಯಶಸ್ಕರ, ರಾಜನ ಶೋಕಾಪಹ ಭಯಾಪಹ ರಾಜಪುತ್ರನು ದ್ರೋಣವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದು ಅದೃಶ್ಯ ಖೇಚರ ಮಹಾಭೂತವೊಂದು ಹೇಳಿತು.

01155041a ಕುಮಾರೀ ಚಾಪಿ ಪಾಂಚಾಲೀ ವೇದಿಮಧ್ಯಾತ್ಸಮುಕ್ತಿಸಾ|

01155041c ಸುಭಗಾ ದರ್ಶನೀಯಾಂಗೀ ವೇದಿಮಧ್ಯಾ ಮನೋರಮಾ||

ನಂತರ ವೇದಿಮಧ್ಯದಿಂದ ಸುಭಗೆ, ದರ್ಶನೀಯಾಂಗಿ, ವೇದಿಮಧ್ಯಾ ಮನೋರಮೆ ಕುಮಾರಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯೂ ಎದ್ದು ಬಂದಳು.

01155042a ಶ್ಯಾಮಾ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷೀ ನೀಲಕುಂಚಿತಮೂರ್ಧಜಾ|

01155042c ಮಾನುಷಂ ವಿಗ್ರಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಕ್ಷಾದಮರವರ್ಣಿನೀ||

ಶ್ಯಾಮಳಾದ ಅವಳು ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷಿಯೂ, ನೀಲಕುಂಚಿತ ಮೂರ್ಧಜೆಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಅಮರವರ್ಣಿನಿಯು ಮಾನುಷ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು.

01155043a ನೀಲೋತ್ಪಲಸಮೋ ಗಂಧೋ ಯಸ್ಯಾಃ ಕ್ರೋಶಾತ್ಪ್ರವಾಯತಿ|

01155043c ಯಾ ಬಿಭರ್ತಿ ಪರಂ ರೂಪಂ ಯಸ್ಯಾ ನಾಸ್ತುಪಮಾ ಭುವಿ||

ಅವಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀಲೋತ್ಪಲ ಸಮಾನ ಸುಗಂಧವು ಒಂದು ಕ್ರೋಶದವರೆಗೂ ಪ್ರವಾಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಪರಮ ರೂಪವು ಅತಿ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದು ಭೂವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದವಳು

ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01155044a ತಾಂ ಚಾಪಿ ಚಾತಾಂ ಸುಶ್ರೋಣೀಂ ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೀ|

01155044c ಸರ್ವಯೋಷಿದ್ವರಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಕ್ಷಯಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ನಿನೀಷತಿ||

ಆ ಸುಶ್ರೋಣಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ನುಡಿಯಿತು: “ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೆ ಈ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕ್ಷಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ.

01155045a ಸುರಕಾರ್ಯಮಿಯಂ ಕಾಲೇ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಸುಮಧ್ಯಮಾ|

01155045c ಅಸ್ಯಾ ಹೇತೋಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮಹದುತ್ಪತ್ಸ್ಯತೇ ಭಯಂ||

ಈ ಸುಮಧ್ಯಮೆಯು ಕಾಲಬಂದಾಗ ಸುರಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮಹಾ ಭಯವೊಂದು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ!”

01155046a ತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪ್ರಣೇದುಃ ಸಿಂಹಸಂಘವತ್|

01155046c ನ ಚೈತಾನ್ ಹರ್ಷಸಂಪೂರ್ಣಾನಿಯಂ ಸೇಹೇ ವಸುಂಧರಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಾಂಚಾಲರೆಲ್ಲರೂ ಸಿಂಹಸಂಘದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಹರ್ಷಸಂಪೂರ್ಣರಾದ ಅವರನ್ನು ವಸುಂಧರೆಯು ಸಹಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥಳಾದಳು.

01155047a ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೃಷ್ಠತೀ ಯಾಜಂ ಪ್ರಪೇದೇ ವೈ ಸುತಾರ್ಥಿನೀ|

01155047c ನ ವೈ ಮದನ್ಯಾಂ ಜನನೀಂ ಜಾನೀಯಾತಾಮಿಮಾವಿತಿ||

ಅವರೀರ್ವರನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಸುತಾರ್ಥಿನೀ ಪೃಷ್ಠತಿಯು ಯಾಜನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು: “ಇವರೀರ್ವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ
ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿರಲಿ!”

01155048a ತಥೇತ್ಯುವಾಚ ತಾಂ ಯಾಜೋ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

01155048c ತಯೋಶ್ಚ ನಾಮನೀ ಚಕ್ರುದ್ವಿಜಾಃ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾನಸಾಃ||

ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ಯಾಜನು
“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದನು. ಆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನಸ ದ್ವಿಜರು
ಅವರೀರ್ವರಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು.

01155049a ಧೃಷ್ಟತ್ವಾದತಿಧೃಷ್ಟತ್ವಾದ್ಧರ್ಮಾದ್ಧ್ಯುತ್ಸಂಭವಾದಪಿ|

01155049c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಕುಮಾರೋಽಯಂ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಭವತ್ಪಿತೃತಿ||

“ಧೃಷ್ಟ, ಅತಿಘೃಷ್ಟ ಮತ್ತು ಧೃತಸಂಭವನಾದ ದ್ರುಪದನ ಈ
ಕುಮಾರನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01155050a ಕೃಷ್ಣೇತ್ಯೇವಾಬ್ರುವನ್ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಭೂತ್ಸಾ ಹಿ ವರ್ಣತಃ|

01155050c ತಥಾ ತನ್ನಿಥುನಂ ಜಜ್ಞೇ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹಾಮಖೇ||

ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯಾಗಿರುವ ಇವಳು ಕೃಷ್ಣೆ!” ಎಂದು ಕರೆದರು. ಹೀಗೆ
ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಈ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಹಾಮಖಿದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು.

01155051a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯಮಾನೀಯ ಸ್ವಂ ವಿವೇಶನಂ|

01155051c ಉಪಾಕರೋದಸ್ಮಹೇತೋರ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಪ್ರತಾಪಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟಧ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೇ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನಿತ್ತನು.

01155052a ಅಮೋಕ್ಷಣೀಯಂ ದೈವಂ ಹಿ ಭಾವಿ ಮತ್ವಾ ಮಹಾಮತಿಃ|

01155052c ತಥಾ ತತ್ಕೃತವಾನ್ದ್ರೋಣ ಆತ್ಮಕೀರ್ತ್ಯನುರಕ್ಷಣಾತ್||

ದೈವವು ಅಮೋಕ್ಷಣೀಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಮಹಾಮತಿ ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವೇ ಪಂಚಪಂಚಾದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸಂಭವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೬

ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಯ ಕಡೆ ಹೊರಡುವುದು

(೧-೧೧).

01156001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01156001a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ಕೌಂತೇಯಾಃ ಶಲ್ಯವಿದ್ಧಾ ಇವಾಭವನ್||

01156001c ಸರ್ವೇ ಚಾಸ್ವಸ್ಥಮನಸೋ ಬಭೂವುಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಹಾರಥಿ

ಕೌಂತೇಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಈಟಿ ಚುಚ್ಚಿದಂತವರಾಗಿ

ಅಸ್ವಸ್ಥಮನಸ್ಕರಾದರು.

01156002a ತತಃ ಕುಂತೀ ಸುತಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ವಿಭ್ರಾಂತಾನ್ಗತಚೇತಸಃ|

01156002c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುವಾಚೇದಂ ವಚನಂ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ||

ವಿಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಗತಚೇತಸರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ
ಕುಂತಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01156003a ಚಿರರಾತ್ರೋಷಿತಾಃ ಸ್ಮೇಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ|

01156003c ರಮಮಾಣಾಃ ಪುರೇ ರಮ್ಯೇ ಲಬ್ಧಭೈಕ್ಷಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

“ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಈ ರಮ್ಯ
ಪುರದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಿಕೊಂಡು ನಾವು ಬಹಳ ದಿನಗಳನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ
ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ.

01156004a ಯಾನೀಹ ರಮಣೀಯಾನಿ ವನಾನ್ಯುಪವನಾನಿ ಚ|

01156004c ಸರ್ವಾಣಿ ತಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ! ಇಲ್ಲಿರುವ ರಮಣೀಯ ವನ ಉಪವನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಪುನಃ ಪುನಃ ನೋಡಿಯಾಗಿದೆ.

01156005a ಪುನರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ತಾನ್ಯೇವ ಪ್ರೀಣಯಂತಿ ನ ನಸ್ತಥಾ|

01156005c ಭೈಕ್ಷಂ ಚ ನ ತಥಾ ವೀರ ಲಭ್ಯತೇ ಕುರುನಂದನ||

ಅವುಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ನೋಡಲು ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವೀರ

ಕುರುನಂದನ! ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಭಿಕ್ಷವೂ ಅಷ್ಟೊಂದು
ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

01156006a ತೇ ವಯಂ ಸಾಧು ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಗಚ್ಛಾಮ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ|

01156006c ಅಪೂರ್ವದರ್ಶನಂ ತಾತ ರಮಣೀಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಮಗು! ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ನಾವು ಅಪೂರ್ವದರ್ಶನವೂ
ರಮಣೀಯವೂ ಆದ ಪಾಂಚಾಲರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು
ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

01156007a ಸುಭಿಕ್ಷಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಶ್ರೂಯಂತೇ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ|

01156007c ಯಜ್ಞಸೇನಶ್ಚ ರಾಜಾಸೌ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮಃ||

ಶತ್ರುಕರ್ಶನ! ಪಾಂಚಾಲರಲ್ಲಿ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ರಾಜ ಯಜ್ಞಸೇನನು ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01156008a ಏಕತ್ರ ಚಿರವಾಸೋ ಹಿ ಕ್ಷಮೋ ನ ಚ ಮತೋ ಮಮ|

01156008c ತೇ ತತ್ರ ಸಾಧು ಗಚ್ಛಾಮೋ ಯದಿ ತ್ವಂ ಪುತ್ರ ಮನ್ಯಸೇ||

ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಪುತ್ರ! ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾದರೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗುವುದು ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ.”

01156009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01156009a ಭವತ್ಯಾ ಯನ್ಮತಂ ಕಾರ್ಯಂ ತದಸ್ಮಾಕಂ ಪರಂ ಹಿತಂ|

01156009c ಅನುಜಾಂಸ್ತು ನ ಜಾನಾಮಿ ಗಚ್ಛೇಯುರ್ನೇತಿ ವಾ ಪುನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಬಯಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ನಮಗೆ ಪರಮಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅನುಜರು ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.”

01156010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01156010a ತತಃ ಕುಂತೀ ಭೀಮಸೇನಮರ್ಜುನಂ ಯಮಜೌ ತಥಾ|

01156010c ಉವಾಚ ಗಮನಂ ತೇ ಚ ತಥೇತ್ಯೇವಾಬ್ರುವಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಕುಂತಿಯು ಹೊರಡುವುದರ ಕುರಿತು ಭೀಮಸೇನ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಯಮಳರಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದರು.

01156011a ತತ ಆಮಂತ್ರ್ಯ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ಕುಂತೀ ರಾಜನ್ಸತ್ಯೈಃ ಸಹ|

01156011c ಪ್ರತಸ್ಥೇ ನಗರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪುತ್ರರ ಸಹಿತ ಕುಂತಿಯು ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರುಪದನ ರಮ್ಯ ನಗರಿಗೆ ಹೊರಟಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಚಾಲದೇಶಯಾತ್ರಾಯಾಂ

ಷಟ್ಪಂಚಾದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೧೫೭

ವ್ಯಾಸನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೩). ಅವಳು ಪಾಂಡವರ ಪತ್ನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದುದು (೧೪-೧೫).

01157001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01157001a ವಸತ್ಸು ತೇಷು ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಂ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

01157001c ಆಜಗಾಮಾಥ ತಾನ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ವ್ಯಾಸಃ ಸತ್ಯವತೀಸುತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಸತ್ಯವತೀಸುತ ವ್ಯಾಸನು ಬಂದಿದ್ದನು.

01157002a ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮ್ಯ ಪರಂತಪಾಃ|

01157002c ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಭಿವಾದ್ವೈನಂ ತಸ್ಥುಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಸ್ತದಾ||

ಅವನು ಆಗಮಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪರಂತಪರು ಅವನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಮೇಲೆದ್ದು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಅವನ ಎದಿರು ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

01157003a ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ತಾನ್ಸರ್ವಾ ನಾಸೀನಾನ್ಮು ನಿರಬ್ರವೀತ್|

01157003c ಪ್ರಸನ್ನಃ ಪೂಜಿತಃ ಪಾರ್ಥೇಃ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ಪಾರ್ಥರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಮುನಿಯು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ
ಸುಖಾಸೀನರಾಗಲು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತು ಈ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01157004a ಅಪಿ ಧರ್ಮೇಣ ವರ್ತಧ್ವಂ ಶಾಸ್ತ್ರೇಣ ಚ ಪರಂತಪಾಃ|

01157004c ಅಪಿ ವಿಪ್ರೇಷು ವಃ ಪೂಜಾ ಪೂಜಾರ್ಹೇಷು ನ ಹೀಯತೇ||

“ಪರಂತಪರೇ! ನೀವು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರವೇ
ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಾ? ಪೂಜಾರ್ಹ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು
ಗೌರವ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?”

01157005a ಅಥ ಧರ್ಮಾರ್ಥವದ್ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

01157005c ವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ ಕಥಾಸ್ತಾಸ್ತಾಃ ಪುನರೇವೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಈ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು ವಿಚಿತ್ರ
ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪುನಃ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01157006a ಆಸೀತ್ತಪೋವನೇ ಕಾ ಚಿದೃಷೇಃ ಕನ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01157006c ವಿಲಗ್ನಮಧ್ಯಾ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಸುಭ್ರೂಃ ಸರ್ವಗುಣಾನ್ವಿತಾ||

“ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ತೆಳು ಸೊಂಟದ, ಸುಶ್ರೋಣಿ, ಸುಂದರ
ಹುಬ್ಬಿನ, ಸರ್ವಗುಣಾನ್ವಿತೆ ಮಹಾತ್ಮ ಋಷಿಯ ಮಗಳೋರ್ವಳು
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

01157007a ಕರ್ಮಭಿಃ ಸ್ವಕೃತೈಃ ಸಾ ತು ದುರ್ಭಗಾ ಸಮಪದ್ಯತ|

01157007c ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛತ್ವತಿಂ ಸಾ ತು ಕನ್ಯಾ ರೂಪವತೀ ಸತೀ||

ಅವಳು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ದುರ್ಭಗಳಾಗಿದ್ದಳು.
ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಸತಿ ಕನ್ಯೆಯು ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

01157008a ತಪಸ್ತುಮಧಾರೇಭೇ ಪತ್ಯರ್ಥಮಸುಖಾ ತತಃ|

01157008c ತೋಷಯಾಮಾಸ ತಪಸಾ ಸಾ ಕಿಲೋಗ್ರೇಣ ಶಂಕರಂ||

ಅಸುಖಿಯಾದ ಅವಳು ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ತಪಸ್ಸನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು
ತ್ಯಜಿಪಡಿಸಿದಳು.

01157009a ತಸ್ಯಾಃ ಸ ಭಗವಾಂಸ್ತುಷ್ಯಸ್ತಾಮುವಾಚ ತಪಸ್ವಿನೀಂ|

01157009c ವರಂ ವರಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ವರದೋಽಸ್ತ್ರೀತಿ ಭಾಮಿನಿ||

ಸಂತುಷ್ಟ ಭಗವಾನನು ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ!
ಭಾಮಿನೀ! ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ.”

01157010a ಅಥೇಶ್ವರಮುವಾಚೇದಮಾತ್ಮನಃ ಸಾ ವಚೋ ಹಿತಂ|

01157010c ಪತಿಂ ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತಮಿಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆಗ ಅವಳು “ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತ ಪತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂಬ
ಅತ್ಮಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

01157011a ತಾಮಥ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಮೀಶಾನೋ ವದತಾಂ ವರಃ|

01157011c ಪಂಚ ತೇ ಪತಯೋ ಭದ್ರೇ ಭವಿಷ್ಯಂತೀತಿ ಶಂಕರಃ||

ಮಾತುನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಈಶಾನ ಶಂಕರನು “ಭದ್ರೇ! ನಿನಗೆ
ಐವರು ಪತಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01157012a ಪ್ರತಿಬ್ಧುವಂತೀಮೇಕಂ ಮೇ ಪತಿಂ ದೇಹೀತಿ ಶಂಕರಂ|

01157012c ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದ್ಧೇವ ಇದಂ ವಚನಮುತ್ತಮಂ||

“ನನಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಡು!” ಎಂದು ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ
ದೇವ ಶಂಕರನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01157013a ಪಂಚಕೃತ್ವಸ್ತ್ವಯಾ ಉಕ್ತಃ ಪತಿಂ ದೇಹೀತ್ಯಹಂ ಪುನಃ|

01157013c ದೇಹಮನ್ಯಂ ಗತಾಯಾಸ್ತೇ ಯಥೋಕ್ತಂ ತದ್ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ನೀನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಐದು ಬಾರಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು
ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಅನ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ನೀನು
ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.”

01157014a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಕನ್ಯಾ ಸಾ ದೇವರೂಪಿಣೀ|

01157014c ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಭವತಾಂ ಪತ್ನೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಪಾರ್ಷ್ವತ್ಯನಿಂದಿತಾ||

ಅದೇ ಕನ್ಯೆಯು ದ್ರುಪದ ಕುಲದಲ್ಲಿ ದೇವರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.
ಆ ಅನಿಂದಿತೆ ಪಾರ್ಷ್ವತಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿಯು ನಿಮ್ಮ
ಪತ್ನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

01157015a ಪಾಂಚಾಲನಗರಂ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರವಿಶಧ್ವಂ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01157015c ಸುಖಿನಸ್ತಾಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಥ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮಹಾಬಲರೇ! ಆದುದರಿಂದ ಪಾಂಚಾಲನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ.
ಅವಳನ್ನು ಪಡೆದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸುಖಿಗಳಾಗುತ್ತೀರಿ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

01157016a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಭಾಗಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹಃ|

01157016c ಪಾರ್ಥಾನಾಮಂತ್ರೈ ಕುಂತೀಂ ಚ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಪಾಂಡವ ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾಭಾಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಜನ್ಮಾಂತರಕಥನೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದೀಜನ್ಮಾಂತರಕಥನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಣವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೮

ಗಂಧರ್ವ ಅಂಗಾರಪರ್ಣ

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು
ದಾಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗಂಧರ್ವ ಚಿತ್ರರಥನು ತಡೆದುದು (೧-
೧೪). ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಚಿತ್ರರಥನನ್ನು ದಗ್ಧ
ರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದುದು (೧೫-೨೦). ಗಂಧರ್ವ ಪತ್ನಿಯು ಶರಣು
ಬರಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜೀವದಾನಮಾಡಿದ್ದುದು (೨೦-೨೪).

ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಚಿತ್ರರಥನು ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಚಕ್ಷುಷೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು
 ಅರ್ಜುನನನಿಗೂ ಅಮೂಲ್ಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಗೂ
 ನೀಡಿದ್ದು; ಬದಲಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಚಿತ್ರರಥನಿಗೆ ಆಗ್ನೇಯನ್ನು
 ನೀಡಿದುದು (೩೫-೫೫).

01158001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01158001a ತೇ ಪ್ರತಸ್ಥಃ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಾತರಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

01158001c ಸಮೈರುದಜ್ಞುಖೈರ್ಮಾರ್ಗೈರ್ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ಪರಂತಪಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾಯಿಯನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ
 ಪರಂತಪ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದ ಸಮತರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
 ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟರು.

01158002a ತೇ ಗಚ್ಛಂತಸ್ವ ಹೋರಾತ್ರಂ ತೀರ್ಥಂ ಸೋಮಶ್ರವಾಯಣಂ|

01158002c ಆಸೇದುಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ಗಂಗಾಯಾಂ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ||

ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡುನಂದನರು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ನಡೆದು ಗಂಗಾ
 ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸೋಮಶ್ರವಾಯಣ ತೀರ್ಥವನ್ನು ತಲುಪಿದರು.

01158003a ಉಲ್ಮುಕಂ ತು ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ತೇಷಾಮಗ್ರೇ ಧನಂಜಯಃ|

01158003c ಪ್ರಕಾಶಾರ್ಥಂ ಯಯೌ ತತ್ರ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ದೀವಟಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ
 ಧನಂಜಯನು ಬೆಳಕು-ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

01158004a ತತ್ರ ಗಂಗಾಜಲೇ ರಮ್ಯೇ ವಿವಿಕ್ತೇ ಕ್ರೀಡಯನ್ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

01158004c ಈರ್ಷ್ಯುರ್ಗಂಧರ್ವರಾಜಃ ಸ್ಮ ಜಲಕ್ರೀಡಾಮುಪಾಗತಃ||

ಏಕಾಂತ ಆ ರಮ್ಯ ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡೆಗೆಂದು
ಬಂದ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01158005a ಶಬ್ಧಂ ತೇಷಾಂ ಸ ಶುಶ್ರಾವ ನದೀಂ ಸಮುಪಸರ್ಪತಾಂ|

01158005c ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ಚಾವಿಷ್ಟಶ್ಚುಕ್ರೋಧ ಬಲವದ್ಬಲೀ||

01158006a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತತ್ರ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾನ್|

01158006c ವಿಸ್ಫಾರಯನ್ಧನುರ್ಘೋರಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ನದಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿದನು.
ಬಲವಂತರಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಶಾಲಿ ಅವನು ಆ ಶಬ್ದದಿಂದ
ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾದನು. ತಾಯಿಯೊಂದಿಗಿದ್ದ ಆ ಪರಂತಪ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಠೇಂಕರಿಸಿ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01158007a ಸಂಧ್ಯಾ ಸಂರಜ್ಯತೇ ಘೋರಾ ಪೂರ್ವರಾತ್ರಾಗಮೇಷು ಯಾ|

01158007c ಅಶೀತಿಭಿಸ್ತುಟೈರ್ಹೀನಂ ತಂ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ||

01158008a ವಿಹಿತಂ ಕಾಮಚಾರಾಣಾಂ ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಸಾಂ|

01158008c ಶೇಷಮನ್ಯನ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಕಾಮಚಾರಮಿಹ ಸ್ಮೃತಂ||

“ಕೆಂಪಾದ ಘೋರ ಸಂಧ್ಯೆಯು ಮೂಲಕ ರಾತ್ರಿ ಬೀಳುವ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು,
ಮೊದಲು ಎಂಟು ಮುಹೂರ್ತಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಮಚಾರಿಗಳಾದ

ಯಕ್ಷ, ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಇಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ವಿಹರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01158009a ಲೋಭಾತ್ಮ ಚಾರಂ ಚರತಸ್ತಾಸು ವೇಲಾಸು ವೈ ನರಾಣ್|

01158009c ಉಪಕ್ರಾಂತಾ ನಿಗೃಹ್ಣೀಮೋ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ಸಹ ಬಾಲಿಶಾನ್||

ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಭ ಮತ್ತು ದಡ್ಡತನದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ನರರನ್ನು ನಾವು ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸರು ಎದುರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

01158010a ತತೋ ರಾತ್ರೌ ಪ್ರಾಪ್ನುವತೋ ಜಲಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ|

01158010c ಗರ್ಹಯಂತಿ ನರಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಬಲಸ್ಥಾನ್ಫಲಪತೀನಪಿ||

ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ನೀರಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ನರರು - ಬಲವಂತರಾದ ರಾಜರೂ ಕೂಡ - ಹೋಗುವುದು ತಪ್ಪೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ ಜನರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

01158011a ಆರಾತ್ರಿಷ್ಠತ ಮಾ ಮಹ್ಯಂ ಸಮೀಪಮುಪಸರ್ಪತ|

01158011c ಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಂ ನಾಭಿಜಾನೀತ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭಾಗೀರಥೀಜಲಂ||

ನನ್ನ ಸಮೀಪ ಬರದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ! ಭಾಗೀರಥೀ ನೀರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆತಾನೇ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ!

01158012a ಅಂಗಾರಪರ್ಣಂ ಗಂಧರ್ವಂ ವಿತ್ತ ಮಾಂ ಸ್ವಬಲಾಶ್ರಯಂ|

01158012c ಅಹಂ ಹಿ ಮಾನೀ ಚೇಷ್ಯುಶ್ಚ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಃ ಸಖಾ||

ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಬಲಾಶ್ರಯ ಗಂಧರ್ವ ಅಂಗಾರಪರ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ನಾನು ಒಬ್ಬ ಗರ್ವಿ ಮತ್ತು ಈರ್ಷೆಯ ಸ್ವಭಾವದವನು. ನಾನು
ಕುಬೇರನ ಪ್ರಿಯ ಸಖನೂ ಹೌದು.

01158013a ಅಂಗಾರಪರ್ಣಮಿತಿ ಚ ಖ್ಯತಂ ವನಮಿದಂ ಮಮ|

01158013c ಅನು ಗಂಗಾಂ ಚ ವಾಕಾಂ ಚ ಚಿತ್ರಂ ಯತ್ರ ವಸಾಮ್ಯಹಂ||

ಅಂಗಾರಪರ್ಣವೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸುಂದರ ವನ
ಮತ್ತು ನಾನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಇಲಾಖೆಯು ನನ್ನದು.

01158014a ನ ಕುಣಪಾಃ ಶೃಂಗಿಣೋ ವಾ ನ ದೇವಾ ನ ಚ ಮಾನುಷಾಃ|

01158014c ಇದಂ ಸಮುಪಸರ್ಪಂತಿ ತತ್ಕಿಂ ಸಮುಪಸರ್ಪಥ||

ಶವಗಳಾಗಲೀ, ಕೊಂಬಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಲೀ, ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ
ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರಾಗಲೀ ಇದರ ಸಮೀಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೇಗೆ
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಿ?”

01158015 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01158015a ಸಮುದ್ರೇ ಹಿಮವತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನದ್ಯಾಮಸ್ಯಾಂ ಚ ದುರ್ಮತೇ|

01158015c ರಾತ್ರಾವಹನಿ ಸಂಧೌ ಚ ಕಸ್ಯ ಕ್ಲಪ್ತಃ ಪರಿಗ್ರಹಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಮತೇ! ಸಮುದ್ರ, ಹಿಮವತ್ಪಾರ್ಶ್ವ ತ
ಮತ್ತು ನದೀ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ, ಹಗಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಲೀ ಯಾರು ತಾನೆ ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ?”

01158016a ವಯಂ ಚ ಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನಾ ಅಕಾಲೇ ತ್ವಾಮಧೃಷ್ಟುಮಃ|

01158016c ಅಶಕ್ತಾ ಹಿ ಕ್ಷಣೇ ಕ್ರೂರೇ ಯುಷ್ಮಾ ನರ್ಚಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ನಾವು ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಇದು ಅಕಾಲವಾದರೂ ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕೇವಲ ಅಶಕ್ತ ಮಾನವರು ನಿನ್ನ ಈ ಕ್ರೂರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

01158017a ಪುರಾ ಹಿಮವತಶ್ಚೈಷಾ ಹೇಮಶೃಂಗಾದ್ವಿನಿಸೃತಾ|

01158017c ಗಂಗಾ ಗತ್ವಾ ಸಮುದ್ರಾಂಭಃ ಸಪ್ತಧಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಹಿಂದೆ ಹಿಮವಂತದ ಹೇಮಶೃಂಗಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಗಂಗೆಯು ಎಂಟು ಧಾರೆಗಳಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ.

01158018a ಇಯಂ ಭೂತ್ವಾ ಚೈಕವಪ್ರಾ ಶುಚಿರಾಕಾಶಗಾ ಪುನಃ|

01158018c ದೇವೇಷು ಗಂಗಾ ಗಂಧರ್ವ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಲಕನಂದತಾಂ||

01158019a ತಥಾ ಪಿತೃನ್ವೈತರಣೀ ದುಸ್ತರಾ ಪಾಪಕರ್ಮಭಿಃ|

01158019c ಗಂಗಾ ಭವತಿ ಗಂಧರ್ವ ಯಥಾ ದ್ವೈಪಾಯನೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಗಂಧರ್ವ ! ದ್ವೈಪಾಯನನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಈ ಶುಚಿಯು ಏಕವಪ್ರಳಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಅವಳೇ ಅಲಕನಂದಾ ಎಂದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಪಿತೃಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈತರಣಿ ಎಂದು, ನಂತರ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ದುಸ್ತರಳಾದ ಗಂಗಾ ಎಂದೂ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

01158020a ಅಸಂಬಾಧಾ ದೇವನದೀ ಸ್ವರ್ಗಸಂಪಾದನೀ ಶುಭಾ|

01158020c ಕಥಮಿಚ್ಛಸಿ ತಾಂ ರೋದ್ಧಂ ನೈಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಈ ಶುಭ ದೇವನದಿಯು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಹುದನ್ನು ನೀನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ದೊರೆಯದಂತೆ ಹೇಗೆತಾನೇ ತಡೆಹಿಡಿಯಬಲ್ಲೆ? ಅದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಲ್ಲ.

01158021a ಅನಿವಾರ್ಯಮಸಂಬಾಧಂ ತವ ವಾಚಾ ಕಥಂ ವಯಂ|

01158021c ನ ಸ್ಪೃಶೇಮ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪುಣ್ಯಂ ಭಾಗೀರಥೀಜಲಂ||

ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಅಸಂಬಾಧವೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾವು ಏಕೆ ನಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಈ ಪುಣ್ಯ ಭಾಗೀರಥೀಜಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು?”

01158022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01158022a ಅಂಗಾರಪರ್ಣಸ್ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾ ಕ್ರುದ್ಧ ಆನಮ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

01158022c ಮುಮೋಚ ಸಾಯಕಾನ್ದೀಪ್ತಾನಹೀನಾಶೀವಿಷಾನಿವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಂಗಾರಪರ್ಣನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದು ಬಲಶಾಲಿ ಸರ್ಪ ವಿಷದಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

01158023a ಉಲ್ಮುಕಂ ಭ್ರಾಮಯಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪಾಂಡವಶ್ಚರ್ಮ ಚೋತ್ತಮಂ|

01158023c ವ್ಯಪೋವಾಹ ಶರಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾನೇವ ಧನಂಜಯಃ||

ಆದರೆ ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕವಚಗಳಿಂದ ಆ ಎಲ್ಲ ಶರಗಳನ್ನೂ ತಡೆಹಿಡಿದನು.

01158024 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01158024a ಬಿಭೀಷಿಕೈಷಾ ಗಂಧರ್ವ ನಾಸ್ತುಜ್ಞೇಷು ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ|

01158024c ಅಸ್ತುಜ್ಞೇಷು ಪ್ರಯುಕ್ತೈಷಾ ಫೇನವತ್ಪ್ರ ವಿಲೀಯತೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಂಧರ್ವ ! ಈ ರೀತಿಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯು ಅಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಇದನ್ನು ಅಸ್ತುಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ ಅದು ಹಾಲಿನ ಕೆನೆಯಂತೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

01158025a ಮಾನುಷಾನತಿ ಗಂಧರ್ವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಗಂಧರ್ವ ಲಕ್ಷಯೇ|

01158025c ತಸ್ಮಾದಸ್ತ್ರೇಣ ದಿವ್ಯೇನ ಯೋತ್ಸ್ಯೇಹಂ ನ ತು ಮಾಯಯಾ||

ಗಂಧರ್ವ ! ಸರ್ವ ಗಂಧರ್ವರೂ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾಯೆಯಿಂದಲ್ಲ.

01158026a ಪುರಾಸ್ತ್ರಮಿದಮಾಗ್ನೇಯಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಕಿಲ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

01158026c ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಗಂಧರ್ವ ಗುರುಪುತ್ರಃ ಶತಕ್ರತೋಃ||

ಗಂಧರ್ವ ! ಇದು ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ. ಹಿಂದೆ ಇದನ್ನು ಶತಕ್ರತುವಿನ ಗುರುಪುತ್ರ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಭರದ್ವಾಜನಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

01158027a ಭರದ್ವಾಜಾದಗ್ನಿವೇಶ್ಯೋ ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯಾದ್ಗುರುರ್ಮಮ|

01158027c ಸ ತ್ವಿದಂ ಮಹ್ಯಮದದಾದ್ಧ್ರೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮಃ||

ಭರದ್ವಾಜನಿಂದ ಇದು ಅಗ್ನಿವೇಶನಿಗೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ನನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ

ಬಂದಿತು. ನಂತರ ಇದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮ ದ್ರೋಣನು ನನಗೆ
ಕೊಟ್ಟನು.””

01158028 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01158028a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಾಂಡವಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಗಂಧರ್ವಾಯ ಮುಮೋಚ ಹ|

01158028c ಪ್ರದೀಪ್ತಮಸ್ತ್ರಮಾಗ್ನೀಯಂ ದದಾಹಾಸ್ಯ ರಥಂ ತು ತತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃದ್ಧ ಪಾಂಡವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗಂಧರ್ವನ ಮೇಲೆ ಬಿಡಲಾಗಿ,
ಅದು ಅವನ ರಥವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿತು.

01158029a ವಿರಥಂ ವಿಪ್ಲುತಂ ತಂ ತು ಸ ಗಂಧರ್ವಂ ಮಹಾಬಲಂ|

01158029c ಅಸ್ತ್ರತೇಜಃಪ್ರಮೂಢಂ ಚ ಪ್ರಪತಂತಮವಾಙ್ಮುಖಂ||

01158030a ಶಿರೋರುಹೇಷು ಜಗ್ರಾಹ ಮಾಲ್ಯವತ್ಸು ಧನಂಜಯಃ|

01158030c ಭ್ರಾತೃನ್ವೃತಿ ಚಕರ್ಷಾಥ ಸೋಽಸ್ತ್ರಪಾತಾದಚೇತಸಂ||

ರಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆ ಮಹಾಬಲಿ ಗಂಧರ್ವನು ಅಸ್ತ್ರ
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಕೆಳಮುಖನಾಗಿ ಬೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಧನಂಜಯನು ಅಸ್ತ್ರದ ಹೊಡೆತದಿಂದ
ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಕೂದಲ ಜಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ
ಸಹೋದರರ ಬಳಿ ಎಳೆತಂದನು.

01158031a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಪ್ರಪೇದೇ ಶರಣಾರ್ಥಿನೀ|

01158031c ನಾಮ್ನಾ ಕುಂಭೀನಸೀ ನಾಮ ಪತಿತ್ರಾಣಮಭೀಪ್ಸತೀ||

ಆಗ ಕುಂಭೀನಸಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯ ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಶರಣಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

01158032 ಗಂಧರ್ವ್ಯವಾಚ|

01158032a ತ್ರಾಹಿ ತ್ವಂ ಮಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಪತಿಂ ಚೇಮಂ ವಿಮುಂಚ ಮೇ|

01158032c ಗಂಧರ್ವೀಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ನಾಮ್ನಾ ಕುಂಬೀನಸೀಂ ಪ್ರಭೋ||

ಗಂಧರ್ವಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾರಾಜ ! ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡು. ಪ್ರಭು ! ಕುಂಭೀನಸಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗಂಧರ್ವಿಯು ನಿನ್ನ ಶರಣ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ.”

01158033 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01158033a ಯುದ್ಧೇ ಜಿತಂ ಯಶೋಹೀನಂ ಸ್ತ್ರೀನಾಥಮಪರಾಕ್ರಮಂ|

01158033c ಕೋ ನು ಹನ್ಯಾದ್ರಿಪುಂ ತ್ವಾದ್ಯಮ್ಮುಂಚೇಮಂ ರಿಪುಸೂದನ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಯಶೋಹೀನನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ನಿನ್ನಂಥಹ ವೀರನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ರಿಪುಸೂದನ ! ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು !”

01158034 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01158034a ಅಂಗೇಮಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಗಚ್ಛ ಗಂಧರ್ವ ಮಾ ಶುಚಃ|

01158034c ಪ್ರದಿಶತ್ಯಭಯಂ ತೇಽದ್ಯ ಕುರುರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಅವನಿಗೆ ಜೀವವನ್ನು ನೀಡೋಣ. ಹೋಗು ಗಂಧರ್ವ ! ಇನ್ನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಬೇಡ !

ಕುರುರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಇಂದು ನಿನಗೆ ಅಭಯವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

01158035 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01158035a ಜಿತೋಽಹಂ ಪೂರ್ವಕಂ ನಾಮ ಮುಂಚಾಮ್ಯಂಗಾರಪರ್ಣತಾಂ|

01158035c ನ ಚ ಶ್ಲಾಘೇ ಬಲೇನಾದ್ಯ ನ ನಾಮ್ನಾ ಜನಸಂಸದಿ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೋತುಹೋದ ನಾನು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ
ಅಂಗಾರಪರ್ಣ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ
ಜನಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಬಲದಿಂದ
ಜಂಬಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01158036a ಸಾಧ್ವಿಮಂ ಲಬ್ಧವಾಽಲ್ಲಾಭಂ ಯೋಽಹಂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಂ|

01158036c ಗಾಂಧರ್ವ್ಯಾ ಮಾಯಯಾ ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಯಸಾ ವರಂ||

ಯುವಕನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಗಾಂಧರ್ವ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಬಯಸಿದ ನನಗೆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಿಯು ದೊರಕಿದ್ದುದು ನನ್ನ
ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ.

01158037a ಅಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿನಾ ವಿಚಿತ್ರೋಽಯಂ ದಗ್ಧೋ ಮೇ ರಥ ಉತ್ತಮಃ|

01158037c ಸೋಽಹಂ ಚಿತ್ರರಥೋ ಭೂತ್ವಾ ನಾಮ್ನಾ ದಗ್ಧರಥೋಽಭವಂ||

ನನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಉತ್ತಮ ರಥವು ಅಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಯಿತು.
ಚಿತ್ರರಥನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ನಾನು ದಗ್ಧರಥನಾದೆನು !

01158038a ಸಂಭೃತಾ ಚೈವ ವಿದ್ಯೇಯಂ ತಪಸೇಹ ಪುರಾ ಮಯಾ|

01158038c ನಿವೇದಯಿಷ್ಯೇ ತಾಮದ್ಯ ಪ್ರಾಣದಾಯಾ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಹಿಂದೆ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದ ಈ ಸಂಭೃತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಇಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಡಿದ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

01158039a ಸಂಸ್ತಂಭಿತಂ ಹಿ ತರಸಾ ಜಿತಂ ಶರಣಮಾಗತಂ|

01158039c ಯೋಽರಿಂ ಸಂಯೋಜಯೇತ್ಪಾಣೈಃ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕಿಂ ನ ಸೋಽರ್ಹತಿ||

ಶತ್ರುವನ್ನು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿ, ನಂತರ ಅವನು ಶರಣಾಗತನಾದಾಗ ಪ್ರಾಣವನ್ನಿತ್ತವನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಲ್ಯಾಣಕರ ಉಡುಗೊರೆಯು ಬೇರೆ ಏನಿದೆ?

01158040a ಚಕ್ಷುಷೀ ನಾಮ ವಿದ್ಯೇಯಂ ಯಾಂ ಸೋಮಾಯ ದದೌ ಮನುಃ|

01158040c ದದೌ ಸ ವಿಶ್ವಾವಸವೇ ಮಹ್ಯಂ ವಿಶ್ವಾವಸುರ್ದದೌ||

ಚಕ್ಷುಷೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮನುವು ಸೋಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಅವನು ವಿಶ್ವಾವಸುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ವಿಶ್ವಾವಸುವು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01158041a ಸೇಯಂ ಕಾಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಗುರುದತ್ತಾ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ|

01158041c ಆಗಮೋಽಸ್ಯಾ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ವೀರ್ಯಂ ಪ್ರತಿನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಗುರುದತ್ತವಾದ ಇದನ್ನು ಕಾಪುರುಷನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಆಗಮವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ವೀರ ! ಇದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದುಕೋ.

01158042a ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛೇತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ಕಿಂ ಚನ|

01158042c ತತ್ಪಶ್ಯೇದ್ಯಾದೃಶಂ ಚೇಚ್ಛೇತ್ತಾದೃಷಂ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ||

ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೋ ಅದನ್ನು ಈ ಚಕ್ಷುಷಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

01158043a ಸಮಾನಪದ್ಯೇ ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ ಸ್ಥಿತೋ ವಿದ್ಯಾಂ ಲಭೇದಿಮಾಂ|

01158043c ಅನುನೇಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಸ್ವಯಂ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರತೇ ಕೃತೇ||

ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳು ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವಯಂ ನಾನು ಇದನ್ನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

01158044a ವಿದ್ಯಯಾ ಹ್ಯನಯಾ ರಾಜನ್ವಯಂ ನೃಭ್ಯೋ ವಿಶೇಷಿತಾಃ|

01158044c ಅವಿಶಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ದೇವಾನಾಮನುಭಾವಪ್ರವರ್ತಿತಾಃ||

ರಾಜನ್! ಈ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ನರರಿಗಿಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಇದರ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನರಾಗಿಲ್ಲ.

01158045a ಗಂಧರ್ವಜಾನಾಮಶ್ವಾನಾಮಹಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ|

01158045c ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಸ್ತವ ಪಂಚಭ್ಯಃ ಪೃಥಗ್ಧಾತಾ ಶತಂ ಶತಂ||

ಪುರುಷಸತ್ತಮ! ನೀವು ಐವರು ಭ್ರಾತೃಗಳಿಗೂ ತಲಾ ನೂರು ನೂರು

ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

01158046a ದೇವಗಂಧರ್ವವಾಹಾಸ್ತೇ ದಿವ್ಯಗಂಧಾ ಮನೋಗಮಾಃ|

01158046c ಕ್ಷೀಣಾಃ ಕ್ಷೀಣಾ ಭವಂತ್ಯೇತೇ ನ ಹೀಯಂತೇ ಚ ರಂಹಸಃ||

ದಿವ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ಮನೋಗಾಮಿಗಳು ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರ ವಾಹನಗಳು. ಇವು ಎಷ್ಟೇ ಕ್ಷೀಣರಾದರೂ ಅವರ ವೇಗವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01158047a ಪುರಾ ಕೃತಂ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಜ್ರಂ ವೃತ್ರನಿಬರ್ಹಣೇ|

01158047c ದಶಧಾ ಶತಧಾ ಚೈವ ತಚ್ಚೀರ್ಣಂ ವೃತ್ರಮೂರ್ಧನಿ||

ಹಿಂದೆ ವೃತ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮಹೇಂದ್ರನ ವಜ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ವೃತ್ರನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದಾಗ ಹತ್ತು ಮತ್ತು ನೂರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದವು.

01158048a ತತೋ ಭಾಗೀಕೃತೋ ದೇವೈರ್ವಜ್ರಭಾಗ ಉಪಾಸ್ಯತೇ|

01158048c ಲೋಕೇ ಯತ್ಸಾಧನಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸಾ ವೈ ವಜ್ರತನುಃ ಸ್ಮೃತಾ||

ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ವಜ್ರಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ವಜ್ರತನುವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01158049a ವಜ್ರಪಾಣಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸ್ಯಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಂ ವಜ್ರರಥಂ ಸ್ಮೃತಂ|

01158049c ವೈಶ್ಯಾ ವೈ ದಾನವಜ್ರಾಶ್ಚ ಕರ್ಮವಜ್ರಾ ಯವೀಯಸಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಜ್ರಪಾಣಿಯೆಂದೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವಜ್ರರಥಿಯೆಂದೂ
ವೈಶ್ಯನು ವಜ್ರದಾನಿಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಳಗಿನವರು
ವಜ್ರಕರ್ಮಿಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

01158050a ವಜ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ವಾಜಿನೋ ಅವಧ್ಯಾ ವಾಜಿನಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

01158050c ರಥಾಂಗಂ ವಡವಾ ಸೂತೇ ಸೂತಾಶ್ಚಾಶ್ವೇಷು ಯೇ ಮತಾಃ||

ಕುದುರೆಗಳೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ವಜ್ರ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು ಅವಧ್ಯ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಡವನು ರಥಾಂಗ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತನು.
ಆದುದರಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವವರಿಗೆ ಸೂತ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು
ಬಂದಿತು.

01158051a ಕಾಮವರ್ಣಾಃ ಕಾಮಜವಾಃ ಕಾಮತಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ|

01158051c ಇಮೇ ಗಂಧರ್ವಜಾಃ ಕಾಮಂ ಪೂರಯಿಷ್ಯಂತಿ ತೇ ಹಯಾಃ||

ಗಂಧರ್ವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣವನ್ನು
ಪಡೆಯಬಹುದು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಹುದು,
ಯಾವುದೇ ಆಸೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೂ ಅವುಗಳ ಬಳಿ ಹೋಗಬಹುದು
ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಬಯಕೆಯಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬಲ್ಲವು.”

01158052 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01158052a ಯದಿ ಪ್ರೀತೇನ ವಾ ದತ್ತಂ ಸಂಶಯೇ ಜೀವಿತಸ್ಯ ವಾ|

01158052c ವಿದ್ಯಾ ವಿತ್ತಂ ಶ್ರುತಂ ವಾಪಿ ನ ತದ್ಗಂಧರ್ವ ಕಾಮಯೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಂಧರ್ವ ! ನಿನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಪುನಃ

ಪಡೆದೆಯೆನ್ನುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸಂಶಯದಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅವು
ನಮಗೆ ಬೇಡ !”

01158053 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01158053a ಸಂಯೋಗೋ ವೈ ಪ್ರೀತಿಕರಃ ಸಂಸತ್ತು ಪ್ರತಿದೃಶ್ಯತೇ|

01158053c ಜೀವಿತಸ್ಯ ಪ್ರದಾನೇನ ಪ್ರೀತೋ ವಿದ್ಯಾಂ ದದಾಮಿ ತೇ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನೇಹವು
ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಜೀವ ಪ್ರದಾನದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ
ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

01158054a ತ್ವತ್ತೋ ಹ್ಯಹಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಅಸ್ತುಮಾಗ್ನೇಯಮುತ್ತಮಂ|

01158054c ತಥೈವ ಸಖ್ಯಂ ಬೀಭತ್ಸೋ ಚಿರಾಯ ಭರತರ್ಷಭ||

ಬೀಭತ್ತು ! ಭರತರ್ಷಭ ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಉತ್ತಮ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಖ್ಯವು ಚಿರವಾಗಿರಲಿ.”

01158055 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01158055a ತ್ವತ್ತೋಽಸ್ರೇಣ ವೃಣೋಮ್ಯಶ್ವಾನ್ಸಂಯೋಗಃ ಶಾಶ್ವತೋಽಸ್ತು ನೌ|

01158055c ಸಖೇ ತದ್ಭ್ರೂಹಿ ಗಂಧರ್ವ ಯುಷ್ಮಭ್ಯೋ ಯದ್ಭಯಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಯೋಗವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಲಿ.
ಸಖಿ ! ಗಂಧರ್ವ ! ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಭಯವನ್ನು ಹೇಗೆ

ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ಗಂಧರ್ವಪರಾಭವೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಗಂಧರ್ವಪರಾಭವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೯

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಗಂಧರ್ವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು
(೧-೨೨).

01159001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01159001a ಕಾರಣಂ ಬ್ರೂಹಿ ಗಂಧರ್ವ ಕಿಂ ತದ್ಯೇನ ಸ್ಮ ಧರ್ಷಿತಾಃ|

01159001c ಯಾಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಃ ಸಂತಃ ಸರ್ವೇ ರಾತ್ರಾವರಿಂದಮ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರಿಂದಮ ! ಗಂಧರ್ವ ! ಬ್ರಹ್ಮವಿದ
ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ನೀನು ಧಾಳಿಮಾಡಿದುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳು.”

01159002 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01159002a ಅನಗ್ನಯೋಽನಾಹುತಯೋ ನ ಚ ವಿಪ್ರಪುರಸ್ಕೃತಾಃ|

01159002c ಯೂಯಂ ತತೋ ಧರ್ಷಿತಾಃ ಸ್ಥ ಮಯಾ ಪಾಂಡವನಂದನ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವನಂದನ! ಅನಗ್ಗೆ, ಅನಾಹುತ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರನನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರದೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ತಡೆದು ಧಾಳಿಮಾಡಿದೆನು.

01159003a ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಿಶಾಚೋರಗಮಾನವಾಃ|

01159003c ವಿಸ್ತರಂ ಕುರುವಂಶಸ್ಯ ಶ್ರೀಮತಃ ಕಥಯಂತಿ ತೇ||

ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಗಂಧರ್ವ, ಪಿಶಾಚ, ಉರಗ ಮತ್ತು ಮಾನವರು ವಿಸ್ತಾರ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುರುವಂಶದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

01159004a ನಾರದಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ಚ ದೇವರ್ಷಿಣಾಂ ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ|

01159004c ಗುಣಾನ್ಯಥಯತಾಂ ವೀರ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ತವ ಧೀಮತಾಂ||

ವೀರ! ನಾರದರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಧೀಮಂತ ಪೂರ್ವಜರ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01159005a ಸ್ವಯಂ ಚಾಪಿ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಶ್ಚರತಾ ಸಾಗರಾಂಬರಾಂ|

01159005c ಇಮಾಂ ವಸುಮತೀಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಪ್ರಭಾವಃ ಸ್ವಕುಲಸ್ಯ ತೇ||

ಸಾಗರಾಂಬರಿ ಈ ವಸುಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಕುಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

01159006a ವೇದೇ ಧನುಷಿ ಚಾಚಾರ್ಯಮಭಿಜಾನಾಮಿ ತೇಽರ್ಜುನ|

01159006c ವಿಶ್ರುತಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ||

ಅರ್ಜುನ! ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಆಚಾರ್ಯ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ
ವಿಶ್ವತ ಯಶಸ್ವಿ ಭಾರದ್ವಾಜನೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

01159007a ಧರ್ಮಂ ವಾಯುಂ ಚ ಶಕ್ರಂ ಚ ವಿಜಾನಾಮ್ಯಶ್ವಿನೌ ತಥಾ|

01159007c ಪಾಂಡುಂ ಚ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಷಡೇತಾನ್ಕುಲವರ್ಧನಾನ್|

01159007e ಪಿತೃನೇತಾನಹಂ ಪಾರ್ಥ ದೇವಮಾನುಷಸತ್ತಮಾನ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಧರ್ಮ, ವಾಯು, ಶಕ್ರ, ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಮತ್ತು
ದೇವಮಾನುಷಸತ್ತಮ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಪಾಂಡು ಈ
ಆರು ಕುಲವರ್ಧನರೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

01159008a ದಿವ್ಯಾತ್ಮಾನೋ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಾಃ|

01159008c ಭವಂತೋ ಭ್ರಾತರಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುಚರಿತವ್ರತಾಃ||

ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ದಿವ್ಯಾತ್ಮರೂ, ಮಹಾತ್ಮರೂ,
ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಸುಚರಿತವ್ರತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

01159009a ಉತ್ತಮಾಂ ತು ಮನೋಬುದ್ಧಿಂ ಭವತಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ|

01159009c ಜಾನನ್ನಪಿ ಚ ವಃ ಪಾರ್ಥ ಕೃತವಾನಿಹ ಧರ್ಷಣಾಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಉತ್ತಮ ಮನೋಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾವಿತ
ಆತ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಧಾಳಿಮಾಡಿದೆ.

01159010a ಸ್ತ್ರೀಸಕಾಶೇ ಚ ಕೌರವ್ಯ ನ ಪುಮಾನ್ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ|

01159010c ಧರ್ಷಣಾಮಾತ್ಮನಃ ಪಶ್ಯನ್ಬಾಹುದ್ರವಿಣಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಕೌರವ್ಯ! ಸ್ತ್ರೀಯರ ಎದಿರು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ನೋಡಿದ
ಬಾಹುದ್ರವಿಣ ಆಶ್ರಿತ ಯಾರೂ ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01159011a ನಕ್ತಂ ಚ ಬಲಮಸ್ಮಾಕಂ ಭೂಯ ಏವಾಭಿವರ್ಧತೇ|

01159011c ಯತಸ್ತತೋ ಮಾಂ ಕೌಂತೇಯ ಸದಾರಂ ಮನ್ಯುರಾವಿಶತ್||

ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಲವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಕೌಂತೇಯ! ಪತ್ನಿಯೊಡನಿದ್ದ ನಾನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ.

01159012a ಸೋಽಹಂ ತ್ವಯೇಹ ವಿಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ತಾಪತ್ಯವರ್ಧನ|

01159012c ಯೇನ ತೇನೇಹ ವಿಧಿನಾ ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ತಾಪತ್ಯವರ್ಧನ! ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಲ್ಪಟ್ಟು
ಸಖಿನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.

01159013a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಪರೋ ಧರ್ಮಃ ಸ ಚಾಪಿ ನಿಯತಸ್ತ್ವಯಿ|

01159013c ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ಸ್ಮಾದಹಂ ಪಾರ್ಥ ರಣೇಽಸ್ಮಿನ್ವಿಜಿತಸ್ತ್ವಯಾ||

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಪರಮ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಇದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡಿದೆ. ಪಾರ್ಥ! ಇದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ
ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದೆ.

01159014a ಯಸ್ತು ಸ್ಯಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಕಾಮವೃತ್ತಃ ಪರಂತಪ|

01159014c ನಕ್ತಂ ಚ ಯುಧಿ ಯುಧ್ಯೇತ ನ ಸ ಜೀವೇತ್ಕಥಂ ಚನ||

ಆದರೆ ಪರಂತಪ ! ಕಾಮವೃತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಎಂದೂ
ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ
ಜೀವಿತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01159015a ಯಸ್ತು ಸ್ಯಾತ್ಕಾಮವೃತ್ತೋಽಪಿ ರಾಜಾ ತಾಪತ್ಯ ಸಂಗರೇ|

01159015c ಜಯೇನ್ನಕ್ತಂಚರಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸ ಪುರೋಹಿತಧೂರ್ಗತಃ||

ತಾಪತ್ಯ ! ಕಾಮವೃತ ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಸಂಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ
ನಿಶಾಚರರ ಮೇಲೆ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

01159016a ತಸ್ಮಾತ್ತಾಪತ್ಯ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿನ್ಮುಣಾಂ ಶ್ರೇಯ ಇಹೇಪ್ಸಿತಂ|

01159016c ತಸ್ಮಿನ್ಕರ್ಮಣಿ ಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ದಾಂತಾತ್ಮಾನಃ ಪುರೋಹಿತಾಃ||

ತಾಪತ್ಯ ! ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಏನೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ಬಯಸಿದರೂ ಆ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ದಾಂತಾತ್ಮ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು
ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

01159017a ವೇದೇ ಷಡಂಗೇ ನಿರತಾಃ ಶುಚಯಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

01159017c ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಃ ಕೃತಾತ್ಮಾನಃ ಸ್ತುರ್ನೃಪಾಣಾಂ ಪುರೋಹಿತಾಃ||

ಎಲ್ಲ ನೃಪರೂ ಷಡಂಗಸಹಿತ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತ, ಶುಚ, ಸತ್ಯವಾದಿ,
ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ಮತ್ತು ಕೃತಾತ್ಮ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು.

01159018a ಜಯಶ್ಚ ನಿಯತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ವರ್ಗಶ್ಚ ಸ್ಯಾದನಂತರಂ|

01159018c ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ಧರ್ಮವಿದ್ವಾಗ್ಮೀ ಪುರೋಧಾಃ ಶೀಲವಾಂಶುಚಿಃ||

ಶೀಲವಂತ, ಶುಚಿ, ವಾಗ್ಮಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವಿದ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಜನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಜಯ ಮತ್ತು ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವು ನಿಶ್ಚಯವಾದದ್ದು.

01159019a ಲಾಭಂ ಲಬ್ಧುಮಲಬ್ಧಂ ಹಿ ಲಬ್ಧಂ ಚ ಪರಿರಕ್ಷಿತುಂ|

01159019c ಪುರೋಹಿತಂ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ರಾಜಾ ಗುಣಸಮನ್ವಿತಂ||

ಅಲಬ್ಧವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಪಡೆದುದನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸಲು ರಾಜನು ಗುಣಸಮನ್ವಿತ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

01159020a ಪುರೋಹಿತಮತೇ ತಿಷ್ಠೇದ್ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪೃಥಿವೀಂ ನೃಪಃ|

01159020c ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಮೇರುವರೋತ್ತಂಸಾಂ ಸರ್ವಶಃ ಸಾಗರಾಂಬರಾಂ||

ಪುರೋಹಿತನ ಸಲಹೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನೃಪನು ಮೇರುವರೋತ್ತಂಸೆ ಸಾಗರಾಂಬರೆ ಸರ್ವ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಲು ಇಚ್ಛಿಸಬಹುದು.

01159021a ನ ಹಿ ಕೇವಲಶೌರ್ಯೇಣ ತಾಪತ್ಯಾಭಿಜನೇನ ಚ|

01159021c ಜಯೇದಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೂಮಿಂ ಭೂಮಿಪತಿಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ತಾಪತ್ಯ! ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೂಮಿಪತಿಯು ಕೇವಲ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮ ಜನ್ಮದಿಂದ ಎಂದೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗಲಾರ.

01159022a ತಸ್ಮಾದೇವಂ ವಿಜಾನೀಹಿ ಕುರೂಣಾಂ ವಂಶವರ್ಧನ|

01159022c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖಂ ರಾಜ್ಯಂ ಶಕ್ಯಂ ಪಾಲಯಿತುಂ ಚಿರಂ||

ಕುರುವಂಶವರ್ಧನ! ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಚಿರವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ಗಂಧರ್ವಪರಾಭವೇ ಏಕೋನಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಗಂಧರ್ವಪರಾಭವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೦

ಸಂವರಣ ಮತ್ತು ತಪತಿ

ತನ್ನನ್ನು ತಾಪತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆದುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಅರ್ಜುನನು
ಕೇಳಲು ಗಂಧರ್ವನು ಪುರುವಂಶಜ ಸಂವರಣನು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿ
ತಪತಿಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದುದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು (೧-೪೧).

01160001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01160001a ತಾಪತ್ಯ ಇತಿ ಯದ್ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತವಾನಸಿ ಮಾಮಿಹ|

01160001c ತದಹಂ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಾಪತ್ಯಾರ್ಥವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ನನಗೆ ತಾಪತ್ಯ ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಿಂದ

ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದೀಯಲ್ಲ. ಆ ತಾಪತ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01160002a ತಪತೀ ನಾಮ ಕಾ ಚೈಷಾ ತಾಪತ್ಯಾ ಯತ್ಕೃತೇ ವಯಂ|

01160002c ಕೌಂತೇಯಾ ಹಿ ವಯಂ ಸಾಧೋ ತತ್ತ್ವಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಂ||

ನಾವು ಹೇಗೆ ಕೌಂತೇಯರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೋ ಹಾಗೆ ತಾಪತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆದೆಯಲ್ಲ ಆ ತಪತಿಯು ಯಾರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01160003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01160003a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಗಂಧರ್ವಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಂ|

01160003c ವಿಶ್ರುತಾಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ವೈ ಕಥಾಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗಂಧರ್ವನು ತ್ರಿಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದನು.

01160004 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01160004a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಾಮೇತಾಂ ಮನೋರಮಾಂ|

01160004c ಯಥಾವದಖಿಲಾಂ ಪಾರ್ಥ ಧರ್ಮ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾರ್ಥ ! ಅಖಿಲ ಧರ್ಮಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಆ ಮನೋರಮ ಕಥೆಯನ್ನು ನಡೆದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01160005a ಉಕ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಯೇನ ತ್ವಾಂ ತಾಪತ್ಯ ಇತಿ ಯದ್ವಚಃ|

01160005c ತತ್ತೇಽಹಂ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣುಷ್ಟೈಕಮನಾ ಮಮ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ತಾಪತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.

01160006a ಯ ಏಷ ದಿವಿ ಧಿಷ್ಟೇನ ನಾಕಂ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ತೇಜಸಾ|

01160006c ಏತಸ್ಯ ತಪತೀ ನಾಮ ಬಭೂವಾಸದೃಶೀ ಸುತಾ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಾಕದವರೆಗೂ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಬೆಳಗಿಸುವವನಿಗೆ ತಪತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಸದೃಶಿ ಮಗಳಿದ್ದಳು.

01160007a ವಿವಸ್ವತೋ ವೈ ಕೌಂತೇಯ ಸಾವಿತ್ರೈ ವರಜಾ ವಿಭೋ|

01160007c ವಿಶ್ರುತಾ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ತಪತೀ ತಪಸಾ ಯುತಾ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಸಾವಿತ್ರಿಯಿಂದ ವಿವಸ್ವತನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ತಪತಿಯು
ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುಕ್ತಳಾಗಿ ವಿಶ್ರುತಳಾಗಿದ್ದಳು.

01160008a ನ ದೇವೀ ನಾಸುರೀ ಚೈವ ನ ಯಕ್ಷೀ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸೀ|

01160008c ನಾಪ್ಸರಾ ನ ಚ ಗಂಧರ್ವೀ ತಥಾರೂಪೇಣ ಕಾ ಚನ||

ಯಾರೇ ದೇವಿಯಾಗಲೀ, ಅಸುರಿಯಾಗಲೀ, ಯಕ್ಷಿಯಾಗಲೀ,
ರಾಕ್ಷಸಿಯಾಗಲೀ, ಅಪ್ಸರೆಯಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವಿಯಾಗಲೀ ಅವಳಷ್ಟು
ರೂಪವಂತಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

01160009a ಸುವಿಭಕ್ತಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ಸ್ವಸಿತಾಯತಲೋಚನಾ|

01160009c ಸ್ವಾಚಾರಾ ಚೈವ ಸಾಧ್ವೀ ಚ ಸುವೇಷಾ ಚೈವ ಭಾಮಿನೀ||

ಆ ಭಾಮಿನಿಯು ಸುವಿಭಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು (ಅವಳ ದೇಹವು ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದಿತ್ತು), ಅನವದ್ಯಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು, ಕಷ್ಟಾದ ಅಗಲ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು, ಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಸುಂದರ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

01160010a ನ ತಸ್ಯಾಃ ಸದೃಶಂ ಕಂ ಚಿತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ಭಾರತ|

01160010c ಭರ್ತಾರಂ ಸವಿತಾ ಮೇನೇ ರೂಪಶೀಲಕುಲಶ್ರುತೈಃ||

ಭಾರತ ! ಸವಿತುವು ರೂಪ, ಶೀಲ, ಕುಲ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳ ಸದೃಶರಾದವನು ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು.

01160011a ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಾಂ ಪಶ್ಯನ್ನೇಯಾಂ ದುಹಿತರಂ ತು ತಾಂ|

01160011c ನೋಪಲೇಭೇ ತತಃ ಶಾಂತಿಂ ಸಂಪ್ರದಾನಂ ವಿಚಿಂತಯನ್||

ಅವಳು ಯೌವನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನು ಅವಳ ಮದುವೆಯ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದನು.

01160012a ಅರ್ಥಕ್ಷಮತ್ರಃ ಕೌಂತೇಯ ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭೋ ಬಲೀ|

01160012c ಸೂರ್ಯಮಾರಾಧಯಾಮಾಸ ನೃಪಃ ಸಂವರಣಃ ಸದಾ||

01160013a ಅರ್ಘ್ಯಮಾಲ್ಯೋಪಹಾರೈಶ್ಚ ಶಶ್ವಚ್ಚ ನೃಪತಿಯತಃ|

01160013c ನಿಯಮೈರುಪವಾಸೈಶ್ಚ ತಪೋಭಿರ್ವಿ ವಿಧೈರಪಿ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಆಗ ಅರ್ಕ್ಷಪುತ್ರ ಕುರುಋಷಭ ಬಲಶಾಲಿ ರಾಜ
ಸಂವರಣನು ಸದಾ ಅರ್ಘ್ಯ ಮಾಲೆ ಉಪಹಾರಗಳಿಂದ, ಉಪವಾಸ
ವ್ರತಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನಿಯಮಬದ್ಧನಾಗಿ
ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನು.

01160014a ಶುಶ್ರೂಷುರನಹಂವಾದೀ ಶುಚಿಃ ಪೌರವನಂದನಃ|

01160014c ಅಂಶುಮಂತಂ ಸಮುದ್ಯಂತಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಭಕ್ತಿಮಾನ್||

ಆ ಪೌರವನಂದನನು ವಿನಯದಿಂದ, ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೆ
ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಅಂಶುಮಂತನನ್ನು
ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01160015a ತತಃ ಕೃತಜ್ಞಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ರೂಪೇಣಾಸದೃಶಂ ಭುವಿ|

01160015c ತಪತ್ಯಾಃ ಸದೃಶಂ ಮೇನೇ ಸೂರ್ಯಃ ಸಂವರಣಂ ಪತಿಂ||

ಆಗ ಕೃತಜ್ಞನೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ, ಭುಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಅಸದೃಶನೂ ಆದ ಸಂವರಣನು ತಪತಿಗೆ ಸದೃಶ ಪತಿಯೆಂದು
ಸೂರ್ಯನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟನು.

01160016a ದಾತುಮೈಚ್ಛತ್ತತಃ ಕನ್ಯಾಂ ತಸ್ಮೈ ಸಂವರಣಾಯ ತಾಂ|

01160016c ನೃಪೋತ್ತಮಾಯ ಕೌರವ್ಯ ವಿಶ್ರುತಾಭಿಜನಾಯ ವೈ||

ಕೌರವ್ಯ ! ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಶ್ರುತ ಅಭಿಜನ

ನೃಪೋತ್ತಮ ಸಂವರಣನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು.

01160017a ಯಥಾ ಹಿ ದಿವಿ ದೀಪ್ತಾಂಶುಃ ಪ್ರಭಾಸಯತಿ ತೇಜಸಾ|

01160017c ತಥಾ ಭುವಿ ಮಹೀಪಾಲೋ ದೀಪ್ತ್ಯಾ ಸಂವರಣೋಽಭವತ್|

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೀಪ್ತಾಂಶುವು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೋ
ಹಾಗೆ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹೀಪಾಲ ಸಂವರಣನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01160018a ಯಥಾರ್ಚಯಂತಿ ಚಾದಿತ್ಯಮುದ್ಯಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

01160018c ತಥಾ ಸಂವರಣಂ ಪಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಆದಿತ್ಯನನ್ನು
ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮೊದಲಾದ
ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂವರಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01160019a ಸ ಸೋಮಮತಿ ಕಾಂತತ್ವಾದಾದಿತ್ಯಮತಿ ತೇಜಸಾ|

01160019c ಬಭೂವ ನೃಪತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸುಹೃದಾಂ ದುರ್ಹೃದಾಮಪಿ||

ಆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನೃಪತಿಯು ತನ್ನ ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ
ಸೋಮನಂತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ದುರ್ಹೃದಯರಿಗೆ ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಆದಿತ್ಯನಂತಿದ್ದನು.

01160020a ಏವಂಗುಣಸ್ಯ ನೃಪತೇಸ್ತಥಾವೃತ್ತಸ್ಯ ಕೌರವ|

01160020c ತಸ್ಮೈ ದಾತುಂ ಮನಶ್ಚಕ್ರೇ ತಪತೀಂ ತಪನಃ ಸ್ವಯಂ||

ಕೌರವ ! ಈ ರೀತಿಯ ಗುಣ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವುಳ್ಳ ನೃಪತಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ತಪನನೇ

ತಪತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

01160021a ಸ ಕದಾ ಚಿದಥೋ ರಾಜಾ ಶ್ರೀಮಾನುರುಯಶಾ ಭುವಿ|

01160021c ಚಚಾರ ಮೃಗಯಾಂ ಪಾರ್ಥ ಪರ್ವತೋಪವನೇ ಕಿಲ|

ಪಾರ್ಥ ! ಹೀಗಿರಲು ಭೂವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಪರ್ವತದ ಉಪವನವೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01160022a ಚರತೋ ಮೃಗಯಾಂ ತಸ್ಯ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಶ್ರಮಾನ್ವಿತಃ|

01160022c ಮಮಾರ ರಾಜ್ಞಃ ಕೌಂತೇಯ ಗಿರಾವಪ್ರತಿಮೋ ಹಯಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ರಾಜನ ಅಪ್ರತಿಮ ಕುದುರೆಯು ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಯಾಸಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತುಹೋಯಿತು.

01160023a ಸ ಮೃತಾಶ್ವಶ್ಚ ರನ್ಪಾರ್ಥ ಪದ್ಭ್ಯಾ ಮೇವ ಗಿರೌ ನೃಪಃ|

01160023c ದದರ್ಶಾಸದೃಶೀಂ ಲೋಕೇ ಕನ್ಯಾಮಾಯತಲೋಚನಾಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ಕುದುರೆಯು ಸಾಯಲು ನೃಪನು ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಆ ಗಿರಿಯಮೇಲೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸದೃಷಿ ಆಯತಲೋಚನೆ ಕನ್ಯೆಯೋರ್ವಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01160024a ಸ ಏಕ ಏಕಾಮಾಸಾದ್ಯ ಕನ್ಯಾಂ ತಾಮರಿಮರ್ದನಃ|

01160024c ತಸೌ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲಃ ಪಶ್ಯನ್ನವಿಚಲೇಕ್ಷಣಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದನು. ಅವಳೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಳು. ಆ
ಅರಿಮದರ್ಥನ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಿಚಲೇಕ್ಷಣನಾಗಿ
ನೋಡತೊಡಗಿದನು.

01160025a ಸ ಹಿ ತಾಂ ತರ್ಕಯಾಮಾಸ ರೂಪತೋ ನೃಪತಿಃ ಶ್ರಿಯಂ|

01160025c ಪುನಃ ಸಂತರ್ಕಯಾಮಾಸ ರವೇರ್ಭ್ರಷ್ಟಾಮಿವ ಪ್ರಭಾಂ||

ಅವಳ ರೂಪದಿಂದ ಅವಳು ಶ್ರೀಯಿರಬಹುದೆಂದು ನೃಪತಿಯು
ತರ್ಕಿಸಿದನು. ಪುನಃ ಅವಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ರವಿಯ
ಪ್ರಭೆಯೇ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01160026a ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥೇ ತು ಸಾ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಥಿತಾ ಸ್ವಸಿತಲೋಚನಾ|

01160026c ಸ ಸವೃಕ್ಷಕ್ಷುಪಲತೋ ಹಿರಣ್ಮಯ ಇವಾಭವತ್||

ಆ ಅಸಿತಲೋಚನೆಯು ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಗಿರಿಪ್ರದೇಶವು, ಅಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷ
ಕ್ಷುಪ ಲತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಿರಣ್ಮಯದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01160027a ಅವಮೇನೇ ಚ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ವಪುಃ|

01160027c ಅವಾಪ್ತಂ ಚಾತ್ಮನೋ ಮೇನೇ ಸ ರಾಜಾ ಚಕ್ಷುಷಃ ಫಲಂ||

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನು ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು
ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ತಮ್ಮ
ಉದ್ದೇಶಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದವು ಎಂದು ತಿಳಿದನು.

01160028a ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದ್ಧೃಷ್ಟವಾನ್ಸ ಮಹೀಪತಿಃ|

01160028c ರೂಪಂ ನ ಸದೃಶಂ ತಸ್ಯಾಸ್ತರ್ಕಯಾಮಾಸ ಕಿಂ ಚನ||

ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿಯಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ್ದನೋ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸದೃಶವಾದ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆ ಮಹೀಪತಿಯು ತರ್ಕಿಸಿದನು.

01160029a ತಯಾ ಬದ್ಧಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಪಾಶೈರ್ಗುಣಮಯೈಸ್ತದಾ|

01160029c ನ ಚಚಾಲ ತತೋ ದೇಶಾದ್ಬುಧೇ ನ ಚ ಕಿಂ ಚನ||

ಅವಳ ಗುಣಪಾಶಗಳಿಂದ ಅವನ ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಂಧಿತವಾಗಿ ಅವನು ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಚಂಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದರ ಪರಿಚ್ಛಾನವೂ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

01160030a ಅಸ್ಯಾ ನೂನಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ್ಯಾಃ ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಂ|

01160030c ಲೋಕಂ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ಧಾತ್ರೇದಂ ರೂಪಮಾವಿಷ್ಟ್ಯ ತಂ ಕೃತಂ||

“ದೇವಾಸುರಮಾನುಷರ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಥಿಸಿ ಧಾತ್ರಿಯು ಈ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಆವಿಷ್ಟ್ಯ ತಗೊಳಿಸಿರಬೇಕು!”

01160031a ಏವಂ ಸ ತರ್ಕಯಾಮಾಸ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಪದಾ|

01160031c ಕನ್ಯಾಮಸದೃಶೀಂ ಲೋಕೇ ನೃಪಃ ಸಂವರಣಸ್ತದಾ||

ಈ ರೀತಿ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಪನ್ನೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸದೃಶಿ ಕನ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ನೃಪ ಸಂವರಣನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01160032a ತಾಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿಜನೋ ನೃಪಃ|

01160032c ಜಗಾಮ ಮನಸಾ ಚಿಂತಾಂ ಕಾಮಮಾರ್ಗಣಪೀಡಿತಃ|

ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿಜನ ನೃಪನು ಆ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಮನಸ್ಸು
ಕಾಮಮಾರ್ಗ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಅವನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದನು.

01160033a ದಹ್ಯಮಾನಃ ಸ ತೀವ್ರೇಣ ನೃಪತಿರ್ಮನ್ಮಥಾಗ್ನಿನಾ|

01160033c ಅಪ್ರಗಲ್ಭಾಂ ಪ್ರಗಲ್ಭಃ ಸ ತಾಮುವಾಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ||

ಮನ್ಮಥಾಗ್ನಿಯಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನೃಪತಿಯು
ಅಪ್ರಗಲ್ಭರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗಲ್ಭಳಾದ ಯಶಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು:

01160034a ಕಾಸಿ ಕಸ್ಯಾಸಿ ರಂಭೋರು ಕಿಮರ್ಥಂ ಚೇಹ ತಿಷ್ಠಸಿ|

01160034c ಕಥಂ ಚ ನಿರ್ಜನೇಽರಣ್ಯೇ ಚರಸ್ಯೇಕಾ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

“ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ಯಾರವಳು? ರಂಭೋರು! ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿರುವೆ? ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿರ್ಜನ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಏಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವೆ?

01160035a ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಾ|

01160035c ವಿಭೂಷಣಮಿವೈತೇಷಾಂ ಭೂಷಣಾನಾಮಭೀಪ್ಸಿತಂ||

ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗಿ! ಸರ್ವಾ ಭರಣ ಭೂಷಿತೆಯಾದ ನಿನ್ನ
ವಿಭೂಷಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಭೂಷಣವನ್ನಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

01160036a ನ ದೇವೀಂ ನಾಸುರೀಂ ಚೈವ ನ ಯಕ್ಷೀಂ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸೀಂ|

01160036c ನ ಚ ಭೋಗವತೀಂ ಮನ್ಯೇ ನ ಗಂಧರ್ವೀಂ ನ ಮಾನುಷೀಂ||

ನೀನು ದೇವಿ ಅಥವಾ ಅಸುರಿ ಅಥವಾ ಯಕ್ಷೀ ಅಥವಾ ರಾಕ್ಷಸೀ
ಅಥವಾ ಭೋಗವತೀ ಅಥವಾ ಗಂಧರ್ವಿ ಅಥವಾ ಮಾನುಷಿಯೆಂದು
ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01160037a ಯಾ ಹಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಯಾ ಕಾಶ್ಚಿಚ್ಛೃತಾ ವಾಪಿ ವರಾಂಗನಾಃ|

01160037c ನ ತಾಸಾಂ ಸದೃಶೀಂ ಮನ್ಯೇ ತ್ವಾಮಹಂ ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ||

ಮತ್ತಕಾಶಿನೀ! ಇದೂವರೆಗೆ ನಾನು ಯಾವ ವರಾಂಗನೆಯರನ್ನು
ನೋಡಿದ್ದೆನೋ ಅಥವಾ ಅವರ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೆನೋ ಅವರಲ್ಲಿ
ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಸದೃಶರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.”

01160038a ಏವಂ ತಾಂ ಸ ಮಹೀಪಾಲೋ ಬಭಾಷೇ ನ ತು ಸಾ ತದಾ|

01160038c ಕಾಮಾರ್ತಂ ನಿರ್ಜನೇಽರಣ್ಯೇ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ಕಿಂ ಚನ||

ಈ ರೀತಿ ಆ ಮಹೀಪಾಲನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಆ
ನಿರ್ಜನ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕಾಮಾರ್ತನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ
ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

01160039a ತತೋ ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯಾಯತೇಕ್ಷಣಾ|

01160039c ಸೌದಾಮಿನೀವ ಸಾಭ್ರೀಷು ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ಈ ರೀತಿ ಲಾಲಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ ಆಯತೇಕ್ಷಣೆಯು
ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನಳಾದಳು.

01160040a ತಾಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ನ ನೃಪತಿಃ ಪರಿಚಕ್ರಾಮ ತತ್ತದಾ|

01160040c ವನಂ ವನಜಪತ್ರಾಕ್ಷೀಂ ಭ್ರಮನ್ನುನ್ನ್ಮತ್ತವತ್ತದಾ||

ಭ್ರಮೆಗೊಳಗಾದವನಂತೆ ಆ ನೃಪತಿಯು ಆ ವನಜಪತ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು
ವನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಾಡತೊಡಗಿದನು.

01160041a ಅಪಶ್ಯಮಾನಃ ಸ ತು ತಾಂ ಬಹು ತತ್ರ ವಿಲಪ್ಯ ಚ|

01160041c ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಃ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ಸ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ||

ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿರಲು ಆ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠನು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ
ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಷಷ್ಠ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೧

ತನ್ನ ತಂದೆ ಸೂರ್ಯನು ಅವಳನ್ನು ಸಂವರಣನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರೆ
ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಪತಿಯು ಹೇಳುವುದು (೧-೨೦).

01161001 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01161001a ಅಥ ತಸ್ಯಾಮದೃಶ್ಯಾಯಾಂ ನೃಪತಿಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ|

01161001c ಪಾತನಃ ಶತ್ರುಸಂಘಾನಾಂ ಪಪಾತ ಧರಣೀತಲೇ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಅದೃಶ್ಯಳಾದ ನಂತರ
ಶತ್ರುಸಂಘಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಬಲ್ಲ ನೃಪತಿಯು ಕಾಮಮೋಹಿತನಾಗಿ
ಧರಣೀತಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು.

01161002a ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ಭೂಮಾವಥ ಸಾ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ|

01161002c ಪುನಃ ಪೀನಾಯತಶ್ರೋಣೀ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ತಂ ನೃಪಂ||

01161003a ಅಥಾಬಭಾಷೇ ಕಲ್ಯಾಣೀ ವಾಚಾ ಮಧುರಯಾ ನೃಪಂ|

01161003c ತಂ ಕುರೂಣಾಂ ಕುಲಕರಂ ಕಾಮಾಭಿಹತಚೇತಸಂ||

ಅವನು ಆ ರೀತಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಆ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ
ಪೀನಾಯತಶ್ರೋಣಿಯು ಪುನಃ ನೃಪತಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆ
ಕಲ್ಯಾಣಿಯು ತನ್ನ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕಾಮಾಭಿಹತಚೇತನ ಆ
ಕುರುಕುಲಕರ ನೃಪತಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

01161004a ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ತ್ವಮರ್ಹಸ್ಯರಿಂದಮ|

01161004c ಮೋಹಂ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ ಗಂತುಮಾವಿಷ್ಕೃತಃ ಕ್ಷಿತೌ||

“ಎದ್ದೇಳು! ಅರಿಂದಮ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ!
ಮೋಹ ಆವಿಷ್ಕೃತನಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು
ನಿನಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದಲ್ಲ.”

01161005a ಏವಮುಕ್ತೋಽಥ ನೃಪತಿರ್ವಾಚಾ ಮಧುರಯಾ ತದಾ|

01161005c ದದರ್ಶ ವಿಪುಲಶ್ರೋಣೀಂ ತಾಮೇವಾಭಿಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಾಂ||

ಈ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೃಪತಿಯು ಮೇಲೆ ನೋಡಲು

ತನ್ನ ಎದುರೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ವಿಪುಲಶ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01161006a ಅಥ ತಾಮಸಿತಾಪಾಂಗೀಮಾಬಭಾಷೇ ನರಾಧಿಪಃ|

01161006c ಮನ್ಮಥಾಗ್ನಿಪರೀತಾತ್ಮಾ ಸಂದಿಗ್ಧಾಕ್ಷರಯಾ ಗಿರಾ||

ಆಗ ಮನ್ಮಥಾಗ್ನಿ ಪರೀತಾತ್ಮ ಆ ನರಾಧಿಪನು ತಾಮಸಿತಾ ಅಪಾಂಗಿಗೆ ಸಂದಿಗ್ಧಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಮಾತಿನಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01161007a ಸಾಧು ಮಾಮಸಿತಾಪಾಂಗೇ ಕಾಮಾರ್ತಂ ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ|

01161007c ಭಜಸ್ವ ಭಜಮಾನಂ ಮಾಂ ಪ್ರಾಣಾ ಹಿ ಪ್ರಜಹಂತಿ ಮಾಂ||

“ಮತ್ತಕಾಶಿನೀ! ಅಸಿತಾಪಾಂಗೇ! ಕಾಮಾರ್ತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು. ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ.

01161008a ತ್ವದರ್ಥಂ ಹಿ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಮಾಮಯಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

01161008c ಕಾಮಃ ಕಮಲಗರ್ಭಾಭೇ ಪ್ರತಿವಿಧ್ಯನ್ನ ಶಾಮ್ಯತಿ||

01161009a ಗ್ರಸ್ತಮೇವಮನಾಕ್ರಂದೇ ಭದ್ರೇ ಕಾಮಮಹಾಹಿನಾ|

01161009c ಸಾ ತ್ವಂ ಪೀನಾಯತಶ್ರೋಣಿ ಪರ್ಯಾಪ್ನುಹಿ ಶುಭಾನನೇ||

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ! ಕಮಲಗರ್ಭಾಭೇ! ಕಾಮದ ಈ ನಿಶಿತ ಶರಗಳು ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಚುಚ್ಚುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಭದ್ರೇ! ಕಾಮದ ವಿಷದಿಂದ ಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪೀನಾಯತಶ್ರೋಣಿ! ಶುಭಾನನೇ! ನನ್ನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸು.

01161010a ತ್ವಯ್ಯಧೀನಾ ಹಿ ಮೇ ಪ್ರಾಣಾಃ ಕಿನ್ನರೋದ್ಗೀತಭಾಷಿಣಿ|

01161010c ಚಾರುಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗಿ ಪದ್ಮೈಂದುಸದೃಶಾನನೇ||

ಚಾರು ! ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ! ಪದ್ಮೈಂದುಸದೃಶಾನನೇ ! ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಾಣವು ಕಿನ್ನರರ ಗೀತಭಾಷಿಣಿ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಿದೆ.

01161011a ನ ಹೃಹಂ ತ್ವದೃತೇ ಭೀರು ಶಕ್ಷ್ಯೇ ಜೀವಿತುಮಾತ್ಮನಾ|

01161011c ತಸ್ಮಾತ್ಕುರು ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಮಯ್ಯನುಕ್ರೋಶಮಂಗನೇ||

01161012a ಭಕ್ತಂ ಮಾಮಸಿತಾಪಾಂಗೇ ನ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01161012c ತ್ವಂ ಹಿ ಮಾಂ ಪ್ರೀತಿಯೋಗೇನ ತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ ಭಾಮಿನಿ||

ಭೀರು ! ನಿನ್ನ ಹೊರತಾಗಿ ನಾನು ನಾನೇ ಜೀವಿತವಿರಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ! ಅಂಗನೇ ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಕ್ರೋಶವನ್ನು ತೋರು. ಅಸಿತಾಪಾಂಗೇ ! ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಡ. ಭಾಮಿನೀ ! ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯೋಗದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಹುದು.

01161013a ಗಾಂಧರ್ವೇಣ ಚ ಮಾಂ ಭೀರು ವಿವಾಹೇನೈಹಿ ಸುಂದರಿ|

01161013c ವಿವಾಹಾನಾಂ ಹಿ ರಂಭೋರು ಗಾಂಧರ್ವಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಚ್ಯತೇ||

ಭೀರು ! ಸುಂದರಿ ! ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹದಿಂದಲೇ ನನ್ನವಳಾಗು. ರಂಭೋರು ! ವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

01161014 ತಪತ್ಯುವಾಚ|

01161014a ನಾಹಮೀಶಾತ್ಮನೋ ರಾಜನ್ಯನ್ಯಾ ಪಿತೃಮತೀ ಹ್ಯಹಂ|

01161014c ಮಯಿ ಚೇದಸ್ತಿ ತೇ ಪ್ರೀತಿಯಾರ್ಚಸ್ವ ಪಿತರಂ ಮಮ||

ತಪತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಒಡತಿ ನಾನಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಇದ್ದಾನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೋ.

01161015a ಯಥಾ ಹಿ ತೇ ಮಯಾ ಪ್ರಾಣಾಃ ಸಂಗೃಹೀತಾ ನರೇಶ್ವರ|

01161015c ದರ್ಶನಾದೇವ ಭೂಯಸ್ತ್ವಂ ತಥಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ಮಮಾಹರಃ||

ನರೇಶ್ವರ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಹೇಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಅದೇರೀತಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ನೀನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

01161016a ನ ಚಾಹಮೀಶಾ ದೇಹಸ್ಯ ತಸ್ಮಾನ್ಮೃಪತಿಸತ್ತಮ|

01161016c ಸಮೀಪಂ ನೋಪಗಚ್ಛಾಮಿ ನ ಸ್ವತಂತ್ರಾ ಹಿ ಯೋಷಿತಃ||

ನಾನು ನನ್ನ ಈ ದೇಹದ ಒಡತಿಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೃಪತಿಸತ್ತಮ! ನಿನ್ನ ಸಮೀಪ ಬರಲಾರೆನು. ಕನೈಯು ಸ್ವತಂತ್ರಳಲ್ಲ.

01161017a ಕಾ ಹಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಾಭಿಜನಂ ನೃಪಂ|

01161017c ಕನ್ಯಾ ನಾಭಿಲಷೇನ್ನಾಥಂ ಭರ್ತಾರಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಂ||

ಆದರೆ ಯಾವ ಕನೈಯು ತಾನೆ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ರುತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನೃಪನನ್ನು ತನ್ನ ನಾಥ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲ

ಭರ್ತಾರನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಲಾಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

01161018a ತಸ್ಮಾದೇವಂಗತೇ ಕಾಲೇ ಯಾಚಸ್ವ ಪಿತರಂ ಮಮ|

01161018c ಆದಿತ್ಯಂ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ತಪಸಾ ನಿಯಮೇನ ಚ||

ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಸಮಯ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ತಂದೆ
ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಿಪಾತ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಬೇಡಿಕೋ.

01161019a ಸ ಚೇತ್ಕಾಮಯತೇ ದಾತುಂ ತವ ಮಾಮರಿಮರ್ದನ|

01161019c ಭವಿಷ್ಯಾಮ್ಯಥ ತೇ ರಾಜನ್ಸತತಂ ವಶವರ್ತಿನೀ||

ಅರಿಮರ್ದನ! ರಾಜನ್! ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನಗೆ
ಕೊಡಲು ಬಯಸಿದರೆ ಸತತವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ
ವಶವರ್ತಿನಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

01161020a ಅಹಂ ಹಿ ತಪತೀ ನಾಮ ಸಾವಿತ್ರೈವರಜಾ ಸುತಾ|

01161020c ಅಸ್ಯ ಲೋಕಪ್ರದೀಪಸ್ಯ ಸವಿತುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ! ನಾನು ಈ ಲೋಕಪ್ರದೀಪ ಸವಿತುವಿನ ಮಗಳು,
ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಂಗಿ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ತಪತೀ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೨

ಸಂವರಣನು ಸೂರ್ಯನ ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದುದು (೧-೧೧).
ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ತಪತಿಯನ್ನು
ಸಂವರಣನಿಗಾಗಿ ಕೇಳಲು ಹೋದುದು (೧೨-೧೮).

01162001 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01162001a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ಜಗಾಮೋರ್ಧ್ವಮನಿಂದಿತಾ|

01162001c ಸ ತು ರಾಜಾ ಪುನರ್ಭೂಮೌ ತತ್ರೈವ ನಿಪಪಾತ ಹ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಅನಿಂದಿತೆಯು
ಮೇಲೆ ಹೋದಳು ಮತ್ತು ರಾಜನು ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದನು.

01162002a ಅಮಾತ್ಯಃ ಸಾನುಯಾತ್ರಸ್ತು ತಂ ದದರ್ಶ ಮಹಾವನೇ|

01162002c ಕ್ಷಿತೌ ನಿಪತಿತಂ ಕಾಲೇ ಶಕ್ರಧ್ವಜಮಿವೋಚ್ಛ್ರಿತಂ||

ಅವನ ಅಮಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರಧ್ವಜವು ಬಿದ್ದಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ
ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರು.

01162003a ತಂ ಹಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ನಿರಶ್ವಂ ಪತಿತಂ ಕ್ಷಿತೌ|

01162003c ಬಭೂವ ಸೋಽಸ್ಯ ಸಚಿವಃ ಸಂಪ್ರದೀಪ್ತ ಇವಾಗ್ನಿನಾ||

ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ನಿರಶ್ವನಾಗಿ ಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ

ಮಹೇಷ್ವಾಸನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನನ್ನು ಅವನ ಸಚಿವನು ನೋಡಿದನು.

01162004a ತ್ವರಯಾ ಚೋಪಸಂಗಮ್ಯ ಸ್ನೇಹಾದಾಗತಸಂಭ್ರಮಃ|

01162004c ತಂ ಸಮುತ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ನೃಪತಿಂ ಕಾಮಮೋಹಿತಂ||

01162005a ಭೂತಲಾದ್ಭೂಮಿಪಾಲೇಶಂ ಪಿತೇವ ಪತಿತಂ ಸುತಂ|

01162005c ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ವಯಸಾ ಚೈವ ವೃದ್ಧಃ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ದಮೇನ ಚ||

ತ್ವರೇಮಾಡಿ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಸಂಭ್ರಮಗೊಂಡು ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವಯಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ದಮದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಕಾಮಮೋಹಿತ ನೃಪತಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸುತನನ್ನು ತಂದೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿದನು.

01162006a ಅಮಾತ್ಯಸ್ತಂ ಸಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ಬಭೂವ ವಿಗತಜ್ವರಃ|

01162006c ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಾ ವಾಚಾ ಮಧುರಯೋಚ್ಛಿತಂ|

01162006e ಮಾ ಭೈರ್ಮನುಜಶಾರ್ದೂಲ ಭದ್ರಂ ಚಾಸ್ತು ತವಾನಘ||

ಅವನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದ ಅಮಾತ್ಯನು ಉದ್ವೇಗವು ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣಕರನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು: “ಮನುಜಶಾರ್ದೂಲ! ಅನಘ! ಭಯಪಡಬೇಡ! ಎಲ್ಲವೂ ಮಂಗಳಕರವಾಗುತ್ತದೆ.”

01162007a ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರಿಶ್ರಾಂತಂ ತರ್ಕಯಾಮಾಸ ತಂ ನೃಪಂ|

01162007c ಪತಿತಂ ಪಾತನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ ಮಹೀತಲೇ||

ಹಲವಾರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸುವ ನೃಪನು ಹಸಿವು

ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಮಹೀತಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು
ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01162008a ವಾರಿಣಾಥ ಸುಶೀತೇನ ಶಿರಸ್ತಸ್ಯಾಭ್ಯಷೇಚಯತ್|

01162008c ಅಸ್ಪೃಶನ್ನು ಕುಟಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪುಂಡರೀಕಸುಗಂಧಿನಾ||

ರಾಜನ ಮುಕುಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆಯೇ ಅವನು ಪುಂಡರೀಕಸುಗಂಧಿತ
ತಣ್ಣನೆಯ ನೀರನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಂಚಿಸಿದನು.

01162009a ತತಃ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಪ್ರಾಣಸ್ತದ್ಬಲಂ ಬಲವಾನ್ಮೃಪಃ|

01162009c ಸರ್ವಂ ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ತಮೇಕಂ ಸಚಿವಂ ವಿನಾ||

ಪುನಃ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಲವಾನ್ ನೃಪನು ತನ್ನ ಸಚಿವ ಮಾತ್ರನನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಬಲವನ್ನೂ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು.

01162010a ತತಸ್ತಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಪ್ರತಸ್ಥೇ ಮಹದ್ಬಲಂ|

01162010c ಸ ತು ರಾಜಾ ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥೇ ತಸ್ಮಿನ್ನುನರುಪಾವಿಶತ್||

ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಮಹಾಬಲವು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ
ರಾಜನು ಪುನಃ ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

01162011a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಿರಿವರೇ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

01162011c ಆರಿರಾಧಯಿಷುಃ ಸೂರ್ಯಂ ತಸ್ಯಾಪೂರ್ವ್ವಭುಜಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಆಗ ಆ ಗಿರಿವರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ
ಭುಜಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ

ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

01162012a ಜಗಾಮ ಮನಸಾ ಚೈವ ವಸಿಷ್ಠಂ ಋಷಿಸತ್ತಮಂ|

01162012c ಪುರೋಹಿತಮಮಿತ್ರಘ್ನಸ್ತದಾ ಸಂವರಣೋ ನೃಪಃ||

ಆಗ ಆ ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ನೃಪ ಸಂವರಣನು ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತ
ಋಷಿಸತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಠನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡನು.

01162013a ನಕ್ತಂದಿನಮಥೈಕಸ್ಥೇ ಸ್ಥಿತೇ ತಸ್ಮಿಂಜನಾಧಿಪೇ|

01162013c ಅಥಾಜಗಾಮ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸ್ತದಾ ದ್ವಾದಶಮೇಽಹನಿ||

ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಆ ಜನಾಧಿಪನು ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದನು.

01162014a ಸ ವಿದಿತ್ವೈವ ನೃಪತಿಂ ತಪತ್ಯಾ ಹೃತಮಾನಸಂ|

01162014c ದಿವ್ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭಾವಿತಾತ್ಮಾ ಮಹಾನೃಷಿಃ||

01162015a ತಥಾ ತು ನಿಯತಾತ್ಮಾನಂ ಸ ತಂ ನೃಪತಿಸತ್ತಮಂ|

01162015c ಆಬಭಾಷೇ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತಸ್ಮೈವಾರ್ಥ ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ನೃಪತಿಯು ತಪತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ದಿವ್ಯ
ವಿಧಿಯಿಂದ ಆ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮಹಾನೃಷಿಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆಗ
ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು
ನಿಯತಾತ್ಮ ನೃಪತಿಸತ್ತಮನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

01162016a ಸ ತಸ್ಯ ಮನುಜೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

01162016c ಊರ್ಧ್ವಮಾಚಕ್ರಮೇ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭಾಸ್ಕರಂ ಭಾಸ್ಕರದ್ಯುತಿಃ||

ಆ ಮನುಜೇಂದ್ರನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಯು
ಭಾಸ್ಕರದ್ಯುತಿ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ನೋಡಲು ಮೇಲೆ ಹೋದನು.

01162017a ಸಹಸ್ರಾಂಶುಂ ತತೋ ವಿಪ್ರಃ ಕೃತಾಂಜಲಿರುಪಸ್ಥಿತಃ|

01162017c ವಸಿಷ್ಠೋಽಹಮಿತಿ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸ ಚಾತ್ಮಾನಂ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಆಗ ಸಹಸ್ರಾಂಶುವಲ್ಲಿ ಕೃತಾಂಜಲಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ವಿಪ್ರನು “ನಾನು
ವಸಿಷ್ಠ!” ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡನು.

01162018a ತಮುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾ ವಿವಸ್ವಾನ್ಮುನಿಸತ್ತಮಂ|

01162018c ಮಹರ್ಷೇ ಸ್ವಾಗತಂ ತೇಽಸ್ತು ಕಥಯಸ್ವ ಯಥೇಚ್ಛಸಿ||

ಆಗ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ವಿವಸ್ವತನು ಆ ಮುನಿಸತ್ತಮನಿಗೆ “ಮಹರ್ಷೇ !
ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತವು ! ಏನನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಬಂದೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೩

ಸಂವರಣ-ತಪತಿಯರ ವಿವಾಹ, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ

ವಿಹಾರ (೧-೧೩). ರಾಜನಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ, ವಸಿಷ್ಠನು ತಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುದು (೧೪-೧೮). ಸಂವರಣನಲ್ಲಿ ಕುರುವಿನ ಜನನ (೧೯-೨೩).

01163001 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01163001a ಯೈಷಾ ತೇ ತಪತೀ ನಾಮ ಸಾವಿತ್ರೈ ವರಜಾ ಸುತಾ|

01163001c ತಾಂ ತ್ವಾಂ ಸಂವರಣಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವರಯಾಮಿ ವಿಭಾವಸೋ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭಾವಸೋ! ಸಂವರಣನಿಗಾಗಿ ತಪತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

01163002a ಸ ಹಿ ರಾಜಾ ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿದುದಾರಧೀ|

01163002c ಯುಕ್ತಃ ಸಂವರಣೋ ಭರ್ತಾ ದುಹಿತುಸ್ತೇ ವಿಹಂಗಮ||

ವಿಹಂಗಮ! ಉದಾರ ಮನಸ್ಕನಾದ, ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿ, ಧರ್ಮ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ ಸಂವರಣನು ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ವರನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01163003 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01163003a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸವಿತಾ ತೇನ ದದಾನೀತ್ಯೇವ ನಿಶ್ಚಿತಃ|

01163003c ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ಪ್ರತಿನಂದ್ಯ ದಿವಾಕರಃ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು

ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ ಸವಿತು ದಿವಾಕರನು ಆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

01163004a ವರಃ ಸಂವರಣೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ತ್ವಮೃಷೀಣಾಂ ವರೋ ಮುನೇ|

01163004c ತಪತೀ ಯೋಷಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಕಿಮನ್ಯತ್ರಾಪವರ್ಜನಾತ್||

“ನೀನು ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಸಂವರಣನು
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ತಪತಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವಳನ್ನು
ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಕೊಡಬೇಕು?”

01163005a ತತಃ ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಗ್ನೀಂ ತಪತೀಂ ತಪನಃ ಸ್ವಯಂ|

01163005c ದದೌ ಸಂವರಣಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವಸಿಷ್ಠಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

01163005e ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಮಹರ್ಷಿಸ್ತಪತೀಂ ತದಾ||

01163006a ವಸಿಷ್ಠೋಽಥ ವಿಸೃಷ್ಟ್ವಶ್ಚ ಪುನರೇವಾಜಗಾಮ ಹ|

01163006c ಯತ್ರ ವಿಖ್ಯತಕೀರ್ತಿಃ ಸ ಕುರೂಣಾಮೃಷಭೋಽಭವತ್||

ಆಗ ಸ್ವಯಂ ತಪನನು ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗಿ ತಪತಿಯನ್ನು
ಸಂವರಣನಿಗಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಕನ್ಯೆ
ತಪತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ವಸಿಷ್ಠನು ಪುನಃ
ವಿಖ್ಯಾತಕೀರ್ತಿ ಕುರುಗಳ ವೃಷಭನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01163007a ಸ ರಾಜಾ ಮನ್ಮಥಾವಿಷ್ಟಸ್ತದ್ಗತೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

01163007c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ದೇವಕನ್ಯಾಂ ತಾಂ ತಪತೀಂ ಚಾರುಹಾಸಿನೀಂ|

01163007e ವಸಿಷ್ಠೇನ ಸಹಾಯಾಂತೀಂ ಸಂಹೃಷ್ಟೋಽಭ್ಯಧಿಕಂ ಬಭೌ||

ಮನ್ಮಥಾವಿಷ್ಣುನಾಗಿ ಅಂತರಾತ್ಮವನ್ನೇ ಅವಳೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ
ರಾಜನು ವಸಿಷ್ಠನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ ದೇವಕನ್ಯೆ
ತಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಹರ್ಷಗೊಂಡನು.

01163008a ಕೃಚ್ಛೈ ದ್ವಾದಶರಾತ್ರೇ ತು ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಸಮಾಪಿತೇ|

01163008c ಆಜಗಾಮ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

01163009a ತಪಸಾರಾಧ್ಯ ವರದಂ ದೇವಂ ಗೋಪತಿಮೀಶ್ವರಂ|

01163009c ಲೇಭೇ ಸಂವರಣೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಮೈವ ತೇಜಸಾ||

ರಾಜನು ದ್ವಾದಶ ರಾತ್ರಿಗಳ ಕೃಚ್ಛ ವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿ ವಸಿಷ್ಠನು ಬಂದನು. ವರದ, ದೇವ,
ಗೋಪತಿ, ಈಶ್ವರನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ವಸಿಷ್ಠನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಸಂವರಣನು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

01163010a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತೇ|

01163010c ಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿವತ್ಪಾಣಿಂ ತಪತ್ಯಾಃ ಸ ನರರ್ಷಭಃ||

ಆಗ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ನರರ್ಷಭನು
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ತಪತಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು.

01163011a ವಸಿಷ್ಠೇನಾಭ್ಯನುಚ್ಛಾತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಧರಾಧರೇ|

01163011c ಸೋಽಕಾಮಯತ ರಾಜರ್ಷಿರ್ವಿಹರ್ತುಂ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ||

01163012a ತತಃ ಪುರೇ ಚ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಚ ವಾಹನೇಷು ಬಲೇಷು ಚ|

01163012c ಆದಿದೇಶ ಮಹೀಪಾಲಸ್ತಮೇವ ಸಚಿವಂ ತದಾ||

ವಸಿಷ್ಠನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ತನ್ನ
ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ಧರಾಧರದಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಸಿದನು.
ಮಹೀಪಾಲನು ಅದೇ ಸಚಿವನನ್ನು ಪುರ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ವಾಹನ ಮತ್ತು
ಸೇನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ನೇಮಿಸಿದನು.

01163013a ನೃಪತಿಂ ತ್ವಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ವಸಿಷ್ಠೋಽಥಾಪಚಕ್ರಮೇ|

01163013c ಸೋಽಪಿ ರಾಜಾ ಗಿರೌ ತಸ್ಮಿನ್ವಿಜಹಾರಾಮರೋಪಮಃ||

ನೃಪತಿಯಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ವಸಿಷ್ಠನು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.
ರಾಜನಾದರೋ ಆ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅಮರನಂತೆ ವಿಹರಿಸಿದನು.

01163014a ತತೋ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಕಾನನೇಷು ಜಲೇಷು ಚ|

01163014c ರೇಮೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಿರೌ ರಾಜಾ ತಯೈವ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ||

ರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಆ ಗಿರಿಯ
ಕಾನನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಲದಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದನು.

01163015a ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪುರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಮಾ ದ್ವಾದಶ ಸರ್ವಶಃ|

01163015c ನ ವವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಚೈವಾಸ್ಯ ಸರ್ವಶಃ||

ಆ ರಾಜನ ಪುರ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹನ್ನೆರಡು
ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಲಿಲ್ಲ²⁴².

²⁴² ರಾಜನಿಲ್ಲದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಮಳೆಸುರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು
ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯವತೀ-ಭೀಷ್ಮರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಅವಳು ವ್ಯಾಸನನ್ನು

01163016a ತತ್ತ್ವಧಾರ್ತೈರ್ನಿರಾನಂದೈಃ ಶವಭೂತೈಸ್ತದಾ ನರೈಃ|

01163016c ಅಭವತ್ಪ್ರೇತರಾಜಸ್ಯ ಪುರಂ ಪ್ರೇತೈರಿವಾವೃತಂ||

ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಸುಖವನ್ನೇ ಕಾಣದ ನರರು ಶವಗಳಾಗಿ
ಪ್ರೇತರಾಜನ ಪುರವನ್ನು ಮುತ್ತುವಂತೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು.

01163017a ತತಸ್ತತ್ತಾದೃಶಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಏವ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

01163017c ಅಭ್ಯಪದ್ಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಸಿಷ್ಠೋ ರಾಜಸತ್ತಮಂ||

01163018a ತಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಶಾರ್ದೂಲಮಾನಯಾಮಾಸ ತತ್ಪುರಂ|

01163018c ತಪತ್ಯಾ ಸಹಿತಂ ರಾಜನ್ನುಷಿತಂ ದ್ವಾದಶೀಃ ಸಮಾಃ||

ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿ ವಸಿಷ್ಠನು
ರಾಜಶರ್ದೂಲನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ರಾಜ್ಯದಿಂದ
ಹೊರಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವ ಶಾರ್ದೂಲನನ್ನು ತಪತಿಯ
ಸಹಿತ ಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಕರೆತಂದನು.

01163019a ತತಃ ಪ್ರವೃಷ್ಟಸ್ತತ್ರಾಸೀದ್ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಸುರಾರಿಹಾ|

01163019c ತಸ್ಮಿನ್ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ನಗರಂ ಪುನಃ||

ಆ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲನು ಪುನಃ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ
ಸುರಾರಿಹನು ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

ಕಾಯಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಕ್ಷಣವೇ ಕುರುನಾಡಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು
ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೇನೋ?

01163020a ತತಃ ಸರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮುಮುದೇ ತತ್ಪುರಂ ಪರಯಾ ಮುದಾ|

01163020c ತೇನ ಪಾರ್ಥಿವಮುಖ್ಯೇನ ಭಾವಿತಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾ||

ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಪಾರ್ಥಿವ ಮುಖ್ಯನ ಮೂಲಕ ಅವರ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪುರವು ಪರಮ ಸಂತಸವನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

01163021a ತತೋ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಪುನರೀಜೇ ನರಾಧಿಪಃ|

01163021c ಪತ್ಯಾ ತಪತ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ಮರುತ್ಪತಿಃ||

ಪತ್ನಿ ತಪತಿಯ ಸಹಿತ ನರಾಧಿಪನು ಇನ್ನೂ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮರುತ್ಪತಿ ಶಕ್ರನ ಹಾಗೆ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01163022a ಏವಮಾಸೀನ್ಮಹಾಭಾಗಾ ತಪತೀ ನಾಮ ಪೌರ್ವಿಕೀ|

01163022c ತವ ವೈವಸ್ವತೀ ಪಾರ್ಥ ತಾಪತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಯಯಾ ಮತಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಈ ರೀತಿ ತಪತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಭಾಗೆಯು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ವೈವಸ್ವತಿಯಿಂದಾಗಿ ನೀನು ತಾಪತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತೀಯೆ.

01163023a ತಸ್ಯಾಂ ಸಂಜನಯಾಮಾಸ ಕುರುಂ ಸಂವರಣೋ ನೃಪಃ|

01163023c ತಪತ್ಯಾಂ ತಪತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಾಪತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ತತೋಽರ್ಜುನ||

ನೃಪ ಸಂವರಣನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಕುರುವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅರ್ಜುನ ! ತಪತಿಯಿಂದಾಗಿ ತಾಪಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನೀನು ತಾಪತ್ಯನಾದೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನಸಮಾಪ್ತೇ

ದೈಪಂಚಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ತಪತ್ಯುಪಾಖ್ಯಾನಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತೂ ರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೪

ವಸಿಷ್ಠ-ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ

ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಕುರಿತು ಕೇಳಲು, ಗಂಧರ್ವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅವನ
ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೧೪).

01164001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01164001a ಸ ಗಂಧರ್ವವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ತದಾ ಭರತರ್ಷಭ|

01164001c ಅರ್ಜುನಃ ಪರಯಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಇವಾಬಭೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಂಧರ್ವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿದ ಭರತರ್ಷಭ ಅರ್ಜುನನು ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪೂರ್ಣ
ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾದನು.

01164002a ಉವಾಚ ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಗಂಧರ್ವಂ ಕುರುಸತ್ತಮಃ|

01164002c ಜಾತಕೌತೂಹಲೋಽತೀವ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ತಪೋಬಲಾತ್||

ವಸಿಷ್ಠನ ಅತೀವ ತಪೋಬಲದ ಕುರಿತು ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿದ

ಕುರುಸತ್ತಮನು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಗಂಧರ್ವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು:

01164003a ವಸಿಷ್ಠ ಇತಿ ಯಸ್ಮೈತದೃಷೇರ್ನಾಮ ತ್ವಯೇರಿತಂ|

01164003c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಯಥಾವತ್ತದ್ವದಸ್ವ ಮೇ||

“ವಸಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ ಅವನ ಕುರಿತು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳು.

01164004a ಯ ಏಷ ಗಂಧರ್ವಪತೇ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪುರೋಹಿತಃ|

01164004c ಆಸೀದೇತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಕ ಏಷ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

ಗಂಧರ್ವಪತೇ! ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಯ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

01164005 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01164005a ತಪಸಾ ನಿರ್ಜಿತೌ ಶಶ್ವದಜೇಯಾವಮರ್ಮೈರಪಿ|

01164005c ಕಾಮಕ್ರೋಧಾವುಭೌ ಯಸ್ಯ ಚರಣೌ ಸಂವವಾಹತುಃ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರರಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲಾಧ್ಯ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಯಿಸಿ ಅವು ತನ್ನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಒತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿದವನೇ ಅವನು.

01164006a ಯಸ್ತು ನೋಚ್ಛೇದನಂ ಚಕ್ರೇ ಕುಶಿಕಾನಾಮುದಾರಧೀಃ|

01164006c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಪರಾಧೇನ ಧಾರಯನ್ಮನ್ಯಮುತ್ತಮಂ||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪವನ್ನು

ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಶಿಕರನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸದೇ ಇದ್ದವನು ಅವನು.

01164007a ಪುತ್ರವ್ಯಸನಸಂತಪ್ತಃ ಶಕ್ತಿಮಾನಪಿ ಯಃ ಪ್ರಭುಃ|

01164007c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರವಿನಾಶಾಯ ನ ಮೇನೇ ಕರ್ಮ ದಾರುಣಂ||

ಪುತ್ರವ್ಯಸನ ಸಂತಪ್ತನಾದಾಗ ಶಕ್ತಿವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ
ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ದಾರುಣ ಕೃತ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದ ಪ್ರಭುವು
ಅವನು.

01164008a ಮೃತಾಂಶ್ಚ ಪುನರಾಹರ್ತುಂ ಯಃ ಸ ಪುತ್ರಾನ್ಯಮಕ್ಷಯಾತ್|

01164008c ಕೃತಾಂತಂ ನಾತಿಚಕ್ರಾಮ ವೇಲಾಮಿವ ಮಹೋದಧಿಃ||

ಸಾಗರವು ಹೇಗೆ ಒಂದು ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಹಾಗೆ ಅವನು ಯಮಕ್ಷಯದಿಂದ ಮೃತರಾದ ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪುನಃ
ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

01164009a ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಜಿತಾತ್ಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

01164009c ಇಕ್ಷ್ವಾಕವೋ ಮಹೀಪಾಲಾ ಲೇಭಿರೇ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ||

ಈ ವಿಜಿತಾತ್ಮ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಪಡೆದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದ ನರಾಧಿಪರು
ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದು ಮಹೀಪಾಲರಾದರು.

01164010a ಪುರೋಹಿತವರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಸಿಷ್ಠಮೃಷಿಸತ್ತಮಂ|

01164010c ಈಜಿರೇ ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚಾಪಿ ನೃಪಾಸ್ತೇ ಕುರುನಂದನ||

ಕುರುನಂದನ! ಋಷಿಸತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಠನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ

ಪಡೆದ ಆ ನೃಪರು ಹಲವಾರು ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ಯಾಜಿಸಿದರು.

01164011a ಸ ಹಿ ತಾನ್ಯಾ ಜಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಾನ್ವೃಪತಿಸತ್ತಮಾನ್|

01164011c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಃ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ ಬೃಹಸ್ಪತಿರಿವಾಮರಾನ್||

ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಮರರಿಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಎಲ್ಲ ನೃಪಸತ್ತಮರಿಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯು ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01164012a ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನಾತ್ಮಾ ವೇದಧರ್ಮವಿದೀಪ್ಸಿತಃ|

01164012c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗುಣವಾನ್ಕೃತ್ವಿತ್ಪರೋಧಾಃ ಪ್ರವಿಮೃಶ್ಯತಾಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನಾತ್ಮ ವೇದಧರ್ಮವಿದೀಪ್ಸಿತ ಗುಣವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುಡುಕು.

01164013a ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ಹಿ ಜಾತೇನ ಪೃಥಿವೀಂ ಜೇತುಮಿಚ್ಛತಾ|

01164013c ಪೂರ್ವಂ ಪುರೋಹಿತಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥ ರಾಜ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಯೇ||

ಪಾರ್ಥ ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನು ರಾಜ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೊದಲು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

01164014a ಮಹೀಂ ಜಿಗೀಷತಾ ರಾಜ್ಞಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಾರ್ಯಂ ಪುರಃಸರಂ|

01164014c ತಸ್ಮಾತ್ಪುರೋಹಿತಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಗುಣವಾನಸ್ತು ವೋ ದ್ವಿಜಃ||

ಮಹಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪುರಸ್ಕರದಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಹ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಗುಣವಂತ ದ್ವಿಜ
 ಯಾರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತನಾಗಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
 ಪುರೋಹಿತಕರಣಕಥನೇ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಪುರೋಹಿತಕರಣಕಥನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೫

ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬಳಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅವನ
 ಸೇನೆಯನ್ನು ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುರಥೇನು ನಂದಿನಿಯ
 ಸಹಾಯದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೧೨). ನಂದಿನಿಯನ್ನು
 ಬಯಸಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ವಸಿಷ್ಠನು ನಿರಾಕರಿಸಲು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು
 ಅವಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು (೧೩-
 ೨೧). ವಸಿಷ್ಠನು ಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ
 ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ನಂದಿನಿಯು ತನ್ನಿಂದಲೇ
 ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದುದು
 (೨೨-೪೦). ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಲಕ್ಕಿಂತ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಲವೇ ಮೇಲೆಂದು ತಿಳಿದು
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು
 ಪಡೆದುದು (೪೧-೪೪).

01165001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01165001a ಕಿಂನಿಮಿತ್ರಮಭೂದ್ವೈರಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರವಸಿಷ್ಠಯೋಃ|

01165001c ವಸತೋರಾಶ್ರಮೇ ಪುಣ್ಯೇ ಶಂಸ ನಃ ಸರ್ವಮೇವ ತತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ವಸಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿರಸವುಂಟಾಯಿತು? ಸರ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳು!”

01165002 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01165002a ಇದಂ ವಾಸಿಷ್ಠಮಾಖ್ಯಾನಂ ಪುರಾಣಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

01165002c ಪಾರ್ಥ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಯಥಾವತ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ವಸಿಷ್ಠನ ಈ ಆಖ್ಯಾನವು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

01165003a ಕನ್ಯಕುಬ್ಜೇ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಪಾರ್ಥಿವೋ ಭರತರ್ಷಭ|

01165003c ಗಾಧೀತಿ ವಿಶ್ರುತೋ ಲೋಕೇ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಕನ್ಯಕುಬ್ಜದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪಾರ್ಥಿವನಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣನಾದ ಅವನು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಧೀ ಎಂದು ವಿಶ್ರುತನಾಗಿದ್ದನು.

01165004a ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಃ ಪುತ್ರಃ ಸಮೃದ್ಧಬಲವಾಹನಃ|

01165004c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವ ರಿಪುಮರ್ದನಃ||

ಈ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಬಲವಾಹನ ರಿಪುಮರ್ದನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
ಎಂಬ ಖ್ಯಾತ ಮಗನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು.

01165005a ಸ ಚಚಾರ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ಮೃಗಯಾಂ ಗಹನೇ ವನೇ|

01165005c ಮೃಗಾನ್ವಿಧ್ಯನ್ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ರಮ್ಯೇಷು ಮರುಧನ್ವಸು||

ಅವನು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ರಮ್ಯ ಮರುಭೂಮಿ
ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆ ವರಾಹಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ ಗಹನ
ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01165006a ವ್ಯಾಯಾಮಕರ್ಶಿತಃ ಸೋಽಥ ಮೃಗಲಿಪ್ಸುಃ ಪಿಪಾಸಿತಃ|

01165006c ಆಜಗಾಮ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ||

ಒಮ್ಮೆ ಜಿಂಕೆಯೊಂದನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ
ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನು ವಸಿಷ್ಠನ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ
ಬಂದನು.

01165007a ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಸಿಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾಗೃಷಿಃ|

01165007c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಪೂಜಯಾ||

ಅವನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನು ನರಶ್ರೇಷ್ಠ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು.

01165008a ಪಾದ್ಯಾಘ್ಯಾ ಚಮನೀಯೇನ ಸ್ವಾಗತೇನ ಚ ಭಾರತ|

01165008c ತಥೈವ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವನ್ಯೇನ ಹವಿಷಾ ತಥಾ||

ಭಾರತ ! ಅವನನ್ನು ಪಾದ್ಯಾಘ್ಯ, ಆಚಮನೀಯಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ,
ವನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು.

01165009a ತಸ್ಯಾಥ ಕಾಮಧುಗ್ಧೇನುರ್ವಸಿಷ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01165009c ಉಕ್ತಾ ಕಾಮಾನ್ವಯಚ್ಛೇತಿ ಸಾ ಕಾಮಾನ್ದುದುಹೇ ತತಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಕಾಮಧುಗ್ಧೇನುವೊಂದಿತ್ತು: ಅದು ಅವನು
ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೊಡಲು ಹೇಳಿದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು.

01165010a ಗ್ರಾಮ್ಯಾರಣ್ಯಾ ಓಷಧೀಶ್ಚ ದುದುಹೇ ಪಯ ಏವ ಚ|

01165010c ಷಡ್ರಸಂ ಚಾಮೃತರಸಂ ರಸಾಯನಮನುತ್ತಮಂ||

01165011a ಭೋಜನೀಯಾನಿ ಪೇಯಾನಿ ಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

01165011c ಲೇಹ್ಯಾನ್ಯಮೃತಕಲ್ಪಾನಿ ಚೋಷ್ಯಾಣಿ ಚ ತಥಾರ್ಜುನ||

ಅರ್ಜುನ ! ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳ ಔಷಧಿಗಳು, ಹಾಲು, ಷಡ್ರಸ,
ಅಮೃತರಸ, ಉತ್ತಮ ರಸಾಯನ, ಭೋಜನ, ಪಾನೀಯಗಳು, ವಿವಿಧ
ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಲೇಹ, ಮತ್ತು ಇತರ ಅಮೃತಕಲ್ಪಗಳನ್ನು, ರುಚಿಯಾಗಿ
ಅವಳು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

01165012a ತೈಃ ಕಾಮೈಃ ಸರ್ವಸಂಪೂರ್ಣೈಃ ಪೂಜಿತಃ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ|

01165012c ಸಾಮಾತ್ಯಃ ಸಬಲಶ್ಚೈವ ತುತೋಷ ಸ ಭೃಶಂ ನೃಪಃ||

ಮಹೀಪತಿಯು ಬಯಸಿದ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆದನು.
ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರ ಸಹಿತ ನೃಪನು ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದನು.

01165013a ಷಡಾಯತಾಂ ಸುಪಾಶ್ವೋರುಂ ತ್ರಿಪೃಥುಂ ಪಂಚ ಸಂವೃತಾಂ|

01165013c ಮಂಡೂಕನೇತ್ರಾಂ ಸ್ವಾಕಾರಾಂ ಪೀನೋಧಸಮನಿಂದಿತಾಂ||

01165014a ಸುವಾಲಧಿಂ ಶಂಕುಕರ್ಣಾಂ ಚಾರುಶೃಂಗಾಂ ಮನೋರಮಾಂ|

01165014c ಪುಷ್ಪಾಯತಶಿರೋಗ್ರೀವಾಂ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಸೋಽಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ತಾಂ||

ಆರು ಅಳತೆ ಉದ್ದ, ಮೂರು ಅಳತೆ ಅಗಲ, ಮತ್ತು ಐದು ಅಳತೆ ಸುತ್ತಳತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಸುಂದರ ಕಾಲು-ತೊಡೆಗಳ, ಕಪ್ಪೆಯಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡುಗೆಯ, ತುಂಬಿದ ಮೊಲೆಗಳ, ಸುಂದರ ಬಾಲವುಳ್ಳ, ಶಂಖದಂತಹ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಸುಂದರ ಕೊಂಬಿನ, ಉದ್ದ ಮತ್ತು ದಪ್ಪನಾಗಿರುವ ತಲೆ ಮತ್ತು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಮನೋರಮೆ ಹಸುವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ನೋಡಿದನು.

01165015a ಅಭಿನಂದತಿ ತಾಂ ನಂದೀಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ|

01165015c ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ಭೃಶಂ ತುಷ್ಟೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮುನಿಂ ತದಾ||

01165016a ಅರ್ಬುದೇನ ಗವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮಮ ರಾಜ್ಯೇನ ವಾ ಪುನಃ|

01165016c ನಂದಿನೀಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛಸ್ವ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾಮುನೇ||

ವಸಿಷ್ಠನ ಆ ಪಯಸ್ವಿನೀ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಅತೀವ

ತೃಪ್ತನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮುನಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಮಹಾಮುನಿ! ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಗೋವುಗಳು ಅಥವಾ ನನ್ನ

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ನನಗಿತ್ತು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು

ಆಳು.”

01165017 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01165017a ದೇವತಾತಿಥಿಪಿತ್ರರ್ಥಮಾಜ್ಯಾರ್ಥಂ ಚ ಪಯಸ್ವಿನೀ|

01165017c ಅದೇಯಾ ನಂದಿನೀಯಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯೇನಾಪಿ ತವಾನಘ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆ, ಅತಿಥಿ, ಮತ್ತು ಪಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಯಶಸ್ವಿನಿ ನಂದಿನಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಅನಘ! ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತರೂ ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ.”

01165018 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

01165018a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಹಂ ಭವಾನ್ವಿಪ್ರಸ್ತಪಃಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಾಧನಃ|

01165018c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಕುತೋ ವೀರ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಂತೇಷು ಧೃತಾತ್ಮಸು||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ನೀನು ತಪಸ್ಸು, ಅಧ್ಯಾಯ, ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಪ್ರ. ಅತ್ಮವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಪ್ರಶಾಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ?”

01165019a ಅರ್ಬುದೇನ ಗವಾಂ ಯಸ್ತ್ವಂ ನ ದದಾಸಿ ಮಮೇಪ್ಪಿತಾಂ|

01165019c ಸ್ವಧರ್ಮಂ ನ ಪ್ರಹಾಸ್ಯಾಮಿ ನಯಿಷ್ಯೇ ತೇ ಬಲೇನ ಗಾಂ||

ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಗೋವನ್ನು ಅರ್ಬುದ ಗೋವುಗಳಿಗೂ ನೀನು ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗೋವನ್ನು ನಾನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಹಿಡಿದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.”

01165020 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01165020a ಬಲಸ್ಥಶ್ಚಾಸಿ ರಾಜಾ ಚ ಬಾಹುವೀರ್ಯಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ|

01165020c ಯಥೇಚ್ಛಸಿ ತಥಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರು ತ್ವಂ ಮಾ ವಿಚಾರಯ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಬಾಹುವೀರ್ಯವಿದೆ. ತಡಮಾಡದೇ, ಏನನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡು.””

01165021 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01165021a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ಪಾರ್ಥ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಬಲಾದಿವ|

01165021c ಹಂಸಚಂದ್ರಪ್ರತೀಕಾಶಾಂ ನಂದಿನೀಂ ತಾಂ ಜಹಾರ ಗಾಂ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹಂಸ ಅಥವಾ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

01165022a ಕಶಾದಂಡಪ್ರತಿಹತಾ ಕಾಲ್ಯಮಾನಾ ತತಸ್ತತಃ|

01165022c ಹಂಭಾಯಮಾನಾ ಕಲ್ಯಾಣೀ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯಾಥ ನಂದಿನೀ||

ಕಾಶ ಮತ್ತು ದಂಡಗಳಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಕರೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಸಿಷ್ಠನ ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಂದಿನಿಯು ಕೂಗತೊಡಗಿದಳು.

01165023a ಆಗಮ್ಯಾಭಿಮುಖೀ ಪಾರ್ಥ ತಸ್ಥೌ ಭಗವದುನ್ಮುಖೀ|

01165023c ಭೃಶಂ ಚ ತಾಡ್ಯಮಾನಾಪಿ ನ ಜಗಾಮಾಶ್ರಮಾತ್ತತಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೇ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆದರೂ ಆಶ್ರಮದಿಂದ

ಹೊರಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

01165024 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01165024a ಶೃಣೋಮಿ ತೇ ರವಂ ಭದ್ರೇ ವಿನದಂತ್ಯಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01165024c ಬಲಾದ್ಧಿಯಸಿ ಮೇ ನಂದಿ ಕ್ಷಮಾವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯಹಂ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೂಗನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೋರ್ವ ಕ್ಷಮಾವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

01165025 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01165025a ಸಾ ತು ತೇಷಾಂ ಬಲಾನ್ಮಂದೀ ಬಲಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

01165025c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಾ ವಸಿಷ್ಠಂ ಸಮುಪಾಗಮತ್||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಸೈನಿಕರ ಬಲ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಂದ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಳಾಗ ಆ ನಂದಿನಿಯು ವಸಿಷ್ಠನ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು.

01165026 ಗೌರುವಾಚ|

01165026a ಪಾಷಾಣದಂಡಾಭಿಹತಾಂ ಕ್ರಂದಂತೀಂ ಮಾಮನಾಥವತ್|

01165026c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಬಲ್ಯೈರ್ಘೋರೈರ್ಭಗವನ್ಮಿಮುಪೇಕ್ಷಸೇ||

ಗೋವು ಹೇಳಿತು: “ಭಗವನ್! ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಬಲದಿಂದ ಘೋರವಾಗಿ ಪಾಷಾಣ ದಂಡಗಳಿಂದ ಹೊಡೆತತಂದು ಅನಾಥಳಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ

ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ?”

01165027 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01165027a ಏವಂ ತಸ್ಯಾಂ ತದಾ ಪರ್ಥ ಧರ್ಷಿತಾಯಾಂ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01165027c ನ ಚುಕ್ಷುಭೇ ನ ಧೈರ್ಯಾಚ್ಚ ವಿಚಚಾಲ ಧೃತವ್ರತಃ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಈ ರೀತಿ ಗೋವು

ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೊಳಗಾದಾಗ ಆ ಮಹಾಮುನಿ ಧೃತವ್ರತನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆತಂಕವನ್ನಾಗಲೀ ಕೋಪವನ್ನಾಗಲೀ ಹೊಂದದೇ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

01165028 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01165028a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಬಲಂ ತೇಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕ್ಷಮಾ ಬಲಂ|

01165028c ಕ್ಷಮಾ ಮಾಂ ಭಜತೇ ತಸ್ಮಾದ್ಗಮ್ಯತಾಂ ಯದಿ ರೋಚತೇ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ತೇಜಸ್ಸು ಬಲ ಮತ್ತು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯೇ ಬಲ. ಕ್ಷಮೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದರೆ ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು.”

01165029 ಗೌರುವಾಚ|

01165029a ಕಿಂ ನು ತ್ಯಕ್ತಾಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ಯದೇವಂ ಮಾಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ|

01165029c ಅತ್ಯಕ್ತಾಹಂ ತ್ವಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಶಕ್ಯಾ ನಯಿತುಂ ಬಲಾತ್||

ಗೋವು ಹೇಳಿತು: “ಭಗವನ್ ! ನೀನು ಈ ರೀತಿ

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ ! ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ ಹೇಗೆ?

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು
ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಶಕ್ಯರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

01165030 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01165030a ನ ತ್ವಾಂ ತ್ಯಜಾಮಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸ್ಥೀಯತಾಂ ಯದಿ ಶಕ್ಯತೇ|

01165030c ದೃಢೇನ ದಾಮ್ನಾ ಬದ್ಧೈಷ ವತ್ಸಸ್ತೇ ಹ್ರಿಯತೇ ಬಲಾತ್||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣಿ!
ಶಕ್ಯವಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು. ಅವರು ನಿನ್ನ ಕರುವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

01165031 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01165031a ಸ್ಥೀಯತಾಮಿತಿ ತಚ್ಚೃತ್ವಾ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಪಯಸ್ವಿನೀ|

01165031c ಊರ್ಧ್ವಾಂಚಿತಶಿರೋಗ್ರೀವಾ ಪ್ರಬಭೌ ಘೋರದರ್ಶನಾ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಲ್ಲು! ಎಂಬ ವಶಿಷ್ಠನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ
ಆ ಯಶಸ್ವಿನಿಯು ತನ್ನ ತಲೆ ಮತ್ತು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲು ಅವಳು
ಘೋರರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ಕಂಡಳು.

01165032a ಕ್ರೋಧರಕ್ತೇಕ್ಷಣಾ ಸಾ ಗೌರ್ಹಂಭಾರವಘನಸ್ವನಾ|

01165032c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ವ್ಯದ್ರಾವಯತ ಸರ್ವಶಃ||

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾದವು. ಗುಡುಗಿನಂತೆ
“ಅಂಭಾ!” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಅವಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡಿಸಿದಳು.

01165033a ಕಶಾಗ್ರದಂಡಾಭಿಹತಾ ಕಾಲ್ಯಮಾನಾ ತತಸ್ತತಃ|

01165033c ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತೇಕ್ಷಣಾ ಕ್ರೋಧಂ ಭೂಯ ಏವ ಸಮಾದಧೇ||

ಕಟ್ಟಿಗೆ ದಂಡಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಓಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು.

01165034a ಆದಿತ್ಯ ಇವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತವಪುರ್ಬಭೌ|

01165034c ಅಂಗಾರವರ್ಷಂ ಮುಂಚಂತೀ ಮುಹುರ್ವಾಲಧಿತೋ ಮಹತಃ||

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಅವಳ ದೇಹವು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿದಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಅವಳ ಬಾಯಿ-ಬಾಲಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಕೆಂಡಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

01165035a ಅಸೃಜತ್ಪಹ್ಲವಾನ್ಪುಚ್ಚಾಚ್ಚ ಕೃತಃ ಶಬರಾಂಶಕಾನ್|

01165035c ಮೂತ್ರತಶ್ಚಾಸೃಜಚ್ಚಾಪಿ ಯವನಾನ್ಮೋಧಮೂರ್ಚ್ಛಿತಾ||

ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತಳಾದ ಅವಳು ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಪಹ್ಲವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಳು, ಶಬರ-ಶಕರನ್ನು ಸಗಣೆಯಿಂದ, ಮತ್ತು ಮೂತ್ರದಿಂದ ಯವನರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಳು.

01165036a ಪುಂಡ್ರಾನ್ಕಿರಾತಾನ್ಪ್ರಮಿಡಾನ್ಸಿಂಹಲಾನ್ಪರ್ಬರಾಂಸ್ತಥಾ|

01165036c ತಥೈವ ದರದಾನ್ಮೈಚ್ಛಾನ್ಘೇನತಃ ಸಾ ಸಸರ್ಜ ಹ||

ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯಿಂದ ಪುಂಡ್ರ, ಕಿರಾತ, ದ್ರಮಿಡ, ಸಿಂಹಲ, ಬರ್ಬರ,

ದರದ, ಮತ್ತು ಮ್ಲೇಚ್ಛರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಳು.

01165037a ತೈರ್ವಿಸೃಷ್ಟ್ಯೈರ್ಮಹತ್ಸ್ರೇನ್ಯಂ ನಾನಾಂಲೇಚ್ಛಗಣೈಸ್ತದಾ|

01165037c ನಾನಾವರಣಸಂಚನ್ವೈರ್ನಾನಾಯುಧಧರೈಸ್ತಥಾ|

01165037e ಅವಾಕೀರ್ಯತ ಸಂರಭೈರ್ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಈ ರೀತಿ ಅವಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರ ನಾನಾ ಗುಂಪಿನ ಮಹಾ ಸೇನೆಯು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕವಚಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಾನಾರೀತಿಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಚದುರಿಸಿ ಓಡಿಸಿತು.

01165038a ಏಕೈಕಶ್ಚ ತದಾ ಯೋಧಃ ಪಂಚಭಿಃ ಸಪ್ತಭಿರ್ವೃತಃ|

01165038c ಅಸ್ತ್ರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಕಾಲ್ಯಮಾನಂ ಬಲಂ ತತಃ|

01165038e ಪ್ರಭಗ್ನಂ ಸರ್ವತಸ್ತಸ್ತಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯೋಧನೂ ಇನ್ನೂ ಐದು ಯೋಧರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನ ಬಲವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನಾಶಹೊಂದಿತು.

01165039a ನ ಚ ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಯುಜ್ಯಂತ ಕೇ ಚಿತ್ತೇ ಸೈನಿಕಾಸ್ತದಾ|

01165039c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೈರ್ವಾಸಿಷ್ಟೈರ್ಭರತರ್ಷಭಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆದರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಯಾರೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನೂ ವಸಿಷ್ಠನ ಸಂಕ್ರೂದ್ಧ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ

01165040a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ತು ಕಾಲ್ಯಮಾನಂ ತ್ರಿಯೋಜನಂ|

01165040c ಕ್ರೋಶಮಾನಂ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಂ ತ್ರಾತಾರಂ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛತ||

ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವ ತ್ರಾತಾರನನ್ನೂ ಕಾಣದ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೈನ್ಯವು ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳವರೆಗೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

01165041a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತನ್ನಹದಾಶ್ಚ ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಭವಂ ತದಾ|

01165041c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಕ್ಷತ್ರಭಾವಾನ್ನಿರ್ವಿಣ್ಣೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01165042a ಧಿಗ್ಬಲಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಬಲಂ ಬಲಂ|

01165042c ಬಲಾಬಲಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತಪ ಏವ ಪರಂ ಬಲಂ||

“ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಲವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಬಲಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಬಲವೇ ಬಲವು. ಬಲಾಬಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಪಸ್ಸಿನ
ಬಲವೇ ಪರಮ ಬಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.”

01165043a ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ಥೀತಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತಾಂ ಚ ದೀಪ್ತಾಂ ನೃಪಶ್ರಿಯಂ|

01165043c ಭೋಗಾಂಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ತಪಸ್ಯೇವ ಮನೋ ದಧೇ||

ಅವನು ತನ್ನ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ನೃಪಶ್ರೀಯನ್ನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ

ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿದನು.

01165044a ಸ ಗತ್ವಾ ತಪಸಾ ಸಿದ್ಧಿಂ ಲೋಕಾನ್ವಿಷ್ಟಭ್ಯ ತೇಜಸಾ|

01165044c ತತಾಪ ಸರ್ವಾನ್ದಿಪ್ತೌಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಮವಾಪ ಚ|

01165044e ಅಪಿಬಚ್ಚ ಸುತಂ ಸೋಮಮಿಂದ್ರೇಣ ಸಹ ಕೌಶಿಕಃ||

ಅವನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಸಿ ತನ್ನ ಓಜಸ್ಸಿನ ದೀಪದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇಂದ್ರನ ಸಹಿತ ಕೌಶಿಕನು ಸೋಮವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪರಾಭವೇ ಷಷ್ಠಷಷ್ಠ್ಯು ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪರಾಭವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೬

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಜ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋದಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಮಗ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎದುರಾದುದು (೧-೪). ಮೊದಲು ಯಾರು ದಾರಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿ, ದಾರಿಬಿಡದಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಾರಿಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ನರಭಕ್ಷಕನಾಗೆಂದು ಶಕ್ತಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಶಪಿಸಿದುದು (೫-೧೦). ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಆದೇಶದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನೋರ್ವನು ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನನ್ನು ಆವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದು;

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನರಮಾಂಸವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವನಿಂದಲೂ ರಾಜನು
 ನರಭಕ್ಷಕನಾಗುವಂತೆ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು (೧೧-೩೩).
 ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಸಿಷ್ಠನ ಇತರ ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ಭಕ್ಷಿಸಿದುದು (೩೪-೩೮).
 ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಕ್ಷಮಾವಂತ ವಸಿಷ್ಠನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು
 ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಅಸಫಲನಾಗುವುದು (೩೯-೪೫).

01166001 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01166001a ಕಲ್ಮಾಷಪಾದೈತ್ಯಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ರಾಜಾ ಬಭೂವ ಹ|

01166001c ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಜಃ ಪಾರ್ಥ ತೇಜಸಾಸದೃಶೋ ಭುವಿ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಜನಾದ ಅವನ
 ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸದೃಶರಾದವರು ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01166002a ಸ ಕದಾ ಚಿದ್ವನಂ ರಾಜಾ ಮೃಗಯಾಂ ನಿಯಯೌ ಪುರಾತ್|

01166002c ಮೃಗಾನ್ವಿಧ್ಯನ್ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ಚಚಾರ ರಿಪುಮರ್ದನಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಆ ರಾಜನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಪುರದಿಂದ ಹೊರಗೆ
 ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆ ರಿಪುಮರ್ದನನು ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಹಂದಿಗಳನ್ನು
 ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01166003a ಸ ತು ರಾಜಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವಾಸಿಷ್ಠಮೃಷಿಸತ್ತಮಂ|

01166003c ತೃಷಾರ್ತಶ್ಚ ಕ್ಷುಧಾರ್ತಶ್ಚ ಏಕಾಯನಗತಃ ಪಥಿ||

ತೃಷಾರ್ತನೂ ಕ್ಷುಧಾರ್ತನೂ ಆದ ಆ ರಾಜನು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಮುನಿಸತ್ತಮ ವಾಸಿಷ್ಠನನ್ನು ಎದುರಾದನು.

01166004a ಅಪಶ್ಯದಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಮುನಿಂ ಪ್ರತಿಮುಖಾಗತಂ|

01166004c ಶಕ್ತಿಂ ನಾಮ ಮಹಾಭಾಗಂ ವಸಿಷ್ಠಕುಲನಂದನಂ|

01166004e ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪುತ್ರಶತಾತ್ಪುತ್ರಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆ ಮಹಾಭಾಗ, ವಸಿಷ್ಠಕುಲನಂದನನ ಹೆಸರು ಶಕ್ತಿ ಎಂದಿತ್ತು. ಅವನು
ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನ ನೂರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದನು.

01166005a ಅಪಗಚ್ಛ ಪಥೋಽಸ್ಮಾ ಕಮಿತ್ಯೇವಂ ಪಾರ್ಥಿವೋಽಬ್ರವೀತ್|

01166005c ತಥಾ ಋಷಿರುವಾಚ್ಯೈನಂ ಸಾಂತ್ವಯಂಶ್ಚಕ್ಷಯಾ ಗಿರಾ||

01166006a ಋಷಿಸ್ತು ನಾಪಚಕ್ರಾಮ ತಸ್ಮಿನ್ನರ್ಮಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ|

01166006c ನಾಪಿ ರಾಜಾ ಮುನೇರ್ಮನಾತ್ಮೋಧಾಚ್ಛಾಪಿ ಜಗಾಮ ಹ||

01166007a ಅಮುಂಚಂತಂ ತು ಪಂಥಾನಂ ತಮೃಷಿಂ ನೃಪಸತ್ತಮಃ|

01166007c ಜಘಾನ ಕಶಯಾ ಮೋಹಾತ್ತದಾ ರಾಕ್ಷಸವನ್ಮುನಿಂ||

“ಇದು ನಮ್ಮ ದಾರಿ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು!” ಎಂದು ಪಾರ್ಥಿವನು
ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಋಷಿಯು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸಾಂತ್ವನದ

ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಧರ್ಮಪಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಋಷಿಯು
ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮುನಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೋಪದಿಂದ ಮತ್ತು ತನ್ನ
ಮಾನದಿಂದ ರಾಜನೂ ಕೂಡ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ದಾರಿಯನ್ನು
ಕೊಡದೇ ಇದ್ದ ಆ ಋಷಿಗೆ ನೃಪಸತ್ತಮನು ತನ್ನ ಬಾರಿಕೋಲಿನಿಂದ

ಮೋಹಿತ ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ಆ ಮುನಿಗೆ ಹೊಡೆದನು.

01166008a ಕಶಾಪ್ರಹಾರಾಭಿಹತಸ್ತತಃ ಸ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

01166008c ತಂ ಶಶಾಪ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವಾಸಿಷ್ಠಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚ್ಛಿತಃ||

ಬಾರಿಕೋಲಿನ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಮುನಿಸತ್ತಮ ವಾಸಿಷ್ಠನು ಕ್ರೋಧ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಆ ನೃಪಸತ್ತಮನಿಗೆ ಶಪಿಸಿದನು.

01166009a ಹಂಸಿ ರಾಕ್ಷಸವದ್ಯಸ್ಮಾದ್ರಾಜಾಪಸದ ತಾಪಸಂ|

01166009c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಪುರುಷಾದೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ತಾಪಸಿಯನ್ನು ಓರ್ವ ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ರಾಜನೇ ! ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ನರಭಕ್ಷಕನಾಗುವೆ.

01166010a ಮನುಷ್ಯಪಿಶಿತೇ ಸಕ್ತಶ್ಚ ರಿಷ್ಯಸಿ ಮಹೀಮಿಮಾಂ|

01166010c ಗಚ್ಛ ರಾಜಾಧಮೇತ್ಯುಕ್ತಃ ಶಕ್ತಿನಾ ವೀರ್ಯಶಕ್ತಿನಾ||

ಮನುಷ್ಯರ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ನೀನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡುವೆ. ರಾಜಾಧಮ ! ಹೋಗು !” ಎಂದು ವೀರ್ಯಶಕ್ತಿವಂತ ಶಕ್ತಿಯು ನುಡಿದನು.

01166011a ತತೋ ಯಾಜ್ಯನಿಮಿತ್ತಂ ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರವಸಿಷ್ಠಯೋಃ|

01166011c ವೈರಮಾಸೀತ್ತದಾ ತಂ ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽನ್ವಪದ್ಯತ||

ಯಾವುದೋ ಯಜ್ಞದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ವಸಿಷ್ಠರ

ನಡುವೆ ವೈರತ್ವವಿದ್ದಿತ್ತು²⁴³. ಅದರ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು
ರಾಜನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

01166012a ತಯೋರ್ವಿವದತೋರೇವಂ ಸಮೀಪಮುಪಚಕ್ರಮೇ|

01166012c ಋಷಿರುಗ್ರತಪಾಃ ಪಾರ್ಥ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಅವರಿರ್ವರೂ ವಿವಾದದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿ ಪ್ರತಾಪಿ
ಋಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಸಮೀಪ ಬಂದನು.

01166013a ತತಃ ಸ ಬುಬುಧೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಮೃಷಿಂ ನೃಪಸತ್ತಮಃ|

01166013c ಋಷೇಃ ಪುತ್ರಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ವಸಿಷ್ಠಮಿವ ತೇಜಸಾ||

ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ನೃಪಸತ್ತಮ ಆ ಋಷಿಯು ವಸಿಷ್ಠನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೇ
ಹೊಂದಿದ್ದ ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದನು.

01166014a ಅಂತರ್ಧಾಯ ತದಾತ್ಮಾನಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಪಿ ಭಾರತ|

01166014c ತಾವುಭಾವುಪಚಕ್ರಾಮ ಚಿಕೀರ್ಷನ್ನಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಂ||

ಭಾರತ ! ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನಗೆ
ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಲು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01166015a ಸ ತು ಶಪ್ತಸ್ತದಾ ತೇನ ಶಕ್ತಿನಾ ವೈ ನೃಪೋತ್ತಮಃ|

01166015c ಜಗಾಮ ಶರಣಂ ಶಕ್ತಿಂ ಪ್ರಸಾದಯಿತುಮರ್ಹಯನ್||

243 ಇದು ಯಾವ ಯಜ್ಞ? ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವೇ?

ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಪಿತ ಆ ನೃಪೋತ್ತಮನು ಶಕ್ತಿಯ ಶರಣುಹೋಗಿ
ಅವನನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

01166016a ತಸ್ಯ ಭಾವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸ ನೃಪತೇಃ ಕುರುನಂದನ|

01166016c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತತೋ ರಕ್ಷ ಆದಿದೇಶ ನೃಪಂ ಪ್ರತಿ||

ಕುರುನಂದನ ! ಆ ನೃಪತಿಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು
ರಾಕ್ಷಸನೋರ್ವನಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತನು.

01166017a ಸ ಶಾಪಾತ್ತಸ್ಯ ವಿಪ್ರರ್ಷೇರ್ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚಾಜ್ಞಯಾ|

01166017c ರಾಕ್ಷಸಃ ಕಿಂಕರೋ ನಾಮ ವಿವೇಶ ನೃಪತಿಂ ತದಾ||

ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕಿಂಕರ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ನೃಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01166018a ರಕ್ಷಸಾ ತು ಗೃಹೀತಂ ತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸ ಮುನಿಸ್ತದಾ|

01166018c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಪ್ಯಪಕ್ರಾಮತ್ತಸ್ಮಾದ್ದೇಶಾದರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ರಾಕ್ಷಸನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಮುನಿ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01166019a ತತಃ ಸ ನೃಪತಿರ್ವಿದ್ವಾನ್ರಕ್ಷನ್ನಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

01166019c ಬಲವತ್ತೀಡ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ರಕ್ಷಸಾಂತರ್ಗತೇನ ಹ||

ಆಗ ಆ ವಿದ್ವಾನ್ ನೃಪತಿಯು ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ರಾಕ್ಷಸನು ಬಹಳಷ್ಟು
ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡನು.

01166020a ದದರ್ಶ ತಂ ದ್ವಿಜಃ ಕಶ್ಚಿದ್ರಾಜಾನಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಪುನಃ|

01166020c ಯಯಾಚೇ ಕ್ಷುಧಿತಶ್ಚೈನಂ ಸಮಾಂಸಂ ಭೋಜನಂ ತದಾ||

ಹಿಂದಿರುಗಿದ ರಾಜನನ್ನು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಹಸಿವೆಯಿಂದಿದ್ದ ದ್ವಿಜನು
ನೋಡಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ಭೋಜನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು.

01166021a ತಮುವಾಚಾಥ ರಾಜರ್ಷಿರ್ದ್ವಿಜಂ ಮಿತ್ರಸಹಸ್ತದಾ|

01166021c ಆಸ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತ್ವ ಮತ್ಯೈವ ಮುಹೂರ್ತಮಿತಿ ಸಾಂತ್ವಯನ್||

ಆಗ ರಾಜರ್ಷಿ ಮಿತ್ರಸಹನು ಅವನನ್ನು ಸಂತವಿಸುತ್ತಾ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ !
ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಯುತ್ತಿರು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

01166022a ನಿವೃತ್ತಃ ಪ್ರತಿದಾಸ್ಯಾಮಿ ಭೋಜನಂ ತೇ ಯಥೇಚ್ಛಿತಂ|

01166022c ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ರಾಜಾ ತಸೌ ಚ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

“ನಾನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನಂತರ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು
ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ರಾಜನು ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನನ್ನು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01166023a ಅಂತರ್ಗತಂ ತು ತದ್ರಾಜ್ಞಸ್ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾಷಿತಂ|

01166023c ಸೋಽಂತಃಪುರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಥ ಸಂವಿವೇಶ ನರಾಧಿಪಃ||

ಆದರೆ ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಆ
ನರಾಧಿಪನು ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಿದ್ರಿಸಿದನು.

01166024a ತತೋಽರ್ಧರಾತ್ರ ಉತ್ಥಾಯ ಸೂದಮಾನಾಯ್ ಸತ್ತರಂ|

01166024c ಉವಾಚ ರಾಜಾ ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ||

ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಇತ್ತಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅಡುಗೆಯವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01166025a ಗಚ್ಛಾಮುಷ್ಮಿನ್ನಸೌ ದೇಶೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷತೇ|

01166025c ಅನ್ನಾರ್ಥಿ ತ್ವಂ ತಮನ್ನೇನ ಸಮಾಂಸೇನೋಪಪಾದಯ||

“ಬೇಗನೆ ಹೋಗು! ಇಂಥಹ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ನಾರ್ಥಿ ಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನು ನನ್ನ ದಾರಿಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮಾಂಸದ ಊಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಡು.”

01166026a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ಸೂದಃ ಸೋಽನಾಸಾದ್ಯಾಮಿಷಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01166026c ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ತದಾ ತಸ್ಮೈ ರಾಜ್ಞೇ ವ್ಯಥಾನ್ವಿತಃ||

ಆ ಅಡುಗೆಯವನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಂಸವು ದೊರೆಯದಿರಲು ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ವ್ಯಥಾನ್ವಿತನಾಗಿ ವರದಿಮಾಡಿದನು.

01166027a ರಾಜಾ ತು ರಕ್ಷಸಾವಿಷ್ಟ್ಯಃ ಸೂದಮಾಹ ಗತವ್ಯಥಃ|

01166027c ಅಪ್ಯೇನಂ ನರಮಾಂಸೇನ ಭೋಜಯೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆದರೆ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ರಾಜನು ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತೆಮಾಡದೇ “ಹಾಗಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ನರಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸು!” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

01166028a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಸೂದಃ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ವಧ್ಯಘಾತಿನಾಂ|

01166028c ಗತ್ವಾ ಜಹಾರ ತ್ವರಿತೋ ನರಮಾಂಸಮಪೇತಭೀಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಡುಗೆಯವನು ವದ್ಯಘಾತಿಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನರಮಾಂಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

01166029a ಸ ತತ್ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿಧಿವದನೋಪಹಿತಮಾಶು ವೈ|

01166029c ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾದಾದ್ಯಾಹ್ಮಣಾಯ ಕ್ಷುಧಿತಾಯ ತಪಸ್ವಿನೇ||

ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ಹಸಿದಿದ್ದ ತಾಪಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01166030a ಸ ಸಿದ್ಧಚಕ್ಷುಷಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದನ್ನಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

01166030c ಅಭೋಜ್ಯಮಿದಮಿತ್ಯಾಹ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ||

ತನ್ನ ಸಿದ್ಧ ಚಕ್ಷುಷುಗಳಿಂದ ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೋಡಿದ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು “ಇದು ಅಭೋಜ್ಯವಾದದ್ದು!” ಎಂದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು.

01166031a ಯಸ್ಮಾದಭೋಜ್ಯಮನ್ನಂ ಮೇ ದದಾತಿ ಸ ನರಾಧಿಪಃ|

01166031c ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮೈವ ಮೂಢಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯತ್ರ ಲೋಲುಪಾ||

“ನನಗೆ ಯಾವ ಅನ್ನವನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆಂದು ನೀಡಿದ್ದಾನೋ ಆ ಮೂಢ ನರಾಧಿಪನು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಅಂಥಹದೇ ಅನ್ನದ ಲೋಲುಪನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01166032a ಸಕ್ಕೋ ಮಾನುಷಮಾಂಸೇಷು ಯಥೋಕ್ತಃ ಶಕ್ತಿನಾ ಪುರಾ|

01166032c ಉದ್ವೇಜನೀಯೋ ಭೂತಾನಾಂ ಚರಿಷ್ಯತಿ ಮಹೀಮಿಮಾಂ||

ಹಿಂದೆ ಶಕ್ತಿಯು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.”

01166033a ದ್ವಿರನುವ್ಯಾಹೃತೇ ರಾಜ್ಞಃ ಸ ಶಾಪೋ ಬಲವಾನಭೂತ್|

01166033c ರಕ್ಷೋಬಲಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ವಿಸಂಜ್ಞಶ್ಚ ಭವತ್ತದಾ||

ಎರಡು ಬಾರಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜನ ಆ ಶಾಪವು ಹೆಚ್ಚು
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಲು ಅವನನ್ನು ಆವಿಷ್ಟುರಿಸಿದ ರಾಕ್ಷಸನು ಹೆಚ್ಚಿನ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

01166034a ತತಃ ಸ ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ರಾಕ್ಷಸೋಪಹತೇಂದ್ರಿಯಃ|

01166034c ಉವಾಚ ಶಕ್ತಿಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಚಿರಾದಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ತಕ್ಷಣವೇ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆ ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿದನು:

01166035a ಯಸ್ಮಾದಸದೃಶಃ ಶಾಪಃ ಪ್ರಯುಕ್ತೋಽಯಂ ತ್ವಯಾ ಮಯಿ|

01166035c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರವರ್ತಿಷ್ಯೇ ಖಾದಿತುಂ ಮಾನುಷಾನಹಂ||

“ನೀನು ನನಗೆ ಇಂಥಹ ಅಸದೃಶ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ
ನರಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ
ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01166036a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಸದ್ಯಸ್ತಂ ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಪ್ರಯುಜ್ಯ ಸಃ|

01166036c ಶಕ್ತಿನಂ ಭಕ್ಷಯಾಮಾಸ ವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಶುಮಿವೇಪ್ಸಿತಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ವ್ಯಾಘ್ರವು
ಪಶುವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು.

01166037a ಶಕ್ತಿನಂ ತು ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತತಃ ಪುನಃ|

01166037c ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯೈವ ಪುತ್ರೇಷು ತದ್ರಕ್ಷಃ ಸಂದಿದೇಶ ಹ||

ಶಕ್ತಿಯು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪುನಃ ಆ
ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ವಸಿಷ್ಠನ ಇತರ ಪುತ್ರರೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01166038a ಸ ತಾಂಶತಾವರಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01166038c ಭಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಿಂಹಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾನಿವ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಸಿಂಹವು ಕ್ಷುದ್ರ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು
ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನ ಇತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿದನು.

01166039a ವಸಿಷ್ಠೋ ಘಾತಿತಾಂಶ್ಚುತ್ವಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ತಾನ್ಸುತಾನ್|

01166039c ಧಾರಯಾಮಾಸ ತಂ ಶೋಕಂ ಮಹಾದ್ರಿರಿವ ಮೇದಿನೀಂ||

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೇ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಎಂದು ಕೇಳಿದ
ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನ ಆ ಶೋಕವನ್ನು ಮಹಾದ್ರಿಯು ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

01166040a ಚಕ್ರೇ ಚಾತ್ಮವಿನಾಶಾಯ ಬುದ್ಧಿಂ ಸ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

01166040c ನ ತ್ವೇವ ಕುಶಿಕೋಚ್ಛೇದಂ ಮೇನೇ ಮತಿಮತಾಂ ವರಃ||

ಮತಿವಂತರಲ್ಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ ಮುನಿಸತ್ತಮನು ಕೌಶಿಕರ ಕುಲವನ್ನೇ
ನಾಶಮಾಡುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

01166041a ಸ ಮೇರುಕೂಟಾದಾತ್ಮಾನಂ ಮುಮೋಚ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

01166041c ಶಿರಸ್ತಸ್ಯ ಶಿಲಾಯಾಂ ಚ ತೂಲರಾಶಾವಿವಾಪತತ್||

ಆ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಿಂದ ಹಾರಿದನು.
ಆದರೆ ಅವನ ಶಿರವು ಶಿಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಶಿಲೆಯು ಹತ್ತಿಯ
ರಾಶಿಯಾಗಿತ್ತು.

01166042a ನ ಮಮಾರ ಚ ಪಾತೇನ ಸ ಯದಾ ತೇನ ಪಾಂಡವ|

01166042c ತದಾಗ್ನಿಮಿದ್ಧ್ವಾ ಭಗವಾನ್ಸಂವಿವೇಶ ಮಹಾವನೇ||

ಪಾಂಡವ! ಬೀಳುವುದರಿಂದ ತಾನು ಸಾಯದೇ ಇದ್ದಾಗ ಆ
ಭಗವಾನನು ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01166043a ತಂ ತದಾ ಸುಸಮಿದ್ಧೋಽಪಿ ನ ದದಾಹ ಹುತಾಶನಃ|

01166043c ದೀಪ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಯಮಿತ್ರಘ್ನ ಶೀತೋಽಗ್ನಿರಭವತ್ತತಃ||

ಬಹಳ ಎತ್ತರದ ವರೆಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹುತಾಶನನು ಅವನನ್ನು
ಸುಡಲಿಲ್ಲ. ಅಮಿತ್ರಘ್ನ! ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಜ್ವಾಲೆಗಳು

ಶೀತಾಗ್ನಿಗಳಾದವು.

01166044a ಸ ಸಮುದ್ರಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ಶೋಕಾವಿಷ್ಟೋ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01166044c ಬದ್ಧ್ವಾ ಕಂಠೇ ಶಿಲಾಂ ಗುರ್ವೀಂ ನಿಪಪಾತ ತದಂಭಸಿ||

ಶೋಕಾವಿಷ್ಟ ಮಹಾಮುನಿಯು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಕಂಠಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಾರ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು.

01166045a ಸ ಸಮುದ್ರೋರ್ಮಿ ವೇಗೇನ ಸ್ಥಲೇ ನ್ಯಸ್ಮೋ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01166045c ಜಗಾಮ ಸ ತತಃ ಖಿನ್ನಃ ಪುನರೇವಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಆ ಮಹಾಮುನಿಯನ್ನು ತೀರಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟವು. ಖಿನ್ನನಾದ ಅವನು ಪುನಃ ಅಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ವಸಿಷ್ಠಶೋಕೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಸಿಷ್ಠಶೋಕದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೭

ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಕ್ಷಮಾವಂತ ವಸಿಷ್ಠನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಅಸಫಲನಾಗುವುದು (೧-೧೧). ಸೊಸೆ
ಅದೃಶ್ಯವಂತಿಯು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿದ
ವಸಿಷ್ಠನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ವಿಮುಖನಾದುದು (೧೨-೧೫). ಗರ್ಭಿಣಿ

ಸೊಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ
ಆವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದ, ನರಭಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಮಷಪಾದನು ಎದುರಾಗಲು
ಅದೃಶ್ಯವಂತಿಯು ಹೆದರಿದುದು (೧೬-೨೧).

01167001 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01167001a ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರಮಪದಂ ರಹಿತಂ ತೈಃ ಸುತೈರ್ಮುನಿಃ|

01167001c ನಿರ್ಜಗಾಮ ಸುದುಃಖಾರ್ತಃ ಪುನರೇವಾಶ್ರಮಾತ್ತತಃ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ನೋಡಿದ
ಮುನಿಯು ಅತೀವ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಪುನಃ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೊರ
ಹೊರಟನು.

01167002a ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ಸರಿತಂ ಪೂರ್ಣಾಂ ಪ್ರಾವೃತ್ಕಾಲೇ ನವಾಂಭಸಾ|

01167002c ವೃಕ್ಷಾನ್ಬಹುವಿಧಾನ್ಪಾರ್ಥ ವಹಂತೀಂ ತೀರಜಾನ್ಬಹೂನಾ||

ಪಾರ್ಥ ! ಮಳೆಗಾಲದ ಹೊಸನೀರಿನಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ
ನದಿಯೊಂದನ್ನು ಕಂಡನು. ದಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಹುವಿಧ ವೃಕ್ಷಗಳು
ಅದರಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವು.

01167003a ಅಥ ಚಿಂತಾಂ ಸಮಾಪೇದೇ ಪುನಃ ಪೌರವನಂದನ|

01167003c ಅಂಭಸ್ಯಸ್ಯಾ ನಿಮಜ್ಜೇಯಮಿತಿ ದುಃಖಸಮನ್ವಿತಃ|

ಪೌರವನಂದನ ! ಆಗ ಆ ದುಃಖಸಮನ್ವಿತನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದು ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01167004a ತತಃ ಪಾಶೈಸ್ತದಾತ್ಮಾನಂ ಗಾಢಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01167004c ತಸ್ಯಾ ಜಲೇ ಮಹಾನದ್ಯಾ ನಿಮಮಜ್ಜ ಸುದುಃಖಿತಃ||

ಸುದುಃಖಿತನಾದ ಮಹಾಮುನಿಯು ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಹಾನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದನು.

01167005a ಅಥ ಚಿತ್ವಾ ನದೀ ಪಾಶಾಂಸ್ತಸ್ಯಾರಿಬಲಮರ್ದನ|

01167005c ಸಮಸ್ಥಂ ತಮೃಷಿಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಪಾಶಂ ಸಮವಾಸ್ಯಜತ್||

ಅರಿಬಲಮರ್ದನ! ಆದರೆ ನದಿಯು ಅವನ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ವಿಪಾಶನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಮಸ್ಥ ಋಷಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೀರಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು.

01167006a ಉತ್ತತಾರ ತತಃ ಪಾಶೈರ್ವಿಮುಕ್ತಃ ಸ ಮಹಾನ್ಯಷಿಃ|

01167006c ವಿಪಾಶೇತಿ ಚ ನಾಮಾಸ್ಯಾ ನದ್ಯಾಶ್ಚಕ್ರೇ ಮಹಾನ್ಯಷಿಃ||

ಪಾಶಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದ ಮಹಾನ್ಯಷಿಯು ನದಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದನು. ಮಹಾನ್ಯಷಿಯು ಆ ನದಿಗೆ ವಿಪಾಶ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು.

01167007a ಶೋಕೇ ಬುದ್ಧಿಂ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ನ ಚೈಕತ್ರ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ|

01167007c ಸೋಽಗಚ್ಛತ್ಪರ್ವತಾಂಶ್ಚೈವ ಸರಿತಶ್ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ||

ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಶೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತವಾಗಿರಿಸಿ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೇ ಪರ್ವತ, ಸರಿತ ಮತ್ತು ಸಾರಸಗಳ ಕಡೆ ಹೋದನು.

01167008a ತತಃ ಸ ಪುನರೇವರ್ಷಿರ್ನದೀಂ ಹೈಮವತೀಂ ತದಾ|

01167008c ಚಂಡಗ್ರಾಹವತೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರೋತಸ್ಯವಾಪತತ್||

ಕೂರ ಮೊಸಳೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ನದಿಯೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದ ಋಷಿಯು ಪುನಃ ಅದರಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದನು.

01167009a ಸಾ ತಮಗ್ನಿಸಮಂ ವಿಪ್ರಮನುಚಿಂತ್ಯ ಸರಿದ್ವರಾ|

01167009c ಶತಧಾ ವಿದ್ರುತಾ ಯಸ್ಮಾಚ್ಯತದ್ರುರಿತಿ ವಿಶ್ರುತಾ||

ಆದರೆ ಆ ಸರಿದ್ವರೆಯು ಅವನು ಅಗ್ನಿಸಮ ವಿಪ್ರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೂರಾರು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅದು ಶತಾದ್ಯು ಎಂದು ವಿಶ್ರುತವಾಗಿದೆ.

01167010a ತತಃ ಸ್ಥಲಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರಾಪ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

01167010c ಮರ್ತುಂ ನ ಶಕ್ಯಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುನರೇವಾಶ್ರಮಂ ಯಯೌ||

ತಾನು ದಡದ ಮೇಲೆಯೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ ಅವನು ನನಗೆ ಸಾಯಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪುನಃ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

01167011a ವಧ್ವಾದ್ಯಶ್ಯಂತ್ಯಾನುಗತ ಆಶ್ರಮಾಭಿಮುಖೋ ವ್ರಜನ್|

01167011c ಅಥ ಶುಶ್ರಾವ ಸಂಗತ್ಯಾ ವೇದಾಧ್ಯಯನನಿಃಸ್ವನಂ|

01167011e ಪೃಷ್ಠತಃ ಪರಿಪೂರ್ಣಾರ್ಥೈಃ ಷಡ್ಭಿರಂಗೈರಲಂಕೃತಂ||

ಆಶ್ರಮಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಸೊಸೆ ಅದೃಶ್ಯಂತಿಯು

ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಷಡಂಗಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಪರಿಪೂರ್ಣಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

01167012a ಅನುವ್ರಜತಿ ಕೋ ನ್ವೇಷ ಮಾಮಿತ್ಯೇವ ಚ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್|

01167012c ಅಹಂ ತ್ವದ್ಯಶ್ಯತೀ ನಾಮ್ನಾ ತಂ ಸ್ನುಷಾ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01167012e ಶಕ್ತೇರ್ಭಾರ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗ ತಪೋಯುಕ್ತಾ ತಪಸ್ವಿನೀ||

“ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು?” ಎಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದನು. ಅವಳು “ನಾನು ಅದೃಶ್ಯತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಿನ್ನ ಸೊಸೆ. ಮಹಾಭಾಗ! ಶಕ್ತಿಯ ಪತ್ನಿ, ತಪೋನಿರತೆ ತಪಸ್ವಿನೀ!” ಎಂದಳು.

01167013 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01167013a ಪುತ್ರಿ ಕಸ್ತ್ವಿಷ ಸಾಂಗಸ್ಯ ವೇದಸ್ಯಾಧ್ಯಯನಸ್ವನಃ|

01167013c ಪುರಾ ಸಾಂಗಸ್ಯ ವೇದಸ್ಯ ಶಕ್ತೇರಿವ ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರಿ! ಹಿಂದೆ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈಗಲೂ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರವು ಯಾರಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ?”

01167014 ಅದೃಶ್ಯಂತ್ಯುವಾಚ|

01167014a ಅಯಂ ಕುಕ್ಷೌ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಶಕ್ತೇರ್ಗರ್ಭಃ ಸುತಸ್ಯ ತೇ|

01167014c ಸಮಾ ದ್ವಾದಶ ತಸ್ಯೇಹ ವೇದಾನಭ್ಯಸತೋ ಮುನೇ||

ಅದೃಶ್ಯಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕಳೆದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ

ಸುತ ಶಕ್ತಿಯ ಗರ್ಭವು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮುನಿ! ಇದು ವೇದಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಸ್ವರ.”

01167015 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01167015a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋ ಹೃಷ್ಣೋ ವಸಿಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾಗೃಷಿಃ|

01167015c ಅಸ್ತಿ ಸಂತಾನಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೃತ್ಯೋಃ ಪಾರ್ಥ ನ್ಯವರ್ತತ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾಗ ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನು ಹೃಷ್ಣನಾಗಿ “ಸಂತಾನವಿದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ದಾರಿಯಿಂದ ಹಿಂದುರಿಗಿದನು.

01167016a ತತಃ ಪ್ರತಿನಿವೃತ್ತಃ ಸ ತಯಾ ವಧ್ವಾ ಸಹಾನಘ|

01167016c ಕಲ್ಪಾಷಪಾದಮಾಸೀನಂ ದದರ್ಶ ವಿಜನೇ ವನೇ||

ಅನಘ! ತನ್ನ ಸೊಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕಲ್ಪಾಷಪಾದನನ್ನು ಕಂಡನು.

01167017a ಸ ತು ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತಂ ರಾಜಾ ಕ್ರುದ್ಧ ಉತ್ಥಾಯ ಭಾರತ|

01167017c ಆವಿಷ್ಟೋ ರಕ್ಷಸೋಗ್ರೇಣ ಇಯೇಷಾತ್ತುಂ ತತಃ ಸ್ಮ ತಂ||

ಭಾರತ! ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಉಗ್ರ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಆವಿಷ್ಟಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ರಾಜನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಅವನನ್ನೇ ಕಬಳಿಸಲು ಮುಂದಾದನು.

01167018a ಅದೃಶ್ಯಂತೀ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾಣಮಗ್ರತಃ|

01167018c ಭಯಸಂವಿಗ್ನಯಾ ವಾಚಾ ವಸಿಷ್ಠಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಅದೃಶ್ಯಂತಿಯು ಕ್ರೂರಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ
ಭಯಸಂವಿಗ್ನಳಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು:

01167019a ಅಸೌ ಮೃತ್ಯುರವೋಗ್ರೇಣ ದಂಡೇನ ಭಗವನ್ನಿತಃ|

01167019c ಪ್ರಗೃಹೀತೇನ ಕಾಷ್ಠೇನ ರಾಕ್ಷಸೋಽಭ್ಯೇತಿ ಭೀಷಣಃ||

“ಇದೋ! ಉಗ್ರ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಕಾಷ್ಠವನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಭೀಷಣ ರಾಕ್ಷಸನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01167020a ತಂ ನಿವಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ತೋ ನಾನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಭುವಿ ಕಶ್ಚನ|

01167020c ತ್ವದೃತೇಽದ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವವೇದವಿದಾಂ ವರ||

ಮಹಾಭಾಗ! ಸರ್ವ ವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01167021a ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಭಗವನ್ನಾಪಾದಸ್ಮಾದ್ಧಾರುಣದರ್ಶನಾತ್|

01167021c ರಕ್ಷೋ ಅತ್ತುಮಿಹ ಹ್ಯಾವಾಂ ನೂನಮೇತಚ್ಚಿಕೀರ್ಷತಿ||

ಭಗವನ್! ಇಂಥಹ ದಾರುಣದೃಶ್ಯದ ಪಾಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ವಸಿಷ್ಠಶೋಕೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಠ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೧೬೮

ವಸಿಷ್ಠನು ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದುದು
(೧-೬). ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು
ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ವಸಿಷ್ಠನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದು,
ಅಶ್ಮಕನ ಜನನ (೭-೨೫).

01168001 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01168001a ಮಾ ಭೈಃ ಪುತ್ರಿ ನ ಭೇತವ್ಯಂ ರಕ್ಷಸಸ್ತೇ ಕಥಂ ಚನ|

01168001c ನೈತದ್ರಕ್ಷೋ ಭಯಂ ಯಸ್ಮಾತ್ಪಶ್ಯಸಿ ತ್ವಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರಿ! ಭಯಪಡಬೇಡ! ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ನಿನಗೆ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಇವನು ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲ.

01168002a ರಾಜಾ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದೋಽಯಂ ವೀರ್ಯವಾನ್ಪ್ರಥಿತೋ ಭುವಿ|

01168002c ಸ ಏಷೋಽಸ್ಮಿನ್ನನೋದ್ದೇಶೇ ನಿವಸತ್ಯತಿಭೀಷಣಃ||

ಅವನು ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಿತ ವೀರ್ಯವಾನ್ ರಾಜ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದ.
ಅವನು ಈ ವನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೀಷಣನಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

01168003 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01168003a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ಮುಷಿಃ|

01168003c ವಾರಯಾಮಾಸ ತೇಜಸ್ವೀ ಹುಂಕರೇಣೈವ ಭಾರತ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ ! ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿ ತೇಜಸ್ವಿ ವಸಿಷ್ಠನು ಹುಂಕಾರ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದನು.

01168004a ಮಂತ್ರಪೂತೇನ ಚ ಪುನಃ ಸ ತಮಭ್ಯುಕ್ತ್ಯ ವಾರಿಣಾ|

01168004c ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ವೈ ಘೋರಾದ್ರಾಕ್ಷಸಾದ್ರಾಜಸತ್ತಮಂ||

ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪುನೀತಗೊಂಡಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಚಿಮುಕಿಸಿ ಆ ರಾಜಸತ್ತಮನನ್ನು ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು.

01168005a ಸ ಹಿ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವಸಿಷ್ಠಸೈವ ತೇಜಸಾ|

01168005c ಗ್ರಸ್ತ ಆಸೀದ್ಧೃಹೇಣೇವ ಪರ್ವ ಕಾಲೇ ದಿವಾಕರಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವನು ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಿವಾಕರನು ಗ್ರಹಣದಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವಸಿಷ್ಠನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದನು.

01168006a ರಕ್ಷಸಾ ವಿಪ್ರಮುಕ್ತೋಽಥ ಸ ನೃಪಸ್ತದ್ವನಂ ಮಹತ್|

01168006c ತೇಜಸಾ ರಂಜಯಾಮಾಸ ಸಂಧ್ಯಾಭ್ರಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ವಿಮುಕ್ತ ಆ ನೃಪತಿಯು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಮಹಾ ವನವನ್ನು ಭಾಸ್ಕರನು ತನ್ನ ಸಂಧ್ಯಾಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕೆಂಪಾಗಿಸಿದನು.

01168007a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಮಭಿವಾದ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

01168007c ಉವಾಚ ನೃಪತಿಃ ಕಾಲೇ ವಸಿಷ್ಠಮೃಷಿಸತ್ತಮಂ||

ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುನಃ ಗಳಿಸಿದ ನೃಪತಿಯು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ
ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಋಷಿಸತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01168008a ಸೌದಾಸೋಽಹಂ ಮಹಾಭಾಗ ಯಾಜ್ಯಸ್ತೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

01168008c ಅಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಯದಿಷ್ಟಂ ತೇ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

“ಮಹಾಭಾಗ! ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ನಾನು ಸೌದಾಸ. ನಿನ್ನ ಯಾಜಿ. ಈಗ
ನಿಮಗಿಷ್ಟವಾದದನ್ನು ಹೇಳು. ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಹೇಳು.”

01168009 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01168009a ವೃತ್ತಮೇತದ್ಯಥಾಕಾಲಂ ಗಚ್ಛ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಧಿ ತತ್|

01168009c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಕದಾ ಚನ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ ನಡೆದು
ಹೋಯಿತು. ಹೋಗು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳು. ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ! ಎಂದೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಬೇಡ.”

01168010 ರಾಜೋವಾಚ|

01168010a ನಾವಮಂಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯದಾ ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಾನ್|

01168010c ತ್ವನ್ನಿದೇಶೇ ಸ್ಥಿತಃ ಶಶ್ವತ್ತು ಜಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ದ್ವಿಜಾನ್||

ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭರನ್ನು ಎಂದೂ ನಾನು ಅವಮಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ನಿರ್ದೇಶದಂತೆ ನಾನು ದ್ವಿಜರನ್ನು ಎಂದೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

01168011a ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಣಾಂ ತು ಯೇನಾಹಮನ್ಯುಣಃ ಸ್ಯಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

01168011c ತತ್ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವರಂ ವೇದವಿದಾಂ ವರ||

ವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನಾನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಬಲ್ಲಂಥಹ ಒಂದು ವರವನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

01168012a ಅಪತ್ಯಾಯೇಪ್ಸಿತಾಂ ಮಹ್ಯಂ ಮಹಿಷೀಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ|

01168012c ಶೀಲರೂಪಗುಣೋಪೇತಾಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲವೃದ್ಧಯೇ||

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲದ ವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಶೀಲರೂಪಗುಣೋಪೇತಳಾದ ನನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.”

01168013 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01168013a ದದಾನೀತ್ಯೇವ ತಂ ತತ್ರ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ|

01168013c ವಸಿಷ್ಠಃ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸ ಸತ್ಯಸಂಧ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಠನು “ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01168014a ತತಃ ಪ್ರತಿಯಯೌ ಕಾಲೇ ವಸಿಷ್ಠಸಹಿತೋಽನಘ|

01168014c ಖ್ಯಾತಂ ಪುರವರಂ ಲೋಕೇಷ್ಟಯೋಧ್ಯಾಂ ಮನುಜೇಶ್ವರಃ||

ಅನಘ ! ನಂತರ ಆ ಮನುಜೇಶ್ವರನು ವಸಿಷ್ಠನ ಸಹಿತ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಗರಿಯೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01168015a ತಂ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರತಿಮೋದಂತ್ಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯುಸ್ತದಾ|

01168015c ವಿಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ದಿವೌಕಸ ಇವೇಶ್ವರಂ||

ದಿವೌಕಸರು ತಮ್ಮ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಮುಕ್ತ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

01168016a ಅಚಿರಾತ್ಸ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರೋ ನಗರೀಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ|

01168016c ವಿವೇಶ ಸಹಿತಸ್ತೇನ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರನು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ನಗರಿಯನ್ನು
ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನ ಸಹಿತ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01168017a ದದೃಶುಸ್ತಂ ತತೋ ರಾಜನ್ನಯೋಧ್ಯಾವಾಸಿನೋ ಜನಾಃ|

01168017c ಪುಷ್ಯೇಣ ಸಹಿತಂ ಕಾಲೇ ದಿವಾಕರಮಿವೋದಿತಂ||

ಅಯೋಧ್ಯಾವಾಸಿ ಜನರು ಪುಷ್ಯದ ಸಹಿತವಿರುವ ದಿವಾಕರನನ್ನು
ನೋಡುವಂತೆ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತಸಗೊಂಡರು.

01168018a ಸ ಹಿ ತಾಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಲಕ್ಷ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀವತಾಂ ವರಃ|

01168018c ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ವ್ಯೋಮ ಶೀತಾಂಶುಃ ಶರತ್ಕಾಲ ಇವೋದಿತಃ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೀಮಂತನು ಶರತ್ಕಾಲದ ಶೀತಾಂಶುವು
ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

01168019a ಸಂಸಿಕ್ತಮೃಷ್ಟಪಂಥಾನಂ ಪತಾಕೋಚ್ಚ್ರಯಭೂಷಿತಂ|

01168019c ಮನಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದಯಾಮಾಸಾ ತಸ್ಯ ತತ್ಪುರಮುತ್ತಮಂ||

ತೊಳೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತ
ಮೇಲ್ಮಹಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಅನುತ್ತಮ ಪುರವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನ
ಮನಸ್ಸು ಆಹ್ಲಾದಗೊಂಡಿತು.

01168020a ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾರ್ಕೀರ್ಣಾ ಸಾ ಪುರೀ ಕುರುನಂದನ|

01168020c ಅಶೋಭತ ತದಾ ತೇನ ಶಕ್ರೇಣೇವಾಮರಾವತೀ||

ಕುರುನಂದನ! ತುಷ್ಟ ಪುಷ್ಟ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ಪುರವು
ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಮರಾವತಿಯಂತೆ ತೋರಿತು.

01168021a ತತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ರಾಜೇಂದ್ರೇ ತಸ್ಮಿನ್ರಾಜನಿ ತಾಂ ಪುರೀಂ|

01168021c ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋಽಜ್ಞಯಾ ದೇವೀ ವಸಿಷ್ಠಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜನು ಆ ಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ ಅವನ
ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಣಿ ದೇವಿಯು ವಸಿಷ್ಠನ ಬಳಿಸಾರಿದಳು.

01168022a ಋತಾವಥ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸ ಸಂಬಭೂವ ತಯಾ ಸಹ|

01168022c ದೇವ್ಯಾ ದಿವ್ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ವಸಿಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾಗ್ಯಾಃ||

ಋತುಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾಗಿ ಋಷಿ ಮಹರ್ಷಿ ಮಸಿಷ್ಠನು
ದೇವಿಯೊಡನೆ ದಿವ್ಯ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದನು.

01168023a ಅಥ ತಸ್ಯಾಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಗರ್ಭೇ ಸ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

01168023c ರಾಜ್ಞಾಭಿವಾದಿತಸ್ತೇನ ಜಗಾಮ ಪುನರಾಶ್ರಮಂ||

ಅವಳಲ್ಲಿ ಮುನಿಸತ್ತಮನ ಗರ್ಭವು ತಾಳಿದ ನಂತರ ರಾಜನಿಂದ
ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಅವನು ಪುನಃ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

01168024a ದೀರ್ಘಕಾಲಧೃತಂ ಗರ್ಭಂ ಸುಷಾವ ನ ತು ತಂ ಯದಾ|

01168024c ಸಾಥ ದೇವ್ಯಶ್ಮನಾ ಕುಕ್ಷಿಂ ನಿರ್ಬಿಭೇದ ತದಾ ಸ್ವಕಂ||

ಅವಳು ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೊತ್ತಳು. ನಂತರ
ಅವಳು ಗರ್ಭವನ್ನು ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸೀಳಿದಳು.

01168025a ದ್ವಾದಶೇಽಥ ತತೋ ವರ್ಷೇ ಸ ಜಜ್ಞೇ ಮನುಜರ್ಷಭ|

01168025c ಅಶ್ಮಕೋ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪೋತನಂ ಯೋ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ಮನುಜರ್ಷಭ ! ಅದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ
ಪೋತನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಶ್ಮಕ ಎಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು
ಹುಟ್ಟಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ಸೌದಾಮಸುತೋತ್ಪತ್ತೌ ಅಷ್ಟಶಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೌದಾಮನುತೋತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೯

ಅದೃಶ್ಯವಂತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯ ಮಗ ಪರಾಶರನ ಜನನ (೧-೪).

ರಾಕ್ಷಸನೋರ್ವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಪರಾಶರನು ಲೋಕನಾಶಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು, ವಸಿಷ್ಠನು ಅವನಿಗೆ ಔರ್ವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ತಡೆದುದು (೫-೧೦).

ಕೃತವೀರ್ಯನ ಕುಲದವರು ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಭಾರ್ಗವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದುದು (೧೧-೧೯). ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಓರ್ವ ಭಾರ್ಗವಿಯ ತೊಡೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಬಂದ ಮಗುವು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಕುರುಡು ಮಾಡಿದ್ದುದು (೨೦-೨೫).

01169001 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01169001a ಆಶ್ರಮಸ್ಥಾ ತತಃ ಪುತ್ರಮದೃಶ್ಯಂತೀ ವ್ಯಜಾಯತ|

01169001c ಶಕ್ತೇಃ ಕುಲಕರಂ ರಾಜನ್ವಿ ತೀಯಮಿವ ಶಕ್ತಿನಂ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಅದೃಶ್ಯಂತಿಯು ಶಕ್ತಿಯ ಕುಲಕರ, ಎರಡನೆಯ ಶಕ್ತಿಯೋ ಎನ್ನುವಂತಿರುವ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01169002a ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಕಾಸ್ತಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಃ ಸ ಮುನಿಪುಂಗವಃ|

01169002c ಪೌತ್ರಸ್ಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕಾರ ಭಗವಾನ್ಸ್ವಯಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ
ಭಗವಾನ್ ಮುನಿಪುಂಗವನೇ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

01169003a ಪರಾಸುಶ್ಚ ಯತಸ್ತೇನ ವಸಿಷ್ಠಃ ಸ್ಥಾಪಿತಸ್ತದಾ|

01169003c ಗರ್ಭಸ್ಥೇನ ತತೋ ಲೋಕೇ ಪರಾಶರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ವಸಿಷ್ಠನನ್ನು
ತಡೆಹಿಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಪರಾಶರನೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು.

01169004a ಅಮನ್ಯತ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪಿತರಂ ತದಾ|

01169004c ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪಿತರೀವ ವ್ಯವರ್ತತ||

ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಅವನು ವಸಿಷ್ಠನೇ ತನ್ನ
ತಂದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನೊಡನೆ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01169005a ಸ ತಾತ ಇತಿ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಂ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01169005c ಮಾತುಃ ಸಮಕ್ಷಂ ಕೌಂತೇಯ ಅದೃಶ್ಯಂತ್ಯಾಃ ಪರಂತಪ||

01169006a ತಾತೇತಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಾರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ತನ್ಮಧುರಂ ವಚಃ|

01169006c ಅದೃಶ್ಯಂತ್ಯಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೀ ಶೃಣ್ವಂತೀ ತಮುವಾಚ ಹ||

ಕೌಂತೇಯ! ಪರಂತಪ! ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ತಾಯಿಯ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ
ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ವಸಿಷ್ಠನನ್ನು “ತಂದೆ” ಎಂದು ಕರೆದಾಗ ಅದೃಶ್ಯವಂತಿಯು
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ

ಹೇಳಿದಳು:

01169007a ಮಾ ತಾತ ತಾತ ತಾತೇತಿ ನ ತೇ ತಾತೋ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01169007c ರಕ್ಷಸಾ ಭಕ್ಷಿತಸ್ತಾತ ತವ ತಾತೋ ವನಾಂತರೇ||

“ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಡ.

ಮಹಾಮುನಿಯು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ವನದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ರಾಕ್ಷಸನು ಭಕ್ಷಿಸಿದನು.

01169008a ಮನ್ಯಸೇ ಯಂ ತು ತಾತೇತಿ ನೈಷ ತಾತಸ್ತವಾನಘ|

01169008c ಆರ್ಯಸ್ತ್ವೇಷ ಪಿತಾ ತಸ್ಯ ಪಿತುಸ್ತವ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ತಂದೆಯೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವವನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲ ಅನಘ! ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ತಂದೆ.”

01169009a ಸ ಏವಮುಕ್ತೋ ದುಃಖಾರ್ತಃ ಸತ್ಯವಾಗೃಷಿಸತ್ತಮಃ|

01169009c ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶಾಯ ಮತಿಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸತ್ಯವಾಗ್ಮಿ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಮುನಿಸತ್ತಮನು ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು.

01169010a ತಂ ತಥಾ ನಿಶ್ಚಿತಾತ್ಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಮಹಾತಪಾಃ|

01169010c ವಸಿಷ್ಠೋ ವಾರಯಾಮಾಸ ಹೇತುನಾ ಯೇನ ತಚ್ಚ್ಛಣು||

ಈಗ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ವಸಿಷ್ಠನು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆ

ನಿಶ್ಚಿತಾತ್ಮನನ್ನು ತಡೆದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

01169011 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01169011a ಕೃತವೀರ್ಯ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವ ನೃಪತಿಃ ಕ್ಷಿತೌ|

01169011c ಯಾಜ್ಞೋ ವೇದವಿದಾಂ ಲೋಕೇ ಭೃಗುಣಾಂ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭಃ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕೃತವೀರ್ಯ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಗೊಂಡ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ ನೃಪತಿಯು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೇದವಿದರಾದ ಭೃಗುಗಳನ್ನು ಯಾಜಕರನಾಗಿರಿಸಿದ್ದನು.

01169012a ಸ ತಾನಗ್ರಭುಜಸ್ತಾತ ಧಾನ್ಯೇನ ಚ ಧನೇನ ಚ|

01169012c ಸೋಮಾಂತೇ ತರ್ಪಯಾಮಾಸ ವಿಪುಲೇನ ವಿಶಾಂ ಪತಿಃ||

ಸೋಮಯಾಗದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಂಪತಿಯು ಆ ಅಗ್ರಭುಜರಿಗೆ ವಿಪುಲ ಧನ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

01169013a ತಸ್ಮಿನ್ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲೇ ಸ್ವರ್ಯಾತೇಽಥ ಕದಾ ಚನ|

01169013c ಬಭೂವ ತತ್ಕುಲೇಯಾನಾಂ ದ್ರವ್ಯಕಾರ್ಯಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

01169014a ತೇ ಭೃಗುಣಾಂ ಧನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ಹ|

01169014c ಯಾಚಿಷ್ಟವೋಽಭಿಜಗ್ಮುಸ್ತಾಸ್ತಾತ ಭಾರ್ಗವಸತ್ತಮಾನ್||

ಈ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲನು ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದ ನಂತರ ಅವನ ಕುಲದವರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಭೃಗುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರುಗಳೂ ಭಾರ್ಗವಸತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

01169015a ಭೂಮೌ ತು ನಿದಧುಃ ಕೇ ಚಿದ್ಭೃಗವೋ ಧನಮಕ್ಷಯಂ|

01169015c ದದುಃ ಕೇ ಚಿದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯತೋ ಭಯಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭಯದಿಂದ ಭೃಗುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಿದಿಟ್ಟರು. ಕೆಲವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವನ್ನಿತ್ತರು.

01169016a ಭೃಗವಸ್ತು ದದುಃ ಕೇ ಚಿತ್ತೇಷಾಂ ವಿತ್ತಂ ಯಥೇಪ್ಸಿತಂ|

01169016c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ತದಾ ತಾತ ಕಾರಣಾಂತರದರ್ಶನಾತ್||

ಮಗೂ! ಭೃಗುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವರು, ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಅವರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಷ್ಟು ವಿತ್ತವನ್ನು ನೀಡಿದರು.

01169017a ತತೋ ಮಹೀತಲಂ ತಾತ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

01169017c ಖಿನತಾಧಿಗತಂ ವಿತ್ತಂ ಕೇನ ಚಿದ್ಭೃಗುವೇಶ್ಮನಿ|

01169017e ತದ್ವಿತ್ತಂ ದದೃಶುಃ ಸರ್ವೇ ಸಮೇತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಮಗೂ! ಒಮ್ಮೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮಹೀತಲವನ್ನು ಅಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಭೃಗುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿತ್ತವು ದೊರೆಯಿತು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆ ವಿತ್ತವನ್ನು ನೋಡಿದರು.

01169018a ಅವಮನ್ಯ ತತಃ ಕೋಪಾದ್ಭೃಗುಂಸ್ತಾಂಶರಣಾಗತಾನ್|

01169018c ನಿಜಘ್ನುಸ್ತೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

01169018e ಆ ಗರ್ಭಾದನುಕೃಂತಂತಶ್ಚೇರುಶ್ಚೈವ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಅನಂತರ ಕೋಪ ಮತ್ತು ಅಪಮಾನದಿಂದ ಭೃಗುಗಳನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನೂ,

ಅವರು ಶರಣು ಬಂದರೂ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದರು.
ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ
ಬಿಡದೇ ಎಲ್ಲ ಭೃಗುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದರು.

01169019a ತತ ಉಚ್ಛಿದ್ಯಮಾನೇಷು ಭೃಗುಷ್ಟೇವಂ ಭಯಾತ್ತದಾ|

01169019c ಭೃಗುಪತ್ಯೋ ಗಿರಿಂ ತಾತ ಹಿಮವಂತಂ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ಮಗೂ! ಈ ರೀತಿ ಭೃಗುಗಳ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತಿರಲು ಭೃಗು ಪತ್ನಿಯರು
ಭಯದಿಂದ ಹಿಮವತ್ ಗಿರಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು.

01169020a ತಾಸಾಮನ್ಯತಮಾ ಗರ್ಭಂ ಭಯಾದ್ಧಾರ ತೈಜಸಂ|

01169020c ಊರುಣೈಕೇನ ವಾಮೋರೂರ್ಭರ್ತುಃ ಕುಲವಿವೃದ್ಧಯೇ|

01169020e ದದೃಶುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಂ ತಾಂ ತೇ ದೀಪ್ಯಮಾನಾಂ ಸ್ವತೇಜಸಾ||

ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಓರ್ವ ವಾಮೋರುವು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕುಲವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ
ಕಂಡುಹಿಡಿದುಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ತನ್ನ ಗರ್ಭವನ್ನು
ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಸ್ವತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೀಪ್ಯಮಾನಳಾಗಿದ್ದ
ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯನ್ನು ಅವರು ಕಂಡರು.

01169021a ಅಥ ಗರ್ಭಃ ಸ ಭಿತ್ಯೋರುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಹ|

01169021c ಮುಷ್ಣನ್ದೃಷ್ಟೀಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇವ ಭಾಸ್ಕರಃ|

01169021e ತತಶ್ಚಕ್ಷುವಿ ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ಗಿರಿದುರ್ಗೇಷು ಬಭ್ರಮುಃ||

ಆಗ ಆ ಗರ್ಭವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯ ತೊಡೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ
ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರುಡುಮಾಡುತ್ತಾ

ಹೊರಬಂದಿತು. ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾದ ಅವರು ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಅಲೆಯತೊಡಗಿದರು.

01169022a ತತಸ್ತೇ ಮೋಘಸಂಕಲ್ಪಾ ಭಯಾರ್ತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

01169022c ಬ್ರಹ್ಮಣೀಂ ಶರಣಂ ಜಗ್ಮುದ್ಯಷ್ಟ್ಯಥಂ ತಾಮನಿಂದಿತಾಂ||

ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಪೂರೈಸದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಭಯಾರ್ತ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನಿಂದಿತೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯನ್ನು ಶರಣು ಹೊಕ್ಕರು.

01169023a ಊಚುಶ್ಚೈನಾಂ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ತೇ ವಿಚೇತಸಃ|

01169023c ಜ್ಯೋತಿಃಪ್ರಹೀಣಾ ದುಃಖಾರ್ತಾಃ ಶಾಂತಾರ್ಚಿಷ ಇವಾಗ್ನಯಃ||

ಆರಿಹೋದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಕಣ್ಣಿನ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ
ವಿಚೇತಸ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಆ ಮಹಾಭಾಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು:

01169024a ಭಗವತ್ಯಾಃ ಪ್ರಸಾದೇನ ಗಚ್ಛೇತ್ ಕ್ಷತ್ರಂ ಸಚಕ್ಷುಷಂ|

01169024c ಉಪಾರಮ್ಯ ಚ ಗಚ್ಛೇಮ ಸಹಿತಾಃ ಪಾಪಕರ್ಮಣಃ||

“ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲಿ.
ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೊರಟು
ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

01169025a ಸಪುತ್ರಾ ತ್ವಂ ಪ್ರಸಾದಂ ನಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01169025c ಪುನರ್ದೃಷ್ಟಿಪ್ರದಾನೇನ ರಾಜ್ಞಃ ಸಂತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪುತ್ರನ ಸಹಿತ ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಪುನಃ
ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿತ್ತು ರಾಜರನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ಔರ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಔರ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ಶರಣುಬಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಔರ್ವನು ದೃಷ್ಟಿಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದು (೧-
೮). ಲೋಕವಿನಾಶಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಔರ್ವನನ್ನು ಪಿತೃಗಳು
ಬಂದು ತಡೆದು (೯-೨೧).

01170001 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವಾಚೆ|

01170001a ನಾಹಂ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ವಸ್ತಾತ ದೃಷ್ಟೀರ್ನಾಸ್ತಿ ರುಷಾನ್ವಿತಾ|

01170001c ಅಯಂ ತು ಭಾರ್ಗವೋ ನೂನಮೂರುಜಃ ಕುಪಿತೋಽದ್ಯ ವಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನೇನೂ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಆಥವಾ ನಾನು ರೋಶಾನ್ವಿತಳೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ
ತೊಡೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಭಾರ್ಗವನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

01170002a ತೇನ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ವಸ್ತಾತ ನೂನಂ ಕೋಪಾನ್ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01170002c ಸ್ಮರತಾ ನಿಹತಾನ್ಬಂಧೂನಾದತ್ತಾನಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅವನೇ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಅವನ ಬಂಧುಗಳ ವಧೆಗೈದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗಿರಬಹುದು.

01170003a ಗರ್ಭಾ ನಪಿ ಯದಾ ಯೂಯಂ ಭೃಗೂಣಾಂ ಘ್ನತ ಪುತ್ರಕಾಃ|

01170003c ತದಾಯಮೂರುಣಾ ಗರ್ಭೋ ಮಯಾ ವರ್ಷಶತಂ ಧೃತಃ||

ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಭೃಗು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀವು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಗರ್ಭವನ್ನು ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನನ್ನ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

01170004a ಷಡಂಗಶ್ಚಾಖಿಲೋ ವೇದ ಇಮಂ ಗರ್ಭಸ್ಥಮೇವ ಹಿ|

01170004c ವಿವೇಶ ಭೃಗುವಂಶಸ್ಯ ಭೂಯಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೃಗುವಂಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂದು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಷಡಂಗಸಮೇತ ಅಖಿಲ ವೇದವೂ ಇವನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತ್ತು.

01170005a ಸೋಽಯಂ ಪಿತೃವಧಾನ್ನೂನಂ ಕ್ರೋಧಾದ್ವೋ ಹಂತುಮಿಚ್ಛತಿ|

01170005c ತೇಜಸಾ ಯಸ್ಯ ದಿವ್ಯೇನ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಮುಷಿತಾನಿ ವಃ||

ಪಿತೃವಧೆಗೈದವರನ್ನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು

ಕುರುಡುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

01170006a ತಮಿಮಂ ತಾತ ಯಾಚಧ್ವಮೌರ್ವಂ ಮಮ ಸುತೋತ್ತಮಂ|

01170006c ಅಯಂ ವಃ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ತುಷ್ಟೋ ದೃಷ್ಟೀರ್ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯತಿ||

ನನ್ನ ಸುತೋತ್ತಮ ಔರ್ವನಲ್ಲಿ ಯಾಚಿಸಿರಿ. ನೀವು ಅವನಿಗೆ ಶರಣು ಬೀಳುವುದರಿಂದ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ನಿಮಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.”

01170007 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01170007a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜಾನಸ್ತೇ ತಮೂರುಜಂ|

01170007c ಊಚುಃ ಪ್ರಸೀದೇತಿ ತದಾ ಪ್ರಸಾದಂ ಚ ಚಕಾರ ಸಃ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸರ್ವ ರಾಜರುಗಳೂ ಆ ಊರುಜನನ್ನು ಪ್ರಸೀದ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನು ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು.

01170008a ಅನೇನೈವ ಚ ವಿಖ್ಯಾತೋ ನಾಮ್ನಾ ಲೋಕೇಷು ಸತ್ತಮಃ|

01170008c ಸ ಔರ್ವ ಇತಿ ವಿಪ್ರರ್ಷಿರೂರುಂ ಭಿತ್ವಾ ವ್ಯಜಾಯತ||

ಊರುವನ್ನು ಸೀಳಿ ಹೊರಬಂದ ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ಸತ್ತಮನು ಔರ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

01170009a ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಪ್ರತಿಲಭ್ಯಾಥ ಪ್ರತಿಜಗ್ಮುಸ್ತತೋ ನೃಪಾಃ|

01170009c ಭಾರ್ಗವಸ್ತು ಮುನಿರ್ಮೇನೇ ಸರ್ವಲೋಕಪರಾಭವಂ||

ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ನೃಪರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಆದರೆ ಆ

ಭಾರ್ಗವ ಮುನಿಯು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವ ಲೋಕಪರಾಭವದ ಕುರಿತು
ಯೋಚಿಸಿದನು.

01170010a ಸ ಚಕ್ರೇ ತಾತ ಲೋಕಾನಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ಮಹಾಮನಾಃ|

01170010c ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ ಮನಃ ಪ್ರವಣಮಾತ್ಮನಃ||

ಮಗೂ! ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಲೋಕಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದನು. ತನ್ನ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅದೊಂದಕ್ಕೇ ತೊಡಗಿಸಿದನು.

01170011a ಇಚ್ಛನ್ನಪಚಿತಿಂ ಕರ್ತುಂ ಭೃಗುಣಾಂ ಭೃಗುಸತ್ತಮಃ|

01170011c ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶಾಯ ತಪಸಾ ಮಹತ್ಯೈಧಿತಃ||

ಭೃಗುಗಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತರಲೋಸುಗ ಆ ಭೃಗುಸತ್ತಮನು
ಸರ್ವ ಲೋಕವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

01170012a ತಾಪಯಾಮಾಸ ಲೋಕಾನ್ಸ ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಾನ್|

01170012c ತಪಸೋಗ್ರೇಣ ಮಹತಾ ನಂದಯಿಷ್ಯನ್ವಿತಾಮಹಾನ್||

ತನ್ನ ಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ಮಹತ್ತರ ಆನಂದವನ್ನು ತರಲು ಉಗ್ರ
ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಸುಡತೊಡಗಿದನು.

01170013a ತತಸ್ತಂ ಪಿತರಸ್ತಾತ ವಿಜ್ಞಾಯ ಭೃಗುಸತ್ತಮಂ|

01170013c ಪಿತೃಲೋಕಾದುಪಾಗಮ್ಯ ಸರ್ವ ಊಚುರಿದಂ ವಚಃ||

ಆ ಭೃಗುಸತ್ತಮನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅವನ ಸರ್ವ ಪಿತೃಗಳು

ಪಿತ್ರಲೋಕದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು:

01170014a ಔರ್ವ ದೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಭಾವಸ್ತೇ ತಪಸೋಗ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಕ|

01170014c ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ಲೋಕಾನಾಂ ನಿಯಚ್ಛ ಕ್ರೋಧಮಾತ್ಮನಃ||

“ಔರ್ವ ! ಪುತ್ರಕ ! ನಿನ್ನ ಈ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಲೋಕಗಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆತೋರು. ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೋ.

01170015a ನಾನೀಶೈರ್ಹಿ ತದಾ ತಾತ ಭೃಗುಭಿರ್ಭಾವಿತಾತ್ಮಭಿಃ|

01170015c ವಧೋಽಭ್ಯುಪೇಕ್ಷಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಹಿಂಸತಾಂ||

ಮಗೂ ! ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಭೃಗುಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ಸರ್ವರ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಧೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ.

01170016a ಆಯುಷಾ ಹಿ ಪ್ರಕೃಷ್ಟೇನ ಯದಾ ನಃ ಖೇದ ಆವಿಶತ್|

01170016c ತದಾಸ್ಮಾ ಭಿರ್ವ ಧಸ್ತಾತ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರೀಪ್ಸಿತಃ ಸ್ವಯಂ||

ಆಯುಷ್ಯ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ನಾವೇ ಬೇಸತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ಹತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೆವು.

01170017a ನಿಖಾತಂ ತದ್ಧಿ ವೈ ವಿತ್ತಂ ಕೇನ ಚಿದ್ಭೃಗುವೇಶ್ಮನಿ|

01170017c ವೈರಾಯೈವ ತದಾ ನ್ಯಸ್ತಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಕೋಪಯಿಷ್ಣುಭಿಃ|

01170017e ಕಿಂ ಹಿ ವಿತ್ತೇನ ನಃ ಕಾರ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗೇಪ್ಸೂನಾಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ||

ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕೋಪ
ಬರಲಿ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭೃಗುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿತ್ತವನ್ನು
ಹುಗಿದಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ! ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಬಯಸುವ ನಮಗೆ
ವಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಏನು ಆಸಕ್ತಿ?

01170018a ಯದಾ ತು ಮೃತ್ಯುರಾದಾತುಂ ನ ನಃ ಶಕ್ಷೋತಿ ಸರ್ವಶಃ|

01170018c ತದಾಸ್ಮಾಭಿರಯಂ ದೃಷ್ಟ್ಯ ಉಪಾಯಸ್ತಾತ ಸಮ್ಮತಃ||

ಮಗೂ ! ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಮೃತ್ಯುವೂ
ಅಶಕ್ಯನೆಂದು ನೋಡಿ ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ
ಮಾಡಿದೆವು.

01170019a ಆತ್ಮಹಾ ಚ ಪುಮಾಂಸ್ತಾತ ನ ಲೋಕಾಽಲ್ಲಭತೇ ಶುಭಾನ್|

01170019c ತತೋಽಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯೈವಂ ನಾತ್ಮನಾತ್ಮಾ ವಿನಾಶಿತಃ||

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶುಭ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ
ನಾಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

01170020a ನ ಚೈತನ್ಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ತಾತ ಯದಿದಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

01170020c ನಿಯಚ್ಛೇದಂ ಮನಃ ಪಾಪಾತ್ಸರ್ವ ಲೋಕಪರಾಭವಾತ್||

ಮಗೂ ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವುದು
ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಲೋಕಪರಾಭವದ ಪಾಪ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದುಕೋ.

01170021a ನ ಹಿ ನಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕೇ ಚಿನ್ನ ಲೋಕಾಃ ಸಪ್ತ ಪುತ್ರಕ|

01170021c ದೂಷಯಂತಿ ತಪಸ್ತೇಜಃ ಕ್ರೋಧಮುತ್ಪತ್ತಿತಂ ಜಹಿ||

ಪುತ್ರಕ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಲೀ ಈ ಸಪ್ತ ಲೋಕಗಳೇ ಆಗಲಿ ನಮ್ಮ ಈ ತಪೋ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ದೂಷಿಸಲು ಸಾದ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ಔರ್ವವಾರಣೇ ಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಔರ್ವವಾರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೧

ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಪವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಔರ್ವನು ಕೇಳಲು
ಪಿತೃಗಳು ಅದನ್ನು ವರುಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದುದು (೧-೨೩).

01171001 ಔರ್ವ ಉವಾಚ|

01171001a ಉಕ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಯಾಂ ಕ್ರೋಧಾತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪಿತರಸ್ತದಾ|

01171001c ಸರ್ವ ಲೋಕವಿನಾಶಾಯ ನ ಸಾ ಮೇ ವಿತಥಾ ಭವೇತ್||

ಔರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತೃಗಳೇ! ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವಿನಾಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ನನ್ನ ಆ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಮಾತುಗಳು ಮಿಥ್ಯವಾಗಲಾರದು.

01171002a ವೃಥಾರೋಷಪ್ರತಿಜ್ಞೋ ಹಿ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ|

01171002c ಅನಿಸ್ತೀಣೋರ್ಹಿ ಹಿ ಮಾಂ ರೋಷೋ ದಹೇದಗ್ನಿರಿವಾರಣಿಂ||

ವೃಥಾ ರೋಷ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಜೀವನವನ್ನು ಜೀವಿಸುವುದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಬೇರೆಕಡೆ ತಿರುಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಇಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಅದು ನನ್ನನ್ನೇ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತದೆ.

01171003a ಯೋ ಹಿ ಕಾರಣತಃ ಕ್ರೋಧಂ ಸಂಜಾತಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ|

01171003c ನಾಲಂ ಸ ಮನುಜಃ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ರಿವರ್ಗಂ ಪರಿರಕ್ಷಿತುಂ||

ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರೋಧವು ಹುಟ್ಟಿದೆಯೋ ಅದು ಶಾಂತವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತ್ರಿವರ್ಗಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01171004a ಅಶಿಷ್ಟಾನಾಂ ನಿಯಂತಾ ಹಿ ಶಿಷ್ಟಾನಾಂ ಪರಿರಕ್ಷತಾ|

01171004c ಸ್ಥಾನೇ ರೋಷಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾನ್ಘೃಪೈಃ ಸ್ವರ್ಗಜಿಗೀಷುಭಿಃ||

ಅಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಗೆಲ್ಲ ಬಯಸುವ ನೃಪರು ತಮ್ಮ ರೋಷವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

01171005a ಅಶ್ರೌಷಮಹಮೂರುಸ್ಥೋ ಗರ್ಭಶಯ್ಯಾಗತಸ್ತದಾ|

01171005c ಆರಾವಂ ಮಾತೃವರ್ಗಸ್ಯ ಭೃಗೂಣಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ವರ್ಧೇ||

ನಾನಿನ್ನೂ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದಾಗ, ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ
ಗರ್ಭಶಯ್ಯಾಗತನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ವಧೆಗೈಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಭೃಗುಗಣ ಮತ್ತು ಮಾತೃವರ್ಗದವರ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

01171006a ಸಾಮರೈರ್ಹಿ ಯದಾ ಲೋಕೈರ್ಭೃಗುಣಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಧಮೈಃ|

01171006c ಆಗರ್ಭೋತ್ಸಾದನಂ ಕ್ಷಾಂತಂ ತದಾ ಮಾಂ ಮನ್ಯುರಾವಿಷತಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಧಮರಿಂದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಭೃಗುಗಳ
ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ
ಅಮರರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪ
ಬಂದಿತು.

01171007a ಆಪೂರ್ಣಕೋಶಾಃ ಕಿಲ ಮೇ ಮಾತರಃ ಪಿತರಸ್ತಥಾ|

01171007c ಭಯಾತ್ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ನಾಧಿಜಗ್ಮುಃ ಪರಾಯಣಂ||

ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾದ ನನ್ನ ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು ತಂದೆಯರು
ಭಯದಿಂದಿದ್ದಾಗ ಯಾವ ಲೋಕದ ಯಾರಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಣೆಯು
ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01171008a ತಾನ್ಘ್ನಗುಣಾಂ ತದಾ ದಾರಾನ್ಯಶ್ಚಿನ್ನಾಭ್ಯವಪದ್ಯತ|

01171008c ಯದಾ ತದಾ ದಧಾರೇಯಮೂರುಣೈಕೇನ ಮಾಂ ಶುಭಾ||

ಆ ಭೃಗುಗಳ ಪತ್ತಿಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಸಹಾಯವು
ದೊರೆಯದಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಶುಭೆ ತಾಯಿಯು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ
ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು.

01171009a ಪ್ರತಿಷೇದ್ಧಾ ಹಿ ಪಾಪಸ್ಯ ಯದಾ ಲೋಕೇಷು ವಿದ್ಯತೇ|

01171009c ತದಾ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಪಾಪಕೃನ್ನೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪವೇ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

01171010a ಯದಾ ತು ಪ್ರತಿಷೇದ್ಧಾರಂ ಪಾಪೋ ನ ಲಭತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್|

01171010c ತಿಷ್ಠಂತಿ ಬಹವೋ ಲೋಕೇ ತದಾ ಪಾಪೇಷು ಕರ್ಮಸು||

ಆದರೆ ಪಾಪಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ತಡೆಯುವವನು ಯಾರೂ
ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಪಾಪಕರ್ಮದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

01171011a ಜಾನನ್ನಪಿ ಚ ಯಃ ಪಾಪಂ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ನಿಯಚ್ಛತಿ|

01171011c ಈಶಃ ಸನ್ನೋಽಪಿ ತೇನೈವ ಕರ್ಮಣಾ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ||

ಅದು ಪಾಪವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ
ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸದೇ ಇದ್ದವನು ಈಶ್ವರನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೂ ಆ
ಕರ್ಮದ ಪಾಪವು ತಗಲುತ್ತದೆ.

01171012a ರಾಜಭಿಶ್ಚೇಶ್ವರೈಶ್ಚೈವ ಯದಿ ವೈ ಪಿತರೋ ಮಮ|

01171012c ಶಕ್ಯೈರ್ನ ಶಕಿತಾ ತ್ರಾತುಮಿಷ್ಟಂ ಮತ್ತೇಹ ಜೀವಿತಂ||

01171013a ಅತ ಏಷಾಮಹಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಲೋಕಾನಾಮೀಶ್ವರೋಽದ್ಯ ಸನ್|

01171013c ಭವತಾಂ ತು ವಚೋ ನಾಹಮಲಂ ಸಮತಿವರ್ತಿತುಂ||

ರಾಜರು ಮತ್ತು ಈಶ್ವರರು ಸಮರ್ಥರಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯರನ್ನು ಉಳಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ನಾನು ಲೋಕಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಈಶ್ವರರ ಮೇಲೆ ಕೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾರೆ.

01171014a ಮಮ ಚಾಪಿ ಭವೇದೇತದೀಶ್ವರಸ್ಯ ಸತೋ ಮಹತ್|

01171014c ಉಪೇಕ್ಷಮಾಣಸ್ಯ ಪುನರ್ಲೋಕಾನಾಂ ಕಿಲ್ಬಿಷಾದ್ಭಯಂ||

ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ಲೋಕಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದುದರ ಪಾಪವು ನನಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

01171015a ಯಶ್ಚಾಯಂ ಮನ್ಯುಜೋ ಮೇಽಗ್ನಿಲೋಕಾನಾದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ|

01171015c ದಹೇದೇಷ ಚ ಮಾಮೇವ ನಿಗೃಹೀತಃ ಸ್ವತೇಜಸಾ||

ಲೋಕವನ್ನೇ ಸುಡಲು ಹೊರಟಿರುವ ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನಾನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂದಾದರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತದೆ.

01171016a ಭವತಾಂ ಚ ವಿಜಾನಾಮಿ ಸರ್ವ ಲೋಕಹಿತೇಪ್ಸುತಾಂ|

01171016c ತಸ್ಮಾದ್ವಿದಧ್ವಂ ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋ ಲೋಕಾನಾಂ ಮಮ ಚೇಶ್ವರಾಃ||

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವ ಲೋಕಹಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರರೇ! ನನಗೂ ಲೋಕಗಳಿಗೂ

ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವಂಥಹ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ.”

01171017 ಪಿತರ ಊಚು:

01171017a ಯ ಏಷ ಮನ್ಯುಜಸ್ತೇಽಗ್ನಿಲೋಕಾನಾದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ|

01171017c ಅಪ್ಸು ತಂ ಮುಂಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ಲೋಕಾ ಹ್ಯಪ್ಸು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ||

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಲೋಕಗಳು ನೀರಿನ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿವೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

01171018a ಆಪೋಮಯಾಃ ಸರ್ವರಸಾಃ ಸರ್ವಮಾಪೋಮಯಂ ಜಗತ್|

01171018c ತಸ್ಮಾದಪ್ಸು ವಿಮುಂಚೇಮಂ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ಸರ್ವ ರಸಗಳೂ ಆಪೋಮಯ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಜಗತ್ತೂ ಆಪೋಮಯ. ಆದುದರಿಂದ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ನಿನ್ನ ಈ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

01171019a ಅಯಂ ತಿಷ್ಠತು ತೇ ವಿಪ್ರ ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಮಹೋದಧೌ|

01171019c ಮನ್ಯುಜೋಽಗ್ನಿದ್ಧಹನ್ನಾಪೋ ಲೋಕಾ ಹ್ಯಾಪೋಮಯಾಃ ಸ್ತೃತಾಃ||

01171020a ಏವಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಸತ್ಯೇಯಂ ತವಾನಘ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01171020c ನ ಚೈವ ಸಾಮರಾ ಲೋಕಾ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಪರಾಭವಂ||

ಅನಘ ! ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೂ ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಮರರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಕಗಳು ಪರಾಭವಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.”

01171021 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

01171021a ತತಸ್ತಂ ಕ್ರೋಧಜಂ ತಾತ ಔವೋಽಗ್ನಿಂ ವರುಣಾಲಯೇ|

01171021c ಉತ್ಸಸರ್ಜ ಸ ಚೈವಾಪ ಉಪಯುಂಕ್ತೇ ಮಹೋದಧೌ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ! ನಂತರ ಔವನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ವರುಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು.

01171022a ಮಹದ್ಧಯಶಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ಯತ್ತದ್ವೇದವಿದೋ ವಿದುಃ|

01171022c ತಮಗ್ನಿಮುದ್ಗಿರನ್ವಕ್ತ್ರಾತ್ಪಿ ಬತ್ಯಾಪೋ ಮಹೋದಧೌ||

ಅದು ಒಂದು ಮಹಾ ಹಯಶಿರವಾಗಿ ಅದರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಾ ಮಹೋದಧಿಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ವೇದವಿದರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

01171023a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವ ಮಪಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ಲೋಕಾನ್ ಹಂತುಮರ್ಹಸಿ|

01171023c ಪರಾಶರ ಪರಾನ್ಧರ್ಮಾಂಜಾನಂಜ್ಞಾನವತಾಂ ವರ||

ಪರಾಶರ! ಜ್ಞಾನವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆದುದರಿಂದ ಪರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ನೀನೂ ಕೂಡ ಲೋಕವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ಔವೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಔವೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೨

ಪರಾಶರನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ರಾಕ್ಷಸಸತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು (೧-೮). ಋಷಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯನು ಆ ಕ್ರತುವಿಗೆ ಬಂದು ಸತ್ರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ್ದು (೯-೧೭).

01172001 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01172001a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ವರ್ಷಿಸ್ಥೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01172001c ನ್ಯಯಚ್ಛದಾತ್ಮನಃ ಕೋಪಂ ಸರ್ವಲೋಕಪರಾಭವಾತ್||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ಸರ್ವಲೋಕವನ್ನೂ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸುವ ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

01172002a ಈಚೇ ಚ ಸ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸರ್ವವೇದವಿದಾಂ ವರಃ|

01172002c ಋಷೀ ರಾಕ್ಷಸಸತ್ರೇಣ ಶಾಕ್ತೇಯೋಽಥ ಪರಾಶರಃ||

ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ಸರ್ವವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಕ್ತೇಯ ಪರಾಶರ ಋಷಿಯು ರಾಕ್ಷಸಸತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

01172003a ತತೋ ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಬಾಲಾಂಶ್ಚ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಸ ಮಹಾಮುನಿಃ|

01172003c ದದಾಹ ವಿತತೇ ಯಜ್ಞೇ ಶಕ್ತೇರ್ವಧಮನುಸ್ಮರನ್||

ಶಕ್ತಿಯ ವಧೆಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಮುನಿಯು ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ, ಬಾಲಕ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು.

01172004a ನ ಹಿ ತಂ ವಾರಯಾಮಾಸ ವಸಿಷ್ಠೋ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಧಾತ್|

01172004c ದ್ವಿತೀಯಾಮಸ್ಯ ಮಾ ಭಾಂಕ್ಷಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್||

ಅವನ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಬಾರದೆಂದು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವಸಿಷ್ಠನೂ ಕೂಡ ಆ ರಾಕ್ಷಸರ ವಧೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ.

01172005a ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪಾವಕಾನಾಂ ಸ ಸತ್ರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಹಾಮುನಿಃ|

01172005c ಆಸೀತ್ಪುರಸ್ತಾದ್ಧೀಪ್ತಾನಾಂ ಚತುರ್ಥ ಇವ ಪಾವಕಃ||

ಆ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಾವಕಗಳ ಜೊತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾಮುನಿಯು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾವಕನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01172006a ತೇನ ಯಜ್ಞೇನ ಶುಭ್ರೇಣ ಹೂಯಮಾನೇನ ಯುಕ್ತತಃ|

01172006c ತದ್ವಿದೀಪಿತಮಾಕಾಶಂ ಸೂರ್ಯೇಣೇವ ಘನಾತ್ಯಯೇ||

ಆ ಶುಭ್ರ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ
ಬೆಂಕಿಯು ಮಳೆಗಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01172007a ತಂ ವಸಿಷ್ಠಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ಮುನಯಸ್ತತ್ರ ಮೇನಿರೇ|

01172007c ತೇಜಸಾ ದಿವಿ ದೀಪ್ಯಂತಂ ದ್ವಿತೀಯಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

ವಸಿಷ್ಠರೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೂ ಅವನು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನನಾದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಸ್ಕರನೆಂದು

ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

01172008a ತತಃ ಪರಮದುಷ್ಟಾ ಪಮನ್ವೈರೃಷಿರುದಾರಧೀಃ|

01172008c ಸಮಾಪಿಪಯಿಷುಃ ಸತ್ರಂ ತಮತ್ರಿಃ ಸಮುಪಾಗಮತ್||

ಅನ್ಯರಿಂದ ಪರಮ ದುರ್ಲಭ ಆ ಸತ್ರದ ಬಳಿಗೆ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸು
ಅತ್ರಿಯು ಬಂದು ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

01172009a ತಥಾ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕ್ರತುಶ್ಚೈವ ಮಹಾಕ್ರತುಂ|

01172009c ಉಪಾಜಗ್ಮುರಮಿತ್ರಘ್ನ ರಕ್ಷಸಾಂ ಜೀವಿತೇಪ್ಸಯಾ||

ಅಮಿತ್ರಘ್ನ! ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಜೀವಂತವಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ
ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ ಮತ್ತು ಕ್ರತು ಆ ಮಹಾಕ್ರತುವಿಗೆ ಬಂದರು.

01172010a ಪುಲಸ್ತ್ಯಸ್ತು ವಧಾತ್ತೇಷಾಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

01172010c ಉವಾಚೇದಂ ವಚಃ ಪಾರ್ಥ ಪರಾಶರಮರಿಂದಮಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾರ್ಥ! ಆ ರಾಕ್ಷಸರ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಅರಿಂದಮ
ಪರಾಶರನಲ್ಲಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01172011a ಕಚ್ಚಿ ತ್ತಾತಾಪವಿಘ್ನಂ ತೇ ಕಚ್ಚಿನ್ನಂದಸಿ ಪುತ್ರಕ|

01172011c ಅಜಾನತಾಮದೋಷಾಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಧಾತ್|

“ಪುತ್ರಕ! ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವುದೂ ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅಜಾನತ
ಅದೋಷಣ ಸರ್ವ ರಾಕ್ಷಸರ ವಧೆಗೈಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ
ಯಾವರೀತಿಯ ಆನಂದವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?

01172012a ಪ್ರಜೋಚ್ಛೇದಮಿಮಂ ಮಹ್ಯಂ ಸರ್ವಂ ಸೋಮಪಸತ್ತಮ|

01172012c ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ವರಿಷ್ಠಃ ಸನ್ದುರುಷೇ ತ್ವಂ ಪರಾಶರ|

ಪರಾಶರ ! ಸೋಮಪಸತ್ತಮ ! ನನ್ನ ಕುಲದ ಸರ್ವರನ್ನೂ
ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ನೀನು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಿರುವೆ.

01172012e ರಾಜಾ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದಶ್ಚ ದಿವಮಾರೋಢುಮಿಚ್ಛತಿ||

01172013a ಯೇ ಚ ಶಕ್ಯವರಾಃ ಪುತ್ರಾ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾಮುನೇಃ|

01172013c ತೇ ಚ ಸರ್ವೇ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾ ಮೋದಂತೇ ಸಹಿತಾಃ ಸುರೈಃ|

01172013e ಸರ್ವಮೇತದ್ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ವಿದಿತಂ ವೈ ಮಹಾಮುನೇ||

01172014a ರಕ್ಷಸಾಂ ಚ ಸಮುಚ್ಛೇದ ಏಷ ತಾತ ತಪಸ್ವಿನಾಂ|

01172014c ನಿಮಿತ್ತಭೂತಸ್ತ್ವಂ ಚಾತ್ರ ಕ್ರತೌ ವಾಸಿಷ್ಠನಂದನ|

01172014e ಸ ಸತ್ರಂ ಮುಂಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸಮಾಪ್ತಮಿದಮಸ್ತು ತೇ||

ರಾಜ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾಮುನಿ
ವಸಿಷ್ಠನ ಪುತ್ರರು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ವರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಸುರರ ಸಹಿತ ವಿನೋದದಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಮುನಿ ! ಮಗು !
ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತು ಕಾಡಿಸುವ ರಾಕ್ಷಸರ ಸಮುಚ್ಛೇದವೂ ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ
ತಿಳಿದಿದ್ದುದೇ ಆಗಿದೆ. ವಸಿಷ್ಠ ನಂದನ ! ನೀನು ಈ ಕ್ರತುವಿನ
ನಿಮಿತ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಸತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸು. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಇದು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ.”

01172015a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪುಲಸ್ತೇನ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಚ ಧೀಮತಾ|

01172015c ತದಾ ಸಮಾಪಯಾಮಾಸ ಸತ್ರಂ ಶಾಕ್ತಿಃ ಪರಾಶರಃ||

ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಮತ್ತು ವಸಿಷ್ಠರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧೀಮಂತ ಶಾಕ್ತಿ ಪರಾಶರನು ಆ ಸತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

01172016a ಸರ್ವ ರಾಕ್ಷಸಸತ್ರಾಯ ಸಂಭೃತಂ ಪಾವಕಂ ಮುನಿಃ|

01172016c ಉತ್ತರೇ ಹಿಮವತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಉತ್ಸರ್ಜ ಮಹಾವನೇ||

ಸರ್ವ ರಾಕ್ಷಸಸತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಭೃತಗೊಂಡ ಪಾವಕನನ್ನು ಮುನಿಯು ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು.

01172017a ಸ ತತ್ರಾದ್ಯಾಪಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ವೃಕ್ಷಾನಶ್ಮಾನ ಏವ ಚ|

01172017c ಭಕ್ಷಯನ್ದ್ರಶ್ಯತೇ ವಹ್ನಿಃ ಸದಾ ಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಣಿ||

ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು, ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಲೆಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ವಹ್ನಿಯು ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಪರ್ವ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ಔರ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಔರ್ವೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವುಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೩

ಕಲ್ಮಷಪಾದನು ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು

ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು, ಚಿತ್ರರಥನು ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯೋರ್ವಳಿಂದ ದೊರಕಿದ ಶಾಪದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೪).

01173001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01173001a ರಾಜ್ಞಾ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದೇನ ಗುರೌ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರೇ|

01173001c ಕಾರಣಂ ಕಿಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ವೈ ಸಂನಿಯೋಜಿತಾ||

01173002a ಜಾನತಾ ಚ ಪರಂ ಧರ್ಮಂ ಲೋಕ್ಯಂ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01173002c ಅಗಮ್ಯಾಗಮನಂ ಕಸ್ಮಾದ್ವಸಿಷ್ಟೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01173002e ಕೃತಂ ತೇನ ಪುರಾ ಸರ್ವಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ

ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತನ್ನ ಗುರುವು ಕೂಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು? ಲೋಕದ ಪರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿದನು? ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳು.”

01173003 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01173003a ಧನಂಜಯ ನಿಬೋಧೇದಂ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

01173003c ವಸಿಷ್ಠಂ ಪ್ರತಿ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ತಥಾಮಿತ್ರಸಹಂ ನೃಪಂ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನಂಜಯ! ದುರ್ಧರ್ಷ ವಸಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಅಮಿತ್ರಸಹ ನೃಪನ ಕುರಿತು ನೀನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ

ತಿಳಿದುಕೋ.

01173004a ಕಥಿತಂ ತೇ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಯಥಾ ಶಪ್ತಃ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

01173004c ಶಕ್ತಿನಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಸಿಷ್ಠೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಭಾರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮಹಾತ್ಮ ವಾಸಿಷ್ಠ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು
ಶಪಿತನಾದ ಕುರಿತು ನಾನು ನಿನಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

01173005a ಸ ತು ಶಾಪವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ|

01173005c ನಿರ್ಜಗಾಮ ಪುರಾದ್ರಾಜಾ ಸಹದಾರಃ ಪರಂತಪಃ||

ಶಾಪವಶ ಆ ಪರಂತಪ ರಾಜನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಪತ್ನಿಯೊಡಗೂಡಿ ಪುರವನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊರಟನು.

01173006a ಅರಣ್ಯಂ ನಿರ್ಜನಂ ಗತ್ವಾ ಸದಾರಃ ಪರಿಚಕ್ರಮೇ|

01173006c ನಾನಾಮೃಗಗಣಾಕೀರ್ಣಂ ನಾನಾಸತ್ತ್ವಸಮಾಕುಲಂ||

ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಅವನು ನಿರ್ಜನ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ನಾನಾಮೃಗಗಣ
ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನೂ ನಾನಾ ಸತ್ತ್ವಸಮಾಕುಲವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ
ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01173007a ನಾನಾಗುಲ್ಮಲತಾಚ್ಛನ್ನಂ ನಾನಾದ್ರುಮಸಮಾವೃತಂ|

01173007c ಅರಣ್ಯಂ ಘೋರಸಂನಾದಂ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತಃ ಪರಿಭ್ರಮನ್||

01173008a ಸ ಕದಾ ಚಿತ್ ಕ್ಷುಧಾವಿಷ್ಟೋ ಮೃಗಯನ್ಭಕ್ಷಮಾತ್ಮನಃ|

01173008c ದದರ್ಶ ಸುಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿ ದ್ವನನಿರ್ಝರೇ|

01173008e ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚೈವ ಮೈಥುನಾಯೋಪಸಂಗತೌ||

ನಾನಾ ತರಹದ ಹೂ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ, ನಾನಾ ತರಹದ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಘೋರ ಕೂಗುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನು ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ತನಗೆ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಟ್ಟ ವನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯರು ಸಂಭೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು.

01173009a ತೌ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತು ವಿತ್ರಸ್ತಾವಕೃತಾರ್ಥೌ ಪ್ರಧಾವಿತೌ|

01173009c ತಯೋಶ್ಚ ದ್ರವತೋರ್ವಿಪ್ರಂ ಜಗೃಹೇ ನೃಪತಿರ್ಬಲಾತ್||

ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದದೇ ಇದ್ದ ಅವರು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಭೀತರಾಗಿ ಓಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಆ ನೃಪತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿದನು.

01173010a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೃಹೀತಂ ಭರ್ತಾರಮಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಭಾಷತ|

01173010c ಶೃಣು ರಾಜನ್ವಚೋ ಮಹ್ಯಂ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸುವ್ರತ||

ತನ್ನ ಪತಿಯು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸುವ್ರತ ರಾಜನ್! ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

01173011a ಆದಿತ್ಯವಂಶಪ್ರಭವಸ್ವಂ ಹಿ ಲೋಕಪರಿಶ್ರುತಃ|

01173011c ಅಪ್ರಮತ್ತಃ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮೇ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಃ||

ಆದಿತ್ಯವಂಶಜನಾದ ನೀನು ಲೋಕಪರಿಶೃತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು
ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮನಿರತನಾಗಿದ್ದು ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲೇ
ನಿರತನಾಗಿದ್ದೀ.

01173012a ಶಾಪಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ದುರ್ಧರ್ಷ ನ ಪಾಪಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01173012c ಋತುಕಾಲೇ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭರ್ತೃಸ್ಯೈ ದ್ಯ ಸಮಾಗತಾ||

ದುರ್ಧರ್ಷ ಶಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಡ. ನನ್ನ ಋತುಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಂದು
ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದೆ.

01173013a ಅಕೃತಾರ್ಥಾ ಹ್ಯಹಂ ಭರ್ತೃ ಪ್ರಸವಾರ್ಥಶ್ಚ ಮೇ ಮಹಾನ್|

01173013c ಪ್ರಸೀದ ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಭರ್ತಾ ಮೇಽಯಂ ವಿಸೃಜ್ಯತಾಂ||

ನಾವು ಇನ್ನೂ ಅಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನನಗೆ ಮಗುವಿನ ಮಹಾ
ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ನೃಪತಿಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕರುಣೆತೋರು. ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.”

01173014a ಏವಂ ವಿಕೋಶಮಾನಾಯಾಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಸ ಸುನೃಶಂಸಕೃತ್|

01173014c ಭರ್ತಾರಂ ಭಕ್ಷಯಾಮಾಸ ವ್ಯಾಘೋ ಮೃಗಮಿವೇಪ್ಸಿತಂ||

ಈ ರೀತಿ ಅವಳು ರೋದಿಸುತ್ತಿರಲು ಅವಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ರಾಜನು ವ್ಯಾಘ್ರವು ತನಗಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಅವಳ
ಗಂಡನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದನು.

01173015a ತಸ್ಯಾಃ ಕ್ರೋಧಾಭಿಭೂತಾಯಾ ಯದಶ್ಚ ನ್ಯಪತದ್ಭುವಿ|

01173015c ಸೋಽಗ್ನಿಃ ಸಮಭವದ್ಧೀಪ್ತಸ್ತಂ ಚ ದೇಶಂ ವ್ಯದೀಪಯತ್||

ಕ್ರೋಧಾಭಿಭೂತಳಾದ ಅವಳಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರು ಬೆಂಕಿಯಾಗಿ ಉರಿದು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸುಡತೊಡಗಿತು.

01173016a ತತಃ ಸಾ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ಭರ್ತ್ಯವ್ಯಸನದುಃಖಿತಾ|

01173016c ಕಲ್ಮಾಷಪಾದಂ ರಾಜರ್ಷಿಮಶಪದ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣೀ ರುಷಾ||

ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಿತಳಾದ ಶೋಕಸಂತಪ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ರೋಷದಿಂದ ರಾಜರ್ಷಿ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತಳು.

01173017a ಯಸ್ಮಾನ್ಮಮಾಕೃತಾರ್ಥಯಾಸ್ತ್ವಯಾ ಕ್ಷುದ್ರ ನೃಶಂಸವತ್|

01173017c ಪ್ರೇಕ್ಷಂತ್ಯಾ ಭಕ್ಷಿತೋ ಮೇಽದ್ಯ ಪ್ರಭುರ್ಭರ್ತಾ ಮಹಾಯಶಾಃ||

01173018a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಮಚ್ಛಾಪಪರಿವಿಕ್ಷತಃ|

01173018c ಪತ್ನೀಮೃತಾವನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಸದ್ಯಸ್ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಸಿ ಜೀವಿತಂ||

“ಇಂದು ಅಕೃತಾರ್ಥ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ನನ್ನ ಪತಿ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರನಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಭಕ್ಷಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇ! ನೀನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಡಿದಾಗ ನಿನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತೀಯೆ!

01173019a ಯಸ್ಯ ಚರ್ಷೇರ್ವ ಸಿಷ್ಯಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ಪುತ್ರಾ ವಿನಾಶಿತಾಃ|

01173019c ತೇನ ಸಂಗಮ್ಯ ತೇ ಭಾರ್ಯಾ ತನಯಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ|

01173019e ಸ ತೇ ವಂಶಕರಃ ಪುತ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನೃಪಾಧಮ||

ಯಾರ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನೂ ನೀನು ನಾಶಮಾಡಿದೆಯೋ ಆ ವಸಿಷ್ಠನು ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ತನಯನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೃಪಾಧಮ ! ಆ ಪುತ್ರನೇ ನಿನ್ನ ವಂಶಕರನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01173020a ಏವಂ ಶಪ್ತಾ ತು ರಾಜಾನಂ ಸಾ ತಮಾಂಗಿರಸೀ ಶುಭಾ|

01173020c ತಸ್ಯೈವ ಸಂನಿಧೌ ದೀಪ್ತಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹುತಾಶನಂ||

ರಾಜನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಶಪಿಸಿ ಆ ಶುಭೆ ಆಂಗಿರಸಿಯು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹುತಾಶನನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

01173021a ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಃ ಸರ್ವಮೇತದಪಶ್ಯತ|

01173021c ಜ್ಞಾನಯೋಗೇನ ಮಹತಾ ತಪಸಾ ಚ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಹಾಭಾಗ ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಿನ ಜ್ಞಾನಯೋಗದಿಂದ ನೋಡಿದನು.

01173022a ಮುಕ್ತಶಾಪಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ತತಃ|

01173022c ಋತುಕಾಲೇಽಭಿಪತಿತೋ ಮದಯಂತ್ಯಾ ನಿವಾರಿತಃ||

01173023a ನ ಹಿ ಸಸ್ಮಾರ ನೃಪತಿಸ್ತಂ ಶಾಪಂ ಶಾಪಮೋಹಿತಃ|

01173023c ದೇವ್ಯಾಃ ಸೋಽಥ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ತಸ್ಯಾ ನೃಪಸತ್ತಮಃ|

01173023e ತಂ ಚ ಶಾಪಮನುಸ್ಮತ್ಯ ಪರ್ಯತಪ್ಯದ್ಭುಶಂ ತದಾ||

ಬಹಳ ಸಮಯದ ನಂತರ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಶಾಪದಿಂದ

ವಿಮುಕ್ತನಾದಾಗ ಋತುಕಾಲವನ್ನು ಪಡೆದ ಮದಯಂತಿಯ ಬಳಿ ಹೋದನು. ಶಾಪಮೋಹಿತನಾದ ನೃಪತಿಯು ತನಗಿದ್ದ ಶಾಪವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಗ ದೇವಿಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ನೃಪಸತ್ತಮನು ತನಗಿದ್ದ ಶಾಪವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತುಂಬಾ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾದನು.

01173024a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ರಾಜಾ ವಸಿಷ್ಠಂ ಸಂನ್ಯಯೋಜಯತ್ |

01173024c ಸ್ವದಾರೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಪದೋಷಸಮನ್ವಿತಃ ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶಾಪದೋಷಸಮನ್ವಿತ ರಾಜನು ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡುವಂತೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ

ವಸಿಷ್ಠೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೪

ಧೌಮ್ಯ

ಅನುರೂಪ ಪುರೋಹಿತರ್ಯಾದ್ಧಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು ಚಿತ್ರರಥನು ದೇವಲನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮ ಧೌಮ್ಯನ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ, ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೫). ಉತ್ಕೋಚಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಧೌಮ್ಯನನ್ನು

ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ
ಪಾಂಡವರು ಮುಂದುವರೆದುದು (೬-೧೨).

01174001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01174001a ಅಸ್ಮಾಕಮನುರೂಪೋ ವೈ ಯಃ ಸ್ಯಾದ್ಗಂಧರ್ವ ವೇದವಿತೌ|

01174001c ಪುರೋಹಿತಸ್ತಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸರ್ವಂ ಹಿ ವಿದಿತಂ ತವ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಂಧರ್ವ ! ನಮ್ಮ ಅನುರೂಪ
ಪುರೋಹಿತನಾಗಬಲ್ಲ ವೇದವಿದರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?
ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿದೆ.”

01174002 ಗಂಧರ್ವ ಉವಾಚ|

01174002a ಯವೀಯಾನ್ದೇವಲಸ್ಯೈಷ ವನೇ ಭ್ರಾತಾ ತಪಸ್ಯತಿ|

01174002c ಧೌಮ್ಯ ಉತ್ಕೋಚಕೇ ತೀರ್ಥೇ ತಂ ವೃಣುಧ್ವಂ ಯದೀಚ್ಛಥ||

ಗಂಧರ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಲನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನು ಉತ್ಕೋಚಕ
ತೀರ್ಥದ ವನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮಗಿಷ್ಟವಾದರೆ
ಅವನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.”

01174003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01174003a ತತೋಽರ್ಜುನೋಽಸ್ರಮಾಗ್ನೇಯಂ ಪ್ರದದೌ ತದ್ಯಥಾವಿಧಿ|

01174003c ಗಂಧರ್ವಾಯ ತದಾ ಪ್ರೀತೋ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ

ಯಥಾವಿಧಿ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

01174004a ತ್ವಯ್ಯೇವ ತಾವತ್ತಿಷ್ಠಂತು ಹಯಾ ಗಂಧರ್ವಸತ್ತಮ|

01174004c ಕರ್ಮಕಾಲೇ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತಿ ತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

“ಗಂಧರ್ವಸತ್ತಮ ! ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸದ್ಯ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೋ.

ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಿನಗೆ

ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!”

01174005a ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಸಂಪೂಜ್ಯ ಗಂಧರ್ವಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಹ|

01174005c ರಮ್ಯಾದ್ಭಗೀರಥೀಕಚ್ಛಾದ್ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ||

ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ರಮ್ಯ

ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟರು.

01174006a ತತ ಉತ್ಕೋಚಕಂ ತೀರ್ಥಂ ಗತ್ವಾ ಧೌಮ್ಯಾಶ್ರಮಂ ತು ತೇ|

01174006c ತಂ ವಪ್ಯುಃ ಪಾಂಡವಾ ಧೌಮ್ಯಂ ಪೌರೋಹಿತ್ಯಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ನಂತರ ಅವರು ಉತ್ಕೋಚಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧೌಮ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ

ಹೋಗಿ ಧೌಮ್ಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು.

01174007a ತಾನೌಮ್ಯಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಸರ್ವವೇದವಿದಾಂ ವರಃ|

01174007c ಪಾದ್ಯೇನ ಫಲಮೂಲೇನ ಪೌರೋಹಿತೈನ ಚೈವ ಹ||

ಸರ್ವವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೌಮ್ಯನು ಅವರನ್ನು ಪಾದ್ಯ, ಫಲಮೂಲ

ಮತ್ತು ಪೌರೋಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

01174008a ತೇ ತದಾಶಂಸಿರೇ ಲಬ್ಧಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

01174008c ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಸ್ವಯಂವರಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಈಗ ಸಂಪತ್ತು,
ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಭರವಸೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

01174009a ಮಾತೃಷಷ್ಠಾಸ್ತು ತೇ ತೇನ ಗುರುಣಾ ಸಂಗತಾಸ್ತದಾ|

01174009c ನಾಥವಂತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಮೇನಿರೇ ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

ಆರನೆಯವಳಾಗಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಭರತರ್ಷಭರು ಸಂಗಡ
ಗುರುವಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನಾಥವಂತರೆಂದು
ಭಾವಿಸಿದರು.

01174010a ಸ ಹಿ ವೇದಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಸ್ತೇಷಾಂ ಗುರುರುದಾರಧೀಃ|

01174010c ತೇನ ಧರ್ಮವಿದಾ ಪಾರ್ಥಾ ಯಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವವಿದಾ ಕೃತಾಃ||

ಉದಾರಮನಸ್ಕು ಗುರುವು ವೇದಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದನು.
ಅವನಿಂದಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮವಿದ ಸರ್ವವಿದ ಪಾರ್ಥರು ಯಾಗಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದರು.

01174011a ವೀರಾಂಸ್ತು ಸ ಹಿ ತಾನ್ಮೈನೇ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಜ್ಯಾನ್ಸ್ವ ಧರ್ಮತಃ|

01174011c ಬುದ್ಧಿವೀರ್ಯಬಲೋತ್ಸಾಹೈರ್ಯುಕ್ತಾನ್ದೇವಾನಿವಾಪರಾನ್||

ಅವನು ಬುದ್ಧಿವೀರ್ಯಬಲೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳಂತೆ
ಆ ವೀರರು ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಎಂದು

ತಿಳಿದನು.

01174012a ಕೃತಸ್ವಸ್ತಯನಾಸ್ತೇನ ತತಸ್ತೇ ಮನುಜಾಧಿಪಾಃ|

01174012c ಮೇನಿರೇ ಸಹಿತಾ ಗಂತುಂ ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ತುಂ ಸ್ವಯಂವರಂ||

ಅವರ ಮಾರ್ಗವು ಮಂಗಳಕರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹರಸಿದನು. ನಂತರ
ಆ ಮನುಜಾಧಿಪರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಣಿ
ಧೌಮ್ಯಪುರೋಹಿತಕರಣೇ ಚತುಃಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಧೌಮ್ಯಪುರೋಹಿತಕರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೆ ಲ್ಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೧೧/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೭೪/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೫೭೮೮/೭೩೭೮೪.

ಸ್ವಯಂವರ ಪರ್ವ

೧೭೫

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರದ ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು
ಪಾಂಚಾಲ ನಗರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ದುದು (೧-೨೦).

01175001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01175001a ತತಸ್ತೇ ನರಶಾರ್ದೂಲಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

01175001c ಪ್ರಯಯುರ್ದ್ರೌಪದೀಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತಂ ಚ ದೇವಮಹೋತ್ಸವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ನರ ಶಾರ್ದೂಲ ಐವರು
ಪಾಂಡವ ಸೋದರರೂ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ
ದೇವಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

01175002a ತೇ ಪ್ರಯಾತಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ಪರಂತಪಾಃ|

01175002c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ದದೃಶುರ್ಮಾರ್ಗೇ ಗಚ್ಛತಃ ಸಗಣಾನ್ಭೂನಾಂ||

ಪರಂತಪ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು-ಗುಂಪಾಗಿ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡರು.

01175003a ತಾನೂಚುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಭ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ|

01175003c ಕ್ಷ ಭವಂತೋ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಕುತೋ ವಾಗಚ್ಛತೇತಿ ಹ||

ರಾಜ ! ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೇಳಿದರು: “ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ?”

01175004 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01175004a ಆಗತಾನೇಕಚಕ್ರಾಯಾಃ ಸೋದರ್ಯಾನ್ದೇವದರ್ಶಿನಃ|

01175004c ಭವಂತೋ ಹಿ ವಿಜಾನಂತು ಸಹಿತಾನ್ಮಾತೃಚಾರಿಣಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವದರ್ಶಿಗಳೇ ! ನಾವು ಸಹೋದರರೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ನಾವು ಏಕಚಕ್ರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.”

01175005 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಊಚುಃ|

01175005a ಗಚ್ಛತಾದ್ವೈವ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ದ್ರುಪದಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ|

01175005c ಸ್ವಯಂವರೋ ಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ಭವಿತಾ ಸುಮಹಾಧನಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದರು: “ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನೀವು ಪಾಂಚಾಲ ದ್ರುಪದನ ನಗರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಂಬಾ ಧನಯುಕ್ತ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಯಂವರವು ಜರುಗಲಿದೆ.

01175006a ಏಕಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯಾತಾಃ ಸ್ಮೋ ವಯಮಪ್ಯತ್ರ ಗಾಮಿನಃ|

01175006c ತತ್ರ ಹ್ಯದ್ಭುತಸಂಕಾಶೋ ಭವಿತಾ ಸುಮಹೋತ್ಸವಃ||

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಮತ್ತು ಸುಮನೋಹರ ಉತ್ಸವವು
ನಡೆಯಲಿದೆ.

01175007a ಯಜ್ಞಸೇನಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01175007c ವೇದೀಮಧ್ಯಾತ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಪದ್ಮಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಯಜ್ಞಸೇನ ದ್ರುಪದನ ಮಗಳು ಪದ್ಮಪತ್ರಲೋಚನೆಯು
ಯಜ್ಞಕುಂಡದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಜನಿಸಿದವಳು.

01175008a ದರ್ಶನೀಯಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ಸುಕುಮಾರೀ ಮನಸ್ವಿನೀ|

01175008c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಭಗಿನೀ ದ್ರೋಣಶತ್ರುಃ ಪ್ರತಾಪಿನಃ||

01175009a ಯೋ ಜಾತಃ ಕವಚೀ ಖಡ್ಗೀ ಸಶರಃ ಸಶರಾಸನಃ|

01175009c ಸುಸಮಿದ್ಧೇ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾವಕೇ ಪಾವಕಪ್ರಭಃ||

ಅನವದ್ಯಾಂಗಿಯೂ, ದರ್ಶನೀಯಳೂ, ಸುಕುಮಾರಿಯೂ,
ಮನಸ್ವಿನಿಯೂ ಆದ ಅವಳು ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳ ಸಹಿತ,
ಕವಚಧರಿಸಿ ದ್ರೋಣಶತ್ರುವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ಅಗ್ನಿಪ್ರಕಾಶಮಾನ, ಮಹಾಬಾಹು ಪ್ರತಾಪಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ತಂಗಿ.

01175010a ಸ್ವಸಾ ತಸ್ಯಾನವದ್ಯಾಂಗೀ ದ್ರೌಪದೀ ತನುಮಧ್ಯಮಾ|

01175010c ನೀಲೋತ್ಪಲಸಮೋ ಗಂಧೋ ಯಸ್ಯಾಃ ಕ್ರೋಶಾತ್ಪ್ರವಾಯತಿ||

01175011a ತಾಂ ಯಜ್ಞಸೇನಸ್ಯ ಸುತಾಂ ಸ್ವಯಂವರಕೃತಕ್ಷಣಾಂ|

01175011c ಗಚ್ಛಾಮಹೇ ವಯಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತಂ ಚ ದೇವಮಹೋತ್ಸವಂ||

ಅವನ ತಂಗಿ ಅನವದ್ಯಾಂಗಿ, ಕೃಶಮದ್ಯಮೆ, ನೀಲಕಮಲದಂತೆ ತನ್ನ
 ಸುಗಂಧವನ್ನು ಕೋಶ ದೂರದವರೆಗೂ ಪ್ರಸರಿಸುವ, ಯಜ್ಞಸೇನನ
 ಮಗಳು ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.
 ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ದೇವಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ
 ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

01175012a ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾನೋ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಾಃ|

01175012c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಂತಃ ಶುಚಯೋ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಯತವ್ರತಾಃ||

01175013a ತರುಣಾ ದರ್ಶನೀಯಾಶ್ಚ ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತಾಃ|

01175013c ಮಹಾರಥಾಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಸಮುಪೈಷ್ಯಂತಿ ಭೂಮಿಪಾಃ||

ತಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಯಜ್ಞಾನ,
 ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಂತ, ಶುಚಿಭೂತ, ಮಹಾತ್ಮ, ವ್ರತನಿರತ, ತರುಣ
 ದರ್ಶನೀಯ, ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಗಮಿಸುವ, ಅಸ್ತ್ರಕೋವಿದ,
 ಮಹಾರಥಿ ಭೂಮಿಪ ರಾಜರು ಮತ್ತು ರಾಜಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ
 ಆಗಮಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.

01175014a ತೇ ತತ್ರ ವಿವಿಧಾನ್ದಾಯಾನ್ವಿಜಯಾರ್ಥಂ ನರೇಶ್ವರಾಃ|

01175014c ಪ್ರದಾಸ್ಯಂತಿ ಧನಂ ಗಾಶ್ಚ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ನರೇಶ್ವರರೂ ವಿಜಯಪಾಲನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧರೀತಿಯ
 ದಾನಗಳನ್ನು - ಧನ, ಗೋವು, ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ -ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು
 ನೀಡಲಿದ್ದಾರೆ.

01175015a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈವ ಸ್ವಯಂವರಂ|

01175015c ಅನುಭೂಯೋತ್ಸವಂ ಚೈವ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಥೇಚ್ಛಿತಂ||

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆನಂದಿಸಿ, ಮುಂದೆ ನಾವು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವೆವು.

01175016a ನಟಾ ವೈತಾಲಿಕಾಶ್ಚೈವ ನರ್ತಕಾಃ ಸೂತಮಾಗಧಾಃ|

01175016c ನಿಯೋಧಕಾಶ್ಚ ದೇಶೇಭ್ಯಃ ಸಮೇಷ್ಯಂತಿ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ನಟರು, ವೈತಾಲಿಕರು (ವಾದ್ಯಗಾರರು), ನರ್ತಕರು, ಸೂತ-ಮಾಗಧರು, ಮಹಾಬಲ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಜಟ್ಟಿಗಳೂ ಬರಲಿದ್ದಾರೆ.

01175017a ಏವಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಕೃತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ|

01175017c ಸಹಾಸ್ಮಾ ಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪುನಃ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತ್ಸ್ಯಥ||

ಇಂತಹ ಕೌತೂಹಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ, ಪುನಹ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೇ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ನೀವು ಹಿಂದಿರುಗಬಹುದು.

01175018a ದರ್ಶನೀಯಾಂಶ್ಚ ವಃ ಸರ್ವಾನ್ದೇವರೂಪಾನವಸ್ಥಿತಾನ್|

01175018c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾ ವರಯೇತ್ಸಂಗತ್ಯಾನ್ಯತಮಂ ವರಂ||

ದೇವರೂಪಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬನನ್ನು ವರನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಲೂ ಬಹುದು !

01175019a ಅಯಂ ಭ್ರಾತಾ ತವ ಶ್ರೀಮಾನ್ದರ್ಶನೀಯೋ ಮಹಾಭುಜಃ|

01175019c ನಿಯುಧ್ಯಮಾನೋ ವಿಜಯೇತ್ಸಂಗತ್ಯಾ ದ್ರವಿಣಂ ಬಹು||

ದರ್ಶನೀಯ ಮಹಾಭುಜ ಈ ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಮ್ಮ ನು
ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಹಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ
ಗಳಿಸಬಹುದು!”

01175020 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01175020a ಪರಮಂ ಭೋ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ದೇವಮಹೋತ್ಸವಂ|

01175020c ಭವದ್ಭಿಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕನ್ಯಾಯಾಸ್ತಂ ಸ್ವಯಂವರಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದೇವಮಹೋತ್ಸವದಂತಿರುವ
ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ನೋಡಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತೇವೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡವಾಗಮನೇ ಪಂಚಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಪಾಂಡವಾಗಮನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೬

ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಬಾರನೋರ್ವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ,

ಯಾರಿಗೂ ಗುರುತು ಸಿಗದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಮಾನ

ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೧-೭). ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಪಾಂಡವ
 ಕಿರೀಟಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸದಾ ಬಯಸಿದ್ದ ದ್ರುಪದನು ಅದನ್ನು
 ಯಾರಿಗೂ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದೇ, ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ
 ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅಸಾಧ್ಯ
 ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನಿರಿಸಿದುದು (೮-೧೨). ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು
 ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಎಲ್ಲರ ಆಗಮನ, ಸಿದ್ಧತೆ (೧೩-೨೮).
 ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸ್ವಯಂವರದ ನಿಯಮದ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದುದು
 (೨೯-೨೬).

01176001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01176001a ಏವಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಯಾತಾಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾ ಜನಮೇಜಯ|

01176001c ರಾಜ್ಞಾ ದಕ್ಷಿಣಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪು ಪದೇನಾಭಿರಕ್ಷಿತಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ
 ಮಾತಿನಂತೆ ಪಾಂಡವರು ರಾಜ ದ್ರುಪದನಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣ
 ಪಾಂಚಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು.

01176002a ತತಸ್ತೇ ತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾನಮಕಲ್ಮಷಂ|

01176002c ದದೃಶುಃ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ವಥಿ ದ್ವೈಪಾಯನಂ ತದಾ||

01176003a ತಸ್ಮೈ ಯಥಾವತ್ಸತ್ಕಾರಂ ಕೃತ್ವಾ ತೇನ ಚ ಸಾಂತ್ವಿತಾಃ|

01176003c ಕಥಾಂತೇ ಚಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾಃ ಪ್ರಯಯುರ್ದುಃಪದಕ್ಷಯಂ||

ರಾಜ! ಅನಂತರ ಪಾಂಡವರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ, ಶುದ್ಧಾತ್ಮ,

ಅಕಲ್ಮಶ ದ್ವೈಪಾಯನನನ್ನು ಕಂಡರು. ಅವನನ್ನು ಯಥಾವತ್ ಸತ್ಕರಿಸಿ,
ಅವನಿಂದ ಸಾಂತ್ವನ ಮತ್ತು ತದನಂತರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಅವರು ದ್ರುಪದ ನಗರಿಗೆ ಮುಂದುವರೆದರು.

01176004a ಪಶ್ಯಂತೋ ರಮಣೀಯಾನಿ ವನಾನಿ ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ|

01176004c ತತ್ರ ತತ್ರ ವಸಂತಶ್ಚ ಶನೈರ್ಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾರಥಾಃ||

ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯ ವನ-ಸರೋವರಗಳ ಬಳಿ
ತಂಗುತ್ತಾ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.

01176005a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಂತಃ ಶುಚಯೋ ಮಧುರಾಃ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ|

01176005c ಆನುಪೂರ್ವೈಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಕುರುನಂದನಾಃ||

ನಂತರ ಪ್ರಯಾಣದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಂತ, ಶುಚಿಭೂತ,
ಮಧುರ ಪ್ರಿಯವಾದಿ ಕುರುನಂದನರು ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಯನ್ನು
ತಲುಪಿದರು.

01176006a ತೇ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರಂ ತಚ್ಚ ಸ್ಕಂಧಾವಾರಂ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

01176006c ಕುಂಭಕಾರಸ್ಯ ಶಾಲಾಯಾಂ ನಿವೇಶಂ ಚಕ್ರೀ ತದಾ||

ಪುರವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ
ಪಾಂಡವರು ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಮಾಡಿದರು.

01176007a ತತ್ರ ಭೈಕ್ಷಂ ಸಮಾಜಹುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ವೃತ್ತಿಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

01176007c ತಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂಸ್ತದಾ ವೀರಾಂಜಙ್ಗಿರೇ ನ ನರಾಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಗೆ ಸಮಾನ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು; ಮತ್ತು ಈ
ವೀರರ ಆಗಮನವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುತಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

01176008a ಯಜ್ಞಸೇನಸ್ಯ ಕಾಮಸ್ತು ಪಾಂಡವಾಯ ಕಿರೀಟಿನೇ|

01176008c ಕೃಷ್ಣಾಂ ದದ್ಯಾಮಿತಿ ಸದಾ ನ ಚೈತದ್ವಿವೃಣೋತಿ ಸಃ||

ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಪಾಂಡವ ಕಿರೀಟಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯಜ್ಞಸೇನನು ಸದಾ
ಬಯಸಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

01176009a ಸೋಽನ್ವೇಷಮಾಣಃ ಕೌಂತೇಯಾನ್ಪಾಂಚಾಲ್ಯೋ ಜನಮೇಜಯ|

01176009c ದೃಢಂ ಧನುರನಾಯಮ್ಯಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ಜನಮೇಜಯ! ಕೌಂತೇಯರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ
ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಬಗ್ಗಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಒಂದು ದೃಢ ಬಿಲ್ಲನ್ನು
ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು.

01176010a ಯಂತ್ರಂ ವೈಹಾಯಸಂ ಚಾಪಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಕೃತ್ರಿಮಂ|

01176010c ತೇನ ಯಂತ್ರೇಣ ಸಹಿತಂ ರಾಜಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ಕಾಂಚನಂ||

ರಾಜ! ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃತ್ರಿಮ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಆ
ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದನು.

01176011 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01176011a ಇದಂ ಸಜ್ಯಂ ಧನುಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಜ್ಯೇನಾನೇನ ಸಾಯಕೈಃ|

01176011c ಅತೀತ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಯೋ ವೇದ್ಧಾ ಸ ಲಬ್ಧಾ ಮತ್ಸುತಾಮಿತಿ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿಯಾದ ನಂತರ ಈ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರು ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವವನೋ ಅವನಿಗೇ ನನ್ನ ಮಗಳು ದೊರೆಯುವಳು!””

01176012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01176012a ಇತಿ ಸ ದ್ರುಪದೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವತಃ ಸಮಘೋಷಯತ್|

01176012c ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮೀಯುಸ್ತತ್ರ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಭಾರತ! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜರು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿದರು.

01176013a ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸ್ವಯಂವರದಿದೃಕ್ಷಯಾ|

01176013c ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಾಶ್ಚ ಸಕರ್ಣಾಃ ಕುರವೋ ನೃಪ||

ನೃಪನೇ! ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಮಹಾತ್ಮ ಋಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕರ್ಣನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೌರವರೂ ಆಗಮಿಸಿದರು.

01176014a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾ ದೇಶೇಭ್ಯಃ ಸಮುಪಾಗಮನ್|

01176014c ತೇಽಭ್ಯರ್ಚಿತಾ ರಾಜಗಣಾ ದ್ರುಪದೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಸುತ್ತಲ ದೇಶಗಳಿಂದ ಮಹಾಭಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆಗಮಿಸಿದರು ಮತ್ತು ರಾಜಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರುಪದನಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

01176015a ತತಃ ಪೌರಜನಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಾಗರೋದ್ಧೃತನಿಃಸ್ವನಾಃ|

01176015c ಶಿಶುಮಾರಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ್ಯವಿಶಂಸ್ತೇ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಭಿರುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪುರಜನ ಸಮೂಹವು ಆ ಶಿಶುಮಾರಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿತು, ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು.

01176016a ಪ್ರಾಗುತ್ತರೇಣ ನಗರಾದ್ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಸಮೇ ಶುಭೇ|

01176016c ಸಮಾಜವಾಟಃ ಶುಶುಭೇ ಭವನ್ಯೈಃ ಸರ್ವತೋ ವೃತಃ|

ನಗರದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ ಭೂಮಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಸುಂದರ ಭವನಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಶೋಭಾಯಮಾನ ಸಮಾಜವಾಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

01176017a ಪ್ರಾಕಾರಪರಿಖೋಪೇತೋ ದ್ವಾರತೋರಣಮಂಡಿತಃ|

01176017c ವಿತಾನೇನ ವಿಚಿತ್ರೇಣ ಸರ್ವತಃ ಸಮವಸ್ತುತಃ||

ಅದು ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ, ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ದ್ವಾರಗಳು ಮತ್ತು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಾವುಟಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿತ್ತು.

01176018a ತೂರ್ಯೌಘಶತಸಂಕೀರ್ಣಃ ಪರಾರ್ಧ್ಯಾಗುರುಧೂಪಿತಃ|

01176018c ಚಂದನೋದಕಸಿಕ್ತಶ್ಚ ಮಾಲ್ಯದಾಮೈಶ್ಚ ಶೋಭಿತಃ||

ನೂರಾರು ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅದು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಧೂಪದಿಂದ ಸುಗಂಧಿತಗೊಂಡು, ಚಂದನೋದಕದಿಂದ

ಸಿಂಚಿತಗೊಂಡು, ಹೂಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿತ್ತು.

01176019a ಕೈಲಾಸಶಿಖರಪ್ರಖ್ಯಾನ್ ಭಸ್ತಲವಿಲೇಖಿಭಿಃ|

01176019c ಸರ್ವತಃ ಸಂವೃತ್ಯರ್ನಧಃ ಪ್ರಾಸಾದೈಃ ಸುಕೃತೋಚ್ಚೈತೈಃ||

01176020a ಸುವರ್ಣಜಾಲಸಂವೀತ್ಯೈರ್ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮಭೂಷಿತೈಃ|

01176020c ಸುಖಾರೋಹಣಸೋಪಾನೈರ್ಮಹಾಸನಪರಿಚ್ಛದೈಃ||

ಅದು ಆಕಾಶವನ್ನೇ ಸೀಳಿಬಿಡುವಂತಿರುವ ಕೈಲಾಸಶಿಖರದಷ್ಟು
ಎತ್ತರವಾಗಿ, ಬಹಳ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಂಗಾರದ
ಜಾಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಣಿ ಕುಟ್ಟಿಮಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತ, ಸುಖಾರೋಹಣಕ್ಕೆ
ಅನುಕೂಲಕರ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಮತ್ತು ನೆರಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ
ಮಹಾಸನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ
ಆವೃತಗೊಂಡಿತ್ತು.

01176021a ಅಗ್ರಾಮ್ಯಸಮವಚ್ಛಿಷ್ಟೈರಗುರೂತ್ತಮವಾಸಿತೈಃ|

01176021c ಹಂಸಾಚ್ಛವರ್ಣೈರ್ಬಹುಭಿರಾಯೋಜನಸುಗಂಧಿಭಿಃ||

ಆ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯನ್ನು
ಹಾಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಧೂಪದ ಸುಗಂಧವು ಶ್ವೇತಹಂಸದಂತೆ
ಒಂದು ಯೋಜನ ದೂರದವರೆಗೂ ಪಸರಿಸಿತ್ತು.

01176022a ಅಸಂಬಾಧಶತದ್ವಾರೈಃ ಶಯನಾಸನಶೋಭಿತೈಃ|

01176022c ಬಹುಧಾತುಪಿನದ್ಧಾಂಗೈರ್ಹಿಮವಚ್ಛಿಖಿರೈರಿವ||

ಹಿಮವಾಚ್ಛಾದಿತ ಶಿಖರದಂತೆ ವಿವಿಧ ಲೋಹಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ

ಶಯನಾಸನಗಳಿಂದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಂದು
ನೂರು ದ್ವಾರಗಳಿದ್ದವು.

01176023a ತತ್ರ ನಾನಾಪ್ರಕಾರೇಷು ವಿಮಾನೇಷು ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

01176023c ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಸ್ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ನಿಷೇದುಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಅಲಂಕೃತರಾದ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ
ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದರು.

01176024a ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟಾನ್ದದೃಶುರ್ಮಹಾಸತ್ತ್ವಪರಾಕ್ರಮಾನ್|

01176024c ರಾಜಸಿಂಹಾನ್ಮಹಾಭಾಗಾನ್ಕೃಷ್ಣಾಂಗುರುವಿಭೂಷಿತಾನ್||

01176025a ಮಹಾಪ್ರಸಾದಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾನ್ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಪರಿರಕ್ಷಿಣಃ|

01176025c ಪ್ರಿಯಾನ್ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಸುಕೃತೈಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಶುಭೈಃ||

01176026a ಮಂಚೇಷು ಚ ಪರಾರ್ಥೈಷು ಪೌರಜಾನಪದಾ ಜನಾಃ|

01176026c ಕೃಷ್ಣಾದರ್ಶನತುಷ್ಠ್ಯರ್ಥಂ ಸರ್ವತಃ ಸಮುಪಾವಿಶನ್||

ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳ್ಳಲು
ನೆರೆದಿದ್ದ ಪುರಜನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಪ್ರದೇಶದವರು ಅವರಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತ
ಮಂಚಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೂ,
ಮಹಾಭಾಗರೂ, ಕಪ್ಪು ಕಸ್ತೂರಿಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತರೂ,
ಮಹಾಪ್ರಸಾದರೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಿಗಳೂ, ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಪರಿರಕ್ಷಕರೂ,
ಸುಕೃತಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಿಯರೂ, ಶೋಭಾಯಮಾನರೂ

ಆದ ಸಿಂಹಗಳಂತಿರುವ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01176027a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ತೇ ಚ ಸಹಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಮುಪಾವಿಶನ್|

01176027c ಋದ್ಧಿಂ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯಂತಸ್ತಾಮನುತ್ತಮಾಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು, ಪಾಂಚಾಲ ರಾಜನ ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದಂಥ ಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01176028a ತತಃ ಸಮಾಜೋ ವವೃಥೇ ಸ ರಾಜನ್ದಿವಸಾನ್ಬಹೂನ್|

01176028c ರತ್ನಪ್ರದಾನಬಹುಲಃ ಶೋಭಿತೋ ನಟನರ್ತಕೈಃ||

ಬಹುದಿನಗಳವರೆಗೆ ನೆರೆದಿದ್ದ ಗುಂಪು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ನಟನರ್ತಕರಿಂದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು.

01176029a ವರ್ತಮಾನೇ ಸಮಾಜೇ ತು ರಮಣೀಯೇಽಹ್ನಿ ಷೋಡಶೇ|

01176029c ಆಪ್ಲುತಾಂಗೀ ಸುವಸನಾ ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಾ||

ರಮಣೀಯ ಹದಿನಾರನೆಯ ದಿನ, ವರ್ತಮಾನ ಸಮಾಜದ ಮಧ್ಯೆ, ಮಿಂದು, ಹೊಸವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಳಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು.

01176030a ವೀರಕಾಂಸ್ಯಮುಪಾದಾಯ ಕಾಂಚನಂ ಸಮಲಂಕೃತಂ|

01176030c ಅವತೀರ್ಣಾ ತತೋ ರಂಗಂ ದ್ರೌಪದೀ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಕಾಂಚನದಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ವೀರಮಾಲೆಯನ್ನು

ಹಿಡಿದು, ದ್ರೌಪದಿಯು ರಂಗದ ಮಧ್ಯೆ ಇಳಿದಳು.

01176031a ಪುರೋಹಿತಃ ಸೋಮಕಾನಾಂ ಮಂತ್ರವಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶುಚಿಃ|

01176031c ಪರಿಸ್ತೀರ್ಯ ಜುಹಾವಾಗ್ನಿಮಾಜ್ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ತದಾ||

ಮಂತ್ರವಿದ್ವಾನ, ಶುಚಿಭೂತ ಸೋಮಕರ ಪುರೋಹಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಸುತ್ತಲೂ ದರ್ಭೆಯನ್ನು ಹರಡಿ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಆಜ್ಯದ
ಆಹುತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01176032a ಸ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಜ್ವಲನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯ ಚ|

01176032c ವಾರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಸಮಂತತಃ||

ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ ನಂತರ, ಸ್ವಸ್ತಿ
ವಾಚನ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಾದ್ಯಸಂಗೀತಗಳನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದನು.

01176033a ನಿಃಶಬ್ದೇ ತು ಕೃತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01176033c ರಂಗಮಧ್ಯಗತಸ್ತತ್ರ ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ ಗಿರಾ|

01176033e ವಾಕ್ಯಮುಚ್ಚೈರ್ಜಗಾದೇದಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಮಮರ್ಥವದುತ್ತಮಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಿಃಶಬ್ದವಾದ ಕೂಡಲೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಂಗಮಧ್ಯಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ, ಮೇಘಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸುಲಕ್ಷಣ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು:

01176034a ಇದಂ ಧನುರ್ಲಕ್ಷ್ಮ ಮಿಮೇ ಚ ಬಾಣಾಃ

ಶೃಣ್ವಂತು ಮೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವ ಏವ|

01176034c ಯಂತ್ರಚ್ಛಿದ್ರೇಣಾಭ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಸಮರ್ಪಯಧ್ವಂ ಖಿಗಮೈರ್ದಶಾರ್ಥೈಃ||

“ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ರಾಜರುಗಳೆಲ್ಲ ಕೇಳಿರಿ! ಈ ಬಿಲ್ಲು, ಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಛಿದ್ರದ ಮೂಲಕ ಈ ಐದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕು.

01176035a ಏತತ್ಕರ್ತಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ ಯಃ

ಕುಲೇನ ರೂಪೇಣ ಬಲೇನ ಯುಕ್ತಃ|

01176035c ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಭಗಿನೀ ಮಮೇಯಂ

ಕೃಷ್ಣಾ ಭವಿತ್ರೀ ನ ಮೃಷಾ ಬ್ರವೀಮಿ||

ಕುಲ, ರೂಪ ಮತ್ತು ಬಲವಂತ ಯಾರು ಈ ದುಷ್ಟರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನಿಗೇ ನನ್ನ ತಂಗಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತೇನೆ.”

01176036a ತಾನೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ

ಪಶ್ಚಾದಿದಂ ದ್ರೌಪದೀಮಭ್ಯುವಾಚ|

01176036c ನಾಮ್ನಾ ಚ ಗೋತ್ರೇಣ ಚ ಕರ್ಮಣಾ ಚ

ಸಂಕೀರ್ತಯಂಸ್ತಾನ್ಮಹಪತೀನ್ಸಮೇತಾನ್||

ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ದ್ರುಪದ ಪುತ್ರನು, ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನೃಪತಿಗಳ ಹೆಸರು, ಗೋತ್ರ, ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಗಳ ತೊಡಗಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್ಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೭

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ರಾಜರನ್ನು

ಪರಿಚಯಿಸುವುದು (೧-೨೨).

01177001 ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಉವಾಚ

01177001a ದುರ್ಯೋಧನೋ ದುರ್ವಿಷಹೋ ದುರ್ಮುಖೋ ದುಷ್ಟಧರ್ಷಣಃ|

01177001c ವಿವಿಂಶತಿರ್ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಸಹೋ ದುಃಶಾಸನಃ ಸಮಃ||

01177002a ಯುಯುತ್ಸುವಾ ತವೇಗಶ್ಚ ಭೀಮವೇಗಧರಸ್ತಥಾ|

01177002c ಉಗ್ರಾಯುಧೋ ಬಲಾಕೀ ಚ ಕನಕಾಯುರ್ವಿರೋಚನಃ||

01177003a ಸುಕುಂಡಲಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಃ ಸುವರ್ಚಾಃ ಕನಕಧ್ವಜಃ|

01177003c ನಂದಕೋ ಬಾಹುಶಾಲೀ ಚ ಕುಂಡಜೋ ವಿಕಟಸ್ತಥಾ||

01177004a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01177004c ಕರ್ಣೇನ ಸಹಿತಾ ವೀರಾಸ್ತ್ವದರ್ಥಂ ಸಮುಪಾಗತಾಃ|

01177004e ಶತಸಂಖ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪ್ರಥಿತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ, ದುರ್ವಿಷಹ, ದುರ್ಮುಖ, ದುಷ್ಟಧರ್ಷಣ, ವಿವಿಂಶತಿ, ವಿಕರ್ಣ, ಸಹ, ದುಃಶಾಸನ, ಸಮ, ಯುಯುತ್ಸು, ವಾತವೇಗ, ಭೀಮವೇಗಧರ, ಉಗ್ರಾಯುಧ, ಬಲಾಕೀ, ಕನಕಾಯು, ವಿರೋಚನ, ಸುಕುಂಡಲ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಸುವರ್ಚ, ಕನಕಧ್ವಜ, ನಂದಕ, ಬಾಹುಶಾಲಿ, ಕುಂಡಜ, ವಿಕಟ - ಇವರು ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಹಾಬಲ ವೀರ ಮಕ್ಕಳು ಕರ್ಣನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಇಂಥಹ ನೂರಾರು ಮಹಾತ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01177005a ಶಕುನಿಶ್ಚ ಬಲಶ್ಚೈವ ವೃಷಕೋಽಥ ಬೃಹದ್ಬಲಃ|

01177005c ಏತೇ ಗಾಂಧಾರರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಗತಾಃ||

ಶಕುನಿ, ಬಲ, ವೃಷಕ, ಬೃಹದ್ಬಲ ಗಾಂಧಾರರಾಜನ ಎಲ್ಲ ಸುತರೂ
ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಷಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

01177006a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಚ ಭೋಜಶ್ಚ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರೌ|

01177006c ಸಮವೇತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ತ್ವದರ್ಥೇ ಸಮಲಂಕೃತೌ||

ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮಹಾತ್ಮ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಮತ್ತು ಭೋಜ
ಇಬ್ಬರೂ ನಿನಗಾಗಿ ಸಮಲಂಕೃತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

01177007a ಬೃಹಂತೋ ಮಣಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ದಂಡಧಾರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01177007c ಸಹದೇವೋ ಜಯತ್ಸೇನೋ ಮೇಘಸಂಧಿಶ್ಚ ಮಾಗಧಃ||

01177008a ವಿರಾಟಃ ಸಹ ಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಶಂಖೇನೈವೋತ್ತರೇಣ ಚ|

01177008c ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಃ ಸುವರ್ಚಾಶ್ಚ ಸೇನಾಬಿಂದುಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

01177009a ಅಭಿಭೂಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಸುದಾಮ್ನಾ ಚ ಸುವರ್ಚಸಾ|

01177009c ಸುಮಿತ್ರಃ ಸುಕುಮಾರಶ್ಚ ವೃಕಃ ಸತ್ಯಧೃತಿಸ್ತಥಾ||

01177010a ಸೂರ್ಯಧ್ವಜೋ ರೋಚಮಾನೋ ನೀಲಶ್ಚಿತ್ರಾಯುಧಸ್ತಥಾ|

01177010c ಅಂಶುಮಾಂಶ್ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಶ್ರೇಣಿಮಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

01177011a ಸಮುದ್ರಸೇನಪುತ್ರಶ್ಚ ಚಂದ್ರಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01177011c ಜಲಸಂಧಃ ಪಿತಾಪುತ್ರೌ ಸುದಂಡೋ ದಂಡ ಏವ ಚ||

01177012a ಪೌಂಡ್ರಕೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಭಗದತ್ತಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01177012c ಕಲಿಂಗಸ್ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತಶ್ಚ ಪತ್ತನಾಧಿಪತಿಸ್ತಥಾ||

01177013a ಮದ್ರರಾಜಸ್ತಥಾ ಶಲ್ಯಃ ಸಹಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

01177013c ರುಕ್ಮಾಂಗದೇನ ವೀರೇಣ ತಥಾ ರುಕ್ಮರಥೇನ ಚ||

ಬೃಹಂತ, ಮಣಿಮಾ, ವೀರ್ಯವಂತ ದಂಡಧಾರ, ಸಹದೇವ,
ಮಾಗಧ ಮೇಘಸಂಧಿ, ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು-ಶಂಖಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ-
ಪುತ್ರನನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ವಿರಾಟ, ವಾರ್ಧಕ್ಷೀಮಿ (ವೃದ್ಧಕ್ಷೀಮನ ಮಗ
ಜಯದ್ರಥ), ಸುವರ್ಚಾ, ರಾಜ ಸೇನಾಬಿಂದು, ತನ್ನ ಸುವರ್ಚಸ
ಪುತ್ರನನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಅಭಿಭೂ, ಸುಮಿತ್ರ, ಸುಕುಮಾರ, ವೃಕ,
ಸತ್ಯಧೃತಿ, ಸೂರ್ಯಧ್ವಜ, ರೋಚಮಾನ, ನೀಲ, ಚಿತ್ರಾಯುಧ,
ಅಂಶುಮಾನ್, ಚೇಕಿತಾನ, ಮಹಾಬಲ ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್, ಸಮುದ್ರಸೇನನ
ಪ್ರತಾಪಿ ಪುತ್ರ ಚಂದ್ರಸೇನ, ಜಲಸಂಧ, ಪಿತಾಪುತ್ರ ಸುದಂಡ ಮತ್ತು
ದಂಡ, ಪೌಂಡ್ರಕ, ವಾಸುದೇವ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಭಗದತ್ತ, ಕಲಿಂಗ,
ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತ, ಪತ್ತನದ ಅಧಿಪತಿ, ಪುತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮಹಾರಥಿ
ಮದ್ರರಾಜ, ಹಾಗೂ ವೀರ ರುಕ್ಮಾಂಗದ-ರುಕ್ಮರಥ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ
ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

01177014a ಕೌರವ್ಯಃ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾರಥಾಃ|

01177014c ಸಮವೇತಾಸ್ತ್ರಯಃ ಶೂರಾ ಭೂರಿಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲಃ||

01177015a ಸುದಕ್ಷಿಣಶ್ಚ ಕಾಂಬೋಜೋ ದೃಢಧನ್ವಾ ಚ ಕೌರವಃ|

01177015c ಬೃಹದ್ಬಲಃ ಸುಷೇಣಶ್ಚ ಶಿಬಿರೌಶೀನರಸ್ತಥಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೌರವ್ಯ ಸೋಮದತ್ತ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಹಾರಥಿ ಪುತ್ರರು,

ಶೂರತ್ರಯ ಭೂರಿ, ಭೂರಿಶ್ರವ ಮತ್ತು ಶಲ, ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಕಾಂಬೋಜ,
ಕೌರವ ದೃಢಧನ್ವ, ಬೃಹದ್ಬಲ, ಸುಷೇಣ, ಮತ್ತು ಶಿಬಿ ಔಶೀನರ
ಮುಂತಾದವರು ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

01177016a ಸಂಕರ್ಷಣೋ ವಾಸುದೇವೋ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01177016c ಸಾಂಬಶ್ಚ ಚಾರುದೇಷ್ಟಶ್ಚ ಸಾರಣೋಽಥ ಗದಸ್ತಥಾ||

01177017a ಅಕ್ರೂರಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚೈವ ಉದ್ಧವಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

01177017c ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಃ ಪೃಥುವಿಪೃಥುರೇವ ಚ||

01177018a ವಿಡೂರಥಶ್ಚ ಕಂಕಶ್ಚ ಸಮೀಕಃ ಸಾರಮೇಜಯಃ|

01177018c ವೀರೋ ವಾತಪತಿಶ್ಚೈವ ಝಿಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಾರಕಸ್ತಥಾ|

01177018e ಉಶೀನರಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ವೃಷ್ಟಯಸ್ತೇ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಸಂಕರ್ಷಣ, ವಾಸುದೇವ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯ, ಸಾಂಬ,
ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ಸಾರಣ, ಗದ, ಅಕ್ರೂರ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಮಹಾಬಲ ಉದ್ಧವ,
ಕೃತವರ್ಮ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ, ಪೃಥು ಮತ್ತು ವಿಪೃಥು, ವಿಡೂರಥ, ಕಂಕ,
ಸಮೀಕ, ಸಾರಮೇಜಯ, ವೀರ ವಾತಪತಿ, ಝಿಲ್ಲಿ, ಪಿಂಡಾರಕ,
ವಿಕ್ರಾಂತ, ಉಶೀನರ, ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವೃಷ್ಟಿಗಳೂ ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01177019a ಭಗೀರಥೋ ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರಃ ಸೈಂಧವಶ್ಚ ಜಯದ್ರಥಃ|

01177019c ಬೃಹದ್ರಥೋ ಬಾಹ್ಲಿಕಶ್ಚ ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

01177020a ಉಲೂಕಃ ಕೈತವೋ ರಾಜಾ ಚಿತ್ರಾಂಗದಶುಭಾಂಗದೌ|

01177020c ವತ್ಸರಾಜಶ್ಚ ಧೃತಿಮಾನ್ ಕೋಸಲಾಧಿಪತಿಸ್ತಥಾ||

ಭಗೀರಥ, ಬೃಹತ್ಪತ್ನಿ, ಸೈಂಧವ ಜಯದ್ರಥ, ಬೃಹದ್ರಥ, ಬಾಹ್ಲೀಕ,
ಮಹಾರಥಿ ಶೃತಾಯು, ಉಲೂಕ, ರಾಜ ಕೈತವ, ಚಿತ್ರಾಂಗದ,
ಶುಭಾಂಗದ, ಧೃತಿವಂತ ವತ್ಸ ರಾಜ, ಮತ್ತು ಕೋಸಲಾಧಿಪತಿ
ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ.

01177021a ಏತೇ ಚಾನೈ ಚ ಬಹವೋ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರಾಃ|

01177021c ತ್ವದರ್ಥಮಾಗತಾ ಭದ್ರೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಪ್ರಥಿತಾ ಭುವಿ||

ಭದ್ರೇ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ನಾನಾ ಜನಪದೇಶ್ವರರು -
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು
ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

01177022a ಏತೇ ವೇತ್ಸ್ಯಂತಿ ವಿಕ್ರಾಂತಾಸ್ತ್ವ ದರ್ಥಂ ಲಕ್ಷ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

01177022c ವಿಧ್ಯೇತ ಯ ಇಮಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ವರಯೇಥಾಃ ಶುಭೇಽದ್ಯ ತಂ||

ಶುಭೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ವೀರರು ಆ ಉತ್ತಮ
ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣಬಿಡುವರು. ಮತ್ತು ನೀನು ಆ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ
ಹೊಡೆಯುವನನ್ನು ವರನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸುವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ರಾಜನಾಮಕೀರ್ತನೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಾಜನಾಮಕೀರ್ತನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೮

ಸ್ವರ್ಧಿಸಲು ರಾಜರು ಒಂದಾದುದು; ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವ-ಋಷಿ-
ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರಗಣಗಳ ಬೀಡು (೧-೭). ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಗುರುತಿಸಿ ಬಲರಾಮನಿಗೆ
ತೋರಿಸುವುದು (೮-೧೦). ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಸ್ವರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಲಲು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಭೆಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದುದು (೧೧-
೧೮).

01178001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01178001a ತೇಽಲಂಕೃತಾಃ ಕುಂಡಲಿನೋ ಯುವಾನಃ

ಪರಸ್ಪರಂ ಸ್ವರ್ಧಮಾನಾಃ ಸಮೇತಾಃ|

01178001c ಅಸ್ತ್ರಂ ಬಲಂ ಚಾತ್ಮನಿ ಮನ್ಯಮಾನಾಃ

ಸರ್ವೇ ಸಮುತ್ಪೇತುರಹಂಕೃತೇನ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾವೇ ಅಸ್ತ್ರಬಲರೆಂಬ ಜಂಬದಿಂದ
ಕುಂಡಲ ಮತ್ತಿತರ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ ಯುವಕರು
ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವರ್ಧಿಸಲು ಒಂದಾದರು.

01178002a ರೂಪೇಣ ವೀರ್ಯೇಣ ಕುಲೇನ ಚೈವ

ಧರ್ಮೇಣ ಚೈವಾಪಿ ಚ ಯೌವನೇನ|

01178002c ಸಮೃದ್ಧದರ್ಪಾ ಮದವೇಗಭಿನ್ನಾ

ಮತ್ತಾ ಯಥಾ ಹೈಮವತಾ ಗಜೇಂದ್ರಾಃ||

ರೂಪ, ವೀರ್ಯ, ಕುಲ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯೌವನ ದರ್ಪದಿಂದ
ತುಂಬಿದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಮಾಲಯದ ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಗಜೇಂದ್ರಗಳಂತೆ
ಮುನ್ನುಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರು.

01178003a ಪರಸ್ಪರಂ ಸ್ಪರ್ಧಯಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಃ

ಸಂಕಲ್ಪಜೇನಾಪಿ ಪರಿಪ್ಲುತಾಂಗಾಃ|

01178003c ಕೃಷ್ಣಾ ಮಮೈಷೇತ್ಯಭಿಭಾಷಮಾಣಾ

ನೃಪಾಸನೇಭ್ಯಃ ಸಹಸೋಪತಸ್ಥುಃ||

ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಾಭಾವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ, ಕಾಮದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿದ್ದವರಂತೆ, “ಕೃಷ್ಣೆಯು ನನ್ನವಳಾಗುತ್ತಾಳೆ!” ಎಂದು
ಘೋಷಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜ ಆಸನಗಳಿಂದ ಎದ್ದರು.

01178004a ತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ರಂಗಗತಾಃ ಸಮೇತಾ

ಜಿಗೀಷಮಾಣಾ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾಂ ತಾಂ|

01178004c ಚಕಾಶಿರೇ ಪರ್ವತರಾಜಕನ್ಯಾಂ

ಉಮಾಂ ಯಥಾ ದೇವಗಣಾಃ ಸಮೇತಾಃ||

ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು,
ಪರ್ವತರಾಜಕನ್ಯೆ ಉಮೆಗಾಗಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ದೇವಗಣದಂತೆ
ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು.

01178005a ಕಂದರ್ಪ ಬಾಣಾಭಿನಿಪೀಡಿತಾಂಗಾಃ

ಕೃಷ್ಣಾಗತೈಸ್ತೇ ಹೃದಯೈರ್ನರೇಂದ್ರಾಃ|

01178005c ರಂಗಾವತೀರ್ಣಾ ದೃಪದಾತ್ಮಜಾರ್ಥಂ

ದ್ವೇಷ್ಯಾನ್ ಹಿ ಚಕ್ರುಃ ಸುಹೃದೋಽಪಿ ತತ್ರ||

ಕಂದರ್ಪನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಾಂಗರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣೆಗಾಗಿ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನರೇಂದ್ರರು ದೃಪದಾತ್ಮಜೆಗಾಗಿ ರಂಗಕ್ಕಿಳಿದು, ಅಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಸಹ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

01178006a ಅಥಾಯಯುರ್ದೇವಗಣಾ ವಿಮಾನೈಃ

ರುದ್ರಾದಿತ್ಯಾ ವಸವೋಽಥಾಶ್ವಿನೌ ಚ|

01178006c ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಮರುತಸ್ತಥೈವ

ಯಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಧನೇಶ್ವರಂ ಚ||

01178007a ದೈತ್ಯಾಃ ಸುಪರ್ಣಾಶ್ಚ ಮಹೋರಗಾಶ್ಚ

ದೇವರ್ಷಯೋ ಗುಹ್ಯಕಾಶ್ಚಾರಣಾಶ್ಚ|

01178007c ವಿಶ್ವಾವಸುರ್ನಾರದಪರ್ವತೌ ಚ

ಗಂಧರ್ವಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಸಹಾಪ್ಸರೋಭಿಃ||

ಯಮ ಮತ್ತು ಧನೇಶ್ವರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರುದ್ರ, ಆದಿತ್ಯ, ವಸು, ಅಶ್ವಿನಿ, ಸಾದ್ಯ, ಮರುತ್ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವಗಣಗಳೂ, ದೈತ್ಯರು, ಸುಪರ್ಣರು, ಮಹಾಉರಗಗಳು, ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಗುಹ್ಯಕರು, ಚರಣರು, ವಿಶ್ವಾವಸು, ನಾರದ, ಪರ್ವತ, ಗಂಧರ್ವ ಪ್ರಮುಖರು, ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರೆಯರು ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆರೆದರು.

01178008a ಹಲಾಯುಧಸ್ತತ್ರ ಚ ಕೇಶವಶ್ಚ

ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾಶ್ಚೈವ ಯಥಾ ಪ್ರಧಾನಾಃ|

01178008c ಪ್ರೇಕ್ಷಾಂ ಸ್ಮ ಚಕ್ರಯ್ಯದುಪುಂಗವಾಸ್ತೇ

ಸ್ಥಿತಾಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಮತೇ ಬಭೂವುಃ||

ಕೃಷ್ಣನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಯದುಪುಂಗವರೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅಂಧಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಹಲಾಯುಧ-ಕೇಶವರು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು.

01178009a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹಿ ತಾನ್ಮತ್ತಗಜೇಂದ್ರರೂಪಾನ್

ಪಂಚಾಭಿಪದ್ಮಾನಿವ ವಾರಣೇಂದ್ರಾನ್|

01178009c ಭಸ್ಮಾವೃತಾಂಗಾನಿವ ಹವ್ಯವಾಹಾನ್

ಪಾರ್ಥಾನ್ವದಧ್ಯೌ ಸ ಯದುಪ್ರವೀರಃ||

ಮತ್ತಗಜೇಂದ್ರರೂಪಿ, ಭಸ್ಮಾವೃತಶರೀರಿ ಹವ್ಯವಾಹನಗಳಂತಿರುವ, ಸರೋವರದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಪದ್ಮಗಳಂತಿರುವ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಯದುಪ್ರವೀರನು ಕಂಡನು.

01178010a ಶಶಂಸ ರಾಮಾಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ

ಭೀಮಂ ಚ ಜಿಷ್ಣುಂ ಚ ಯಮೌ ಚ ವೀರೌ|

01178010c ಶನೈಃ ಶನೈಸ್ತಾಂಶ್ಚ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಮೋ

ಜನಾರ್ದನಂ ಪ್ರೀತಮನಾ ದದರ್ಶ||

ರಾಮನಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮ, ಜಿಷ್ಣು, ಮತ್ತು ವೀರ ಅವಳಿಗಳನ್ನು

ಸೂಚಿಸಿದನು; ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ ರಾಮನು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜನಾರ್ದನನ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು.

01178011a ಅನ್ಯೇ ತು ನಾನಾನ್ಯಪಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಃ

ಕೃಷ್ಣಾಗತೈರ್ನೇ ತ್ರಮನಃಸ್ವಭಾವೈಃ|

01178011c ವ್ಯಾಯಚ್ಛಮಾನಾ ದದೃಶುರ್ಭ್ರಮಂತೀಂ

ಸಂದಷ್ಟದಂತಚ್ಛದತಾಂರವಕ್ತ್ರಾಃ||

ತಮ್ಮ ನೇತ್ರ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಿಗಾಗಿ
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾನಾ ನೃಪಪುತ್ರರೂ ಪೌತ್ರರೂ ತಾಮ್ರದಂತೆ
ಕೆಂಪಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ
ತೋಳಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು
ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01178012a ತಥೈವ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪೃಥುಬಾಹವಸ್ತೇ

ವೀರೌ ಯಮೌ ಚೈವ ಮಹಾನುಭಾವೌ|

01178012c ತಾಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತದಾ ಸ್ಮ ಸರ್ವೇ

ಕಂದರ್ಪಬಾಣಾಭಿಹತಾ ಬಭೂವುಃ||

ಮಹಾಬಾಹು, ಮಹಾನುಭಾವ ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಅವಳಿಗಳು
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಕಂದರ್ಪ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದರು.

01178013a ದೇವರ್ಷಿಗಂಧರ್ವಸಮಾಕುಲಂ ತತ್

ಸುಪರ್ಣನಾಗಾಸುರಸಿದ್ಧಜುಷ್ಪಂ|

01178013c ದಿವ್ಯೇನ ಗಂಧೇನ ಸಮಾಕುಲಂ ಚ

ದಿವ್ಯಶ್ಚ ಮಾಲ್ಯೈರವಕೀರ್ಯಮಾಣಂ||

ಆಕಾಶವು ದೇವ, ಋಷಿ, ಗಂಧರ್ವ, ಸುಪರ್ಣ, ನಾಗ, ಅಸುರ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧರಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿಸುಟ ದಿವ್ಯಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ದಿವ್ಯ ಸುಗಂಧದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

01178014a ಮಹಾಸ್ವನೈರ್ದುಂದುಭಿನಾದಿತ್ಯೈಶ್ಚ
ಬಭೂವ ತತ್ಸಂಕುಲಮಂತರಿಕ್ಷಂ|

01178014c ವಿಮಾನಸಂಬಾಧಮಭೂತ್ಸಮಂತಾತ್
ಸವೇಣುವೀಣಾಪಣವಾನುನಾದಂ||

ದುಂದುಭಿಗಳ ಮಹಾನಾದ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷವು ಇನ್ನೂ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಅದರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಕಟ್ಟಿಹೋಗಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ವೇಣು ಮತ್ತು ವೀಣಾವಾದನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01178015a ತತಸ್ತು ತೇ ರಾಜಗಣಾಃ ಕ್ರಮೇಣ
ಕೃಷ್ಣಾನಿಮಿತ್ತಂ ನೃಪ ವಿಕ್ರಮಂತಃ|

01178015c ತತ್ಕಾರ್ಮುಕಂ ಸಂಹನನೋಪಪನ್ನಂ
ಸಜ್ಯಂ ನ ಶೇಕುಸ್ತುರಸಾಪಿ ಕರ್ತುಂ||

ನಂತರ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜಗಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ನೃಪರು ಹೊರಬಂದರು. ಆದರೆ ಆ ಬಿಲ್ಲು ಎಷ್ಟು ಗಡುಸಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ಅವರು ಆ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರು.

01178016a ತೇ ವಿಕ್ರಮಂತಃ ಸ್ಫುರತಾ ದೃಢೇನ

ನಿಷ್ಕೃಷ್ಯಮಾಣಾ ಧನುಷಾ ನರೇಂದ್ರಾಃ|

01178016c ವಿಚೇಷ್ಟಮಾನಾ ಧರಣೀತಲಸ್ಥಾ

ದೀನಾ ಅದೃಶ್ಯಂತ ವಿಭಗ್ನಚಿತ್ತಾಃ||

ಆ ಗಡುಸಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವಾಗಲೇ, ಅದು ಜೋರಾಗಿ ಬಳುಕಿ ನರೇಂದ್ರರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಧರಣೀತಲದಲ್ಲಿ ಪೇಚಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ದೀನರೂ ವಿಭಗ್ನಚಿತ್ತರಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

01178017a ಹಾಹಾಕೃತಂ ತದ್ಧನುಷಾ ದೃಢೇನ

ನಿಷ್ಪಿಷ್ಟಭಗ್ನಾಂಗದಕುಂಡಲಂ ಚ|

01178017c ಕೃಷ್ಣಾನಿಮಿತ್ತಂ ವಿನಿವೃತ್ತಭಾವಂ

ರಾಜ್ಞಾಂ ತದಾ ಮಂಡಲಮಾರ್ತಮಾಸೀತ್||

ದೃಢವಾದ ಆ ಬಿಲ್ಲು ಜೋರಾಗಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವರ ಅಂಗ ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಚೆಲ್ಲಿತು; ಕೃಷ್ಣೆಗಾಗಿ ಇದ್ದ ಭಾವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ, ರಾಜರ ಆ ಮಂಡಲವು ಆರ್ತವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

01178018a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಸಂಭ್ರಾಂತಜನೇ ಸಮಾಜೇ

ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವಾದೇಷು ನರಾಧಿಪೇಷು|

01178018c ಕುಂತೀಸುತೋ ಜಿಷ್ಣುರಿಯೇಷ ಕರ್ತುಂ

ಸಜ್ಯಂ ಧನುಸ್ತತ್ಸಶರಂ ಸ ವೀರಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡ ಜನಸಮೂಹವು ನರಾಧಿಪರ ಕುರಿತು ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡ ತೊಡಗಿರಲು, ಕುಂತೀಸುತ ವೀರ ಜಿಷ್ಣುವು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಜ್ಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಶರವನ್ನೇರಿಸಲು ಎದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ
ರಾಜಪರಾಙ್ಮುಖೀಭವನೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಾಜಪರಾಙ್ಮುಖಿದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೯

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೪). ಅರ್ಜುನನು ಮತ್ಸ್ಯವನ್ನು
ಭೇದಿಸಲು ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವಳಿಗಳ ಜೊತೆ
ಅವಾಸದೆಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದುದು, ದ್ರೌಪದಿಯು ವರಮಾಲೆಯನ್ನು
ಹಾಕಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದುದು (೧೫-೨೩).

01179001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01179001a ಯದಾ ನಿವೃತ್ತಾ ರಾಜಾನೋ ಧನುಷಃ ಸಜ್ಯಕರ್ಮಣಿ|

01179001c ಅಥೋದತಿಷ್ಠದ್ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಮಧ್ಯಾಜ್ಞಿಷ್ಟುರುದಾರಧೀಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಜ್ಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಉದಾರಮನಸ್ಸಿನ ಜಿಷ್ಟುವು ಎದ್ದು ನಿಂತನು.

01179002a ಉದಕ್ರೋಶನ್ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾ ವಿಧುನ್ವಂತೋಽಜಿನಾನಿ ಚ|

01179002c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಪಾರ್ಥಮಿಂದ್ರಕೇತುಸಮಪ್ರಭಂ||

ಇಂದ್ರಧನುಸ್ಸಿನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ ಪಾರ್ಥನು ಎದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಪ್ರಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಜಿನವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಉದ್ಗರಿಸಿದರು.

01179003a ಕೇ ಚಿದಾಸನ್ವಿಮನಸಃ ಕೇ ಚಿದಾಸನ್ಮದಾ ಯುತಾಃ|

01179003c ಆಹುಃ ಪರಸ್ಪರಂ ಕೇ ಚಿನ್ನಿಪುಣಾ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿನಃ||

ಕೆಲವರು ವಿಮನಸಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮುದಿತರಾಗಿದ್ದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ನಿಪುಣ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು:

01179004a ಯತ್ಕರ್ಣಶಲ್ಯಪ್ರಮುಖೈಃ ಪಾರ್ಥಿವೈರ್ಲೋಕವಿಶ್ರುತೈಃ|

01179004c ನಾನತಂ ಬಲವದ್ಭಿರ್ಹಿ ಧನುರ್ವೇದಪರಾಯಣೈಃ||

01179005a ತತ್ಕಥಂ ತ್ವಕೃತಾಸ್ತ್ರೇಣ ಪ್ರಾಣತೋ ದುರ್ಬಲೀಯಸಾ|

01179005c ಬಟುಮಾತ್ರೇಣ ಶಕ್ಯಂ ಹಿ ಸಜ್ಯಂ ಕರ್ತುಂ ಧನುರ್ವಿಜಾಃ||

“ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಲ್ಯರಂತಹ ಲೋಕವಿಶ್ರುತ, ಬಲಶಾಲಿ,
 ಧನುರ್ವೇದಪರಾಯಣ ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದಲೇ ಈ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಲು
 ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ, ಅಸ್ತು-ಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯಿಲ್ಲದ, ದುರ್ಬಲನಾಗಿ
 ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಈ ವಟುಮಾತ್ರನಿಂದ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಸಜ್ಜಿಸಲು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯ,
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ !

01179006a ಅವಹಾಸ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವರಾಜಸು|

01179006c ಕರ್ಮಣ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಸಂಸಿದ್ಧೇ ಚಾಪಲಾದಪರೀಕ್ಷಿತೇ||

ಚಪಲತೆಯಿಂದ, ಸರಿಯಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಈ
 ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಿದ್ದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಮುಂದೆ
 ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಪಹಾಸ್ಯಗೊಳಗಾಗಲಿದ್ದೇವೆ.

01179007a ಯದ್ಯೇಷ ದರ್ಪಾದ್ಧರ್ಷಾದ್ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾಪಲಾತ್|

01179007c ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ಧನುರಾಯಂತುಂ ವಾರ್ಯತಾಂ ಸಾಧು ಮಾ ಗಮತ್||

01179008a ನಾವಹಾಸ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮೋ ನ ಚ ಲಾಘವಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

01179008c ನ ಚ ವಿದ್ವಿಷ್ಟತಾಂ ಲೋಕೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವನು ದರ್ಪ ಅಥವಾ ಉತ್ಸಾಹ ಅಥವಾ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಮೇಲಿರುವ ಕೀಳರಿಮೆಯಿಂದ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಟ್ಟಲು
 ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದಾದರೆ, ನಾವು ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಿರಲು,
 ಹಗುರವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಮತ್ತು ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಮಹೀಪತಿಗಳ
 ದ್ವೇಷಕ್ಕೊಳಗಾಗದೇ ಇರಲು ಅವನನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದು

ಒಳ್ಳೆಯದು.”

01179009a ಕೇ ಚಿದಾಹುರ್ಯು ವಾ ಶ್ರೀಮಾನ್ನಾಗರಾಜಕರೋಪಮಃ|

01179009c ಪೀನಸ್ಕಂಧೋರುಬಾಹುಶ್ಚ ಧೈರ್ಯೇಣ ಹಿಮವಾನಿವ||

ಇತರರು ಹೇಳಿದರು: “ಯುವಕನು ಉತ್ತಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗಜರಾಜನ ಸೊಂಡಿಲಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬಾಹು, ತೊಡೆ ಮತ್ತು ತೋಳುಗಳು ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದಂತೆ ಅವನ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಿದೆ.

01179010a ಸಂಭಾವ್ಯಮಸ್ಮಿನ್ಯಮೇ ದಮುತ್ಸಾಹಾಚ್ಚಾನುಮೀಯತೇ|

01179010c ಶಕ್ತಿರಸ್ಯ ಮಹೋತ್ಸಾಹಾ ನ ಹ್ಯಶಕ್ತಃ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಜೇತ್||

ಅವನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಸಾಹವೇ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

01179011a ನ ಚ ತದ್ವಿದ್ಯತೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕರ್ಮ ಲೋಕೇಷು ಯದ್ಭವೇತ್|

01179011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಸಾಧ್ಯಂ ಚ ತ್ರಿಷು ಸಂಸ್ಥಾನಚಾರಿಷು||

ಇದಲ್ಲದೇ, ಮೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಚಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಯಾವುದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

01179012a ಅಬ್ಬಕ್ಷಾ ವಾಯುಭಕ್ಷಾಶ್ಚ ಫಲಾಹಾರಾ ದೃಢವ್ರತಾಃ|

01179012c ದುರ್ಬಲಾ ಹಿ ಬಲೀಯಾಂಸೋ ವಿಪ್ರಾ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸಾ||

ಕೇವಲ ನೀರು, ವಾಯು ಅಥವಾ ಫಲಾಹಾರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ದೃಢವ್ರತ ವಿಪ್ರರು ದುರ್ಬಲರೆನಿಸಿದರೂ, ಅವರ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಹಳ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

01179013a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಾವಮಂತವ್ಯಃ ಸದ್ವಾಸದ್ವಾ ಸಮಾಚರನ್|

01179013c ಸುಖಂ ದುಃಖಂ ಮಹದ್ಧಸ್ತಂ ಕರ್ಮ ಯತ್ಸಮುಪಾಗತಂ||

ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಅವನು ತೊಡಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಸುಖಕರವಾಗಿರಲಿ ದುಃಖಕರವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡಕಾರ್ಯವೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸಣ್ಣಕಾರ್ಯವೇ ಆಗಿರಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅವಹೇಳನೆ ಮಾಡಬಾರದು.”

01179014a ಏವಂ ತೇಷಾಂ ವಿಲಪತಾಂ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವಿವಿಧಾ ಗಿರಃ|

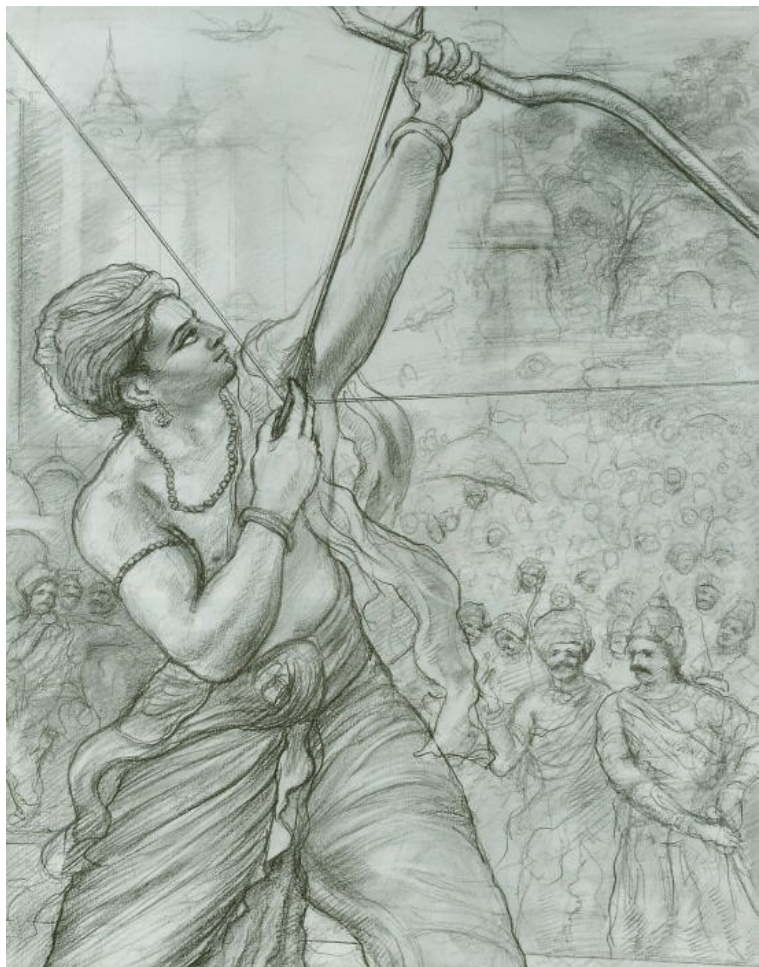
01179014c ಅರ್ಜುನೋ ಧನುಷೋಽಭ್ಯಾಶೇ ತಸ್ಥೌ ಗಿರಿರಿವಾಚಲಃ||

ಈ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅರ್ಜುನನು ಧನುಸ್ಸಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅಚಲ ಪರ್ವತದಂತೆ ನಿಂತನು.

01179015a ಸ ತದ್ಧನುಃ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಥಾಕರೋತ್|

01179015c ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಹೃಷ್ಯೋ ಜಗೃಹೇ ಚ ಪರಂತಪಃ||

ಆ ಪರಂತಪನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ತಲೆ

ಬಗ್ಗಿಸಿ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅದನ್ನು
ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

01179016a ಸಜ್ಯಂ ಚ ಚಕ್ರೇ ನಿಮಿಷಾಂತರೇಣ

ಶರಾಂಶ್ಚ ಜಗ್ರಾಹ ದಶಾರ್ಧಸಂಖ್ಯಾನ್|

01179016c ವಿವ್ಯಾಧ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ನಿಪಪಾತ ತಚ್ಚ

ಚಿದ್ರೇಣ ಭೂಮೌ ಸಹಸಾತಿವಿದ್ಧಂ||

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಐದು
ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಕೆಳಗೆ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ರಭಸದಿಂದ ಬೀಳಿಸಿದನು.

01179017a ತತೋಽಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ಬಭೂವ ನಾದಃ

ಸಮಾಜಮಧ್ಯೇ ಚ ಮಹಾನ್ನಿನಾದಃ|

01179017c ಪುಷ್ಪಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ವವರ್ಷ ದೇವಃ

ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ದ್ವಿಷತಾಂ ನಿಹಂತುಃ||

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರವಾಯಿತು, ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ
ಮಹಾನಿನಾದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಶತ್ರುನಾಶಿನಿ ಪಾರ್ಥನ ನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ
ದೇವತೆಗಳು ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದರು.

01179018a ಚೇಲಾವೇಧಾಂಸ್ತಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಹಾ ಹಾಕಾರಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01179018c ನ್ಯಪತಂಶ್ಚಾತ್ರ ನಭಸಃ ಸಮಂತಾತ್ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ||

ಉತ್ತರೀಯಗಳನ್ನು ಪಟದಂತೆ ಹಾರಿಸುತ್ತಾ ನೆರೆದಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೂ

ಹಾಹಾಕಾರಗೈದರು ಮತ್ತು ನಭದಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.

01179019a ಶತಾಂಗಾನಿ ಚ ತೂರ್ಯಾಣಿ ವಾದಕಾಶ್ಚಾಪ್ಯವಾದಯನ್|

01179019c ಸೂತಮಾಗಧಸಂಘಾಶ್ಚ ಅಸ್ತುವಂಸ್ತತ್ರ ಸುಸ್ವನಾಃ||

ವಾದ್ಯಗಾರರು ನೂರಾರು ವಾದ್ಯ ತೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸೂತ ಮಾಗಧರು ಎತ್ತರ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು.

01179020a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರುಪದಃ ಪ್ರೀತೋ ಬಭೂವಾರಿನಿಷೂದನಃ|

01179020c ಸಹಸೈನ್ಯಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಾಹಾಯ್ಯಾರ್ಥಮಿಯೇಷ ಸಃ||

ಅರಿನಿಷೂದನ ದ್ರುಪದನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ಪಾರ್ಥನ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ನಿಂತನು.

01179021a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಶಬ್ದೇ ಮಹತಿ ಪ್ರವೃತ್ತೇ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠಃ|

01179021c ಆವಾಸಮೇವೋಪಜಗಾಮ ಶೀಘ್ರಂ

ಸಾರ್ಧಂ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಭ್ಯಾಂ||

ಈ ಗಲಾಟೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಅವಳಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅವಾಸದೆಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01179022a ವಿದ್ಧಂ ತು ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾ

ಪಾರ್ಥಂ ಚ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ |

01179022c ಆದಾಯ ಶುಕ್ಲಂ ವರಮಾಲ್ಯದಾಮು

ಜಗಾಮ ಕುಂತೀಸುತಮುತ್ಸ್ರಯಂತೀ ||

ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನೋಡಿ,
ಕೃಷ್ಣೆಯು ಬಿಳಿ ವರಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ
ಕುಂತೀಸುತನೆಡೆಗೆ ಬಂದಳು.

01179023a ಸ ತಾಮುಪಾದಾಯ ವಿಜಿತ್ಯ ರಂಗೇ

ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಸ್ತೈರಭಿಪೂಜ್ಯಮಾನಃ |

01179023c ರಂಗಾನ್ನಿರಕ್ರಾಮದಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮಾ

ಪತ್ನ್ಯಾ ತಯಾ ಚಾಪ್ಯನುಗಮ್ಯಮಾನಃ ||

ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಅಭಿಪೂಜ್ಯಮಾನ,
ಅಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ರಂಗದಿಂದ
ಹೊರಬಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದನೇ ಏಕೋನಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೦

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನೆರೆದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
 ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದು (೧-೧೩). ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ದ್ರೌಪದನನ್ನು
 ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
 ತಡೆದುದು (೧೪-೧೬). ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪುನಃ
 ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧೭-೨೨).

01180001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01180001a ತಸ್ಮೈ ದಿತ್ಸತಿ ಕನ್ಯಾಂ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

01180001c ಕೋಪ ಆಸೀನ್ಮಹೀಪಾನಾಮಾಲೋಕ್ಯಾನ್ಯೋನ್ಯಮಂತಿಕಾತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಆ ಮಹಾತ್ಮ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ, ನೆರೆದಿದ್ದ ಮಹೀಪತಿಗಳೆಲ್ಲಾ
 ಕೋಪಗೊಂಡು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

01180002a ಅಸ್ಮಾನಯಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ತೃಣೀಕೃತ್ಯ ಚ ಸಂಗತಾನ್|

01180002c ದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ವಿಪ್ರಾಯ ದ್ರೌಪದೀಂ ಯೋಷಿತಾಂ ವರಾಂ||

“ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತೃಣೀಕರಿಸಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ,
 ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡಲು
 ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ.

01180003a ನಿಹನ್ಯೈನಂ ದುರಾತ್ಮಾನಂ ಯೋಽಯಮಸ್ಮಾನ್ನ ಮನ್ಯತೇ|

01180003c ನ ಹ್ಯರ್ಹತ್ಯೇಷ ಸತ್ಕಾರಂ ನಾಪಿ ವೃದ್ಧಕ್ರಮಂ ಗುಣೈಃ||

ನಮಗೆ ಅಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ದುರಾತ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲೋಣ.
ವೃದ್ಧರಿಗೆ ಅಥವಾ ಗುಣವಂತರಿಗೆ ತಗಲುವ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇವನು
ಅರ್ಹನಲ್ಲ.

01180004a ಹನೈನಂ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ದುರಾಚಾರಂ ನೃಪದ್ವಿಷಂ|

01180004c ಅಯಂ ಹಿ ಸರ್ವಾನಾಹೂಯ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ನರಾಧಿಪಾನ್|

01180004e ಗುಣವದ್ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಚ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿನಿಂದತಿ||

ಈ ನೃಪದ್ವೇಷಿ, ದುರಾಚಾರಿಯನ್ನು ಪುತ್ರರ ಸಮೇತ ಕೊಲ್ಲೋಣ.
ಮೊದಲು ಎಲ್ಲ ನರಾಧಿಪರನ್ನೂ ಅಹ್ವಾನಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಸರಿಯಾಗಿ
ಭೋಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇತ್ತು ನಂತರ ಅವರನ್ನೇ ನಿಂದನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01180005a ಅಸ್ಮಿನ್ರಾಜಸಮಾವಾಯೇ ದೇವಾನಾಮಿವ ಸಂನಯೇ|

01180005c ಕಿಮಯಂ ಸದೃಶಂ ಕಂ ಚಿನ್ಮಪತಿಂ ನೈವ ದೃಷ್ಟವಾನ್||

ದೇವಗಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಈ ರಾಜಸಮಾವೇಷದಲ್ಲಿ, ತನಗೆ
ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಯಾರೊಬ್ಬ ನೃಪನೂ ಕಾಣದೇ ಇರಲು ಹೇಗೆ
ಸಾಧ್ಯ?

01180006a ನ ಚ ವಿಪ್ರೇಷ್ಟಧೀಕಾರೋ ವಿದ್ಯತೇ ವರಣಂ ಪ್ರತಿ|

01180006c ಸ್ವಯಂವರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಿತೀಯಂ ಪ್ರಥಿತಾ ಶ್ರುತಿಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.
ಶ್ರುತಿಗಳಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಯಂವರವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ.

01180007a ಅಥ ವಾ ಯದಿ ಕನ್ಯೇಯಂ ನೇಹ ಕಂ ಚಿದ್ಬುಭೂಷತಿ|

01180007c ಅಗ್ನಾವೇನಾಂ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಯಾಮ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಅಥವಾ ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಕನ್ಯೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬೇಡವಂತಿದ್ದರೆ, ಇವಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮರಳೋಣ.

01180008a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯದಿ ವಾ ಬಾಲ್ಯಾಲ್ಲೋಭಾದ್ವಾ ಕೃತವಾನಿದಂ|

01180008c ವಿಪ್ರಿಯಂ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಾಣಾಂ ನೈಷ ವಧ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ||

ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಅಥವಾ ಲೋಭದಿಂದಲೋ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ರಿಯವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

01180009a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥಂ ಹಿ ನೋ ರಾಜ್ಯಂ ಜೀವಿತಂ ಚ ವಸೂನಿ ಚ|

01180009c ಪುತ್ರಪೌತ್ರಂ ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಸ್ಮಾಕಂ ವಿದ್ಯತೇ ಧನಂ||

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ, ಜೀವನ, ಸಂಪತ್ತು, ಪುತ್ರರು, ಪೌತ್ರರು, ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಸ್ವ ಧನವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥವೇ ಅಲ್ಲವೆ?

01180010a ಅವಮಾನಭಯಾದೇತತ್ಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಚ ರಕ್ಷಣಾತ್|

01180010c ಸ್ವಯಂವರಾಣಾಂ ಚಾನ್ಯೇಷಾಂ ಮಾ ಭೂದೇವಂವಿಧಾ ಗತಿಃ||

ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಪಮಾನದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ವಯಂವರಗಳು ಇದರಂತೆ ನಡೆಯದೇ ಇರುವಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

01180011a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಾ ಹೃಷ್ಯಾಃ ಪರಿಘಬಾಹವಃ|

01180011c ದ್ರುಪದಂ ಸಂಜಿಘ್ರಕ್ಷಂತಃ ಸಾಯುಧಾಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲರೆಲ್ಲರೂ ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡು ಆಯುಧಗಳನ್ನಿತ್ತಿಕೊಂಡು ದ್ರುಪದನನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು.

01180012a ತಾನ್ಸೃಹೀತಶರಾವಾಪಾನ್ಸ್ಯುದ್ಧಾನಾಪತತೋ ನೃಪಾನ್|

01180012c ದ್ರುಪದೋ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಂತ್ರಾಸಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶರಣಂ ಗತಃ||

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೋಪದಿಂದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನೃಪರನ್ನು ಕಂಡ ದ್ರುಪದನು ಭಯಗೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶರಣುಹೊಕ್ಕನು.

01180013a ವೇಗೇನಾಪತತಸ್ತಾಂಸ್ತು ಪ್ರಭಿನ್ನಾನಿವ ವಾರಣಾನ್|

01180013c ಪಾಂಡುಪುತ್ರೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಪ್ರತೀಯತುರರಿಂದಮೌ||

ಆಗ ಆ ಅರಿಂದಮ ವೀರ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ರಾಜರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮುಂದೆಬಂದರು.

01180014a ತತಃ ಸಮುತ್ಪೇತುರುದಾಯುಧಾಸ್ತೇ

ಮಹೀಕ್ಷಿತೋ ಬದ್ಧತಲಾಂಗುಲಿತ್ರಾಃ|

01180014c ಜಿಘಾಂಸಮಾನಾಃ ಕುರುರಾಜಪುತ್ರಾವ್

ಅಮರ್ಷಯಂತೋಽರ್ಜುನಭೀಮಸೇನೌ||

ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಅಂಗುಲೀ ಬದ್ಧರಾದ ಮಹೀಕ್ಷಿತರು
ಕುರುರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅರ್ಜುನ-ಭೀಮಸೇನರ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದರು.

01180015a ತತಸ್ತು ಭೀಮೋಽದ್ಭುತವೀರ್ಯಕರ್ಮಾ
ಮಹಾಬಲೋ ವಜ್ರಸಮಾನವೀರ್ಯಃ|

01180015c ಉತ್ಪಾಟ್ಯ ದೋಭ್ಯಾಂ ದ್ರುಮಮೇಕವೀರೋ
ನಿಷ್ಪತ್ರಯಾಮಾಸ ಯಥಾ ಗಜೇಂದ್ರಃ||

ಅದ್ಭುತ ವೀರ್ಯಕರ್ಮಿ, ಮಹಾಬಲಿ, ವಜ್ರಸಮಾನ ವೀರ್ಯವಂತ
ಭೀಮನು ಏಕವೀರನಾಗಿ ಒಂದು ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ಗಜೇಂದ್ರನಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಎಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉದುರಿಸಿದನು.

01180016a ತಂ ವೃಕ್ಷಮಾದಾಯ ರಿಪುಪ್ರಮಾಥೀ
ದಂಡೀವ ದಂಡಂ ಪಿತೃರಾಜ ಉಗ್ರಂ|

01180016c ತಸ್ಥೌ ಸಮೀಪೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಸ್ಯ
ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಃ ಪೃಥುದೀರ್ಘಬಾಹುಃ||

ರಿಪುಪ್ರಮಥಿ ದೀರ್ಘಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು ಪಿತೃರಾಜನು ತನ್ನ ಉಗ್ರ
ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಆ ಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪುರುಷರ್ಷಭ
ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು.

01180017a ತತ್ತ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕರ್ಮಾತಿಮನುಷ್ಯಬುದ್ಧೇರ್
ಜಿಷ್ಣೋಃ ಸಹಭ್ರಾತುರಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮಾ|

01180017c ದಾಮೋದರೋ ಭ್ರಾತರಮುಗ್ರವೀರ್ಯಂ

ಹಲಾಯುಧಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಬಭಾಷೇ||

ಅಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮಿ ಜಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಅವನ ಸಹೋದರರ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ
ಮೀರಿದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ದಾಮೋದರನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಉಗ್ರವೀರ್ಯ
ಹಲಾಯುಧನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01180018a ಯ ಏಷ ಮತ್ತರ್ಷಭತುಲ್ಯಗಾಮೀ

ಮಹದ್ಧನುಃ ಕರ್ಷತಿ ತಾಲಮಾತ್ರಂ|

01180018c ಏಷೋಽರ್ಜುನೋ ನಾತ್ರ ವಿಚಾರ್ಯಮಸ್ತಿ

ಯದ್ಯಸ್ಮಿ ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವಃ||

“ಸಂಕರ್ಷಣ ! ನಾನು ವಾಸುದೇವನೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂದೇಹವೇ
ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಮದಿಸಿದ ವೃಷಭನಂತಿರುವ ಮಹಾಧನಸ್ಸನ್ನು
ಬಗ್ಗಿಸಿದ ಅವನು ಅರ್ಜುನನೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

01180019a ಯ ಏಷ ವೃಕ್ಷಂ ತರಸಾವರುಜ್ಯ

ರಾಜ್ಞಾಂ ವಿಕಾರೇ ಸಹಸಾ ನಿವೃತ್ತಃ|

01180019c ವೃಕೋದರೋ ನಾನ್ಯ ಇಹೈತದದ್ಯ

ಕರ್ತುಂ ಸಮರ್ಥೋ ಭುವಿ ಮರ್ತ್ಯಧರ್ಮಾ||

ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಈಗ ರಾಜರುಗಳನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವವನು ವೃಕೋದರ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂಥಹ ಕೃತ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುವ ಬೇರೆ ಯಾವ ಮರ್ತ್ಯನೂ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

01180020a ಯೋಽಸೌ ಪುರಸ್ತಾತ್ಕಮಲಾಯತಾಕ್ಷಸ್

ತನುರ್ಮಹಾಸಿಂಹಗತಿರ್ವಿನೀತಃ|

01180020c ಗೌರಃ ಪ್ರಲಂಬೋಜ್ಜ್ವಲಚಾರುಘೋಣೋ

ವಿನಿಸ್ಯತಃ ಸೋಽಚ್ಯುತ ಧರ್ಮರಾಜಃ|

ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರಟುಹೋದ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷ, ತೆಳುದೇಹಿ,
ಸಿಂಹನಡುಗೆಯ, ವಿನೀತ, ಗೌರವರ್ಣದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಉದ್ದನೆಯ
ಸುಂದರ ಮೂಗಿನ ಮಹಾತ್ಮನು ಧರ್ಮರಾಜನೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು.

01180021a ಯೌ ತೌ ಕುಮಾರಾವಿವ ಕಾರ್ತಿಕೇಯೌ

ದ್ವಾವಶ್ವಿನೇಯಾವಿತಿ ಮೇ ಪ್ರತರ್ಕಃ|

01180021c ಮುಕ್ತಾ ಹಿ ತಸ್ಮಾಜ್ಜತುವೇಶ್ಮದಾಹಾನ್

ಮಯಾ ಶ್ರುತಾಃ ಪಾಂಡುಸುತಾಃ ಪೃಥಾ ಚ||

ಕಾರ್ತಿಕೇಯರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರು ಅಶ್ವಿನೀ
ದೇವತೆಗಳ ಪುತ್ರರಿರಬೇಕೆಂದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಯಾಕೆಂದರೆ
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಕುಂತಿಯು ಜತುಗೃಹದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

01180022a ತಮಬ್ರವೀನ್ನಿರ್ಮಲತೋಯದಾಭೋ

ಹಲಾಯುಧೋಽನಂತರಜಂ ಪ್ರತೀತಃ|

01180022c ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಹಿ ಪಿತೃಷ್ಟಸಾ ನಃ

ಪೃಥಾ ವಿಮುಕ್ತಾ ಸಹ ಕೌರವಾಗ್ರೈಃ||

ನಿರ್ಮಲ ಹಲಾಯುಧನು “ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಸಹೋದರಿ ಪೃಥಾಳಿಗೆ ಕೌರವಾಗ್ರರ ಸಹಿತ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರಕಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ತನ್ನ ಸಹೋದರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಅಶೀತೃಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೧

ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನನ್ನೂ ಭೀಮಸೇನನು ಶಲ್ಯನನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದುದು (೧-೧೪). ಕರ್ಣ-ಅರ್ಜುನರ ಸಂವಾದ (೧೫-೨೧). ಕರ್ಣ-ಶಲ್ಯರು ಹಿಂಜರಿದಾಗ, ಕೃಷ್ಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದುದು (೨೨-೩೧). ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು (೩೨-೪೦).

01181001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01181001a ಅಜಿನಾನಿ ವಿಧುನ್ವಂತಃ ಕರಕಾಂಶ್ಚ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾಃ|

01181001c ಊಚುಸ್ತಂ ಭೀರ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಾ ವಯಂ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ಪರಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಈರ್ವರು ದ್ವಿಜರ್ಷಭರು ತಮ್ಮ ಜಿನ-ಕರಕಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು “ಭಯಪಡುವುದು ಬೇಡ! ನಾವು ಈ

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತೇವೆ!” ಎಂದು ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

01181002a ತಾನೇವಂ ವದತೋ ವಿಪ್ರಾನರ್ಜುನಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

01181002c ಉವಾಚ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾ ಭೂತ್ವಾ ಯೂಯಂ ತಿಷ್ಠತ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ||

ಅರ್ಜುನನು ನಸುನಗುತ್ತಾ “ನೀವು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿ!” ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

01181003a ಅಹಮೇನಾನಜಿಹ್ಮಾಗ್ರೈಃ ಶತಶೋ ವಿಕಿರಂಶರೈಃ|

01181003c ವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಮಂತ್ರೈರಾಶೀವಿಷಾನಿವ||

“ಮಂತ್ರೋಚ್ಛಾರಣೆಯಿಂದ ವಿಷಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಂತೆ ನಾನು ಈ ನೂರಾರು ನೇರ ಮೊನಚಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಈ ಕುಪಿತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.”

01181004a ಇತಿ ತದ್ಧನುರಾದಾಯ ಶುಲ್ಕಾವಾಪ್ತಂ ಮಹಾರಥಃ|

01181004c ಭ್ರಾತ್ರಾ ಭೀಮೇನ ಸಹಿತಸ್ತಸ್ಥೌ ಗಿರಿರಿವಾಚಲಃ||

ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾರಥಿಯು ಅಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಅಚಲ ಪರ್ವತದಂತೆ ಭ್ರಾತಾ ಭೀಮನ ಹತ್ತಿರ ಭಿರುಸಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

01181005a ತತಃ ಕರ್ಣಮುಖಾನ್ಮುಧ್ಧಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂಸ್ತಾನ್ಪ್ರಮೋಕ್ಷಿತಾನ್|

01181005c ಸಂಪೇತತುರಭೀತೌ ತೌ ಗಜೌ ಪ್ರತಿಗಜಾನಿವ||

ನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಪಿತರಾಗಿ ಕರ್ಣನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದ

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕಾಮಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗುವ ಎರಡು
ಆನೆಗಳಂತೆ ಎರಗಿದರು.

01181006a ಊಚುಶ್ಚ ವಾಚಃ ಪರುಷಾಸ್ತೇ ರಾಜಾನೋ ಜಿಘಾಂಸವಃ|

01181006c ಆಹವೇ ಹಿ ದ್ವಿಜಸ್ಯಾಪಿ ವಧೋ ದೃಷ್ಟೋ ಯುಯತ್ಸತಃ||

ಕಟುಕರಂತಿದ್ದ ರಾಜರು ರೋಷದಿಂದ “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಲು
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು” ಎಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡರು.

01181007a ತತೋ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣೋ ಜಗಾಮಾರ್ಜುನಮೋಜಸಾ|

01181007c ಯುದ್ಧಾರ್ಥೀ ವಾಶಿತಾಹೇತೋರ್ಗಜಃ ಪ್ರತಿಗಜಂ ಯಥಾ||

ಒಂದು ಆನೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಆನೆಯ ಮೇಲೆರಗುವಂತೆ
ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧದ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ
ಧಾಳಿ ಮಾಡಿದನು.

01181008a ಭೀಮಸೇನಂ ಯಯೌ ಶಲ್ಯೋ ಮದ್ರಾಣಾಮೀಶ್ವರೋ ಬಲೀ|

01181008c ದುರ್ಯೋಧನಾದಯಸ್ತ್ವನ್ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ಸಂಗತಾಃ|

01181008e ಮೃದುಪೂರ್ವಮಯತ್ನೇನ ಪ್ರತ್ಯಯುಧ್ಯಂಸ್ತದಾಹವೇ||

ಮದ್ರಾಧೀಶ್ವರ ಮಹಾಬಲಿ ಶಲ್ಯನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.
ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತಿತರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೇಲೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿದರು.

01181009a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದಾಪತಂತಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|

01181009c ಕರ್ಣಂ ವೈಕರ್ತನಂ ಧೀಮಾನ್ವಿಕೃಷ್ಯ ಬಲವದ್ಧನುಃ||

ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಧೀಮಂತ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಬಲವಾದ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದು ಅವನ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

01181010a ತೇಷಾಂ ಶರಾಣಾಂ ವೇಗೇನ ಶಿತಾನಾಂ ತಿಗ್ಮತೇಜಸಾಂ|

01181010c ವಿಮುಹ್ಯಮಾನೋ ರಾಧೇಯೋ ಯತ್ನಾತ್ತಮನುಧಾವತಿ||

ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದ ಮೊನಚಾದ ಆ ಬಾಣಗಳು ರಾಧೇಯನನ್ನು ತತ್ತರಿಸಿದವು. ಅವನು ಜಾಗೃತೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆದನು.

01181011a ತಾವುಭಾವಪ್ಯನಿರ್ದೇಶ್ಯೌ ಲಾಘವಾಜ್ಜಯತಾಂ ವರೌ|

01181011c ಅಯುಧ್ಯೇತಾಂ ಸುಸಂರಬ್ಧಾವನ್ಯೋನ್ಯವಿಜಯೈಷಿಣೌ||

ಇಬ್ಬರ ಚಲನೆಯ ವೇಗದಿಂದಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ವಿಜಯೋದ್ಧರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಭೀಷಣ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

01181012a ಕೃತೇ ಪ್ರತಿಕೃತಂ ಪಶ್ಯ ಪಶ್ಯ ಬಾಹುಬಲಂ ಚ ಮೇ|

01181012c ಇತಿ ಶೂರಾರ್ಥವಚನೈರಾಭಾಷೇತಾಂ ಪರಸ್ಪರಂ||

“ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಡೆಹಿಡಿದೆ ನೋಡು ! ಈಗ ನನ್ನ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ನೋಡು !” ಹೀಗೆ ವೀರರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ

ಭೇಡಿಸಿದರು.

01181013a ತತೋಽರ್ಜುನಸ್ಯ ಭುಜಯೋರ್ವೀರ್ಯಮಪ್ರತಿಮಂ ಭುವಿ|

01181013c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಃ ಸಂರಬ್ಧಃ ಸಮಯೋಧಯತ್||

ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮ ಅರ್ಜುನನ ಭುಜಬಲವನ್ನು ಕಂಡ
ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಇನ್ನೂ ರೋಷದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದನು.

01181014a ಅರ್ಜುನೇನ ಪ್ರಯುಕ್ತಾಂಸ್ತಾನ್ಬಾಣಾನ್ವೇಗವತಸ್ತದಾ|

01181014c ಪ್ರತಿಹತ್ಯ ನನಾದೋಚ್ಛೈಃ ಸೈನ್ಯಾಸ್ತಮಭಿಪೂಜಯನ್||

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು
ಜೋರಾಗಿ ನಿನಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ
ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

01181015 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

01181015a ತುಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯ ಭುಜವೀರ್ಯಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

01181015c ಅವಿಷಾದಸ್ಯ ಚೈವಾಸ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿನಯಸ್ಯ ಚ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯ! ನಿನ್ನ ಭುಜವೀರ್ಯ, ಎಡೆಬಿಡದ
ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವಿನಯವು ನನ್ನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದವು.

01181016a ಕಿಂ ತ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧನುರ್ವೇದೋ ರಾಮೋ ವಾ ವಿಪ್ರಸತ್ತಮ|

01181016c ಅಥ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರಿಹಯಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಾ ವಿಷ್ಣುರಚ್ಯುತಃ||

01181017a ಆತ್ಮಪ್ರಚ್ಛಾದನಾರ್ಥಂ ವೈ ಬಾಹುವೀರ್ಯಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

01181017c ವಿಪ್ರರೂಪಂ ವಿಧಾಯೇದಂ ತತೋ ಮಾಂ ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯಸೇ||

ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ವಿಪ್ರರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ
ನನ್ನೊಡನೆ ಘೋರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಪ್ರಸತ್ತಮ ! ನೀನು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವದೇವನೋ ಅಥವಾ ರಾಮನೋ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್
ಹರಿಹಯನೋ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಚ್ಯುತ ವಿಷ್ಣುವೋ?

01181018a ನ ಹಿ ಮಾಮಾಹವೇ ಕೃದ್ಧಮನ್ಯಃ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಯಚೀಪತೇಃ|

01181018c ಪುಮಾನೋಧಯಿತುಂ ಶಕ್ತಃ ಪಾಂಡವಾದ್ವಾ ಕಿರೀಟಿನಃ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಚೀಪತಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಕಿರೀಟಿಯ ಹೊರತು
ಇನ್ನಾರೂ ಕೃದ್ಧನಾದ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಲ್ಲ.”

01181019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01181019a ತಮೇವಂವಾದಿನಂ ತತ್ರ ಫಲ್ಲನಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01181019c ನಾಸ್ಮಿ ಕರ್ಣ ಧನುರ್ವೇದೋ ನಾಸ್ಮಿ ರಾಮಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01181019e ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಮಿ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಫಲ್ಲನು
ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಇಲ್ಲ ಕರ್ಣ ! ಧನುರ್ವೇದವನಲ್ಲ, ಪ್ರತಾಪಿ ರಾಮನೂ
ಅಲ್ಲ. ಯುದ್ಧಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ನಾನು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.

01181020a ಬ್ರಾಹ್ಮೈ ಪೌರಂದರೇ ಚಾಸ್ಮೈ ನಿಷ್ಠಿತೋ ಗುರುಶಾಸನಾತ್|

01181020c ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮ್ಯ ದ್ಯ ರಣೇ ಜೇತುಂ ತ್ವಾಂ ವೀರಾವಿಚಲೋ ಭವ||

ಗುರುಶಾಸನದಂತೆ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಪೌರಂದರ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ವೀರ ! ವಿಚಲನಾಗು !”

01181021a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಧೇಯೋ ಯುದ್ಧಾತ್ಕರ್ಣೋ ನ್ಯವರ್ತತ|

01181021c ಬ್ರಹ್ಮಂ ತೇಜಸ್ತದಾಜಯ್ಯಂ ಮನ್ಯಮಾನೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಧೇಯ ಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆ
ಸರಿದನು. ಆ ಮಹಾರಥಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸು ಅಜೇಯವಾದದ್ದು
ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು.

01181022a ಯುದ್ಧಂ ತೂಪೇಯತುಸ್ತತ್ರ ರಾಜಂಶಲ್ಯವೃಕೋದರೌ|

01181022c ಬಲಿನೌ ಯುಗಪನ್ಮತ್ತೌ ಸ್ಪರ್ಧಯಾ ಚ ಬಲೇನ ಚ||

ರಾಜನ್ ! ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೃಕೋದರರ ನಡುವೆ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು, ಇಬ್ಬರೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ
ಮದ, ಸ್ಪರ್ಧಾಭಾವ ಮತ್ತು ಬಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

01181023a ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾಹ್ವಯಂತೌ ತೌ ಮತ್ತಾವಿವ ಮಹಾಗಜೌ|

01181023c ಮುಷ್ಟಿಭಿರ್ಜಾನುಭಿಶ್ಚೈವ ನಿಘ್ನಂತಾವಿತರೇತರಂ|

01181023e ಮುಹೂರ್ತಂ ತೌ ತಥಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮರೇ ಪರ್ಯಕರ್ಷತಾಂ||

01181024a ತತೋ ಭೀಮಃ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಶಲ್ಯಮಾಹವೇ|

01181024c ನ್ಯವಧೀದ್ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಜಹಸುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತತಃ||

ಮದಿಸಿದ ಮಹಾಗಜಗಳಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು,

ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಮುಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ತೊಡೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಅವರೀರ್ವರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಣರಂಗದ ಸುತ್ತ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಾಡಿದರು. ಆಗ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಹಾಕಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಕ್ಕರು.

01181025a ತತ್ರಾಶ್ಚ ಯಂ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಕಾರ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

01181025c ಯಚ್ಚಲ್ಯಂ ಪತಿತಂ ಭೂಮೌ ನಾಹನದ್ಬಲಿನಂ ಬಲೀ||

ಆಗ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಶಾಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಒಂದು ಪವಾಡವನ್ನೇ ಮಾಡಿದನು.

01181026a ಪಾತಿತೇ ಭೀಮಸೇನೇನ ಶಲ್ಯೇ ಕರ್ಣೇ ಚ ಶಂಕಿತೇ|

01181026c ಶಂಕಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಾನಃ ಪರಿವವ್ರವ್ಯಕೋದರಂ||

ಭೀಮಸೇನನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಕರ್ಣನು ಹಿಂಜರಿದಾಗ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ರಾಜರುಗಳೂ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾ ವೃಕೋದರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

01181027a ಊಚುಶ್ಚ ಸಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ಸಾಧ್ವಿಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಾಃ|

01181027c ವಿಜ್ಞಾಯಂತಾಂ ಕ್ವಜನ್ಮಾನಃ ಕ್ವನಿವಾಸಾಸ್ತಥೈವ ಚ||

“ಸಾಧು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭರೇ! ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯೋಣ!” ಎಂದು

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

01181028a ಕೋ ಹಿ ರಾಧಾಸುತಂ ಕರ್ಮಂ ಶಕ್ತೋ ಯೋಧಯಿತುಂ ರಣೇ|

01181028c ಅನ್ಯತ್ರ ರಾಮಾದ್ವೋಣಾದ್ವಾ ಕೃಪಾದ್ವಾಪಿ ಶರದ್ವತಃ||

01181029a ಕೃಷ್ಣಾದ್ವಾ ದೇವಕೀಪುತ್ರಾತ್ಫಲ್ಲುನಾದ್ವಾ ಪರಂತಪಾತ್|

01181029c ಕೋ ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಶಕ್ತಃ ಪ್ರತಿಯೋಧಯಿತುಂ ರಣೇ||

01181030a ತಥೈವ ಮದ್ರಾಜಾನಂ ಶಲ್ಯಂ ಬಲವತಾಂ ವರಂ|

01181030c ಬಲದೇವಾದ್ಯತೇ ವೀರಾತ್ಪಾಂಡವಾದ್ವಾ ವೃಕೋದರಾತ್||

“ರಾಮ ಅಥವಾ ದ್ರೋಣ ಅಥವಾ ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪ ಅಥವಾ ದೇವಕೀಪುತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ಅಥವಾ ಪರಂತಪ ಫಲ್ಲುಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಧಾಸುತ ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಶಕ್ತರು? ಅದೇರಿತಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಅಥವಾ ವೀರ ಬಲದೇವ ಅಥವಾ ಪಾಂಡವ ವೃಕೋದರನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಲವಂತರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮದ್ರಾಜ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಶಕ್ತರು?

01181031a ಕ್ರಿಯತಾಮವಹಾರೋಽಸ್ಮಾದ್ಯುದ್ಧಾದ್ಯಾಹ್ಮಣಸಂಯುತಾತ್|

01181031c ಅಥೈನಾನುಪಲಭ್ಯೇಹ ಪುನರ್ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಸೇರಿರುವ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಾವು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ ಮತ್ತು ಅವರು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡ ನಂತರ ಪುನಃ ಯುದ್ಧ ಮಾಡೋಣ.”

01181032a ತತ್ಕರ್ಮ ಭೀಮಸ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣಃ

ಕುಂತೀಸುತೌ ತೌ ಪರಿಶಂಕಮಾನಃ|

01181032c ನಿವಾರಯಾಮಾಸ ಮಹೀಪತೀಂಸ್ತಾನ್

ಧರ್ಮೇಣ ಲಭ್ಯೇತ್ಯನುನೀಯ ಸರ್ವಾನ್||

ಭೀಮನ ಆ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಅವರು ಕುಂತೀಪುತ್ರರೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಹೀಪತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದನು.

01181033a ತ ಏವಂ ಸಂನಿವೃತ್ತಾಸ್ತು ಯುದ್ಧಾದ್ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

01181033c ಯಥಾವಾಸಂ ಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ವಿಸ್ಮಿತಾ ರಾಜಸತ್ತಮಾಃ||

ಆಗ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ರಾಜಸತ್ತಮರು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂಜರಿದು ಎಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01181034a ವೃತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರೋ ರಂಗಃ ಪಾಂಚಾಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ವೃತಾ|

01181034c ಇತಿ ಬ್ರುವಂತಃ ಪ್ರಯಯುರ್ಯೇ ತತ್ರಾಸನ್ನಮಾಗತಾಃ||

ಈ ರಂಗವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಆವೃತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01181035a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ತು ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನೌ ರೌರವಾಜಿನವಾಸಿಭಿಃ|

01181035c ಕೃಚ್ಛೇಣ ಜಗ್ಮತುಸ್ತತ್ರ ಭೀಮಸೇನಧನಂಜಯೌ||

ರುರು ಮತ್ತು ಜಿನವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ
ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭೀಮಸೇನ-ಧನಂಜಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ
ಹೊರಬರುವುದು ಕಷ್ಟವೇ ಆಯಿತು.

01181036a ವಿಮುಕ್ತೌ ಜನಸಂಬಾಧಾಚ್ಯತ್ರುಭಿಃ ಪರಿವಿಕ್ಷತೌ|

01181036c ಕೃಷ್ಣಯಾನುಗತೌ ತತ್ರ ನೃವೀರೌ ತೌ ವಿರೇಜತುಃ||

ಜನರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಭೀಡಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ವೀರರು
ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣೆಯೊಡಗೂಡಿ ವಿರಾಜಿಸಿದರು.

01181037a ತೇಷಾಂ ಮಾತಾ ಬಹುವಿಧಂ ವಿನಾಶಂ ಪರ್ಯಚಿಂತಯತ್|

01181037c ಅನಾಗಚ್ಛತ್ಸು ಪುತ್ರೇಷು ಭೈಕ್ಷಕಾಲೇಽತಿಗಚ್ಛತಿ||

ಭಿಕ್ಷಾಸಮಯವು ಮುಗಿದು ಹೋಗಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ
ಪುತ್ರರು ಬಾರದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ತಾಯಿಯು ಬಹುವಿಧ
ಆಪತ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

01181038a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾರ್ಹತಾ ನ ಸ್ಯುವಿಜ್ಞಾಯ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

01181038c ಮಾಯಾನ್ವಿತೈರ್ವಾ ರಕ್ಷೋಭಿಃ ಸುಘೋರೈರ್ಯದೃಢವೈರಿಭಿಃ||

“ಆ ಕುರುಪುಂಗವರನ್ನು ಗುರಿತಿಸಿದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಅವರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿರಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ದೃಢವೈರಿ ಘೋರ ಮಾಯಾವಿ
ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರೇ?

01181039a ವಿಪರೀತಂ ಮತಂ ಜಾತಂ ವ್ಯಾಸಸ್ಯಾಪಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01181039c ಇತ್ತೇವಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಸುತಸ್ನೇಹಾನ್ವಿತಾ ಪೃಥಾ||

ಆದರೂ ಮಹಾತ್ಮ ವ್ಯಾಸನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಿಂತ ವಿಪರೀತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ?” ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪುತ್ರರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೃಥೆಯು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು.

01181040a ಮಹತ್ಯಥಾಪರಾಃಣೇ ತು ಘನೈಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾವೃತಃ|

01181040c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪ್ರಾವಿಶತ್ತತ್ರ ಜಿಷ್ಣುರ್ಬ್ರಹ್ಮಪುರಸ್ಕೃತಃ||

ಆಗ ಅಪರಾಹ್ಣಕ್ಕಿಂತ ತುಂಬಾ ಸಮಯದ ನಂತರ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿಷ್ಣುವು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಹೊರಬಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡವಪ್ರತ್ಯಾಗಮನೇ ಏಕಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಪ್ರತ್ಯಾಗಮನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೨

ತಾವು ತಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಂದು ನೋಡು ಎಂದು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕುಂತಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಕುಂತಿಯು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹೋದರರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ ಎನ್ನುವುದು (೧-೨). ಎಲ್ಲರೂ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದ ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೌಪದಿಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು

ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು (೩-೧೫).

01182001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01182001a ಗತ್ವಾ ತು ತಾಂ ಭಾರ್ಗವಕರ್ಮಶಾಲಾಂ|

ಪಾರ್ಥೌ ಪೃಥಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವೌ|

01182001c ತಾಂ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀಂ ಪರಮಪ್ರತೀತೌ|

ಭಿಕ್ಷೇತ್ಯಥಾವೇದಯತಾಂ ನರಾಗ್ರೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾನುಭಾವ ನರವ್ಯಾಘ್ರ
ಪಾರ್ಥರೀವರು ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಪೃಥೆಯನ್ನು
ಕಂಡು ಪರಮಪ್ರತೀತರಾಗಿ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯ ಕುರಿತು “ನಾವು
ತಂದಿರುವ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

01182002a ಕುಟೀಗತಾ ಸಾ ತ್ವನವೇಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಾನ್|

ಉವಾಚ ಭುಂಕ್ತೇತಿ ಸಮೇತ್ಯ ಸರ್ವೇ|

01182002c ಪಶ್ಚಾತ್ತು ಕುಂತೀ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕನ್ಯಾಂ|

ಕಷ್ಟಂ ಮಯಾ ಭಾಷಿತಮಿತ್ಯುವಾಚ||

ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಅವಳು ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ನೋಡದೇ ಹೇಳಿದಳು:
“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ!” ಎಂದಳು. ನಂತರ
ಕುಂತಿಯು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ “ನಾನು ಎಂಥಹ ಕಷ್ಟಕರ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದೆ!” ಎಂದಳು.

01182003a ಸಾಧರ್ಮಭೀತಾ ಹಿ ವಿಲಜ್ಜಮಾನಾ|

ತಾಂ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀಂ ಪರಮಪ್ರತೀತಾಂ|

01182003c ಪಾಣೌ ಗೃಹೀತ್ವೋಪಜಗಾಮ ಕುಂತೀ|
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಚೇದಂ||

ಅಧರ್ಮಭೀತಳಾಗಿ ವಿಲಜ್ಜಮಾನಳಾದ ಆ ಕುಂತಿಯು ಪರಮಪ್ರತೀತೆ
ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಳ ಹೋಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

01182004a ಇಯಂ ಹಿ ಕನ್ಯಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಸೌ|
ತವಾನುಜಾಭ್ಯಾಂ ಮಯಿ ಸಂನಿಸೃಷ್ಟ್ವಾ|
01182004c ಯಥೋಚಿತಂ ಪುತ್ರ ಮಯಾಪಿ ಚೋಕ್ತಂ|
ಸಮೇತ್ಯ ಭುಂಕ್ತೇತಿ ನೃಪ ಪ್ರಮಾದಾತ್||

“ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ರಾಜ ದ್ರುಪದನ ಈ ಮಗಳನ್ನು
ನನಗೊಪ್ಪಿಸಿದರು. ಪುತ್ರ! ನೃಪ! ಯಾವಾಗಲೂ ನಾನು ಹೇಳುವಂತೆ
ಈ ಬಾರಿಯೂ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಮನಾಗಿ
ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದುಬಿಟ್ಟೆ!

01182005a ಕಥಂ ಮಯಾ ನಾನೃತಮುಕ್ತಮದ್ಯ|
ಭವೇತ್ಕುರೂಣಾಮೃಷಭ ಬ್ರವೀಹಿ|
01182005c ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾಮಧರ್ಮೋ|
ನ ಚೋಪವರ್ತೇತ ನಭೂತಪೂರ್ವಃ||

ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದುದು ಸುಳ್ಳಾಗದ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ

ಸುತೆಯೂ ಕೂಡ ಈ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಿರದ ಅಧರ್ಮವನ್ನು
ಮಾಡದಹಾಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಹೇಳು ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ!”

01182006a ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರಂ ತ್ವನುಚಿಂತ್ಯ ರಾಜಾ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಮಾತರಮುತ್ತಮೌಜಾಃ|

01182006c ಕುಂತೀಂ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಕುರುಪ್ರವೀರೋ|

ಧನಂಜಯಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಬಭಾಷೇ||

ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಉತ್ತಮೌಜಸ ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಾಯಿ ಕುಂತಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುರುಪ್ರವೀರ
ಧನಂಜಯನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01182007a ತ್ವಯಾ ಜಿತಾ ಪಾಂಡವ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀ|

ತ್ವಯಾ ಚ ತೋಷಿಷ್ಯತಿ ರಾಜಪುತ್ರೀ|

01182007c ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯತಾಂ ಹೂಯತಾಂ ಚಾಪಿ ವಹ್ನಿರ್||

ಗೃಹಾಣ ಪಾಣಿಂ ವಿಧಿವತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾಃ||

“ಪಾಂಡವ! ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ನಿನ್ನಿಂದ ಗೆದ್ದವಳು ಮತ್ತು
ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ನೀನೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ
ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನೀಡಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅವಳ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೋ!”

01182008 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01182008a ಮಾ ಮಾಂ ನರೇಂದ್ರ ತ್ವಮಧರ್ಮಭಾಜಂ|

ಕೃಥಾ ನ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಯಮೀಪ್ಸಿತೋಽನೈಃ|

01182008c ಭವಾನ್ನಿವೇಶ್ಯಃ ಪ್ರಥಮಂ ತತೋಽಯಂ|

ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನರೇಂದ್ರ! ನಾನು ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ! ಬೇರೆಯವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ
ಧರ್ಮವಿದಲ್ಲ. ನೀನೇ ಮೊದಲು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ನಂತರ
ಅಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮಿ ಮಹಾಬಾಹು ಬೀಮ.

01182009a ಅಹಂ ತತೋ ನಕುಲೋಽನಂತರಂ ಮೇ|

ಮಾದ್ರೀಸುತಃ ಸಹದೇವೋ ಜಘನ್ಯಃ|

01182009c ವೃಕೋದರೋಽಹಂ ಚ ಯಮೌ ಚ ರಾಜನ್ನಿ-

ಯಂ ಚ ಕನ್ಯಾ ಭವತಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವೇ||

ನಂತರ ನಾನು, ನನ್ನ ನಂತರ ನಕುಲ ಮತ್ತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಂತರ
ಮಾದ್ರೀಸುತ ಸಹದೇವ. ರಾಜನ್! ವೃಕೋದರ, ನಾನು ಮತ್ತು
ಅವಳಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕನ್ಯೆಯು ನಿನಗೇ ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

01182010a ಏವಂಗತೇ ಯತ್ಕರಣೀಯಮತ್ರ|

ಧರ್ಮ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ಕುರು ತತ್ಪ್ರಚಿಂತ್ಯ|

01182010c ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಚ ಯತ್ಪ್ರಿಯಂ ಸ್ಯಾತ್|

ತದ್ಭೂಹಿ ಸರ್ವೇ ಸ್ಮ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತೇ||

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು,

ಯಾವುದು ನಮಗೆ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತರುವುದು ಮತ್ತು
ಪಾಂಚಾಲರಾಜನಿಗೆ ಯಾವುದು ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ
ಯೋಚಿಸು. ನಮಗೆ ಹೇಳು, ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.”

01182011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01182011a ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರ ತಿಷ್ಠಂತೀಂ ಸರ್ವೇ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01182011c ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಾನ್ಯೋನ್ಯಮಾಸೀನಾ ಹೃದಯೈಸ್ತಾಮಧಾರಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಯಶಸ್ವಿನೀ
ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು
ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿದರು.

01182012a ತೇಷಾಂ ಹಿ ದ್ರೌಪದೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವೇಷಾಮಮಿತೌಜಸಾಂ|

01182012c ಸಂಪ್ರಮಥ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಂ ಪ್ರಾದುರಾಸೀನ್ಮನೋಭವಃ||

ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು
ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯು ಅವರ
ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಅವರ ಮನೋಭಾವಗಳು
ಗೋಚರವಾದವು.

01182013a ಕಾಮ್ಯಂ ರೂಪಂ ಹಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾ ವಿಧಾತ್ರಾ ವಿಹಿತಂ ಸ್ವಯಂ|

01182013c ಬಭೂವಾಧಿಕಮನ್ಯಾಭ್ಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಮನೋಹರಂ||

ಸ್ವಯಂ ವಿಧಾತನಿಂದ ವಿಹಿತೆ ಆ ಪಾಂಚಾಲೆಯ ಕಾಮ್ಯಕ ರೂಪವು
ಅನ್ಯರ ರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಭೂತ

ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಿತು.

01182014a ತೇಷಾಮಾಕಾರಭಾವಜ್ಞಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01182014c ದ್ವೈಪಾಯನವಚಃ ಕೃತ್ಸುಂ ಸಂಸ್ಮರನ್ವೈ ನರರ್ಷಭ||

01182015a ಅಬ್ರವೀತ್ಸ ಹಿ ತಾನ್ಪ್ರಾತ್ಯನ್ಮಿಥೋಭೇದಭಯಾನ್ಮುಪಃ|

01182015c ಸರ್ವೇಷಾಂ ದ್ರೌಪದೀ ಭಾರ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಹಿ ನಃ ಶುಭಾ||

ಅವರೆಲ್ಲರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ, ದ್ವೈಪಾಯನನ

ಅದ್ಭುತವಚನಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ನರರ್ಷಭ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ

ರಾಜನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಭಿರುಕುಂಟಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ

ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ: “ಶುಭೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ

ಭಾರ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ!” ಎಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ದ್ವೈಪಾಯನಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನೂರಾಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೩

ಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮರು ಪಾಂಡವರಿದ್ದ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ

ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೫). ಅವರು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಇತರರು

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಾರದೆಂದು ಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮರು ಬೇಗನೇ

1183001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01183001a ಭ್ರಾತುರ್ವ ಚಸ್ತತ್ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವೇ|

ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಪಾಂಡೋಸ್ತನಯಾಸ್ತದಾನೀಂ|

01183001c ತಮೇವಾರ್ಥಂ ಧ್ಯಾಯಮಾನಾ ಮನೋಭಿರ್|

ಆಸಾಂ ಚಕ್ರುರಥ ತತ್ರಾಮಿತೌಜಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡು ಅಣ್ಣನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಆ ಅಮಿತ ತೇಜಸರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01183002a ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರಸ್ತು ಕುರುಪ್ರವೀರಾನ್|

ಆಶಂಕಮಾನಃ ಸಹರೌಹಿಣೇಯಃ|

01183002c ಜಗಾಮ ತಾಂ ಭಾರ್ಗವಕರ್ಮಶಾಲಾಂ|

ಯತ್ರಾಸತೇ ತೇ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾಃ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಕುರುಪ್ರವೀಣರೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಶಂಕಿಸಿದ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರನು ರೌಹಿಣೇಯನ ಜೊತೆಗೊಂಡು ಪುರುಷಪ್ರವೀರರು ವಸತಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

01183003a ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟಂ ಪೃಥುದೀರ್ಘಬಾಹುಂ|

ದದರ್ಶ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಹರೌಹಿಣೇಯಃ|

01183003c ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ತಾಂಶ್ಚ|

ಉಪೋಪವಿಷ್ಣಾಂಜ್ವಲನಪ್ರಕಾಶಾನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದೀರ್ಘಬಾಹು ಪೃಥಿ ಮತ್ತು ಆ ಅಜಾತಶತ್ರುವನ್ನು
ಸುತ್ತವರೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು
ರೌಹಿಣೀಯನನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿದನು.

01183004a ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವೋಽಭಿಗಮ್ಯ|
ಕುಂತೀಸುತಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠಂ|

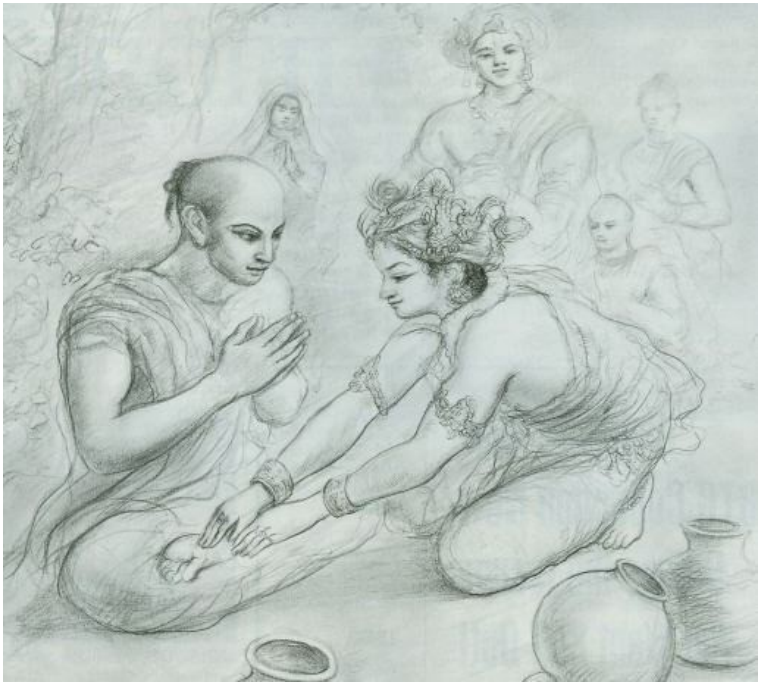
01183004c ಕೃಷ್ಣೋಽಹಮಸ್ಮೀತಿ ನಿಪೀಡ್ಯ ಪಾದೌ|
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಜಮೀಡಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ವಾಸುದೇವನು ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠ
ಕುಂತೀಸುತನಿಗೆ “ನಾನು ಕೃಷ್ಣ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಅಜಮೀಡ ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು.

01183005a ತಥೈವ ತಸ್ಯಾಪ್ಯನು ರೌಹಿಣೀಯಸ್|
ತೌ ಚಾಪಿ ಹೃಷ್ಣಾಃ ಕುರವೋಽಭ್ಯನಂದನ್|

01183005c ಪಿತೃಷ್ವಸುಶ್ಚಾಪಿ ಯದುಪ್ರವೀರಾವ್|
ಅಗೃಹ್ಣತಾಂ ಭಾರತಮುಖ್ಯ ಪಾದೌ||

ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ರೌಹಿಣೀಯನೂ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಕುರುಗಳು ಅವರನ್ನು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಭಾರತ ಮುಖ್ಯ! ಅನಂತರ ಆ
ಯದುಪ್ರವೀರರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ತಂಗಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ

ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

01183006a ಅಜಾತಶತ್ರುಶ್ಚ ಕುರುಪ್ರವೀರಃ|

ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕೃಷ್ಣಂ ಕುಶಲಂ ನಿವೇದ್ಯ|

01183006c ಕಥಂ ವಯಂ ವಾಸುದೇವ ತ್ವಯೇಹ|

ಗೂಢಾ ವಸಂತೋ ವಿದಿತಾಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವೇ||

ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಯಾದ ನಂತರ ಕುರುಪ್ರವೀರ ಅಜಾತಶತ್ರುವು

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವ! ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೀನು ಹೇಗೆ ಹುಡುಕಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ?”

01183007a ತಮಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ|

ಗೂಢೋಽಪ್ಯಗ್ನಿರ್ಜ್ಞಾಯತ ಏವ ರಾಜನ್|

01183007c ತಂ ವಿಕ್ರಮಂ ಪಾಂಡವೇಯಾನತೀತ್ಯ|

ಕೋಽನ್ಯಃ ಕರ್ತಾ ವಿದ್ಯತೇ ಮಾನುಷೇಷು||

ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ರಾಜನ್!

ಗೂಢವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಗ್ನಿಯು ಹೊರಗೆ ಕಂಡೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪಾಂಡವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೇ ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೆ ಅಂತಹ
ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿಯಾರು?

01183008a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತಸ್ಮಾತ್ಪಾವಕಾತ್ಸಂಪ್ರಮುಕ್ತಾ|

ಯೂಯಂ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಶತ್ರುಸಾಹಾಃ|

01183008c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಾಪೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ|

ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ನ ಸಕಾಮೋಽಭವಿಷ್ಯತ್||

ಶತ್ರುಸಾಹರಾದ ನೀವೆಲ್ಲ ಪಾಂಡವರೂ ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆಂಬುದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಪಾಪಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗನ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಮಾತ್ಯನ ಸಂಚು

ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು.

01183009a ಭದ್ರಂ ವೋಽಸ್ತು ನಿಹಿತಂ ಯದ್ಗುಹಾಯಾಂ|

ವಿವರ್ಧಧ್ವಂ ಜ್ವಲನ ಇವೇಧ್ಯಮಾನಃ|

01183009c ಮಾ ವೋ ವಿದ್ಯುಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಕೇ ಚನೇಹ|

ಯಾಸ್ಯಾವಹೇ ಶಿಬಿರಾಯೈವ ತಾವತ್||

01183009e ಸೋಽನುಜ್ಞಾತಃ ಪಾಂಡವೇನಾವ್ಯಯಶ್ರೀಃ|

ಪ್ರಾಯಾಚ್ಛೀಘ್ರಂ ಬಲದೇವೇನ ಸಾರ್ಥಂ||

ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದು ಕಿಚ್ಚಿತ್ತ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಪಾರ್ಥಿವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ
ಗುರುತಿಸಿಯಾರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳುತ್ತೇವೆ.”
ಪಾಂಡವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ಆ ಅವ್ಯಯಶ್ರೀಯು ಬಲದೇವನ ಸಹಿತ
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ
ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಗಮನೇ ತ್ರ್ಯಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಆಗಮನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಂಭತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೪

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಡಗಿ
ಕುಳಿತು ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದುದು (೧-೨). ಪಾಂಡವರು
ಊಟಮಾಡಿದುದನ್ನು, ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತಂದೆಗೆ ವರದಿಮಾಡಲು ಹೊರಟುಹೋದುದು (೩-

೧೩). ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಅರ್ಜುನನೇ ಎಂದು ದ್ರುಪದನು
ಮಗನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೧೪-೧೮).

01184001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01184001a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕುರುನಂದನೌ|

01184001c ಅನ್ವಗಚ್ಛತ್ತದಾ ಯಾಂತೌ ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ
ಕುರುನಂದನರನ್ನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದನು.

01184002a ಸೋಽಜ್ಞಾಯಮಾನಃ ಪುರುಷಾನವಧಾಯ ಸಮಂತತಃ|

01184002c ಸ್ವಯಮಾರಾನ್ನಿವಿಷ್ಟೋಽಭೂದ್ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ಅವನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಅಡಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಯಂ ಆ
ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಅಡಗಿ
ಕುಳಿತನು.

01184003a ಸಾಯೇಽಥ ಭೀಮಸ್ತು ರಿಪುಪ್ರಮಾಥೀ|

ಜಿಷ್ಣುರ್ಯಮೌ ಚಾಪಿ ಮಹಾನುಭಾವೌ|

01184003c ಭೈಕ್ಷಂ ಚರಿತ್ವಾ ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಯ|

ನಿವೇದಯಾಂ ಚಕ್ರೂರದೀನಸತ್ತ್ವಾಃ||

ಸಾಯಂಕಾಲ ರಿಪುಪ್ರಮಥಿ ಭೀಮ, ಜಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಮಹಾನುಭಾವ
ಅವಳಿಗಳು ಅವರ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮಗೆ

ದೊರೆತಿದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

01184004a ತತಸ್ತು ಕುಂತೀ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾಂ ತಾಂ|
ಉವಾಚ ಕಾಲೇ ವಚನಂ ವದಾನ್ಯಾ|

01184004c ಅತೋಽಗ್ರಮಾದಾಯ ಕುರುಷ್ವ ಭದ್ರೇ|
ಬಲಿಂ ಚ ವಿಪ್ರಾಯ ಚ ದೇಹಿ ಭಿಕ್ಷಾಂ||

ಆಗ ಸಿಹಿಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಕುಂತಿಯು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು: “ಭದ್ರೇ! ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೋ; ದೇವರಿಗೆ, ಮತ್ತು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡು.

01184005a ಯೇ ಚಾನ್ನಮಿಚ್ಛಂತಿ ದದಸ್ವ ತೇಭ್ಯಃ|
ಪರಿಶ್ರಿತಾ ಯೇ ಪರಿತೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ|

01184005c ತತಶ್ಚ ಶೇಷಂ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ|
ಅರ್ಧಂ ಚತುರ್ಣಾಂ ಮಮ ಚಾತ್ಮನಶ್ಚ||

ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡು; ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡು - ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಆ ನಾಲ್ವರಿಗೆ, ನನಗೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ.

01184006a ಅರ್ಧಂ ಚ ಭೀಮಾಯ ದದಾಹಿ ಭದ್ರೇ|
ಯ ಏಷ ಮತ್ತರ್ಷ ಭತುಲ್ಯರೂಪಃ|

01184006c ಶ್ಯಾಮೋ ಯುವಾ ಸಂಹನನೋಪಪನ್ನ|
ಏಷೋ ಹಿ ವೀರೋ ಬಹುಭುಕ್ಸದ್ಯೈವ||

ಭದ್ರೇ! ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧವನ್ನು ಮತ್ತರ್ಷಭತುಲ್ಯರೂಪಿ, ಶ್ಯಾಮ
ಯುವಕ ಲೋಹದಂತ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭೀಮನಿಗೆ ಕೊಡು,
ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ವೀರನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.”

01184007a ಸಾ ಹೃಷ್ಯರೂಪೈವ ತು ರಾಜಪುತ್ರೀ|

ತಸ್ಯಾ ವಚಃ ಸಾಧ್ವವಿಶಂಕಮಾನಾ|

01184007c ಯಥಾವದುಕ್ತಂ ಪ್ರಚಕಾರ ಸಾಧ್ವೀ|

ತೇ ಚಾಪಿ ಸರ್ವೇಽಭ್ಯವಜಹ್ರುರನ್ನಂ||

ಆ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ವಿಯ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಶಂಕಿಸದೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಳು. ಮತ್ತು ಸರ್ವರೂ
ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡಿದರು.

01184008a ಕುಶೈಸ್ತು ಭೂಮೌ ಶಯನಂ ಚಕಾರ|

ಮಾದ್ರೀಸುತಃ ಸಹದೇವಸ್ತರಸ್ವೀ|

01184008c ಯಥಾತ್ಮಿಯಾನ್ಯಜಿನಾನಿ ಸರ್ವೇ|

ಸಂಸ್ತೀರ್ಯ ವೀರಾಃ ಸುಷುಪುರ್ಧರಣ್ಯಾಂ||

ಅನಂತರ ಮಾದ್ರೀಸುತ ಸಹದೇವನು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಕುಶದ
ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಸಿದನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಿನವನ್ನು
ಹಾಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲಾ ವೀರರೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದರು.

01184009a ಅಗಸ್ತ್ಯಶಾಸ್ತಾಮಭಿತೋ ದಿಶಂ ತು|

ಶಿರಾಂಸಿ ತೇಷಾಂ ಕುರುಸತ್ತಮಾನಾಂ|

01184009c ಕುಂತೀ ಪುರಸ್ತಾತ್ತು ಬಭೂವ ತೇಷಾಂ|

ಕೃಷ್ಣಾ ತಿರಶ್ಚೈವ ಬಭೂವ ಪತ್ತಃ||

ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ಹರಸಿದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕುರುಸತ್ತಮರು ತಮ್ಮ
ಶಿರವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು, ಅವರ ತಲೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು
ಮಲಗಿದ್ದಳು, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆಯು ಅವರ ಕಾಲುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿದಳು.

01184010a ಅಶೇತ ಭೂಮೌ ಸಹ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈಃ|

ಪಾದೋಪಧಾನೇವ ಕೃತಾ ಕುಶೇಷು|

01184010c ನ ತತ್ರ ದುಃಖಂ ಚ ಬಭೂವ ತಸ್ಯಾ|

ನ ಚಾವಮೇನೇ ಕುರುಪುಂಗವಾಂಸ್ತಾನೌ||

ಈ ರೀತಿ ಕುಶವನ್ನೇ ಕಾಲುದಿಂಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವಳು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಸಹ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿದಳು; ಅವಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ದುಃಖವಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕುರುಪುಂಗವರ ಕುರಿತು ಯಾವರೀತಿಯೂ
ಅಸಹ್ಯವೂ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

01184011a ತೇ ತತ್ರ ಶೂರಾಃ ಕಥಯಾಂ ಬಭೂವುಃ|

ಕಥಾ ವಿಚಿತ್ರಾಃ ಪೃತನಾಧಿಕಾರಾಃ|

01184011c ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ರಥಾಂಶ್ಚ ನಾಗಾನ್|

ಖಡ್ಗಾನ್ದಾಶ್ಚಾಪಿ ಪರಶ್ವಧಾಂಶ್ಚ||

ಆ ಶೂರರು ಯುದ್ಧ, ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳು, ರಥಗಳು, ಆನೆಗಳು, ಖಡ್ಗಗಳು,

ಗದೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಶುಗಳ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಿತ್ರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

01184012a ತೇಷಾಂ ಕಥಾಸ್ತಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತ್ಯ ಮಾನಾಃ|

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತಸ್ತದಾನೀಂ|

01184012c ಶುಶ್ರಾವ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಚ ತಥಾ ನಿಷಣ್ಣಾಂ|

ತೇ ಚಾಪಿ ಸರ್ವೇ ದದೃಶುರ್ಮನುಷ್ಯಾಃ||

ಪಾಂಚಾಲರಾಜ ಸುತನು ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು; ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆಯೂ ನಿಷಣ್ಣಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಲಗಿಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01184013a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ತು ಸರ್ವಂ|

ವೃತ್ತಂ ತೇಷಾಂ ಕಥಿತಂ ಚೈವ ರಾತ್ರೇ|

01184013c ಸರ್ವಂ ರಾಜ್ಞೇ ದ್ರುಪದಾಯಾಖಿಲೇನ|

ನಿವೇದಯಿಷ್ಯಂಸ್ವ ರಿತೋ ಜಗಾಮ||

ರಾಜಪುತ್ರ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಜ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೊರಟನು.

01184014a ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ತು ವಿಷಣ್ಣರೂಪಸೌ|

ತಾನ್ಪಾಂಡವಾನಪ್ರತಿವಿಂದಮಾನಃ|

01184014c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛನ್ ಮಹಾತ್ಮಾ|

ಕ್ಷ ಸಾ ಗತಾ ಕೇನ ನೀತಾ ಚ ಕೃಷ್ಣಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಣದೇ ವಿಷ್ಣುನಾಗಿ
ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು?
ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು?”

01184015a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಶೂದ್ರೇಣ ನ ಹೀನಜೇನ|

ವೈಶ್ಯೇನ ವಾ ಕರದೇನೋಪಪನ್ನಾ|

01184015c ಕಚ್ಚಿತ್ಪದಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ನ ಮೇ ನಿದಿಗ್ಧಂ|

ಕಚ್ಚಿನ್ಮಾಲಾ ಪತಿತಾ ನ ಶ್ಮಶಾನೇ||

ಹೀನ ಜನ ಶೂದ್ರರವಳಾಗಿದ್ದಾಳಾ? ಅಥವಾ ನನಗೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು
ಕೊಡುವ ವೈಶ್ಯರವಳಾಗಿದ್ದಾಳಾ? ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ
ಕಾಲಿಟ್ಟಹಾಗಾಯಿತೇ? ಅಥವಾ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಲೆ ಬಿದ್ದಹಾಗೆ
ಆಯಿತೇ?

01184016a ಕಚ್ಚಿತ್ಸವರ್ಣಪ್ರವರೋ ಮನುಷ್ಯ|

ಉದ್ರಿಕ್ತವರ್ಣೋಽಪ್ಯುತ ವೇಹ ಕಚ್ಚಿತ್|

01184016c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ವಾಮೋ ಮಮ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪಾದಃ|

ಕೃಷ್ಣಾಭಿಮರ್ಶೇನ ಕೃತೋಽದ್ಯ ಪುತ್ರ||

ಅಥವಾ ಸವರ್ಣ ಪ್ರವರ ಮನುಷ್ಯನೋ? ಅಥವಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್
ಉದ್ರಿಕ್ತವರ್ಣದವರು ಯಾರಾದರೋ? ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ
ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಎಡ ಕಾಲನ್ನು

ಇತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ, ಪುತ್ರ?

01184017a ಕಚ್ಚಿ ಚ್ಚಿ ಯಕ್ಷ್ಯೇ ಪರಮಪ್ರತೀತಃ|

ಸಂಯುಜ್ಯ ಪಾರ್ಥೇನ ನರರ್ಷಭೇಣ|

01184017c ಬ್ರವೀಹಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಮಹಾನುಭಾವಃ|

ಕೋಽಸೌ ವಿಜೇತಾ ದುಹಿತುರ್ಮಮಾದ್ಯ||

ಅಥವಾ ನರರ್ಷಭ ಪಾರ್ಥನ ಜೊತೆಗೂಡಿದಳು ಎಂದು

ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇರಬಹುದೇ? ಯಾವ ಮಹಾನುಭಾವನಿಂದ ನನ್ನ
ಮಗಳು ಇಂದು ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳು.

01184018a ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ತು ಕಚ್ಚಿದದ್ಯ|

ಕುರುಪ್ರವೀರಸ್ಯ ಧರಂತಿ ಪುತ್ರಾಃ|

01184018c ಕಚ್ಚಿತ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಯವೀಯಸಾದ್ಯ|

ಧನುರ್ಗೃಹೀತಂ ನಿಹತಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಯಂ||

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಕುರುಪ್ರವೀರನ ಪುತ್ರರು ಜೀವಂತವಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು
ಕಿರಿಯ ಪಾರ್ಥನು ಇಂದು ಧನುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು
ಹೊಡೆಯಲು ಸಾದ್ಯವಿದೆಯೇ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಣಿ

ಧೃಷ್ಟಧ್ಯುಮ್ನಪ್ರತ್ಯಾಗಮನೇ ಚತುರಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಧೃಷ್ಟಧ್ಯುಮ್ನಪ್ರತ್ಯಾಗಮನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಂಭತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೧೨/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೮೪/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೬೦೧೧/೭೩೭೮೪.

ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ

೧೮೫

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಯಾರು ಪಡೆದರು ಮತ್ತು
ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದುದು (೧-೧೩). ಪ್ರಹೃಷ್ಟ
ದ್ಯುಪದನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರೋಹಿತನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು
ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದುದು (೧೪-೨೮).

01185001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01185001a ತತಸ್ತಥೋಕ್ತಃ ಪರಿಹೃಷ್ಟರೂಪಃ|

ಪಿತೃ ಶಶಂಸಾಥ ಸ ರಾಜಪುತ್ರಃ|

01185001c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸೋಮಕಾನಾಂ ಪ್ರಬರ್ಹೋ|

ವೃತ್ತಂ ಯಥಾ ಯೇನ ಹೃತಾ ಚ ಕೃಷ್ಣಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಸೋಮಕರ ಪ್ರಭಿ ರಾಜಪುತ್ರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಯಾರು ಪಡೆದರು ಮತ್ತು ಏನಾಯಿತು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದನು.

01185002a ಯೋಽಸೌ ಯುವಾ ಸ್ವಾಯತಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ|

ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೀ ದೇವಸಮಾನರೂಪಃ|

01185002c ಯಃ ಕಾರ್ಮುಕಾಗ್ರ್ಯಂ ಕೃತವಾನಧಿಜ್ಯಂ|

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ತತ್ಪಾತಿತವಾನ್ಪುಧಿವ್ಯಾಂ||

01185003a ಅಸಜ್ಜಮಾನಶ್ಚ ಗತಸ್ತರಸ್ವೀ|

ವೃತೋ ದ್ವಿಜಾಗ್ರ್ಯೈರಭಿಪೂಜ್ಯಮಾನಃ|

01185003c ಚಕ್ರಾಮ ವಜ್ರೀವ ದಿತೇಃ ಸುತೇಷು|

ಸರ್ವೈಶ್ಚ ದೇವೈರ್ಯುಷಿಭಿಶ್ಚ ಜುಷ್ಯಃ||

“ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಅಗಲ ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದಲ್ಲಿದ್ದೂ ದೇವಸಮಾನರೂಪಿ, ಅಗ್ರ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕುರುಳಿಸಿದ ಆ ಯುವಕನು ವಜ್ರಿಯು ಸರ್ವ ದೇವರ್ಷಿ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರದಿದ್ದ ಯಾರನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಶಂಸನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01185004a ಕೃಷ್ಣಾ ಚ ಗೃಹ್ಯಾಜಿನಮನ್ವಯಾತ್ತಂ|

ನಾಗಂ ಯಥಾ ನಾಗವಧೂಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಾ|

01185004c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೇಷು ನರಾಧಿಪೇಷು|

ಕೃದ್ಧೇಷು ತಂ ತತ್ರ ಸಮಾಪತತ್ಸು||

ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದ ನರಾಧಿಪರು ಕೃದ್ಧರಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರಲು ಕೃಷ್ಣೆಯು ಕೆಳಗಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನ ಜಿನದ ತುದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾಗವಧುವು ನಾಗವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

01185005a ತತೋಽಪರಃ ಪಾರ್ಥಿವರಾಜಮಧ್ಯೇ|

ಪ್ರವೃದ್ಧಮಾರುಜ್ಯ ಮಹೀಪ್ರರೋಹಂ|

01185005c ಪ್ರಕಾಲಯನ್ನೇವ ಸ ಪಾರ್ಥಿವೌಘಾನ್|

ಕೃದ್ಧೋಽಮ್ತಕಃ ಪ್ರಾಣಭೃತೋ ಯಥೈವ||

ಆಗ ಪಾರ್ಥಿವರಾಜಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಓರ್ವನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ
ವೃಕ್ಷವೊಂದನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಕೃದ್ಧ ಅಂತಕನು ಪ್ರಾಣಭೃತರ
ಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಪಾರ್ಥಿವಗಣದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ
ಪಲಾಯನಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

01185006a ತೌ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಮಿಷತಾಂ ನರೇಂದ್ರ|

ಕೃಷ್ಣಾಮುಪಾದಾಯ ಗತೌ ನರಾಗ್ರೌ|

01185006c ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಾವಿವ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ|

ಬಾಹ್ಯಾಂ ಪುರಾದ್ಭಾರ್ಗವಕರ್ಮಶಾಲಾಂ||

ನರೇಂದ್ರ ! ಪಾರ್ಥಿವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಂತೆ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ನರವ್ಯಾಪ್ತರು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಪುರದ ಹೊರಗಿರುವ ಭಾರ್ಗವಕರ್ಮಶಾಲೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

01185007a ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟಾಚಿರಿವಾನಲಸ್ಯ|

ತೇಷಾಂ ಜನಿತ್ರೀತಿ ಮಮ ಪ್ರತರ್ಕಃ|

01185007c ತಥಾವಿಧೈರೇವ ನರಪ್ರವೀರೈರ್-

ಉಪೋಪವಿಷ್ಟೈಸ್ತ್ರಿಭಿರಗ್ನಿಕಲ್ಪೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ, ನನ್ನ ಮತದಂತೆ ಅವರ ತಾಯಿಯು, ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಅಗ್ನಿಸಮಾನ ಮೂವರು ನರಪ್ರವೀರರು ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

01185008a ತಸ್ಯಾಸ್ತತಸ್ತಾವಭಿವಾದ್ಯ ಪಾದಾವ್-

ಉಕ್ತ್ವಾ ಚ ಕೃಷ್ಣಾಮಭಿವಾದಯೇತಿ|

01185008c ಸ್ಥಿತೌ ಚ ತತ್ರೈವ ನಿವೇದ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಂ|

ಭೈಕ್ಷಪ್ರಚಾರಾಯ ಗತಾ ನರಾಗ್ರಾಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವಳ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಲು ಕೃಷ್ಣೆಗೂ ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆ ನರವ್ಯಾಪ್ತರು ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

01185009a ತೇಷಾಂ ತು ಭೈಕ್ಷಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾ|

ಕೃತ್ವಾ ಬಲಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಾಚ್ಚ ಕೃತ್ವಾ|

01185009c ತಾಂ ಚೈವ ವೃದ್ಧಾಂ ಪರಿವಿಷ್ಯ ತಾಂಶ್ಚ|

ನರಪ್ರವೀರಾನ್ಸ್ವಯಮಪ್ಯಭುಂಕ್ತ||

ಕೃಷ್ಣೆಯು ಅವರಿಂದ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದಳು. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಆ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತು ನರಪ್ರವೀರರಿಗೆ ನೀಡಿ, ತಾನೂ ಊಟಮಾಡಿದಳು.

01185010a ಸುಪ್ತಾಸ್ತು ತೇ ಪಾರ್ಥಿವ ಸರ್ವ ಏವ|

ಕೃಷ್ಣಾ ತು ತೇಷಾಂ ಚರಣೋಪಧಾನಂ|

01185010c ಆಸೀತ್ಪ್ರಥಿವ್ಯಾಂ ಶಯನಂ ಚ ತೇಷಾಂ|

ದರ್ಭಾ ಜಿನಾಗ್ರಾಸ್ತರಣೋಪಪನ್ನಂ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ದರ್ಭೆ ಮತ್ತು ಜಿನಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣೆಯು ಅವರ ಚರಣಗಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುದಿಂಬಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು.

01185011a ತೇ ನರ್ದಮಾನಾ ಇವ ಕಾಲಮೇಘಾಃ|

ಕಥಾ ವಿಚಿತ್ರಾಃ ಕಥಯಾಂ ಬಭೂವುಃ|

01185011c ನ ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರಾಪಯಿಕೀಃ ಕಥಾಸ್ತಾ|

ನ ಚ ದ್ವಿಜಾತೇಃ ಕಥಯಂತಿ ವೀರಾಃ||

ನಂತರ ಅವರು ಕಾಲಮೇಘವು ಗರ್ಜಿಸುವಂತೆ ವಿಚಿತ್ರ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಆ ಮಾತುಗಳು ವೈಶ್ಯರು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವೀರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆಯೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01185012a ನಿಃಸಂಶಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಾಸ್ತೇ|

ಯಥಾ ಹಿ ಯುದ್ಧಂ ಕಥಯಂತಿ ರಾಜನ್|

01185012c ಆಶಾ ಹಿ ನೋ ವ್ಯಕ್ತಮಿಯಂ ಸಮೃದ್ಧಾ|

ಮುಕ್ತಾನ್ ಹಿ ಪಾರ್ಥಾಂಶೃಣುಮೋಽಗ್ನಿದಾಹಾತ್||

ಅವರು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುಂಗವರೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ

ರಾಜನ್! ಅವರು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ
ಆಸೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಪೂರೈಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.
ಪಾರ್ಥರು ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

01185013a ಯಥಾ ಹಿ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ನಿಹತಂ ಧನುಶ್ಚ|

ಸಜ್ಯಂ ಕೃತಂ ತೇನ ತಥಾ ಪ್ರಸಹ್ಯ|

01185013c ಯಥಾ ಚ ಭಾಷಂತಿ ಪರಸ್ಪರಂ ತೇ|

ಚನ್ನಾ ಧ್ರುವಂ ತೇ ಪ್ರಚರಂತಿ ಪಾರ್ಥಾಃ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿದು ಹೇಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾಯಿತೋ,
ಯೋಧನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗುರಿಳಿಸಲಾಯಿತೋ,
ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೋ
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಡಗಿರುವ ಪಾರ್ಥರೆಂದು
ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.”

01185014a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ|

ಪುರೋಹಿತಂ ಪ್ರೇಷಯಾಂ ತತ್ರ ಚಕ್ರೇ|

01185014c ವಿದ್ಯಾಮ ಯುಷ್ಮಾನಿತಿ ಭಾಷಮಾಣೋ|

ಮಹಾತ್ಮನಃ ಪಾಂಡುಸುತಾಃ ಸ್ಥ ಕಚ್ಚಿತ್||

ಆಗ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾಗಿ ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ
ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು: “ನೀವು ಯಾರೆಂದು ನಾವು
ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೀವು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ

ಮಕ್ಕಳಿರಬಹುದೇ? ಎಂದು ಹೋಗಿ ಕೇಳು.”

01185015a ಗೃಹೀತವಾಕ್ಯೋ ನೃಪತೇಃ ಪುರೋಧಾ|
ಗತ್ವಾ ಪ್ರಶಂಸಾಮಭಿಧಾಯ ತೇಷಾಂ|

01185015c ವಾಕ್ಯಂ ಯಥಾವನ್ಮೃಪತೇಃ ಸಮಗ್ರಂ|
ಉವಾಚ ತಾನ್ಸ ಕ್ರಮವಿತ್ಯಮೇಣ||

ಪುರೋಹಿತನು ನೃಪತಿಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು. ನೃಪತಿಯು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನೋ ಸಮಗ್ರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರಮವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

01185016a ವಿಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛತ್ಯವನೀಶ್ವರೋ ವಃ|
ಪಾಂಚಾಲರಾಜೋ ದ್ರುಪದೋ ವರಾಹಾಃ|

01185016c ಲಕ್ಷ್ಮಸ್ಯ ವೇದ್ಧಾರಮಿಮಂ ಹಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ|
ಹರ್ಷಸ್ಯ ನಾಂತಂ ಪರಿಪಶ್ಯತೇ ಸಃ||

“ಅವನೀಶ್ವರ ಪಾಂಚಾಲರಾಜ ದ್ರುಪದನು ವರಾಹ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೆಳಗುರಿಳಿಸಿದವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನ ಹರ್ಷಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವೇ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01185017a ತದಾಚಡ್ಧಂ ಜ್ಞಾತಿಕುಲಾನುಪೂರ್ವಿಂ|
ಪದಂ ಶಿರಃಸು ದ್ವಿಷತಾಂ ಕುರುಧ್ವಂ|

01185017c ಪ್ರಹ್ಲಾದಯಧ್ವಂ ಹೃದಯಂ ಮಮೇದಂ|

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸಹಾನುಗಸ್ಯ||

ನಿಮ್ಮ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಜ್ಞಾತಿಕುಲವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ದ್ವೇಷಿಗಳ
ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನಿಡಿ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಗ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಈ
ಹೃದಯವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಿಸಿರಿ.

01185018a ಪಾಂಡುರ್ಹಿ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

ಪ್ರಿಯಃ ಸಖಾ ಚಾತ್ಮಸಮೋ ಬಭೂವ|

01185018c ತಸ್ಯೈಷ ಕಾಮೋ ದುಹಿತಾ ಮಮೇಯಂ|

ಸ್ನುಷಾ ಯದಿ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಕೌರವಸ್ಯ||

ರಾಜ ಪಾಂಡುವು ರಾಜ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಸಖನಾಗಿದ್ದು
ಅತ್ಮಸಮನಾಗಿದ್ದನು. “ನನ್ನ ಈ ಮಗಳು ಆ ಕೌರವನ
ಸೊಸೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು.

01185019a ಅಯಂ ಚ ಕಾಮೋ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ|

ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತೋ ನಿತ್ಯಮನಿಂದಿತಾಂಗಾಃ|

01185019c ಯದರ್ಜುನೋ ವೈ ಪೃಥುದೀರ್ಘಬಾಹುರ್-

ಧರ್ಮೇಣ ವಿಂದೇತ ಸುತಾಂ ಮಮೇತಿ||

ಅನಿಂದಿತಾಂಗರೇ! ಪೃಥುದೀರ್ಘಬಾಹು ಅರ್ಜುನನೇ ನನ್ನ
ಸುತೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕ ವಿವಾಹವಾಗಲಿ” ಎಂಬ ಈ ಆಸೆಯು
ರಾಜ ದ್ರುಪದನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಲೆಸಿತ್ತು.”

01185020a ತಥೋಕ್ತವಾಕ್ಯಂ ತು ಪುರೋಹಿತಂ ತಂ|

ಸ್ಥಿತಂ ವಿನೀತಂ ಸಮುದೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಾ|

01185020c ಸಮೀಪಸ್ಥಂ ಭೀಮಮಿದಂ ಶಶಾಸ|

ಪ್ರದೀಯತಾಂ ಪಾದ್ಯಮರ್ಘ್ಯಂ ತಥಾಸ್ಮೈ||

ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿನೀತನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜನು “ಇವನಿಗೆ ಪಾದ್ಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡು!” ಎಂದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀಮನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01185021a ಮಾನ್ಯಃ ಪುರೋಧಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಸ್ಮಿ-

ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಾಭ್ಯಧಿಕೈವ ಪೂಜಾ|

01185021c ಭೀಮಸ್ತಥಾ ತತ್ಕೃತವಾನ್ನರೇಂದ್ರ|

ತಾಂ ಚೈವ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರತಿಸಂಗೃಹೀತ್ವಾ||

“ರಾಜ ದ್ರುಪದನ ಪುರೋಹಿತನು ಮಾನ್ಯನು. ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ನೀಡೋಣ!” ನರೇಂದ್ರ! ಭೀಮನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲು ಅವನೂ ಕೂಡ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು.

01185022a ಸುಖೋಪವಿಷ್ಟಂ ತು ಪುರೋಹಿತಂ ತಂ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಿತ್ಯುವಾಚ|

01185022c ಪಾಂಚಾಲರಾಜೇನ ಸುತಾ ನಿಸೃಷ್ಟ್ವಾ|

ಸ್ವಧರ್ಮದೃಷ್ಟೇನ ಯಥಾನುಕಾಮಂ||

ಪುರೋಹಿತನು ಸುಖೋಪವಿಷ್ಟನಾಗಲು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ

ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಚಾಲರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಧರ್ಮದಂತೆ,
ಇಷ್ಟವಿದ್ದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

01185023a ಪ್ರದಿಷ್ಟಶುಲ್ಕಾ ದ್ರುಪದೇನ ರಾಜ್ಞಾ|

ಸಾನೇನ ವೀರೇಣ ತಥಾನುವೃತ್ತಾ|

01185023c ನ ತತ್ರ ವರ್ಣೇಷು ಕೃತಾ ವಿವಕ್ಷಾ|

ನ ಜೀವಶಿಲ್ಪೇ ನ ಕುಲೇ ನ ಗೋತ್ರೇ||

ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು ಮತ್ತು
ಅದರ ಪ್ರಕಾರವೇ ಈ ವೀರನು ಅವಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಜಾತಿ,
ಜೀವನಶಿಲ್ಪ, ಕುಲ ಅಥವಾ ಗೋತ್ರದ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ಮನಸ್ಥಾಪವೂ ಉಂಟಾಗಬಾರದು.

01185024a ಕೃತೇನ ಸಜ್ಯೇನ ಹಿ ಕಾರ್ಮುಕೇಣ|

ವಿದ್ಧೇನ ಲಕ್ಷ್ಯೇಣ ಚ ಸನ್ನಿಸೃಷ್ಟಾ|

01185024c ಸೇಯಂ ತಥಾನೇನ ಮಹಾತ್ಮನೇಹ|

ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿತಾ ಪಾರ್ಥಿವಸಂಘಮಧ್ಯೇ||

ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಬಿಗಿದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ಈ
ಮಹಾತ್ಮನು ಪಾರ್ಥಿವಸಂಘಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ.

01185025a ನೈವಂಗತೇ ಸೌಮಕಿರದ್ಯ ರಾಜಾ|

ಸಂತಾಪಮರ್ಹತ್ಯಸುಖಾಯ ಕರ್ತುಂ|

01185025c ಕಾಮಶ್ಚ ಯೋಽಸೌ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

ಸ ಚಾಪಿ ಸಂಪತ್ಯ ತಿ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಾಜ ಸೋಮಕನು ಇಂದು ಸಂತಾಪವನ್ನೂ ಅಥವಾ ಅಸುಖವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೂ ರಾಜ ದ್ರುಪದನ ಬಯಕೆಯು ಪಾರ್ಥಿವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿದೆ.

01185026a ಅಪ್ರಾಪ್ಯರೂಪಾಂ ಹಿ ನರೇಂದ್ರಕನ್ಯಾಂ|
ಇಮಾಮಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಧು ಮನ್ಯೇ|

01185026c ನ ತದ್ಧನುರ್ಮಂದಬಲೇನ ಶಕ್ಯಂ|
ಮೌರ್ವ್ಯಾ ಸಮಾಯೋಜಯಿತುಂ ತಥಾ ಹಿ|

01185026e ನ ಚಾಕೃತಾಸ್ತ್ರೀಣ ನ ಹೀನಜೇನ|
ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತಥಾ ಪಾತಯಿತುಂ ಹಿ ಶಕ್ಯಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ರೂಪವತಿ ಈ ನರೇಂದ್ರಕನ್ಯೆಯು ಅಪ್ರಾಪ್ಯಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಯಾವ ಮಂದಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆ ಧನುವನ್ನು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಲು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೇ ಇದ್ದವನಿಂದ ಅಥವಾ ಹೀನಜನಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಬೀಳಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

01185027a ತಸ್ಮಾನ್ನ ತಾಪಂ ದುಹಿತುನಿಮಿತ್ತಂ|
ಪಾಂಚಾಲರಾಜೋಽಹ ತಿ ಕರ್ತುಮದ್ಯ|

01185027c ನ ಚಾಪಿ ತತ್ಪಾತನಮನ್ಯಥೇಹ|
ಕರ್ತುಂ ವಿಷಹ್ಯಂ ಭುವಿ ಮಾನವೇನ||

ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದುಃಖವೂ ಆಗಬಾರದು. ಮತ್ತು ಇವನು ಆ
ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಭುವಿಯಲ್ಲಿರುವ
ಯಾವ ಮಾನವನೂ ಬದಲಾಯಿಸಲಾರ.”

01185028a ಏವಂ ಬ್ರುವತ್ಯೇವ ಯುಧಿಷ್ಟಿರೇ ತು|
ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸಮೀಪತೋಽನ್ಯಃ|

01185028c ತತ್ರಾಜಗಾಮಾಶು ನರೋ ದ್ವಿತೀಯೋ|
ನಿವೇದಯಿಷ್ಯನ್ನಿಹ ಸಿದ್ಧಮನ್ನಂ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಕಡೆಯಿಂದ
ಎರಡನೆಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಆತುರದಿಂದ ಬಂದು “ಭೋಜನವು
ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ!” ಎಂದು ನಿವೇದಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ
ಪುರೋಹಿತಯುಧಿಷ್ಟಿರಸಂವಾದೇ
ಪಂಚಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರೋಹಿತಯುಧಿಷ್ಟಿರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನೂರಾಂಭತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೬

ದ್ರುಪದನ ಮನೆಗೆ ಪಾಂಡವರು ಔತಣಕ್ಕೆ ಹೋದುದು (೧-೪).

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ದ್ರುಪದನು ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ಒಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿದುದು (೫-೧೫).

1186001 ದೂತ ಉವಾಚ|

01186001a ಜನ್ಯಾರ್ಥಮನ್ನಂ ದ್ರುಪದೇನ ರಾಜ್ಞಾ|

ವಿವಾಹಹೇತೋರುಪಸಂಸ್ಕೃತಂ ಚ|

01186001c ತದಾಪ್ನುವಧ್ವಂ ಕೃತಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಃ|

ಕೃಷ್ಣಾ ಚ ತತ್ರೈವ ಚಿರಂ ನ ಕಾರ್ಯಂ||

ದೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ವರನ ಕಡೆಯವರಿಗಾಗಿ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು
ಔತಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿ ನೀವು
ಕೃಷ್ಣೆಯೊಡನೆ ದ್ರುಪದನ ಅರಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ತಡಮಾಡಬಾರದು.

01186002a ಇಮೇ ರಥಾಃ ಕಾಂಚನಪದ್ಮಚಿತ್ರಾಃ|

ಸದಶ್ವಯುಕ್ತಾ ವಸುಧಾಧಿಪಾರ್ಹಾಃ|

01186002c ಏತಾನ್ಸಮಾರುಹ್ಯ ಪರೈತ ಸರ್ವೇ|

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ ತತ್||

ಕಾಂಚನಪದ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಅಶ್ವಗಳು ಎಳೆಯುವ,
ವಸುಧಾಧಿಪರಿಗೆ ಅರ್ಹ ರಥಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅವುಗಳನ್ನು
ಏರಿ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ.”

01186003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01186003a ತತಃ ಪ್ರಯಾತಾಃ ಕುರುಪುಂಗವಾಸ್ತೇ|

ಪುರೋಹಿತಂ ತಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರಯಾಪ್ಯ|

01186003c ಆಸ್ಥಾಯ ಯಾನಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ತಾನಿ|

ಕುಂತೀ ಚ ಕೃಷ್ಣಾ ಚ ಸಹೈವ ಯಾತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಕುರುಪುಂಗವರು ಆ ವಿಶಾಲ ರಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ತಾವೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆ ಇಬ್ಬರೂ ಇನ್ನೊಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತರು.

01186004a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಾಕ್ಯಾನಿ ಪುರೋಹಿತಸ್ಯ|

ಯಾನ್ಯುಕ್ತವಾನ್ಭಾರತ ಧರ್ಮರಾಜಃ|

01186004c ಜಿಜ್ಞಾಸಯೈವಾಥ ಕುರೂತ್ತಮಾನಾಂ|

ದ್ರವ್ಯಾಣ್ಯನೇಕಾನ್ಯುಪಸಂಜಹಾರ||

ಭಾರತ! ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಪುರೋಹಿತನಿಂದ ಕೇಳಿದ ನಂತರ ದ್ರುಪದನು ಕುರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿದನು.

01186005a ಫಲಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾನಿ|

ಚರ್ಮಾಣಿ ವರ್ಮಾಣಿ ತಥಾಸನಾನಿ|

01186005c ಗಾಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್ನಥ ಚೈವ ರಜ್ಜೂರ್-

ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಕೃಷೀನಿಮಿತ್ತಂ||

ರಾಜನ್! ಫಲಗಳು, ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೆಣೆದ ಮಾಲೆಗಳು, ಚರ್ಮ,

ವರ್ಮ, ಆಸನಗಳು, ಹಸುಗಳು, ಹಗ್ಗಗಳು, ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದ್ದನು.

01186006a ಅನ್ಯೇಷು ಶಿಲ್ಪೇಷು ಚ ಯಾನ್ಯಪಿ ಸ್ಯುಃ|
ಸರ್ವಾಣಿ ಕಲ್ಪಾನ್ಯಖಿಲೇನ ತತ್ರ|

01186006c ಕ್ರೀಡಾನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಚ ಯಾನಿ ತಾನಿ|
ಸರ್ವಾಣಿ ತತ್ಪೋಪಜಹಾರ ರಾಜಾ||

ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಅನ್ಯ ಸರ್ವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ,
ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ರಾಜನು ತರಿಸಿದ್ದನು.

01186007a ರಥಾಶ್ವವರ್ಮಾಣಿ ಚ ಭಾನುಮಂತಿ|
ಖಿಡ್ಗಾ ಮಹಾಂತೋಽಶ್ವರಥಾಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾಃ|

01186007c ಧನೂಂಷಿ ಚಾಗ್ರಾಣಿ ಶರಾಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾಃ|
ಶಕ್ತ್ಯಷ್ಟಯಃ ಕಾಂಚನಭೂಷಿತಾಶ್ಚ||

ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ರಥ, ಅಶ್ವ, ಕವಚಗಳು, ಮಹಾ ಖಿಡ್ಗಗಳು,
ಚಿತ್ರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಥಾಶ್ವಗಳು, ಆರಿಸಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲುಗಳು, ಮುಖ್ಯ
ಬಾಣಗಳು, ಭಲ್ಲಗಳು, ಮತ್ತು ಕಾಂಚನಭೂಷಿತ ಶಕ್ತಿ
ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿದ್ದನು.

01186008a ಪ್ರಾಸಾ ಭುಶುಂಡ್ಯಶ್ಚ ಪರಶ್ವಧಾಶ್ಚ|
ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕಂ ಚೈವ ತಥೈವ ಸರ್ವಂ|

01186008c ಶಯ್ಯಾಸನಾನ್ಯುತ್ತಮಸಂಸ್ಕೃತಾನಿ|

ತಥೈವ ಚಾಸನ್ನಿವಿಧಾನಿ ತತ್ರ||

ಪ್ರಾಸಗಳು, ಭುಷುಂಡಗಳು, ಪರಶುಗಳು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ತರಹದ
ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿ
ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿವಿಧ ಶಯ್ಯಾಸನಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿದ್ದನು.

01186009a ಕುಂತೀ ತು ಕೃಷ್ಣಾಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸಾಧ್ವೀಂ|
ಅಂತಃಪುರಂ ದ್ರುಪದಸ್ಯಾವಿವೇಷ|

01186009c ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ತಾಂ ಕೌರವರಾಜಪತ್ನೀಂ|
ಪ್ರತ್ಯರ್ಚಯಾಂ ಚಕ್ರರದೀನಸತ್ತ್ವಾಃ||

ಕುಂತಿಯು ಸಾಧ್ವಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ದ್ರುಪದನ
ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಸುಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಕೌರವರಾಜಪತ್ನಿಯ ಉಪಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

01186010a ತಾನ್ನಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗತೀನವೇಕ್ಷ್ಯ|
ಮಹರ್ಷಭಾಕ್ಷಾನಜಿನೋತ್ತರೀಯಾನ್|

01186010c ಗೂಢೋತ್ತರಾಂಸಾನ್ಭುಜಗೇಂದ್ರಭೋಗ|
ಪ್ರಲಂಬಬಾಹೂನ್ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾನ್||

01186011a ರಾಜಾ ಚ ರಾಜ್ಞಃ ಸಚಿವಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ|
ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಃ ಸುಹೃದಸ್ತಥೈವ|

01186011c ಪ್ರೇಷ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ನಿಖಿಲೇನ ರಾಜನ್|
ಹರ್ಷಂ ಸಮಾಪೇತುರತೀವ ತತ್ರ||

ರಾಜನ್! ಭುಜಗೇಂದ್ರನಂತೆ ಕೆತ್ತಿದ್ದ ನೀಳ ಬಾಹುಗಳ
 ಎಡಭುಜಗಳನ್ನು ಜಿನದ ಉತ್ತರೀಯದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ
 ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತರಂತೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹರ್ಷಭ
 ಪುರುಷವೀರರನ್ನು ತಾವು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ ರಾಜ ಮತ್ತು
 ರಾಜನ ಸರ್ವ ಸಚಿವರೂ, ರಾಜಪುತ್ರರೂ, ಸುಹೃದಯರೂ, ಸರ್ವ
 ನಿಖಿಲ ಪರಿಚಾರಕರೂ ಅತೀವ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

01186012a ತೇ ತತ್ರ ವೀರಾಃ ಪರಮಾಸನೇಷು|

ಸಪಾದಪೀಠೇಷ್ವವಿಶಂಕಮಾನಾಃ|

01186012c ಯಥಾನುಪೂರ್ವ್ಯಾ ವಿವಿಶುರ್ನರಾಗ್ರಾಸ್-
 ತದಾ ಮಹಾರ್ಹೇಷು ನ ವಿಸ್ಮಯಂತಃ||

ಆ ನರಾಗ್ರ ವೀರರು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಹಾ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
 ವಿಸ್ಮಿತರಾಗದೇ ವಿಶಂಕರಾಗಿ ಪಾದಪೀಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಉತ್ತಮ
 ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01186013a ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಪಾರ್ಥಿವಭೋಜನೀಯಂ|

ಪಾತ್ರೀಷು ಜಾಂಬೂನದರಾಜತೀಷು|

01186013c ದಾಸಾಶ್ಚ ದಾಸ್ಯಶ್ಚ ಸುಮೃಷ್ಟವೇಷಾಃ|

ಭೋಜಾಪಕಾಶ್ಚಾಪ್ಯುಪಜಹ್ರುರನ್ನಂ||

ಸುಂದರ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅಡುಗೆಯವರು ತಯಾರಿಸಿದ
 ಪಾರ್ಥಿವರ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಆಹಾರವನ್ನು ಚಿನ್ನ

ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ
ದಾಸ ದಾಸಿಯರು ನೀಡಿದರು.

01186014a ತೇ ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾ|
ಯಥಾನುಕಾಮಂ ಸುಭೃಶಂ ಪ್ರತೀತಾಃ|

01186014c ಉತ್ಕಮ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿ ವಸೂನಿ ತತ್ರ|
ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕಾನ್ಯಾವಿವಿಶುರ್ನ್ಯವೀರಾಃ||

ಆ ಪುರುಷಪ್ರವೀರರು ಭೋಜನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಮನೋಕಾಮದಂತೆ
ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದ ಸರ್ವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ
ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಆ ವೀರರು ನಡೆದರು.

01186015a ತಲ್ಲಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ|
ರಾಜಾ ಚ ಸರ್ವೈಃ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಮುಖೈಃ|

01186015c ಸಮರ್ಚಯಾಮಾಸುರುಪೇತ್ಯ ಹೃಷ್ಯಾಃ|
ಕುಂತೀಸುತಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಪುತ್ರಪೌತ್ರಾನ್||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ದ್ರುಪದನ ಪುತ್ರರು, ರಾಜ ಮತ್ತು ಜೊತೆಗಿದ್ದ
ಸರ್ವ ಮಂತ್ರಿಪ್ರಮುಖರೂ ಹೃಷ್ಯರಾಗಿ ಪಾರ್ಥಿವ ಪುತ್ರಪೌತ್ರ
ಕುಂತೀಸುತರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಪರೀಕ್ಷಣೇ ಷಡಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಪರೀಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾಏಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೭

ದ್ರುಪದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಯಾರೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೧). ಹರ್ಷಿತನಾದ ದ್ರುಪದನು, ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದುದು (೧೨-೧೬). ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣೆಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣೆಯು ಐವರ ಬಾರ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಹೇಳಲು ಅದರ ಕುರಿತು ದ್ರುಪದ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ ನಡುವೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವಾಗ ವ್ಯಾಸನ ಆಗಮನ (೧೭-೩೨).

01187001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01187001a ತತ ಆಹೂಯ ಪಾಂಚಾಲೋ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

01187001c ಪರಿಗ್ರಹೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಪಾಂಚಾಲನು ರಾಜಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕರೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದನು.

01187002a ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದದೀನಾತ್ಮಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಸುವರ್ಚಸಂ|

01187002c ಕಥಂ ಜಾನೀಮ ಭವತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನುತ||

ಆ ದೀನಾತ್ಮನು ಸುವರ್ಚಸ ಕುಂತೀಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು: “ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದೋ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೋ?

01187003a ವೈಶ್ಯಾನ್ವಾ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾನುತ ವಾ ಶೂದ್ರಯೋನಿಜಾನ್|

01187003c ಮಾಯಾಮಾಸ್ಥಾಯ ವಾ ಸಿದ್ಧಾಂಶ್ಚ ರತಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

01187004a ಕೃಷ್ಣಾಹೇತೋರನುಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ದಿವಃ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಿನಃ|

01187004c ಬ್ರವೀತು ನೋ ಭವಾನ್ಸತ್ಯಂ ಸಂದೇಹೋ ಹ್ಯತ್ರ ನೋ ಮಹಾನ್||

ಅಥವಾ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾನುತ ವೈಶ್ಯರೆಂದೋ ಅಥವಾ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೆಂದೋ? ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಂದಿಳಿದ ಸರ್ವತೋದಿಶ ಸಂಚರಿಸುವ ಸಿದ್ಧರೆಂದೋ? ಇದರ ಕುರಿತು ಮಹಾ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಮಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸು.

01187005a ಅಪಿ ನಃ ಸಂಶಯಸ್ಯಾಂತೇ ಮನಸ್ತುಷ್ಟಿರಿಹಾವಿಶೇತ್|

01187005c ಅಪಿ ನೋ ಭಾಗಧೇಯಾನಿ ಶುಭಾನಿ ಸ್ಯುಃ ಪರಂತಪ||

ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಶಯವು ದೂರವಾದ ಕೂಡಲೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಂತಪ! ನಮ್ಮ ಭಾಗಧೇಯವು ಶುಭವೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

01187006a ಕಾಮಯಾ ಬ್ರೂಹಿ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ ಸತ್ಯಂ ರಾಜಸು ಶೋಭತೇ|

01187006c ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇನ ಚ ತಥಾ ವಕ್ತವ್ಯಮನ್ಯತಂ ನ ತು||

ನೀನು ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯಂತೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳು. ರಾಜರಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ
ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸತ್ಯವೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಅನ್ಯತವನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ.

01187007a ಶ್ರುತ್ವಾ ಹ್ಯಮರಸಂಕಾಶ ತವ ವಾಕ್ಯಮರಿಂದಮ|

01187007c ಧ್ರುವಂ ವಿವಾಹಕರಣಮಾಸ್ಥಾಸ್ಯಾಮಿ ವಿಧಾನತಃ||

ಅಮರಸಂಕಾಶ! ಅರಿಂದಮ! ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರವೇ
ವಿವಾಹಕರ್ಮ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01187008 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01187008a ಮಾ ರಾಜನ್ವಿಮನಾ ಭೂಸ್ವಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಪ್ರೀತಿರಸ್ತು ತೇ|

01187008c ಈಪ್ಸಿತಸ್ತೇ ಧ್ರುವಃ ಕಾಮಃ ಸಂವೃತ್ತೋಽಯಮಸಂಶಯಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ವಿಮನಸ್ಕನಾಗಬೇಡ.

ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ! ನಿನ್ನ ಆಸೆಯು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ.

01187009a ವಯಂ ಹಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01187009c ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಕೌಂತೇಯಂ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಾವಿಮೌ|

01187009e ಯಾಭ್ಯಾಂ ತವ ಸುತಾ ರಾಜನ್ನಿರ್ಜಿತಾ ರಾಜಸಂಸದಿ||

ರಾಜನ್! ನಾವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ! ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಪುತ್ರರು. ನಾನು

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕೌಂತೇಯನೆಂದು ತಿಳಿ. ರಾಜನ್ ! ಇವರಿರ್ವರು
ರಾಜಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸುತೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಅರ್ಜುನ-ಭೀಮಸೇನರು.

01187010a ಯಮೌ ತು ತತ್ರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ|
01187010c ವ್ಯೇತು ತೇ ಮಾನಸಂ ದುಃಖಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಸ್ಮೋ ನರರ್ಷಭ|
01187010e ಪದ್ಮಿನೀವ ಸುತೇಯಂ ತೇ ಹೃದಾದನ್ಯಂ ಹೃದಂ ಗತಾ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಅವಳಿಗಳು ಕೃಷ್ಣೆಯು ನಿಂತಿರುವಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ನರರ್ಷಭ !
ನಾವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಖವನ್ನು
ದೂರಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಈ ಸುತೆಯು ಪದ್ಮದಂತೆ ಒಂದು ಕೊಳದಿಂದ
ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ.

01187011a ಇತಿ ತಥ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ|
01187011c ಭವಾನ್ ಹಿ ಗುರುರಸ್ಮಾಕಂ ಪರಮಂ ಚ ಪರಾಯಣಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಾನು ಹೇಳಿದ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ. ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಪರಮ
ಪರಾಯಣ ಗುರು.”

01187012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|
01187012a ತತಃ ಸ ದ್ರುಪದೋ ರಾಜಾ ಹರ್ಷವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನಃ|
01187012c ಪ್ರತಿವಕ್ತುಂ ತದಾ ಯುಕ್ತಂ ನಾಶಕತ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು
ಹರ್ಷವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನನಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಏನು
ಹೇಳಲೂ ಶಕ್ಯನಾಗಲಿಲ್ಲ.

01187013a ಯತ್ನೇನ ತು ಸ ತಂ ಹರ್ಷಂ ಸನ್ನಿಗೃಹ್ಯ ಪರಂತಪಃ|

01187013c ಅನುರೂಪಂ ತತೋ ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ರಾಜ ಪರಂತಪನು ತನ್ನ ಆ ಸಂತಸವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಅನುರೂಪ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು.

01187014a ಪಪ್ರಚ್ಛ ಚೈನಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯಥಾ ತೇ ಪ್ರದ್ರುತಾಃ ಪುರಾ|

01187014c ಸ ತಸ್ಮೈ ಸರ್ವಮಾಚಖ್ಯಾವಾನುಪೂರ್ವೈಣ ಪಾಂಡವಃ||

ಅವರು ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದು
ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಕೇಳಲು, ಪಾಂಡವನು ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

01187015a ತಚ್ಛ್ವಾ ದ್ರುಪದೋ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ|

01187015c ವಿಗರ್ಹಯಾಮಾಸ ತದಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಜನೇಶ್ವರ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದನು.

01187016a ಆಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ಚ ತಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

01187016c ಪ್ರತಿಜ್ಞೇ ಚ ರಾಜ್ಯಾಯ ದ್ರುಪದೋ ವದತಾಂ ವರಃ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾತುಗಾರ ದ್ರುಪದನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತೇನೆಂದು
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ
ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

01187017a ತತಃ ಕುಂತೀ ಚ ಕೃಷ್ಣಾ ಚ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಾವಪಿ|

01187017c ಯಮೌ ಚ ರಾಜ್ಞಾ ಸಂದಿಷ್ಟೌ ವಿವಿಶುರ್ಭವನಂ ಮಹತ್||

01187018a ತತ್ರ ತೇ ನ್ಯವಸನ್ರಾಜನ್ಯಜ್ಞಸೇನೇನ ಪೂಜಿತಾಃ|

01187018c ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸ್ತಾಂಸ್ತತೋ ರಾಜಾ ಸಹ ಪುತ್ರೈರುವಾಚ ತಾನ್||

ರಾಜನ್! ನಂತರ ರಾಜನು ಕುಂತಿ, ಕೃಷ್ಣೆ, ಭೀಮಸೇನ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಯಮಳರನ್ನು ಮಹಾ ಭುವನಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡನು. ಯಜ್ಞಸೇನನ ಸತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು. ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪುತ್ರಸಮೇತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

01187019a ಗೃಹ್ಣಾತು ವಿಧಿವತ್ಪಾಣಿಮದ್ವೈವ ಕುರುನಂದನಃ|

01187019c ಪುಣ್ಯೇಽಹನಿ ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನಃ ಕುರುತಾಂ ಕ್ಷಣಂ||

“ಇಂದಿನ ಈ ಪುಣ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಕುರುನಂದನ ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಗೊಂಡು ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

01187020a ತತಸ್ತಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01187020c ಮಮಾಪಿ ದಾರಸಂಬಂಧಃ ಕಾರ್ಯಸ್ತಾವದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಆದಕ್ಕೆ ರಾಜ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ದಾರಸಂಬಂಧಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

01187021 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01187021a ಭವಾನ್ವಾ ವಿಧಿವತ್ಪಾಣಿಂ ಗೃಹ್ಣಾತು ದುಹಿತುರ್ಮಮ|

01187021c ಯಸ್ಯ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ವೀರ ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಮುಪಾದಿಶ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಥವಾ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೋ. ಅಥವಾ ವೀರ! ನಿನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ನೀಡು.”

01187022 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01187022a ಸರ್ವೇಷಾಂ ದ್ರೌಪದೀ ರಾಜನ್ಮಹಿಷೀ ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01187022c ಏವಂ ಹಿ ವ್ಯಾಹೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಮಮ ಮಾತ್ರಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ದ್ರೌಪದಿಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ರಾಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಹೀಗೆಯೇ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತಿದ್ದಳು.

01187023a ಅಹಂ ಚಾಪ್ಯನಿವಿಷ್ಟೋ ವೈ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

01187023c ಪಾರ್ಥೇನ ವಿಜಿತಾ ಚೈಷಾ ರತ್ನಭೂತಾ ಚ ತೇ ಸುತಾ||

ನಾನಿನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನೂ ವಿವಾಹವಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನನ್ನ ಈ ಮಗಳು ನಿಧಿಸಮಾನಳು.

01187024a ಏಷ ನಃ ಸಮಯೋ ರಾಜನ್ರತ್ನಸ್ಯ ಸಹಭೋಜನಂ|

01187024c ನ ಚ ತಂ ಹಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಃ ಸಮಯಂ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜನ್ ! ಯಾವುದೇ ನಿಧಿಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ
ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
ರಾಜಸತ್ತಮ ! ನಾವು ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿಯಲು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

01187025a ಸರ್ವೇ ಷಾಂ ಧರ್ಮತಃ ಕೃಷ್ಣಾ ಮಹಿಷೀ ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|
01187025c ಆನುಪೂರ್ವ್ಯೇಣ ಸರ್ವೇ ಷಾಂ ಗೃಹ್ಣಾತು ಜ್ವಲನೇ ಕರಂ||

ಕೃಷ್ಣೆಯು ಧರ್ಮವತ್ತಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ರಾಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಅಗ್ನಿ
ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ.”

01187026 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01187026a ಏಕಸ್ಯ ಬಹ್ವೋ ವಿಹಿತಾ ಮಹಿಷ್ಯಃ ಕುರುನಂದನ|

01187026c ನೈಕಸ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುಂಸೋ ವಿಧೀಯಂತೇ ಕದಾ ಚನ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುನಂದನ ! ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹಲವಾರು
ರಾಣಿಯರಿರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ
ಹಲವಾರು ಪತಿಯಿರುವರೆಂದು ಎಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

01187027a ಲೋಕವೇದವಿರುದ್ಧಂ ತ್ವಂ ನಾಧರ್ಮಂ ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಶುಚಿಃ|

01187027c ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಕೌಂತೇಯ ಕಸ್ಮಾತ್ತೇ ಬುದ್ಧಿರೀದೃಶೀ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಶುಚಿಯೂ ಆದ ನೀನು
ಲೋಕವೇದವಿರುದ್ಧ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಎಸೆಗಬಾರದು. ಈ ರೀತಿಯ
ಯೋಚನೆಯಾದರೂ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು?”

01187028 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01187028a ಸೂಕ್ಷ್ಮೋ ಧರ್ಮೋ ಮಹಾರಾಜ ನಾಸ್ಯ ವಿದ್ಮೋ ವಯಂ ಗತಿಂ|

01187028c ಪೂರ್ವೇಷಾಮಾನುಪೂರ್ವೈಣ ಯಾತಂ ವರ್ತ್ಮಾನುಯಾಮಹೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಧರ್ಮವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಗತಿಯು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದುದಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನವರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

01187029a ನ ಮೇ ವಾಗನ್ಯತಂ ಪ್ರಾಹ ನಾಧರ್ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ|

01187029c ಏವಂ ಚೈವ ವದತ್ಯಂಬಾ ಮಮ ಚೈವ ಮನೋಗತಂ||

ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವುದೇ ನನ್ನ ಮನೋಗತ.

01187030a ಏಷ ಧರ್ಮೋ ಧ್ರುವೋ ರಾಜಂಶ್ಚ ರೈನಮವಿಚಾರಯನ್|

01187030c ಮಾ ಚ ತೇಽತ್ರ ವಿಶಂಕಾ ಭೂತ್ಕಥಂ ಚಿದಪಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ರಾಜನ್! ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಇದು ಧರ್ಮ. ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸಿದೇ ಪರಿಪಾಲಿಸು. ಪಾರ್ಥಿವ! ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಂಕೆಯು ಇಲ್ಲದಿರಲಿ.”

01187031 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01187031a ತ್ವಂ ಚ ಕುಂತೀ ಚ ಕೌಂತೇಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಮೇ ಸುತಃ|

01187031c ಕಥಯಂತ್ವಿತಿಕರ್ತವ್ಯಂ ಶ್ವಃ ಕಾಲೇ ಕರವಾಮಹೇ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ! ನೀನು, ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸುತ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಎಲ್ಲರೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಮಾಲೋಚನೆ
ಮಾಡಿ. ನಾಳೆ ನಾವು ಅದನ್ನೇ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸೋಣ.””

01187032 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01187032a ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಕಥಯಂತಿ ಸ್ಮ ಭಾರತ|

01187032c ಅಥ ದ್ವೈಪಾಯನೋ ರಾಜನ್ನಭ್ಯಾಗಚ್ಛದ್ಯದೃಚ್ಛಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಈ ರೀತಿ
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಬಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ
ದ್ವೈಪಾಯನಾಗಮನೇ ಸಪ್ತಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ವೈಪಾಯನಾಗಮನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೮

ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹಲವಾರು ಪುರುಷರ ಪತ್ನಿಯಾದರೆ
ಧರ್ಮಸಂಕರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಲು ವ್ಯಾಸನು ಎಲ್ಲರ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು (೧-೧೯). ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು
ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವುದಾಗಿ ವ್ಯಾಸನು ದ್ರುಪದನನ್ನು
ಅಂತಃಪುರದ ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು (೨೦-೨೨).

01188001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01188001a ತತಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಚಾಲೃಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01188001c ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಕೃಷ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೃಪೂಜಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಮಹಾಯಶ ಪಾಂಡವ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ ಸರ್ವರೂ ಮೇಲೆದ್ದು ಪೂಜಿಸಿದರು.

01188002a ಪ್ರತಿನಂದ್ಯ ಸ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷಾ ಕುಶಲಮಂತತಃ|

01188002c ಆಸನೇ ಕಾಂಚನೇ ಶುಭ್ರೇ ನಿಷಸಾದ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತಿವಂದಿಸಿ ಕುಶಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ ಮಹಾಮನನು ಶುಭ್ರ ಕಾಂಚನದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

01188003a ಅನುಜ್ಞಾತಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಕೃಷ್ಣೇನಾಮಿತತೇಜಸಾ|

01188003c ಆಸನೇಷು ಮಹಾರ್ಹೇಷು ನಿಷೇದುದ್ವಿಪದಾಂ ವರಾಃ||

ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ಮಹರ್ಷಿ ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01188004a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಾನ್ಮಧುರಾಂ ವಾಣೀಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ಪಾರ್ಷತಃ|

01188004c ಪಪ್ರಚ್ಛ ತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ದ್ರೌಪದ್ಯರ್ಥೇ ವಿಶಾಂ ಪತಿಃ||

ಸ್ವಲ್ಪಸಮಯದ ನಂತರ ವಿಶಾಂಪತಿ ಪಾರ್ಷತನು ಮಧುರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಕುರಿತು ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

01188005a ಕಥಮೇಕಾ ಬಹೂನಾಂ ಸ್ಯಾನ್ನ ಚ ಸ್ಯಾದ್ಧರ್ಮಸಂಕರಃ|

01188005c ಏತನ್ನೋ ಭಗವಾನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಬ್ರವೀತು ಯಥಾತಥಂ||

“ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹಲವಾರು ಪುರುಷರ ಪತ್ನಿಯಾದರೂ
ಧರ್ಮಸಂಕರವಾಗದೇ ಇರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಭಗವನ್!
ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಮಗೆ ಹೇಳು.”

01188006 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01188006a ಅಸ್ಮಿನ್ಧರ್ಮೇ ವಿಪ್ರಲಂಭೇ ಲೋಕವೇದವಿರೋಧಕೇ|

01188006c ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಮತಂ ಯದ್ಯಚ್ಛ್ರೇತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಸ್ಯ ತತ್||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಪ್ರಲಂಭವೆನಿಸಿಕೊಂಡ,
ಲೋಕವೇದಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವೆನಿಸುವ ಇದರ ಕುರಿತು ನೀವು
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01188007 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01188007a ಅಧರ್ಮೋಽಯಂ ಮಮ ಮತೋ ವಿರುದ್ಧೋ ಲೋಕವೇದಯೋಃ|

01188007c ನ ಹ್ಯೇಕಾ ವಿದ್ಯತೇ ಪತ್ನೀ ಬಹೂನಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಲೋಕವೇದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಇದು
ಅಧರ್ಮವೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಬಹುಮಂದಿಗಳಿಗೆ
ಪತ್ನಿಯು ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

01188008a ನ ಚಾಪ್ಯಾಚರಿತಃ ಪೂರ್ವೈರಯಂ ಧರ್ಮೋ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

01188008c ನ ಚ ಧರ್ಮೋಽಪ್ಯನೇಕಸ್ಥಶ್ಚ ರಿತವ್ಯಃ ಸನಾತನಃ||

ಹಿಂದೆಂದೂ ಮಹಾತ್ಮರು ಯಾರೂ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಒಬ್ಬನಿಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಪತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಲ್ಲ
ಮತ್ತು ಆಚರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

01188009a ಅತೋ ನಾಹಂ ಕರೋಮ್ಯೇವಂ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಕ್ರಿಯಾಂ ಪ್ರತಿ|

01188009c ಧರ್ಮಸಂದೇಹಸಂದಿಗ್ಧಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಹಿ ಮಾಮಿದಂ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂದು
ನಿರ್ಧರಿಸಲಾರೆ. ನನಗೆ ಇದೊಂದು ಧರ್ಮಸಂದೇಹ ಸಂದಿಗ್ಧವೆಂದು
ತೋರುತ್ತದೆ.”

01188010 ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಉವಾಚ|

01188010a ಯವೀಯಸಃ ಕಥಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

01188010c ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಮಭಿವರ್ತೇತ ಸದ್ವೃತ್ತಃ ಸಂಸ್ತಪೋಧನ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಬ್ರಹ್ಮನ್! ತಪೋಧನ!
ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡೂ
ಧರ್ಮವಂತನಾಗಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

01188011a ನ ತು ಧರ್ಮಸ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವಾದ್ಗತಿಂ ವಿದ್ಮಃ ಕಥಂ ಚನ|

01188011c ಅಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮ ಇತಿ ವಾ ವ್ಯವಸಾಯೋ ನ ಶಕ್ಯತೇ||

01188012a ಕರ್ತುಮಸ್ಮದ್ವಿಧೈರ್ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತತೋ ನ ವ್ಯವಸಾಯಮ್ಯಹಂ|

01188012c ಪಂಚಾನಾಂ ಮಹಿಷೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಭವತ್ಪ್ರತಿ ಕಥಂ ಚನ||

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಧರ್ಮದ ಗತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದೂ

ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಇದು ಧರ್ಮವೋ ಅಧರ್ಮವೋ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಐವರ ರಾಣಿಯಾಗಬಹುದೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01188013 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01188013a ನ ಮೇ ವಾಗನ್ಯತಂ ಪ್ರಾಹ ನಾಧರ್ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ|

01188013c ವರ್ತತೇ ಹಿ ಮನೋ ಮೇಽತ್ರ ನೈಷೋಽಧರ್ಮಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮತಿಯು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದು ಎಂದೂ ಅಧರ್ಮವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01188014a ಶ್ರುಯತೇ ಹಿ ಪುರಾಣೇಽಪಿ ಜಟಿಲಾ ನಾಮ ಗೌತಮೀ|

01188014c ಋಷೀನಧ್ಯಾಸಿತವತೀ ಸಪ್ತ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ||

ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಜಟಿಲಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗೌತಮಿಯೋರ್ವಳು ಏಳು ಋಷಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದಳು ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01188015a ಗುರೋಶ್ಚ ವಚನಂ ಪ್ರಾಹುರ್ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಸತ್ತಮ|

01188015c ಗುರೂಣಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜನಿತ್ರೀ ಪರಮೋ ಗುರುಃ||

ಧರ್ಮಜ್ಞಸತ್ತಮ! ಗುರುವಿನ ವಚನವೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಗುರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನನಿಯೇ ಪರಮ ಗುರುವು.

01188016a ಸಾ ಚಾಪ್ತುಕ್ತವತೀ ವಾಚಂ ಭೈಕ್ಷವದ್ಭುಜ್ಯತಾಮಿತಿ|

01188016c ತಸ್ಮಾದೇತದಹಂ ಮನ್ಯೇ ಧರ್ಮಂ ದ್ವಿಜವರೋತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜವರೋತ್ತಮ! ಅವಳೇ ನಮಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯಂತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.”

01188017 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

01188017a ಏವಮೇತದ್ಯಥಾಹಾಯಂ ಧರ್ಮಚಾರೀ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಃ|

01188017c ಅನ್ಯತಾನ್ಮೈ ಭಯಂ ತೀವ್ರಂ ಮುಚ್ಛೇಯಮನ್ಯತಾತ್ಕಥಂ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಧರ್ಮಚಾರಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಸುಳ್ಳಿನ ಕುರಿತು ನನಗೆ ತೀವ್ರ ಭಯವಿದೆ. ಈ ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೊರಬರಲಿ?”

01188018 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01188018a ಅನ್ಯತಾನ್ಮೋಕ್ಷಸೇ ಭದ್ರೇ ಧರ್ಮಶ್ಚೈಷ ಸನಾತನಃ|

01188018c ನ ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾಂಚಾಲ ಶೃಣು ಮೇ ಸ್ವಯಂ||

01188019a ಯಥಾಯಂ ವಿಹಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಯತಶ್ಚಾಯಂ ಸನಾತನಃ|

01188019c ಯಥಾ ಚ ಪ್ರಾಹ ಕೌಂತೇಯಸ್ತಥಾ ಧರ್ಮೋ ನ ಸಂಶಯಃ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ. ಆದರೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ

ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಏನು ಮತ್ತು ಅದು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪಾಂಚಾಲನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕೌಂತೇಯನು ಹೇಳಿದ್ದುದೇ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.”

01188020 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01188020a ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಭಗವಾನ್ವ್ಯಾಸೋ ದ್ವೈಪಾಯನಃ ಪ್ರಭುಃ|

01188020c ಕರೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ರಾಜವೇಶ್ಮ ಸಮಾವಿಶತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭು ದ್ವೈಪಾಯನ ವ್ಯಾಸನು ರಾಜನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಾಜನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01188021a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚಾಪಿ ಕುಂತೀ ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

01188021c ವಿಚೇತಸಸ್ತೇ ತತ್ರೈವ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಸ್ಮ ತಾವುಭೌ||

ಪಾಂಡವರು, ಕುಂತಿ, ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ವಿಚೇತಸರಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

01188022a ತತೋ ದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತಸ್ಮೈ ನರೇಂದ್ರಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

01188022c ಆಚಖ್ಯೌ ತದ್ಯಥಾ ಧರ್ಮೋ ಬಹೂನಾಮೇಕಪತ್ನಿತಾ||

ಆಗ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಮಹಾತ್ಮ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಬ್ಬಳಿಗೇ ಬಹುಮಂದಿ ಪತಿಗಳಾಗುವ ಧರ್ಮವು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ
ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಾಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೯

ಹಿಂದೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ, ಪಾಂಡವರು ಐವರು
ಇಂದ್ರರೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿ ವ್ಯಾಸನು ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಅವರನ್ನು
ತೋರಿಸುವುದು (೧-೪೦). ದ್ರೌಪದಿಯ ಪೂರ್ವಜನ್ಮಪೃತ್ತಾಂತವನ್ನು
ಹೇಳುವುದು (೪೧-೪೯).

01189001 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01189001a ಪುರಾ ವೈ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯೇ ದೇವಾಃ ಸತ್ರಮುಪಾಸತೇ|

01189001c ತತ್ರ ವೈವಸ್ವತೋ ರಾಜಂಶಾಮಿತ್ರಮಕರೋತ್ತದಾ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳು
ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ ಸತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ವೈವಸ್ವತನು
ಅದರಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಕನಾಗಿದ್ದನು.

01189002a ತತೋ ಯಮೋ ದೀಕ್ಷಿತಸ್ತತ್ರ ರಾಜನ್|

ನಾಮಾರಯತ್ಕಿಂ ಚಿದಪಿ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ|

01189002c ತತಃ ಪ್ರಜಾಸ್ತಾ ಬಹುಲಾ ಬಭೂವುಃ|

ಕಾಲಾತಿಪಾತಾನ್ಮರಣಾತ್ಪ್ರಹೀಣಾಃ||

ರಾಜನ್! ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಮನು ಪ್ರಜೆಗಳ್ಯಾರನ್ನೂ
ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾಲದ ಹೊಡೆತ ಮತ್ತು ಮರಣದಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿಸಿದರು.

01189003a ತತಸ್ತು ಶಕ್ರೋ ವರುಣಃ ಕುಬೇರಃ|

ಸಾಧ್ಯಾ ರುದ್ರಾ ವಸವಶ್ಚಾಶ್ವಿನೌ ಚ|

01189003c ಪ್ರಣೇತಾರಂ ಭುವನಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ|

ಸಮಾಜಗ್ಮುಸ್ತತ್ರ ದೇವಾಸ್ತಥಾನ್ಯೇ||

ಆಗ ಶಕ್ರ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ, ಸಾಧ್ಯರು, ರುದ್ರರು, ವಸುಗಳು,
ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಭುವನ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಬಳಿ
ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು.

01189004a ತತೋಽಬ್ರುವಽಲ್ಲೋಕಗುರುಂ ಸಮೇತಾ|

ಭಯಂ ನಸ್ತೀವ್ರಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ವಿವೃದ್ಧ್ಯಾ|

01189004c ತಸ್ಮಾದ್ಭಯಾದುದ್ವಿಜಂತಃ ಸುಖೇಪ್ಸವಃ|

ಪ್ರಯಾಮ ಸರ್ವೇ ಶರಣಂ ಭವಂತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಮೇತರಾದ ಅವರು ಲೋಕಗುರುವಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಮನುಷ್ಯರು
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ತೀವ್ರ
ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಆ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ ಸುಖವನ್ನರಸುತ್ತಾ
ನಿನ್ನ ಶರಣರಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.”

01189005 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01189005a ಕಿಂ ವೋ ಭಯಂ ಮಾನುಷೇಭ್ಯೋ ಯೂಯಂ ಸರ್ವೇ ಯದಾಮರಾಃ|

01189005c ಮಾ ವೋ ಮರ್ತ್ಯಸಕಾಶಾದ್ವೈ ಭಯಂ ಭವತು ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರರಾಗಿರುವ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಏಕೆ ಭಯಪಡಬೇಕು? ಮರ್ತ್ಯರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಎಂದೂ ಭಯವಾಗದಿರಲಿ.”

01189006 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

01189006a ಮರ್ತ್ಯಾ ಹ್ಯಮರ್ತ್ಯಾಃ ಸಂವೃತ್ತಾ ನ ವಿಶೇಷೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ|

01189006c ಅವಿಶೇಷಾದುದ್ವಿಜಂತೋ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಮಿಹಾಗತಾಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಮರ್ತ್ಯರು ಅಮರ್ತ್ಯರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಿವರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಿವರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೇ ನಾವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.”

01189007 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

01189007a ವೈವಸ್ವತೋ ವ್ಯಾಪೃತಃ ಸತ್ರಹೇತೋಸೌ|

ತೇನ ತ್ವಿಮೇ ನ ಮ್ಪ್ರಿಯಂತೇ ಮನುಷ್ಯಾಃ|

01189007c ತಸ್ಮಿನ್ನೇಕಾಗ್ರೇ ಕೃತಸರ್ವಕಾರ್ಯೇ|

ತತ ಏಷಾಂ ಭವಿತೈವಾಂತಕಾಲಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವೈವಸ್ವತನು ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಅಂತಕಾಲನು

ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ.

01189008a ವೈವಸ್ವತಸ್ಯಾಪಿ ತನುರ್ವಿಭೂತಾ|
ವೀರ್ಯೇಣ ಯುಷ್ಮಾಕಮುತ ಪ್ರಯುಕ್ತಾ|

01189008c ಸೈಷಾಮಂತೋ ಭವಿತಾ ಹ್ಯಂತಕಾಲೇ|
ತನುರ್ಹಿ ವೀರ್ಯಂ ಭವಿತಾ ನರೇಷು||

ನಿಮ್ಮ ವೀರ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಂಡ ವೈವಸ್ವತನ ದೇಹವು ಪುಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನು ನರರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕಾಲವು ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಬಹುಜನರ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ²⁴⁴.”

01189009 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01189009a ತತಸ್ತು ತೇ ಪೂರ್ವಜದೇವವಾಕ್ಯಂ|
ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವಾ ಯತ್ರ ದೇವಾ ಯಜಂತೇ|

01189009c ಸಮಾಸೀನಾಸ್ತೇ ಸಮೇತಾ ಮಹಾಬಲಾ|
ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಂ ದದೃಶುಃ ಪುಂಡರೀಕಂ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೂರ್ವಜನ ದೇವವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ

²⁴⁴ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರು ನಾಶಗೊಂಡಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೇ ಇರಬಹುದೇ? ಯಮನು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜನರನ್ನು ಸಾಯಿಸದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವ ಜಾಲವೇ ಈ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧವೇ?

ಮಹಾಬಲಿ ದೇವತೆಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅವರು ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಪುಂಡರೀಕವನ್ನು ಕಂಡರು.

01189010a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತದ್ವಿಸ್ಮಿತಾಸ್ತೇ ಬಭೂವುಸಾ|
ತೇಷಾಮಿಂದ್ರಸ್ತತ್ರ ಶೂರೋ ಜಗಾಮ|

01189010c ಸೋಽಪಶ್ಯದ್ಯೋಷಾಮಥ ಪಾವಕಪ್ರಭಾಂ|
ಯತ್ರ ಗಂಗಾ ಸತತಂ ಸಂಪ್ರಸೂತಾ||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರು ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶೂರ ಇಂದ್ರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಸತತ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಗ್ನಿಸಮಾನ ಓರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡನು.

01189011a ಸಾ ತತ್ರ ಯೋಷಾ ರುದತೀ ಜಲಾರ್ಥಿನೀ|
ಗಂಗಾಂ ದೇವೀಂ ವ್ಯವಗಾಹ್ಯಾವತಿಷ್ಠತ್|

01189011c ತಸ್ಯಾಶ್ರುಬಿಂದುಃ ಪತಿತೋ ಜಲೇ ವೈ|
ತತ್ಪದ್ಮಮಾಸೀದಥ ತತ್ರ ಕಾಂಚನಂ||

ಜಲಾರ್ಥಿನಿಯಾದ ಅವಳು ದೇವಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ನಿಂತು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಂಚನದ ಕಮಲಗಳಾಗಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವು.

01189012a ತದದ್ಭುತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಜ್ರೀ ತದಾನೀಂ|
ಅಪೃಚ್ಛತ್ತಾಂ ಯೋಷಿತಮಂತಿಕಾದ್ವೈ|

01189012c ಕಾ ತ್ವಂ ಕಥಂ ರೋದಿಷಿ ಕಸ್ಯ ಹೇತೋರ್|
ವಾಕ್ಯಂ ತಥ್ಯಂ ಕಾಮಯೇಹ ಬ್ರವೀಹಿ||

ಆ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದ ವಜ್ರಿಯು ಅವಳ ಬಳಿಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು: “ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಅಳುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಸತ್ಯವೇನೆಂದು ಹೇಳು.”

01189013 ಸ್ತ್ರೀ ಉವಾಚ|

01189013a ತ್ವಂ ವೇತ್ಸ್ಯಸೇ ಮಾಮಿಹ ಯಾಸ್ಮಿ ಶಕ್ರ|
ಯದರ್ಥಂ ಚಾಹಂ ರೋದಿಮಿ ಮಂದಭಾಗ್ಯಾ|

01189013c ಆಗಚ್ಛ ರಾಜನ್ಪುರತೋಽಹಂ ಗಮಿಷ್ಯೇ|
ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ತದ್ರೋದಿಮಿ ಯತ್ಕೃತೇಽಹಂ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಶಕ್ರ! ನಾನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಂದಭಾಗ್ಯೆ ನಾನು ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲೇ ಬೇಕು. ರಾಜನ್! ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಾ. ನಾನು ಏಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡುವೆಯಂತೆ.”

01189014 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01189014a ತಾಂ ಗಚ್ಛಂತೀಮನ್ವಗಚ್ಛತ್ತದಾನೀಂ|
ಸೋಽಪಶ್ಯದಾರಾತ್ತರುಣಂ ದರ್ಶನೀಯಂ|

01189014c ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥಂ ಯುವತೀಸಹಾಯಂ|

ಕ್ರೀಡಂತಮಕ್ಷೈರ್ಗಿರಾರಾಜಮೂರ್ಧ್ನಿ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿರದ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯುವತಿಯರ ಜೊತೆ ಪಗಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಓರ್ವ ಸುಂದರ ತರುಣನನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು.

01189015a ತಮಬ್ರವೀದ್ವೇವರಾಜೋ ಮಮೇದಂ|

ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ವಿಶ್ವಂ ಭುವನಂ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಂ|

01189015c ಈಶೋಽಹಮಸ್ಮೀತಿ ಸಮನ್ಯುರಬ್ರವೀದ್|

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಕ್ಷೈಃ ಸುಭೃಶಂ ಪ್ರಮತ್ತಂ||

ಅವನು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ದೇವರಾಜನೆಂದು ತಿಳಿ. ವಿಶ್ವ ಭುವನವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದೆ. ನಾನೇ ಒಡೆಯ.”

01189016a ಕ್ರುದ್ಧಂ ತು ಶಕ್ರಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ದೇವೋ|

ಜಹಾಸ ಶಕ್ರಂ ಚ ಶನೈರುದ್ಯೈಕ್ಷತ|

01189016c ಸಂಸ್ತಂಭಿತೋಽಭೂದಥ ದೇವರಾಜಸೌ|

ತೇನೇಕ್ಷಿತಃ ಸ್ಥಾಣುರಿವಾವತಸ್ಥೇ||

ಆ ದೇವನು ಕ್ರುದ್ಧ ಶಕ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಅವನ ನೋಟದಡಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನು ಸಂಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ ಸ್ಥಾಣುವಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟನು.

01189017a ಯದಾ ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಮಿಹಾಸ್ಯ ಕ್ರೀಡಯಾ|

ತದಾ ದೇವೀಂ ರುದತೀಂ ತಾಮುವಾಚ|

01189017c ಆನೀಯತಾಮೇಷ ಯತೋಽಹಮಾರಾನ್|

ಮೈನಂ ದರ್ಪಃ ಪುನರಪ್ಯಾವಿಶೇತ||

ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವನು ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು: “ಅವನನ್ನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಅವನು ತನ್ನ ದರ್ಪದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಆವೇಶಗೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

01189018a ತತಃ ಶಕ್ರಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟಮಾತ್ರಸ್ತಯಾ ತು|

ಸ್ರಸ್ತೈರಂಗೈಃ ಪತಿತೋಽಭೂದ್ಧರಣ್ಯಾಂ|

01189018c ತಮಬ್ರವೀದ್ಭಗವಾನುಗ್ರತೇಜಾ|

ಮೈವಂ ಪುನಃ ಶಕ್ರ ಕೃಥಾಃ ಕಥಂ ಚಿತ್||

ಅವಳ ಸ್ಪರ್ಷಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶಕ್ರನು ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿ ಧರಣಿಯಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದನು. ಉಗ್ರತೇಜಸ್ವಿ ಆ ಭಗವಾನನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಶಕ್ರ! ಇನ್ನು ಎಂದೂ ಪುನಃ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡ !

01189019a ವಿವರ್ತಯೈನಂ ಚ ಮಹಾದ್ರಿರಾಜಂ|

ಬಲಂ ಚ ವೀರ್ಯಂ ಚ ತವಾಪ್ರಮೇಯಂ|

01189019c ವಿವೃತ್ಯ ಚೈವಾವಿಶ ಮಧ್ಯಮಸ್ಯ|

ಯತ್ರಾಸತೇ ತ್ವದ್ವಿಧಾಃ ಸೂರ್ಯಭಾಸಃ||

ಬಲ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಮೇಯ ನೀನು ಈ ಮಹಾದ್ವಿರಾಜನನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಉರುಳಿಸು. ಉರುಳಿಸಿದ ನಂತರ ಅದರ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತೆ ಸೂರ್ಯಭಾಸ ಇತರರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ.”

01189020a ಸ ತದ್ವಿವೃತ್ಯ ಶಿಖರಂ ಮಹಾಗಿರೇಸೌ|
ತುಲ್ಯದ್ಯುತೀಂಶ್ಚ ತುರೋಽನ್ಯಾನ್ದದರ್ಶ|
01189020c ಸ ತಾನಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಬಭೂವ ದುಃಖಿತಃ|
ಕಚ್ಚಿನ್ನಾಹಂ ಭವಿತಾ ವೈ ಯಥೇಮೇ||

ಮಹಾಗಿರಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಇತರರನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು “ನಾನೂ ಇವರ ಹಾಗೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆಯೇ?” ಎಂದು ದುಃಖಿತನಾದನು.

01189021a ತತೋ ದೇವೋ ಗಿರಿಶೋ ವಜ್ರಪಾಣಿಂ|
ವಿಪೃತ್ಯ ನೇತ್ರೇ ಕುಪಿತೋಽಭ್ಯುವಾಚ|
01189021c ದರೀಮೇತಾಂ ಪ್ರವಿಶ ತ್ವಂ ಶತಕ್ರತೋ|
ಯನ್ಮಾಂ ಬಾಲ್ಯಾದವಮಂಸ್ಥಾಃ ಪುರಸ್ತಾತ್||

ಆಗ ಕುಪಿತ ದೇವ ಗಿರೀಶನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ವಜ್ರಪಾಣಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಶತಕ್ರತೋ! ನಿನ್ನ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಈ ಬಿಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು!”

01189022a ಉಕ್ತಸ್ತೇವಂ ವಿಭುನಾ ದೇವರಾಜಃ|

ಪ್ರವೇಪಮಾನೋ ಭೃಶಮೇವಾಭಿಷಂಗಾತ್|

01189022c ಸ್ತಸ್ಮೈರಂಗೈರನಿಲೇನೇವ ನುನ್ನಂ|

ಅಶ್ವತ್ಥಪತ್ರಂ ಗಿರರಾಜಮೂರ್ಧ್ನಿ||

ವಿಭುವು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ದೇವರಾಜನು ಆ ಶಾಪದಿಂದ ನಡುಗಿದನು. ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಪರ್ವತ ಶಿಖರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷದ ಎಲೆಗಳು ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತತ್ತರಿಸಿದವು.

01189023a ಸ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಿನತೇನಾನನೇನ|

ಪ್ರವೇಪಮಾನಃ ಸಹಸ್ಮೈವಮುಕ್ತಃ|

01189023c ಉವಾಚ ಚೇದಂ ಬಹುರೂಪಮುಗ್ರಂ|

ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಶೇಷಸ್ಯ ಭಗವಂಸ್ತ್ವಂ ಭವಾದ್ಯ||

ಆಗ ಅವನು ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಮಾಡಿ, ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮಿಗೇ ಬಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಬಹುರೂಪಿ ಉಗ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಇಂದು ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು!”

01189024a ತಮಬ್ರವೀದುಗ್ರಧನ್ವಾ ಪ್ರಹಸ್ಯ|

ನೈವಂಶೀಲಾಃ ಶೇಷಮಿಹಾಪ್ನುವಂತಿ|

01189024c ಏತೇಅಪ್ಯೇವಂ ಭವಿತಾರಃ ಪುರಸ್ತಾತ್|

ತಸ್ಮಾದೇತಾಂ ದರಿಮಾವಿಶ್ಯ ಶೇಢ್ವಂ||

ಆಗ ಆ ಉಗ್ರಧನ್ವಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಇವರೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನಂತೆ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರು.

01189025a ಶೇಷೋಽಪ್ಯೇವಂ ಭವಿತಾ ವೋ ನ ಸಂಶಯೋ|
ಯೋನಿಂ ಸರ್ವೇ ಮಾನುಷೀಮಾವಿಶಢ್ವಂ|

01189025c ತತ್ರ ಯೂಯಂ ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾವಿಷಃಯಂ|
ಬಹೂನನ್ಯಾನ್ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪಯಿತ್ವಾ||

01189026a ಆಗಂತಾರಃ ಪುನರೇವೇಂದ್ರಲೋಕಂ|
ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ಪೂರ್ವಜಿತಂ ಮಹಾರ್ಹಂ|

01189026c ಸರ್ವಂ ಮಯಾ ಭಾಷಿತಮೇತದೇವಂ|
ಕರ್ತವ್ಯಮನ್ಯದ್ವಿವಿಧಾರ್ಥವಚ್ಛ||

ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯ ಯೋನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಬೇರೆ ಹಲವಾರು ಜನರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪುನಃ ಇಂದ್ರಲೋಕವನ್ನು ತೆರಳುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮದೇ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಈ ಮಹಾಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಬೇರೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ!”

01189027 ಪೂರ್ವೇಂದ್ರಾ ಊಚುಃ|

01189027a ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಮಾನುಷಂ ದೇವಲೋಕಾದ್|
ದುರಾಧರೋ ವಿಹಿತೋ ಯತ್ರ ಮೋಕ್ಷಃ|

01189027c ದೇವಾಸ್ತ್ವ ಸ್ಮಾನಾದಧೀರಂಜನನ್ಯಾಂ|
ಧರ್ಮೋ ವಾಯುರ್ಮಘವಾನಶ್ವಿನೌ ಚ||

ಪೂರ್ವೇಂದ್ರರು ಹೇಳಿದರು: “ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ದುರಾಧರವೆಂದು ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಮಾನುಷ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮ, ವಾಯು, ಮಘವತ್ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು.””

01189028 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01189028a ಏತಚ್ಛ್ವಾ ವಜ್ರಪಾಣಿರ್ವ ಚಸ್ತು|
ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪುನರೇವೇದಮಾಹ|

01189028c ವೀರ್ಯೇಣಾಹಂ ಪುರುಷಂ ಕಾರ್ಯಹೇತೋರ್|
ದದ್ಯಾಮೇಷಾಂ ಪಂಚಮಂ ಮತ್ಪ್ರಸೂತಂ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಜ್ರಪಾಣಿಯು ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಐದನೆಯ ಪುರುಷನನ್ನು ನನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.”

01189029a ತೇಷಾಂ ಕಾಮಂ ಭಗವಾನುಗ್ರಧನ್ವಾ|

ಪ್ರಾದಾದಿಷ್ಟಂ ಸನ್ನಿಸರ್ಗಾದ್ಯಧೋಕ್ತಂ|

01189029c ತಾಂ ಚಾಪ್ಯೇಷಾಂ ಯೋಷಿತಂ ಲೋಕಕಾಂತಾಂ|

ಶ್ರಿಯಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ವ್ಯದಧಾನ್ಮಾನುಷೇಷು||

ಉಗ್ರಧನ್ವಿ ಭಗವಂತನು ಅವರ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿದಹಾಗೆಯೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಲೋಕಕಾಂತೆ ಶ್ರೀಯೇ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಲೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

01189030a ತೈರೇವ ಸಾರ್ಥಂ ತು ತತಃ ಸ ದೇವೋ|

ಜಗಾಮ ನಾರಾಯಣಮಪ್ರಮೇಯಂ|

01189030c ಸ ಚಾಪಿ ತದ್ವ್ಯದಧಾತ್ಸರ್ವಮೇವ|

ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸಂಬಭೂವುರ್ಧರಣ್ಯಾಂ||

ಅವರ ಜೊತೆಗೇ ಆ ದೇವನು ಅಪ್ರಮೇಯ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಅವನೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಅನುಮೋದಿಸಿದನು. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

01189031a ಸ ಚಾಪಿ ಕೇಶೌ ಹರಿರುದ್ಭಬರ್ಹ|

ಶುಕ್ಲಮೇಕಮಪರಂ ಚಾಪಿ ಕೃಷ್ಣಂ|

01189031c ತೌ ಚಾಪಿ ಕೇಶೌ ವಿಶತಾಂ ಯದೂನಾಂ|

ಕುಲೇ ಸ್ತ್ರಿಯೌ ರೋಹಿಣೀಂ ದೇವಕೀಂ ಚ|

01189031e ತಯೋರೇಕೋ ಬಲದೇವೋ ಬಭೂವ|

ಕೃಷ್ಣೋ ದ್ವಿತೀಯಃ ಕೇಶವಃ ಸಂಬಭೂವ||

ಆಗ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಶಿರದಿಂದ ಎರಡು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತನು.
 ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಈ
 ಕೂದಲುಗಳು ಯದು ಕುಲದ ಸ್ತ್ರೀಯರಾದ ರೋಹಿಣಿ ಮತ್ತು
 ದೇವಕಿಯರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು
 ಬಲದೇವನಾಯಿತು. ಎರಡನೇ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ್ದು ಕೇಶವನಾಗಿ ಜನಿಸಿತು.

01189032a ಯೇ ತೇ ಪೂರ್ವಂ ಶಕ್ರರೂಪಾ ನಿರುದ್ಧಾಸ್|

ತಸ್ಯಾಂ ದರ್ಯಾಂ ಪರ್ವತಸ್ಯೋತ್ತರಸ್ಯ|

01189032c ಇಹೈವ ತೇ ಪಾಂಡವಾ ವೀರ್ಯವಂತಃ|

ಶಕ್ರಸ್ಯಾಂಶಃ ಪಾಂಡವಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ||

ಆ ಪರ್ವತ ಕಣಿವೆಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ವ ಶಕ್ರರೇ
 ಇಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಂತ ಪಾಂಡವರಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಂಡವ
 ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಶಕ್ರನ ಅಂಶದವನು.

01189033a ಏವಮೇತೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಂಬಭೂವುರ್|

ಯೇ ತೇ ರಾಜನ್ಪೂರ್ವಮಿಂದ್ರಾ ಬಭೂವುಃ|

01189033c ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚೈಷಾಂ ಪೂರ್ವಮೇವೋಪದಿಷ್ಟಾ|

ಭಾರ್ಯಾ ಯೈಷಾ ದ್ರೌಪದೀ ದಿವ್ಯರೂಪಾ||

ರಾಜನ್ ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರರಾಗಿದ್ದವರೇ ಪಾಂಡವರಾಗಿ
 ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಲೆಂದು
 ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ದಿವ್ಯರೂಪಿ ದ್ರೌಪದಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

01189034a ಕಥಂ ಹಿ ಸ್ತ್ರೀ ಕರ್ಮಣೋಽಂತೇ ಮಹೀತಲಾತ್|

ಸಮುತ್ತಿಷ್ಟೇದನ್ಯತೋ ದೈವಯೋಗಾತ್|

01189034c ಯಸ್ಯಾ ರೂಪಂ ಸೋಮಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶಂ|

ಗಂಧಶ್ಚಾಗ್ರ್ಯಃ ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರಾತ್ಪ್ರವಾತಿ||

ದೈವಯೋಗದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಹೇಗೆ ಕರ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹೀತಲದಿಂದ ಸೋಮಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದ ರೂಪ ಮತ್ತು ಕೋಶಮಾತ್ರದವರೆಗೆ ಪಸರಿಸುವ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಉದ್ಯವಿಸಬಲ್ಲಳು?

01189035a ಇದಂ ಚಾನ್ಯತ್ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಂ ನರೇಂದ್ರ|

ದದಾಮಿ ತೇ ವರಮತ್ಯದ್ಭುತಂ ಚ|

01189035c ದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುಃ ಪಶ್ಯ ಕುಂತೀಸುತಾಂಸ್ತ್ವಂ|

ಪುಣ್ಯೈರ್ದಿವ್ಯೈಃ ಪೂರ್ವದೇಹೈರುಪೇತಾನ್||

ನರೇಂದ್ರ ! ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಅದ್ಭುತ ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಕುಂತೀಪುತ್ರರನ್ನು ಅವರ ಪುಣ್ಯ ದಿವ್ಯ ಪೂರ್ವ ದೇಹರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡು !”

01189036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01189036a ತತೋ ವ್ಯಾಸಃ ಪರಮೋದಾರಕರ್ಮಾ|

ಶುಚಿರ್ವಿಪ್ರಸ್ತಪಸಾ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ|

01189036c ಚಕ್ಷುರ್ದಿವ್ಯಂ ಪ್ರದದೌ ತಾನ್ಸ ಸರ್ವಾನ್|

ರಾಜಾಪಶ್ಯತ್ಪೂರ್ವದೇಹೈರ್ಯಥಾವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಮ ಉದಾರಕರ್ಮಿ ಶುಚಿ ವಿಪ್ರ
ವ್ಯಾಸನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನು.
ರಾಜನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರ ಪೂರ್ವದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದರೋ
ಹಾಗೆ ನೋಡಿದನು.

01189037a ತತೋ ದಿವ್ಯಾನ್ ಹೇಮಕಿರೀಟಮಾಲಿನಃ|
ಶಕ್ರಪ್ರಖ್ಯಾನ್ಪಾವಕಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾನ್|

01189037c ಬದ್ಧಾಪೀಡಾಂಶ್ಚಾರುರೂಪಾಂಶ್ಚ ಯೂನೋ|
ಪ್ರ್ಯೂಢೋರಸ್ಯಾಂಸ್ತಾಲಮಾತ್ರಾಂದದರ್ಶ||

ದಿವ್ಯ ಹೇಮಕಿರೀಟಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪಾವಕಾದಿತ್ಯ
ವರ್ಣಿಗಳಾದ, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ವಿಶಾಲ ಎದೆಗಳ,
ಎತ್ತರವಾಗಿ, ಇಂದ್ರರಂತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

01189038a ದಿವ್ಯೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರರಜೋಭಿಃ ಸುವರ್ಣೈರ್|
ಮಾಲೈಶ್ಚಾಗ್ರೈಃ ಶೋಭಮಾನಾನತೀವ|

01189038c ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಕ್ಷಾನ್ವಸವೋ ವಾಥ ದಿವ್ಯಾನ್|
ಆದಿತ್ಯಾನ್ವಾ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನಾನ್|

01189038e ತಾನ್ಪೂರ್ವೇಂದ್ರಾನೇವಮೀ ಈಕ್ಷ್ಯಾ ಭಿರೂಪಾನ್|
ಪ್ರೀತೋ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದೋ ವಿಸ್ಮಿತಶ್ಚ||

ಮಲಿನವಾಗದ ದಿವ್ಯ ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಆರಿಸಿದ್ದ

ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅತೀವ ಶೋಭಾಯಮಾನರಾದ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೋ ಅಥವಾ ದಿವ್ಯ ವಸವರೋ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ, ಆದಿತ್ಯರಂತೆ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನರಾದ, ಅಭಿರೂಪಿ ಆ ಪೂರ್ವೇಂದ್ರರನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ವಿಸ್ಮಿತನೂ ಸಂಪ್ರೀತನೂ ಆದನು.

01189039a ದಿವ್ಯಾಂ ಮಾಯಾಂ ತಾಮವಾಪ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಾಂ|

ತಾಂ ಚೈವಾಗ್ರ್ಯಾಂ ಶ್ರಿಯಮಿವ ರೂಪಿಣೀಂ ಚ|

01189039c ಯೋಗ್ಯಾಂ ತೇಷಾಂ ರೂಪತೇಜೋಯಶೋಭಿಃ|

ಪತ್ನೀಮೃದ್ಧಾಂ ದೃಷ್ಟವಾನ್ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಃ||

ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರನು ಅಪ್ಯಾಪ್ರಮೇಯ ದಿವ್ಯ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅವರ ರೂಪತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೋಲುವ ಆ ರೂಪಿಣಿ ಶ್ರೀಯನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

01189040a ಸ ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದಾಶ್ಚ ಯ ರೂಪಂ|

ಜಗ್ರಾಹ ಪಾದೌ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಃ ಸುತಸ್ಯ|

01189040c ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಂ ಪರಮರ್ಷೇ ತ್ವಯೀತಿ|

ಪ್ರಸನ್ನಚೇತಾಃ ಸ ಉವಾಚ ಚೈನಂ||

ಆ ಮಹಾದಾಶ್ಚರ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಅವನು ಸತ್ಯವತೀಸುತನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು “ಪರಮರ್ಷಿ ! ನಿನಗೆ ಇದು ಅದ್ಭುತವೇನಲ್ಲ !” ಎಂದನು.

01189041 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

01189041a ಆಸೀತ್ತಪೋವನೇ ಕಾ ಚಿದೃಷೇಃ ಕನ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01189041c ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛತ್ಪತಿಂ ಸಾ ತು ಕನ್ಯಾ ರೂಪವತೀ ಸತೀ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನೋರ್ವನ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಸತೀ ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಪತಿಯು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01189042a ತೋಷಯಾಮಾಸ ತಪಸಾ ಸಾ ಕಿಲೋಗ್ರೇಣ ಶಂಕರಂ|

01189042c ತಾಮುವಾಚೇಶ್ವರಃ ಪ್ರೀತೋ ವೃಣು ಕಾಮಮಿತಿ ಸ್ವಯಂ||

ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವಳು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು
ತ್ಯಜಿಪಡಿಸಿದಳು. ಪ್ರೀತ ಈಶ್ವರನು ತಾನಾಗಿಯೇ “ನಿನಗಿಷ್ಟ ವರವನ್ನು
ಕೇಳು!” ಎಂದನು.

01189043a ಸೈವಮುಕ್ತಾಬ್ರವೀತ್ಯನ್ಯಾ ದೇವಂ ವರದಮೀಶ್ವರಂ|

01189043c ಪತಿಂ ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತಮಿಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ವರದ ಈಶ್ವರ ದೇವನಲ್ಲಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯು “ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತ
ಪತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

01189044a ದದೌ ತಸ್ಯೈ ಸ ದೇವೇಶಸ್ತಂ ವರಂ ಪ್ರೀತಿಮಾಂಸ್ತದಾ|

01189044c ಪಂಚ ತೇ ಪತಯಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಭವಿಷ್ಯಂತೀತಿ ಶಂಕರಃ||

ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ ದೇವ ಶಂಕರನು ಅವಳಿಗೆ “ನಿನಗೆ ಐವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪತಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ!” ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

01189045a ಸಾ ಪ್ರಸಾದಯತೀ ದೇವಮಿದಂ ಭೂಯೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

01189045c ಏಕಂ ಪತಿಂ ಗುಣೋಪೇತಂ ತ್ವತ್ತೋಽರ್ಹಾಮೀತಿ ವೈ ತದಾ|

01189045e ತಾಂ ದೇವದೇವಃ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹ ಶುಭಂ ವಚಃ||

ಪುನಃ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಅವಳು ದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು
ಒಬ್ಬನೇ ಗುಣೋಪೇತ ಪತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.” ಆಗ ಆ ಪ್ರೀತಾತ್ಮ
ದೇವದೇವನು ಪುನಃ ಈ ಶುಭವಚನಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01189046a ಪಂಚಕೃತ್ವಸ್ತ್ವಯಾ ಉಕ್ತಃ ಪತಿಂ ದೇಹೀತ್ಯಹಂ ಪುನಃ|

01189046c ತತ್ತಥಾ ಭವಿತಾ ಭದ್ರೇ ತವ ತದ್ಭದ್ರಮಸ್ತು ತೇ|

01189046e ದೇಹಮನ್ಯಂ ಗತಾಯಾಸ್ತೇ ಯಥೋಕ್ತಂ ತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಐದು ಬಾರಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಭದ್ರೇ! ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಅನ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ ನೀನು ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.”

01189047a ದ್ರುಪದೈಷಾ ಹಿ ಸಾ ಜಜ್ಞೇ ಸುತಾ ತೇ ದೇವರೂಪಿಣೀ|

01189047c ಪಂಚಾನಾಂ ವಿಹಿತಾ ಪತ್ನೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಪಾರ್ಷತ್ಯನಿಂದಿತಾ||

ದ್ರುಪದ! ಅವಳೇ ನಿನ್ನ ಈ ದೇವರೂಪಿಣಿ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಐವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿಯೂ ಅನಿಂದಿತೆಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆಂದು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

01189048a ಸ್ವರ್ಗ ಶ್ರೀಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಾಯ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಮಹಾಮಖೇ|

01189048c ಸೇಹ ತಪ್ತ್ವಾ ತಪೋ ಘೋರಂ ದುಹಿತೃತ್ವಂ ತವಾಗತಾ||

ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ, ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ಶ್ರೀಯು ಮಹಾಮಖದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು.

01189049a ಸೈಷಾ ದೇವೀ ರುಚಿರಾ ದೇವಜುಷ್ಪಾ|

ಪಂಚಾನಾಮೇಕಾ ಸ್ವಕೃತೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

01189049c ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಯಂ ದೇವಪತ್ನೀ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜನ್ರು ಪದೇಷ್ಟಂ ಕುರುಷ್ವ||

ಸ್ವಯಂ ಸ್ವಯಂಭುವನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಬಯಸುವ ಈ ದೇವಪತ್ನಿ ದೇವಿಯು ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಈ ಐವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಪತ್ನಿಯಾಗುವಳು. ರಾಜನ್! ದ್ರುಪದ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೀನು ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ ಪಂಚೇಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕೋನನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೦

ವ್ಯಾಸನಿತ್ತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಧಿವಿಹಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಐವರೂ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ದ್ರುಪದನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೪). ಒಂದೊಂದು ದಿನದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಐವರು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿವಾಹ, ಪ್ರತಿ ಹಗಲು ಅವಳು ಪುನಃ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು (೫-೧೪). ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ದ್ರುಪದನು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತುದು (೧೫-೧೮).

01190001 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01190001a ಅಶ್ರುತ್ವೈವಂ ವಚನಂ ತೇ ಮಹರ್ಷೇ|

ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಯತಿತಂ ಕಾರ್ಯಮೇತತ್|

01190001c ನ ವೈ ಶಕ್ಯಂ ವಿಹಿತಸ್ಯಾಪಯಾತುಂ|
ತದೇವೇದಮುಪಪನ್ನಂ ವಿಧಾನಂ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷಿ ! ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ
ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಆ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದೆ.
ವಿಹಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ವಿಧಿಯು
ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದು.

01190002a ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ಗ್ರುನ್ಧಿರನಿವರ್ತನೀಯಃ|
ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ವಿಹಿತಂ ನೇಹ ಕಿಂ ಚಿತ್|
01190002c ಕೃತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಹಿ ವರೈಕಹೇತೋಸ್|
ತದೇವೇದಮುಪಪನ್ನಂ ಬಹೂನಾಂ|

ವಿಧಿಯು ಕಟ್ಟಿದ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ತನ್ನದೇ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ವಿಹಿತವಾಗಿದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ವರನಿಗೋಸ್ಕರ
ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಧಿಯು ಬಹುಮಂದಿಗೆ
ವಿಹಿತಗೊಳಿಸಿದಂತಿದೆ.

01190003a ಯಥೈವ ಕೃಷ್ಣೋಕ್ತವತೀ ಪುರಸ್ತಾನ್|
ನೈಕಾನ್ವತೀನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ದದಾತು|
01190003c ಸ ಚಾಪ್ಯೇವಂ ವರಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತಾಂ|
ದೇವೋ ಹಿ ವೇದ ಪರಮಂ ಯದತ್ರ|

ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಭಗವನ್ ! ನನಗೆ ಅನೇಕ ಪತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು
ಕೇಳಿಕೊಂಡವಳಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದ ದೇವನು ಅವಳು
ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ವರವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01190004a ಯದಿ ವಾಯಂ ವಿಹಿತಃ ಶಂಕರೇಣ|

ಧರ್ಮೋಽಧರ್ಮೋ ವಾ ನಾತ್ರ ಮಮಾಪರಾಧಃ|

01190004c ಗೃಹ್ಣಂತಿಮೇ ವಿಧಿವತ್ಪಾಣಿಮಸ್ಯಾ|

ಯಥೋಪಜೋಷಂ ವಿಹಿತೈಷಾಂ ಹಿ ಕೃಷ್ಣಾ||

ಇದನ್ನು ಶಂಕರನೇ ವಿಧಿಸಿದನೆಂದಾದರೆ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ
ಅಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ.
ಕೃಷ್ಣೆಯು ಅವರಿಗೇ ವಿಹಿತಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಬಯಸಿದಂತೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯಲಿ.”

01190005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01190005a ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ಭಗವಾನ್ಧರ್ಮರಾಜಂ|

ಅದ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಹಮುತ ಪಾಂಡವೇಯ|

01190005c ಅದ್ಯ ಪೌಷ್ಯಂ ಯೋಗಮುಪೈತಿ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

ಪಾಣಿಂ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಸ್ತ್ವಂ ಗೃಹಾಣಾದ್ಯ ಪೂರ್ವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಭಗವಾನನು ದರ್ಮರಾಜನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ ! ಇದು ಪುಣ್ಯ ದಿನ. ಇಂದು ಚಂದ್ರಮನು
ಪೌಷ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನೀನು ಕೃಷ್ಣೆಯ

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡು.”

01190006a ತತೋ ರಾಜಾ ಯಜ್ಞಸೇನಃ ಸಪುತ್ರೋ|

ಜನ್ಯಾರ್ಥ ಯುಕ್ತಂ ಬಹು ತತ್ತದಗ್ರ್ಯಂ|

01190006c ಸಮಾನಯಾಮಾಸ ಸುತಾಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಾಂ|

ಆಪ್ಲಾವ್ಯ ರತ್ನ್ವೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವಿಭೂಷ್ಯ||

ನಂತರ ರಾಜ ಯಜ್ಞಸೇನನು ಪುತ್ರನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಬಹಳ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಬಹಳ ರತ್ನ ವಿಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾದ ಸುತೆ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

01190007a ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸುಹೃದಸ್ತತ್ರ ತಸ್ಯ|

ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಸಚಿವಾ ಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚ|

01190007c ದ್ರಷ್ಟುಂ ವಿವಾಹಂ ಪರಮಪ್ರತೀತಾ|

ದ್ವಿಜಾಶ್ಚ ಪೌರಾಶ್ಚ ಯಥಾಪ್ರಧಾನಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಸುಹೃದರಯರೆಲ್ಲರೂ, ಸಚಿವ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ದ್ವಿಜರೂ, ಪ್ರಮುಖ ಪೌರರೂ ಆ ಪರಮಪ್ರತೀತ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೋಡಲು ಸೇರಿದ್ದರು.

01190008a ತತ್ತಸ್ಯ ವೇಶ್ಮಾರ್ಥಿ ಜನೋಪಶೋಭಿತಂ|

ವಿಕೀರ್ಣಪದ್ಮೋತ್ಪಲಭೂಷಿತಾಜಿರಂ|

01190008c ಮಹಾರ್ಹ ರತ್ನೈಘವಿಚಿತ್ರಮಾಬಭೌ|

ದಿವಂ ಯಥಾ ನಿರ್ಮಲತಾರಕಾಚಿತಂ||

ವೇಷ್ಮಾರ್ಥಿಜನಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಭಿತ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ
ಪದ್ಮೋತ್ಪಲಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರತ್ನ ರಾಶಿಗಳಿಂದ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಅರಮನೆಯು ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲುಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ದೇವಲೋಕವು ಬೆಳಗುವಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

01190009a ತತಸ್ತು ತೇ ಕೌರವರಾಜಪುತ್ರಾ|

ವಿಭೂಷಿತಾಃ ಕುಂಡಲಿನೋ ಯುವಾನಃ|

01190009c ಮಹಾರ್ಹವಸ್ತ್ರಾ ವರಚಂದನೋಕ್ಷಿತಾಃ|

ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾಃ ಕೃತಮಂಗಲಕ್ರಿಯಾಃ||

ಯುವ ಕೌರವರಾಜಪುತ್ರರು ಅಭ್ಯಂಜನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಚಂದನದಿಂದ ಲೇಪಿತರಾಗಿ, ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ, ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಯ
ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತರಾಗಿ, ಮಂಗಲಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.

01190010a ಪುರೋಹಿತೇನಾಗ್ನಿಸಮಾನವರ್ಚಸಾ|

ಸಹೈವ ಧೌಮ್ಯೇನ ಯಥಾವಿಧಿ ಪ್ರಭೋ|

01190010c ಕ್ರಮೇಣ ಸರ್ವೇ ವಿವಿಶುಶ್ಚ ತತ್ಸದೋ|

ಮಹರ್ಷಭಾ ಗೋಷ್ಠಮಿವಾಭಿನಂದಿನಃ||

ಅಗ್ನಿವರ್ಚಸ ಪುರೋಹಿತ ಧೌಮ್ಯನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಮಹರ್ಷಭಗಳು ಗೋವು ಇದ್ದ ಕಡೆ
ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆ ಸದಸ್ಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01190011a ತತಃ ಸಮಾಧಾಯ ಸ ವೇದಪಾರಗೋ|
ಜುಹಾವ ಮಂತ್ರೈರ್ಜ್ವಲಿತಂ ಹುತಾಶನಂ|

01190011c ಯುಧಿಷ್ಟಿರಂ ಚಾಪ್ಯುಪನೀಯ ಮಂತ್ರವಿನ್|
ನಿಯೋಜಯಾಮಾಸ ಸಹೈವ ಕೃಷ್ಣಯಾ||

ಆ ವೇದಪಾರಂಗತನು ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಹುತಾಶನನನ್ನು ರಚಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕ
ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಹಿತ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಉಪನೀಯವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

01190012a ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ತೌ ಪ್ರಗೃಹೀತಪಾಣೀ|
ಸಮಾನಯಾಮಾಸ ಸ ವೇದಪಾರಗಃ|

01190012c ತತೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ತಮಾಜಿಶೋಭಿನಂ|
ಪುರೋಹಿತೋ ರಾಜಗೃಹಾದ್ವಿನಿಯಂ ಯೌ||

ಆ ವೇದಪಾರಂಗತನು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಯಜ್ಞಕುಂಡದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ನಂತರ ಪುರೋಹಿತನು
ಆ ಅಜಿಶೋಭಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಜಗೃಹದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01190013a ಕ್ರಮೇಣ ಚಾನೇನ ನರಾಧಿಪಾತ್ಮ ಜಾ|
ವರಸ್ತ್ರಿಯಾಸ್ತೇ ಜಗೃಹುಸ್ತದಾ ಕರಂ|

01190013c ಅಹನ್ಯಹನ್ಯುತ್ತಮರೂಪಧಾರಿಣೋ|
ಮಹಾರಥಾಃ ಕೌರವವಂಶವರ್ಧನಾಃ||

ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ಒಂದೊಂದು ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ, ಆ

ಕೌರವವಂಶವರ್ಧನ ಮಹಾರಥಿ ನೃಪತಾತ್ಮಜರು
ಉತ್ತಮರೂಪಧಾರಿಣಿಯನ್ನು ವರಿಸಿದರು.

01190014a ಇದಂ ಚ ತತ್ರಾದ್ಭುತರೂಪಮುತ್ತಮಂ|
ಜಗಾದ ವಿಪ್ರರ್ಷಿರತೀತಮಾನುಷಂ|

01190014c ಮಹಾನುಭಾವಾ ಕಿಲ ಸಾ ಸುಮಧ್ಯಮಾ|
ಬಭೂವ ಕನ್ಯೈವ ಗತೇ ಗತೇಽಹನಿ||

ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಮಾನುಷ ಅದ್ಭುತವೊಂದು ನಡೆಯಿತೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಆ ಮಹಾನುಭಾವೆ, ಸುಮಧ್ಯಮೆಯು ಪ್ರತಿ ಹಗಲೂ
ಪುನಃ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

01190015a ಕೃತೇ ವಿವಾಹೇ ದ್ರುಪದೋ ಧನಂ ದದೌ|
ಮಹಾರಥೇಭ್ಯೋ ಬಹುರೂಪಮುತ್ತಮಂ|

01190015c ಶತಂ ರಥಾನಾಂ ವರಹೇಮಭೂಷಿಣಾಂ|
ಚತುರ್ಯುಜಾಂ ಹೇಮಖಿಲೀನಮಾಲಿನಾಂ||

ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ದ್ರುಪದನು ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳಿಗೆ
ಉತ್ತಮ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಹಳಷ್ಟು ನೂರು ಸುಂದರ
ರಥಗಳನ್ನು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಥಕ್ಕೂ ಚಿನ್ನದ ಮೋಜುಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿತ್ತನು.

01190016a ಶತಂ ಗಜಾನಾಮಭಿಪದ್ಮಿನಾಂ ತಥಾ|
ಶತಂ ಗಿರೀಣಾಮಿವ ಹೇಮಶೃಂಗಿಣಾಂ|

01190016c ತಥೈವ ದಾಸೀಶತಮಗ್ರ್ಯಯೌವನಂ|
ಮಹಾರ್ಹವೇಷಾಭರಣಾಂಬರಸೃಜಂ||

ಪದ್ಮದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೇಮಶೃಂಗಿ ಗಿರಿಗಳಂತಿದ್ದ ನೂರು
ಗಜಗಳು, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವೇಷಾಭರಣಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದ ನೂರು
ಯುವ ದಾಸಿಯರನ್ನೂ ನೀಡಿದನು.

01190017a ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ಚೈವ ದಶಾಯುತಾನ್ವಿತಂ|
ಧನಂ ದದೌ ಸೌಮಕಿರಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕಂ|

01190017c ತಥೈವ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚ ಭೂಷಣಾನಿ|
ಪ್ರಭಾವಯುಕ್ತಾನಿ ಮಹಾಧನಾನಿ||

ಸೌಮಿಕನು ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಮ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅಬ್ಜಗಳಲ್ಲಿ ಧನ,
ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಪ್ರಭಾವಯುಕ್ತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01190018a ಕೃತೇ ವಿವಾಹೇ ಚ ತತಃ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾಃ|
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಾಮುಪಲಭ್ಯ ತಾಂ ಶ್ರಿಯಂ|

01190018c ವಿಜಹ್ನುರಿಂದ್ರಪ್ರತಿಮಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|
ಪುರೇ ತು ಪಾಂಚಾಲನೃಪಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಹ||

ವಿವಾಹಿತರಾದ ಮಹಾಬಲಿ ಪಾಂಡವರು ರತ್ನಗಳೊಡನೆ ಆ ಶ್ರೀಯನ್ನು
ಪಡೆದು ಪಾಂಚಾಲನೃಪನ ಪುರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಪ್ರತಿಮರಾಗಿ
ಉಳಿದುಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀವಿವಾಹೇ ನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದೀವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ನೂರಾತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೧

ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಕುಂತಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ (೧-೧೨). ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತುದು (೧೩-೧೯).

01191001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01191001a ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಸಂಯೋಗಂ ಗತಸ್ಯ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ತು|

01191001c ನ ಬಭೂವ ಭಯಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧೇವೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಕಥಂ ಚನ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ
ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ, ದೇವತೆಗಳ ಭಯವೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

01191002a ಕುಂತೀಮಾಸಾದ್ಯ ತಾ ನಾರ್ಯೋ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01191002c ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತಯಂತ್ಯಸ್ತಾಃ ಪಾದೌ ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಮೂರ್ಧಭಿಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರುಪದನ ನಾರಿಯರು ಕುಂತಿಯ ಬಳಿಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಳ ಪಾದಗಳಿಗೆ
ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು.

01191003a ಕೃಷ್ಣಾ ಚ ಕ್ಷೌಮಸಂವೀತಾ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಾ|

01191003c ಕೃತಾಭಿವಾದನಾ ಶ್ವಶ್ವಾಸ್ತಿಸೌ ಪ್ರಹ್ವಾ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣೆಯೂ
ಕೂಡ ತನ್ನ ಅತ್ತೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

01191004a ರೂಪಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಶೀಲಾಚಾರಸಮನ್ವಿತಾಂ|

01191004c ದ್ರೌಪದೀಮವದತ್ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಪೃಥಾಶೀರ್ವಚನಂ ಸ್ನುಷಾಂ||

ಪೃಥೆಯು ತನ್ನ ರೂಪಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನೆ, ಶೀಲಾಚಾರಸಮನ್ವಿತೆ ಸೊಸೆ
ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನಿತ್ತಳು.

01191005a ಯಥೇಂದ್ರಾಣೀ ಹರಿಹಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಚೈವ ವಿಭಾವಸೌ|

01191005c ರೋಹಿಣೀ ಚ ಯಥಾ ಸೋಮೇ ದಮಯಂತೀ ಯಥಾ ನಲೇ||

01191006a ಯಥಾ ವೈಶ್ರವಣೇ ಭದ್ರಾ ವಸಿಷ್ಠೇ ಚಾಪ್ಯರುಂಧತೀ|

01191006c ಯಥಾ ನಾರಾಯಣೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತಥಾ ತ್ವಂ ಭವ ಭರ್ತೃಷು||

“ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಹರಿಹಯನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಸ್ವಾಹಾಳು
ವಿಭಾವಸುವಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ರೋಹಿಣಿಯು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ದಮಯಂತಿಯು ನಳನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಭದ್ರಳು
ವೈಶ್ರವಣನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಅರುಂಧತಿಯು ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ
ಪತಿಯಂದಿರಿಗೆ ಆಗು.

01191007a ಜೀವಸೂರ್ವೀರಸೂರ್ಭದ್ರೇ ಬಹುಸೌಖ್ಯಸಮನ್ವಿತಾ|

01191007c ಸುಭಗಾ ಭೋಗಸಂಪನ್ನಾ ಯಜ್ಞಪತ್ನೀ ಸ್ವನುವ್ರತಾ||

01191008a ಅತಿಥೀನಾಗತಾನ್ಸಾಧೂನ್ಬಲಾನ್ಪುದ್ಧಾನ್ಗುರೂಂಸ್ತಥಾ|

01191008c ಪೂಜಯಂತ್ಯಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಶಶ್ವದ್ಗಚ್ಛಂತು ತೇ ಸಮಾಃ||

ಜೀವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವೀರ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡು, ಸುಭದ್ರೇ!
ಬಹುಸೌಖ್ಯಸಮನ್ವಿತಳಾಗಿರು ಸುಭಗೇ! ಬೋಗ ಸಂಪನ್ನಳಾಗು.
ಯಜ್ಞಪತ್ನಿಯಾಗು. ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುವ್ರತಳಾಗು. ಆಗಮಿಸುವ ಅತಿಥಿಗಳ,
ಸಾಧುಗಳ, ಬಾಲಕ-ವೃದ್ಧರ, ಮತ್ತು ಗುರುವರ್ಯರ ಯಥಾವತ್ತಾದ
ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯಲಿ.

01191009a ಕುರುಜಾಂಗಲಮುಖ್ಯೇಷು ರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ನಗರೇಷು ಚ|

01191009c ಅನು ತ್ವಮಭಿಷಿಚ್ಯಸ್ವ ನೃಪತಿಂ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಂ||

ಕುರುಜಂಗಲದ ಮುಖ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮವತ್ಸಲ ನೃಪತಿಯೊಡನೆ ಅಭಿಷಿಕ್ತಳಾಗು.

01191010a ಪತಿಭಿರ್ನಿರ್ಜಿತಾಮುವೀಂ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಮಹಾಬಲೈಃ|

01191010c ಕುರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಾತ್ಸರ್ವಾಮಶ್ವಮೇಧೇ ಮಹಾಕ್ರತೌ||

ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಈ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದಾಗ ಮಹಾಕ್ರತು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂಥವಳಾಗು.

01191011a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾನಿ ರತ್ನಾನಿ ಗುಣವಂತಿ ಗುಣಾನ್ವಿತೇ|

01191011c ತಾನ್ಯಾಪ್ನುಹಿ ತ್ವಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸುಖಿನೀ ಶರದಾಂ ಶತಂ||

ಗುಣಾನ್ವಿತೇ! ಕಲ್ಯಾಣೇ! ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರತ್ನಗಳು ಇವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳು ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳು.

01191012a ಯಥಾ ಚ ತ್ವಾಭಿನಂದಾಮಿ ವಧ್ವದ್ಯ ಕ್ಷೌಮಸಂವೃತಾಂ|

01191012c ತಥಾ ಭೂಯೋಽಭಿನಂದಿಷ್ಯೇ ಸೂತಪುತ್ರಾಂ ಗುಣಾನ್ವಿತಾಂ||

ಮದುವೆಯ ಪತ್ರಲವನ್ನುಟ್ಟಿರುವ ನಿನಗೆ ಈಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗುಣಾನ್ವಿತ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಾಗಲೂ ನಿನಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01191013a ತತಸ್ತು ಕೃತದಾರೇಭ್ಯಃ ಪಾಂಡುಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಧರಿಃ|

01191013c ಮುಕ್ತಾವೈಡೂರ್ಯ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಹೈಮಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ||

ಪಾಂಡವರು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಹರಿಯು ಮುಕ್ತಾವೈಡೂರ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಹೇಮ ಆಭರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01191014a ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ನಾನಾದೇಶ್ಯಾನಿ ಮಾಧವಃ|

01191014c ಕಂಬಲಾಜಿನರತ್ನಾನಿ ಸ್ಪರ್ಶವಂತಿ ಶುಭಾನಿ ಚ||

01191015a ಶಯನಾಸನಯಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ|

01191015c ವೈಡೂರ್ಯವಜ್ರಚಿತ್ರಾಣಿ ಶತಶೋ ಭಾಜನಾನಿ ಚ||

ಮಾಧವನು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಮುಟ್ಟಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಸುಂದರ ಕಂಬಳಿ, ಜಿನ ಮತ್ತು

ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹದ ಹಾಸಿಗೆ, ಆಸನ ಮತ್ತು
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ವೈಡೂರ್ಯ ವಜ್ರ
ಚಿತ್ರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನೂರಾರು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01191016a ರೂಪಯೌವನದಾಕ್ಷಿಣ್ಯೈರುಪೇತಾಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

01191016c ಪ್ರೇಷ್ಯಾಃ ಸಂಪ್ರದದೌ ಕೃಷ್ಣೋ ನಾನಾದೇಶ್ಯಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

01191017a ಗಜಾನ್ವಿನೀತಾನ್ಭದ್ರಾಂಶ್ಚ ಸದಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾನ್|

01191017c ರಥಾಂಶ್ಚ ದಾಂತಾನ್ಸೌವರ್ಣ್ಯಃ ಶುಭ್ರೈಃ ಪಟ್ಟಿರಲಂಕೃತಾನ್||

ಕೃಷ್ಣನು ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ರೂಪ-ಯೌವನ-
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಸಹಸ್ರಾರು ದಾಸಿಯರನ್ನೂ,
ಸುರಕ್ಷಿತ ಪಳಗಿದ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಪಳಗಿದ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಒಳ್ಳೆಯ
ಅಶ್ವಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಚಿನ್ನದ ಬಾವುಟಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ
ರಥಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01191018a ಕೋಟಿಶಶ್ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಸ ತೇಷಾಮಕೃತಕಂ ತಥಾ|

01191018c ವೀತೀಕೃತಮಮೇಯಾತ್ಮಾ ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮಧುಸೂದನಃ||

ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಮಧುಸೂದನನು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಚಿನ್ನದ
ಗಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01191019a ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01191019c ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಗೋವಿಂದಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನೇ ಬಯಸಿದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಣಿ
ಏಕನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೧೩/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೯೧/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೬೧೯೪/೭೩೭೮೪.

ವಿದುರಾಗಮನ ಪರ್ವ

೧೯೨

ಪಾಂಡವರು ಜೀವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ದುಃಖಿತರಾಗಿ “ದೈವವೇ ಪರಮವಾದದ್ದು ಪೌರುಷವು ನಿರರ್ಥಕ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೧-೧೩). ಪಾಂಡವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ವಿದುರನಿಂದ ತಿಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು (೧೪-೨೨). ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ ತಂದೆಯನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಅವನು ಏನು ಮಾಡಲಿದ್ದಾನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೨೩-೨೯).

01192001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01192001a ತತೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚರೈರಾಪ್ತೈಶ್ಚಾರಃ ಸಮುಪನೀಯತ|

01192001c ಪಾಂಡವೈರುಪಸಂಪನ್ನಾ ದ್ರೌಪದೀ ಪತಿಭಿಃ ಶುಭಾ||

01192002a ಯೇನ ತದ್ಧನುರಾಯಮ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ವಿದ್ಧಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01192002c ಸೋಽರ್ಜುನೋ ಜಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾಬಾಣಧನುರ್ಧರಃ||

01192003a ಯಃ ಶಲ್ಯಂ ಮದ್ರರಾಜಾನಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯಾಭ್ರಾಮಯದ್ಬಲೀ|

01192003c ತ್ರಾಸಯಂಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವ್ಯಕ್ಷೇಣ ಪುರುಷಾನ್ರಣೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಪ್ತ ಚರರು ರಾಜನಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಂದು ಹೇಳಿದರು: “ಶುಭೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪತಿಯರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು. ಆ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮನೇ ಮಹಾಬಾಣಧನುರ್ಧರ ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮದ್ರರಾಜ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಗರಗರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದ ಮಹಾತ್ಮ ಬಲಿಯು ಭೀಮಸಂಸ್ಪರ್ಷ ಶತ್ರುಸೇನಾಂಗಪಾತನ ಭೀಮ.

01192004a ನ ಚಾಪಿ ಸಂಭ್ರಮಃ ಕಶ್ಚಿದಾಸೀತ್ತತ್ರ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01192004c ಸ ಭೀಮೋ ಭೀಮಸಂಸ್ಪರ್ಷಃ ಶತ್ರುಸೇನಾಂಗಪಾತನಃ||

01192005a ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಧರಾಂಶ್ರುತ್ವಾ ಪಾಂಡುರಾಜಸುತಾಂಸ್ತದಾ|

01192005c ಕೌಂತೇಯಾನ್ಮನುಜೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಿಸ್ಮಯಃ ಸಮಜಾಯತ||

01192006a ಸಪುತ್ರಾ ಹಿ ಪುರಾ ಕುಂತೀ ದಗ್ಧಾ ಜತುಗೃಹೇ ಶ್ರುತಾ|

01192006c ಪುನರ್ಜಾತಾನಿತಿ ಸ್ಮೈತಾನ್ಮನ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

01192007a ಧಿಕ್ಕುರ್ವಂತಸ್ತದಾ ಭೀಷ್ಮಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಕೌರವಂ|

01192007c ಕರ್ಮಣಾ ಸುನ್ಯಶಂಸೇನ ಪುರೋಚನಕೃತೇನ ವೈ||

ಹಿಂದೆ ಪುತ್ರರ ಸಹಿತ ಕುಂತಿಯು ಜತುಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಳು ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಮನುಜೇಂದ್ರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದವರು ರಾಜ ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಅವರು ಪುನರ್ಜನ್ಮತಾಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಪುರೋಚನನು ಎಸಗಿದ್ದ ಆ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ

ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಕೌರವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಹೀಗಳಿದರು.

01192008a ವೃತ್ತೇ ಸ್ವಯಂವರೇ ಚೈವ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

01192008c ಯಥಾಗತಂ ವಿಪ್ರಜಗ್ಮುರ್ವಿದಿತ್ವಾ ಪಾಂಡವಾನ್ವೃತಾನ್||

ಸ್ವಯಂವರವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಪಾಂಡವರು ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸರ್ವ ರಾಜರೂ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.”

01192009a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ವಿಮನಾ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

01192009c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಮಾತುಲೇನ ಕರ್ಣೇನ ಚ ಕೃಪೇಣ ಚ||

01192010a ವಿನಿವೃತ್ತೋ ವೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಶ್ವೇತವಾಹನಂ|

01192010c ತಂ ತು ದುಃಶಾಸನೋ ವ್ರೀಡನ್ಮಂದಂ ಮಂದಮಿವಾಬ್ರವೀತ್||

ವಿಮನಸ್ಕು ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಮಾತುಲ, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ವೇತವಾಹನನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿನಿವೃತನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ನಾಚಿಕೊಂಡ ದುಃಶಾಸನನು ಅವನಲ್ಲಿ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

01192011a ಯದ್ಯಸೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಸ್ಯಾದ್ವಿಂದೇತ ದ್ರೌಪದೀಂ ನ ಸಃ|

01192011c ನ ಹಿ ತಂ ತತ್ತ್ವತೋ ರಾಜನ್ವೇದ ಕಶ್ಚಿ ದ್ಧನಂಜಯಂ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂದೂ ಅವನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್! ಯಾರಿಗೂ ಅವನು ಧನಂಜಯನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

01192012a ದೈವಂ ತು ಪರಮಂ ಮನ್ಯೇ ಪೌರುಷಂ ತು ನಿರರ್ಥಕಂ|

01192012c ಧಿಗಸ್ಮತ್ಪೌರುಷಂ ತಾತ ಯದ್ಧರಂತೀಹ ಪಾಂಡವಾಃ||

ದೈವವೇ ಪರಮವಾದದ್ದು ಪೌರುಷವು ನಿರರ್ಥಕ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಪಾಂಡವರು ಇನ್ನೂ ಜೀವದಿಂದಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!”

01192013a ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣಾಸ್ತೇ ನಿಂದಂತಶ್ಚ ಪುರೋಚನಂ|

01192013c ವಿವಿಶುರ್ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ದೀನಾ ವಿಗತಚೇತಸಃ||

ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪುರೋಚನನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಆ ವಿಗತಚೇತಸ ದೀನರು ಹಸ್ತಿನಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01192014a ತ್ರಸ್ತಾ ವಿಗತಸಂಕಲ್ಪಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಾನ್ಮಹೌಜಸಃ|

01192014c ಮುಕ್ತಾನ್ ಹವ್ಯವಹಾಚ್ಛೈನಾನ್ಸಮ್ಯುಕ್ತಾನ್ಪದೇನ ಚ||

01192015a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ತಥೈವ ಚ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

01192015c ದ್ರುಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಸರ್ವಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾನ್||

ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರುಪದನನ್ನು ಸೇರಿದ ಆ ಮಹೌಜಸ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದ ಧೃಷ್ಟಧ್ಯುಮ್ನ, ಶಿಖಿಂಡಿ ಮತ್ತು ದ್ರುಪದನ ಇತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಗತಸಂಕಲ್ಪರಾಗಿ ನಡುಗಿದರು.

01192016a ವಿದುರಸ್ತ್ವಥ ತಾಂಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಾನ್||

01192016c ವ್ರೀಡಿತಾನ್ದಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಶ್ಚ ಭಗ್ನದರ್ಪಾನುಪಾಗತಾನ್||

01192017a ತತಃ ಪ್ರೀತಮನಾಃ ಕ್ಷತ್ರಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01192017c ಉವಾಚ ದಿಷ್ಣ್ಯಾ ಕುರವೋ ವರ್ಧಂತ ಇತಿ ವಿಸ್ಮಿತಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆದರೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರನ್ನು ವರಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ದರ್ಪವು ಭಗ್ನವಾಗಿ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಕ್ಷತ್ರ ವಿದುರನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ “ಕುರುಗಳು ವರ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ!” ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

01192018a ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ತು ನೃಪೋ ನಿಶಮ್ಯ ವಿದುರಸ್ಯ ತತ್|

01192018c ಅಬ್ರವೀತ್ಪರಮಪ್ರೀತೋ ದಿಷ್ಣ್ಯಾ ದಿಷ್ಟೇತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ವಿದುರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮಪ್ರೀತ ನೃಪ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು “ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು! ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು!” ಎಂದನು.

01192019a ಮನ್ಯತೇ ಹಿ ವೃತಂ ಪುತ್ರಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ದ್ರುಪದಕನ್ಯಯಾ|

01192019c ದುರ್ಯೋಧನಮವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ನರೇಶ್ವರಃ||

ಪ್ರಾಜ್ಞಚಕ್ಷು ನರೇಶ್ವರನು ಅವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ದ್ರುಪದ ಕನ್ಯೆಯು ತನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೇ ವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು.

01192020a ಅಥ ತ್ವಾಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಭೂಷಣಂ ಬಹು|

01192020c ಆನೀಯತಾಂ ವೈ ಕೃಷ್ಣೇತಿ ಪುತ್ರಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ತದಾ||

ಅವನು ದ್ರೌಪದಿಗೋಸ್ಕರ ಬಹು ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು “ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!” ಎಂದು ಪುತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

01192021a ಅಥಾಸ್ಯ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿದುರ ಆಚಖ್ಯೌ ಪಾಂಡವಾನ್ವೃತಾನ್|

01192021c ಸರ್ವಾನ್ಕುಶಲಿನೋ ವೀರಾನ್ಪೂಜಿತಾನ್ಪದೇನ ಚ|

01192021e ತೇಷಾಂ ಸಂಬಂಧಿನಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಬಹುನ್ಬಲಸಮನ್ವಿತಾನ್||

ನಂತರ ವಿದುರನು “ಪಾಂಡವರು ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಸರ್ವ ವೀರರೂ ಕುಶಲದಿಂದಿದ್ದಾರೆ! ಬಹು ಬಲಸಮನ್ವಿತರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅವರು ದ್ರುಪದನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ವರದಿಮಾಡಿದನು.

01192022 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01192022a ಯಥೈವ ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ತಥೈವಾಭ್ಯಧಿಕಾ ಮಮ|

01192022c ಸೇಯಮಭ್ಯಧಿಕಾ ಪ್ರೀತಿರ್ವೃದ್ಧಿರ್ವಿದುರ ಮೇ ಮತಾ|

01192022e ಯತ್ತೇ ಕುಶಲಿನೋ ವೀರಾ ಮಿತ್ರವಂತಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡುವಿನ ಪುತ್ರರು ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ನನಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ವಿದುರ! ವೀರ ಪಾಂಡವರು ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಸಂತೋಷವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

01192023a ಕೋ ಹಿ ದ್ರುಪದಮಾಸಾದ್ಯ ಮಿತ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರಃ ಸಬಾಂಧವಂ|

01192023c ನ ಬುಭೂಷೇದ್ಯವೇನಾರ್ಥಿ ಗತಶ್ರೀರಪಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಕ್ಷತ್ರ! ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ
ಯಾವ ಪಾರ್ಥಿವನು ದ್ರುಪದ ಮತ್ತು ಅವನ ಬಾಂಧವರ
ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ?”

01192024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01192024a ತಂ ತಥಾ ಭಾಷಮಾಣಂ ತು ವಿದುರಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01192024c ನಿತ್ಯಂ ಭವತು ತೇ ಬುದ್ಧಿರೇಷಾ ರಾಜಂಶತಂ ಸಮಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ವಿದುರನು
ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಈ ಬುದ್ಧಿಯು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು
ಸದಾ ಇರಲಿ!”

01192025a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚೈವ ರಾಧೇಯಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01192025c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಪಾಗಮ್ಯ ವಚೋಽಬ್ರೂತಾಮಿದಂ ತದಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ರಾಧೇಯರು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು:

01192026a ಸನ್ನಿಧೌ ವಿದುರಸ್ಯ ತ್ವಾಂ ವಕ್ತುಂ ನೃಪ ನ ಶಕ್ನುವಃ|

01192026c ವಿವಿಕ್ತಮಿತಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ಕಿಂ ತವೇದಂ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

“ನೃಪ! ವಿದುರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ

ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೀಯೆ?

01192027a ಸಪತ್ನವೃದ್ಧಿಂ ಯತ್ತಾತ ಮನ್ಯಸೇ ವೃದ್ಧಿಮಾತ್ಮನಃ|

01192027c ಅಭಿಷ್ವಾಷಿ ಚ ಯತ್ಕ್ಷತ್ತುಃ ಸಮೀಪೇ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರ||

ತಾತ! ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ವಿದುರನ ಎದಿರು ಅವರ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನದೇ
ಯಶಸ್ಸೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

01192028a ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ನೃಪ ಕರ್ತವ್ಯೇ ತ್ವಮನ್ಯತ್ಕುರುಷೇಽನಘ|

01192028c ತೇಷಾಂ ಬಲವಿಘಾತೋ ಹಿ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತಾತ ನಿತ್ಯಶಃ||

ನೃಪ! ಅನಘ! ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ
ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೀಯೆ. ತಾತ! ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಅವರ ಬಲವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು.

01192029a ತೇ ವಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಾಂ ಮಂತ್ರಯಾಮಹೇ|

01192029c ಯಥಾ ನೋ ನ ಗ್ರಸೇಯುಸ್ತೇ ಸಪುತ್ರಬಲಬಾಂಧವಾನ್||

ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪುತ್ರ ಬಲ ಬಾಂಧವರ ಸಹಿತ ನುಂಗಲಾರದಂತೆ
ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಕಾಲವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೩

ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಲು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹಲವಾರು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು
ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೧೯).

01193001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01193001a ಅಹಮಪ್ಯೇವಮೇವೈತಚ್ಚಿಂತಯಾಮಿ ಯಥಾ ಯುವಾಂ|

01193001c ವಿವೇಕ್ತುಂ ನಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಕಾರಂ ವಿದುರಂ ಪ್ರತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಅದರ
ಕುರಿತೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿದುರನ ಎದಿರು ನನಗನಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಹೇಳಲು
ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.

01193002a ಅತಸ್ತೇಷಾಂ ಗುಣಾನೇವ ಕೀರ್ತಯಾಮಿ ವಿಶೇಷತಃ|

01193002c ನಾವಬುದ್ಧೇತ ವಿದುರೋ ಮಮಾಭಿಪ್ರಾಯಮಿಂಗಿತೈಃ||

ವಿದುರನಿಗೆ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಂಗಿತಗಳು
ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ಅವನ ಎದಿರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಗುಣಗಳನ್ನೇ
ಹೊಗಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.

01193003a ಯಚ್ಚ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ಸುಯೋಧನ|

01193003c ರಾಧೇಯ ಮನ್ಯಸೇ ತ್ವಂ ಚ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ||

ಸುಯೋಧನ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ರಾಧೇಯ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳು.”

01193004 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

01193004a ಅದ್ಯ ತಾನ್ಕುಶಲೈರ್ವಿಪ್ರೈಃ ಸುಕೃತೈರಾಪ್ತಕಾರಿಭಿಃ|

01193004c ಕುಂತೀಪುತ್ರಾನ್ಘೋದಯಾಮೋ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಪಾಂಡವೌ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಯೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥ ಆಪ್ತ ಕುಶಲವಿಪ್ರರನ್ನು ಇಂದೇ ಕಳುಹಿಸೋಣ.

01193005a ಅಥ ವಾ ದ್ರುಪದೋ ರಾಜಾ ಮಹದ್ಭಿರ್ವಿತ್ತಸಂಚಯೈಃ|

01193005c ಪುತ್ರಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಲೋಭ್ಯಂತಾಮಮಾತ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ||

01193006a ಪರಿತ್ಯಜಧ್ವಂ ರಾಜಾನಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

ಅಥವಾ ರಾಜ ದ್ರುಪದ, ಅವನ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಹಾ ವಿತ್ತಸಂಚಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ.

01193006c ಅಥ ತತ್ರೈವ ವಾ ತೇಷಾಂ ನಿವಾಸಂ ರೋಚಯಂತು ತೇ||

01193007a ಇಹೈಷಾಂ ದೋಷವದ್ವಾಸಂ ವರ್ಣಯಂತು ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

01193007c ತೇ ಭಿದ್ಯಮಾನಾಸ್ತತ್ರೈವ ಮನಃ ಕುರ್ವಂತು ಪಾಂಡವಾಃ||

ಅಥವಾ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಲು ಬಯಸುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ.
ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಾಸಮಾಡುವುದರ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಗಳನ್ನು
ಪುನಃ ಪುನಃ ಒತ್ತಿಹೇಳಿ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಲು
ಮನಸ್ಸುಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ.

01193008a ಅಥವಾ ಕುಶಲಾಃ ಕೇ ಚಿದುಪಾಯನಿಪುಣಾ ನರಾಃ|

01193008c ಇತರೇತರತಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಭೇದಯಂತ್ವನುರಾಗತಃ||

ಅಥವಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಶಲ ಉಪಾಯನಿಪುಣ ಮನುಷ್ಯರ ಮೂಲಕ
ಪಾರ್ಥ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

01193009a ವ್ಯುತ್ಥಾಪಯಂತು ವಾ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಬಹುತ್ವಾತ್ಸುಕರಂ ಹಿ ತತ್|

01193009c ಅಥವಾ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಭೇದಯಂತು ತತಶ್ಚ ತಾಂ||

ಅಥವಾ ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನರಿದ್ದುದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ
ಕೃಷ್ಣೆಯೇ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.

01193010a ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಾ ರಾಜನ್ನುಪಾಯಕುಶಲೈರ್ನರೈಃ|

01193010c ಮೃತ್ಯುರ್ವಿಧೀಯತಾಂ ಚನ್ವೈಃ ಸ ಹಿ ತೇಷಾಂ ಬಲಾಧಿಕಃ||

01193011a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ನಿಹತೇ ರಾಜನ್ ಹತೋತ್ಸಾಹಾ ಹತೌಜಸಃ|

01193011c ಯತಿಷ್ಯಂತೇ ನ ರಾಜ್ಯಾಯ ಸ ಹಿ ತೇಷಾಂ ವ್ಯಪಾಶ್ರಯಃ||

ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ರಾಜನ್! ಉಪಾಯಕುಶಲರಿಂದ ಭೀಮಸೇನನ ಸಾವನ್ನು
ಏರ್ಪಡಿಸೋಣ. ರಾಜನ್! ಅವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಅವನು ಇಲ್ಲವಾದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹಹೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ
ಆಶ್ರಯವು ಅವನೇ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವನಿಲ್ಲವಾದಾಗ ರಾಜ್ಯದ
ಮೇಲಿನ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಯತ್ನ ಎರಡೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

01193012a ಅಜೇಯೋ ಹ್ಯರ್ಜುನಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪೃಷ್ಠಗೋಪೇ ವೃಕೋದರೇ|

01193012c ತಮೃತೇ ಫಲ್ಲನೋ ಯುದ್ಧೇ ರಾಧೇಯಸ್ಯ ನ ಪಾದಭಾಕ್||

ವೃಕೋದರನ ಬೆಂಬಲಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು
ಅಜೇಯನು. ಅವನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಫಲ್ಲನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಧೇಯನ
ಕಾಲುಭಾಗಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ!

01193013a ತೇ ಜಾನಮಾನಾ ದೌರ್ಬಲ್ಯಂ ಭೀಮಸೇನಮೃತೇ ಮಹತ್|

01193013c ಅಸ್ಮಾನ್ಬಲವತೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನಶಿಷ್ಯಂತ್ಯಬಲೀಯಸಃ||

ಭೀಮಸೇನನಿಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಮಹಾ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಮತ್ತು
ನಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಬಲವು ಕ್ರಮೇಣ
ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

01193014a ಇಹಾಗತೇಷು ಪಾರ್ಥೇಷು ನಿರ್ದೇಶವಶವರ್ತಿಷು|

01193014c ಪ್ರವರ್ತಿಷ್ಯಾಮಹೇ ರಾಜನ್ಯಥಾಶ್ರದ್ಧಂ ನಿಬರ್ಹಣೇ||

ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ
ನಡೆದುಕೊಂಡರೆಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನ
ಮಾಡಬಹುದು.

01193015a ಅಥವಾ ದರ್ಶನೀಯಾಭಿಃ ಪ್ರಮದಾಭಿವಿಲೋಭ್ಯತಾಂ|

01193015c ಏಕೈಕಸ್ತತ್ರ ಕೌಂತೇಯಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಾ ವಿರಜ್ಯತಾಂ||

ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸುಂದರ
ತರುಣಿಯರನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆಸೆಪಡಿಸೋಣ. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯು
ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

01193016a ಪ್ರೇಷ್ಯತಾಂ ವಾಪಿ ರಾಧೇಯಸ್ತೇಷಾಮಾಗಮನಾಯ ವೈ|

01193016c ತೇ ಲೋಪ್ತಹಾರೈಃ ಸಂಧಾಯ ವಧ್ಯಂತಾಮಾಪ್ತಕಾರಿಭಿಃ||

ಅಥವಾ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಿಸೋಣ.
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಪ್ತ ಧಕಾಯಿತರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ
ಕೊಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ.

01193017a ಏತೇಷಾಮಭ್ಯುಪಾಯಾನಾಂ ಯಸ್ತೇ ನಿರ್ದೋಷವಾನ್ಮತಃ|

01193017c ತಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಮಾತಿಷ್ಠ ಪುರಾ ಕಾಲೋಽತಿವರ್ತತೇ||

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ನಿರ್ದೋಷವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು
ತಡವಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸು.

01193018a ಯಾವಚ್ಚಾ ಕೃತವಿಶ್ವಾಸಾ ದ್ರುಪದೇ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭೇ|

01193018c ತಾವದೇವಾದ್ಯ ತೇ ಶಕ್ಯಾ ನ ಶಕ್ಯಾಸ್ತು ತತಃ ಪರಂ||

ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ ದ್ರುಪದನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಅವರ ಕುರಿತು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ.

ನಂತರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01193019a ಏಷಾ ಮಮ ಮತಿಸ್ತಾತ ನಿಗ್ರಹಾಯ ಪ್ರವರ್ತತೇ|

01193019c ಸಾಧು ವಾ ಯದಿ ವಾಸಾಧು ಕಿಂ ವಾ ರಾಧೇಯ ಮನ್ಯಸೇ||

ತಾತ! ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲೆವು.

ರಾಧೇಯ! ನಾನು ಸರಿಯೋ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೋ?

ನಿನಗೇನನ್ನಿಸುತ್ತದೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೪

ಕರ್ಣನು ತನಗೆ ತೋಚಿದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು (೧-೨೨).

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಇತರರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು

ಹೇಳುವುದು (೨೩-೨೫).

01194001 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

01194001a ದುರ್ಯೋಧನ ತವ ಪ್ರಜ್ಞಾ ನ ಸಮ್ಯಗಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

01194001c ನ ಹ್ಯುಪಾಯೇನ ತೇ ಶಕ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಕುರುನಂದನ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ನಿನಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕುರುನಂದನ! ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

01194002a ಪೂರ್ವಮೇವ ಹಿ ತೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮೈರುಪಾಯೈರ್ಯ ತಿತಾಸ್ವ ಯಾ|

01194002c ನಿಗ್ರಹೀತುಂ ಯದಾ ವೀರ ಶಕಿತಾ ನ ತದಾ ತ್ವಯಾ||

ವೀರ! ಈ ಹಿಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ನೀನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01194003a ಇಹೈವ ವರ್ತಮಾನಾಸ್ತೇ ಸಮೀಪೇ ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

01194003c ಅಜಾತಪಕ್ಷಾಃ ಶಿಶವಃ ಶಕಿತಾ ನೈವ ಬಾಧಿತುಂ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಇನ್ನೂ ರೆಕ್ಕೆಬಾರದಿದ್ದ ಶಿಶುಗಳಾದ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರನ್ನು ಬಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01194004a ಜಾತಪಕ್ಷಾ ವಿದೇಶಸ್ಥಾ ವಿವೃದ್ಧಾಃ ಸರ್ವಶೋಽದ್ಯ ತೇ|

01194004c ನೋಪಾಯಸಾಧ್ಯಾಃ ಕೌಂತೇಯಾ ಮಮೈಷಾ ಮತಿರಚ್ಯುತ||

ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಹುದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01194005a ನ ಚ ತೇ ವ್ಯಸನೈರ್ಯೋಕ್ತುಂ ಶಕ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಕೃತಾ ಹಿ ತೇ|

01194005c ಶಂಕಿತಾಶ್ಚೇಪ್ಸವಶ್ಚೈವ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಪದಂ||

ಆ ದಿಷ್ಟಕೃತರನ್ನು ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಬಂಧಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಅವರು
ಶಂಕಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

01194006a ಪರಸ್ಪರೇಣ ಭೇದಶ್ಚ ನಾಧಾತುಂ ತೇಷು ಶಕ್ಯತೇ|

01194006c ಏಕಸ್ಯಾಂ ಯೇ ರತಾಃ ಪತ್ಯಾಂ ನ ಭಿದ್ಯಂತೇ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಳೇ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಅನುರಕ್ತರಾದ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01194007a ನ ಚಾಪಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಶಕ್ಯೇತ ತೇಭ್ಯೋ ಭೇದಯಿತುಂ ಪರೈಃ|

01194007c ಪರಿದ್ರೂನಾನ್ವೃತವತೀ ಕಿಮುತಾದ್ಯ ಮೃಜಾವತಃ||

ಅವರಿಂದ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದವಳು ಅವರು ಇನ್ನೂ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರರಾಗಿದ್ದಾಗ ಏನು ಹೇಳಬಹುದು?

01194008a ಈಪ್ಸಿತಶ್ಚ ಗುಣಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮೇಕಸ್ಯಾ ಬಹುಭರ್ತೃತಾ|

01194008c ತಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತವತೀ ಕೃಷ್ಣಾ ನ ಸಾ ಭೇದಯಿತುಂ ಸುಖಂ||

ಒಬ್ಬನಿಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಪತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಒಂದು ಈಪ್ಸಿತ
ಗುಣವೆಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪಡೆದ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು
ಅದರಿಂದ ದೂರಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

01194009a ಆರ್ಯವೃತ್ತಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲೋ ನ ಸ ರಾಜಾ ಧನಪ್ರಿಯಃ|

01194009c ನ ಸಂತ್ಯಕ್ತ್ಯ ತಿ ಕೌಂತೇಯಾನ್ರಾಜ್ಯದಾನ್ಯೈರಪಿ ಧ್ರುವಂ||

ಪೂಜನೀಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ರಾಜ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಧನಪ್ರಿಯನಲ್ಲ.
ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಇತ್ತರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯ.

01194010a ತಥಾಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಗುಣವಾನನುರಕ್ತಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನ್|

01194010c ತಸ್ಮಾನ್ನೋಪಾಯಸಾಧ್ಯಾಂಸ್ತಾನಹಂ ಮನ್ಯೇ ಕಥಂ ಚನ||

ಅವನಂತೆಯೇ ಅವನ ಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ ಗುಣವಂತ ಮತ್ತು
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಉಪಾಯವೂ
ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

01194011a ಇದಂ ತ್ವದ್ಯ ಕ್ಷಮಂ ಕರ್ತುಮಸ್ಮಾಕಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

01194011c ಯಾವನ್ನ ಕೃತಮೂಲಾಸ್ತೇ ಪಾಂಡವೇಯಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01194011e ತಾವತ್ಪ್ರಹರಣೀಯಾಸ್ತೇ ರೋಚತಾಂ ತವ ವಿಕ್ರಮಃ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಆದರೆ ನಾವು ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.
ವಿಶಾಂಪತೇ! ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಯೂರುವರೊಳಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಬಹುದು. ಇದು ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಸಬಹುದು.

01194012a ಅಸ್ಮತ್ಪಕ್ಷೋ ಮಹಾನ್ಯಾವದ್ಯಾವತ್ಪಾಂಚಾಲಕೋ ಲಘುಃ|

01194012c ತಾವತ್ಪ್ರಹರಣಂ ತೇಷಾಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮಾ ವಿಚಾರಯ||

ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲನ ಪಕ್ಷವು ಸಣ್ಣದಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬಮಾಡಬಾರದು.

01194013a ವಾಹನಾನಿ ಪ್ರಭೂತಾನಿ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಬಹುಲಾನಿ ಚ|

01194013c ಯಾವನ್ನ ತೇಷಾಂ ಗಾಂಧಾರೇ ತಾವದೇವಾಶು ವಿಕ್ರಮ||

ಗಾಂಧಾರೇ! ಅವರ ವಾಹನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರು ಬಹಳವಾಗುವುದರ ಮೊದಲೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಸಾರಬೇಕು.

01194014a ಯಾವಚ್ಚ ರಾಜಾ ಪಾಂಚಾಲ್ಯೋ ನೋದ್ಯಮೇ ಕುರುತೇ ಮನಃ|

01194014c ಸಹ ಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾವೀರ್ಯೈಸ್ತಾವದೇವಾಶು ವಿಕ್ರಮ||

ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ರಾಜ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಮಾಡು.

01194015a ಯಾವನ್ನಾಯಾತಿ ವಾಷ್ಟ್ವೇಯಃ ಕರ್ಷನ್ಯಾದವವಾಹಿನೀಂ|

01194015c ರಾಜ್ಯಾರ್ಥೇ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ತಾವದೇವಾಶು ವಿಕ್ರಮ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ವಾಷ್ಟ್ವೇಯನು ಯಾದವ ಸೇನೆಯನ್ನು ತರುವುದರ ಮೊದಲೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಬೇಕು.

01194016a ವಸೂನಿ ವಿವಿಧಾನೋಗಾನ್ರಾಜ್ಯಮೇವ ಚ ಕೇವಲಂ|

01194016c ನಾತ್ಯಾಜ್ಯಮಸ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಮಹೀಪತೇ||

ಮಹೀಪತೇ ! ಪಾಂಡವರಿಗೋಸ್ಕರ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತು, ವಿವಿಧ ಭೋಗಗಳು ಮತ್ತೇನು ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

01194017a ವಿಕ್ರಮೇಣ ಮಹೀ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಭರತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01194017c ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀಂಜಿತವಾನ್ಪಾಕಶಾಸನಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಭರತನು ತನ್ನ ವಿಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಈ ಮಹಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಪಾಕಶಾಸನನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ವಿಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

01194018a ವಿಕ್ರಮಂ ಚ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01194018c ಸ್ವಕೋ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಶೂರಾಣಾಂ ವಿಕ್ರಮಃ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮವನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ ! ಶೂರರಿಗೆ ವಿಕ್ರಮವೇ ಸ್ವಧರ್ಮ.

01194019a ತೇ ಬಲೇನ ವಯಂ ರಾಜನ್ಮಹತಾ ಚತುರಂಗಿಣಾ|

01194019c ಪ್ರಮಥ್ಯ ದ್ರುಪದಂ ಶೀಘ್ರಮಾನಯಾಮೇಹ ಪಾಂಡವಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾ ಚತುರಂಗಬಲದಿಂದ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಬೇಕು.

01194020a ನ ಹಿ ಸಾಮ್ನಾ ನ ದಾನೇನ ನ ಭೇದೇನ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

01194020c ಶಕ್ಯಾಃ ಸಾಧಯಿತುಂ ತಸ್ಮಾದ್ವಿಕ್ರಮೇಣೈವ ತಾಂಜ ಹಿ|

ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಬಹುದು.

01194021a ತಾನ್ವಿಕ್ರಮೇಣ ಜಿತ್ವೇಮಾಮಖಿಲಾಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಮೇದಿನೀಂ|

01194021c ನಾನ್ಯಮತ್ರ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಾರ್ಯೋಪಾಯಂ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅಖಿಲ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯೋಪಾಯವೂ ನನಗೆ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ.”

01194022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01194022a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ರಾಧೇಯವಚೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01194022c ಅಭಿಪೂಜ್ಯ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಧೇಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರತಾಪಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ನಂತರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01194023a ಉಪಪನ್ನಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೇ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೇ ಸೂತನಂದನೇ|

01194023c ತ್ವಯಿ ವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನಮಿದಂ ವಚನಮೀದೃಶಂ||

“ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಸೂತನಂದನ! ಈ ವಿಕ್ರಮ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

01194024a ಭೂಯ ಏವ ತು ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ದ್ರೋಣೋ ವಿದುರ ಏವ ಚ|

01194024c ಯುವಾಂ ಚ ಕುರುತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಭವೇದ್ಯಾ ನಃ ಸುಖೋದಯಾ||

ಆದರೆ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ವಿದುರ ಮತ್ತು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ನಮಗೆ ಸುಖವನ್ನು ತರುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಯೋಚಿಸಿ.”

01194025a ತತ ಆನಾಯ್ಕ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸುಮಹಾಯಶಾಃ|

01194025c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ವೈ ತದಾ||

ನಂತರ ಆ ಸುಮಹಾಯಶ ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಆ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮಂತ್ರಣೇ ಚತುರ್ನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತು ಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೫

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅವರ ಪಿತೃರ್ಜಿತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು
ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೯).

1195001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

01195001a ನ ರೋಚತೇ ವಿಗ್ರಹೋ ಮೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈಃ ಕಥಂ ಚನ|

01195001c ಯಥೈವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮೇ ತಥಾ ಪಾಂಡುರಸಂಶಯಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವು ನನಗೆ
 ಎಂದೂ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
 ಪಾಂಡುವೂ ಅಗಿದ್ದನು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
 ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ.

01195002a ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಪುತ್ರಾಸ್ತಥಾ ಕುಂತೀಸುತಾ ಮತಾಃ|

01195002c ಯಥಾ ಚ ಮಮ ತೇ ರಕ್ಷಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ತಥಾ ತವ||

ಗಾಂಧಾರಿಯ ಪುತ್ರರ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಕುಂತೀಸುತರೂ ಹೌದು. ಅವರು
 ಹೇಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ
 ಇದ್ದಾರೆ.

01195003a ಯಥಾ ಚ ಮಮ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ತೇ|

01195003c ತಥಾ ಕುರೂಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವರು ನನಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
 ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೌದು.

01195004a ಏವಂ ಗತೇ ವಿಗ್ರಹಂ ತೈರ್ನ ರೋಚಯೇ|

ಸಂಧಾಯ ವೀರೈರ್ದೀಯತಾಮದ್ಯ ಭೂಮಿಃ|

01195004c ತೇಷಾಮಪೀದಂ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾನಾಂ|

ರಾಜ್ಯಂ ಪಿತುಶ್ಚೈವ ಕುರುತ್ತಮಾನಾಂ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ವೀರರೊಂದಿಗೆ
 ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪಿತ

ಪ್ರಪಿತಾಮಹರ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಆ ಕುರುತ್ತಮರದ್ದೂ ಹೌದು.

01195005a ದುರ್ಯೋಧನ ಯಥಾ ರಾಜ್ಯಂ ತ್ವಮಿದಂ ತಾತ ಪಶ್ಯಸಿ|

01195005c ಮಮ ಪೈತ್ರಕಮಿತ್ಯೇವಂ ತೇಽಪಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ತಾತ! ದುರ್ಯೋಧನ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿನ್ನ
ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

01195006a ಯದಿ ರಾಜ್ಯಂ ನ ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪಾಂಡವೇಯಾಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ|

01195006c ಕುತ ಏವ ತವಾಪೀದಂ ಭಾರತಸ್ಯ ಚ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ತಪಸ್ವಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಇದು ನಿಮಗಾಗಲೀ
ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಾರತನಿಗಾಗಲೀ ಏಕೆ ದೊರೆಯಬೇಕು?

01195007a ಅಥ ಧರ್ಮೇಣ ರಾಜ್ಯಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಭರತರ್ಷಭ|

01195007c ತೇಽಪಿ ರಾಜ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪೂರ್ವಮೇವೇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನೀನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ
ನಿನಗಿಂಥಲೂ ಮೊದಲೇ ಅವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು ಎಂದು
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

01195008a ಮಧುರೇಣೈವ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ತೇಷಾಮರ್ಧಂ ಪ್ರದೀಯತಾಂ|

01195008c ಏತದ್ಧಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ ಹಿತಂ ಸರ್ವಜನಸ್ಯ ಚ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ! ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ನೀಡೋಣ. ಅದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹಿತದಲ್ಲಿದೆ.

01195009a ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ಚೇತ್ಸ್ರಿಯತೇ ನ ಹಿತಂ ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01195009c ತವಾಪ್ಯಕೀರ್ತಿಃ ಸಕಲಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಬೇರೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ನಮಗೆ ಹಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಸಕಲ ಅಪಕೀರ್ತಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01195010a ಕೀರ್ತಿರಕ್ಷಣಮಾತಿಷ್ಠ ಕೀರ್ತಿಹಿಂ ಪರಮಂ ಬಲಂ|

01195010c ನಷ್ಟಕೀರ್ತೇರ್ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ ಹ್ಯಫಲಂ ಸ್ಮೃತಂ||

ಕೀರ್ತಿಯೇ ಪರಮ ಬಲವು. ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿಕೋ. ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವೇ ನಿಷ್ಫಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01195011a ಯಾವತ್ಕೀರ್ತಿರ್ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ನ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ ಕೌರವ|

01195011c ತಾವಜ್ಜೀವತಿ ಗಾಂಧಾರೇ ನಷ್ಟಕೀರ್ತಿಸ್ತು ನಶ್ಯತಿ||

ಕೌರವ ಗಾಂಧಾರೇ! ಮನುಷ್ಯನ ಕೀರ್ತಿಯು ಅವನ ಜೀವವಿರುವರೆಗೂ ನಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನ ಜೀವನವೇ ನಶಿಸಿಹೋದಂತೆ.

01195012a ತಮಿಮಂ ಸಮುಪಾತಿಷ್ಠ ಧರ್ಮಂ ಕುರುಕುಲೋಚಿತಂ|

01195012c ಅನುರೂಪಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪೂರ್ವೇಷಾಮಾತ್ಮನಃ ಕುರು||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಈ ನಿನ್ನ ಕುರು ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಅನುರೂಪ

ಕುರುಕುಲೋಚಿತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು.

01195013a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಧರಂತಿ ತೇ ವೀರಾ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಸಾ ಪೃಥಾ|

01195013c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪುರೋಚನಃ ಪಾಪೋ ನಸಕಾಮೋಽತ್ಯಯಂ ಗತಃ|

ಆ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ. ಆ ಪೃಥೆಯು ಜೀವಂತವಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ. ಮತ್ತು ಅವನ ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾಗದೇ ಪಾಪಿ ಪುರೋಚನನು ಸತ್ತುಹೋದ ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ.

01195014a ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಗಾಂಧಾರೇ ನ ಶಕ್ನೋಮ್ಯಭಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

01195014c ಲೋಕೇ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಕಂ ಚಿಚ್ಛತ್ವಾ ಕುಂತೀಂ ತಥಾಗತಾಂ|

ಗಾಂಧಾರೇ! ಕುಂತಿಗೆ ನಡೆದುಹೋದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರುವ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲೂ ಶಕ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

01195015a ನ ಚಾಪಿ ದೋಷೇಣ ತಥಾ ಲೋಕೋ ವೈತಿ ಪುರೋಚನಂ|

01195015c ಯಥಾ ತ್ವಾಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಲೋಕೋ ದೋಷೇಣ ಗಚ್ಛತಿ||

01195016a ತದಿದಂ ಜೀವಿತಂ ತೇಷಾಂ ತವ ಕಲ್ಮಷನಾಶನಂ|

01195016c ಸ್ಮಂತವ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ದರ್ಶನಂ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸುವಷ್ಟು ಪುರೋಚನನನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಅಪವಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದೆ. ಮಹಾರಾಜ!

ಪಾಂಡವರ ದರ್ಶನವು ಬಯಸುವಂಥಹುದೇ ಆಗಿದೆ.

01195017a ನ ಚಾಪಿ ತೇಷಾಂ ವೀರಾಣಾಂ ಜೀವತಾಂ ಕುರುನಂದನ|

01195017c ಪಿತ್ರೋಽಂಶಃ ಶಕ್ಯ ಆದಾತುಮಪಿ ವಜ್ರಭೃತಾ ಸ್ವಯಂ||

ಕುರುನಂದನ! ಈ ವೀರರು ಜೀವಂತವಿರುವಹಾಗೆ ಸ್ವಯಂ
ವಜ್ರಭೃತನೂ ಕೂಡ ಅವರ ಪಿತ್ರೋಽಂಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು
ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ.

01195018a ತೇ ಹಿ ಸರ್ವೇ ಸ್ಥಿತಾ ಧರ್ಮೇ ಸರ್ವೇ ಚೈವೈಕಚೇತಸಃ|

01195018c ಅಧರ್ಮೇಣ ನಿರಸ್ತಾಶ್ಚ ತುಲ್ಯೇ ರಾಜ್ಯೇ ವಿಶೇಷತಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ
ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರೂ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ
ಸಮನಾದ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾದರೂ ಅಧರ್ಮಪೂರ್ವಕ ಅವರು
ಅದರಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

01195019a ಯದಿ ಧರ್ಮಸ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ಯದಿ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಮೇ|

01195019c ಕ್ಷೇಮಂ ಚ ಯದಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತೇಷಾಮರ್ಥಂ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಧರ್ಮಯುಕ್ತ
ಕ್ಷೇಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ
ಅರ್ಥರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮ ವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

ನೂರಾತೊಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೬

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದ್ರೋಣನು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೨).

ಕರ್ಣನು ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ
ನಿಂದಿಸುವುದು (೧೩-೨೫). ಕರ್ಣನ ಟೀಕೆಗೆ ದ್ರೋಣನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ
(೨೬-೨೮).

01196001 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01196001a ಮಂತ್ರಾಯ ಸಮುಪಾನೀತೈರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಿತೈರ್ನೃಪ|

01196001c ಧರ್ಮ್ಯಂ ಪಥ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ಚ ವಾಚ್ಯಮಿತ್ಯನುಶುಶ್ರುಮಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೆಂದು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡುವ ತನ್ನ ಹಿತೈಷಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01196002a ಮಮಾಪ್ಯೇಷಾ ಮತಿಸ್ತಾತ ಯಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01196002c ಸಂವಿಭಜ್ಯಾಸ್ತು ಕೌಂತೇಯಾ ಧರ್ಮ ಏಷ ಸನಾತನಃ||

ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಷ್ಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ.
ಕೌಂತೇಯರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸವಿಭಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದೇ
ಸನಾತನ ಧರ್ಮ.

01196003a ಪ್ರೇಷ್ಯತಾಂ ದ್ರುಪದಾಯಾಶು ನರಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಿಯಂವದಃ|

01196003c ಬಹುಲಂ ರತ್ನಮಾದಾಯ ತೇಷಾಮರ್ಥಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ತಕ್ಷಣವೇ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ
ಮಾತನಾಡುವವನನ್ನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಬಹು ರತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡು.

01196004a ಮಿಥಃ ಕೃತ್ಯಂ ಚ ತಸ್ಮೈ ಸ ಆದಾಯ ಬಹು ಗಚ್ಛತು|

01196004c ವೃದ್ಧಿಂ ಚ ಪರಮಾಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ತತ್ಸಮ್ಯೋಗೋದ್ಭವಾಂ ತಥಾ||

ಅವನು ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕುಲಗಳ
ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪರಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡಲಿ.

01196005a ಸಂಪ್ರೀಯಮಾಣಂ ತ್ವಾಂ ಬ್ರೂಯಾದ್ರಾಜನ್ದಯೋಧನಂ ತಥಾ|

01196005c ಅಸಕೃದ್ವೃಪದೇ ಚೈವ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇ ಚ ಭಾರತ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ನೀನು ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನ ಈವರೂ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವನು ದ್ರುಪದ-
ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಎದಿರು ಹೇಳಲಿ.

01196006a ಉಚಿತತ್ವಂ ಪ್ರಿಯತ್ವಂ ಚ ಯೋಗಸ್ಯಾಪಿ ಚ ವರ್ಣಯೇತ್|

01196006c ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯಾನ್ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಸಾಂತ್ವಯನ್||

ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೌಂತೇಯರು ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀ ಪುತ್ರರನ್ನು
ಸಂತವಿಸುತ್ತಾ ಈ ಸಂಯೋಗದ ಉಚಿತತ್ವ, ಪ್ರಿಯತ್ವ ಮತ್ತು
ಯೋಗಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಲಿ.

01196007a ಹಿರಣ್ಮಯಾನಿ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಬಹೂನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ|

01196007c ವಚನಾತ್ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತು|

01196008a ತಥಾ ದ್ರುಪದಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

01196008c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕುಂತ್ಯಾ ಯುಕ್ತಾನಿ ಯಾನಿ ಚ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ವಚನದಂತೆ ಅವನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹಿರಣ್ಮಯ ಶುಭ್ರ
ಬಹು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿ. ಭರತರ್ಷಭ! ಹಾಗೆಯೇ ದ್ರುಪದನ
ಸರ್ವ ಪುತ್ರರಿಗೂ, ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರಿಗೂ, ಮತ್ತು ಕುಂತಿಗೂ
ಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ನೀಡಲಿ.

01196009a ಏವಂ ಸಾಂತ್ವಸಮಾಯುಕ್ತಂ ದ್ರುಪದಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

01196009c ಉಕ್ತ್ವಾ ಥಾನಂತರಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ತೇಷಾಮಾಗಮನಂ ಪ್ರತಿ||

ಈ ರೀತಿ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ದ್ರುಪದನು ಸಂತ್ವಸಮಾಯುಕ್ತನಾದ
ನಂತರ ಅವರ ಹಿಂದಿರುಗುವುದರ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬೇಕು.

01196010a ಅನುಜ್ಞಾತೇಷು ವೀರೇಷು ಬಲಂ ಗಚ್ಛತು ಶೋಭನಂ|

01196010c ದುಃಶಾಸನೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನಾನಯಂತ್ವಿಹ||

ಆ ವೀರರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟ ನಂತರ ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ವಿಕರ್ಣರು ಶೋಭನೀಯ ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಲಿ.

01196011a ತತಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ ಪೂಜ್ಯಮಾನಾಃ ಸದಾ ತ್ವಯಾ|

01196011c ಪ್ರಕೃತೀನಾಮನುಮತೇ ಪದೇ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಪೈತ್ಯಕೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅದರ ನಂತರ ನಿನ್ನಿಂದ ಮತ್ತು ಪುರಜನರ ಸತ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ.

01196012a ಏವಂ ತವ ಮಹಾರಾಜ ತೇಷು ಪುತ್ರೇಷು ಚೈವ ಹ|

01196012c ವೃತ್ತಮೌಪಯಿಕಂ ಮನ್ಯೇ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಭಾರತ||

ಮಹಾರಾಜ! ಇದೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವನ ಪುತ್ರರೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ರೀತಿ. ಭೀಷ್ಮನಿಗೂ ಇದರ ಸಮ್ಮತಿಯಿದೆ.”

01196013 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

01196013a ಯೋಚಿತಾವರ್ಥಮಾನಾಭ್ಯಾಂ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷ್ವನಂತರೌ|

01196013c ನ ಮಂತ್ರಯೇತಾಂ ತ್ವಚ್ಛ್ರೇಯಃ ಕಿಮದ್ಭುತತರಂ ತತಃ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳ ನಂತರವೂ ಇವರಿವರು ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಗೌರವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅದ್ಭುತವೇನಿದೆ?

01196014a ದುಷ್ಟೇನ ಮನಸಾ ಯೋ ವೈ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

01196014c ಬ್ರೂಯಾನ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ನಾಮ ಕಥಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸತಾಂ ಮತಂ||

ದುಷ್ಟಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ತನ್ನ ನಿಜ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಸತ್ಯವಂತರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು?

01196015a ನ ಮಿತ್ರಾಣ್ಯರ್ಥಕೃಚ್ಛೇಷು ಶ್ರೇಯಸೇ ವೇತರಾಯ ವಾ|

01196015c ವಿಧಿಪೂರ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ದುಃಖಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಸುಖಂ||

ಕಷ್ಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತರಬಹುದು ಅಥವಾ ತರದೇ ಇರಬಹುದು. ದುಃಖ ಅಥವಾ ಸುಖ ಸರ್ವವೂ ವಿಧಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ.

01196016a ಕೃತಪ್ರಜ್ಞೋಽಕೃತಪ್ರಜ್ಞೋ ಬಾಲೋ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಮಾನವಃ|

01196016c ಸಸಹಾಯೋಽಸಹಾಯಶ್ಚ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಂದತಿ||

ಕೃತಪ್ರಜ್ಞನಾಗಿರಲಿ, ಅಕೃತಪ್ರಜ್ಞನಾಗಿರಲಿ, ಬಾಲಕನಾಗಿರಲಿ, ವೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ, ಸಸಹಾಯಕನಾಗಿರಲಿ, ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

01196017a ಶ್ರುಯತೇ ಹಿ ಪುರಾ ಕಶ್ಚಿದಂಬುವೀಚ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ|

01196017c ಆಸೀದ್ರಾಜಗೃಹೇ ರಾಜಾ ಮಾಗಧಾನಾಂ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಹಿಂದೆ ಅಂಬುವೀಚ ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಮಗಧ ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ರಾಜನು ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01196018a ಸ ಹೀನಃ ಕರಣೈಃ ಸರ್ವೈರುಚ್ಚಾಸ್ವ ಸಪರಮೋ ನೃಪಃ|

01196018c ಅಮಾತ್ಯಸಂಸ್ಥಃ ಕಾರ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವಾಭವತ್ತದಾ||

ಆ ನೃಪನು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಹೀನನಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಮಾತ್ಯನಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದನು.

01196019a ತಸ್ಯಾಮಾತ್ಯೋ ಮಹಾಕರ್ಣಿರ್ಬ ಭೂವೈಕೇಶ್ವರಃ ಪುರಾ|

01196019c ಸ ಲಬ್ಧಬಲಮಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯಮಾನೋಽವಮನ್ಯತೇ||

ಆ ಅಮಾತ್ಯ ಮಹಾಕರ್ಣಿಯು ತಾನೇ ಏಕೇಶ್ವರನಾದನು. ಆ ಅಮಾತ್ಯನು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜನನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದನು.

01196020a ಸ ರಾಜ್ಞ ಉಪಭೋಗ್ಯಾನಿ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ರತ್ನಧನಾನಿ ಚ|

01196020c ಆದದೇ ಸರ್ವಶೋ ಮೂಢ ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಚ ಸ್ವಯಂ ತದಾ||

ಆ ಮೂಢನು ರಾಜನ ಸರ್ವವನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ರತ್ನಧನಗಳನ್ನು, ಸಕಲ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂ ಭೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

01196021a ತದಾದಾಯ ಚ ಲುಬ್ಧಸ್ಯ ಲಾಭಾಲೋಭೋ ವ್ಯವರ್ಧತ|

01196021c ತಥಾ ಹಿ ಸರ್ವಮಾದಾಯ ರಾಜ್ಯಮಸ್ಯ ಜಿಹೀರ್ಷತಿ||

ತೆಗೆದುಕೊಂಡಷ್ಟೂ ಅವನ ಲೋಭವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದನು.

01196022a ಹೀನಸ್ಯ ಕರಣೈಃ ಸರ್ವೈರುಚ್ಚಾಸ್ವಸಪರಮಸ್ಯ ಚ|

01196022c ಯತಮಾನೋಽಪಿ ತದ್ರಾಜ್ಯಂ ನ ಶಶಾಕೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಾಜನಿಂದ ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

01196023a ಕಿಮನ್ಯದ್ವಿಹಿತಾನ್ನಾನಂ ತಸ್ಯ ಸಾ ಪುರುಷೇಂದ್ರತಾ|

01196023c ಯದಿ ತೇ ವಿಹಿತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

01196024a ಮಿಷತಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸ್ಥಾಸ್ಯತೇ ತ್ವಯಿ ತದ್ಭುವಂ|

01196024c ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ಚೇದ್ವಿಹಿತಂ ಯತಮಾನೋ ನ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ||

ಅವನ ರಾಜತ್ವವು ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದುದಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನಾಗಿತ್ತು? ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜ್ಯವು ನಿನ್ನದೆಂದೇ ವಿಧಿವಿಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಸರ್ವಲೋಕದ ಎದಿರು ನಿನ್ನದಾಗಿಯೇ ಒಳಿಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತ. ಹಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಬಯಸಿದರೂ ಅದು ನಿನ್ನದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

01196025a ಏವಂ ವಿದ್ವನ್ನಪಾದತ್ಸ್ವ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ಸಾಧ್ವಸಾಧುತಾಂ|

01196025c ದುಷ್ಟಾನಾಂ ಚೈವ ಬೋಧ್ಧವ್ಯಮದುಷ್ಟಾನಾಂ ಚ ಭಾಷಿತಂ||

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಲಹೆಯು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಅಥವಾ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿ.”

01196026 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01196026a ವಿದ್ಯ ತೇ ಭಾವದೋಷೇಣ ಯದರ್ಥ ಮಿದಮುಚ್ಯತೇ|

01196026c ದುಷ್ಟಃ ಪಾಂಡವಹೇತೋಸ್ತಂ ದೋಷಂ ಖ್ಯಾಪಯಸೇ ಹಿ ನಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಯಾವ ಭಾವದೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಯಾವ ಅರ್ಥದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ದುಷ್ಟನಾದ ನೀನು ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ನಿನ್ನ ದ್ವೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01196027a ಹಿತಂ ತು ಪರಮಂ ಕರ್ಣ ಬ್ರವೀಮಿ ಕುರುವರ್ಧನಂ|

01196027c ಅಥ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ದುಷ್ಟಂ ಬ್ರೂಹಿ ಯತ್ಪರಮಂ ಹಿತಂ||

ಕರ್ಣ ! ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಕುರುವರ್ಧನಕ್ಕೇ ಪರಮ ಹಿತವಾಗಿದ್ದು. ಇದನ್ನು ನೀನು ದುಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಪರಮ ಹಿತವಾದುದು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನೇ ಹೇಳು.

01196028a ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ಚೇತ್ಕ್ರಿಯತೇ ಯದ್ಬ್ರವೀಮಿ ಪರಂ ಹಿತಂ|

01196028c ಕುರವೋ ವಿನಶಿಷ್ಯಂತಿ ನಚಿರೇಣೇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಪರಮ ಹಿತವಾದುದಲ್ಲ ಅದು ಬೇರೆಯದನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕುರುಗಳ ವಿನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಷಣ್ಣಾವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೨

ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿದುರನು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧-೨೯).

01197001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

01197001a ರಾಜನ್ನಿಃಸಂಶಯಂ ಶ್ರೇಯೋ ವಾಚ್ಯಸ್ತ್ವ ಮಸಿ ಬಾಂಧವೈಃ|

01197001c ನ ತ್ವಶುಶ್ರೂಷಮಾಣೇಷು ವಾಕ್ಯಂ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರು ನಿನಗೆ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಆ
ಮಾತುಗಳು ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01197002a ಹಿತಂ ಹಿ ತವ ತದ್ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತವಾನ್ಕುರುಸತ್ತಮಃ|

01197002c ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ರಾಜನ್ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಸಿ ತನ್ನ ಚ||

ರಾಜನ್! ಕುರುಸತ್ತಮ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು. ಆದರೆ ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

01197003a ತಥಾ ದ್ರೋಣೇನ ಬಹುಧಾ ಭಾಷಿತಂ ಹಿತಮುತ್ತಮಂ|

01197003c ತಚ್ಚ ರಾಧಾಸುತಃ ಕರ್ಣೋ ಮನ್ಯತೇ ನ ಹಿತಂ ತವ||

ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಹಿತವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ನಿನಗೆ ಹಿತಕಾರಕವೆಂದು ರಾಧಾಸುತ ಕರ್ಣನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01197004a ಚಿಂತಯಂಶ್ಚ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾಜಂಸ್ತವ ಸುಹೃತ್ತಮಂ|

01197004c ಆಭ್ಯಾಂ ಪುರುಷಸಿಂಹಾಭ್ಯಾಂ ಯೋ ವಾ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಜ್ಞಯಾಧಿಕಃ||

ರಾಜನ್! ಆದರೆ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷಸಿಂಹರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಸುಹೃದಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01197005a ಇಮೌ ಹಿ ವೃದ್ಧೌ ವಯಸಾ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಚ ಶ್ರುತೇನ ಚ|

01197005c ಸಮೌ ಚ ತ್ವಯಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ತೇಷು ಪಾಂಡುಸುತೇಷು ಚ||

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಸುತರು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ.

01197006a ಧರ್ಮೇ ಚಾನವಮೌ ರಾಜನ್ಸತ್ಯತಾಯಾಂ ಚ ಭಾರತ|

01197006c ರಾಮಾದ್ಧಾಶರಥೇಶ್ಚೈವ ಗಯಾಚ್ಛೈವ ನ ಸಂಶಯಃ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ

ಅವರೀರ್ವರೂ ದಾಶರಥಿ ರಾಮ ಮತ್ತು ಗಯನಿಗಿಂಥ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01197007a ನ ಚೋಕ್ತವಂತಾವಶ್ರೇಯಃ ಪುರಸ್ತಾದಪಿ ಕಿಂ ಚನ|

01197007c ನ ಚಾಪ್ಯಪಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿದನಯೋರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ತ್ವಯಿ||

ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಅವರು ನಿನಗೆ ಅಶ್ರೇಯ ಸಲಹೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ನಿನಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಪಕೃತವನ್ನೆಸಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೀನು ಕಂಡಿಲ್ಲ.

01197008a ತಾವಿಮೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾವನಾಗಸಿ ನೃಪ ತ್ವಯಿ|

01197008c ನ ಮಂತ್ರಯೇತಾಂ ತ್ವಚ್ಛ್ರೇಯಃ ಕಥಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೌ||

ನೃಪ! ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಈಗ ಏಕೆ ಈ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು
ನಿನಗೆ ಅಶ್ರೇಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ?

01197009a ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತೌ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಾವಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ನರಾಧಿಪ|

01197009c ತ್ವನ್ನಿಮಿತ್ತಮತೋ ನೇಮೌ ಕಿಂ ಚಿಜ್ಜಹ್ಮಂ ವದಿಷ್ಯತಃ|

01197009e ಇತಿ ಮೇ ನೈಷ್ಠಿಕೇ ಬುದ್ಧಿರ್ವರ್ತತೇ ಕುರುನಂದನ||

ನರಾಧಿಪ! ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಈ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರು ನಿನ್ನ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುರುನಂದನ! ಇದು ನನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ.

01197010a ನ ಚಾರ್ಥಹೇತೋರ್ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ವಕ್ಷ್ಯತಃ ಪಕ್ಷಸಂಶ್ರಿತಂ|

01197010c ಏತದ್ಧಿ ಪರಮಂ ಶ್ರೇಯೋ ಮೇನಾತೇ ತವ ಭಾರತ||

ಈ ಇಬ್ಬರು ಧರ್ಮಜ್ಞರು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತ !
ನಿನ್ನ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

01197011a ದುರ್ಯೋಧನಪ್ರಭೃತಯಃ ಪುತ್ರಾ ರಾಜನ್ಯಥಾ ತವ|

01197011c ತಥೈವ ಪಾಂಡವೇಯಾಸ್ತೇ ಪುತ್ರಾ ರಾಜನ್ ಸಂಶಯಃ||

ರಾಜನ್ ! ದುರ್ಯೋಧನರೇ ಮೊದಲಾದವರು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ
ಪುತ್ರರೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು. ರಾಜನ್ !
ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01197012a ತೇಷು ಚೇದಹಿತಂ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಂತ್ರಯೇಯುರಬುದ್ಧಿತಃ|

01197012c ಮಂತ್ರಿಣಸ್ತೇ ನ ತೇ ಶ್ರೇಯಃ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ವಿಶೇಷತಃ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೆ, ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನ್ನ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

01197013a ಅಥ ತೇ ಹೃದಯೇ ರಾಜನ್ವಿಶೇಷಸ್ತೇಷು ವರ್ತತೇ|

01197013c ಅಂತರಸ್ಥಂ ವಿವೃಣ್ವಾನಾಃ ಶ್ರೇಯಃ ಕುರ್ಯುರ್ನ ತೇ ಧ್ರುವಂ||

ರಾಜನ್ ! ಅಥವಾ, ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ
ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಒಳಗಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದರಿಂದ
ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೂ ಖಂಡಿತ.

01197014a ಏತದರ್ಥ ಮಿಮೌ ರಾಜನ್ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

01197014c ನೋಚತುರ್ವಿವೃತಂ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಹ್ಯೇಷ ತವ ನಿಶ್ಚಯಃ|

ರಾಜನ್! ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾದ್ಯುತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡದೇ ಇದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಎಂದೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲಾರದು.

01197015a ಯಚ್ಚಾಪ್ಯಶಕ್ಯತಾಂ ತೇಷಾಮಾಹತುಃ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

01197015c ತತ್ತಥಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ತವ ತದ್ಭದ್ರಮಸ್ತು ತೇ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಅಶಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಈ ಪುರುಷರ್ಷಭರ ಮಾತು ಸತ್ಯ. ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

01197016a ಕಥಂ ಹಿ ಪಾಂಡವಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪಃ|

01197016c ಶಕ್ಯೋ ವಿಜೇತುಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ರಾಜನ್ಮಘವತಾ ಅಪಿ||

ರಾಜನ್! ಶ್ರೀಮಾನ್, ಪರಂತಪ, ಪಾಂಡವ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಘವತನಿಗೂ ಕೂಡ ಗೆಲ್ಲಲು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯ?

01197017a ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನಾಗಾಯುತಬಲೋ ಮಹಾನ್|

01197017c ಕಥಂ ಹಿ ಯುಧಿ ಶಕ್ಯೇತ ವಿಜೇತುಮಮರೈರಪಿ||

ಮಹಾಬಾಹು, ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಾ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು, ಅಮರರೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಶಕ್ಯ?

01197018a ತಥೈವ ಕೃತಿನೌ ಯುದ್ಧೇ ಯಮೌ ಯಮಸುತಾವಿವ|

01197018c ಕಥಂ ವಿಷಹಿತುಂ ಶಕ್ಯೌ ರಣೇ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛತಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಯಮಸುತರಂತಿರುವ ಯುದ್ಧ ಕೃತಿ ಯಮಳರನ್ನು
ಜೀವಂತವಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ಹೇಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯ?

01197019a ಯಸ್ಮಿನ್ಧೃತಿರನುಕ್ರೋಶಃ ಕ್ಷಮಾ ಸತ್ಯಂ ಪರಾಕ್ರಮಃ|

01197019c ನಿತ್ಯಾನಿ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸ ಜೀಯೇತ ಕಥಂ ರಣೇ||

ಯಾರಲ್ಲಿ ಧೃತಿ, ಅನುಕ್ರೋಶ, ಕ್ಷಮೆ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮಗಳು
ನಿತ್ಯವೂ ನೆಲೆಸಿರುವೆಯೋ ಆ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ
ಜಯಿಸಬಹುದು?

01197020a ಯೇಷಾಂ ಪಕ್ಷಧರೋ ರಾಮೋ ಯೇಷಾಂ ಮಂತ್ರೀ ಜನಾರ್ದನಃ|

01197020c ಕಿಂ ನು ತೈರಜಿತಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಯೇಷಾಂ ಪಕ್ಷೇ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಯಾರ ಪಕ್ಷಧರನಾಗಿ ರಾಮನಿದ್ದಾನೆಯೋ, ಯಾರ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ
ಜನಾರ್ದನನಿದ್ದಾನೆಯೋ, ಮತ್ತು ಯಾರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ
ಬೆಂಬಲವಿದೆಯೋ ಅವರು ಗೆಲ್ಲದೇ ಇರುವವರು ಇನ್ನು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?

01197021a ದ್ರುಪದಃ ಶ್ವಶುರೋ ಯೇಷಾಂ ಯೇಷಾಂ ಶ್ಯಾಲಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಷ್ವತಾಃ|

01197021c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಖಾ ವೀರಾ ಭ್ರಾತರೋ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾಃ||

ಮಾವನನ್ನಾಗಿ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಪಡೆದ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೇ
ಮೊದಲಾದ ಪಾರ್ಷ್ವತ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜರನ್ನು ಬಾವಂದಿರನ್ನಾಗಿ
ಹೊಂದಿದ ಅವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

01197022a ಸೋಽಶಕ್ಯತಾಂ ಚ ವಿಜ್ಞಾಯ ತೇಷಾಮಗ್ರೇಣ ಭಾರತ|

01197022c ದಾಯಾದ್ಯತಾಂ ಚ ಧರ್ಮೇಣ ಸಮ್ಯಕ್ತೇಷು ಸಮಾಚರ||

ಭಾರತ! ಅವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಅಶಕ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಮೊದಲೇ ಈ ರಾಜ್ಯದ ದಾಯಾದಿಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ನಡೆದುಕೋ.

01197023a ಇದಂ ನಿರ್ದಿಗ್ಧಮಯಶಃ ಪುರೋಚನಕೃತಂ ಮಹತ್|

01197023c ತೇಷಾಮನುಗ್ರಹೇಣಾದ್ಯ ರಾಜನ್ವಕ್ಷಾಲಯಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜನ್! ಪುರೋಚನನ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ನಿನಗಾದ ನಿರ್ದಿಗ್ಧ ಅಯಶವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನೀನೇ ಶುದ್ಧಪಡಿಸಿಕೋ.

01197024a ದ್ರುಪದೋಽಪಿ ಮಹಾನ್ರಾಜಾ ಕೃತವೈರಶ್ಚ ನಃ ಪುರಾ|

01197024c ತಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಂ ರಾಜನ್ಸ್ವಪಕ್ಷಸ್ಯ ವಿವರ್ಧನಂ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರುಪದನೂ ಕೂಡ ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೋ.

01197025a ಬಲವಂತಶ್ಚ ದಾಶಾರ್ಹಾ ಬಹವಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01197025c ಯತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತತಸ್ತೇ ಸ್ಯುರ್ಯತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತತೋ ಜಯಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಾಶಾರ್ಹರು ಬಲವಂತರು.

ಅವರು ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜಯ.

01197026a ಯಚ್ಚ ಸಾಮ್ಪ್ರವ ಶಕ್ಯೇತ ಕಾರ್ಯಂ ಸಾಧಯಿತುಂ ನೃಪ|

01197026c ಕೋ ದೈವಶಪ್ತಸ್ತತ್ಕಾರ್ತುಂ ವಿಗ್ರಹೇಣ ಸಮಾಚರೇತ್||

ನೃಪ! ಸಮಾಚರದಿಂದ ತಡೆಯಬಹುದಾದ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯಾರು ತಾನೇ ವಿಧಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾಗಲಿ?

01197027a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಜೀವತಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಪಾರಜಾನಪದೋ ಜನಃ|

01197027c ಬಲವದ್ದರ್ಶನೇ ಗೃಧ್ನುಸ್ತೇಷಾಂ ರಾಜನ್ಸುರು ಪ್ರಿಯಂ||

ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಪಾರ್ಥರು ಜೀವಂತವಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಕಾತರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನ್! ಅವರಿಗೆ ಆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡು.

01197028a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

01197028c ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತಾ ದುಷ್ಪ್ರಜ್ಞಾ ಬಾಲಾ ಮೈಷಾಂ ವಚಃ ಕೃಥಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಮತ್ತು ಶಕುನಿ ಸೌಬಲರು ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತ ದುಷ್ಪ್ರಜ್ಞ ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ!

01197029a ಉಕ್ತಮೇತನ್ಮಯಾ ರಾಜನ್ಪುರಾ ಗುಣವತಸ್ತವ|

01197029c ದುರ್ಯೋಧನಾಪರಾಧೇನ ಪ್ರಜೇಯಂ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ||

ಗುಣವಂತ ರಾಜನ್! ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯವು

ವಿನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೮

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತು, ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬರಲು ವಿದುರನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೬).
ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ದ್ರುಪದನಿಗೆ ನೀಡಿದುದು (೨-
೨೫).

01198001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01198001a ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ವಿದ್ವಾನ್ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

01198001c ಹಿತಂ ಪರಮಕಂ ವಾಕ್ಯಂ ತ್ವಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಷಿ ಮಾಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದ್ವಾನ್ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು
ಭಗವಾನ್ಯುಷಿ ದ್ರೋಣರು ನನಗೆ ಪರಮ ಹಿತವನ್ನು ತರುವಂಥ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು
ನುಡಿದಿದ್ದೀಯೆ.

01198002a ಯಥೈವ ಪಾಂಡೋಸ್ತೇ ವೀರಾಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01198002c ತಥೈವ ಧರ್ಮತಃ ಸರ್ವೇ ಮಮ ಪುತ್ರಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ವೀರ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಮಹಾರಥಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ ಹೌದು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01198003a ಯಥೈವ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಮಿದಂ ರಾಜ್ಯಂ ವಿಧೀಯತೇ|

01198003c ತಥೈವ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮಿದಂ ರಾಜ್ಯಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಈ ರಾಜ್ಯವು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ರಾಜ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01198004a ಕ್ಷತ್ರಾನಯ ಗಚ್ಛೈತಾನ್ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಸುಸತ್ಕೃತಾನ್|

01198004c ತಯಾ ಚ ದೇವರೂಪಿಣ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಹ ಭಾರತ||

ಕ್ಷತ್ರ! ಭಾರತ! ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಅವರ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ದೇವರೂಪಿಣಿ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಹಿತ ಸುಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

01198005a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಜೀವಂತಿ ತೇ ಪಾರ್ಥಾ ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಸಾ ಪ್ರಥಾ|

01198005c ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ದ್ರುಪದಕನ್ಯಾಂ ಚ ಲಬ್ಧವಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ||

01198006a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ವರ್ಧಾಮಹೇ ಸರ್ವೇ ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಶಾಂತಃ ಪುರೋಚನಃ|

01198006c ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಮಮ ಪರಂ ದುಃಖಮಪನೀತಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಪಾರ್ಥರು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಪೃಥೆಯು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಾರಥಿಗಳು ದ್ರುಪದಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಪುರೋಚನನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾದ್ಯುತಿ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪರಮ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗಿದೆ.”

01198007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01198007a ತತೋ ಜಗಾಮ ವಿದುರೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

01198007c ಸಕಾಶಂ ಯಜ್ಞಸೇನಸ್ಯ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ ವಿದುರನು ಯಜ್ಞಸೇನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ಹೋದನು.

01198008a ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ|

01198008c ದ್ರುಪದಂ ನ್ಯಾಯತೋ ರಾಜನ್ಸಂಯುಕ್ತಮುಪತಸ್ಥಿವಾನ್||

ರಾಜನ್! ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದನೂ ಆದ ಅವನು ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

01198009a ಸ ಚಾಪಿ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಧರ್ಮೇಣ ವಿದುರಂ ತತಃ|

01198009c ಚಕ್ರತುಶ್ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನಸಂವಿದಂ||

ಅವನೂ ಕೂಡ ವಿದುರನನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು
ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಪರಸ್ಪರರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

01198010a ದದರ್ಶ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತತ್ರ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಭಾರತ|

01198010c ಸ್ನೇಹಾತ್ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸ ತಾನ್ವಪ್ರಚ್ಛಾನಾಮಯಂ ತತಃ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವನನ್ನು
ನೋಡಿದನು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕ ಆಲಂಗಿಸಿ ಅವರ
ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದನು.

01198011a ತೈಶ್ಚಾಪ್ಯಮಿತಬುದ್ಧಿಃ ಸ ಪೂಜಿತೋಽಥ ಯಥಾಕ್ರಮಂ|

01198011c ವಚನಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

01198012a ಪಪ್ರಚ್ಛಾನಾಮಯಂ ರಾಜಂಸ್ತತಸ್ತಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಾನ್|

01198012c ಪ್ರದದೌ ಚಾಪಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ವಸೂನಿ ಚ||

ರಾಜನ್! ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಅವರು ಆ ಅಮಿತಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತ
ಮಾತುಗಳಂತೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ಪಾಂಡುನಂದನರ ಆರೋಗ್ಯದ
ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು.

01198013a ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಕುಂತ್ಯಾಶ್ಚ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01198013c ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಚ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯಥಾ ದತ್ತಾನಿ ಕೌರವೈಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕೌರವರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ವಿವಿಧ ರತ್ನ ಮತ್ತು
ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ, ಕುಂತಿಗೆ, ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಮತ್ತು ದ್ರುಪದನ

ಪುತ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

01198014a ಪ್ರೋವಾಚ ಚಾಮಿತಮತಿಃ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಿನಯಾನ್ವಿತಃ|

01198014c ದ್ರುಪದಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ಕೇಶವಸ್ಯ ಚ||

ನಂತರ ಆ ಅಮಿತಮತಿ ವಿನಯಾನ್ವಿತನು ಕೇಶವ ಮತ್ತು
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರುಪದನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01198015a ರಾಜಂಶೃಣು ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಸಪುತ್ರಶ್ಚ ವಚೋ ಮಮ|

01198015c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರಸ್ತ್ವಾಂ ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಸಬಾಂಧವಃ||

01198016a ಅಬ್ರವೀತ್ಕುಶಲಂ ರಾಜನ್ಪ್ರಿಯಮಾಣಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01198016c ಪ್ರೀತಿಮಾಂಸ್ತೇ ದೃಢಂ ಚಾಪಿ ಸಂಬಂಧೇನ ನರಾಧಿಪ||

“ರಾಜನ್! ಅಮಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರ ಸಹಿತ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

ರಾಜನ್! ತನ್ನ ಪುತ್ರರು, ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಬಾಂಧವರನ್ನು ಸೇರಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪ್ರೀತಿಯುತವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಕುಶಲದ ಕುರಿತು

ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನರಾಧಿಪ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವಾದುದರಿಂದ ಅವನು

ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಸಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

01198017a ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಃ ಕೌರವೈಃ ಸಹ ಸರ್ವಶಃ|

01198017c ಕುಶಲಂ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವತಃ ಪರಿಪೃಚ್ಛತಿ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಕೌರವರೂ ಕೂಡ

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

01198018a ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರಿಯಸಖಿಸ್ತವ|

01198018c ಸಮಾಶ್ಲೇಷಮುಪೇತ್ಯ ತ್ವಾಂ ಕುಶಲಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛತಿ||

ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಸಖಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದ್ರೋಣ ಭಾರದ್ವಾಜನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಆಲಿಂಗಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

01198019a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ತ್ವಯಾ ಸಂಬಂಧಮೀಯಿವಾನ್|

01198019c ಕೃತಾರ್ಥಂ ಮನ್ಯತೇಽತ್ಮಾನಂ ತಥಾ ಸರ್ವೇಽಪಿ ಕೌರವಾಃ||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪಡೆದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು
ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಕೌರವರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕೃತಾರ್ಥರೆಂದು
ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

01198020a ನ ತಥಾ ರಾಜ್ಯಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರೀತಿಕರೀ ಮತಾ|

01198020c ಯಥಾ ಸಂಬಂಧಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಜ್ಞಸೇನ ತ್ವಯಾ ಸಹ||

ಯಜ್ಞಸೇನ ! ನಿನ್ನೊಡನೆಯ ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆದ ಸಂತೋಷವೂ
ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01198021a ಏತದ್ವಿದಿತ್ವಾ ತು ಭವಾನ್ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯತು ಪಾಂಡವಾನ್|

01198021c ದ್ರಷ್ಟುಂ ಹಿ ಪಾಂಡುದಾಯಾದಾಂಸ್ವ ರಂತೇ ಕುರವೋ ಭೃಶಂ||

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೊರಡಲು
ಅನುಮತಿಕೊಡಬೇಕು. ಕೌರವರು ಪಾಂಡುದಾಯಾದಿಗಳನ್ನು
ನೋಡಲು ತುಂಬ ತವಕದಿಂದಿದ್ದಾರೆ.

01198022a ವಿಪ್ರೋಷಿತಾ ದೀರ್ಘಕಾಲಮಿಮೇ ಚಾಪಿ ನರರ್ಷಭಾಃ|

01198022c ಉತ್ಸುಕಾ ನಗರಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪೃಥಾ ತಥಾ||

ಈ ನರರ್ಷಭರು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಇದ್ದಾರೆ.
ಅವರು ಮತ್ತು ಪೃಥೆಯು ನಗರವನ್ನು ನೋಡಲು
ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

01198023a ಕೃಷ್ಣಾಮಪಿ ಚ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ಸರ್ವಾಃ ಕುರುವರಸ್ತ್ರಿಯಃ|

01198023c ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಾಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಪುರಂ ಚ ವಿಷಯಂ ಚ ನಃ||

ದೇಶ, ಪುರ ಮತ್ತು ಕುರುವರಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಂಚಾಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು
ನೋಡಲು ಆಸೆಯಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

01198024a ಸ ಭವಾನ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮಾಜ್ಞಾಪಯತು ಮಾಚಿರಂ|

01198024c ಗಮನಂ ಸಹದಾರಾಣಾಮೇತದಾಗಮನಂ ಮಮ||

ತಡಮಾಡದೇ ಪತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ
ಮತ್ತು ನನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡು.

01198025a ವಿಸೃಷ್ಟೇಷು ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

01198025c ತತೋಽಹಂ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಗಾನ್|

01198025e ಆಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಕೌಂತೇಯಾಃ ಕುಂತೀ ಚ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಯಾ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತರೆ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು
ಕೌಂತೇಯರು ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಹಿತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಶೀಘ್ರಗರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರದ್ವಪದಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರದ್ವಪದರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಾಗಮನಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೧೪/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೯೮/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೬೩೬೮/೭೩೭೮೪.

ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವ

೧೯೯

ದ್ರುಪದ-ವಾಸುದೇವರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪಾಂಡವರು
ದ್ರೌಪದಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದುದು (೧-೧೧).
ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಾಗತ (೧೨-೨೩). “ಪುನಃ ಮನಸ್ತಾಪವಾಗದಿರಲೆಂದು
ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗು” ಎಂದು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಲು ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಗರಿಯನ್ನು
ನಿರ್ಮಿಸಿ ವಾಸಿಸಿದುದು (೨೪-೫೦).

01199001 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01199001a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯಥಾತ್ಮ ವಿದುರಾದ್ಯ ಮಾಂ|

01199001c ಮಮಾಪಿ ಪರಮೋ ಹರ್ಷಃ ಸಂಬಂಧೇಽಸ್ಮಿನ್ಕೃತೇ ವಿಭೋ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ವಿದುರ! ವಿಭೋ! ನೀನು ನನಗೆ
ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೂ ಕೂಡ ಈ ಸಂಬಂಧವಾದುದರಿಂದ
ಪರಮ ಹರ್ಷವಾಗುತ್ತಿದೆ.

01199002a ಗಮನಂ ಚಾಪಿ ಯುಕ್ತಂ ಸ್ಯಾದ್ಧೃಹಮೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01199002c ನ ತು ತಾವನ್ಮಯಾ ಯುಕ್ತಮೇತದ್ವಕ್ತುಂ ಸ್ವಯಂ ಗಿರಾ||

ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ನಾನೇ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01199003a ಯದಾ ತು ಮನ್ಯತೇ ವೀರಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01199003c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೈವ ಯಮೌ ಚ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ||

01199004a ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ತದಾ ಗಚ್ಛಂತು ಪಾಂಡವಾಃ|

01199004c ಏತೌ ಹಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾವೇಷಾಂ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತೌ||

ವೀರ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮಸೇನ, ಅರ್ಜುನ, ಮತ್ತು ಪುರುಷರ್ಷಭ ಯಮಳರು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಬಲರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಪಾಂಡವರು ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಈವರ್ತರು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರೂ ಅವರ ಪ್ರಿಯರೂ ಹಿತೈಷಿಗಳೂ ಹೌದು.”

01199005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01199005a ಪರವಂತೋ ವಯಂ ರಾಜಂಸ್ತ್ವಯಿ ಸರ್ವೇ ಸಹಾನುಗಾಃ|

01199005c ಯಥಾ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ನಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಕರಿಷ್ಯಾಮಸ್ತಥಾ ವಯಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಸಹಾನುಗರು ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವೆವು. ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.””

01199006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01199006a ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವೋ ಗಮನಂ ಮಮ ರೋಚತೇ|

01199006c ಯಥಾ ವಾ ಮನ್ಯತೇ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಧರ್ಮವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಅವರು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ!” ಎಂದು ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು.

01199007 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

01199007a ಯಥೈವ ಮನ್ಯತೇ ವೀರೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

01199007c ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಾ ಬುದ್ಧಿನಿಶ್ಚಿತಾ ಮಮ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ ದಾಶಾರ್ಹ ಮಹಾಬಾಹು!

ಬುದ್ಧಿನಿಶ್ಚಿತ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ

ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆಯೋ ಅದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

01199008a ಯಥೈವ ಹಿ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಕೌಂತೇಯಾ ಮಮ ಸಾಂಪ್ರತಂ|

01199008c ತಥೈವ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಹಾಭಾಗ ಕೌಂತೇಯರು ನನಗೆಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದವರೋ

ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ವಾಸುದೇವನ ಹತ್ತಿರದವರು

ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01199009a ನ ತದ್ಧ್ಯಾಯತಿ ಕೌಂತೇಯೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01199009c ಯದೇಷಾಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಶ್ರೇಯೋ ಧ್ಯಾಯತಿ ಕೇಶವಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕೇಶವನು ಇವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುವಷ್ಟು

ಕೌಂತೇಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.””

01199010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01199010a ತತಸ್ತೇ ಸಮನುಜ್ಞಾತಾ ದ್ರುಪದೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01199010c ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೈವ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

01199011a ಆದಾಯ ದ್ರೌಪದೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕುಂತೀಂ ಚೈವ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01199011c ಸವಿಹಾರಂ ಸುಖಂ ಜಗ್ಮುರ್ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರುಪದನು ಅವರಿಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು. ಪಾಂಡವರು, ಕೃಷ್ಣ, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ, ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿನಿ ಕುಂತಿಯು ದ್ರೌಪದಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಂಗುತ್ತಾ ನಾಗಸಾಹ್ವಯ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

01199012a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೋಪಸ್ಥಿತಾನ್ವೀರಾನ್ಧ್ರತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಪಿ ಕೌರವಃ|

01199012c ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾಯ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕೌರವಾನ್||

01199013a ವಿಕರ್ಣಂ ಚ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಚ ಭಾರತ|

01199013c ದ್ರೋಣಂ ಚ ಪರಮೇಷ್ಟಾಸಂ ಗೌತಮಂ ಕೃಪಮೇವ ಚ||

ಆ ವೀರರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕೌರವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಕೌರವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು: ವಿಕರ್ಣ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಚಿತ್ರಸೇನ, ಪರಮೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಗೌತಮ ಕೃಪ.

01199014a ತೈಸ್ತೇ ಪರಿವೃತಾ ವೀರಾಃ ಶೋಭಮಾನಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01199014c ನಗರಂ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಶನ್ಯೈಃ ಪ್ರವಿವಿಶುಸ್ತದಾ||

ಅವರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಶೋಭಾಯಮಾನರಾದ ಆ ವೀರ

ಮಹಾರಥಿಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಪುರ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01199015a ಕೌತೂಹಲೇನ ನಗರಂ ದೀರ್ಯಮಾಣಮಿವಾಭವತ್|

01199015c ಯತ್ರ ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಶೋಕದುಃಖವಿನಾಶನಾಃ||

ಶೋಕದುಃಖವಿನಾಶಕ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆ ನಗರವು
ಕೌತೂಹಲದಿಂದ ಬಿರಿದು ಒಡೆಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01199016a ತತ ಉಚ್ಚಾವಚಾ ವಾಚಃ ಪ್ರಿಯಾಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷುಭಿಃ|

01199016c ಉದೀರಿತಾ ಅಶೃಣ್ವಂಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾ ಹೃದಯಂಗಮಾಃ||

ಅವರ ಪ್ರಿಯರು ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಚೀರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.
ಅವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಾಂಡವರ ಹೃದಯಗಳು ತುಂಬಿಬಂದವು.

01199017a ಅಯಂ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪುನರಾಯಾತಿ ಧರ್ಮವಿತ್|

01199017c ಯೋ ನಃ ಸ್ವಾನಿವ ದಾಯಾದಾನ್ಧರ್ಮೇಣ ಪರಿರಕ್ಷತಿ||

“ಧರ್ಮವಿದ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಪುನಃ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ! ತನ್ನ
ದಾಯಾದಿಗಳೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇನ್ನು ನಮ್ಮನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ
ಪರಿರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

01199018a ಅದ್ಯ ಪಾಂಡುರ್ಮಹಾರಾಜೋ ವನಾದಿವ ವನಪ್ರಿಯಃ|

01199018c ಆಗತಃ ಪ್ರಿಯಮಸ್ಮಾಕಂ ಚಿಕೀರ್ಷುರ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಇಂದು ವನಪ್ರಿಯ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡುವು ವನದಿಂದ ನಮಗೆಲ್ಲ
ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ

ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01199019a ಕಿಂ ನು ನಾದ್ಯ ಕೃತಂ ತಾವತ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪರಂ ಪ್ರಿಯಂ|

01199019c ಯನ್ನಃ ಕುಂತೀಸುತಾ ವೀರಾ ಭರ್ತಾರಃ ಪುನರಾಗತಾಃ||

ವೀರ ಭರ್ತಾರ ಕುಂತೀಸುತರು ಪುನಃ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಅತಿಯಾದ ಸಂತೋಷವು ಇಂದು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇರೆ ಯಾವುದಿದೆ?

01199020a ಯದಿ ದತ್ತಂ ಯದಿ ಹುತಂ ವಿದ್ಯತೇ ಯದಿ ನಸ್ತಪಃ|

01199020c ತೇನ ತಿಷ್ಠಂತು ನಗರೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಶರದಾಂ ಶತಂ||

ನಾವು ಎಂದಾದರೂ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದರ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ಪಾಂಡವರು ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೂರು ಶರದಗಳ ಕಾಲ ನಿಲ್ಲಲಿ!"

01199021a ತತಸ್ತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01199021c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚ ತದರ್ಹಾಣಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಪಾದಾಭಿವಂದನಂ||

01199022a ಕೃತ್ವಾ ತು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನಂ ಸರ್ವೇಣ ನಗರೇಣ ತೇ|

01199022c ಸಮಾವಿಶಂತ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ನಂತರ ಅವರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಅರ್ಹರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅವನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01199023a ವಿಶ್ರಾಂತಾಸ್ತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01199023c ಆಹೂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ ಶಾಂತನವೇನ ಚ||

ಆ ಮಾಹಾತ್ಮ ಮಹಾಬಲಿಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಶಾಂತನವರು ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿದರು.

01199024 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

01199024a ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಕೌಂತೇಯ ನಿಬೋಧೇದಂ ವಚೋ ಮಮ|

01199024c ಪುನರ್ವೋ ವಿಗ್ರಹೋ ಮಾ ಭೂತ್ಪಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಾವಿಶ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ! ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳು. ಪುನಃ ಮನಸ್ತಾಪವಾಗದಿರಲೆಂದು ನೀನು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗು.

01199025a ನ ಚ ವೋ ವಸತಸ್ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಛಕ್ತಃ ಪ್ರಬಾಧಿತುಂ|

01199025c ಸಂರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಾನ್ಪಾರ್ಥೇನ ತ್ರಿದಶಾನಿವ ವಜ್ರಿಣಾ|

01199025e ಅರ್ಥಂ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಾವಿಶ||

ತ್ರಿದಶ ವಜ್ರಿಯಂತಿರುವ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಕೂಡ ಬಾಧಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗು.”

01199026 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01199026a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನೃಪಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ|

01199026c ಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ ತತೋ ಘೋರಂ ವನಂ ತನ್ಮನುಜರ್ಷಭಾಃ|

01199026e ಅರ್ಧಂ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಾವಿಶನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಆ ಮನುಜರ್ಷಭರು ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಘೋರ ವನವಾಗಿದ್ದ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01199027a ತತಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಪುರೋಗಮಾಃ|

01199027c ಮಂಡಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ತದ್ವೈ ಪುರಂ ಸ್ವರ್ಗವದಚ್ಯುತಾಃ||

ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದಾಳುತ್ತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಷ್ಟೇ ಸುಂದರ ಪುರವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

01199028a ತತಃ ಪುಣ್ಯೇ ಶಿವೇ ದೇಶೇ ಶಾಂತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01199028c ನಗರಂ ಮಾಪಯಾಮಾಸುದ್ವೈ ಪಾಯನಪುರೋಗಾಃ||

ದ್ವೈಪಾಯನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಣ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಶಾಂತಿಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾರಥಿಗಳು ನಗರದ ಮಾಪನ ಮಾಡಿದರು.

01199029a ಸಾಗರಪ್ರತಿರೂಪಾಭಿಃ ಪರಿಖಾಭಿರಲಂಕೃತಂ|

01199029c ಪ್ರಾಕಾರೇಣ ಚ ಸಂಪನ್ನಂ ದಿವಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಾ|

01199030a ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರಕಾಶೇನ ಹಿಮರಾಶಿನಿಭೇನ ಚ|

01199030c ಶುಶುಭೇ ತತ್ಪುರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ನಾಗೈರ್ಭೋಗವತೀ ಯಥಾ||

ಅದು ಸಾಗರದಂತಿದ್ದ ಪರಿವಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು.
 ಆಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಸುಂದರ, ಅಭ್ರಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬಿಳಿಯಾದ,
 ಅಥವಾ ಹಿಮರಾಶಿಯಂತಿರುವ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ
 ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾಗಗಳಿಂದ ಬೋಗವತಿಯು ಹೇಗೆ
 ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರವೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01199031a ದ್ವಿಪಕ್ಷಗರುಡಪ್ರಖ್ಯೆರ್ವಾರ್ಯೋರಪ್ರದರ್ಶನೈಃ|

01199031c ಗುಪ್ತಮಭ್ರಚಯಪ್ರಖ್ಯೆರ್ಗೋಪುರೈರ್ಮಂದರೋಪಮೈಃ||

ಅದು ಘೋರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಗರುಡನ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತಿರುವ
 ದ್ವಾರಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ದ್ವಾರದ ಗೋಪುರಗಳು ಮಂದರವನ್ನು
 ಮುಚ್ಚಿರುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

01199032a ವಿವಿಧೈರತಿನಿವಿದ್ಧೈಃ ಶಸ್ತ್ರೋಪೇತೈಃ ಸುಸಂವೃತೈಃ|

01199032c ಶಕ್ತಿಭಿಶ್ಚಾವೃತಂ ತದ್ಧಿ ದ್ವಿಜಿಹ್ವೈರಿವ ಪನ್ನಗೈಃ|

01199032e ತಲ್ಪೈಶ್ಚಾಭ್ಯಾಸಿಕೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಶುಶುಭೇ ಯೋಧರಕ್ಷಿತಂ||

ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹರಿತ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಎರಡು
 ನಾಲಿಗೆಗಳ ಪನ್ನಗಳಂತಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.
 ವಿಡ್ಗ ಡಮರುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಶುಭ ಯೋಧರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

01199033a ತೀಕ್ಷ್ಣಾಂಕುಶಶತಫ್ಲೀಭಿಯಂತ್ರಜಾಲೈಶ್ಚ ಶೋಭಿತಂ|

01199033c ಆಯಸೈಶ್ಚ ಮಹಾಚಕ್ರೈಃ ಶುಶುಭೇ ತತ್ಪುರೋತ್ತಮಂ|

ನೂರಾರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅಂಕುಶ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಜಾಲಗಳಿಂದ

ಶೋಭಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಉತ್ತಮ ಪುರವು ಆಯಸ ಮಹಾಚಕ್ರಗಳಿಂದ
ಶೋಭಿತವಾಗಿತ್ತು.

01199034a ಸುವಿಭಕ್ತಮಹಾರಥ್ಯಂ ದೇವತಾಬಾಧವರ್ಜಿತಂ|

01199034c ವಿರೋಚಮಾನಂ ವಿವಿಧೈಃ ಪಾಂಡುರೈರ್ಭವನೋತ್ತಮೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಗಳು ಹೋಗಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೊಂಡ ಅಪಘಾತಗಳು
ಆಗದಂತಿದ್ದ, ಎರಡೂ ಕಡೆ ಉತ್ತಮ ಶ್ವೇತವರ್ಣ ಭವನಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ್ದ ವಿಶಾಲ ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದವು.

01199035a ತತ್ತಿವಿಷ್ಟಪಸಂಕಾಶಮಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ವ್ಯರೋಚತ|

01199035c ಮೇಘವೃಂದಮಿವಾಕಾಶೇ ವೃದ್ಧಂ ವಿದ್ಯುತ್ಸಮಾವೃತಂ||

ಸ್ವರ್ಗದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ
ಸಮಾವೃತ ಮೋಡಗಳ ರಾಶಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

01199036a ತತ್ರ ರಮ್ಯೇ ಶುಭೇ ದೇಶೇ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ|

01199036c ಶುಶುಭೇ ಧನಸಂಪೂರ್ಣಂ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಕ್ಷಯೋಪಮಂ||

ಈ ರಮ್ಯ ಶುಭ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಸಂಪತ್ತು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿದೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಧನಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಕೌರವನ ನಿವೇಶನವಿತ್ತು.

01199037a ತತ್ರಾಗಚ್ಛನ್ನಿ ಜಾ ರಾಜನ್ಸರ್ವವೇದವಿದಾಂ ವರಾಃ|

01199037c ನಿವಾಸಂ ರೋಚಯಂತಿ ಸ್ಮ ಸರ್ವಭಾಷಾವಿದಸ್ತಥಾ||

ರಾಜನ್! ಸರ್ವವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವಿಜರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

ಸರ್ವ ಭಾಷೆಯ ಜನರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01199038a ವಣಿಜಶ್ಚಾ ಭ್ಯಯುಸ್ತತ್ರ ದೇಶೇ ದಿಗ್ಭೋ ಧನಾರ್ಥಿನಃ|

01199038c ಸರ್ವ ಶಿಲ್ಪವಿದಶ್ಚೈವ ವಾಸಾಯಾಭ್ಯಾಗಮಂಸ್ತದಾ||

ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಧನಾರ್ಥಿಗಳಾದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು,
ವರ್ತಕರು ಬಂದರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಶಿಲ್ಪ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಅಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸಲು ಬಂದರು.

01199039a ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಚ ರಮ್ಯಾಣಿ ನಗರಸ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

01199039c ಆಮೈ ರಾಮ್ರಾತಕೈರ್ನೀಪೈರಶೋಕೈಶ್ಚಂಪಕೈಸ್ತಥಾ||

01199040a ಪುನ್ನಾಗೈರ್ನಾಗಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ಲಕುಚೈಃ ಪನಸೈಸ್ತಥಾ|

01199040c ಶಾಲತಾಲಕದಂಬೈಶ್ಚ ಬಕುಲೈಶ್ಚ ಸಕೇತಕೈಃ||

01199041a ಮನೋಹರೈಃ ಪುಷ್ಪಿತೈಶ್ಚ ಫಲಭಾರಾವನಾಮಿತೈಃ|

01199041c ಪ್ರಾಚೀನಾಮಲಕೈರ್ಲೋಧೈರಂಕೋಲೈಶ್ಚ ಸುಪುಷ್ಪಿತೈಃ||

01199042a ಜಂಬೂಭಿಃ ಪಾಟಲಾಭಿಶ್ಚ ಕುಬ್ಜಕೈರತಿಮುಕ್ತಕೈಃ|

01199042c ಕರವೀರೈಃ ಪಾರಿಜಾತೈರನ್ವೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ದುರ್ಮೈಃ||

01199043a ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲೋಪೇತೈರ್ನಾನಾದ್ವಿಜಗಣಾಯತಂ|

01199043c ಮತ್ತಬರ್ಹಿಣಸಂಘುಷ್ಪಂ ಕೋಕಿಲೈಶ್ಚ ಸದಾಮದೈಃ||

ನಗರವು ಮಾವು, ಅಮ್ರಾತಕ, ನಿಪ, ಅಶೋಕ, ಚಂಪಕ, ಪುನ್ನಾಗ,
ನಾಗಪುಷ್ಪ, ಲಕುಚ, ಪನಸ, ಶಾಲತಾಲ, ಕದಂಬ, ಬಕುಲ, ಸಕೇತ,
ಮೊದಲಾದ ಮನೋಹರ ಪುಷ್ಪಿತ, ಫಲಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿದ್ದ,

ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ವನಗಳು ಗಳಿತ ಅಮಲಕ, ಲೋದ್ರ, ಹೂಬಿಟ್ಟ ಅಂಕೋಲಗಳು, ಜಂಬೂ, ಪಾಟಲ, ಕುಬ್ಜಕ, ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ಕರವೀರ, ಪಾರಿಜಾತ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವಿವಿಧ ಮರಗಳಿಂದ, ನಿತ್ಯವೂ ಪುಷ್ಪ-ಫಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನವಿಲುಗಳ ಮತ್ತು ಸದಾ ಮದದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಕಿಲಗಳ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು.

01199044a ಗೃಹೈರಾದರ್ಶವಿಮಲೈವಿವಿಧೈಶ್ಚ ಲತಾಗೃಹೈಃ|

01199044c ಮನೋಹರೈಶ್ಚಿತ್ರಗೃಹೈಸ್ತಥಾ ಜಗತಿಪರ್ವತೈಃ|

01199044e ವಾಪೀಭಿವಿವಿಧಾಭಿಶ್ಚ ಪೂರ್ಣಾಭಿಃ ಪರಮಾಂಭಸಾ||

01199045a ಸರೋಭಿರತಿರಮೈಶ್ಚ ಪದ್ಮೋತ್ಪಲಸುಗಂಧಿಭಿಃ|

01199045c ಹಂಸಕಾರಂಡವಯುತೈಶ್ಚ ಕ್ರವಾಕೋಪಶೋಭಿತೈಃ||

01199046a ರಮ್ಯಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತತ್ರ ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯೋ ವನಾವೃತಾಃ|

01199046c ತಡಾಗಾನಿ ಚ ರಮ್ಯಾಣಿ ಬೃಹಂತಿ ಚ ಮಹಾಂತಿ ಚ||

ಅದು ಕನ್ನಡಿಗಳಂತೆ ಶುಭ್ರ ಮನೆಗಳಿಂದ, ವಿವಿಧ ಲತಾಗೃಹಗಳಿಂದ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಮನೋಹರ ಮನೆಗಳಿಂದ, ಸುಖಮಯ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ, ಶುದ್ಧ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕೊಳಗಳಿಂದ, ಪದ್ಮ ಕುಸುಮಗಳ ಸುಗಂಧದಿಂದ ತುಂಬಿದ, ಹಂಸ ಬಾತುಕೋಳಿಗಳ ಕಲರವದಿಂದ, ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತ ಅತಿರಮ್ಯ ಸುಂದರ ಸರೋವರಗಳಿಂದ, ರಮ್ಯ ವನಗಳಿಂದ ಆವೃತ ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಗಳಿಂದ, ಮತ್ತು ಅಗಲ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ರಮ್ಯ ಕೆರೆಗಳಿಂದ

ಕೂಡಿತ್ತು.

01199047a ತೇಷಾಂ ಪುಣ್ಯಜನೋಪೇತಂ ರಾಷ್ಟ್ರಮಾವಸತಾಂ ಮಹತ್|

01199047c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಶಶ್ವತ್ತೀತಿರವರ್ಧತ||

01199048a ತತ್ರ ಭೀಷ್ಮೇಣ ರಾಜ್ಞಾ ಚ ಧರ್ಮಪ್ರಣಯನೇ ಕೃತೇ|

01199048c ಪಾಂಡವಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವಾಸಿನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಪುಣ್ಯಜನೋಪೇತ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಸಂತೋಷವು ನಿರಂತರವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಣಯದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

01199049a ಪಂಚಭಿಸ್ಪೈರ್ಮಹೇಷ್ವಾಸೈರಿಂದ್ರಕಲ್ಪೈಃ ಸಮನ್ವಿತಂ|

01199049c ಶುಶುಭೇ ತತ್ಪುರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ನಾಗೈರ್ಭೋಗವತೀ ಯಥಾ||

ಆ ಐದು ಇಂದ್ರಕಲ್ಪ ಮಹೇಷ್ವಾಸರಿದ ಕೂಡಿದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರವು ನಾಗಗಳಿಂದ ಭೋಗವತಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01199050a ತಾನ್ನಿವೇಶ್ಯ ತತೋ ವೀರೋ ರಾಮೇಣ ಸಹ ಕೇಶವಃ|

01199050c ಯಯೌ ದ್ವಾರವತೀಂ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಾನುಮತೇ ತದಾ||

ರಾಜನ್ ! ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ತಳವನ್ನೂರಿಸಿ ಕೇಶವನು ವೀರ ರಾಮನ ಸಹಿತ ಪಾಂಡವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವಣಿ

ಏಕೋನದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೧೫/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೯೯/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೬೪೧೮/೭೩೭೮೪.

ಅರ್ಜುನವನವಾಸ ಪರ್ವ

೨೦೦

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ನಾರದನ ಆಗಮನ, ಸತ್ಕಾರ (೧-೧೫).

“ಪಾಂಚಾಲಿಯಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು

ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದನು

ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೧೬-

೨೩).

01200001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01200001a ಏವಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ತದಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ತಪೋಧನ|

01200001c ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕಿಮಕುರ್ವಂತ ಪಾಂಡವಾಃ||

01200002a ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪೂರ್ವೇ ಮಮ ಪಿತಾಮಹಾಃ|

01200002c ದ್ರೌಪದೀ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ ಚ ಕಥಂ ತಾನನ್ವವರ್ತತ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನ! ಈ ರೀತಿ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಏನು

ಮಾಡಿದರು? ಆ ನನ್ನ ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾತ್ಮರೆಲ್ಲರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು?

01200003a ಕಥಂ ವಾ ಪಂಚ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಮೇಕಸ್ಯಾಂ ತೇ ನರಾಧಿಪಾಃ|

01200003c ವರ್ತಮಾನಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ನಾಭಿದ್ಯಂತ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಅಥವಾ ಆ ನರಾಧಿಪರು ಹೇಗೆ ಮಹಾಭಾಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯೊಬ್ಬಳಿಗೇ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವವು ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?

01200004a ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಸರ್ವಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ತಪೋಧನ|

01200004c ತೇಷಾಂ ಚೇಷ್ಟಿತಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ಯುಕ್ತಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣಯಾ ತಯಾ||

ತಪೋಧನ! ಕೃಷ್ಣೆಯೊಡನೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮದುವೆಯಾದ ಅವರು
ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರ ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ
ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01200005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01200005a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾಃ ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಹ ಪಾಂಡವಾಃ|

01200005c ರೇಮಿರೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಜ್ಯಾಃ ಪರಂತಪಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ, ಪರಂತಪ ಪಾಂಡವರು
ಕೃಷ್ಣೆಯೊಡನೆ ರಮಿಸಿದರು.

01200006a ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01200006c ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮೇಣ ಪೃಥಿವೀಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಸತ್ಯಸಂಧ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಭ್ರಾತೃಗಳೊಡನೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸತೊಡಗಿದನು.

01200007a ಜಿತಾರಯೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ|

01200007c ಮುದಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತತ್ಕ್ರೋಷುಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ||

ಅರಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣ

ಪಾಂಡುನಂದನನು ಪರಮ ಸಂತಸವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದನು.

01200008a ಕುರ್ವಾಣಾಃ ಪೌರಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

01200008c ಆಸಾಂ ಚಕ್ರೂರ್ಮಹಾರ್ಹೇಷು ಪಾರ್ಥಿವೇಷ್ವಾಸನೇಷು ಚ||

ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರಾಜಾಸನಗಳಲ್ಲಿ²⁴⁵ ಕುಳಿತು ಸರ್ವ

ಪೌರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01200009a ಅಥ ತೇಷೂಪವಿಷ್ಟೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವ ಮಹಾತ್ಮಸು|

01200009c ನಾರದಸ್ತ್ವಥ ದೇವರ್ಷಿರಾಜಗಾಮ ಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ|

01200009e ಆಸನಂ ರುಚಿರಂ ತಸ್ಯೈ ಪ್ರದದೌ ಸ್ವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

01200010a ದೇವರ್ಷೇ ರುಪವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಸ್ವಯಮರ್ಘ್ಯಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

01200010c ಪ್ರಾದಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಧೀಮಾನ್ರಾಜ್ಯಂ ಚಾಸ್ಯೈ ನೃವೇದಯತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಸರ್ವ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವರ್ಷಿ

ನಾರದನು ಬಂದನು²⁴⁶. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಸುಂದರ

ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಿದನು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದೇವರ್ಷಿಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ

²⁴⁵ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಾಸನದ ಮಹತ್ವವೇನು?

²⁴⁶ಗೀತಾಪ್ರೆಸ್‌ನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ನಾರದನ ಆಗಮನದ್ವಾರ ಮತ್ತು ಅವನ ಹಿರಿಮೆಯ ಕುರಿತಾದ ಹಲವಾರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ.

2012/03/25

ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಯಥಾವಿಧಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನಿತ್ತನು. ನಂತರ ಧೀಮಾನ್
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಅವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

01200011a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತಾಂ ಪೂಜಾಮೃಷಿಃ ಪ್ರೀತಮನಾಭವತ್|

01200011c ಆಶೀರ್ಭಿರ್ವರ್ಧಯಿತ್ವಾ ತು ತಮುವಾಚಾಸ್ಯತಾಮಿತಿ||

01200012a ನಿಷಸಾದಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಸ್ತತೋ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01200012c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಾಯೈ ಭಗವಂತಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಅವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಋಷಿಯು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು
ಅವನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನಿತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದನು. ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಭಗವಾನನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೃಷ್ಣಗೆ
ಬರಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01200013a ಶ್ರುತ್ವೈವ ದ್ರೌಪದೀ ಚಾಪಿ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಾ|

01200013c ಜಗಾಮ ತತ್ರ ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ನಾರದಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ದ್ರೌಪದಿಯು ಶುಚಿಭೂತಳಾಗಿ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ
ನಾರದನು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು.

01200014a ತಸ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚರಣೌ ದೇವರ್ಷೇರ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ|

01200014c ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ಸುಸಂವೀತಾ ಸ್ಥಿತಾಥ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾ||

ದೇವರ್ಷಿಯ ಚರಣಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ
ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧಳಾಗಿ, ಸುಸಂವೀತಳಾಗಿ

ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

01200015a ತಸ್ಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯವಾಗೃಷಿಸತ್ತಮಃ|

01200015c ಆಶಿಷೋ ವಿವಿಧಾಃ ಪ್ರೋಚ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರಾಸ್ತು ನಾರದಃ|

01200015e ಗಮ್ಯತಾಮಿತಿ ಹೋವಾಚ ಭಗವಾಂಸ್ತಾಮನಿಂದಿತಾಂ||

ಸತ್ಯವಾಗ್ಮಿ ಋಷಿಸತ್ತಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಭಗವಾನ್ ನಾರದನು ಅನಿಂದಿತೆ ರಾಜಪುತ್ರಗೆ ವಿವಿಧ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನಿತ್ತು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು²⁴⁷.

01200016a ಗತಾಯಾಮಥ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾನ್|

01200016c ವಿವಿಕ್ತೇ ಪಾಂಡವಾನ್ಸರ್ವಾನುವಾಚ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

ಕೃಷ್ಣೆಯು ಹೋದನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಂಡವರು ಮಾತ್ರ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರಲು, ಸರ್ವರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು:

01200017a ಪಾಂಚಾಲೀ ಭವತಾಮೇಕಾ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

01200017c ಯಥಾ ವೋ ನಾತ್ರ ಭೇದಃ ಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

“ಯಶಸ್ವಿನೀ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ

²⁴⁷ ದ್ರೌಪದಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಮಾತುಕತೆಯಾಗುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಾರದನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಭೇದವುಂಟಾಗದಂತೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು
ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

01200018a ಸುಂದೋಪಸುಂದಾವಸುರೌ ಭ್ರಾತರೌ ಸಹಿತಾವುಭೌ|

01200018c ಆಸ್ತಾಮವಧ್ಯಾವನ್ಯೇಷಾಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತೌ||

ಹಿಂದೆ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ರುತ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು
ಬಿಟ್ಟಿರದೇ ಇದ್ದ ಸುಂದ ಮತ್ತು ಉಪಸುಂದರೆಂಬ ಈವರು ಅಸುರ
ಸಹೋದರರಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಅವಧ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

01200019a ಏಕರಾಜ್ಯಾವೇಕಗೃಹಾವೇಕಶಯ್ಯಾಸನಾಶನೌ|

01200019c ತಿಲೋತ್ತಮಾಯಾಸ್ತೌ ಹೇತೋರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯ, ಒಂದೇ ಅರಮನೆ, ಒಂದೇ ಹಾಸಿಗೆ, ಆಸನ,
ಆಹಾರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಸಲುವಾಗಿ
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

01200020a ರಕ್ಷ್ಯತಾಂ ಸೌಹೃದಂ ತಸ್ಮಾದನ್ಯೋನ್ಯಪ್ರತಿಭಾವಿಕಂ|

01200020c ಯಥಾ ವೋ ನಾತ್ರ ಭೇದಃ ಸ್ಯಾತ್ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಭೇದವುಂಟಾಗದ
ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೋ!”

01200021 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

01200021a ಸುಂದೋಪಸುಂದಾವಸುರೌ ಕಸ್ಯ ಪುತ್ರೌ ಮಹಾಮುನೇ|

01200021c ಉತ್ಪನ್ನಶ್ಚ ಕಥಂ ಭೇದಃ ಕಥಂ ಚಾನೋನ್ಯಮಘ್ನತಾಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಮುನೇ! ಸುಂದ ಮತ್ತು ಉಪಸುಂದರು ಯಾರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಭೇದವುಂಟಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರು ಹೇಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು?

01200022a ಅಪ್ಸರಾ ದೇವಕನ್ಯಾ ವಾ ಕಸ್ಯ ಚೈಷಾ ತಿಲೋತ್ತಮಾ|

01200022c ಯಸ್ಯಾಃ ಕಾಮೇನ ಸಮ್ಮತ್ತೌ ಜಘ್ನತುಸ್ತೌ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಮತ್ತು ಕಾಮದಿಂದ ಆ ಸಮ್ಮತ್ತರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಆ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಯಾರು? ಅಪ್ಸರೆಯೇ? ದೇವಕನೆಯೇ? ಮತ್ತು ಅವಳು ಯಾರವಳು?

01200023a ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ತಪೋಧನ|

01200023c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ವಿಪ್ರ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ನಃ||

ತಪೋಧನ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಪ್ರ! ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಪರಮ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾರದಸಂವಾದೇ ದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾರದಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಇನ್ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೧

ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನ

ರಾಕ್ಷಸ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ನಿಕುಂಭನಿಗೆ ಸುಂದ-
ಲುಪಸುಂದರೆಂಬ, ಅನ್ಯೋನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದುದು (೧-೫). ಅಮರತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ
ಘೋರತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದುದು ಮತ್ತು ಅವರಿರ್ವರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಅವರ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಾರದೆಂಬ ವರವನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದು (೬-೨೬). ವರಮದದಿಂದ
ಸಂತೋಷವನ್ನಾಚರಿಸಿದುದು (೨೭-೩೨).

01201001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

01201001a ಶೃಣು ಮೇ ವಿಸ್ತರೇಣೇಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

01201001c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಪಾರ್ಥ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪಾರ್ಥ! ಈ ಪುರಾತನ
ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಹಿತ
ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

01201002a ಮಹಾಸುರಸ್ಯಾನ್ವವಾಯೇ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋಃ ಪುರಾ|

01201002c ನಿಕುಂಭೋ ನಾಮ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ಬಲವಾನಭೂತ್||

ಹಿಂದೆ ಮಹಾಸುರ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ²⁴⁸ ನಿಕುಂಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತೇಜಸ್ವಿ ಬಲವಾನ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನಿದ್ದನು.

01201003a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಜಾತೌ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮೌ²⁴⁹|

01201003c ಸಹಾನೋನ್ಯೇನ ಭುಂಜಾತೇ ವಿನಾನೋನ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಃ||

01201004a ಅನೋನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಕರಾವನೋನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂವದೌ|

01201004c ಏಕಶೀಲಸಮಾಚಾರೌ ದ್ವಿಧೈವೈಕಂ ಯಥಾ ಕೃತೌ||

ಅವನಿಗೆ ಮಹಾವೀರ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಪುತ್ರರಿಬ್ಬರು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೋನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೋನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬನೇ ಇಬ್ಬರಾದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01201005a ತೌ ವಿವೃದ್ಧೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಕಾರ್ಯೇಷ್ಟಪೈಕನಿಶ್ಚಯೌ|

²⁴⁸ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ವಂಶಾವಳಿ: ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, ಪ್ರಹ್ಲಾದ...

²⁴⁹ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್: ಸುಂದೋಪಸುಂದೌ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರೌ ದಾರುಣೌ ಕ್ರೂರಮಾನಸೌ||
ತಾವೇಕನಿಶ್ಚಯೌ ದೈತ್ಯಾತ್ವೇಕಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಮ್ಮತೌ| ನಿರಂತರಮವರ್ತೇತಾಂ
ಸಮದುಹ್ಯಸುಖಾವುಭೌ||

01201005c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯಾರ್ಥಾಯ ಸಮಾಸ್ಥಾಯೈಕನಿಶ್ಚಯಂ||

ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕನಿಶ್ಚಯರಾದ ಆ ಮಹಾವೀರರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯದ ಒಂದೇ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.

01201006a ಕೃತ್ವಾ ದೀಕ್ಷಾಂ ಗತೌ ವಿಂಧ್ಯಂ ತತ್ರೋಗ್ರಂ ತೇಪತುಸ್ತಪಃ|

01201006c ತೌ ತು ದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ತಪೋಯುಕ್ತೌ ಬಭೂವತುಃ||

ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಾಗಿ ಅವರು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದರು²⁵⁰. ಅವರು ದೀರ್ಘಕಾಲ ತಪೋಯುಕ್ತರಾದರು.

01201007a ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರಿಶ್ರಾಂತೌ ಜಟಾವಲ್ಕಲಧಾರಿಣೌ|

01201007c ಮಲೋಪಚಿತಸರ್ವಾಂಗೌ ವಾಯುಭಕ್ಷೌ ಬಭೂವತುಃ||

ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ, ಜಟಾವಲ್ಕಲಧಾರಿಗಳಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗಗಳು ಮಲಿನದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿ, ಕೇವಲ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01201008a ಆತ್ಮಮಾಂಸಾನಿ ಜುಹ್ವಂತೌ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರಧಿಷ್ಠಿತೌ|

01201008c ಊರ್ಧ್ವಬಾಹೂ ಚಾನಿಮಿಷೌ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಧೃತವ್ರತೌ||

ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನಾಗಿತ್ತರು. ಅವರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ,

²⁵⁰ದೈತ್ಯರ ತಪಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗ್ರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ!

ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ
ಧೃತವ್ರತರಾಗಿದ್ದರು.

01201009a ತಯೋಸ್ತಪಹ್ವ ಭಾವೇಣ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಪ್ರತಾಪಿತಃ|

01201009c ಧೂಮಂ ಪ್ರಮುಮುಚೇ ವಿಂಧ್ಯಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಾಪದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ
ಅದ್ಭುತವೋ ಎಂಬಂತೆ ವಿಂಧ್ಯವು ಹೊಗೆಕಾರತೊಡಗಿತು.

01201010a ತತೋ ದೇವಾಭವನ್ಭೀತಾ ಉಗ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಯೋಸ್ತಪಃ|

01201010c ತಪೋವಿಘಾತಾರ್ಥಮಥೋ ದೇವಾ ವಿಘ್ನಾನಿ ಚಕ್ರೀ||

ಅವರ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳು ಭೀತರಾದರು²⁵¹.
ದೇವತೆಗಳು ಅವರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸಲೋಸುಗ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು
ತಂದೊಟ್ಟಿದರು.

01201011a ರತ್ನ್ವೈಃ ಪ್ರಲೋಭಯಾಮಾಸುಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿಶ್ಚೋಭೌ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01201011c ನ ಚ ತೌ ಚಕ್ರತುರ್ಭಂಗಂ ವ್ರತಸ್ಯ ಸುಮಹಾವ್ರತೌ||

ರತ್ನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೂಲಕ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಪ್ರಲೋಭಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಆ ಇಬ್ಬರು ಸುಮಹಾವ್ರತರ

²⁵¹ ದೈತ್ಯರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗುವ ಕಷ್ಟ ಏನು? ಏಕೆ
ಅವರು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ? ತಪಸ್ಸು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ?
ಪುರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದರ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಆಗುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತದೆ.

ವ್ರತಭಂಗಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

01201012a ಅಥ ಮಾಯಾಂ ಪುನರ್ದೇವಾಸ್ತಯೋಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಮಹಾತ್ಮನೋಃ|

01201012c ಭಗಿನ್ಯೋ ಮಾತರೋ ಭಾರ್ಯಾಸ್ತಯೋಃ ಪರಿಜನಸ್ತಥಾ||

01201013a ಪರಿಪಾತ್ಯಮಾನಾ ವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಶೂಲಹಸ್ತೇನ ರಕ್ಷಸಾ|

01201013c ಸ್ತಸ್ತಾಭರಣಕೇಶಾಂತಾ ಏಕಾಂತಭ್ರಷ್ಟವಾಸಸಃ||

ಇದರ ನಂತರ ಪುನಃ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳು, ತಲೆಕೂದಲು ಕೆದರಿದ, ಬಟ್ಟೆಯು ಒಂದೆಡೆ ಕಳಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಹೋದರಿಯರು, ತಾಯಂದಿರು ಭಾರ್ಯೆಯರು ಮತ್ತು ಇತರ ಪರಿಜನರನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರು ಶೂಲಹಸ್ತದಿಂದ ತಿವಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

01201014a ಅಭಿಧಾವ್ಯ ತತಃ ಸರ್ವಾಸ್ತೌ ತ್ರಾಹೀತಿ ವಿಚುಕ್ರುಶುಃ|

01201014c ನ ಚ ತೌ ಚಕ್ರತುರ್ಭಂಗಂ ವ್ರತಸ್ಯ ಸುಮಹಾವ್ರತೌ||

ಆ ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ಬಳಿ ಓಡಿಬಂದು “ತ್ರಾಹಿ! ತ್ರಾಹಿ!” ಎಂದು ಚೀರಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ಆ ಸುಮಹಾವ್ರತರು ತಮ್ಮ ವ್ರತವನ್ನು ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲ.

01201015a ಯದಾ ಕ್ಷೋಭಂ ನೋಪಯಾತಿ ನಾರ್ತಿಮನ್ಯತರಸ್ತಯೋಃ|

01201015c ತತಃ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಾ ಭೂತಂ ಚ ಸರ್ವಮಂತರಧೀಯತ||

ಅವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಉದ್ವೇಗ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳನ್ನು ತೋರಿಸದೇ ಇದ್ದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನರಾದರು.

01201016a ತತಃ ಪಿತಾಮಹಃ ಸಾಕ್ಷಾದಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾಸುರೌ|

01201016c ವರೇಣ ಚಂದಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ||

ಆಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಪಿತಾಮಹನು ಆ ಮಹಾಸುರರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವರಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

01201017a ತತಃ ಸುಂದೋಪಸುಂದೌ ತೌ ಭ್ರಾತೌ ದೃಢವಿಕ್ರಮೌ|

01201017c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಿತಾಮಹಂ ದೇವಂ ತಸ್ಥತುಃ ಪ್ರಾಂಜಲೀ ತದಾ||

01201018a ಊಚತುಶ್ಚ ಪ್ರಭುಂ ದೇವಂ ತತಸ್ತೌ ಸಹಿತೌ ತದಾ|

01201018c ಆವಯೋಸ್ತಪಸಾನೇನ ಯದಿ ಪ್ರೀತಃ ಪಿತಾಮಹಃ||

01201019a ಮಾಯಾವಿದಾವಸ್ತ್ರವಿದೌ ಬಲಿನೌ ಕಾಮರೂಪಿಣೌ|

01201019c ಉಭಾವಪ್ಯಮರೌ ಸ್ಯಾವಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಯದಿ ನೌ ಪ್ರಭುಃ||

ಆಗ ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದ ಸಹೋದರರು ದೇವ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಕಂಡು ಅಂಜಲೀಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಪ್ರಭು ದೇವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು: “ನಮ್ಮ ಈ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಿತಾಮಹನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮಾಯವಿದ, ಅಸ್ತ್ರವಿದ, ಬಲಶಾಲಿ, ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾಗಲಿ²⁵². ಪ್ರಭುವು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಮರರಾಗಲಿ.”

01201020 ಪಿತಾಮಹ ಉವಾಚ|

01201020a ಯುತೇಽಮರತ್ವಮನ್ಯದ್ವಾಂ ಸರ್ವಮುಕ್ತಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

²⁵²ಇಷ್ಟು ಬಂದಂತೆ ಶರೀರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿ.

01201020c ಅನ್ಯದ್ವೈಣೀತಾಂ ಮೃತ್ಯೋಶ್ಚ ವಿಧಾನಮಮರೈಃ ಸಮಂ||

ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರತ್ವವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಹೇಳಿದ ಬೇರೆಲ್ಲವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಮರರಿಗೆ ಸಮಾನ²⁵³ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರು ಮೃತ್ಯುವಿನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ.

01201021a ಕರಿಷ್ಯಾವೇದಮಿತಿ ಯನ್ಮಹದಭ್ಯುತ್ಥಿತಂ ತಪಃ|

01201021c ಯುವಯೋರ್ಹೇತುನಾನೇನ ನಾಮರತ್ವಂ ವಿಧೀಯತೇ||

ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಈ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಅಮರತ್ವವು ದೊರೆಯಲಾರದು.

01201022a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯಾರ್ಥಾಯ ಭವದ್ಭ್ಯಾ ಮಾಸ್ಥಿತಂ ತಪಃ|

01201022c ಹೇತುನಾನೇನ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರೈ ನ ವಾಂ ಕಾಮಂ ಕರೋಮ್ಯಹಂ||

ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರೇ! ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀವು ಇದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾರೆ.”

01201023 ಸುಂದೋಪಸುಂದಾವೂಚತುಃ|

01201023a ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಯದ್ಭೂತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ|

01201023c ಸರ್ವಸ್ಮಾನ್ನೌ ಭಯಂ ನ ಸ್ಯಾದೃತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪಿತಾಮಹ||

ಸುಂದೋಪಸುಂದರು ಹೇಳಿದರು: “ಪಿತಾಮಹ! ಈ ಮೂರೂ

²⁵³ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿವರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ
ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮದಿಂದಲೂ ನಮಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯವು ಇಲ್ಲದಿರಲಿ.”

01201024 ಪಿತಾಮಹ ಉವಾಚ|

01201024a ಯತ್ಪ್ರಾಥಿತಂ ಯಥೋಕ್ತಂ ಚ ಕಾಮಮೇತದ್ದದಾನಿ ವಾಂ|

01201024c ಮೃತ್ಯೋರ್ವಿಧಾನಮೇತಚ್ಚ ಯಥಾವದ್ವಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ಕೇಳಿದಂತೆ ಈ ಆಸೆಯನ್ನು ನಾನು
ಪೂರೈಸಬಲ್ಲೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೃತ್ಯುವಿಧಿಯು ನೀವು ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.””

01201025 ನಾರದ ಉವಾಚ|

01201025a ತತಃ ಪಿತಾಮಹೋ ದತ್ತ್ವಾ ವರಮೇತತ್ತದಾ ತಯೋಃ|

01201025c ನಿವರ್ತ್ಯ ತಪಸ್ಸೌ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಪಿತಾಮಹನು ಈ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು
ಅಪರಿವರನ್ನೂ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೋದನು.

01201026a ಲಬ್ಧ್ವಾ ವರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಾವಪಿ ತಾವುಭೌ|

01201026c ಅವಧ್ಯೌ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸ್ವಮೇವ ಭವನಂ ಗತೌ||

ಸರ್ವ ವರಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೆ ಅವಧ್ಯ ಆ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರು
ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

01201027a ತೌ ತು ಲಬ್ಧವರೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತಕಾಮೌ ಮಹಾಸುರೌ|

01201027c ಸರ್ವಃ ಸುಹೃಜ್ಜನಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಮೋದಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ವರಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಆ ಕೃತಕಾಮಿ ಮಹಾಸುರರನ್ನು ನೋಡಿದ ಸರ್ವ ಸುಹೃಜ್ಜನರೂ ಪ್ರಮೋದಿತರಾದರು.

01201028a ತತಸ್ತೌ ತು ಜಟಾ ಹಿತ್ವಾ ಮೌಲಿನೌ ಸಂಬಭೂವತುಃ|

01201028c ಮಹಾರ್ಹಾ ಭರಣೋಪೇತೌ ವಿರಜೋಂಬರಧಾರಿಣೌ||

ಅವರು ಜಟೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಮಹಾ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಿರಾಜಿಸಿದರು.

01201029a ಅಕಾಲಕೌಮುದೀಂ ಚೈವ ಚಕ್ರತುಃ ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕೀಂ|

01201029c ದೈತ್ಯೇಂದ್ರೌ ಪರಮಪ್ರೀತೌ ತಯೋಶ್ಚೈವ ಸುಹೃಜ್ಜನಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕಿ ಕೌಮುದಿಯನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರಿವರು ತಮ್ಮ ಸುಹೃಜ್ಜನರೊಂದಿಗೆ ಪರಮಪ್ರೀತರಾದರು.

01201030a ಭಕ್ಷ್ಯತಾಂ ಭುಜ್ಯತಾಂ ನಿತ್ಯಂ ರಮ್ಯತಾಂ ಗೀಯತಾಮಿತಿ|

01201030c ಪೀಯತಾಂ ದೀಯತಾಂ ಚೇತಿ ವಾಚಾಸನ್ಮಹೇ ಗೃಹೇ||

ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ “ತಿನ್ನು! ಔತಣಮಾಡು! ರಮಿಸು! ಹಾಡು! ಕುಡಿ! ಮತ್ತು ಕೊಡು!” ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳೇ ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

01201031a ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಹಾಪಾನೈರುತ್ಕೃಷ್ಟತಲನಾದಿತೈಃ|

01201031c ಹೃಷ್ಟಂ ಪ್ರಮುದಿತಂ ಸರ್ವಂ ದೈತ್ಯಾನಾಮಭವತ್ಪುರಂ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಾನಗಳಿಂದ, ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯರ ಪುರವಿಡೀ ಹರ್ಷದಿಂದ ತೇಲಾಡಿತು.

01201032a ತೈಸ್ತೈರ್ವಿಹಾರೈರ್ಬಹುಭಿದೈರ್ತ್ಯಾನಾಂ ಕಾಮರೂಪಿಣಾಂ|

01201032c ಸಮಾಃ ಸಂಕ್ರೀಡತಾಂ ತೇಷಾಮಹರೇಕಮಿವಾಭವತ್||

ಈ ರೀತಿ ಆ ಕಾಮರೂಪಿ ದೈತ್ಯರು ಬಹಳ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಲು ವರ್ಷಗಳು ಒಂದೇ ಒಂದು ದಿನದಂತೆ ಕಳೆದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನನವಾಸಪರ್ವಣಿ

ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

ಇನ್ನೂರ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೨

ಸುಂದೋಪಸುಂದರು ತ್ರೈಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ತಪಸ್ಸು-
ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದುದು (೧-೨೭).

01202001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

01202001a ಉತ್ಸವೇ ವೃತ್ತಮಾತ್ರೇ ತು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಣಾವುಭೌ|

01202001c ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ತತಃ ಸೇನಾಂ ತಾವಾಜ್ಞಾಪಯತಾಂ ತದಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ
ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಆ ಈರ್ವರು ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗೆ
ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರು.

01202002a ಸುಹೃದ್ಭಿರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೌ ದೈತ್ಯವೃದ್ಧೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ|

01202002c ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾಸ್ಥಾನಿಕಂ ರಾತ್ರೌ ಮಘಾಸು ಯಯತುಸ್ತದಾ||

01202003a ಗದಾಪಟ್ಟಿಶಧಾರಿಣ್ಯಾ ಶೂಲಮುದ್ಗರಹಸ್ತಯಾ|

01202003c ಪ್ರಸ್ಥಿತೌ ಸಹಧರ್ಮಿಣ್ಯಾ ಮಹತ್ಯಾ ದೈತ್ಯಸೇನಯಾ|

ಅವರ ಸುಹೃದಯರು, ದೈತ್ಯ ವೃದ್ಧರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರಿಗೆ

ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾಸ್ಥಾನಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಮಘಾನಕ್ಷತ್ರದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು²⁵⁴. ಗದೆ, ಪಟ್ಟಿಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶೂಲಮುದ್ರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಸಹಧರ್ಮಿ²⁵⁵ ಮಹಾ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆದರು.

01202004a ಮಂಗಲೈಃ ಸ್ತುತಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ವಿಜಯಪ್ರತಿಸಂಹಿತೈಃ|

01202004c ಚಾರಣೈಃ ಸ್ತೂಯಮಾನೌ ತು ಜಗ್ಮತುಃ ಪರಯಾ ಮುದಾ||

ಚಾರಣರು ಮಂಗಲಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು, ವಿಜಯಪ್ರತಿಸಂಹಿತಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಈರ್ವರೂ ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರಟರು.

01202005a ತಾವಂತರಿಕ್ಷಮುತ್ಪತ್ಯ ದೈತ್ಯೌ ಕಾಮಗಮಾವುಭೌ|

01202005c ದೇವಾನಾಮೇವ ಭವನಂ ಜಗ್ಮತುರ್ಯದ್ಧದುರ್ಮದೌ||

ಯುದ್ಧದ ಮದದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಮಗಾಮಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ದೈತ್ಯರು ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನೇರಿ ದೇವತೆಗಳ ಭವನಕ್ಕೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟರು.

01202006a ತಯೋರಾಗಮನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವರದಾನಂ ಚ ತತ್ಪ್ರಭೋಃ|

01202006c ಹಿತ್ವಾ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಂ ಜಗ್ಮುರ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ತತಃ ಸುರಾಃ||

²⁵⁴ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಘಾ (ಮಖಾ) ನಕ್ಷತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಏನು? ಮಘಾ ತಿಂಗಳು ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಜನವರಿ ಮಧ್ಯದ ವರೆಗಿರುತ್ತದೆ.

²⁵⁵ ಸಹಧರ್ಮಿ ಸೇನೆ ಎಂದರೆ ರಾಕ್ಷಸಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಸೇನೆಯೆಂದೇ? ಯುದ್ಧದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಧರ್ಮವೂ ಮುಖ್ಯವೇ?

ಅವರ ಆಗಮನವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಭುವು ಅವರಿಗಿತ್ತ ವರವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ
ಸುರರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

01202007a ತಾವಿಂದ್ರಲೋಕಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಯಕ್ಷರಕ್ಷೋಗಣಾಂಸ್ತಥಾ|

01202007c ಖೇಚರಾಣ್ಯಪಿ ಭೂತಾನಿ ಜಿಗೃತುಸ್ತೀವ್ರವಿಕ್ರಮೌ||

ಆ ತೀವ್ರವಿಕ್ರಮಿಗಳು ಇಂದ್ರಲೋಕವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಯಕ್ಷ-
ರಕ್ಷಗಣಗಳನ್ನೂ ಖೇಚರಗಣಗಳನ್ನು ಭೂತಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು.

01202008a ಅಂತರ್ಭೂಮಿಗತಾನ್ನಾಗಾಂಜಿತ್ವಾ ತೌ ಚ ಮಹಾಸುರೌ|

01202008c ಸಮುದ್ರವಾಸಿನಃ ಸರ್ವಾನ್ಮೈಚ್ಛಜಾತೀನ್ವಿಜಿಗೃತುಃ||

ಅಂತರ್ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಾಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಆ ಮಹಾಸುರರು ಸರ್ವ
ಸಮುದ್ರವಾಸಿಗಳನ್ನೂ ಮೈಚ್ಛಜಾತಿಯವರನ್ನೂ ಗೆದ್ದರು.

01202009a ತತಃ ಸರ್ವಾಂ ಮಹೀಂ ಚೇತುಮಾರಬ್ಧಾವುಗ್ರಶಾಸನೌ|

01202009c ಸೈನಿಕಾಂಶ್ಚ ಸಮಾಹೂಯ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಾಂ ವಾಚಮೂಚತುಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಉಗ್ರಶಾಸಕರು ಸರ್ವ ಮಹಿಯನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಲು ತೊಡಗಿ
ಸೈನಿಕರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಈ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು:

01202010a ರಾಜರ್ಷಯೋ ಮಹಾಯಜ್ಞೈರ್ಹವ್ಯಕವ್ಯೈರ್ವಿದ್ವಿಜಾತಯಃ|

01202010c ತೇಜೋ ಬಲಂ ಚ ದೇವಾನಾಂ ವರ್ಧಯಂತಿ ಶ್ರಿಯಂ ತಥಾ||

“ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವಿಜರು ಮಹಾಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಿಂದ
ದೇವತೆಗಳ ಬಲ ಮತ್ತು ಶ್ರಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

01202011a ತೇಷಾಮೇವಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಸುರದ್ವಿಷಾಂ|

01202011c ಸಂಭೂಯ ಸರ್ವೈರಸ್ಮಾಭಿಃ ಕಾರ್ಯಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ವಧಃ||

ಅಸುರರ ವೈರಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ಇವರೇ ತೇಜೋಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೂ ನಮಗೆ ಶತ್ರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳ ತೇಜೋಬಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವವರನ್ನು ತೀರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಶಕ್ತಿ ಹೀನರಾಗುವರು.”

01202012a ಏವಂ ಸರ್ವಾನ್ಸಮಾದಿಶ್ಯ ಪೂರ್ವ ತೀರೇ ಮಹೋದಧೇಃ|

01202012c ಕ್ರೂರಾಂ ಮತಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಜಗ್ಮತುಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಿಂ||

ಈ ರೀತಿ ಮಹೋದಧಿಯ ಪೂರ್ವ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಕ್ರೂರಮತಿಯನ್ನು ತಳೆದ ಅವರು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟರು.

01202013a ಯಜ್ಞೈರ್ಯಜಂತೇ ಯೇ ಕೇ ಚಿದ್ಯಾಜಯಂತಿ ಚ ಯೇ ದ್ವಿಜಾಃ|

01202013c ತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಸಭಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಲಿನೌ ಜಘ್ನತುಸ್ತದಾ|

ಆ ಬಲಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಯಾರು ಯಾರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ದ್ವಿಜರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದರು.

01202014a ಆಶ್ರಮೇಷ್ಟಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಣಿ ಋಷೀಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ|

01202014c ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪ್ರಕ್ಷಿಪಂತ್ಯಸ್ಸು ವಿಶ್ರಬ್ಧಾಃ ಸೈನಿಕಾಸ್ತಯೋಃ||

ಅವರ ನಿರ್ಭೀತ ಸೈನಿಕರು ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಋಷಿಗಳ
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದರು.

01202015a ತಪೋಧನೈಶ್ವ ಯೇ ಶಾಪಾಃ ಕ್ರುದ್ಧೈರುಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

01202015c ನಾಕ್ರಾಮಂತಿ ತಯೋಸ್ತೇಽಪಿ ವರದಾನೇನ ಜ್ಯಂಭತೋಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ತಪೋಧನರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ನೀಡಿದ ಶಾಪಗಳೂ ಕೂಡ
ವರದಾನದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

01202016a ನಾಕ್ರಾಮಂತಿ ಯದಾ ಶಾಪಾ ಬಾಣಾ ಮುಕ್ತಾಃ ಶಿಲಾಸ್ವಿವ|

01202016c ನಿಯಮಾಂಸ್ತದಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವ್ಯದ್ರವಂತ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಾಪಗಳು ಅವರನ್ನು
ಮುಟ್ಟದಿರಲು ದ್ವಿಜರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ
ಓಡಿ ಹೋದರು.

01202017a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯೇ ತಪಃಸಿದ್ಧಾ ದಾಂತಾಃ ಶಮಪರಾಯಣಾಃ|

01202017c ತಯೋರ್ಭ ಯಾದ್ಧುದ್ರವುಸ್ತೇ ವೈನತೇಯಾದಿವೋರಗಾಃ||

ವೈನತೇಯನ ಭಯದಿಂದ ಉರಗಗಳು ಓಡುವಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರ
ಭಯದಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲ ತಪಃಸಿದ್ಧರೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ,
ಶಮಪರಾಯಣರೂ ಓಡಿಹೋದರು.

01202018a ಮಥಿತೈರಾಶ್ರಮೈರ್ಭಗ್ವಿರ್ವಿ ಕೀರ್ಣ ಕಲಶಸುವೈಃ|

01202018c ಶೂನ್ಯಮಾಸೀಜ್ಜ ಗತ್ಸರ್ವಂ ಕಾಲೇನೇವ ಹತಂ ಯಥಾ||

ಹಾಳುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆಶ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಲಶ-
ಸಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲನಿಂದ ಹತವಾದವೋ ಎಂಬಂತೆ
ಬರಿದಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01202019a ರಾಜರ್ಷಿ ಭರದ್ಯುಶ್ಯದ್ಭಿರೃಷಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಸುರೌ|

01202019c ಉಭೌ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಕುರ್ವಾತೇ ವಧ್ಯೃಷಿಣೌ||

ರಾಜರ್ಷಿ ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಅದೃಶ್ಯರಾಗಲು ಅವರನ್ನು ವಧಿಸಲು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಆ ಈರ್ವರು ಮಹಾಸುರರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದರು.

01202020a ಪ್ರಭಿನ್ನಕರಟೌ ಮತ್ತೌ ಭೂತ್ವಾ ಕುಂಜರರೂಪಿಣೌ|

01202020c ಸಂಲೀನಾನಪಿ ದುರ್ಗೇಷು ನಿನ್ಯತುರ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಮದಜಲ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಕುಂಭಸ್ಥಲದ ಮತ್ತಗಜಗಳ ರೂಪವನ್ನು
ತಾಳಿ ದುರ್ಗಮ ಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದವರನ್ನು
ಯಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

01202021a ಸಿಂಹೌ ಭೂತ್ವಾ ಪುನರ್ವ್ಯಾಘ್ರೌ ಪುನಶ್ಚಾಂತರ್ಹಿತಾವುಭೌ|

01202021c ತೈಸ್ತೈರುಪಾಯೈಸ್ತೌ ಕ್ರೂರಾವೃಷೀನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ನಿಜಘ್ನತುಃ||

ಸಿಂಹಗಳಾಗಿ, ಪುನಃ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಾಗಿ, ಪುನಃ ಅಂತರ್ಹಿತರಾಗಿ, ಹೀಗೆ
ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಆ ಕ್ರೂರರು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ
ಸಂಹರಿಸಿದರು.

01202022a ನಿವೃತ್ತಯಜ್ಞಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾ ಪ್ರಣಷ್ಟನೃಪತಿದ್ವಿಜಾ|

01202022c ಉತ್ಸನ್ನೋತ್ಸವಯಜ್ಞಾ ಚ ಬಭೂವ ವಸುಧಾ ತದಾ||

ಆಗ ವಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ-ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು.

ನೃಪತಿದ್ವಿಜರು ನಷ್ಟರಾದರು. ಯಜ್ಞ-ಉತ್ಸವಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು.

01202023a ಹಾಹಾಭೂತಾ ಭಯಾರ್ತಾ ಚ ನಿವೃತ್ತವಿಪಣಾಪಣಾ|

01202023c ನಿವೃತ್ತದೇವಕಾರ್ಯಾ ಚ ಪುಣ್ಯೋದ್ವಾಹವಿವರ್ಚಿತಾ||

ಭೂಮಿಯು ಭಯಪೀಡಿತವಾಗಿ ಹಾಹಾಕರಿಸಿತು. ಅಂಗಡಿ-

ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು. ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳು

ನಿಂತುಹೋದವು. ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳೂ ವಿವಾಹಗಳೂ ಇಲ್ಲವಾದವು.

01202024a ನಿವೃತ್ತಕೃಷಿಗೋರಕ್ಷಾ ವಿಧ್ವಸ್ತನಗರಾಶ್ರಮಾ|

01202024c ಅಸ್ಥಿಕಂಕಾಲಸಂಕೀರ್ಣಾ ಭೂರ್ಬಭೂವೋಗ್ರದರ್ಶನಾ||

ಕೃಷಿ-ಗೋಪಾಲನೆಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು. ನಗರ-ಆಶ್ರಮಗಳು

ವಿಧ್ವಂಸವಾದವು. ಎಲುಬು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿಪಂಜರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದ

ಭೂಮಿಯು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರಿತು.

01202025a ನಿವೃತ್ತಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ಚ ನಿರ್ವಷಟ್ಕಾರಮಂಗಲಂ|

01202025c ಜಗತ್ಪತಿಭಯಾಕಾರಂ ದುಷ್ಟೇಕ್ಷ್ಯಮಭವತ್ತದಾ||

ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು. ಮಂಗಲ ವಷಟ್ಕಾರಗಳು

ನಿಂತುಹೋದವು. ಜಗತ್ತು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗದಷ್ಟು ಭಯಾಕಾರವಾಗಿ

ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01202026a ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೈ ಗ್ರಹಾಸ್ತಾರಾ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ದಿವೌಕಸಃ|

01202026c ಜಗ್ಗುವಿಷಾದಂ ತತ್ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಂದೋಪಸುಂದಯೋಃ||

ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಈ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರು,
ಗ್ರಹತಾರೆಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ದಿವೌಕಸರು ವಿಷಾದಿತರಾದರು.

01202027a ಏವಂ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ದೈತ್ಯೈ ಜಿತ್ವಾ ಕ್ರೂರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ|

01202027c ನಿಸಪತ್ನಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ನಿವೇಶಮಭಿಚಕ್ರತುಃ||

ಈ ರೀತಿ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸರ್ವದಿಶಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಆ ದೈತ್ಯರು
ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೇ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವ್ಯಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನವನನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೂರ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೩

ದೇವ-ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿದುದು (೧-೮).

ಪಿತಾಮಹನ ಆದೇಶದಂತೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತಿಲೋತ್ತಮೆಯನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದು (೯-೧೭). ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು

ನೋಡಲು ಶಿವನು ಚತುರ್ಮುಖನಾದುದು, ಇಂದ್ರನು
ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾದುದು (೧೮-೩೦).

01203001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

01203001a ತತೋ ದೇವರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

01203001c ಜಗ್ಮುಸ್ತದಾ ಪರಾಮಾರ್ತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ಕದನಂ ಮಹತ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧರೂ, ಮತ್ತು
ಪರಮರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆ ಮಹಾ ಕದನವನ್ನು ನೋಡಿ
ಬಹುದು:ಖಿತರಾದರು.

01203002a ತೇಽಭಿಜಗ್ಮುರ್ಜಿತಕ್ರೋಧಾ ಜಿತಾತ್ಮಾನೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

01203002c ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಭವನಂ ಜಗತಃ ಕೃಪಯಾ ತದಾ||

ಆ ಜಿತಕ್ರೋಧ, ಜಿತಾತ್ಮ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ
ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭವನದ ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು.

01203003a ತತೋ ದದೃಶುರಾಸೀನಂ ಸಹ ದೇವೈಃ ಪಿತಾಮಹಂ|

01203003c ಸಿದ್ಧೈರ್ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಭಿಶ್ಚೈವ ಸಮಂತಾತ್ಪರಿವಾರಿತಂ||

ಸಿದ್ಧ-ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಅವರು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ
ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಕಂಡರು.

01203004a ತತ್ರ ದೇವೋ ಮಹಾದೇವಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿರ್ವಾಯುನಾ ಸಹ|

01203004c ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಪರಮೇಷ್ಟೀ ತಥಾ ಬುಧಃ||

01203005a ವೈಖಾನಸಾ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾ ಮರೀಚಿಪಾಃ|

01203005c ಅಜಾಶ್ಚೈವಾವಿಮೂಢಾಶ್ಚ ತೇಜೋಗರ್ಭಾಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ|

01203005e ಋಷಯಃ ಸರ್ವ ಏವೈತೇ ಪಿತಾಮಹಮುಪಾಸತೇ||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವ ಮಹಾದೇವ, ಅಗ್ನಿ-ವಾಯುಗಳ ಸಹಿತ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರು, ಧರ್ಮ, ಪರಮೇಷ್ಠಿ, ಬುಧ, ವೈಖಾನಸರು, ವಾಲಖಿಲ್ಯರು, ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು, ಮರೀಚಿಗಳು, ಅಜರು, ಅವಿಮೂಢರು, ತೇಜೋಗರ್ಭ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಸರ್ವ ಋಷಿಗಳೂ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01203006a ತತೋಽಭಿಗಮ್ಯ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಮಹರ್ಷಯಃ|

01203006c ಸುಂದೋಪಸುಂದಯೋಃ ಕರ್ಮ ಸರ್ವಮೇವ ಶಶಂಸಿರೇ||

ಆಗ ಸರ್ವ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಗಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವರದಿಮಾಡಿದರು.

01203007a ಯಥಾಕೃತಂ ಯಥಾ ಚೈವ ಕೃತಂ ಯೇನ ಕ್ರಮೇಣ ಚ|

01203007c ನ್ಯವೇದಯಂಸ್ತತಃ ಸರ್ವಮಖಿಲೇನ ಪಿತಾಮಹೇ||

ಯಾವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದರೆನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರು.

01203008a ತತೋ ದೇವಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಚೈವ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

01203008c ತಮೇವಾರ್ಥಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪಿತಾಮಹಮಚೋದಯನ್||

ಆಗ ದೇವಗಣ-ಪರಮ ಋಷಿ ಸರ್ವರೂ ಆ ವಿಷಯವನ್ನೇ

ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದರು.

01203009a ತತಃ ಪಿತಾಮಹಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತದ್ವಚಸ್ತದಾ|

01203009c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ಯ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ಅವರೆಲ್ಲರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಿತಾಮಹನು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಯೋಚಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

01203010a ತಯೋರ್ವಧಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮಾಹ್ವಯತ್|

01203010c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಂ ವ್ಯಾದಿದೇಶ ಪಿತಾಮಹಃ|

01203010e ಸೃಜ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯೇಹ ಪ್ರಮದೇತಿ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ವಧೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದನು. ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕಂಡ ಪಿತಾಮಹನು: “ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಬೇಡುವಂಥಹ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸು!” ಎಂದು ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು.

01203011a ಪಿತಾಮಹಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಭಿನಂದ್ಯ ಚ|

01203011c ನಿರ್ಮಮೇ ಯೋಷಿತಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಯತ್ನತಃ||

ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವನ ವಾಖ್ಯವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಓರ್ವ ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

01203012a ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಂ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ|

01203012c ಸಮಾನಯದ್ದರ್ಶನೀಯಂ ತತ್ತದ್ಯತ್ನಾತ್ತತಸ್ತತಃ||

ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ
ಸೌಂದರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದನು²⁵⁶.

01203013a ಕೋಟಿಶಶ್ಚಾಪಿ ರತ್ನಾನಿ ತಸ್ಯಾ ಗಾತ್ರೇ ನ್ಯವೇಶಯತ್|

01203013c ತಾಂ ರತ್ನಸಂಘಾತಮಯೀಮಸ್ಯ ಜದ್ಧೇವರೂಪಿಣೀಂ||

ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ
ಆ ರತ್ನಸಂಘಾತಮಯಿ ದೇವರೂಪಿಣಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

01203014a ಸಾ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಮಹತಾ ನಿರ್ಮಿತಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ|

01203014c ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ನಾರೀಣಾಂ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾಭವತ್||

ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಳಾದ ಅವಳು
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕದ ನಾರಿಯರನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದಳು.

01203015a ನ ತಸ್ಯಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಪ್ಯಸ್ತಿ ಯದ್ಗಾತ್ರೇ ರೂಪಸಂಪದಾ|

01203015c ನ ಯುಕ್ತಂ ಯತ್ರ ವಾ ದೃಷ್ಟಿರ್ನ ಸಜ್ಜತಿ ನಿರೀಕ್ಷತಾಂ||

²⁵⁶ ಸ್ತ್ರೀಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕವಿಗಳು ಚರಾಚರವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ
ಒಂದೊಂದು ಸುಂದರ ಭಾಗಕ್ಕೂ ತುಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಸಿಂಹಕಟಿ,
ಚಂದ್ರವದನೆ, ಕಮಲದಳಾಯತಾಕ್ಷೀ, ಕಮಲದ ಮೊಗ್ಗಿನಂಥ ಮೊಲೆಯುಳ್ಳವಳು,
ಹರಿಣಾಕ್ಷೀ, ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನಂಥ ಮೂಗುಳ್ಳವಳು, ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ
ತುಟಿಯುಳ್ಳವಳು, ಹಾವಿನಂಥ ನೀಳ ಜಡೆಯುಳ್ಳವಳು, ಬಾಳೆಯ ದಿಂಡಿನಂಥ
ತೊಡೆಯುಳ್ಳವಳು - ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ರೂಪಸಂಪದವಾಗಿರದಿದ್ದ ಅಥವಾ ನೋಡುವವರ
ದೃಷ್ಟಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡದಿರುವ ಯಾವುದೊಂದು
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01203016a ಸಾ ವಿಗ್ರಹವತೀವ ಶ್ರೀಃ ಕಾಂತರೂಪಾ ವಪುಷ್ಮತೀ|

01203016c ಜಹಾರ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಚ ಮನಾಂಸಿ ಚ||

ವಿಗ್ರಹದಂದಿರುವ ಆ ಕಾಂತರೂಪಿಣಿ, ವಪುಷ್ಮತೀ ಶ್ರೀಯು
ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಕಣ್ಮನಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

01203017a ತಿಲಂ ತಿಲಂ ಸಮಾನೀಯ ರತ್ನಾನಾಂ ಯದ್ವಿನಿರ್ಮಿತಾ|

01203017c ತಿಲೋತ್ತಮೇತ್ಯತಸ್ತಸ್ಯಾ ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ಪಿತಾಮಹಃ²⁵⁷||

ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತ
ಅವಳಿಗೆ ಪಿತಾಮಹನು ತಿಲೋತ್ತಮೆಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು.

01203018 ಪಿತಾಮಹ ಉವಾಚ|

01203018a ಗಚ್ಛ ಸುಂದೋಪಸುಂದಾಭ್ಯಾಮಸುರಾಭ್ಯಾಂ ತಿಲೋತ್ತಮೇ|

01203018c ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯೇನ ರೂಪೇಣ ಕುರು ಭದ್ರೇ ಪ್ರಲೋಭನಂ||

ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದನು: “ತಿಲೋತ್ತಮೇ! ಅಸುರ
ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಬಳಿ ಹೋಗು. ಭದ್ರೇ! ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ

²⁵⁷ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಸಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಾಂಜಲಿವಾರ್ಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್| ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಮಯಿ
ಭೂತೇಶ ಯೇನಾಸ್ಮ್ಯದ್ಯೇಹ ನಿರ್ಮಿತಾ||

ರೂಪದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಲೋಭಿಸು.

01203019a ತ್ವತ್ಕೃತೇ ದರ್ಶನಾದೇವ ರೂಪಸಂಪತ್ಕೃತೇನ ವೈ|

01203019c ವಿರೋಧಃ ಸ್ಯಾದ್ಯಥಾ ತಾಭ್ಯಾಮನ್ಯೋನ್ಯೇನ ತಥಾ ಕುರು||

ರೂಪಸಂಪತ್ತಿನ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಿರೋಧವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು.”

01203020 ನಾರದ ಉವಾಚ|

01203020a ಸಾ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ನಮಸ್ಯತ್ಯ ಪಿತಾಮಹಂ|

01203020c ಚಕಾರ ಮಂಡಲಂ ತತ್ರ ವಿಬುಧಾನಾಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಅವಳು ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಭುಧ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದಳು.

01203021a ಪ್ರಾಜ್ಞುಖೋ ಭಗವಾನಾಸ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣೇನ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

01203021c ದೇವಾಶ್ಚೈವೋತ್ತರೇಣಾಸನ್ನರ್ವ ತಸ್ತ್ವೃಷಯೋಽಭವನ್||

ಭಗವಾನನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನಿದ್ದನು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಸರ್ವತೋಮುಖ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

01203022a ಕುರ್ವಂತ್ಯಾ ತು ತಯಾ ತತ್ರ ಮಂಡಲಂ ತತ್ರ ದಕ್ಷಿಣಂ|

01203022c ಇಂದ್ರಃ ಸ್ಥಾನುಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಘೈರ್ಯೇಣ ಪ್ರತ್ಯವಸ್ಥಿತೌ||

ಅವಳು ಆ ಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಸ್ಥಾನವು ಅಲುಗಾಡದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

01203023a ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಸ್ಯ ಚಾತ್ಯರ್ಥಂ ಗತಾಯಾಃ ಪಾರ್ಶ್ವತಸ್ತದಾ|

01203023c ಅನ್ಯದಂಚಿತಪಕ್ಷಾಂತಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ನಿಸ್ಸೃತಂ ಮುಖಿಂ||

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಅವನ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವು ಮೂಡಿತು.

01203024a ಪೃಷ್ಠತಃ ಪರಿವರ್ತಂತ್ಯಾಃ ಪಶ್ಚಿಮಂ ನಿಸ್ಸೃತಂ ಮುಖಿಂ|

01203024c ಗತಾಯಾಶ್ಚೋತ್ತರಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮುತ್ತರಂ ನಿಸ್ಸೃತಂ ಮುಖಿಂ||

ಅವಳು ಹಿಂದೆ ಹಾಯುವಾಗ ಅವನ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವು ಹೊರಮೂಡಿತು. ಅವಳು ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ಬರಲು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮುಖವು ಮೂಡಿತು²⁵⁸.

01203025a ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯಾಪಿ ನೇತ್ರಾಣಾಂ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಪೃಷ್ಠತೋಽಗ್ರತಃ|

01203025c ರಕ್ತಾಂತಾನಾಂ ವಿಶಾಲಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಸರ್ವತೋಽಭವತ್||

ಮಹೇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೂಡ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೆ, ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ರಕ್ತಾಂತ ವಿಶಾಲ ಕಣ್ಣುಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದವು.

01203026a ಏವಂ ಚತುರ್ಮುಖಃ ಸ್ಥಾನುರ್ಮಹಾದೇವೋಽಭವತ್ಪುರಾ|

01203026c ತಥಾ ಸಹಸ್ರನೇತ್ರಶ್ಚ ಬಭೂವ ಬಲಸೂದನಃ||

²⁵⁸ಶಿವನು ಚತುರ್ಮುಖನಾಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಹಾದೇವ ಸ್ಥಾನವು ಚತುರ್ಮುಖನಾದನು.

ಹಾಗೆಯೇ ಬಲಸೂದನನು ಸಹಸ್ರನೇತ್ರನಾದನು²⁵⁹.

01203027a ತಥಾ ದೇವನಿಕಾಯಾನಾಮೃಷೀಣಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ|

01203027c ಮುಖಾನ್ಯಭಿಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಯೇನ ಯಾತಿ ತಿಲೋತ್ತಮಾ||

ಹಾಗೆ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಹೋದಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ದೇವ-ಋಷಿಗಳ ಮುಖಗಳು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು.

01203028a ತಸ್ಯಾ ಗಾತ್ರೇ ನಿಪತಿತಾ ತೇಷಾಂ ದೃಷ್ಟಿರ್ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01203028c ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಭೂಯಿಷ್ಯಮೃತೇ ದೇವಂ ಪಿತಾಮಹಂ||

ಅವಳ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ - ದೇವ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು - ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮರ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟುಹೋದವು.

01203029a ಗಚ್ಛಂತ್ಯಾಸ್ತು ತದಾ ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ಚ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

01203029c ಕೃತಮಿತ್ಯೇವ ತತ್ಕಾರ್ಯಂ ಮೇನಿರೇ ರೂಪಸಂಪದಾ||

ಅವಳು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಪರಮ ಋಷಿಗಳೂ “ಅವಳ ರೂಪಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ನಡೆಯ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವು ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

01203030a ತಿಲೋತ್ತಮಾಯಾಂ ತು ತದಾ ಗತಾಯಾಂ ಲೋಕಭಾವನಃ|

01203030c ಸರ್ವಾನ್ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ದೇವಾನ್ಯುಷಿಗಣಾಂಶ್ಚ ತಾನ್||

²⁵⁹ಇಂದ್ರನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾಗಲು ಬೇರೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಹೊರಟು ಹೋದ ನಂತರ ಲೋಕ ಭಾವನನು ಸರ್ವ ದೇವ ಋಷಿಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರ್ಯಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೂರ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೪

ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಸುಂದೋಪಸುಂದರಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು (೧-೧೦).
ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ಸಹೋದರ ಅಸುರರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಹೊಡೆದು ತೀರಿಕೊಂಡಿದುದು (೧೧-೨೦). ತಿಲೋತ್ತಮೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ
ವರ, ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಕಥೆಯ ಸಮಾಪ್ತಿ (೨೧-೨೬). ಪಾಂಡವರು
ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದುದು
(೨೭-೩೦).

01204001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

01204001a ಜಿತ್ವಾ ತು ಪೃಥಿವೀಂ ದೈತ್ಯೈ ನಿಃಸಪತ್ನೌ ಗತವ್ಯಥೌ|

01204001c ಕೃತ್ವಾ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮವ್ಯಗ್ರಂ ಕೃತಕೃತ್ಯೌ ಬಭೂವತುಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ದೈತ್ಯರೀರ್ವರು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ,

ಎದುರಾಳಿಗಳಿಲ್ಲದೇ, ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ, ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

01204002a ದೇವಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾಣಾಂ ನಾಗಪಾರ್ಥಿವರಕ್ಷಸಾಂ|

01204002c ಆದಾಯ ಸರ್ವರತ್ನಾನಿ ಪರಾಂ ತುಷ್ಟಿಮುಪಾಗತೌ|

ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-ನಾಗ-ಪಾರ್ಥಿವ-ರಾಕ್ಷಸರ ಸರ್ವ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ
ಪಡೆದು ಪರಾತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು.

01204003a ಯದಾ ನ ಪ್ರತಿಷೇದ್ಧಾರಸ್ತಯೋಃ ಸಂತೀಹ ಕೇ ಚನ|

01204003c ನಿರುದ್ಯೋಗೌ ತದಾ ಭೂತ್ವಾ ವಿಜಹ್ರಾತೇಽಮರಾವಿವ||

01204004a ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮಾಲೈಶ್ಚ ಗಂಧೈಶ್ಚ ಭಕ್ಷೈರ್ಭೋಜೈಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲೈಃ|

01204004c ಪಾನೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಹೃದೈಃ ಪರಾಂ ಪ್ರೀತಿಮವಾಪತುಃ||

ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಯಾರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿಯದೇ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ
ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ಅವರಂತೆ ಅವರು ಪುಷ್ಕಲ ಸ್ತ್ರೀಯರು,
ಮಾಲೆಗಳು, ಗಂಧ, ಭಕ್ಷ-ಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಹರಿಸತೊಡಗಿದರು.

01204005a ಅಂತಃಪುರೇ ವನೋದ್ಯಾನೇ ಪರ್ವತೋಪವನೇಷು ಚ|

01204005c ಯಥೇಪ್ಸಿತೇಷು ದೇಶೇಷು ವಿಜಹ್ರಾತೇಽಮರಾವಿವ||

ಅಮರರಂತೆ ಅವರು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ, ವನೋದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ವತ
ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮನಬಂದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು.

01204006a ತತಃ ಕದಾ ಚಿದ್ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ಸಮಶಿಲಾತಲೇ|

01204006c ಪುಷ್ಪಿತಾಗ್ರೇಷು ಶಾಲೇಷು ವಿಹಾರಮಭಿಜಗ್ಮತುಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ವಿಂಧ್ಯದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮಶಿಲಾತಲದಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಟ್ಟ
ಎತ್ತರ ಶಾಲವೃಕ್ಷಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01204007a ದಿವ್ಯೇಷು ಸರ್ವಕಾಮೇಷು ಸಮಾನೀತೇಷು ತತ್ರ ತೌ|

01204007c ವರಾಸನೇಷು ಸಂಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ನಿಷೇದತುಃ||

ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಅವರಿವರು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಒರಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

01204008a ತತೋ ವಾದಿತ್ರನೃತ್ಯಾಭ್ಯಾಮುಪಾತಿಷ್ಠಂತ ತೌ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

01204008c ಗೀತೈಶ್ಚ ಸ್ತುತಿಸಮ್ಯಕ್ಪೈಃ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಮುಪಜಗ್ಮಿರೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲು ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಾದ್ಯ ನುಡಿಸುತ್ತಾ,
ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸ್ತುತಿಸಂಯುಕ್ತ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು.

01204009a ತತಸ್ತಿಲೋತ್ತಮಾ ತತ್ರ ವನೇ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಚಿನ್ವತೀ|

01204009c ವೇಷಮಾಕ್ಷಿಪ್ತಮಾಧಾಯ ರಕ್ತೇನೈಕೇನ ವಾಸಸಾ||

ಆಗ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು, ಕಾಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಒಂದೇ
ಒಂದು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು, ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು.

01204010a ನದೀತೀರೇಷು ಜಾತಾನ್ಸಾ ಕರ್ಣಿ ಕಾರಾನ್ವಿಚಿನ್ವತೀ|

01204010c ಶನೈರ್ಜಗಾಮ ತಂ ದೇಶಂ ಯತ್ರಾಸ್ತಾಂ ತೌ ಮಹಾಸುರೌ||

ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಕರ್ಣಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾ ಅವಳು
ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ಮಹಾಸುರರು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

01204011a ತೌ ತು ಪೀತ್ವಾ ವರಂ ಪಾನಂ ಮದರಕ್ತಾಂತಲೋಚನೌ|

01204011c ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತಾಂ ವರಾರೋಹಾಂ ವೃಥಿತೌ ಸಂಬಭೂವತುಃ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮದಿರವನ್ನು ಕುಡಿದ ಮದೋನ್ಮತ್ತ ರಕ್ತಾಂತಲೋಚನರು ಆ
ವರಾರೋಹೆಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ವೃಥಿತರಾದರು.

01204012a ತಾವೃತ್ಪತ್ಯಾಸನಂ ಹಿತ್ವಾ ಜಗ್ಮತುರ್ಯತ್ರ ಸಾ ಸ್ಥಿತಾ|

01204012c ಉಭೌ ಚ ಕಾಮಸಮ್ಮತ್ತಾವುಭೌ ಪ್ರಾರ್ಥಯತಶ್ಚ ತಾಂ||

ಕಾಮಸಮನ್ವಿತ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಿಂದ ಜಿಗಿದಿದ್ದು
ಅವಳಿದ್ದ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು.

01204013a ದಕ್ಷಿಣೇ ತಾಂ ಕರೇ ಸುಭ್ರೂಂ ಸುಂದೋ ಜಗ್ರಾಹ ಪಾಣಿನಾ|

01204013c ಉಪಸುಂದೋಽಪಿ ಜಗ್ರಾಹ ವಾಮೇ ಪಾಣೌ ತಿಲೋತ್ತಮಾಂ||

ಸುಂದನು ಆ ಸುಭ್ರುವಿನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು ಮತ್ತು
ಉಪಸುಂದನು ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಬಲ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

01204014a ವರಪ್ರದಾನಮತ್ತೌ ತಾವೌರಸೇನ ಬಲೇನ ಚ|

01204014c ಧನರತ್ನಮದಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಸುರಾಪಾನಮದೇನ ಚ||

01204015a ಸರ್ವೈರೇತೈರ್ಮದೈರ್ಮತ್ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಭುಕುಟೀಕೃತೌ|

01204015 ತೌ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಾವಾಕರ್ಷತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

01204015 ದಕ್ಷಿಣೇನ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಸುಂದಂ ಜಗ್ರಾಹ ಕಾಮಿನೀ|

01204015 ವಾಮೇನೈವ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಉಪಸುಂದಂ ಜಿಘ್ರಕ್ಷತೀ||

01204015 ಗಂದಾಭರಣರೂಪೈಸ್ತೌ ವ್ಯಾಮೋಹಂ ಜಗ್ಮತುಸ್ತದಾ|

01204015c ಮದಕಾಮಸಮಾವಿಷ್ಟೌ ಪರಸ್ಪರಮಥೋಚತುಃ||

ವರಪ್ರದಾನಮತ್ತರಾದ, ದೇಹಬಲದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿದ್ದ, ಕೂಡಿಟ್ಟ
ಧನರತ್ನಗಳಿಂದ, ಸುರಾಪಾನಮದದಿಂದ, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹುಚ್ಚಾದ ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದರು. ಆ
ಮದಕಾಮಸಮಾವಿಷ್ಟರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಕೂಗಾಡಿದರು.

01204016a ಮಮ ಭಾರ್ಯಾ ತವ ಗುರುರಿತಿ ಸುಂದೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

01204016c ಮಮ ಭಾರ್ಯಾ ತವ ವಧೂರುಪಸುಂದೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

“ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಿನಗೆ ಹಿರಿಯವಳು!” ಎಂದು ಸುಂದನು ಹೇಳಿದನು.

“ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಿನಗೆ ಸೊಸೆ!” ಎಂದು ಉಪಸುಂದನು ಹೇಳಿದನು.

01204017a ನೈಷಾ ತವ ಮಮೈಷೇತಿ ತತ್ರ ತೌ ಮನ್ಯುರಾವಿಶತ್|

01204017 ತಸ್ಯಾ ರೂಪೇಣ ಸಮೃತ್ತೌ ವಿಗತಸ್ನೇಹಸೌಹೃದೌ||

01204017c ತಸ್ಯಾ ಹೇತೋರ್ಗದೇ ಭೀಮೇ ತಾವುಭಾವಪ್ಯಗೃಹ್ಣತಾಂ||

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡ ಅವರು “ನಿನ್ನವಳಲ್ಲ! ನನ್ನವಳು!” ಎಂದು
ಅವಳ ಸಲುವಾಗಿ ಭಯಂಕರ ಗದೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು.

01204018a ತೌ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಗದೇ ಭೀಮೇ ತಸ್ಯಾಃ ಕಾಮೇನ ಮೋಹಿತೌ|

01204018c ಅಹಂ ಪೂರ್ವಮಹಂ ಪೂರ್ವಮಿತ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಂ ನಿಜಘ್ನತುಃ||

ಅವರವರ ಭಯಂಕರ ಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಮಮೋಹಿತರಾದ ಅವರು ನಾನು ಮೊದಲು ತಾನು ಮೊದಲು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

01204019a ತೌ ಗದಾಭಿಹತೌ ಭೀಮೌ ಪೇತತುರ್ಧರಣೀತಲೇ|

01204019c ರುಧಿರೇಣಾವಲಿಪ್ತಾಂಗೌ ದ್ವಾವಿವಾರ್ಕೌ ನಭಶ್ಚು ತೌ||

ಗದೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಭಯಂಕರರು ರಕ್ತಲಿಪ್ತಾಂಗರಾಗಿ ಎರಡು ಸೂರ್ಯಗಳು ನಭದಿಂದ ಬೀಳುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ

ಬಿದ್ದರು.

01204020a ತತಸ್ತಾ ವಿದ್ರುತಾ ನಾರ್ಯಃ ಸ ಚ ದೈತ್ಯಗಣಸ್ತದಾ|

01204020c ಪಾತಾಲಮಗಮತ್ಸರ್ವೋ ವಿಷಾದಭಯಕಂಪಿತಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಾರಿಯರು ಮತ್ತು ದೈತ್ಯಗಣ ಎಲ್ಲವೂ
ವಿಷಾದಭಯಕಂಪಿತರಾಗಿ ಪಾತಾಲವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

01204021a ತತಃ ಪಿತಾಮಹಸ್ತತ್ರ ಸಹ ದೇವೈರ್ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ|

01204021c ಆಜಗಾಮ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಪೂಜಯಿಷ್ಯಂಸ್ತಿಲೋತ್ತಮಾಂ||

ಆಗ ದೇವಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನೊಡಗೊಂಡು ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಪಿತಾಮಹನು
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಿಲೋತ್ತಮೆಯನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

01204022a ವರೇಣ ಚಂದಿತಾ ಸಾ ತು ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪ್ರೀತಿಮೇವ ಹ|

01204022c ವರಯಾಮಾಸ ತತ್ರೈನಾಂ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಾಹ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನು “ವರವನ್ನು ಕೇಳು!” ಎನ್ನಲು ಅವಳು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ
ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ವರವನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ
ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದನು:

01204023a ಆದಿತ್ಯಚರಿತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವಿಚರಿಷ್ಯಸಿ ಭಾಮಿನಿ|

01204023c ತೇಜಸಾ ಚ ಸುದೃಷ್ಟಾಂ ತ್ವಾಂ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನ||

“ಭಾಮಿನಿ! ಆದಿತ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತೀಯೆ!
ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಎಂದೂ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು

ನೋಡಲು ಶಕ್ಯರಾಗುವುದಿಲ್ಲ!”

01204024a ಏವಂ ತಸ್ಯೈ ವರಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

01204024c ಇಂದ್ರೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಾಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಗತಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಅವಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಭುವು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01204025a ಏವಂ ತೌ ಸಹಿತೌ ಭೂತ್ವಾ ಸರ್ವಾರ್ಥೇಷ್ಟೇಕನಿಶ್ಚಯೌ|

01204025c ತಿಲೋತ್ತಮಾರ್ಥೇ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾವನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಒಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ದಾನವರು ತಿಲೋತ್ತಮಿಗಾಗಿ ಸಂಕ್ರೂದ್ಧರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

01204026a ತಸ್ಮಾದ್ಭ್ರವೀಮಿ ವಃ ಸ್ನೇಹಾತ್ಸರ್ವಾನ್ಭರತಸತ್ತಮಾನ್|

01204026c ಯಥಾ ವೋ ನಾತ್ರ ಭೇದಃ ಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ದ್ರೌಪದೀಕೃತೇ|

01204026e ತಥಾ ಕುರುತ ಭದ್ರಂ ವೋ ಮಮ ಚೇತ್ಪ್ರಿಯಮಿಚ್ಛಥ||

ಭರತಸತ್ತಮರೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗದಿರಲಿ! ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಲವಾಗಲಿ!”

01204027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01204027a ಏವಮುಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ನಾರದೇನ ಮಹರ್ಷಿಣಾ|

01204027c ಸಮಯಂ ಚಕ್ರೀ ರಾಜಂಸ್ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯೇನ ಸಮಾಗತಾಃ|

01204027e ಸಮಕ್ಷಂ ತಸ್ಯ ದೇವರ್ಷೇರ್ನಾರದಸ್ಯಾಮಿತೌಜಸಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಅವರು ಒಂದಾಗಿ ಆ ದೇವರ್ಷಿ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ನಾರದನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

01204028a ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ನಃ ಸಹಾಸೀನಮನ್ಯೋಽನ್ಯಂ ಯೋಽಭಿದರ್ಶಯೇತ್|

01204028c ಸ ನೋ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವನೇ ವಸೇತ್||

“ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನಿರುವವನನ್ನು ಅನ್ಯ ಯಾರೂ ನೋಡಿದರೆ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು!²⁶⁰”

01204029a ಕೃತೇ ತು ಸಮಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ಪಾಂಡವೈರ್ಧರ್ಮಚಾರಿಭಿಃ|

01204029c ನಾರದೋಽಪ್ಯಗಮತ್ಪ್ರೀತ ಇಷ್ಟಂ ದೇಶಂ ಮಹಾಮುನಿಃ||

ಧರ್ಮಚಾರಿ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಆಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಪರಮ ಪ್ರೀತ ಮಹಾಮುನಿ ನಾರದನು ಇಷ್ಟ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

²⁶⁰ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ: ಏಕೈಕಸ್ಯ ಗೃಹೇ ಕೃಷ್ಣಾ ವಸೇದ್ವರ್ಷಮಕಲ್ಮಷಾ| ಅರ್ಥಾತ್: ಅಕಲ್ಮಶೆ ಕೃಷ್ಣಯು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷ ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ.

01204030a ಏವಂ ತೈಃ ಸಮಯಃ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತೋ ನಾರದಚೋದಿತೈಃ|

01204030c ನ ಚಾಭಿದ್ಯಂತ ತೇ ಸಾರ್ವೇ ತದಾನ್ಯೋನ್ಯೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಹೀಗೆ ನಾರದನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾದ ಅವರು ಮೊದಲೇ
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಂದೋಪಸುಂದೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೂರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೫

ಅರ್ಜುನ ವನವಾಸ

ಒಮ್ಮೆ ಕಳ್ಳರಿಂದಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ನಿಂದಿಸುವುದು (೧-೯). ಅರ್ಜುನನು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತರಲು
ಹೋದಾಗ ನಿಯಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದುದು (೧೦-೨೦).
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅವನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಜುನನು
ವನವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದುದು (೨೧-೩೦).

01205001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01205001a ಏವಂ ತೇ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ನ್ಯವಸಂಸ್ತತ್ರ ಪಾಂಡವಾಃ|

01205001c ವಶೇ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪೇನ ಕುರ್ವಂತೋಽನ್ಯಾನ್ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಅನ್ಯ ಮಹೀಕ್ಷಿತರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

01205002a ತೇಷಾಂ ಮನುಜಸಿಂಹಾನಾಂ ಪಂಚಾನಾಮಮಿತೌಜಸಾಂ|

01205002c ಬಭೂವ ಕೃಷ್ಣಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ವಶವರ್ತಿನೀ||

ಕೃಷ್ಣೆಯು ಆ ಎಲ್ಲ ಅಮಿತೌಜಸ, ಮನುಜಸಿಂಹ, ಪಂಚ ಪಾರ್ಥರ ವಶವರ್ತಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

01205003a ತೇ ತಯಾ ತೈಶ್ಚ ಸಾ ವೀರೈಃ ಪತಿಭಿಃ ಸಹ ಪಂಚಭಿಃ|

01205003c ಬಭೂವ ಪರಮಪ್ರೀತಾ ನಾಗೈರಿವ ಸರಸ್ವತೀ||

ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಸ್ವತಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಐದು ಪತಿಗಳೊಡನೆ ಪರಮಪ್ರೀತಳಾಗಿದ್ದಳು.

01205004a ವರ್ತಮಾನೇಷು ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

01205004c ವ್ಯವರ್ಧನ್ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಹೀನದೋಷಾಃ ಸುಖಾನ್ವಿತಾಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರಲು ಸರ್ವ ಕುರುಗಳೂ ದೋಷರಹಿತರಾಗಿ ಸುಖಾನ್ವಿತರಾಗಿ ವರ್ಧಿಸಿದರು.

01205005a ಅಥ ದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01205005c ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಕರಾಃ ಕೇ ಚಿಜ್ಜಹ್ಯುರ್ಗಾ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನೃಪಸತ್ತಮ! ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಂತರ ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು
ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರು.

01205006a ಹ್ರಿಯಮಾಣೇ ಧನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚ್ಛಿತಃ|

01205006c ಆಗಮ್ಯ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮುದಕ್ರೋಶತ ಪಾಂಡವಾನ್||

ತನ್ನ ಧನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಮೂದಲಿಸಿದನು²⁶¹.

01205007a ಹ್ರಿಯತೇ ಗೋಧನಂ ಕ್ಷುದೈರ್ನ್ಯಶಂಸೈರಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ|

01205007c ಪ್ರಸಹ್ಯ ವೋಽಸ್ಮಾದ್ವಿಷಯಾದಭಿಧಾವತ ಪಾಂಡವಾಃ||

“ಕ್ಷುದ್ರ, ನೃಶಂಸ, ಅಕೃತಾತ್ಮರು ಗೋಧನವನ್ನು ಕದ್ದು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಪಾಂಡವರೇ! ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ!

²⁶¹ ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸುಳ್ಳು ಮತ್ತು ಕಳ್ಳತನ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮೊದಲು
ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಹಾಗಿರುವಾಗ, ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಗೋವುಗಳ
ಅಪಹರಣವಾಯಿತೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಏಕೆ ದೂರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಇದೊಂದು ವಿಧಿಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ನೆಪವೇ?

01205008a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರಮತ್ತಸ್ಯ ಹವಿರ್ಧ್ವಾಂಕ್ಷೈರ್ವಿಲುಪ್ಯತೇ|

01205008c ಶಾರ್ದೂಲಸ್ಯ ಗುಹಾಂ ಶೂನ್ಯಾಂ ನೀಚಃ ಕ್ರೋಷ್ವಾಭಿಮರ್ಶತಿ||

01205008 ಅರಕ್ಷಿತಾರಂ ರಾಜಾನಂ ಬಲಿಷ್ಠಾಙ್ಗಹಾರಿಣಂ|

01205008 ತಮಾಹುಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸಮಗ್ರಂ ಪಾಪಚಾರಿಣಂ||

ಪ್ರಮತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕಾಗೆಗಳು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.
ಶಾರ್ದೂಲನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರಲು ನೀಚ ತೋಳವು
ಒಳಹೊಕ್ಕಿದೆ! ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೊಡುವ ರಾಜಾದಾಯದ ಆರನೆಯ ಒಂದು
ಪಾಲನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ²⁶² ರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ
ಅವನು ಸಮಗ್ರ ಸರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಪಚಾರಿ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

01205009a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವೇ ಹೃತೇ ಚೋರೈರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥೇ ಚ ವಿಲೋಪಿತೇ|

01205009c ರೋರೂಯಮಾಣೇ ಚ ಮಯಿ ಕ್ರಿಯತಾಮಸ್ತಧಾರಣಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಸ್ತುವಿನ ಕಳ್ಳತನವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥದ
ವಿಲೋಪವಾದಂತೆ! ನಾನು ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಅಸ್ತಧಾರಣಮಾಡಿ!”

01205010a ರೋರೂಯಮಾಣಸ್ಯಾಭ್ಯಾಶೇ ತಸ್ಯ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

01205010c ತಾನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಶುಶ್ರಾವ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ||

ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ವಿಪ್ರನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ

²⁶²ರಾಜನು ತನ್ನ ಆದಾಯದ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಭೋಗಕ್ಕೆ
ಬಳಸಬಹುದು!

ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯನು ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

01205011a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಾ ಭೈರಿತ್ಯಾಹ ತಂ ದ್ವಿಜಂ|

01205011c ಆಯುಧಾನಿ ಚ ಯತ್ರಾಸನ್ನಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

01205011e ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಹ ತತ್ರಾಸೀದ್ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ದ್ವಿಜನಿಗೆ “ಹೆದರಬೇಡ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದರೋ ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಹಿತ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿದ್ದನು.

01205012a ಸ ಪ್ರವೇಶಾಯ ಚಾಶಕ್ತೋ ಗಮನಾಯ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

01205012c ತಸ್ಯ ಚಾರ್ತಸ್ಯ ತೈರ್ವಾಕ್ಶ್ಚೈಶ್ಚೋದ್ಯಮಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01205012e ಆಕ್ರಂದೇ ತತ್ರ ಕೌಂತೇಯಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ದುಃಖಿತಃ||

ಆ ಪಾಂಡವನು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲೂ ಶಕ್ಯನಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಲೂ ಶಕ್ಯನಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅರ್ತನು ಪುನಃ ಪುನಃ ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅವನ ಆಕ್ರಾಂತದ ಮಧ್ಯೆ ಕೌಂತೇಯನು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು:

01205013a ಹ್ರಿಯಮಾಣೇ ಧನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಃ|

01205013c ಅಶ್ರುಪ್ರಮಾರ್ಜನಂ ತಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಃ||

“ಈ ತಪಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧನದ ಕಳ್ಳತನವಾಗಿದೆ. ಅವನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒಣಗಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಕರ್ತವ್ಯ.”

01205014a ಉಪಪ್ರೇಕ್ಷಣಜೋಽಧರ್ಮಃ ಸುಮಹಾನ್ಯಾನ್ಮಹೀಪತೇಃ|

01205014c ಯದ್ಯಸ್ಯ ರುದತೋ ದ್ವಾರಿ ನ ಕರೋಮ್ಯದ್ಯ ರಕ್ಷಣಂ||

ಇಂದು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡದೇ ಇದರ ಉಪಪ್ರೇಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಹೀಪತಿಯು
ಮಹಾ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ.

01205015a ಅನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಮಸ್ಮಾಕಮಪಿ ರಕ್ಷಣೇ|

01205015c ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠೇತ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಧರ್ಮಶ್ಚೈವ ನೋ ಭವೇತ್|

ನಾನು ರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ
ಅನಾಸ್ತಿಕ್ಯರೆಂದೂ, ಅಧರ್ಮಿಗಳೆಂದೂ ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತೇವೆ.

01205016a ಅನಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ಚ ರಾಜಾನಂ ಗತೇ ಮಯಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

01205016c ಅಜಾತಶತ್ರುೋರ್ನೃಪತೇರ್ಮಮ ಚೈವಾಪ್ರಿಯಂ ಭವೇತ್||

ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳದೆಯೇ ನಾನು ಹೋದೆನೆಂದರೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ
ನನ್ನ ನೃಪತಿ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥಾಗುತ್ತದೆ.

01205017a ಅನುಪ್ರವೇಶೇ ರಾಜ್ಞಸ್ತು ವನವಾಸೋ ಭವೇನ್ಮಮ|

01205017 ಸರ್ವಮನ್ಯತ್ಪರಿಹೃತಂ ಘರ್ಷಣಾತ್ತು ಮಹೀಪತೇಃ||

01205017c ಅಧರ್ಮೋ ವಾ ಮಹಾನಸ್ತು ವನೇ ವಾ ಮರಣಂ ಮಮ|

01205017e ಶರೀರಸ್ಯಾಪಿ ನಾಶೇನ ಧರ್ಮ ಏವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ರಾಜನ ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ವನವಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮರಣ. ಆದರೆ
ಶರೀರನಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಧರ್ಮವೇ ಮೇಲು!”

01205018a ಏವಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತತಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

01205018c ಅನುಪ್ರವಿಶ್ಯ ರಾಜಾನಮಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

01205019a ಧನುರಾದಾಯ ಸಂಹೃಷ್ಟೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

01205019c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಗಮ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಯಾವತ್ಪರಧನೈಷಿಣಃ||

01205020a ನ ದೂರೇ ತೇ ಗತಾಃ ಕ್ಷುದ್ರಾಸ್ತಾವದ್ಗಚ್ಛಾಮಹೇ ಸಹ|

01205020c ಯಾವದಾವರ್ತಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಚೋರಹಸ್ತಾದ್ಧನಂ ತವ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಈ ರೀತಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು
ರಾಜನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತಂದು ಸಂಹೃಷ್ಟ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಾ! ಆ
ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಆ ಕ್ಷುದ್ರರು ತುಂಬಾ ದೂರ ಹೋಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೋಗೋಣ. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಧನವನ್ನು
ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.”

01205021a ಸೋಽನುಸೃತ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನ್ವೀ ವರ್ಮೀ ರಥೀ ಧ್ವಜೀ|

01205021c ಶರೈರ್ವಿಧ್ವಂಸಿತಾಂಶ್ಚೋರಾನವಜಿತ್ಯ ಚ ತದ್ಧನಂ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕವಚಧರಿಸಿ ಧ್ವಜಯುಕ್ತ
ರಥವನ್ನೇರಿ ಚೋರರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಶರಗಳಿಂದ ವಿಧ್ವಂಸಿಸಿ ಧನವನ್ನು
ಗೆದ್ದನು.

01205022a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಉಪಾಹೃತ್ಯ ಯಶಃ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

01205022 ತತಸ್ತದ್ಗೋಧನಂ ಪಾರ್ಥೋ ದತ್ವಾ ತಸ್ಮೈ ದ್ವಿಜಾತಯೇ|

01205022c ಆಜಗಾಮ ಪುರಂ ವೀರಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಯಶವನ್ನು ಪಡೆದು ವೀರ ಪಾಂಡವ ಪರಂತಪ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01205023a ಸೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಗುರೂನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತೈಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರತಿನಂದಿತಃ|

01205023c ಧರ್ಮರಾಜಮವಾಚೇದಂ ವ್ರತಮಾದಿಶ್ಯತಾಂ ಮಮ||

ಸರ್ವ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವರೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿನಂದಿಸಿದರು. ನಂತರ ಅವನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನನಗೆ ವ್ರತವನ್ನು ಆದೇಶಿಸು !

01205024a ಸಮಯಃ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತೋ ಭವತ್ಸಂದರ್ಶನಾನ್ಮಯಾ|

01205024c ವನವಾಸಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮಯೋ ಹ್ಯೇಷ ನಃ ಕೃತಃ||

ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಾನು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ.”

01205025a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು ಸಹಸಾ ವಾಕ್ಯಮಪ್ರಿಯಂ|

01205025c ಕಥಮಿತ್ಯಬ್ರವೀದ್ವಾಚಾ ಶೋಕಾರ್ತಃ ಸಜ್ಜಮಾನಯಾ|

01205025e ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಗುಡಾಕೇಶಂ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತರಮಚ್ಯುತಂ||

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಈ ಅಪ್ರಿಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧರ್ಮರಾಜನು

ಶೋಕಾರ್ತನಾಗಿ ಸಜ್ಜಮಾನನಾಗಿ “ಏಕೆ?” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದನು.
ನಂತರ ಅಚ್ಯುತ ಭ್ರಾತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಮ್ಮ ಗುಡಾಕೇಶನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

01205026a ಪ್ರಮಾಣಮಸ್ಮಿ ಯದಿ ತೇ ಮತ್ತಃ ಶೃಣು ವಚೋಽನಘ|

01205026c ಅನುಪ್ರವೇಶೇ ಯದ್ವೀರ ಕೃತವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಮಮಾಪ್ರಿಯಂ|

01205026e ಸರ್ವಂ ತದನುಜಾನಾಮಿ ವ್ಯಲೀಕಂ ನ ಚ ಮೇ ಹೃದಿ||

“ಅನಘ! ನಾನು ಹಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದೇನಾದರೆ ನನ್ನ ಮತವನ್ನು ಕೇಳು.
ವೀರ! ನೀನು ಅನುಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನನಗೇನಾದರೂ ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆಂದರೆ ನಾನು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅದರ
ಸೇಡನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಿಂದ ತೆಗೆದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

01205027a ಗುರೋರನುಪ್ರವೇಶೋ ಹಿ ನೋಪಘಾತೋ ಯವೀಯಸಃ|

01205027c ಯವೀಯಸೋಽನುಪ್ರವೇಶೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ವಿಧಿಲೋಪಕಃ||

ಕಿರಿಯವನು ಹಿರಿಯವನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಅಪಘಾತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಕಿರಿಯನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನು ಅನುಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಅದು
ವಿಧಿಲೋಪಕವಾಗುತ್ತದೆ.

01205028a ನಿವರ್ತಸ್ವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕುರುಷ್ವ ವಚನಂ ಮಮ|

01205028c ನ ಹಿ ತೇ ಧರ್ಮಲೋಪೋಽಸ್ಮಿ ನ ಚ ಮೇ ಧರ್ಷಣಾ ಕೃತಾ||

ಮಹಾಬಾಹು! ನಿಲ್ಲು! ನನ್ನ ವಚನದಂತೆ ಮಾಡು. ನಿನ್ನಿಂದ
ಧರ್ಮಲೋಪವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವುದೇ

ರೀತಿಯ ಅಪಮಾನವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.”

01205029 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01205029a ನ ವ್ಯಾಜೇನ ಚರೇದ್ಧರ್ಮಮಿತಿ ಮೇ ಭವತಃ ಶ್ರುತಂ|

01205029c ನ ಸತ್ಯಾದ್ವಿಚಲಿಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ಯೇನಾಯುಧಮಾಲಭೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಪಟದಿಂದ ಪಾಲಿಸಬೇಡ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸತ್ಯದಿಂದ ವಿಚಲಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸತ್ಯದ ಆಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ.””

01205030 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01205030a ಸೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಯ ದೀಕ್ಷಿತಃ|

01205030c ವನೇ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವಾಸಾಯೋಪಜಗಾಮ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅವನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಹೊರಟನು²⁶³.”

²⁶³ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ದೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೇನು? ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ? ಅಥವಾ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೇ? ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ (ಕುಂಭಕೋಣ) ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ವನವಾಸವು ಹನ್ನೆರಡು ‘ತಿಂಗಳುಗಳು’ ಎಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಪುಣೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ‘ವರ್ಷಗಳು’ ಎಂದಿದೆ. ಈ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ದ್ಯೂತದ ನಂತರ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು - ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಅರ್ಜುನನು ವನವಾಸಮಾಡಿದನೇ? ಅರ್ಜುನನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಘಟನೆಗಳು

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಪಂಚಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನತೀರ್ಥಯಾತ್ರ ಎನ್ನುವ
ಇನ್ನೂರಾಬದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೬

ಉಲೂಪಿ

ನಾಗಕನ್ಯೆ ಉಲೂಪಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು (೧-೧೩). ಅರ್ಜುನನು
ಉಲೂಪಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುದು (೧೪-೩೪).

01206001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01206001a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಯಶಸ್ಕರಂ|

01206001c ಅನುಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ||

01206002a ವೇದವೇದಾಂಗವಿದ್ವಾಂಸಸ್ತಥೈವಾಧ್ಯಾತ್ಮಚಿಂತಕಾಃ|

01206002c ಚೌಕ್ಷಾಶ್ಚ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಾಃ ಸೂತಾಃ ಪೌರಾಣಿಕಾಶ್ಚ ಯೇ||

01206003a ಕಥಕಾಶ್ಚಾಪರೇ ರಾಜಂಶ್ರಮಣಾಶ್ಚ ವನೌಕಸಃ|

- ಮಗನ ಜನ್ಮ, ಸುಭದ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ - ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದುದರಿಂದ
'ತಿಂಗಳು' ಗಳಿಗಿಂತ 'ವರ್ಷಗಳೇ' ಬಹುಷಃ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

01206003c ದಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನಿ ಯೇ ಚಾಪಿ ಪಠಂತಿ ಮಧುರಂ ದ್ವಿಜಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಕೌರವರ ಯಶಸ್ಕರ ಮಹಾಬಾಹುವು ಹೊರಡುವಾಗ ವೇದಪಾರಂಗತ, ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ವೇದವೇದಾಂಗ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿಂತಕರು, ಆಕ್ಷರರು, ಭಗದ್ಭಕ್ತರು, ಸೂತರು, ಪೌರಾಣಿಕರು, ಕಥಕರು, ಶ್ರವಣರು, ವನೌಕಸರು, ಮತ್ತು ದಿವ್ಯ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಧುರವಾಗಿ ಓದಬಲ್ಲ ದ್ವಿಜರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

01206004a ಏತೈಶ್ಚಾನ್ವೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿಃ ಸಹಾಯೈಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

01206004c ವೃತಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಕಥೈಃ ಪ್ರಾಯಾನ್ಮರುದ್ಭಿರಿವ ವಾಸವಃ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಇತರರ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಇಂದ್ರನು ಮರುತ್ತರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸುಂದರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

01206005a ರಮಣೀಯಾನಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ವನಾನಿ ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ|

01206005c ಸರಿತಃ ಸಾಗರಾಂಶ್ಚೈವ ದೇಶಾನಪಿ ಚ ಭಾರತ||

01206006a ಪುಣ್ಯಾನಿ ಚೈವ ತೀರ್ಥಾನಿ ದದರ್ಶ ಭರತರ್ಷಭ|

01206006c ಸ ಗಂಗಾದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ನಿವೇಶಮಕರೋತ್ಪ ಭುಃ||

ಭಾರತ! ಆ ಭರತರ್ಷಭನು ರಮಣೀಯ ಸುಂದರ ವನಗಳನ್ನು, ಸರೋವರಗಳನ್ನು, ನದಿಗಳನ್ನು, ಸಾಗರಗಳನ್ನು, ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಗಂಗಾದ್ವಾರವನ್ನು ಸೇರಿದ

ನಂತರ ಪ್ರಭುವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

01206007a ತತ್ರ ತಸ್ಯಾನ್ಭುತಂ ಕರ್ಮ ಶೃಣು ಮೇ ಜನಮೇಜಯ|

01206007c ಕೃತವಾನ್ಯದ್ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪ್ರವರೋ ರಥೀ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕೃತವಂತ, ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ
ಪ್ರವರ, ರಥಿಯ ಅದ್ಭುತಕರ್ಮದ ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

01206008a ನಿವಿಷ್ಟೇ ತತ್ರ ಕೌಂತೇಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ ಭಾರತ|

01206008c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಣಿ ವಿಪ್ರಾಸ್ತೇ ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕ್ಷುರನೇಕಶಃ||

ಭಾರತ ! ಕೌಂತೇಯನು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಪ್ರರು
ಅನೇಕ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

01206009a ತೇಷು ಪ್ರಬೋಧ್ಯಮಾನೇಷು ಜ್ವಲಿತೇಷು ಹುತೇಷು ಚ|

01206009c ಕೃತಪುಷ್ಪೋಪಹಾರೇಷು ತೀರಾಂತರಗತೇಷು ಚ||

01206010a ಕೃತಾಭಿಷೇಕೈರ್ವಿದ್ವದ್ಭಿರ್ನಿರ್ಯತೈಃ ಸತ್ಪಥಿ ಸ್ಥಿತೈಃ|

01206010c ಶುಶುಭೇಽತೀವ ತದ್ರಾಜನ್ಗಂಗಾದ್ವಾರಂ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ರಾಜನ್ ! ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಜ್ವಲಿಸಿ, ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ,
ಎರಡೂ ದಡಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸತ್ಪಥ
ನಿರತ ಆ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಗಂಗಾದ್ವಾರವು ಅತೀವ ಶೋಭೆಗೊಂಡಿತ್ತು.

01206011a ತಥಾ ಪರ್ಯಾಕುಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಿವೇಶೇ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

01206011c ಅಭಿಷೇಕಾಯ ಕೌಂತೇಯೋ ಗಂಗಾಮವತತಾರ ಹ||

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆ ನಿವೇಶ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಪಾಂಡುನಂದನ
ಕೌಂತೇಯನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದನು.

01206012a ತತ್ರಾಭಿಷೇಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಪಿತಾಮಹಾನ್|

01206012c ಉತ್ತಿತ್ತೀರ್ಷುರ್ಜಲಾದ್ರಾಜನ್ನಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

01206013a ಅಪಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನಾಗರಾಜಸ್ಯ ಕನ್ಯಯಾ|

01206013c ಅಂತರ್ಜಲೇ ಮಹಾರಾಜ ಉಲೂಪ್ಯಾ ಕಾಮಯಾನಯಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ತರ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತು
ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ
ಆ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಅಂತರ್ಜಲ
ಮಹಾರಾಜನ²⁶⁴ ಕನ್ಯೆ ಉಲೂಪಿಯು ನೀರಿಗೆ ಸೆಳೆದಳು.

01206014a ದದರ್ಶ ಪಾಂಡವಸ್ತತ್ರ ಪಾವಕಂ ಸುಸಮಾಹಿತಂ|

01206014c ಕೌರವ್ಯಸ್ಯಾಥ ನಾಗಸ್ಯ ಭವನೇ ಪರಮಾರ್ಚಿತೇ||

ನಾಗ ಕೌರವನ ಪರಮಾರ್ಚಿತ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸುಸಮಾಹಿತ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಪಾಂಡವನು ಕಂಡನು.

01206015a ತತ್ರಾಗ್ನಿಕಾರ್ಯಂ ಕೃತವಾನ್ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

01206015c ಅಶಂಕಮಾನೇನ ಹುತಸ್ತೇನಾತುಷ್ಠದ್ಧುತಾಶನಃ||

²⁶⁴ನಾಗ ಕೌರವ

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಶಂಖಮಾನನಾಗಿ²⁶⁵

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹುತಾಶನನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

01206016a ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಂ ಸ ಕೃತ್ವಾ ತು ನಾಗರಾಜಸುತಾಂ ತದಾ|

01206016c ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಕೌಂತೇಯ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಕೌಂತೇಯನು ಮುಗುಳ್ಳೆಗುತ್ತಾ
ನಾಗರಾಜಸುತೆಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01206017a ಕಿಮಿದಂ ಸಾಹಸಂ ಭೀರು ಕೃತವತ್ಯಸಿ ಭಾಮಿನಿ|

01206017c ಕಶ್ಚಾಯಂ ಸುಭಗೋ ದೇಶಃ ಕಾ ಚ ತ್ವಂ ಕಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಾ||

“ಭೀರು! ಭಾಮಿನಿ! ನೀನು ಏಕೆ ಈ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ? ಈ
ಸುಂದರ ದೇಶವು ಯಾವುದು? ನೀನು ಯಾರು? ಯಾರ ಮಗಳು?”

01206018 ಉಲೂಪ್ಯುವಾಚ|

01206018a ಐರಾವತಕುಲೇ ಜಾತಃ ಕೌರವ್ಯೋ ನಾಮ ಪನ್ನಗಃ|

01206018c ತಸ್ಯಾಸ್ಮಿ ದುಹಿತಾ ಪಾರ್ಥ ಉಲೂಪೀ ನಾಮ ಪನ್ನಗೀ||

ಉಲೂಪಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಐರಾವತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೌರವ್ಯ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪನ್ನಗನಿದ್ದಾನೆ. ಪಾರ್ಥ! ಪನ್ನಗಿಯಾದ ನಾನು ಅವನ

²⁶⁵ತಾನು ಯಾರಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? ಎನ್ನುವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ಶಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ತದೇಕಚಿತ್ತನಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ
ಕಾರಣ ಅಗ್ನಿದೇವನೂ ಸುಪ್ರೀತನಾದನು.

ಮಗಳು. ಹೆಸರು ಉಲೂಪಿ.

01206019a ಸಾಹಂ ತ್ವಾಮಭಿಷೇಕಾರ್ಥಮವತೀರ್ಣಂ ಸಮುದ್ರಗಾಂ|

01206019c ದೃಷ್ಟವತ್ಯೇವ ಕೌಂತೇಯ ಕಂದರ್ಪೇಣಾಸ್ಮಿ ಮೂರ್ಛಿತಾ||

ನೀನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ.

ಕೌಂತೇಯ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನಾನು ಕಾಮ

ಮೂರ್ಛಿತಳಾದೆ.

01206020a ತಾಂ ಮಾಮನಂಗಮಥಿತಾಂ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಕುರುನಂದನ|

01206020c ಅನನ್ಯಾಂ ನಂದಯಸ್ವಾದ್ಯ ಪ್ರದಾನೇನಾತ್ಮನೋ ರಹಃ||

ಕುರುನಂದನ ! ನಿನ್ನ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನಂಗಮಥಿತಳಾದ ನನ್ನನ್ನು

ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸು. ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನಿತ್ತು ಅನನ್ಯಳಾದ ನನ್ನನ್ನು

ಪ್ರೀತಿಸು.”

01206021 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01206021a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮಿದಂ ಭದ್ರೇ ಮಮ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಂ|

01206021c ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಚಾದಿಷ್ಟಂ ನಾಹಮಸ್ಮಿ ಸ್ವಯಂವಶಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ ! ಧರ್ಮರಾಜನು ನನಗೆ ಹನ್ನೆರಡು

ವರ್ಷಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಅದೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ನನ್ನ

ವಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

01206022a ತವ ಚಾಪಿ ಪ್ರಿಯಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಜಲಚಾರಿಣಿ|

01206022c ಅನೃತಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಚ ಮಯಾ ಕಿಂ ಚನ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಜಲಚಾರಿಣಿ! ಆದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾನು ಎಂದೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಅನೃತವನ್ನು
ಹೇಳಿದವನಲ್ಲ.

01206023a ಕಥಂ ಚ ನಾನೃತಂ ತತ್ತ್ಯಾತ್ತವ ಚಾಪಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವೇತ್|

01206023c ನ ಚ ಪೀಡ್ಯೇತ ಮೇ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾ ಕುರ್ಯಾಂ ಭುಜಂಗಮೇ||

ಭುಜಂಗಮೇ! ಹೇಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಗಿಸದೇ, ಧರ್ಮವನ್ನು
ಬಿಡದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿ?"

01206024 ಉಲೂಪ್ಯವಾಚ|

01206024a ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಪಾಂಡವೇಯ ಯಥಾ ಚರಸಿ ಮೇದಿನೀಂ|

01206024c ಯಥಾ ಚ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯ ಮಿದಮಾದಿಷ್ಟವಾನ್ ಗುರುಃ||

ಉಲೂಪಿಯು ಹೇಳಿದಳು: "ಪಾಂಡವ! ನೀನು ಮೇದಿನಿಯಲ್ಲಿ
ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯನು ನಿನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯದ
ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

01206025a ಪರಸ್ಪರಂ ವರ್ತಮಾನಾನ್ಪ್ರಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಂ ಪ್ರತಿ|

01206025c ಯೋ ನೋಽನುಪ್ರವಿಶೇನ್ಮೋಹಾತ್ಸ ನೋ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಂ|

01206025e ವನೇ ಚರೇದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯ ಮಿತಿ ವಃ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ||

ದ್ರುಪದನ ಮಗಳೊಡನೆ ಇರುವಾಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ

ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋದರೆ ಅವನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ವನದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಿರಿ.

01206026a ತದಿದಂ ದ್ರೌಪದೀಹೇತೋರನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರವಾಸನಂ|

01206026c ಕೃತಂ ವಸ್ತತ್ರ ಧರ್ಮಾರ್ಥಮತ್ರ ಧರ್ಮೋ ನ ದುಷ್ಯತಿ||

ಆದರೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಈ ವನವಾಸವು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಅವಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಧರ್ಮದ
ವಿಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದು
ಅಧರ್ಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ²⁶⁶.

01206027a ಪರಿತ್ರಾಣಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಮಾರ್ತಾನಾಂ ಪೃಥುಲೋಚನ|

01206027c ಕೃತ್ವಾ ಮಮ ಪರಿತ್ರಾಣಂ ತವ ಧರ್ಮೋ ನ ಲುಪ್ಯತೇ||

ಪೃಥುಲೋಚನ! ಆರ್ತರ ಪರಿತ್ರಾಣವು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನನ್ನ

²⁶⁶ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದೇ?

“ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನಿರುವವನನ್ನು ಅನ್ಯ ಯಾರೂ ನೋಡಿದರೆ ಅವನು
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು!” ಎಂದು
ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಎನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಉಲೂಪಿಯು
ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಹಾಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದೇ ಅಥವಾ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯೆಂದೇ?...ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದು!

ಪರಿತ್ರಾಣದಿಂದ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವು ಲೋಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ²⁶⁷.

01206028a ಯದಿ ವಾಪ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಪಿ ಸ್ಯಾದ್ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ|

01206028c ಸ ಚ ತೇ ಧರ್ಮ ಏವ ಸ್ಯಾದ್ಧಾತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ಮಮಾರ್ಜುನ||

ಅರ್ಜುನ! ಒಂದುವೇಳೆ ಅದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ
ಅತಿಕ್ರಮವಾದರೂ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣ ನೀಡುವುದೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ
ಧರ್ಮವೇ²⁶⁸.

01206029a ಭಕ್ತಾಂ ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ ಪಾರ್ಥ ಸತಾಮೇತನ್ಮತಂ ಪ್ರಭೋ|

01206029c ನ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಚೇದೇವಂ ಮೃತಾಂ ಮಾಮುಪಧಾರಯ||

ಪಾರ್ಥ! ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು. ಪ್ರಭೋ! ಅದೇ
ಸಾತ್ವಿಕರ ಮತ. ನೀನು ಇದನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸಾವು ನಿಶ್ಚಯ.

01206030a ಪ್ರಾಣದಾನಾನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಚರ ಧರ್ಮಮನುತ್ತಮಂ|

01206030c ಶರಣಂ ಚ ಪ್ರಪನ್ನಾಸ್ಮಿ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನಿತ್ತು ಅನುತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸು. ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಶರಣು

²⁶⁷ಇದೇ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯವು ಹಿಂದೆ ಯಯಾತಿ-ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ
ಕೂಡ ಬಂದಿತ್ತು.

²⁶⁸ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲನೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮದ
ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದರೆ, ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಧರ್ಮದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

01206031a ದೀನಾನನಾಥಾನ್ಕಾಂತೇಯ ಪರಿರಕ್ಷಿಸಿ ನಿತ್ಯಶಃ|

01206031c ಸಾಹಂ ಶರಣಮಭ್ಯೇಮಿ ರೋರವೀಮಿ ಚ ದುಃಖಿತಾ||

01206032a ಯಾಚೇ ತ್ವಾಮಭಿಕಾಮಾಹಂ ತಸ್ಮಾತ್ಕುರು ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ|

01206032c ಸ ತ್ವಮಾತ್ಮಪ್ರದಾನೇನ ಸಕಾಮಾಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಕೌಂತೇಯ ! ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ದೀನರನ್ನು ಅನಾಥರನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ದುಃಖದಿಂದ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಾನು ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು. ಆತ್ಮಪ್ರದಾನದ ಮೂಲಕ ನೀನು ನನ್ನ ಕಾಮವನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು.”

01206033 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01206033a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರಕನ್ಯಯಾ|

01206033c ಕೃತವಾಂಸ್ತತ್ತಥಾ ಸರ್ವಂ ಧರ್ಮಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಕಾರಣಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ ಕನ್ಯೆಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕೌಂತೇಯನು ಧರ್ಮವನ್ನೇ ತನ್ನ ಗುರಿಯನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳು ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.

01206034a ಸ ನಾಗಭವನೇ ರಾತ್ರಿಂ ತಾಮುಷಿತ್ವಾ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01206034c ಉದಿತೇಽಭ್ಯುಕ್ತಿತಃ ಸೂರ್ಯೇ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ನಿವೇಶನಾತ್||

ಆ ಪ್ರತಾಪವಂತನು ಅವಳೊಡನೆ ನಾಗಭವನದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು

ಕಳೆದು ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕೌರವ್ಯನ ನಿವೇಶನದಿಂದ
ಮೇಲೆದ್ದನು²⁶⁹.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಉಲೂಪೀಸಂಗಮೇ ಷಡಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಲೂಪೀಸಂಗಮ ಎನ್ನುವ
ಇನ್ನೂರಾಳರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೭

ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ

ಮಣಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅರ್ಜುನನು
ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದುದು (೧-೧೬). ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಕುಲದ
ವಾರಸನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಣಲೂರೇಶ್ವರನ ನಿಬಂಧನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿ

²⁶⁹ಉಲೂಪಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಗಂಗಾನದಿಯ ದಂಡೆಯವರೆಗೂ ಅನುಸರಿಸಿ
ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುವಾಗ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು
ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ “ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಪ್ರತಿಮ
ಸಾಹಸಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಮ ಸಾಹಸಿಯಾಗುವೆ!
ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗುವವು!” ಎಂಬ ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ
ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವು ಕೆಲವು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಉಲೂಪಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ನಾಗಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಯವೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಅರ್ಜುನನು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಇದ್ದುದು (೧೭-

೨೩).

01207001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01207001a ಕಥಯಿತ್ವಾ ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸ ಭಾರತ|

01207001c ಪ್ರಯಯೌ ಹಿಮವತ್ಪಾರ್ಶ್ವಂ ತತೋ ವಜ್ರಧರಾತ್ಮಜಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ವಜ್ರಧರಾತ್ಮಜನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಿ, ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಪಕ್ಕದಿಂದ ನಡೆದನು.

01207002a ಅಗಸ್ತ್ಯವಟಮಾಸಾದ್ಯ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಪರ್ವತಂ|

01207002c ಭೃಗುತುಂಗೇ ಚ ಕೌಂತೇಯಃ ಕೃತವಾಂಶೌಚಮಾತ್ಮನಃ||

ಕೌಂತೇಯನು ಅಗಸ್ತ್ಯವಟ, ವಸಿಷ್ಠ ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಭೃಗುತುಂಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

01207003a ಪ್ರದದೌ ಗೋಸಹಸ್ರಾಣಿ ತೀರ್ಥೇಷ್ವಾಯತನೇಷು ಚ|

01207003c ನಿವೇಶಾಂಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಸೋಽದದತ್ಕುರುಸತ್ತಮಃ||

ಕುರುಸತ್ತಮನು ತೀರ್ಥಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಗೋವು-ನಿವೇಶನಗಳ ದಾನವಿತ್ತನು.

01207004a ಹಿರಣ್ಯಬಿಂದೋಸ್ತೀರ್ಥೇ ಚ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ|

01207004c ದೃಷ್ಟ್ವಾವಾನ್ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪುಣ್ಯಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ||

ಪುರುಷಸತ್ತಮನು ಹಿರಣ್ಯಬಿಂದು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

01207005a ಅವತೀರ್ಯ ನರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ಭಾರತ|

01207005c ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಮಭಿಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಜಗಾಮ ಭರತರ್ಷಭಃ||

ಭಾರತ ! ಪೂರ್ವದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಆ ಭರತರ್ಷಭ
ನರಶ್ರೇಷ್ಠನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದನು.

01207006a ಆನುಪೂರ್ವ್ಯೇಣ ತೀರ್ಥಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾವಾನ್ಕುರುಸತ್ತಮಃ|

01207006c ನದೀಂ ಚೋತ್ಪಲಿನೀಂ ರಮ್ಯಾಮರಣ್ಯಂ ನೈಮಿಷಂ ಪ್ರತಿ||

01207007a ನಂದಾಮಪರನಂದಾಂ ಚ ಕೌಶಿಕೀಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

01207007c ಮಹಾನದೀಂ ಗಯಾಂ ಚೈವ ಗಂಗಾಮಪಿ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಆ ಕುರುಸತ್ತಮನು ರಮ್ಯ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ
ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನದಿ ಉತ್ಪಲಿನೀ, ನಂದಾ, ಅಪರನಂದಾ, ಯಶಸ್ವಿನೀ
ಕೌಶಿಕೀ, ಮಹಾನದೀ, ಗಯಾ ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ಮೊದಲಾದ
ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಂಡನು.

01207008a ಏವಂ ಸರ್ವಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪಶ್ಯಮಾನಸ್ತಥಾಶ್ರಮಾನ್|

01207008c ಆತ್ಮನಃ ಪಾವನಂ ಕುರ್ವನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದದೌ ವಸು||

ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡನು.

01207009a ಅಂಗವಂಗಕಲಿಂಗೇಷು ಯಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚಿತ್|

01207009c ಜಗಾಮ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ|

01207009e ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಧಿವತ್ತಾನಿ ಧನಂ ಚಾಪಿ ದದೌ ತತಃ||

ಅಂಗ, ವಂಗ²⁷⁰, ಕಳಿಂಗ²⁷¹ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ
ತೀರ್ಥಸ್ಥಳಗಳಿವೆಯೂ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಹೋದನು. ಅವುಗಳನ್ನು
ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಧನವನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡಿದನು.

01207010a ಕಲಿಂಗರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಾರೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪಾಂಡವಾನುಗಾಃ|

01207010c ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ಕೌಂತೇಯಮುಪಾವರ್ತಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಕಲಿಂಗರಾಷ್ಟ್ರ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಬಂದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೌಂತೇಯನ ಅನುಚ್ಛೇಯಂತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01207011a ಸ ತು ತೈರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

01207011c ಸಹಾಯೈರಲ್ಪಕೈಃ ಶೂರಃ ಪ್ರಯಯೌ ಯೇನ ಸಾಗರಂ||

ಶೂರ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಅವರ ಅನುಚ್ಛೇಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಕೆಲವೇ ಸಹಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಸಾಗರದವರೆಗೂ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

01207012a ಸ ಕಲಿಂಗಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ದೇಶಾನಾಯತನಾನಿ ಚ|

01207012c ಧರ್ಮ್ಯಾಣಿ ರಮಣೀಯಾನಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಯಯೌ ಪ್ರಭುಃ||

²⁷⁰ ಈಗಿನ ಬಂಗಾಳ

²⁷¹ ಈಗಿನ ಒದಿಶಾ

01207013a ಮಹೇಂದ್ರಪರ್ವತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಪಸೈರುಪಶೋಭಿತಂ|

01207013c ಸಮುದ್ರತೀರೇಣ ಶನೈರ್ಮಣಲೂರಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ಕಲಿಂಗವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮ, ರಮಣೀಯ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ದೇಶ
ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಪ್ರಭುವು ತಾಪಸರಿಂದ ಉಪಶೋಭಿತ
ಮಹೇಂದ್ರಪರ್ವತವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ
ಮಣಲೂರಿಗೆ ಬಂದನು.

01207014a ತತ್ರ ಸರ್ವಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ|

01207014c ಅಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುರಭ್ಯಗಚ್ಛನ್ನಹೀಪತಿಂ|

01207014e ಮಣಲೂರೇಶ್ವರಂ ರಾಜನ್ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಚಿತ್ರವಾಹನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಭೇಟಿನೀಡಿ ಆ
ಮಹಾಬಾಹುವು ಮಣಲೂರೇಶ್ವರ²⁷² ಧರ್ಮಜ್ಞ ಮಹೀಪತಿ
ಚಿತ್ರವಾಹನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

01207015a ತಸ್ಯ ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ ನಾಮ ದುಹಿತಾ ಚಾರುದರ್ಶನಾ|

01207015c ತಾಂ ದದರ್ಶ ಪುರೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಿಚರಂತೀಂ ಯದೃಚ್ಛಯಾ||

ಆ ಪುರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಮಗಳು ಚಾರುದರ್ಶನೆ
ಚಿತ್ರಾಂಗದ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರುಳ್ಳವಳನ್ನು ಕಂಡನು.

²⁷²ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಆ ನಗರದ ಹೆಸರು “ಮಣೀಪೂರ”
ಎಂದಿದೆ.

01207016a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತಾಂ ವರಾರೋಹಾಂ ಚಕಮೇ ಚೈತ್ರವಾಹಿನೀಂ|

01207016c ಅಭಿಗಮ್ಯ ಚ ರಾಜಾನಂ ಜ್ಞಾಪಯತ್ಸ್ವಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ|

01207016e ತಮುವಾಚಾಥ ರಾಜಾ ಸ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ಅ ವರಾರೋಹೇ ಚೈತ್ರವಾಹಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದನು ಮತ್ತು ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಜನು ಅವನಿಗೆ ಈ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಕ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

01207017a ರಾಜಾ ಪ್ರಭಂಕರೋ ನಾಮ ಕುಲೇ ಅಸ್ಮಿನ್ಬಭೂವ ಹ|

01207017c ಅಪುತ್ರಃ ಪ್ರಸವೇನಾರ್ಥಿ ತಪಸ್ತೇಪೇ ಸ ಉತ್ತಮಂ||

“ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಂಕರ²⁷³ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅಪುತ್ರನಾದ ಅವನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿದನು.

01207018a ಉಗ್ರೇಣ ತಪಸಾ ತೇನ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ಶಂಕರಃ|

01207018c ಈಶ್ವರಸ್ತೋಷಿತಸ್ತೇನ ಮಹಾದೇವ ಉಮಾಪತಿಃ||

ಅವನ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಣಿಪಾತ²⁷⁴ದಿಂದ ಶಂಕರ ಈಶ್ವರ ಮಹಾದೇವ ಉಮಾಪತಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು.

01207019a ಸ ತಸ್ಮೈ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಾದಾದೇಕೈಕಂ ಪ್ರಸವಂ ಕುಲೇ|

²⁷³ಕನ್ನಡ ಭಾರತದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜನ ಹೆಸರು “ಪ್ರಭಂಜನ” ಎಂದಿದೆ.

²⁷⁴‘ಪ್ರಣಿಪಾತ’ ಎಂದರೇನು?

01207019c ಏಕೈಕಃ ಪ್ರಸವಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭವತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಕುಲೇ ಸದಾ||

ಭಗವಾನನು ಅವನಿಗೆ ಕುಲದ ಒಂದೊಂದು ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಸಂತಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಂತಾನವು ಆಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

01207020a ತೇಷಾಂ ಕುಮಾರಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಮಮ ಜಜ್ಞಿರೇ|

01207020c ಕನ್ಯಾ ತು ಮಮ ಜಾತೇಯಂ ಕುಲಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೀ ಧ್ರುವಂ||

ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳೇ ಈ ಕುಲವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01207021a ಪುತ್ರೋ ಮಮೇಯಮಿತಿ ಮೇ ಭಾವನಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮ|

01207021c ಪುತ್ರಿಕಾ ಹೇತುವಿಧಿನಾ ಸಂಜ್ಞಿತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಅವಳು ನನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅವಳು ಪುತ್ರಿಕೆಯಂತಿದ್ದಾಳೆ.

01207022a ಏತಚ್ಚುಲ್ಕಂ ಭವತ್ವಸ್ಯಾಃ ಕುಲಕೃಜ್ಞಾಯತಾಮಿಹ|

01207022c ಏತೇನ ಸಮಯೇನೇಮಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ವ ಪಾಂಡವ||

ಪಾಂಡವ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವನು ಈ ಕುಲದ ವಾರಸನಾಗಲಿ. ಇದು ನನ್ನ ಶುಲ್ಕ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.”

01207023a ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಕನ್ಯಾಂ ತಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ|

01207023c ಉವಾಸ ನಗರೇ ತಸ್ಮಿನ್ಕೌಂತೇಯಸ್ತ್ರಹಿಮಾಃ ಸಮಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅವನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಕೌಂತೇಯನು ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ವಾಸಿಸಿದನು²⁷⁵.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಚಿತ್ರಾಂಗದಸಂಗಮೇ ಸಪ್ತಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದಸಂಗಮ ಎನ್ನುವ
ಇನ್ನೂರಾಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦೮

ಅಪ್ಸರೆಯರ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆ

ಮೊಸಳೆಗಳಿವೆಯೆಂದು ವರ್ಜಿತವಾದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು
ಧುಮುಕುವುದು (೧-೮). ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ

²⁷⁵ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯು ಧನಂಜಯನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅನುರೂಪ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದು ಚಿತ್ರವಾಹನನಿಗೆ ಅತೀವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಳು; ಮತ್ತು ಧನಂಜಯನು ಮಗನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ, ಚಿತ್ರವಾಹನನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು ಎಂದಿದೆ.

ಮೇಲೆ ತರಲು ದಿವ್ಯರೂಪೀ ನಾರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದುದು; ತಮ್ಮ
ಶಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೯-೨೧).

01208001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01208001a ತತಃ ಸಮುದ್ರೇ ತೀರ್ಥಾನಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಭರತರ್ಷಭಃ|

01208001c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛತ್ಸುಪುಣ್ಯಾನಿ ಶೋಭಿತಾನಿ ತಪಸ್ವಿಭಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಭರತರ್ಷಭನು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ
ಸುಪುಣ್ಯ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮುದ್ರ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋದನು.

01208002a ವರ್ಜಯಂತಿ ಸ್ಮ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪಂಚ ತತ್ರ ತು ತಾಪಸಾಃ|

01208002c ಆಚೀರ್ಣಾನಿ ತು ಯಾನ್ಯಾಸನ್ನುರಸ್ತಾತ್ತು ತಪಸ್ವಿಭಿಃ||

ಅಲ್ಲಿಯ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಐದು ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು - ಹಿಂದೆ ತಪಸ್ವಿಗಳು
ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ - ತೊರೆದಿದ್ದರು.

01208003a ಅಗಸ್ತ್ಯತೀರ್ಥಂ ಸೌಭದ್ರಂ ಪೌಲೋಮಂ ಚ ಸುಪಾವನಂ|

01208003c ಕಾರಂಧಮಂ ಪ್ರಸನ್ನಂ ಚ ಹಯಮೇಧಫಲಂ ಚ ಯತ್|

01208003e ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ತೀರ್ಥಂ ಚ ಪಾಪಪ್ರಶಮನಂ ಮಹತ್||

ಅವುಗಳು ಅಗಸ್ತ್ಯ ತೀರ್ಥ, ಸೌಭದ್ರ, ಸುಪಾವನ ಪೌಲೋಮ,
ಅಶ್ವಮೇಧ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಸನ್ನ ಕಾರಂಧಮ, ಮತ್ತು ಮಹಾ
ಪಾಪ ಪ್ರಮಶನ ಭರದ್ವಾಜ ತೀರ್ಥ.

01208004a ವಿವಿಕ್ತಾನ್ಯುಪಲಕ್ಷ್ಯಾಥ ತಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪಾಂಡವಃ|

01208004c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವರ್ಜ್ಯಮಾನಾನಿ ಮುನಿಭಿರ್ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಭಿಃ||

01208005a ತಪಸ್ವಿನಸ್ತತೋಽಪೃಚ್ಛತ್ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಕುರುನಂದನಃ|

01208005c ತೀರ್ಥಾನೀಮಾನಿ ವರ್ಜ್ಯಂತೇ ಕಿಮರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ||

ತಪಸ್ವಿಗಳಿಂದ ತೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ನಿರ್ಜನವಾಗಿದ್ದ ಆ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕುರುನಂದನ ಪಾಂಡವನು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಈ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಏಕೆ ವರ್ಜಿಸಿದ್ದಾರೆ?”

01208006 ತಾಪಸಾ ಊಚುಃ|

01208006a ಗ್ರಾಹಾಃ ಪಂಚ ವಸಂತ್ಯೇಷು ಹರಂತಿ ಚ ತಪೋಧನಾನ್|

01208006c ಅತ ಏತಾನಿ ವರ್ಜ್ಯಂತೇ ತೀರ್ಥಾನಿ ಕುರುನಂದನ||

ತಾಪಸಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಅಲ್ಲಿ ಐದು ಮೊಸಳೆಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಅವು ತಪೋಧನರನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಕುರುನಂದನ! ಆದುದರಿಂದ ಈ ತೀರ್ಥಗಳು ವರ್ಜಿತವಾಗಿವೆ.”

01208007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01208007a ತೇಷಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾರ್ಯಮಾಣಸ್ತಪೋಧನೈಃ|

01208007c ಜಗಾಮ ತಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಹಾಬಾಹು ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ತಪೋಧನರು ತಡೆದರೂ ಆ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದನು.

01208008a ತತಃ ಸೌಭದ್ರಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹರ್ಷೇ ಸ್ತೀರ್ಥಮುತ್ತಮಂ|

01208008c ವಿಗಾಹ್ಯ ತರಸಾ ಶೂರಃ ಸ್ನಾನಂ ಚಕ್ರೇ ಪರಂತಪಃ||

ಆ ಶೂರ ಪರಂತಪನು ಮಹರ್ಷಿ ಸುಭದ್ರನ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದನು.

01208009a ಅಥ ತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಮಂತರ್ಜಲಚರೋ ಮಹಾನ್|

01208009c ನಿಜಗ್ರಾಹ ಜಲೇ ಗ್ರಾಹಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಂ||

ತಕ್ಷಣವೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾ ಮೊಸಳೆಯೊಂದು
ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೀರಿಗೆ ಎಳೆಯಿತು.

01208010a ಸ ತಮಾದಾಯ ಕೌಂತೇಯೋ ವಿಸ್ಫುರಂತಂ ಜಲೇಚರಂ|

01208010c ಉದತಿಷ್ಠನ್ನ ಹಾಬಾಹುರ್ಬಲೇನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ||

ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಬಾಹು ಕೌಂತೇಯನು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ
ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಜಲಚರವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮೆಟ್ಟಿ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ
ಬಂದನು.

01208011a ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಏವ ತು ಗ್ರಾಹಃ ಸೋಽರ್ಜುನೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

01208011c ಬಭೂವ ನಾರೀ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಾ|

01208011e ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಶ್ರಿಯಾ ರಾಜನ್ದಿವ್ಯರೂಪಾ ಮನೋರಮಾ||

ರಾಜನ್! ಯಶಸ್ವಿ ಅರ್ಜುನನು ಎಳೆದು ಮೇಲೆ ತಂದಕೂಡಲೇ ಅದು
ಸರ್ವಾ ಭರಣ ಭೂಷಿತ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಶ್ರೀಯಂತೆ ದೀಪ್ಯಮಾನ ದಿವ್ಯರೂಪಿ

ಮನೋರಮೆ ನಾರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು.

01208012a ತದದ್ಭುತಂ ಮಹದ್ಭ್ರಷ್ಟಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

01208012c ತಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪರಮಪ್ರೀತ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಈ ಮಹಾ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು
ಪರಮಪ್ರೀತನಾಗಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01208013a ಕಾ ವೈ ತ್ವಮಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕುತೋ ವಾಸಿ ಜಲೇಚರೀ|

01208013c ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ಮಹತ್ಪಾಪಮಿದಂ ಕೃತವತೀ ಪುರಾ||

“ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನೀನು ಯಾರು? ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಮೊಸಳೆಯಾದೆ? ನೀನು
ಯಾವ ಪುರಾತನ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಹಾ ಪಾಪವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?”

01208014 ನಾರ್ಯುರ್ವಾಚ|

01208014a ಅಪ್ಸರಾಸ್ಮಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ದೇವಾರಣ್ಯವಿಚಾರಿಣೀ|

01208014c ಇಷ್ಟಾ ಧನಪತೇರ್ನಿತ್ಯಂ ವರ್ಗಾ ನಾಮ ಮಹಾಬಲ||

ನಾರಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಬಾಹು! ನಾನು ದೇವಾರಣ್ಯವಿಚಾರಿಣಿ
ಅಪ್ಸರೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಮಹಾಬಲ ಧನಪತಿಯ ಇಷ್ಟದವಳಾದ ನನ್ನ
ಹೆಸರು ವರ್ಗಾ.

01208015a ಮಮ ಸಖ್ಯಶ್ಚ ತಸ್ಮೋಽನ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಕಾಮಗಮಾಃ ಶುಭಾಃ|

01208015c ತಾಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯಾತಾಸ್ಮಿ ಲೋಕಪಾಲನಿವೇಶನಂ||

01208016a ತತಃ ಪಶ್ಯಾಮಹೇ ಸರ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ|

01208016c ರೂಪವಂತಮಧೀಯಾನಮೇಕಮೇಕಾಂತಚಾರಿಣಂ||

ನನ್ನ ಅನ್ಯ ನಾಲ್ಕು ಸಖಿಯರಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಮಗಾಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಯರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆ ಲೋಕಪಾಲಕ ಕುಬೇರನ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಶಿತವ್ರತ, ರೂಪವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

01208017a ತಸ್ಯ ವೈ ತಪಸಾ ರಾಜಂಸ್ತದ್ವನಂ ತೇಜಸಾವೃತಂ|

01208017c ಆದಿತ್ಯ ಇವ ತಂ ದೇಶಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಸ ವ್ಯವಭಾಸಯತ್||

ರಾಜನ್! ಅವನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿತ್ತು. ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಅವನು ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು.

01208018a ತಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಪಸ್ತಾದ್ಯಗ್ರೂಪಂ ಚಾದ್ಭುತದರ್ಶನಂ|

01208018c ಅವತೀರ್ಣಾಃ ಸ್ಮ ತಂ ದೇಶಂ ತಪೋವಿಘ್ನಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಅವನ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಅವನ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದೆವು.

01208019a ಅಹಂ ಚ ಸೌರಭೇಯೀ ಚ ಸಮೀಚೇ ಬುದ್ಬುದಾ ಲತಾ|

01208019c ಯೌಗಪದ್ಯೇನ ತಂ ವಿಪ್ರಮಭ್ಯಗಚ್ಛಾಮ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ನಾನು, ಸೌರಭೇಯೀ, ಸಮೀಚೇ, ಬುದ್ಬುದಾ, ಲತಾ ಎಲ್ಲರೂ
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆ ವಿಪ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆವು.

01208020a ಗಾಯಂತ್ಯೋ ವೈ ಹಸಂತ್ಯಶ್ಚ ಲೋಭಯಂತ್ಯಶ್ಚ ತಂ ದ್ವಿಜಂ|

01208020c ಸ ಚ ನಾಸ್ಮಾಸು ಕೃತವಾನ್ಮನೋ ವೀರ ಕಥಂ ಚನ|

01208020e ನಾಕಂಪತ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸ್ಥಿತಸ್ತಪಸಿ ನಿರ್ಮಲೇ||

ನಾವು ಹಾಡಿದೆವು, ನಕ್ಕೆವು ಮತ್ತು ಆ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದೆವು.
ವೀರ ! ಆದರೆ ಅವನು ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಗಮನವನ್ನೂ
ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಆ ನಿರ್ಮಲನು ಅಲುಗಾಡಲೂ
ಇಲ್ಲ.

01208021a ಸೋಽಶಪತ್ಕುಪಿತೋಽಸ್ಮಾಂಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ|

01208021c ಗ್ರಾಹಭೂತಾ ಜಲೇ ಯೂಯಂ ಚರಿಷ್ಯಧ್ವಂ ಶತಂ ಸಮಾಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ! ಆದರೆ ಕುಪಿತನಾದ ಅವನು ನಮಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು:
“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಮೊಸಳೆಗಳಾಗಿ ಜಲದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತೀರಿ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನನವಾಸಪರ್ವಣಿ

ತೀರ್ಥಗ್ರಾಹವಿಮೋಚನೇ ಅಷ್ಟಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನವನನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಗ್ರಾಹವಿಮೋಚನ ಎನ್ನುವ

ಇನ್ನೂರಾವಿಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಅರ್ಜುನನು ಐವರು ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೂ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದುದು (೧-೨೩). ಅರ್ಜುನನು ಮಣಲೂರಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ ಮತ್ತು ಮಗ ಬಭ್ರುವಾಹನನನ್ನು ಕಂಡು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದುದು (೨೪).

01209001 ವರ್ಗೋ ವಾಚ|

01209001a ತತೋ ವಯಂ ಪ್ರವ್ಯಥಿತಾಃ ಸರ್ವಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

01209001c ಆಯಾಮ ಶರಣಂ ವಿಪ್ರಂ ತಂ ತಪೋಧನಮಚ್ಯುತಂ||

ವರ್ಗಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭರತಸತ್ತಮ! ವ್ಯಥಿತರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆ ತಪೋಧನ, ಅಚ್ಯುತ ವಿಪ್ರನ ಶರಣು ಹೋದೆವು.

01209002a ರೂಪೇಣ ವಯಸಾ ಚೈವ ಕಂದರ್ಪೇಣ ಚ ದರ್ಶಿತಾಃ|

01209002c ಅಯುಕ್ತಂ ಕೃತವತ್ಯಃ ಸ್ಮ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ನೋ ದ್ವಿಜ||

“ನಮ್ಮ ರೂಪ, ಯೌವನ, ಮತ್ತು ಕಂದರ್ಪನಿಂದ ದರ್ಶಿತರಾದ ನಾವು ಈ ಅಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದ್ದೇವೆ. ದ್ವಿಜ! ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

01209003a ಏಷ ಏವ ವಧೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಸುಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಪೋಧನ|

01209003c ಯದ್ವಯಂ ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರಲೋಬ್ಧಂ ತ್ವಾಮಿಹಾಗತಾಃ||

ತಪೋಧನ! ನಮ್ಮ ಸಾವಿನ ಕಾಲಬಂದಿದೆಯೆಂದೇ ನಾವು ಸಂಶಿತಾತ್ಮ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಲೋಭಿಸಲು ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.

01209004a ಅವಧ್ಯಾಸ್ತು ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನ್ಯಂತೇ ಧರ್ಮಚಿಂತಕಾಃ|

01209004c ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ನಾಸ್ಮಾನ್ ಹಿಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಆದರೆ ಧರ್ಮಚಿಂತಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು.

01209005a ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಮೈತ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಚ್ಯತೇ|

01209005c ಸತ್ಯೋ ಭವತು ಕಲ್ಯಾಣ ಏಷ ವಾದೋ ಮನೀಷಿಣಾಂ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮಿತ್ರ ಧರ್ಮಜ್ಞನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಮನೀಷಿಗಳ ಈ ಕಲ್ಯಾಣಕರ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿಸು.

01209006a ಶರಣಂ ಚ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಕುರ್ವಂತಿ ಪಾಲನಂ|

01209006c ಶರಣಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ಸ್ಮ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ಶಿಷ್ಯರು ಶರಣುಬಂದ ಪ್ರಪನ್ನರನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ನಿನ್ನ ಶರಣು
ಬಂದ ಪ್ರಪನ್ನರು. ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.”

01209007a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶುಭಕರ್ಮಕೃತ್|

01209007c ಪ್ರಸಾದಂ ಕೃತವಾನ್ವೀರ ರವಿಸೋಮಸಮಪ್ರಭಃ||

ವೀರ! ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರವಿಸೋಮಸಮಪ್ರಭ ಶುಭಕರ್ಮಿ
ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದನು.

01209008 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

01209008a ಶತಂ ಸಹಸ್ರಂ ವಿಶ್ವಂ ಚ ಸರ್ವಮಕ್ಷಯವಾಚಕಂ|

01209008c ಪರಿಮಾಣಂ ಶತಂ ತ್ವೇತನ್ವೈತದಕ್ಷಯವಾಚಕಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನೂರು, ಸಾವಿರ, ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಕ್ಷಯವಾಚಕಗಳು²⁷⁶. ಆದರೆ ನನ್ನ ಶತ ಪರಿಮಾಣವು ಅಕ್ಷಯವಾಚಕವಲ್ಲ.

01209009a ಯದಾ ಚ ವೋ ಗ್ರಾಹಭೂತಾ ಗೃಹ್ಣಂತೀಃ ಪುರುಷಾಂಜಲೇ|

01209009c ಉತ್ಕರ್ಷತಿ ಜಲಾತ್ಕಶ್ಚಿತ್ ಸ್ಥಲಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ||

01209010a ತದಾ ಯೂಯಂ ಪುನಃ ಸರ್ವಾಃ ಸ್ವರೂಪಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಥ|

01209010c ಅನ್ಯತಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಮೇ ಹಸತಾಪಿ ಕದಾ ಚನ||

ಯಾವಾಗ ನೀವು ಮೊಸಳೆಗಳಾಗಿ ಪುರುಷರನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತೀರೋ ಆಗ ಪುರುಷಸತ್ತಮನೋರ್ವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜಲದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆದಾಗ ನೀವು ಎಲ್ಲವರೂ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀರಿ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

01209011a ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಇತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಚೈವ ಹ|

01209011c ನಾರೀತೀರ್ಥಾನಿ ನಾಮ್ನೇಹ ಖ್ಯಾತಿಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಶಃ|

01209011e ಪುಣ್ಯಾನಿ ಚ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾವನಾನಿ ಮನೀಷಿಣಾಂ||

²⁷⁶ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನೂರೆಂದರೆ ಎಷ್ಟು ನೂರು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಬಹುದು.

ಇಂದಿನಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ ನಾರೀ ತೀರ್ಥಗಳೆಂಬ
ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಮನೀಷಿಗಳಿಗೆ ಪುಣ್ಯ
ಮತ್ತು ಪಾವನಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.”

01209012 ವರ್ಗೋ ವಾಚ|

01209012a ತತೋಽಭಿವಾದ್ಯ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಚೈವ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

01209012c ಅಚಿಂತಯಾಮೋಪಸೃತ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ಧೇಶಾತ್ಸುದುಃಖಿತಾಃ||

01209013a ಕ್ವ ನು ನಾಮ ವಯಂ ಸರ್ವಾಃ ಕಾಲೇನಾಲ್ಪೇನ ತಂ ನರಂ|

01209013c ಸಮಾಗಚ್ಛೇಮ ಯೋ ನಸ್ತದ್ರೂಪಮಾಪಾದಯೇತ್ಪುನಃ||

ವರ್ಗಿಯ ಹೇಳಿದಳು: “ನಂತರ ನಾವು ಆ ವಿಪ್ರನ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ,
ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ದುಃಖಿತರಾಗಿ “ನಮ್ಮ
ಸ್ವದ್ರೂಪವನ್ನು ಪುನಃ ನೀಡುವ ಆ ನರನು ಯಾರು? ಅವನ
ಹೆಸರೇನು? ಅವನು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾನೆ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದೆವು.

01209014a ತಾ ವಯಂ ಚಿಂತಯಿತ್ವೈವಂ ಮುಹೂರ್ತಾದಿವ ಭಾರತ|

01209014c ದೃಷ್ಟವತ್ಯೋ ಮಹಾಭಾಗಂ ದೇವರ್ಷಿಮುತ ನಾರದಂ||

ಭಾರತ! ನಾವು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಮಹಾಭಾಗ
ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದನನ್ನು ಕಂಡೆವು.

01209015a ಸರ್ವಾ ಹೃಷ್ವಾಃ ಸ್ಮ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವರ್ಷಿಮಮಿತದ್ಯುತಿಂ|

01209015c ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚ ತಂ ಪಾರ್ಥ ಸ್ಥಿತಾಃ ಸ್ಮ ವ್ಯಥಿತಾನನಾಃ||

ಪಾರ್ಥ! ಆ ದೇವರ್ಷಿ ಅಮಿತದ್ಯುತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾವೆಲ್ಲರೂ

ಹೃಷ್ಯರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ವ್ಯಥಿತ ಮುಖಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತೆವು.

01209016a ಸ ನೋಽಪೃಚ್ಛದ್ಧುಃಖಮೂಲಮುಕ್ತವತ್ಯೋ ವಯಂ ಚ ತತ್|

01209016c ಶ್ರುತ್ವಾ ತಚ್ಚ ಯಥಾವೃತ್ತಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವನು ನಮ್ಮ ದುಃಖದ ಮೂಲವನ್ನು ಕೇಳಿದನು ಮತ್ತು ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆವು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನು ನಮಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01209017a ದಕ್ಷಿಣೇ ಸಾಗರಾನೂಪೇ ಪಂಚ ತೀರ್ಥಾನಿ ಸಂತಿ ವೈ|

01209017c ಪುಣ್ಯಾನಿ ರಮಣೀಯಾನಿ ತಾನಿ ಗಚ್ಛತ ಮಾಚಿರಂ||

“ದಕ್ಷಿಣ ಸಾಗರ ತಟದಲ್ಲಿ ಐದು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ತಡಮಾಡದೇ ಆ ಪುಣ್ಯ ರಮಣೀಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ.

01209018a ತತ್ರಾಶು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಾಂಡವೋ ವೋ ಧನಂಜಯಃ|

01209018c ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ದುಃಖಾದಸ್ಮಾನ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯನು ಬರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

01209019a ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾ ವಯಂ ವೀರ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಮಿಹಾಗತಾಃ|

01209019c ತದಿದಂ ಸತ್ಯಮೇವಾದ್ಯ ಮೋಕ್ಷಿತಾಹಂ ತ್ವಯಾನಘ||

ಅನಘ! ವೀರ! ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ

ಬಂದೆವು. ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ.

01209020a ಏತಾಸ್ತು ಮಮ ವೈ ಸಖ್ಯಶ್ಚ ತಸ್ಮೋಽನ್ಯಾ ಜಲೇ ಸ್ಥಿತಾಃ|

01209020c ಕುರು ಕರ್ಮ ಶುಭಂ ವೀರ ಏತಾಃ ಸರ್ವಾ ವಿಮೋಕ್ಷಯ||

ಆದರೆ ನನ್ನ ಅನ್ಯ ಸಖಿಯರು ಇನ್ನೂ ಜಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ವೀರ! ಈ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವ ಶುಭ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡು!”

01209021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01209021a ತತಸ್ತಾಃ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಾ ಏವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01209021c ತಸ್ಮಾಚ್ಚಾಪಾದದೀನಾತ್ಮಾ ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಂತರ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ದೀನಾತ್ಮರನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು

01209022a ಉತ್ಥಾಯ ಚ ಜಲಾತ್ಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ವಪುಃ ಸ್ವಕಂ|

01209022c ತಾಸ್ತದಾಪ್ಸರಸೋ ರಾಜನ್ನದೃಶ್ಯಂತ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ರಾಜನ್! ಅಪ್ಸರೆಯರು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ತಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದರು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಕಾಣತೊಡಗಿದರು.

01209023a ತೀರ್ಥಾನಿ ಶೋಧಯಿತ್ವಾ ತು ತಥಾನುಚ್ಛಾಯ ತಾಃ ಪ್ರಭುಃ|

01209023c ಚಿತ್ರಾಂಗದಾಂ ಪುನರ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ಮಣಲೂರಪುರಂ ಯಯೌ||

ಆ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅನುಚ್ಛೇಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಭುವು

ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಮಣಲೂರಪುರಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಹೋದನು.

01209024a ತಸ್ಯಾಮಜನಯತ್ಪುತ್ರಂ ರಾಜಾನಂ ಬಭ್ರುವಾಹನಂ|

01209024c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವೋ ರಾಜನೋಕರ್ಣಮಭಿತೋಽಗಮತ್||

ರಾಜನ್! ಅವಳಲ್ಲಿ ರಾಜ ಬಭ್ರುವಾಹನನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದನು.
ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವನು ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು²⁷⁷.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ

ತೀರ್ಥಗ್ರಾಹವಿಮೋಚನೇ ನವಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಗ್ರಾಹವಿಮೋಚನ ಎನ್ನುವ

ಇನ್ನೂರಾಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

²⁷⁷ಮುಂದೆ ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಭ್ರುವಾಹನನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಗನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನೆನಪಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ದರ್ಶನದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಚಿತ್ರವಾಹನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಚಿತ್ರಾಂಗದಾಯಾಃ ಶುಲ್ಕಂ ತ್ವಂ ಗೃಹಾಣ ಬಭ್ರುವಾಹನಂ| ಅನೇನ ಚ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಋಣಾನ್ಮುಕ್ತೋ ನರಾಧಿಪ|| ಅರ್ಥಾತ್ - “ನರಾಧಿಪನೇ! ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಗಾಗಿ ನಾನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕರೂಪವಾಗಿ ಈ ಬಭ್ರುವಾಹನನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಋಣಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.” ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಗೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಷಯವೂ ಇದೆ.

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಪುನರ್ಮಿಲನ

ಪ್ರಭಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೧-೪). ಒಟ್ಟಿಗೇ ವನವಿಹಾರ, ಭೋಜನ, ಮನೋರಂಜನೆಗಳನ್ನು ಗೈದು, ಅರ್ಜುನನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು, ಕೃಷ್ಣನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ವಾಸ (೫-೨೧).

01210001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01210001a ಸೋಽಪರಾಂತೇಷು ತೀರ್ಥಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ|

01210001c ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾನುಪೂರ್ವೈಣ ಜಗಾಮಾಮಿತವಿಕ್ರಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಆ ಅಮಿತ ವಿಕ್ರಮನು ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತನು.

01210002a ಸಮುದ್ರೇ ಪಶ್ಚಿಮೇ ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ|

01210002c ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಗತ್ವಾ ಸ ಪ್ರಭಾಸಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ತೀರ್ಥ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ ಅವನು ಪ್ರಭಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

01210003a ಪ್ರಭಾಸದೇಶಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಬೀಭತ್ಸುಮಪರಾಜಿತಂ|

01210003c ತೀರ್ಥಾನ್ಯನುಚರಂತಂ ಚ ಶುಶ್ರಾವ ಮಧುಸೂದನಃ||

ಮಧುಸೂದನನು ಅಪರಾಜಿತ ಬೀಭತ್ಸುವು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಪ್ರಭಾಸದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

01210004a ತತೋಽಭ್ಯಗಚ್ಛತ್ಕೌಂತೇಯಮಜ್ಞಾತೋ ನಾಮ ಮಾಧವಃ|

01210004c ದದೃಶಾತೇ ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರಭಾಸೇ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ಕೌಂತೇಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ ಮಾಧವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು
ಮತ್ತು ಪುನಃ ಪ್ರಭಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವರ ಅನ್ಯೋನ್ಯ
ದರ್ಶನವಾಯಿತು.

01210005a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪೃಷ್ವಾ ಚ ಕುಶಲಂ ವನೇ|

01210005c ಆಸ್ತಾಂ ಪ್ರಿಯಸಖಾಯೌ ತೌ ನರನಾರಾಯಣಾವೃಷೀ||

ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕುಶಲವನ್ನು
ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ನರ-ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಿಯ ಸಖರು
ವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01210006a ತತೋಽರ್ಜುನಂ ವಾಸುದೇವಸ್ತಾಂ ಚರ್ಯಾಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ|

01210006c ಕಿಮರ್ಥಂ ಪಾಂಡವೇಮಾನಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯನುಚರಸ್ಯುತ||

ನಂತರ ವಾಸುದೇವನು ಅರ್ಜುನನ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ!
ನೀನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

01210007a ತತೋಽರ್ಜುನೋ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತವಾಂಸ್ತದಾ|

01210007c ಶ್ರುತ್ವೋವಾಚ ಚ ವಾಷ್ಣೇಯ ಏವಮೇತದಿತಿ ಪ್ರಭುಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.
ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಭು ವಾಷ್ಣೇಯನು ಅದು ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

01210008a ತೌ ವಿಹೃತ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಭಾಸೇ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

01210008c ಮಹೀಧರಂ ರೈವತಕಂ ವಾಸಾಯೈವಾಭಿಜಗ್ಮತುಃ||

ಪ್ರಭಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರು ಮನಬಂದಂತೆ ವಿಹರಿಸಿದರು.
ಅವರು ಉಳಿಯಲು ರೈವತ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

01210009a ಪೂರ್ವಮೇವ ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಚನಾತ್ತಂ ಮಹೀಧರಂ|

01210009c ಪುರುಷಾಃ ಸಮಲಂಚಕ್ರುರುಪಜಹ್ರುಶ್ಚ ಭೋಜನಂ||

ಕೃಷ್ಣನ ವಚನದಂತೆ ಮೊದಲೇ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು ಜನರು

ಸಮಲಂಕರಿಸಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು.

01210010a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಯಾರ್ಜುನಃ ಸರ್ವಮುಪಭುಜ್ಯ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

01210010c ಸಹ್ಯವ ವಾಸುದೇವೇನ ದೃಷ್ಟವಾನ್ನಟನರ್ತಕಾನ್||

ಪಾಂಡವನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆನಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು
ವಾಸುದೇವನ ಸಹಿತ ನಟನರ್ತಕರನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

01210011a ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ತಾನ್ಸರ್ವಾನರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

01210011c ಸತ್ಕೃತಂ ಶಯನಂ ದಿವ್ಯಮಭ್ಯಗಚ್ಛನ್ನಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಪಾಂಡವನು
ಸಿಂಗರಿಸಿದ ದಿವ್ಯ ಶಯನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

01210012a ತೀರ್ಥಾನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಚೈವ ಪರ್ವತಾನಾಂ ಚ ಭಾರತ|

01210012c ಆಪಗಾನಾಂ ವನಾನಾಂ ಚ ಕಥಯಾಮಾಸ ಸಾತ್ವತೇ||

ಭಾರತ! ಅವನು ಸಾತ್ವತನಿಗೆ ತಾನು ಕಂಡ ತೀರ್ಥಗಳ, ಪರ್ವತಗಳ,
ನದಿಗಳ ಮತ್ತು ವನಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

01210013a ಸ ಕಥಾಃ ಕಥಯನ್ನೇವ ನಿದ್ರಯಾ ಜನಮೇಜಯ|

01210013c ಕೌಂತೇಯೋಽಪಹೃತಸ್ತಸ್ಮಿಂಶಯನೇ ಸ್ವರ್ಗಸಮ್ಮಿತೇ||

01210014a ಮಧುರೇಣ ಸ ಗೀತೇನ ವೀಣಾಶಬ್ದೇನ ಚಾನಘ|

01210014c ಪ್ರಬೋಧ್ಯಮಾನೋ ಬುಬುಧೇ ಸ್ತುತಿಭಿರ್ಮಂಗಲೈಸ್ತಥಾ||

ಜನಮೇಜಯ! ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಿದ್ರೆಯು

ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಸಮ್ಮಿತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.
ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಆ ಅನಘನು ಮಧುರ ಗೀತ, ವೀಣೆಯ ನಾದ, ಮತ್ತು
ಮಂಗಲ ಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತನು.

01210015a ಸ ಕೃತ್ವಾವಶ್ಯಕಾರ್ಯಾಣಿ ವಾಷ್ಟೇಯೇನಾಭಿನಂದಿತಃ|

01210015c ರಥೇನ ಕಾಂಚನಾಂಗೇನ ದ್ವಾರಕಾಮಭಿಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಅವಶ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ವಾಷ್ಟೇಯನಿಂದ ಅಭಿನಂದಿತನಾಗಿ
ಕಾಂಚನಾಂಗ ರಥದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದನು.

01210016a ಅಲಂಕೃತಾ ದ್ವಾರಕಾ ತು ಬಭೂವ ಜನಮೇಜಯ|

01210016c ಕುಂತೀಸುತಸ್ಯ ಪೂಜಾರ್ಥಮಪಿ ನಿಷ್ಕುಟಕೇಷ್ಟಪಿ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಕುಂತೀಸುತನ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು
ಗುಡಿಸಿ ಸೇರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

01210017a ದಿದೃಕ್ಷವಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯಂ ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿನೋ ಜನಾಃ|

01210017c ನರೇಂದ್ರಮಾರ್ಗಮಾಜಗ್ಮುಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿ ಜನರು ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ರಾಜ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು.

01210018a ಅವಲೋಕೇಷು ನಾರೀಣಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ|

01210018c ಭೋಜವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾನಾಂ ಚ ಸಮವಾಯೋ ಮಹಾನಭೂತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಭೋಜ, ವೃಷ್ಟಿ, ಅಂಧಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನೂರಾರು

ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮಹಾ ಸಮಾವೇಶವಿತ್ತು.

01210019a ಸ ತಥಾ ಸತ್ಕೃತಃ ಸರ್ವೈರ್ಭೂಜವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾತ್ಮಜೈಃ|

01210019c ಅಭಿವಾದ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಪ್ರತಿನಂದಿತಃ||

ಭೋಜ, ವೃಷ್ಟಿ, ಅಂಧಕಾತ್ಮಜರಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ,
ಅಭಿವಾದಿಸುವವರನ್ನು ಅಭಿವಾದಿಸಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಂತಸವನ್ನು
ತಂದನು.

01210020a ಕುಮಾರೈಃ ಸರ್ವಶೋ ವೀರಃ ಸತ್ಕಾರೇಣಾಭಿವಾದಿತಃ|

01210020c ಸಮಾನವಯಸಃ ಸರ್ವಾನಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಸ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಕುಮಾರ ಸರ್ವರೂ ಆ ವೀರನನ್ನು ಸತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಭಿವಾದಿಸಿದರು.
ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರು ಎಲ್ಲರೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಆಲಂಗಿಸಿದರು.

01210021a ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಭವನೇ ರಮ್ಯೇ ರತ್ನಭೋಜ್ಯಸಮಾವೃತೇ|

01210021c ಉವಾಸ ಸಹ ಕೃಷ್ಣೇನ ಬಹುಲಾಸ್ತತ್ರ ಶರ್ವರೀಃ||

ಅವನು ರತ್ನ ಭೋಜ್ಯ ಸಮಾವೃತ ಕೃಷ್ಣನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ
ಬಹಳಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಗಳು ತಂಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನದ್ವಾರಕಾಗಮನೇ ದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನದ್ವಾರಕಾಗಮನ ಎನ್ನುವ

ಇನ್ನೂರಾಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೧೬/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೧೦/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೬೭೧೩/೭೩೭೮೪

ಸುಭದ್ರಾಹರಣ ಪರ್ವ

೨೧೧

ರೈವತಕಗಿರಿಯ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು
ಮೋಹಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ
ಕೇಳುವುದು (೧-೨೦). ಅವಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು
ಸಲಹೆನೀಡಲು, ಅರ್ಜುನನು ಅದಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದು (೨೧-೨೫).

278₀₁₂₁₁₀₀₁ ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01211001a ತತಃ ಕತಿಪಯಾಹಸ್ಯ ತಸ್ಮಿನ್ನೈವತಕೇ ಗಿರೌ|

01211001c ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾನಾಮಭವತ್ ಸುಮಹಾನುತ್ಸವೋ ನೃಪ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ
ವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅಂಧಕರು ಅದೇ ರೈವತಕ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾ
ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

278 ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ದಶಮ ಸ್ಕಂದದ ೮೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸುಭದ್ರಾ
ವಿವಾಹ ಪ್ರಸಂಗವು ಮಹಾಭಾರತದ ಈ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ
ಬೇರೆಯದಾಗಿದೆ.

01211002a ತತ್ರ ದಾನಂ ದದುರ್ವೀರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01211002c ಭೋಜವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾಶ್ಚೈವ ಮಹೇ ತಸ್ಯ ಗಿರೇಸ್ತದಾ||

ವೀರ ಭೋಜರು, ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಧಕರು ಆ ಮಹಾಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವನ್ನಿತ್ತರು.

01211003a ಪ್ರಾಸಾದೈ ರತ್ನಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ಗಿರೇಸ್ತಸ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

01211003c ಸ ದೇಶಃ ಶೋಭಿತೋ ರಾಜನ್ದೀಪವೃಕ್ಷೈಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಗಿರಿಯ ಸುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶವು ರತ್ನಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ದೀಪವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿತ್ತು.

01211004a ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ತತ್ರ ಸ್ಮ ವಾದಕಾಃ ಸಮವಾದಯನ್|

01211004c ನನ್ಯತುರ್ನರ್ತಕಾಶ್ಚೈವ ಜಗುರ್ಗಾನಾನಿ ಗಾಯನಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ವಾದಕರು ತಮ್ಮ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ನರ್ತಕರು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಗಾಯಕರು ಗಾಯನ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01211005a ಅಲಂಕೃತಾಃ ಕುಮಾರಾಶ್ಚ ವೃಷ್ಟಿನಾಂ ಸುಮಹೌಜಸಃ|

01211005c ಯಾನೈರ್ಹಾ ಟಕಚಿತ್ರಾಂಗೈಶ್ಚಂಚೂರ್ಯಂತೇ ಸ್ಮ ಸರ್ವಶಃ||

ಸುಮಹೌಜಸ ವೃಷ್ಟಿ ಕುಮಾರರು ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಂಗಾರದ ಕಡಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01211006a ಪೌರಾಶ್ಚ ಪಾದಚಾರೇಣ ಯಾನ್ಯೈರುಚ್ಚಾವಚೈಸ್ತಥಾ|

01211006c ಸದಾರಾಃ ಸಾನುಯಾತ್ರಾಶ್ಚ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಪೌರರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರು ಮತ್ತು ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಅಥವಾ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿದ್ದರು.

01211007a ತತೋ ಹಲಧರಃ ಕ್ಷೀಬೋ ರೇವತೀಸಹಿತಃ ಪ್ರಭುಃ|

01211007c ಅನುಗಮ್ಯಮಾನೋ ಗಂಧರ್ವೈರಚರತ್ತತ್ರ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಬರುತ್ತಿರಲು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಭು ಹಲಧರನು ಕುಡಿದು ಮತ್ತನಾಗಿ ರೇವತಿಯ ಸಹಿತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01211008a ತಥೈವ ರಾಜಾ ವೃಷ್ಟೀನಾಮುಗ್ರಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

01211008c ಉಪಗೀಯಮಾನೋ ಗಂಧರ್ವೈಃ ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಸಹಾಯವಾನ್||

ಅಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ರಾಜ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಉಗ್ರಸೇನನೂ ತನ್ನ ಸಹಸ್ರ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ರಂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

01211009a ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಶ್ಚ ಸಾಂಬಶ್ಚ ಕ್ಷೀಬೌ ಸಮರದುರ್ಮದೌ|

01211009c ದಿವ್ಯಮಾಲಾಂಬರಧರೌ ವಿಜಹ್ರಾತೇಽಮರಾವಿವ||

ದಿವ್ಯಮಾಲಾಂಬರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಡಿದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಸಮರದುರ್ಮದರಾಗಿದ್ದ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯ-ಸಾಂಬರಿಬ್ಬರೂ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ

ಅಮರರಂತೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01211010a ಅಕ್ಕೂರಃ ಸಾರಣಶ್ಚೈವ ಗದೋ ಭಾನುವಿಡೂರಥಃ|

01211010c ನಿಶತಶ್ಚಾರುದೇಷ್ಟಶ್ಚ ಪೃಥುವಿಪೃಥುರೇವ ಚ||

01211011a ಸತ್ಯಕಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚೈವ ಭಂಗಕಾರಸಹಾಚರೌ|

01211011c ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ||

01211012a ಏತೇ ಪರಿವೃತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಗಂಧವೈಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

01211012c ತಮುತ್ಸವಂ ರೈವತಕೇ ಶೋಭಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ತದಾ||

ಅಕ್ಕೂರ, ಸಾರಣ, ಗದ, ಭಾನು, ವಿಡೂರಥ, ನಿಶತ, ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ಪೃಥು, ವಿಪೃಥು, ಸತ್ಯಕ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಭಂಗಕಾರ, ಸಹಾಚರ, ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ ಕೃತವರ್ಮ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರರು ಯಾರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಗಾಯಕರಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ರೈತಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಉತ್ಸವದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

01211013a ತದಾ ಕೋಲಾಹಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ವರ್ತಮಾನೇ ಮಹಾಶುಭೇ|

01211013c ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಸಹಿತೌ ಪರಿಜಗ್ಮತುಃ||

01211014a ತತ್ರ ಚಂಕ್ರಮ್ಯಮಾಣೌ ತೌ ವಾಸುದೇವಸುತಾಂ ಶುಭಾಂ|

01211014c ಅಲಂಕೃತಾಂ ಸಖೀಮಧ್ಯೇ ಭದ್ರಾಂ ದದೃಶತುಸ್ತದಾ||

ಆ ಮಹಾಶುಭ ಕೋಲಾಹಲವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ

ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿ ಸಖಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ವಸುದೇವನ ಸುಂದರ ಮಗಳು
ಭದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

01211015a ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತಾಮರ್ಜುನಸ್ಯ ಕಂದರ್ಪಃ ಸಮಜಾಯತ|

01211015c ತಂ ತಥೈಕಾಗ್ರಮನಸಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾರ್ಥಮಲಕ್ಷಯತ್||

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಅರ್ಜುನನು ಅವಳಲ್ಲಿ
ಅನುರಕ್ತನಾದನು. ಪಾರ್ಥನು ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ
ಏಕಾಗ್ರಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಗಮನಿಸಿದನು.

01211016a ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ|

01211016c ವನೇಚರಸ್ಯ ಕಿಮಿದಂ ಕಾಮೇನಾಲೋಡ್ಯತೇ ಮನಃ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷನು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು: “ವನಚರನ
ಮನಸ್ಸು ಕಾಮದಿಂದ ಏರು ಪೇರಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ?

01211017a ಮಮೈಷಾ ಭಗಿನೀ ಪಾರ್ಥ ಸಾರಣಸ್ಯ ಸಹೋದರಾ|

01211017c ಸುಭದ್ರಾ ನಾಮ ಭಂದ್ರಂ ತೇ ಪಿತುರ್ಮೇ ದಯಿತಾ ಸುತಾ|

01211017e ಯದಿ ತೇ ವರ್ತತೇ ಬುದ್ಧಿವರ್ಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಪಿತರಂ ಸ್ವಯಮ್||

ಪಾರ್ಥ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಅವಳು ಸಾರಣನ ಸಹೋದರಿ
ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂಗಿ. ಸುಭದ್ರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳು. ನನ್ನ ತಂದೆಯ
ಹಿರಿಯ ಮಗಳು. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವಳಲ್ಲಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ಸ್ವಯಂ
ನಾನೇ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01211018 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01211018a ದುಹಿತಾ ವಸುದೇವಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚ ಸ್ವಸಾ|

01211018c ರೂಪೇಣ ಚೈವ ಸಂಪನ್ನಾ ಕಮಿವೈಷಾ ನ ಮೋಹಯೇತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ರೂಪಸಂಪನ್ನಳಾದ ಈ ವಸುದೇವನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ಮೋಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

01211019a ಕೃತಮೇವ ತು ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸರ್ವಂ ಮಮ ಭವೇದ್ಭುವಂ|

01211019c ಯದಿ ಸ್ಯಾನ್ಮಮ ವಾಷ್ಟ್ವೇಯೀ ಮಹಿಷೀಯಂ ಸ್ವಸಾ ತವ||

ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ವಾಷ್ಟ್ವೇಯಿಯು ನನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದರೆ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

01211020a ಪ್ರಾಪ್ತೌ ತು ಕ ಉಪಾಯಃ ಸ್ಯಾತ್ತದ್ಭ್ರವೀಹಿ ಜನಾರ್ದನ|

01211020c ಆಸ್ಥಾಸ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸರ್ವಂ ಯದಿ ಶಕ್ಯಂ ನರೇಣ ತತ್||

ಜನಾರ್ದನ! ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಪಾಯವೇನು ಹೇಳು. ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

01211021 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

01211021a ಸ್ವಯಂವರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿವಾಹಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

01211021c ಸ ಚ ಸಂಶಯಿತಃ ಪಾರ್ಥ ಸ್ವಭಾವಸ್ಯಾನಿಮಿತ್ತತಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಪಾರ್ಥ! ಸ್ವಯಂವರವೇ

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿವಾಹ. ಆದರೆ ಅದು ಸಂಶಯಯುಕ್ತವಾದುದು ಏಕೆಂದರೆ
ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶವು ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ.

01211022a ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹರಣಂ ಚಾಪಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ|

01211022c ವಿವಾಹಹೇತೋಃ ಶೂರಾಣಾಮಿತಿ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಬಲವಂತಾಗಿ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೂ ಶೂರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಧರ್ಮವಿದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01211023a ಸ ತ್ವಮರ್ಜುನ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಭಗಿನೀಂ ಮಮ|

01211023c ಹರ ಸ್ವಯಂವರೇ ಹ್ಯಸ್ಯಾಃ ಕೋ ವೈ ವೇದ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ಅರ್ಜುನ! ನನ್ನ ತಂಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.
ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬಯಕೆಗಳು ಏನೋ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.”

01211024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01211024a ತತೋಽರ್ಜುನಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯೈತಿ ಕೃತ್ಯತಾಂ|

01211024c ಶೀಘ್ರಗಾನ್ಪುರುಷಾನ್ರಾಜನ್ವೇಷಯಾಮಾಸತುಸ್ತದಾ||

01211025a ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ತತ್ಸರ್ವಮಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಗತಾಯ ವೈ|

01211025c ಶ್ರುತ್ವೈವ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರನುಜಜ್ಞೇ ಸ ಪಾಂಡವಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಅರ್ಜುನ-ಕೃಷ್ಣರು ಆ
ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶೀಘ್ರಗ ಜನರನ್ನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿದ್ದ
ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ
ಮಹಾಬಾಹು ಪಾಂಡವನು ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01211025a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಭ್ಯಮನ್ಯತ|

01211025c ಇತ್ಯೇವಂ ಮನುಜೈಃ ಸಾರ್ಥಮುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೀತಿಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ಭೀಮಸೇನನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಿದನು.

ಇತರರೊಡನೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಸಂತಸ ಪಟ್ಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನುಜ್ಞಾಯಾಂ ಏಕಾದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುಜ್ಞೆ ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ
ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧೨

ರೈವತಗಿರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮರಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು
ಅರ್ಜುನನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ರಥದ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದತ್ತ
ಹೋದುದು (೧-೮). ದೂತರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಬಲರಾಮನು

ಕೋಪಗೊಂಡು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದುದು (೯-೩೨).

01212001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01212001a ತತಃ ಸಂವಾದಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನನುಜ್ಞಾತೋ ಧನಂಜಯಃ|

01212001c ಗತಾಂ ರೈವತಕೇ ಕನ್ಯಾಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಜನಮೇಜಯ||

01212002a ವಾಸುದೇವಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಕಥಯಿತ್ವೇತಿಕೃತ್ಯತಾಂ|

01212002c ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಪ್ರಯಯೌ ಭರತರ್ಷಭಃ||

01212003a ರಥೇನ ಕಾಂಚನಾಂಗೇನ ಕಲ್ಪಿತೇನ ಯಥಾವಿಧಿ|

01212003c ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವಯುಕ್ತೇನ ಕಿಂಕಣೀಜಾಲಮಾಲಿನಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಧನಂಜಯನು ಕನೈಯು ರೈವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಭರತರ್ಷಭನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ, ಸೈನ್ಯ-ಸುಗ್ರೀವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ಗಂಟೆ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕಾಂಚನಾಂಗ ರಥವನ್ನೇರಿ ಹೊರಟನು.

01212004a ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರೋಪಪನ್ನೇನ ಜೀಮೂತರವನಾದಿನಾ|

01212004c ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಿಪ್ರಕಾಶೇನ ದ್ವಿಷತಾಂ ಹರ್ಷಘಾತಿನಾ||

ಅರಿಗಳ ಹರ್ಷಘಾತಿಯ ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಘರ್ಜಿಸಬಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳೂ ಇದ್ದವು.

01212005a ಸನ್ನದ್ಧಃ ಕವಚೀ ಖಿಡ್ಗೀ ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರವಾನ್|

01212005c ಮೃಗಯಾವ್ಯಪದೇಶೇನ ಯೌಗಪದ್ಯೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಕವಚ, ಖಿಡ್ಗ, ಕೈ ಮತ್ತು ಬೆರಳುಗಳ ಕವಚಗಳಿಂದ

ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋಗುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಂದ
ಹೊರಟನು.

01212006a ಸುಭದ್ರಾ ತ್ವಥ ಶೈಲೇಂದ್ರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸಹ ರೈವತಂ|

01212006c ದೈವತಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯ ಚ||

01212007a ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಗಿರಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ದ್ವಾರಕಾಂ ಪ್ರತಿ|

01212007c ತಾಂ ಅಭಿದ್ರುತ್ಯ ಕೌಂತೇಯಃ ಪ್ರಸಹ್ಯಾರೋಪಯದ್ರಥಂ||

01212007e ಸುಭದ್ರಾಂ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗೀಂ ಕಾಮಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತಃ||

ಸುಭದ್ರೆಯು ಶೈಲೇಂದ್ರ ರೈವತವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ
ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೂಜಿಸಿ, ಗಿರಿಯ
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ದ್ವಾರಕೆಯ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಕಾಮಬಾಣ
ಪೀಡಿತ ಕೌಂತೇಯನು ಚಾರು ಸರ್ವಾಂಗೀ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ
ಬಲವಂತವಾಗಿ ತನ್ನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

01212008a ತತಃ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತಾಂ ಆದಾಯ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾಂ|

01212008c ರಥೇನಾಕಾಶಗೇನೈವ ಪ್ರಯಯೌ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರತಿ||

ಆ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕೂಡಲೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು
ಆಕಾಶವೇಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪುರದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

01212009a ಹ್ರಿಯಮಾಣಾಂ ತು ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಭದ್ರಾಂ ಸೈನಿಕೋ ಜನಃ|

01212009c ಏಕ್ರೋಶನ್ಮಾದ್ರವತ್ಸರ್ವೋ ದ್ವಾರಕಾಮುಖಿತಃ ಪುರೀಂ||

ಆದರೆ, ಸುಭದ್ರೆಯು ಅಪಹರಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವಳ

ಸೈನಿಕ ಜನರು ಸರ್ವರೂ ಕೂಗುತ್ತಾ ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ಓಡಿದರು.

01212010a ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಹಿತಾಃ ಸುಧರ್ಮಾಮಭಿತಃ ಸಭಾಂ|

01212010c ಸಭಾಪಾಲಸ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಮಾಚಮ್ಯಃ ಪಾರ್ಥವಿಕ್ರಮಂ||

ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಅವರು ಪಾರ್ಥವಿಕ್ರಮದ

ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನು ಸಭಾಪಾಲನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರು.

01212011a ತೇಷಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಭಾಪಾಲೋ ಭೇರೀಂ ಸಾಮ್ನಾಹೀಂ ತತಃ|

01212011c ಸಮಾಜಘ್ನೇ ಮಹಾಘೋಷಾಂ ಜಾಂಬೂನದಪರಿಷ್ಕೃತಾಂ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಭಾಪಾಲನು ಬಂಗಾರದಿಂದ ಅಲಂಕೃತ
ಮಹಾಘೋಷದ ಯುದ್ಧ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದನು.

01212012a ಕ್ಷುಬ್ಧಾಸ್ತೇನಾಥ ಶಬ್ದೇನ ಭೋಜವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾಸ್ತದಾ|

01212012c ಅನ್ನಪಾನಮಪಾಸ್ಯಾಥ ಸಮಾಪೇತುಃ ಸಭಾಂ ತತಃ||

ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೆದರಿದ ಭೋಜ ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕರು ಅನ್ನಪಾನಗಳನ್ನು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ತೊರೆದು ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು.

01212013a ತತೋ ಜಾಂಬೂನದಾಂಗಾನಿ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಸ್ತರಣವಂತಿ ಚ|

01212013c ಮಣಿವಿದ್ರುಮಚಿತ್ರಾಣಿ ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಿಪ್ರಭಾಣಿ ಚ||

01212014a ಭೇಜಿರೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಮಹಾರಥಾಃ|

01212014c ಸಿಂಹಾಸನಾನಿ ಶತಶೋ ಧಿಷ್ಣಾ ನೀವ ಹುತಾಶನಾಃ||

ಆಗ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕ ಮಹಾರಥಿಗಳು ನೂರಾರು
ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುತಾಶನನು ಅಗ್ನಿಕುಂಡವನ್ನು ಏರುವಂತೆ
ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ದಿಂಬುಗಳಿದ್ದ,
ಮಣಿವಿದ್ರುಮಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಿ ಪ್ರಭಾವಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಸಿಂಹಾಸನಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು.

01212015a ತೇಷಾಂ ಸಮುಪವಿಷ್ಟಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಿವ ಸನ್ನಯೇ|

01212015c ಆಚಖ್ಯೌ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ಜಿಷ್ಣೋಃ ಸಭಾಪಾಲಃ ಸಹಾನುಗಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಭಾಪಾಲ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಗರು ಜಿಷ್ಣುವಿನ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದರು.

01212016a ತಚ್ಛೃತ್ವಾ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಸ್ತೇ ಮದರಕ್ತಾಂತಲೋಚನಾಃ|

01212016c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪೇತುರಹಂಕೃತಾಃ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮದದಿಂದ ರಕ್ತಾಂತಲೋಚನರಾದ ವೃಷ್ಟಿವೀರರು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸದೆಯೇ ಒಟ್ಟಾದರು.

01212017a ಯೋಜಯಧ್ವಂ ರಥಾನಾಶು ಪ್ರಾಸಾನಾಹರತೇತಿ ಚ|

01212017c ಧನೂಂಷಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಣಿ ಕವಚಾನಿ ಬೃಹಂತಿ ಚ||

“ರಥಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮಹಾ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕವಚ, ಧನುಸ್ಸು ಮುಂತಾತ ಅನೇಕ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತನ್ನಿ.”

01212018a ಸೂತಾನುಚ್ಚು ಕೃಶುಃ ಕೇಚಿದ್ರಥಾನ್ಯೋಜಯತೇತಿ ಚ|

01212018c ಸ್ವಯಂ ಚ ತುರಗಾನ್ಕೇ ಚಿನ್ನಿನ್ಯುರ್ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾನ್||

ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಅನುಚರರಿಗೆ ರಥಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಾವೇ ವಿಭೂಷಿತ ತುರಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

01212019a ರಥೇಷ್ವಾನೀಯಮಾನೇಷು ಕವಚೇಷು ಧ್ವಜೇಷು ಚ|

01212019c ಅಭಿಕ್ರಂದೇ ನೃವೀರಾಣಾಂ ತದಾಸೀತ್ಸಂಕುಲಂ ಮಹತ್||

ರಥಗಳನ್ನು, ಕವಚಗಳನ್ನು, ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ತರುವಾಗ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನರವೀರರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಯಿತು.

01212020a ವನಮಾಲೀ ತತಃ ಕ್ಷೀಬಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮಃ|

01212020c ನೀಲವಾಸಾ ಮದೋತ್ಸಿಕ್ತ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮವಾಗಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ, ನೀಲವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಕುಡಿದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವನಮಾಲಿ [ಬಲರಾಮ] ಯು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

01212021a ಕಿಮಿದಂ ಕುರುಥಾಪ್ರಜ್ಞಾಸ್ತೂಷ್ಟೀಂ ಭೂತೇ ಜನಾರ್ದನೇ|

01212021c ಅಸ್ಯ ಭಾವಮವಿಜ್ಞಾಯ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ಮೋಘಗರ್ಜಿತಾಃ||

“ಜನಾರ್ದನನು ಸುಮ್ಮನಿರುವಾಗ ನೀವೆಲ್ಲ ಮೂಢರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ? ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಸಂಕ್ರೂದ್ಧ ಮೋಘಗಳಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ?

01212022a ಏಷ ತಾವದಭಿಪ್ರಾಯಮಾಖ್ಯಾತು ಸ್ವಂ ಮಹಾಮತಿಃ|

01212022c ಯದಸ್ಯ ರುಚಿತಂ ಕರ್ತುಂ ತತ್ಕುರುಧ್ವಮತಂದ್ರಿತಾಃ||

ಮೊದಲು ಆ ಮಹಾಮತಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲಿ. ನಂತರ ಅವನು ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಅದನ್ನೇ ಹಿಂಜರಿಯದೇ ಮಾಡಿ.”

01212023a ತತಸ್ತೇ ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗ್ರಾಹ್ಯರೂಪಂ ಹಲಾಯುಧಾತ್|

01212023c ತೂಷ್ಟೀಂ ಭೂತಾಸ್ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

ಹಲಾಯುಧಧಾರಿಯ ಈ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಧು ಸಾಧು ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

01212024a ಸಮಂ ವಚೋ ನಿಶಮ್ಯೇತಿ ಬಲದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

01212024c ಪುನರೇವ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವೇ ತು ಸಮುಪಾವಿಶನ್||

ಧೀಮಂತ ಬಲದೇವನ ಮಾತು ಸರಿಯಾದುದೆಂದು ಪುನಃ ಸರ್ವರೂ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01212025a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಕಾಮಪಾಲೋ ವಾಸುದೇವಂ ಪರಂತಪಂ|

01212025c ಕಿಮವಾಗುಪವಿಷ್ಠೋಽಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಜನಾರ್ದನ||

ಆಗ ಕಾಮಪಾಲನು ಪರಂತಪ ವಾಸುದೇವನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾರ್ದನ! ನೀನು ಏಕೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೀಯೆ.

01212026a ಸತ್ಕೃತಸ್ವತ್ಕೃತೇ ಪಾರ್ಥಃ ಸರ್ವೈರಸ್ಮಾಭಿರಚ್ಯುತ|

01212026c ನ ಚ ಸೋಽರ್ಹತಿ ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಃ ಕುಲಪಾಂಸನಃ||

ಅಚ್ಯುತ! ನಿನ್ನ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಕುಲಪಾಪಿಯು ನಮ್ಮ ಈ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಿರಲಿಲ್ಲ!

01212027a ಕೋ ಹಿ ತತ್ರೈವ ಭುಕ್ತ್ವಾನ್ನಂ ಭಾಜನಂ ಭೇತ್ತುಮರ್ಹತಿ|

01212027c ಮನ್ಯಮಾನಃ ಕುಲೇ ಜಾತಂ ಆತ್ಮಾನಂ ಪುರುಷಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ತಾನು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಾನೆ ಊಟಮಾಡಿದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಒಡೆಯುತ್ತಾನೆ?

01212028a ಈಪ್ಸಮಾನಶ್ಚ ಸಂಬಂಧಂ ಕೃತಪೂರ್ವಂ ಚ ಮಾನಯನ್|

01212028c ಕೋ ಹಿ ನಾಮ ಭವೇನಾರ್ಥೀ ಸಾಹಸೇನ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಬಂದ ಯಾರುತಾನೇ ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು?

01212029a ಸೋಽವಮನ್ಯ ಚ ನಾಮಾಸ್ಮಾನನಾದೃತ್ಯ ಚ ಕೇಶವಂ|

01212029c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹೃತವಾನದ್ಯ ಸುಭದ್ರಾಂ ಮೃತ್ಯುಮಾತ್ಮನಃ||

ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಿ ಅವನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕೇಶವನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗಿರುವ ಅಸಹ್ಯಭಾವನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ.

01212030a ಕಥಂ ಹಿ ಶಿರಸೋ ಮಧ್ಯೇ ಪದಂ ತೇನ ಕೃತಂ ಮಮ|

01212030c ಮರ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗೋವಿಂದ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಿವೋರಗಃ||

ಗೋವಿಂದ! ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆತಾನೇ ಕ್ಷಮಿಸಲಿ? ಪಾದದಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾವು ಕ್ಷಮಿಸಬಲ್ಲದೇ?

01212031a ಅದ್ಯ ನಿಷ್ಕಾರವಾಮೇಕಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಸುಂಧರಾಂ|

01212031c ನ ಹಿ ಮೇ ಮರ್ಷಣೀಯೋಽಯಮರ್ಜುನಸ್ಯ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ||

ಇಂದು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ವಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಕೌರವರೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅರ್ಜುನನ ಈ ಅತಿಕ್ರಮವನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ!”

01212032a ತಂ ತಥಾ ಗರ್ಜಮಾನಂ ತು ಮೇಘದುಂದುಭಿನಿಃಸ್ವನಂ|

01212032c ಅನ್ವಪದ್ಯಂತ ತೇ ಸರ್ವೇ ಭೋಜವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾಸ್ತದಾ||

ಮೇಘದುಂದುಭಿಯಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವ ಭೋಜ
ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕರೂ ಅನುಮೋದಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವಣಿ
ಬಲದೇವಕೋಧೇ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮಕೋಧ ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ
ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೧೭/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೧೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೬೭೭೦/೭೩೭೮೪

ಹರಣಾಹರಣ ಪರ್ವ

೨೧೩

ಹೋರಾಡಿ ಸೋತರೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಸಾಂತ್ವನದಲ್ಲಿ ಪರಾಭವವೆಂಬುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ತಡೆಯುವುದು; ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ವಿವಾಹನೆರವೇರಿಸಿದ್ದು (೧-೧೩). ಸುಭದ್ರೆಯು ಕುಂತಿ-ದ್ರೌಪದಿಯರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದ್ದು (೧೪-೨೧). ವೃಷ್ಣಿ-ಅಂಧಕ ಪ್ರಮುಖರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮರು ಉಡುಗೊರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸಿದುದು (೨೨-೫೭). ಸುಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಜನನ (೫೮-೭೦). ಪಾಂಚಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವ ಪುತ್ರರೈವರ ಜನನ (೭೧-೮೨).

01213001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01213001a ಉಕ್ತವಂತೋ ಯದಾ ವಾಕ್ಯಮಸಕೃತ್ಸರ್ವವೃಷ್ಣಯಃ|

01213001c ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವೋ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ವೃಷ್ಣಿಗಳೂ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ವಾಸುದೇವನು ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

01213002a ನಾವಮಾನಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಗುಡಾಕೇಶಃ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್|

01213002c ಸಮ್ಮಾನೋಽಭ್ಯಧಿಕಸ್ತೇನ ಪ್ರಯುಕ್ತೋಽಯಮಸಂಶಯಂ||

“ಗುಡಾಕೇಶನು ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಪಮಾನವನ್ನೆಸಗಿಲ್ಲ.
ಹೊರತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01213003a ಅರ್ಥಲುಬ್ಧಾನ್ನ ವಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮನ್ಯತೇ ಸಾತ್ವತಾನ್ಸದಾ|

01213003c ಸ್ವಯಂವರಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಮನ್ಯತೇ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವಃ||

ಸಾತ್ವತರು ಅರ್ಥಲುಬ್ಧಿಗಳಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ.
ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪಾಂಡವನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ
ಅರಿತಿದ್ದಾನೆ.

01213004a ಪ್ರದಾನಮಪಿ ಕನ್ಯಾಯಾಃ ಪಶುವತ್ಕೋಽನುಮಂಸ್ಯತೇ|

01213004c ವಿಕ್ರಯಂ ಚಾಪ್ಯಪತ್ಯಸ್ಯ ಕಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪುರುಷೋ ಭುವಿ||

ಪಶುವಂತೆ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ
ಮನ್ನಿಸಿಯಾರು? ಮತ್ತು ಭುವಿಯ ಯಾವ ಪುರುಷ ತಾನೆ ತನ್ನ
ಸಂತಾನವನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

01213005a ಏತಾನ್ದೋಷಾಂಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ದೃಷ್ಟವಾನಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

01213005c ಅತಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹೃತವಾನ್ಕನ್ಯಾಂ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಂಡವಃ||

ಈ ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಕೌಂತೇಯನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದು

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ಪಾಂಡವನು ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರ
ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

01213006a ಉಚಿತಶ್ಚೈವ ಸಂಬಂಧಃ ಸುಭದ್ರಾ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

01213006c ಏಷ ಚಾಪೀದೃಶಃ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹೃತವಾನಿತಿ||

ಈ ಸಂಬಂಧವು ಉಚಿತವೇ ಆಗಿದೆ. ಸುಭದ್ರೆಯು ಯಶಸ್ವಿನಿ ಮತ್ತು
ಅವಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಿದ ಪಾರ್ಥನೂ ಕೂಡ
ಯಶಸ್ವಿಯು.

01213007a ಭರತಸ್ಯಾನ್ವಯೇ ಜಾತಂ ಶಂತನೋಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

01213007c ಕುಂತಿಭೋಜಾತ್ಮಜಾಪುತ್ರಂ ಕೋ ಬುಭೂಷೇತ ನಾರ್ಜುನಂ||

ಭರತ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಶಂತನುವಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮತ್ತು
ಕುಂತಿಭೋಜನ ಮಗಳ ಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ?

01213008a ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯಃ ಪಾರ್ಥಂ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಪರಾಜಯೇತ್|

01213008c ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಭಗನೇತ್ರಹರಂ ಹರಂ|

01213008e ಅಪಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಸೇಂದ್ರರುದ್ರೇಷು ಮಾರಿಷ||

ನನ್ನಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿಸುವ
ಯಾರೂ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಭಗನೇತ್ರಹರ ಹರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸರ್ವ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂದ್ರ-ರುದ್ರರಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

01213009a ಸ ಚ ನಾಮ ರಥಸ್ತಾದ್ಯಂ ಮದೀಯಾಸ್ತೇ ಚ ವಾಜಿನಃ|

01213009c ಯೋದ್ಧಾ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಃ ಕೋ ನು ತೇನ ಸಮೋ ಭವೇತ್||

ಅದರಲ್ಲೂ ರಥ ನನ್ನದು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳೂ ನನ್ನವೇ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರನಾದ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

01213010a ತಮನುದ್ರುತ್ಯ ಸಾಂತ್ವೇನ ಪರಮೇಣ ಧನಂಜಯಂ|

01213010c ನಿವರ್ತಯಧ್ವಂ ಸಂಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಮೈಷಾ ಪರಮಾ ಮತಿಃ||

ಧನಂಜಯನ ಬೆನ್ನಟ್ಟುವ ಬದಲಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಂತಿಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

01213011a ಯದಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ವಃ ಪಾರ್ಥೋ ಬಲಾದ್ಗಚ್ಛೇತ್ಸ್ಯ ಕಂ ಪುರಂ|

01213011c ಪ್ರಣಶ್ಯೇದ್ವೋ ಯಶಃ ಸದ್ಯೋ ನ ತು ಸಾಂತ್ವೇ ಪರಾಜಯಃ||

ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಪಾರ್ಥನು ತನ್ನ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನೆಂದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಂತ್ವನದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ.”

01213012a ತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ತಥಾ ಚಕ್ರುರ್ಜನಾಧಿಪ|

01213012c ನಿವೃತ್ತಶ್ಚಾರ್ಜುನಸ್ತತ್ರ ವಿವಾಹಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತತಃ||

ನರಾಧಿಪ! ವಾಸುದೇವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಅವರು ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆತಂದು ಅವನ

ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

01213013a ಉಷಿತ್ವಾ ತತ್ರ ಕೌಂತೇಯಃ ಸಂವತ್ಸರಪರಾಃ ಕ್ಷಪಾಃ|

01213013c ವಿಹೃತ್ಯ ಚ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪೂಜಿತೋ ವೃಷ್ಟಿನಂದನೈಃ||

01213013a ಪುಷ್ಕರೇಷು ತತಃ ಶಿಷ್ಯಂ ಕಾಲಂ ವರ್ತಿತವಾನ್ ಪ್ರಭುಃ|

01213013c ಪೂರ್ಣೇ ತು ದ್ವಾದಶೇ ವರ್ಷೇ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಾವಿಶತ್||

ಕೌಂತೇಯನು ಆ ವರ್ಷದ ಉಳಿದ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ವೃಷ್ಟಿನಂದನರ ಸತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಥಾಕಾಮವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದನು. ಉಳಿದ ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರಭುವು ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದನು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಅವನು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01213013a ವವಂದೇ ಧೌಮ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಮಾತರಂ ಚ ಧನಂಜಯಃ|

01213013c ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಚರಣೌ ರಾಜ್ಞೋ ಭೀಮಸ್ಯ ಚ ಧನಂಜಯಃ|

0121301e ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ವಂದಿತೋ ಹೃಷ್ಯಃ ಸಖಿಜೇ ತೌ ನನಂದ ಚ||

ಧನಂಜಯನು ಆಗಮಿಸಿ ಧೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯನ್ನು ವಂದಿಸಿದನು. ಧನಂಜಯನು ರಾಜನ ಮತ್ತು ಭೀಮನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದನು. ನಂತರ ಹರ್ಷಿತರಾದ ಯಮಳರು ಅವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಸಖಿರು ಆನಂದಿತರಾದರು.

01213014a ಅಭಿಗಮ್ಯ ಸ ರಾಜಾನಂ ವಿನಯೇನ ಸಮಾಹಿತಃ|

01213014c ಅಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪಾರ್ಥೋ ದ್ರೌಪದೀಮಭಿಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಆ ವಿನಯ ಸಮಾಹಿತನು ರಾಜನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು. ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ, ಪಾರ್ಥನು ದ್ರೌಪದಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01213015a ತಂ ದ್ರೌಪದೀ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪ್ರಣಯಾತ್ಕುರುನಂದನಂ|

01213015c ತತ್ರೈವ ಗಚ್ಛ ಕೌಂತೇಯ ಯತ್ರ ಸಾ ಸಾತ್ವತಾತ್ಮಜಾ|

01213015e ಸುಬದ್ಧಸ್ಯಾಪಿ ಭಾರಸ್ಯ ಪೂರ್ವಬಂಧಃ ಶ್ಲಥಾಯತೇ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಕುರುನಂದನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು:

“ಕೌಂತೇಯ ! ಸಾತ್ವತಾತ್ಮಜೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವಳೋ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗು. ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಭಾರ ಬಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲನೆಯ ಗಂಟೆ ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತದೆ !”

01213016a ತಥಾ ಬಹುವಿಧಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ವಿಲಪಂತೀಂ ಧನಂಜಯಃ|

01213016c ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಭೂಯಶ್ಚ ಕ್ಷಮಯಾಮಾಸ ಚಾಸಕೃತ್||

ಈ ರೀತಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರಲು ದನಂಜಯನು ಅವಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂತವಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು.

01213017a ಸುಭದ್ರಾಂ ತ್ವರಮಾಣಶ್ಚ ರಕ್ತಕೌಶೇಯವಾಸಸಂ|

01213017c ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಕೃತ್ವಾ ಗೋಪಾಲಿಕಾವಪುಃ||

ಪಾರ್ಥನು ತ್ವರಮಾಡಿ ರಕ್ತಕೌಶೇಯವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಗೋಪಾಲಿಕ ವೇಷಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕರೆತಂದನು.

2012/03/25

01213018a ಸಾಧಿಕಂ ತೇನ ರೂಪೇಣ ಶೋಭಮಾನಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

01213018c ಭವನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಾಸಾದ್ಯ ವೀರಪತ್ನೀ ವರಾಂಗನಾ|

01213018e ವವಂದೇ ಪೃಥುತಾಮ್ರಾಕ್ಷೀ ಪೃಥಾಂ ಭದ್ರಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ಯಶಸ್ವಿನಿಯು ಆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕ ಶೋಭಮಾನಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆ ವೀರಪತ್ನಿ ವರಾಂಗನೆ, ವಿಶಾಲ ಕಣ್ಣುಗಳ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಭದ್ರೆಯು ಪೃಥೆಯನ್ನು ವಂದಿಸಿದಳು.

01213018 ತಾಂ ಕುಂತೀಂ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗೀಮುಪಾಜಿಘ್ನತ ಮೂರ್ಧನಿ|

01213018 ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಆಶೀರ್ಭಿಯುಂಜತಾತುಲಾಂ||

ಕುಂತಿಯು ಆ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಅತುಲ ಅಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನಿತ್ತಳು.

01213019a ತತೋಽಭಿಗಮ್ಯ ತ್ವರಿತಾ ಪೂರ್ಣೇಂದುಸದೃಶಾನನಾ|

01213019c ವವಂದೇ ದ್ರೌಪದೀಂ ಭದ್ರಾ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಹಮಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ನಂತರ ಆ ಪೂರ್ಣೇಂದುಸದೃಶಾನನೆಯು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ವಂದಿಸಿ “ನಾನು ಭದ್ರಾ. ನಿನ್ನ ಸೇವಕಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

01213020a ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಚ ತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾ ಸ್ವಸಾರಂ ಮಾಧವಸ್ಯ ತಾಂ|

01213020c ಸಸ್ವಜೇ ಚಾವದತ್ಪ್ರೀತಾ ನಿಃಸಪತ್ನೋಽಸ್ತು ತೇ ಪತಿಃ|

01213020e ತಥೈವ ಮುದಿತಾ ಭದ್ರಾ ತಾಮುವಾಚೈವಮಸ್ತಿತಿ||

ಮಾಧವನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಅವಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸ್ಪರ್ಧಿಯೂ
ಇರದಂತಾಗಲಿ!” ಇದರಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಭದ್ರೆಯು “ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

01213021a ತತಸ್ತೇ ಹೃಷ್ಯಮನಸಃ ಪಾಂಡವೇಯಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

01213021c ಕುಂತೀ ಚ ಪರಮಪ್ರೀತಾ ಬಭೂವ ಜನಮೇಜಯ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಮಹಾರಥಿ ಪಾಂಡವರೂ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.
ಕುಂತಿಯೂ ಕೂಡ ಪರಮಪ್ರೀತಳಾದಳು.

01213022a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಪುರೋತ್ತಮಂ|

01213022c ಅರ್ಜುನಂ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಮಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಗತಂ ತದಾ||

01213023a ಆಜಗಾಮ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಸಹ ರಾಮೇಣ ಕೇಶವಃ|

01213023c ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಮಹಾಮಾತ್ರೈಃ ಸಹ ವೀರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ||

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು
ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದನೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಕೇಶವನು ರಾಮನ ಸಹಿತ ವೀರ ಮಹಾರಥಿ ವೃಷ್ಟಿ
ಅಂಧಕ ಮುಖ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01213024a ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚ ಕುಮಾರೈಶ್ಚ ಯೋಧೈಶ್ಚ ಶತಶೋ ವೃತಃ|

01213024c ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ಶೌರಿರಭಿಗುಪ್ತಃ ಪರಂತಪಃ||

ನೂರಾರು ಭ್ರಾತೃಗಳು, ಕುಮಾರರು, ಮತ್ತು ಯೋಧರಿಂದ

ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಮಹಾಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪರಂತಪ ಶೌರಿಯು
ಆಗಮಿಸಿದನು.

01213025a ತತ್ರ ದಾನಪತಿರ್ಧೀಮಾನಾಜಗಾಮ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01213025c ಅಕ್ರೂರೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಣಾಂ ಸೇನಾಪತಿರರಿಂದಮಃ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಾನಪತಿ, ಧೀಮಂತ, ಮಹಾಯಶ, ವೃಷ್ಟಿವೀರರ ಸೇನಾಪತಿ,
ಅರಿಂದಮ ಅಕ್ರೂರನು ಆಗಮಿಸಿದನು.

01213026a ಅನಾಧೃಷ್ಟಿರ್ಮಹಾತೇಜಾ ಉದ್ಧವಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

01213026c ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭೃಹಸ್ಪತೇಃ ಶಿಷ್ಯೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

01213027a ಸತ್ಯಕಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚೈವ ಕೃತವರ್ಮ ಚ ಸಾತ್ವತಃ|

01213027c ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚೈವ ಸಾಂಬಶ್ಚ ನಿಷಠಃ ಶಂಕುರೇವ ಚ||

01213028a ಚಾರುದೇಷ್ಟಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಝಿಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರಥುರೇವ ಚ|

01213028c ಸಾರಣಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಗದಶ್ಚ ವಿದುಷಾಂ ವರಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಮಹಾಯಶ ಉದ್ಧವ, ಸಾಕ್ಷಾತ್
ಭೃಹಸ್ಪತಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಮಹಾಯಶ ಸತ್ಯಕ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಮತ್ತು
ಸಾತ್ವತ ಕೃತವರ್ಮ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾಂಬ, ನಿಷಠ, ಶಂಖು,
ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಝಿಲ್ಲಿ, ವಿಪ್ರಥು, ಮಹಾಬಾಹು ಸಾರಣ,
ಮತ್ತು ವಿದುಷರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗದ -

01213029a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ವೃಷ್ಟಿಭೋಜಾಂಧಕಾಸ್ತಥಾ|

01213029c ಆಜಗ್ಮುಃ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಾದಾಯ ಹರಣಂ ಬಹು||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವೃಷ್ಟಿ, ಭೋಜ ಮತ್ತು ಅಂಧಕರು
ವಧುವಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ
ಆಗಮಿಸಿದರು.

01213030a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಟಿರೋ ರಾಜಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾಧವಮಾಗತಂ|

01213030c ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಯಮೌ ಪ್ರಾಸ್ಥಾಪಯತ್ತದಾ||

ಕೃಷ್ಣ ಮಾಧವನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು
ಅವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳಿಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

01213031a ತಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತಂ ತದ್ವೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಂ ಸಮೃದ್ಧಿಮತ್|

01213031c ವಿವೇಶ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಂ ಪತಾಕಾದ್ವಜಶೋಭಿತಂ||

ಅವರು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ವೃಷ್ಟಿ ಚಕ್ರವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಪತಾಕ ದ್ವಜ
ಶೋಭಿತ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

01213032a ಸಿಕ್ತಸಮೃಷ್ಟಪಂಥಾನಂ ಪುಷ್ಟಪ್ರಕರಶೋಭಿತಂ|

01213032c ಚಂದನಸ್ಯ ರಸೈಃ ಶೀತೈಃ ಪುಣ್ಯಗಂಧೈರ್ನಿಷೇವಿತಂ||

ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಪುಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹರಡಿ
ಶೋಭೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಚಂದನದ ರಸ ಮತ್ತು ಇತರ ಶೀತಲ ಪುಣ್ಯ
ಸುಗಂಧಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

01213033a ದಹ್ಯತಾಗುರುಣಾ ಚೈವ ದೇಶೇ ದೇಶೇ ಸುಗಂಧಿನಾ|

01213033c ಸುಸಮೃಷ್ಟಜನಾರ್ಕೀಣಂ ವಣಿಗ್ಭಿರುಪಶೋಭಿತಂ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಹೊಗೆಯ ಸುಗಂಧವು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಗರವು
ಶುಚಿಭೂತರಾದ ನರರಿಂದ ಮತ್ತು ವಣಿಕರಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01213034a ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಹ ರಾಮೇಣ ಕೇಶವಃ|

01213034c ವೃಷ್ಟಿಂಧಕಮಹಾಭೋಜ್ಯೈಃ ಸಂವೃತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕೇಶವನು ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ವೃಷ್ಟಿ
ಅಂಧಕ ಮಹಾಭೋಜರಿಂದ ಸಂವೃತನಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆದನು.

01213035a ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಪೌರೈಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01213035c ವಿವೇಶ ಭವನಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪುರಂದರಗೃಹೋಪಮಂ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಪೌರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನನಾಗಿ ಅವನು
ಪುರಂದರನ ಗೃಹದಂತಿದ್ದ ರಾಜ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

01213036a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ರಾಮೇಣ ಸಮಾಗಚ್ಛದ್ಯಥಾವಿಧಿ|

01213036c ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಕೇಶವಮಾಘ್ರಾಯ ಪರ್ಯಷ್ಟಜತ ಬಾಹುನಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ರಾಮನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಕೇಶವನ ನೆತ್ತನ್ನು ಆಘ್ರಣಿಸಿ, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು.

01213037a ತಂ ಪ್ರೀಯಮಾಣಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ವಿನಯೇನಾಭ್ಯಪೂಜಯತ್|

01213037c ಭೀಮಂ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್||

ಪ್ರೀಯಮಾಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಭೀಮನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ

ಗೌರವಿಸಿದನು.

01213038a ತಾಂಶ್ಚ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಃ|

01213038c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಸತ್ಕಾರ್ಯರ್ಥಾವಿಧಿ ಯಥೋಪಗಂ||

ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕ ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ತಕ್ಕುದಾಗಿ
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

01213039a ಗುರುವತ್ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಕಾಂಶ್ಚಿತ್ಕಾಂಶ್ಚಿದ್ವಯಸ್ಯವತ್|

01213039c ಕಾಂಶ್ಚಿದಭ್ಯವದತ್ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಕೈಶ್ಚಿದಪ್ಯಭಿವಾದಿತಃ||

ಕೆಲವರನ್ನು ಹಿರಿಯರೆಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು, ಕೆಲವರನ್ನು
ಸಮವಯಸ್ಕರಂತೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರನ್ನು ಕಿರಿಯವರೆಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದ
ಅಭಿವಾದಿಸಿದನು.

01213040a ತತೋ ದದೌ ವಾಸುದೇವೋ ಜನ್ಯಾರ್ಥೇ ಧನಮುತ್ತಮಂ|

01213040c ಹರಣಂ ವೈ ಸುಭದ್ರಾಯಾ ಜ್ಞಾತಿದೇಯಂ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಅನಂತರ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ವಾಸುದೇವನು ವರನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ
ಸುಭದ್ರೆಯ ಬಂಧು ಬಳಗದವರಿಂದ ಎಂದು ಉತ್ತಮ ಧನವನ್ನು
ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದನು.

01213041a ರಥಾನಾಂ ಕಾಂಚನಾಂಗಾನಾಂ ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲಮಾಲಿನಾಂ|

01213041c ಚತುರ್ಯುಜಾಮುಪೇತಾನಾಂ ಸೂತೈಃ ಕುಶಲಸಮ್ಮತೈಃ|

01213041e ಸಹಸ್ರಂ ಪ್ರದದೌ ಕೃಷ್ಣೋ ಗವಾಮಯುತಮೇವ ಚ||

01213042a ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾಧುರದೇಶ್ಯಾನಾಂ ದೋಗ್ಧೀಣಾಂ ಪುಣ್ಯವರ್ಚಸಾಂ|

ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ, ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ, ಕುಶಲ ಸಮ್ಮತರಾದ ಸೂತರೊಂದಿಗೆ ಕಾಂಚನದ ಸಾವಿರ ರಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಧುರದೇಶದ, ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ, ಪುಣ್ಯವರ್ಚಸ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ನೀಡಿದನು.

01213042c ವಡವಾನಾಂ ಚ ಶುಭ್ರಾಣಾಂ ಚಂದ್ರಾಂಶುಸಮವರ್ಚಸಾಂ|

01213042e ದದೌ ಜನಾರ್ದನಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸಹಸ್ರಂ ಹೇಮಭೂಷಣಂ||

01213043a ತಥೈವಾಶ್ವತರೀಣಾಂ ಚ ದಾಂತಾನಾಂ ವಾತರಂಹಸಾಂ|

01213043c ಶತಾನ್ಯಂಜನಕೇಶೀನಾಂ ಶ್ವೇತಾನಾಂ ಪಂಚ ಪಂಚ ಚ||

01213044a ಸ್ನಾಪನೋತ್ಸಾದನೇ ಚೈವ ಸುಯುಕ್ತಂ ವಯಸಾನ್ವಿತಂ|

01213044c ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಗೌರೀಣಾಂ ಸುವೇಷಾಣಾಂ ಸುವರ್ಚಸಾಂ||

01213045a ಸುವರ್ಣಶತಕಂಠೀನಾಮರೋಗಾಣಾಂ ಸುವಾಸಸಾಂ|

01213045c ಪರಿಚರ್ಯಾಸು ದಕ್ಷಾಣಾಂ ಪ್ರದದೌ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ||

ಇದಲ್ಲದೇ ಜನಾರ್ದನನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶುಭ್ರವಾದ, ಚಂದ್ರನ ಬಿಂಬಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ಹೇಮಭೂಷಿತ ಸಹಸ್ರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಐದು ಐದು ನೂರು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಅಶ್ವತರಿಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣನು ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ, ಸುವೇಷಿತ, ಸುವರ್ಚಸ, ನೂರು ಸುವರ್ಣದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಆರೋಗ್ಯವಂತ, ಸುಂದರ

ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಪರಿಚಯಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷ, ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ
ನಿಪುಣರಾದ ಸಹಸ್ರ ಯುವತಿಯರನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿತ್ತನು.

01213045 ಪೃಷ್ಠಯಾನಾಮಪಿ ಚಾಶ್ವಾನಾಂ ಬಾಹ್ಲೀಕಾನಾಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

01213045 ದದೌ ಶತಸಹಸ್ರಾಖ್ಯಂ ಕನ್ಯಾಧನಮನುತ್ತಮಂ||

ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸವಾರಿಮಾಡಬಲ್ಲ ಬಾಹ್ಲೀಕ ದೇಶದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅನುತ್ತಮ ಕನ್ಯಾಧನವಾಗಿ ಜನಾರ್ದನನು ನೀಡಿದನು.

01213046a ಕೃತಾಕೃತಸ್ಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಕನಕಸ್ಯಾಗ್ನಿವರ್ಚಸಃ|

01213046c ಮನುಷ್ಯಭಾರಾನ್ದಾಶಾರ್ಹೋ ದದೌ ದಶ ಜನಾರ್ದನಃ||

ದಾಶಾರ್ಹ ಜನಾರ್ದನನು ಹತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಹೊರಬಲ್ಲಷ್ಟು
ಅಗ್ನಿವರ್ಚಸ ಉತ್ತಮ ಗುಣದ ಕೃತಾಕೃತ ಕನಕವನ್ನೂ ನೀಡಿದನು.

01213047a ಗಜಾನಾಂ ತು ಪ್ರಭಿನ್ನಾನಾಂ ತ್ರಿಧಾ ಪ್ರಸ್ರವತಾಂ ಮದಂ|

01213047c ಗಿರಿಕೂಟನಿಕಾಶಾನಾಂ ಸಮರೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಾಂ|

01213048a ಕ್ಲುಪ್ತಾನಾಂ ಪಟುಘಂಟಾನಾಂ ವರಾಣಾಂ ಹೇಮಮಾಲಿನಾಂ|

01213048c ಹಸ್ತಾರೋಹೈರುಪೇತಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಸಾಹಸಪ್ರಿಯಃ||

ಸಾಹಸಪ್ರಿಯನು ಮೂರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ,
ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ, ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಯಿಡದ,
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೋರಾಗಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ಗಂಟೆಗಳಿಂದ
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆಯ್ದ ಸಹಸ್ರ ಆನೆಗಳನ್ನು
ನೀಡಿದನು.

01213049a ರಾಮಃ ಪಾದಗ್ರಾಹಣಿಕಂ ದದೌ ಪಾರ್ಥಾಯ ಲಾಂಗಲೀ|

01213049c ಪ್ರಿಯಮಾಣೋ ಹಲಧರಃ ಸಂಬಂಧಪ್ರೀತಿಮಾವಹನ್||

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಹಲಧರ ರಾಮನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟನು.

01213050a ಸ ಮಹಾಧನರತ್ನಾಘೋ ವಸ್ತ್ರಕಂಬಲಫೇನವಾನ್|

01213050c ಮಹಾಗಜಮಹಾಗ್ರಾಹಃ ಪತಾಕಾಶೈವಲಾಕುಲಃ||

01213051a ಪಾಂಡುಸಾಗರಮಾವಿದ್ಧಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾನದಃ|

01213051c ಪೂರ್ಣಮಾಪೂರಯಂಸ್ತೇಷಾಂ ದ್ವಿಷಚ್ಯೋಕಾವಹೋಽಭವತ್||

ವಸ್ತ್ರಕಂಬಲಗಳೇ ನೊರೆಯಾಗಿದ್ದ, ಮಹಾ ಗಜಗಳೇ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಾಗಿದ್ದ, ಪತಾಕಗಳ ದೋಣಿಗಳು ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ಧನ ರತ್ನಗಳ ಈ ಮಹಾಪ್ರವಾಹವು ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುವ ಮಹಾ ನದಿಯಂತೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವರಿಸಿ ಅವರ ವೈರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿತು.

01213052a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತತ್ಸರ್ವಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01213052c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ತಾಂಶ್ಚೈವ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಮಹಾರಥಾನ್||

ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕ ಮಹಾರಥಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

01213053a ತೇ ಸಮೇತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕುರುವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕೋತ್ತಮಾಃ|

01213053c ವಿಜಹ್ನುರಮರಾವಾಸೇ ನರಾಃ ಸುಕೃತಿನೋ ಯಥಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ಕುರು ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕ ಶ್ರೇಷ್ಠರು
ಪುಣ್ಯಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆನಂದಿಸಿದರು.

01213054a ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಹಾಪಾನ್ಯೈರುತ್ಕೃಷ್ಟತಲನಾದಿತ್ಯೈಃ|

01213054c ಯಥಾಯೋಗಂ ಯಥಾಪ್ರೀತಿ ವಿಜಹ್ಯುಃ ಕುರುವೃಷ್ಟಯಃ||

ಕುರು ವೃಷ್ಟಿಯರು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಎಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು
ಮಹಾ ಪಾನ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ರಂಜಿಸಿದರು.

01213055a ಏವಮುತ್ತಮವೀರ್ಯಾಸ್ತೇ ವಿಹೃತ್ಯ ದಿವಸಾನ್ಬಹೂನ್|

01213055c ಪೂಜಿತಾಃ ಕುರುಭಿರ್ಜಗ್ಮುಃ ಪುನರ್ದ್ವಾರವತೀಂ ಪುರೀಂ||

ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತಮ ವೀರರು ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳು ವಿಹರಿಸಿ
ಕುರುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಪುನಃ ದ್ವಾರವತೀ ಪುರವನ್ನು
ತಲುಪಿದರು.

01213056a ರಾಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಯಯುರ್ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಮಹಾರಥಾಃ|

01213056c ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಶುಭ್ರಾಣಿ ದತ್ತಾನಿ ಕುರುಸತ್ತಮೈಃ||

ಕುರುಸತ್ತಮರು ನೀಡಿದ್ದ ಶುಭ್ರ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವೃಷ್ಟಿ-ಅಂಧಕ
ಮಹಾರಥಿಗಳು ರಾಮನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು.

01213057a ವಾಸುದೇವಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ತತ್ತ್ಯೈವ ಸಹ ಭಾರತ|

01213057c ಉವಾಸ ನಗರೇ ರಮ್ಯೇ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ಮಹಾಮನಾಃ|

01213057e ವ್ಯಚರದ್ಯಮುನಾಕೂಲೇ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಹ ಭಾರತ||

01213057 ಮೃಗಾನ್ವಿಘ್ನಾನ್ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ರೇಮೇ ಸಾರ್ಥಂ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಭಾರತ! ಆದರೆ ಮಹಾಮನ ವಾಸುದೇವನು ಪಾರ್ಥನ ಸಹಿತ ರಮ್ಯ
ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಭಾರತ! ಅವನು ಪಾರ್ಥನ
ಸಹಿತ ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಿರೀಟಿಯ ಸಹಿತ
ವರಾಹ ಮತ್ತು ಇತರ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ರಮಿಸಿದನು.

01213058a ತತಃ ಸುಭದ್ರಾ ಸೌಭದ್ರಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾ ಸ್ವಸಾ|

01213058c ಜಯಂತಮಿವ ಪೌಲೋಮೀ ದ್ಯುತಿಮಂತಮಜೀಜನತ್||

ಕೇಶವನ ಪ್ರಿಯ ತಂಗಿ ಸುಭದ್ರೆಯು ಪೌಲೋಮಿಯು ದ್ಯುತಿಮಂತ
ಜಯಂತನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೌಭದ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01213059a ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಮೃಷಭಾಕ್ಷಮರಿಂದಮಂ|

01213059c ಸುಭದ್ರಾ ಸುಷುವೇ ವೀರಮಭಿಮನ್ಯುಂ ನರರ್ಷಭಂ||

ಸುಭದ್ರೆಯು ಜನ್ಮವಿತ್ತ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ದೀರ್ಘಬಾಹುವೂ,
ಮಹಾಸತ್ತ್ವಯುತನೂ, ವೃಷಭಾಕ್ಷನೂ, ನರರ್ಷಭನೂ ವೀರನೂ
ಆಗಿದ್ದನು.

01213060a ಅಭೀಶ್ಚ ಮನ್ಯುಮಾಂಶ್ಚೈವ ತತಸ್ತಮರಿಮರ್ದನಂ|

01213060c ಅಭಿಮನ್ಯುಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುರಾರ್ಜುನಿಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ||

ಅವನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿದ್ದನು, ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಅದುದರಿಂದ
ಪುರುಷರ್ಷಭ ಅರಿಮರ್ದನ ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಅಭಿಮನ್ಯು ಎಂದು

ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

01213061a ಸ ಸಾತ್ವತ್ಯಾಮತಿರಥಃ ಸಂಬಭೂವ ಧನಂಜಯಾತ್|

01213061c ಮಖೇ ನಿರ್ಮಥ್ಯಮಾನಾದ್ವಾ ಶಮೀಗರ್ಭಾದ್ಧತಾಶನಃ||

ಕಡೆದ ಶಮೀ ಗರ್ಭದ ಮುಖದಿಂದ ಹುತಾಶನನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಅತಿರಥನು ಸಾತ್ವತೆಯಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದನು.

01213062a ಯಸ್ಮಿಂಜಾತೇ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

01213062c ಅಯುತಂ ಗಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಪ್ರಾದಾನ್ನಿಷ್ಕಾಂಶ್ಚ ತಾವತಃ|

ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಮಹಾಬಾಹು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದನು.

01213063a ದಯಿತೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಚಾಭವತ್|

01213063c ಪಿತೃಣಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಜಾನಾಮಿವ ಚಂದ್ರಮಾಃ||

ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಮನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ವಾಸುದೇವನ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನವನಾಗಿದ್ದನು.

01213064a ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಚಕ್ರೇ ತಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಃ ಶುಭಾಃ|

01213064c ಸ ಚಾಪಿ ವವೃಧೇ ಬಾಲಃ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಯಥಾ ಶಶೀ||

ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿಯಾದ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಶುಭಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನೇ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಬಾಲಕನೂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಶಿಯ ಹಾಗೆ

ವೃದ್ಧಿಸಿದನು.

01213065a ಚತುಷ್ಟಾದಂ ದಶವಿಧಂ ಧನುರ್ವೇದಮರಿಂದಮಃ|

01213065c ಅರ್ಜುನಾದ್ವೇದ ವೇದಜ್ಞಾತ್ಸಕಲಂ ದಿವ್ಯಮಾನುಷಂ||

ಆ ಅರಿಂದಮನು ವೇದಜ್ಞ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಚತುಷ್ಟಾದಗಳನ್ನು²⁷⁹

²⁷⁹ಮಂತ್ರಮುಕ್ತಂ ಪಾಣಿಮುಕ್ತಂ ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತಂ ತಥೈವ ಚ| ಅಮುಕ್ತಂ ಚ ಧನುರ್ವೇದೇ ಚತುಷ್ಟಾಚ್ಚೈಸ್ಮಿರಿತಂ|| ಎಂದು ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಮುಕ್ತ, ಪಾಣಿಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಅಮುಕ್ತ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿವೆ. ಕೇವಲ ಮಂತ್ರದ್ವಾರ ಯಾವುದರ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯೋ (ಉಪಸಂಹಾರವಲ್ಲ) ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಮುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೈಯಿಂದ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೂಡಿ ಬಿಡುವ ಬಾಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಪಾಣಿಮುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಉಪಸಂಹಾರ ಈ ಎರಡೂ ಇರುವ ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿರುವ, ಶತ್ರುಗಳು ಕೇವಲ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಕೇಳುವುದರಿಂದ (ಪತಾಕೆ, ಶಂಖ ಮೊದಲಾದವುಗಳು) ಭಯಭೀತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಅಮುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೊಂದಿದ್ದ, ದಶವಿಧದ²⁸⁰ ಸಕಲ ದಿವ್ಯ ಮಾನುಷ ಧನುರ್ವೇದ²⁸¹ವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡನು.

01213066a ವಿಜ್ಞಾನೇಷ್ಟಪಿ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಸೌಷ್ಠವೇ ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

01213066c ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಪಿ ಚ ಸರ್ವಾಸು ವಿಶೇಷಾನಭ್ಯಶಿಕ್ಷಯತ್||

ಆ ಮಹಾಬಲಿಯು ಅಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡನು, ಸರ್ವವನ್ನೂ ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾದವುಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡನು.

²⁸⁰ಆದಾನಮಥಸಂಧಾನಂ ಮೋಕ್ಷಣಂ ವಿನಿವರ್ತನಂ| ಸ್ಥಾನಂ ಮುಷ್ಠಿಃ ಪ್ರಯೋಗಶ್ಚ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾನಿ ಮಂಡಲಂ| ರಹಸ್ಯಂ ಚೇತಿ ದಶಧಾ ಧನುರ್ವೇದಾಂಗಮಿಷ್ಯತೇ||
ಎಂದು ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಅಂಗಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಭತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಆದಾನ. ಅದನ್ನು ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಏರಿಸುವುದು ಸಂಧಾನ. ಲಕ್ಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿಡುವುದು ಮೋಕ್ಷಣ. ಶತ್ರುವು ನಿರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ಟು ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿನಿವರ್ತನ. ಧನುಸ್ಸಿನ ನಡುಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಥಾನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಮುಷ್ಠಿ. ತರ್ಜನೀ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಅಂಗುಷ್ಠಗಳ ಮೂಲಕ ಬಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಪ್ರಯೋಗ. ವೈರಿಯ ಬಾಣಗಳ ಆಘಾತವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ರಥದೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಮಂಡಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

²⁸¹ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ದಿವ್ಯ ಹಾಗೂ ಖಡ್ಗ, ಬಾಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಮಾನುಷ ಅಸ್ತ್ರಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

01213067a ಆಗಮೇ ಚ ಪ್ರಯೋಗೇ ಚ ಚಕ್ರೇ ತುಲ್ಯಮಿವಾತ್ಮನಃ|

01213067c ತುತೋಷ ಪುತ್ರಂ ಸೌಭದ್ರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಅವನು ಆಗಮ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸರಿಸಾಟಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.
ಧನಂಜಯನು ಪುತ್ರ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ
ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01213068a ಸರ್ವಸಂಹನನೋಪೇತಂ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಂ|

01213068c ದುರ್ಧರ್ಷಮೃಷಭಸ್ಕಂಧಂ ವ್ಯಾತ್ತಾನನಮಿವೋರಗಂ||

01213069a ಸಿಂಹದರ್ಪಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಮತ್ತಮಾತಂಗವಿಕ್ರಮಂ|

1213069c ಮೇಘದುಂದುಭಿನಿಘೋಷಂ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಭಾನನಂ||

01213070a ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಶೌರ್ಯೇ ವೀರ್ಯೇ ರೂಪೇ ತಥಾಕೃತೌ|

01213070c ದದರ್ಶ ಪುತ್ರಂ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಮಘವಾನಿವ ತಂ ಯಥಾ||

ಸರ್ವಸಂಹನನೋಪೇತ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತ, ದುರ್ಧರ್ಷ,
ವೃಷಭಸ್ಕಂಧ, ಉರಗದಂತೆ ಅಗಲ ಬಾಯನ್ನುಳ್ಳ, ಸಿಂಹದರ್ಪ,
ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ಮತ್ತಮಾತಂಗ ವಿಕ್ರಮಿ, ಮೇಘದುಂದುಭಿ ನಿಘೋಷ,
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಭಾನನ, ಶೌರ್ಯ ವೀರ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಸದೃಶ
ಪುತ್ರನನ್ನು ವಘವಂತನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಂಡನು.

01213071a ಪಾಂಚಾಲ್ಯಪಿ ಚ ಪಂಚಭ್ಯಃ ಪತಿಭ್ಯಃ ಶುಭಲಕ್ಷಣಾ|

01213071c ಲೇಭೇ ಪಂಚ ಸುತಾನ್ವೀರಾಂಶುಭಾನ್ವಂಚಾಚಲಾನಿವ||

ಶುಭಲಕ್ಷಣಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಐವರು ಪತಿಗಳಿಂದ ಐದು

ಪರ್ವತಗಳಂತಿರುವ ವೀರ ಶುಭ ಐವರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು.

01213072a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾತ್ಮ ತಿವಿಂಧ್ಯಂ ಸುತಸೋಮಂ ವೃಕೋದರಾತ್|

01213072c ಅರ್ಜುನಾಚ್ಚ ತಕರ್ಮಾಣಂ ಶತಾನೀಕಂ ಚ ನಾಕುಲಿಂ||

01213073a ಸಹದೇವಾಚ್ಚ ತಸೇನಮೇತಾನ್ವಂಚ ಮಹಾರಥಾನ್|

01213073c ಪಾಂಚಾಲೀ ಸುಷುವೇ ವೀರಾನಾದಿತ್ಯಾನದಿರ್ತಿಯಥಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂದ್ಯ, ವೃಕೋದರನಿಂದ ಸುತಸೋಮ, ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಶ್ರುತಕರ್ಮ, ನಕುಲನಿಂದ ಶತಾನೀಕ, ಮತ್ತು ಸಹದೇವನಿಂದ ಶ್ರುತಸೇನ ಈ ಐವರು ವೀರ ಮಹಾರಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಅದಿತಿಯು ಆದಿತ್ಯರಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

01213074a ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ತಮೂಚುರ್ವಿಪ್ರಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

01213074c ಪರಪ್ರಹರಣಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯೋ ಭವತ್ವಯಂ||

ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ವಿಪ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು:
“ಇವನು ಪರಪ್ರಹರಣಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

01213075a ಸುತೇ ಸೋಮಸಹಸ್ರೇ ತು ಸೋಮಾರ್ಕಸಮತೇಜಸಂ|

01213075c ಸುತಸೋಮಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಸುಷುವೇ ಭೀಮಸೇನತಃ||

ಸಹಸ್ರ ಸೋಮಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿದಾಗ ಆಗುವ ಸೋಮಾರ್ಕಸಮತೇಜಸ್ವಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಸುತಸೋಮನನ್ನು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಪಡೆದಳು.

01213076a ಶ್ರುತಂ ಕರ್ಮ ಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ನಿವೃತ್ತೇನ ಕಿರೀಟಿನಾ|

01213076c ಜಾತಃ ಪುತ್ರಸ್ತವೇತ್ಯೇವಂ ಶ್ರುತಕರ್ಮಾ ತತೋಽಭವತ್||

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಪುತ್ರನು ಶ್ರುತಕರ್ಮನೆಂದಾಗುತ್ತಾನೆ.”

01213077a ಶತಾನೀಕಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಃ ಕೌರವ್ಯಃ ಕುರುನಂದನಃ|

01213077c ಚಕ್ರೇ ಪುತ್ರಂ ಸನಾಮಾನಂ ನಕುಲಃ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಂ||

ಕೌರವ್ಯ ಕುರುನಂದನ ನಕುಲನು ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಶತಾನೀಕನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಟ್ಟನು.

01213078a ತತಸ್ತ್ವ ಜೀಜನತ್ ಕೃಷ್ಣಾ ನಕ್ಷತ್ರೇ ವಹ್ನಿದೈವತೇ|

01213078c ಸಹದೇವಾತ್ಸುತಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಚು ತಸೇನೇತಿ ತಂ ವಿದುಃ||

ನಂತರ ಕೃಷ್ಣೆಯು ವಹ್ನಿದೇವತೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನಿಂದ ಸುತನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಶ್ರುತಸೇನನೆಂದಾದನು.

01213079a ಏಕವರ್ಷಾಂತರಾಸ್ತ್ವೇವ ದ್ರೌಪದೇಯಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

01213079c ಅನ್ವಜಾಯಂತ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪರಸ್ಪರಹಿತೇ ರತಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಯಶಸ್ವಿಯರಾದ ದ್ರೌಪದೇಯರು ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರ ಹಿತದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

01213080a ಜಾತಕರ್ಮಾಣ್ಯಾನುಪೂರ್ವ್ಯಾಚ್ಚೂ ಡೋಪನಯನಾನಿ ಚ|

01213080c ಚಕಾರ ವಿಧಿವದ್ಧೌಮ್ಯಸ್ತೇಷಾಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಅವರಿಗೆ ಧೌಮ್ಯನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಜಾತಕರ್ಮ, ಚೌಳ,

ಮತ್ತು ಉಪನಯನಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

01213081a ಕೃತ್ವಾ ಚ ವೇದಾಧ್ಯಯನಂ ತತಃ ಸುಚರಿತವ್ರತಾಃ|

01213081c ಜಗೃಹುಃ ಸರ್ವ ಮಿಷ್ಟಸ್ಮಮರ್ಜುನಾದ್ಧಿವ್ಯಮಾನುಷಂ||

ಆ ಸುಚರಿತವ್ರತರು ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ದಿವ್ಯ ಮಾನುಷ ಸರ್ವ ಅಸ್ತು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಕಲಿತರು.

01213082a ದೇವಗರ್ಭೋಪಮೈಃ ಪುತ್ರೈರ್ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಕೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ|

01213082c ಅನ್ವಿತಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಪಾಂಡವಾ ಮುದಮಾಪ್ಸುವನ್||

ಈ ವಿಶಾಲ ಛಾತಿಯ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ದೇವಗರ್ಭ ಸಮಾನ ಪುತ್ರರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಪಾಂಡವರು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹರಣಾಹರಣಪರ್ವಣಿ
ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಹರಣಾಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರಾ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಹರಣಾಹರಣಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಹರಣಾಹರಣಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೦/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೧೮/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೧೩/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

ಖಾಂಡವದಾಹ ಪರ್ವ

೨೧೪

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪಿ ಅನಲನ ಆಗಮನ

ಪಾಂಡವರ ಸಂತೋಷದ ದಿನಗಳು (೧-೧೩). ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರು
ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಜಲವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯಮುನೆಗೆ ಹೋದುದು (೧೪-೨೫).

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಕುಳಿತಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದುದು (೨೬-೩೨).

01214001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01214001a ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ವಸಂತಸ್ತೇ ಜಘ್ನುರನ್ಯಾನ್ನರಾಧಿಪಾನ್|

01214001c ಶಾಸನಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಶಾಂತನವಸ್ಯ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು
ಶಾಂತನುವಿನ ಶಾಸನದಂತೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು
ಅನ್ಯ ನರಾಧಿಪರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದರು.

01214002a ಆಶ್ರಿತೈ ಧರ್ಮರಾಜಾನಂ ಸರ್ವ ಲೋಕೋಽವಸತ್ಸುಖಂ|

01214002c ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣಕರ್ಮಾಣಂ ಸ್ವದೇಹಮಿವ ದೇಹಿನಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಜನರೂ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣ

ಕರ್ಮಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ದೇಹಗಳೊಳಗಿರುವ ಆತ್ಮಗಳಂತೆ
ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01214003a ಸ ಸಮಂ ಧರ್ಮ ಕಾಮಾರ್ಥಾನ್ ಸ್ವೇವೇ ಭರತರ್ಷಭಃ|

01214003c ತ್ರೀನಿವಾತ್ಮ ಸಮಾನ್ಯಂಧೂನ್ಯಂಧುಮಾನಿವ ಮಾನಯನ್||

ಭರತರ್ಷಭರು ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಈ ಮೂರು ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ
ಆತ್ಮಸಮಾನ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು.

01214004a ತೇಷಾಂ ಸಮವಿಭಕ್ತಾನಾಂ ಕ್ಷಿತೌ ದೇಹವತಾಮಿವ|

01214004c ಬಭೌ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಾನಾಂ ಚತುರ್ಥ ಇವ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹ ತಳೆದ
ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯವನಂತೆ²⁸² ಇದ್ದನು.

01214005a ಅಧ್ಯೇತಾರಂ ಪರಂ ವೇದಾಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತಾರಂ ಮಹಾಧ್ವರಾಃ|

01214005c ರಕ್ಷಿತಾರಂ ಶುಭಂ ವರ್ಣಾ ಲೇಭಿರೇ ತಂ ಜನಾಧಿಪಂ||

ಈ ಜನಾಧಿಪನಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು ಒಬ್ಬ ಪರಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು,
ಮಹಾಧ್ವರಗಳು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯೋಕ್ತಾರನನ್ನು ಮತ್ತು ವರ್ಣಗಳು ಒಬ್ಬ
ಪರಮ ಸಂರಕ್ಷಕನನ್ನು ಪಡೆದವು²⁸³.

²⁸² ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯದೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷ.

²⁸³ ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ಅಧ್ಯೇತಾರಂ ಪರಂ ವೇದಾನ್ ಪ್ರಯೋಕ್ತಾರಂ
ಮಹಾಧ್ವರೇ| ರಕ್ಷಿತಾರಂ ಶುಭಾಂತ್ಯೋಕ್ತಾನ್ಲೇಭಿರೇ ತಂ ಜನಾಧಿಪಂ||” ಅರ್ಥಾತ್

01214006a ಅಧಿಷ್ಠಾನವತೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪರಾಯಣವತೀ ಮತಿಃ|

01214006c ಬಂಧುಮಾನಖಿಲೋ ಧರ್ಮಸ್ತೇನಾಸೀತ್ಪ್ರಥಿವೀಕ್ಷಿತಾ||

ಈ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಿತನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅಧಿಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಮತಿಯು ಪರಾಯಣವನ್ನೂ ಪಡೆದರು²⁸⁴ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಬಂಧುಗಳೂ ಧರ್ಮನಿರತರಾಗಿದ್ದರು²⁸⁵.

01214007a ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜಾ ಚತುರ್ಭಿರಧಿಕಂ ಬಭೌ|

01214007c ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾನೈರ್ವಿತತೋ ವೇದೈರಿವ ಮಹಾಧ್ವರಃ||

ವೇದಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಧ್ವರವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಾಲ್ವರು ಸಹೋದರನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ರಾಜನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಾಯುಜ್ಯಮಾನನಾಗಿದ್ದನು.

01214008a ತಂ ತು ಧೌಮ್ಯಾದಯೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಪರಿವಾಯೋಪತಸ್ಥಿರೇ|

01214008c ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮಾ ಮುಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಮಿವಾಮರಾಃ||

“ಆ ಜನಾಧಿಪನಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚಿಂತಕನನ್ನು, ಮಹಾಧ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವನನ್ನು, ಮತ್ತು ಶುಭ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವವನನ್ನು ಪಡೆದರು” ಎಂದಿದೆ.

²⁸⁴ ಅರ್ಥಾತ್ - ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಚಂಚಲವಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ತಮ ನಿಷ್ಠಾಪರವಾಯಿತು.

²⁸⁵ ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ಬಂಧುಮಾನಖಿಲೋ” ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಾಗಿ “ವರ್ಧಮಾನೋಽಖಿಲೋ” ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಧರ್ಮದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು ಎಂದರ್ಥ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮಾನ ಅಮರ ಪ್ರಮುಖರು ಪ್ರಜಾಪತಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಧೌಮ್ಯಾದಿ ವಿಪ್ರರು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

01214009a ಧರ್ಮರಾಜೇ ಅತಿಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಇವಾಮಲೇ|

01214009c ಪ್ರಜಾನಾಂ ರೇಮಿರೇ ತುಲ್ಯಂ ನೇತ್ರಾಣಿ ಹೃದಯಾನಿ ಚ||

ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರೀತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಣ್ಣು-ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಸಮಾನ ಸಂತೋಷವಿತ್ತು²⁸⁶.

01214010a ನ ತು ಕೇವಲದೈವೇನ ಪ್ರಜಾ ಭಾವೇನ ರೇಮಿರೇ|

01214010c ಯದ್ಭೂವ ಮನಃಕಾಂತಂ ಕರ್ಮಣಾ ಸ ಚಕಾರ ತತ್||

ಅವನೇ ದೇವ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅವನಿಗೆ ಅವರ
ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರಜಾಭಾವದಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನೀಯುವ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು.

01214011a ನ ಹ್ಯಯುಕ್ತಂ ನ ಚಾಸತ್ಯಂ ನಾನೃತಂ ನ ಚ ವಿಪ್ರಿಯಂ|

01214011c ಭಾಷಿತಂ ಚಾರುಭಾಷಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಆ ಚಾರುಭಾಷಿ ಧೀಮಂತ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ

²⁸⁶ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ - ಅಮಲ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವ
ಧರ್ಮರಾಜನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಣ್ಣು-ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ
ರೀತಿಯ ಆನಂದವು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು - ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನೂ
ಕೊಡಬಹುದು.

ಅಯುಕ್ತ ಅಸತ್ಯ ಸತ್ಯವಲ್ಲದ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳು
ಹೊರಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ²⁸⁷.

01214012a ಸ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಹಿತಮಾತ್ಮನ ಏವ ಚ|

01214012c ಚಿಕೀರ್ಷುಃ ಸುಮಹಾತೇಜಾ ರೇಮೇ ಭರತಸತ್ತಮಃ||

ತನ್ನ ಮತ್ತು ಸರ್ವಲೋಕ ಹಿತಕಾರಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಆ
ಸುಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಭರತಸತ್ತಮನು ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

01214013a ತಥಾ ತು ಮುದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾ ವಿಗತಜ್ವರಾಃ|

01214013c ಅವಸನ್ನಧಿವೀಪಾಲಾಂಸ್ತ್ರಾಸಯಂತಃ ಸ್ವತೇಜಸಾ||

ಪಾಂಡವರು ಹೀಗೆ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು
ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಇತರ ಪೃಥ್ವಿಪಾಲರನ್ನು ಸಂತಪ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ
ವಾಸಿಸಿದರು.

01214014a ತತಃ ಕತಿಪಯಾಹಸ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್|

01214014c ಉಷ್ಣಾನಿ ಕೃಷ್ಣ ವರ್ತಂತೇ ಗಚ್ಛಾಮೋ ಯಮುನಾಂ ಪ್ರತಿ||

²⁸⁷ ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದವು ಈ
ರೀತಿಯಿದೆ: ನ ಹ್ಯಯುಕ್ತಂ ನ ಚಾಸತ್ಯಂ ನಾಸಹ್ಯಂ ನ ಚ ವಾಪ್ರಿಯಂ| ಅರ್ಥಾತ್
ಚಾರುಭಾಷೀ ಧೀಮಂತ ಪಾರ್ಥನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಯುಕ್ತವಾದದ್ದಾಗಲೀ
(ತಕ್ಕುದಾಗಿರದ), ಅಸತ್ಯವಾಗಲೀ (ಸುಳ್ಳಾಗಲೀ), ಅಸಹ್ಯವಾಗಲೀ (ಕೇಳಿದವರಿಗೆ
ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ), ಮತ್ತು ಅಪ್ರಿಯವಾದ (ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದಿರದ)
ಯಾವುದೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಬೀಭತ್ಸುವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ !
ಬೇಸಗೆಯ ದಿನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ! ಯಮುನೆಯ ಕಡೆ ಹೋಗೋಣ !

01214015a ಸುಹೃಜ್ಜ ನವೃತಾಸ್ತತ್ರ ವಿಹೃತ್ಯ ಮಧುಸೂದನ|

01214015c ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಪುನರೇಷ್ಯಾಮೋ ರೋಚತಾಂ ತೇ ಜನಾರ್ದನ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಜನಾರ್ದನ ! ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ
ವಿಹರಿಸೋಣ ! ನಿನಗೆ ಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಹಿಂದಿರುಗೋಣ.”

01214016 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

01214016a ಕುಂತೀಮಾತರ್ಮ ಮಾಪ್ಯೇತದ್ರೋಚತೇ ಯದ್ವಯಂ ಜಲೇ|

01214016c ಸುಹೃಜ್ಜ ನವೃತಾಃ ಪಾರ್ಥ ವಿಹರೇಮ ಯಥಾಸುಖಂ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತೆ ಕುಂತಿಯ ಮಗ ಪಾರ್ಥ ! ನಾನೂ
ಕೂಡ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸುಖವಾಗಿ ವಿಹರಿಸಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

01214017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01214017a ಆಮಂತ್ರೈ ಧರ್ಮರಾಜಾನಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಚ ಭಾರತ|

01214017c ಜಗ್ಮತುಃ ಪಾರ್ಥಗೋವಿಂದೌ ಸುಹೃಜ್ಜ ನವೃತೌ ತತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ ! ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ
ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಸುಹೃದಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ
ಪಾರ್ಥ-ಗೋವಿಂದರು ಹೊರಟರು.

01214018a ವಿಹಾರದೇಶಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನಾನಾದ್ಯುಮವದುತ್ತಮಂ|

01214018c ಗೃಹೈರುಚ್ಚಾವಚೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಪುರಂದರಗೃಹೋಪಮಂ||

01214019a ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯೈಶ್ಚ ಪೇಯೈಶ್ಚ ರಸವದ್ಭಿರ್ಮಹಾಧನೈಃ|

01214019c ಮಾಲೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಯುಕ್ತಂ ವಾಷ್ಣೇಯಪಾರ್ಥಯೋಃ²⁸⁸||

01214020a ಆವಿವೇಶತುರಾಪೂರ್ಣಂ ರತ್ನೈರುಚ್ಚಾವಚೈಃ ಶುಭೈಃ|

01214020c ಯಥೋಪಜೋಷಂ ಸರ್ವಶ್ಚ ಜನಶ್ಚಿಕ್ರೀಡ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ್ದ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಮನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ,
ವಾಷ್ಣೇಯ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ,
ಪಾನೀಯ, ರಸಗಳು, ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದ, ವಿಹಾರಪ್ರದೇಶವನ್ನು
ಸೇರಿ ರತ್ನದ ಹೊಳಪಿನ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಕೊಳಗಳನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿದರು.

01214021a ವನೇ ಕಾಶ್ಚಿ ಜ್ವಲೇ ಕಾಶ್ಚಿ ತ್ಕಾಶ್ಚಿ ದ್ವೇಶ್ಮಸು ಚಾಂಗನಾಃ|

01214021c ಯಥಾದೇಶಂ ಯಥಾಪ್ರೀತಿ ಚಿಕ್ರೀಡುಃ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥಯೋಃ||

²⁸⁹ಕೆಲವು ಅಂಗನೆಯರು ವನದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು

²⁸⁸ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕದ ಈ ಪಾದವು - ಮಾಲೈಶ್ಚ

ವಿವಿಧೈರ್ಗಂಧೈರ್ಯುಕ್ತಂ ವಾಷ್ಣೇಯಪಾರ್ಥಯೋಃ| - ಎಂದಿದೆ.

²⁸⁹ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ, ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು, ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ.

ಸ್ಮಿಯಶ್ಚ ವಿಪುಲಶೋಣ್ಯಶ್ಚಾರುಪೀನಪಯೋಧರಾಃ|

ಮದಸ್ವಲಿತಗಾಮಿನ್ಯಶ್ಚಿಕ್ರೀಡುವಾಮಲೋಚನಾಃ|| ಅಂದರೆ ವಿಪುಲ ಶೋಣಿಯ,

ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದರು.

01214022a ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಸುಭದ್ರಾ ಚ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ|

01214022c ಪ್ರಯಚ್ಛೇತಾಂ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ತೇ ಸ್ಮ ಮದೋತ್ಕಟೇ²⁹⁰||

ಮದೋತ್ಕಟ ದ್ರೌಪದೀ-ಸುಭದ್ರೆಯರು ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತು-
ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನೀಡಿದರು.

01214023a ಕಾಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ನನೃತುಶ್ಚಕ್ರುಶುಶ್ಚ ತಥಾಪರಾಃ|

01214023c ಜಹಸುಶ್ಚಾಪರಾ ನಾರ್ಯಃ ಪಪುಶ್ಚಾನ್ಯಾ ವರಾಸವಂ||

ಕೆಲವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿದರು, ಕೆಲವರು ಜೋರಾಗಿ
ಕೂಗಾಡಿದರು, ಕೆಲವರು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕರು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು
ಇಷ್ಟಬಂದ ಮದಿರವನ್ನು ಕುಡಿದರು.

01214024a ರುರುದುಶ್ಚಾಪರಾಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಜಘ್ನುಶ್ಚ ಪರಸ್ಪರಂ|

01214024c ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸುರನ್ಯಾಶ್ಚ ರಹಸ್ಯಾನಿ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಕೆಲವರು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ
ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಿನ

ಪೀನಪಯೋಧರೆಯರು, ಮದಸ್ಥಲಿತ ಗಾಮಿನಿಯರಾದ ಸುಂದರ
ವಾಮಲೋಚನೆಯರು ಅಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

²⁹⁰ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ: ಪ್ರಾಯಚ್ಛತಾಂ
ಮಹಾರಾಜ ತೇ ತು ತಸ್ಮಿನ್ಮದೋತ್ಕಟೇ|

ಪಿಸುಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01214025a ವೇಣುವೀಣಾಮೃದಂಗಾನಾಂ ಮನೋಜ್ಞಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01214025c ಶಬ್ದೇನಾಪೂರ್ಯತೇ ಹ ಸ್ಮ ತದ್ವನಂ ಸುಸಮೃದ್ಧಿಮತ್||

ಆ ಸುಸಮೃದ್ಧ ವನವು ಮನಸೆಳೆಯುವ ವೇಣು, ವೀಣಾ ಮತ್ತು ಮೃದಂಗಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

01214026a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ವರ್ತಮಾನೇ ಕುರುದಾಶಾರ್ಹನಂದನೌ|

01214026c ಸಮೀಪೇ ಜಗ್ಮತುಃ ಕಂ ಚಿದುದ್ದೇಶಂ ಸುಮನೋಹರಂ||

01214027a ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಕೃಷ್ಣೌ ಪರಪುರಂಜಯೌ|

01214027c ಮಹಾರ್ಹಾಸನಯೋ ರಾಜಂಸ್ತತಸ್ತೌ ಸನ್ನಿಷೀದತುಃ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಕುರು-ದಾಶಾರ್ಹನಂದನರಿಬ್ಬರೂ ಸಮೀಪದ ಸುಮನೋಹರ ಪ್ರದೇಶವೊಂದನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮಹಾತ್ಮ, ಪರಪುರಂಜಯ ಕೃಷ್ಣರು ಸೊಗಸಾದ ಆಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

01214028a ತತ್ರ ಪೂರ್ವವ್ಯತೀತಾನಿ ವಿಕ್ರಾಂತಾನಿ ರತಾನಿ ಚ|

01214028c ಬಹೂನಿ ಕಥಯಿತ್ವಾ ತೌ ರೇಮಾತೇ ಪಾರ್ಥಮಾಧವೌ||

ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥ-ಮಾಧವರು ಹಿಂದಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಕ್ರಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

01214029a ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟೌ ಮುದಿತೌ ನಾಕಪೃಷ್ಠೇಽಶ್ವಿನಾವಿವ|

01214029c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛತ್ತದಾ ವಿಪ್ರೋ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಈ ರೀತಿ ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಶ್ವಿನಿಗಳಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿಪ್ರನೋರ್ವನು ಆಗಮಿಸಿದನು.

01214030a ಬೃಹಚ್ಛಾಲಪ್ರತೀಕಾಶಃ ಪ್ರತಪ್ತಕನಕಪ್ರಭಃ|

01214030c ಹರಿಪಿಂಗೋ ಹರಿಶ್ಮಶ್ರುಃ ಪ್ರಮಾಣಾಯಾಮತಃ ಸಮಃ||

01214031a ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಃ ಕೃಷ್ಣವಾಸಾ ಜಟಾಧರಃ|

01214031c ಪದ್ಮಪತ್ರಾನನಃ ಪಿಂಗಸ್ತೇಜಸಾ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ||

01214032a ಉಪಸೃಷ್ಟಂ ತು ತಂ ಕೃಷ್ಣೌ ಭ್ರಾಜಮಾನಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಂ|

01214032c ಅರ್ಜುನೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ತೂರ್ಣಮುತ್ತತ್ಯ ತಸ್ಥತುಃ||

ಅವನು ಬೃಹತ್ತಾದ ಶಾಲವೃಕ್ಷದಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದನು. ಕರಗಿಸಿದ ಬಂಗಾರದ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಕಿತ್ತಳೆ ಬಣ್ಣದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಗಡ್ಡ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ಸಮ ಪ್ರಮಾಣನಾಗಿ ಆಯತನಾಗಿದ್ದನು. ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಆದಿತ್ಯನಂತಿದ್ದನು. ಕಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದು, ಜಟಾಧರನಾಗಿದ್ದನು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಪದ್ಮಪತ್ರಗಳಂತಿದ್ದವು. ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂಥಹ ಹಳದಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದನು. ಭ್ರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಿ ಅರ್ಜುನ-ವಾಸುದೇವರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪ್ಯನಲಾಗಮನೇ

ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನಲನ ಆಗಮನ
ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧೫

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಖಾಂಡವ ವನವನ್ನು ಸುಡಲು
ತನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಗ್ನಿಯು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೧). ತಮಗೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಆಯುಧ-
ರಥಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೨-೧೯).

01215001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01215001a ಸೋಽಬ್ರವೀದರ್ಜುನಂ ಚೈವ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಸಾತ್ವತಂ|

01215001c ಲೋಕಪ್ರವೀರೌ ತಿಷ್ಠಂತೌ ಖಾಂಡವಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಖಾಂಡವದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ
ನಿಂತಿದ್ದ ಲೋಕಪ್ರವೀರ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತ ವಾಸುದೇವ
ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಅವನು ಹೇಳಿದನು:

01215002a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬಹುಭೋಕ್ತಾಸ್ಮಿ ಭುಂಜೇಽಪರಿಮಿತಂ ಸದಾ|

01215002c ಭಿಕ್ಷೇ ವಾಷ್ಣೇಯಪಾರ್ಥೌ ವಾಮೇಕಾಂ ತೃಪ್ತಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಾಂ||

“ಸದಾ ಅತಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನುವ ಬಹುಭೋಕ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಾನು.
ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಪಾರ್ಥ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ತೃಪ್ತಗೊಳಿಸಿ.”

01215003a ಏವಮುಕ್ತೌ ತಮಬ್ರೂತಾಂ ತತಸ್ತೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

01215003c ಕೇನಾನ್ನೇನ ಭವಾಂಸ್ತುಪ್ರೇತ್ಸ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ ಯತಾವಹೇ||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು, ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರು ಕೇಳಿದರು:

“ಯಾವುದರಿಂದ ನೀನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುವೆ? ಅದನ್ನೇ ನಾವು ನಿನಗೆ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ.”

01215004a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಭಗವಾನಬ್ರವೀತ್ತಾವುಭೌ ತತಃ|

01215004c ಭಾಷಮಾಣೌ ತದಾ ವೀರೌ ಕಿಮನ್ನಂ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

“ಏನು ಅನ್ನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವೀರರಿಗೆ
ಭಗವಾನನು ಹೇಳಿದನು:

01215005a ನಾಹಮನ್ನಂ ಬುಭುಕ್ಷೇ ವೈ ಪಾವಕಂ ಮಾಂ ನಿಬೋಧತಂ|

01215005c ಯದನ್ನಮನುರೂಪಂ ಮೇ ತದ್ಯುವಾಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಂ||

“ನಾನು ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ! ನನ್ನನ್ನು ಪಾವಕನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.
ನನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ !

01215006a ಇದಮಿಂದ್ರಃ ಸದಾ ದಾವಂ ಖಾಂಡವಂ ಪರಿರಕ್ಷತಿ|

01215006c ತಂ ನ ಶಕ್ಷೋಮ್ಯಹಂ ದಗ್ಧಂ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಇಂದ್ರನು ಸದಾ ಈ ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಸುಡುವ ಶಕ್ತಿ ನನಗಿಲ್ಲ.

01215007a ವಸತ್ಯತ್ರ ಸಖಾ ತಸ್ಯ ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗಃ ಸದಾ|

01215007c ಸಗಣಸ್ತತ್ಕೃತೇ ದಾವಂ ಪರಿರಕ್ಷತಿ ವಜ್ರಭೃತೌ||

ಅವನ ಸಖ ಪನ್ನಗ ತಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಗಣಸಮೇತ ಸದಾ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ವಜ್ರಭೃತನು ಇದನ್ನು ಸುಡುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ²⁹¹.

01215008a ತತ್ರ ಭೂತಾನ್ಯನೇಕಾನಿ ರಕ್ಷಂತೇ ಸ್ಮ ಪ್ರಸಂಗತಃ|

01215008c ತಂ ದಿಧಕ್ಷುರ್ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ದಗ್ಧಂ ಶಕ್ರಸ್ಯ ತೇಜಸಾ||

ಪ್ರಸಂಗತಃ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶಕ್ರನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಅವರ್ಯಾರನ್ನೂ ಸುಡಲು ಶಕ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.

01215009a ಸ ಮಾಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೇಘಾಂಭೋಭಿಃ ಪ್ರವರ್ಷತಿ|

01215009c ತತೋ ದಗ್ಧಂ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ದಿಧಕ್ಷುರ್ದಾವಮೀಪ್ಸಿತಂ||

ನಾನು ಅದನ್ನು ಸುಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಮೋಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧಾರಕಾರ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ

²⁹¹ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ತಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮಿತ್ರತ್ವವು ಏನು? ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಂದ್ರನು ತಕ್ಷಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು.

ನನಗೆ ಸುಡಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಆಸೆಯಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅದನ್ನು ಸುಡಲು
ಶಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

01215010a ಸ ಯುವಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಾಯಾಭ್ಯಾಮಸ್ತ್ರವಿದ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಗತಃ|

01215010c ದಹೇಯಂ ಖಾಂಡವಂ ದಾವಮೇತದನ್ನಂ ವೃತಂ ಮಯಾ||

ಅಸ್ತ್ರವಿದ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು
ಕೇಳಿದ್ದೇನಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ
ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಹಾರ.

01215011a ಯುವಾಂ ಹ್ಯುದಕಧಾರಾಸ್ತಾ ಭೂತಾನಿ ಚ ಸಮಂತತಃ|

01215011c ಉತ್ತಮಾಸ್ತ್ರವಿದೋ ಸಮ್ಯಕ್ಸರ್ವತೋ ವಾರಯಿಷ್ಯಥಃ||

ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಾದ ನೀವು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಮೋಡಗಳನ್ನೂ
ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ತಡೆಹಿಡಿಯಬಲ್ಲರಿ.”

²⁹²01215012a ಏವಮುಕ್ತೇ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಜಾತವೇದಸಂ|

01215012c ದಿಧಕ್ಷುಂ ಖಾಂಡವಂ ದಾವಮಕಾಮಸ್ಯ ಶತಕ್ರತೋಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬೀಭತ್ಸುವು ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ಮೀರಿಯೂ
ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಜಾತವೇದಸನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ
ಹೇಳಿದನು:

²⁹²ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ದೇವನು ಖಾಂಡವವನ್ನು ದಹಿಸಲು
ಬಯಸುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

01215013a ಉತ್ತಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮೇ ಸಂತಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ|

01215013c ಯೈರಹಂ ಶಕ್ಷುಯಾಂ ಯೋದ್ಧುಮಪಿ ವಜ್ರಧರಾನ್ಬಹೂನ್||

“ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಜ್ರಧರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ
ಬಹಳಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ.

01215014a ಧನುರ್ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಭಗವನ್ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಸಮ್ಮಿತಂ|

01215014c ಕುರ್ವತಃ ಸಮರೇ ಯತ್ನಂ ವೇಗಂ ಯದ್ವಿಷಹೇತ ಮೇ||

ಆದರೆ ಭಗವನ್! ನನ್ನ ಬಾಹುವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ, ಮತ್ತು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯತ್ನ ಮತ್ತು ವೇಗಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲಂಥ ಧನುಸ್ಸು
ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

01215015a ಶರೈಶ್ಚ ಮೇಽರ್ಥೋ ಬಹುಭಿರಕ್ಷಯೈಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಸ್ಯತಃ|

01215015c ನ ಹಿ ವೋಡುಂ ರಥಃ ಶಕ್ತಃ ಶರಾನ್ಮಮ ಯಥೇಪ್ಸಿತಾನ್||

ಮತ್ತು ನಾನು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ ನನಗೊಂದು
ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಶರಗಳನ್ನೂ ಈ ರಥವು
ಹೊರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01215016a ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚ ದಿವ್ಯಾನಿಚ್ಛೇಯಂ ಪಾಂಡುರಾನ್ವಾತರಂಹಸಃ|

01215016c ರಥಂ ಚ ಮೇಘನಿಘೋಷಂ ಸೂರ್ಯಪ್ರತಿಮತೇಜಸಂ||

ವಾಯುವೇಗದ ಬಿಳಿ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳು ಬೇಕು. ಮೇಘನಿಘೋಷ ಮತ್ತು
ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರತಿಮೆ ರಥವೂ ಬೇಕು.

01215017a ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವೀರ್ಯೇಣ ನಾಯುಧಂ ವಿದ್ಯತೇ ಸಮಂ|

01215017c ಯೇನ ನಾಗಾನ್ವಿಶಾಚಾಂಶ್ಚ ನಿಹನ್ಯಾನ್ಮಾಧವೋ ರಣೇ||

ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ನಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಸಂಹರಿಸಲು ಕೃಷ್ಣ ಮಾಧವನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ
ಸರಿಸಾಟಿ ಆಯುಧವಿಲ್ಲ.

01215018a ಉಪಾಯಂ ಕರ್ಮಣಃ ಸಿದ್ಧೌ ಭಗವನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

01215018c ನಿವಾರಯೇಯಂ ಯೇನೇಂದ್ರಂ ವರ್ಷಮಾಣಂ ಮಹಾವನೇ||

ಭಗವನ್! ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವ ಉಪಾಯವನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಈ ಮಹಾವನದ ಮೇಲೆ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.

01215019a ಪೌರುಷೇಣ ತು ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ಕರ್ತಾರೌ ಸ್ವ ಪಾವಕ|

01215019c ಕರಣಾನಿ ಸಮರ್ಥಾನಿ ಭಗವನ್ದಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪಾವಕ! ಭಗವನ್! ಪೌರುಷದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದ
ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ
ಕರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನಾಗ್ನಿಸಂವಾದೇ ಪಂಚದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಾನ್ನಿಷಂವಾದವೆನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ
ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧೬

ಅಗ್ನಿಯು ವರುಣನಿಂದ ಉತ್ತಮ ರಥವನ್ನೂ, ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗಾಂಡೀವ
ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸುದರ್ಶನ
ಚಕ್ರವನ್ನೂ, ಕೌಮೋದಕೀ ಎನ್ನುವ ಗದೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿದುದು;
ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಸಿದ್ಧರಾದುದು (೧-೩೦). ಅಗ್ನಿಯು ಖಾಂಡವವನ್ನು
ಸುಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೩೧-೩೪).

01216001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01216001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭಗವಾನ್ನೂಮಕೇತುರ್ಹುತಾಶನಃ|

01216001c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ವರುಣಂ ಲೋಕಪಾಲಂ ದಿದೃಕ್ಷಯಾ|

01216001e ಆದಿತ್ಯಮುದಕೇ ದೇವಂ ನಿವಸಂತಂ ಜಲೇಶ್ವರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧೂಮಕೇತು
ಭಗವಾನ್ ಹುತಾಶನನು ಲೋಕಪಾಲ ವರುಣನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು
ಆ ಉದಕವಾಸಿ ಜಲೇಶ್ವರ ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ನೆನೆದನು.

01216002a ಸ ಚ ತಚ್ಚಿಂತಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಪಾವಕಂ|

01216002c ತಮಬ್ರವೀದ್ಧೂಮಕೇತುಃ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಜಲೇಶ್ವರಂ|

01216002e ಚತುರ್ಥಂ ಲೋಕಪಾಲಾನಾಂ ರಕ್ಷಿತಾರಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ||

ಅವನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವನು ಪಾವಕನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.
ಧೂಮಕೇತುವು ಲೋಕಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯವನಾದ ರಕ್ಷಕ
ಮಹೇಶ್ವರ ಜಲೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

01216003a ಸೋಮೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಯದ್ಧತ್ತಂ ಧನುಶ್ಚೈವೇಷುಧೀ ಚ ತೇ|

01216003c ತತ್ತ್ವಯಚ್ಛೋಭಯಂ ಶೀಘ್ರಂ ರಥಂ ಚ ಕಪಿಲಕ್ಷಣಂ||

“ರಾಜ ಸೋಮನು ನಿನಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೀಡಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸು, ಎರಡು
ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಪಿಲಕ್ಷಣದ ರಥವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ
ಇವರಿರ್ವರಿಗೆ ಕೊಡು.

01216004a ಕಾರ್ಯಂ ಹಿ ಸುಮಹತ್ಪಾಥೋ ಗಾಂಡೀವೇನ ಕರಿಷ್ಯತಿ|

01216004c ಚಕ್ರೇಣ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ತನ್ಮದರ್ಥೇ ಪ್ರದೀಯತಾಂ|

01216004e ದದಾನೀತ್ಯೇವ ವರುಣಃ ಪಾವಕಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಆ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಪಾರ್ಥನು ಒಂದು ಸುಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಚಕ್ರವನ್ನು
ನೀಡು. “ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ವರುಣನು ಪಾವಕನಿಗೆ
ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01216005a ತತೋಽದ್ಭುತಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಯಶಃಕೀರ್ತಿವಿವರ್ಧನಂ|

01216005c ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರೈರನಾಧೃಷ್ಯಂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಥಿ ಚ|

01216005e ಸರ್ವಾಯುಧಮಹಾಮಾತ್ರಂ ಪರಸೇನಾಪ್ರಧರ್ಷಣಂ||

01216006a ಏಕಂ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ಸಮ್ಮಿತಂ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಂ|

01216006c ಚಿತ್ರಮುಚ್ಚಾ ವಚೈರ್ವರ್ಣೈಃ ಶೋಭಿತಂ ಶ್ಲಕ್ಷಮವ್ರಣಂ||

01216007a ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವೈಃ ಪೂಜಿತಂ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ|

01216007c ಪ್ರಾದಾದ್ವೈ ಧನುರತ್ನಂ ತದಕ್ಷಯೈ ಚ ಮಹೇಷುಧೀ||

01216008a ರಥಂ ಚ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಯುಜಂ ಕಪಿಪ್ರವರಕೇತನಂ|

01216008c ಉಪೇತಂ ರಾಜತೈರಶ್ವೈರ್ಗಾಂಧರ್ವೈರ್ಹೇಮಮಾಲಿಭಿಃ|

01216008e ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರತೀಕಾಶೈರ್ಮನೋವಾಯುಸಮೈರ್ಜವೇ||

ಆಗ ಆ ಅದ್ಭುತ, ಮಹಾವೀರ್ಯ, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಅನಾದ್ಯಷ್ಟ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಥಿ,
ಸರ್ವಾಯುಧ ಮಹಾಮಾತ್ರವಾದ, ಪರಸೇನೆಯನ್ನು ತತ್ತರಿಸುವ,
ಒಂದೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ, ರಾಷ್ಟ್ರವಿವರ್ಧಕ, ರತ್ನಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತ, ಸುಂದರ ಬಣ್ಣದ, ನುಣುಪಾದ, ಯಾವುದೇರೀತಿಯ
ಗಾಯಗಳು ಇಲ್ಲದ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ದೇವ-ದಾನವ-
ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಪೂಜಿತ, ಆ ಧನುರತ್ನವನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಕ್ಷಯ
ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನೂ, ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಗಂಧರ್ವರ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ, ಕಪಿಪ್ರವರ ಕೇತನವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ, ಹೇಮ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ, ವಾಯು ಅಥವಾ ಮನೋವೇಗವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ರಥವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

01216009a ಸರ್ವೋಪಕರಣೈರ್ಯುಕ್ತಮಜಯ್ಯಂ ದೇವದಾನವೈಃ|

01216009c ಭಾನುಮಂತಂ ಮಹಾಘೋಷಂ ಸರ್ವಭೂತಮನೋಹರಂ||

ಅದು ಸರ್ವೋಪಕರಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು, ದೇವದಾನವರಿಂದ
ಅಜೇಯವಾಗಿತ್ತು, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸರ್ವಭೂತಮನೋಹರ
ಮಹಾಘೋಷವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.

01216010a ಸಸರ್ಜ ಯತ್ಸ್ಯ ತಪಸಾ ಭೌವನೋ ಭುವನಪ್ರಭುಃ|

01216010c ಪ್ರಜಾಪತಿರನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಯಸ್ಯ ರೂಪಂ ರವೇರಿವ||

ರವಿಯಂತೆ ರೂಪವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ರಥವನ್ನು
ಭುವನಪ್ರಭು ಪ್ರಜಾಪತಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು.

01216011a ಯಂ ಸ್ಮ ಸೋಮಃ ಸಮಾರುಹ್ಯ ದಾನವಾನಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ|

01216011c ನಗಮೇಘಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಚ ಶ್ರಿಯಾ||

ಪ್ರಭು ಸೋಮನು ಅದನ್ನು ಏರಿ ದಾನವರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದನು. ಆನೆ
ಅಥವಾ ಮೇಘವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಅದು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ
ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

01216012a ಆಶ್ರಿತಾ ತಂ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಶಕ್ರಾಯುಧಸಮಾ ಶುಭಾ|

01216012c ತಾಪನೀಯಾ ಸುರುಚಿರಾ ಧ್ವಜಯಷ್ಟಿರನುತ್ತಮಾ||

ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನ ಆಯುಧದಂತಿದ್ದ ಬಂಗಾರದಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಸುಂದರ ಉತ್ತಮ ಶುಭ ಧ್ವಜವೊಂದು ನಿಂತಿತ್ತು.

01216013a ತಸ್ಯಾಂ ತು ವಾನರೋ ದಿವ್ಯಃ ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಲಕ್ಷಣಃ|

01216013c ವಿನರ್ಧನ್ನಿವ ತತ್ರಸ್ಥಃ ಸಂಸ್ಥಿತೋ ಮೂರ್ಧ್ವಶೋಭತ||

ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಇನ್ನೇನು ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಎನ್ನುವಂತಿರುವ ದಿವ್ಯ ವಾನರನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01216014a ಧ್ವಜೇ ಭೂತಾನಿ ತತ್ರಾಸ್ವಿವಿಧಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ|

01216014c ನಾದೇನ ರಿಪುಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಯೇಷಾಂ ಸಂಜ್ಞಾ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ||

ಧ್ವಜದ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಮಹಾ ಭೂತಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ತಮ್ಮ ನಾದದಿಂದ ರಿಪುಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಛಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

01216015a ಸ ತಂ ನಾನಾಪತಾಕಾಭಿಃ ಶೋಭಿತಂ ರಥಮುತ್ತಮಂ|

01216015c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮುಪಾವೃತ್ಯ ದೈವತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ||

01216016a ಸನ್ನದ್ಧಃ ಕವಚೇ ಖಡ್ಗೇ ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರವಾನ್|

01216016c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಮಾನಂ ಸುಕೃತೀ ಯಥಾ||

ಅನಂತರ ಆ ಪಾರ್ಥನು ನಾನಾಪತಾಕಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತ ಉತ್ತಮ ರಥವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಕವಚ-ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬೆರಳು-ಕೈಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ, ಪುಣ್ಯವಂತನು ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರುವಂತೆ, ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

01216017a ತಚ್ಚ ದಿವ್ಯಂ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಿತಂ ಪುರಾ|

01216017c ಗಾಂಡೀವಮುಪಸಂಗೃಹ್ಯ ಬಭೂವ ಮುದಿತೋಽರ್ಜುನಃ||

ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು
ಕೈಗೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಅರ್ಜುನನು ಮುದಿತನಾದನು.

01216018a ಹುತಾಶನಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತತಸ್ತದಪಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01216018c ಜಗ್ರಾಹ ಬಲಮಾಸ್ಥಾಯ ಜ್ಯಯಾ ಚ ಯುಯುಜೇ ಧನುಃ||

ಹುತಾಶನನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವೀರ್ಯವಾನನು ಧನುಸ್ಸಿಗೆ
ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದನು.

01216019a ಮೌರ್ವ್ಯಾಂ ತು ಯಜ್ಯಮಾನಾಯಾಂ ಬಲಿನಾ ಪಾಂಡವೇನ ಹ|

01216019c ಯೇಽಶೃಣ್ವನ್ನೂಜಿತಂ ತತ್ರ ತೇಷಾಂ ವೈ ವ್ಯಥಿತಂ ಮನಃ||

ಬಲಶಾಲಿ ಪಾಂಡವನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ನೀಡಿದ ಠೇಂಕಾರವನ್ನು
ಕೇಳಿದವರ ಮನಸ್ಸು ತತ್ತರಿಸಿತು.

01216020a ಲಬ್ಧ್ವಾ ರಥಂ ಧನುಶ್ಚೈವ ತಥಾಕ್ಷಯೈ ಮಹೇಷುಧೀ|

01216020c ಬಭೂವ ಕಲ್ಯಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸಾಹ್ಯಕರ್ಮಣಿ||

ರಥವನ್ನೂ, ಧನುವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ
ಪಡೆದ ಕೌಂತೇಯನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮುಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ
ಉತ್ಸುಕನಾದನು.

01216021a ವಜ್ರನಾಭಂ ತತಶ್ಚಕ್ರಂ ದದೌ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಪಾವಕಃ|

01216021c ಆಗ್ನೇಯಮಸ್ತ್ರಂ ದಯಿತಂ ಸ ಚ ಕಲ್ಯೋಽಭವತ್ತದಾ||

ಅನಂತರ ಪಾವಕನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಜ್ರನಾಭ ಚಕ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

ಅವನೂ ಕೂಡ ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆ ಭೀಷಣ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ತಯಾರಾದನು.

01216022a ಅಬ್ರವೀತ್ಪಾವಕಶ್ಚೈನಮೇತೇನ ಮಧುಸೂದನ|

01216022c ಅಮಾನುಷಾನಪಿ ರಣೇ ವಿಜೇಷ್ಯಸಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

01216023a ಅನೇನ ತ್ವಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ಚಾಹವೇ|

01216023c ರಕ್ಷಃಪಿಶಾಚದೈತ್ಯಾನಾಂ ನಾಗಾನಾಂ ಚಾಧಿಕಃ ಸದಾ|

01216023e ಭವಿಷ್ಯಸಿ ನ ಸಂದೇಹಃ ಪ್ರವರಾರಿವಿಬರ್ಹಣೇ||

ಪಾವಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಸೂದನ! ಇದರಿಂದ ನೀನು ಅಮಾನುಷರನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನೀನು ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ - ಮನುಷ್ಯ, ದೇವ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿಶಾಚಿ, ದೈತ್ಯ, ನಾಗ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನೂ ಸದಾ ಸೋಲಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01216024a ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ರಣೇ ಚೈತತ್ತ್ವಯಾ ಮಾಧವ ಶತ್ರುಷು|

01216024c ಹತ್ವಾಪ್ರತಿಹತಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾಣಿಮೇಷ್ಯತಿ ತೇ ಪುನಃ||

ಮಾಧವ! ರಣದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಅದು ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಕೈ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ.”

01216025a ವರುಣಶ್ಚ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಗದಾಮಶನಿನಿಸ್ವನಾಂ|

01216025c ದೈತ್ಯಾಂತಕರಣೇಂ ಘೋರಾಂ ನಾಮ್ನಾ ಕೌಮೋದಕೀಂ ಹರೇಃ||

ವರುಣನು ಹರಿಗೆ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಬಲ್ಲ, ಘೋರ ದೈತ್ಯರ

ಅಂತಕಾರಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ, ಕೌಮೋದಕೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗದೆಯನ್ನೂ
ನೀಡಿದನು.

01216026a ತತಃ ಪಾವಕಮಬ್ರೂತಾಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

01216026c ಕೃತಾಸ್ತ್ರೌ ಶಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನೌ ರಥಿನೌ ಧ್ವಜಿನಾವಪಿ||

01216027a ಕಲ್ಯೈ ಸ್ವೋ ಭಗವನ್ಯೋದ್ಧಮಪಿ ಸರ್ವೈಃ ಸುರಾಸುರೈಃ|

01216027c ಕಿಂ ಪುನರ್ವಜ್ರಿಣೈಕೇನ ಪನ್ನಗಾರ್ಥೇ ಯುಯುತ್ಸುನಾ||

ನಂತರ ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರು ಪಾವಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

“ಭಗವನ್! ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ರಥ ಮತ್ತು
ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸುರಾಸುರರೆಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪನ್ನಗನಿಗಾಗಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಸಿದ್ಧನಿರುವ ಇಂದ್ರನೇನಂತೆ!”

01216028 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

01216028a ಚಕ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ಚ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯೋ ವಿಸೃಜನ್ಯುಧಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

01216028c ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ತನ್ನಾಸ್ತಿ ಯನ್ನ ಜೀಯಾಜ್ಜ ನಾರ್ದನಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ್ಯವಾನ್ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಚಕ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನೆಂದರೆ ಜನಾರ್ದನನು ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗದೇ
ಇರುವ ಏನೂ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

01216029a ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರಾದಾಯ ತಥಾಕ್ಷಯೈ ಮಹೇಷುಧೀ|

01216029c ಅಹಮಪ್ಯುತ್ಸಹೇ ಲೋಕಾನ್ವಿಜೇತುಂ ಯುಧಿ ಪಾವಕ||

ನನ್ನ ಈ ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಈ ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ
ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳಿಂದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲೆ
ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ ಪಾವಕ!

01216030a ಸರ್ವತಃ ಪರಿವಾರ್ಯಾನಂ ದಾವೇನ ಮಹತಾ ಪ್ರಭೋ|

01216030c ಕಾಮಂ ಸಂಪ್ರಜ್ವಲಾದ್ಭ್ರಾವ ಕಲ್ಯಾ ಸ್ವಃ ಸಾಹ್ಯಕರ್ಮಣಿ||

ಪ್ರಭು! ಈಗ ಮಹಾ ಪ್ರಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಹಾಗೆ ಈ
ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆ. ನಾವು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಲು
ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ.”

01216031 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01216031a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ದಾಶಾರ್ಹೇಣಾರ್ಜುನೇನ ಚ|

01216031c ತೈಜಸಂ ರೂಪಮಾಸ್ಥಾಯ ದಾವಂ ದಗ್ಧಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ದಾಶಾರ್ಹನ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭಗವಾನನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ವಿ ರೂಪ
ಧಾರಣಮಾಡಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸುಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

01216032a ಸರ್ವತಃ ಪರಿವಾರ್ಯಾಥ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿರ್ಜ್ವಲನಸ್ತದಾ|

01216032c ದದಾಹ ಖಾಂಡವಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುಗಾಂತಮಿವ ದರ್ಶಯನ್||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರೆದು ತನ್ನ ಏಳು ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆ
ಕೃದ್ಧನು ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರಲು ಯುಗವೇ
ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01216033a ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸಮಾವಿಷ್ಟಸ್ತದ್ವನಂ ಭರತರ್ಷಭ|

01216033c ಮೇಘಸ್ತನಿತನಿಘೋಷಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ನಿರ್ದಹನ್||

01216034a ದಹ್ಯತಸ್ತಸ್ಯ ವಿಬಭೌ ರೂಪಂ ದಾವಸ್ಯ ಭಾರತ|

01216034c ಮೇರೋರಿವ ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕಾಂಚನಸ್ಯ ಮಹಾದ್ಯುತೇಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಭಾರತ! ಆ ವನವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಮೇಲೆರಗಿ
ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಭುಗಿಲೆದ್ದು
ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಆ ವನವು ಕಾಂಚನ ಮಹಾದ್ಯುತಿ
ನಗೇಂದ್ರ ಮೇರುವಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ

ಗಾಂಡೀವಾದಿದಾನೇ ಷೋಡಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವಪ್ರದಾನ ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ

ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧೭

ಖಾಂಡವ ದಹನ (೧-೧೩). ಇಂದ್ರನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲು ವನದ

ಮೇಲೆ ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿದುದು (೧೪-೨೨).

01217001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01217001a ತೌ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ದಾವಸ್ಯೋಭಯತಃ ಸ್ಥಿತೌ|

01217001c ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಭೂತಾನಾಂ ಚಕ್ರಾತೇ ಕದನಂ ಮಹತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರಣ್ಯದ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ನರವ್ಯಾಪ್ತರು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮಹಾ ಸಂಹಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

01217002a ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಹಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಖಾಂಡವಾಲಯಾಃ|

01217002c ಪಲಾಯಂತಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ತೌ ವೀರೌ ಪರ್ಯಧಾವತಾಂ||

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಖಾಂಡವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಆ ವೀರರು ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

01217003a ಚಿದ್ರಂ ಹಿ ನ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ರಥಯೋರಾಶುವಿಕ್ರಮಾತ್|

01217003c ಆವಿದ್ಧಾವಿವ ದೃಶ್ಯೇತೇ ರಥಿನೌ ತೌ ರಥೋತ್ತಮೌ||

ರಥದ ಮಹಾವೇಗದಿಂದಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಥಗಳೆರಡೂ ಮತ್ತು ರಥಿಗಳೆರಡೂ ಅತಿ ಬಲವಾದ ಜೋಡಿಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

01217004a ಖಾಂಡವೇ ದಹ್ಯಮಾನೇ ತು ಭೂತಾನ್ಯಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01217004c ಉತ್ಪೇತುರ್ಭೈರವಾನ್ನಾದಾನ್ವಿನದಂತೋ ದಿಶೋ ದಶ||

ಖಾಂಡವವು ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರಲು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜೀವಿಗಳು ಭೈರವ ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೀರುತ್ತಾ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರತೊಡಗಿದವು.

01217005a ದಗ್ಧೈಕದೇಶಾ ಬಹವೋ ನಿಷ್ವಪ್ತಾಶ್ಚ ತಥಾಪರೇ|

01217005c ಸ್ಫುಟಿತಾಕ್ಷಾ ವಿಶೀರ್ಣಾಶ್ಚ ವಿಪ್ಲುತಾಶ್ಚ ವಿಚೇತಸಃ||

ಬಹಳಷ್ಟು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದವು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆ ತಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಡೆದು ಬೆಂದು ಹೋದವು.

01217006a ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಸುತಾನನ್ಯೇ ಪಿತೃನ್ಮಾತ್ರಾಂಸ್ತಥಾಪರೇ|

01217006c ತ್ಯಕ್ತುಂ ನ ಶೇಕುಃ ಸ್ನೇಹೇನ ತಥೈವ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ||

ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಾರದೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಶೋಕದಿಂದ ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಧನರಾದರು.

01217007a ವಿಕೃತ್ಯೈರ್ಧರ್ಷನೈರನ್ಯೇ ಸಮುತ್ಪೇತುಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01217007c ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಘೂರ್ಣಂತಃ ಪುನರಗ್ನೌ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನೋಡಲು ವಿಕೃತರಾಗಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು.

01217008a ದಗ್ಧಪಕ್ಷಾಕ್ಷಿಚರಣಾ ವಿಚೇಷ್ಟಂತೋ ಮಹೀತಲೇ|

01217008c ತತ್ರ ತತ್ರ ಸ್ಮ ದೃಶ್ಯಂತೇ ವಿನಶ್ಯಂತಃ ಶರೀರಿಣಃ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಚೇಷ್ಟರಾಗಿ ರೆಕ್ಕೆ, ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಪಂಜಗಳು
ಸಹಿತ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ವಿನಾಶರಾಗಿದ್ದುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

01217009a ಜಲಸ್ಥಾನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಕ್ವಾಥ್ಯಮಾನೇಷು ಭಾರತ|

01217009c ಗತಸತ್ತ್ವಾಃ ಸ್ಮ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕೂರ್ಮಮತ್ಯಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಭಾರತ! ಎಲ್ಲ ಜಲಸ್ಥಾನಗಳು ಕುದಿಯುತ್ತಿರಲು ಆಮೆ ಮೀನುಗಳು
ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

01217010a ಶರೀರೈಃ ಸಂಪ್ರದೀಪ್ತೈಶ್ಚ ದೇಹವಂತ ಇವಾಗ್ನಯಃ|

01217010c ಅದೃಶ್ಯಂತ ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಾಣಿನಃ ಪ್ರಾಣಸಂಕ್ಷಯೇ||

ಆ ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಶರೀರಗಳಿಂದ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

01217011a ತಾಂಸ್ತಥೋತ್ಪತತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಶರೈಃ ಸಂಚಿದ್ಯ ಖಂಡಶಃ|

01217011c ದೀಪ್ಯಮಾನೇ ತತಃ ಪ್ರಾಸ್ಯತ್ಪ್ರಹಸನ್ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮನಿ||

ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹಾರಲು ಪಾರ್ಥನು ನಗುತ್ತಾ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ತುಂಡುಮಾಡಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಬೀಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

01217012a ತೇ ಶರಾಚಿತಸರ್ವಾಂಗಾ ವಿನದಂತೋ ಮಹಾರವಾನ್|

01217012c ಊರ್ಧ್ವಮುತ್ಪತ್ಯ ವೇಗೇನ ನಿಪೇತುಃ ಪಾವಕೇ ಪುನಃ||

ಸರ್ವಾಂಗಗಳೂ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿರಲು ಮಹಾ ರೋದನೆಯಿಂದ
ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಪುನಃ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

01217013a ಶರೈರಭ್ಯಾಹತಾನಾಂ ಚ ದಹ್ಯತಾಂ ಚ ವನೌಕಸಾಂ|

01217013c ವಿರಾವಃ ಶ್ರುಯತೇ ಹ ಸ್ಮ ಸಮುದ್ರಸ್ಯೇವ ಮಥ್ಯತಃ||

ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವನೌಕಸರ
ರೋದನೆಯು ಮಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು.

01217014a ವಹ್ನೇಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಸ್ಯ ಖಿಮುತ್ಪೇತುರ್ಮಹಾರ್ಚಿಷಃ|

01217014c ಜನಯಾಮಾಸುರುದ್ವೇಗಂ ಸುಮಹಾಂತಂ ದಿವೌಕಸಾಂ||

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭುಗಿಲೆಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯು
ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ದಿವೌಕಸರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು
ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

01217015a ತತೋ ಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ದಿವೌಕಸಃ|

01217015c ಶರಣಂ ದೇವರಾಜಾನಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಂ ಪುರಂದರಂ||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ದಿವೌಕಸರೆಲ್ಲರೂ ದೇವರಾಜ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಪುರಂದರನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕರು.

01217016 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

01217016a ಕಿಂ ನ್ವಿಮೇ ಮಾನವಾಃ ಸರ್ವೇ ದಹ್ಯಂತೇ ಕೃಷ್ಣವರ್ತುನಾ|

01217016c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಸಂಕ್ಷಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಲೋಕಾನಾಮಮರೇಶ್ವರ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಲೋಕಗಳ ಅಮರೇಶ್ವರ! ಪ್ರಳಯವೇನಾದರೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆಯೇ?”

01217017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01217017a ತಚ್ಛೃತ್ವಾ ವೃತ್ರಹಾ ತೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಯಮೇವಾನ್ವವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ|

01217017c ಖಾಂಡವಸ್ಯ ವಿಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯಯೌ ಹರಿವಾಹನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ವೃತ್ರಹ ಹರಿವಾಹನನು ಸ್ವತಃ ಕೆಳಗಿ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿ ಖಾಂಡವದ ವಿಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಧಾವಿಸಿದನು.

01217018a ಮಹತಾ ಮೇಘಜಾಲೇನ ನಾನಾರೂಪೇಣ ವಜ್ರಭೃತ್|

01217018c ಆಕಾಶಂ ಸಮವಸ್ತ್ರೀರ್ಯ ಪ್ರವವರ್ಷ ಸುರೇಶ್ವರಃ||

ವಜ್ರಭೃತ ಸುರೇಶ್ವರನು ನಾನಾರೂಪದ ಮಹಾಮೇಘಜಾಲದಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

01217019a ತತೋಽಕ್ಷಮಾತ್ರಾ ವಿಸೃಜನ್ದಾರಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

01217019c ಅಭ್ಯವರ್ಷತ್ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಪಾವಕಂ ಖಾಂಡವಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾವಕನ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಮಳೆಗಳ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

01217020a ಅಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತು ತಾ ಧಾರಾಸ್ತೇಜಸಾ ಜಾತವೇದಸಃ|

01217020c ಖಿ ಏವ ಸಮಶುಷ್ಯಂತ ನ ಕಾಶ್ಚಿತ್ಪಾವಕಂ ಗತಾಃ||

ಆದರೆ ಆ ಮಳೆಯ ಧಾರೆಗಳು ಕೆಳಗೆ ತಲುಪುವುದರೊಳಗೇ ಜಾತವೇದಸನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬತ್ತಿ ಆವಿಯಾಗಿ ಪಾವಕನನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆಯೇ ಹೋದವು.

01217021a ತತೋ ನಮುಚಿಹಾ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೃಶಮರ್ಚಿಷ್ಮತಸ್ತದಾ|

01217021c ಪುನರೇವಾಭ್ಯವರ್ಷತ್ತಮಂಭಃ ಪ್ರವಿಸೃಜನ್ಬಹು||

ಆಗ ನಮೂಚಿಹನು ಅಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪಗೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಲು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

01217022a ಅರ್ಚಿರ್ಧಾರಾಭಿಸಂಬದ್ಧಂ ಧೂಮವಿದ್ಯುತ್ಸಮಾಕುಲಂ|

01217022c ಬಭೂವ ತದ್ವನಂ ಘೋರಂ ಸ್ತನಯಿತ್ನುಸಘೋಷವತ್||

ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಹೊಗೆ ಮಿಂಚುಗಳ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ಮೇಘಘರ್ಜನೆಗಳಿಂದ ಆ ವನವು ಘೋರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
 ಇಂದ್ರಕ್ರೋಧೇ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಕ್ರೋಧವೆನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ
 ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧೮

ತಕ್ಷಕನ ಮಗ ಅಶ್ವಸೇನನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಇಂದ್ರನು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ
 ಮಾಯೆಯ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದುದು (೧-೯). ಇಂದ್ರಾರ್ಜುನರ
 ಯುದ್ಧ (೧೦-೫೦).

01218001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01218001a ತಸ್ಯಾಭಿವರ್ಷತೋ ವಾರಿ ಪಾಂಡವಃ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್|

01218001c ಶರವರ್ಷೇಣ ಬೀಭತ್ಸುರುತ್ತಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದರ್ಶಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೀಭತ್ಸು ಪಾಂಡವನು ಶರಗಳ
 ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಆ ಮಳೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನಗಿದ್ದ
 ಉತ್ತಮ ಪ್ರವೀಣತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

01218002a ಶರೈಃ ಸಮಂತತಃ ಸರ್ವಂ ಖಾಂಡವಂ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವಃ|

01218002c ಚಾದಯಾಮಾಸ ತದ್ವರ್ಷಮಪಕೃಷ್ಯ ತತೋ ವನಾತ್||

ಪಾಂಡವನು ಇಡೀ ಖಾಂಡವವನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಇಂದ್ರನ

ಮಳೆಯು ವನವನ್ನು ತಲುಪದಂತೆ ತಡೆಹಿಡಿದನು.

01218003a ನ ಚ ಸ್ಮ ಕಿಂ ಚಿಚ್ಯಕ್ಷೋತಿ ಭೂತಂ ನಿಶ್ಚ ರಿತುಂ ತತಃ|

01218003c ಸಂಚಾದ್ಯಮಾನೇ ಖಿಗಮೈರಸ್ಯತಾ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜೀವಿಯೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

01218004a ತಕ್ಷಕಸ್ತು ನ ತತ್ರಾಸೀತ್ಸರ್ಪರಾಜೋ ಮಹಾಬಲಃ|

01218004c ದಹ್ಯಮಾನೇ ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇಽಭವತ್ತದಾ||

ಆದರೆ ಸರ್ಪರಾಜ ಮಹಾಬಲ ತಕ್ಷಕನು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ವನವು ಸುಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದನು.

01218005a ಅಶ್ವಸೇನಸ್ತು ತತ್ರಾಸೀತ್ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ಸುತೋ ಬಲೀ|

01218005c ಸ ಯತ್ನಮಕರೋತ್ತೀವ್ರಂ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಹವ್ಯವಾಹನಾತ್||

ಆದರೆ ತಕ್ಷಕನ ಬಲಶಾಲಿ ಮಗ ಅಶ್ವಸೇನನು ಅಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಹವ್ಯವಾಹನನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

01218006a ನ ಶಶಾಕ ವಿನಿರ್ಗಂತುಂ ಕೌಂತೇಯಶರಪೀಡಿತಃ|

01218006c ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ತಮ್ಮಾತಾ ನಿಗೀರ್ಯ ಭುಜಗಾತ್ಮಜಾ||

ಕೌಂತೇಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನಿಗೆ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಾಯಿ ಭುಜಗಾತ್ಮಜೆಯು ಅವನನ್ನು ನುಂಗಿ ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

01218007a ತಸ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ಶಿರೋ ಗ್ರಸ್ತಂ ಪುಚ್ಛಮಸ್ಯ ನಿಗೀರ್ಯತೇ|

01218007c ಊರ್ಧ್ವಮಾಚಕ್ರಮೇ ಸಾ ತು ಪನ್ನಗೀ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧಿನೀ||

ಅವಳು ಮೊದಲು ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ನುಂಗಿದಳು. ಅವನ ಬಾಲವನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪನ್ನಗಿ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧಿನಿಯು ಮೇಲೆ ಹಾರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

01218008a ತಸ್ಯಾಸ್ತೀಕ್ಷೇನ ಭಲ್ಲೇನ ಪೃಥುಧಾರೇಣ ಪಾಂಡವಃ|

01218008c ಶಿರಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಗಚ್ಛಂತ್ಯಾಸ್ತಾಮಪಶ್ಯತ್ಸುರೇಶ್ವರಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ವಿಶಾಲಧಾರೆಯ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವಳ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸುರೇಶ್ವರನು ನೋಡಿದನು.

01218009a ತಂ ಮುಮೋಚಯಿಷುರ್ವಜ್ರೀ ವಾತವರ್ಷೇಣ ಪಾಂಡವಂ|

01218009c ಮೋಹಯಾಮಾಸ ತತ್ಕಾಲಮಶ್ವಸೇನಸ್ತ್ವಮುಚ್ಯತ||

ಆಗ ವಜ್ರಿಯು ಅವನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಪಾಂಡವನ ಮೇಲೆ ಮಾಯೆಯ ಭಿರುಗಾಳಿ ಮಳೆಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಸೇನನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

01218010a ತಾಂ ಚ ಮಾಯಾಂ ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಘೋರಾನ್ನಾಗೇನ ವಂಚಿತಃ|

01218010c ದ್ವಿಧಾ ತ್ರಿಧಾ ಚ ಚಿಚ್ಛೇದ ಖಿಗತಾನೇವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆ ಘೋರ ನಾಗಗಳ ಮಾಯೆ ಮತ್ತು ಮೋಸವನ್ನು ಕಂಡ ಅವನು ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ನಾಗಗಳನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು

ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ತುಂಡುಮಾಡಿದನು.

01218011a ಶಶಾಪ ತಂ ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಜಿಃಮಗಾಮಿನಂ|

01218011c ಪಾವಕೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೋ ಭವೇದಿತಿ||

ಸಂಕ್ರೂದ್ಧ ಬೀಭತ್ಸು, ಪಾವಕ ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವರು ಆ ನಾಗಕ್ಕೆ
“ಅಪ್ರತಿಷ್ಠನಾಗು!” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದರು.

01218012a ತತೋ ಜಿಷ್ಣುಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಂ ಖಿಂ ವಿತತ್ಯೇಷುಭಿಃ ಶಿತೈಃ|

01218012c ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವಂಚನಾಂ ತಾಮನುಸ್ಮರಣ್||

ಆಗ ಜಿಷ್ಣುವು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಮಾಡಿದ ವಂಚನೆಯಿಂದ ಸಂಕ್ರೂದ್ಧನಾಗಿ
ಆಕಾಶವನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು.

01218013a ದೇವರಾಡಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂರಬ್ಧಮಿವ ಫಲ್ಗುನಂ|

01218013c ಸ್ವಮಸ್ತ್ರಮಸೃಜದ್ಧೀಪ್ತಂ ಯತ್ತತಾನಾಖಿಲಂ ನಭಃ||

ಕುಪಿತ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವರಾಜನು ಇಡೀ ನಭವನ್ನೇ
ಬೆಳಗಿಸುವಂತಿದ್ದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

01218014a ತತೋ ವಾಯುರ್ಮಹಾಘೋಷಃ ಕ್ಷೋಭಯನ್ಸರ್ವಸಾಗರಾಣ್|

01218014c ವಿಯತ್ಕ್ಲೋಽಜನಯನ್ಮ್ರಿಘಾಂಜಲಧಾರಾಮುಚೋಽಕುಲಾಣ್||

ಆಗ ವಾಯುವು ಮಹಾಘೋಷದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವಸಾಗರಗಳನ್ನು
ಕ್ಷೋಭಿಸುತ್ತಾ ಭಾರೀ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುವ ಗಿರಿಗಳಂತಿರುವ ಮೋಡಗಳ
ಸಂಕುಲವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು.

01218015a ತದ್ವಿಘಾತಾರ್ಥಮಸೃಜದರ್ಜುನೋಽಪ್ಯಸ್ತ್ರಮುತ್ತಮಂ|

01218015c ವಾಯವ್ಯಮೇವಾಭಿಮಂತ್ರೈ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿವಿಶಾರದಃ||

ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನು ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಉತ್ತಮ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

01218016a ತೇನೇಂದ್ರಾಶನಿಮೇಘಾನಾಂ ವೀರ್ಯೌ ಜಸ್ತದ್ವಿನಾಶಿತಂ|

01218016c ಜಲಧಾರಾಶ್ಚ ತಾಃ ಶೋಷಂ ಜಗ್ಮುರ್ನೇಶುಶ್ಚ ವಿದ್ಯುತಃ||

ಅದರಿಂದ ಇಂದ್ರನ ಮಳೆ-ಮೋಡಗಳ ವೀರ್ಯ ಓಜಸ್ಸನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. ಮೋಡಗಳು ಬತ್ತಿಹೋದವು. ಮಿಂಚು ನಿಂತುಹೋಯಿತು.

01218017a ಕ್ಷಣೇನ ಚಾಭವದ್ವ್ಯೋಮ ಸಂಪ್ರಶಾಂತರಜಸ್ತಮಃ|

01218017c ಸುಖಶೀತಾನಿಲಗುಣಂ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಾರ್ಕಮಂಡಲಂ||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ರಜ ಮತ್ತು ತಮಗಳು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ, ಸುಖಶೀತಲವು ಬೀಸಿ ಅರ್ಕಮಂಡಲವು ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತೆರಳಿತು.

01218018a ನಿಷ್ಪ್ರತೀಕಾರಹೃಷ್ಯಶ್ಚ ಹುತಭುಗ್ವಿವಿಧಾಕೃತಿಃ|

01218018c ಪ್ರಜಜ್ವಾಲಾತುಲಾರ್ಚಿಷ್ಮಾನ್ಸ್ವನಾದೈಃ ಪೂರಯಂಜಗತ್||

ವಿರೋಧಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಯ ಅಗ್ನಿಯು ವಿವಿಧಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ತನ್ನ ನಾದದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ತುಂಬಿ ಸುಡತೊಡಗಿದನು.

01218019a ಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ರಕ್ಷಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಚ ದಾವಮಹಂಕೃತಾಃ|

01218019c ಸಮುತ್ಪೇತುರಧಾಕಾಶಂ ಸುಪರ್ಣಾದ್ಯಾಃ ಪತತ್ರಿಣಃ||

ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ಗರುಡನೇ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು.

01218020a ಗರುಡಾ ವಜ್ರಸದೃಶೈಃ ಪಕ್ಷತುಂಡನಖೈಸ್ತಥಾ|

01218020c ಪ್ರಹರ್ತುಕಾಮಾಃ ಸಂಪೇತುರಾಕಾಶಾತ್ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ಗರುಡನು ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೋಸುಗ ತನ್ನ ವಜ್ರಸದೃಶ ರೆಕ್ಕೆ,
ಕೊಕ್ಕು ಮತ್ತು ಪಂಜಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

01218021a ತಥೈವೋರಗಸಂಘಾತಾಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ|

01218021c ಉತ್ಸ್ರಜಂತೋ ವಿಷಂ ಘೋರಂ ನಿಶ್ಚೇರುರ್ಜ್ವಲಿತಾನನಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಉರಗಸಂಘಾತಗಳು ತಮ್ಮ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಯಿಗಳಿಂದ
ಘೋರ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದವು.

01218022a ತಾಂಶ್ಚ ಕರ್ತೃ ಶರೈಃ ಪಾರ್ಥಃ ಸರೋಷಾನ್ದ್ಲಶ್ಯ ಖೇಚರಾನ್|

01218022c ವಿವಶಾಶ್ಚಾ ಪತನ್ದೀಪ್ತಂ ದೇಹಾಭಾವಾಯ ಪಾವಕಂ||

ಆಕಾಶಗಾಮಿಗಳು ರೋಷದಿಂದ ಧಾವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ
ಪಾರ್ಥನು ಶರಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು, ಶಕ್ತಿರಹಿತರಾಗಿ
ಅವುಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು.

01218023a ತತಃ ಸುರಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಪನ್ನಗಾಃ|

01218023c ಉತ್ಪೇತುರ್ನಾದಮತುಲಮುತ್ಸ್ರಜಂತೋ ರಣಾರ್ಥಿಣಃ||

01218024a ಅಯಃಕಣಪಚಕ್ರಾಶ್ಮಭುಶುಂಡ್ಯದ್ಯತಬಾಹವಃ|

01218024c ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥೌ ಜಿಘಾಂಸಂತಃ ಕ್ರೋಧಸಮ್ನೂರ್ಚ್ಛಿತೌಜಸಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಸಂಮೂರ್ಛಿತ ರಣಾರ್ಥಿ ಸುರರು ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಪನ್ನಗರೊಡಗೂಡಿ ಮಹಾನಾದದೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆದ್ದು ಲೋಹದ ಗದೆ, ಚಕ್ರ, ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉಗುಳುವ ಅಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಮುಂದಾದರು.

01218025a ತೇಷಾಮಭಿವ್ಯಾಹರತಾಂ ಶಸ್ತ್ರವರ್ಷಂ ಚ ಮುಂಚತಾಂ|

01218025c ಪ್ರಮಮಾಧೋತ್ತಮಾಂಗಾನಿ ಬೀಭತ್ಸುರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅವರು ಹೀಗೆ ಮುಂದಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಲು ಬೀಭತ್ಸುವು ತನ್ನ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವರ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

01218026a ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಸುಮಹಾತೇಜಾಶ್ಚಕ್ರೇಣಾರಿನಿಹಾ ತದಾ|

01218026c ದೈತ್ಯದಾನವಸಂಘಾನಾಂ ಚಕಾರ ಕದನಂ ಮಹತ್||

ಸುಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಅರಿಧ್ವಂಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಮಹಾ ಕದನದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯ-ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

01218027a ಅಥಾಪರೇ ಶರೈರ್ವಿದ್ಧಾಶ್ಚಕ್ರವೇಗೇರಿತಾಸ್ತದಾ|

01218027c ವೇಲಾಮಿವ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯಾತಿಷ್ಠಂತ ಮಹೌಜಸಃ||

ಇನ್ನೂ ಇತರ ಮಹೌಜಸ ದೈತ್ಯರು ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡಾಗಿ ಚಕ್ರದ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಲೆಗಳು ದಡವನ್ನು ಸೇರುವಾಗ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ

ಸ್ಥಭರಾದರು.

01218028a ತತಃ ಶಕ್ರೋಽಭಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

01218028c ಪಾಂಡುರಂ ಗಜಮಾಸ್ಥಾಯತಾವುಭೌ ಸಮಭಿದ್ರವತ್||

ಆಗ ತ್ರಿದಶ ಮಹೇಶ್ವರ ಶಕ್ರನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಶ್ವೇತ ಗಜವನ್ನೇರಿ
ಅವರಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಭಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಎರಗಿದನು.

01218029a ಅಶನಿಂ ಗೃಹ್ಯ ತರಸಾ ವಜ್ರಮಸ್ತ್ರಮವಾಸೃಜತ್|

01218029c ಹತಾವೇತಾವಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಸುರಾನಸುರಸೂದನಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ವಜ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯಲು
ಅಸುರಸೂದನನು ಸುರರಿಗೆ “ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹತರಾದರು!” ಎಂದನು.

01218030a ತತಃ ಸಮುದ್ಯತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೇಂದ್ರೇಣ ಮಹಾಶನಿಂ|

01218030c ಜಗೃಹುಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸ್ವಾನಿ ಸ್ವಾನಿ ಸುರಾಸ್ತದಾ||

01218031a ಕಾಲದಂಡಂ ಯಮೋ ರಾಜಾ ಶಿಬಿಕಾಂ ಚ ಧನೇಶ್ವರಃ|

01218031c ಪಾಶಂ ಚ ವರುಣಸ್ತತ್ರ ವಿಚಕ್ರಂ ಚ ತಥಾ ಶಿವಃ||

ದೇವೇಂದ್ರನು ಮಹಾಶನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುರರೆಲ್ಲರೂ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದರು: ಯಮರಾಜನು
ಕಾಲದಂಡವನ್ನು, ಧನೇಶ್ವರನು ಶಿಬಿಕೆಯನ್ನು, ವರುಣನು ಪಾಶವನ್ನು
ಮತ್ತು ಶಿವನು ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಹಿಡಿದರು.

01218032a ಓಷಧೀರ್ದೀಪ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ಜಗೃಹಾತೇಽಶ್ವಿನಾವಪಿ|

01218032c ಜಗೃಹೇ ಚ ಧನುರ್ಧಾತಾ ಮುಸಲಂ ಚ ಜಯಸ್ತಥಾ||

ದೀಪ್ಯಮಾನ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಹಿಡಿದರು. ಧಾತನು ಧನುವನ್ನು ಹಿಡಿದನು ಮತ್ತು ಜಯನು ಮುಸಲವನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

01218033a ಪರ್ವತಂ ಚಾಪಿ ಜಗ್ರಾಹ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ವಷ್ಟಾ ಮಹಾಬಲಃ|

01218033c ಅಂಶಸ್ತು ಶಕ್ತಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ಮೃತ್ಯುದೇವಃ ಪರಶ್ವಧಂ||

ಕೃದ್ಧ ಮಹಾಬಲಿ ತ್ವಷ್ಟನು ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಹಿಡಿದನು. ಅಂಶನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುದೇವನು ಪರಶುವನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

01218034a ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪರಿಘಂ ಘೋರಂ ವಿಚಚಾರಾರ್ಯಮಾ ಅಪಿ|

01218034c ಮಿತ್ರಶ್ಚ ಕ್ಷುರಪರ್ಯಂತಂ ಚಕ್ರಂ ಗೃಹ್ಯ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ||

ಆರ್ಯಮನು ಘೋರ ಪರಿಘವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚಲಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಮಿತ್ರನು ಕ್ಷುರಪರ್ಯಂತ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತನು.

01218035a ಪೂಷಾ ಭಗಶ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸವಿತಾ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

01218035c ಆತ್ತಕಾರ್ಮುಕನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಾಃ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥಾವಭಿದ್ರುತಾಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪೂಷಾ, ಭಗ ಮತ್ತು ಸವಿತರು ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣ-ಪಾರ್ಥರ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟರು.

01218036a ರುದ್ರಾಶ್ಚ ವಸವಶ್ಚೈವ ಮರುತಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ|

01218036c ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತಥಾ ಸಾಧ್ಯಾ ದೀಪ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ವತೇಜಸಾ||

01218037a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ದೇವಾಸ್ತೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾ|

01218037c ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥೋ ಜಿಘಾಂಸಂತಃ ಪ್ರತೀಯುರ್ವಿವಿಧಾಯುಧಾಃ||

ರುದ್ರರು, ವಸವರು, ಮಹಾಬಲಿ ಮರುತರು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಸಾಧ್ಯರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ತಮ್ಮ ದೀಪ್ಯಮಾನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು.

01218038a ತತ್ರಾದ್ಭುತಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಮಹಾಹವೇ|

01218038c ಯುಗಾಂತಸಮರೂಪಾಣಿ ಭೂತೋತ್ಸಾದಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆ ಅದ್ಭುತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುಗಾಂತಸಮರೂಪ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಭೂತಗಳ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವು.

01218039a ತಥಾ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂರಬ್ಧಂ ಶಕ್ರಂ ದೇವೈಃ ಸಹಾಚ್ಯುತೌ|

01218039c ಅಭೀತೌ ಯುಧಿ ದುರ್ಧರ್ಷೌ ತಸ್ಥತುಃ ಸಜ್ಜ ಕಾರ್ಮುಕೌ||

01218040a ಆಗತಾಂಶ್ಚೈವ ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಾನೇಕೈಕಶಸ್ತತಃ|

01218040c ನೃವಾರಯೇತಾಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ಬಾಣೈರ್ವ ಜೋಪಮೈಸ್ತದಾ||

ಅವರೀವರು ಅಚ್ಯುತರು ದೇವತೆಗಳೊಡಗೂಡಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಕ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಧರ್ಷರಾಗಿ ನಿಂತರು. ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ಸಂಕೃದ್ಧರು ತಮ್ಮ ವಜ್ರಸದೃಶ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಡೆದರು.

01218041a ಅಸಕೃದ್ಭಗ್ನಸಂಕಲ್ಪಾಃ ಸುರಾಶ್ಚ ಬಹುಶಃ ಕೃತಾಃ|

01218041c ಭಯಾದ್ರಣಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಶಕ್ರಮೇವಾಭಿಶ್ರಿಯುಃ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವರ ಸಂಕಲ್ಪವು ಭಗ್ನವಾಗಲು ಅಸಹಾಯಕ ಸುರರು
ಭಯದಿಂದ ರಣವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಶಕ್ರನಲ್ಲಿ ಶರಣು ಹೋದರು.

01218042a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವಾರಿತಾನ್ದೇವಾನ್ಮಾಧವೇನಾರ್ಜುನೇನ ಚ|

01218042c ಆಶ್ಚ ಯಮಗಮಂಸ್ತತ್ರ ಮುನಯೋ ದಿವಿ ವಿಷ್ಠಿತಾಃ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಮುನಿಗಳು ಮಾಧವಾರ್ಜುನರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಶ್ಚ ಯಮ ಚಕಿತರಾದರು.

01218043a ಶಕ್ರಶ್ಚಾಪಿ ತಯೋರ್ವೀರ್ಯಮುಪಲಭ್ಯಾಸಕೃದ್ರಣೇ|

01218043c ಬಭೂವ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ಭೂಯಶ್ಚೈತಾವಯೋಧಯತ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ವೀರತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಪ್ರೀತನಾಗಿ
ಶಕ್ರನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

01218044a ತತೋಽಶ್ಮ ವರ್ಷಂ ಸುಮಹದ್ವ್ಯಸೃಜತ್ಪಾಕಶಾಸನಃ|

01218044c ಭೂಯ ಏವ ತದಾ ವೀರ್ಯಂ ಜಿಜ್ಞಾಸುಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

01218044e ತಚ್ಯರೈರರ್ಜುನೋ ವರ್ಷಂ ಪ್ರತಿಜಘ್ನೇಽತ್ಯಮರ್ಷಣಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಪಾಕಶಾಸನನು ಮಹಾ
ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅರ್ಜುನನನು ತನ್ನ
ಶರಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

01218045a ವಿಫಲಂ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ತತ್ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಶತಕ್ರತುಃ|

01218045c ಭೂಯಃ ಸಂವರ್ಧಯಾಮಾಸ ತದ್ವರ್ಷಂ ದೇವರಾಡಧ||

ದೇವರಾಜ ಶತಕ್ರತುವು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ವಿಫಲವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

01218046a ಸೋಽಶ್ವ ವರ್ಷಂ ಮಹಾವೇಗೈರಿಷುಭಿಃ ಪಾಕಶಾಸನಿಃ|

01218046c ವಿಲಯಂ ಗಮಯಾಮಾಸ ಹರ್ಷಯನ್ವಿತರಂ ತದಾ||

ಆದರೆ ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾವೇಗದ
ಶರಗಳಿಂದ ಆ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ವಿಲಯಗೊಳಿಸಿದನು.

01218047a ಸಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ತು ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಮಂದರಾಚ್ಛಿಖರಂ ಮಹತ್|

01218047c ಸದ್ರುಮಂ ವ್ಯಸೃಜಚ್ಛಕ್ರೋ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಪಾಂಡುನಂದನಂ||

ಶಕ್ರನು ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಮರಗಳೊಡನೆ
ಮಂದರದ ಒಂದು ಮಹಾ ಶಿಖರವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪಾಂಡುನಂದನನ
ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

01218048a ತತೋಽರ್ಜುನೋ ವೇಗವದ್ಭಿರ್ಜ್ವಲಿತಾಗ್ರೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

01218048c ಬಾಣೈರ್ವಿಧ್ವಂಸಯಾಮಾಸ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಂ ಸಹಸ್ರಧಾ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ತುದಿಯು ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವೇಗ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ
ಗಿರಿಶೃಂಗವನ್ನು ಸಹಸ್ರ ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

01218049a ಗಿರೇರ್ವಿಶೀರ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ತಸ್ಯ ರೂಪಂ ತದಾ ಬಭೌ|

01218049c ಸಾರ್ಕ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಸ್ಯೇವ ನಭಸಃ ಪ್ರವಿಶೀರ್ಯತಃ||

ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಗಿರಿಯ ತುಂಡುಗಳು ಅರ್ಕ-ಚಂದ್ರಗ್ರಹಗಳೊಡನೆ
ನಭವೇ ಬೀಳುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01218050a ತೇನಾವಾಕ್ಪತತಾ ದಾವೇ ಶೈಲೇನ ಮಹತಾ ಭೃಶಂ|

01218050c ಭೂಯ ಏವ ಹತಾಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಖಾಂಡವಾಲಯಾಃ||

ಆ ಮಹಾ ಶೈಲವು ವನದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಅದರ ಘಾತದಿಂದ
ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ಹತವಾದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ದೇವಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಯುದ್ಧೇ ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ಇನ್ನೂರಾ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧೯

ತಕ್ಷಕನು ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಅಜೇಯರು
ಎಂಬ ಅಶರೀರವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆ
ಸರಿದುರು (೧-೨೦). ದಾನವ ಮಯನು ಆರ್ತನಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು
ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿದುದು (೨೧-೪೦).

01219001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01219001a ತಥಾ ಶೈಲನಿಪಾತೇನ ಭೀಷಿತಾಃ ಖಾಂಡವಾಲಯಾಃ|

01219001c ದಾನವಾ ರಾಕ್ಷಸಾ ನಾಗಾಸ್ತರಕ್ಷ್ವಕ್ಷವನೌಕಸಃ|

01219001e ದ್ವಿಪಾಃ ಪ್ರಭಿನ್ನಾಃ ಶಾರ್ದೂಲಾಃ ಸಿಂಹಾಃ ಕೇಸರಿಣಸ್ತಥಾ||

01219002a ಮೃಗಾಶ್ಚ ಮಹಿಷಾಶ್ಚೈವ ಶತಶಃ ಪಕ್ಷಿಣಸ್ತಥಾ|

01219002c ಸಮುದ್ವಿಗ್ನಾ ವಿಸಸೃಪುಸ್ತಥಾನ್ಯಾ ಭೂತಜಾತಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಖಾಂಡವವಾಸಿಗಳಾದ ನೂರಾರು ದಾನವರು, ರಾಕ್ಷಸರು, ನಾಗಗಳು, ಚಿರತೆಗಳು, ಕರಡಿಗಳು, ಕೊಬ್ಬಿದ ಆನೆಗಳು, ಹುಲಿಗಳು, ಕೇಸರಿ ಸಿಂಹಗಳು, ಜಿಂಕೆಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಭೂತಜಾತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಓಡಿದರು.

01219003a ತಂ ದಾವಂ ಸಮುದೀಕ್ಷಂತಃ ಕೃಷ್ಣೌ ಚಾಭ್ಯುದ್ಯತಾಯುಧೌ|

01219003c ಉತ್ಪಾತನಾದಶಭೇನ ಸಂತ್ರಾಸಿತ ಇವಾಭವನ್||

ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ನಾದಶಬ್ದ ಉತ್ಪಾತಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಡಿಸಿ ಕೆಳಗುರಿಳಿಸಿದರು.

01219004a ಸ್ವತೇಜೋಭಾಸ್ವರಂ ಚಕ್ರಮುತ್ಸಸರ್ಜ ಜನಾರ್ದನಃ|

01219004c ತೇನ ತಾ ಜಾತಯಃ ಕ್ಷುದ್ರಾಃ ಸದಾನವನಿಶಾಚರಾಃ|

01219004e ನಿಕೃತ್ತಾಃ ಶತಶಃ ಸರ್ವಾ ನಿಪೇತುರನಲಂ ಕ್ಷಣಾತ್||

ಜನಾರ್ದನನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ದಾನವ ನಿಶಾಚರರೊಡನೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷುದ್ರ
ಜಾತಿಯವರೂ ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಡಾಗಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಗೆ
ಬಿದ್ದರು.

01219005a ಅದೃಶ್ಯನ್ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತತ್ರ ಕೃಷ್ಣಚಕ್ರವಿದಾರಿತಾಃ|

01219005c ವಸಾರುಧಿರಸಂಪೃಕ್ತಾಃ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಮಿವ ತೋಯದಾಃ||

ಕೃಷ್ಣನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಘಾತರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ತಮ್ಮ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು
ರಕ್ತಗಳಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಮೋಡಗಳಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

01219006a ಪಿಶಾಚಾನ್ವಕ್ಷಿಣೋ ನಾಗಾನ್ವಶೂಂಶ್ಚಾಪಿ ಸಹಸ್ರಶಃ|

01219006c ನಿಘ್ನಂಶ್ಚ ರತಿ ವಾಷ್ಣೇಯಃ ಕಾಲವತ್ತತ್ರ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ವಾಷ್ಣೇಯನು ಕಾಲನಂತೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ಪಿಶಾಚ, ಪಕ್ಷಿ, ನಾಗ, ಮತ್ತು ಪಶುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದನು.

01219007a ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಹಿ ತಚ್ಚಕ್ರಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಃ|

01219007c ಹತ್ವಾನೇಕಾನಿ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ಪಾಣಿಮೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾವ ಯಾವಾಗ ಆ ಚಕ್ರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೂ ಅದು ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಅವನ ಕೈಗೇ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು.

01219008a ತಥಾ ತು ನಿಘ್ನತಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಾನಿ ಭಾರತ|

01219008c ಬಭೂವ ರೂಪಮತ್ಯುಗ್ರಂ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮನಸ್ತದಾ||

ಭಾರತ ! ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವಸತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮನು ಅತೀ ಉಗ್ರರೂಪನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು.

01219009a ಸಮೇತಾನಾಂ ಚ ದೇವಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

01219009c ವಿಜೇತಾ ನಾಭವತ್ಕೃಶ್ಚಿತ್ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವಯೋರ್ಮೃಧೇ||

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದಾನವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವರನ್ನು ಜಯಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

01219010a ತಯೋರ್ಬಲಾತ್ಪರಿತ್ರಾತುಂ ತಂ ದಾವಂ ತು ಯದಾ ಸುರಾಃ|

01219010c ನಾಶಕ್ಷುವಂ ಶಮಯಿತುಂ ತದಾಭೂವನ್ ಪರಾಙ್ಮುಖಾಃ||

ಸುರರು ಯಾವಾಗ ತಮ್ಮ ಬಲದಿಂದ ಆ ವನವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಅವರು ಪರಾಙ್ಮುಖರಾದರು.

01219011a ಶತಕ್ರತುಶ್ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಮುಖಾನ್ದೇವತಾಗಣಾನ್|

01219011c ಬಭೂವಾವಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಶಂಸನ್ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ದೇವಗಣಗಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಶತಕ್ರತುವು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತನು.

01219012a ನಿವೃತ್ತೇಷು ತು ದೇವೇಷು ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೀ|

01219012c ಶತಕ್ರತುಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾಗಂಭೀರನಿಃಸ್ವನಾ||

ದೇವತೆಗಳು ನಿವೃತ್ತರಾಗಲು ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ
ಮಹಾಗಂಭೀರನಿಃಸ್ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಶರೀರವಾಣಿಯಾಯಿತು.

01219013a ನ ತೇ ಸಖಾ ಸನ್ನಿಹಿತಸ್ತಕ್ಷಕಃ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮಃ|

01219013c ದಾಹಕಾಲೇ ಖಾಂಡವಸ್ಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಗತೋ ಹ್ಯಸೌ||

“ನಿನ್ನ ಸಖಿ ಪನ್ನಗೋತ್ತಮ ತಕ್ಷಕನು ಖಾಂಡವ ದಹನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ.

01219014a ನ ಚ ಶಕ್ಯೌ ತ್ವಯಾ ಜೇತುಂ ಯುದ್ಧೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸಮವಸ್ಥಿತೌ|

01219014c ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ಶಕ್ರ ನಿಬೋಧೇದಂ ವಚೋ ಮಮ||

ಶಕ್ರ! ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ
ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನರನ್ನು ನೀನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01219015a ನರನಾರಾಯಣೌ ದೇವೌ ತಾವೇತೌ ವಿಶ್ರುತೌ ದಿವಿ|

01219015c ಭವಾನಪ್ಯಭಿಜಾನಾತಿ ಯದ್ವೀರ್ಯೌ ಯತ್ಪರಾಕ್ರಮೌ||

ಅವರು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತರಾದ ನರ-ನಾರಾಯಣ ದೇವರುಗಳು. ಈ
ವೀರರ ಪರಾಕ್ರಮವೇನೆಂದು ನಿನಗೆ ಕೂಡ ತಿಳಿದಿದೆ.

01219016a ನೈತೌ ಶಕ್ಯೌ ದುರಾಧರ್ಷೌ ವಿಜೇತುಮಜಿತೌ ಯಥಿ|

01219016c ಅಪಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಪುರಾಣಾವೃಷಿಸತ್ತಮೌ||

ಈ ದುರಾಧರ್ಷ ಅಜಿತ ಪುರಾತನ ಋಷಿಸತ್ತಮರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸರ್ವ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

01219017a ಪೂಜನೀಯತಮಾವೇತಾವಪಿ ಸರ್ವೈಃ ಸುರಾಸುರೈಃ|

01219017c ಸಯಕ್ಷರಕ್ಷೋಗಂಧರ್ವನರಕಿನ್ನರಪನ್ನಗೈಃ||

ಅವರು ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಗಂಧರ್ವ ನರ ಕಿನ್ನರ ಪನ್ನಗಳ ಸಹಿತ ಸರ್ವ
ಸುರಾಸುರರಿಗೆ ಪೂಜನೀಯರು.

01219018a ತಸ್ಮಾದಿತಃ ಸುರೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ವಾಸವ|

01219018c ದಿಷ್ಟಂ ಚಾಪ್ಯನುಪಶ್ಚ್ರಿತತ್ಪಾಂಡವಸ್ಯ ವಿನಾಶನಂ||

ವಾಸವ! ಆದುದರಿಂದ ಸುರರ ಸಹಿತ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು.
ಮತ್ತು ವಿಧಿನಿರ್ಮಿತ ಈ ಖಾಂಡವ ವಿನಾಶನವನ್ನು ನೋಡು.”

01219019a ಇತಿ ವಾಚಮಭಿಶ್ರುತ್ಯ ತಥ್ಯಮಿತ್ಯಮರೇಶ್ವರಃ|

01219019c ಕೋಪಾಮರ್ಷೌ ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥೇ ದಿವಂ ತದಾ||

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ತಿಳಿದ ಅಮರೇಶ್ವರನು ಕೋಪ ಮತ್ತು ಸಿಡುಕನ್ನು ತೊರೆದು ದಿವಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿದನು.

01219020a ತಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ ದಿವೌಕಸಃ|

01219020c ತ್ವರಿತಾಃ ಸಹಿತಾ ರಾಜನ್ನನುಜಗ್ಮುಃ ಶತಕ್ರತುಂ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ಶತಕ್ರತುವು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ದಿವೌಕಸರೂ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

01219021a ದೇವರಾಜಂ ತದಾ ಯಾಂತಂ ಸಹ ದೇವೈರುದೀಕ್ಷ್ಯ ತು|

01219021c ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ವೀರೌ ಸಿಂಹನಾದಂ ವಿನೇದತುಃ|

ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರುವ ದೇವರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ವೀರ
ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನರು ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

01219022a ದೇವರಾಜೇ ಗತೇ ರಾಜನ್ಯಹೃಷ್ಟೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

01219022c ನಿರ್ವಿಶಂಕಂ ಪುನರ್ದಾವಂ ದಾಹಯಾಮಾಸತುಸ್ತದಾ||

ರಾಜನ್! ದೇವರಾಜನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಕೃಷ್ಣ-
ಪಾಂಡವರು ನಿರ್ವಿಶಂಕರಾದರು. ಪುನಃ ಅಗ್ನಿಯು ಸುಡಲು
ತೊಡಗಿದನು.

01219023a ಸ ಮಾರುತ ಇವಾಭ್ರಾಣಿ ನಾಶಯಿತ್ವಾರ್ಜುನಃ ಸುರಾನ್|

01219023c ವ್ಯಥಮಚ್ಛರಸಂಪಾತೈಃ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಖಾಂಡವಾಲಯಾನ್|

ಮಾರುತವು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸುರರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ
ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಬಲ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು.

01219024a ನ ಚ ಸ್ಮ ಕಿಂಚಿಚ್ಛಕ್ನೋತಿ ಭೂತಂ ನಿಶ್ಚರಿತುಂ ತತಃ|

01219024c ಸಂಚಿದ್ಯಮಾನಮಿಷುಭಿರಸ್ಯತಾ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಅಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.
ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಶರಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೆಳಗೆ

ಬೀಳಿಸಿದವು.

01219025a ನಾಶಕಂಸ್ತತ್ರ ಭೂತಾನಿ ಮಹಾಂತ್ಯಪಿ ರಣೇಽರ್ಜುನಂ|

01219025c ನಿರೀಕ್ಷಿತಮಮೋಘೇಷುಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಕುತೋ ರಣಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಇರುವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಮೋಘವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅವನೊಡನೆ ಕಾದಾಡುವವರು ಯಾರಿದ್ದರು?

01219026a ಶತೇನೈಕಂ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ಶತಂ ಚೈಕೇನ ಪತ್ರಿಣಾ|

01219026c ವ್ಯಸವಸ್ತೇಽಪತನ್ನಗ್ನೌ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾಲಹತಾ ಇವ||

ಅವನು ನೂರು ಶರಗಳಿಂದ ಒಂದನ್ನು ಅಥವಾ ನೂರನ್ನು ಒಂದೇ ಶರದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಅವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಲನಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದವರಂತೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು.

01219027a ನ ಚಾಲಭಂತ ತೇ ಶರ್ಮ ರೋಧಃಸು ವಿಷಮೇಷು ಚ|

01219027c ಪಿತೃದೇವನಿವಾಸೇಷು ಸಂತಾಪಶ್ಚಾಪ್ಯಜಾಯತ||

ಬೆಂಕಿಯ ಸಂತಾಪವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ದಡದ ಹಿಂದೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ವಿಷಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪಿತೃದೇವನಿವಾಸಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಆಶ್ರಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01219028a ಭೂತಸಂಘಸಹಸ್ರಾಶ್ಚ ದೀನಾಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಮಹಾಸ್ವನಂ|

01219028c ರುರುವೃರ್ವಾರಣಾಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

01219028e ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರೇಸುರ್ಗಂಗೋದಧಿಚರಾ ಯುಷಾಃ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಭೂತಸಂಕುಲಗಳು ದೀನರಾಗಿ ಮಹಾಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದವು, ಆನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು ಚೀರಿದವು. ಅವುಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ಗಂಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಭಯಭೀತರಾದರು.

01219029a ನ ಹ್ಯರ್ಜುನಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ನಾಪಿ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಹಾಬಲಂ|

01219029c ನಿರೀಕ್ಷಿತುಂ ವೈ ಶಕ್ನೋತಿ ಕಶ್ಚಿದ್ಯೋದ್ಧುಂ ಕುತಃ ಪುನಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವುದಿರಲಿ, ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

01219030a ಏಕಾಯನಗತಾ ಯೇಽಪಿ ನಿಷ್ಪತಂತ್ಯತ್ರ ಕೇ ಚನ|

01219030c ರಾಕ್ಷಸಾನ್ದಾನವಾನ್ನಾಗಾಂ ಜಘ್ನೇ ಚಕ್ರೇಣ ತಾನ್ ಹರಿಃ||

ಅವರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಬಂದರೂ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹರಿಯು ಚಕ್ರದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು, ದಾನವರನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಗಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

01219031a ತೇ ವಿಭಿನ್ನಶಿರೋದೇಹಾಶ್ಚಕ್ರವೇಗಾದ್ಗತಾಸವಃ|

01219031c ಪೇತುರಾಸ್ಯೇ ಮಹಾಕಾಯಾ ದೀಪ್ತಸ್ಯ ವಸುರೇತಸಃ||

ಚಕ್ರದ ವೇಗದಿಂದ ವಿಭಿನ್ನಗೊಂಡ ಶಿರ-ದೇಹಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಕಾಯರು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದರು.

01219032a ಸ ಮಾಂಸರುಧಿರಾಘೈಶ್ಚ ಮೇದಾಘೈಶ್ಚ ಸಮೀರಿತಃ|

01219032c ಉಪರ್ಯಾ ಕಾಶಗೋ ವಹ್ನಿರ್ವಿಧೂಮಃ ಸಮದೃಶ್ಯತ||

ಮಾಂಸ-ರಕ್ತದ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬಿನ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಭುಗಿಲೆದ್ದ
ವಹ್ನಿಯು ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

01219033a ದೀಪ್ತಾಕ್ಷೋ ದೀಪ್ತಜಿಹ್ವಶ್ಚ ದೀಪ್ತವ್ಯಾತ್ತಮಹಾನನಃ|

01219033c ದೀಪ್ತೋರ್ಧ್ವಕೇಶಃ ಪಿಂಗಾಕ್ಷಃ ಪಿಬನ್ಮಾಣಭೃತಾಂ ವಸಾಂ||

01219034a ತಾಂ ಸ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಕೃತಾಂ ಸುಧಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹುತಾಶನಃ|

01219034c ಬಭೂವ ಮುದಿತಸ್ತಪ್ತಃ ಪರಾಂ ನಿರ್ವೃತಿಮಾಗತಃ||

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಲಿಗೆಯ,
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನನ ಊರ್ಧ್ವಕೇಶ, ಪಿಂಗಾಕ್ಷ ಹುತಾಶನನು
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ನೀಡಿದ ಆ
ಸುಧೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

01219035a ಅಥಾಸುರಂ ಮಯಂ ನಾಮ ತಕ್ಷಕಸ್ಯ ನಿವೇಶನಾತ್|

01219035c ವಿಪ್ರದ್ರವಂತಂ ಸಹಸಾ ದದರ್ಶ ಮಧುಸೂದನಃ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ತಕ್ಷಕನ ನಿವೇಶನದಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಯ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಅಸುರನನ್ನು ಮಧುಸೂದನನು ಕಂಡನು.

01219036a ತಮಗ್ನಿಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ದಿಧಕ್ಷುವಾರ್ತಸಾರಥಿಃ|

01219036c ದೇಹವಾನ್ಷ್ಟೈ ಜಟೀ ಭೂತ್ವಾ ನದಂಶ್ಚ ಜಲದೋ ಯಥಾ|

01219036e ಜಿಘಾಂಸುವಾರ್ಸುದೇವಶ್ಚ ಚಕ್ರಮದ್ಯಮ್ಯ ವಿಷ್ಠಿತಃ||

ವಾಯುವೇ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯು ಜಟಾಧರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಸುಡಲು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎದಿರು ಬಂದನು.

01219037a ಸ ಚಕ್ರಮದ್ಯತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಿಧಕ್ಷುಂ ಚ ಹುತಾಶನಂ|

01219037c ಅಭಿಧಾವಾರ್ಜುನೇತ್ಯೇವಂ ಮಯಶ್ಚ ಕ್ರೋಶ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವನು ಚಕ್ರವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಡಲು ಕಾತರನಾಗಿದ್ದ ಹುತಾಶನನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಯನು “ಅರ್ಜುನ! ಸಹಾಯ ಮಾಡು!” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

01219038a ತಸ್ಯ ಭೀತಸ್ವನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾ ಭೈರಿತಿ ಧನಂಜಯಃ|

01219038c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಯಂ ಪಾರ್ಥೋ ಜೀವಯನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವನ ಭಯಭರಿತ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ಮಯನಿಗೆ ಪುನರ್ಜೀವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ “ಹೆದರಬೇಡ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

01219039a ತಂ ಪಾರ್ಥೇನಾಭಯೇ ದತ್ತೇ ನಮುಚೇರ್ಭಾರತರಂ ಮಯಂ|

01219039c ನ ಹಂತುಮೈಚ್ಛದ್ಧಾಶಾರ್ಹಃ ಪಾವಕೋ ನ ದದಾಹ ಚ||

ನಮೂಚಿಯ ಭ್ರಾತರ ಮಯನಿಗೆ ಪಾರ್ಥನು ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಲು

ದಾಶಾರ್ಹನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪಾವಕನು ಅವನನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.

01219040a ತಸ್ಮಿನ್ವನೇ ದಹ್ಯಮಾನೇ ಷಡಗ್ನಿನ್ ದದಾಹ ಚ|

01219040c ಅಶ್ವಸೇನಂ ಮಯಂ ಚಾಪಿ ಚತುರಃ ಶಾಂಙ್ಯಕಾನಿತಿ||

ಆ ವನವು ಸುಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆರುಮಂದಿ ಸುಡಲಿಲ್ಲ - ಅಶ್ವಸೇನ,
ಮಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಾರಂಗಳೆ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಮಯದರ್ಶನೇ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಯದರ್ಶನ ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ
ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨೦

ಸಾರಂಗಳೆ

ಖಾಂಡವದಹನದಲ್ಲಿ ಸಾರಂಗಳೆ ಏಕೆ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ
ಜನಮೇಜಯನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದು (೧-೫).

ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ತನಗೆ ಲೋಕಗಳೆ
ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಋಷಿ ಮಂದಪಾಲನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ
ತಿಳಿಯುವುದು (೬-೧೪). ಅವನು ಶಾಂಗ್ಯಕೆ ಜರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಖಾಂಡವದಹನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸಿದುದು; ಅಗ್ನಿಯು ಅವನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತುದು (೧೫-೩೨).

220001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

01220001a ಕಿಮರ್ಥಂ ಶಾಂಙ್ಯಕಾನಗ್ನಿರ್ನ ದದಾಹ ತಥಾಗತೇ|

01220001c ತಸ್ಮಿನ್ವನೇ ದಹ್ಯಮಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇತದ್ವದಾಶು ಮೇ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಆ ವನವು
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಗ್ನಿಯು ಸಾರಂಗಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಸುಡಲಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಡೆದಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

01220002a ಅದಾಹೇ ಹ್ಯಶ್ವಸೇನಸ್ಯ ದಾನವಸ್ಯ ಮಯಸ್ಯ ಚ|

01220002c ಕಾರಣಂ ಕೀರ್ತಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಶಾಂಙ್ಯಕಾನಾಂ ನ ಕೀರ್ತಿತಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅಶ್ವಸೇನ ಮತ್ತು ದಾನವ ಮಯರು ಏಕೆ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಲಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಸಾರಂಗಗಳ ಕುರಿತು
ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

01220003a ತದೇತದದ್ಭುತಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಶಾಂಙ್ಯರ್ನಾಮವಿನಾಶನಂ|

01220003c ಕೀರ್ತಯಸ್ವಾಗ್ನಿಸಮ್ಮರ್ದೇ ಕಥಂ ತೇ ನ ವಿನಾಶಿತಾಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಸಾರಂಗಗಳು ನಾಶಹೊಂದದೇ ಇದ್ದುದು ಒಂದು
ಅದ್ಭುತವೇ ಸರಿ. ಆ ಅಗ್ನಿಸಮ್ಮರ್ದದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಹೇಗೆ

ವಿನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

01220004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01220004a ಯದರ್ಥಂ ಶಾಂಭ್ಯುಕಾನಗ್ನಿರ್ನ ದದಾಹ ತಥಾಗತೇ|

01220004c ತತ್ತೇ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ಸಾರಂಗಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಸುಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ವವಾಗಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

01220005a ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಾಂ ಮುಖ್ಯತಮಸ್ತಪಸ್ವೀ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

01220005c ಆಸೀನ್ಮಹರ್ಷಿಃ ಶ್ರುತವಾನ್ಮಂದಪಾಲ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ||

ಮಂದಪಾಲನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧರ್ಮಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯತಮ ಸಂಶಿತವ್ರತ ತಪಸ್ವಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಇದ್ದನು.

01220006a ಸ ಮಾರ್ಗಮಾಸ್ಥಿತೋ ರಾಜನ್ಘೋಷೀಣಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಂ|

01220006c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಾನ್ಧರ್ಮರತಸ್ತಪಸ್ವೀ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ರಾಜನ್! ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ ಋಷಿಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಆ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ತಪಸ್ವಿಯು ಧರ್ಮರತನಾಗಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

01220007a ಸ ಗತ್ವಾ ತಪಸಃ ಪಾರಂ ದೇಹಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಭಾರತ|

01220007c ಜಗಾಮ ಪಿತೃಲೋಕಾಯ ನ ಲೇಭೇ ತತ್ರ ತತ್ಪಲಂ|

ಭಾರತ ! ತಪಸ್ಸಿನ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಅವನು ದೇಹವನ್ನು
ತೊರೆದು ಪಿತೃಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಫಲವು
ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

01220008a ಸ ಲೋಕಾನಫಲಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಪಸಾ ನಿರ್ಜಿತಾನಪಿ|

01220008c ಪಪ್ರಚ್ಛ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸಮೀಪಸ್ಥಾನ್ದಿವೌಕಸಃ||

ಗಳಿಸಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಫಲವು ದೊರೆಯದೇ ಇದ್ದ
ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಅವನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ದಿವೌಕಸರಿಗೆ ಕೇಳಿದನು:

01220009a ಕಿಮರ್ಥಮಾವೃತಾ ಲೋಕಾ ಮಮೈತೇ ತಪಸಾರ್ಜಿತಾಃ|

01220009c ಕಿಂ ಮಯಾ ನ ಕೃತಂ ತತ್ರ ಯಸ್ಯೇದಂ ಕರ್ಮಣಃ ಫಲಂ||

“ನಾನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಈ ಲೋಕಗಳು ನನಗೆ ಏಕೆ
ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿವೆ? ನಾನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದು ನನ್ನ ಕರ್ಮ
ಫಲವಾಗಿದೆ?

01220010a ತತ್ರಾಹಂ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯದರ್ಥಮಿದಮಾವೃತಂ|

01220010c ಫಲಮೇತಸ್ಯ ತಪಸಃ ಕಥಯದ್ಧಂ ದಿವೌಕಸಃ||

ಯಾವುದರಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವು ದೊರೆಯದೇ ಇದೆಯೋ
ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದಿವೌಕಸರೇ ! ಹೇಳಿರಿ.”

01220011 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

01220011a ಋಣಿನೋ ಮಾನವಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಜಾಯಂತೇ ಯೇನ ತಚ್ಚ್ಯುಣು|

01220011c ಕ್ರಿಯಾಭಿಬ್ರುಹ್ಮ ಚರ್ಯೇಣ ಪ್ರಜಯಾ ಚ ನ ಸಂಶಯಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಮಾನವರು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಋಣಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು: ಕ್ರಿಯೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

01220012a ತದಪಾಕ್ರಿಯತೇ ಸರ್ವಂ ಯಜ್ಞೇನ ತಪಸಾ ಸುತೈಃ|

01220012c ತಪಸ್ವೀ ಯಜ್ಞಕೃಚ್ಛಾಸಿ ನ ತು ತೇ ವಿದ್ಯತೇ ಪ್ರಜಾ||

01220013a ತ ಇಮೇ ಪ್ರಸವಸ್ಯಾರ್ಥೇ ತಪ ಲೋಕಾಃ ಸಮಾವೃತಾಃ|

01220013c ಪ್ರಜಾಯಸ್ವ ತತೋ ಲೋಕಾನುಪಭೋಕ್ತಾಸಿ ಶಾಶ್ವತಾನ್||

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುತರಿಂದ ತೀರಿಸಬಹುದು. ನೀನು ತಪಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಕರ್ತೃವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ.

01220014a ಪುನ್ನಾಮೋ ನರಕಾತ್ಪುತ್ರಸ್ಮಾತೀತಿ ಪಿತರಂ ಮುನೇ|

01220014c ತಸ್ಮಾದಪತ್ಯಸಂತಾನೇ ಯತಸ್ವ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ಮುನಿ! ಪು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರಕದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವನನ್ನು ಪುತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಆದುದರಿಂದ ಕುಲವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.”

01220015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01220015a ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾ ಮಂದಪಾಲಸ್ತು ತೇಷಾಂ ವಾಕ್ಯಂ ದಿವೌಕಸಾಂ|

01220015c ಕ್ಷ ನು ಶೀಘ್ರಮಪತ್ಯಂ ಸ್ಯಾದ್ಭಹುಲಂ ಚೇತ್ಯಚಿಂತಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದಿವೌಕಸರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಂದಪಾಲನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

01220016a ಸ ಚಿಂತಯನ್ನಭ್ಯಗಚ್ಛದ್ಭಹುಲಪ್ರಸವಾನ್ವಗಾನ್|

01220016c ಶಾರ್ಙ್ಗಕಾಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಕೋ ಭೂತ್ವಾ ಜರಿತಾಂ ಸಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳು ಆಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಸಾರಂಗನಾಗಿ ಜರಿತಾ ಎನ್ನುವ ಸಾರಂಗಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿದನು.

01220017a ತಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಾನಜನಯಚ್ಚ ತುರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

01220017c ತಾನಪಾಸ್ಯ ಸ ತತ್ರೈವ ಜಗಾಮ ಲಪಿತಾಂ ಪ್ರತಿ|

01220017e ಬಾಲಾನ್ಸುತಾನಂಡಗತಾನ್ಮಾತ್ರಾ ಸಹ ಮುನಿರ್ವನೇ||

ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇನ್ನೂ ಅಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ತನ್ನ ಬಾಲ ಸುತರನ್ನು ತಾಯಿಯೊಡನೆ ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮುನಿಯು ಲಪಿತಳ ಕಡೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

01220018a ತಸ್ಮಿನ್ನತೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಲಪಿತಾಂ ಪ್ರತಿ ಭಾರತ|

01220018c ಅಪತ್ಯಸ್ಮೇಹಸಂವಿಗ್ನಾ ಜರಿತಾ ಬಹ್ವಚಿಂತಯತ್||

ಭಾರತ ! ಆ ಮಹಾಭಾಗನು ಲಪಿತೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ
ಜರಿತೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಬಹಳ ಚಿಂತಿಸಿದಳು.

01220019a ತೇನ ತ್ಯಕ್ತಾನಸಂತ್ಯಾಜ್ಯಾನ್ಯಷೀನಂಡಗತಾನ್ವನೇ|

01220019c ನಾಜಹತ್ತುತ್ರಕಾನಾರ್ತಾ ಜರಿತಾ ಖಾಂಡವೇ ನೃಪ|

01220019e ಬಭಾರ ಚೈತಾನ್ಸಂಜಾತಾನ್ಸ್ವವೃತ್ತ್ಯಾ ಸ್ನೇಹವಿಕ್ಲವಾ||

ನೃಪ ! ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟದೇ ಅಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಆ ಪುತ್ರ ಋಷಿಗಳನ್ನು
ಖಾಂಡವವನದಲ್ಲಿ ಆರ್ತ ಜರಿತೆಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೇ
ಸ್ನೇಹವಿಕ್ಲವಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವರನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದಳು.

01220020a ತತೋಽಗ್ನಿಂ ಖಾಂಡವಂ ದಗ್ಧಮಾಯಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾನೃಷಿಃ|

01220020c ಮಂದಪಾಲಶ್ಚ ರಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ವನೇ ಲಪಿತಯಾ ಸಹ||

ನಂತರ ಅಗ್ನಿಯು ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡಲು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದ ಋಷಿ ಮಂದಪಾಲನು ಲಪಿತಳೊಡನೆ ಆ ವನಕ್ಕೆ
ಧಾವಿಸಿದನು.

01220021a ತಂ ಸಂಕಲ್ಪಂ ವಿದಿತ್ವಾಸ್ಯ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಬಾಲಕಾನ್|

01220021c ಸೋಽಭಿತುಷ್ಪಾವ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತವೇದಸಂ|

01220021e ಪುತ್ರಾನ್ವರಿದದದ್ಧೀತೋ ಲೋಕಪಾಲಂ ಮಹೌಜಸಂ||

ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮತ್ತು ಪುತ್ರರು ಬಾಲಕರೆಂದು ತಿಳಿದು
ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಭೀತನಾಗಿ
ಮಹೌಜಸ ಲೋಕಪಾಲ ಜಾತವೇದಸನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸ ತೊಡಗಿದನು.

01220022 ಮಂದಪಾಲ ಉವಾಚ|

01220022a ತ್ವಮಗ್ನೇ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಮುಖಿಂ ತ್ವಮಸಿ ಹವ್ಯವಾಟ್|

01220022c ತ್ವಮಂತಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಗೂಢಶ್ಚ ರಸಿ ಪಾವಕ||

ಮಂದಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನಿ! ನೀನು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳ ಬಾಯಿ !
ನೀನು ಹವ್ಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವವನು ! ನೀನು ಸರ್ವಭೂತಗಳ
ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಗೂಢವಾಗಿದ್ದೀಯೆ !

01220023a ತ್ವಾಮೇಕಮಾಹುಃ ಕವಯಸ್ತ್ವಾ ಮಾಹುಸ್ತ್ರಿವಿಧಂ ಪುನಃ|

01220023c ತ್ವಾಮಷ್ಟಧಾ ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ಯಜ್ಞವಾಹಮಕಲ್ಪಯನ್||

ಕವ್ಯರು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದೇ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಪುನಃ
ತ್ರಿವಿಧವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟಧಾ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ
ಯಜ್ಞವಾಹನನೆಂದೂ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

01220024a ತ್ವಯಾ ಸೃಷ್ಟಮಿದಂ ವಿಶ್ವಂ ವದಂತಿ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

01220024c ತ್ವದೃತೇ ಹಿ ಜಗತ್ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಸದ್ಯೋ ನ ಸ್ಯಾದ್ಧುತಾಶನ||

ನೀನು ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು ಎಂದು ಪರಮಋಷಿಗಳು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹುತಾಶನ! ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಈ ಜಗತ್ತು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ !

01220025a ತುಭ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ನಮೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮವಿಜಿತಾಂ ಗತಿಂ|

01220025c ಗಚ್ಛಂತಿ ಸಹ ಪತ್ನೀಭಿಃ ಸುತೈರಪಿ ಚ ಶಾಶ್ವತೀಂ||

ವಿಪ್ರರು ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಸುತರ ಸಹಿತ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿಯೇ
ಸ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಾಶ್ವತ ಜಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

01220026a ತ್ವಾಮಗ್ನೇ ಜಲದಾನಾಹುಃ ಖೇ ವಿಷಕ್ತಾನ್ಸವಿದ್ಯುತಃ|

01220026c ದಹಂತಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ತ್ವತ್ತೋ ನಿಷ್ಯಮ್ಯ ಹಾಯನಾಃ||

ನೀನು ತಮ್ಮ ಮಿಂಚುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ
ಮೋಡಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬರುವ
ಜ್ವಾಲೆಯು ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತದೆ.

01220027a ಜಾತವೇದಸ್ತವೈವೇಯಂ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿರ್ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

01220027c ತವೈವ ಕರ್ಮ ವಿಹಿತಂ ಭೂತಂ ಸರ್ವಂ ಚರಾಚರಂ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಜಾತವೇದ! ಈ ವಿಶ್ವವು ನಿನ್ನದೇ ಸೃಷ್ಟಿ! ಸರ್ವ
ಕರ್ಮಗಳೂ ಚರಾಚರ ಭೂತಗಳೂ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ.

01220028a ತ್ವಯಾಪೋ ವಿಹಿತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಯಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್|

01220028c ತ್ವಯಿ ಹವ್ಯಂ ಚ ಕವ್ಯಂ ಚ ಯಥಾವತ್ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

ಹಿಂದೆ ನೀರು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ವಿಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತು
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಹವ್ಯ ಕವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿವೆ.

01220029a ಅಗ್ನೇ ತ್ವಮೇವ ಜ್ವಲನಸ್ತ್ವಂ ಧಾತಾ ತ್ವಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

01220029c ತ್ವಮಶ್ವಿನೌ ಯಮೌ ಮಿತ್ರಃ ಸೋಮಸ್ತ್ವಮಸಿ ಚಾನಿಲಃ||

ಅಗ್ನಿ ! ನೀನೇ ಜ್ವಲನ ! ನೀನೇ ಧಾತಾ ಮತ್ತು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ! ನೀನೆ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ! ಯಮ, ಮಿತ್ರ, ಸೋಮ ಮತ್ತು ಅನಿಲನೂ ನೀನೇ !”

01220030 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01220030a ಏವಂ ಸ್ತುತಸ್ತುತಸ್ತೇನ ಮಂದಪಾಲೇನ ಪಾವಕಃ|

01220030c ತುತೋಷ ತಸ್ಯ ನೃಪತೇ ಮುನೇರಮಿತತೇಜಸಃ|

01220030e ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಕಿಮಿಷ್ಟಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ ! ಮಂದಪಾಲನ ಈ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಪಾವಕನು ಆ ಅಮಿತತೇಜಸ ಮುನಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಪ್ರೀತಾತ್ಮನಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ “ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

01220031a ತಮಬ್ರವೀನ್ಮಂದಪಾಲಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿಹರ್ವ್ಯವಾಹನಂ|

01220031c ಪ್ರದಹನ್ಬಾಂಡವಂ ದಾವಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾನ್ವಿಸರ್ಜಯ||

ಮಂದಪಾಲನು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ಹವ್ಯವಾಹನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ದಹಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು !”

01220032a ತಥೇತಿ ತತ್ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

01220032c ಖಾಂಡವೇ ತೇನ ಕಾಲೇನ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ದಿಧಕ್ಷಯಾ||

ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿ, ಅದೇ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ಸುಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತನ್ನ
ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೂರಾ
ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨೧

ವಿಹ್ವಲರಾದ ಜರಿತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ರೋದಿಸುವುದು (೧-೨೧).

221001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01221001a ತತಃ ಪ್ರಜ್ವಲಿತೇ ಶುಕ್ರೇ ಶಾಂಭುಕಾಸ್ತೇ ಸುದುಃಖಿತಾಃ|

01221001c ವ್ಯಥಿತಾಃ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಾ ನಾಧಿಜಗ್ಮುಃ ಪರಾಯಣಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ
ಸುದುಃಖಿತ ಸಾರಂಗಗಳು ವ್ಯಥಿತ-ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ವಿಮೋಚನೆಯ
ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಣದಾದರು.

01221002a ನಿಶಾಮ್ಯ ಪುತ್ರಕಾನ್ಬಾಲಾನ್ಮತಾ ತೇಷಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀ|

01221002c ಜರಿತಾ ದುಃಖಿಸಂತಪ್ತಾ ವಿಲಲಾಪ ನರೇಶ್ವರ||

ನರೇಶ್ವರ! ಬಾಲ ಪುತ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಮಾತೆ ತಪಸ್ವಿನೀ

ಜರಿತೆಯು ದುಃಖಸಂತಪ್ತಳಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳು.

01221003a ಅಯಮಗ್ನಿದರ್ಹನೃಕ್ಷಮಿತ ಆಯಾತಿ ಭೀಷಣಃ|

01221003c ಜಗತ್ಸಂದೀಪಯನ್ಭೀಮೋ ಮಮ ದುಃಖವಿವರ್ಧನಃ||

“ಈ ಭೀಷಣ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾ ಜಗತ್ತನೇ ಉರಿಸುತ್ತಾ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

01221004a ಇಮೇ ಚ ಮಾಂ ಕರ್ಷಯಂತಿ ಶಿಶವೋ ಮಂದಚೇತಸಃ|

01221004c ಅಬರ್ಹಾಶ್ಚರಣೈರ್ಹೀನಾಃ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪರಾಯಣಂ|

01221004e ತ್ರಾಸಯಂಶ್ಚಾಯಮಾಯಾತಿ ಲೇಲಿಹಾನೋ ಮಹೀರುಹಾನ್||

ಕೈಕಾಲುಗಳಿಲ್ಲದ ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಪರಾಯಣರಾದ ಈ ಮಂದಚೇತಸ ಶಿಶುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಗೋ! ಮರಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಈ ಭೀಷಣ ಅಗ್ನಿಯು ಬರುತ್ತಿದೆ!

01221005a ಅಶಕ್ತಿಮತ್ತ್ವಾಚ್ಚ ಸುತಾ ನ ಶಕ್ತಾಃ ಸರಣೇ ಮಮ|

01221005c ಆದಾಯ ಚ ನ ಶಕ್ತಾಸ್ಮಿ ಪುತ್ರಾನ್ಸರಿತುಮನ್ಯತಃ||

ಅಶಕ್ತರಾದ ನನ್ನ ಈ ಮಕ್ಕಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೆಂದರೆ ನನಗೂ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ!

01221006a ನ ಚ ತ್ಯಕ್ತಮಹಂ ಶಕ್ತಾ ಹೃದಯಂ ದೂಯತೀವ ಮೇ|

01221006c ಕಂ ನು ಜಹ್ಯಾಮಹಂ ಪುತ್ರಂ ಕಮಾದಾಯ ವ್ರಜಾಮ್ಯಹಂ||

ನಾನು ಇವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಎರಡಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ?

01221007a ಕಿಂ ನು ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ಕೃತಂ ಕೃತ್ವಾ ಮನ್ಯದ್ವಂ ಪುತ್ರಕಾಃ ಕಥಂ|

01221007c ಚಿಂತಯಾನಾ ವಿಮೋಕ್ಷಂ ವೋ ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಕಿಂ ಚನ|

01221007e ಚಾದಯಿತ್ವಾ ಚ ವೋ ಗಾತ್ರೈಃ ಕರಿಷ್ಯೇ ಮರಣಂ ಸಹ||

ನಾನು ಏನುತಾನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಪುತ್ರರೇ! ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನು? ನಿಮ್ಮ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಚಿಂತಿಸಿದರೂ ನನಗೆ ದಾರಿಯೇ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ.

01221008a ಜರಿತಾರೌ ಕುಲಂ ಹೀದಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

01221008c ಸಾರಿಸೃಕ್ಷಃ ಪ್ರಜಾಯೇತ ಪಿತೃಣಾಂ ಕುಲವರ್ಧನಃ||

01221009a ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರಸ್ತಪಃ ಕುರ್ಯಾದ್ಧೋಣೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ|

01221009c ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ಪಿತಾ ವೋ ನಿರ್ಘೃಣಃ ಪುರಾ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಜರಿತಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಕುಲವು ನಿಂತಿದೆ. ಸಾರಿಸೃಕ್ಷನು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದು ಪಿತೃಗಳ ಕುಲವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರನು ತಪಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣನು ಉತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ವಾಂಸನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಆ ಕಠೋರ ತಂದೆಯು ಹೊರಟುಹೋದನು.

01221010a ಕಮುಪಾದಾಯ ಶಕ್ಯೇತ ಗಂತುಂ ಕಸ್ಯಾಪದುತ್ತಮಾ|

01221010c ಕಿಂ ನು ಕೃತ್ವಾ ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭವೇದಿತಿ ಚ ವಿಃವಲಾ||

01221011a ನಾಪಶ್ಯತ್ಸ್ವ ಧಿಯಾ ಮೋಕ್ಷಂ ಸ್ವಸುತಾನಾಂ ತದಾನಲಾತ್|

01221011c ಏವಂ ಬ್ರುವಂತೀಂ ಶಾಂಙ್ಯಸ್ತೇ ಪ್ರತ್ಯೂಚುರಥ ಮಾತರಂ||

ಯಾರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗಲಿ? ಯಾರ ಮೇಲೆ ಈ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆಪತ್ತು ಬರುತ್ತದೆ?” ಈ ರೀತಿ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ಅನಲನಿಂದ ತನ್ನ ಸುತರು ಹೇಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೇ ಹೋದಳು. ಈ ರೀತಿ ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಆ ಸಾರಂಗ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಾಯಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದವು:

01221012a ಸ್ನೇಹಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಮಾತಸ್ತ್ವಂ ಪತ ಯತ್ರ ನ ಹವ್ಯವಾಟ್|

01221012c ಅಸ್ಮಾಸು ಹಿ ವಿನಷ್ಟೇಷು ಭವಿತಾರಃ ಸುತಾಸ್ತವ|

01221012e ತ್ವಯಿ ಮಾತರ್ವಿನಷ್ಟಾಯಾಂ ನ ನಃ ಸ್ಯಾತ್ಕುಲಸಂತತಿಃ||

“ಮಾತಾ ! ನೀನು ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ತೊರೆದು ಹವ್ಯವಾಹನನು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ನಾವು ವಿನಷ್ಟರಾದರೂ ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾತೆಯಾದ ನೀನೇ ವಿನಷ್ಟಳಾದರೆ ಕುಲಸಂತತಿಯು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

01221013a ಅನ್ವವೇಕ್ಷ್ಯೈತದುಭಯಂ ಕ್ಷಮಂ ಸ್ಯಾದ್ಯತ್ಕುಲಸ್ಯ ನಃ|

01221013c ತದ್ವೈ ಕರ್ತುಂ ಪರಃ ಕಾಲೋ ಮಾತರೇಷ ಭವೇತ್ತವ||

ಮಾತಾ ! ಈ ಎರಡು ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಕುಲದ
ಒಳಿತಿಗೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು
ಮಾಡು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲವು ಬಂದಿದೆ.

01221014a ಮಾ ವೈ ಕುಲವಿನಾಶಾಯ ಸ್ನೇಹಂ ಕಾರ್ಪಿಣಿಃ ಸುತೇಷು ನಃ|
01221014c ನ ಹೀದಂ ಕರ್ಮ ಮೋಘಂ ಸ್ಯಾಲ್ಲೋಕಕಾಮಸ್ಯ ನಃ ಪಿತುಃ||

ನಿನ್ನ ಸುತರ ಮೇಲಿನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕುಲವಿನಾಶದ ಕಡೆ
ಎಳೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಡಬೇಡ. ಲೋಕಕಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಕಾರ್ಯವು
ಎಂದೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

01221015 ಜರಿತೋವಾಚ|

01221015a ಇದಮಾಖೋರ್ಬಿಲಂ ಭೂಮೌ ವೃಕ್ಷಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ|
01221015c ತದಾವಿಶದ್ಧಂ ತ್ವರಿತಾ ವಃನೇರತ್ರ ನ ವೋ ಭಯಂ||

ಜರಿತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಈ ವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ
ಒಂದು ಇಲಿಯ ಬಿಲವಿದೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ
ಅಗ್ನಿಯ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

01221016a ತತೋಽಹಂ ಪಾಂಸುನಾ ಚಿದ್ರಮಪಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕಾಃ|

01221016c ಏವಂ ಪ್ರತಿಕೃತಂ ಮನ್ಯೇ ಜ್ವಲತಃ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮನಃ||

ಮಕ್ಕಳೇ! ಆಗ ನಾನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಬಿಲದ ಬಾಯಿಯನ್ನು
ಮುಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮನನಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

01221017a ತತ ಏಷ್ಯಾಮ್ಯತೀತೇಽಗ್ನೌ ವಿಹರ್ತುಂ ಪಾಂಸುಸಂಚಯಂ|

01221017c ರೋಚತಾಮೇಷ ವೋಪಾಯೋ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯ ಹುತಾಶನಾತ್||

ಅಗ್ನಿಯು ಆರಿಹೋದ ನಂತರ ಮಣ್ಣಿನ ರಾಶಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಹುತಾಶನನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?”

01221018 ಶಾಂಭ್ಯಕಾ ಊಚುಃ|

01221018a ಅಬರ್ಹಾನ್ಮಾಂಸಭೂತಾನ್ನಃ ಕ್ರವ್ಯಾದಾಖುವಿನಾಶಯೇತ್|

01221018c ಪಶ್ಯಮಾನಾ ಭಯಮಿದಂ ನ ಶಕ್ತ್ಯಮೋ ನಿಷೇವಿತುಂ||

ಸಾರಂಗಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ರೆಕ್ಕೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಗಳು ನಾವು. ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಇಲಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಭಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

01221019a ಕಥಮಗ್ನಿರ್ನ ನೋ ದಹ್ಯಾತ್ಕಥಮಾಖುರ್ನ ಭಕ್ಷಯೇತ್|

01221019c ಕಥಂ ನ ಸ್ಯಾತ್ಪಿತಾ ಮೋಘಃ ಕಥಂ ಮಾತಾ ದ್ವಿಯೇತ ನಃ||

ಅಗ್ನಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಡದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಹೇಗೆ ಇಲಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸದೇ ಇರುತ್ತದೆ? ತಂದೆಗೆ ಸೋಲಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಆಗುವುದು ಹೇಗೆ? ತಾಯಿಯು ಉಳಿಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

01221020a ಬಿಲ ಆಖೋರ್ವಿನಾಶಃ ಸ್ಯಾದಗ್ನೇರಾಕಾಶಚಾರಿಣಾಂ|

01221020c ಅನ್ವವೇಕ್ಷ್ಯೈತದುಭಯಂ ಶ್ರೇಯಾನ್ದಾಹೋ ನ ಭಕ್ಷಣಂ||

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಿಂದ ಸಾವನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವುದು
ತಿನ್ನಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯದು.

01221021a ಗರ್ಹಿತಂ ಮರಣಂ ನಃ ಸ್ಯಾದಾಮಿನಾ ಖಾದತಾ ಬಿಲೇ|

01221021c ಶಿಷ್ಟಾದಿಷ್ಟಃ ಪರಿತ್ಯಾಗಃ ಶರೀರಸ್ಯ ಹುತಾಶನಾತ್||

ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಿಂದ ತಿನ್ನಲ್ಪಟ್ಟು ಸತ್ತರೆ ಅದು ಹೀನ
ಮರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹುತಾಶನನಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು
ಶಿಷ್ಟರು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರಾ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨೨

ವಿಹ್ವಲರಾದ ಜರಿತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ರೋದಿಸುವುದು (೧-೧೮).

01222001 ಜರಿತೋವಾಚ|

01222001a ಅಸ್ಮಾದ್ಬಿಲಾನ್ನಿಷ್ಟತಿತಂ ಶೈನ ಆಮಿಂ ಜಹಾರ ತಂ|

01222001c ಕ್ಷುದ್ರಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಭಯಂ ನ ಭವಿತಾ ತತಃ||

ಜರಿತೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಇಲಿಯು ಈ ಬಿಲದಿಂದ ಹೊರಬಂದಿತು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗಿಡುಗವು ತನ್ನ ಪಂಜಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ನೀವು ಇನ್ನು ಭಯಪಡಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.”

01222002 ಶಾಂಭ್ಯಕಾ ಊಚುಃ|

01222002a ನ ಹೃತಂ ತಂ ವಯಂ ವಿದ್ಮಃ ಶೈನೇನಾಮುಂ ಕಥಂ ಚನ|

01222002c ಅನ್ಯೇಽಪಿ ಭವಿತಾರೋಽತ್ರ ತೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಭಯಮೇವ ನಃ||

ಸಾರಂಗಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ಗಿಡುಗವು ಇಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಇಲಿಗಳು ಇರಬಹುದು. ನಮಗೆ ಅವುಗಳ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.

01222003a ಸಂಶಯೋ ಹ್ಯಗ್ನಿರಾಗಚ್ಛೇದ್ವಾಷ್ಟಂ ವಾಯೋನಿವರ್ತನಂ|

01222003c ಮೃತ್ಯುನೋರ್ ಬಿಲವಾಸಿಭ್ಯೋ ಭವೇನ್ಮಾತರಸಂಶಯಂ||

ಗಾಳಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮಾತಾ! ಬಿಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಂದ ನಮಗೆ ಮೃತ್ಯು ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

01222004a ನಿಃಸಂಶಯಾತ್ಸಂಶಯಿತೋ ಮೃತ್ಯುರ್ಮಾತರ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

01222004c ಚರ ಖೇ ತ್ವಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪುತ್ರಾನ್ವೇತ್ಸ್ಯಸಿ ಶೋಭನಾನ್|

ಮಾತಾ! ಸಂಶಯವಿದ್ದವರನ್ನು ಸಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು

ನಿಃಸಂಶಯ. ಈಗ ನೀನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರು. ನಮಗಿಂತಲೂ ಸುಂದರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ.”

01222005 ಜರಿತೋವಾಚ|

01222005a ಅಹಂ ವೈ ಶೈನಮಾಯಾಂತಮದ್ರಾಕ್ಷಂ ಬಿಲಮಂತಿಕಾತ್|

01222005c ಸಂಚರಂತಂ ಸಮಾದಾಯ ಜಹಾರಾಖುಂ ಬಿಲಾದ್ಭಲೀ||

ಜರಿತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಆ ಬಲಶಾಲಿ ಗಿಡುಗವು ಬಿಲದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದ್ದುದನ್ನು, ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದಾಡಿದ್ದುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಇಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಿಲದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

01222006a ತಂ ಪತಂತಮಹಂ ಶೈನಂ ತ್ವರಿತಾ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಗಾಂ|

01222006c ಆಶಿಷೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಯುಂಜಾನಾ ಹರತೋ ಮೂಷಕಂ ಬಿಲಾತ್|

ಅದು ಹಾರಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಗಿಡುಗದ ಹಿಂದೆ ನಾನೂ ಹಾರಿಹೋದೆ ಮತ್ತು ಆ ಬಿಲದಿಂದ ಇಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದೆ.

01222007a ಯೋ ನೋ ದ್ವೇಷ್ಟಾರಮಾದಾಯ ಶೈನರಾಜ ಪ್ರಧಾವಸಿ|

01222007c ಭವ ತ್ವಂ ದಿವಮಾಸ್ಥಾಯ ನಿರಮಿತ್ರೋ ಹಿರಣ್ಮಯಃ|

“ನಮ್ಮ ವೈರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶೈನರಾಜನೇ! ನೀನು ನಿರಮಿತ್ರ ಹಿರಣ್ಮಯ ದಿವವನ್ನು ಹೊಂದು!”

01222008a ಯದಾ ಸ ಭಕ್ಷಿತಸ್ತೇನ ಕ್ಷುಧಿತೇನ ಪತತ್ರಿಣಾ|

01222008c ತದಾಹಂ ತಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಪ್ರತ್ಯುಪಾಯಾಂ ಗೃಹಾನ್ವತಿ|

ಹಸಿವೆಯಿಂದಿದ್ದ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಅದನ್ನು ತಿಂದ ಬಳಿಕ ಅದರ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆನು.

01222009a ಪ್ರವಿಶದ್ಧಂ ಬಿಲಂ ಪುತ್ರಾ ವಿಶ್ರಬ್ಧಾ ನಾಸ್ತಿ ವೋ ಭಯಂ|

01222009c ಶ್ರೇಣೇನ ಮಮ ಪಶ್ಯಂತ್ಯಾ ಹೃತ ಆಮಿರ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ಪುತ್ರರೇ! ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬಿಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ. ಭಯಪಡಬೇಕಾದದ್ದು
ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಗಿಡುಗವು ಇಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು
ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.”

01222010 ಶಾಂಜ್ಯಕಾ ಊಚುಃ|

01222010a ನ ವಿದ್ಮ ವೈ ವಯಂ ಮಾತರ್ಹೃತಮಾಋಮಿತಃ ಪುರಾ|

01222010c ಅವಿಜ್ಞಾಯ ನ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮೋ ಬಿಲಮಾವಿಶತುಂ ವಯಂ||

ಸಾರಂಗಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ಮಾತಾ! ಇಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಹೋಗಿದ್ದುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ನಾವು ಬಿಲವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಅಶಖ್ಯೆ.”

01222011 ಜರಿತೋವಾಚ|

01222011a ಅಹಂ ಹಿ ತಂ ಪ್ರಜಾನಾಮಿ ಹೃತಂ ಶ್ರೇಣೇನ ಮೂಷಕಂ|

01222011c ಅತ ಏವ ಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ಕ್ರಿಯತಾಂ ವಚನಂ ಮಮ||

ಜರಿತೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಆದರೆ ಗಿಡುಗವು ಇಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿರಿ.”

01222012 ಶಾಂಭ್ಯಾಕಾ ಊಚುಃ|

01222012a ನ ತ್ವಂ ಮಿಥ್ಯೋಪಚಾರೇಣ ಮೋಕ್ಷಯೇಥಾ ಭಯಂ ಮಹತ್|

01222012c ಸಮಾಕುಲೇಷು ಜ್ಞಾನೇಷು ನ ಬುದ್ಧಿಕೃತಮೇವ ತತ್||

ಸಾರಂಗಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ಮಿಥ್ಯೋಪಚಾರದಿಂದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಈ ಮಹಾಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾರೆ. ಒಂದೇ ಕುಲದ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಡ.

01222013a ನ ಚೋಪಕೃತಮಸ್ಮಾಭಿರ್ನ ಚಾಸ್ಮಾನ್ವೇತ್ಥ ಯೇ ವಯಂ|

01222013c ಪೀಡ್ಯಮಾನಾ ಭರಸ್ಯಸ್ಮಾನ್ಕಾ ಸತೀ ಕೇ ವಯಂ ತವ||

ನಾವು ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರವೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದೂ ಇಲ್ಲ. ಪೀಡಿತರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸತೀ ನೀನು ಯಾರು?

01222014a ತರುಣೀ ದರ್ಶನೀಯಾಸಿ ಸಮರ್ಥಾ ಭರ್ತುರೇಷಣೇ|

01222014c ಅನುಗಚ್ಛ ಸ್ವಭರ್ತಾರಂ ಪುತ್ರಾನಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಶೋಭನಾನ್|

ತರುಣಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಭರ್ತುವಿನ ಅರ್ಹಳಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಹಿಂದೆ ಹೋಗು. ಸುಂದರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ.

01222015a ವಯಮಪ್ಯಗ್ನಿಮಾವಿಶ್ಯ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾ ಮಹೇ ಶುಭಾನ್|

01222015c ಅಥಾಸ್ಮಾನ್ನ ದಹೇದಗ್ನಿರಾಯಾಸ್ತ್ವಂ ಪುನರೇವ ನಃ||

ನಾವು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶುಭಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.
ಅಥವಾ ಒಂದುವೇಳೆ ಅಗ್ನಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಸುಡದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಪುನಃ
ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಬಹುದು.”

01222016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01222016a ಏವಮುಕ್ತಾ ತತಃ ಶಾಂಭ್ರೇ ಪುತ್ರಾನುತ್ಸೃಜ್ಯ ಖಾಂಡವೇ|

01222016c ಜಗಾಮ ತ್ವರಿತಾ ದೇಶಂ ಕ್ಷೇಮಮಗ್ನೇರನಾಶ್ರಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ
ಸಾರಂಗಿಯು ಪುತ್ರರನ್ನು ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದ
ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋದಳು.

01222017a ತತಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾರ್ಚಿರಭ್ಯಾಗಾಜ್ವಲಿತೋ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

01222017c ಯತ್ರ ಶಾಙ್ಯ ಬಭೂವುಸ್ತೇ ಮಂದಪಾಲಸ್ಯ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ನಂತರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹವ್ಯವಾಹನನು
ಮಂದಪಾಲನ ಪುತ್ರರಾದ ಸಾರಂಗಗಳು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

01222018a ತೇ ಶಾಙ್ಯ ಜ್ವಲನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ವಲಿತಂ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ|

01222018c ಜರಿತಾರಿಸ್ತತೋ ವಾಚಂ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ಪಾವಕಂ||

ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಜ್ವಲನನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾರಂಗ

ಜರಿತಾರನು ಪಾವಕನಿಗೆ ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರಾ
ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨೩

ವಿಷ್ವಲರಾದ ಜರಿತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು, ಅಗ್ನಿಯು
ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದು (೧-೨೫).

01223001 ಜರಿತಾರಿವುರ್ವಾಚ|

01223001a ಪುರತಃ ಕೃಚ್ಛೈ ಕಾಲಸ್ಯ ಧೀಮಾಂಜಾಗರ್ತಿ ಪೂರುಷಃ|

01223001c ಸ ಕೃಚ್ಛೈ ಕಾಲಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ವ್ಯಥಾಂ ನೈವೈತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಜರಿತಾರಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕಷ್ಟಕಾಲವು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಧೀಮಂತ
ಪುರುಷನು ಎಚ್ಚೆತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಎಂದೂ ಕಷ್ಟಕಾಲ
ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ವ್ಯಥಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

01223002a ಯಸ್ತು ಕೃಚ್ಛೈ ಮಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ವಿಚೇತಾ ನಾವಬುಧ್ಯತೇ|

01223002c ಸ ಕೃಚ್ಛೈ ಕಾಲೇ ವ್ಯಥಿತೋ ನ ಪ್ರಜಾನಾತಿ ಕಿಂ ಚನ||

ಕಷ್ಟಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಎಚ್ಚೆತ್ತಿರದ ದಡ್ಡನು ಕಷ್ಟಕಾಲವು ಬಂದಾಗ

ವ್ಯಥಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.”

01223003 ಸಾರಿಸೃಕ್ಷ ಉವಾಚ|

01223003a ಧೀರಸ್ವ ಮಸಿ ಮೇಧಾವೀ ಪ್ರಾಣಕೃಚ್ಛ ಮಿದಂ ಚ ನಃ|

01223003c ಶೂರಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಬಹೂನಾಂ ಹಿ ಭವತ್ಯೇಕೋ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಸಾರಿಸೃಕ್ಷನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಧೀರನೂ ಮೇಧಾವಿಯೂ ಆಗಿರುವೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವೇ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಬಹುಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಶೂರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜ್ಞ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

01223004 ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

01223004a ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ತ್ರಾತಾ ಭವತಿ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಮುಂಚತಿ ಕೃಚ್ಛ ತಃ|

01223004c ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚೇನ್ನ ಪ್ರಜಾನಾತಿ ಕನೀಯಾನ್ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿರಿಯವನು ಉಳಿಸುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿರಿಯವನೇ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಹಿರಿಯನಿಗೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಕಿರಿಯವಾದರೂ ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು?”

01223005 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01223005a ಹಿರಣ್ಯರೇತಾಸ್ವ ರಿತೋ ಜ್ವಲನ್ನಾಯಾತಿ ನಃ ಕ್ಷಯಂ|

01223005c ಸಪ್ತಜಿಹ್ವೋಽನಲಃ ಕ್ಷಾಮೋ ಲೇಲಿಹಾನೋಪಸರ್ಪತಿ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿರಣ್ಯರೇತನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅನಲನು ತನ್ನ ಏಳು ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ

ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

01223006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01223006a ಏವಮುಕ್ತೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ತು ಜರಿತಾರಿವಿಭಾವಸುಂ|

01223006c ತುಷ್ಟಾವ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭೂತ್ವಾ ಯಥಾ ತಚ್ಚೈಣು ಪಾರ್ಥಿವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ಭ್ರಾತನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜರಿತಾರಿಯು ತನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ವಿಭಾವಿಸುವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳು.

01223007 ಜರಿತಾರಿರುವಾಚ|

01223007a ಆತ್ಮಾಸಿ ವಾಯೋಃ ಪವನಃ ಶರೀರಮುತ ವೀರುಧಾಂ|

01223007c ಯೋನಿರಾಪಶ್ಚ ತೇ ಶುಕ್ರ ಯೋನಿಸ್ತ್ವಮಸಿ ಚಾಂಭಸಃ||

ಜರಿತಾರಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ವಾಯುವಿನ ಆತ್ಮ! ಪವನ! ನೀನು ಔಷಧ ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಶರೀರ. ನೀರು ನಿನ್ನ ಮೂಲ. ನೀನು ಶುಕ್ರನ ಮೂಲ. ಮತ್ತು ನೀನು ನೀರಿನ ಮೂಲವೂ ಹೌದು.

01223008a ಊರ್ಧ್ವಂ ಚಾಧಶ್ಚ ಗಚ್ಛಂತಿ ವಿಸರ್ಪಂತಿ ಚ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ|

01223008c ಅರ್ಚಿಷಸ್ತೇ ಮಹಾವೀರ್ಯ ರಶ್ಮಯಃ ಸವಿತುರ್ಯಥಾ||

ಮಹಾವೀರ! ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹರಡುತ್ತವೆ.”

01223009 ಸಾರಿಸೃಕ್ವ ಉವಾಚ|

01223009a ಮಾತಾ ಪ್ರಪನ್ನಾ ಪಿತರಂ ನ ವಿದ್ಮಃ

ಪಕ್ಷಾಶ್ಚ ನೋ ನ ಪ್ರಜಾತಾಬ್ಜಕೇತೋ|

01223009c ನ ನಸ್ಮ್ರತಾ ವಿದ್ಯತೇಽಗ್ನೇ ತ್ವದನ್ಯಸ್ಯ

ತಸ್ಮಾದ್ಧಿ ನಃ ಪರಿರಕ್ಷೈಕವೀರ||

ಸಾರಿಸೃಕ್ಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತೆಯು ತೊರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ತಂದೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮೋಡಗಳಂತ ಹೊಗೆಯುಳ್ಳವನೇ! ನಮ್ಮ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ತ್ರಾತರನ್ನೂ ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು. ಆದುದರಿಂದ ಏಕೈಕವೀರ! ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸು.

01223010a ಯದಗ್ನೇ ತೇ ಶಿವಂ ರೂಪಂ ಯೇ ಚ ತೇ ಸಪ್ತ ಹೇತಯಃ|

01223010c ತೇನ ನಃ ಪರಿರಕ್ಷಾದ್ಯ ಈಡಿತಃ ಶರಣೈಷಿಣಃ|

ಅಗ್ನಿ! ನಿನ್ನ ಶಿವರೂಪದಿಂದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಏಳು ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಶರಣುಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪರಿರಕ್ಷಿಸು.

01223011a ತ್ವಮೇವೈಕಸ್ತಪಸೇ ಜಾತವೇದೋ

ನಾನ್ಯಸ್ತಪ್ತಾ ವಿದ್ಯತೇ ಗೋಷು ದೇವ|

01223011c ಋಷೀನಸ್ಮಾನ್ಬಾಲಕಾನ್ಬಾಲಯಸ್ವ

ಪರೇಣಾಸ್ಮಾನ್ಪ್ರೈಹಿ ವೈ ಹವ್ಯವಾಹ|

ನೀನೇ ಏಕೈಕ ತಪಸ್ವಿ. ಜಾತವೇದ! ದೇವ! ನಿನ್ನಷ್ಟು ಉರಿಯುಳ್ಳವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಬಾಲಕ ಋಷಿಗಳಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಲಿಸು. ಹವ್ಯವಾಹ! ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗು.”

01223012 ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

01223012a ಸರ್ವಮಗ್ನೇ ತ್ವಮೇವೈಕಸ್ವಯಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್|

01223012c ತ್ವಂ ಧಾರಯಸಿ ಭೂತಾನಿ ಭುವನಂ ತ್ವಂ ಬಿಭರ್ಷಿ ಚ||

ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನಿ! ಸರ್ವವೂ ನೀನೇ! ಈ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವವೇ ನಿಂತಿದೆ. ನೀನು ಇರುವ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಪೋಷಿಸುತ್ತೀಯೆ.

01223013a ತ್ವಮಗ್ನಿಹವ್ಯವಾಹಸ್ವಂ ತ್ವಮೇವ ಪರಮಂ ಹವಿಃ|

01223013c ಮನೀಷಿಣಸ್ತ್ವಾಂ ಯಜಂತೇ ಬಹುಧಾ ಚೈಕಧೈವ ಚ||

ಅಗ್ನಿ! ನೀನು ಹವ್ಯವಾಹನ! ನೀನೇ ಪರಮ ಹವಿಸ್ಸು. ಮನುಷ್ಯರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

01223014a ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನಿಮಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹ

ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ಪಚಸಿ ಪುನಃ ಸಮಿದ್ಧಃ|

01223014c ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭುವನಸ್ಯ ಪ್ರಸೂತಿಸ್

ತ್ವಮೇವಾಗ್ನೇ ಭವಸಿ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ||

ಹವ್ಯವಾಹನ! ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವನೂ ನೀನೇ!

ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮಿದ್ಧಗಳಂತೆ ಸುಡುತ್ತೀಯೆ.

ಅಗ್ನಿ! ಈ ಸರ್ವ ಭುವನಗಳ ಪ್ರಸೂತಿಯು ನೀನೇ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಅವು

ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೇ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತವೆ.

01223015a ತ್ವಮನ್ನಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಭುಕ್ತಮಂತರ್ಭೂತೋ ಜಗತ್ಪತೇ|

01223015c ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಃ ಪಚಸಿ ತ್ವಯಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

ಜಗತ್ಪತೇ! ನೀನು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸುತ್ತೀಯೆ.
ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸರ್ವವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ.”

01223016 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01223016a ಸೂರ್ಯೋ ಭೂತ್ವಾ ರಶ್ಮಿಭಿರ್ಜಾತವೇದೋ
ಭೂಮೇರಂಭೋ ಭೂಮಿಜಾತಾನ್ರಸಾಂಶ್ಚ|

01223016c ವಿಶ್ವಾನಾದಾಯ ಪುನರುತ್ಸರ್ಗಕಾಲೇ
ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಾವಯಸೀಹ ಶುಕ್ರ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಜಾತವೇದ! ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ
ರಶ್ಮಿಗಳ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯ ನೀರು ಮತ್ತು ರಸಗಳನ್ನು
ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಶುಕ್ರ! ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಪುನಃ
ಉತ್ಸರ್ಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸುರಿಸುತ್ತೀಯೆ!

01223017a ತ್ವತ್ತ ಏತಾಃ ಪುನಃ ಶುಕ್ರ ವೀರುಧೋ ಹರಿತಚ್ಛದಾಃ|

01223017c ಜಾಯಂತೇ ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಶ್ಚ ಸಮುದ್ರಶ್ಚ ಮಹೋದಧಿಃ||

ಶುಕ್ರ! ನಿನ್ನಿಂದ ಪುನಃ ಔಷಧ ಹಸಿರುಗಳು, ಪುಷ್ಕರಣಿಗಳು ಮತ್ತು
ಮಹೋದಧಿ ಸಮುದ್ರಗಳು ಜೀವತಾಳುತ್ತವೆ

01223018a ಇದಂ ವೈ ಸದ್ಮ ತಿಗ್ಮಾಂಶೋ ವರುಣಸ್ಯ ಪರಾಯಣಂ|

01223018c ಶಿವಸ್ರಾತಾ ಭವಾಸ್ಮಾಕಂ ಮಾಸ್ಮಾನದ್ಯ ವಿನಾಶಯ||

ತಿಗ್ಮಾಂಶು! ನಿನ್ನ ಈ ಪೀಠವು ವರುಣನ ಪರಾಯಣ! ನೀನು
ಶಿವಸ್ವಾತ! ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಂದು ವಿನಾಶಮಾಡಬೇಡ!

01223019a ಪಿಂಗಾಕ್ಷ ಲೋಹಿತಗ್ರೀವ ಕೃಷ್ಣವರ್ತಮ್ ಹುತಾಶನ|

01223019c ಪರೇಣ ಪ್ರೈಹಿ ಮುಂಚಾಸ್ಮಾನ್ಸಾಗರಸ್ಯ ಗೃಹಾನಿವ||

ಪಿಂಗಾಕ್ಷ! ಲೋಹಿತಗ್ರೀವ! ಕೃಷ್ಣವರ್ತಮ್! ಹುತಾಶನ! ನಮ್ಮನ್ನು
ದಾಟಿಹೋಗಿ ಸಾಗರಗೃಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.”

01223020 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01223020a ಏವಮುಕ್ತೋ ಜಾತವೇದಾ ದ್ರೋಣೇನಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ|

01223020c ದ್ರೋಣಮಾಹ ಪ್ರತೀತಾತ್ಮಾ ಮಂದಪಾಲಪ್ರತಿಜ್ಞಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ ದ್ರೋಣನು ಈ ರೀತಿ
ಜಾತವೇದನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲಾಗಿ ಪ್ರೀತಾತ್ಮ ಅಗ್ನಿಯು ಮಂದಾಪಾಲನಿಗೆ
ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

01223021a ಋಷಿದ್ರೋಣಸ್ತ್ವ ಮಸಿ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೈತದ್ವಾಹೃತಂ ತ್ವಯಾ|

01223021c ಈಪ್ಸಿತಂ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಚ ತೇ ವಿದ್ಯತೇ ಭಯಂ||

“ದ್ರೋಣ! ನೀನು ಓರ್ವ ಋಷಿ. ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದುದೇ ಬ್ರಹ್ಮ. ನಿನ್ನ
ಈಪ್ಸಿತವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಯವೂ
ಇಲ್ಲದಿರಲಿ.

01223022a ಮಂದಪಾಲೇನ ಯೂಯಂ ಹಿ ಮಮ ಪೂರ್ವಂ ನಿವೇದಿತಾಃ|

01223022c ವರ್ಜಯೇಃ ಪುತ್ರಕಾನ್ಮಹ್ಯಂ ದಹನ್ದಾವಮಿತಿ ಸ್ಮ ಹ||

ಇದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಂದಪಾಲನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದನು.
ವನವನ್ನು ದಹಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಪುತ್ರಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಎಂದು
ಹೇಳಿದ್ದನು.

01223023a ಯಚ್ಚ ತದ್ವಚನಂ ತಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ಯಚ್ಚೇಹ ಭಾಷಿತಂ|

01223023c ಉಭಯಂ ಮೇ ಗರೀಯಸ್ತದ್ಭ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ|

01223023e ಭೃಶಂ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೋತ್ರೇಣ ತೇ ವಿಭೋ||

ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ನೀನು ಈಗತಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದುದು ಇವೆರಡೂ
ನನಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಳು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನು
ಮಾಡಬೇಕು? ಬ್ರಹ್ಮನ್! ವಿಭೋ! ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ನಾನು
ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

01223024 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

01223024a ಇಮೇ ಮಾರ್ಜಾರಕಾಃ ಶುಕ್ರ ನಿತ್ಯಮುದ್ವೇಜಯಂತಿ ನಃ|

01223024c ಏತಾನ್ಕುರುಷ್ವ ದಂಷ್ಟ್ರಾಸು ಹವ್ಯವಾಹ ಸಬಾಂಧವಾನ್||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಕ್ರ! ಈ ಬೆಕ್ಕು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ
ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹವ್ಯವಾಹ! ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕಬಳಿಸು!”

01223025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01223025a ತಥಾ ತತ್ಕೃತವಾನ್ವಹ್ನಿರಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ಶಾಬ್ಯಕಾನ್|

01223025c ದದಾಹ ಖಾಂಡವಂ ಚೈವ ಸಮಿದ್ಧೋ ಜನಮೇಜಯ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದ ವಹ್ನಿಯು ಸಾರಂಗಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸಮಿತ್ತದಂತೆ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೂ ರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨೪

ಮಂದಪಾಲ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿ ಲಪಿತಳ ಸಂವಾದ (೧-೧೬).
ಮಂದಪಾಲನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಿದ್ದುದು
(೧೭-೩೨).

01224001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01224001a ಮಂದಪಾಲೋಽಪಿ ಕೌರವ್ಯ ಚಿಂತಯಾನಃ ಸುತಾಂಸ್ತದಾ|

01224001c ಉಕ್ತವಾನಪ್ಯಶೀತಾಂಶುಂ ನೈವ ಸ ಸ್ಮ ನ ತಪ್ಯತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ್ಯ! ಮಂದಪಾಲನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಶೀತಾಂಶುವೊಂದಿಗೆ ಅವನು

ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೂ ಅವನು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು.

01224002a ಸ ತಪ್ಯಮಾನಃ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ಲಪಿತಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

01224002c ಕಥಂ ನ್ವಶಕ್ತಾಃ ಪ್ಲವನೇ ಲಪಿತೇ ಮಮ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಅವನ ಪುತ್ರರ ಮೇಲಿದ್ದ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಅವನು ಲಪಿತಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:
“ಲಪಿತ! ನನ್ನ ಆ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅಶಕ್ತರು.

01224003a ವರ್ಧಮಾನೇ ಹುತವಹೇ ವಾತೇ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರವಾಯತಿ|

01224003c ಅಸಮರ್ಥಾ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಮಮಾತ್ಮಜಾಃ||

ಬೆಂಕಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯು ಜೋರಾಗಿ
ಬೀಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು
ಅಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ.

01224004a ಕಥಂ ನ್ವಶಕ್ತಾ ತ್ರಾಣಾಯ ಮಾತಾ ತೇಷಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀ|

01224004c ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಸುಖಾವಿಷ್ಟಾ ಪುತ್ರತ್ರಾಣಮಪಶ್ಯತೀ||

ಅವರ ತಪಸ್ವಿನಿ ತಾಯಿಯೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಲು
ಅಶಕ್ತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಪುತ್ರರನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು
ಅವಳು ತುಂಬಾ ದುಃಖಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

01224005a ಕಥಂ ನು ಸರಣೇಽಶಕ್ತಾನ್ವತನೇ ಚ ಮಮಾತ್ಮಜಾನ್|

01224005c ಸಂತಪ್ಯಮಾನಾ ಅಭಿತೋ ವಾಶಮಾನಾಭಿಧಾವತೀ||

ನನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಓಡಲಿಕ್ಕೂ ಆಗದೇ,

ಹಾರಿಹೋಗಲಿಕ್ಕೂ ಆಗದೇ ತಪಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಿರುಚುತ್ತಾ
ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು !

01224006a ಜರಿತಾರಿಃ ಕಥಂ ಪುತ್ರಃ ಸಾರಿಸೃಕ್ವಃ ಕಥಂ ಚ ಮೇ|

01224006c ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರಃ ಕಥಂ ದ್ರೋಣಃ ಕಥಂ ಸಾ ಚ ತಪಸ್ವಿನೀ||

ಪುತ್ರ ಜರಿತಾರಿಯು ಹೇಗಿರಬಹುದು? ನನ್ನ ಸಾರಿಸೃಕ್ವನು
ಹೇಗಿರಬಹುದು? ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರನು ಹೇಗಿರಬಹುದು? ಮತ್ತು ಆ
ತಪಸ್ವಿನೀ ದ್ರೋಣನು ಹೇಗಿರಬಹುದು?”

01224007a ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಂ ತಂ ಋಷಿಂ ಮಂದಪಾಲಂ ತಥಾ ವನೇ|

01224007c ಲಪಿತಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಸಾಸೂಯಮಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಈ ರೀತಿ ವನದಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಮಂದಪಾಲನು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರಲು
ಲಪಿತೆಯು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

01224008a ನ ತೇ ಸುತೇಷ್ಟವೇಕ್ಷಾಸ್ತಿ ತಾನ್ಯುಷೀನುಕ್ತವಾನಸಿ|

01224008c ತೇಜಸ್ವಿನೋ ವೀರ್ಯವಂತೋ ನ ತೇಷಾಂ ಜ್ವಲನಾದ್ಭಯಂ||

“ನೀನು ನಿನ್ನ ಸುತರ ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ! ಅವರು ತೇಜಸ್ವಿ,
ವೀರ್ಯವಂತ ಋಷಿಗಳೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು
ನೀನೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ.

01224009a ತಥಾಗ್ನೌ ತೇ ಪರೀತ್ತಾಶ್ಚ ತ್ವಯಾ ಹಿ ಮಮ ಸನ್ನಿಧೌ|

01224009c ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ ತಥಾ ಚೇತಿ ಜ್ವಲನೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಅವರನ್ನು ಅಗ್ನಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದನು.

01224010a ಲೋಕಪಾಲೋಽನ್ಯತಾಂ ವಾಚಂ ನ ತು ವಕ್ತಾ ಕಥಂ ಚನ|

01224010c ಸಮರ್ಥಾಸ್ತೇ ಚ ವಕ್ತಾರೋ ನ ತೇ ತೇಷ್ಟಸ್ತಿ ಮಾನಸಂ||

ಲೋಕಪಾಲಕರು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವರು
ಸಮರ್ಥ ವಾಗ್ವಿಗಳು. ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ.

01224011a ತಾಮೇವ ತು ಮಮಾಮಿತ್ರೀಂ ಚಿಂತಯನ್ವರಿತಪ್ಯಸೇ|

01224011c ಧ್ರುವಂ ಮಯಿ ನ ತೇ ಸ್ನೇಹೋ ಯಥಾ ತಸ್ಯಾಂ ಪುರಾಭವತ್|

ನೀನು ನನ್ನ ಸವತಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ! ಹಿಂದೆ
ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ನನ್ನನ್ನು
ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ.

01224012a ನ ಹಿ ಪಕ್ಷವತಾ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ನಿಃಸ್ನೇಹೇನ ಸುಹೃಜ್ಜನೇ|

01224012c ಪೀಡ್ಯಮಾನ ಉಪದ್ರಷ್ಟುಂ ಶಕ್ತೇನಾತ್ಮಾ ಕಥಂ ಚನ||

ಸುಹೃಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ನಿಃಸ್ನೇಹದಿಂದ ಎಂದೂ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು
ಮಾಡಬಾರದು. ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಎಂದೂ
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

01224013a ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಜರಿತಾಮೇವ ಯದರ್ಥಂ ಪರಿತಪ್ಯಸೇ|

01224013c ಚರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮಪ್ಯೇಕಾ ಯಥಾ ಕಾಪುರುಷೇ ತಥಾ||

ನೀನು ಯಾರ ಕುರಿತು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಆ ನಿನ್ನ ಜರಿತೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗು. ನಾನು ಕಾಪುರುಷನೊಂದಿಗಿರುವವಳಂತೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.”

01224014 ಮಂದಪಾಲ ಉವಾಚ|

01224014a ನಾಹಮೇವಂ ಚರೇ ಲೋಕೇ ಯಥಾ ತ್ವಮಭಿಮನ್ಯಸೇ|

01224014c ಅಪತ್ಯಹೇತೋರ್ವಿ ಚರೇ ತಚ್ಚ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತಂ ಮಮ||

ಮಂದಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ! ನಾನು ಸಂತಾನಕ್ಕೆಂದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

01224015a ಭೂತಂ ಹಿತ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯೇಽರ್ಥೇ ಯೋಽವಲಂಬೇತ ಮಂದಧೀಃ|

01224015c ಅವಮನ್ಯೇತ ತಂ ಲೋಕೋ ಯಥೇಚ್ಛಸಿ ತಥಾ ಕುರು|

ಇರುವುದನ್ನು ತೊರೆದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವನು ಮೂಢ. ಅಂಥವನನ್ನು ಲೋಕವು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡು.

01224016a ಏಷ ಹಿ ಜ್ವಲಮಾನೋಽಗ್ನಿರ್ಲೇಲಿಹಾನೋ ಮಹೀರುಹಾನ್|

01224016c ದ್ವೇಷ್ಯಂ ಹಿ ಹೃದಿ ಸಂತಾಪಂ ಜನಯತ್ಯಶಿವಂ ಮಮ||

ಈ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ತರುವ ಈ ಅಗ್ನಿಯು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಶುಭ ಸಂತಾಪವನ್ನು

ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

01224017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01224017a ತಸ್ಮಾದ್ಧೇಶಾದತಿಕ್ರಾಂತೇ ಜ್ವಲನೇ ಜರಿತಾ ತತಃ|

01224017c ಜಗಾಮ ಪುತ್ರಕಾನೇವ ತ್ವರಿತಾ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧಿನೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರರಿರುವ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದನಂತರ ತಕ್ಷಣವೇ ಪುತ್ರರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಜರಿತೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

01224018a ಸಾ ತಾನ್ಕುಶಲಿನಃ ಸರ್ವಾನ್ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಂಜಾತವೇದಸಃ|

01224018c ರೋರೂಯಮಾಣಾ ಕೃಪಣಾ ಸುತಾನ್ದ್ವಷ್ಟವತೀ ವನೇ||

ದುಃಖದಿಂದ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳು ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಜಾತವೇದಸ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಸುತರನ್ನು ಕಂಡಳು.

01224019a ಅಶ್ರದ್ಧೇಯತಮಂ ತೇಷಾಂ ದರ್ಶನಂ ಸಾ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01224019c ಏಕೈಕಶಶ್ಚ ತಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ಮೋಶಮಾನಾನ್ವಪದ್ಯತ||

ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವಳು ಆ ಪುತ್ರರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿಯೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ರೋದಿಸಿದಳು.

01224020a ತತೋಽಭ್ಯಗಚ್ಛತ್ಸಹಸಾ ಮಂದಪಾಲೋಽಪಿ ಭಾರತ|

01224020c ಅಥ ತೇ ಸರ್ವ ಏವೈನಂ ನಾಭ್ಯನಂದಂತ ವೈ ಸುತಾಃ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಂದಪಾಲನೂ ಬಂದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬನೂ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲಿಲ್ಲ.

01224021a ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಮೇಕೈಕಂ ಜರಿತಾಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

01224021c ನೋಚುಸ್ತೇ ವಚನಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಮೃಷಿಂ ಸಾಧ್ಯಸಾಧು ವಾ||

ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಜರಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲು ಅವರು ಯಾರೂ ಆ ಋಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಲಿಲ್ಲ.

01224022 ಮಂದಪಾಲ ಉವಾಚ|

01224022a ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸುತಸ್ತೇ ಕತಮಃ ಕತಮಸ್ತದನಂತರಃ|

01224022c ಮಧ್ಯಮಃ ಕತಮಃ ಪುತ್ರಃ ಕನಿಷ್ಠಃ ಕತಮಶ್ಚ ತೇ||

ಮಂದಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ? ಯಾರು ಅವನ ನಂತರದವನು? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮಧ್ಯಮ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠನು ಯಾರು?”

01224023a ಏವಂ ಬ್ರುವಂತಂ ದುಃಖಾರ್ತಂ ಕಿಂ ಮಾಂ ನ ಪ್ರತಿಭಾಷಸೇ|

01224023c ಕೃತವಾನಸ್ಮಿ ಹವ್ಯಾಶೇ ನೈವ ಶಾಂತಿಮಿತೋ ಲಭೇ||

ಹೀಗೆ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ? ಹವ್ಯವಾಹನನಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.”

01224024 ಜರಿತೋವಾಚ|

01224024a ಕಿಂ ತೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಸುತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಮನಂತರಜೇನ ವಾ|

01224024c ಕಿಂ ಚ ತೇ ಮಧ್ಯಮೇ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ಕನಿಷ್ಠೇ ತಪಸ್ವಿನಿ|

ಜರಿತಾಳು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸುತ ಯಾರಾದರೆ ನಿನಗೇನು?
ಅನಂತರದವನು ಯಾರಾದರೆ ನಿನಗೇನು? ನಿನ್ನ ಮಧ್ಯಮನಲ್ಲಿ
ನಿನಗೇನು ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿನಿ ಕನಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ?

01224025a ಯಸ್ತ್ವಂ ಮಾಂ ಸರ್ವಶೋ ಹೀನಾಮತ್ಸ್ರಜ್ಯಾಸಿ ಗತಃ ಪುರಾ|

01224025c ತಾಮೇವ ಲಪಿತಾಂ ಗಚ್ಛ ತರುಣೀಂ ಚಾರುಹಾಸಿನೀಂ||

ಹಿಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆದು ನೀನು ಹೊರಟುಹೋದೆ.
ನಿನ್ನ ಆ ತರುಣಿ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ ಲಪಿತೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗು.”

01224026 ಮಂದಪಾಲ ಉವಾಚ|

01224026a ನ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯತ್ರ ಪುರುಷಾಂತರಾತ್|

01224026c ಸಾಪತ್ನಕಮೃತೇ ಲೋಕೇ ಭವಿತವ್ಯಂ ಹಿ ತತ್ತಥಾ||

ಮಂದಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ
ಯಾವುದೂ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸವತಿಯ ಜೊತೆಗಿರುವ ಪ್ರೇಮೋಟಿಯಷ್ಟು
ಮಾರಕವಲ್ಲ.

01224027a ಸುವ್ರತಾಪಿ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಸರ್ವಲೋಕಪರಿಶ್ರುತಾ|

01224027c ಅರುಂಧತೀ ಪರ್ಯಶಂಕದ್ವಸಿಷ್ಯಮೃಷಿಸತ್ತಮಂ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಸುವ್ರತ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಸರ್ವ ಲೋಕಪರಿಶ್ರುತ ಅರುಂಧತಿಯೂ
ಕೂಡ ಋಷಿಸತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಠನನ್ನು ಶಂಕಿಸಿದಳು.

01224028a ವಿಶುದ್ಧಭಾವಮತ್ಯಂತಂ ಸದಾ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಂ|

01224028c ಸಪ್ತರ್ಷಿಮಧ್ಯಗಂ ವಿರಮವಮೇನೇ ಚ ತಂ ಮುನಿಂ||

ಸಪ್ತರ್ಷಿಮಧ್ಯಗ ಅವನು ಸದಾ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶುದ್ಧಭಾವದಿಂದ ಅವಳ
ಪ್ರಿಯಹಿತರತನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಅವಳು ಆ ಮುನಿಯನ್ನು
ಹೀಯಾಳಿಸಿದಳು.

01224029a ಅಪಧ್ಯಾನೇನ ಸಾ ತೇನ ಧೂಮಾರುಣಸಮಪ್ರಭಾ|

01224029c ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ನಾಭಿರೂಪಾ ನಿಮಿತ್ತಮಿವ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯತೇ||

ಈ ರೀತಿ ಅಸಡ್ಡೆತನ ತೋರಿಸಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಧೂಮದಿಂದ
ಆವೃತ ಅರುಣನ ಸಮಪ್ರಭೆಯಾಗಿ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿ
ಕಾಣದೇ, ಒಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ,
ನಿಮಿತ್ತದಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

01224030a ಅಪತ್ಯಹೇತೋಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಮಾಮಿಹ|

01224030c ಇಷ್ಟಮೇವಂಗತೇ ಹಿತ್ವಾ ಸಾ ತಥೈವ ಚ ವರ್ತಸೇ||

ನೀನೂ ಕೂಡ ಸಂತಾನಕ್ಕೆಂದೇ ನನ್ನನು ಕೂಡಿದೆ ಮತ್ತು
ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದವನನ್ನು ತೊರೆದೆ. ಈಗ ನೀನು ಅವಳಂತೆಯೇ
ವರ್ತಿ ಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

01224031a ನೈವ ಭಾರ್ಯೇ ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪುಂಸಾ ಕಥಂ ಚನ|

01224031c ನ ಹಿ ಕಾರ್ಯಮನುಧ್ಯಾತಿ ಭಾರ್ಯಾ ಪುತ್ರವತೀ ಸತೀ||

ಪುರುಷನು ಎಂದೂ ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು
ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ
ಪುತ್ರವತಿಯಾದ ಸತಿಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

01224032 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01224032a ತತಸ್ತೇ ಸರ್ವ ಏವೈನಂ ಪುತ್ರಾಃ ಸಮ್ಯಗುಪಾಸಿರೇ|

01224032c ಸ ಚ ತಾನಾತ್ಮಜಾನ್ರಾಜನ್ನಾಶ್ವಾಸಯಿತುಮಾರಭತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಅದರ ನಂತರ ಅವನ
ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಾಸಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವನೂ
ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಪಾಲಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರಾ
ಇಪ್ಪತ್ತಾ ಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨೫

ಮಂದಪಾಲನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು

ಪತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದುದು (೧-೪).
ಇಂದ್ರನು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತುದುದು (೫-೧೪). ಪಾವಕನು
ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿದುದು (೧೫-೧೯).

01225001 ಮಂದಪಾಲ ಉವಾಚ|

01225001a ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪರಿರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ವಿಜ್ಞಪ್ತೋ ಜ್ವಲನೋ ಮಯಾ|

01225001c ಅಗ್ನಿನಾ ಚ ತಥೇತ್ಯೇವಂ ಪೂರ್ವಮೇವ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ||

ಮಂದಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಗ್ನಿಯು
ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದನು.

01225002a ಅಗ್ನೇರ್ವ ಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ಮಾತುರ್ಧರ್ಮಜ್ಞತಾಂ ಚ ವಃ|

01225002c ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಚ ಪರಂ ವೀರ್ಯಂ ನಾಹಂ ಪೂರ್ವಮಿಹಾಗತಃ||

ಅಗ್ನಿಯ ವಚನವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ
ಧರ್ಮವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮದೇ ಪರಮ ವೀರ್ಯವನ್ನು
ತಿಳಿದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

01225003a ನ ಸಂತಾಪೋ ಹಿ ವಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪುತ್ರಕಾ ಮರಣಂ ಪ್ರತಿ|

01225003c ಋಷೀನ್ವೇದ ಹುತಾಶೋಽಪಿ ಬ್ರಹ್ಮ ತದ್ವಿದಿತಂ ಚ ವಃ||

ಪುತ್ರರೇ! ಮರಣದ ಕುರಿತು ನೀವು ಸಂತಾಪ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು
ವೇದ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಋಷಿಗಳು ಎಂದು ಅಗ್ನಿಯು

ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ.”

01225004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

01225004a ಏವಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಪುತ್ರಾನ್ಸ ಭಾರ್ಯಾಂ ಚಾದಾಯ ಭಾರತ|

01225004c ಮಂದಪಾಲಸ್ತತೋ ದೇಶಾದನ್ಯಂ ದೇಶಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಮಂದಪಾಲನು ಅವರು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಆ ದೇಶವನ್ನು ತೊರೆದು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

01225005a ಭಗವಾನಪಿ ತಿಗ್ಮಾಂಶುಃ ಸಮಿದ್ಧಂ ಖಾಂಡವಂ ವನಂ|

01225005c ದದಾಹ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಜನಯಂ ಜಗತೋಽಭಯಂ||

ತಿಗ್ಮಾಂಶು ಭಗವಾನನಾದರೂ ಜಗತ್ತಿಗೇ

ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಇಡೀ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸುಟ್ಟನು.

01225006a ವಸಾಮೇದೋವಹಾಃ ಕುಲ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪಾವಕಃ|

01225006c ಅಗಚ್ಛತ್ಪರಮಾಂ ತೃಪ್ತಿಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಚಾರ್ಜುನಂ||

ಮಾಂಸ, ಮೇದ ಮತ್ತು ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದ ಪಾವಕನು ಪರಪ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಬಂದು ಅರ್ಜುನನನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

01225007a ತತೋಽಂತರಿಕ್ಷಾದ್ಭಗವಾನವತೀರ್ಯ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

01225007c ಮರುದ್ಗಣವೃತಃ ಪಾರ್ಥಂ ಮಾಧವಂ ಚಾಬ್ರವೀದಿದಂ||

ಆಗ ಮರುದ್ಗಣಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಭಗವಾನ್ ಸುರೇಶ್ವರನು
ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದುಬಂದು ಪಾರ್ಥ-ಮಾಧವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ
ಮಾತನಾಡಿದನು:

01225008a ಕೃತಂ ಯುವಾಭ್ಯಾಂ ಕರ್ಮೇದಮಮರೈರಪಿ ದುಷ್ಕರಂ|

01225008c ವರಾನ್ವಯೇತಂ ತುಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ದುರ್ಲಭಾನಪ್ಯಮಾನುಷಾನ್||

“ಅಮರರಿಗೂ ದುಷ್ಟರವಾಗಿರುವ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ದುರ್ಲಭ ಅಮಾನುಷ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.”

01225009a ಪಾರ್ಥಸ್ತು ವರಯಾಮಾಸ ಶಕ್ರಾದಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ|

01225009c ಗ್ರಹೀತುಂ ತಚ್ಚ ಶಕ್ರೋಽಸ್ಯ ತದಾ ಕಾಲಂ ಚಕಾರ ಹ||

ಪಾರ್ಥನಾದರೋ ಶಕ್ರನಿಂದ ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಶಕ್ರನು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕಾಲದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

01225010a ಯದಾ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾನ್ಮಹಾದೇವೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

01225010c ತುಭ್ಯಂ ತದಾ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ||

“ಪಾಂಡವ! ಭಗವಾನ್ ಮಹಾದೇವನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

01225011a ಅಹಮೇವ ಚ ತಂ ಕಾಲಂ ವೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕುರುನಂದನ|

01225011c ತಪಸಾ ಮಹತಾ ಚಾಪಿ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತವ ತಾನ್ಯಹಂ||

ಕುರುನಂದನ! ನನಗೇ ಆ ಕಾಲವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

01225012a ಆಗ್ನೇಯಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಯವ್ಯಾನಿ ತಥೈವ ಚ|

01225012c ಮದೀಯಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಸಿ ಧನಂಜಯ||

ಧನಂಜಯ ! ಆಗ್ನೇಯ, ವಾಯವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಮತ್ತು
ನನ್ನ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವೆ.”

01225013a ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ಜಗ್ರಾಹ ಪ್ರೀತಿಂ ಪಾರ್ಥೇನ ಶಾಶ್ವತೀಂ|

01225013c ದದೌ ಚ ತಸ್ಮೈ ದೇವೇಂದ್ರಸ್ತಂ ವರಂ ಪ್ರೀತಿಮಾಂಸ್ತದಾ||

ವಾಸುದೇವನು ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂತೆ
ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

01225014a ದತ್ತ್ವಾ ತಾಭ್ಯಾಂ ವರಂ ಪ್ರೀತಃ ಸಹ ದೇವೈರ್ಮರುತ್ಪತಿಃ|

01225014c ಹುತಾಶನಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಜಗಾಮ ತ್ರಿದಿವಂ ಪುನಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರೀತನಾದ ಮರುತ್ಪತಿಯು
ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹುತಾಶನವನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತ್ರಿದಿವಕ್ಕೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

01225015a ಪಾವಕಶ್ಚಾಪಿ ತಂ ದಾವಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ಸಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಂ|

01225015c ಅಹಾನಿ ಪಂಚ ಚೈಕಂ ಚ ವಿರರಾಮ ಸುತರ್ಪಿತಃ|

ಪಾವಕನಾದರೂ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಹಿತ ಆ ವನವನ್ನು ಆರು ದಿನಗಳು
ಸುಟ್ಟು ಸುತರ್ಪಿತನಾಗಿ ನಿಂತನು.

01225016a ಜಗ್ಧ್ವಾ ಮಾಂಸಾನಿ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಮೇದಾಂಸಿ ರುಧಿರಾಣಿ ಚ|

01225016c ಯುಕ್ತಃ ಪರಮಯಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತಾವೃವಾಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಮೇದ ರುಧಿರಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು

ಪರಮಪ್ರೀತನಾದ ಅವನು ಹೇಳಿದನು:

01225017a ಯುವಾಭ್ಯಾಂ ಪುರುಷಾಗ್ರಾಭ್ಯಾಂ ತರ್ಪಿತೋಽಸ್ಮಿ ಯಥಾಸುಖಂ|

01225017c ಅನುಜಾನಾಮಿ ವಾಂ ವೀರೌ ಚರತಂ ಯತ್ರ ವಾಂಚಿತಂ||

“ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತರು ಯಥಾಸುಖವಾಗಿ ನನಗೆ
ತೃಪ್ತಿನೀಡಿದ್ದೀರಿ. ವೀರರೇ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟಬಂದಲ್ಲಿ
ಹೋಗಿರಿ.”

01225018a ಏವಂ ತೌ ಸಮನುಜ್ಞಾತೌ ಪಾವಕೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

01225018c ಅರ್ಜುನೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ದಾನವಶ್ಚ ಮಯಸ್ತಥಾ||

01225019a ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ತತಃ ಸರ್ವೇ ತ್ರಯೋಽಪಿ ಭರತರ್ಷಭ|

01225019c ರಮಣೀಯೇ ನದೀಕೂಲೇ ಸಹಿತಾಃ ಸಮುಪಾವಿಶನ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅರ್ಜುನ, ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ದಾನವ ಮಯ ಈ
ಮೂವರೂ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾವಕನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸುತ್ತಾಡಿ
ರಮಣೀಯ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಣಿ
ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾಧಿಕದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಗ್ಯಕೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರಾ
ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಣಿ ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೧೯/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೨೫/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೭೧೯೦/೭೩೭೮೪